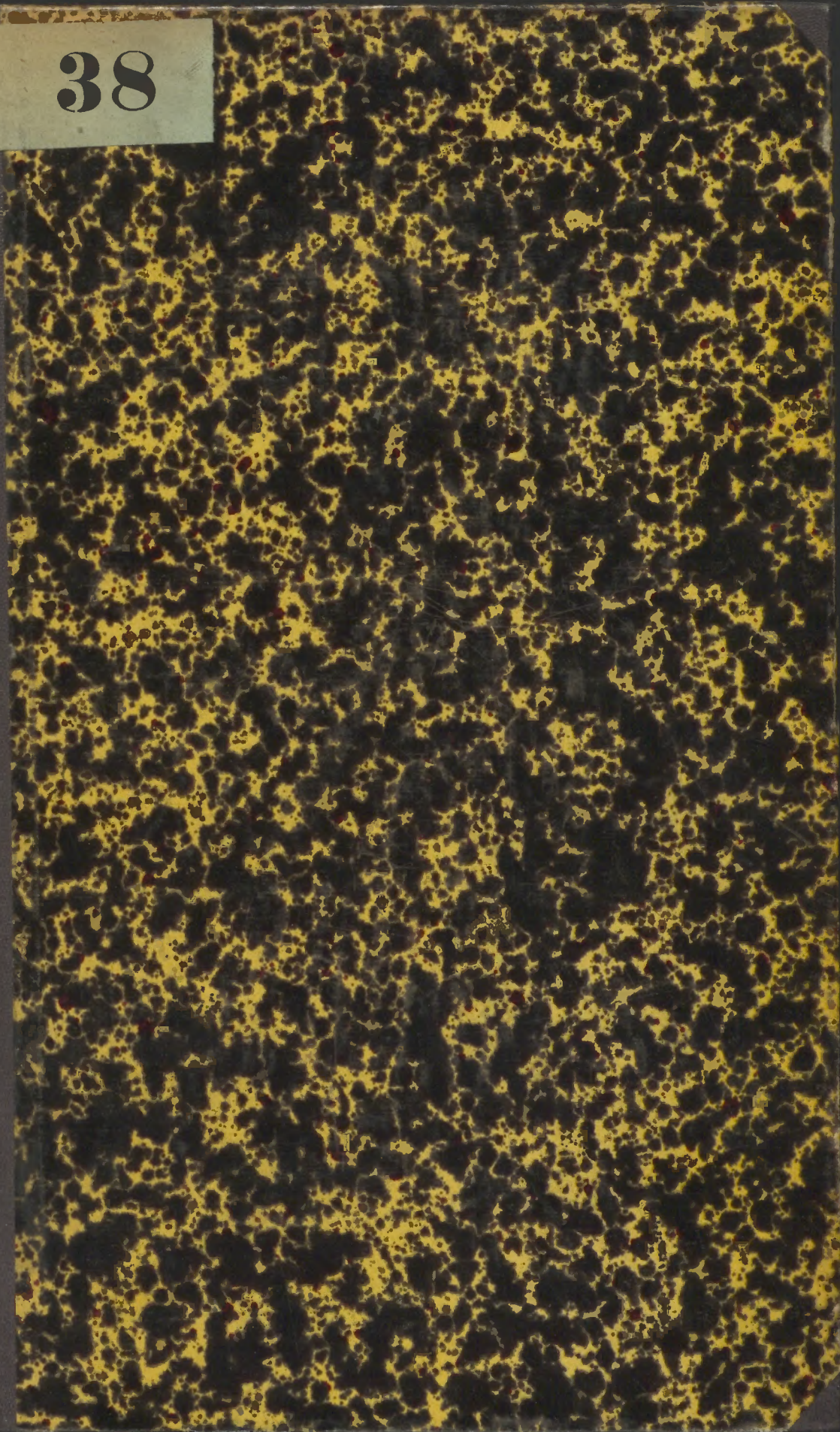

38

W. 38.

ԲՍԱՎԻՔ ՏՐ ՄՕՆԹԵԲԵՆ

ԻԻԶ ՄԻԼԵՕՆ ՖՐԱՆԳ

ԹՐԱԽՈՒՄԱ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՏ

ԶԻԻՄՐԻԻՏԼԻԻ ԳԱՏԸՆ

ՄԻԼԵԴՐՈՅԻԻ
ՅՈՎԿԱՆՆԷԱ ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ՆԱԶԻՐԻ
ԿԱՐԱՍՅԵՏ ՊԻՅԷՐԵԱՆ

معارف نظارت جلیله سنک ۹۴۴ نومرولی رخصتیه طبع اولتشد

Կ. ՊԻՊԷՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

Ո Ր Ա Ն Պ Օ Լ

Զագմագմըրար ևօգուշու Զիմպիլլիլ իսան Ն. 18-19

)(1892)(

THE JOURNAL OF G. F. U. G. F. U.

Volume 1
Number 1

Published by the
G. F. U. G. F. U. Society

1914

1914

1914

ԳՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԵԲԷՆ

ԻԻԶ ՄԻԼԵՕՆ ՖՐԱՆԳ
ԹՐԱԽՈՒՄԱ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՏ

ԺԻԻԼԻԷՆ—ԳԼՕՏ ՃԻՆԱՅԷԹԻ

ՄԻԼԵՐՏԻՍԻ   Նաշիրի
Յովհաննէս Թօլայեան   Կարապետ Պիպերեան

معارف نظارت جلیله سنک رخصتنامه سیله طبع اولمشدر

Կ. ՊԻՊԵՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱՍԸ
ԵԷՆԻ-ճԱՄԻ, ԶԻԸԷՔ-ԲԱԳԱՐԸ Ն. 23
Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ

1894

Ա.—1

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԶԵ ԴԻԼԱՍԻ

ԲԵՐԱՆՔ ԴՅՈՒՆՍ ԶԻԻ

ԵՐԱՆՔԱՆԻՆԻ

ԶԻՆԻ ԿՆՏՐՈՐ

ԳԻՆԻՆԻՆԻՆԻ ԶՈՒՐ-ԶԻՆԻՆԻ

ՎԵՐԱՆՔԱՆԻՆԻ ԶԻՆԻՆԻՆԻ
ԶԻՆԻՆԻՆԻՆԻ ԶԻՆԻՆԻՆԻ

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԶԵ ԴԻԼԱՍԻ

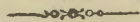
ԶԻՆԻՆԻՆԻՆԻ ԶԻՆԻՆԻՆԻ
ԶԻՆԻՆԻՆԻՆԻ ԶԻՆԻՆԻՆԻ
ԶԻՆԻՆԻՆԻՆԻ ԶԻՆԻՆԻՆԻ

1881

1-Ա

Ի Ֆ Ա Տ Է Մ Ի Չ

Պու տէֆա երնէ Ծրանսանըն մէշահիրի մուհարրիրլյնինտէն Մ . Բսավիէ տը Մօնթէրէնին պիր էսէրինի թէրճէմէ իլէ , գարինի քիրամըմը հազարաթընա արգ ու թագտիմէ գարար վէրաթի : Մուհարրիրի մումաիլէյհ , քէնտի ասարը գալէմիէյի նէֆիսէսիլէ միլլէթիմիզէ բէք մասրուֆ օլտուղունտան , հէր կէօնա մէտհ ու սէնայը զայիտ իտէրիզ , Պրագալըմ էրմէնի իւլ հրուֆ վէ թիւրքի իւլ իպարէ օլարագ շիմտիէ տէկին թէրճէմէ իտիլիշ օլան միւթէատտիտ ասարընտաքի նէֆասէթ վէ ճաղիպէթի , եալընըզ էֆՄէֆձի իսթոն համ էսէրի պու տէտիկիմիզէ իսպաթ տէյի՞ մի տիր : Հէր նէ հալ իսէ , պու քէրրէ թէրճէմէ վէ թապընա իպթիտար իյլէտիկիմիզ էսէրի « ԻԻԶ ՄիլեՕն ՖրԱնԳ ԹրԱնՈՒՄԱ » իսմինտէ օլան րօմանը տըր քի , Բարիստէ չըգան վէ եէվմիէյ իքի միլեօն միգտարընտա նիւսիսէ թապ իտէն Բըթի ժուրնալ նամ զագէթա վասըթասըյա նէշր իտիլմէքլէ , թէքմիլ Ծրանսատա քէմալը թէլէզզիւզ վէ իշթիեագլէ օգուլմուշ , վէ հէր քէսին մազհարը թահսին վէ թագտիրի օլմուշ տուր : Պու պապտէ թաթվիլի քէլամա լիւզում կէօրմէեիպ , մուհաքէմէի լազըմէեի րաղպէթլու օգուլեանլարըմըզըն տիրաեթինէ իհալէ , վէ անճագ իշպու եէնի հիքեաեթմիզին թէրճէմէսինի տախի՝ միւթէատտիտ թէրճէմէլէրիլէ մասրուֆ օլան Թօլայեան Յովհաննէս էֆէնտինին տէրէօհտէ իթմիշ օլտուղունու պէեան իլէ իքթիֆա իտէրիզ :

15 Նոյեմբեր 1891

Կ. Պիպէրեան

Die erste Seite des Buches ist eine
 Vorrede des Verfassers, in welcher
 er die Gründe angibt, weshalb er
 dieses Buch geschrieben hat. Er
 sagt, dass er die Geschichte der
 Stadt Hamburg von Anfang an
 bis zu dem jetzigen Stande
 erzählen will, und dass er
 dabei die Quellen, aus welchen
 er geschöpft hat, nicht
 verhehlen will. Er erwähnt
 die Handschriften, die er
 in der Bibliothek der
 Universität zu Halle
 gefunden hat, und die
 Drucke, die er in
 den Bibliotheken
 anderer Städte
 gesehen hat. Er
 dankt den
 Herren
 Professoren
 der
 Universität
 zu Halle
 für die
 Erlaubnis,

1825

Druck

ԻԻԶ ՄԻԼ ԵՕՆ ՅՐԱՆԳ

Թ Ր Ա Խ Ո Ւ Մ Ա

ՊԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՏ

Ժիշիկեն—Գլխու ձիւնայեքի

1

Բարիսլի օլանլար վէ Բարիսէ սէյեհաճաթ իթմիշ պիւլունանլար, շէհրի մէզքիւրուն էն տիլրուպա վէ ճալիպ մահէլէրինտէն պիրի օլան Մարն նէհրի օվասըյլա սէվահիլինի բէք ալէա պիլիւրէր: Մահէլլի մէզքիւր թապիեաթճա կիւզէլիկիլէ ընտաւլարըն զիյարէթկեհաճը օլտուղու կիպի, սէվահիլ պոյունտա մէվճուտ օլան միւթէպատիտ քահվէխանէլէրի վէ նէհրին քուլարը տա, ֆէվզէլատէ պիր ճաղիպէթի հայիզ օլ մալարըյլա խուսուսիլէ բազարվէ բազար իրթէսի կիւնլէրի բէք չօք էրպապը զէֆըյու սէֆա գաւերգլար վէ սանտալլար իլէ մահէլլի մէզքիւրէթէնէզգիւհէ կիտէրէր:

Վարան-Սէնթ-Իլէր նամ մահէլլ քարշըսընտա վէ Մարն չայընա հաքիմ թէրէլէրտէն պիրիլին իւզէրինտէն Շէնրվիէր իսմինտէ պիր քէօյ մէվճուտ տուր քի, Բարիսէ եազըն օլուպ հազըրգէթէն քէօյ տէնիլվէնէ Լաեղզ պիր եէր տիր Վարանտան Շէնրվիէրէ կիթմէք իլին պիր քէօքրիւտէն վէ տաղի, ֆազաթ կիւզէլ պիր եօլտան կէչիլմէք լազըն տըր

քի, պու եօլուն իբի թարափընտա քիւլիւք, լաքին պիշիմի
էվճիւհէզլէր ինչա իտիւմիշ օլունպ, աղաճլար վէ ֆիտանլար ի-
լէ գըսմէն կիզլէնմիշ օլմալարը՝ պաշգաճա կիւզէլլիք պախշ
իտէր :

Զիբը իթտիկիմիզ քէօբրիւնիւն իբի պաշլարընտա, քէօյ-
լիւ մէյխանէլէրի պուլունուպ, եօրկուն սէյեաճլար, պուն-
լարըն եէշիլլիք վէ ֆիտանլարտան եաբըլմըշ չարտագլարը ալ-
թընտա եօրկունլուգլարընը կէշիրիրլէր :

Պիր պայըր իւզէրինտէ, եէտէք չէքէնլէրէ մախսուս օ-
լան եօլ իլէ Մալն չայընտան թէֆրիգ իտիւմիշ օլարագ, պա-
զը պիւեիւք պինալար պուլունուպ, պունլարըն վասի պաղչէ-
լէրի տէրունինտէ եիւզ եըլլըգ աղաճլար իլէ զիւմիւտ կիպի
եէշիլ չայըր չիմէնլէր, բարլագ չիլէք տէմէթլէրի վէ Ղաեէթ
մունթաղամ եօլլար կէօրիւլիւր :

Իշթէ, գարիինի քիրամըմըշ հաղարաթընա պու պինա-
լարըն պիրինտէն պահա իտէճէհիլ :

Իշպու պինա՝ վիյլա սէ Բյաքան եանի Զինար աղաճլա-
րը սէյֆիեէսի թէսմիեէ օլունուպ, պունուն պաղչէսի՝ Մարն
նէհրինտէն Շէնըվիէր քէօյիւնէ գատար թէմտիտ օլունուր,
վէ պաշլըճա գաբուսուտա, գարիեէյի մէզքիւրէտէ մէվճուտ
տուր :

Պու պինանըն քէօյ ճիհէթինտէ խայլիճէ եիւքսէքլիքտէ
պիր տիւլար, վէ չինար աղաճլարը թարափընտա պիր տէմիք
բարմազլըգ, վէ սօլ ճիհէթինտէ օն րէս աթ իչին ախըրլար
վէ սէքիլ առէտ արնպա իչին աքապալըգլար կէօրիւլիւր :

Ուսուլը ճէտիտէի միյմարիեէ իւզրէ ինչա իտիւմիշ օլան
ապըլ սէյֆիեէսի կիտիւմէզտէն էվվէլ, վասի պիր ջաեըր չի-
մէնլիքտէն կէշիլիլ ք իլք տէֆա, այնի ուսուլտէ ինչա իտիւ-
միշ իբի քէօշք հաղարը տիգգաթը ճէլպ իտէճէ :

Սըճաք իգլիմիլ մէմլէթէթլէրտէ եէթիլէն ֆիտանլարը
հավի օլան գըլլըգ պաղչէ տէրունինտէ, գըրգ քիշիեի իս-
թիապ իտէպիլէճէք միւքէլլէֆ պիր թաամ սալասը պուլու-
նուպ, պիչնուն պէքիլ քաէտ բէշիլլէրի պիւեիւք պաղչէ-
եէ նապըր արը :

մագտա՛, վէ կիեինմիշ օլտուղու սեթրիսինտէ էէժիօն ա՛Սնէօր
նիշանընըն քիւչիւք պիր րօզգէթի պօւչունչուպ , էնլի հասրը
շապադասընը էլինտէ թուրարաք , վագըթ վագըթ , եանընտա
օթալմուշ օլան զէվճէսինէ թէպէսօխւմ իթմէքտէ իտի :

Ձէվճէսի Շարլօթ Տօրէյ զըրգ Բշ Եաշընտաք Ելուպ ,
սիննինին տահա քիւչիւք վագթընտաքի շայեանը հայրէթ ճա
զիպէթ ու լէթաֆէթի վէ գուսորպուղուղու , վէ պօյունուն
ֆիաան կիպի ուզաւնըղու՝ կէշիրտիկի աէնէլէրէ րադմէն հէ
նուզ թէպտիլ վէ թաղեիր օլունմամըշ օլմասըյլա շ անճաք
օթուր Եաշարքմատ զանն օլունմագաքս իտի :

Պունդարըն գըզընա կէլինճէ , սարը սաշըարը , մալի կէօզ
լէրիւ , վարիտեօի կիպի հիւքնի նէղաքէթ վէ ճաղիպէթի , վէ
ան եէտի չաղարընտա հէնուզ աշըմըշ օլան պիր կիւլ ղօնչէ
սիննէ միւշապիս թավր ու հաքի ք քէնտիսինի , Բարիսի տօղ
մագըղը թաամիւմ իթմիշ նէպօտհարըն պիր բէրիի բէյքէրինէ
թէշպիս իթմէքիկէ բէք միւսայիտ իտի :

Ուղուն վէ կիւմրահ գաշարը սատէճէ պիւքիւլմիւշ , վէ
պաշը իսգէրինտէ պիր թօբլու իլէ թուրտուրուլմուշ , վէ պէ
եազ թիւլտէն ղաեէթ սատէ պիր էլպիտէ կիեինմիշ , վէ նա
զիք պէքնի գօեու մալի իբէքի պիր գուշագլէ պաղլամըշ
իտի :

Հանրիէթ իսմինտէ օլան պաւ գըզըղազ , եէվմի մէզ
քիւրտէ , սէյֆիեհէնին պաղչէսինտէ թօբլանմըշ Ելտուղարընը
պաղէատէ իշար իթտիկիմիզ պիշարէկեանտ պազը իեանաթ
թէվզի իթմէք Իւզրէ , էշեայը միւլթէրիֆէեի հալի պիր սէ
բէթի կէթիթմէքտէ պուլունան իքի նէֆէք պէսլէմէ իլէ պիր
լիքտէ , պիշարէկեանը մէզքիւրէնին պուլունտուղարը մա
հէլլէ կիթտի , վէ թէվզիաթա պաշլաեարաք , մէզպուրէ ,
մէզքիւր միւհվաճէյնտէն հէր պիրինէ թալաիս իթմիշ օլտու
ղու չամաշը , էլպիմէ , վէ եախօտ ազչէեի վէրտիքճէ , այրը
այրը թէշվիթամիզ վէ թէօլիեթպաիշ սէպըէր տաիի սէօյ
լէմէքտէ , վէ անէր , քէնտիքնինէ վէրիլէն իեանէլէրի , մէ
սէրրէթլէրինտէն նաշի կէօզլէրի Եաշարաքա աշաղլարըն
տա , իտյր տուտաք քգուամագտա իտիլէր :

Հանրիէթ, սէքսէն չաղընը կէշմիշ, վէ իհթիեարըղընտան վէ Թարլալարտա իֆրաթ մէրթէպէ չալըշմասընտան նաշի պոյնու պիւքիւլմիւշ օլան պիր քիմսէնին գարչըսընտա տու-
րուպ էլինի ուզաթտը, վէ իհթիեարը մէրգում, մէզպուրէ-
նին նազիք էլլէրինի, սէրթ էլլէրի տէրունինէ Թութտուղու
էմնաւէ, Հանրիէթ, Թաթըլը պիր սէտա իլէ,

— Պապա ժէրօմ, սիզ տէ մի կէշտինիզ. սիզին կէլմէնի-
զի մէն իթմիշ օլտուղումու պիլիրսինիզ, Զաթէն էվինիզ պու-
րատան ուզագ. օլտուղու կիպի, զահմէթլէ տէ եիւրիւեէպի-
լիեթրտունուզ. Պէն սիզէ կէլմէք վէ սիզի զիեարէթ իթմէք իս-
թէր իտիմ: Հալ պու քի պու կէլիշինիզտէն տօլաեք սիզի
թէքտիր իթմէք տէրէճէսինտէ ճանըմըն սըգըլտըղընը տա
պիլմէլիսինիզ, տէտի:

Իհթիեար. — (Կիւլիւմսէեէրէք.) Գըզըմ, պէնի թէքտիր
իթմէեէճէկինիզէ՝ խալրխահլըղընը իսպաթ օլտուղու կիպի,
հէք սէնէ օլտուղու միսիլու, պու սէնէ տախի եէվմի մախ-
սուսընը միւնասիպէթիլէ թէպրիքէ կէլիշիմէ աֆվ իտէճէ-
կինիզէ չիւպհէմ եօգ տուր:

— Տիմէք պապա ժէրօմ, եարըն պէնիմ եէվմի մախսու-
սըմ օլտուղունու խաթըրլատընըզ:

— Էվլէթ, եարըն Յուլիսին 15 ի, եանի Սըբուհի Հան-
րիէթին եէվմի մախսուսու տուր: Պու շէյլէր հիշ ունուտու-
լուք մը: Իսմինիզի եարըն թէպրիք իթմէքլիկիմ լազըմ կէլ-
տիկի հալտէ, պու կիւնտէն իշպու վագիֆէեի իճրա իլլէմէք-
լիկիմ, վագթնտան էվլէլ օլտուղունու պիլիեօրում, ֆագաթ
եարըն պու ալէմտէ գալաճաղըմը քիմ թէէմին իտէպիլիր:
Հալ պու քի էկէր պիր տէֆա տահա, սիզի գալպէն վէ վիճ-
տանէն սէվտիկիմիշ վէ սիզէ վէ միւհթէրէմ բէտէր ոչ վա-
լիտէնիզէ իրաեթի մախսուսէմ պուլունտուղիւնու պէեան
իթմէքսիզին էպէտիլիք սէյեահաթըմա իպթիտար իլլէր իսէմ,
քէտէրի ազիմէ տիւշար օլմագլըզըմ թապիի տիր, չիւնքի սիզ
վէ միւհթէրէմ բէտէր վէ վալիտէնիզ, սայիր բէք չօգլար կի-
պի, սէրվէթ ու տէպտէպէ իլէ քէսպը զարուրիեթ իտէն
քիմսէլէրտէն օլմաեըպ, ֆուգարաեը աճըեան վէ գաեըրան:

լարտան սընըզ, ձենապը Ալլահ, կէօյնիւնիւղէ կէօրէ լիհասան
պուռուրսուն, գըզըմ, իշթէ, պէնիմ կէպի սէֆիլ պիր, իհ,
թիւարըն, սիզէ վէ վալիտէ յիննիզէ իտէպիլէճէկի տապա
պունտան իպարէթ տիր:

Պապա ժէքոմ պու սէզզլէրի թէշէֆֆիւղ իթտիկի զէ-
ման կէօզլէրինտէն՝ ըիգդաթ ընտան նաչի եաչար ազմագտա
վէ հէեէճան վէ թէէսսիւրի՝ տիկէր հազըրուհա տախի սիրա-
եէթ իթմէքաէ իտի:

Պու արա միւսիւ վէ մատամ Տօրէյ՝ օթ ուրմուշ օլտուգ-
լարը մահալի թէրքլէ, զիքը իթտիկիմիզ էշաասըն պուռուհ,
տուգլարը մահէլլէ եազլաչպըլպը:

Պանքէրի պապըզ մէզքիւր սէքախիւր իհթիւարըն էլէն
րինի թութուպ, քէմալը հէեէճան իլէ սըգարազ:

— Տօսթուս, ֆամիլլեամըզ հագգընտա օգուտուղու-
նուղ խայր տուանքդտան տօլաեը քէնտիմ, զէվճէմ վէ գը-
զըմ նամլարընա օլարագ սիզէ անսամիմ իւլ գալպ արզը
թէշէքքիւր իլլէրիմ Սիդին սէտանըզ հագգ թէալա հագրէթ-
լէրինին թէլագգը պուռուրտուղու սէտալէրտէն տիր: թէ-
շէքքիւր իտէրիմ, միւհթէրէմ պապա ժէրօմ, թէշէքքիւր ի-
տէրիմ, իպրազ իլլէտիկինիզ շիւքրանիյեթթ՝ պանպա զիւա-
տէսիլլէ թէէսսիր իթտի, լաքին պու շիւքրանիյեթթ միւսպա-
լէզալը աըր, չիւնքի պիզիմ զէնկին օլմագլըզմըզլա, սէր-
վէթիմիզին պիր գըսմընը՝ պիչարէկեանըն էմիլ, թէսէլիսինէ
հապր իթմէքիկիմիզ, վազիֆէմիզի իճրա իլլէմէքտէն պաչգա
պիր շէյ տէյիւ փիր, տէփիւ:

Խաչիսէթինէ շիւպհէ օլունաման պու սէօզլէր՝ պիթ-
թապի հէյէճանը ումուսիքի արթըրըպ, ճիւմլէ հազըրուն՝
Մ. Տօրէյ իլէ զէվճէսինին վէ գըզընըն էլլէրինի, պէրաի
հիւրմէթ թութուղար:

Հանրիէթ՝ իեանաթը թէվզիինի իքմալ իթմիշ օլուպ,
հիպսէլերինի ալանլար՝ թէշէքքիւրէն օրատան մուֆարաթաթ
իթտիկէր:

Բէտէր վալիտէ վէ գըզլարը եալմըզ գալտըզլարըն-
տա, մէրգուլարըն սէսիզճէ կիթմէլէրինէ տիգգաթ իթտի:

լէր : Պատէհու Հանրիէթ՝ կէօզ եաշարընը զապթ իտէմէ. երալ , բէտէրինին գուճաղընա աթըլարագ .

— Ա՛հ , էֆէնտի բէտէր , սանա վէ վալիտէմէ նէ՛ գա- տար միւթէշէքբիւր օլմալըեըմ քի , պանա , էյիլիք իթմէք էօյրէթտինիզ , տէտի :

Մ. Տօրէյ . - (Գըզընը տէրաղուշ իտէրէք .) Սէզկիւլիւ էվլատըմ , էքիլէն թօխում՝ մահսուլտար պիր արաղի իւզէ- րինէ էքիլմիշ տիր , վէ սէն տէ պիզիմ նասիհաթլարըմըտան ֆէվզ էլ ատէ միւսթէֆիտ օլմուշսուն տուր : — Պու ալէմտէ էյիլիք իթմէք՝ եաշամագ տէմէք տիր : Տիւնեատա իճրաի համլիյէթ վէ ինսանիյէթ գատար լէզիզ , նէֆիւ շէյ օլու- մազ . - Համտ օլսուն , պիզ , հարէքէթ վէ մուամէլէմիզին պէտէլինի պօլ պօլ ալմագտաեըզ . - Օ պէտէլ , օ միւքեա- ֆաթ իսէ ՍէվիլիՄէֆլիկիՄիջ տիր : — Պու սէօզիւ թէէմինէն սէօլլէեէպիլէնլէր վէ պու պապտէ քէնտի քէնտիլէրինի ալ- տաթմաեանլար՝ բէք նատիր տիրէր :

Մատամ Տօրէյ . - Ազիզիմ ֆիլիք , սէնի սէվմէեէն օ- լապիլի՛ր մի , քէզալիք գան իլէ , գալպ իլէ վէ րուհ իլէ սէ- նին գըզըն պուլունան Հանրիէթիմիզի քիմ սէվմէզ , էվվէթ , էվվէթ , էկէր սահիպի սէրվէթ օլմագտա մուճիպի մահզու- ղիյէթ պիր շէյ վար իօէ , օ տախի սէրվէթ սաեէսինտէ պիր թագըմ քէսանը պախթիեար իտէպիլմէք տիր :

Պանքէրի սապըզ , զէվճէսիլլէ գըզընը , միւքէմմէլ պիր սաատէթի հալէ նայիլ օլուրճասընա տէրաղուշ իթտի , վէ պու սըրատա , տիւնեատա հիշ պիր շէյին օ սաատէթի թէհ- տիտ իտէմէեէճէկինէ իսքեաթ օլմուշ իտի :

2

Պու տրա , պաղչէնին չանը չալընմասընտան , պիր միւ- սաֆիր կէլտիկի անլաշըլար :

Մ. Տօրէյ , « Պու գատար էրքէն կէլէն քիմ օլապիլի »

տէսիշ իքէն, երկիրմի եւտի երկիրմի սէքիզ չաղարընտա պիր տէլիգանլընըն՝ չինար աղաճլարընըն ալթընտան իլէրլէ. մէքտէ օլտուղու կէօրիւլտիւ:

Հանրիէթ. Ժօրթ Լամար տըր, տէյի նիտա իթմէսինտէ, վալիտէսի տէ, զէվճինին գօլթուղունա կիրիպ, մէրգուժ տէլիգանլընա տօղրու իլէրլէնէրէք.

— Իսթիգպալինէ կիտէլիմ, տէտի:

Միւսաֆիրի մէրգուժ, պու զաթլարը կէծրմէքլէ, քէն, տիսի տէ ատըմլարընը չաբուգլաթաը, վէ նիհաեթ պիրի. պիրլէրինէ գաւուչտուգլարընտա, պանքէրի սապըգ՝ էլինի տէլիգանլընա տաեաթարագ,

— Ազիզիմ Ժօրթ, սիզի կէօրտիւկիւմիւրզտէն տօլաեը պաթիթիւմընը, պուճա սիզ տէ չիւպհէ իթմէզսինիզ, տէտի:

Տէլիքանլը. - (Խէպէսսիւմ. իտէրէք վէ քէնտիսինէ ու. զաթըլան էլի թուլթարագ.) Պու պապտէ զէրրէ գատար չիւպհէ իթմէլիկիմ՝ պէտպաթիլըղըմը մուճիպ օլաճաղընտան ասլա չիւպհէ իթմէմ:

Մ. Տօրէյ. - Ումարըմ քի, պու կիւն ագչամա գատար պիզտէ գալաճագսընըզ:

— Հագըղմտա, ֆամիլեանըղըն հագըզի պիր տօսթու մագամընտա մուամէլէ իթտիկինիզ ճիհէթլէ, էկէր պիր եօլսուղուգտա պուլունմազ իսէմ, ագչամա գատար միւսաֆիրինիզ օլմագլըղը պէնտէ արզու իտէրիմ:

Հանրիէթ. - Աճայիպ. պէն իսէ, սիզի, հիչ օլմագսա իքի իւչ կիւն պիզտէ գալաճագսընըզ տէյի զտնի իտիեօրտուժ:

Ժօրթ. - Խուսուսիյլէ եարըն պուրանըն եէվմի մախսուսու օլտուղունու պիլտիկիմ ճիհէթլէ, իչպու թէքլիֆինիզէ մաէլ մէմնունիյէ մուվաֆֆագաթ իտէր իտիմ իսէ տէ, թէ. էսսիւֆ իտէրիմ քի, եարըն սէրպէսթ տէյիլիմ. Միւհթաճը թէտավի խասթալարըմ վար տըր. Հաթթա պու կիւն, անլէրի թէտավի իթմէք քիւլֆէթինի ըէֆիգլէրիմտէն պիրի տէրիւհտէ իթտի. ֆագաթ եարըն պու խուսուսագապիլ օլմաթըղը իչինչ հէր հալտէ Բարիտտէ պուլունմագլըղըմ Լա.

զըմ տըր . Պուրառա պուլունամամազլըզըմ իսէ , պէնիմ ի-
չին բէք պիւնիւք քէտէրի մուճիպ տիր . ֆագաթ հիչ տէյիլ
իսէ , պէնիմ եէրիմէ պուքէթիմին պուլունամասը տա պատիի
մէսէրրէթ տիր :

Հանրիէթ . - Խասթալարընըզա հիւրմէթէն ցոլ պապտէ
ափլ խտէրիլ և լաքին թէտապիրի լազըմէնի խթիլիսազ իտէ-
րէք , խասթալարընըզը եարըն իչին քէսպի չիֆա իթտիրմիչ ու-
մալը իտինիլ :

Ժօրթ . - (Կիւլէրէք .) Էկէք խասթալարըմ քէսպի չիֆա
իտէրլէր իսէ , պէն տէ միւշթէրիսիլ զալըրըմ :

— Խայր , էօյլէ տէյիլ , օ պիր կիւն տէ եիւզնիւք իտէ-
պիլիլէր :

Մ . Տօրէյ . - Ազիլիմ Ժօրթ , պիր շէյ իչմէք իսթէրմի-
սինիլ :

Ժօրթ . - Խայր , հիչ պիր շէյէ իհթիեանըմ եօզ տուր :

— Պիր սաաթտան էօյլէ թաամը իտէճէեիլ . անճագ
զէվճէմ իլէ քէրիմէմ քէնտի թուալէթլէրիլէ մէյլուլ օւ-
տուզլարընըրատա , պիլ պաղչէնին կէօլկէսի աղաճլարը
ալթընտա պիր միւտտէթճիք տօլաշապիլիթիլ :

— Բէք ալէա օլուր , էֆէնտիմ :

— Ազիլիմ Ժօրթ , պու կիւն խարիճտէն միւսաֆիրիմիլ
օլմատըղընտան , ֆամիլեանա վազթ կէչիրէճէեիլ . Պագաթ
եարըն պու գապիլտէն օլմաեանագ տըր . եարըն գըզըմըն իս-
մինին կիւնիւ օլտուղու ճիճէթլէ , պիլճիւմլէ ահրպպամ ,
թէպրիքէ միւսարաաթ իտէճէքլէր տիր : Հայտէ Շարլօթ ,
հայտէ գըզըմ , սիլ կիտին վէ կէճիքմէկին : Պու սապահ
զիեատէ իշթիհամ վար տըր , ումարըմ քի Ժօրթ տախի քէ-
մալը իշթիհա իլէ սուֆրաեա օթուրաճագ տըր : Վազթը
մուաեէնտէ սուֆրատա պուլունամամըզա զայրէթ իտին :

Հանրիէթ . - Բէք էյի , պապաճըզըմ վագթ ու զէմա-
նըյլա հէր շէյ հազըր օլուր :

Հանրիէթ՝ քէտէրինի տէրաղուլ իտիպ , կէնճ տօգթօրա
տախի թէպէսսիւմ իթտիքտէն սանրա , վալիտէսիլլէ պէրա-
պէր մուֆալագաթ իլլէտի :

Պանքեր վէ ժօրժ եալընըզ գալտըզլարընտա , պանքեր՝
մէրգումուն գօլթ ոչ շուհնա կիրերեք :

— Տիմէք օղլումա՛ն ճիտտէն մէշղուլուն , տէտի :

— Էվվէթ :

— Միշթերիլերին բէք չօգ մուտուր :

— Չօգ տուր , փագաթ ղէնկին քիմէլէր օլմատըզըն-
տանն , վիզիթալարըմըն իւշտէ իքի գըպմընտան ալտըզըմ իւճ-
րէթ՝ էհէմմիեթսիզ տիր :

— Չօգ տէփա սանա սէօյլէմիշիմ տիր : Չալըշթպ չապա-
լամագլա պէրապէր միւհթաճ օլան քիմէլէր հագգընտա
եարտըմ վէ հիմաեեեի օրիդ իթմէմէյի : Իմտի իհթիեաճլարը
օլան միւշթերիլերինի պանա թագտիմ էթ , պէն օնլէրին
տէյնինի եօտէրիմ :

— Խայրխա՛ն պիր ղաթ օլտուղունուղու պիլիեօրում .
փագաթ պու խայրխահըղընըզը սուի իսթիլմալ իթմէք իս-
թմէմ :

— Սուի իսթիմալ մը իթմէք . . . պու գատար սէրվէթի
նէ՛ եաբաճաղըմ . Համտ օլսուն ղաեթ ղէնկին իմ , տէօթթ
եիւզ պին ֆրանգտան ղիեապէ իրաւըմ վար տըր . պունընլա
պէրապէր հիսսիեաթըմ բէք սպտէ տիր , էվլէնտիկիմտէն
պէրա՛ եալընըզ ղէվճէմի սէվմիշիմ տիր , գոճմարը տա թագպիհ
իտէրիմ : — Էվճէ մէսարիֆիմիզ բէք պօլ տուր , պու ճիւմլէ
իւէ հէր պէնէնին նիհաեթինտէ սէրմաեեմ արթմագտա
տըր , Իմտի սըզըմա . . . հաթթա ղէվճի էյիլիք իտէպիւ-
սին իչին , Հանրիէթին էվլէնտիկի ղէման , քէնտիօնէ պիր
գաշ միլեօն ֆրանգ թրախումա վէրէճէեիմ : — Հանրիէթին
ղէվճի օլաճագ քիմսէ հագգընտաքի էֆքեարըմ պիլիրսին :
Օլ պապտէքի նիեթթիմի սանա անլաթմըշըմ զանն իտիեօ-
րում :

— Պէնիմ իչին հագգըգէթէն իքինճի բէտէթ օլմագ իս-
թէտիկինիղի անլաեօրում . Լաքին պէնիմ արլա սէրվէթիմ
եօգ տուր :

— Սէրվէթին օլմամագտա նէ՛ պէյիս վար տըր : Չէվալ-
լը բէտէրինի վէ նատիր իւլ էմսալ վալնտէնի ֆէվզ Էլ առէ

մարիֆեթիլէ գողանալու սանտալ վէ գաճըզար՝ մէքքիւր չայտա սէյրի սէֆէր իթտիքէրի վիսիլու, սահիլ իւղէրինտէ եէր եէր տուրմուշ օլան պաղը պաղըգըլար տախի, օլթա իլէ պաղըգ թուրմադտա, վէ պաղը Էսնաֆ ֆաթիլեալարը՝ բաղար կիւնքի թաամլարընը իթմէք իւղրէ, Էթթիլի տաֆէլէ Էր արամադտա իտիլէր:

Մ. Տօրէյ. - Նէ՛ տէրէճէ կիւղէլ մէնղարէ, տէ՛յիլ մի, Ժօրթ. - Ֆիրլազը՛ պունտան կիւղէլի թէխայիլ օլու. նամազ:

— Հէման հէր Կիւն պուրաեա կէլիպ, պիր իքի սաաթ զաղէթա օգուսագլա վաղըթ կէչիրիրիմ:

Ժօրթ, զէմին իլէ տուրտուգլարը թէրացաքեարի մահէլլ արասընտաքի մէսաֆէեի թէտգիգ իտէրէք,

— Պէրաեա աալա խըրսըզ կիրմէ՛զ մի, տէտի:

— Պաղէն կիւէր իսէ տէ, շիմտիեէ տէկին պու եիւզտէն պիւեիւք պիր զիեան օլմամը տըր: Մէսէլա չալտըզլարը՝ պա. գը Է՛յլազ ֆիտանլարըյլա պիր միգտար մէյվէտէն իաքարէթ տիր:

Պու արա ուղադտան պիր չան սէսի իշիտիլմէքլէ, պան. քէր՝

— Թաամ վաղթը տըր, պիղի չաղըրըեօրլար, հայտէ կիտէլիմ Ժօրթ, վէ պիզ սուի իպրէթ վէրմէեէլիմ, տէտի:

Ֆիրվաղը մէրգուսլար աղ վաղըթտա տէյֆիէեէ ազի. վէթլէ, Թաամ օալասընտա քէնտիլէրինի պէքլէմէքտէ պու. լուան մատամ Տօրէյ վէ գըզը իլէ պիւլիլտուլար:

Սուֆրաեա օթուրուլտու:

Ֆիլիք, Հանրիէթին՝ կէնճ տօգթօրու գալընտաչը կիպի սէվմէքտէ օլտուղունու պէեան իթմէսինտէ հագգը վար ի. տի: Հագըզէթէն հէնուղ բէք սատէտիլ օլան պու գըզը. զաղ՝ աչգ ու մուհապպէթ տէնիլէն շէյ նէ օլտուղունու պիր. մէտիկի կիպի, քէնտիսի թարաֆընտան Ժօրթա իզհար իտի. լէն հիսստէն տահա լաթիֆ պիր հիսս պալտանտուղունա տա շիւպհէ իթմէեօրտու: Մէզպուրէ, Էթթիլէ կէլէն կէնճ քիմսէլէր իշինտէ Է՛ն զիեատէ հագըզի թէվէճճիւհ վէ մու.

հապպէթի ժորժա կէօսթէրմէքտէ օլուպ, պու իսէ, ժոր-
ժուն՝ Հանրիէթի բէք քիւչիւք իքէն կէօրմիւշ օլմասընտան,
վէ մէզպուրէնին տէ մէրգումու, ֆամիլեասընա մէնսուպ պիր
քիմսէ կիպի ատտ իլէ, ատէթա քարընտաշճասընա մուամէ-
լէ իթմէսինտէն իլէրի կէլմիշ տիր:

Մէզպուրէնին՝ մէրգումա տէլիգանլը հազգընտա խու-
սուսի պիր թէվէճճիւհիւ պուլունտուգտան պաշգա, անըն,
թէպապէթ մէսլէքինտէ օլմասըլլա պէշէրիսէթին իղթիրապ
վէ քէտէրլէրինի թախֆիֆէ վասըթա օլմասը տա, քէնտիսի
իշին տիկէր պիր սէպէպի թէվէճճիւհ օլուպ, հաթթա չօգ
տէֆա Հանրիէթ, մատամ Տօրէյէ խիթապէն, «Վաչիպէ, է-
կէր պէն, կիւնիւն պիրինտէ էվլէնիրսէմ, ղէվճիմ օլաճադ
ղաթըն՝ տօսթուսուղ ժորժա պէնղէմէսինի թէմէննի իտէճէ-
երմ» տիմէքտէ իտի:

Ժորժ սէյֆիէսէ կէլտիկինտէ, Հանրիէթ մահզուղ օ-
լուպ, կիթտիկինտէ տէ, քէնտիսինտէն պիր շէյ էքսիլմիշճէ-
սինէ իղհարը քէտէր իյլէմէքտէ իտի:

Պու հալլէր՝ հազըզի պիր աշգ ու մուհապպէթին իլք
էսէրլէրի օլուպ, պու էսէրլէրին եազըն վազըթտա զահիր
օլարադ, ընկի աշիքեար օլաճադը տէրքեար իտի:

Հալ պու քի ժորժ, քէնտի հիսսիեաթընըն մահլիէթի
հազըզիսէսինի րանա պիլէրէք, չօգտան պէրի Հանրիէթի սէվ-
մէքտէ իտի. շու գատար քի, մէզպուրէնին հէնուղ բէք կէնճ,
օլտուղունա մէպի, իղտիվաճընը թաճիլ իթտիրէճէք եօլտա
էլֆաղ վէ միւլահազաթ պէեանընտան սազընարադ, հիսս
իտէկէլտիկի մուհապպէթի սէթը իլէ, քալընըզ քարընտաշ
վէ զըղգարընտաշ կիպի սատէ պիր տօսթուգ վէ մուհապ-
պէթ կէօսթէրմէքտէն իլէրի կիթմէմէքտէ իտի:

3

Գաղափարներն սարքափան վէ ասալեթ իւնվանընը հայիզ ճանկար տախի օլտուղու հալտե, չօգլար, Հանրիէթին սէրվէթինտէն վէ միւթեպէր ֆամիլեաեա մէնսուպէ օլմասընտան Զաչի, մէղպուրէ իլէ էվլէնմէքիկի բէտէրինէ թէքլիֆ իթմիլէրը վէ Խիշէ վարիտէլէր, էվլատարընը էօյլէ պիր ֆամիլեաեա մէնսուպ գըլմագ արղուսիլէ այնի թէքլիֆտէ պուլունմուշլար խնէ տէ, կէրէք բէտէրի մէրգուժ վէ կէրէք զէվճէսի գըղլարը սիննի ըիւշտէ պալիղ օլմագտան էվլէլ քէնտիսինէ պէօյլէ պիր թէքլիֆ արղ իթմէեէճէքլէրինի ճէվապէն նէօյլէտիքլէրինտէն, մէղքիւր արղուլէրին գուլվէտէն ֆիիլէ կէթ իրիլմէսի վագթը Վիւսաիտէ թէրք իտիլէրէք, միւրաճաաթլարըն արգասը ալընմըշ ըտը:

Բազար կիւնիւ, սէյֆիեէ խալզը իչին բէք չաբուգ կէչիպ, ազշամ կէնճ թապիպ պիր արապաեա րաքիպէն, վէ միւլքին մէրթեպէ կէճիքմէեերէք երին կէլէճէկինի վատ իլէ, վարան-Սէնթ-Իլէր ըսթասիօնուեա աղիմէթ, վէ Բարիսէ մուվասըլէթ էյլէտի:

Իրթէսի կիւն, սապահլաեըն էրքէն, տէրունը սէյֆիեէտէ թէտարիքեաթա պաշլանըլըպ, պաղչէպանլար, հէր թաւաֆը չիչէքլէր իլէ տօնաթմագլա մէշղուլ օլտուղլարը կիպի, երգմի պէշ սէնէտէն պէրու քէմալը սատագաթ վէ ուպուտիլեթլէ պու ֆամիլեանըն էմէքտարը պուլունմուշ օլման վէ թանըտըղըմըղ զէման էվին վէքիլխարճըղընա թայեին գըլընմըշ պուլունման ժէրմէն իսէ, եէվմի մախսուսըն միւքէմ մէլիեթի իչին հիշ պիր զայրէթի տիրիղ իթմէմէքտէ իտի:

Պունտան գաթինաղար սապահլայըն սէյֆիեէեէ կէլէճէք ագրապա վէ ահըպպաեը իսթիգպալ իլէ քէնտիլէրինի ալըպ կէթիլմէք իւզրէ խասսէթէն արապալար տախի թախ:

սիս իտիլտի : Սնապահտան ագշամա գատար սէյֆիեհտէ գալմադ իւզրէ կէլէճէք օլան միւսաֆիրլէրտէն պաշգա , պիր թազըմը տա ագշամ թաամընտա , վէ տիկէր պազըլարը սուարէտէ հազըր պուլունմագ իչին կէլէճէք իտիլէր :

Պաղչէնին օրթասընտա հաւա ֆիչէնկլէրինտէն մամուլ չարխը ֆէլէկլէր իմալ իտիլմէք իւզրէ , օ սապահը խասսէթէն պազը ամէլէ ճէլպ իտիլմիչ իտի :

Մատամ Տօրէյ իլէ Հանրիէթ օ սապահը միւթասլարընտան էրքէն գալգմըչ օլուպ , իլք տէֆա , կէնճ գըզա ֆէվգէլատէ մուհապպէթլէրի պուլունան խանէ խալզը միւթէատտիտ պուքէթլէր թագտիմ իթմիչ օլմալարըյլա , մէզպուրէ պու չիչէլէրի վէ մուախարէն կէթիրէճէք օլանլարը տաիրէսինտէքի սագսըլարա վազ իթմէսինի պէսլէմէսինէ իխթար իթտի :

Բօսթաճը վազթը մուայեչէնինտէ բօսթաեը կէթիրտի : Պու բօսթա պիր թագըմ զաղէթալարտան , միւթէատտիտ մէքթուպլարտան վէ մատամ Տօրէյէ խիթապ օլարագ տէօրթքէօչէ պիր մուգաւա գութուտան իպարէթ իտի :

Մատամ Տօրէյ . - Պու գութուտա աճապանճ վարտըր , տէյի սիւալ իթտի :

Հանրիէթ տախի , - Շիւպհէսիզ պէնիմ ֆօթօկրաֆ թասվիրլէրիմ օլմալը տըր , վալիտէ . չիւնքի Լիէպէր՝ թասվիրլէրիմի պու կիւն կէօնտէրէճէկինի վատ իթմիչ իտի . պէսպէլի վատընը իճրա իթմիչ , տէյի ճէվապ վէրտի , վէ պատէհու իչպու գութուեու էլինէ ալարագ , - Աչմագլըլըմա միւսաատէ իաէրմիսին , տէտի :

— Նիչին իթմէեիմ :

Հանրիէթ , գութուեու աչտըղընտա , ֆիլվագը տէրունինտէն քէնտիսինին պիր տուզինա թասվիրի չըգտը :

Վալիտէ վէ գըզը կէօրիւշտիւքլէրի զէման Մ. Տօրէյ իւսթէ կէլէրէք ,

— Պէն ահըպպամըզըն իլք թագըմընը գարչըլամագ իւզրէ չըմէնտըֆէր ըսթասիօնունա կիտէճէեիմ : - Ավտէթիմի միւթէագըպ , միւսաֆիրլէրիմիզլէ պիրլիքտէ սուֆրաեա օթու :

ընդունաւ: Պիւ քիւշիւք սէյեահաթըն իշթիհա աշահաղընը մէմուլ իտէրիմ, տէյի պէեան իյլէտի:

— Պիւ տէ սիզին կէլէճէք վաղթընըզա գատար հէր շէյի հաղըրլարըզ:

Պիր սաաթ սօնրա, արապալար սէյֆիեէեէ վասըլ օլուպ, պուռլարտան, էլլէրինտէ չիչէք պաքէթլէրի թուլմուշ օլարազ, պաղը ագրապա վէ ահրապա իլէ կէնճ վէ կիւզէլ Գըզլար էնտիլէր: Կէնճ Գըզլար՝ Հանրիէթի տէրաղուշ իտիպ, հէտիեէլէր իսէ, եաղմուր կիպի եաղմադտա իտի: Շէօյլէ քի մէզ պուրէնին օտասը չիչէքլէր վէ կիւզէլ հէտիեէլէր իլէ տօլուպ, քէնտիսինտէ տէ մէսէրրէթի ֆէվզ էլ ատէ միւշահէտէ օլունմադտա իտի:

Էօյլէ թաամը, ղաեէթ քէյֆլի սուրէթլէ իտիլիպ, իշպուլ թաամ էօյլէեի իրի սաաթ կէչէրէք իմթիտատ իթտի: Պէեանէ հաճէթ օլմատըղը իւզրէ, սուֆրաեա նէֆիս եէմէքլէր վէ էսկի շարապլար կէթիլիլմէքլէ, ճիւմլէթէն մէմուռնիյեէթ հասըլ օլտու:

Սուֆրատան գալգըլտըղընտա, միւսաֆիրլէրտէն պաղըլարը թէնէֆֆիւսխանէեէ, տիկէրլէրի պիւլաքտօ սալասընա, վէ պիր թաղըմը տախի պաղչէտէ թէնէզգիւհէ կիթտիքլէրի կիպի, կէնճ Գըզլար տա, Հանրիէթին տաիւրէսինէ չըգտըլար:

Պիր միւտտէթ զարֆընտա, միւսաֆիրլէրի կէթիլէն առապալար եէկտիկէրինի թաագիպ իթմէքտէ իտիլէր:

Հանրիէթ, սապահտան պէրու քէնտիսինէ թագտիմ իտիլմէքտէ օլան հէտիեէլէրի լէֆիզլէրինէ չօճուգ կիպի մէսէրրէթլէ իրաեէ իտիպ, ֆագաթ վագթ կէչտիքճէ, « Աճապա անըն պուքէթի նիչին կէլմէտի, աճապա պէնի ունուլթտու մու » տէյի միւշահաղա իտէրէք, իզհարը քէտէրտէն տէ կէրի տուրմամադտա իտի:

Հանրիէթ պու միսիլու միւլահաղաթա տալմըշ օլտուղու սըրատա, նակեահ պէալէմէսի, ղաեէթ խաֆիֆ պիր թէնէքէ գուլթու թուլմուշ օլտուղու հալտէ, իչէրի կիրիպ, « Պու գուլթու մատմուազէլ իչին աիր » տէտի: Անինտէ կէնճ Գըզլար պիր թէէսսիրի մախսուսա թապի օլարազ, գուլթունուն գա:

բաղընը պատը, Պունտա, մենեքէ չիչեքլերիլէ շալեանը հայ-
րէթ սուրէթտէ թէրթիպ իտիլմիշ պիր պուքէթ մէվնուտ օ-
լուպ, չիչեքլերին իւզէրինտէ տէ Ժօրթ Լամարըն պիր գարթը
պուլունմագտա իտի :

Հանրիէթին տօտագլարընտա թէպէսսիւմ հասըլ օլուպ,
էյիճէ դօգլամագ իւզրէ, մէգքիւր պուքէթի երլղիւնէ եագ-
լաշորրտը, վէ մուախարէն անը տիկէր պուքէթլէրտէն
թէֆրիգ օլունաճագ պիր մահէլլէ վազ իթտի :

Վագըթ բէք չաբուգ կէչիպ, ալաֆրանկա սաաթ եէտի-
տէ, գըրգ քիշի, սէյֆիեէնին վասի վէ միւքէլլէֆ թաամ
սալասընտա սուֆրաեա օթուրտուլար :

Սաաթ օն պիրտէ սուֆրատան դալգըլըպ, պաղչէեէ
կիտիլտի, վէ իւք տէֆա մատմուազէլ Տօրէյ, պիր հավա
ֆիչէնկի աթարագ, ֆիչէնք աթըլմասըլ էյլէնճէսինէ պաշան-
մըլ օլտուղունուն իչարէթինի վէրտի : Հավա ֆիչէնքլէրինին
աթըլմասըլ վէ չարիւր ֆէլէքլէրին եագըլմասըլ եարը կէճէեի
կէչէնէ գատար տէվամ իտիպ, պատէհու տավէթլիլէր մու-
ֆարագաթա պաշատըլար : Մէրգուլարը Բարիսէ գատար
կէօթիւրմէք իւզրէ, պանքէր թարաֆընտան խասսէթէն պիր
թրէն թէրթիպ իտիլմիշ օլտուղունտան, պու խուսուս պաշ-
գաճա պիր իլթիֆաթ ատտ իտիլտի : Ազ սօնրա, կէճէեի
սէյֆիեէտէ կէչիւրէճէք, վէ իրթէսի կիւնքի գուշուգ թաա-
մընտա հազըր պուլունաճագ օլան ագրապա իլէ բէք ազիզ
ահըպպա օրատա գալտըլար :

Սապահա գարչը, ճիւմլէսի, քէնտիլէրի իչին, թէտա-
րիք իտիլմիշ օլան օտալարա կիթտիլէր : Հանրիէթ նիվիմա
հէյէճան իլէ գարըչըգ պիր թագաթսըզլըգ հիսս իթմէքտէ
օլուպ, վէ պու իսէ : օ կիւնքի եօրկունլուղուն նէթիճէսի
իտի :

Հալ պու քի հէեէճանընա սէպէպ շու իտի քի, կէնճ գըզ,
ալէսսէվիեէ սու գաթարագ շարապ իչմէեի ատէթ իթմիշ օլ-
տուղու հալտէ, օ ագչամը, ահըպպասընըն իտարէի ագտահ-
լարընա մուգապէլէ իթմէք իւզրէ պիր խալլի տէֆա շամբա-
նիա իչմիշ, վէ պու հալ սինիլէրինէ իճրաի թէէսսիր էյլէմիշ

իտի : Պինապերին մեզպուրէ՝ բէտէր վէ վալիտէսինի տէրադուշ իտիպ , բէք եիւքսէք օլմաեան իլք գաթտա քէնտի տաիրէսինէ չըգտը :

Մէզպուրէինն եաթագ օաասը՝ պաղչէեէ վէ Մարն օվա . սընա նազըր օլուպ , պունըն քեարկիր պալգօնունտա օթու . րուլտուղունտա , չայեանը հայրէթ պիր մէնզարէ գարչըսընտա պուլունուլուր իտի : Պալգօնուն էթրաֆը տախի պիր սարմա . չըգ աղաճընըն տալ վէ եաբրագլարըյլա իհաթա օլունմուշ իտի :

Հանրիէթին օտա պէսլէմէսի եիրմի իքի եիրմի իւշ չաղ . լարընտա կէօսթէրիչլի պիր գըզ օլուպ , զիքը իթտիկիմիզ եաթագ օտասընըն եանընտաքի քիւշիւք սալօնտա մէզպուրէեէ պէքլէմէքտէ օլմասըյլա , անըն եօգարը չըգմասընտա ,

— Մատմուլազէլ , դաեթ եօրղուն օլմալը սընըզ , տէտի :

— Էվվէթ , Անէթ , խայլի եօրկունուլմ , տէյի Հանրիէթ ճէվապ վէրաի :

— Բահաթճա ուեուրսանըզ , եօրկունըլունուլ կէչէր :

— Եօրկուն օլմագլըղըմա բաղմէն ույգուլմ եօգ տուր :

— Պէսպէլի իչտիկինիզ շամբանիանըն թէհասիրի օլմալը տըր :

— Էվվէթ , պիր ազ շամբանիա իչտիմ , վագըա սէվմէմ , փագաթ իչմէմէքլիկիմ գապիլ տէյիլ իտի :

— Էօյլէ իսէ եարըն պաչընըզ աղըրեաճագ տըր :

— Պէն տէ օնտան գօրգուեօրուլմ . . . հէր նէ իսէ , Անէթ , պէնիմ կէճէլիք էլպիսէմի վէրին . վէ սիզ տէ եաթ . մաեա կիտին , չիւնքի վագըթ բէք կէճ տիր :

Պու սէօպլէրտէն սօնրա , Հանրիէթ , թուալէթ տաիրէսինէ կիտիպ , էլպիսէսինի թէպաիլ իթտի :

4

Թուալէթ տախտակներն , կենճ գըղ վէ պէտէմէսի , չիչէքլէրին քէսրէթինտէն նաչի ատէթա չիչէք պաղչէսի հալի քէսպ իթմիշ օլան եաթագ օտասընա կիրտիլէր : Մէզքիւր չիչէքլէրտէն տէրունը օտատա աղըր պիր գօգու հասըլ օլմուշ օլուպ , մասա իւզէրինտէ տէ պիր լամպա եանմագտա իտի :

Անէթ . - Պու չիչէքլէրէ էլ տօգունտուրմագըղըմը մէն իթմիշ օլմանըղ իչին , էմրինիզէ գարչը կէլէմէզ իտիմ , ֆագաթ պու պուքէթլէր իչինտէ եաթմանըղ էմրի պասիրէթէ գարչը տըր . հաթթա բէք զիյատէ մուխաթարալը տըր զանն իտէրիմ :

Հանրիէթ . - Իհթիեաթը էլտէն պըրագմանարագ , պու չիչէքլէրին պուրատա գալմասընտա պիր պէչիս կէօրմէմ , իմտի , տէրունը օտաեա պիր աղ հավա կիրմէք իչինչ շու ճամը աչըն :

— Փագաթ ճամը գաբատըղընըղ անտէ , պուրատա հիչ նէֆէս ալամանեադսընըղ :

— Բէք էյի , օ ճամը գաբամանըղ .

— Փագաթ ճամ աչըգ օլարագ նա՞սըլ եաթապիլիսի-նիզ :

— Պիրինճի տէֆա օլարագ պու եօլտա եաթմանօրում . Հավա զանէթ սըճագ օլտուղու կէճէլէրտէ , չօգ տէֆա բէն-ճէրէեի աչըպ էօյլէ եաթմագտաեըմ , վէ ասլա նէզլէ օլմամըչըմ տըր :

Անէթ , պալգօն թարաֆընա իլէրլէեիպ բէնճիրէեի աչտը , վէ պիր իքի սանիեէ տըչարըեա պագտըգտան սօնրա .

— Պու կէճէ հավա զանէթ կիւզէլ տիր . էկէր եօրկուն օլմասա իտինիզ , պաղչէտէ աղաճլարըն ալթընտա վագթ կէչիրմէքլէ , ֆէվզ էլ ատէ մահզուզ օլաճագ իտինիզ տէտի :

վէ պատէհու իլավէթէն . - Մատմուագէլ, միւսապատէ պու-
եուրուն, հիչ օլմազսա շու պուքէթլէրտէն պիր գաչընը քիւ-
չիւք սալօնա կէօթիւրէեիմ, չիւնքի բէնչիրէնիզ աչըգ գալմագ-
լա պէրապէր, պու չիչէքլէրին աղըր գօգուսունտան պաչընըզըն
աղըրեաճաղընը թէէմին իտէրիմ, տէյի պէեան իյլէտի :

— Մատէմ քի պու գատար իսրար իտիեօր իսէնիզ, պիր
գաչընը գալտըրըն, ֆագաթ շունլարա տօգունմաեըն :

Հանրիէթ պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, ագրապասըյլա
պազը ազիզ աճըպպա վէ խուսուսա ժօրթ Լամար թարաֆըն-
տան իրսալ վէ թագտիմ իտիլմիշ օլան պուքէթլէրի կէօս-
թէրմէքտէ իտի : Անէթ իսէ, ալտըղը րուխսաթտան իսթի-
ֆատէ իլէ, պիր խայլը պուքէթլէրի գալտըրտը . պունընլա
պէրապէր եինէ բէք չօգ պուքէթ գալտը :

Իչպու մուամէլէտէն սօնրա, Հանրիէթ, պէսլէմէեէ խի-
թապէն,

— Թէչէքքիւր իտէրիմ, արթըգ սիզէ իհթիեաճըմ գալ-
մատը . կիտիպ րահաթ իտէպէլիրսինիզ . պէն պիր ազ հավա
ալաճաղըմ, տէտի :

Պէսլէմէնին կիթմէսինի միւթէագըպ, Հանրիէթ պալգօ-
նա չըգարագ, րահաթճա նէֆէս ալմաեա սայ իթտի :

Խարիճտէն տէրին պիր սուսլուգ հիւքմ իթմէքտէ օլուպ,
եալընըզ Մարն չայը սուլարընըն ճիւզիճէ հըչըլթըսը իչիտիլ-
մէքտէ վէ ճիւլարտա ումուլէն ույգու իչինտէ պուլունտու-
ղունու զանն օլունմագտա իտի :

Հանրիէթ պիր միւտտէթ բէնչիրէնին էօնիւնտէ տուր-
տուգտան սօնրա, մէզքիւր բէնչիրէեի աչըգ պըրագարագ
քէնտի օտասընա տէօնտիւ, վէ ժօրթուն կէօնտէրմիշ օլտու-
ղու պուքէթի էլինէ ալարագ, վէ գօգլաեարագ,

— Պու պուքէթ՝ քեաֆֆէյի պուքէթլէրտէն կիւզէլ
տիր . ճիւմլէսինտէն զիեատէ պունու սէվիեօրում, տէտի վէ
պիր քէրրէ տահա գօգլատըգտան սօնրա, եինէ սագսը տէ-
րունինէ վազ իլէ, ֆիլտիչի իլէ իչլէնմիշ օլան վէ ապանօզ-
տան մամուլ պոճլունան քիւչիւք պիր եազըլխանէնին գարչը-
սընտա օթուրտու վէ քէնտի քէնտինէ .

— Հիշ ույգում եօգ տուր , ֆագաթ պաշըմ աղըմա-
եա պաշլաեօր... պիւս պիւթիւն սէրխօշ օլտում... պու-
իսէ , շամբանիա շարապընըն նէթիճէսի տիր... լանէ'թ օլ-
սուն շու շամբանիա շարապընա... մատամ քի ուեուեամա.
եաճագ իսէմ , եաթմագտա նէ՝ ֆաիտէ վար տըր : Ուգում
կէլէնէ տէկին , պաղը մուհիպպէլէրիմէ վատ իթտիկիմ ֆօ-
թօկրաֆ թասվիրլէրինն էնսէսինէ եատիկեար քէլիմէլէրինի
եազմագլա վագթըմը կէշիրիրիմ , տէտի , վէ եաղըխանէսին-
տէն չըգարաղըր թասվիրլէրի էվվէլճէ թէտգիգէ պաշլատը :

Օլ էսնատէ պաշընըն աղըրսը քէսպի չիատէթ իթտիկին-
տէն , Հանրիէթ պու աղըրեը կիւեա տէֆ իթմէք իւզըն , պիր
գաշ տէֆա էլինի անընա կէօթիւրտիւ վէ մուախսարէն եի-
նէ թասվիրլէրին թէտգիգինէ տէվամ իտէրէք , իշլէրինտէն
պիրինի պիլինթիխապ ,

— Իշթէ , պու է'ն կիւզէլի տիր . պունու տօթում ժօր-
թա կէճնտէրիրիմ : Պու խուսուստա քէտէրիմ տէ ըուի ըիզա
կէօթէրտի , տէտի , վէ մէզքիւր թասվիրին էնսէսինէ

« Մուհիպպի աղիղիմ տօթթօր ժօրթ Լամարա .

« Քիւչիւք մուհիպպէնիզին պիր եատիկեարը թէվէճճիւհ
էսէրի տիր :

Իմզա

« ՀԱՆՐԻԷԹ Տ . . . »

սէօզլէրինի եազտը , վէ իքինճի թասվիրի տէ եազմաեա հա-
զըրլանըրքէն կէօզլէրի գարարտըղընտան , վէ հէր շէյ քէն-
տիսինէ աչիքեար կէօրինմէտիկինտէն , տուրտու : Տէմիրտէն
պիր շէնպէր՝ գուլագ թօզլարընը թազեիգ իթմէքտէ օլտու-
ղունու զանն իտէրէք աեաղա գալգտը , ֆագաթ աեագտա
տուրաճագ թագաթը պուլունմատըղընտան ,

— Եաթմալըեմ , չիւնքի հէր շէյ էթրաֆըմտա տէօ-
նիւեօր զանն իտիեօրում : Աճապա ագլըմը զա'յպ մը իտիեօ-
րում , տէտի , վէ պունտան զիեատէ սէօզ սէօյլէմէեէ վէ
տիւչիւնմէեէ իգթիտարը գալմատըղընտան , կիւհ իլէ քէն-

տիսինի ետթաղընա գատար սիւրիւքէեէպիլտի , վէ ատէթա պիրուհ պիր նէսնէ կիպի ետթաղընտա քէրիլտի :

Օլ էսնատէ , սապահըն սաաթ իքիսի իտի :

* *

Օգուեանլարըմըզըն , պիր դաշ կիւն , եանի 1881 սէնէսի Յուլիսինին Յ ինէ գատար կէրիեէ տէօնմէլէրինի , վէ ալթը դաթըլ պիր խանէնին թաւան իչի տաիրէսինէ կիրմէլէրինի ըէճա իտէրիզ :

Մէգքիւր տաիրէնին հէր հայի սօն տէրէճէ զարուրէթի միւպէյեին օլուպ , էշեայը մէվնուտէ՝ էսկի պիր գարեօլատան , տէօրթ իսկէմլէտէն , քիւչիւք պիր մասատան , վէ պազը սէֆիլ մաթպախ թագըմընտան իպարէթ իտի :

Օլ էսնատէ սաաթ ագչամըն պէչի օլուպ , զաթ էն հէր թարաֆտա հաւա զաեթթ սըճագ օլտուղու հալտէ , պինա չաթըսընըն թա ալթընտա իսէ , հիշ թէհամմիւլ օլունամազ մէրթէպէտէ իտի :

Թագրիպա եիրմի եաշլարընտա կէնճ պիր գատըն՝ բէնչիրէ էօնիւնտէ օթուրմուշ օլուպ , պիր աաքէր բանթալօնուըն բարչալարընը տիքմէք իւզրէ պիր տիքիշ մաքինասընըն իյնէսինի կէչիրմէքլէ մէշղուլ պուլունմագտա իտի :

Պու գատընըն չէհրէսի մահղունիյեթթպախշ , զայիֆ , սօլկուն վէ անլը պուրուշմուշ օլուպ , լաքին խասթա կիպի կէօրիւնիւչիւնէ ըաղմէն , քէնտիսինտէ հիւսն ու ճազիպէթ միւշահէտէ օգունմագտա , վէ ալթունլա եալտըզլանմըշճասընա սարը վէ սըգ , ֆագաթ տաղընըգ պուլունան սաշլարը ալթընտա , էսմէր կէօզլէրի եաշարմագտա , վէ պու կէնճ գատընճըղազը , հէր կէօրէն , քէնտիսինտէ ազիմ պիր քէտէր մէվնուտ օլտուղունու անլաեապիլմէքտէ իտի :

Մէզպուրէ պիր արա մաքինասընը տուրտուրուպ , գարչըսընտաքի մասա իւզէրինտէ ասըլմըշ օլան սաաթա պագաթ , վէ թէաճճիւպլէ ,

— Սաաթ պէչի չարեհք կէչիեօր . սաաթ ալթըղան էվէ վէլ ֆապրիգատա պուլունմագլըղըմ լազըմ աըլ , տէտի , կէնճ գատըն , բանթալօնու տիքիչինի իքմալ իտիպ :

համիլէիկին սօն տէրէճէսինէ վասըլ օլմուշ օլմասընա մէպ-
նի, քէմալը զահմէթլէ աեաղա գալգաը, վէ տիքմիշ օլտու-
ղու տէօրթ ատէտ ասքէր բանթալօնունու պիր պօղչա տէ-
րունինէ վազ իլէ, օտասընտան տիշարը չըգաը, վէ էլի իլէ
նէրտիվէնին բարմագլըղընը թուլթարադ աշաղըեա էնտի,

Մէրգուլէ ալթ գաթա վասըլ օլուպ, գաբուճը գարը-
նըն օտասը էօնիւնտէն կէչէրքէն, պու գարը՝ գաբուսունա
չըգարադ,

— Վա՛յ, մատամ Մատլէն, սիզմիսինիզ, տէտի:

Մատլէն թէսմիեէ իտիտիկինի իշիթտիկիմիզ կէնճ գա-
տըն, նէրտիվէնտէն էնմէսինտէն տօլայը նէֆէսի քէսիլմիշ օ-
լարադ,

— Էվլէթ, մատամ Վէրօն, պէն իմ, տիքմիշ օլտուղում
բանթալօնլարը թէսլիմ իթմէք իւզըն, մէպուսաթը ասքէ-
րիեէ ֆաֆրիգասընա կիտիեօրում, տէյի պէեան իյլէտի:

— Պիր տագըգաճըգ իշէրի կիրին. սիզէ պիր տիեճէկիմ
վար տըր:

— Ֆագաթ, տուրաճագ հիշ վագթըմ եօգ տուր իշիմ
բէք միւսթաճէլ տիր:

— Պէնիմ տէ սիզէ տիեճէկիմ միւսթաճէլ տիր:

Կէնճ գատըն, պու իֆատէ իւզէրինէ իշէրի կիրտիկինտէ,
գաբուճու,

— Ուզուն ուզատի թաֆսիլաթա կիրիշմէքսիզին: Ֆիք-
րիմի սիզէ սէյէեիմ: Դըղըմ, պու կիւն այըն պէշի տիր. սէ-
քիզինտէ, էօյլէնտէն էվլէլ պուրատան չըգմալըսընըզ, տէ-
տի:

Մատլէն, զաթէն լէհճէսի սօլմուշ իքէն, պու սէօղիւ ի-
շիթտիկինտէ, տահա զիեատէ սօլտու, վէ քէսիք պիր սէտա
իլէ,

— Պուրատան չըգմալըմըեըմ, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվլէթ, զաթէն պու խուսուսու մէմուլ իթմէլի իտի-
նիզ, չիւնքի քիրանըզըն թագսիթինի հէնուլ էօտէմէտինիզ.
խանէ սահիպի իսէ, պու գատարը քեաֆի օլտուղունու պէ-
եան իտիեօր: Քէնտիսի սիզէ եէթմիշ ֆրանգ թէրք իտիեօր

քի, պու տա պիր ինսանիյեթ տիմէք տիր: Զիրա էշեանըզը զապթ իտէպիլիրքէն, գալտըրմանըզա միւսաատէ կէօսթէրի-
եօր: Փագաթ այրն Տ ինտէ օտանըզ հէր հալտէ պօշաթըլմըշ
օլմալը տըր: Եանընըզտաքի օտաեը քիրալատըլար, վէ քիրա-
լաեան տա, պէսլէմէսի իչին պիր օտաեա իհթիեաճը պու-
լունտուղունու անլաթտը: Հասըլը սիզէ վէրիւէն էմրի հիւսնի
րիզանըզա իճրա իթմէզսէնիզ, եարըմ սաաթ զարֆընտա
հիւքիւմէթին էմրիլէ իճրաեէ մէճպուր իտիլէճէքսինիզ:

Մատլէն, գարուճընըն պու սէօզլէրինի տինլէտիքճէ,
գալպինին թազեիգ օլունմագտա իտուկինի հիսս իլէ, կէօզ-
լէրի եաշարտը, վէ տէրմանսըզլըզա պիր իսկէմլէ իւզէրինն
տիւչիւվէրտի: Պատէհու տէհչէթի ազիմէ իլէ:

— Օտամը պօշալթմագ մը, տէտի:

Գարուճու. — Նէ՞ եաբալըմ, պաշգա չարէ եօգ տուր:

— Սիւպհան Ուլլահ, չիմտի պէն նէ՞րէեէ կիտէճէեիմ:

— Գը՛զըմ, պու ճիհէթի տիւչիւմէք սիզէ ալիտ տիր:
Պէնիմ պիլտիկիմ շու տուր քի, պունտան պէօլէ սիզ պու-
րատա ուզուն միւտտէթ իգամէթ իտէմէզսինիզ:

— Լաքին պէնիմ հիչ պիր ագճէմ եօգ տուր, վէ մօ-
պիւեամըն սէֆալէթի կէօրիւլտիւկիւնտէ տէ, բէչինէն իւչ
այլըգ քիրա իսթէնիլէճէք տիր:

— Իհթիմալ տըր, վէ պու հալ թէէսսիւֆէ շայեան իսէ
տէ, նէ՞ չարէ: պու էվին սահիպի տէ, պէօլէ օլտուղու իչին
նիհաեթսիզ սուրէթտէ սիզի պարընտըրումազ: Պուրասընը
տա անլամալըսընըզ:

— Անլաեօրում, զաթէն մալ սահիպի բէք զիեատէ խայր-
խահանէ մուամէլէ իթմիշ տիր քի, պունա թէչէքքիւր իտէ-
րիմ: Լաքին պիր միւտտէթճիք տահա, եանի վազը համլ զէ-
մանընա գատար պուրատա իգամէթիմէ միւսաատէ իթմիշ
օլսա իտի...

— Էկէր պագաեա այլըզլարտան պիրինի օլսուն, ալէլ
հիսապ օլարագ վէրէպիլսէ իտինիզ, պէլքի պու լէճանըզ
գապուլ օլունուր իտի. չիւնքի էվ սահիպիմիզ, զաեթէթ էյի
պիր զաթ տըր:

— Ալէլ հիսապ պիր միգտար ագչէ իթասընը, Ալլահ պիր քի նէ՞ դատար արզու իթմէքտէեիմ, ֆագաթ նա՛սըլ վէ նէ՞ իլէ վէրէպիլէճէեիմ, Սապահտան ագչամա դատար, չալըմագլա կիւնտէ եիրմի պէշ սու դազանըեօրում քի, պուտա անճագ նաֆագամա քիֆայէթ իթմէքտէ տիր:

— Էվլէթ, գատընլարա, չալըմալարընա պէտէլ պիւեիւք պիր իւճրէթ վէրիլմէտիկինի պէն տէ պիլիրիմ:

Մատլէն. — (Հընչգըրտաեարագ.) Տօղաճագ էվլատըմըն իլք պէզլէրինի սաթըն ալմագ իւզրէ եիրմի սու (պիր սու 10 բարա տըր.) պիր թարաֆա գօեամատըղըմ հալտէ, տէտիկինիզի նա՛սըլ եարապիլիրիմ:

— Ագրապանըզ եօ՞գ մու տուր:

— Խայր, եալընըզ վալիտէմ վար իտի, օ տա էօլտիւ, պէն տէ քէնտիսի կիպի էօլմէեի արզու իտիեօրում:

— Պու միսիլլու ֆէնա միւլահազաթը պէր թարաֆ իտին... ֆամիլեանըզ եօգ իսէ, համտ օլսուն զէվճինիզ, վար տըր:

5

Մատլէն. — (Գարուճունուն թէճէսսիւսքեարանէ պագըշը գարշըսընտա կէօզլէրինի աշաղը էեերէք.) Զէվճիմ մի... զէվճիմ մի... ալթը այտան պէրի պէնի ալազճա թէրք իթմիշ օլան պիր ատէմէ նա՛սըլ կիւվէնէպիլիրիմ:

— Զէվճինիզին սիզէ գարշը պիր թէշէքքիսի վա՛ր մը իտի:

— Խայր, խայր, եէմին իտէրիմ քի, թէշէքքիսէ հիշ պիր սէպէպի եօգ իտի: Պէն եալընըզ քէնտիսինի սէվէր իտիմ... քէնտիսինտէն զայրի քիմսէյի սէվմէմիշ իտիմ:

— Ահ, էրքէքլէր... պիւսպիւթիւն մէրհամէթսիզ տիրէր, լաքին հալինիզի կէօրիւսէ, սիզէ աճըեաճաղընը գաւիէն մէմուլ իտէրիմ:

— Աճը՞ մագ մը :

— Վագաա քէնտիսինէ միւրաճաաթընըզըն բէք աղըր ի-տուկինի պիլիտօրում, լաքին տէնիզէ տիւշէն երլանա սարը-լըր տէրլէր : Պէն սիզին եէրինիզտէ օլսա իտիմ, քէնտիսինէ պիր մէքթուպ եազար իտիմ :

— Ֆագաթ քէնտիսինէ միւրաճաաթ իթմէք իչին, վասը-թամ տա եօգ տուր :

— Նի՞չին :

— Նէրէտէ պուլունտուղունու պիլմէմ. էկէր պիլսէ ի-տիմ, էվլատըմըն խաթըր իչին հէր շէյէ գաթլանըր իտիմ... Շիւպհէսիզ եաքտըղը ալշագլըգտան պիզպաթ ութանտըղն-տան նաշի, կիթտիկի մահէլլի պուլմագ իւզրէ պիր էսէր պի-լէ պրագմահարագ, պիրտէն պիրէ պէնի թէրք իթմիշ տիր :

— Հայլա գ... օ հալտէ Մաթէրնիթէ խայրաթխանէսի-նէ միւրաճաաթ իտէպիլիտիսինիզ :

Մատլէն տիթրէեէրէք :

— Խայրաթխանէտէն գօրգարըմ, զիրա պանա էօյլէ կէօրիւնիւր քի, օրատա էօիւրիւմ, տէտի :

— Պունլար պօշ միւլահազալար տըր... Մէզքիւր խայ-րաթխանէտէ գայրըլանլար՝ էն մահիր աթըպպանըն վէ մէր-համէթլի րահիպէլէրին նէզարէթի թահթընտա տըրլար : Օ-րատա, ինսան, քէնտի խանէսինտէն տահա էյի պագըլըր, վէ հիշ պիր շէյ տիւշիւնմէզ, Հէր նէ իսէ, պու սէօյլէտիկիմ՝ սիզին իչին ֆայտէլի պիր նասիհաթ տըր. պէնիմ ասըլ վա-զիֆէմ՝ խանէ սահիպինին էմրինի իճրա իթմէքտէն իպարէթ տիր : Կանի, այըն ծինտէ, էօյլէն վագթը օտանըզ պօշաթըլ-մալը տըր : Պու կիւն իսէ, այըն ծի օլուպ, ծինէ գատար քիւչիւք պիր օտա քիրալանարագ, էշեանըզը եէրլէշտիրէպի-լիւսինիզ, — Իմտի, գըզըմ, պէօզիւմէ իթիմատ իլէ, էյիճէ տիւշիւնիւն, վէ հագգընըզտա խայրըլը պիր գարար իթթիւ խազ իտին :

Մատլէն, կիւճ իլէ աեաղա գալգարագ :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, մատամ, այըն ծինտէ էշեամը տիկէր պիր մահէլլէ թաշտըրըմ, տէտի : Վէ քէնտի քէնտի-

նէ տէ եախօտ էօլիւրիւմ, տէյի իլավէ իթտի:

Մուախարէն մէզպուրէ, եաշարմըշ օլան կէօզլէրինիսիւ-
լէրէք, խանէի մէզքիւրտէն տիշարը չըգտը, վէ մէլպուսաթը
ասքէրինէ ֆապրիգասընա տօղրու կիթտիկի սըրատա շու
եօլտա միւլահազա իթմէքտէ իտի:

— Շիմտի պէն նէ՝ եաբաճաղըմ... էշեամը տիկէր պիր
մահէլէ նազլ իթմէք իչին ագչէեէ մալիք տէյիլիմ: Էկէր
վալիտէսինին խէթասընտան քիւլլին պիսուշ պուլունան պու
մասուճու համիլ օլմասա իտիմ, ֆագր ու զարուրէթէ նէ՝
էհէմմիեթ վէրիլ իտիմ... Հաթթա էկէր պէնիմլէ պե-
րապէր պու չօճուղու տա էօլտիւրմէսէ իտիմ, բէք չաբուգ
էօլիւմէ գաթլանըր ըտըմ: Լաքին շու հալտէ էօլմէքլիկիմ՝
ճիհաւէթ իչլէմէք տիլ... էվլէթ... Իսմի օլմահաճագ,
վալիտէսինի թանըմահաճագ վէ վալիտէսինտէն տօլաեը ու-
թանահաճագ օլան էվլատըմ իչին, Մաթէրնիթէ խայրաթխանէ-
սինտէն ղայրի չարէ եօգ տուր... : Ահ, օ ալչագ պէնի նա՝
սըլ ալտաթտը... պէնիմ կիպի պիր սատէտիլի նա՝սըլ չու-
գուրա տիւշիւրտիւ... պէն տէ քէնտիսինէ նա՝սըլ էմիլյէթ
իտիեօրտոււմ... քէնտիսինի ատէթա գէվճիմ ատտ իտի-
եօրտոււմ... Փագաթ պէնիմլէ էվլէնէճէկինի վատ իթմիշ ի-
տի. եէմին իթմիշ իտի. հալ պու քի էվլէնէճէք եէրտէ պե-
նի պըրագըպ կիթտի: — Բէնտիսինի տէրէճէի նիհաեէտէ
սէվտիկիմ թագաթրտէ պու հարէքէթի ալչագլըգ տըր...
Պու կիւն իսէ, անը էվլէլճէ սէվտիկիմ գատար թահգիր ի-
տիեօրտոււմ վէ եինէ տէ սէվիեօրոււմ... : Պու տէրէճէ պէս:
պախթ օլմագլըղըմա սէպէպ իսէ, քէնտիսի տիր:

Մատլէն պու սօն սէօզլէրի թէլէֆֆիւղ իթտիկի սըրա-
տա, կէօզլէրինտէ ատապէթ վէ ինթիգամ չէօլէսի բարլա-
մահա պաշլատը իսէ տէ, չօգ սիւրմէեիպ զաիլ օլտու վէ
մէլպուսաթը ասքէրիեէ ֆապրիգասընա մուվասըլէթ իթմիշ օլ-
տուղունտան վէ քէնտիսի կիպի տիկէր պազը գատընլար տախի,
տիքմիշ օլաուգլարը էլպիսէլէրի էվլէլճէ կէթիրմիշ օլտուգ-
լարընտան, Մատլէն սըրասընա պէքլէմէք իւզրէ եիրմի տա-
գըգա պէքլէտիքտէն սօնրա, տաիրէի մախսուսէեէ կիրտի:

Տաիրէ մէմուրու մէղպուրէնին կէթիրմիշ օլտուղու տէօրթ բանթալօնու արիզ ու ամիգ, թէտգիգտէն սօնրա, գայտ իտիպ Մատլէնէ պիր սէնէտ վէրտի :

Կէնճ գատընըն լէհճէսի սօլուպ, սէսի տախի տիթրէ-
եհրէք :

— Պու կիւն պանա իշ վէրմէեհճէքմիսինիզ, տէտի :

Մէմուր . — Խայր :

Մատլէն . — (Սարսըլարագ .) Իշիմտէն խօշնուտ գաւ-
մատընըզ մը :

— Իշինիզէ պիր տէեհճէկիմ եօգ տուր :

— Էօլէ իսէ նիշին վէրմէեօրսունուզ :

— Շու էսնատէ իշլէրի թաթիլ իտիեօրուզ :

— Բանթալօն իշլէրինիզի թաթիլ իթմէքլիկինիզ գապիլ տիր, ֆագաթ պէն եհլէք վէ գաթթ տախի տիթմիշիմ տիր :

— Սիզին իշին օ իշլէրտէն եօգ տուր :

— Ֆագաթ պէն սիզէ նէ՞ եարտըմ :

— Հիշ պիր շէյ եարմատընըզ. անճագ օ իշլէր տէ աղ օլտուղունտան, սիզտէն էվլէլ պուրանըն տիքիշճիլէրի օլմուշ օլան գատընլարա վէրիլէճէք տիր :

— Ֆագաթ, միւսիւ . պէնտէնիզ պուրանըն գատիմ տի-
քիշճիլէրի գատար վէ պէլքի անլէրտէն զիեատէ չալըշմաեա միւհթաճըմ . . . ըէճա իտէրիմ, պանա մէրհամէթ իտին . . . շու էսնատէ հէմ էվիմտէն թաշընմագ վէ հէմ տէ վազը համլ իթմէք հալինտէ պուլունուեօրում . . . նաֆագամը գաթթ իթմէեին . զիրա պունտան սօնրա պէնիմ իշին էօլմէքտէն պաշգա չարէ գալամազ :

— Լաքին պէնիմ էլիմտէն պիր շէյ կէլմէզ . . . պիր այ սօնրա թէքրար կէլին :

— Պիր այա գատար պէն նէ՞ եարաճաղըմ :

— Օ պանա ըաճի տէյիլ տիր . . . շիմտի սէնէտինիզի ա-
լըպ սանտըգտան բարանըզը թահսիլ իտին :

Մատլէն, պու եէնի տարպէտէն ֆէվգ էլ ատէ միւթէ-
էսսիր օլարագ, սանտըզա միւրաճաաթլա, հագզը պուլու-

նան 3 ֆրանգ 50 սանթիմինի թահսիլ իթտի, վէ օրատա տա-
խի սօն պիր թէճրիւպէ օլմագ իւզրէ,

— Պանա արթըգ իշ եօգ մու տուր, տէյի սիւալ իթ-
տի:

Սանտրգքեար տախի, — Պու խուսուս պանա բաճի օլմա-
տըղընտան, պէնիմ պիւէճէք իշիմ տէյիլ տիր, տէյի ճէվապ
վէրտի:

Կէնճ գատըն, մէյեուսէն գաբուեա տօղրու իլէրլէտի,
վէ վասըլ օլաճաղը էսնատէ, տուրուպ, եաշարմըշ օլան կէօզ-
լէրիլէ ալուճունտաքի պիր գաշ սիքքէյէ պագարապ,

— Հէբաի իւշ ֆրանգ էլլի սանթիմիմ վար տըր... Պու
գատարճըգ բարա՝ անճագ իւշ տէօրթ կիւնլիւք նաֆագամա
քիֆաեթ իտէր... սօնրա, սօնրա հիշ պիր մէտարը թէայ-
եիւշիւմ գալմաեաճագ տըր... խայր, խայր, պէն, չալըշ-
մագսըղըն տուրամամ... մասուսում՝ պէնիմ հաեաթըմլա
եաշաեօր... իմտի էկէր պէն քէնտիմի պէսլէեմէզսէմ, օ
տա էօլէճէք տիր... ֆագաթ նէրէեէ կիթմէլիեիմ... նէ-
րէեէ միւրաճաաթ իթմէլիեիմ, տէյի միւլահաղա իթտի, վէ
պատէհու պիր իքի սանիյեէ գատար միւթէֆէքքիր տուր-
տուգտան սօնրա, պիրտէն պիրէ,

— Հա՛ հա՛ էյի խաթըրմա կէլտի. պիր գաշ կիւն էվվէլ
թամբլ սօգաղընտա վագը պիր թէրզի տիւքքեանընտան պա-
նա իշ վէրմէք իսթէեօրլարտը: Օլ վագթ մէլպուսաթը առ-
քէրիեէ իշլէրինին տաիմի օլաճաղընը զանն իթտիկիմտէն,
վագը օլան թէքլիֆէ րէատ ճէվապը վէրմիշ իտիմ: Պէլքի
շիմտի տէ պէնիմ իշին իշլէրի պուլոււնուր, պիր քէրրէ օրա-
եա կիտէեիմ, տէտի:

Վագաա պու պապտէքի իւմիտի միւշէվվէշ իտի իսէ տէ,
եինէ Մատլէնէ գուվվէթ պախշ իթմէքլէ, վիճուտճա թա-
գաթսըղըղընա բաղմէն պիր խայլի մէսաֆէ գաթթ իթտի,
վէ նիհաեթթ թասմիմէմիշ օլտուղու մաղաղաեու պիւ մուվա-
սըլէ, իշլէրի կիրտի: Մաղաղանըն պաշ մագաստարր օլան գա-
տըն՝ մէզպուրէեի գարշըլաեարագ, հալ ու հէյեթթինիվէօզ-
տէն կէշիրտիքտէն սօնրա,

— Նէ՞ իսթէեօրսունուդ, տէյի սիւալ իծտի :

— Մատամ, շու էսնատէ տիքիշճիսէ իհթիեաճընըդ պուլունտուղունու խապէր ալտըղըմտան, իշ իսթէմէսէ կէլ տիմ :

Մագաստար. — (Իսթիհզաճքեարի տուբէթտէ կիւլիւմէ-
եէքէք .) Սիզ պու մաղազա հիսապընա հիշ չալըշմըշմընըդ
տըր :

— Խայր, մատամ :

— Սիզի պուրաեա քիմ կէօնտէրտի :

— Վագթիլէ խըզմէթիսիզտէ պուլունմուշ օլան պիր քիմ-
աէ, եանի մատամ Բիէրս . . . Պուրաեը օ պանա թարիֆ իծ-
տի :

— Մատամ Բիէրս տիվանէ տիր :

— Նիշին, մատամ :

— Զիւնքի քէնտիսի պիլիր քի, պիզիմ իշէրիմիզ հէք ճէ-
հէզէ միւթէալիզ վէ միւսթաճէլ օլտուղունտան, պիզէ,
քէնտիլէրինէ գաթիլէն կիւվէնէպիլէճէկիմիզ իշճիլէր լազըմ
տըր : Ծիւզի պիր թէէիսիւր՝ պիզէ զարարը տըր : Հալ պու քի
սիզ պու կիւն էօյլէ պիր վագիեէթտէ պուլունուեօրսունուդ
քի, չէնտ կիւնէ գատար իշլէեէմէզ օլաճագսընըդ :

Մատլէն գըզարարագ, — Ա՛հ, մատամ, չալըշմաեա ֆէվ-
գէլատէ իհթիեաճըմ վար տըր, տէտի :

— Զօճուղուն տօղմասընտան սօնրա կէլին :

— Ֆագաթ օլ վագթա գատար պէն նէ՞ եարաեըմ :

— Նէ՞ իսթէրսէնիզ անը եաբըն, պու խուսուս՝ մաղա-
զամըզըն տիւշիւնէճէկի մատտէ տէյիլ տիր :

Կէնճ գատըն՝ ալտըղը պու ճէվապ իւզէրինէ, քեամի-
լէն տիւշարը եէյիս օլարագ, մաղազատան տիշարը չըգտը :
Սօգագտաքի կիտիշի՝ ատէթա պիր տիվանէ կիտիշինէ պէն-
զէմէքտէ, շիտաէթի մէյեուսիեէթի քէնտիսինի թահրիք
իթմէքտէ, վէ նէ թարաֆա կիթտիկինտէն խապէրտար օլմա-
եարագ, ըասթ կէլա գաթը մէսաֆէ իլլէմէքտէ իտի : Թամը
ու հարէքէթի օլ տէրէճէ դարիպ իտի քի, եօլտա կէլիպ կէ-
չէնլէր՝ մէրագլէ քէնտիսինէ պագմագտա օլուպ, պու հալի

քէնտիսի տէ տէրք իթմէքլէ, հարէքէթինի եւվաչլաթտը, վէ պիր ազ քէսպի սիւքիւնէթ իյլէտի: — Ազիմ պիր եօրկունլուգ քէնտիսինի թագաթտան տիւշիւրմէքտէ, պէյնի պօշ օլտուղունու զանն իթմէքտէ, վէ գուլագլարը աճիպ պիր թարգտա ինլէմէքտէ իտի:

Պիչարէ սապահտան պէրու պիր շէյ եէմէմիշ օլտուղունտան, պիր էքմէքճի տիւքքեանընտան պիր բարչա էքմէք սաթըն ալտը, վէ ըասթ կէլտիկի իլք գանաբէ իւզէրինէ օթուրուպ, պու էքմէքի եէմէքէ պաչլատը:

Օլ էսնատէ ագչամըն սաաթ սէքիզ պուչուղու օլուպ, կիճէ գարանլըղը էթրաֆը իհաթա իթմէքտէ օլտուղունտան, պուլվարլարտա վէ սօգագլարտաքի կազ պօրուլարը եագըլմաեա պաչլանտը:

6

Կէնճ գատըն, սէֆիլ թաամընը պիթիրտիքտէն սօնրա աեաղա գալգտըղընտա, տիզլէրի եիւրիւեէմէզ հալտէ օլմասըյլա, եէյիսի ազիմ իլէ,

— Եօլումա տէվամ իտէմէքէճէքիմ, շու տէրմանսըզ վէ թագաթտըզ հալ իլէ Ռօտիէ սօգաղընա գատար կիտէմէքէճէքիմ, տէտի:

Պիր արա մէզպուրէ պիր օմնիպիւս արապասընա ըաքիպ օլմաեը տիւշիւնտիւ իսէ տէ, մուախիարէն,

— Փագաթ օմնիպիւս իլէ կիթմէք իչին օթուզ սանթիմ վէրմէլի . . . օթուզ սանթիմ իսէ, պէնիմ պիր կիւնլիւք նաֆագամ տըր . . . Խայր, խայր, պէն պու գատար բարա վէրէմէմ . . . աթիգ պուլվարլարտաքի թրամվայա գատար եաեա եիւրիւրիւմ . . . օ թրամվայ պէնի իւշ սու պէտէլ իլէ վիլէթէ գատար կէօթիւրիւր . . . Վիլէթտէն Ռօտիէ սօգաղընա գատար ազ եօլ վար տըր . . . հէմ տէ թրամվայ իլէ կիթմէք,

քիրա արապասըյա կիթմէք տէրէճէսինտէ ըահաթ տըր , տէյի միւլահազա իթտի :

Պինապէրին Մատէն , միւմքին մէրթէպէ աղ եօրուլմագ իւզըն , մոնթազամ ատըմլար իլէ հարէքէթէ իպթիտար էյ-լէտի , վէ պիր արա գանալա եագլաշտըղընտա տուրտու : Իշպու գանալըն իքի թարաֆընտաքի կաղ պօրուլարը եագըլ-մըշ օլտուղու հալտէ , մէզպուրէ , տիրսէքլէրինի գանալըն բարմագլըղընա տաեաթարագ , նազարը տիգգաթընը՝ ճէրէ-եան իտէն սուեա աթֆ իթտի :

Օլ տագըգատա , հէնուզ եիրմի չաղլարընտա պուլունան պու կէնճին ֆիքրի նէ՞ կիպի գարա միւլահազալար իլէ տօլ-մուշ օլտուղունու պուրածըգտա իյզահէ հաճէթ օլմաեըպ , անճագ սուեուն ալթընտան , քէնտիսինէ խիթապէն , « կէլ... կէլ... պուրասը իսթիրահաթ մահէլի տիր... պուրատա էպէտի սուրէթտէ ուեուեապիլիրսին... » տէյի պիր սէս կէլմէքտէ օլտուղունու զանն իթմէքտէ իտի :

Պիր արա մէզպուրէնին կէօզլէրի գարարըպ , վիճուտի , գարչը գօնուլմազ պիր սուրէթտէ սուեա տօղրու էյիլմիշ ի-քէն , թամ օլ էսնատէ , օն իքի օն իւշ եաշլարընտա Բարի-սին քիւլհան պէյլէրինտէն պիրի , պիշարէ գատընճըղազըն եանընտան կէչէրէք , մէրգուլմէեի կէօրտիւ , վէ ատըմլարընը աղըրլաթըպ :

— Նէ՞ օ վալիտէ , շու սըճագ հալատա սուտա սէրին-լէնմէք հալվէսինտէ մի պուլունուեօրսուն , տէյի նիտա իթ-տի , վէ գատընճըղազ պու սէստէն քէնտիսինի թօլաեարագ , եօլունա տէվամ իթտիկի կիպի , չօճուգ տախի , Բարիսլի քիւլհան պէյլէրինէ մախսուա պիր պէյիթ օգուեարագ օրա-տան մուֆարագաթ իթտի :

Մատէն , թամըլ սօգաղընտաքի գատըն թէրզիսի մա-ղաղասընըն էչիկինտէն կէչտիկի էսնատէ , է՛ն միւսիննի օթուզ եաշլարընտա զանն օլունան տէօրթ նէֆէր կէնճ քիմսէլէր , Իլ-Սէն-Լուի սօգաղընտա վագը քիւչիւք պիր լօգանթանըն սալասընտա , այնի մասա էօնիւնտէ օթուրմուշ օլուպ , քէյի-լի սուրէթտէ թաամ իտիեօրլարտը :

Զիբր իթ տիկիմիզ կենճէրին գարշըսընտա , եարըմ տուճ
զինա գատար պօշանմըշ շարապ շիշէլէրի պուլունուպ , կենճ-
լէրտէն պիրի՝ եանընտա օթուրմուշ օլան վէ եիրմի տէօրթ
եկրմի պէշ շաղլարընտա պուլունան ըէֆիգլէրինէ ,

— Ժիւլ , չըգան կիճէ սիզ գումարտա գազսնտընը՞ղ մը ,
տէյի սօրտու :

— Խայր , զայպ իթ տիմ :

— Զօգ մու :

— Խայր , ֆագաթ պէնիմ իշին չօգ տուր :

— Տիմէք պախթընըղ տէօնտիւ :

— Էվվէթ , սէքիզ կիւնտէն պէրու թէքմիլէն տէօնտիւ :

Պիր տիկէրի . — Թէէսսիւֆ իթմէեին , եինէ կէլիր :

— Ումարըմ , (Կարսօնա խիթապէն .) Բրօսբէր , պիր ազ
բէյնիր իլէ պիր շիշ շարապ կէթիր :

— Հանկը շարապտան , միւսիւ Մէրսիէ :

— Այնի շարապտան , Մուլէն-ա-Վան շարապը օլտուգճա
կիւզէլ տիր :

— Բէք էյի , միւսիւ Մէրսիէ :

Ժիւլ Մէրսիէ թէսմիեէ իտիլէն վէ հայիգի առալէթ պիր
ֆամիլեաեա մէնսուպ օլտուղու ըէվիշինտէն անլաշըլան պու
տէլիգանլը , քէնտիսինին վէ ըէֆիգլէրինին գատէհլէրինէ կէ-
թիրթտիկի շարապը տօլտուրուպ , պու գատէհլէր պօշան-
տըգտան սօնրա , թէքրար կարսօնա խիթապլէ ,

— Բրօսբէր , գահվէլէրիմիզի տէ կէթիր , տէյի էմը իթ-
տի :

Բէֆիգլէրի . — Պու գատար աճէլէ իտէճէք նէ՞ սէպէպ
վար տըր :

— Սէպէպի շու տուր քի էվիմէ կիտէճէեիմ :

— Գումարա կէլէճէ՞քմիսինիզ :

— Հայ հայ :

— Կէճ մի կէլիրսինիզ .

— Վագթինտէ կէլիրիմ . պախթըմը թէքրար տէնէմէք
խթէրիմ , պու սէպէպլէ ճիզտանըմը տօլտուրմագ իւզրէ է-
վիմէ կիթմէլիեիմ :

Տէրիգանլըլարտան պիրի . - (Կիւլէրէք .) Պունտան գա-
թինազար սէվկիւլինիւզիւ տէ պիր տէֆա կէօրմէլիսինիզ :

Ժիւլ Մէրսիէ . - (Ումուզլարընը չէքէրէք .) Սէվկիւ-
լիւմ միւ . . . պէնիմ սէվկիւլիւմ՝ օրեա գըզըյլա գուբա գը-
զը տըր . . . : Պունլարըն խարիճինտէ օլան գըզլար վէ գա-
տընլար իչին եէրիմտէն գըմըլտանմագ պիլէ տէյմէզ : - Պէն-
ճէ , գատընլար ինսանըն էօմրիւնտէ պիր մանի , պիր զաիլէ
տիրլէր : Գատընլար իլէ իւլֆէթ իթմէք , վէ վագթըն պիր
գըսմընը անլէր իլէ կէչիրմէք՝ պիր ինսան իչին բէք աղըր պիր
եիւք տիր . հաթթա օ եօլտա իւլֆէթին զաեթթ միւտհիշ
պիր թէհլիքէսի տէ վար քի , օ տա բէտէր օլմագլըգ տըր :
Եալընըզ պէօյլէ պիր միւլահազանըն հասըլ իթտիկի տէհչէթ
պէնի պուզ կիպի ածնտուրմագտա տըր : - Ահ , գուճաղըմ-
տա պիր չօճուգ թաշըմագլըղըմ կէօզիւմիւն էօնիւնէ կէլ-
տիքճէ , տէհչէթ հիսս իթմէքտէն կէրի տուրամանօրում : -
Պիր քիմնէ , եաշամագ իսթէտիկի վէ էնվաի հիսսիեաթ օլմագ
արզուսինտէ պուլունտուղու հալտէ , գումար սալասընտան
այըլմամալը տըր :

— Ազիզիմ , սիզ հէր վագթ պու էֆքեարտա պուլուն-
մամըշսընըզ տըր :

— Էվվէթ , լաքին իւք կէնճիկիմ զէմանընտաքի հարէ-
քեաթըմ գալ ու գալէմէ կէլմէզ :

— Պու սիննինիզ տէ քէմալէթ ատտ իտիլէմէզ :

— Պիլաքիս գումարխանէտէ կէչիրիլէն սէնէլէր՝ իքի միս-
լի տէմէք տիր . պու հիսապլա ասըլ սիննիմի կէչկին սաեըլը-
րըմ :

— Տէմէք տիր քի , հիշ պիր գատըն իլէ իւլֆէթինիզ
եօգ տուր :

— Խայր :

— Բիւչիւք գըզ իլէ իւլֆէթի գաթ մը իթտինիզ

— Հանկը քիւչիւք գըզ իլէ :

— Զըգան սօն պահարտա , Ժուանվիլ-լը-Բօնտա իքի իւշ
տէֆա պէրապէրինիզտէ թէսատիւֆ իթմիշ օլտուղում սարը
վէ կիւզէլ գըզը անլաթմագ իսթէեօրում :

Ժիւլ. - (Գաշլարը չաթը լարագ .) Մատչենի՞ մի :

— Էվվէթ , փագաթ հագրդ էթէն բէք տիւպէր գըզ իտի :

Ժիւլ. - (Գահվէսինին սօն եռուումունու իչէրէք .) Էվվէթ , ֆէնա տէյիլ իտի :

— Ղաեէթ նամուսլու կէօրիւնիւեօրտու : — Քէնտիսինի սի՞ղ մի պաշտան չըգարտընը :

— Էվվէթ :

— Սիզի սէվի՛եօրմու իտի :

— Զիեատէսիյէ :

— Շիմտի պիւթիւն պիւթիւն այրըլտընը՞ մը :

— Ալթը այտան պէրի տիր քի այրըլտըգ :

— Պիր աղ էվվէլ տէհչէթլէ պահսընը իթտիկինիզ վու . գուաթլա թէհտիտ մի օլունուեօրտունուզ :

— Էվվէթ . . . էօյլէ պիր վէսվէսէմ օլտուղունտան , կիթտիկիմ մահէլի իսպէր վէրմէքսիզին ֆիրարտան պաշգա չարէ պուլամատըմ :

— Ֆագաթ էկէր պու ֆիրար մատտէսի սիզին իչին ագ . լէ մուվաֆըգ իսէ , պիշարէ գըզ իչին զալիմանէ տիր :

— Պանա արզը թէսլիմիյեթ իթմէսի իչին քէնտիսինի ինպար իտէն օլմատը :

— Պէլքի քէնտիսիյլէ էվլէնմէեի վատ իթմիչ փոթիզ :

— Պու կիպի սըրտլարտա վատ իթմէքլիք՝ պաշլընա մատտէ տիր . լաքին օ վատը տինլէեէնլէր , իտիլէն վատըն ինրա իտիլմէեէնլէնի պիլիլլէր . . . Բրօ՛սքէր , հիսապըմըզը չաբուգ կէթիլ :

Հիսապ կէթիլիլմէքլէ , Ժիւլ Մէրսիէ պօրճունու էօտէ . տի վէ բարտըսիւսիւ իլէ չապգասընք կիեինտիքտէն սօնրա :

— Պու ագչամ կէօրիւչիւրիւզ , միւսիւլէր , տիեէրէք լօգանթատան չըգտը .

— Սուֆրատա գալմըչ օլան տիկէր իւչ կէնճլէր , մէրգումուն աղիմէթինտէն սօնրա , արալարընտա շու եօլտա կէօրիւչտիւլէր :

— Պու տէլիգանլը՝ միւքէմմէլ պիր քիւլհան պէյի տիր . . . վադաա պէն տէ տէեէրլի պիր քիմսէ տէյիլ քօէմ տէ կէնճ

պիր գրգը պաշտան չըգարտըգտան վէ վալիտէլիք հալինէ կէթիրտիքտէն սօնրա, անը թէրք իթմէք՝ պէնճէ հագըգէ. թէն պէօյիւք պիր ալչագըլըգ տըր : Պու ժիւլ Մէրսիէ նէ՝ եա-
բար :

— Գումար օյնար :

— Օնու պիլիեօրում, ֆագաթ գումար օյնամագ պիր սէնաաթ տէյիլ տիր : Կիւնտիւղլէրի պիզիմ կիպի պիր սէ-
նաաթլա մէշղուլ օլմա՞ղ մը :

— Պիլմէմ. . . զալիպա քէնտիսինին պիր ճիւզի իրատը օլուպ, պուճու արթըրմագ զայրէթինտէ տիր : Տահա տօղ-
րուսու, քէնտիսի էօմրիւնիւ կիզլէեօր, վէ պիր ազ էվվէլքի
իֆատէմ իսէ, մէրգումու պիր քէրրէ մէթրէսիյլէ կէօրմիւշ
օլմագըլղըմտան իլէրի կէլմիշ տիր :

— Քէնտիսինի նէ՞րէտէ թանըտընըգ :

— Գումարխանէտէ : Զանն իտէրիմ քի, իքի սէնէեէ
եագըն պիր զէմանտան պէրու գումարխանէեէ կէլմէքտէ
տիր : Մէրգում մահիր պիր գումարպազ տըր :

— Էվվէթ, քեար վէ զարար տա իթսէ, սիւքիւնէթի էլ-
տէն պըրագմաեօր : Ֆիլ վագը քէնտիսի պիր քիւհան պէյի
տիր, լաքին իւզէրինտէ ինսանա լաեըգ աթվար ու հարէ-
քեաթ մէվճուտ տուր : Բարմաղընտաքի եիւզիւկէ տիգգաթ
իթտինի՞զ մի :

— Էվվէթ, իւթիւնտէ պիր թաճ վար տըր :

— Գոնթ թաճը տըր, վէ էթրաֆընտա տօգուլ ատէտ
ինճու պուլունմագտա տըր :

— Պու եիւզիւք քէնտի եէտինէ նա՞օըլ կէշմիշ օլապի-
լի :

— Պէլքի պիր հէտիեէ տիր :

— Խայր, իւզէրի արմալը եիւզիւք հէտիեէ օլամազ :
Պու խուսուստա պէնիմ էֆքեարըմ շու տուր քի, պու հայ-
լաղըն ասըլ իսմի ժիւլ Մէրսիէ տէյիլ տիր : Քէնտիսի սէրվէ-
թինի զայպ իթմիշ օլան պիր ֆամիլեանըն օղլու օլմալը տըր,
վէ տիւշկիւնլիկիւ սէպէպիյլէ իսմինի կիզլէմէքտէ տիր : Տիկէր
թարաֆտան չալըշմագ ճիհէթիյլէ ֆէվզ էլ ատէ թէնպէլ օլ-

տուղունտան, գումար օյնաեարագ կիւնտէլիկինի չըգարմագ իսթէմէքտէ տիր:

— Պու պիր զաննտան իպարէթ տիր:

— Ձանն տա օլսա, իհթիմալէ գարիպ տիր: Էթվար ու հարէքեաթընա, կիյիմ գուշամընա տիգգաթ իտին: Պօթինւ լէրի՝ տաիմա քէչի տէրիսինտէն վէ դաեթթ նազիք օլտուղու կիպի, էլտիվէնլէրի տէ Շուէտ տէրիսինտէն տիր: Ղալիպա թուալէթճէ պու թէֆէրրուաթ՝ քէնտիսի իչին իհթիեաճաթը իպթիտալյեէ սըրասընա կէչմիշ տիր: Սէօզիւմէ իթիմատ իտին, սախթէ ժիւլ Մէրսիէ՝ պիզիմ աեարտա ատէմլէրտէն տէյիլ տիր:

— Էյի եա՛, Էյի եա՛, ասըլ իսմինի կիզլէեէն պիր ատէմ՝ շիւպհէլի սաեըլըր: Պէլքի տէ քէնտիսիլէ սըգ սըգ կէօրիւշմէքիկիմիզ խէթա տըր:

— Քէնտիսիլէ սըգ սըգ կէօրիւշմէեօրուզ, . . զաթէն տօսթումուզ օլմաեըպ, գումարխանէ ահպալըմըզտան տըր: Գումարխանէլէրտէ իսէ, հէր տիւրլիւ էշխաս պուլունուր . . . Պիզէ լազըմ օլան՝ մէրգումուն բօլխէ մէնսուպ օլմամասը տըր: Բօլխէ մէնսուպ օլմատըղընը տա թէէմին իտէպիլիրիմ:

7

Միւքեալէմէ պունտան զիեատէ իմթիտաա իթմէեիպ, իւշ արգատաշլար թօգալաշտըգտան վէ « Պու ագչամ կէօրիւշիւրիւզ » տէտիքտէն սօնրա, պիրիպիրինտէն պյըըտըլար:

Հիքեաեէմիզտէ զիեատէ իլէրի կիթմէզտէն էվվէլ, իշպու հիքեաեէտէ դաեթթ մուհիմմ պիր վազիֆէ իճրա իտէճէք. օչ լան ժիւլ Մէրսիէ հագգընտա պազը մալիւմաթ իթասընը լազըմէտէն ատա իթտիք:

Ժիւլ Մէրսիէ իսմի սախթէ օլուպ, մէրգում տէլիգան. լընըն մուհիմմ պիր իսմի պուլունտուղունա տաիր մէզքիւր

իւշ արգատաշլար միեանընտա հասըլ օլան զանն՝ հագըգէ-
թի հալէ մուվաֆըգ իտի :

Յիւ հագըգա զիբը իթտիկիմիզ կէնճին իսմի ժիւլ Ար-
ման գոնթ տը Լիւսընայ օլուպ , բէտէրի թարաֆընտան ան-
ասըլ ֆրանսանըն ճէնուպ էհալիսինտէն Լիւսընայ-Շարանթ ,
վէ վալիտէսի թարաֆընտան ֆրանշ-Գօնթէտէ տիւնեատա
կէլմիշ օլան Լիւսընայ տը վիլլէր-լը-Սէ.ք ֆամիլեասընա մէն-
սուպ պուլունմագտա իտի :

Քէնտիսի հէնուզ օն չաղլարընտա օլտուղու զէման , վա-
լիտէսի , կէնճիք չաղընտա թէրքի հաեաթ իթմիշ օլտուղու
կիպի , բէտէրի իսէ , եիրմի չաղլարընտա պուլունան օղլունա
իքի միլեօն ֆրանգ սէրվէթ պըրագարագ ալթմըշ պէշ եաշ-
լարընտա վէֆաթ իթմիշ իտի :

Ժիւլիւն բէտէրի գոնթ Կասթօն Արման տը Լիւսընայ ,
հօվարտա վէ գումարպազ պիր քիմսէ օլտուգտան պաշգա ,
կէնճիք էօմրիւնտէ նիչէ նիչէ ալչագճա հարէքէթլէրտէ պու-
լունմուշ , նիչէլէրին եաս ու մաթէմէ կիրիֆթար օլմալարընա
սէպէպ օլմուշ , վէ հէմոն սուրէթի վէֆաթլարընտան խա-
պէրտար օլմաեարագ , պիր խայլի վէլէտիզինալար տիւնեա-
եա կէթիրմիշ , վէ պու եօլտա նէֆրէթի մուճիպ պիր էօմր-
տէն սօնրա , էվլիլիկէ աշըգտան աշըղա խասիմ օլմասըլլա
պէրապէր , եէնիտէն քէսպի սէրվէթ իթմէ.ք իւզրէ , պէթէք-
րար էվլէնմէիթ թասմիմ իտիպ , գըրգ ալթը եաշընտա օլ-
տուղու հալտէ , ագրապասընտան կէնճ , կիւզէլ վէ զէնկին
օլան ժէնէվիէվ տը Լիւսընայ նամ գատըն իլէ էվլէնմիշ իտի :

Պու իզտիվաճտան ժիւլ Արման նամ օղլու տիւնեաեա
կէլիպ , Կասթօն պու օղլունա ասլա մուհապպէթ կէօսթէր-
մէմիշ , վէ քէնտիսինին պէտխուլլարը թօխումլարընըն մէր-
գումուն ըուհանտա տախի եէրլէշմէսինէ միւսաատէ իթմիշ ,
վէ ժիւլ Արման օն ալթը եաշընա վասըլ օլտուղունտա , գոնթ
քէնաթի կէշմիշ էօմրիւնիւն եօլտուղուգլարընը կիզլէմէիպ ,
վէ ութանըպ արլանմաեըպ , քէմալը իֆթիխար վէ թէքէպ-
պիւրլէ , ֆիմք ու ֆիճուրլարընը վէ հաթթա եալընըղ պիր
գատըն հագըգընտա իզհարը մուհապպէթ իթմիշ օլտուղու

հալտէ , պունտան պիր չօճուգ տիւնեաեա կէշմիշ իտուկինի , վէ վալիտէ իլէ օղլու քէնտիսի իչին պիր եիւք օլաճագլա-
րընտան , չօճուղու վէ վալիտէսինի թարտ իթմիշ օլտուղու-
նու վէ ագտը իզտիվաճ իլէ քէսպի սէրվէթ իթմէքլիկի թաս-
միմ իթմիշ օլտուղունտան , պիշարէլէրի թարտ իթմիշ օլմա-
սը՝ քէնտիսի իչին սէպէպի մէսէրրէթ վէ մէմնունիյեթ պու-
լունտուղունու օղլունա նագլ իյլէմիշ իտի :

Պիր գաշ քէրրէ թէքրար իտիւմիշ օլան պու կիպի հի-
քեաեէլէր իլէ , վալիտէսինին հիւսնիւ իխթարաթընտան մահ-
րում պուլունան ժիւլ Արման տը Լիւսընայըն ախլէագը նէ
հալ քէսպ իթմիշ օլմասը թարիֆ ու պէեանէ հաճէթ օլ-
մաեըպ , շէօյլէքի բէտէրի վէֆաթ իթտիկի զէման , օղլու ,
իքի սէնէտէն պէրու քէյֆինէ էօմիւր կէշիրմէքտէ օլմասըյ-
լա , պէշ եիւզ պին ֆրանգ պօրճլու տիւշմիւշ իտի . ֆագաթ
բէտէրինտէն գալան միրաս իւզէրինէ , մէգքիւր պօրճունու
էտա իթտի . ֆագաթ մէսարիֆինի տէ իւշ մէսլինէ չըգարտը ,
վէ ազ վագթտա միրաստան գալան թէքմիլ ագշէսինի թիւ-
քէթտիքտէն պաշգա , խայլիճէ պօրճլու տախի գալտըղըն-
տան , օթէլի , թասվիրլէրի , մէվատտը սէնաիյեթյի սաիրէի ,
աթ վէ արապալարընը սաթտը , վէ պունլար իլէ պօրճլարը-
նը երինէ էօտէեիպ , քէնտիսինէ տէ 10000 ֆրանգ գալտը :

Օլ վագթ ժիւլ արման եիրմի իքի չաղլարընտա օլուպ .

— Պէն տէ իլէրուտէ բէտէրիմին հարէքէթինէ իմթիսալ
իտէճէեիմ . զէնկին պիր գըզ իլէ էվլէնէրէք իշլէրիմի սըրա-
եա գօեաճաղըմ . ֆագաթ չիմտի պու թէտպիրի իճրա իթմէք
իսթէմէմ , չիւնքի էվլիլիքտէն նէֆրէթ իթմէքտէեիմ : Անճագ
օլ զէմանա գատար եաշամագ լաղըմ տըր : Օն պին ֆրանգ
պէօյիւք պիր մէպլաղ տէյիլ իսէ տէ , երինէ պիր շէյ սայը-
լըր : Իշթէ պու մէպլաղը օն միսլինէ իպլաղ իթմէլիեիմ .
Պագալըմ պախթըմ պանա եար օլաճագ մը տըր , տէյի
միւլահազատա պուլունտու :

Պու գարարընտան սօնրա մէրգում Մօնագօեա կիթտի :
Հալ պու քի մէմուլ իթտիկի վէճհլէ , պախթը եալէր օլմա-
տըղընտան , մուվասըլէթինտէն իքի կիւն սօնրա , Բարիսէ

ավտէթ իտէպիլմէքտէն վէ պիր գաչ կիւն գատար էյի ֆէ-
նա օրատա եաչաեապիլմէքտէն պաչգա ագչէսի գալմատը :

Պիր արա թէլէֆի նէֆա իթմէկի տիւչիւնտիւ իսէ տէ ,
պուլուլտուղու չաղտա , վէ գոնթ տը Լիւսընայ թէսմիւեէ ի-
տիլտիկի վէ գարչըսընտա ուղուն պիր միւսթագպէլի օլտու-
ղու հալտէ , թէլէֆի նէֆա իթմէքլիկին ահմագլըգ իտուկինի
միւլահազա իլէ , Ամէրիգաեա կիթմէքլիկի թասմիմ իլլէտի ,
վէ Ամէրիգալըլար գումարպազ օլտուղլարընտան , վէ գու-
մարտա մէպալիղի ճէսիմէ սարֆ իթտիքլէրինտէն , պէլքի օ-
րատա պախթընըն եավէր օլապիլէճէկի խաթըրնա կէլտի իսէ
տէ , պու քիւսթախանէ թասաւվուրունու մէվգըլի իճրաեէ
վազ իթմէք իլին , էվվէլ էմիրտէ , խարճրահ օլաճագ ագչէսի
վէ սանիէն պիրինճի տէֆա իլէ պաչլամագ իլին իգթիզա փ-
տէն մէպաղը պուլուլմամագտա իտի :

Պունտան գաթինազար տէրունինտէ տախմա եաչամըչ
օլտուղու Բարիս շէհրի քէնտիսինի ճէլպ իթմէքտէ օլմասըյ-
լա , շէհրի մէգքիւրէ աւտէթ իտի , ֆագաթ եա զարուրիւեէ-
թինտէն , եախօտ ֆամիլեաճա պիր հիսսի մախսուստան թահ-
րիգ օլունարագ , տարաթ վէ տէպտէպէսինէ ալեհահ օլանլա-
րը՝ սէֆալէթի էսրարընա վագըֆ գըլմագ իսթէմէտիկին-
տէն .

— Իսմիմի կիզլէեէճէեիմ , վէ հալիմի տիւզիւպ , քէնտի-
մի պուլտուղում կիւնէ գատար Բարիսին կիզլի մահէլլէրին-
տէ վագթ կէչիրէճէեիմ , տէյի տիւչիւնտիւ :

Մէրգում իլին մուվագգաթէն կիզլէնմէք կիւճ պիր
մատտէ օլմաեըպ , Ժիւլ տը Լիւսընայ իսմիլլէ , թէֆրիլ ի-
տիլմիլ պիր օտա քիրալատը վէ մէգքիւր սախթէ իսմիլլէ մէն-
սուպ օլտուղու սէրգլըլէրէ կիտէմէտիկինտէն , ատի գումար-
խանէլլէրէ կիտէրէք վէ կեահ պախթը եավէր օլուպ ճէպին-
տէ պիր գաչ քարա հասըլ օլարագ , կեահ թէքմիլլէն սօեու-
լուպ , գումարա տէվամ իտէպիլմէք իւզրէ սաաթընը տա
րէհինէ գօեարագ վէ կիճէլլէրին իւչ գըսմընը գումարխանէ-
լէրտէ կէչիրէրէք , վէ քեաֆֆէյի ախլագը պօղուգ քիմսէ-
լէր իլէ պիրլիքտէ եաչաեըպ , կիւնտէն կիւնէ ալազլանա-

րագ , ֆագաթ հէր հալտէ կիւնիւն պիրիւնտէ կէօղէթտիկի
երւքսէք մէվգիւնէ նայիլ օլաճաղընա գալիէն իսքեաթ օլմուշ
օլարագ էյի ֆէնա եաշամաեա պաշլատը :

Քէնտիսինի թանըտըղըմըղ զէման իքի սէնէտէն պէրու
օլ զարիպ էօմրէ տէվամ իթմէքտէ իտի :

Մէրգոււմ զիքր իթտիկիմիզ լօգանթատան չըգտըգտան
սօնրա պիր արապաեա րաքիպէն , Ֆօպուր տը Թամբլտա 404
նիւմէրօտա քէնտի իգամէթկեահընա տօղրու եօլա չըգտը :

* * *

Մատլէնին՝ զիքր իթտիկիմիզ գանայլըն բարմագլըղա տա-
եանըպ տալմըշ օլտուղու հալտէ , Բարիս չաբգընլարընտան
պիրիւնին՝ քէնտիսինէ խիթապէն վագը օլան պիր իֆատէսին-
տէն աեըլարագ եօլունա տէվամ իթտիկինի եաղմըշ իտիք :

Պիչարէ , պուլունտուղու հալը տէհչէթիշթիմալի տիւշիւն-
տիւքճէ , եէյիս ու քէտէր քէնտիսինի իսթիլա իթմէքտէ , վէ
պաշը ասըգ , վէ կէօղէրի եաշարմըշ օլարագ , տիվարլարըն
եանընտան եիւրիւմէքտէ իտի :

Մէզպուրէ , կիթմէքտէ օլտուղու եօլու իքիւնէ թագսիմ
իտէն պիր մահէլլէ մուվասըլէթինտէ , պաղը եիւք արապա-
լարընըն կէշմէլէրի իչին պիր արա տուրմաեա մէճպուր օլտու ,
վէ էն սօն արապա կէչինճէ , պիր աղ չաբուգ սուրէթտէ եօ-
լունա տէվամ իթտի : Այնի վագըթտա , պիր քիրա արապա-
սը քէնտի եանընտան պիլ միրուր , սէքիզ օն ատըմ ուզագ-
տա տուրտու , վէ պու արապատան պիր կէնճ քիմսէ աշաղը
էնիպ , պիր էվէ կիրտի : Անճագ , եագընտա պուլունան պիր
կաղ պօրուսունուն այտընլըղըյլա մէրգոււմ կէնճին սիմապը
կէօրիւմէքլէ , Մատլէն , պօղուգ պիր սէտա րէֆ իթտիկի
կիպի , պիւթիւն վիճուտի տախի սարսըլտը , վէ եէրէ տիւշ-
մէմէք իչին պիր տիվարա տաեանտը :

Պատէհու հէեհճանընտան նաչի քէսիք պիր սէտա իլէ ,
քէնտի քէնտիւնէ շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Օ տուր . . . օ . . . պու պապտէ եանըլմաեօրոււմ : Ա՛հ ,
ձէնապը Հագգըն մոււվէնէթիլլէ քէնտիսինի պուլտոււմ . . .

պէնի աճրեաճագ . . . իթտիկինտէն բէշման օլաճագ . . . նէ՛ տէրէճէ միւզտարըպ օլտուղուճու տիւշիւնէճէք . . . պէնի սէ-վէր իտի , եինէ սէվէճէք տիր , իսմինի օղլունա հասր իտէճէք տիր :

Պիշարէ գատընճըղաղ պու իւմիտլէ քէսպի գուվվէթ ի-տիպ , մէրգում տէլիգանլըեր կէթիրմիշ օլան արապա իսէ մուֆարագաթ իթտիկինտէն , Մատլէն , տէլիգանլընըն կիր-միշ օլտուղու էվէ աթֆը նաղար իտէրէք ,

— Աճապա պուրատա՞ մը իգամէթ իտէր , տէյի միւլա-հաղա իթտի , վէ գարուեա տօղրու իւէրլէմէքտէ իքէն , պիր-տէն պիրէ տուրուպ , շիւպհէլի վէ էնտիշէլի պիր հալ իլէ ,

— Էկէր եանլըերօր իսէ՞մ . . . Էկէր պէնղէթիերօր իսէ՞մ . . . տէտի , ֆագաթ իլավէթէն տախի , - Խա՛յր , խա՛յր , գապիլ տէյիլ տիր . . . Էկէր եանլըսա իտիմ , գալպիմ պու տէրէ-ճէ թահրիք օլունմաղ իտի . . . վիճուտիմ պու մէրթէպէ տիւշարը սատէմէ օլմաղ իտի . . . Էվվէթ , քէնտիսի տիր . . . քէնտիսինի կէօրմէլիերիմ , կէօրիւշմէլիերիմ , վէ օ տախի պէնի տինլէմէլի տիր . . . Էկէր շու միւլքիլ տագըրգատա պէնի ա-ճըմաղսա , ճանվէր օլմասը լաղըմ կէլիր . . . տօղաճագ մա-տուճուճուն պիր բէտէրի պուլունմասընը հէր հալտէ իսթէ-րիմ , տէյի պէեան իյլէտի :

Պու տէֆա Մատլէն , եէնիտէն թէրէտտիւտ հիսս իթ-մէքսիզին , գարլըսընտա պուլունան էվին էշիկինտէն կէշտի , վէ նէրտիվէնին եանընտա պուլունան գարուճունուն օտա-սընտա , կէնճ պիր գատընըն՝ քիւշիւք պիր չօճուղու տիզլէրի իւզէրինտէ եաթըրըպ սալլամագտա օլտուղունու կէօրտիւ-կիւնտէ , քէսպի ճէսարէթլէ , եարը աչըգ օլան մէզքիւր օ-տանըն գարուսունտան պաշընը սօգարագ , լաթիֆ պիր սէ-տա իլէ ,

— Մատամ , էվինիզտէ , Ժիւլ Մէրսիէ իսմինտէ պիր միւսթէճիրինիզ վա՞ր մը տըր , տէյի սօրտու :

Գարուճու գարը՝ Մատլէնին սօլմուշ օլան սիմասընա պա-գարագ ,

— Էվվէթ , մատամ , վար տըր , տէյի ճէվապ վէրտի :

Մատչեն եանրլմատըղընը անլատըղընտա սարսըլտը , վէ քէլամընա տէվամ իտէրէք ,

— Շիմտի օտասընտա օլուպ օլմատըղընը պիլիմիսինիլ , տէտի :

— Պիր ազ էվվէլ կէլտի . . . անախթարընը թէսլիմ իթ-տիմ :

— Գա՛ղընը գաթտա տըր :

— Իւչիւնծիւ . գարուսու գարչըտա տըր :

— Թէչէքքիւր իտէրիմ , մատամ :

Մատչեն , պու տէֆա տա մէսէրրէթինտէն նաչի տիթ-րէեհէք , պիր ան էվվէլ եօգարընա չըգմագ արղուի չէտի-տինէ րաղմէն , ահէսթէ սուրէթտէ նէրտիվէնտէն չըգմաեա պաշլատը :

Իքինծի գաթտա տուրմաեա մէնպուր օլտու . գալպի ի-սէ շիտտէթլէ չարբմագտա օլտուղու կիպի , նէֆէսինի տէ կիւն իլէ ալապիլտիկինտէն , պիր միւտտէթ տուրտուգտան սօնրա , եինէ եօգարը չըգմասընա տէվամ իթտի , վէ նիհա-եէթ իւչիւնծիւ գաթտա մուվասըլթինտէ , գարուճուճուն թա-րիֆ իթմիշ օլտուղու օտաեը կէօրտիւ , ֆագաթ պուճըն չա-նընը չէքէճէք եէրտէ պէքլէտի : Օլէսնատէ թէնէֆֆիւղիւ եէնիտէն տարալմագտա օլուպ . « Աճապա պէնի ըհ՛տտ մի իտէճէք տիր . աճապա պէնի գապուլ իթմէեհէճէք մի տիր » միւլահազաի միւտհիչէսի տէ պաշգաճա քէնտիսինէ գօրգու վէրտիկինտէն , իքի էլինի թէր իլէ ըսլանմըշ օլան ալնընա կէօթիւրաիւ վէ գաթի պիր սուրէթտէ պաշընը եօգարը գալտըրարագ :

— Խա՛յր , խա՛յր , պու զաննըմ գապիլ տէյիլ տիր . . . պու տէրէճէ զալիմլիք մէմուլ օլունամագ . . . հէր նէ իսէ ան-լամագ իսթէրիմ , տէյի թէֆէքքիւր իթտի , վէ օտանըն չա-նընը չալմագլա իչէրտէն պիր սէս իչիտիլտի :

8

Գաբու աչըտըղընտա, Ժիւլ Մէրսիէ, էլինտէ պիր շամատան օլարագ զահիր օլտու: Մէրգում, կէնճ գատընը կէօրտիւկիւնտէ, լէհճէսի սօլուպ, մէմուլ իթմէտիկի պու վագըատան շաշըրարագ, հէման իշերի կիրմէք, վէ գաբու-եու գաբամագտան զայրի պիր շէյ տիւշիւնէմէտի, լաքին Մատլէն պու մուամէլէեէ վագըթ պրագմագսըղըն, գաբու-նուն էշիկիւնտէն կէշիպ, վէ րէճա եօլունտա էլլէրինի գալտըրարագ,

— Ժիւլ... Ժիւլ... տէտի, վէ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլումաեա պաշատը:

Տէլիգանընըն հէեէճանը կէշիշ օլուպ, կէօզլէրի զալիմանէ սուրէթտէ բարլաեարագ,

— Նէ՞ եաբմագ իշին պուրաեա կէլտին... պէնիմ իգամէթկեահըմը սանա քիմ խապէր վէրտի, տէտի:

Պու սէօզլէր զաեէթ սէրթ պիր թարգտա թէլէֆֆիւզ օլունտուղունտան, կէնճ գատընըն գալպինի պուզ կիպի սօղութտու իսէ տէ, եինէ զաեէթ լէթաֆէթլէ կէօզլէրինի եօգարը գալտըրարագ,

— Քիմսէ պանա սէնին իգամէթկեահընը խապէր վէրմէտի. պիր աղ էվլէլ պիզզաթ պու էվին գաբուսունտա առապատան էնտիկինի կէօրտիւմ, վէ հիշ մէմուլ իթմէտիկիմ հալտէ սէնի գարշըմա չըգարան պախթա թէշէքքիւր իթտիմ, տէտի:

— Պէնտէն նէ՞ իսթէեօրսուն:

— Սէնինլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ:

— Հալ պու քի պէնիմ սանա հիշ պիր տէեէճէկիմ, վէ սէնտէն հիշ պիր իշիտէճէկիմ եօգ տուր:

Մատլէն մէզքիւր ճէվապտան միւթէէսսիր օլտուղունտան, սէսինի եիւքսէլթէրէք:

— Սէնինէ կէօրիւշմէք իսթէտիկիմի թէքրար իտէրիմ, տէտի :

Ժիւլ, պու թէսատիւֆ հագգընտա լանէթ օգումագտա օլուպ, հէր հալտէ արալարընտա պիր մուարազա վուգու պուլաճաղընը տա տէրք իթտիկինտէն, հիչ օլմազսա սէսլէրի, շամաթալարը խարիճտէն իշիտիլմէմէք իչին, նէրտիվէնէ նազըր օլան գաբուսունու գաբամաեա գարար վէրիպ, մէզ պուրէնի օտասընա ճէլպ իթտի :

Մատլէն պալէատէ իշար իթտիկիմիզ մուխթասար միւքեալէմէնին վուգու պուլմուշ օլտուղու մահէլլի թէրք իթտիկի զէման, Ժիւլ, հիտտէթի ազմինտէն նաշի եումիուղունու պիշարէնին պաշընա տօղրու գալտըրաը, վէ կէնճ գատըն օտաեա կիրտիկինտէ, պիր իսկէմլէտէ օթուրուպ, քէտէրլի պիր սէտա իլէ,

— Տիմէք արթըզ պէնի սէվմէեօրսուն, տէտի :

Ժիւլ Մէրսիէ ճէվապ վէրտի, Մէրգում, էլինտէքի մուսու պրագմըշ օլուպ, հէեէճանլէ էնինէ պօյունա տօլաշմագտա իտի :

Զէվալլը Մատլէն հէնուզ գալպինի օ խայինէ հասր իթմիշ օլտուղու հալտէ, շու եօլտա տէվամ իլլէտի,

— Փագաթ պէն սանա նէ՞ եաքտըմ: Նիշին պիր քէլիմէ պիլէ սէօյլէմէքսիզին պէնի թէրք իթտին: Սէնի սէվտիկիմ իչին, պէնի սէվէճէկինի եէմին իթտիկին իչին, վէ սանա էմ նիյեթիմ պուլունտուղու իչին, քէնտիմի սանա թէրք վէ ֆէտա իթմիշ իտիմ: Պիր թագսիրաթըմ վա՞ր մը իտի . . . : Սէնին աշգ ու մուհապպէթինտէն տօլաեը տաիմա միւֆթէ խիր վէ մէսուտ տէյիլմի իտիմ: Եալընըզ սէնինլէ տիշարը չըգըեօրտում . . . : Եէկեանէ սաատէթիմ՝ սէնին եանընտա պուլունմագլըղըմ իտի . . . Բուհումու վէ գալպիմի սանա հասր իթտիմ, վէ պիր տախի կէրի ալմատըմ, վէ ալամազ իտիմ: Գալպիմ վէ բուհում տաիմա սէնին տիրլէր, վէ խուսուսա տօղմագ իւզրէ պուլունան մասումըն՝ պիզի չէօղիւլմէզ պիր սուրէթտէ եէկտիկէրիմիզ պաղլաեաճաղը շու սըրատա տահա զիեատէ սէնին մալին պուլունմագտա տըրլար . . . Պէն

սանա նէ՝ իթտիմ. երեզիմէ վուրաճագ նէ՝ թագսիրաթ իշ-
լէտիմ: Պէնի թէրք իթմէքիկինէ նասըլ միւսթահագգ օլ-
տուլմ:

— Բէք էյի պիլիրսին քի պիր սէյեսաճաթ իտէճէք օլ-
տուղուժու նանա խապէր վերմիշ իտիմ:

— Էվլէթ, լաքին հարէքէթին, պանա ասլա խապէր
վերմէտին: Պուստան գաթինագար, շիւպհէսիդ չօգտան պէ-
րու ավտէթ իթմիշ օլտուղուն հալտէ, ավտէթինի պէնտէն
կիզլէտին, եաթատ տահա տօգրոճուս պանա եալան սէօյլէ-
տին: Պէնտէն օսանարագ, վէ քէնտի քէնտիե, « Մատէն
նէ օլուր իսէ օլսուն, պէնճէ նէ էհէմիլյէթի վար տըր, տէ-
նէրէք, մահէլլէեր թէպտիլ իթմէքտէն պաշգա պիր շէյ
եարմատըն... պէն իսէ ավթը այտան պերու եալընըզլըզ,
իզթիրապ վէ կէօղ եաշլարը իշինտէ եաշամագտեներմ:

Պու սէօղլէր զամէթ միւսթսի օլմագլա պէրապէր, ժիւլ
Մէրսինէ թէհսսիր իթմէք շէօյլէ տուրսուն, մէրգուժ ֆէվզ
էլ խտէ սըզըլմաղա պաշլատըղընտան, հիտտէթլէ զահագ-
լարընը եհրէ վուրարագ,

— Սըթըզ էրվէրտի, սէնինլէ հիսապլարըմ վաճ մը
տըր: Իշիմէ կէլմէտիկին, վէ սէնտէն տօլանը սըզըլտըղըմ
իշին, սէնի թէրք իթտիմ: Չանն իտէրիմ քի էվլմ տէյիլ ի-
տիք, տէտի:

— լաքին պէնիմէ էվլէնէճէկինի եէմին իթմիշ իտին:

— Եէմին իթտիկիմ պէման ֆամիլեամ թարաֆընտան
մուխալիֆէթ վուզու պուլաճագընը ասլա տիւշիւնմէեօրտուժ:

— Փամիլեամն մը, ֆագաթ պէն եալընըզ սանա ծրմագ
իշին քէնտի ֆամիլեամը թէրք իթտիմ: Պուրասընը էյի պի-
լիրսին... խաթրընա պըրագմագլըղըմ լաղըմ մը տըր: Հէ-
նուզ օն սէքիղ չաղլարընտա պիր գըզ օլտուղում հալտէ,
հէր կիւն պիր տիքիշհի մաղաղասընտա չաղլմագտա վէ ագ-
չամարը վալիտէմին նէպտինէ ավտէթիմտէ, հէր կիւնա իհ-
թիմամ վէ մուհապպէթլէ գալըլմագտա իտիմ: Պիր ագչամ
մաղաղատան չըգմըշ օլտուղում հալտէ, արգամտան կէլմէք-
տէ իտուկինի կէօրտիւմ, վէ պու հալէ պիր միւտտէթ տէ-

վամ իտիպ, պիր ազնամ տա, պէնիմէ կէօրիւշտիւն, վէ պէ-
նի սէվմէքտէ օլտուղունու սէպիլէտին... Ետօղլէրին լաթիք,
վէ Վէնճաղըլարը ճիւպէ միւսայիտ իտի... Իֆտաէլէրինի
թիւնէտիւ... ամառն ինանտը... Ենի թիւիւ... վէ պիր
կիւն, ամառն ճիւնէթ վէ քօրլուդ աէնիլմէէէ լաթըզ զառ պիր
կիւնաէ, վալիաէմի թէրքէ, սէպիլէ կիւնէ կիւնէ կիւնէ ազիւ
պիր լաթաւը վէ ճիւնէթի ինչա իթաիւ... Ինչ ալլաւա
սէպիւա իտիւ, լաթէրէն մէտէա քի, Ետաւա թուղլաւ զառ
ուճուրթաւ, վալիաէմի թիւնէմէզ օլտու... Թիւշտը զա-
նաղըմ ճէլանըն եազըն իտուկին պիլմէտօրաւ... սէն ի.
սէ, վալիտէ սլաւաղըմը տէրք իթաիլին կիւն, պէնի սէվմէք-
տէն պիրաէն պիրէ տուր օլտու... պէնի թէրք իթաիւ...
Ետօղլէն Վէնի թէրք թիւնէքլիկին սէպիլէ պիւ տէյիլ մի
տիր:

Ետօղլըն օրտու, սէպիլէ պիւ տէյիլ տիր:

— Սէպիլէ եաղընըզ պու օլտուղունու բէք էյի պիլի-
թօրաւ, վէ էկէր տիկէր սէպիլէ պիւ վառ իսէ, պէնա իթմէնի
թէրքիք իտէրիւ, — Հասըլը պանա իքի ինչ լաթ տիւնու պր-
րազմազլա սափուշտուն... Պու հալտէ, Խալ վաղըլթաւ տիւ-
շարը զաթուրէթի ազիմէ օլաւաղըմը անլաւարազ, եինէ պիլի-
աէմին գուճաղընա սըղընաւաղըլը, վէ գապա Խաթըր թիւ
իթմէթիւնի թէնա իթմէթիլի տիւնիւնաւ, լաթին թէնէսիւք ի-
տէրիւ, վալիտէմ, քէտէրինտէն մալի վէթաթ իթմիւ ի-
տի «պիլիաէն ալէյն, մէղարընա կիտիպ աթալ չէօքմէթաէն
վէ տուա իթմէթաէն պաշգա պիր չէյ եարաւատըմ:

«Ելաւ պիլիթի, պէն սէ էօլմէք իսթմէթօրաւ, Եալ
պու քի հալիլ օլտուղում մասումուն խաթըլը ինչ եաշամաէ
լաղըմ օլտուղունտան, ինչ պուլմաւա Հալըշտըմ վէ պալ-
տում: — Հալթաւ բէյտէրքէյ պէտէլինի Ետօղլէք իւզրէ պիր
տիքիւ մաթինաւը սաթըն ալաւազ, կէրպիլէթէ Հալըլմաւա
պաշաւաւմ:

«Հալ պու քի իգթիտարըմ հաթըլթաւ եանիլմէ իտիւ.
Չէօյլէ քի նէ գատար Հալըշտաւ, անաւա կէվմիէէ եարըմ ինչ-
թալըզ Եթմէք բարաւը չըգարապիլիթօրաւ: Տիկէր թարաթ-

տան մաքինանըն պէտէյինի վէ օտամըն քիրասընը թէտիկէ իթմէրլիկիմ տէ լազըմէտէն իտի :

« Պու խուսուս պէնիմ իչին միւմքին օլամաւը, վէ շուէսնատէ, մասուժումըլըու տիւնէսիա կէթիրմէք իւզըն օլտուղում հալտէ, իգամէթ իթտիկիմ սէֆիլ օտատան պէնի թարտ իտիեօրլար: - Շէօլէքի պիր գաշ կիւնէ գատար, սահրպսիզ նաշլարըն թէշիրինէ մախսուս օլան Մօրկ նամ մահէլտէն մաատա, կիտիպ նէրէտէ եաթաճաղըմը պիլմէեօրում... Պու ճիւլլէ իլէ էօլմէք իսթէմէճ, ճիկէրբարէմին տօղտուղունու կէօրմէք իսթէրիմ:

Ժիւլ Մէրսիէ պիւա ինսաֆ վէ պիւա հիճապ, — Համտ օլսուն խայրաթխանէլեր էքսիք տէյիլ տիրաւ Մաթէրնիթէ խայրաթխանէսինէ կիտէպիլիրսին, տէյի ճէվապ վէրտի:

Մէրգումուն պու իֆատէսի Մատլէնի թահրիք իթմէքէ:

— Մաթէրնիթէ խայրաթխանէսի՝ մի... Պանա վէքէճէկին ճէվապ՝ հէք պոժմու իտի: Գալպինին սանա վերտիկի նասիհաթ՝ պունտան իպարէթ մի տիր: Ալէն պանա եալան սէօլէտին, պէնի ալտաթտըն, պէնի իղֆալ իթտին, վալիտէմին էօլմէսինէ սէպէպ օլտուն, չիւնրի վալիտէմ՝ պէնիմ թագսիրաթըմտան նաշի էօլմիւշ տիր, վէ պոճ կիւն տէ պանա, « կիթ Մաթէրնիթէ խայրաթխանէսինտէ քէնտինի գայտ էթտիր, օրասը սէնին իչին միւնասիպ պիր մահէլլ տիր » տիեօրսուն: Ա՛հ, պէն սէնի թանըմաեծրտում... օանա էմնիլեթիմ վար իտի: չիմտի իսէ, սէնտէն տօլսեքը տիւշարը տէհչէթ օլուեօրում: - Խա՛յր, խա՛յր, պէն օ Մաթէրնիթէ խայրաթխանէսինէ կիթմէեճէեթիմ, տէտի:

Ժիւլ Մէրսիէ՝ հիտտէթ ու ղազապը քօն տէրէճէեթ վաքմըշ օլմաոր հասէպիլլէ, լէհճէսի ֆէվգէլատէ սօլմուշ իտի: Մէնզարէի վագըա իսէ, ուզաեաճաղընտան, պունա պիր անէվվէլ իթիմամ վէրիլմէսի լազըմէտէն իտի: Իմտի, մէրգում, գաշալըր չաթըլմըշ օլտուղու, կէօղլերի հատտէն զիեատէ բարլատըրը վէ գօլլարընը կէօքսիւ իւզէրինտէ գավուշտուր:

մուշ պուլունտուղու հայտէ, Մատենին գարշըսընտա տու-
րուպ, հիտտէթամիզ պիր սէտա իլէ,

— Իֆատէլէրինի պիթիրտին, տէյիլ մի, տէտի:

Հալ պու քի մէրգուսուն թէհտիտավէր հալ ու թավլը,
Մատենի գորպութաճագ եէրտէ, տահա զիեատէ թահրիք
իթտիկինտէն, մէզպուսրէ, կէօզլէրինի ժիւլիւն կէօզլէրինէ
աթֆ իտէրէք,

— Խայր, խայր, հէնուզ իֆատէլէրիմի պիթիրմէտիմ,
տէտի:

— Բէք էյի, պէնտէն նէ իսթէեօրսուհն:

— Վատընըն իճրասընը, եանի տօղաճագ մասում իչին
պիր իսմ իսթէրիմ:

Ժիւլ Մէրսիէ, վազթիլլէ բէտէրինտէն տինլէմիշ օլտու-
ղու հիքեաեէլէրի խաթըրլաեարագ, պիրտէն պիրէ ֆիքրին-
տէ, միւսթագպէլի հազգընտա գարա պիր նօգթա հասըլ
օլտու:

Կէնճ գատըն քէլամընա պէր վէճհի աթի տէվամ իթտի:

— Բէնտիմ իչիմ հիշ պիր շէյ իսթէմէեօրում, մասում
մում իչին իսթէեօրում: Մասումսումուն տօղմասընը, եաշա-
մասընը իսթէրիմ: Մատէմ քի բէտէրի իսէն, անըն իչին բէ-
տէրինին մուսվէնէթինի, իսմինի իսթէրիմ: — Մէյեուսիեթ-
ինսանը նէլէլէրէ գատար էվգ իթտիկինի շալիպա պիլմէ-
եօրսունչ, մասգումումուն վէլէտիզինա օլմասընը իսթէմէմ: —
Սէնի զայպ իթմիշ իտիմ, պուլտում: պունտան պէօյլէ ասլա
գօյվէրմէմ, . . . եագանա սարըլըպ տուրաճագըմ . . . պէնի
տէօյսէն, թէլէֆ տախի իթսէն, հիշ օլմազսա, հաեաթըմտա
պէնտէն գուրթուլամպկաճագսըն:

Մատեն, պու սըրատա պիւսպիւթիւն թէպտիլի հալ ի-
տէրէք, ժիւլիւն գօլունտան գալթատը, վէ մէրգում իսէ,
մէզպուրէնին հէեէճանը ազիմ իլէ սէօզ գէօյլէտիկի սըրա-
տա, անըն գարարը քէնտիսինի տիւշիւնտիւրմէկէ, վէ հաթ-
թա գօրգութմիւքա պաշլպտը, Զիւնքի վալիտէ օլմագ տէրէ-
ճէսինտէ պուլունան օ կէնճ գատըն, վալիտէլիք հիսսիլլէ հէր
կիւնա ճէսարէթի իթթիսապ իտէճէկինտէն, վէ էվլէլ էմիր-

տէ անգամ պիր դնաիլէ, վէ մուսախարէն ճիտոր պիր մուսախար
թարա օլապիլէճէկինտէն, Ժիւլ, մերգումէ իլէ ունուշմագլը,
ղը գարարլաշտըրոր, վէ Զինապէրին թէհտիտալէր թավըը
զաիլ օլարագ, Մատլէնին Զթէշ կիպի սըճագ, Եւան էլլէրինի
թութահեզաման սօնրա, լաթիֆ պիր սէտա իլէ,

— Տուր պագալըմ, պիր Կազ թէսկին օլէ. . . պու գատար
հէսէճան զարարը տըր. . . պու հալին իլէ հէմ, քէնտինէ,
հէճ շճուղուհա ֆէնալըգ իթմիջ օլուրսուն, տէտի՛ —

— Տողաճագ յօճուգ եալընըզ պէնիմ տէյիլ տիրէ սէ-
նին տէ էվլատըն Կալի:

— Գրիթերու՛մ, վէ օլ պապտէ՛ ամլա չիւպհէ իթմէմիշիմ
տիր:

— Նա՛սըլ չիւպհէ իտէպիլիթին, մատէմ քի սէնտէն զայ-
րի քիմնէնի սէվմէտիկիմի բէք էյի պիլիրսին: Պու խոսմուսու
պանա լիսանէն սէօլէտիթտէն պաշգա, մուհապպէթ վէ իւլ-
ֆէթիմիղին հէնուզ պաշամըշ օլտուղու, եանի պէնի սէվտի-
կին զէմանլարտա աախի եազմըշտըն ամը:

Ժիւլ Մէրսիէ, ֆիլվագը ճիննէթ հալինտէ՛ պուլունտու-
ղու պիր սըրատա իջպու աֆիլ օլունմագ պասիրէթսիղիկի իճ-
րա իթմիշ օլտուղունու խաթըրլայարագ, վէ եազմըշ օլտու-
ղու մէքթուպու չիւպհէսիզ կէնճ գատընըն մուհաֆագա իթ-
միշ իտուկինի միւլահագա իտէրէք տիթրէտի:

Զինապէրին մերգու՛մ, դաեէթ լաթիֆ պիր սէտա իլէ,
— Մատլէն, էկէր սէնի վագթիլլէ սէվտիկիմ կիպի,
հէնուզ սէվմէքաթ օլտուղումու պէեան իտէր իսէմ, ինանըր-
մըրըն, Կէ՛մի:

Ժիւլէ պու տրա կէօզլէրինի, Կիլիշիէ գամընճըղաղըն
կէօզլէրինէ աթիֆ իթմիշ օլտուպ, անը, նէվիմա գուվլէի մըգ-
նաթիսիէէ իլէ ճէլպ իթմէքտէ, վէ ֆիլհագըգա մէզպուրէ
պու պա, ըլլաճն միւթէէսսիր օլմագանա իտի:

Ժիւլէ - (Ժէքրուր իլէ) Ինանըր խոսըն տիթրու՛մ:

— Մատլէն: - (Գիւպպիթիւն շաշըրաթագ) Էկէր իսպաթը-
նը կէօթէրիւն Ինանըրըմ:

— Կիլիշ իսպաթընը կէօթէրէճէթիմ օլթուր տա Գէթրիլլէլիմ:

Պէտքէն ժիւղ Մէրսիէ, Մատենի քէմալը նէզաքէթլէ պիր իսկէմլէտէ օթուրթտու, վէ քէնտիսի տէ, մէզպուրէնին էլլէրինի քէնտի էլլէրի տէրունինտէ թուրթարագ, եանընտա օթուրտու, վէ շու եօլտա քէլամա պաշլատը :

— Ազիզէմ Մատեն, պէնին հագգընտա քէք պիւնիւք խէթալար իշլէտիկիմի պիլիւրիմ : Ֆիլվագը զաեթ զալիմանէ հարէքէթ իթփէջ օլտում... սանա հէր շէյի պիլտիւրմէլի իտիմ... մէքթուպ եազմալը խտիմ... լաքին սէնի միւքէտտէր գըլմագ իսթէմէեօրտում :

— Իվլէթ, հագգըմտա զաեթ զալիմանէ մուամէլէ իթտին, վէ պէնտէ ֆէվգէլտտէ միւզտարըպ օլտում :

— Անճագ էկէր Բարիստէ գալմըշ օլտուղումու զանն իտէրսէն եանըլըսըն : — Վալիտէմ պէնի ալէլ աճէլէ չաղըրտըղընտան, մէմէքէթիմէ կիթտիմ... վալիտէմ պէնի էվլէնտիւրմէք իսթէեօրտու :

Մատեն, — (Էէհէսի սօլարագ) Սէնի էվլէնտիւրմէք մի :

— Համտ օլտուն օ իթթիվաճ վուգու պուլմատը : Պէնիմ իշիմէ կէլմէտի. պուլտան գաթինազար, պէն՝ աւլա էվլէնմէմէն գաթիէն գարար վէրմիշիմ տիր :

Մատեն. — (Էլլէրինի չէքէրէք) Ֆագաթ սէնին զէվճէն օլաճաղըմը, պանա վատ վէ եէմին իթմիշ իտին :

— Սանա օ վատը իթմէքլէ, եալան սէյլէմիշ օլտուղումու իգըրար իտէրիմ, վէ սէնի պիրտէն պիրէ թէրք իթմէքլիկիմէ սէպէպ քէ, օ վատըմ օլմուշ տուր :

— Նիշին :

— Վատըմըն իճրասը իշին պէնի թէհտիտ իտէճէկինտէն գօրգուեօրտում, չիւքի վատըմը իճրա իտէմէզ իտիմ :

— Օլ պապտէ սանա քիմ մանի օլուեօրտու :

— Էվլիլիք հագգընտա գաթիէն գարարաշտըրմըշ օլտուղում էֆքեար : — Չանն իտէրիմ քի, եէկտիկէրինի սէվմէք ֆիշին եարաւտըմըշ օլան իքի քիշինին իւլֆէթ վէ րապըթմը տէֆիթէրի մախպէսընտա գալտարը օլմագսըղըն տա պիրիթտէ մուհապպէթլէ եաշամալարընա քեաֆի տիր, վէ էվլիլիք շըլէմանընտա միւէպպէտէն մահպուս գալմագ իշին :

րուի րիզա կէօսթէրմէլէրինէ հաճէթ եօգ տուր : - Պիզ էվլի օլմաեարագ , մէսուտ տէյիլ մի իտիք :

— Շիւպհէսիզ մէսուտ իտիք , լաքին պու մէսուտիեէ-թիմիզ , հիչ օլմազսա պէնիմ իչին , իզթիրապը գալպտէն խա-լի տէյիլ իտի , վէ պու հիյէթլէ քէնտիմի գապահաթլը ատտ իտիեօրտում :

— Ազիզէմ , տէտիկինիզ սէօղլէր՝ սըրֆ չօճուգլուգ , վէ կիւլինէճէք պաթըլ ֆիքըլէր տիր : - Մատտէի իզտիվաճ մօ-տասը կէչմիչ պիր նիզամ տըր :

— Հիչ օլմազսա , տօղան չօճուգլար իչին իզտիվաճա լիւ-զում վար տըր : Գանուն՝ պու չօճուգլարը հիմաեէ իթմէմէլի մի տիր :

— Տաիրէի իզտիվաճ խարիճինտէ տօղուպ , թաստիգ դը-լընան չօճուգլարը տախի գանուն հիմաեէ իտէր : Թահթը թաստիգտէ օլան պիր չօճուգլուն՝ բէտէրինին մուպլէնէթ վէ հիմաեէսինի թալէպ իթմէկէ , հաթթա բէտէրինին միրասըն-տան պիր գըսմընա հագգը վար տըր :

9

Մատլէն . - (Պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա .) Բէք էյի , լաքին պէօյլէ պիր չօճուգ ալէմին նազարընտա վէլէտիզինա սայըլըր :

Ժիւլ Մէրսիէ . - Եաշամագտա օլտուղունուզ շու զէ-մանտա , ալէմ սիզին նէ՝ օլտուղունուզու վէ նէ տէյէրի-նիզ պուլունտուղունու անլամաեա սայ իտէր իսէ տէ , ասլ ու պիտաեէթինիզի գաթան արաշտըրմազ : Վէլէտիզինա տա , մէշրու էվլատ կիպի այնի հուգուգը միլքիեէ վէ սիեա-սիեէյի հայիզ օլուպ , հէմ ինթիխապ իթմէք վէ հէմ տէ ին-թիխապ օլունմագ սէլահիյեէթինէ մալիք տիր , վէ մէպուս , աեան ազասը վէ վիւքէլաեա տախիլ օլապիլիր : Հէր մէվգը :

եի, հէր սերվէթի էլտէ իծէպիլիր: - Իմտի, պիզիմ աէ, մա- սումումուզ թաստիգ օլունաճաղընտան, քէնտիսինտէն տօ- լաեը իֆթիխար իտէպիլիրիզ:

— Եկէր ալթը այ էվվէլ պէնտէն մուֆարագաթ իտէ- ճէք եէրտէ պու սէօլլէրի սէօյլէմիշ օլսա իտին, պու տէրէ- ճէ միւզթարըպ օլմազ, պու գատար կէօզ եաշլարը տէօք- մէզ իտիմ:

— Պունտան պէօյլէ միւզթարըպ օլմաեաճագսըն, . . . կէօզ եաշլարը տէօքմէեէճէքսին:

Մատլէն. - (Մէսէրրէթլէ.) Սահիհ մի, սահիհ մի:

— Սահիհ օլտուղունա եէմին իտէրիմ:

— Տօղաճագ չօճուղա իսմինի հասը իտէճէքմիսինիզ:

— Օլ պապտէ շիւպհէ իթմէ:

— Էօյլէ իսէ, նիշին պիր ազ էվվէլ պէնի սուրէթի պարիտանէտէ գապուլ իթտին:

— Թէքտիրլէրինտէն գօրգուեօրտում: Խուսուսիլլէ էմրի իզտիվաճ թասավվուրլարընա գարշը ուղըրաշմագ իսթէմէեօր- տում. զիրա պու պապտէ գարարըմտան ասլա ֆարիզ կէլէ- մէմ:

— Մատէմ քի տօղաճագ չօճուղումուղու թաստիգ իտէ- ճէքսէն. տիկէր խուսուստա իսթէտիկին կիպի հարէքէթ ի- տէպիլիրսին: Վագաա պուլունտուղում հալ ու վագիեէթ ի- ճապընճա սաատէթի թամմէեէ մալիք օլմաեաճագ իսէմ տէ, եինէ չօճուղումու եանըմտան այըրմաեարագ պիւեիւթ- մէքիկիմ, պանա թէպէսսիւմ իթտիկինի կէօրմէքիկիմ վէ բէտէրինին իսմինի թէլէֆֆիւզ իթմէքիկի քէնտիսինէ էօյ- րէթմէքիկիմ, պէնիմ իշին ազ մուճիպի մէսուտիեէթ վէ մէսէրրէթ տէյիլ տիր:

Մատլէն պու արա թէէսիւր վէ ըիգգաթընտան նաշի կէօզ եաշլարը տէօքմէքտէ օլուպ, մէզպուրէ ժիւլ Մէրսի- էեէ էմնիյեէթ իթմէկէ պաշլատըղը տագըգատան իթիպա- րէն անըն ֆիքրինտէ նէ՝ կիպի թասավվուրու միւտհիշ հա- սըլ օլմուշ օլտուղունու անլամագտան չօգ ուզագ պուլուն- մագտա իտի:

Մէրդոնէ պիլը աղ տիւրիւթտէն սօնրա զգօլէ տէգամ
իթտի : միտմիտմիջ , մատնրամամայօ բխտաւ յսոնտմտ

— Ա՛հ, շիտաի հէր շէյի, եանէ՛ն զէծող եւ շարքմը՛ն չէք տիկիւմ միհնցս մէշազգաթը, մէյեդւսիեթիթի, հաթիթա-եօլ-մէք արդունհու ունութաումը, չիւնքի պիր անդ էզվել գանա-լըն եանընտան փէշէրքէն, հէր շէյի աւնսցթմագ վէ ճէվը ու ճէֆամա նիհանէթ վէրմէք իւզըն քէնաիմի սուեա արընիօր տումը՛ն ցօրածածանիօ արդուկթի փօթի մաւաթ—

— Արթըզ պու կիպի շէյլէրտէն պահագիթմէնէլիւմ, աշի
զիզէմ... Եւ իմանէ սահաիդիմէ (պործլու ուտուղունուն տէնյլէ-
տորտուն, տէյի՛ ժի:

— Եվ վե՛ր, Իբրե՛ւ ազատ, Եանիա՛ք եմ միշտ ֆրանսիացոր՛ն, լուե՛ում վե՛ իւշ կիւնե՛ գատար, մէ՛ք եմ վի՛ր, թե՛րք ի՛թմէկէ մէ՛ն պոլիտոմ, Ե՛ք քիւսաւնը թե՛ն տիե՛ն, Իտե՛մ տիկիմ, օտամը տիկե՛ր պիր քիմնէ քիրալամը:

Գլխիկ — Նէ՛ պէ՛յիմ գծը տըր, ահնին իշին սալիը պիր օտա
պուշմնապիրիը, ետըրնտան իթիպարէն իգթիգա իտէն օտա.
Եը՛ պուլմապըլա չաըջըլըմ:

Մատեն . - (Ձեքինէրէք .) Ֆագաթ պիլիբտէ օթորշ
մողորդորդա նէ մչնկ վար տոր հանցոս ից նշաս

[illegible]

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

— Ձերնքի ետքըն ահայել օլ պիր կիւն վախտեմ Բարիսե
կէթէլ, պիրայ դաւաւր, պէնիմ լաւնէմոնէ դաւաճադ տըր:
Մնաղէն ի թէնէսսիւֆլէ.) Պիրայ սէնի կէօրէ՞մէնէ.
Տէրսիսիմ:

Եւ կէտրէճէքսին, փազաթ քէնտի միսրատլմա րաղմէն
չօգտէփա կէտրէմէեճէքսին զիրա սըլգ սըկ կէտրէճիւր՝
սէք իճնուտէ զաղաղընը չէքէրիկ :

— Տիւրքներն քիչա՞յն կ'ընտէն մասունդ մըն էր տիրեն անա
կէն ճշմարտի տարած չէլ մատարան մըն տոմարստայո չտէյո լըսէ

Վէրատէթի կիւնիւ պէն սէնին եանրնտա : պոլլունքս :

ճաղըմ: Գուհուհը վազթլարտա վալիտէմին եանընտան այրը-
լամաեաճաղըմ, չիւքի էվլէլ էմիրնէ Բվլատլըգ վազիֆէմի
իյֆա իթմէլիեիմ: Անճագ հէր Գնապահ սանա կէլմէքիկիմ
միւմքիննիզ ծլտուղու թագաիրտէ, հագգընտա խապէրլէր
ալապիլիիմ:

Մատէն. — (Թէէսիւֆլէ.) Պուտա պիր մուֆարա-
գաթ մէմէք տիր: Ահ, էկէր սէնի եէնիտէն զայպ իտէր-
սէմ:

— Խայր, միւսթէրիհ օլ... պէնի պիւսթուլ օլտուղուն
հալտէ, սէնի աւա թէրք իթմէեէեհիմ, վէ վալիտէմ կիթ
տիրքտէն սոնրա թէմամիլէ սէնիմ օլաճաղըմ:

— Պէնի ալտաթմանծրսուն ա:

— Խայր, սէվկիւլիւմ, հաթթա ճիլ պիր վագրթ շիմտի.
քի գատար խալիմանէ իֆուտէի հալ իթմէմիշիմ տիր... Շիմ.
տի սէն չունու պանա աէօլլէ, նէրէտէ իգամէթ իտիթօրսուն:

— Թրիւտէն ճատտէսի եադընընտա, Բօտիէ սոգաղըն-
տա և նիւմէրօլու խանէտէ իգամէթ իթմէքտէեիմ: Եարըն
պէնի կէօրմէք իշին օրաեա՝ մը կէլէեէքսին:

— Սէնին ֆիլին պիր օտա թուլաճաղըմտան վէ պիր խայ-
լի եէրլէրէ տէ կիթմէքիկիմ հէր հալտէ միւգթազի պու-
լունտուղունտան, սանա կէլմէեէ վագթլըմ օլմաեաճագ տըր:
Անճագ պօրճլու օլտուղուն իքի թագաթի վէ նագլիեաթ
մէսարիֆի ագչէսինի վէրմէք իւղրէ եաթըմ սէնի կէօրմէք իս-
թէրիմ:

— Կէլէմէֆիկին հալտէ պէնի նա՝սըլ կէօրմէքսին:

— Սգչում Մօնմարթրա կիտիպ պիր ազ միւտտէթ գա-
լաճաղըմ: Մօնմարթր Բօտիէ սոգաղընտան ուղագ տէ իլ
տիր: Իմտի սէն թամ սաաթ Զ տա Աէնաիիէր պաղչէսինտէ
պուլուն:

— Բէք էյի:

— Շիմտի, սանա իւղուլուն օլմա պաղըր էսգապ տաթըն
ալապիլմէքիկին իշին պիր մըգաւար ագչէ վէրէեիմ: — Զէկալ-
լը Մատէնիմ, սէնի տիւշարը քէտէր իթմիլ օլտուղունտան
տօլաեք նէ գաւառա՝ Գնէֆ իթտիկիմի պիլմէքսին:

— Պու չէ յլէրի արթըգ ունում, ազիզիմ. պէն սէնի պուլ-տուղում վէ հագգըմտա պու տէրէճէ խայրխահ օլտուղունու կէօրտիւկիւմ հալտէ, շու տագըգատա պախթիեարըմ:

Ժիւլ պիր տօլապա եագլաշըպ տէօրթ ատէտ Լուի ալ-թունու չըգարտը, վէ իշպու ալթունլարը մէզպուրէեէ վէ-րէրէք,

— Ազիզէմ, շիմտիլիք շու սէքսէն ֆրանգը ալ, տէտի:

Մատլէն. — (Գըզարարագ,) Փագաթ էկէր եարըն տա- խի պանա բարա վէրէճէքսէն, շիմտիլի վէրտիկին ֆազլա տէ- յի՞ մի տիր:

— Էվվէթ, սէվկիւլիւմ, եարըն տախի եալընը սէնին իչին տէյիլ, տօղաճագ չօճուղուն պազը ինթիեաճաթընըն թէտարիքի իչին ագչէ վէրէճէեիմ:

Մատլէն. — (Սօն տէրէճէ մէսէրրէթ իչինտէ պուլունա-րագ.) Տօղաճագ չօճուղուն գըզ օլմասընը ֆէվզ էլ ատէ արզու իտիեօրում, Սէնին արզուն նէ՞ մէրքէզտէ տիր:

— Սէնին արզուն նէ իսէ պէնիմքի տէ օ տուր, Անճագ արթըգ այրըլալըմ, ազիզէմ. զիրա ահըպպամտան պիրի իլէ պուլըլճմագ իւզրի սէօզիւ օլտուղումտան, տըշարը չըգմաեա մէճպուրում, Հաթթա զանն իտէրիմ քի կէճ պիլէ գալտըմ: Սէն շիմտի պիր արապաեա օթուր վէ խանէնէ ալտէթ էթ: Եարըն ագչամ, սաաթ Զ տա Մօնմարթրտա Սէն-Ֆիէր մէյ-տանընտա պուլուշաճաղըմըզը ունումթմա:

— Հիչ ունուտուրմուեո՞ւմ... շիմտի պէնի տէրազուշ էթ տէ կիտէեիմ:

Ժիւլ՝ մատլէնէ սարըլարագ, պիչարէեի, Յուդանըն պու-սէսի կիպի պիր պուսէ իլէ տէրաղուշ իյլէտի, վէ պու արաա կէնճ գատըն, քէմալը աշգլէ:

— Ա՛հ սէնէ նէ՛ գատար սէվէրիմ... սանա նէ՛ տէրէ-ճէ մուհապպէթիմ վար տըր, տէտի:

Ժիւլ. — Քէզալիք, պէն տէ սէնի սէվէրիմ, ազիզէմ:

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, Մատլէն գաբուեա տօղրու ի-լէրլէտիկինտէ, Ժիւլ Մէրսիէ, մէրգումա ըշըգ կէօսթէրմէք իչին պիրլիքտէ կիթտիկի սըրատա, եավաշ սէաա իլէ:

— Սօն պիր թավսիսէմ տահա վար տըր : զագըն պանա մէքթուպ եազմաեասըն , տէտի .

— Նի՛չին .

— Չիւնքի եազաճաղըն մէքթուպ , վալիտէմին էլինէ կէչէպիւր , վէ օ հալտէ վալիտէմ թարաֆընտան վուզու պուլաճագ սիւվալէ նէ՝ ճէվապ վէրէճէկիմի պիլէմէմ :

— Միւսթէրիհ օլ ... մէքթուպ եազմամ ... տիմէք եարըն պուլուլաճաղըզ .

— Էվվէթ .

Պատէհու կէնճ գատըն , մահէլլի մէզքիւրտէն մուֆարա գաթ իթտիկինտէն , Ժիւլ Մէրսիէ օտազը գարուտընը գաբատը , վէ անինտէ քէնտիսինտէ ֆէվզէլատէ պիր թէպէտ . տիւլ վուզու կէլէրէք , Մատլինին կիթմիշ օլտուղու թաբաֆա տօղրու եումրուղունու գալտըրտըղը կիպի , կէօլէրինտէ տաթի վահշի ճանվէրլէրին կէօզլէրի բարլագլըղը հուսուլէ կէլտի : Մուախխարէն պօղուգ պիր սէտա իլէ ,

— Ա՛հ , մէլունէ գարը , լանէթ օլտուն օ թէսատիֆէքի սէնի գարչըմա չըգարտը ... սէնի նէ՝ գատար թահգիր իթտիկիմի պիլսէն ... տէտի , վէ օտասը տէրունինտէ էնինէ պօեունա կէզէրքէն , աթիտէքի սէօզլէրի տաթի իլավէթէն տէրմիեան իլլէտի .

— Բէտէրիմին նէ՝ տէրէճէ հագգը վար իմիշ ... հիշ պիր գատըն իլէ իւլֆէթ , վէ աշգ ու ալէագա իթմէք քեաբը ագըլ տէյիլ իմիշ : Ահմադճա պու գարըեա գագաեը էլէ վէրտիմ , վէ զինճիրի իւլֆէթի գըրարագ եագաեը գուրթարմըլ օլտուղումու զանն իթտիկիմ հալտէ , պու կիւնքի կիւն օ գարը . կիթմէքտէ օլտուղում եօլ իւղէրիտէ գարչըմա չըգմագտա տըր : — Վագթիլլէ զայիֆ զանն իթմիշ օլտուղում պու մախլուգուն կէօզլէրինտէն՝ սէպաթը , հաթթա մաղլուպ օլունմազ պիր ինատճըլըղը պուլունտուղունու անլաեօրում : Շու հալտէ մէյեուսիսէթլէ էն վէլիմ հարաքեաթը մէճ . նունանէ իճրասընտա պիլէ պուլունապիլի : Էն պիւեիւք մանի իսէ , պու տուր : Ա՛հ , էկէր քէնտիսինի պօղապիլսէ իտիմ ...

ամառ Պէրազ սիւքիւթ տէն սօնրա ձմէրդում, շուվէճհէ տէ-
վամ իթտի .

Վախ , միտմանըսմ յառեցին

— Պու գարը պէնի պուլտու . պու տէֆա տա իշաու խա-
յնէի թէրքէի աշտիկէր պիր մահէլէն ազը թաէպիլիր լուէմ տէ,
եկնէ պուրապիլիրա Օլ վնգըթը քէնտիսինի թէսկին իթմէկէ
հիւ պիր շարէմ գաղտնէրպ, բնիտէթ ուն չըզապը յըն մու-
խաթէարալը առաջօրապիլիր իցին . . . յո շիյ ձկնայի —

« Համիլէլիկինտէն պահս իտէրէք քէնտիսինէ անթթաւպ
եազմագլըղըմա ափվ օլունմալ պիր պասիթէթ սիլիթտէ պու .
ընդառնմ աշտիկէր զէմանպոն զարը նագըմը չէմիլ իտի :
« Ելթիթ մեքթուլառան իթթիթառն իթմէկէի ի Վէն թիղնճագ
ձօճուլու , պապաալ զիթը Մէրսիէ տիր հիպիմալայա իթտիր-
մէի թէպախէ իլէէէէէէ պիրա . Կերքի թովմ ժիւլ Մէրսիէ
օլմատըղը իթթի շօճուլուն իպիտէ սախթէ ալաճագ իտէտէ ,
պու պախթէ քնալըղը պախտ մուղըղու զօճթ ժիւլ Սրմոն
տը Լիւսընպ իպիտէ գաւապ սիրաեթթ իտէպիլիր , Վէն պուն-
չօպի իտէ թէօլէ գալըղըթըլաթ թէվէլիւտ իթմէլիկին իհ-
թէմաի վաթաթը թէ , պու հալին տօրեմիւ ալաճագ լըղըմ պա-
րուրի տիրք իմտի . օ մեթթուճ պոնա լազըմ օլտուղնէնտան ,
էլալէ իտէճէէիւ : զ ձնսօզ էրթմիլ պէշ եաշընտանըմ . միւս-
թագպէլ գալըղմտա աշըգ տըր . . . Բարլագ վէ զէնիլին ձիւր
իզտիվաճ յատէէսինտէ , շու թէմտէ հեյիլը օլտուղնէմ մէվ-
գըի թէթըպը իլթիհնալ իտէպիլիրիմ , լիւսիշնալըմ գօնթէս
իզնվանընա պէտէէ օլմագ իւզրէ պիր գալ միլեօն թիանգ
թրախումա էտէմէէէ հազըր օլտուղու պիր սըրատմա , պիր
վէէտիգինա գալըղմա կէէէէէ , ձ Վիլ պէնիմ պապաճթընըզ
տէէէպիլիր , իպը , իպը , պու հալ օլմաեաճագ տըր : Մհ
Մատէն , թէթըպը պէնի պուլմագլըղըմ սենիւ իշին բէք միւ-
թիւք իտէթա օլտու , պարսն մաթիլըթթի մուքալմալը
« Ժիւլ Մէրսիէ պու սօն սէօլլէրի տէօլլէտիկի քրիմտա ,
սիմալըն թիւպհիւ պիր հալ քէսպ իտէգէթը պիր գալ տագը-
գալ սիլթէթէթըլիլ պուրէթտէ , վէվէօլլէրինի յայանըն հոէօ .
« Ժմէսի իւզէլիճէ աթթիլիլթիլ օլաթագ տուարտա , վէ պնտէ-
հու պիրտէն պիրէ պաշընը գալալըրպ ,

Թաթվիլի քելամ իլէ քէնտիլէրինի եօրմագ իթէմէեիզ, Շու գատարը պէեան իտէրիզ քի, Ժիւլ Մէրսիէ քէնտի խայլըը երլարզըն կիւվէնմէքլէ եանըմաեքպ, իւմիտլէրի Թաստիգ օլունտու. չէօյլէքի սապահըն սաաթ տէօրտիւնտէ տէօրթ պին վէ պիր գաչ եիւզ ֆրանգ գաղանըպ վէ պու քեարընը Թէհլիքէեէ իյգա իթմէք իսթէմէտիկինտէն, գումարխանէեի Թէրքլէ, խանէսինէ ավտէթ իթտի վէ պին ֆրանգլըգ պիր պանգնօթու պիր Թարաֆտա հըֆզ իլէ,

— Մատլէնին հիսսէսի տիր, տէտի, վէ եաթաղընա եաթըպ զիհնինտէ Թէրթիպ իթմէքտէ օլտուղու ֆաճիաեը տիւշիւնէրէք, ույգուեա տալտը:

* * *

Մատլէն, պունտան պէօյլէ քէնտիսի իչին մէսէրրէթ վէ իւմիտ գալմատըղընը վանն իթմէքտէ իքէն, Ժիւլ Մէրսիէնին խանէսինտէն մուֆարագաթը էսնասընտա, գալպի մէսէրրէթ վէ րուհու իւմիտ իչինտէ պուլունմագտա իտի, չիւնքի հէրնէ օլուր իսէ օլտուն սէվտիկի վէ տաիմա սէվէճիկի քիմսէքի պուլ մուշ օլտուղու կիպի, անըն քէնտի խէթալարընը սուրէթի խալխանէտէ իգրար իթտիկինի վէ տօղաճագ օլան չօճուղա քէնտի իսմինի հասը իթմէքլիկի վատ իյլէտիկինի տաիսի իչիթմիշ իտի:

Իրթէսի կիւն մէզպուրէ, պու չօճուղուն պաղը լէվազիմինէ մախսուս օլմագ իւզրէ իգթիզա իտէն ագչէեի ալաճագ օլուպ, զաթէն քէնտի եէտինտէ տէ տէօրթ ատէտ լուի ալթունու պուլունմագտա իտի: Պիչարէ՝ չօգտան պէրու ալթուն տէնիլէն մատէնի կէօրմէմիշ օլտուղու հալտէ, պու տէֆա մատէնի մէզքիւրտէն չէնտ ատէտինէ մալիք օլմասընտան, վէ եէկտիկէրինի թէագիպէն ասարը սաատէթէնայիլիեթինտէն տօլաեը միւֆթէիսիր օլուպ, Թամբլ վարըշընտան հաքէքէթինտէն սօնրա, պիր պուլվարա տօղու իւերլէտի, վէ սապահտան պէրի անճագ պիր բարչա էքմէք եէմիշ օլտուղունտան, վէ Թապիի գարնը ֆէվզէլատէ աճ իտուկինտէն, Թէ սատիւֆ իթտիկի իլք լօգանթաեա կիրտի, վէ օրատա պիր

միգտար թաքմ ի թտիքտէն սօնրա , լօգանթատան չրգըպ , պիր թթամկայ արապասընա ըաքիպ օլտու , վէ արատան եարամ կայտան էնիպ , եաեա Բօտիէ սօգաղընտա քէնտի խանէսինէ աղիմէթ իլլէտի : Օլ էսնատէ գալուծու գարը եաթմըջ օլուպ , Մատլէն , թէաաթիւտէ գալմըջ օլան այլըգլարընը էօտէեէէէկինի , վէ պինապէրին խանէ սահիպինին մէրհամէթինէ միւհթամ օլմատըղընը մէգպուրէ գարըեա սէօլլէմէքիկի արղու իթմէքտէ իքէն , պու խորսուսա մուվաֆֆագ օլամատը : անճագ իշպու թէպիղի իրթէսի կիւնիւնէ թաալիգ իտէրէք , քէնտի թավան իշի օտասընա կիրտիքի , չայեանը թէէսսիւֆ պիր հալտէ պուլոււնմասընա ըաղմէն , բէքտէ էսէֆինի մուծիպ օլմատը , վէ օտասընտա տիղ չէօքիւպ , քէնտիսինի հիմաեէ պուեուրմուշ օլմասընտան տօլաեը ձէնապը Հագգա թէչէքքիւր վէ աշգ ու մուհապպէթինի մէշրու պիր մուհապպէթ հալինէ իֆրաղ իտէրէք , վէ ժիւլ Մէրսիէեէ , իսմինի քէնտիսինէ հասը իլլէմէսինի իլհամ իտէրէք , հիմաեէյի ըէպպանիեէսինտէ տէվամ պուեուրմասընը ըէճա իլլէտի :

Պատէհու եաթաղընա եաթըպ , պիր խայլի հաֆթալարտան պէրու մահրում պուլոււնտուղու սաքին պիր ուլլընեա տալտը :

Ժիւլ Մէրսիէ եախօտ գոնթ ժիւլ-Արման տը Լիւսընայ սապահըն ալաֆրանկա սաաթ տէօրթ պուշուգ ըատտէլէրին , աթ խանէրինէ ալտէթլէ իւշ սնաթ գատար ուեուտուգտան սօնրա գալգտը : Մէրգում , թէֆրիշ իտիլմիշ քիւշիւք պիր տաիրէտէ իգամէթ իտիպ , քիրասընը մահ պէ մահ թէէտիեէ իթմէքտէ , վէ թաշըտաճաղը էշեա պիր միգտար էօվապ իլէ չամաշըրտան վէ սիւսէ ժիւթէալլիգ ձաղը ուֆագ թէֆէք շէյլէրտէն իպարէթ օլմասըյլա , քէնտիսինին տիկէր պիր մահէլլէ նագլինտէ ասլա միւշքիւթ պուլոււնմամագտա իտի :

Ժիւլին ախէր պիր եէրէ նագլի թէսազվուրլարընըն պաշլըճասը օլուպ , պու պապտէքի մագսէտինի իլէրուտէ իֆատէ իտէճէ կիմիղտէն , շիմտիլիք պոլնտան պահս իթմէք իսթմէեէեիգ :

Հէր նէ իսէ մէրգում, գարանլըգ պիր օտատան խայլի-
ճէ պիւսիւք իքի չանթա չըգարըպ, թէքմիլ էշեասընը պուն-
լարտա եէրլէշտիրտի, վէ ագչէսինի տէ ճէպինտէ հըֆը իլէ,
աշաղըտա գաբուճունուն նէգտինէ կիտիպ, իշպու գաբուճու
գարըեա խիթապէն,

— Անախթարըմը Նալլն, ագիզէմ մատամ. եարըն տաի-
րէմի թէրք իթմէքուէ օլտուղումտան, պու կիւնտէն, քիրա-
լըգ օլտուղունու միւպէյեէն պիր իլաննամէ թաալիք իտէ-
պիլիրսինիզ, տէտի:

Գաբուճու. — Աճա՛յիպ, սէպէպի նէ տիր:

— Բօսթախանէ իտարէսի պէնի մէմուրէն թաշրաեա կէօն-
տէրիեօր. պունտան պէօյլէ կիճէլէրի չալըշմաեաճաղըմ:

— Իշպու մէմուրիեթ, թէրագգը տիմէք օլմաղլէ, սի-
ղին իչին մուճիպի մէմունիյեթ իսէ տէ, պէնիմ իչին բէք
ֆէնա պիր խապէր տիր. չիւնքի սիղին կիթմէնիզլէ պէն
միւսթէճիրլէրիմտէն էն ալէասընը ղայպ իթմիշ օլուեօ-
րում:

Ժիւլ Մէրսիէ, հէր կիճէ խանէսինտէ պուլունմամաթըն-
տան տօլաեը իզհարը թէաճճիւպ իտիլմէմէք իչին, քէնտիսի-
նին, կիւեա բօսթախանէ մէմուրլարընտան օլտուղունու «էօյ-
լէմիշ իտի:

Մէրգում, էօյլէն թաամընը իթտիքտէն սօնրա, պիր ա-
րապաեպ րաքիպէն, Մատլէնէ պիր տաիրէ թէտարիք իթմէք
իւզրէ, Շաբէլ նամ մահէլլէ թարաֆընա կիթտի. Պու մա-
հէլլէտէ էվլէր եէկտիկէրինէ բէք տէ եազըն օլմաեըպ. Ժիւ-
լին արատըղը իսէ, պու թարզ պիր մահէլլ իտի. Մէրգում,
արապատան էնտիքտէն սօնրա, ճիվար սօգազլարտա «Գիրա-
լըգ տաիրէ » իպարէսի եազըլը լէվհալար արատը, վէ նիհա-
եէթ էրնէսթին սօգաղընտա, բէք չօգ լէվհալար իչինտէ,
« Պիր օտա իլէ պիր գապինէտէն միւրէքքէպ քիրալըգ քիւ-
չիւք պիր տաիրէ » լէվհասը, վէ տար, ֆագաթ թէմիզ պիր
կէշիտտէն կիտիլէն պիր նէրտիւպանըն տիվարընտա, « Գա-
բուճու իլք գաթտա տըր » քէլիմէլէրինի կէօրտիւ:

Ժիւլ Մէրսիէ մէղքիւր գաթա չըգըպ, գաբուճունուն

բէնչիրէսինի չալտը : Տօգուզ օն եաշլարընտա պիր գըզ չօ-
ճուղու կէլէրէք :

— Նէ՞ իսթէեօրսուռնուզ, միւսիւ , տէյի սիւալ իթտի :

— Պօշ պիր օտա իլէ պիր գապինէնիզ վա՛ր մը տըր :

— Էվլէթ , միւսիւ :

— Գա՛շընճը գաթտա տըր :

— Իւչիւնճիւ :

— Կէօրէպի՛ իրմիեիմ :

— Վալիտէմ տիշարը չըգմըշ տըր : Էօյլէն կէլէճէք տիր :

— Սիզ կէօսթէրէմէ՞ զմիսինիզ , գըզըմ :

— Էկէր իսթէրսէնիզ կէօսթէրիւրիմ : Պիր ազ պէքլէեին
անախթարը ալաեըմ :

— Չօճուզ՝ անախթարը ալտըգտան վէ օտանըն գաբուսու-
նու գաբատըգտան սօնրա , ժիւլ Մէրսիէեի իւչիւնճիւ գաթա
կէօթիւրտիւ , վէ օրատա , մէրգումա խիթապէն ,

— Շիմտի պու տար սօֆատան նիհաեթէ գատար կի-
տէճէքսինիզ . վագաա պիր ազ գարանլըգ իսէ տէ , պու գաթ
բէք սաքին տիր , չիւնքի պունտա քիմսէ իգամէթ իթմէզ ,
տէյի պէեան իյլէտի :

— Աճա՛յիպ , նի՛չին :

— Մօպիլիա , միւճէվհէրաթ վէ սաաթա միւթէալլիզ էշ-
եաեը վերէսիեէ սաթան պիր թաճիր՝ քէնտի էշեասընը եեր-
լէշտիրմէք իւզրէ , պու գաթը թէքմէլէն քիրալամըշ տըր :
Եալընըզ քիրալըգ տէյի իւան իտիւմիշ օլան օտա իլէ գապի-
նէեի թահթը իսթիճարընա ալմամըշ տըր :

— Պու սէօզլէր իլէ սօֆանըն նիհաեթէթինէ վասըլ օլունուպ ,
չօճուզ պիր գաբու աշմագլա , ժիւլ Մէրսիէ իչէրի կիրտի :
Օտա պիւեիւք օլուպ , էնլի պիր բէնչիրէտէն այտընլըգ ալ-
մագտա , վէ գապինէսի՝ մաթպախ եէրինէ գուլանըլմագտա
իտի :

— Ժիւլ Մէրսիէ բէնչիրէեէ եագլաշարագ , տիշարըեա պագ-
տըգտան սօնրա ,

— Պու Նէ՞ տիր . պու էվ պիր գապրիսթան սինօրունտա
պուլունուեօր , տէտի :

Եվ ի վիճակ, միևսիւ, Մարգարտէ սոգաղըն տալիս զապրիս
 թան տըր, լաքին շիմտի գուլանը մամագ տա տըր:

— Պու տալիքէնին քիբասը դա՞ն տըր, տէյի միւսալ իթ.

— Եիւզ եիրմի պէշ փրանգ տըր:

— Բէք էյի. արթըգ էնէլիմ: Նոյնիս իմ շիւս իմ:

— Երբեք չիմենուն օտաւորնա կէտիք լէքին տէ՛ չօնուգ,

— Ելինիզէ կէշտի մի, միևսիւ, քիբասը օրմուսունուզ,

տէյի միւսալ իթտի:

— Խայր, բէք պահալը տըր:

Պու սէօղլէրտէն սոնրա ժիւլ սոգաղա չըգտը, վէ անին.
 տէ ճէպ նէֆթէրին տէ սոգաղըն իմինի վէ էվին նիւմէրօսուն
 նու գայտ իթտի. պատէհու Մարգարտէ սոգաղընա տղիմէթ
 լէ, էվլէրի թէ ճէսիւսիւ փտէրէք, պիր միւտտէթ Երիւրտիւք.
 տէն սոնրա, պիր էվին արտ թարաֆընտա տուրտու ի Պաճ էս
 վին իւշիւն ճիւլ, գաթ տալիք. լէնիք իւշան փաշալը գաբալը օլուսի
 եալընըզ պիր թանէսի աչըգ իտի:

Ժիւլ, մէզքիւր էվէ պագարագ, քէնտի քէնտինէ,

— Պիր ալ էվլէլ կէզտիկիւմ էվ պու տուր. գապ.
 իսթմա պուրօսեա եագըն օլմալը տըր, տէյի պէեան իթտի.
 Յիւլմաքը օրասընըն ասիգ. պիր գապրիսթան օլտուղը.
 մէվճուտ օլան էսէրլէրտէն վէ պաղը խարապալարտա.
 լաշըլըպ, պիր թարաֆտա, իւսթիւ աչըգ օլարագ, վագթիյ.
 լէ գապրիսթան պէքճիսինին տալիքսի օլմուշ օլտուղու բէվի.
 շինտէն անլաշըլան պիր գուլիպէ, վէ պու գուրիպէնին պիր
 ճիհէթիւտէ պիր լէվհա պուլունմագտա, վէ իշպուլ լէվհա
 տա, Գապրիսթանը գիեարէթ իթմէք իթմէք էիք.
 Լամպէն սոգաղընտա Է նիւմէրօլու խանէ գաբուճուսու Մ.
 Թրէպօսեմ միւրաճաաթ իթմէլի տիրլէր ի պարէսի մուհարրէր
 պուլունմագտա իտի:

Ժիւլ իւշտէն սոնրա մուֆարագաթ, վէ միւթէ.
 ֆէքքիր պիր հալտէ եօլունա տէվամ իլլէտի:

Մէրգում չալեանը թէէստիֆ պիր միւլահաղա ինչիւսէ կէօրիւնիւպ, պէսպէլի թաւսիմ իթաիկի ֆաճիաւն թէֆէր. բունթընը զիհնինտէ գուրապտա իտի, ֆէնտի քէնտիհէ. «Պու մահէլլէտէն ուզագլանմամալըերմ» տէյիպ, և նիւմէ. բոճոն խանէնին գարչըսրնտա տուրտու: Պու խոնէնին գա. բուճուսու: Մարգաւտէ գապրիսթանընըն անախթարընը համիլլ. օլան Թրէպօ նամ քիմսէ իտի:

Ժիւլ, մահէլլի մէգքիւրտէ պիր օտա իլէ պիր գապինէ. նին թէֆրիչ իտիւմիչ օլտուգլարը հալտէ քիրալըգ օլտուգլա. բընա տայիր պիր եւաֆթա կէօրիւպ, թաւսիմ իթաիկի բլանը իքմալ իտէճէք օլան պու քէչֆինտէն օտուանը ֆէվգ. էլ անտէ մէմնուն օլտապ երկրինտէ էսէրը մէսէրրէթ հոգաուլէ. կէլ. տի, կէ խանէնի մէգքիւրուն գարուճոք տաիւրէսինէ. կիրաիկի զէման, գարուճունուն գարըսը, օն պէչ. եւաչլարընտա գըղը իլէ պիրիլքտէ թաւա իթմէքտէ իտի:

Ժիւլիւն սիմասը վէ աթվար ու հարէքեաթը ղաեթիլէ ճաղիպ օլմասըյլա, քէնտիսինի իլք տէֆալ լիքօրէնին հագ. գընտա իզհալը թէվէճճիւհ, իթմէսի թապի իտի: Իչպու թէէսսիրի թապի, պու տէֆա տախի վուգու պուրէպ, գա. բուճու գարը, քէնտիսինի կէօրիւպ, կէօրմէզ, սուֆրանընը թէրքիլէ, եանընա կիտիպ, ժիւլիւն,

Մաւաւ, թէֆրիչ իտիւմիչ օլտապ քիրալըգ պիր օ. տա իլէ պիր գապինէնիզ մի վար տըր:

— Էվվէթ, միւսիւ, տէտի:

— Կէզէպիլիւմինիմ:

Մէրգում, հայ, կէզէպիլիւսինիք, անախթարընըն ալանըմ, արգանըգտան կէլիսօրում:

Մաւաւ Թրէպօ աւըլը օլամ միւթ էանաթիտ անախթար. լար իննտէն պիրիւմի պիլիւմիլտապ գաբուեա տօլիւն իլէրլէ. մէքտէ իքէն, գըղը:

Քաւնըլը ալտըն, վալիտէ, ալտըղըն գապրիսթանըն անախթարը տըր, տէտի:

Ժիւլ պու սէօզլէրի իչիթաիկինտէ, կէզէպիլիւ գարուճու գարընըն թուլտուղու անախթարա աթֆ օլունտու:

Գաբուճու գարը իսէ , գըզընա խիթապէն ,

— Տօղրու տուր , տիւն պու անախթար ալընմը իտի . սօնրա թէքրար եէրինէ գօնուլմատը , տէյի իֆատէ իթտի , վէ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման , էլինտէքի անախթարը չըմինէնին եագընընտա պուլունան տիկէր պիր չիվիեէ թագտը : Ժիւլ , պու մուամէլաթըն քեաֆֆէսինէ տիգգաթ իթմէք , տէ իտի :

Մուախխարէն գաբուճու գարը տիկէր պիր անախթար ալարագ ,

— Միւսիւ , արթըգ կիտէլիմ , պու տէֆա տօղրու անախթարը ալտըմ , տէտի վէ իքինճի գաթտա պուլունան օտա իլէ գապինէեէ չըգտըգլարընտա , թէմիզէն թէֆրի իտիլմիլ ռան մէզքիւր իքի տաիրէ կէզիլտիքտէն սօնրա , Ժիւլ :

— Մատամ , պու իքի տաիրէնին մահիյեէ իճարէսի նէ գատար տըր , տէյի սօրտու :

— Պուրանըն խըզմէթինի պէն կէօրիւրիւմ . իչպու խըզմէթ պէտէլի տախիլ ռամեարագ , իճարէսի էլլի ֆրանգ տըր : Շէրաթի իճարէտէն պիրի՝ օտալարըն խըզմէթինի պիզզաթ կէօրմէքիկիմտէն իպարէթ տիր : իճարէնին հէր այ պաշընտա վէրիլմէսի տախի ճիւմլէի շէրաթիթտէն տիր :

— Բէք էյի , պու շարթլար՝ մագպուլըմ տըր , անճագ շունու սիզէ խապէր վէրիրիմ քի , պէն պիր ղազէթա մաթ . պասընտա մուսահհիհիք (սրբագրիչ) մէմուրիեթինտէ օլ տուղումտան , ագչամլարը բէք կէն ալտէթ իտէրիմ :

— Պէյիս եօգ տուր , միւսիւ .

— Քիմնէեի խանէմէ գապուլ իթմէեիպ , եալընըզճա իգամէթ իտէրիմ :

— Իսթէտիկինիզ ատէմի գապուլ իտէպիլիրսինիզ :

— Ալըն , սիզէ պէշ ֆրանգ պագչիլ վէ պիր այլըգ տա բէշին վէրիեօրում :

— Պէն տէ , աշաղըտա սիզէ պիր մագպուլ սէնէտի վէրիրիմ : Նէ՝ վագթ նագլ իտէճէքսինիզ :

— Եարըն սապահ :

— Բէք էյի :

Պատէհու աշաղը էնիլիպ , գոնթ տը Լիւսընայ մագպուզ սէնէտինի ալտըգտան սօնրա , օրատան մուֆարագաթ իթ-տի :

Օնտան սօնրա մէրգուսուն իշի՝ Մօնմարթրտա Սէն-Բիէր պաղէսինտէ Մատէն իլէ պուլուչմագ իւզրէ թայեին իթմիշ օլտուղու վագթա պէքէմէքտէն իպարէթ օլմասըյա , թա-ամ իթմէք իւզրէ կէզէրէք Սէնթ-Ուան թարաֆընա տօղրու եիւրիւմէկէ պաշատը :

Պիր արա ժիւլ , քէնտի միւլահաղաթ վէ թէֆէքքիւրա-թընա տալըշ օլարագ խալի պիր եօլտան կիթմէքտէ իքէն , գարշտան ամէլէ գըեաֆէթինտէ պուլունան սէրխօշ պիր քիմէն , պիր տիվարտան օլ պիր տիվարա մէյլ իտէրէք կէլ-մէքտէ , վէ վագըթ վագըթ տուրուպ կիւեա գարշտա պիր քիմէն պուլունուրճասընա եիւքսէք սէսլէ սէօզլէր սէօյլէմէք-տէ , վէ պատէհու թէքրար սալլանարագ եիւրիւմէսինի տէ-վամ պիրլէ , րասթ կէլտիկի մահէլլէ չարբըլմագտա իտի :

Մ , տը Լիւսընայ պու ատէմէ վասըլ օլտու . վէ անը կէշ-մէք իւզրէ իքէն , սէրխօշ եանըշ պիր ատըմ՝ ալարագ , չօլ-բաղճա ժիւլէ չարբըլտը վէ ժիւլ տէ մէրգուսու եիթտիկին-տէ , սէրխօշ հիտտէթամիզ սուրէթտէ կէօզլէրինի գալտը-րարագ վէ ազամէթլի պիր թավը իլէ տուրարագ .

— Զէվզէք հէրիֆ , գօճաման եօլու կէօրմէեօրմուսուն . պէնիմ կիպի նամուսու ատէմլէրէ նէ՝ տօգունուեօրսուն . . . ալիմ Ալլահ չիմտի սէնի աեաղըմըն ալթընա ավըպ էզէրիմ , տէտիլ :

Ժիւլ տուրուպ կիւլէրէք սէրխօշա պագտը : Սէրխօշ տա-խի մէրգուսու պիր գաշ սանիյեթ թէտդըզ վէ թէճէսսիւս-տէն սօնրա , քէմալը թէաճիւպլէ էլլէրինի տիզլէրինէ վա-րարագ ,

— Պթէ պու զարիպ . . . խայր , խայր , եանըմաեօրում , տէյի նիտա իթտի , վէ ժիւլէ եագլաշմասընտա , մէրգում թէքրար անը եիթէրէք , վէ գաթի պիր թէլէֆիւլլէ :

— Եօլունուղաթ կիտին , վէ պրագըն քի պէն տէ եօլումա տէվամ իտէէիմ , տէտի :

— Ահա՛յիպ, միւսիւ գոնթ, պէնի թանճմաեօրմուսու-
նուզ:

Սէրխօշ պու սէօզլէրի իրատ իթտիկի զէման տօտազլա-
րընտա թէպէսսիւմ միւշահէտէ օլտուղու կիպի, սիւրաթլէ
տէ շապգասընը չըգարտը, վէ պատէհու շու վէճհլէ քէլամը-
նա տէվամ իթտի:

— Խայր, եանըլմաեօրում, քէնտիսիյէ կէօրիւշտիւկիւմ
քիմնէ՝ միւսիւ գոնթ տը Լիւսընայ տըր... վազաա իշըթի
պիւղ տը գիեատէ գաշըմըշ իսէմ տէ, միւսիւ գոնթ Արման
տը Կիւսընայ՝ թանըլմաեաճազ եախօտ շաշըրըլաճաղ պիր
քիմնէ տէյիւ տիր:

Ժիւլ, զաթէն մէգքիւր թէսատիւֆտէն տօլաեը ֆէվգ-
էլ ատէ սըգըլմըշ իքէն, իսմինին թէլէֆֆիւլ իտիտիկինի
տէ իշիթտիկինտէ, սապըրսըզլըգ հարէքէթի կէօսթէրտի,
վէ հէման հիտտէթլէ վէ եօլունա տէվամ իթմէք իսթէե-
րէք:

— Եանըլըեօրսունուզ, պէն սիզին զանն իթտիկինիզ ա-
տէմ տէյիլիւմ, տէյի պէեան իթտի:

Պազաթ սէրխօշ, սէրխօշարա մախսուս պիր ինատ իլէ
հալէա եօլու գաբատըղընտան,

— Միւսիւ գոնթ, քէնտինիզի կիզլէմէեէ սէպէպլէրինիզ
օլապիլիր, լաքին պէնիւ ալտաճմամ գապիւ տէյիւ տիր:
Վազթիլլէ սիզ քարլազ պիր էօմը կէշիրիպ պին ֆըանգլըգ
պանգա գաիմէլէրինի քիւրէքէ գարըշտըլմագտա քիիճէլէրի
սուրէլէր թէրթիպ իլլէմէքտէ, միւքէմմէլէն գումար յիւա-
մագտա վէ շիք մէթրէպլէր վէ աթ վէ արպպապըրա Բաթիս-
տէ ազիւմ պիր տէպտէպէ սիւրմէքտէ իքէն, պէն սիզին եա-
նընըգտա խըզմէթ քեարիտիւմ տէտի:

Սէրխօշ պու սէօզլէրի՝ եիւքսէք սէտա իլէ պէեան իթ-
մէքտէ վէ պաշը վէ գօլարըլա պիր թագըմ հարէքէթլէր-
տէ պուրունմագտա իտի:

Ժիւլ, թանըլմըշ օլտուղունու, վէ աշընը նէ գաապը
ինքէար իթտէ, եազաեը գուրթարամաեաճաղընը անլատը:
Հաթթա օ թարաֆտան պիր եօլնու տա կէշմէքէ իտիլէն

սէօզլէրի իշիտէպիւրիւր իտի : Պինապէրին պիր ան էվվէլ պու
միւքեալէմէեէ խիթամ վերմէք էհէմիւէթտէն խալի օլմա
տըղընտան :

— Պագաթ , ասթուլս պէն քիդի ապա թանրմանօ
րում , տէյի պէեան իյլէտի :

— Թանրմատըղընղա թէթճիւպ իթմէմ , չիքնքի էլպի
սէ ինսանըթէպտիւր քիւէր . զաթընըգիսէ , պէնի պէօյլէ սի
եահ էլպիսէ վէ գրավաթ իլէ ապա կէօրմէմիլսինիլ տիր : Պէն
Տիւֆըրում . . . եանի ժան Տիւֆըրում . . . սիդին սատըգ
պէնտէնիլ . . . արգատաշարում , վիճուտիմին րէնկի աէպէպիւ
լէ պանա գօգլիգօ (կէլինճիք չիլէյի) լագապընը վերմիլէր
տիր :

Ժի . . . (Սիմասը՝ անլալըմաղ պիր թարգտա տէյիլէ
րէթլ) վալ , պիգմիսինիլ ժան :

— Եվվէթ , քիսիւ գոթթ . . . հէր վագթտան ղիեաաւէ
սատըգ պէնտէնիլ իմ :

— Պէն սիդի խանէմտէն թարտ իթմիլ իտիմ :

— Եվվէթ , պիր եանլըլըգ սէպէպիլլէ թարտ իթմիլ ի
տինիլ :

— Սիլ պէնտէն խըրսըղըլ իթմիլ փոխիլ :

— Իշթէ եանլըլըգ պուլտա տըր : - Զաթընըգ , ագչէ
քէսէնիլի ճէպէրինիլտէն պէրինտէ , պիւթէսէի պուլտա
վէ էմիլ պասիլէթ խիլափընտա օլարագ քէնտիլ ճէպիմէ
աթտըմ : - Պագաթ թէքրար իտէրիմ , պու հարէթթիմ
սըրֆ պիր խէթա օլուպ , պաշգա պիր մագսէթիմ պուլուն
մամըլ տըր :

— Օգհալտէ պէնտէ քիդի եօլա գօյտում :

— Եվվէթ , ֆէվգէլատէ միւթէէսիլ օլարագ , վէ
կէօզլէրիմ եալ իչինտէ պուլունարագ փիլլէ իթաթ իթտիմ
չիւնքի խըզմէլինիլտէ պուլունմաեը ղիեաաւէսիլլէ արգու ի
տիւթթտում : Սիդին կիպի էյի պիր էֆէնտի թարափընտան
թարտ օլունտուղում հալտէ , տիկէր հիլ պիր խանէտէ խըզ
մէթ քեարլըգ իթմէեի տէ տիւլիւնէմէլ իտիմ : Պինապէրին

մէսքէքէմի թէպտիլ իտէրէք, իւք կէնճիկիմտէքի սանաթա
եանի սըվաճըլըղա թէքրար պաշլատըմ:

— Էյ պու սանաթատան խօշլանը՝ Եօրմուսունուղ:

— Խայր, տօղրուսու պէեաղ գրավաթ վէ սիեաճ էլ-
պիսէ իլէ կէզմէք՝ պանա սըգընթը վէրիեօր. Ա՛հ, էկէր պե-
նի եինէ խըզմէթինիզէ ալըրաանըղ, բէք զիեատէ մէմնուն օ-
լուրում: Պունտան սօնրա հագգըմտա էմնիյէթ իտէրէք, Զը-
րաննա պանգազընըն վէ շիւպէլէրինին պանգնթլարընը ճէ-
պինիզտէ սագլաեապիլիւսինիզ... պիր տահա ճէպ եանըլը-
լըղը իթմէեեճէկիմէ սէօղ վէրիւրիմ:

— Օ տահա ֆէնա:

Տիւֆուր. — (Թէաճճիւպլէ.) Պու նէ՝ տիմէք:

— Էվվէթ, չու էսնատէ միւհթաճ օլտուղում խըզմէթ.
քեար՝ բէք տէ նամուսլու օլմամալը տըր: պունտան էվվէլ
սէնտէ մէվճնտ օլան ախլէագ պօղուզլուղու՝ չիմտի զիեա-
տէսիյլէ իշիմէ եարաեապիլիւր:

Սէրխօշ, պու արա պիր թավըր մախսուս քէսպ իտէրէք,

— Միւսիւ գօնթ, ինսանըն ախլէագ վէ թապիսթըր աս-
լիեհսի ասլա տէ յիշմէղ: Պէնիմ ախլէագ վէ թապիսեա-
թըմտա, էվվէլ նէ իտի իսէ, չիմտի տէ այնի տիր, տէյի
պէեան իյլէտի:

— Տիմէք սատագաթընըղըն պէտէլի վէրիլտիկի հալտէ
սատըգ օլապիլէճէքսինիզ:

— Էվվէթ, ատէթա պիր քէլպ կիպի սատըգ օլապիլիւրիմ:

— Ագչէ մուգապիլինտէ, հէր նէ օլուր իսէ օլսուն եա-
րաճըսընըղ:

— Հէր նէ օլուր իսէ օլսուն եարարըմ: Եաշըմ իլէրլէ-
եօր, պունտան սօնրա պիր միքտաթ իրատ թէտարիք իթմէ-
լիեհիմ, հալ պու քի սըվաճըլըղըղա հիշ պիր իրատա սահիպ
օլապիլէաճաղըմը անլաեօրում:

— Պու արզունուղ հագլը տըր: անճագ խըզմէթիմտէ
պուլունմատըղընըղ զէման զարֆընտա էօյլէ պիր ախլէագ
քէսպ իթմիշսինիզ քի, պու ախլէագ արզունուղուն գուվվէ-
տէն ֆիլլէ կէլմէսինէ եարտըմ իթմէեեճէք տիր:

նէ՛ կիպի ախլէագ քէպ իթմիշիմ : Աճապա սէրխոյլու-
ղումն մու իյմա իտիտորպունուղ :

— Եվվէթ Ի : յիմ յոնիշիմ քոզիշիմ իյնաթ —

— Սիրի թէէմին իտէրիմ քի, միւսիւ գօնթ Ի պու կիւն
սէրխոյ օլմագլըղըմ՝ սըրֆ թէսատիւֆի տիր : Պու սաքաճ
արգատաշլարմտան պիիինին ճէկագէ ալալընա կիթմիշ իտիմ :
Գապրիսթանտան չըգտըգտան սօնրա Ի պիր ազ քէնիթ Էք-
մէք եէմէքէ պէրապէն պիր գաշ շիշէ պօշալթտըմ : Հավա
սըճագ օլտուղունտան , իշտիկիմ իշկի տէրհալ պաշըմա չարք-
տը Ի իշքէթէ ալըշմամը օլտուղոմա պու տա պիր տէլիլ
տէր Ի Պիր սաաթա գատար սէրխոյլուղումտան էսէր գալմա-
եաճագ տըր : Իմտի , միւսիւ գօնթ , էկէր զաթընըզ պէն-
տէնիդի խըզմէթինիդտէ գուլլանմագ միւրատընտա իւէնիդ ,
պու խուսուն արգունիզէ մանի օլմալը տըր :

— Հալ պու քի շիմտիքի հալտէ , քիմնէեէ ինթեաճըմ
եօգ տիպ :

Բէք էյի , շիմտիքի հալտէ ինթեաճընըզ եօգ իսէ , իլէ-
րուտէնտէ մի օլմաեաճագ տըր :

11

Միւլ տը Լիւսընա Ե պիր իքի սանիյեէ թէրէտտիւտտէ
պուլունուեօր կիպի կէօրիւնտիւքտէն սօնրա ,

— Իլէրապէ իճապընա պագարըզ , տէտի :

— Օ հալտէ շիմտիտէն իգամէթկեահըմը պիլմէքիկինիդ
ֆայիտէտէն խալի տէյիլ տիր Ի միւսիւ գօնթ : Իքի սէնէտէն
պէրու խըզմէթինիդի թէրք իթմիշ օլտուղոմա հալտէ , ալա-
րահաթ վագըթ կէյիրմէեօրում : Անճագ էօլէ շէյլէր էօյ-
րէնտիմ քի , զաթընըզն մէնֆաաթընա օլտրագ , ֆաիտէլի
սուրէթտէ գուլլանապիլիթիմ :

— Պագարըզ :

Պատենհու ժիւլ, ճէպինտէն պիր գուրչուն գալէմի հա-
միլ քիւչիւք պիր տէֆթէր չըգարըպ, — Իգամէթ կեանընը նէրէտէ տիր, տէյի սիւնը իթ տի :

— Պէլվիլտէ Անվիէթ սոգանընտա, 20 նիւմէրճլու խա-
նէ տիր :

— Եւ ժիւլ, պու իսիմէրի տէֆթէրիննէ գայա իթ տիր Պու թա-
րա ք մերգում քէնտի քէնտիսէ մաւրցա քք մաւմա նիսիլլաւի

— Դիմ պիրի, պէլլի պիր վազըթ պէլլէճէք տիր քիւ-
պիր գալէ պատէտ պանդնթա մաւգապիլ իսթէտիկիմ Վսրզմէք

թի կէորմէք միւսթայիտ պէյլէ պիր ճէսուրա ագիլ վէ վիճա
տաւարը պիր ատէմէ միւհթաճ յաւազըմ, տէտի ք վէ մէզ

քիւք տէֆթէրի ճէպինտէ սագլատըգնան սոնրա, յոյս քաւմա
— Շիմաթ նէրէտէ կիպիեթսղանուզ տէյի քծորտուք

— Սէնթ-Ուանտա միւճէտիւտէն ինչա իտիլմէքտէ պու-
լունան պիր խանէտէ չալըչան արգատաչլարթմը պուրմթեա կի-

տիեթուլմ : — Ահ, իհթիեարլըղըմտա պէնիմ տէ էյլէ պիր
խանէմ յուպաճ քքմըմա միլլիլ խաւա ղեմիւնիլ, ղի ճ գիլ

— Սիզ եէրինիզէ կիտին յոյպէնտէ մկերի վտենէնիմա,
Սէնթ-Ուան գապրիսթանը եագընընտա պիր քիմսէ իլէ պու-

լուչմագ իւզրէ սէօզիլ ոլտուղուլմտան, վագթը մուայեէնէ
գատար տօլաչմալըեւմ : — Շուքու տախի սիզէ իթար իտէ-

րիմ քի, պանա թէսատիւֆ իթ տիկինիզի քիմսէտէ սէյլէմէ-
եին :

— Միւսիւ գօնթ, պէյլէ պիր գուսուրտա աւլա պու-
լունամիլ յուտուղուլմ, քէք ալէա խաթ իրնըղտա ռմագ կէրէք

տիր : — Եւ ժիւլ, պու իսիմէրի տէֆթէրիննէ գայա իթ տիր Պու թա-
րա ք մերգում քէնտի քէնտիսէ մաւրցա քք մաւմա նիսիլլաւի

ժիւլ, պու իսիմէրի տէֆթէրիննէ գայա իթ տիր Պու թա-
րա ք մերգում քէնտի քէնտիսէ մաւրցա քք մաւմա նիսիլլաւի

գարագ, վէ կիւլէրէք, — Եւ ժիւլ, պու իսիմէրի տէֆթէրիննէ գայա իթ տիր Պու թա-
րա ք մերգում քէնտի քէնտիսէ մաւրցա քք մաւմա նիսիլլաւի

— Զաւիպա պու ալթուլմ, քէյ յօլմալ իտըյրտէտի քաւ-
իլ յօլմալ, — Եւ ժիւլ, պու իսիմէրի տէֆթէրիննէ գայա իթ տիր Պու թա-
րա ք մերգում քէնտի քէնտիսէ մաւրցա քք մաւմա նիսիլլաւի

ալթ պու խուսուսու պիլտիրէճէք տիր Պու թա-
րա ք մերգում քէնտի քէնտիսէ մաւրցա քք մաւմա նիսիլլաւի

— Եւ ժիւլ, պու իսիմէրի տէֆթէրիննէ գայա իթ տիր Պու թա-
րա ք մերգում քէնտի քէնտիսէ մաւրցա քք մաւմա նիսիլլաւի

— Դձով Պատեհող Մ. տը Լիւսընայ՝ պիր թարափտան վէ ժան Տիւֆուր տիկեր թարափտան հարեքէթ իթտիքլէրինտէն, ժան պիր արաւ արգասընա տէնէրէք,

— Թէչէքքիւր իտերիմ Վիւսիւ գօնթ... հօջճա գալըն միւսիւ գօնթ... պէնտէնիզի խաթըրտան չըգարմամանըզըրէճա իտէրիմ... Պանա հօյլէ կէօրիւնիւտը քի, սիզին իչին բէք ֆայիտէլի օլաճաղըմ, տէյի իֆատէ իթաի, Թիւր, պու սըրատա սիւրաթլէ երւրիւմէքան օլուպ, եէրիւտ տախի ալուճու իչինտէ թութմուշ օլտուղու ալթմա նա մէսէրրէթլէ պագարագ եօլունա տէվնա իթմէքտէ իտի Մէրգուճ, հէքեաեէմիզտէ քն մուհիմ վազիֆէլէրտէն պիւ ընի իճրա իտէճէկի ճիհէթլէ, քէնտիսինի թաագիպ իթմէք ճայիզ տիր:

Ժան Տիւֆուր, սէրիւտընգ իճապընճա, պիր պէսթէ մըրըլտանարագ պիր միւտտէթ երւրիւտիւքտէն սօնրա, ինչաաթը հէնուզ խիթամ պուլմուշ վէ եապընը սըվա վէ պօյաւսը գալմըշ Ելան պիր խանէ հօնիւն մուվաւրլէթլէ, ըսլըգ չալտը, վէ տէրհալ էվին պիրինճի վէ իքինճի գաթլարը բէն չիրէլէրինէ, էլլէրիւտէ ֆըրչալար օլարագ չէնտնէֆէր ամէլէ չըգըպ, պուլարտան պիրի:

— Դօգլիգօ տուր, չօճուզլար, Դօգլիգօ տուր, տէյի խապէր վէրտի, վէ անինտէ մէրգուճլար իլէ եէնի կէլէն չախա արասընտա աթիտէթի միւքեալէմէ ճէրէեան իթաի:

— Դժգլիգօ, պու կիճն սէն տալգալուգլուգ մու իտի եօրնուն քի, պու սապաֆ կէօրիւնմէտին:

— Կէօրիւնմէտիկիմին սէպէպինի տուրուն նէճլէեիմ, ճէնազէ ալայընա կիթմիշ իտիմ, չիմտի օրատան պուրաեա կէրիչիմ աէ, սիզին իլէ պիրլիքտէ պիրէր գատէհ չագմագ իչին տիր:

— Էյի եա էյի եա, զաթէն պու կիւն հաւա բէք սըճապ տըր. էկէր սէրինլէթէճէք պիր շէյ իչիլիւտէ, մէմնու օլուրուզ Սաաթ տէօրտէ եաղըն տըր... կիթ ապիզիւ մէյ տանտաքի մէյխանտէ պէքլէ, պիր աղտան կէլիլիլիլ:

— Բէք էյի:

Ժան Տիւֆուր՝ իշար օլունան մէյսանէնէ տողրու իւէր-
լէտի:

Պոյանըլար՝ մէրգուսուն պիր թարափտաքն օլ պիր թա-
րափա սալանտըղընը կէօրմէքէ, գահգահա իւէ կիւլմէնէ
պաշլատըլար:

Պոնլարտան իւշիւ պիրիննի գաթտա, վապի պիր ցա-
լօնտա չալըշվագտա իտիէր:

Մէրգուսարտան իբիտի թագրիպա օթուգ եաշլաընտա
օլուպ, իւշիննիսիւ իսէ, եիքմի ալթը եաշլարընտա կէօ-
թէրիլի պիր տէրիգանլը իտի, վէ հագըգի պիր մէհարէթլէ
չիէք, գուշ վէ քէլէպէք րէգմէլինի նագշ իթմէրտէ իտի:

Ժիւլիէն Գլըտ իսմինտէ օլան պու տէլիգանլը, քէֆիգ
լէրինտէն պիրինէ խիթապէն,

— Գճնթան, պու Գօգլիգօ քիմ տիր, տէյի սիւալ
իթտի:

— Վա՛յ, քէնտիսինի թանըմաեօրմուսունուգ:

— Պու կիւն իւք տէփա օլարագ կէօրտիւկիւմ հալտէ,
նա՛սըլ թանըեապիրիւմ:

— Հագգընըզ վար տըր աւթիւք, չիւնքի անճագ պու
սապահտան պէրու պուրատա պուլունուեօրսունուգ: Եթիշ
միշ թօմաթէս րէնկինտէ օլմասընա մէպնի Գօգլիգօ լագա-
պըլա թէսմիէն օլունան Ժան Տիւֆուր, էօթմէն պէրու
սըվաճը օլուպ, պիր վագթ խըղմէթբարլըզա կիւրմիշ իքէն,
մուախարէն եինէ էսկի սանաաթընա ավտէթ իթմիշ տիր:

— Յագաթ իշկիեի պիք պղ զիեատէճէ գաշըրմըշ կէօ-
րիւնիշեօր:

Իքիննի պոյանը, - Էվվէթ, մէրգում իշկի իշմէք իշին
ասլա ֆըրսաթ գաշըրմազ, Հաֆթատա պէլքի տէօրթ տէփա
պիր կիւն ագրապասընտան, վէ տիկէր պիր կիւն ահրապաշ
սընտան պիրի յլէֆաթ իթտի տիեէրէք ճէնագէ ալալարըն-
տա պուլունուր, վէ պմիւրի իսէ, քէնտիսինի չօգտան պէրու
թանըտըղը իշին եանընալա սագլամագտա տըր ֆագաթ հէր
հալտէ մէրգում մուգիր պիր չախս տըր:

— Էօյլէ իսէ տավէթինի նիշին գապուլ իթտինիզ:

— Զիւնքի հէր նէ օլսա , արգատաշըմը տըր :

Մէրգուման իւշ շախսլար պու եօլտա կէօրիւշէրէք , իշլէրինի տէվամ իթմէքտէ իտիւէր :

Սանաաթընճա ֆէվզ էլ ատէ մէհարէթի սէպէպիյլէ առ-
Թիսթ եանի Սանաաթքեար թէսմիեէ օլունան ժիւլիէն Գլօտ՝
եիրմի ալթը չաղլարընտա , սիեահ սաչլը , կէօթէքիյի կիւ-
զէլ պիր տէլիգանլը օլուպ , Մօնմարթրտա իգամէթ իթտի-
կի մահէլլէտէ կէնճ գըղլար քէնտիսինին կէլիպ կիթտիկինի
գօլլամագտա , վէ բէք չօղլարը՝ մատամ Գլօտ թէսմիեէ օ-
լունմագլըղը արզու իթմէքտէ իտիւէր :

Պու տէլիգանլը՝ չօնուգլուգ սիննինտէն պէրու , թապիի
պիր իսթիտատլէ ռէսսամ օլմագ արզուսինտէ պուլունմագ-
տա , վէ պու սաեէտէ յէրվէթ վէ իթիպար թէխայեիւլ իյլէ-
մէքտէ իտի : Ոնճագ , ռէսսամըղը լաեըգըլլա թահսիլ իթմէ-
սի վագթա միւհթաճ օլտուղունու , վէ իսմի թանըլընճպապ
գատար ռէսսամըգտան պէօեիւք պիր շէյ իսթիֆատէ իտէ-
մէեէճէկինի վէ լաքին քէնտիսի իչին եաշամագ լազըմ օլ-
տուղունու պիլտիկինտէն , վագթընըն պիր գըսմընը , թէայ-
եիւշինի թէտարիք գըմնընտա նագգաշըղլա , վէ տիկէր գըս-
մընը մէշհուր պիր ռէսսամ օլմագ մագսէթինէ հասը իթմէք-
լիբլէ կէչիրմէքտէ իտի :

Գալֆալար , մէրգումուն պիրինճի սընըֆտան պիր նագ-
գաշ օլտուղունու պիլտիքլէրինտէն , քէնտիսինի ֆէվզ էլ ա-
տէ սէվտիքտէն վէ ռիաեէթ իթտիքտէն պաշգա , օլ գատար
քէսրէթլի սիբարըչաթտա տախի պուլունմագտա իտիւէր քիւ
մէրգումա ատէթա սիբարըչաթը վագըաեը գապուլտէն աճիգ
գալմագտա իտի :

Ժիւլիէնին պիր թապիեաթը՝ ժիւլ տը Լիւսընայ հագ-
գընտա պէեան իթմիշ օլտուղումուգ թապիեաթըն այնի օ-
լուպ , շէօյլէ քի գատընլար հագգընտա մուհապպէթի շէտի-
տէսի օլմագլա պերապէր , էվլիլիքտէն պէղաեէթ նէֆրէթ
իթմէքտէ իտի : Զիրա իսթիգլալը թամմը՝ հէր կէօնա էյիլի-
կէ թէրճիհ իտիպ , հաթթա վալիտէսինի տէրէճէեի նիհա-
եէտէ սէվմէսիյլէ պէրապէր , եինէ սէրպէսթիեէթինէ խա-

լէլ կէլմէմէք իւզրէ անընլա պիրլիքտէ իգամէթ իթմէմէքտէ իտի: Մէրգուսուն իգամէթ կեահը Սպէս սօգաղընտա վագը պիր խանէնին է'ն իւթ գաթընտա, պիր օտա իւէ պիր իշ տաիրէսինտէն իպարէթ իտի:

Սէնթմուան քիլիսէսինին սաաթը տէօրթ չալտըղընտա, քեաֆֆէնի նագգալ վէ սըվաճըլար ֆըրչալարընը հէման էլլէրինաէն աթըպ, Գօգլիգօսուն քէնտիլէրինէ պէքլէմէքտէ օլտուղու մէ յաանէ, յէ տօղըու իւէիլէտիլէր:

Մէյխանէնին էօնիւնտէ Գօգլիգօ, իւզըրլէրինտէ շիշէ վէ գատէհլէր իլէ կրիւնէր բէյնիրի վէ էքմէք պուլունան հարըմ տուզինա գատար քիւշիւք մասալարըն եանընտա օթոնրմուչ օրուպ, կիտէնլէրտէն պիրի:

— Պու իբրամչարըն սէնին թարաֆընտան իտիլէճէկինէ պագըլընտա, ճէնագէ ալայընըն տէվամը օլմալը տըր, տէտի:

Գօգլիգօ. — (Կէլէնլէր իլէ թօգալաչարագ.) Իվվէթ, էվվէթ, բանրամ թէքմիլէն թիւքէնսէ, եինէ պուլունուր:

— Ճէնագէ ալայընտա պիւլունտուղուն քիմսէ զալպա ագրապանտան պիրի օլուպ, մուգավէլաթ մուհարրիրի անինտէ միրասը թագսիմ իթմիշ օլմալը տըր:

— Խայր, ա'րգատաշ, պէն հիշ պիր միրասա գընմատըմ, եալընըղ համիմ օլան զաթը գարչըլատըմ:

— Համին օլան զաթ քիմ տիր:

— Վագթիլլէ խըզմէթինտէ պուլունտուղում պիր ատէմ տիր քի, քէսէսի պօլ օլտուգտան պաշգա, քէնտիսի տէ ճէօմէրն տիր: Պու զաթըն պիր կիւն պանա պիւնիւք պիր էյիլիք իտէճէկինի տէ մէմուլ իտէրիմ:

— Էօյլէ իսէ, աւըն աշգընա չու պատէլէրի նուշ իտէլիմ:

Բեաֆֆէնի տէ Գօգլիգօ իլէ պիրլիքտէ գատէհլէրինի պօշալթտըլար: Պալընըղ Թիւլիւէն Գլօտ գարչընտա պուլունան էքմէք բէյնիր վէ տօղու օլան գատէհէ էլ տօգունտոնըմատըղընտան, Գօգլիգօ պուլ խուսուսա տիգգաթ իթմէքլէ, մէրգում տէլիգանընա խիթապէն:

— Նէ՛ օ արգաստաշ, գատէհինիդի պօշալթմանօրսունուղ: Աճապա պիրիպիրիմիդի թանրմատըղըմըղ իշին մի իշմէտօրսունուղ: Իշին, իշին իղէրուտէ իւլֆէթ իտէրիզ, վէթէէմին օլուն քի, սիզտէն մէսարիֆ օլարագ հիշ պիր պէտէլ իզթէմէեհէքլէր տիր, տէտի:

Ժիւլիէն Դլօտ, Ժօգլիգօնուն պիրտէն պիրէ վուգու պոնլան իֆատէսինտէն թէանճիւպտէ գալըպ, էվվէլա մէրգու. մա վէ պատէհու նագգաշարա պագտը: Պագըշը՝ շու հայվանըն թէրպիեհսինի վէրէեֆմ մի մանէասընտա օլուպ, Դօնաթան իսմինտէ պուլունան նագգաշ իսէ, պու սըրատա ճէվապա աղազլէ,

— Արթիւթ ազ շարապ իշէր, չիւնքի շարապ քէնտիսինէ տօգունուր, տէյի պէեան իյլէտի:

Դօգլիգօ. — (Պիր եուտումտա քէնտի գատէհինի պօշալթարագ.) Տիմէք ատէթա գարը տըր. . . Լաքին պու խոսուս քէնտի պիլէճէկի շէյ տիր. . . հիշ օլմազսա, պիր բարշա էթմէք տէ մի եէմէզ:

Ժիւլիէն. — Պէն՝ աճ օլտուղում զէման էթմէք եէրիմ. չիմտի իսէ աճ տէյիլիմ:

Ժան Տիւֆուր՝ մէրգումու պաշտան աշաղըեա գատար թէճէսսիւս իթտիքտէն սօնրա,

— Տօղրուսու պէն տէ, պիր թագըմ թավըր մախսուս. Լարտան հազղ իթմէմ, տէյի պէեան իյլէտի:

Ժիւլիէն Պլօտ. — (Իզհարը հիտտէթ իթմէկէ պաշլաեարագ.) Պու գատար թէքլիֆսիզլիկի սէվմէմ, Ղալիպա սիզ սէրթօշ օլտուղունուղ զէման, Լագըրտընըզը պիլմէհօր. սունուղ:

— Պէն հէր վագըթ նէ իսէմ, չիմտի տէ օեում. Պաշգա պիր տէեհէճէկինիզ վա՛ր մը տըր:

— Պաշգա տէեհէճէկիմ շու տուր քի, սիզտէն հազղ իթմէտիմ վէսսէլամ: Նէ՛ գարնըմ աճ տըր, նէ՛ տէ շարապ իշմէեհէ իհթիեաճըմ վար. էկէր շարապ իշմէք իսթէսէ իտիմ, պիր չիշէ կէթիրթտիրիւր, վէ սիզին իլէ թօգալաշմամագ իւզըէ, պէտէլինի տէ պիզզաթ վէրիւր իտիմ: Շիմտի էֆքեարըմը անլատընըղ մը:

Զօգլար . - Էյ էյ , զավղա չըգարմաեալըմ :

Գօգլիգօ . - (Սալլանարագ աեաղա գալգըպ .) Իսթէր-
սէ տարըլսըն , վաղիֆէ պիլէ իթմէմ : (Պատէհու սերխօշլարա
մախսուս պիր թավը իլէ , իքի էլլէրինի ժիւլիէն Գլօտուն օ .
թուրմուշ օլտուղու մասաեա վուրարագ .) Լաքին պէնիմէ
թօգալաշմասընը իսթէրիմ . . . պա'գսանա պէօճէք եավրու-
սու , գատէհիմիգի թօգալաշմալընը , եօգսա թօգալաշմատը-
ղընըն սէպէպինի պիւտիրմէլիսին , հա' :

Ժիւլիէն , քէնտիսինէ վէրիլէն սըֆաթը իշիթտիկինտէ ,
լէհճէսի օլմուշ օլարագ պաշընը եօգարը գալտըրտը : Մէր-
գումունը ըէֆիգլէրինտէն Գօնսթան վէ Բիսթաշ' արպէտա
զուհուր իտէճէկինի տէրք իթտիքլէրինտէն , վէ ժիւլիէն' ճիւ-
ղի պիր սէպէպիլէ տիւշարը հիտտէթ վէ զազապ օլտուղունու
պիւտիքլէրինտէն , հէման թէվասսիւթէ գըեամլէ , պունլար-
տան Բիսթաշ' զաեէթ միւսլիհանէ ,

— Վազ կէչին . . . էհէմմիեէթսիզ շէյլէր իշին մուարա-
զա վէ արգէտաեա մահէլլ եօգ տուր : Այնի էսնաֆտան
օլան արգատաշլար միեանընտա , պու թարզ մուամէլէ եա-
գըշմազ : Գօ'գլիգօ , աեազտա տուրմաղա թագաթըն եօգ
տուր , եէրինէ օթուր տա բահաթընա պագ . . . պիզիմ' աւ-
թիսքէ տէ իլիշմէ . . . հէր քէս քէնտի էֆքեարընտա հիւրը
օլտուղու կիպի , տնըն տա էֆքեարընտա պիր շէյ տէնիլէ-
մէզ :

Գօնսթան . - Հա'յաէ , հա'յաէ , գատէհլէրիմիզի պօշալ-
թալըմ , չիւնքի վագըթ կէչիեօր . . . էօնիւմիւղտէքի բազար
իրթէսի կիւնիւ իշին կիւղէլ պիր էյլէնճէ թասմիմ' իթմիշիմ'
տիր , պիր ազ տա անտէն պահս իտէլիմ :

Գօգլիգօ . - (Իսկէմլէսի իւղէրինէ օթուրարագ .) Պիր
էյլէնճէ' մի : Պէն տէ կէլիրիմ :

— Էկէր ագըլլը իսէն էլպէթթէ կէլիրսին : Ագրապամ-
տան պիրինին Շէնըվիէր քէօբրիւսիւնտէ թէմիզ վէ կիւղէլ
պիր լօգանթասը օլուպ , պունտա ալէա թաամլար բիշիրիւ-
մէքտէ իտուկինտէն , վէ նէֆիս շարապլար պուլունտուղուն-
տան , էկէր արզու իտէրսէնիզ , էօնիւմիւղտէքի բազար իրթէ-

սի կիւնիւ օրաեա կիտէլիմ, վէ կիւղէլճէ վազըթ կէչիրէլիմ.
Իշինիզէ կէլիւր մի :

Գեաֆֆէյի Նազգաշար . - (Եէկավազ .) Էվվէթ , Էվվէթ ,
Իշինիզէ կէլիւր :

— Տիմէք սապահըն սաաթ աէքիզինտէ , Էսթ տէմիր եօ.
Լու ըսթասիօնունտա ճիւմէմիզ պուլաշուրուզ , վէ օրատան
գաթարա րաքիպէն , զիքր իթտիկիմ լօգանթանա կիտէպի-
լիրիզ :

Ճիւմէսի , Էվվէթ , Էվվէթ , աէյի պէեան իթտիլէր . եա-
լընըզ ժիւլիէն Գլօտ՝ սիւքիւթ իւզրէ տուրտուղունտան , Գօնս-
թան , մէրգումա խիթապէն ,

— Սիզ ճէվապ վերմէօրսունուզ , տէտի :

Ժիւլիէն . - Սիզին իլէ կէլէմէեէճէկիմտէն Նաշի ճէվապ
վէրէմէօրում :

— Աճայիպ , րէ՛տտ մի իտիեօրսունուզ :

Գօգլիգօ . - (Թէճավուզի պիր թավր իլէ .) Պէն պիրլիքտէ
կէլէճէկիմ իշին մի րէտտ իտիեօրսունուզ :

Ժիւլիէն . - (Եումրուղունու սուֆրանըն իւզէրինէ վու-
րարազ .) Սիզ պանա իլիշմէյին . սիմանըզ , թավր ու հարէ-
քէթլէրինիզ պանա տօգունուեօր :

Հազըր պուլունանլար՝ սէրխօշու սիւքիւթէ մէճպուր իթ-
տիլէր իսէ տէ , մէրգում , տիշլէրի արասընտան պիր թագըմ
թահգիրամիզ սէօզլէլ մըրըլտանտը :

Բիսթաշ եինէ ժիւլիէնէ խիթապէն ,

— Տիմէք , Էօնիւմիւղտէքի բաղար իրթէսի կիւնիւ պիր մա-
հէլտէ պուլուշմազ իւզրէ զաթէն սէօզլիւ օլմայըսընըզ , տէտի :

— Խայր , վալիտէմ խասթա օլտուղունտան , հէր բա-
ղար իրթէսի կիւնիւնիւ քէնտի եանընտա կէչիրիրիմ :

— Եալընըզ պիր տէֆա իսթիսնաիյեթ՝ ատէթ հիւք-
միւնէ կիրէմէզ : Պունտան գաթինազար , վալիտէնիզին խա-
թալըզ տա մուխաթարալը օլմաեըպ , սիզի սէվէն վէ սիզէ
րիաեէթ իտէն արգատաշլարընըզ մահղուն գըլմազսընըզ
տէյի զանն իտէրիմ : Էկէր պու եօլտա հարէքէթ իտէրսէնիզ ,
զանն իտէճէեիզ քի . . .

— Նէ՛ զանն իտէճէքսինիզ :

— Միւթէքէպպիրսինիզ վէ պիզի թահգիր իտիեօրսու-
նուզ տէյի զանն իտէճէեիզ :

— Պէն սիզի թահգիր մի իտէեիմ, ֆագաթ նի՛չին :

— Զիւնքի սիզին սանաաթճա մէհարէթինիզ՝ պիզիմքին-
տէն օն միսյի զիեատէ տիր : Սիզ պիւեիւք վէ հագըզի պիր
րէսսամ օլաճագսընըզ, հալ պուքի պիզ նագգաշլըգտա գա-
լաճաղըզ : Իշթէ պէն վէ արգատաշլարըմ պու զաննտա պու-
լունտուղումուզ հալտէ, իեթա՛ մը իթմիշ օլուրուզ :

— Հայ հայ, վէ իսպաթը տա շու տուր քի, պէն սիզին
իլէ պիրլիքտէ կէլէճէեիմ :

Պու սոն սէօզլէր՝ ումում թարաֆընտան հուրրա՛ ֆիղա-
նըյլա թէլագգը օլունտու, վէ Գօգլիգօ իսէ, սէրխօշուղու
տահա զիեատէլէշէրէք, իսթիհզաքեարի սուրէթտէ :

— Վա՛յ, միւսիւ կէլմէեէ գարար վէրիեօր... միւսիւ
նիհաեթեթ եումշաեօր... Նէ՛ պաթիեարլըզ, տէտի, ֆա-
գաթ ժիւլիէն Գլօտ՝ պու տէֆա սէրխօշուն սէօզլէրինէ աս-
լա էհէմմիեթ վէրմէտի :

Նագգաշլար աեաղա գալգտըլար. եալընըզ Գօգլիգօ՝ օ-
թուրմուշ օլտուղու մահէլտէ գալըպ, Մ. տը Լիսընայըն
վէրմիշ օլտուղու եիրմի ֆրանգլըզ սիքքէեի՝ մասանըն իւզէ-
րինէ աթարագ, մէյխանէճիեէ :

— Հագգընըզը ալըգօեուեն, տէտի :

Բիսթաշ. — (Տօլու օլան գատէհինի կէօսթէրէք.) Շա-
րապընըզը իշին :

Ժիւլիէն. — Խայր, խայր, իշմէեէճէեիմ :

Մէրգում, պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, ինչա իտիլմէքտէ
օլան պինաեա տօղրու եիւրիւմէկէ պաշլատը :

Տիկէր ամէլէ տէ, ֆէնա պիր նագարլա ժիւլիէն Գլօ-
տուն արգասընտան պագմագտա օլան Գօգլիգօ իլէ թօ-
գալաշտըգտան սօնրա, մէրգումուն արգասընտան կիթտի-
լէր :

Գօգլիգօ՝ եումրուղույլա ուզագտան ժիւլիէնի թէհտիտ
իտէրէք :

— Սէն պանա հագարէթ իթտին, ֆագաթ պէն տէ էր եա կիճ ինթիգամըմը ալաճաղըմ, տէտի :

* * *

Ժիւլ Ալման տը Լիւսընայ, եախօտ ժիւլ Մէրսիէ, մուգատտէմա խըզմէթինտէ պուլունմուշ օլան շախստան այրըլտըգտան սօնրա, վագթընը կէչիրմէք իչին պիր գահվէխանէ-
եէ կիթտի վէ օրատա պազը զազէթալարը կէօզտէն կէչիր-
տիքտէն սօնրա, սաաթ ալթը պուշուգ սուլարընտա միւքէմ-
մէլ պիր թաամ կէթիրթտի :

Մատլէն խանէսինէ ավտէթինտէն սօնրա, ֆիքրինին քէս-
պի իսթիրահաթ իթմէսի սաեէսինտէ րահաթճա ուեուեուպ,
իրթէսի սապահ էրքէնճէ, վիճուտճա գուվվէթլի օլարագ
եաթագտան գալգըպ, գաբուճու գարընըն օտասընա էնտի,
վէ զէվճինի պուլմուշ օլտուղունու, վէ պինապէրին թէքրար
քէնտիսիյէ պիրլիքտէ եաշաեաճաղընը, վէ անճագ թէպտիլի
մէսքէն իթմէզտէն էվվէլ պագաեա մաաշլարընը թէէտիեէ ի-
տէճէկինի սէօյլէտի, վէ գաբուճու գարը իսէ, թէհիքտէ
օլտուղու զանն օլունան պիր մէպլաղը՝ խանէ սահիպի հիսա-
պընա օլարագ թահսիլ իտէպիլէճէկինտէն տօլաեը մէմնուն
օլտուղունտան, թապիաթիյէ մէզպուրէ հագգընտա բէք
չօգ թէպրիքեաթտա պուլունտու :

Մատլէն, պիր ազ թաամ իթտի, վէ պատէհու ժիւլ
Մէրսիէնին թավսիեէ իթտիկի վէճհլէ, միւնասիպ պիր էլպի-
սէ թէաարիք իյլէմէք իւզրէ, զաեէթ էհվէն ֆիեաթլէ էլ-
պիսէ սաթան պիր մաղազաեա կիտիպ, քէնտիսի իչին խա-
ֆիֆ գումաշտան պիր ֆիսթան, վէ պիչիմլի, լաքին թէզեի-
նաթսըզ սիեահ պիր մանթօ սաթըն ալտը : Պունլարըն պէ-
տէլի էօտէնտիքտէն սօնրա, տէօրթ լուի ալթունընտան քէն-
տիսինտէ բէք ճիւզի պիր շէյ գալտը իսէ տէ, հէր կէօնա մէ-
սարիֆինի կէօրմէք, վէ տիւնեաեա կէլմէք իւզրէ պուլունան
չօճուղու իչին պէեազ չամաշըր սաթըն տլապիլմէք իւզրէ,
Ժիւլին քէնտիսինէ միգտարը քեաֆի ագչէ տահա վէրէճէ-
կինի տիւշիւնէրէք, մէսէրրէթի ազիմէ իչինտէ պուլունմագ-

տա իտի, վէ պու միւլահազա իլէ, պիր չօգ մաղազալարըն էօնլէրինտէ ուզուն ուզատիտէ տօլաշտըղը սըրատա, եէնի տօղմուշ օլան չօճսուգլարա մախսուս թագեալարա, չօրապլարա վէ սաիրէ պագմագտան կէրի տուրամամագտա իտի:

Պատէհու մէզպուրէ խանէսինէ ավտէթլէ, սաթըն ալ տըղը էլպիսէլէրի կիւինտի, վէ պիր վագըթտան պէրու սուն տըղընտա սագլամըշ օլմասըյլա, հէման եէնի գալմըշ օլան շարգասընը տախի պաշընա գօյտուգտան սօնրա, օտասընտա պուլունսն ոէֆիլ պիր այնաեա պագտը, վէ պիւսպիւթիւն կէնճլէշմիշ օլտուզունու կէօրմէսիլէ թէպէսսիւմ իթտի:

Ագշամ եագլաշմագտա օլմասըյլա, կէնճ գատըն՝ գարնընը տօեուրմագ, վէ Ժիւլ Միւսիէնին թայեին իթմիշ օլտուզու վագթա պէքլէմէք իւզրէ պիր պիրախանէեէ կիթտի, վէ թաամընը իթտիքաէն սօնրա, մէրգուլ իլէ պուլուշաճագ օլտուզու մահէլլէ ազիմէթլէ, մէվնուտ օլան բանգօլարտան պիրինտէ օթուրաու: Օ կիւնիւ հավա ֆէվգէլատէ սըճագ օլտուզու հալտէ, ագշամըն պիննիսպէ սէրինլիկինտէն պիլիս թիֆատէ, Սէն-Բիէր պաղչէսինաէ խայլի ճէմիյեթ պուլուն մագտա իտի: Ճէմիյեթի մէքքիւրէ միեանընտա պագը վալիտէլէր տախի օլուպ, պունլար տա, թէնէզզիւհ վէ թէֆէրիւճ իլին քէնաի էվլատլարընը օրայա կէթիւրմիշ օլտուզլարընտան, Մատլէն, պիր չօգ կիւզէլ մասուլմըղաղլարա լաթիֆ պիր նաղար իլէ պագարագ, «Պէնիմքի տէ պունլար կիպի օլաճագ տըր» աէյի տիւշիւնմէքտէ իտի:

Գարանլըգ՝ օրթալըղը իհաթ իթմէքլէ, պաղչէնին խալգը բէյ տէր բէյ տաղըլտըղընտան, օրատա կէնճ գատընտան պաղչա հէման քիմսէ գալմատը:

Սաաթ տօգուզտա պուլուշուլմասը մուգարբէր օլտուզու հալտէ, սաաթ տօգուզ չալտը:

Մատլէն, Ժիւլիւն կէլտիկինի կէօզէպիւմէք իւզրէ գարանլըգտա էթրաֆը կէօզէթմէքտէ իքէն, մէրգուլմուն կէլտիկինի կէօրիւպ, օթուրմուշ օլտուզու եէրտէն աեաղա գալգտը, վէ վիճուտինին միւսաատէ իթտիկի մէրթէպէտէ պէրիան իսթիգպալէ միւսարաաթ իթտի:

Օլ էսնատէ ժիւլ՝ կիւրիւմէմէքտէ օլմասըյլա, էլինի ու-
զաթտը, վէ կէնճ գատըն պու էլի թուլթուպ, քէմալը մու-
հապպէթլէ սըգարագ,

— Էկէր պիւսէն, նէ՛ գատար սապըրսըզլըզլա սէնի
պէքլէեօրտում, տէտի:

— Մուվասըլէթիմ հագգընտա շիւպհէլէնի՞եօրմու իտին:

— Խայր, խայր, ճէնապը Ալլահ շահիտ տիր քի, տալա
շիւպհէլէնմէեօրտում... սանա էմնիյեթիմ վար տըր, լա-
քին սէնի պիր ան էվվէլ կէօրմէքլիկի ֆէվգէլատէ արզու ի-
տիեօրտում... սէն տէ պէնի տիէշիւնտի՞ւն միւ:

— Տաիմա տիւշիւնտիւմ, սէվկիւլիւմ... սէնին իշին պիր
օտա տախի արատում:

— Պուլտո՞ւն մու:

— Էվվէթ:

— Օտաեը թուլթ տո՞ւն մու:

— Խայր:

— Նիշին:

— Գարուճու գարը օրատա պուլունմաեըպ, քիւշիւք
պիր գըզը օրատա իտի: Պունտան պաշգա, պիլիրսին քի
սէնին հագգընտա պահս իտիլմէսինի իսթէմէտիկիմտէն, պու
խուսուստա տօղրուտան տօղրու սէնին կէօրիւլմէքլիկինի
թէրճիհ իյլէտիմ:

— Լաքին կէօրտիւկիւն զէմանտան սօնրա էկէրշի օ օ
տաեը քիրալամըչլա՞ր իսէ:

— Գապիլ իսէ տէ, բէք տէ իհթիմալտէն տէյիլ տիր:
Անճագ էօյլէ պիր հալ վագը օլուր իսէ, տիկէր պիր օտա
պուլուրուզ: Պէնճէ շիմտիտէն պու խուսուսու տիւշիւնմէք
պէյհուտէ տիր: Պագ շիմտի սէնին եաքաճագ իշին նէ՞ տիր:

— Գու կի՞ւն միւ:

— Հէման շիմտի. կիտիպ գարուճու գարըեը պուլուր-
սուն, վէ քէնտիսինին էսնաի զայպուպէթինտէ կէօրմիւշ օլ-
տուղուն օտա՞ իշինէ կէլտիկի իշին քիրալատըզընը խապէր
վէրիրսին: Մէրգումէեէ պիր տէ պագշիշ վէրիրսին:

— Լաքին օ գըզ չօճուղու հագըգէթի պիւտիրի՞րսէ:

— Շիմտի օ եաթմըշ օլտուղունտան , իֆատենի թէքզիպ
իտէմէզ : Հայտէ , եօլա չըգալըմ :

— Պուրատան չօգ ուզա՞ց մը :

— Էրնէսթին սօգաղընտա տըր : Ահէսթէ եիւրիւմէքլէ
օն տագըգատա վասըլ օլապիլիրիզ , ֆագաթ եկէր եօրկուն
իսէն , պիր արապանա օթուրալըմ :

— Օն տագըգալըգ եօլ իչին արապանա նէ՝ իհթիեան
վար աըր : Ատէթա բէնչիրէտէն սօգաղա բարա աթմանա
պէնզէր : Բէք ալէա եիւրիւմէպիլիրիմ :

— Էօյլէ իսէ գօլումա տանան տա կիտէլիմ :

12

Պու սուրէթլէ մէրգուման իքի կէնճլէր , Մօնմարթըր
պաղչէսինտէն հարէքէթլէ , եիւրիւտիւքլէրի սըրատա , կէնճ
գատըն :

— Պանա հիչ տիգգաթ իթմէեօրսուն . . . պագ նա՞սըլ
պանա իթաաթ իթտիմ . . . կիւզէլ պիր ֆիսթան վէ պիր
մանթօ ալտըմ , տէտի :

— Էվվէթ , Ղանէթլէ եագըշմըշ , ֆագաթ պու էլպիսէ-
լէրինիզ մուվագգաթ տըր . վազը համլտան սօնրա միւքէմմէլ
էլպիսէլէր կիեինէճէքսինիզ : (Պատէհու ճէպինտէն քիւչիւք
պիր ագչէ քէսէսի չըգարարագ .) Էյի խաթըրմա կէլտի .
կէլիրքէն պու քիւչիւք ագչէ չիզտանընը սէնին իչին սաթըն
ալտըմ :

Մէրգում , պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք , մէզքիւր չիզտա-
նը վէրտի , վէ Մատլէն տախի :

— Նէ՞ գատար աղըր տըր , տէյի պէեան իյլէտի :

— Տէրունինտէ էլլի Լուի ալթունու վար տըր :

Կէնճ գատըն՝ իշիթտիկի սէօզէ ինանամանարագ ,

— Էլլի Լուի ալթունու մու . . . պին ֆրանգ մը , տէտի :

— Էվվէթ , սէվկիւլիմ :

— Ճագարած պուրէք չօգ բարա տըր :

— Խայր , ագչէեէ իհթիեաճըն պուլունտուղու պիր զէման իչին չօգ տէյիլ տիր :

— Ահ , ժիւլ , նէ գատար խայրըխահսըն , վէ վագը օւլտն էյիլիկինտէն տօլաեը պիլսէն նէ տէրէճէ միւթէչէքքիւր վէ միննէթտարըմ :

Պու արալըգ , Շաբէլ գապրիսթանը էօնիւնտէն կէչիւմէքտէ օլտուղունտան , ժիւլ , մէզար տիվարլարընը կէօրտիւկիւնտէ տիթրէմէքտէն քէնտիսինի մէն իտէմէթի ,

Մատլէն , մէրգուսուն գօլթուղունա կիրմիշ օլմասըյըա , տիթրէտիկինի հըսս իթտիկինտէ ,

— Նէ օլունեօրսուն , տէյի սօրտու :

— Հիշ պիր շէյ օլմաեօրում . . . Հէր նէ իսէ , էրնէսթին սօգաղընա վասըլ օլտուգ . . . իւչիւնճիւ գաթտա ճնճը նիւմէքօ տուր . . . հայտէ կիթ , պէն սէնի պուրտտա պէքլէրիմ :

Կէնճ գատըն իշար օլունան խանէեէ տօղրու իլէրլէեիպ գաբուեու չալտըվէ գաբու աշըլընճա իչէրի կիրտի : Օլ էս նատէ գաբուճու գարը իչլէրինի պիթիրմիշ օլուպ , իսթիրա հաթ իթմէքտէ օլտուղու հալտէ , մէզպուրէնին գըզը ուեումագտա , վէ զէվճի տէ դազէթա օգումագտա իքէն , Մատլէն , մէրգումլարըն տաիրէսինէ տուխուլ իթտի , վէ գաբուճու գարըեա խիթապէն .

— Մա'տամ , սիզին տիշարը չըգմըշ օլտուղունուզ զէման , իւչիւնճիւ գաթտա վագը պօշ տաիրէի կէզտիմ , տէտի :

— Էվվէթ , օլ էսնատէ պէն տիշարտա պուլունուեօրտում , լաքին գըզըմ պանա պիր միւսիւնիւն օ տաիրէի կէզմիշ օլտուղունտան պահս իտիպ , գատընտան պահս իթմէտի Հէր նէ իսէ , պունուն էհէմմիեթի եօգ տուր : Շիմտի սիզին կէլիչինիզ օ տաիրէի քիրալամագ իչին մի տիր :

— Էվվէթ , մատամ , էկէր քիրալանմատը իսէ , օ մագսէտլէ կէլտիմ :

— Գիրալանմատը , ֆագաթ մօպիւեանըզ վա'ր մը տըր :

— Բիրա պէտէլինէ գարշըլըդ, օլապլիւնէք գատար մօպիլեամ եօգ տուր, հալ պու քի իսթէրաէնիզ, իւշ այլըգ բէշին վէրէպիլիրիմ:

— Խայր, խանէ սահիպի բէշինէն քիրա պէտէլի իսթէմէզ, անճագ թագսիթին թէէտիեէսի կիւնիւ, էօլլէնտէն էվլէլ պէտէլի մուայեէն վէրիւմէզսէ, իրթէսի կիւն իսթար վուգու պուլուր, վէ գըրգ սէքիզ սաաթ սօնրա էշեայը մէվճուտէ զապթ իտիլէրէք, միւսթէճիր թարտ իտիլիր: Վաֆաա պու մուամէլէ պիր ազ շէաիտ իսէ տէ, նէ չարէ, իշ պու տուր:

Կէնճ գատըն. (Կիւլէրէք.) Բէք էյի, մատամ, պէն տէ մուճիպինճէ հարէքէթ իտէրիմ:

Գաբուճը գարը. — (Ձէվճինէ խիթապ իտէրէք.) Վիճօթօր, տէֆթէրի ալ, վէ մատամըն իսմինի գայտ էթ:

Մատլէն. — Իսմիմ Կալիէ տիր. սէնաաթըմ տա տիքիշճիլիք տիր:

Մատլէն պու արա ճէպինտէն պէշ ֆրանգլըգ պիր սիքքէ չըգարըպ, գաբուճուճուն էլինէ վազ իթտի, վէ օ տախի պէեանը թէշէքքիւրլէ:

— Եագընտա վազը համլ իտէճէք օլտուղունուղտան, ետթաղա տիւշմէեէ մէճպուր օլմազտան էվվէլ խանէ էշեանըլը թաշըթմանըզը իսթար իտէրիմ. տէտի:

— Բէք էյի, մատամ, պէն տէ պու իսթարընըզ մուճիպինճէ, եարըն էշեամը թաշըթըրըմ:

Պատէհու կէնճ գատըն՝ Ժիւլ Մէրսիէնին նէզտինէ ավտէթ իթտիկինտէն, մէրգուճ,

— Նէ խապէր, թէյի սիւալ իթտի:

— Եարըն էշեամը թաշըթաճաղըմ:

— Բէք էյի. պու տէֆա արապա իլէ Բօտիէ սօգաղընա կիտէլիմ: Պու կիւն վալիտէմտէն պիր թէլէկրաֆնամէ ալտըմ քի, եարըն քէնտիսինին մուվասըլէթինի խապէր վէրմիշ տիր: Իմտի, զաեէթ մէշղուլ օլտուղուճ ճիհէթլէ, իքի իւշ կիւն սիզի կէօրէմէմ, լաքին տօղաճագ օլտն չօճուղումու իլք թէֆա պէն պուս իթմէք իսթէտիկիմտէն, վազը համլ

վագթընըն կէլմիշ օլտուղունու հիսս իտէր իթմէզ, ուֆագ պիր թէզըրիէ եազարագ. պիր մահֆաղա տէրունինէ վազ իլէ, « Լիւք-Լամպէն սօգաղընտա Կ նիւմէրօլու խանէտէ մաթպաա մուսահհիհի՝ ագրապամտան Շարլ Պրիսօն » ասուրէսիլէ կէօնտէրիրսին: Խաթըրնտա գալմագ իչին, ատրէսիւմի թահրիրէն վէրիրիմ: Հէր ադչամ վալիտէմ իլէ պիրիքտէ թաամ իտէճէք իսէմ տէ, սէնին հագգընտա տա մալիւմաթ ալտպիրիրիմ: Շէօյլէ քի գաբուճու գարընըն զէվճինէ թալիւմաթը լազըմէի իթա իտէճէկիմտէն, մէրգում սէնին մէք. թուպարընը աօղրուտան աօղրուեա պանա կէթիրէպիրիր: Պիրիրսին քի, վալիտէմ թաչրալը օլուպ, սիննի տէ խայլի իւլէրլէմիշ տիր. վէ կէնճիք տէնիլէն հալի բէք տէ անլաեա. մագ... պու հալտէ, քէնտիսինի տիւչարը քէտէր գըլմագ վէ կիւճէնտիրմէք իսթէմէմ: Էկէր անը զայպ իթմէք քէտէ. ըրինէ տիւչար օլուր իսէմ, սէնին հալինճէ բէք չոգ թէպէտ. տիւլաթ վագըր օլտպիրիր: Նէ՝ տէմէք իսթէտիկիմի անլա. եօրսուն, տէյիլ մի, ազիզէմ:

— Էվվէթ, Էվվէթ, անլաեօրում, վէ սէնի տէ սէվէրիմ խայըրը պիր Էվլատ օլտուղունու մէմնունում: Շու գատար քի, միւտտէթի մէտիտէ սէնի կէօրմէքսիզին գալմագ՝ պէ. նիմ իչին ազիմ պիր օէպէպի թէէսսիւֆ տիր:

— Էկէր պիր սաաթ գատար սէրպէսթիյեթ պուլուր իսէմ, տէրհալ գօշուպ կէլիրիմ, սէն տըչարը չըգմա:

— Խայր չըգմամ, վէ սէն՝ կէլտիկինտէ պէնի պուլաճա. զընտ էմին օլտպիրիրսին:

— Շիմտի սանա պիր շէյ տահա սիւալ իտէեիմ: Պիր սիւտանա պուլմագ լազըմ մը աըր:

— Լիւզումու եօգ տուր, չօճուղումուզա պէն սիւտ վէ. ըրիրիմ, Մասումումումումումն էճնէպի պիր գարընըն էլինտէ գալմասընա ըազը օլամամ:

— Ճագաթ սէն բէք զայիֆ կէօրիւնիւեօրսուն:

— Պունտան պէօյլէ քէսպի գուվվէթ իտէճէկիմի կէօրէ. ճէքսին: — Շիմտիքի հալտէ պիր Էպէ գատըն թէտարիքինէ պագմալըեմ:

— Թաճիկ իտեճէք սէպէպ եօգ տուր, հէնուզ սէքիզ կիւն գատար միւտտէթիմիզ վար տըր :

— Բէք էյի, իսթէտիկին վագըթ թէտարիք իտէրիմ: Նագլի մէքեանըն իչին բէք չօգ եօրուլմա: Լագըմ օլան պազը մօպիլեաեը սաթըն ալ, զիրա սէնին խայլի նօգսանըն պուլունաճագ տըր, վէ էկէր ագչէեէ իհթիեաճըն օլուր թսէ, աէր հալ պիր համալ վասըթասըյլա Լիւգ-Լամպէր սօգաղընաաքի խըսըմըմ պիր թէզքիրէ կէօնտէր :

— Բէք էյի, տօսթում. իչթէ կէօրիւեօրսուն ա', շու քագըգատա պէնի նէ' տէրէճէ պախթիեար գըլաղընը պէեան իթմէկէ պիլէ աճիզ պուլունուեօրում. Շիմտի սէն, սէնի թանըտըղըմ, վէ սէվտիկիմ իլք կիւնլէրտէքի հալինի թէքըար քէսպ իթմիշ օլտուղունտան, հագգընտա հիսս իտէկէլ տիկիմ մուհապպէթ պու կիւնկի կիւն տահա զիեատէ տիր տէյի զանն իաիեօրում:

Պու միւքեալէմէ իլէ Բօտիէ սօգաղընա մուվասըլէթ իտիլտիկինտէն, Ժիւլ « Ալլահա ըամարլատը » տիեէրէք մուֆարագաթ իթտի, վէ Մատլէն, մէրգուլմուն քէնտի հագգընտաքի մուհապպէթի եէնիտէն հասըլ օլմուշ իտուկինէ կիթտիքճէ տահա զիեատէ ինանտըղընտան, մուֆարագաթը էնասընաա քէնտիսինի աղլամագտան մէն իտէմէտի :

Ժիւլէ կէլինճէ, պիր արապաեա րաքիպէն, հէր վագըթքի գումարխանէեէ կիթտի: Օլ էսնատէ գումար օեուս նու քէմալը չիտտէթլէ տէվամ իթմէքտէ օլուպ, իլք ագչամը զայպ իթմիշ օլանլար՝ զարարլարընը չըգարմաղա չալըշմագ տա իտիլէր :

Ժիւլ տախի օեունա գարըշտը, վէ իլք կիճէսի կիպի պախթը եամլէր օլմաղլէ, եարը կիճէեի իքի սաաթ կէչմիշ օլտուղու հալտէ, իւշ պին ֆրանգ դաղանտը, վէ գումար մասասընըն էօնիւնտէն գալգտըղը սըրատա,

— Միւսիւլէր, եագընտա պէնտէն ինթիգամ ալաճագ օլտուղունուղու մէմուլ իթմէեին, վէ չիմտիլիք վէտամը գապուլ իտին: Եարըն սապահ պիր գաչ այ եօճուլուգ իթմէք իւզըն հարէքէթ իտէճէեիմ, վէ սէյեահաթըմըն մէսարիֆինի

Թէտարիք իթմիչ օլմանըզտան տօլանք սիգէ տէրէճէսիզ միւ
Թէչէքքիւրիւմ, տէտի :

Մէրգում, իշպու իսթիհզաքեարի Թէչէքքիւրտէն սօնրա ,
գումարխանէտէն հարէքէթ վէ խանէսինէ ավտէթլէ , պիր
գաշ սաաթ ուեուտու , վէ սապահլանքն գաբուճու գարըեա
օլան պօրճունու Թէէտիեէ իտիպ , էշեա սանտըզլարընք պիր
արապանեա եիւքլէթտի , վէ գաբուճու գարընքն իշիթմէսի
իշին , եիւքսէք սէսլէ արապանքեա , ա Լիօն տէմիր եօլ մէվ
գիֆինէ » կիտիլէճէկինի խապէր վէրմէսի իւզէրինէ , արապա
եօլա չըգտը :

Ժիւլ , մէվգիֆտէ էշեասընք մուվագգաթէն պիր մահէլլէ
Թէսլիմ իտիպ , քէնտիսի պիր ազ գահվալթը իթտի . վէ
պատէհու էշեասընք ալարագ պիր արապանեա եիւքլէթտիք-
տէն սօնրա , Լիւզ-Լամպէն սօգաղընտա Էնիւմէրօլու խանէ-
եէ կիտէճէկինի արապանքեա իսթար իլլէտի :

Օ տագըգատան իթիպարէն Մատլէն իշին Ժիւլ Մէրսիէ
նամընտա քիմէսնէ գալմանքպ , գոնթ տը Լիւսընայ , մաթ.
պաա մուսահհիհի Շարլ-Պրիսօն սախթէ իսմինի ալտը :

Մէրգում տէլիգանլը՝ քիրալամըչ օլտուղու սաիրէնին
գաբուճու օտասընա կիտէրէք ,

— Ազիզէմ մատամ Ծրէպօ , սանտըզլարըմլա կէլտիմ :
Սանտըզլարըմ աղըր տէյիլ տիր . պու սէպէպլէ արապա-
ճըմ՝ անլէրի հավլիեէ վազ իտէպիլիր , պէն տէ եօգարը
Թաշըթմագ իւզրէ պիր համալ ճէլպ իտէրիմ : Զաթէն իգա-
մէթկեահըմը իքի իւշ քիչիեէ պիլտիրմիչ օլտուղումաան , պէ-
նիմ իշին պուրանեա մէքթուպ կէօնտէրմէլէրի իհթիմալտէն
տիր : Իմտի էկէր պիր համալ էլիլլէ պիր մէքթուպ կէթիրի-
լիր իսէ , Թաճիզ օլմագ իսթէմէաիկիմտէն , տիշարը չըգմըչ
օլտուղումու պէեան իլէ , մէքթուպու ալըպ տօղրուճա օտա-
մա կէթիրմէնիզի րէճա իտէրիմ , տէտի :

— Միւսիւ Պրիսօն , պու թավսիեէնիզին Թէմամիլլէ իճ-
րա օլունաճաղընա էմին օլապիլիրսինիզ :

Պատէհու Ժիւլ , էշեասընք արապատան պօշալթտը , վէ
արապանքընք իւճրէթինի վէրիպ , գաբուճունունս ճաասընտա :

Մարգատէ սօգաղընտաքի դապրիսթանըն առախթարլարընը համիլ օլան էնքսէրէ աթֆը Նազար իթտիքտէն , վէ մէզ-քիւր անախթարլարըն եէրինտէ աթըմը իտուկինի կէօրտիւք-տէն սօնրա , քէնտի օտասընա չըգտը :

Մէրգում օտասընա մուվասէլէթինտէ , քէնտի քէնտինե շու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Մատլէնտէն պիր մէքթուպ կէլմէսի իհթիմալտէն օլ-տուղունաան , պու կիւն ագչամա գատար տիշարը չըգմամալ լըյըմ , էկէր վազը համլ վազթը , մէմուլինտէն էրքէն եէ-թիշէրէք , Մատլէն պէնի չաղըրըր իսէ , պիր տագիգէ պիլէ զայպ իթմէքսիդին նէզտինէ կիթմէլիյիմ :

Վազաա պու մահպուսիյէթ բէքտէ խօշանաճագ պիր շէյ տէյիլ իսէ տէ , չարէ նէ , գաթլանմալը : Անճագ շուրասը մուճիպի մէմուլինիյէթ տիր քի , պու թարզ էօմրիւմ ուղուն միւտտէթ տէվամ իթմէյէճէք տիր : Մատաւ Ֆրէպօնուն սաֆտէրունանէ ինանմագաա օլտուղու զագէթա մաթպաա-սընաա մաւաահհիհիք խըմէլէթինի կէօրմէեէ կիտիեօր օլտու-ղումու գոնն իթտիրմէք իւզրէ , եալընը կիճէլէրի սօգաղա չըգաճաղըմ . . . Պու պիր կէչիճի վազըթ տըր . եազընտա թէմամիյլէ սէրպէսթ օլաճաղըմ , վէ քեաֆֆէյի մէվանի վէ միւշքիլաթը իզալէ իթմիշ օլաճաղըմտան , սյունտան պէօյլէ եօլումուն իւզէրինտէ գարչըմա հիշ պիր մանի չըգմաեաճագ տըր :

Մատլէնէ կէլինճէ , աւա վազըթ զայպ իթմէյիպ , օ կիւնիւ ագչամը էրնէսթին սօգաղընտաքի խանէեէ նագլ իլէ , ժիւլիւն գալպի քէնտիսինէ իհատէ օլունմուշ օլտուղունու զանն իտէրէք , քէմալի սաատէթ իչինտէ ուլուտու :

Ձէվալը Մատլէն . . .

* * *

Պազը նագգաչլարըն՝ էյլէնճէլէրի իչին թախսիս իթմիշ օլտուղլարը յուլիսին 15 ի կէլիպ եէթիշտի :

Էսթ տէմիր եօլու ըսթասիօնու սաաթը սապահըն սէքի-զինի չալտըղը զէման , Բիսթաշ , Գօնթան վէ Գօգլիգօ նամ

նագագաշար , մէվգիֆ եագընընտա , ըէֆիգէրինէ պէքէմէք-
տէ իտիլէր : Էվվէլճէ իքի , սօնրա եինէ իքի վէ նիհաեթ ի-
քի քիչի տահա կէլտիլէր : Թէքմիլ օլմագ իչին եալընըզ Ժիւ-
լիէն Գլօտ հէնուզ վասըլ օլմուչ օլմատըղընտան , Դօգլիգօ՝
խայլի եօլ եիւրիւմիւշ օլմասը վէ հէրարէթի հավա սէպէպիյ-
լէ հէր վագըթտան զիեատէ գըզարմըշ օլարագ :

— Պիղիմ մահուտ միւսիւ պագալըմ նէ՝ օեղուն օյնաեա-
ճագ տըր , տէտի :

Բիսթաշ . - Օ սէնաաթքեար վատընը իճրա , իտէր պիր
քիմսէ տիր . պու ոէպէպլէ շիմտիեթ գատար կէլմէմէսինէ
թէաճճիւպ իտիեօրում :

Դօգլիգօ . - Ղալիպա միւսիւնիւն , կէչէն կիւն Սէնթ-
Ուանտա օլտուղու կիպի եէմէեթ իչմէկէ ապլա իշթիհասը օլ-
մամալը տըր :

Դօնսթան . - Սէն տէ հալա պունո՛ւ մու տիւչիւնիւեօր-
սուն :

— Ղարազընտա բէք ինատճը օլտուղունտան տօլաեը
իթթիխար իտէպիլիրսին : Լաքին սէն պու պապտէ խէթա ի-
տիեօրսուն : Ժիւլիէն Գլօտուն սէնինլէ պիրլիքտէ շարապ իչ-
մէք իսթէմէմէսի՝ էլպէթթէ պիր սէպէպ թահթընտա պու-
լունմուշ տուր :

— Սէպէպ մի :

— Էվվէթ : - Մէսէլա շարապտան գօրգար :

— Շարապտան գօրգար մը :

— Չիւնքի պիր քէրրէ իչմէյէ պաշլար իսէ , արթըգ տու-
րամազ , Էվվէլ էմիրտէ շարապըն թէէսիրիլլէ պաշը խօշ պիր
հալէ կէլիր իսէ տէ , կիթ կիտէ քէնտիսինի պիւթիւն պիւ-
թիւնէ զայպ իտիպ , իրատէթ վէ իսթիեարը էլինտէն չըգար ,
վէ պու սըրատա էօյլէ պիր հարէքէթ իճրա իտէպիլիր քի ,
պիր սաաթ սօնրա օ հարէքէթի խաթըրլաեամազ , - իշթէ
մէրգումուն շարապտան գօրգամասը պու սէպէպլէ տիր :

13

Գոգլիգօ, գուրնազ պիր քիմսէ օլտուղու ճիհէթլէ,

— Պո՛ւ խուսոցսու պիլտիկիմէ մէմնուն օլտում. իլը կէօ. րիւշիւմտէ հազզ իթմիշ օլտըղըմ պու խապիսմէն նասըլ ին. թիգամըմը լաւճաղըմ շիմտի պիլիրիմ, — էյի միւլահազա իթտի.

Գոնսթան. — Նէ՛ տէրսին, մէրգումուն շարապ իշմէքտէն կէրի տուրմասընտա հագգը եօգ մու տուր:

Գոգլիգօ. — Պիլ աքիս բէք հագգըլը տըր, պէնտէ քէնտի եէրինտէ օլսամ, այնի եօլտա հարէքէթ իտէրիմ:

— Ս հալտէ, պու իֆատէլէրիմէն միւթէնէպպիհ օլս. րագ, սագըն տօսթումուղու հիտտէթ ու ղազապա կէթիրէ. ճէք հարէքէթլէրտէ վէ լիսանլարտա պուլունմանասըն:

— Էկէր կէլիրսէ, քէնտիսինի թահիրէ իթմէեճէեիմ, լաքին պագալըմ կէլէճէ՛ք մի տիր: Շանէտ պիզի պուրատա պէքլէթմէքլէ, թրէնի գաշըրմամըզ սէպէպ օլուր իսէ, պու տա ազ թէրպիեհսիզլիք տէյիլ տիր:

— Հէնուզ եիրմի տագըզա վագթըմըզ վար տըր: Շանէտ օ զէմանա գատար կէլմէզսէ, քէնտիսինի պէքլէթէե. րէք կիտէրիզ, Հալ պու քի կէլէճէք տիր, վալիտէսի աղըր. ճա օլմալը տըր քի կէլմէսին:

Բիսթաշ. — Տիւն քէնտիսինէ թէսատիւֆ իթտիմ. վալի. տէսի էյիճէ օլտուղունտան, վագթինտէ կէլէճէկինի վատ իթտի:

Գոնսթան. — (Սիւրաթլը ատըմլար իլէ կէլմէքտէ օլան ժիւլիէն Գլօտու էլիլլէ կէօսթէրէրէք.) Իշթէ, կէլիեօր:

Ժիւլիէն. — (Պիր ազ սօլուեարագ տուրուպ.) Նիհա. եէթ եէթիշտիմ. . . հարէքէթիմտէն էվվէլ վալիտէմի կէօր. մէեէ կիթտիմ, վէ պու սէպէպլէ ազ գալտը քի կէճիքէճէք. տիմ:

Մէրգում տէլիգանլը, ճիւմէսինին էլէրինի թուծուպ սըգաըգտան սօնրա, Գօգլիգօ՝ հէմ լաթիֆէ, հէմ ճիտտի պիր սուրէթտէ,

— Պու կիւն գալիպա ախլէագընլը թէպտիլ օլմուշ, չիւնքի կէչէն կիւն Սէնթ-Ուանտա եաբաըղընլը պու կիւն եաբմաեօրսունուղ, տէտի,

Ժիւլիէն Գլօտ կիւլէրէք,

— Պէն, օ կիւնքի միւճատէլէմիգի ունուծմուշ իտիմ, պու կիւն թէքրար պաշլամալըերմ... պու կիւն կիւզէլ պիր էյ-լէնճէ իչին թէճէմմիւ իթմիշ օլտուլումուղ հալտէ, վաղթըմըը մէսէրրէթլէ կէչիւմէքլիկիմիղ լաղըմէտէն տիր տէյի պէեան իլլէտի,

Քեաֆֆէյի հաղըրուն. - Եաշասը՛ն սուլն ու սալահ, եաշասը՛ն մալեօնէղ վէ թավչան գըղարթմասը:

Բիսթաշ. - Մէսարիֆէ քիմ նէղարէթ իտէճէք տիր,

— Է՛ն աղըլըմըղ Գօնսթան տըր, պու իչի օնա իհալէ իթմէլիեիղ,

— Բէք էյի, քէք էյի. իթթիֆագլէ գապուլ իտէրիղ: Էյ պանա Գօնսթան, հայտէ պիլէթ տաիրէսինէ կիթ տէ Բլան տը Շամբինեի իչին, օն թանէ աղիմէթ վէ ալտէթ պիւլէթի ալ:

Պու սուրէթլէ, աղ սօնրա, նագգաշլար իլէ սըվաճը վէ Ժիւլիէն, հարէքէթ իթմէք իւզրէ օլան թրէնին վաօնլարընս տան պիրինին իւսթ գաթընտա օթուրտուլար:

Ժիւլիէն Գլօտ. - Սգրապանըղտան պուլունան լօգաթթա-ճըեա թէղքիրէ եաղտընլը մը:

— Էվլէթ եաղաըմ, վէ ճէվապ տախի ալտըմ: Վասըլ օլտուլումուղտա սուֆրամըղ հաղըրլանաճագ, վէ թամ սալաթ օն պիրտէ էօյլէն թաամը իտիլէճէք տիր:

Թրէն եօլա չըգընճա, նագգաշլար, խօշ ահէնկլէ վէ եէկավաղ պիր նաղմէ թէղաննիե պաշլատըլար: Սաթ օնա չարեք գալարագ, մէրգումլար, հալէա նաղմէլէրինի տէր վամ իթմէքլէ պէրապէր, Բլան տը Շամբինեի նամ մահէլլ-տէ թրէնտէն էնտիլէր, վէ ճիւմէսինին պօղաղլարը՝ պաղըրո

մագտան գուրումուշ օլտուղունտան, սէրինէթիճի պիր իչլի իչմէք իւզրէ քիւչիւք պիր մէյխանէեէ կիրտիլէր :

Ժիւլիէն Գլօտ աախի տիկէրլէրի կիպի իչլի կէթիրթտի, ֆագաթ նազարը տըգգաթընը իւզէրինտէն էքսիք իթմէքտէ օլմաեան Գօգլիգօ, մէրգումուն, ումումուն տալկընլղընտան պիլ իսթիֆատէ, գատէհինտէքի իչլինին տէօրթտէ իւշ բայընը տէքմէքտէ օլտուղունու կէօրտիւ :

Իչպու էրպապը զէֆք ու ճիւնպիւշ՝ մէյխանէտէն չըգտըգտան սօնրա, Մարն նէհրի սէվահիլինէ աօղրու իլէրլէտիլէր, վէ օրալարը խալի օլտուղունտան, կիւլիւպ սէյլէեէրէք, աթլաեքպ սըչրաեարագ, վէ գօշմագ եարըչարը իճրա իտէրէք, Շէնըվիէր քէօրիւսիւ թարաֆընա միւթէվէճճիհ օլտուլար : Նիհաեէթ, ճիւմլէսի, վէրիլէն պիր գարար իւզէրինէ չիֆթ չիֆթ տիգիլէրէք, օլ վէճհլէ եօլլարընա տէվամ իթմէքլէ, կիթմէքտէ օլտուգլարը լօգանթաեա վասըլ օլտուլար :

Սէվահիլտէ ինչա իտիլմիշ օլան սէյֆիեէլէրին խալգը՝ պունլարըն կէլիչինի բէնչիլէլէրտէն կէօրմէքլէ, կիւլմէլէրինի զապթ իտէմէտիլէրի կիպի, լօգանթաճը աախի, մէգքիւր ալայը կէօրտիւկիւնտէ, գարըսը, պէսլէմէսի վէ էրքէք խըզմէթճիսի իլէ պէրապէր օթէլին գաբուսունա էնիպ, կիւլէրէք քէնտիլէրինի իսթիգպալ իթտի, վէ անինտէ սուֆրաեա օթուրապիլէճէքլէրինի խապէր վէրմէսի իւզէրինէ, քեաֆֆէյի մէսէրրէթլէ պաղըրըչտըլար :

Սուֆրա՝ պաղչէտէ պիր չէրկէ ալթընտա թէրթիպ իտիլմիշ օլուպ, պունտա ճիւմլէսի օթուրտուլար :

Միւքէմմէլ թաամլար վէ նէֆիս շարապլար իլէ թէգեին իտիլմիշ օլան սուֆրատա մէրգուման նագգաչլարըն նա՛սըլ վագըրթ կէչիրտիլէրինի թաֆսիլէն պէեանէ լիւզում օլմաեքպ, եալընըղ Ժիւլիէն Գլօտուն՝ իչլի իչմէքտէն սագընտըղընը վէ անճագ արա սըրա սու իլէ գարըչըգ շարապ իչտիկինի պիլտիրմէքլէ իթիֆա իլլէրիլ :

Գօգլիգօ՝ մէրգումուն եանընտա օթուրմուշ օլտուղունտան, պու հալէ տիգգաթ իթմէքտէ, վէ քէնտի քէնտիեէ,

« Հէնուզ սապահ տըր, սէն պիւտիկինի եաք, ազչաւմ իճա-
պընա պագարըզ » տիմէքտէ իտի :

Սաաթ աւաֆրանկա իքիտէ, մէրգուժար, հէնուզ սուֆ-
րաւան գալգմըչ օլմանըպ, գօնեագլա պէրապէր գահվէլէ-
րինի նուչ իյլէմէքտէ, վէ իչէրինտէն հիչ պիրի գաթիէն
սէրխօշ օլմանըպ, ֆագաթ երեքսէք սէպէ կէօրիւշմէքտէ, վէ
հէր պիր աղըղտան ուեար ույմուզ նաղմէլէր թէղաննի իթ-
մէքտէ իտիլէր : Հալ պուքի ազչամա գատար օրատա վա-
գըթ կէչիրէմէեէճէքլէրինտէն, պունլարտան պիրի,

— Էյ չիմտի նէ եաբաճաղըզ, տէյի սիւալ իթտի :

Գօնսթան. — Գաեըզլարա րաքիպէն Պօնէօյլ տէյիլիմէնի-
նէ գալտար կիթմէկի թէքլիֆ իյլէրիմ :

Թէքլիֆի մէքքիւր պիւա իթիւրազ գապուլ օլունմաղլէ,
լօգանթանը՝ սանտալլարընտան իքիսինի նէհրէ էնտիրտի, վէ
պունլարա պէշէր քիչի օթուրտուզլարընտա, Գօնսթան, լօ-
գանթանընտա իթիւապէն,

— Ազչամ թաամըւրըզ սաաթ ալթը պուչուգտա իտէ-
ճէեիզ, Պու թաամտա, մայեօնէզ եէրինէ ալէա թավա ի-
տիլմիչ պալըզլար իսթէրիզ, տէտի :

Լօգանթանը տախի,

— Սիզ քէյֆինիզէ պագըն, պէն սիզի խօշնուտ իտէճէ-
եիմ, տէյի պէեան իյլէտի :

Պատէհու սանտալլար եօլա չըզըպ, զիքր օլունան տէ-
յիլիմէնէ վասըլ օլունտու, վէ գարաեա աեագ պասըլտըգ-
տա, ճիւմլէ արգատաշլար՝ հէրարէթի հավատան վէ քիւրէք
չէքմէքաէն տէրմանտան տիւշմիւշ օլտուզլարընտան, քէսպի
գուվվէթ իթմէք իւզրէ, եարըմ տուզինա գատար պէեազ
չարապ չիչէլէրինի պօշալթաըլար : Եալընըզ թիւլիէն Գլօա,
հէրարէթինի կէչիրմէք իւզրէ պիրա կէթիւրթտի :

Մուախսարէն հէր թարաֆը կէզիպ տօլաշտըգտան, վէ
միւքէմմէլէն էյլէնտիքտէն սօնրա, եինէ սանտալլարա լաքի-
պէն լօգանթանա ավտէթ իյլէտիլէր :

Պու տէֆա սուֆրա՝ լօգանթանըն տէրունինտէ թէրթիպ
իաիլմիչ օլուպ, մէրգուժար նէհր իւզէրինտէ թէնէզգիւհ իթ-

միշ օլմալարընա բաղմէն, իշթիհալարը բէք տէ աշըգ տէյիլ իտի իսէ տէ, իչկիեէ արզուլէրի տահա զիեատէ օլտուղուն տան, սուֆրատա ազ թաամ իտիլիպ, լաքին ֆաղլասըյլա իչկի իչիլտի: Գօգլիգօ, էօյլէն թաամընտա օլտուղու կիպի, ագչամ թաամընտա տախի ժիւլիէնին եանընտա օթուրմազ տան էվլէլ, բէֆիգլէրիլէ պիրլիքտէ գահվէ իշմէք իւզրէ պիր մէյխանէտէ պուլունտուղու քըրատա, օրատան պիր չիշէ քիրշ գօնեաղը աշըմըշ, վէ եէտինտէ սագլամըշ իտի:

Ժիւլիէն Գլօտ, ֆէվգէլատէ սուսամըշ օլտուղու հալտէ, էսնաի թաամտա սու իլէ գարըշըգ շարապ իշտի, անճագ պու եօլտա իշըթ իթմէսի, քէնտիսինի սէրխօյլաթտը, վէ միւթատընտան զիեատէ քէյֆիլ պիր հալ քէսպ իլլէտի:

Գօգլիգօ, պու արա,

— Շիմտիտէն գաֆասը թուլտու, պիր ազտան թէտ պիրիմի իճրա իտէրսէմ, մաթլուպում քեամիլէն հասըլ օլա: ճագ տըր, տէյի միւլահազա իթտի:

Բէյնիր վէ մէյվէլէրտէն միւրէքքէպ օլան չէրէզ թա գըմը կէթիլիլտիկինտէ, ճիւմլէսի ճէպլէրինտէն սիկարա չի պուգլարընը չըգարտըլար: Ժան Տիւֆուր, քէնտի գտտէհինէ իթի իւշ գաշըգ գըրմըզը շարապ տօլտուրտու, վէ եէտինտէ պուլունտան չիշէտէքի քիրշ գօնեաղընը մէզքիւր գատէհէ տօլ տուրտուգտան սօնրա, ժիւլիէն Գլօտուն՝ սիկարասընը եագ մագտա օլտուղու պիր զէմանտան իսթիֆատէ իլէ, քիմնէ կէօրմէքսիլլին քէնտի գատէհինի մէրգումին գատէհի իլլէ տէյիշթիլտի, վէ պատէհու քէլամա աղաղլէ,

— Արգատաշլար, ագչամա գատար էմսալի օլմանտան պիր վէքիլսարճ կիպի հարէքէթ իթմիշ օլան տօսթումուզ Գօնսթանըն սըհհէթինէ իշպու պատէլէրի նուշ իթմէքիլկի թէքիլֆ իլլէրիմ, տէտի:

Պու թէքիլֆ մէմնունէն գապուլ օլունուպ, ճիւմլէսի գատէհլէրինի պօշալթտըլար. անճագ ժիւլիէն Գլօտ՝ գատէհինի պօշալթտըգտան սօնրա էլինտէն տիւլիւրիւպ, գատէհ գըրըլտըղընտան, ումումի պիր կիւլիւշ հասըլ օլտու:

Գօգլիգօնուն պէքլէտիկի նէթիճէ հասըլ օլուպ, շէօյլէ

քի ժիւղիէն՝ շարապ վէ քիրշ տէնիլէն գօնեադ իլէ գարըշըգ իշկիծի իշմէքլէ. քէսպի շիտտէթ իթտի, վէ էվվէլճէ պու սէրխօշուգ քէյֆի օլուպ, սէօյլէնիպ կիւլմէքտէ, ըէֆիգլէ. ըինի իշրէթէ սէվգ իլէ, պիրլիքտէ իշմէքտէ, վէ լաքին քիմսէ, մէրգուճուն պու թէպէտտիւլի հալինին սէպէպինի ան. լաեամամագտա իտի:

14

Գահվէ իշկտիքտէն սօնրա ճիւմէսինին տիւլէրի աղըրլաշըպ, ուեար ույմազ սէօյլէշմէեէ պաշատըլար. եալընըգ Գօնսթան՝ պիր տէրէճէ ռօղուգ գանլըլըղընը մուհաֆազա իթ. միշ օլտուղունտան, ումուճի բաթըրտըեը թէսկինէ չաղըշաբազ,

— Էվլատարըմ, վագըթ կէշիեօր, վէ էկէր սօն թրէնի գաշըրմագ իսթէմէզ իսէք, հիսապըմըզը կէօրէլիմ տէ եօլաշըգալըմ, տէյի պէեան իյլէտի:

Պու թէքլիֆէ մուխալիֆէթ զուհուր իթմէտիկինտէն, ըօ. վանթաճը չաղըլիւը, վէ հիսապընը վէօսթէրտիկինտէն, հէր քէս հիսսէլէրինի թէէտիեէ իթտիլէր:

Էօգանթաճը՝ վէրիլէն մէպլաղը ալարագ,

— Միւսիւլէր վէ սէվկիւլիւ միւշթէրիլէրիմ, սիզլէրէ էն էսկի վէ նէֆիս չափանիա շարապըմտան պիր շիշէ իքրամ իթ. մէք իսթէրիմ, տէտի:

Բիսթաշ. - Մա էլ մէմնունիյեէ գապուլ իտէրիզ:

Իքրամ իտիլէն շիշէ կէթիրիլիպ իշկտիքտէ, քեաֆֆէ. սինին պաշարը քեամիլէն ալթ իւսթ օլտու. Շէօյլէ քի մու. ֆարապաթ իշին աեաղա գալի սըգլարընտա, սալլանմագտան քէնտիլէրինի մէն իտէմէեօրլար ըտը: Ժիւղիէն Դլօտ, աեադ. տա կիւճ իլէ տուրապիլէճէք հալտէ պուլունտուղունտան, Գօնսթան վէ Բիսթաշ՝ մէրգուճուն պիրէր գօլունա կիրտիլէր:

Բիւթաշ. — Նէ՛՛ Եօլտան կիտէճէերիզ :

Գօնսթան. — Տօղրուճա սահիլ պօյունտան եիւրիւփէքլէ ,
Շամբինեի քէօբրիւսիւնտէն կէչէճէերիզ :

Պու սուրէթլէ Եօլա չըգըլտը : Օ կէճէսի հաւա պէրրադ
օլուպ , կիտիլէն Եօլ աշիքեարէն կէօրիւնէպիլիեօրտու իսէ
տէ , յէգքիւր կիճէ Եօլճուլարը օլ տէրէճէ զիկզակ կիտիեօր-
լարտը քի , Եօլուն բէք կէնիշ օլմատըղը զանն օլունակէլմէք-
տէ իտի ,

Եիւզ ատըմ գատար իլէրլէնտիկի հալտէ , պիր ազ էօ-
թէտէ , ֆամիլեաճա պիր էյլէնճէ յիւնասիպէթիլէ ֆիլէնք-
լէր աթըլմագտա օլմասըյլա , պիզիմ կէճէ Եօլճուլարը ,
պիրտէն պիրէ թէաճճիւպլէ տուրտուլար : Պունլարտան Բիս-
թաշ ,

— Պիզիմ քիմլէր օլաուգլարըմըղը պիլտիքլէրինտէն , շէ-
րէֆիմիդի աթըբօրլար , տէտի :

Գօնսթան . — Եիւրիւեէլիմ , Եիւրիւեէլիմ , պէօյլէ չօճուգ-
ճա ֆիլէնքլէր իլէ զագըթ կէչիրիսէք , թրէնի գաչըրըրըզ ,
Եագընտան աթըլան ֆիլէնկլէրին այտընլըղըյլա , թէք-
րար Եօլա տէվամ իտիլիպ , Լաքին ժիւլիէն Գլօտուն սէրխօշ-
լուղո՛ւ իքինճի տէրէճէսինի պուլտուղունտան , Եանի կէվ-
լէքիկ վէ թագաթսըզլըզ հալինի քէսպ իթտիկինտէն , իքի
գօլթուղունա իքի քիշի կիրմիշ օլմասընա ըաղմէն , անլաշլը-
մաղ սուրէթտէ պիր գաշ սէօղ սէօյլէտիքտէն սօնրա , պի-
րուհ պիր ճիսմ կիպի եէրէ տիւշտիւ :

Տիկէր արգատաշլարը պիր ազ իլէրլէմիշ օլմալարըյլա
Գօնսթան պունլարը չաղըրտը : Մէրգումլար , արդաեա տէօ-
նիւպ ,

— Նէ՛ • , Նէ՛ վար , տէյի սօրտուլար :

— Ժիւլիէն Գլօտ Եիւրիւեէմէեօր :

Գօգլիգօ . — (Կիւլէրէք .) Բէք էյի , ումուգլաեքպ կէօ-
թիւրէլիմ :

— Սէն ումուգլա՛րմըսըն :

— Պէն քէնտիմի կիւճ իլէ կէօթիւրիւեօրում , պաշգաթը-
նք նա՛սըլ թաշըեապիլիրիմ :

— Լաքին քէնտիսինի պուրատա պըրագմագ գապիլ տէ-
յիլ տիր :

— Կիճէ սըճագ օլտուղու հալտէ պուրատա գալմանըն-
տա նէ՞ պէյիս վար տըր . պունունլա պէրապէր պիր քէրրէ
գըմըլտաթալըմ պագալըմ, էկէր կիտէպիլիրսէ նէ՞ ալէա :

Իքի քիչի ժիւլիէնի գալտըրմաղա չալըչաղըլարընտան ,
մէրգում հիտտէթլէնէրէք .

— Պէնի պրագըն , տէյի մուգապէլէ իթտի :

Գօգլիգօ . - Եաթ , եաթ , ասթում , հէմ տէ պու չա-
եըր չիմէնէրտէ թաթլը պիր ույգու չէքէպիլիրսին : Շաեէա
կիճէ վագթը սուսարսան , Մարն չայը եագըն տըր . պիր գաչ
ատըմ ալմագլա հերարէթինի կէչիրէպիլիրսին :

Վագաա ժիւլիէն Գլտուն կիճէ վագթը պիր չայ եա-
գընընտա ուեումասը՝ հիչ պիրինէ խօչ կէօրիւնմէեօրտու իսէ
տէ , էլտէն պիր չէյ կէլէմէտիկի կիպի , բէք չօգ եէրլէրտէ
չօպանլարըն՝ կիճէլէրի աչըգտա ուեումալարը մալիւմ իտու-
կինտէն , վէ պու եիւզտէն պիր ֆէնալըգ իշիտիլմէտիկինտէն ,
Ժան Տիւֆուրուն իթտիկի թէքլիֆինէ մուվաֆֆագաթ կէօս-
թէրիլտի : Պատէհու Գօնսթան վէ Բիսթաչ , պիրի պաչընտան
վէ տիկէրի աեագլարընտան թութուպ , մէրգումու միւնա-
սիպ պիր մահէլլէ կէօթիւրիւպ պըրագտըլար : Պու սըրատա
ժիւլիէն ասլա գըմըլտանմաեըպ , չաեըրլըգ իւզէրինտէ պի-
րուհ պիր նէսնէ կիպի սէրիլտի :

Իչլէրինտէն պիրի . - Ո՛րգատաչ , թէչէքքիեէ հիչ սէպէ-
պին եօգ տուր : Եարըն սապահ բէյնիրլի պիր չօրպա իչմէք
ինգրէ Գօնսթանըն խըսըմը լօգանթաճըեա թէքրար կէաէ-
պիլիրսին : Շիմտիլիք կէճէլէր խայր օլտուն տօսթում , պիզ տէ
թրէնէ եէթիչմէկէ զայրէթ իտէլիմ , տէյի պէեան իյլէտի ,

Սլայ , պիր արա գաթթ օլունմուչ օլան եօլունա տէվամ
իլէ , սէրիան ալտըղը ատըմլար իլէ խայլի իլէրլէթի :

Ձիքը իթտիկիմիզ հավա ֆիչէնքլէրի պիր միւտտէթ տա-
հա իմթիտատ իլէ խիթամ պուլտու :

Արատան պիր միւտտէթ կէչիպ , Շէնըվիէր քիլիսէինին
չանը սապահըն իքիսինի չալտը : Ժիւլիէն Գլտո ճիւզիճէ գը-

մըլտանըպ, կեօզլէրինի աշտը, վէ գօլլարընը կէրէրէք պտ-
շընը գալտըրտը :

Շէֆֆազ սէօքտիւկիւ զէմանըն սէրինլիկի, ժիւլիէնին
պաշընը աղըրլաթմըշ օլտուղունտան, գուլազ թօզլարընտա-
քի շահ տամարլարընըն վուրմագտա իտուկինի հիսս իթտի :
Պատէհու մաքինավարի սուրէթտէ էթրաֆա կէօզ կէզտիր-
տի իսէ տէ, հէնուզ հէր թարաֆ գարանլըգ իշինտէ օլմասը
վէ թուսուսա սէրլաօշլուգ նէթիճէսի օլարագ կէօզլէրի լաեր-
գըյա աշըմամըշ վէ պէյնինի սէրսէմլէթմիշ պուլունմասը
հասէպիյլէ պիր շէյ կէօրէմէտի :

Մուախխարէն օթուրմուշ օլտուղու եերի էլլէրիյլէ ան-
լամաեա սայ իտիպ, քէնտի քէնտիեէ :

— Էթրաֆըմտա չաերը չիմէն . . . չիհ վար տըր . . . աճա.
պա նէրէտէեիմ, տէտի :

Պու սէօզլէրտէն սօնրա ժիւլիէն էթրաֆը տինլէտի, Օլ
մէվսիմտէ Մարն նէհրինին սուեու զաեէթ ալլալմըշ օլուպ,
չաերը չիմէնլէրլէ եէշիլլէշմիշ օլան իրի սահիլի արաօընտան
լաթիֆ պիր սէտա իլէ ճերէեան իթմէքտէ օլտուղունտան,
ժիւլիէն,

— Սու ագմասը իշիտիեօրում, տէմէք պիր չայ եագը-
նընտա պուլունուեօրում, լաքին հէր հալտէ պու չայըն՝ հան-
կը չայ օլտուղունու անլամագ իսթէրիմ, տէյի պէեան իյլէ-
տի, վէ պու մագսէտինէ էրմէք իւզըրէ ֆիքրինի իշղալէ պաշ-
լաթը :

Թէտրիճէն կէօզլէրի նիմ գարանլըղա ալըշարագ, ճի-
վարտաքի եիւքսէք աղաճլարը վէ պատէհու Շէնըվիէր քէօր-
րիւսինիւ կէօրտիւ, վէ,

— Աճապա պու կիւն եախօտ տահա տօղրթուսու տին
նէ՛ եաբտըմ, տէյիպ, պիր ազ թէֆէքքիւրտէն սօնրա, շու
սէօզլէրի իրատ իյլէտի :

— Ֆիքրիմտէ պիր ըշըգ հասըլ օլմաեա պաշլաեօր . . .
պէրլաթըր իթմէքտէ օլտուղումս զանն իտիեօրում . . . Էսթ
տէվիւր եօլու մէվգէֆի . . . Գօնսթան . . . մուգալլիտ Գօզլիգօ.
Շէնըվիէր . . . Գօնսթանըն խըսըմը օլան լօգանթաճը . . . Գօ.

նէօյլ տէյիրմէնի . . . էյ սօնրա՞, սօնրա : Պօնէօյլ տէյիրմէնին .
տէն սօնրա խաթրըմա պիր շէյ կէլմէնօր . . . սէրխօշ իաիմ,
տէմէք իշտիմ . ֆագաթ պէն ասլա իշմէմէկէ եէմին իթմիշ ի-
տիմ . . . եէմինիմտէ նա՞սըլ գուսուր իթտիմ : Սօն տէրէճէ
սէրխօշ օլտուղում հալտէ , Բարիսէ ավտէթ իթմէքտէ պու-
լունան արգատաշարըմլա պիրլիքտէ կիտէմէտիկիմտէն , մէք-
գումլար պէնի չաեըր չիմէն իւզէրինտէ եաթըրըպ , քէնտի-
լէրի Եօլլարընա ավտէթ իթմիշ տիրլէր :

Ժիւլիէն կիւճ իլէ աեաղա գալգալը , վէ տիզլէրի էլան
տիթրէմէքտէ օլմաղլէ , ազ գալտը եէրէ տիւշէճէք իտի :

Պատէհու պիր տիւլարա տաեանարագ , քէնտի քէնտիեէ
շու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Նէ՞ մահճուպիյեէթ , պէն քէնտի քէնտիմէ յէթանը-
եօրում . . . սէրխօշլուղում հէնեզ կէշմիշ օլմատըղինտան .
պաշըմ աղըրլաշըեօր : Ույգուեա տահա իհթիեաճըմ վաթ
տըր . . . շու էսնատէ իսէ թրէն Եօգ տուր : Տիզլէրիմ Բարի-
սէ գատար եիւրիւեէպիլմէքիկիմէ միւսայիտ օլմատըղլէ էի-
պի , շու մահէլլտէ պէթէքրար եաթմագլըղըմ տա գնալիլ
տէյիլ տիր , չիւնքի ոապահլարը տէվրէ չըգան պիր օրման
պէքճիսի պէնի կէօրիւպ ուեանտըրապիլի , վէ սէրսէրիլիք
թէօհմէթիլլէ թէվգըֆ իթտիրէպիլի : Շիմտի նէ՞ եաթմալը-
եըմ . րահաթճա ուեուեապիլմէք իւզըն նէ՞րէեէ իլթիճա ի
տէպիլիլիմ :

Շուրաեը պէեան իտէրիզ քի , հալա ֆիշէնքլէրի աթըլ-
տըղընը պէեան իթտիկիմիզ սէյֆիեէ , հիքեաեէմիզին թա
իպթիտալարընտա զիքր իթմիշ օլտուղումուզ Մ . Տօրէյին ի-
գամէթկեահը օլուպ , մալիւմիւմիւզ պուլունտուղու վէճհլէ ,
օ կիճէ մէրգումուն քէրիմէսի մատմուազէլին եէվմի մախսու-
սու օլտուղունտան , իճրաի շաաիւմանի իտիլմէքտէ , վէ ա-
թըլան ֆիշէնքլէր պու մէսէրրէթ վէ էյլէնճէեէ տէլալէթ
իլլէմէքտէ իտիլէր :

Պէնապէրին Ժիւլիէն Գլօտ մէզքիւր սէօզլէրի քէնտի
քէնտիեէ իրատ իլէ , պուլունտուղու մահէլլտէն պիր ազ ի-
լէրիեէ տօղրու կիթմէսինտէ , Մ . Տօրէյին պաղլէսի թէրացա-

օրյա չինար աղաճլարընն պիւերիւք եօլունու կէօրտիւ, վէ աթիլտէրի սուրէթտէ միւլահազա իթտի:

— Շու տիվար բէք եիւքսէք օլմատըղընտան, էկէր պունտան հօգարը չըգըպ տա իչէրի կիրէպիլիւսէմ, չիւպհէ-սիզ պաղչէսի տէրունինտէ, նէզլէեէ տիւչար օլմագ եախօտ պիր օրման պէքծիսինին եէտինէ տիւլմէք գօրգում օլմագ-բըղըն պարընապիլէճէք վէ ույգումու իքմալ իտէպիլէճէք եա պիր քէօք, եա պիր գուլիպէ, վէ եախօտ պաղչէպան ալէաթը վազընա մախսուս պիր տաիրէ պուլապիլիւսէմ: Հա-սըլը պու պաղչէեէ կիւլմէքլէ, հիչ պիր թէհլիքէեէ վէ զա-րարա ուղրամամ, թէհլիքէ վէ զարար օլմաեան իչ տէ բէք ալէա իճրա օլունապիլիւ:

Պատէհու ժիւլիէն մէզքիւր տիվարա եագլաչըպ, վէ պունուն թաչլարընտան պիրինէ սարըլըպ, հօգաբը չըգարագ պաղչէեէ կիրտի:

Պէօեիւք աղաճլարըն եաբրագլարը, գուպպէյի ասիւ-մանտա մէվճուտ օլան պինլէքճէ եըլտըզլարը իհաթա իթմիչ իտի:

Ժիւլիէն էթբաֆա կէօղ կէզտիրէրէք, քէնտի քէնտիեէ. — Պուրասը զաեէթ վասի պիր մահէլլ տիր, տէտի վէ մուսիխսարէն Հանրիէթին իգամէթ իթտիկի տաիրէեէ կէօ-թիւրէն պիւ եօլտան իլէրլէտի: Տաիրէի մէզքիւրէ էօնիւնէ կէլտիկինտէ տուրտու, վէ իլք գաթտա տէմիր բարմագլըգ-լը էնլի պիր պալքօն, վէ եարը աչըգ պէեիւճէք պիր բէնչի-րէ վէ բէնչիւրէնին արգասընտա, տէրունինտէ ըչըգ եանմագ-տա օլան պիր օտա կէօրտիւ, վէ « բէնչիւրէնին աչըգ օլմա-սընա պագըլըրուս, պու օտատա ուեանըգ պիր քիմէ պու-լունմալը տըր » տէյի միւլահազա իտէրէք, պիր արա օրա-տան մուֆարագաթ իթմէք իսթէտի իսէ տէ, զաթէն ազլը-նըն տաղընըգ օլմասը, քէնտիսինտէ զարիպ վէ գարըր գօ-նուլմազ պիր մէրագ հասըլ օլմուչ օլմասըյա, « Աճապա ի-չէրտէ նէ՞ վաք տըր, պիր քէրրէ կիրէպիլիւսէմ » եալունտա պիւթէթէքքիւրտէ պուլունտու, վէ ֆիւլագը սէքսօլլուղու-էլան քիւլիէն միւնտէֆի օլմուչ օլմատըղընտան, « ալլանա-

րագ տալիքի մէջքերէնին ալթ թարափընա եագլաշտը :

Պու մահէլտէ Ժիւլիէն , սարմաշըգ վէ ասմա աղաճըւա-
րըյլա գաբըլանմըշ պիր տիվարա թէսատիւֆ իտիպ , սարմա-
շըգ աղաճընըն տալլարը՝ պիր չօճուգ քօլու գալընըղընտա
օլմասը , վէ պու տալլար ատէթա պիր նէրտիվէն գատէմէ-
լէրի թէշքիլ իթմէսի ճիհէթիլէ , մէջքիւր գատէմէլէրտէն
պիրինէ պաստը , վէ ասմա աղաճընըն տալլարընը թութա-
րագ , ետվաշ եավաշ եօգարը չըգտը :

Իւք գաթ բէք եիւքսէք օլմատըղընտան , պիր գաշ պա-
նիյեէտէ Ժիւլիէնին պաշը պալգօնու՛ն հիզասընա վասըլ օ-
լուպ , մէրգու՛մ՝ էվվէլճէ եալընըղ չիշէքլէր իշէ մալամալ
պիր օտա , վէ պուէնտա պիր ըշըգ եանտըղընը կէօրտիւ : Միւ-
թէագըպէն եօգարը չըգմասընա տէվամ իտէրէք , պալգօ-
նու՛ն բարմագըղընտան տեագլարընը իշէրի տօղրու ուզաթ-
տը , վէ աշի վագըլթտա քէմալը հայրէթլէ , վէ կէօղլէրի
գամաշմըշ օլարագ , վէ եիւրէկի շիտտէթլէ չարբարագ պիր
չէյ կէօրտիւ : Կէօրտիւկիւ նէսնէ՝ ղաեէթ տիւպէր վէ հիւ-
սէնա պիր գըղ իտի քի , կիյինմիշ օլտուղու էլպիսէսիյլէ եգ-
թաղընա եաթմըշ օլուպ , պայկընըղա պէնզէեէն տէրին պիր
ույգու իշինտէ պուլունմագտա իտի :

Ժիւլիէն Դլօտ , օրատան չէքիվէք իսթէտի իսէ տէ . մէն-
զարէի վագը՛ա՝ քէնտի միւրատընա րաղմէն , իւզէրինտէ պաշ-
գա պիր հիսս հասըլ իթմիշ օլմաղլէ , ըիւճաթընը իքմալ ի-
տէմէտի :

15

Օլ էսնատէ չէֆֆագ սէօքմէքտէ օլուպ , կիւնէշին . Իւք
զիեալարը ալթընտա , թապիեաթ մէսրուր պիր հալտէ պէ-
թէքրար տօղմագտա , չիշէքլէր՝ զօնչէլէրինի եարը աչմագտա ,
պէօճէքլէր՝ չալըլար վէ չիմէնլէր արասընտա մըրըլաանմագ-
տա վէ գուշար՝ աղաճլարտա էօթմէքտէ իտիլէր :

Կէնճ պիր քիմնէ, Մ. Տօրէյին պաղղչսինտէն՝ գօշարագ ,
թէրացա թէամիսէ իթտիկիմիզ մահէլտէն աթլատը , վէ ժան-
տարմալար թարաֆընտան թաագիպ օլունան պիր խըրօրզըն
հարէքէթի կիպի մէճնունանէ պիր հարէքէթլէ Շամբինեի
քէօրբիւսիւնէ տօղրու կէլտի ,

Լէհէհսի սօլմուշ , սիմասը ալթ իւսթ օլմուշ վէ կէօղլէրի
հատտէն զիեաաէ աշըլմըշ օլան պու կէնճ քիմնէ՝ ժիւլիէն
Դլօտ օլուպ , մէրգուժ , գօշտուղու էմնատէ , նէ տէտիկին-
տէն խնպէրտար օլմաեարագ , Ե՛ Ո՛հ , նէ եաբտըմ . . . նէ՝
Կէօնա ալշագլըգտա պուլունտուժ , տիմէքտէ իտի ,

Ժիւլիէն , ֆէվզ էլ աոտ թէրլէմիշ օլմասընտան նաշի
սաշլարը անլը իւղէրինտէ եաբըշմըշ օլտուղու հալտէ , Բլան
տը Շամբինեի ըսթասիօնունա մուվնաբլէթ իթտի ,

Սապահըն իւք թրէնի հարէքէթ իթմէք իւղրէ օլտու-
ղունտան , պիր պիլէթ ալտը , վէ մահղուն վէ գաշլարը շա-
թըլմըշ օլարագ պիր վահօնուն քէծչէսինտէ եասլանաը , վէ
ուեռմաթ իսթէրճէսինէ կէօղլէրինի գաբատը , վէ Բլան տը
Շամբինեիտէն Բարիս ըսթասիօնունա գատար աալա եէրին-
տէն գըմըլտանմատը ,

Ըսթասիօնտան չըգաըղընտա , պիր արապմնա լաքիպէն
իգամէթ իթմէքտէ պուլունտուղու Մծնմարթրտա Ապէս սօ-
գաշընա կիթտի , վէ պիր քէրլէ խանէսինէ մուվասըլէթին-
տէ , էլպիսէսինի պիլէ չըգարմագսըզըն եաթաղլնա կիրտի ,
վէ պու տէֆա սօլկուն օլմաերպ , գըղարմըշ պուլունտան սի-
մասընը եօրկանը ալթընտա կիզլէտի :

Գանը աթէշ կիպի հէրարէթլէ ճէվէլան իտիեօրտու , վէ
նէվիմա սաեըգլաեարագ , իրաա իթտիկի սէօղլէր իչինտէ ,
տարիմա ,

— Ո՛հ , պէն նէ՝ գատար ալշագ պիր քիմնէ իմիշիմ , քէ-
շիմէլէրիմի լաղընտան չըգարմագալա իտի :

Պիր պաաթ սօնրա , հէրարէթինին շիտտէթի քէնտիսինի
ուշգու կէվիրիճի նէվիմա պիր սէրսէմիկէ իլգա իտիպ , պու
տաշգու էօլլէնէ գատար իմթիտաա իլլէտի ,

Մէրգուժ քէնտիսինի պուլունտուղունտա , վիճուտի տէր-

մանտան տիպիւնը ալուպ, տէօեիւնիւն օլան պիր քիմսէնին հալինտէ կէօրիւնիւն Եօրտու :

Պաւ հալինտէ, տիքսէ քէրիւնտէն պիրինէ տաւանտըր կիպի, պաշընը տա էլի տէրունինէ ալտը :

Մէրգում, պիր գալ տազըզա տալկըն գալտը, վէ ապազ-մագտա օլադուգա հօգթ պէր կէօրմէն Եօր կիպի զալն օլունու Եօրտու : Արասըրա տալի տիւրլէրինին թահրիքինտէն, նաչի վիճուտա պիրսնէվ րահաթաըզըզ հիսս իթմէքտէ օլուպ, նախեան աղլամանտ վէ հընչկըրտամանտ պաշլատը յըվէ կէօր Եաշլարը վէ հընչկըրմաշարը Էսնասընտա, « Ահ, պէն նէ Եարտըմ, նէ կէօնա ալազըզ վէ խիեանէթ իճրա իթտիմ » տիմէքտէ փտի, վէ Եոմթուղույլա կէօրսիմփա տիօեէրէք, շու սէօղէրիւնըզվէթէն պէեան իթտի :

— Հայտուպտան վէ խըրսըրտան պէտթէր օլարադ, կի-ճէ վագթը պիր Էվին քիվարընտան պէրունը խանէեէ կիր-տիմ, վէ ճինանէթլէրին էն մէքրուհունու վէ էն զիեատէ ափվ օլունմաշընը իճրա իթտիմ : (Պապէճու սաշլարընը ի-քի էլիլէ թուլուպ Եօլմագ տէրէճէսինտէ չէքէրէք) Էվլէթ պէն, պէն պու վահիլիկի իճրա իյլէտիմ : սէրխօլ իտիմ : մէճուլն իտիմ : Լաքին սէրխօշուղում Էօղիւր տէյիլ տիր պէն ալազ պիր քիմսէնիմ : օ կիւղէլ վէ պիկիսնփա գըզ-ճըղազը գոհրպան գըլտըմ : շու հալտէ պէնիմ իլին քիւ-րէք ճէգասը զանէթ խափիփ վէ լաթիփ պիր ճէզա տըր : Լաթըզ օլտուղում ճէզա գաթլկեան տըր : Էկէր վալիտէ մին վէփաթըմտան միւթէէսսիրէն թէրքի հաւեթ փտէճէկի-նի տիւշիւնմսէ իտիմ, քէնտի քէնտիմէ իճրա օտալէթլէ նէփսիմի թէլէփ իտէր իտիմ : Ահ, պէնիմ նէ տէրէճէաշա-լազ պիր քիմսէ օլտուղումա պու հաքէքէթիմ պիւեիւք պիր տէլիլ տիր :

Պիր աղ սիւքիւթտէն սօնրա, ժիւլիէն Դլօտ, պիր տէ-րէճէ քէսպի սիւքիւնէթլէ, Եաթաղընտան աթլատը, վէ ճէպլէրինի թէհաքրի իտիպ, չըգարտըղը պիր ֆօթօկրաֆ թապիլրինի ուղուն միւտտէթ թէտգիգ պիրլէ, միւթէէսսիր պիր սուրէթտէ,

— Առէ՛թա պիր մէլէք կիպի կիւզէլ տիր, վէ չիւպհէ-
սիզ ըուհու տա սիմասընա միւշապիհ տիր, տէտի, վէ թաս-
վիրի մէղքիւրուն տիկէր թարաֆընը չէվիրիպ, շու սէօղլէրի
իւլավէ իյլէտի.

« Իսմի եազըլմըշ տըր... օգուտուղում շու Հանրիէթ
իսմի, քէնտիսինն օլմագ կէրէք տիր, վէ աթիտէթի սաթըր-
լար՝ խաթթը տէսթիյլէ եազըլմըշ օլմալը տըր.

« Մուհիպպէի ազիզէսինն պիր խաթըրէի տինիւվազի
օլմագ իւզրէ, մուհիպպի ազիզիմ տօգթօր ժօրժ Լամարրա,

« ՀԱՆՐԻԻԷԹ Տ... »

« Մուհիպպէի ազիզէսի. . . էվվէթ, բէք տօղրու տուր...
Ա՛հ, օն ալթը եաշլարընտա պիր չօնուգ հագգընտա պու խի-
եանէթի իրթիքեապէ պէն նա՛սըլ միւթէնասըր օլտում:

Պիրտէն պիրէ ժիւլիէն Գլօտուն գաշլարը չաթըլարագ,

— Պու տօգթօր ժօրժ Լամար քիմ տիր... պէլքի պիր
խըսըմ տըր... պէլքի խտնէնն աթիզ պիր տօսթու տուր...
կէնճ պիր քիմնէ օլմասը տա իհթիմալտէն տիր, տէտի:

Ժիւլիէն, նակեահ ումուզլարընը չէքէրէք,

— Կէնճ պիր քիմնէ օլսա, պէնճէ նէ՝ էհէմմիեթի օլա-
պիլիր. Գըսգանահագմըբըմ: - Օ գըզընըզը պունտան սօն-
րա թէքրար կէօրէճէքմիեիմ: - Շիւպհէսիզ միլեօնլարա մա-
լիք օլան բէտէրինէ միւրաճաաթլա, « Գըզընըզը սէվէրիմ...
պէն՝ եարը ըհսսամ վէ եարը լամէլէեիմ, ֆագաթ ասլա սէր-
վէթիմ, պէլքի միւսթագպէլիմ տէ եօգ տուր, վէ հաշարի
վէ չաբզըն օլտուղումու տա պիլ ֆիլի իսպաթ իթտիմ, - Իմ-
աի գըզընըզը պանա վէրին, զիրա իյլէմիշ օլտուղում ճինա-
եթլէ, գըզընըզ՝ պէնտէն ղայրի քիմնէնն օլամազ՝ տիեհ-
պիլիրմիեիմ: Պէօյլէ պիր իֆատէտէ պուլունտուղում անաէ,
բէտէրինն պէնի թէլէֆ իտէճէկի, վէ պու պապտէ հագգըլը
օլտուղունտան, մուհաքէմէսինէ մէմուր օլաճագ մահքէմէնն
պէրաէթինէ հիւքմ վէրէճէկի տէրքեար տըր:

« Լաքին քէնտիսինն թէքրար կէօրմէմէք տէ գա՛պիլ մի
տիր:

« Հարեքեթի վագըամ ալչադըզտան, խայինլիքտէն զի-
եատէ տիր, չիւնքի շու սաաթտա մէզպուրէեի տէրէճէի նի-
հաեէտէ սէվիեօրում... իշթէ, պէնիմ իլք միւճաղաթըմ
պու տուր :

« Էվվէթ, քէնտիսինի թէքրար պուլմալըեմ, ֆագաթ
նէրէտէ վէ նա՛սըլ :

« Կիճէ վագթը իտի... սէրխօշուգտան վէ ույգուտան
ագլըմ պաշըմտա օլմատըղը կիպի, գուվվէի հաֆըզամ տա
ալթիււթ օլմուշ իտի... տախիլ օլմուշ օլտիւղում մահէլի
անճագ խաթըրլաեապիլիեօրում... ճինաեէթի վագըամ
տան սօնրա գօրգուլմտան նաշի ֆիրար իտիեօրում :

« Շէնըվիէրտէ պիր պաղչէ տէրունինտէ իտիմ. լաքին
գարանլըգտա հէր պաղչէլէր եէկտիկէրինէ պէնգէրլէր. պու
հալտէ կիրմիշ օլտուղում խտնէեի թանըեապիլիւրմիեիմ. Է-
կէր եալընըղ խանէ խալգընըն իսմինի պիլսէ իտիմ, իճապը-
նա պագար իտիմ, իճրաի թահգըզաթ իյլէր իտիմ... ֆա-
գաթ միւրատ՝ հէր շէյի պաշա չըգարըր տէրլէր, Կիւնիւն
պիրինտէ օ գըզճըղազըն՝ մէշհուր պիր սէնաաթքեարըն զէվ-
ճէսի օլմանաճաղընը քիմ պիլիր, զիրա պէն, ղաեէթ մահիլ
պիր ըէսսամ օլաճաղըմը հիսս իտիեօրում. Հալ պու քի օլ
իսմի նա՛սըլ անլաեաճաղըմ, վէ օ էվի նա՛սըլ պուլաճաղըմ :

Թիւլիէն Գլօտ. իշպու սիւալլէրի քէնտի քէնտիեէ իրատ
իթմէքլէ պէրապէր, եիւզիւնիւ սօղուգ սու իլէ եըգատը, վէ
պու սուրէթլէ հէրարէթի պիր տէրէճէ թէսկին օլունճա, էլ-
պիսէսինի կիեինտի, վէ քէնտիսինէ չէքի տիւզէն վէրտիքտէն
սօնրա տիշարը չըգտըղընտա, պիր թագըմ ատի նագգաշ վէ
պօյաճըլարա պէնգէմէքտէն զիեատէ, քիպարգատէ պիր սէ-
նաաթքեարա պէնգէմէքտէ իտի :

Մէրգում. իլք թէսաաիւֆ իթտիկի լօգանթատա թաամ
իթտիքտէն սօնրա, էսթ տէմիրեօլու թարիգիյլէ Շէնըվիէրէ
վէ անտէն Բլան տը Շամբինեիեէ, վէ եաեա օլարադ Մարն
չայը թարաֆլարընա ազիմէթ իյլէտի :

Օրաեա վասըլ օլտուղունտա, պիր կիւն էվվէքի վա-
գըալարը խաթըրլամաեա սայ իտէրէք :

— Զանն խտերսէմ, չէհրին տիկեր թարափընտա պու-
լունմագտա իտիմ. . . էվվէթ, տիւարընտան չըգըպ տէրու-
նինէ կիրմիչ օլտուղում պաղչէ, գարչը եագատա տըր, տե-
յի պէեան իյլէտի :

Շամբիներ քէօրիւսիւնտէն պիւմիրուր, գարչը եագա-
եա կէչիպ, օրատան Շէնրվիէր քէօրիւսիւ թարափընա իլէր-
լէտի :

Սաղ ճիհէթտէ Մարն չէհրի պուլունուպ, սօլտա իսէ
Շէնրվիէրին թէքէսի իւզէրինտէ, վասի պաղչէլէր իլէ իհաթա
օլըմնուչ միթէատտիտ սէյֆիեէլէր կէօրիւմէքտէ իտի :

Մէրգըւմ օ մահէլտէ տուրուպ, պիր միւտտէթ տիւ-
չիչնտիւ :

Էքսէր պէյֆիեէլէրին, Ֆիլիպ Տօրէյին սէյֆիեէսինտէ
օլտուղուկիպի, ելլանմըչ աղաճլարը պուլունուպ, պունլար՝
կիւնէչին զիեասընը սէթր իթմէքտէ իաիլէր :

Պունտան տօլանը ժիւլիէն շաչըրըպ, քէնտի քէնտիեէ
վէ մէկուսիեէթէ :

— Խաթըրլամանօրում. . . Խաթըրլամանօրում, վագաա
պիր տիւարտան եօդարը չըգտըմ, վէ չըգտըղըմ մահէլտէ
պիր չօգ գալըն եաբրագլար պուլունմագտա իտի քի, կիճէ
էպիասընտա պաշգաճա պիր գարանլըգ հասըլ իթմիչլէր իտի.
լաքին հէր թարափտա աղաճլար, եաբրագլար վէ սըգ սըգ
աղաճլար պուլունմագտա տըր, տէտի, վէ նակէհան ֆիք-
րինտէ պիր միւլահագա հասըլ օլմասըլլա շու սէօզլէրի իլա-
վէթէն իփատէ իյլէտի :

— Ուեանտըղըմտա, չիհ իլէ ըսլանմըչ օլան չաեըր չի-
մէնլէր իւզէրինտէ եաթմըչ իտիմ, վէ գարչըմտա պիր ատա
իլէ պաղը գաւազ աղաճլարընըն թէքէլէրինի վէ ուզագտան
Շէնրվիէր քէօրիւսիւնիւ կէօրիւեօրտում. . . Տիմէք կիրմիչ
օլտուղում խանէ քէօրիւնիւն եագընընտա պուլունմալը
տըր :

Պէօյլէճէ ժիւլիէն, պիր ճիսմին եաթմըչ օլմասըլլա չըղ-
նանմըչ օլան պիր եէրէ թէսատիւֆ իթմէք իւզըրէ հէր թա-
րափը թէճէսսիւս իտէրէք, եիւրիւմէսին տէվամ իթտի :

վէ պիր մահէլլտէ պեհազ պիր մէնտիլ պուլլապ , քէնտիսի-
նին մէնտիլի օլտուղունու թանքերնճա , օրատա եաթմըչ ի-
տուկինէ շիւպհէսի գալմատը , վէ օլ վագըթ պաշընը եօգա-
րը գալտըրըպ ,

— Էվվէթ , էվվէթ , ճինաեթլէրին է՛ն մէքրուհունու ,
է՛ն ալաղընը իճրա իթմէք իչին պու տիվարտան կէչտիմ . .
Ա՛հ , սէրխօշլուգ ույգուսունտան նիչին ուեպնմատըմ . . նի՞-
չին ուեուեաճագ եէրտէ էօլմէտիմ , տէտի :

Օլ էսնատէ Մ. Տօրէյին սէյֆիեէսի պաղչէքինտէ թէ-
րացա տէնիլէն մահէլլէ պիր պաղչէպան կէլէրէք , բարմադը-
լըղա տաեանըպ , տիվարըն աշաղքի ճիհէթինի թէտգիգ իթ-
մէքաէ օլտուղունտան , ժիւլիէն Գլօտ , մէրգումու կէօրտիւ-
կիւնտէ ,

— Շու պաղչէպան պիր շէյ արամագտա տըր կիպի կէօ-
րիւնիւեօր , տէյի միւլահազա իթտի :

Պաղչէպան էլան էթրաֆա պագմագտա օլմասըյլա ,
ժիւլիէն ,

— Պու ատէմի իսթիճվապ իտէմէճմիեիմ : Իսթիճվապ
իթմէքլիկիմէ հիչ պիր մանի եօգ տուր , վէ պու պապտէքի
մէրագըմ , հիչ պիր կէօնա շիւպհէ հասըլ իթտիրէմէղ , տէյի
թէֆէքքիւր իթտի :

Պատէհու եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Միւսիւ , պիր շէյ մի զայպ իթտինիզ , տէյի սօթուու :

Պաղչէպան պու սէսի իչիթտիկինտէ , օլ թարաֆա տէօ-
նիւպ ,

— Խա՛յր , խա՛յր , միւսիւ , հիչ պիր շէյ զայպ իթմէտիմ :
Անճագ պուրատաքի չալը չըրբըլարըն չըղնանմըչ օլմասըն-
տան , չիչէքլէրիմիզի աշըրմագ իւզըն , եինէ պիր թագըմ հա-
շարաթըն պաղչէմիզէ կիրմիչ օլտուղլարընը անլաեօրում , վէ
պու սէպէպլէ էթրաֆը թէտգիգ իտիեօրում , տէտի :

Ժիւլիէն Գլօտ՝ տիթրէմէքտէ վէ լէհճէսինին սօլմագտա
իտուկինի հիսս իտէրէք ,

— Փագաթ պաղչէեէ կիրմէք իչին , պու տիվարտան չըգ-
մագ լագըմ տըր , տէյի իֆատէ իյլէտի :

— Շիւպհայդեր :

— Պաղչէնիդտէն չօգ տէֆա չիչէք սիրգաթը վուգու պուլուր մու :

— Էվլէթ , չօգ տէֆա վուգու պուլուր : անճագ պու եօլտան ալչագ տիվարըմըղ օլտուգճա , թէչէքքիեէ ասլա սէպէպիմիղ օլտամաղ :

— Էվլէթ , Էվլէթ , պու տիվարտան կէչմէք գօլայ տըր :

— Պէն տէ զաթընըղա պունու սէյլէնօրում : — Զանն ի տէրիմ քի տէրունը խանէտէ պիւեիւք պիր սիրգաթ վուգու պուլմատըգճա , պու տիվարըն իճապընա պագըլմաեաճագ տըր :

— Շու էսնատէ պու սէյֆիեէտէ իգամէթ իտէն վա՛ր մը տըր :

— Հէման թէքմիլ սէնէ զարֆընտա պու սէյֆիեէ խալի գալմաղ : — Պիզիմ միւսիւ՝ քէնտի պանգասընը թէրքէ , իշտէն էլ չէքտիկինտէն պէրու , Բարիստէ , եալընըղ գըչ յէվսիմնտէ իքի իւշ այ վագըլթ կէչիրիր :

Ժիւլիէն . — (Բէնտի քէնտիեէ .) Տիմէք պուրանըն սահիպի իշտէն էլ չէքմիշ պիր պանքէր տիր . . . Շիւպհայդեր քիւլի սէրվէթի օլուպ , պու սէրվէթին վարիսէսի տէ քէնտի գըզը տըր : — (Պատէհու ալէնի սուրէթ տէ .) Պու սէյֆիեէ՝ Մ. Բասքիին տէյիլ մի տիր :

— Խայր , Մ. Տօրէյին տիր :

— Մ. Տօրէյ՝ զէնկին պիր քիմնէ օլմալը տըր :

— Սէրվէթինին միգտարընը պիլմէեէճէք տէրէճէտէ զէնկին տիր :

— Էվլատլարը վա՛ր մը տըր :

— Մատմագէլ Հանրիէթ իսմինտէ եէկեանէ պիր գըզը վար տըր քի , տիւնքի կիւն , իսմի օլմագ միւնասիպէթիյլէ մէզպուրէնին շէրէֆինէ օլարագ , պուրատա իճրաի շէհրի ալին իտիլտի : Ա՛հ , ի՛նչ կիւզէլ վէ խայրխաս գըզ տըր : Ճէնապը Հագգ՝ գուլպինի տէ սիմասը կիպի միւքէմմէլ գըլմըչ տըր : Մէզպուրէ պու թարաֆ ֆագիր էհալիսինին սայքի պիր :

համիսի վէ խայրխահը օլմաղլէ, հէր քէս տուա իթմէքտէվէ քէնտիսինի սէվմէքտէ տիր: - Տիւնէպիլիրիմ՝ քի, մատճաղէլ Հանրիէթ իլէ էվլէնէճէք օլան քիմսէ, անտէ, պապասընըն միլեօնլարընտան տահա գըյմէթտար պիր խազինէ պուլմուշ օլաճագ տըր:

Պաղչէպանըն Հանրիէթ հագգընտա սափտէրունանէ սէօյլէտիկի սէօղլէրին հէր պիրի, ժիւլիէն Գլօտուն իճրա իթմիշ օլտուղու ճինսեթին պիւեիւքիւկիւնիւ մէյտանա գօյմագլա, վէ հէր պիր սէօղ՝ գալպկեահընա հէման պիր խանչէր կիպի կիրմէքլէ, մէրգումուէն տէհչէթ վէ նէֆրէթի արթմագտա իտի:

Այնի վագըթտա Հանրիէթ՝ վալիտէսիյլէ պիրլիքտէ կէլմէքտէ օլտուղունտան, պաղչէպան՝ մուհամմէրէեի քէսմէք իւզրէ,

-- իշթէ, մատճաղէլ տէ մատամ իլէ կէլիեօր: Ալլահա ըսմարլատըգ, միւսիւ ինչալլահ եինէ կէօրիւշիւրիւզ, տէտի, վէ օրատան մուֆարագաթ իթտի:

Ժիւլիէն՝ ըէնկի աթմըշ օլտուղու վէ տիթրէմէքտէ պուլունտուղու հալտէ, վալիտէսիյլէ կէլմէքտէ օլան Հանրիէթէ պագմագտա իտուկինտէն, պաղչէպանըն սէլամընա մուգապէլէ իթմէք՝ խաթրընա պիլէ կէլմէտի:

Կէնճ գըզըն լէհճէսի պիր ազաճըգ սօլմուշ, վէ կէօղլէրինին էթրաֆը մօրարմըշ իտի իսէ տէ, տօտագլարընտա կիւլիւմսէմէ էսէրի միւշահէտէ օլունուեօրտու:

Իքի գատընլար՝ չինար աղաճլարընըն եօլունտան եիւրիւեէրէք, ժիւլիէն Գլօտուն սանէմ կիպի գըմըլտանմագսըզըն տուրմուշ օլտուղու մահէլլէ մուվասըլէթլէրինտէ, պիթթէսատիւֆ մէրգումու կէօրտիւլէր:

Ժիւլիէն նէ եարտըղընը քէնտիսի տէ պիլմէեէրէք, մաքինավարի շաբգասընը չըգարտը: Վալիտէ վէ գըզը՝ պու սէլամա մուգապէլէթէն սէլամ վէրիպ, մահէլլի մէզքիւրտէն կէշտիլէր:

Սէնաաթքեար՝ աղլամասընը վէ հընչկըրտամասընը թէսկին իտէմէեէճէկինի հիսս իլէ, հէման սահիլ թարաֆընա

ավտէթիւն , չափերըդ իւզերինտէ օթուրուպ , հէօնքիւր հէօն .
քիւր աղլամահա պաշլատը :

Ժիւլիէն Դյօտ՝ մատմագէլ Տօրէյի կէօրտիւկիւնտէ , ճի-
նանէթինին ճէսամէթինի տէրքլէ , քէնտիսինճէ հիսս իտէ-
կէլտիկի նէֆրէթ տահա զիեատէ արթըպ , աոէմ՝ գաթլ ու
թէլէֆի իթմիշ օլան պիւր ճանի կիպի , թամիրի նագապիլ պիր
ճինանէթ գարշըսընտա պուլունուրճասընա պիր սաաթ գա-
տար , սահիլին իւզերինտէ մէյեուսիեթ վէ մահնուպիեթ-
թինտէն նաչի թագաթսըզ վէ տէրմանսըզ օլարագ տուր-
տու , վէ պատէհու վիւճուտճա պու ուեուշուգլուղու զայիլ
օլմաղլէ , աեաղա գալգըպ , Հանրիէթին կէշտիկինի կէօրմիւշ
օլտուղու մահէլլէ սօն տէֆա աթֆը նաղար իթտիքտէն սօն-
րա , սապահլաեըն Շէնըվիերէ կէլտիկի զէման նէ՝ գատար
մահղուն վէ միւքէտտէր իտի իսէ , աւտէթինտէ տահա զի-
եատէ հիւզն ու քէտէր իչինտէ օլարագ Բարիսէ միւթէվէճ-
ճիհէն եօլա չըգտը :

Կէնճ գըզ վէ վալիտէսի պապչէտէ պիր միւտտէթ տօ-
լաշտըգտան սօնրա սէյֆիէեէ աւտէթլէրի էսնատէ , վալի-
տէսի ,

— Գըզըմ՝ նաճըլսըն , տէյի սօրտու :

— Բէք էյիեիմ՝ վալիտէ , տէյի կէնճ գըզ ճէվապ վէր-
տիօ

— Սէվկիւլիւ գըզըմ՝ վագը օլան տիգգաթսըզլըղըն
խաթըրմա կէլտիքճէ , տիւշարը տէհչէթ օլմագտան կէրի
տուրամահօրում՝ Պունճա չիչէքլէրին իչինտէ ուեումագլըղըն՝
հաեաթընը թէհլիքէեէ իլգա իթմէք տէմէք իտի :

— Օտամըն բէնչիրէսինի աչըգ պըրագմըշ իտիմ , վէ զէր-
րէ գատար մուխաթարա մէմուլ իթմէհօրտում :

— Պիլաքիս պու հարէքէթինտէն բէք պէօյիւք մուխա-
թարա մէմուլ , եանի թէրքի հաեաթ իթմէքլիկին պիլէ գա-
պիլ իտի : Պէրէքէթ վէրսին քի Անէթ , սապահլաեըն էրքէն
օտանա կիրիպ սէնի գուրթարմըշ . . . պունտան պէօյլէ պիր
տմհա էմիր պասիրէթէ գարչը պու եօլտա պիր հարէքէթտէ
պուլունմահաճաղընը վատ իտիեօրմուսուն :

— Էվվէթ , պիր տահա պէօյլէ պիր հարէքէթտէ պու-
լունմահաճաղըմը գաթիէն վառ իաէրիմ :

Մատամ Տօրէյին իֆատէսինտէն անլաշըլտըղը իւզրէ ,
Անէթ նամ խըղմէթճի գըզ , կէնճ էֆէնտիսինին պիր չօգ չի-
չէքլէր իչինտէ եաթմըշ օլմասընտան տօլաեը տիւշարը էնտի-
շէ օլարագ , սապահլաեըն էրքէն մէրգուլմէնին եաթագ օ-
տասընա կիրմիշ իտի :

Հանրիէթ էլպիսէլէրինի չըգարմագսըղըն գարեօլասընա
եաթմըշ օլուպ , լէհճէսի՝ պաշընը տաեաթմըշ օլտուղու՝ շիւ-
թէտէն տահա զիեատէ աղարմըշ իտի :

Անէթ , մէրգուլմէնէ խիթապէն պաղը սէօզլէր սէօյլէտի
իսէ տէ , մատմաղէլ Տօրէյ իշիթմէտի , վէ մէղպուրէեի ու-
եանտըրմագ իւզրէ էլինի թուլթուպ խաֆիֆճէ սըգտըղըն-
տա , կէնճ գըզ , եինէ գըմըլտանմագսըղըն տուրուպ , աօլա
հաեաթ էսէրի կէօսթէրմէտի :

Պէսլէմէ գըզ՝ գօրգտուղու խուսուսուն հուսուլէ կէլմիշ
օլտուղունու անլաեարագ , ազիմ պիր տէհշէթէ կիրիֆթար
օլտու իսէ տէ , եինէ իշ կէօրմէքտէն կէրի գալմաեըպ , էվ-
վէլա օտանըն հալտսընը պօզմուշ , վէ նէֆէս ալընմասընը
միւշքիլ գըլմըշ օլան չիչէքլէրի տիշարը չըգարտը , պատէհու
գարու վէ բէնչիթէլէրի աշտըղընտան , տէրունը օտաեա հա-
վա իչլէմէկէ պաշլատը , վէ պունլարը եաքտըգտան սօնրա ,
կէնճ գըզըն գուլագ թօզլարընը սօղուգ սու իլէ օվալա ,
տը :

Փագաթ պունլար հէք պէյհուտէ օլուպ , Հանրիէթ եէ-
րինտէն պէլէ գըմըլտանմատը :

Պիշարէ՝ տէրին պիր աւեուշուգլուգ վէ պինապէրին տույ-
ղուսուզուպ հալինտէ պուլունմագտա իտի :

Պէսլէմէ՝ հէմ սատըգ վէ հէմ ագըլը պիր գըզ օլտու-
ղունտան , միւսիւ վէ մատամ Տօրէյի տիւշարը էնտիշէ գըլ-
մաղա մահէլլ օլմատըղընը տիւշիւնէրէք , սէյֆիեէտէն ալէլ
աճէլէ հարէքէթլէ եագընտա պուլունան պիր էճղաճըեա
գօշտու : Պու էճղաճը՝ թէճըրիւպէքեար վէ միւսթայիտ պիր
քիմսէ օլմասըլա , մուլթասար պիր իֆատէտէն քէյֆիեէթի

անլատը, վէ պէսլէմէեէ խիթապէն,

— Բէնչիրէնին պիւթիւն կիճէ եարը աչըգ գալմըշ օլ-տուղունա էմի՛նմիսինիզ, տէյի սիւալ իթտի:

— Գաթիէն էմինիմ, տէյի պէսլէմէ ճէվապ վէրտի:

— Օ հալտէ մատմազէլ Տօրէյ՝ հաեաթընը անճազ պու-սաեէտէ գուրթարմըշ տըր. էկէր բէնչիրէ եարը աչըգ պը-րագըլմըշ օլմասա իտի, շիմտի վէֆաթ իթմիշ օլաճազ իտի Ողասընըն բէք խաֆիֆ օլտոնղունու պէեան իտիեօրտունուզ, տէյի՛լ մի:

— Էվվէթ միւսիւ, օլ գատար զայըֆի տիր քի, գօլունու գաւտըրմազ իչին, հիչ զահմէթ հիսս իթմէտիմ: Մէզպուրէ ույգու իչինտէ զանն օլունուեօր, ֆագաթ ուեանտըրըլմասը գապիլ օլամաեօր:

— Մատմազէլի պու հալտէն գուրթարմազ իւզրէ իճապ իտէն իլաճը շիմտի վէրիրիմ:

Միւթէագըպէն էճզաճը, Հանրիէթին գուլագ թօղա-րընը, աղզընը վէ պուրուն տէլիքլէրինի օվալամազ իւզրէ, պիր սու, վէ պայկընլըղը կէշտիկինտէ իչմէք իւզրէ պիր ի-լաճ վէրտի:

Անէթ, սէյֆիէեէ ավտէթինտէ, Հանրիէթի այնի հա-լինտէ պուլտու, վէ էճզաճընըն իլք էմրինի իճրա իթտի իսէ տէ, պունտան պիր հիւսնիւ նէթիճէ կէօրմէմէսի իւզէ-րինէ, տիւչարը աէհչէթի ազիմէ օլտու, ֆագաթ չէնտ սա-նիյէ սօնրա Հանրիէթ ճիւզիճէ գըմըլտանըպ կէօղլէրինի աչտը:

Պէսլէմէ՝ մէսէրրէթինտէն նաչի րէֆը սէտա իտիպ, պա-տէհու պիր գաչըգ իլաճ վէրէրէք:

— Մա՛տմազէլ, չա՛բուգ, չա՛բուգ, շունու իչին, տէտի:

Հանրիէթ էլան տուղուսուզլուգ հալինտէ պուլունմա-սըլլա, վագը օլան սէօզիւ անլաեամատը, վէ Անէթ՝ մէր-գուլմէնին պաչընը եօգարը գալտըրըպ, գաչըգտաքի իլաճը կիւճ իլէ աղզընա տօլտուրտու:

Իլաճըն թէէսսիրի անինտէ կէօրիւլիւպ, Հանրիէթ՝ ույ-գուսունտան աեըլըեօր կիպի զանն օլունտու, վէ իֆաաէեէ աղազլէ:

— Նե՞ վագը օլտու, տէյի սիւալ իթ տի :

Պէսլէմէ • Էֆէնտիսինին լագըրտը իթմէկէ պաշլամասքն-տան, վէ թէհլիքէնին սավուշմուշ օլտուղունու կէօրմէսին տէն տօլաեը մէմուռն օլարագ :

— Ա՛հ, մատմաղէլ, աղ գալտը էօլէճէքտինիզ, տէտի :

— Էօլմէք մի :

— Էվվէթ, մատմաղէլ :

— Յագաթ նա՛սը, նի՛չին էօլէճէքտիմ :

— Չունքի գօրգտուղում, վէ սիզին հէք հալտէ պուրա-տա սագլամագ իսթէտիկինիզ շու մէէլուն չիչէքլէրին մուգիրը թէէսսիրիլլէ տէօրթտէ իւշ տէրէճէ պօղուլմուշ վէ պտերը-մըշ վէ էօլիւմէ ոայքի իքի բարմագ գալարագ եագլաշմըշ իտինիզ :

Կէնճ գըզ տիւշիւնէրէք, եավաշ սէտա իլէ շու եօլտա ճէվապ վէրտի :

— Էվվէթ, խաթրումա կէլիեօր, շու մասանըն եանընտա օթուրուպ, պիր ֆօթօկրաֆ թասվիրինին արգասընա պիր գաշ քէլիմէ եագըեօրպում... գուվվէթ վէ թագաթտան տիւշմիւշ իտիմ... պաշըմ աղըր իտի, վէ եիւզիւմ աթէշ կիպի եանըեօրտու... օթուրտսղում, եէրտէն գալգաթմ գանն իտէրիմ, ֆագաթ էմին տէեիլիմ, կիճէնին հավասընը ալմագ իւզրէ պալգօնտա պիր գաշ տտըմ ալտըգտան սօն-րա, էլպիսէլէրիմի սօեունմագ իսթէտիմ, լաքին գուվվէթիմ եօգ իտի... սարսըլըեօրտում... պինապէրին եաթաղըմա տիւշտիւմ, վէ քէնտիմի վայպ իթ տիմ... օնտան պէրու ան-ճագ շիմտի աեըլըեօրում :

— Շիմտի նա՛սը սընըզ :

— Փէվգէլատէ եօրկունլուգ հիսս իտիեօրում... պա-շըմ, պու կիճէ օլտուղու կիպի աղըր տըր, վէ աթէշ կիպի եանմագտա տըր :

— Կէօղլէրինիզ տէ շուգուրլաշմըշ տըր... ա՛հ, օ մէլուն չիչէքլէր... պիր աղ տահա եաթմագ իսթէրմիսինիզ :

— Շիմտի սաաթ գա՛շ տըր :

— Սէքիզ տիր :

— Պու կիճէ բէք կէճ եւթըւտը ... շիմտի սէյֆիսէտէ քիմսէ գալգամարչ օլմայը տըր :

— Խայր , քիմսէ գալգամարչ տըր ... պէն տէ էնտիչէմ տէն նաշի ուեանըպ գալգտըմ :

— Խայր , եւթմագ իսթէմէմ ... պաղչէսէ չըգըպ պիր աղ թէնէֆֆիւս իթմէք իսթէրիմ :

— Լաքին պիր իքի սաաթ րահաթ իթմէնիզ՝ ֆայիտէտէն խալի տէյիլ տիր :

— Սապահըն սերինլիկի տէ ֆայիտէլի տիր ... հալէա պօղուլուեօրում ... խարիճին հաւասը՝ պու թագեիգի թէս կին իտէճէք տիր :

— Բէք էյի , մատմաղէլ , նասըլ իսթէրսէնիզ էօյլէ եա . բըն :

— Տիմէք Անէթ , պէն պաեըլմը իտիմ :

— Հէման էօլմիւշ իտինիզ , մատմաղէլ . պունտան տօլա . եր ֆէզգէլատէ գօրգտում . Համտ օլսուն քի շաշըմատըմ , վէ քիմսէսի խապէրտար իթմէքսիզին տէրհալ էճզաճըեա գօշտում . քի , պանա , պիրի օվալամագ վէ տիկէրի իշմէք իք չին իքի իլաճ վէրտի : Պու իլաճլար սաեէսինտէ հէր թէհի . քէնին կէշմիշ օլտուղունու կէօրմէքլէ մէմունտում :

Հանրիէթ . - (Օտասընըն էթրաֆընա պիր կէօզ կէզտիք րէրէք .) Պիլճիւմէ չիչէքլէրի գալտըրտընմը :

— Էվվէթ , քեաֆֆէսինի գալտըրտըմ , վէ էկէր կիւնիւն պիրինտէ , եինէ եւթմագ օտանըզտա պիր թագըմ չիչէքլէր սագլամագ կիպի պիր արզուեէ միւպթէլա օլուր , վէ անլէրի օտանըզտա պրագմագլըղըմը էմր իտէր իսէնիզ , պու խուսուստա սիզէ աշըգտան աշըղա իթնաթ իթմէեէճէեիմ :

Կէնճ գըղ . - (Կիւլիւմսէեէրէք .) Էօլմէք հավվէսինտէ օլմատըղըմ իչին . պիր տահա պէօյլէ պիր վագըա թէսատիւֆ իթմէեէճէք տիր :

— Պու տէտիկինիզլինանըրըմ :

— Լաքին սէն իչէրի կիրտիկին զէման , լամպամ հէնուզլ եանըեօր մու իտի :

— Խայր , մատմաղէլ :

— Փագաթ պէն եւթարբէն, լամպամըն ըշըղընը սէօն-
տիւրմէմիշ իտիմ:

— Հալ պու քի լամպանըղըն ըշըղը քէնտի քէնտիեէ սէօն-
միւշ օլամազ, Եինէ սիղ սէօնտիւրմիւշ օլմալըսընըղ ամմա
խաթըրընըղա կէլմէսօր:

— Իհթիմալ տըր, լաքին զանն իտիսօրում քի, ագլըմ
պաշըմտան կիթտիկի զէման, օտամտա ըշըգ եանմագտա իտի:
— Հէր նէ իօէ, պաղչէեէ չըգաճաղըմ: պանա սապահլըգ պիր
էլպիսէ կիյտիր:

Հանրիէթ, էլպիսէսիյլէ եաթմըշ օլտուղունու պէեան
իթտիկիմիղ գարեօլասընտան աշաղը էնտի, Փագաթ աեազ-
տա տուրմանա իգթիտարը օլմաեըպ, պասմագտա օլտուղու
տէօշէմէնին էթրափընտա տէօնմէքտէ իտուկինի զանն իթմէք-
տէ իտի:

Ոնէթ, մէզպուրէնին գօլթուղունա կիրէրէք:

— Մաամազէլ, պիր աղ եաթարսանըղ ֆէնա օլմազ, տէտի:

— Խայր, խայր, հիշ պիր շէյիմ եօգ տուր, եալընըղ
պիր ուհուշուզլուգ հիսս իթտիմ:

— Հիշ տէյիլ իսէ, չու իլաճաան պիր գաշըգ տահա ի-
շին:

— Բէք էյի, անը իշէրիմ:

Փիլվագը Հանրիէթ, էճզաճընըն թէրթիպ իթմիշ օլտու-
ղու իլաճտան պիր գաշըգ տահա իշմէքլէ, գուվվէթինի, թէք-
միլէն առէյիլ իսէ տէ, զիեատէ զահմէթ չէքմէքօիղին էսվա-
պընը կիեինէպիլէճէք գատար քէսպ իթտի, վէ հաղըր օլուպ
պաղչէեէ էնէճէկի էանատէ, պիրտէն պիրէ, « ֆօթօլրաֆ
թասվիրլէրիմի կէօրմէք իսթէրիմ » տիեէրէք տուրտու, վէ
թասվիրլէրին պուլունտուղու քիւշիաք մասանա եազլաշարագ,
պու թասվիրլէրի սայտը, վէ քէմալը թէաճճիւպլէ,
— Փագաթ պուընթարտան պիրի էքսիք տիր... Ոնէթ,
սէն պուընթարա էլ աօգուընտուրտուն մու, տէտի:

— Խայր, մատմազէլ:

— Էմի՛նմիսին:

— Քեամիլէն էմինիմ:

Հանրիէթ . - Փագաթ պու բէք զարիպ չէյ տիր , պու
թասվիրդէր օն իքի տանէ իքէն , չիմտի օն պիր տանէ պու-
լուեօրում . Պունտան պաշգա , իւչ ատէտինի իմզամըչ իմ
տիմ , պունլարտան իքի ատէտի գալմըչ տըր :

Պէսլէմէ . - Պէլքի իւչիւնճիւսիւ տիկէրլէրի իչինէ գարըչ-
մըչ տըր :

Մատմազէլ Տօրէյ թէքրար ստեարագ ,

— Խայր , խայր , օն պիր տանէ տիր , տէտի :

— Նօգսան օլան խալընըն իւզէրինէ տիւշմիւլ օլմաօըն :

Անէթ , հէր թարաֆը տիգ գաթլըճա արատը իսէ տէ ,
օգուեանլարըմըզա զաթէն մալիւմ օլտուղու վէճհլէ , թէ-
հարրիեաթը պիւա սէմէրէ գալտըղընտան ,

— Հիչ պիր չէյ պուլամատըմօ տէյի պէեան իյլէտի :

Հանրիէթ տիւչիւնմէեէ պաշլատը , վէ եավաշ սէտա իւ-
լէ ,

— Նօգսան օլան թասվիր տօգթօր ժօրժ Լամարա թախ-
սիս իթմիւլ օլտուղում թասվիր տիր , տէտի :

— Իյթէ պու զարիպ , լաքին մատմազէլ պու խուսուս-
տա էմի նմիսինիզ , տէյի պէեան իյլէտի :

— Էմին օլմագ տա սէօզ միւ . . . իլք տէֆա անը իմզա-
լամըչ իտիմ :

Անէթ , թէհարրիեաթընա տէվամ իտէրէք , պիր արա-
աշըգ օլան բէնչիրէեէ եագլաշտը , վէ հազարը տիգ գաթը
պալգօնա աթֆ օլունմասընտա , պիրտէն պիրէ սարալտը , վէ
թէաճճիւպլէ բէֆը սէտա իթմէսինտէս Հանրիէթ ,

— Նէ՞ վար տըր , տէյի սօրտու :

— Բէք զարիպ պիր չէյ կէօրտիւմ :

— Նէ՞ կէօրտիւն ,

— Ձանն իտերիմ քի, պուրաեա պիր քիմնէ չըգմըշ աըր :
Հանրիէթ ումուզլարընը չէքմէսինտէ, պէսլէմէ :

— Ֆագաթ, մատմազէլ, պու սէօյլէտիկիմ սահիհ տիր,
չիւնքի պալգօնտա թօբրագ էսէրլէրի կէօրիւեօրում, տէտի :

— Սէն տիվանէսին, թօբրագ էսէրլէրինին նէ էհէմմի-
եէթի վար տըր :

— Ձանն իտերիմ քի . . .

— Խաթըրնա կէլմէեօր մու քի, տիւն կիճէ պէն, օտա-
մա ալտէթիմտէ, պօթիւնլէրիմլէ պալգօնտա կէզտիմ. թա-
պիի տիր քի, էվվէլճէ ֆիչէնք աթըլտըղը սըրատա պաղչէտէ
տօլաշմըշ օլտուղումտան, էօքչէլէրիմտէ գալմըշ օլան թօբ-
րագ, պալգօնտա էսէր պըրագմըշ տըր :

Անէթ ճէվապ վէրմէտի իսէ տէ, իսքեաթ տախի օլմա-
տը, վէ պալգօնուն տէմիր բարմագլըղընտան աշաղքեա էյի-
լէրէք, սարմաշրգ վէ ասմա տալլարընը թէտգիգ իթտի, վէ
չէնտ սանիյեէ սօնրա,

— Թէքրար իտերիմ քի, պուրաեա պիրի չըգմըշ օլմա-
տը՝ զանն տէյիլ մուհագգագ տըր, տէյի պէեան իյլէտի :

— Սէն մութլագա ըիւեա կէօրիւեօրսուն :

— Մատմազէլ, թէէմին օլմագ իչին, պիզզաթ կէօզլէ-
րինիզլէ պագապիլիրսինիզ :

Հանրիէթ՝ պէսլէմէսինին եանընա կէլտի, վէ օ տախի
պալգօնու իհաթա իտէն տալլարը կէօսթէրէրէք,

— Պիր քէրրէ շու տալլարա պագըն, նա՛սըլ էյիլմիշ վէ
գըրըլմըշ, զէմինին իւզէրինէ տէ պագըն նա՛սըլ չըղնանմըշ,
տէտի :

— Պանա գալըրսա, զանն իտերիմ քի, ֆիչէնքլէրին ա-
թըլտըղընը էյիճէ թէմաշա իթմէք իւզրէ, սայղըսըղ պիր
քիմնէ, պու տալլարա պասարագ, պալգօնա գատար չըգմըշ
օլմալը տըր :

— Լաքին մատմազէլ, իչէրիեէ խըրսըզ կիրմիշ օլապիլիր :

Հանրիէթ օտասընա ալտէթլէ, իւք ագշամը պրագմըշ
օլտուղու միւճէվհէրաթընը արատը, վէ պուլնլարը՝ գօյմուշ
օլտուղու մահէլլտէ պուլուլնճա,

— Էկէր խորսըզ կիրմիշ օլսա իտի, պու միւնէվհէլլէրի սիրգաթ իտէր իտի. լաքիւն հիշ պիր շէյէ էլ տօգունմամըշ օլմասընա պագըլլըրսա, զաննընըն տօղրու օլմատըղը անլաշըլմագտա տըր. Էկէր մանէա վէրէմէտիկիմ պիր շէյ վար իսէ, ֆօթօկրաֆ թասվիրինին զայպ վէ նապէտիտ օլմասը քէյֆի. եէթի տիր, տէյի պէեան իյլէտի:

— Պէնտէնիզէ պունուն պիւեիւք պիր էհէմիհէթի եօգ տուր. Պիր տիկէր թասվիրի իմգալամագլա մտթլուպ հասըլ օլուր պիթէր, Համտ օլսուն ֆօթօկրաֆ թասվիրլէրի. նիզ թիւքէնմէմիշ տիր:

Պու արա, տէրունը խանէտէ պազը կիտիպ կէլմէք վէ կէօրիւշմէք սէսլէրի իշիտիլտիկինտէն, Հանրիէթ աշաղըեա էնտի, վէ վալիտէսինի պուլտուղունտա, պաշընտան կէչէն վագըքանը հիքեանէ իթտի:

Մատամ Տօրէյ՝ հիքեանէյի մէզքիւրէեի տինլէտիկին. տէ, տէհչէթինտէն նաշի լէհհէսի սօլտու, վէ մէզպուրէեի գուճագլաեք պուս իթտիրտէն սօնրա,

— Ֆուգաթ պէօյլէ պիր վագըքաաան սօնրա, նիշին պիր միւտտէթ եաթաղընտա իսթիրահաթ իթմէտին... լէհհէնի զաեէթ սօլգուն կէօրիւեօրում, տէտի:

— Շիմտի քէնտիմի բէք էյի պուլուեօրում. վէ աշըդ. տա հավա ալմագլա քեամիլէն քէսպի իֆագաթ իտէճէկիմէ իսքեաթ օլմուշում տուր... իմաի, վալիտէ, պաղչէեէ կիթ. մէք իսթէրիմ:

— Բէք էյի, գըզըմ, պէն տէ սանա ըէֆագաթ իտէ. ըիմ:

Վալիտէ վէ գըզը պաղչէտէ պիր ազ միւտտէթ տօլաշ. տըլար:

Անէթ, կէնճ էֆէնտիսինին էֆքեարընա մուխալիֆէթէ ճէսարէթ իտէմէմիշ իտի իսէ տէ, հագըզէթտէ անըն կէօս. թէրտիկի սէպէպլէրէ տէ իսքեաթ օլմամըշ իտի:

Մէզպուրէ քէնտի քէնտիեէ շու սէօղլէրի ոէօյլմէքտէ իտի:

— Մատմազէլ իսթէտիկինի տէսին, պէն քէնտի էֆ.

քեար վէ իտտաամտան շաշմամ. . . Գրորըլան եւ՛. օտ է յիլէն սարմաշըգ վէ ասմա տալլարը քէնտիլիքլէրինտէն • հալի պուլամազլար :

Ֆագաթ հագըգէթտէ օտա աէրունինտէ հիչ պիր նօգ. սան օլմատըղընտան , վէ պիր մասա իւզէրինէ գօնուլմուշ օլան միւճէվհէրաթ թէմամիլլէ եէրինտէ պուլունտուղընտան, Անէթ , պալզօնա չըգմըշ օլան շախսըն խըրսըզ օլմատըղընա գանտը . շու գատար քի , խըրսըզ եէրինէ պիր աշըգըն իչէրի կիրմիշ օլմասը իհթիմայի խաթըր ու խէեալինէ պիլէ կէլմէտի. կինտէն , պիր միւտտէթ սօնրա հատիսէի մէզքիւրէ իւզէրի. նէ աւլա տիւշին.մէտի :

Հանրիէթ հէր նէ գատար վալիտէսի գարչըսընտա իգ. րար իթմէք իսթէմէեօրտու իսէ տէ , ազիմ պիր քէտիքլիք վէ կէվլէքլիք հիսս իթմէքտէ օլմասըլլա , պիր ան էվվէլ պաղ. չէտէն օտասընա ավտէթէ մէճպսըր օլտու , վէ օ կէճէսի սէյֆիեէտէ եաթմըշ օլան տալէթիլէր՝ գուշուգ թաամըն. տան սօնրա Բարիսէ կիտէճէք օլտուգլարընտան , մէզպուրէ միւնասիպ էսվապ կիեինտի :

Սաաթ իքի պուշուգ րաատէլէրինտէ , քեաֆֆէյի տա. վէթիլէր սէյֆիեէտէն հարէքէթ իթտիլէր :

Մատմազէլ Տօրէյ մուվազգաթ րահաթսըղըղը քեամի. լէն կէչմիշ օլտուղընտան , վալիտէսիլլէ թէքրար պաղչէտէ կէզմէեէ չըգըպ , չինար աղաճլարընըն պուլունտուղու եիւք. սէք թէքէեէ տօղրու իլէրլէտիլէր , վէ էվվէլճէ պէեան իթ. միշ օլտուղումուզ իւզրէ , մէզքիւր թէքէնին ալթ թարա. ֆընտա ժիւլիէն Գլօտա թէսատիւֆ իթտիլէր քի , պու թէ. սատիւֆ՝ վալիտէ իլէ կէնճ գըղ իչին մանէասըզ իտի իսէ տէ : օլ կէնճ սէնաաթքեար իչին էհէմիեէթի ազիմէեի հա. յիղ իտի .

Շիմտիքի հալտէ , պու տէլիգանլըտան պահա իտէլիմ :

Մէրգում Շէնըվիէրտէն հարէքէթինտէն սօնրա , չըմէն. տըֆէր ըսթասիօնունա պիւազիմէ , իլք րասթ կէլտիկի թրէնէ րաքիպ օլտու : Սօլկուն օլան սիմասընտա էսէրը մահզունիյ. եէթ միւշահէտէ օլունուեօրտու . Տահա պիր կիւն էվվէլ մէս.

րուր, քէյֆլի վէ Էօմրիւն հէր հալինի բարլագ սուրէթտէ կէօրիւր իքէն, եալընըզ պիր գաչ սաաթ զարֆընտա պու թապիեաթը թէպտիլ օլտու, չիւնքի գալպինտէ վէ վիճտանընտա հուսուլէ կէլէն մուհապպէթ վէ իզթիրապըն աղըր-լըղը քէնտիսինի թազեիգ իթմէկէ պաշլամըշ իտի: Մէրգուժ լաէնգաթի քէնտի քէնտիեէ,

— Խաեալ իթտիկիմ աչգ ու մուհապպէթ իմքեանսըզ, վէ իշլէտիկիմ ճինաեէթ իսէ, նագապիլի թամիր տիր պէն հէմ մէճնունում, հէմ ալչագ պիր քիմսէեիմ, տէմէքտէ իտի:

Օ կիւնիւ ժիւլիէն Գլօտ՝ հիշ պիր իշ իլէ մէշղուլ օլամաեաճաղընը հիսս իթտիկինտէն, խանէսինէ կիթտի վէ նէրտիվէնտէն եօգարը չըգմագտա իքէն, գաբուճու գօշարագ արգասընտան եէթիշիպ քէնտիսինի չաղըրտը: Ժիւլիէն տէօն մէսինտէ, գաբուճու,

— Միւսիւ ժիւլիէն, պիր սաաթ էվվէլ վալէտէնիզ թարաֆընտան սիզի իսթէմէք իւզրէ պուրաեա պիր քիմսէ կէլտի, տէտի:

Մէրգուժ պու խապերի ալտըղընտա սարսըլտը, վէ իւք կիւնտէն պէրու վալիտէսինի կէօրմէմիշ օլտուղունու, վէ պիր տէֆա պիլէ անը խաթըրլամամըշ իտուկինի միւլահազա իտէրէք, քէմալը էնտիշէ իլէ:

— Աճապա վալիտէմ խասթա՞ մը տըր, տէտի:

— Կէլէն աոտէմին վէրտիկի խապերէ պագըլըր իսէ, բէք էյի տէյիլ իմիշ:

Պու ճէվապտան սօնրա, ժիւլիէն վալիտէսի նէզտինէ կիթմէք իւզրէ աճէլէթէն տիշարը չըգտը: Քէնտիսինտէն էվվէլ, պիզ, մէրգումէնին խանէսինէ կիտէլիմ:

Մատամ Մարի Գլօտ, Մարգատէ սօգաղընտա քեալին վէ պահսընը իթմիշ օլտուղումուզ Շաբէլ գապրիսթանընա նաղըր պիր խանէնին իւչիւնճիւ գաթընտա իգամէթ իթմէքտէ իտի:

Տար վէ թաւանը ալչագ իքի օտատան իպարէթ օլա՛ն մէրգումէնին տաիրէսինտէ, մէզըիւր գապրիսթանտան ըչըգ

ալըր իքի բէնչիրէ պուլունմագտա իտի : Օտալարտան պիրինտէ , էշեա օլմաեըպ , տիկէրինտէ իսէ , պիր տօլապ մասա , տէօրթ իսկէմլէ , պիր գօմօտ վէ պիր եաթնագ վար իտի : Իշ պու եաթագտա թագրիպա գըրգ պէշ եաշլարընտա պիր գատըն եաթմըշ օլուպ , հալինաէն զիեատէ եաշլը կէօրիւնէն պու գարը՝ սըթմատան տիթրէմէքտէ վէ հէման թէսլիմի լուհ իթմէք հալինտէ պուլունմագտա իտի :

Իէզպուրէնին եանընտա , պիր իսկէմլէ իւզէրինտէ խասթա պագան պիր իճթիեար գարը օթուրմուշ օլտուղու հալտէ , թէսլիմի լուհ իտէնլէր սաեէսինտէ եաշամաեա ալըշմըշ օլանլարա մախսուս օլան ինգաֆսըզճա պիր նազար իւէ խասթաեա պագմագտա իտի :

Ող տէմճէ պէեան իթմիշ օլտուղումուզ վէճհլէ , ժիւլիէն , միւսթագիլ էօմրիւ սէվմէքլէ , վալիտէսի խանէսինտէ գալմատըղընտան , պու գատընճըզազ միւնֆէրիտէն իգամէթ իթմէքտէ , ֆագաթ ժիւլիէն էյի պիր էվլատ օլմասըլլա , քէնտի քեարընտան իլք տէֆա վալիտէսինէ պիր հիսսէ չըգարմագտա , վէ օ տա սըհհէթի միւսայիտ օլտուղունտա , տիքիշ տիքմէքլէ պաշգա պիր մէնֆաաթ հասըլ իթմէքտէ իտի :

Մարի Դլօտ էվլատընը պէօեիւթմէք իչին նիչէ սէնէլէր հէման զարուրէթ վէ սէֆալէթ իչինտէ վագըթ կէշիրմիշ , վէ օղու պիւեիւմիւշ օլտուղու հալտէ , հուզուր վէ սաատէթլէ եաշտեապիլիրքէն , պիր զէման չէքմիշ օլտուղու սէֆալէթ վէ մուզաիգա՝ վագըթսըզ քէնտիսինի մէզարա սէվգ իթմէքտէ իտի :

Նիչէլէր վար քի , թապիեաթլարը իճապընճա ուզուն միւտտէթ եաշաեապիլմէլէրի մէմուլ օլունապիլտիկի թագտիրտէ , պու ոուրէթլէ վագըթսըզ ահրէթէ եօլճու օլուրլար : Իշթէ Մարի Դլօտ տա պու գապիլտէն իտի :

Իքի այտան պէրու մէզպուրէ եաթագտան գալգմաեըպ , մուգատտէմա զաեէթ ճալիպ վէ հիւսէնա օլմուշ օլտուղու ըէվիչինտէն անլաշըլան պու գատընճըզազըն թասվիրինտէ ուզուն միւտտէթ չէքմիշ օլտուղու տէրա ու քէտէրլէրին էսէրլէրի միւշահէտէ օլունմագտա իտի :

Պիր արա Մարի Գլօտ խասթա պագան՝ դարձեա աօղրու տեօնիւպ, զայիֆ վէ կիւճ իլէ անլաշըլըր պիր սէտա իլէ, — Վագըթ կէչիեօր... Ժիւլիէն հէնուզ կէլմէտի, տէտի:

— Քէտէր իթմէեին, մատամ Գլօտ, խանէսինէ ավտէթինտէ խապեր վերիլէճէկինտէն, էլպէթթէ կէլիր:

— Փագաթ կէճիքիրսէ...

— Պիր թագըմ ֆէնա էֆրեարը պերթարաֆ իտին... տահա սիզ ուզուն միւտտէթ եաշաեաճագսընըզ:

Խասթա ճէվապ վերմէեիպ, պաշընը սալլատը, կէօղլէքիի գաբատը, վէ չուգուրլաշմըշ օլան եանագլարը իւզէրինէ իքի տամլա եաշ ագտը:

Վագըթ դարարմանա պաշլամըշ օլտուզունտան, խասթա պագան՝ քիւչիւք պիր լամպա եագըպ, դարեօլանըն եանընտա պուլունան պիր մասա իւզէրինէ վազ իթտի, վէ պատէհու թապիպին էմրիլէ եարըլմըշ օլան իլաճտան պիր գաշըգ մատամ Գլօտա վէրտի:

Պիրտէն պիրէ խասթա սարսըլտը, չիւնքի պազը սըրաւարտա զարիպ պիր սուրէթտէ զուհուրա կէլէն ֆէվգէլատէ իշիթմէքլիք հիսսիլէ, գուլաղընա պիր աեագ սէսի կէլտի, վէ կէօղլէրինի աշըպ, մէսէրրէթլի պիր պագըշլա գաբուեա աթֆը տիգգաթ իտէրէք,

— Ժիւլիէն ոիր... օ օլտուզունա էմինիմ... ատըմընը թանըրլմ, աէյի պէեան իլլէտի:

Պիշարէ գատընճըղաղըն վալիտէլիք հիսսի եանըլմաեըպ, գաբու աշըլտըղընտա, Ժիւլիէն Գլօտ, սիւրաթլէ կէլմիշ օլմաղընտան նաշի ոօլուեարագ իչէրի կիրմէսինտէ, դարեօլաեա գատար գօշտու: Փագաթ խասթանըն լէհճէսի սօլկուն:

լուղունու կէօրտիւկիւնտէ, վիճուտի թիժբէտի: Մէզպոնքէն նին սիմաւը, պիր դաշ սաաթ տան պէրու հեման թանրլամազ տէրէճէտէ օլտուղու հալտէ, վալիտէսինին էլլէրինի թու- թուպ սըգ տը: Մարի Գլօտ տախի պագիյեէյի գուլլէթիյլէ օղլունու տէրաղուշ իթտի: Միւթէագըպէն վալիտէ իլէ օղ- լու պէյնինտէ աթիտէքի միւքեալէմէ վուգու պուլտու:

— Նաւըլսընըզ, վալիտէ:

— Բէք ֆէնաեւըմ, օղլում:

— Ֆագաթ տիւն էյի իտինիզ:

— Սէն էօյլէ զանն իտիեօրսուն... պէն տէ էօյլէ զանն իտիեօրսում... լաքին իքիմիզ տէ եանըլտըզ... Եագընտա թէրքի հաեաթ իտէճէկիմ մուհագգագ տըր: - Էօլիւմիւն օլ տէրէճէ եագըն օլտուղունու հիսս իտիեօրում քի, պիր ազ էվլէլ պէնի թէքքար կէօրէպիլէճէկիմի պիլէ իւմիտ իթմէ եօրսում:

Ժիւլիէն, հընչկըրմասընը մէն իթմէք իւզրէ ֆէվգէլադէ ճահտ իտիպ, խասթանըն եանընտա օթուրտու, վէ մէզպուրէ քէլամընա տէվամ իտէրէք:

— Մատէմ քի կէլտին վէ սէնի կէօրտում իսէ, արթըզ րահաթճա էօլէպիլիբիմ, տէյի պէեան իյլէտի:

— Վալիտէճիեիմ, պուրաեա կէլմէք իչին պիր տագըզա պիլէ զայպ իթմէտիմ... թարաֆընըզտան պէնի ալլամաեա կէլտիքլէրինտէ, խանէմտէ պուլունմաեօրտում:

— Օղլում, պէնի իթհամ իթմէք խաթըրմա պիլէ կէլմէ- տի, անճագ կէօսթէքտիկիմ իսթիճալըն սէպէպինի կէօրիւ- եօրսուն: - Վագթըմ հիսապը տըր: պէն իսէ, էօլմէզտէն էվլէլ սանա բէք մուհիմմ շէյլէր սէօյլէմէք իսթէրիմ:

— Վալիտէճիեիմ, պու եօլտա միւլահագաթա մահէլլ եօզ տուր:

— Պիլաքիս՝ պու շէյլէր շիմտիտէն տիւջիւնիւլմէլի տիր, իլէրուտէ վագըթ գալմաեաճագ տըր:

Մարի Գլօտ, սէսինի եավաշլաթարագ:

— Իֆատաթըմը եալընըզ սէն տինլէմէլիսին, իմտի խըզ- մէթճի գարըեը պուրապան կէօնտէր. միւքեալէմէմիզ խի-

Թամ պուլուրսա, եինէ կէլսին, տէտի:

Ժիւլիէն աեաղա դալգըպ, խասթա պագան գարընըն եանընա եագլաշտը քի, ֆիթուրսուզ պիր հալտէ կէօրիւն. մէքլէ պէրապէր, վագը օլան սէօղլէրի տինլէմէք արզուսին. տէ իտի:

Ժիւլիէն. — (Պիր տէրէճէ էնտիշէ իլէ.) Մատամ Ժէր. վէզ, պիզի պիր ազտճըգ եալընըզ պրագմանըղը ըէճա իտէ. ըիմ. Կէօրիւնիւր քի, վալիտէմին պանա մահրէմանէ պագը պէեանաթը պուլունմագտա տըր: Պու խուսուստա քէնտիսինէ մուխալիֆ պուլունմագ իսթէմէմ. — Նէ տիմէք իսթէ. տիկիմի անլաեօրսունուզ, տէ՞յիլ՝մի:

Խասթա պագան՝ իֆատէի մէզքիւրէերի անլամըշ օլտու. ղունու միւպէյեին պիր թավը իլէ,

— Օնա նէ՞ չիւպհէ. պու թէքլիֆինիզ բէք թապիի տիր. զաթէն պիր իշիմտէն տօլաեր հէր հալտէ տիշարը չըգմագլըղըմ իգթիզա իքէն, մատամը եալընըզ պըրագմագ իշին, պու հարէքէթիմի կէրի պրագըեօրտում: Մատէմ քի խուսուսի պիր միւլագաթընըզ վար տըր, շիմտի, իւշ չարեք, եախօտէն չօղու պիր սաաթ իշին կիտէպիլիրիմ, տէտի:

— Բէք էյի. սիզ իշինիզի կէօրիւն, պէն պուրատան պիր եէրէ կիթմէմ:

Խըզմէթճի գատըն կիթտի, վէ Ժիւլիէն խասթանըն եանընա ափտէթինտէ, Մարի Գլօտ,

— Օղլում, պանա իլաճըմտան վէր, տէտի:

Ժիւլիէն, գայնանմըշ քէօք սուեունտան եաբըլմըշ օլան իլաճտան պիր ֆինճան խասթաեա վէրտի, վէ մէզպուրէ պու ֆինճանը պօշալթտըղընտա, օղլու՝ պաշ շիլթէսինի աիւզէլթ. տի, վէ վալիտէսի՝ « օթուր » տէյինճէ, պու էմրէ իթաաթ իթտի:

Մարի Գլօտ՝ պիր ազ օղլունա տօղրու էյիլէրէք, իքի էլինի թութտու, վէ թարիֆ օլունմազ պիր մուհապպէթ է. սէրիլէ եիւզիւնէ պագարագ, դահէթ զայիֆ պիր սէտա իլէ,

— Եագընտա պիւեիւք պիր սէյեահաթտա իպթիտար իլէ սէնի թէրք իտէճէեիմ, սէվկիւլիւ օղլում. Վագաա գըրգ

այլ թը եաշընտա օլարագ թէրքի հաեաթ իթմէք՝ երքէն իսէ տէ , միւտտէթի հաեաթըմտա տիւշար օլտուղում ճէվը ու ճէֆա , իֆրաթ չարշմագլըղըմ , վէ բէք չօգ չէյլէրտէն մահ-րումիյեթիմ՝ վագթիւնտէն էվվէլ հաեաթըմը պու հալէ կէ-թիրմիչէր տիր . . . ֆագաթ պու հալ՝ պէնճէ էհէմմիեթտէն քեամիլէն արի տիր . . . Սէնի պիւեիւթմիւշ օլարագ էօլտիւ-կիւմ իչին պախթիեարըմ , վէ սէնին խայըըլը պիր էվլատ , նամուսլու , վէ ֆէնայլըգ իճրասընա զայրը միւգթէտիր պիր ատէմ օլտուղունու կէօրէրէք էօլտիւկիւմ իչին , քէնտիմի մէսուտ ատտ իտէրիմ , տէտի :

Թիւլիէն՝ սօն սէօղլէրի իշիթտիկինտէ , տիթրէտի , վէ այնի վագըթտա եանագլարընա պիր գաշ կէօղ եաշը տամ-լատը :

Խասթա , պիր աղ սիւքիւթտէն սօնրա , իֆատէսինէ չէօյլէ տէվլամ իթտի :

— Աղլամա օղլում , կէօղ եաշլարը՝ զաաֆէթ էմարէսի տիր , հալ պու քի սանա սէօյլէեէճէկիմ սէօղլէրի տինլէմէք իչին , գուվվէթլի օլմաեա միւհթաճսըն :

« Զօգ տէֆա պանա , բէտէրինին իսմինի սօրտուն . . . Ի-լէրուտէ , վագթ ու զէմանը կէլտիկինտէ պիւտիւրէճէկիմէ տա-յիր ճէվլապ վէրտիմ :

« Պու կիւն օ իսմի , մահգա լանէթլէմէք իչին անլաեա-ճագսըն :

« Պու կիւնէ գատար պէքլէմէքլիկիմ , աղլ ու ֆիրասէ-թինին տէ , վիճուտին կիպի տէրէճէի միւքէմմէլիեթթի քէսպ իտէրէք , բէտէրինին՝ պէնիմ հագգըմտա նէ՝ մէրթէպէ միւթ-թէհիմ , վէ իբիմիզ հագգընտա նէ՝ տէրէճէ ալշագ վէ զա-լիմ օլմուշ օլտուղունու անլաեապիլմէքլիկինէ միւսայիտ պիր հալէ կէլմէսի իչին տիր :

« Իշպու ալէմի ֆանիեի թէրք իթտիկիմ՝ պիր սըրատա , զարագ վէ մէլանէթտէն պահա իթմէքլիկիմ շայեանը թէէս-սիւֆ իսէ տէ , կէչիրիլէն էօմիւր՝ պիր ալշագ քիմսէնին հարէ-քէթի սէպէպիլլէ ուղուն պիր ճէվը ու ճէֆատան իպարէթ օլուր իսէ , կէշմիշ վագըտլարը ունութմամաեա վէ աֆվ իթ-

մէմէնէ պիր հագգ ու սէլահիյնէթ գաղանըւմը օլորօլ վէ հաթթա չէքիւմիչ օլան ճէվր ու ճէֆա՝ շունուն իչին էվլատա պիւտիրիլիր քի, օ տուխի՝ իսմինի քէնտիսինէ պօրճու օլան, ֆագաթ հէր կիւնա առաւէթի թահգիրէն օ պօրճունու իյֆա իթմիչ պուլունմաեան առէմի ունութմասըն, վէ հարաքեաթը վաղըասընը աֆվ իթմէսին:

Պու արա խասթա սէօզիւնիւ քէստի: Ժիւլիէն, մէզպու-րէնի տիգգաթը աղիմէ իլէ տինլէքօրտու:

Մարի Գլօտ՝ քէլամընա շու վէճհլէ տէվամ իթաթ:

— Երբմի եաշընտա իտիմ. . . նամուսու օլան ֆամիլեամ իչինտէ քեամիլճէ վէ րահաթճա եաշաեօրտում: Պիր կիւն պիր առէմէ թէսատիւֆ իթտիմ քի, պէնի ֆէվգէլատէ տիւպէր վէ հիւսէնա պուլտու:

« Պէնիմէ իւլֆէթ բէյտա իթմէք իչին նէլէր եաբտը-ղընը պէեան իթմէք իսթէմէմ, չիւնքի պու հիքեաեէ տէր-քեար օլմուչ օլտուղունտան, պէեանընա լիւղում եօգ տուր: Պունունլա պէրապէր, անըն թէչէպպիւսաթընա չէրիք իտիմ, զիրա քէնտիսինի սէվիեօրտում, վէ պիրտէն պիրէ գալպիմի իսթիլա իթմիչ օլան օ աչգ ու մուհապպէթ, պէնի, նանքէօր վէ պիինսաֆ պիր գըզ հալինէ գօյտու:

« Շէօյլէ քի, քէօր քէօրունա իղֆալ օլունմուչ օլտուղում օլ էճնէպի իլէ պիրիքտէ եաշամագ իւզրէ, էպէվիյնիմին խա-նէսինի թէրք իթմէք ճինաեէթինի իճրա իյլէտիմ, վէ պիր գաշ այ քէնտիմի մէսուտ սանտըմ, չիւնքի պունճա տիվանէ-լիքլէրին սէպէպի վէ պունճա իզթիրապլարըն մէնպաը օլան օլ կէնճիք աթէչինի, սաատէթ զանն իտիեօրտում:

« Բահմիմտէ սէնի համիլ օլտուղում հիսս իթտիկիմ կիւն, օլ խէեալի սաատէթ՝ տէրէճէսինի աշըպ թաշմըչ զանն իթտիմ: — Տօղան պիր էվլատ՝ հալը հազըրը զինճիրլամէ վէ չէօզիւլմէզ սուրէթտէ միւսթագպէլէ րապթ իտէն պիր պաղ տէյիլ մի տիր:

« Մէսէրրէթիմտէն մէֆթուն օլտուղում հալտէ, պու մէսէրրէթէ բէտէրինի տալի իշթիրաք իթմէկէ միւսարաաթ իթտիմ. . . եանի հէր չէյի քէնտիսինէ սէօյլէտիմ:

« Լաքին օլ վագըթ նա՞սըլ մահճուպ վէ միւքէտտէր օլտում . . . պիւմէմ քի պիրտէն պիրէ նա՞սըլ էօլմէտիմ, չիւնքի բէտէրին՝ պիր սուքէթի պարիտանէ վէ թահգիրիեէտէ, վէ լէտիզինալարը ապա սէվմէտիկինի, վէ միւտտէթի էօմրիւնէ տէ քէնտի մահսուլունու տէրաղուչ իյլէմէեէճէկինի պէեան իտիպ, պէնի թէրք իթտի :

Ժիւլիէն. — (Հիտտէթլէ.) Ա՛հ ալչա՛գ . . . օ ալչաղըն իսմի նէ՛ իտի :

— Ժիւլ-Կօնթրան՝ Լիւսընայ-Շարանթ իտի :

Ժիւլիէն. — (Նէվիմա թէաճճիւպլէ.) Գօնթ աը Լիւսընայ-Շարանթ մը :

— Էվվէթ :

— Բէտէրիմ աըլզատէկեանտան մը իտի :

— Փրանսանըն պիրինճի ֆամիլեալարընտան օլուպ, թապիի քէնտի էնանիեթի տուլղուսու վէ զարուրէթի իճապընճա, պէնիմ կիպի ֆաթիր վէ սէֆիլ պիր գըզըն նամուսունու բաիմալ իթմէքլիք՝ քէնտիսի իչին պիւեիւք պիր չէբրէֆ վէ իթիթիտար օլտուղունու, վէ լաքին թարիթճէ մաարուֆ օլան իսթիթի պանա հասը իտէմէեէճէկինի, վէ պիր վէլէտիզինանը՝ պիր վիլէտի մէչրու հալինէ իֆրաղ իյլէմէեէճէկինի միւլահաղա իթմէքտէ պուլունմուչ օմաընտան տըրքի, հագգըմտա պէօյլէ պիր հարէքէթ պէ մուամէլէեի իրթիքեապ իթտի :

Ժիւլիէն. — Սօնրա՛ . . . սօնրա՛ . . .

Խաթթա. — Իպթիտաի էմրտէ քէսպի զաաֆէթլէ, ֆէվգէլ ատէ միւթէէսսիր օլտում, Գէնտիմի եալընըղ, սահիպսիղ վէ պէնապիի թէայեիւչտէն մահրում պուլմագլա աղլատըմ : Լաքին պու զասֆէթիմի հիտտէթ ու զազապ թաադիպ իթմէքլէ, զարուրէթ վէ սէֆալէթիմլէ պիրիքտէ քէնտիմտէ ֆէվգէլատէ պիր ճէօարէթ հասըլ օլուպ, հիչ պիր չէյտէն թիւճաթ իթմէմէեէ, վէ հաթթա մաղլուպ օլմագլըղըմ լազըմ տաթի կէլսէ, հուգուգումուն մուհաֆազասը իչին սօնունա գատար ուղրաշմաղա գարաթ վէրսիմ :

« Պինապէրին պէնի իզֆալ իթմիչ օլան չախսը, իգամէթ

իթմէքտէ օլտուղու օթելտէ պուլտում քի, պէն զարուրէթ իչինտէ օլտուղում հալտէ, քէնտիսի տարաթ վէ տէպտէպէ. լի պիր էօմր կէչիրմէքտէ իտի: Դաբուճուլար իչէրի կիրմէք. լիկիմի մէն իթտիլէր իսէ տէ, պէն օ էմլլէրին էօնիւնիւ ա. լարագ, քէնտի նէզաինէ վասըլ օլտում. շու գատար քիմէր համէթինի թէմէննի իթմէնիպ, ատալէթ ու հագգանիյեէ. թին իճրասընը թալէպ իյլէտիւմ, վէ էվլատըմ իչին պիր իսմ իսթէտիկիմի անլաթտըղըմ սըրատա, նամուսլու օլտուղումու պիլէրէք, մահվըմը մուճիպ օլաճագ տէրէճէտէ. հագգըմտա ալչագճա մուամէլէտէ պուլունմուշ իպէ տէ, հիչ օլմաղսա պու ալչագլըղընըն թամիրինէ միւսարաաթ իթմէսինի իթթար իթտիւմ:

« Մերգում ճէվապ օլարագ պէնի գօլտու: »

Ժիւլիէն. — Օ ալչագ՝ բէտէրիւմ մի իտի, տէյի նիտա իթտի:

Մարի Դլօտ՝ կիւճ իլէ չըգարապիլտիկի պիր սէտա իլէ քէլամընա շու եօլտա տէվամ իյլէտի:

— Օլ վագըթ հիտտէթ վէ զազապ պէնի իսթիլա իթտիկինտէն, գոնթ տը Լիւսընայը հէլ թարաֆտա թաագիպ իթտիւմ, վէ ատէթա հաեաթընըն զազապը օլարագ, հէր եէրտէ գարչըսընա չըգտըմ, վէ տայիմա պաղըրարագ, ա. տալէթի թալէպ իյլէտիւմ:

« Պիր կիւն, շիւպհէսիզ արթմագտա օլան պու պէզա. լէթտէն գօրգուաուղունտան, պիր տէսինէ իլէ պու հալէ խիթամ վէրմէք իւզրէ, կիւեա պէնի աճըեօր կիպի կէօրիւ. տիւ վէ պէնի րէտտ իտէճէք եէրտէ, մուսալէնէթիմէ շի. թապան օլտու, վէ տիւնեատա կէլէճէք օլան էվլատը թաս. տիգ իտէճէկինի վատ իյլէտի: Պու սըրատաքի մէսէրրէթի. մին տէրէճէսինի հիւքմ իտէպիլիրսին: »

« Պու էվլատ՝ սէն իտին ժիւլիէն: »

« Մէզքիւր վատտան պիր հաֆթա սօնրա տիւնեաթա կէլտին: »

« Բէտէրին՝ վէլատէթինի գայտ իթտիրմէք իչին քէնտի. սինին կէթիւմիշ օլտուղու շահիտլէր իլէ պէրապէր տաիրէ: »

յի պէլէտիէեէ կիթտի, վէ լաքին սօնունա գաաար ալչադ վէ հիլլէքեար օլտուղունտան, սէնի, Ժիւլ-կօնթրան տը Լիւ-սընայըն վէ Մարի-Գլօտուն օղլու տէյի գայտ իթտիրէճէք եէրտէ, Մարի-Գլօտուն վէ մէճհուլ պիր բէտէրին օղլու տէ-յի գայտ իթտիրտիկինի, վէ սիճիլլի նուֆուզ տէֆթէրինի շահիտլէր իլէ պէրտպէր օ եօլտա իմզալատըղընը սօնրա ան-լատըմ:

Ժիւլիէն իքինճի տէֆա եիւքսէք սէտա իլէ,

— Օ ալչադ բէտէրլմ մի իտի, տէտի.

Թէսլիմի բուհ իթմէք իւզրէ օլան խասթա շէյլէ տէվամ իլլէտի:

— Հէման միւթէագըպէն Բարիստէն մուֆարագաթ իթ-միշ օլտուղունտան, քէնտիսինի թէքրար կէօրէմէտիմ: Պու-նունլա պէրապէր պիր քիմսէ ինսաֆսըզ մէրհամէթսիզ օլ-տուղունու վէ քէնտիսինտէն հիշ պիր կէօնա էյիլիք պէքէ-նիլէմէեճէկինի մուհագգագ պիլտիկիմտէն, թէքրար կէօր-մէեէ տէ ճահտ իթմէտիմ: Անճագ ազ սօնրա, գումարտա պիւթիւն սէրվէթինի զալպ իտիպ. պէօեիւք սէրվէթի պու-լունան կէնճ պիր գըզ իլէ էվլէնտիկինի, վէ պունտան պիր էվլատ օլտուղունու թահգըզ իյլէտիմ: Պու էվլատ իսէ, սէնին գարընտաշըն տէմէք տիր:

— Գարընտաշըմ մը, վա՛յ, պէնիմ գարընտաշըմ մը վար տըր:

— Էվվէթ, օ մէշրու պիր էվլատ օլուպ, էկէր քէնտի-սինէ թագտիմ օլունմաեա ճէսարէթ իտէրսէն, վագթիլլէ վալիտէնին թարտ իտիտիկի կիպի սէնի տալի վէլէտիղինա սըֆաթըլա խարտ իտիլէճէկին տէրքեար տըր:

— Լաքին պիւթիւմլէ ալչագլըզլարըն եէկեանէ ֆաիլի բէտէրիմ օլտուղունտան, կիտիպ քէնտինի պուլաճաղըմ, վէ վագը օլան ալչագլըղընը եիւզիւնէ վուրարագ իքիմիղին տէ ինթիպամընը ալաճաղըմ:

— Բէտէրին էօլմիւշ տիւր, օղլում:

— Էօլմիւշ միւ տիւր:

— Էվվէթ, պիր խալլի սէնէ էվվէլ. զանն իտէրիմ քի

մէջը ու օղլունա միլեօնլար պրագարնա՞ էօլմիւշ անլը . սէն իսէ պու կիւնքի կիւն ամէլէ կիպի չալըշմագլա մէճպուր պու լունուեօրսուն :

« Օղլում, էօլում էանասընտա պու շէյլէրի սանա սէօյ-լէմէքիկիմ վէ թահգիր իթտիկիմ վէ լանէթ օգուտուղում լիւսընայ իսմինի սանա պիլտիրմէքիկիմ, սէնին տաթի մահզա թահգիր իթմէք վէ լանէթ օգումագ իւզրէ օ իսմի տէրխա-թըր իթմէքիկին իչին տիր :

« Պախթըն եախօտ միւրատըն՝ պէլքի պիր կիւն սէնի օ տէլիգանլընըն գարշըսընա չըգարըր : Օ տէլիգանլը պապա թարաֆընտան սէնին գարընտաշըն օլուպ, էնէպի պիր քիմ սէ տէյիլ տիր : իմտի, մէրգումա րասթ կէլտիկինտէ : « Թա-շըտըրընը իսիմ, պէնիմ իսմիմ օլաճագ իտի, լաքին պու իսմի սիզտէն գըսգանմամ, չիւնքի իսմինի նամուսուզ գըլմըշ օլան ալչաղա ալիտ տիր » տէմէքիկինի իսթէրիմ, Պու սու-րէթլէ, ազիզիմ ժիւլիէն, մէղարընտա անը թահգիր իթմիշ, վէ վալիտէնին ինթիգամընը ալմըշ օլուրսուն :

« Պու վասիեթիմի իճրա իտէրմիօին :

— Էվվէթ, էվվէթ, իճրա իտէրիմ :

— Պանա օլան մուհապպէթին իւզէրինէ պու խուսուս-տա եէմին իտէր միսին :

— Սիզէ օլան մուհապպէթիմ իւզէրինէ եէմին իտէրիմ :

— Բէք ալէա, պու հալտէ պէն տէ խօշուտիյեթլէ թէրքի հաճաթ իյլէրիմ :

Մարի Դլօա, հիտտէթ վէ զազապընըն սօն չիտտէթի թէէսսիրիյլէ, մէվճուտ գուվլէթինի իսթիմալ իթմիշ օլտու-ղընտան, պաշը եասթըղը իւզէրինէ տիւշտիւկիւ կիպի, կէօզ-լէրի տէ գաբանտը :

Ժիւլիէն. — վալիտէճիյիմ. . . վալիտէճիյիմ. . . տէյի-նիտա իթմէսինտէ, պիշարէ գատընճըղազ՝ տիթրէմէքտէ օլան գօլարընը եօգարը գալտըրտը, վէ քէնտինէ աօղրու էյիլմիշ օլան օլլունուն ումուզլարընտան թուլթուպ, եիւզիւնիւ տօ-տագլարընա եագլաշտըրտը, վէ սօն տէֆա ճիկէրբարէսինի սիւս իթտի :

Պու պուսէ՝ էլվէտա պուսէօի օլուպ, խասթանըն սօն տա. գըգալարը պաշլատը: Այնի վագըթտա ժիւլիէն Գլօտ, պիր ինկէմէտէ օթուրմուշ օլուպ, կէօզլէրինի վալիտէսինէ աթֆ իթմիշ պուլունտուղու հալտէ, շու եօլտա միւլահաղա թթ. մէքտէ իտի:

— Պէն տախի բէք ալշագ, խային վէ ճանի պուլունտուրմ. Պու պապտէ ճէննապը Հագգտան վէ համա օլուն ճինանէթի վաղըմտան խապէրտար օլմանն պիշարէ Կուր. պանըմտան աֆվլըգ թէմէնի իթմէլիեիմ: Ահ, շու Լիւօր, ննայ իսմինէ նէ՝ գատար լանէթ օգուճագտաերմ, լաքին հագգըմ օլտուղու վէճհէ, էկէր պու իսիմ պէնիմ օլտա Դտի, իրթիքեապ Վիթմիշ օլտուղում ճինանէթին թամիրինէ մուվաֆ. ֆադ օլապիլիք իտիմ: Պէտպալթ վալիտէճիյիմ, քոն ուշգունտա րահաթճա ույու, էկէր Վուգթէտիր օլուր իսէմ, Կիմ միմի վէ Կգպալիմի սիրգաթ իթմիշ օլան վէ սանա պիւնճա ճէվրու ճէֆա չէքտիրմիշ պուլունտան էվլատ վէ բէտէր հագլարընտա իգթիզաի հալի իճրա իտէճէեիմ:

Օլ էսնատէ մատամ ժէրվէզ ավտէթ իթտի: Մարի-Գլօտուն տօտագլարընտա զայիֆ պիր նէֆէս չըգըպ, մուլախսաբէն տօտագլարը եարը աշըգ գալտը:

Ժիւլիէն. — (Աղլայարագ.) Հէր չէյ խիթամ պուլտու մատամ ժէրվէզ. պունտան պէօլլէ վալիտէմ եօգ տուր, տէտի:

Պատէհու մէրգում տէլիգանլը՝ էօլինին կէօզլէրինի գաբաերպ, հէման սօղումուշ օլան անլընը պուս իթտի:

Խասթա պագան գատըն, պու արա իֆատէեէ աղաղէ:

— Միւսիւ ժիւլիէն, պու կին խասթանըն եանընտա պէն տուրաճաղըմ. եարըն տախի սիզ վաղիֆէնիզի իճրա իտէրսինիզ, տէյի պէեան իյլէտի:

Ժիւլիէն եօրկունլուգտան թագաթ վէ տէրմանը գալմաւը, վէ մատտի վէ մանէվի գուվվէթտէն տիւշմիւշ իտու. կինտէն,

— Հագգըմըզ վար տըր մատամ ժէրվէզ, պէնիմ հիշ

թագաթըմ՝ եօգ տուր . պիր ազ իսթիրահաթտ միւհթան
ըմ . իմաի եարըն սապահ վախտէմին վէֆաթընը մէրճիինէ
խապէր վէրբայ կէլիրիմ : Անճազ , պիշարէ վախտէմին իւղէ-
րինէ եւ իճէ նազարէթ փթմէնիլի բէճա իտէրիմ , տէտի :

— Օլ պապտէ միւսթէրիհ օլուն :

Մուսխարէն ժիւլին , տիվարտան ասըմըշ օլան պիր
խաշը աշաղը ալըպ , նաշըն կէօքսիւ իւղէրինէ վազ իթտի ,
վէ սօն տէֆա անլընտան պուս իլէ , աղլաեարագ տիշարը
շըզտը :

Իլք կէճէնին վէ օ կիւնիւն չէտիտ հէեէճան վէ թէէս-
սիւրաթը իւղէրինէ , մէրգումուն միւլահազաթը գարըշըգ
հալտէ օլուպ , հերարէթի սէպէպիլլէ տամարլարընտա պիր
սըճագլըգ հիսս իտիլմէքտէ , վէ գուլագ թօզլարընըն շահ
տամարլարըն չարմագտա իտի :

Պու հալ իլէ խանէինէ միւսթարլէթ իտիպ , եաթաղընա
եաթտը , վէ եօրկունլուգտան վէ քէտէրտէն նաշի , ազ վա-
զըթտա տէրին պիր դըգուեա տալտը :

* * *

Գարիինի քիրամըմըղա պէեան իթտիկիմիզ վուգսաթ .
լարըն վագը օլտուղու կիւն , էօլլէտէն սօնրա , ժիւլ Մէրսիէ ,
եախօտ գօնթ ժիւլ-Արման տը Լիւսրնայ՝ Լիւգ-Լամպէն սօ-
գաղընտա մուգիմ Մատլէնտէն պիր թէգքիլէ ախը իթտի
քի , պունտա մէղպուրէ՝ տէհէթիլի տագըգասը եագըն օլ-
մագ միւնասիպէթիլլէ , ասլա վագըթ զայպ իթմէեէրէք ,
քէնտիսինէ պիր էպէ կէթիրմէսինի բէճա իլլէմիշ իտի . ժիւլ,
պու պապտէ ճէվապը բէտտ վէրէմէեիպ , ֆագաթ էվվէլճէ
Մատլէն իլէ կէօրիւշմէք իսթէտիկինտէն , մէղպուրէնին խա-
նէսինէ կիթտի , վէ քիմսէտէն կէօրիւլմէմէե խասսէթէն
տիգգաթ իտէրէք , վէ պու մագսէտլէ իհթիեաթը վէ էմրի
պասիրէթի էլտէն պրագմաեարագ , անըն օտասընա տախիլ
օլտու :

Պիշարէ գառընճըղազ՝ միւշքիւ վաղիեէթի իճապընճա

կիւճ հայ իլէ անագտա տուրապիլիպ, լէհճէսինտէ սօլկուն-
լաւ գ վէ քէնտիսինտէ թէրմանսրղլըգ միւշահէտէ օլունմագտա
իւտի: Պու ճիւմլէ իլէ ժիւիւն կէլաիկինի կէօրտիւկիւնտէ,
տօտագլարնտա թէպէսսիւմ հասըլ օլարագ, իքի էլինի ու-
ղաթտը, վէ մէրգում, սախթէ պիր մուհապպէթլէ մէղպու-
րէեի տէրաղուշ իթտիքաէն սօնրա, գարուեու գարասուր, վէ
անը պիր իսկէմլէտէ օթուրթտուրուպ, զանէթ լաթիֆ պիր
սէտա իլէ:

— Միւղտարը՛ պ մը օլուեօրսուն, աղիզէմ, տէաի:

— Էվվէթ, բէք զիեատէ մուղտարըպըմ. անագտա պի-
լէ կիւճ իլէ տուրապիլիեօրում: Տիւն պիր աղ եիւրիւնէպի-
լիեօրում, վէ պաշըմա կէլէճէկինի տէրք իթտիկիմտէն,
շարչըեա չըգըպ փքի կիւնլիւք զախիւրէմի տիւղտիւմ: Պո՛ւ
պապտէքի հարէքէթիմին բէք միւնասիպ օլտուղունու շիւմոի
անլանեօրում, չիւնքի պու կիւն նէրտիվէնտէն աշաղըեա էն-
մէեէ զայրը միւղթէտիրիմ:

— Գուրթուլմագլըղըն եագըն տըր, աղիզէմ:

— Էօյլէ օլտուղունու պէն պէ հիսս իտիեօրում, Պու սէ-
պէսլէ պանա պիր էպէ կէթիւրմէքլիկինի սէնտէն ըէճա իթ-
տիմ:

— Մէքթուպուն՝ վալիտէմ իլէ պէրապէր խըսըմըմըն
խանէսինտէ օլտուղում զէման եէտիմէ վասըլ օլտու: Տէք
հալ պիր պէհանէ իլէ անլէրտէն մուֆարագաթլա սէնին եա-
նընա կէլտիմ:

— Ա՛հ ժիւլ, սէն բէք խայրխահսըն . . . էպէեէ խապէր
վէրտին մի:

— Հէնուղ խապէր վէրմէտիմ, էվվէլճէ սէնի կէօրմէք
իսթէտիմ:

— Փագաթ շիմաի կիտէճէքսին, տէյիլ մի:

— Շիւպհէսիզ:

— Քէնտիսինի կէօրէճէք միսին:

— Պու կիւնտէն կէթիւրմէք պէյհուտէ տիր զանն իտէ-
րիմ, էպէնին թէէմին իտէճէկի կիպի, պէն տէ ոէնի թէէ-
մին իտէպիլիւրիմ քի, աղըլլարըն եարըն պաշլանանագ տըր:

— Կէն՞ գատրն (Մէրգումա պագարտգ .) Էմին միսին ,
— Գաթիէն Էմինիմ , զաթէն վագթիլէ թէպապէթլէ
մէշլուլ օլտուղումտան , Եանրլմադըրմա թէէմին օլապի-
լիբաին :

— Լաքին Եարըն :

— Պու կիւնտէն խտպէր վէրէճէկլումէն , Եարըն Եանըն-
տա պիր էպէ պուլունաճագ տըր :

— Սէն նէ՞ Էաբաճագսըն :

— Պէն առա Եանընտան ալըլմաճագաղըմ . . . սա-
պազլաբըն էրքէն պուրաԵա կէլիրիմ : Իմտի , իզթիրապա ,
Էմիրի պաօիրէթ խիլաֆընտա հաքէքէթէ ապա մահէլլ Եօգ-
տուր . սէն սապր իլէ պէնի պէքլէ : — Գուրթուլմագլըղընը
միւթէագըրպ , Էվլատըմըր գայտ իթտիրմէք իւզրէ տաիրէյի
պէլէտիէԵէ կիտէճէԵիմ :

— Էվլատըն օլտուղումտա թաաստիգ իտէճէք միսին :

— Հայ հայ , չիւնքի պու խուսուսու վատ իթտիմ :

Մատլէն . — (Պաշընը գօնթիւն ումուղումտա տաԵաթա-
րագ .) Սհ , պանա ճէսարէթ վէրիԵօրսուն :

Թիւլ . — Ճէսարէթ մի . վա , ճէսարէթին օլմազ տէլի
վէսվէսէ՞ մի իտիԵօրսուն : Պունունլա պէրապէր բէք զիԵատէ
ճէսարէթէ իհթիԵաճըն թլմաԵուճագ տըր . Եալընըլ չէնտ
տագըրգա աճը վէ ալըր իլէ հէր շէլ կէչէճէք տիր :

— Էվլէթ , ագիլանէ տիւչիւնէն իչին՝ պու Եօլտա իֆա-
տէ իթմէքլիք թապիի աիր . Լաքին նէ՞ չարէ քի , իքի կիւն-
տէն պէրու պազը կէճնա հիսսիԵաթը տախրիԵէ Ֆիքրիմի իշ-
ղալ իտիԵօր :

— Նէ՞ կիպի հիսսիԵաթ :

— Պանա Եօլլէ կէօրիւնիԵօր քի , պու միւչքիլ քէրթէ-
տէն գուրթուլմաճըպ , Էճէլլէ գուրպան օլաճագըմ :

— Փագաթ պու Եօլտա միւլահազալար՝ սըրֆ տիվանէ-
լիք էսէրի տիր :

Մատլէն . — (Բէլամընա տէվամ իտէրէք .) Էվլատըմը
կէօրմէքսիլին , անը տէրապուլ իթմէքսիլին ԷճէճէԵիմ վանն
իտիԵօրում :

Օլ էսնատէ կէնճ գատըն , զաթէն միթէէսսիր պիր հալտէ պուլունմասըյլա , հէօնկիր հէօնկիր աղլամաղա պաշլատը :

Ժիւլ . - Աղիզէմ , պիր թագըմ միւնասիպէթաղ հիսսիւ եաթ վէ միւլահաղաթ իլէ քէնտի քէնտիի պու սուրէթլէ միւքէտտէր գըլմագ տա մանէա եօգ տուր : Սէն հէնուզ կէնճ սին , գուվլէթլիսին վէ կիւզէլսին . խմտի նիչին էօլէճէքսին : Միւսթագպէլ սէնին իչին սաատէթ իհօան իտէճէք տիր , հաթթա մէմուլ իտէմէտիկին տէրէճէտէ սաատէթէ նայիլ օլաճագսըն : Պու հալտէ իւմիտվար օլ , իւմիտինի աւլա գաթ իթմէ : Միւլահաղա էթ քի , սէնին հաեաթըն պէնիմ իչին գըյմէթ տար տըր , վէ պէն սէնին իւզէրինէ նէզարէթ իտէն աէ պէնիմ :

Պէեանէ հաճէթ օլմատըղը իւզրէ , պու լաթիֆ սէօզլէր , Մաալէնի բէք չարուգ թէսկին իթտիքլէրինտէն , կէօզ եաշլարը եէրինէ թէպէսսիւմ գայիմ օլուպ ,

— Տիմէք եարըն էրքէն կէլէճէքսին , տէտի :

— Կէլմէեի վատ իթտիմ , վատըմը թութաճաղըմ : Սէն հէր չէյի հազըրլատըն մը :

— Էվլէթ , հէր չէյի հազըրլատըմ : Պագ պիր քէրրէ շու ֆաւքիալարա . . . թագիալարա . . . մինիմինի չօրապլարա . . . քիւրքիւ լիպասա . . . պուլնարտան պաշգա պիր խայլի պէեազ չամաշըրլար տա վար տըր . . . Սէնին սաեէնտէ հիշ պիր նօգսան գալմամըշ տըր :

Կէնճ գատըն պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա , զիր իթտիկի չէյլէրի պիրէր պիրէր վէ քէմալը մէսէրրէթլէ կէօաթէրմէքտէ իտի :

Ժիւլ . - Եանըլըեօրսուն , աղիզէմ , պիր չէյ նօգսան տըր :

— Նէ տիր :

— Պիր պէշիք :

— Անը խասսէթէն սաթըն ալմատըմ , չիւնքի չօճուղու մու քէճտի եանըմտա եաթըրմագ իսթէրիմ . . . Դօլլարըմը վէ գուճաղըմը քէնտիսինէ պէշիք մագամընտա գուլլանաճաղըմ :

— Պէնճէ պու պիր թէտպիրի միւնասիպ տէյիլ իսէ տէ , սէնին պիլէճէկին չէյ տիր :

Պու սէօղլէրտէն սօնրա ժիւլ կիթմէկէ հազըրլանտըղըն-տան , Մատլէն :

— Պու գատար չաքոճ գ մու կիտիեօրսուն . . . տէտի :

— Էվվէթ , ազիզէմ , վալիտէմին նէզտինէ ավտէթ իթմէիեիմ : - Եարընքի զայպուպէթիմ իչին քէնտիսինի հազըրլամալըբըմ : Սէն միւսթէրիս օլ , իքի կիւն մէզպուրէեի թէրք իթմէք իւզրէ ազլէ մուվաֆըգ պիր պէհանէ պուլուրում : Մէսէյա հէր հալտէ պիր սէյեահաթ իճրասընա մէճպուր օլ-տուզումու սէօյլէրիմ . . . լաքին պու կիւն քինտիսինի պիր չօգ եէրէ կէօթիւրէճէկիմտէն , կէճիքէմէմ : - Իմտի , թէքրար իտիեօրում , թէհամիւլիւ վէ իւմիտի էլաէն պրագմա . . . եարըն եինէ կէօրիւշիւրիւզ :

Մատլէն՝ Մ . տը Լիւսընայըն պօղազընա սարըլտը , վէ մէրգումու թէքրար կէօրէմէհէճէք տիր կիպի պիր մուհապպէթի չէտիտէ իպրազ իյլէտի : Ժիւլ , « Եարըն կէօրիւշիւրիւզ » տիեէրէք օրատան մուֆարագաթ իթտիքտէն սօնրա , կէլտիկի զէման իթթիխազ իթտիկի իհթիեաթը եինէ իթթիխազ պիրլէ , քիմէսնէ թարաֆընտան կէօրիւլմէքսիդին , սօգաղա վասըլ օլտու , վէ Մարգատէ սօգազընտան կէչտիկի սըրատա , մէթրուք դապրիսթանըն գաբուսունտան իչէրիեէ պիր տէֆա տահա աթֆը նազար իլէ , կիճէնին սաաթ պէշի րատտէլէրինտէ իգամէթկեահընա մուվասըլէթ իյլէտի , վէ պիր սաաթ գատար օթուրտուգտան սօնրա թէքրար աշաղը էնիպ , պաղչէպանըգ սլէաթը սաթան պիր մաղաղաեա ազիմէթլէ , պիր պէլ սաթըն ալտը , վէ պու պէլի քէօյէ կէօթիւրէճէկինտէն պահսլա , մազպուլմա պիր քեաղըտա սարտըրըպ , պիր իքի սաաթտան կէլիւ ալմագ իւզրէ , մաղաղատա պըրագտը , վէ պէտէլինի էօտէեիպ տըշարը չըգտը :

18

Ժիւլ, մէզքիւր մաղաղատան հարէքէթինտէն սօնրա պիր լօդանթանա կիտիպ գարնընը տօեուրտու, վէ սաաթ տօգու-
ղա գատար վագթընը օրատա կէչիտի: Դարանլըգ պաստը-
ղընտա պիր արապանա րաքիպէն, սաթըն ալմը վէ էմանէ-
թէն պըրագմըջ օլտուղու պաղչէպան պէլինի ալմանա կիթտի
վէ անտէն արապա իլէ խալի պիր մահէլլէ ազիմէթլէ, արա-
պանընը վէ արապանը սավըպ, եէտինտէքի պէլի բէչինին ալ-
թընտա միւմքին մէրթէպէ կիզլէեէրէք, զիքր իթտիկիմիզ
մէթրուք գապրիսթանա մուվասըլէթ իյլէտի, վէ էթրաֆընը
թէագիգ իտիպ, քիմէսնէ պուլունմատըղընա թէէմին օլտուգ-
տան սօնրա, մէզքիւր պէլի գապրիսթանըն տիվարընտան ի-
չէրիեէ աթտը, վէ պատէհու տօղրու քէնտի իգամէթ կեահը-
նա կիթտիքի, օլ էսնաաէ գաբուճու մատամ ֆրէզնօ հէնուզ
ուեամամըջ օլտուղունտան:

— Միւսիւ Պրիսօն, պու կէճէ մաթպաանա կիթմէեօր-
մուսունուզ, տէյի սիւալ իթտի:

— Խայր, պաղէն կիճէլէրի իսթիրահաթըմա միւսաատէ
օլունուր: Ֆագաթ եարըն իրի միսլի խըզմէթ կէօրէճէեիմ...
կիւնիւն պիր գըսմընը, վէ կիճէ սապահա գատար չալըմա-
ղա մէճպուր օլաճաղըմ:

Մէրգում սախթէ մուսահհիհ, եօգարը չըգմաղտան էվ-
վէլ գաբուճունուն օտասընտա պըրագմըջ օլտուղու քէնտի
անախթարընը ալտը, վէ պունուն եանընտա մէվզու օլան
գապրիսթան անախթարընա նազար իթտի:

Պիր խայլի հաֆթալարտան վէ այլարտան պէրու հէր
կիճէ եէկեանէ միւլահաղասը՝ չու եա պու գումարխանէեէ
կիթմէք օլտուղու հալտէ, եալընըգ օ կիճէ պու միւլահաղա-
տա պուլունմանըպ եաթաղընա եաթտը, վէ անինտէ ույ-
գուեա տալտը: Իրթէսի կիւն սաաթ օն րատտէլէրինտէ ա-

չաղը էնտիկինտէ , գաբուճու գարը նէրտիվէնի սիւբիւրմէք-
տէ օլուպ , Ժիւլիւ կէօրտիւկիւնտէ ,

— Միւսիւ Պրիսօն , պու գատար չարճուգ մու չալըճմաեա
կիտիեօրտունուզ , տէյու սօրտու :

— Էվվէթ , մատամ , պէնիմ իչին պիր կիճէ իսթիրահաթ
իտիլտիքտէն սօնրա , եինէ չսէֆալէթ պօյդէրտուրուղու ալ-
թընա կիրմէք զարուրի տիպ : - Կէչէրքէն տաիրէմին անախ-
թարընը օտանըգտա ապարմ :

— Բէք էյի , պէն տէ էօյլէտէն սօնըա տաիրէնիզի տիւ-
զէլթիլիմ , Օտամըն գաբուսու աչըգ օլուպ , Գըզըմ գահվալ-
թըսընը իտիեօր :

Ժիւլ աչաղը էնտի , վէ գաբուճունուն գըզը իլէ պիր
գաչ սէօզ թաաթի իթտիկի սըրատա , անախթարը հէր վա-
գըթի էնքսէրինէ աստը , վէ զաեթ մէհարէթլէ , վէ նա-
զարը տըգգաթը ճէլպ իթտիրմէքսիզին , գապրիթմանըն ա-
նախթարընը ալտը , Ֆիքրինտէն տէ , « Էկէր պու կիւն գապ-
րիսթանը զիհարէթ իթմէք իսթէեէն օլուր իսէ , բէք զարիպ
օլուր » տէյի միւլահազա իթմէքտէ իտի :

Օրատան չըգտըգտան սօնրա , պիր սէբէթճի տիւքեա-
նընա կիտիպ , պիր սէբէթ վէ պիր մըգտար էքմէք , իքի շի-
չէ Պօրտօ շարապը , պիր սօղուգ թաւուգ . պիր աղ մէյվէ
վէ պօղաչա սաթըն ալարագ , պունլարը սէբէթի տէրունին-
տէ եէրլէշտիտի , վէ Էրնէսթին սօգաղընա տօղուու եօլա
չըգտը :

Մէգքիւր սօգաղա կիրտիկինտէ , իքի կիւնտէն պէրու
Մատէնին իգաթէթ իթմէքտէ օլտուղու խանէտէն պիր գա-
տըն իլէ քիւչիւք պիր Գըզըն տիշարը չըգաբգալարընը կէօր-
տիւ :

Պու գատընըն գօթուղու ալթընտա շամաչըրճը ալէա-
թընը հավի պիր բաբէթ , վէ ումուղունտա պիւեիւք պիր չա-
մաչըր պօղաչա պուլունմագաղա իտի ,

Ժիւլ . մէրգումէ գարընըն , Մատլէնին իգամէթ իթտիկի
խաչէնին գաբուճուսու , վէ Լանընտաքի չօճուգ տա Գըզը օլ-
տուղունու թանըտը :

Ժիւլ, մէրգումլարը գարշըլատըղը զէման ատըմլարընը աղըրլաթտը, վէ վալիտէսինին՝ շօճուղունա շու սէօզլէրի սէօյլէտիկինի իշիթտի:

— Ձաբուդ կիթ էքմէյինի ալտըգտան սօնրա կէլ, վէ սաաթ տէօրթտէ չամաշըրխանէեէ եէմէկիմի կէթիըէճէկին վադթա գատար տիշարը չըգմա: Պէն անճադ եարը կիճէ ավտէթ իտէճէեհիմ:

— Բէք էյի, վալիտէ:

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, վալիտէ վէ գըղը պիրէր թարաֆա այըրըլպ կիթտիլէր:

Մ. տը Լիւսընայ՝ գաբուճու գարընըն ավտէթ իթմէեէ, ճէկինէ էմին օլտուգտան սօնրա, տէրունը խանէեէ կիրտի, վէ Մաալէնին տաիրէսինէ տուխուլինտէ, մէզպուրէ, լէհճէսի սօլմուշ օլարագ եաթմըշ իտի: Սօն տագըղալար եագլաշմըշ օլտուղունտան, պիշարէ գատընճըղազ միւշքիլ պիր վազիեէթտէ պուլունուեօրտու:

Ժիւլ, մէզպուրէեէ խիթապէն,

— Իշթէ, սէվկիւլիւմ, կէօրիւեօրսուն ա՛, վատ իթտիկիմ վէճհլէ էրքէնճէ կէլտիմ, տէտի, վէ համիլ օլտուղու սէրէթի եէրէ գօյտու:

Մատլէն. — (Մէսէրրէթ վէ թէպէսսիւմլէ.) Ա՛հ, սէնի կէօրտիւկիւմտէն տօլայը պաթիեարմ: — Պուրատա պուլունմագլըղըն պանա ճէսարէթ վէրէճէք տիր: Էպէեի կէօրտիւն միւ:

— Պու սապահ մահէլլէտէ մուգիմ իքի էպէնին խանէլէրինէ կիթտիմ: Իքիսի տէ մուվագգաթէն զայպուպէթ իթմիշ իտիլէր: Լաքին վէսվէսէ իթմէ, չիւնքի մահէլլի իգամէթինի պիլտիրմիշ օլտուղումտան, խանէլէրինէ ավտէթ իտէր իթմէզ պուրաեա կէլէճէք տիրլէր: Իլք կէլէն թէրճիհ օլունաճագ տըր:

— Ալլահ վէրէ տէ կէճիքմէսէլէր, զիրա զիեառէսիլլէ աճը հիսս իտիեօրում:

— Սապըրը վէ ճէսուր օլ:

Մէզպուրէնին աղըրըն հէման պիրտէն պիրէ քէսիլիպ,

քենտիսի տէ քէսպի սիւքիւնէթ իթտիկինտէն , եէրտէ գօնուլ-
մուշ օլան սէքէթի կէօսթէրէրէք ,

— Պանա նէ՞ կէթիրտին , տէյի սիւալ իթտի :

Մ. տը Լիւսընայ՝ սէքէթին իչինաէ պուլոււնան էշեանը
շըգարտը , վէ միւթէագըպէն ,

— Պիրլիքտէ թաամ իտէճէկիմիզի տիւշիւնտիւկիւմտէն ,
իգթիզա իտէն շէյլէրի կէթիրտիմ , տէտի :

— Գարնըմ աճ տէյիլ տիր , վէ պիր լոգմա շէյ եէմէեէ
իգթիտարըմ եօգ տուր : Ֆագաթ սէն եէմէեիինի եէ . . . սէ-
նի՝ եանըմտա վէ սուֆրատա օթուրմուշ կէօրտիւկիւմէ մէմ-
նուն օլուրում : Անճագ սանա ըէֆագաթ իթմիշ օլմագ իչին ,
պիր բարշա պօղաշա եէմէկէ ճահտ իտէճէեիմ :

Ժիւլ , աճըգմըշ օլտուղունտան , Մատէնին եաթաղը
եանընա քիւշիւք պիր մասա վաղ իտէրէք , եէմէեէ պաշլա-
տը :

Ջանն իտէրսին քի Մ. տը Լիւսընայն օրատա պուլուն-
մասը Մատէնին աղրըսընը իզալէ իթտիկինտէն , մէզպուրէ
հալը սիւքիւնէթտէ իտի :

Մէրգում տէլիգանլը թաամընը պիթիրտիքտէն սօնրա ,
գապրիսթանա նազըր օլան բէնչիրէլէրէ տօղրու իլէրլէտի՝
վէ հէր թարաֆա կէօզ կէզտիրիրէն , իւք կիճէսի տիվարըն
իւզէրինտէն աթմըշ օլտուղու պաղչէպան պէլինի չաեըր չի-
մէնլէր իւթիւնտէ միւշահէտէ իյլէտի :

Օ անտէ տօտագլարընտա միւտհիշ պիր թէպէսսիւմ հու-
սուլէ կէլիպ , գապրիսթանըն գարշը ճիհէթինտէ քեային էվ-
լէրին բէնչիրէլէրինէ գատար նաղարը տիգգաթը աթֆ օլուն-
տու : Պու բէնչիրէլէրին ճիւմլէսի , պիրինտէն մատաա գաբա-
լը օլուպ , աշըգ օլան բէնչիրէտէ , պիր տէլիգանլը քիմնէ ,
տիրսէքլէրինի տէսթէեէ տաեաթմըշ վէ պաշընը էլլէրի տէ-
րունինէ ալմըշ օլտուղու հալտէ , աղլաեօր կիպի կէօրիւն-
մէքտէ իտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ օ տէլիգանլըեր թէտգիգէ վագըթ
պուլմագտան , Մատէն թարաֆընտան չաղըրլտըղընտան , մէր-
գումէնին եաթաղը եանընա կիթտի , վէ օ նէ՝ իսթէեօրսուն ,

սէպիկիւիւմ, տիմէսինտէ, Մատլէն, « Էպէ կէլմէեօր » տէյի
ճէվապ վէրտի :

Ժիւլ սաաթընա պագար : Օլ էսնատէ սաաթ տէօրթ օ-
լուպ, դաբուճու գարընըն քէնտի գըզընա, սաաթ տէօրթ-
տէ նափագասընը չամաշըրխանէեէ կէօթիւրմէսինի իիթար
իթմիշ օլտուղունու խաթըրլատը . իմտի օ տագըզատա գաճ
բուճունուն տարիէսի խալի օլտուղունտան, քիմէսնէ թարա-
ֆընտան կէօրիւմէք գօրգուսու օլմահարագ աշաղընա էնէ-
պիլէճէկի ճիհէթլէ,

Էպէսին կէճիքմէսինէ մանէա վէրէմէեօրում, կիտիպ
թահգըզ իտէեիմ, տէտի :

Մատլէն . - (Էնտիշէ իլէ .) Պէնի եալընը՞ղ մը պրագա-
ճագսըն :

— Էկէր տիշարը չըգմամը իտթէրսէն, սէնի եալընըզ պը-
րագմագըլըլմ լազըմ տըր :

— Կիթ, ֆագաթ չաբուգ ալտէթ էթ : Անաթարը պիր-
լիքտէ կէօթիւր :

Ժիւլ, դաբուճու իքի տէֆա քիլիալէտիքտէն սօնրա ա-
շաղը էնտի, վէ թահգըզաթ իչին կիթմիշ օլտուղունու Մատ-
լէնէ զանն իթտիրմէք իւզրէ եարըմ սաաթ գատար սօգագ-
լարտա տօլաշը, վէ պատէհու իլք կիւնքի կիպի քիմէսնէ-
տէն կէօրիւմէմէք իւզրէ, քէմալը պասիրէթ վէ իհթիեաթլէ
եօգարը չըգար :

Մատլէն, սապըրսըզըզ իչինտէ օլարագ պէքլէմէքտէ օլ-
տուղունտան, ժիւլիւ կէօրտիւկիւնտէ,

— Նէ խապէր, տէյի սօրտու :

— Էպէ՝ սաաթ ալթըր րատտէլէրինտէ ալտէթ իտէճէկի-
նի խանէսինէ խապէր ձլէօնտէրմիշ . Պէն տէ իգթիզա իտէնի
սէօյլէմիշ օլտուղումտան, էվինէ ալտէթինի միւթէագըպ
պուրահա կէլէճէք տիր : Տիկէր էպէ պուրատան ուղագ մա-
հէլլտէ իգամէթ իթտիկինտէն, օնա կիթմէտիմ, չիւնքի սէնի
ուզուն միւտտէթ եալընըզ պրագմագ իսթէմէեօրում :

Պիշարէ գատընճըզազ՝ մէրգում տէլիգանլընըն սէօզլէ-
րինէ քէօր քէօրունա էմիլիեթ իթմէքտէ օլտուղունտան, պու-

խօստուտա անրն եալան սէօյլէմէսի ինթիմալի ֆիքրինէ պի-
լէ կէլմէեիպ, անճագ,

— Տիմէք պէքլէմէք լաղըմ տըր . . . սապը իթմէլիեիմ,
տէտի :

Մէզպուրէնին չէտիտ աղրըլարը պիրտէն պիրէ պաշլատը
իսէ, չէնտ տագըգա իմթիտատ իթտի : — Մ, տը Լիւսընայ
տէրունը օտատա էնինէ պօեու՛նա տօլաշմագտա օլուպ, Մատ-
լէնին իշմէք արզու իթտիկի պիր գատէհ ըխլամուր չիչէյի
սուեու՛նու վէրտի, վէ մէրգու՛մ ուսթա պիր գօմէտեաճը օլ-
մասըյլա, խըտմէթի վագըասընտա քէմալը միւտարաաթ իպ-
րազ իյլէտի :

Պիչարէ գատընճըղազ իսէ, մէսէրրէթի ազիմէ իչինտէ
օլուպ, տօլաճագ ճիկէրբարէսինին միւսթագպէլի թէէմին օ-
լունմուշ զանն իթմէքտէ իտի :

19

Կէնճ գատըն ըխլամուր չիչէյինին սուեու՛նու իշտիքտէն
սօնրա, ժիւլ, բէնչիրէեե եագլաշտը, վէ իքինճի տէֆա օլա-
րագ, գարշըսընտաքի էվին աչըգ պուլունան բէնչիրէսինէ աթ-
ֆը նազար իթտի :

Աղլամագտա օլտուղու զանն օլունան տէլիգանլը՝ էլան
այնի վազիեթտէ պուլունուպ, նալեաճ. եանընա եաշըճա
պիր գատըն կէլիպ, էլինի ումուղու իւզէրինէ գօյտուղուն-
տան, տէլիգանլը սարսըլարագ արգասընա տէօնտիւ : Անրն
արգասընտա տալի թէքմիլէն սիեաճ էսվապ կիեինմիշ պիր
ատէմ պուլունուպ, տէլիգանլը պու ատէմի սէլամլատը : Միւ-
սիննէ գատըն բէնչիրէեի գաբատը :

Օգուեանլարըմըզ, մէրգու՛մ տէլիգանլընըն ժիւլ Արման
տը Լիւսընայըն վէլէտիղինա պիրատէրի ժիւլիէն Գլօտ օլտու-
ղունու չիւպհէսիզ թանըմըշլար տըր :

Շիմտիքի հալտէ ժիւլիէն հագգընտա պահս իտէլիմ :

Մերգում սապահլաւըն էրքէն տաիրէյի պէլէտիէնէ կիտիպ , վալիտէսինին վէֆաթընը խապէր վէրտի , վէ ճէնաղէ ալայընըն իճրասը զըմնընտա իճապ իտէն թէտապիրի իթթի-խաղ իյլէտի : Պատէհու միւթէվէֆիէնին օտասընա կէլիպ , եաթաղը եանընտա տիզ չէօքէրէք , ուզուն միւտտէթ տուա իթտի , վէ պաշ թարաֆընտա իքի ատէտ մում եանմըչ օլան մէզքիւր եաթաղըն եանընտան գալգտըգտան սօնրա , սէրին-լէմէք , հավա ալմագ վէ սէրպէսթճէ աղլամագ իչին , բէնչի-րէնին էօնիւնէ կիթտի ,

Ժիւլիէնին ումուզունա էլինի վաղ իթտիկինի ժիւլ տը Լիւսընայըն կէօրտիւկիւ միւսիննէ գատըն՝ խասթա պագան գարը օլուպ , սիեան էսվապ կիյինմիչ օլան քիմնէ տէ էօլիւ-լէրի մուայեէնէ իթմէք վաղիֆէսինի հայիզ պուլունան թա-պիպ իտի :

Ճէնաղէ ալայընըն իրթէսի սապահ սաաթ օն պիրտէ քճ-րասը մուգարրէր օլուպ , օ կիւնիւ ժիւլիէն տըշարը չըդտը , վէ ագչամըն սաաթ եէտիսի րատտէլէրինտէ միւթէվէֆիէն վալիտէսինին խանէսինէ ալտէթ իթտի :

Իպթիտաի էմրտէ , վալիտէսինին վէֆաթը մէրգումուն ֆիքրինտէն՝ Հանրիէթ Տօրէյին խաթըրէսինի իզալէ իթմիչ ի-տի իսէ տէ , պու հալ մուվագգաթ օլուպ , ազ սօնրա , պի-չարէ տէլիգանընըն՝ վալիտէսինին ղայպընտան աօլտը հա-սըլ օլմուշ օլան էվլատըգ քէտէրինէ , իզթիրապը գալպէ միւթէալիիգ տիկէր պիր քէտէր իլավէ օլունտու :

Պիր խասթա պագան գատըն՝ միւսիւ ժիւլիէնէ խիթա-պէն .

— Կիճէ պէն պուրատա գալաեըմ մը , տէտի :

Ժիւլիէն . - Խայր , թէչէքքիւր իտէրիմ , մատամ Ժէր-վէզ , եալընըզ պէն գալըրըմ , ֆագաթ ըէճա իտէրիմ , սաաթ օնտա կէլին քի , ճէնաղէ պիւլէթլէրինի վասըթանըզլա թէվ-զի իթտիրէնիմ :

— Բէք էյի , միւսիւ ժիւլիէն . . . անճագ սիզ պիր շէյ եէմէք իսթէրմիսինիզ :

— Գարնըմ աճ տէյիլ տիր :

— Լաքին հէր հալտէ պիր աղ եէմէք եէմէքիկինիդ Լա-
զըմ տըր : Աճ գալմագլա խասթա օլմագտա նէ՝ ֆաիտէ վար
տըր : Սիգէ պիր աղ թաղէ չօրպա , էքմէք , շարապ , վէ պիր
բարչա սօղուգ հաչլամա կէթիրէեիմ :

— Բէք էյի , մատէմ քի իսթէեօրսունուզ կէթիրին , եէ-
տինիզտէ ագչէ գալմը՞ մը :

— Էվվէթ , էվվէթ . . . Էնտիչէ իթմէերին , իչէրուտէ հի-
սապըմըզա պագարըզ :

Խասթա պագան գարը տիշարը չըգտըղը զէման , մաթ-
պու ճէնազէ պիլէթլէրի կէթիրիլտի :

Ժիւլի , տէրհալ պու քեաղըտլարը փիւրմէեէ պաչատը ,
ֆագաթ մատամ ժէրվէզ թաամընը կէթիրտիկինտէ իշպու
մուամէլէսինի գաթթ իթտի , վէ մէզպուրէ գատըն՝ թամ
սաաթ օնտա մուվասըլէթ իտէճէկինի վատ իլէ , մուֆարա
գաթ իյլէտի :

Ժիւլիէն եալընըզ գալտըղընտա , իլթահօըզըղընա րադ-
մէն պիր աղ էթ , էքմէք եէտի , վէ պիր գատէհ շարապ իչ-
մէքէ , պաչընտա աղըըլըզ մէվճուտ օլմասըլա պէրապէր ,
վիճուտճա նէվիմա ֆէրահըլըզ հիսս իթտի :

Մուաթխապէն մէրգում , վալիտէսինին ճէնազէ ալպըն-
տա հազըր պուլունմալարընա արզու իթտիկի էչլասըն իսիմ-
լէրինի՝ տիւրմիշ օլտուղու պիլէթլէրին իւզէրինէ եազտը : Էշ-
խասը մէզքիւրէ՝ քէնտի արգատաչլարընտան հիսապլարընա
չալըշտըղը միյմարլարտան , վէ Մարի-Գլօտուն հէնուզ հա-
եաթտա պուլունան պազը ուզագ ագրապասընտան միւրէք-
քէպ իտի :

Ժիւլիէն իշի հէնուզ պիթիրմիշ իքէն , մատամ ժէրվէզ
կէլտիկինտէն , ճէնազէ պիլէթլէրինտէն բօսթա իլէ կէօնտէրի-
լէճէք վէ խանէլէրինէ պրագըլաճագ օլանլարը մէզպուրէեէ
թէսլիմ իթտի , վէ խասթա պագան գարը :

— Պունլարը եէրլէրինէ թէսլիմ իտէրիմ վէ եարըն սա-
պահ տախի մէրհումմէ վալիտէնիդի քէֆինլէմէեէ կէլիրիմ :
Սիզ , միւսիւ Ժիւլիէն , ճէսուր օլուն . . . նէ՝ գատար մէհուս
օլսանըզ , էօլիւլէր եինէ տիրիլմէզ , տէտի :

Պու սէօզլէրտէն սօնրա մէրգումէ օրատան մուֆարագաթ իթտի :

Ժիւլիէն , ճէնաղէնին եաթմըլ օլտուղու եաթաղըն եա-
նընտա եալընըլ գալտըղընտա , մահլունիյեթ պախը թէֆէք-
քիւրաթա տալտը :

Մէթրուգ գապրիթանըն տիկէր թարաֆընտա վէ գար-
չըտաքի խանէ տէրունինտէ իսէ , Մատլէն , զանէթ չէտիտ
աղըրլարա թութուլմուլ օլտուղունտան , ինլէմէսի իչիտիլմէ-
մէք իչին , չարչապլարը իչինտէ պիւզիւլիւպ չէքիլմէքտէ , վէ
Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ եիւզիւ թէր իլէ միւլէմմա օլտուղու հալ-
տէ , տէհլէթի տազըգաեա ինթիզարէն , տէրունը օտատա
էնինէ պօյունա կէզմէքտէ իտի : Մէրգում պիրտէն պիրէ վէ
կիւեա քէնտի քէնտիեթ սէօյլէրճէսինէ ,

— Էպէ նէ՛րէտէ գալտը . . . աճապա քէնտիսինի կէթիլը-
մէեթ կիթսէ՛մ մի , տէտի :

Մատլէն՝ իզթիրապընըն զիեաալէլէլմէքտէ օլտուղու պիր
սըրատա , շու սէօզլէրի սէօյլէեթճէք գատար քէնտիսինտէ
գուվվէթ պուլապիլտի :

— Խա՛յր , խա՛յր , պէնի եալընըլ պրագմա . . . պուրատա
պուլունմանը իսթէրիմ . . . էօլէճէեիմ զանն իտիեօրում . . .
լաքին եալընըլըգտա էօլմէք իսթէմէմ :

Ժիւլ , կիթմէք , հաթթա արամագ ֆիքրինտէ աւլա
պուլունմաեօրտու իսէ տէ , Մատլէնին աղըրլարը գարչըսըն-
տա ֆիթուրպուլ կէօրիւնմէք իսթէմէմէքտէ իտի : Պիր արա
սիւքիւնէթ վազը օլուպ , պիր սաաթ գաաար իմթիտատ իթ-
տիքտէն սօնրա , աղըրլար՝ էվվէլքինտէն չէտիտ վէ թէհամ-
միւլ օլունմագ պիր տէրէճէտէ թէքրար պաշլատը :

Վազը համլ վագթը եագլալմագտա օլտուղու անլաշըլը-
եօրտու :

Իշթէ պու սըրատա Մատլէն , իրատէթի քէնտինտէն
չըգմաղլէ , աճը աճը նիտալէր րէֆինէ պաշլաեըպ , Ժիւլ տը
Լիւսընայ քէնտի քէնտիեթ վէ հիտտէթլէ ,

— Պու ֆիղան ու նիտալէր՝ կիճէնին սուսուղու էսնա-
զընտա , պիւթիւն խանէ խալգընը ուեանտըրապիլիլէր , վէ

աճապա ատէ՛մսի էօլտիւրիւեօրլար տէյի վազըայը կէօրմէեէ կէլէնլէր օլապիլիր , տէտի :

Մատլէն եէնիտէն պաղըրմադտա օլտուղունտան , Ժիւլ , պիչարէնին գօլլարընը գըրմադ տէրէճէսինտէ թուլթարադ ,
— Սո՛ւս օլ , սո՛ւս օլ , տէյի էմր իթտի :

Մէրգուժուն սէսի օլ գատար թէհտիտամիզ , հարէքէթի օլ տէրէճէ շէտիտ իտիքի , կէնճ գատըն տէհշէթինտին նաշի ֆէվզ էլ ատէ միւթէէսսիր օլուպ , պիր գաշ սանիյեէ քէնտիսինի թէսկին իտէպիլտի իսէ տէ , մուախարէն աղըրօը երինէ ղալէպէ իթտիկինտէն , պօղազընտան քէսկին պիր նիտա չըգտը :

Ժիւլ , լէհճէսի սօլմուշ , կէօզլէրի հատտէն զիեատէ աչըմըշ , վէ նըսֆէն ճիննէթ քէսպ իթմիշ օլտուղու հալտէ , տէրհալ , Մատլէնին պաշը ալընտաքի եասթըզլարտան պիրինի չէքիպ , եիւզիւնէ տաեաթտը վէ վար գուվլէթիլլէ թուլթտու :

Պիչարէ գատընճըղազ , խըրլաեարադ ,

— Պօղուլուեօրո՛ւմ . . . պէնի էօլտիւրիւեօրսո՛ւն . . . էօլիւեօրո՛ւմ . . . տիմէքտէ իտի իսէ տէ , պու խըրլամասը խարիճտէն իշիտիլէմէզ իտի :

Վիճուտունուն սօն տէֆա հարէքէթինտէ , տիւնեաեա պիր չօճուգ կէլտի , ֆագաթ պիչարէ վալիտէնին ճիսմի տէ , էօլիւ կիպի սէրթլէշտի վէ գըմըլտամազ օլտու :

Մ. տը Լիւսընայ քէնտի քէնտիեէ վէ տէհշէթլէ ,

— էօլտի՛ւ . . . պէն էօլտիւրտի՛ւմ . . . տէյի պէեան իյլէտի , վէ պիրտէն պիրէ վիճուտի , շէտիտ պիր թիթրէմէ իլէ սարսըլտը :

Զօճուգ՝ հէնուզ տօղմուշ օլանլարա մախսուս պիր սէս չըգարմասընտա , Ժիւլ , պու մասուժու , օտանըն աէրունինտէ պուլունան էսկի պիր շալա սարըպ , պիր պօղշա հալինէ վազ իթտի , վէ պատէհու բէնչիրէեի աշըպ , մէզքիւր պօղշաեը գապրիսթանա ֆըրլաթտը :

Իշպու պօղշա՝ քիւչիւք պիր աղաճըն տալլարընա թէսատիւֆլէ \ պիր իքի սանիյեէ գատար օրատա գալտըգտան

սօնրա , պօյլարը ուզամըջ օլան չալը չըրբըլար իւզէրինէ տիւշ-
տիւ :

Պու վահչի ճանվէր՝ սօղուգ գանլըլըղընը քէսպ իթտի-
կինտէ ,

— Շիմտի տէ մէքթուպլարըմը էլտէ իտէեիմ , տէտի :

Պինսպէրին տէրունը օտատա պուլունան սանտըգ վէ
տօլապլարը թէհարրի իտէրէք իքի կիւն էվվէլ քէնտիսին
Մատլէնէ վէրմիշ օլտուղու ագչէնին պագըյեէսինի ալտըղը
կիպի , մավի պիր գօրտէլա իլէ պաղլանմըջ օլան պիր տէմէթ
մէքթուպլարը տա էլտէ իթտի , վէ քէմալը սիւքիւնէթլէ գօր-
տէլանը սէօքիւպ , տօղաճագ չօճուգտան թէհիքէլի սուրէթ-
տէ պահս իթմիշ պուլունտուղու մէքթուպուն՝ մէգքիւր տէ-
մէթ տախիլինտէ օլուպ օլմատըղընը անլամագ իւզրէ , քեաֆ-
ֆէյի մէքթուպլարը կէօզտէն կէչիրտի :

Մէրգուլմ արատըղընը պուլուպ , մէսէրրէթլէ ,

— Հա՛ իշթէ պուլտում . . . էն մուհիմմ իշ պու տուր ,
տէտի վէ մէքթուպը մէգքիւրու էլպիսէսինին եան ճէպինէ
վազ իտիպ , տիկէրլէրինի տէ պիւքիւպ արտ ճէպինէ աթ-
տը , վէ մուախարէն պիրուհ վէ չիւպհէսիզ վէֆաթ իթ-
միշ օլան Մատլէնէ սօն տէֆա աթֆը նազար իլէ , շաբգա-
սընը կիեինտիքտէն սօնրա , օրատան տիշարը չըգտը :

Օլ էսնատտէ եարը կիճէեի պիր սաաթ կէչմիշ օլուպ ,
քիմէ թարաֆընտան կէօրիւմէքսիզին վէ պինսպէրին թա-
նըլմագսըղըն , խանէի մէգքիւրտէն սավուշմասը , քէնտիսի իչին
ֆէվգէլատէ հաիզի էհէմիեթ օլմասըյլա , գարանլըգ նէր-
տիվէնտէն տեագլարընըն ուճունա պասարագ աչաղը էնտի .
վէ պիր թագրիպ սօգագ գաբուսունու աչըպ հէման քէնտի-
սինի տիշարը աթտը : Վագաա գաբուճու գարը , պիր գաբու
աչըլմասը սէսի իշիտէրէք պիրտէն պիրէ ուեանտը իսէ , միւս-
թէճիլլէրինտէն պիրինին ավտէթինի զանն իլէ , էհէմիեթ
վէրմէտի :

Ժիւլ , սաղ վէ սօլ թարաֆլարա պագըպ , քիմէսնէ պու-
լունմատըղընա թէէմին օլտուգտան սօնրա , Մարգատէ սօգա-
ղընա փօղրու իլէրլէտի , վէ մահուտ գապրիսթանըն գաբու-

սղենա վասըլ օլտուղունտա , էվվէյնէ աչըրմըշ պուլունտուղու
անախթար վառըթառլա մէգքիւր գաբուեու աչտը :

Ժիւլին գապրիսթանա կիրտիկի ղէման, ժիւլին Դօտուն
նէզտինէ կէլէլիմ :

Մէրգում, ուլգուսունու տէֆ իթմէք իւզրէ , միւթէվէ-
ֆիեէ վալիտէսինին տաիրէսինտէ իւք օտանըն բէնչիրէսի էօ-
նիւնէ կիտիպ օթուրտու , վէ նազարը աիգգաթընը գապրիս-
թանա աթֆ իթմիշ օլտուղու հալտէ , հէմ Հանրիէթ Տօրէյի,
հէմ տէ էն սօն քէրթէսինտէ վալիտէսինին քէնտիօինէ վագը
օլմուշ օլան իֆատէսինի տիւչիւնմէքտէ , վէ քէնտի քէնտիեէ
շէօյլէ տիմէքտէ իտի :

— Գոնթէս տը Լիւսընա՛յ . . . պէն գօնթ տը Լիւսընա
թէսմիեէ օլունաճագ իտիմ, վէ օ հալտէ Հանրիէթի սէվմէեէ
տէ հագղըմ օլուր իտի . . . ճինաեէթի վագըամը թամիր ի-
տէպիլիր իտիմ, չիւնքի ասալէթլէ պէրապէր , իգպալ ու սէր-
վէթ սահիպի օլապիլիր իտիմ . . . Պու սուրէթլէ Հանրիէթ
զէվնէմ օլապիլիր իտի :

20

Ժիւլին պու եօլտա տիւչիւնիւր , եախօտ րիւեա կէօ-
րիւրքէն , կէօզլէրինի , նասըլ քի սէօյլէտիք, օթուրմուշ օլտու-
ղու գարանըգ օտանըն բէնչիրէսինտէն , մէգքիւր գապրիս-
թանա աթֆ իթմիշ իտի :

Ժիւլ-Ուրման գապրիսթանա կիրտիկինտէ , տօղրուճա ,
պէլի աթմըշ օլտուղու թարաֆա կիտիպ , մէգքիւր ալէթի
ալտը , վէ պունուն սարըլմըշ օլտուղու քեաղըտը չըգարըպ ,
չօճուղուն տիւչիւն պուլունտուղու ճիհէթի պուլմագ իւզրէ ,
տէրունինտէ ըշըգ եանարագ Մատէնին նաչընը պրագտըղը
օտանըն բէնչիրէսինէ տօղրու իլէրլէտի : Մէգքիւր ըշըգ և մէր-
գումա ըհպէր օլուպ , տիլլէրինէ գատար եիւքսէլմիշ պու-
լունան չաեքըլաղըն իչինտէ օթուգ ատըմ գատար ալմըշ ի-

քէն , աեազլարրնա թէսատիւֆ իտէն պիր պողչանըն էօնիւն . աէ տուրտու , վէ պու պողչաեը գօլթուղու ալթընա վազ իւլէ , գապրիսթանըն պիր քէօշէսինէ միւթէվէճճիհ օլուպ , պիր աղաճըն եաբրազլարը ալթընտա նըսֆէն զայպ օլտու :

Զօճուղուն սարըլմըշ օլտուղու շալ բարչասը աշըլմըշ օլտուղունտան , քիւչիւճէք պաշը իլէ վիճուտի կէօրիւնմէքտէ իտի :

Ժիւլ մէգքիւր պողչաեը պիր մէզար թաշը իւզէրինի վազ իլէ , մէզարճըլարա մախսուս մէհարէթլէ պիր մէթրօ տէրին . լիկինտէ պիր մէզար գազըար . անճագ էլինտէքի ալէթին պիր թաշա իսնայէթլէ սէս չըգարմամասընա իթինա կէօսթէրմէքտէ իտի իսէ տէ , պու իհթիեաթ վէ տիգգաթը վահի իտիս , չիւնքի քէնտիսինին մահզա գապրիսթանտա պուլունմասընա զարը տիգգաթը ճէլպ իթմիշ իտի :

Շէօլլէ քի պէեան իթտիկիմիմ վէճհլէ , ժիւլիէն-Գլօտ , միւթէվէֆիեէ վալիտէսինին պիրինճի օտասընտա բէնչիրէ էօնիւնտէ օթուրմուշ օլուպ : տիրսէկինի բէնչիրէնին տէսթէկինէ տաեաթմըշ օլտուղու հալտէ , պիր միւտտէթտէն պէրոա գապրիսթանա աթֆը նազարը տիգգաթ իթմէքտէ օլմասըլլա , կէօզլէրի թէտրիճէն գարանլըզա ալըշտըղընտան , էվվէլճէ միւպհէմ կէօրիւնէն շէքլլէր աշիքեար օլմաեա պաշլամըշլար իտի :

Մէրգում տէլիգանլը , նակեահ , պիր քիմսէնին գապրիսթան տէրունինտէ եիւրիւմէքտէ օլտուղունու կէօրմէքլէ սարսըլտը , Պու ատէմին ումուղունտա ուզուն սարըլ պիր ալէթ օլուպ , մալիւմիւմիւզ օլտուղու իւզրէ , իշպու ալէթ ժիւլին ֆիլի ճինսեթթըքեարանէսինտէ գուլլանմագ իչին սաթըն ալմըշ օլտուղու պէլ իտի :

Ժիւլիէն քէնտի թէնէզգիւհի իչին մէթրուգ պիր մէզարիսթանը ինթիլապ իթմիշ օլան մէգքիւր կիճէ սէյիադընը , ֆէվգէլատէ մէրագլէ կէօզիւնտէն աեըրմաեըպ , անըն տաւրաուղունու , եերէ էյիլտիկինի , վէ նէ օլտուղու տնլաշլմաշ եան պիր մատտէեի ալտըգտան սօնրա թէքրար եիւրիւմէեէ պաշլատըղընը , վէ պիր աղաճըն տալ վէ եաբրազլարը ալ-

Թընտա նըսփէն նապէտիւն ուտողունու կէօրտիւ :
Աղաճըն եաբրազլարը Ժիւլիէն Դլօտուն կէօղէրինէ մա-
նի ումագըա պէրապէր , գոնթ տը Լիւսընայրն մուամէլէսինի
քեամիլէն սէթը իտէմէաիլէրինտէն , Ժիւլիէն քէնտի քէնտի-
նէ շու սէօղլէրի սէօլլէտի :

— Պու ատէմ պիր մէզար գաղըօր : . . պու պապտէ
շիւպհէնէ մահէլլ եօգ աուր . . . աճապա մէզարլարը սօեան ,
եախօտ խարիճտէ չալաղը էշեանը մէզարլարտա կիղլէնէն
պիր սարբօ մի , եօգսա պիր չօճուղուն նաշըն մահվ վէ նա-
պէտիւն իթմէք իշին գապրիսթան տէրունինէ կիրմիլ պիր ճա-
նի մի տիր : — Հէր նէ ոլսա , մուզիրր պիր քիմսէ ոլմալը , վէ
հարէքէթի վագըասը՝ ճինաեթտէն իպարէթ պուլունմալը
տըր :

Ժիւլիէն , պու սէօղլէրի քէնտի քէնտիսէ սէօլլէտիկի զէ-
ման , նաղարը տիգգաթընը արթըրմըլ ուտողուն կիպի , մէրա-
գը տախի կիթտիքճէ արթմագտա իտի :

Մէրգում , պիր միւտտէթճիք , էօլմիւշ ոլան վալիտէսինի
վէ ըրզընը բայիմալ իթմիլ ուտողուն Հանրիէթի ունութտու :
Միւլահաղաթը , եալընըղ , կէօղլէրի էճնիւնտէ իճրա խտիլիպ ,
շիւպհէսիղ ճինաեթ գապրիսթանն ոլան մուամէլէնէ հասը
օլունմուշ իտի :

Պինապէրին , պու միւլահաղաթը ագըպինտէ ,

— Էլպէթթէ պու չախսը մուզիրր մէզարիսթանտան տի-
չարը չըգաճագ , վէ էր եա կիճ քէնտի իգամէթկեաճընա ալ-
տէթ իտէճէք տիր . . . Արգասընտան կիթմէքլէ քիմ ուտու-
ղունու , վէ պատէհու նէ եաբտըղընը անլաեաճաղըմ , տէտի
վէ պուլունտուղուն օտաեը թէրքլէ , էվտէն տիշարը չըգտը ,
վէ եագընտա պիր խանէնին գաբուսու իշինտէ կիղլէնէրէք ,
կէօղլէրինի , գապրիսթանըն գաբուսունա տիքտի :

Օ կիճէսի հալա պուլունթուլ ոլմասըլա , այ մահիթալը
վէ եըտըղլար կէօրիւլէմէտիկինտէն , հէր նէ գատար սօգաղ-
լոր գարանլըգ իշինտէ իտի խէ աէ , պիլաքիճ կաղ պօրալա-
ըր զիեատէ բարլագ սուրէթաէ եանմագտա իտի :

Ժիւլիէն , քէնտի քէնտիսէ ,

— Պու հալ իշիմէ եարահաճագ տըր . դապրիսթան տէ-
րունինտէ պուլունան չախս , տիշարը չըգտըղընտա պէնի բէք
էյի կէօրէմէեհէք տիր , վէ երւրիւմէկէ պաշլար իսէ , քէնս
տիսինճէ մուճիպի թէաճճիւպ օլմաեարադ արգաաընտաճ կի-
տէպիլէճէեհիմ . . . Սօգազլար ալէմ իշին տիր , տէտի , վէ
պուլունտուղու դաբուտա կիզլէնէրէք պէքլէտի :

Արատան չէնտ տագըգա կէշմիշ օլտուղու հալտէ , պիր-
տէն պիրէ գապրիսթանըն դաբուտու նըսֆ սուրէթտէ աչըլ-
տը , վէ ժիւլ՝ օլ էսնատէ սօգապտան քիմէսնէնին կէշմէքտէ
օլմատըղընա թէէմին օլաուգտան սօնրա տիշարը չըգտըր : Պա-
տէհու դաբուտու գաբաեըպ , սիւրաթլէ Մարգատէ սօգա-
ղընա տօղրու իլէրլէտի :

Ժիւլիէն , մէրգումուն պիր ազ իլէրլէմէսինէ միւսաատէ
իթտիքտէն սօնրա , թաագիպէ պիլ իպթիտար ,

— Պէքի գապրիսթանտա պրագտը . աճապա պուրաեա
կէլմէքլէք քէնտիսի իշին միւթմտ մը օլմուշ տուր , տէյի թէ-
ֆէքքիւր իթտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ պազը ատըմ սէսլէրի իշիթմէքլէ
արգաաընա տէօնիւպ , պիր քիմէսնին քէնտիսինի թաագիպ
իթմէքտէ օլտուղունու կէօրտիւ , վէ սիւրաթը հարէքէթինի
արթըրտը : Լաքին ժիւլիէն Գլօտ , մէրգումտան կէրի գալմագ
իսթէմէտիկինտէն , օ տախի հարէքէթինի չաբուգլաթտը :

Ժիւլ , այնի թարիգտէն կէլմէքտէ օլան չախսը մէճհու-
լուն քէնտիսինի գօլլամագտա իտուկինէ չիւպհէ իթմէեհիպ ,
պու եօլտա չիւպհէ վէ զանն՝ քէնտիսի իշին իհթիմալին խա-
րիճիւտէ կէօրիւնմէքտէ իտի , չաթթա , քէնտի քէնտիեէ ,

— Պու պապտէ տիւշարը էնտիշէ օլմագլըղըմ ապէս
տիր . պէսպէլի խանէսինէ կէճիքմիշ պիր ամէլէ օլուպ , պիր
ան էվլէլ իգամէթկեահընա վասըլ օլմագ վայրէթինտէ պու-
լունմագտա տըր : Պինապէրին դօրգմաեա հիշ պիր սէպէպիմ
եօգ տուր , տիմէքտէ իտի :

Մ . տը Լիւսընայ պու միւլահաղա իլէ քէսպի սիւքիւնէթ
իտթա , ատըմլարընը աղըրլաթտը , վէ Լիւգ-Լամպէն սօգաղը
քէօշէսինէ կէլտիկինտէ , մէքքիւր սօգաղա տէօնտիւ :

Ու էսնատէ քէնտխիյլէ ժիւլիէն արասընտա եալընը պիր գաչ մէթրօ մէսաֆէ պուլունուպ, գոնթ տը Լիւսընայ՝ իգամէթ իթտիկի խանէնին գարուսու էօնիւնէ վիսուլինտէ տուրտու, վէ գարուսու չալտը :

Մէրգումուն թա թէքէսինտէ պիր կազ պօրուսու մէֆ ճուտ օլտուղունտան, իքի իւչ սանիյեէ գատար սիմասը ա շիքեարէն կէօրիւնտիւ, վէ ժիւլիէն Գլօտ,

— Իշպու թասվիքի ասլա ունութմաեաճաղըմ... Էհճէ սի ֆուվլէի հաֆըզամտա հէքը իտիլտի... Պու ատէմ քիմ օլապիլիր... ատի պիր շախը մուզիրրէ պէնդէմէօր, տէյի միւլահազա իթտի :

Մուախարէն կէրի տէօնիւպ, էվին նիւմէրօսունա պագտը, վէ եինէ քէնտի քէնտիեէ,

— Պուրատա իգամէթ իտիօր օլմալը... հէր հալտէ մաարուֆ պիր քիմնէ տիր... Կիճէ վագթը գապրիսթանտա նէ եաբտըղընը անլամագ իսթէրիմ, վէ անլաեաճաղըմ, տէտի :

Պու սուրէթլէ կէլմիշ օլտուղու եօլա թէքրար տէօնիւպ, Մարգատէ սօգաղընա մուվասըլէթինտէ, մահուտ գապրիսթանըն էօնիւնտէ տուրտու, վէ գարուսունա եագլաշըպ եիթտի իսէ տէ, գաբալը օլտուղունու անլամասը իւզէրինէ, քէմալը թէաճիւպլէ,

— Դաբալը տըր. տիմէք եէտինտէ անախթարը վար իմիշ... հէր հալտէ պու ատէմ պիր խըրօրը օլուպ, չալտըղը շէյլէրի եաթաղընա կէօթիւրմէզտէն էվլէլ, իշպու գապրիսթան տէրունինտէ կիզլէմէքտէ տիր : Լաքին պու խուսուսա գաթիէն թէէմին օլմագ իսթէրիմ... գապրիսթանա կիրէճէ եիմ, հաթթա պու կիճէ կիրէճէեիմ... տիվարտան եօգարը չըգմագ՝ էմրի պասիւրէթէ գարշը տըր, տէյի միւլահազա իթտի :

Ժիւլիէն Գլօտ, վալիտէսինին խանէսինէ ալտէթ իթտի, վէ տիշարը չըգալըղը ղէման գարուսու թէքմիլէն գաբաեամամըշ օլտուղունտան, չանը չէքմէեէ ինթիեաճը օլմագսըղըն իշէրի կիրտի :

Մերգում կերչի խանէի մէջքիւրտէ պիղզաթ իգամէթ
իթմէմիշ իտի իսէ տէ , ու գնատար չօգ կէլմիշ իտի քի, հէր
թարափընը բէք էյի պիլիւ իտի :

Մարի-Գլօտուն իգամէթ իթտիկի տաիրէնէ կիթմէքի-
չին քիւչիւք պիր հավլիտէն կէչմէք իճապ իտիպ , պու հավլի
իսէ , սաղտան , իթթիսալիտէ պուլունան եիւքսէք պիր պիւ-
նանըն տիվարը , վէ սօլտան գապրիսթանըն տիվարը իլէ իհա-
թա օրունմուշ օլուպ , սօգաղըն գարչը ճիհէթինտէքի պագ-
գալլարտան պիրինին անպարը մագամընտա պուլունան վէ
գաբալը օլան քիւչիւք պիր պինա՝ մէջքիւր տիվարա միւթ-
թասըլ իտի :

Իշպու քիւչիւք պինանըն եանընտա պօշ ֆըշըլար վէ սան-
տըգլար երզըլմըշ օլուպ , ժիւլիէն՝ մէջքիւր սանտըգ վէ ֆը-
շըլարըն իւզէրինէ պաւարագ , իւթիւ չինգօ գաբըլ օլան պի-
նաի մէջպուրուն չաթընա չըգտը , վէ տիվարըն թէբէսինէ
մուվասըլէթլէ , խայլիճէ եիւքսէք օլմասընա բաղմէն , պիլա
թէբէտտիւտ գապրիսթան տէրունինտէ չաեըր չիմէնլէր իւ-
զէրինէ աթլատը , վէ հանկը թարափա կիտէճէկինի գարար-
լաշտըրմագ իւզրէ , մէնզարէի զարիպէի թէմաշա իթմէսինէ
սէպէպ օլմուշ օլան բէնչիրէնին պուլունտուղու վազիեթի
պուլուպ , պիր գաշ սանիյեէ զարֆընտա , կիճէ սէյեարընըն
մուամէլէի մէքրուհէսինի ալթընտա իճրա իթմիշ օլտուղու
աղաճա մուվասըլէթ իթաի , վէ , « Պուրասը տըր , պուրատա
թօքրալը գազըմագտա օլտըղընը կէօրտիւմ » տէյիպ , եէրէ
էյիտի , վէ էլինի չիմէնլէրէ սիւրտիւ իսէ տէ , գազըլմըշ պիր
էսէլէ թէսատիւֆ իթմէտիկինտէն , գարանլըգտա թէհարրի-
եաթընըն պիլա սէմէրէ գալաճաղը միւլահազասըլլա , շամա-
լը պիր քիպրիթ եադմաեը աիւչիւնտիւ , վէ անինտէ պու
թէսավլուրընը մէվգըր իճրաիէ վազ իթտիկինտէն , քիպրի-
թին ալէվի բէք աղ միւտտէթ տէվամ իթմէքրէ պէրապէր ,
ժիւլիէն , չիմէնլէրի գալտըրըլմըշ վէ մուախաբէն թէքրար
գօնուլմուշ օլան մահէլլի կէօրէպիտի , վէ պատէհու , « Աշը-
լան չուգուր բէք տէրին օլմամալը տըր , չիւնքի կէօրտիւկիւմ
չախսըն խըզմէթի չօգ սիւրմէտի . իմտի պու չուգուրտա նէյ

կէօմմիւշ օլտուղունու անլաեաճաղըմ՝ տէտի, վէ իքի էլիլէ չաեըր չիմէնլէրի գալտըրտըղը կիպի, թօբրաղը տախի պիր թարաֆա ալմաեա պաշլատը իսէ տէ, ժիւլ տը Լիւսընայ՝ պու թօբրաղը անագլարըյլա չըղնամըշ օլտուղունտան՝ ժիւլիէն, պու խըզմէթինտէ խայլի կիւճիւք չէքտի. չիւնքի թէրք օլունմուշ օլան պէլի արամագլա վագըթ զայ իթմէք իսթէ մէտիկի կիպի, քէնտի եէտինտէ, խըզմէթինի գօլայլաթաճագ պիր ալէթ, հաթթա պիր չագը պիլէ պուլունմատըղընտան, թօբրաղը թըրնագլարըյլա գագըմագտան վէ սաղ վէ սօլ թարաֆլարա ալունճ իլէ աթմագտան պաշգա չարէ պուլա մատը:

Պու չալըշմասը նէթիճէսի օլարագ, մէրգումուն անլընտան թէր, վէ բարմագլարը ուճունտան գաւն ոգմագտա օլմասըյլա, վագաա հատտէն զիեառէ եօրկունլուգ հիսս իթմէքտէ իտի իսէ տէ, մէյեուս օլմամագտա իտի: Նակեահ էլինէ եունլու պիր գումաշ բարչասը թէսատիւֆ իթտիկինտէն, ժիւլիէն սարսըլտը, վէ ճիմտի պու մուամաեը անլաեաճաղըմ՝ տէյի միւլահաղա իտիպ, թօբրաղը գագըմասընա տէվամ իթաի, վէ պու սուրէթլէ էվլէլճէ էլինէ ըասթ կէլտիկինի հիսս իթմիշ օլտուղու գումաշը թէքմիլէն էլտէ իտիպ չըգարտը, ֆագաթ պու գումաշ տէրունինտէ եունչագ պիր նէսնէ մէվճուտ օլտուղունու հիսս իթտիկինտէ, ճիւղի պիր տիթրէմէ հիսս իտէրէք:

— Աճապա պու նէ՞ տիր... գալպիմ չարբըբօր... գօրգուեօրում զանն իտիեօրում... լաքին պու զաաֆէթիմէ նէ՞ սէպէպ վար տըր, տէյի միւլահաղա իթտի, վէ մալիւ միւմիւղ օլան չայը սէօքմիւշ իքէն, օ արա գաթը պուլուլալ արասընտան պիր չիմէք բարլագըղը հասըլ օլուպ, պու բարլագըլգ՝ եաբրագլարըն արասընտան կէչտիկինտէն, ժիւլիէն՝ պօղուգ պիր սէտա ըէֆ իթտի:

21

Ժիւլիէնին էլինտէ թուրմուշ ուտողուն նէսնէ՝ հէնուզ տօղմուշ ուտն պիր չօճուղուն նաչը ուտալ, պու պիշարէ մասում՝ եօգարտան աչաղը աթըլըրքէն, պաչը սէրթ պիր եէրէ թէսատիւֆի իթտիկինտէն, եարըլմըչ, վէ թէնինին պէ- եազըլըլը իւզէրինտէ գան իզլէրի հասըլ ումուշ իտի:

Ժիւլիէն քէնտի քէնտի եէ շու սէօղլէրի սէօյլէտի.

— Պիր ճինաեթ... պիր ճինաեթ իճրա իտիլմիշ տիր... Ա՛հ ալչագ, պէսպէլլի պիր պիշարէ գըղը ալտաթարագ պաշտան չըգարմըչ, վէ իշպու մահսուլը մուհապպէթի, քէնտիսինի թաղեիգ իթտիկի ճիհէթլէ, գաթլ ու թէլէֆ իթմիշ տիր:

« Զէվալը մասումճըղա՛ղ, պէտպախթ էվլա՛տ, պէլքի շիմտիքի եէրինտէ, պէրհաեաթ գալմագլըղնտան զիեատէ պախթիեար ուաճագսըն: Սէն շու տագըղատա պու մուգատտէս թօքրագտա իսթիրահաթ իտիեօրսուն. սէնի պուրատա պրագաճաղըմ, լաքին հանկը ալչագ սէնի կէօմմիշ իսէ, ա- նը անլաեաճաղըմ... վէլատէթինին սըրըրնա վագըֆ ուաճա- ղըմ վէ վագը ուտն ճինաեթին ճէղասըղ գալմասընա միւ- սաատէ իթմէեէճէեիմ:

Պատէհու Ժիւլիէն Գլօտ, պաչընը էեէրէք շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Վագը ուտն շէյ՝ ճինաեթ տիր, լաքին ճանիլէր հագ- գընտա պու տէրէճէ սէրթ մուամէլէ իթմէեէ վէ պունլարըն թէէտիպինտէն պահս իյլէմէկէ հագգըմ վա՛ր մը տըր: — Պէն տէ ճինաեթ տէն տահա մէքրուհ վէ տահա մէնֆուր հարէ- քէթտէ պուլունմատըմ մը: — Քէնտի քէնտի թէէտիպ իթ- մէլի, վէ քէնտի թէլէֆ իթմէքլէ ատալէթի մէվգըրի իճ- րաեէ վաղ իյլէմէլի իտիմ:

Պիր գաչ սանիյեէ սիւքիւթտէն սօնրա, Ժիւլիէն, քիւ-

չիւճէք նաչը էսկի շալ տէրունինտէ թէքրար սարըպ, գօնթ տը Լիւսընայ թարափընտան գաղըմըչ օլան չուգուրտա եա-
թըրտը վէ իւզէրինի թօքրագլա տօլտուրտուղու կիպի, մէզ-
քիւր թօքրաղը տախի չիչէք տէմէթլէրի իլէ էօրթտիւ :

Մէրգուլմ, մէզքիւր խըտմէթի իքմալ իլէ, աեաղա գալգ-
տըղընտա ,

— Պու ատէմի կէօրտիւմ, հէմ բէք էյի կէօրտիւմ. . .
հէր եէրտէ քէնտիսինի թանըեապիլիրիմ. քիմ օլտուղունու
անլամագ իսթէրիմ. . . անլաեաճաղըմ, տէտի :

Ժիւլիէն՝ մագթուլ չօճուղուն տէֆն իտիլմիչ օլտուղու
թօքրաղա սօն տէֆա պիր տահա աթփը նաղար իտիպ, մու-
ախխարէն գապրիսթանա աթլամըչ պուլունտուղու մահէլլին
տիվարը եագընընա կէլտի, վէ եարը խարապ օլան պիր մէ-
ղարըն իւզէրինտէ կէօրիւլէն պիր թաշ իւսթիւնէ չըգարագ,
տիվարըն թէբէսինէ վասըլ օլտու, վէ անտէն էվին հալլիսի-
նէ էնիպ, միւթէվէֆիսէ վալիտէսինին տարիէսինէ չըգտը,
վէ իլք օտատա քիւչիւք պիր լամպա եագտը :

* * *

Թըրնագլարը ինճինմիչ, էլէրի զէտէլէնմիչ վէ թօքրագ-
լա միւլէմմա օլմուչ, էլպիսէլէրի թօղ թօքրագլա քիրլէնմիչ
օլտուղունտան, ժիւլիէն, կիճէ սէֆէրինին մէզքիւր էսէրլէ-
րինի իզալէ իթտիքտէն սօնրա, ճէնաղէնին պուլունտուղու
օտաեա կիրտի, վէ վալիտէսինի կէօրիւր կէօրմէզ, քէնտիսինի
թօքլաեըպ, եաթաղըն եանընտա տիզ չէօքտիւ, վէ միւթէ-
վէֆիսէ վալիտէսինին վէֆաթը՝ մէրհամէթի իլահիսէնին քէն-
տի հագգընտա տիրիղ պուլրուլմամասընա, վէ էօլմէզտէն
էվլէլ ճինաեէթի վագըասընը թաղմին իթմէսինէ միւսաստէ
իտիլմէսինի ճէնապը Հագգտան թէմէննի իլլէտի :

Հա՛յֆաքի, օ ճինաեէթ նա՛սըլ թաղմին օլունապիլէճէք
իտի :

Նէ՛ կիպի միւճիզէ՛ միւեօնլար սահիպի օլան պիր պան-
քէր գըզընա, եանի Հանրիէթ Տօրէյէ քէնտիսինի զէվճ գը-
լապիլիր իտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ Լիւզ-Լամպէն սօգաղընտա իգամէթ իթտիկի խանէեէ կիրտիկինտէ, տաիրէսինին անախթարընը ալմագ իւզրէ, միւթատը վէճհէ օտաճընըն բէնչիբէ ճամընը չալտը:

Դաբուճու գարը, եաթաղընտան,

— Սըզմիսինիզ միւսիւ Պրիսօն, տէյի սիւալ իթտի:

Ժիւլ. — Եվլէթ, պէն իմ, մա'տամ Թրէպօ. օտամըն անախթարընը ալմագա կէլտիմ:

— Իտարէ ֆիթիլիմ սէօնմիւշ օլտուղսւնտան, անախթարընըզը պուլապիլէճէքմիսինիզ:

— Շիմտի պէն պիր ըշըգ եագարըմ. Գանտիլինիզ նէ՛րէ. տէ տիր:

— Հէր վագըթքի գօմօտուն եանընտա տըր:

Դօնթ՝ գաբուճունուն օտասընա կիրտի, վէ սըրթընը եաթաղա տէօնէրէք, սաղ էլիյլէ եանմըշ պիր քիպլիթ թուլթ. տուղու հալտէ, սօլ էլիյլէ գապրիսթանըն անախթարընը եէրինէ աստը:

Պատէհու,

— Անախթարըմը պուլտում, մատամ Թրէպօ, կիճէնիզ խայր օլսուն, տէյի պէեան իյլէտի:

— Խայրըրա գարըզ միւսթէճիրիմ:

Ժիւլ, քէնտի օտասընա չըգտը, ֆագաթ տէրհալ եաթաճագ եէրտէ, հիսս իտէկէլտիկի ֆէվգէլատէ եօրղունլուղա ըաղմէն, իրթէսի սապահ տիկէր պիր մահէլլէ նագլըմէքեան իթմէք իւզրէ սանտըզլարընը հազըրլատը, վէ պու իշի կէօրիւնճէ, եէտինտէ նէ գատար ազչէսի գալմըշ օլտուղունու հիսապ իթտի: Մէվճուտ ագճէ իւշ պին ֆրանգը կէշմէեիպ, մէրգում, քէնտի քէնտիեէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի:

— Պունտան պէօյլէ թէֆրիշ իտիլմիշ տաիրէտէ իգամէթ իթմէմէլիեիմ. Պուլունտուղում վագիեթ վէխիմ տիր, եաթօտ վէխիմ օլմագ իւզրէ տիր: Հարէքէթիմէ մանի օլապիլէն քեաֆֆէյի մէվանի տէֆ իթտիմ: Շիմտի տէ էն միւքէմմէլ թէհարրիեաթը պօշա չըգարթաճագ թէտապիրի իթթիխաղ, վէ զէնկին վէ բարլագ պիր իզտիվաճ սաեէսինտէ, սէրվէթ

ու իգպալիմի թանգիմ ու թերթիպ իթմէքիկի թէֆէքքիւր իթմէլիեիմ:

« Շիւպհէսիզ զապըթա Նեզարէթի՝ Մատլէնին վէֆաթը վէ չօճուղունուն զայպուպէթի հագգընտա թահգըզաթ վէ թէհարրիեաթ իտէճէք տիր: Պաշըճա, Մատլէն մէյտանտա եօգ տուր քի, իֆատէի հալ իտէպիլսին, վէ մէզպուրէնին վէֆաթ իթմիշ օլտուղու խանէտէ տէ քիմսէ պէնի կէօրմէմիշ տիր: Իմտի, հէր Նէ գատար վէսվէսէ իտէճէք սէպէպիմ եօգ իսէ տէ, հէր կէօնա էմրի պասիրէթ տէ զայիտ տէյիլ տիր: - Էվվէլ պէ էվվէլ եաբաճագ իշիմ, ասլա վագըթ կէշիրմէ. եէրէք պու մահէլլի թէրք իթմէքիկիմ տիր:

Պատէհու եաթաղընա եաթտը, վէ պիր գաշ սաաթ էյի ֆէնա ուեուտուգտան սօնրա գալգըպ էսվապընը կիեին. տի, վէ անաթթարընը եէտինէ ալարագ, վէ գաբուճուունն օտասընա օղրամաեարագ տիշարը չըգտը:

Օրատան արապաեա րաքիպէն Անսիէն-Գօմէտի սօգաղընա ազիմէթլէ, արզու իթտիկի եօլտա պօշ պիր տաիրէ պու. լուպ, պուենու քիրալատը, վէ իսմինի տէ Մ. տը Լիւսընայ տէյի գայտ իթտիրտի, վէ բէշինէն իւշ ալլըգ օտա պէտէլինի էօտէտի:

Պու իշի կէօրտիւքտէն սօնրա, քէլէքիր խանէ մօպիլեասը սաթան պիր տիւքքեանա կիրիպ, ալթը եիւզ ֆրանգ պէտէլ իլէ պիր օտաեա մախսուս եաթագ վէ էշեայը սայիրէյի սաթըն ալտը, վէ էշեայի մէզքիւրէնին օ կիւնիւ էօյլէտէն էվվէլ մահէլլինէ կէօնտէրիլէճէկի՝ տիւքքեանճը թարաֆընտան թէհահիւտ օլունտու:

Անտէն ժիւլ տը Լիւսընայ թէքրար պիր արապաեա րաքիպէն, Լիւզ-Լամպէն սօգաղընտաքի խանէսինէ ավտէթին. տէ, մատամ ֆրէպօնուն, էլինտէ պիր սիւքիւրկէ պուլունա. րագ, էշիկ իւզէրինտէ տուրմագտա օլտուղունու կէօրտիւ:

Գաբուճու գարը, մէրգումա խիթապէն,

— Վայ, միւսիւ Պրիսօն, սի՞ղմիսինիզ, պէն իսէ սիզի հէ. նուզ ույգուտա զանն իտիեօրտում, տէտի:

— Չօգտան պէրու տիշարը չըգմըշ իտիմ, աղիղէմ. մա.

տամ, մուհիմմ պիր իշտէն տօլաեր զաղէթամըն միւտիրի իլէ պուլուշմագ իւզրէ սէօզլիւ իտիմ:

— Տէտիկինիզ իշ սիզին իշին խայըրլը մը տըր:

— Հէմ խայըրլը տըր, հէմ խայըրսըզ տըր: Շէօյլէ քի պու իշ տէ պէնիմ իշին ագչէ քեարը օլուպ, պու խուսուս շայեանը մէմնունիյեթ իսէ տէ, եէրիմի թէպտիլ իթմէքլիկիմ լազըմ կէլիեօր քի, իշթէ պունտան տօլաեր սըզըլմագ մագտաերմ:

— Եէրինիզի թէպտիլ մի իտէճէքսինիզ:

— Էվլէթ, եէնի պիր զաղէթանըն էմրի թէէսսինէ նէ. զարէթ իթմէք իւզրէ պէնի Լիօն շէհրինէ կէօնտէրիեօր, լար:

Գաբուճու գարը. — (Խալիսանէ պիր թէէսսիւֆլէ.) Տիւ մէք պիզի թէրք իտիեօրսունուզ:

— Իսթէր իսթէմէզ թէրքէ մէճպուրում:

— Եագընտա՞ մը:

— Շիմտի. էօյլէն թրէնիյլէ կիտէճէեիմ:

— Ա՛հ, պու նէ խայըրսըզ խապէր. ֆագաթ ալտէթ իթմէճէճէքսինիզ:

— Պէշ ալթը այտան ալտէթ իտէճէեիմ. ալտէթիմտէ էկէր քիրալըգ պօշ օտանըզ պուլունուր իսէ, եինէ պուրա. եա կէլիրիմ:

— Սիզին իշին հէր վաղըթ պիր օտա պուլմանա սէօզ վէրիրիմ:

Պու միւքեալէմէտէն սօնրա, Ժիւլ տը Լիւսընայ օտա. սընա չըգտը, վէ եարըմ սաաթ սօնրա սանտըզլարընը պիր արապանա վազ իլէ, Լիօն մէվգիֆինէ տօղրու հարէքէթ իտիլտի:

Մէզքիւր մէվգիֆտէ Ժիւլ՝ սանտըզլարը պիր եէրտէ հըֆզ իթտիրիպ, քէնտիսի թաամ իթմէկէ կիթտի, վէ պա. տէհու տիկէր պիր արապանա իրքեապիլէ, էօյլէնի պիր սա. աթ կէչէրէք, Անսիէն-Գօմէտի սօգաղընտա քիրալամըշ օլ. տուղու խանէեէ վասըլ օլտու:

Մօպիլեաճը՝ թէսլիմաթընը իքմալ իթմիշ օլուպ, գաբու.

ճու գատրն աախի օտանըն թէֆրիշի , վէ գարեօլանըն թէր-
թիպիյլէ մէշղուլ օլմագտա իտի :

Ագշամ օլմագտան , ժիւլ տը Լիւսընայըն տաիրէսի թէֆ-
րիշաթը իքմալ օլունտու :

Մուվագգաթէն պու ճանիեի թէրքլէ , գարիինի քիրա-
մըմըղըն պիգիմլէ պիրլիքտէ , էվվէլա ժիւլիէն Գլօտու թաա-
գիպ իթմէլէրինի , վէ պատէհու պիշարէ Մատլէնին խանէսինէ
կէլմէլէրինի բէճա իտէրիզ :

Մարի-Գլօտուն ճէնաղէ ալայընըն օ կիւնիւ սաաթ ալա-
ֆրանկա օն պիրտէ իճրասը մուգարրէր օլուպ , ժիւլիէն՝ թա-
սարուֆլա թօրլանմըշ պիր միգտար ագշէսի պուլունտուղու
ճիհէթլէ , մէզքիւր մաթէմնաք ալայըն , բէք բարլագ սու-
րէթտէ օլմասա պիլէ , օլտուգճա միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ
իճրասընը թաամիմ իթմիշ իտի :

Էվլին գաբուսու էթրաֆը սիեհհ գումաշլար իլէ էօր-
թիւլիւ օլուպ , ճէնաղէնին գալտըրըլմասընա խայլի իզտիհամ
պէքլէմէքտէ իտի : Պու ղալէպէլիք իշինտէ նադգաշ էսնա-
ֆընտան ժիւլիէնին բէք չօգ արգատաշլարը պուլունուպ ,
ֆագաթ Գօգլիգօ՝ պունլար միեանընտա տէյիլ իտի , չիւնքի
ժիւլիէն մէրգումու հէհուղ թանըմըշ օլտուղու կիպի , հագ-
դընտա թէվէճճիւհիւ տէ պուլունմատըղընտան , տալլէթ ի-
շին քէնտիսինէ ճէնաղէ պիլէթի կէօնտէրմէմիշ իտի :

Թամ սաաթ օն պիրտէ ճէնաղէ գալտըրըլտը :

Ալայը մէզքիւր քիլիսէեէ վէ անտէն գապրիսթանա կիթ-
մէքտէ օլտուն , պիզ՝ էրնէսթին սօգաղընա կիտէլիմ :

Օգուեանլարըմըղըն խաթըրլարընտա օլմագ կէրէք տիր
քի , մէզքիւր սօգագտա պէտպտիսթ Մատլէնին քիրալամըշ
օլտուղու իւշիւնճիւ գաթ՝ էվ էշեասը , էսվապ , ասմա սա-
աթ , ճէպ սաաթը , չամաշըր , միւճէվհէրաթ վէ սաիրէ սա-
թան պիր թաճիր թարաֆընտան իշղալ իտիլմիշ օլուպ , Լօ-
րան Պալլէտօ իսմինտէ պուլունան պու թաճիր՝ օ սապահը
թէսլիմ իտիլմէք իւզրէ տիւքքեանա կէլմիշ օլան պիր միւշ-
թէրինին սաթըն ալմըշ օլտուղու պաղը էշեաեը գալտըրմագ
իւզրէ , պաշ ուշաղըյլա պիրլիքտէ , տէքօ մագամընտա գուլ-

լանտըղը մէջքիւր տաիրէեե կէլտի, վէ թածիր՝ այնա օտա-
սընա կիրմիչ օլտուղու սըրատա, ուշաղը գաբունուն եա-
նընտա տուրուպ, եանընտաքի օտաեը տինէեօր կիպի կէօ-
րիւնտիւկիւնտէն, թածիր՝

— Նէ՞ տինէեօրսուն, իշիմիզին աճէլէ օլտուղունու պի՞լ-
մէեօրմուսուն, տէտի :

Ուշագ եէրինտէն գըմըլտանմաեըպ, հաթթա սիւքիւթ
իթմէսինի, վէ եագըն կէլմէսինի իշարէթլէ էֆէնտիսինէ ան-
լաթտը :

Թածիր, ուշաղընըն պէօյլէ պիր հարէքէթտէ պուլուն-
մասը, հէր հալտէ ֆէվգէլատէ պիր սէպէպէ մէպին օլտու-
ղունու անլաեարագ, սէս չըգմամասը իշին աեաղլարընըն
ուճունա պասարագ իլէրլէտի, վէ ղաեէթ եավաշ սէտա իլէ,

— Նէ՞ վար տըր, տէյի սօրտու :

Ուշագ. — Շու թարաֆը տինէյինիզ, տէյի ճէվապ
վէրտի :

Պէօյլէ տիեէրէք մէրգում, էլինի. Մատլէնին օտասը
թարաֆընա տօղրուլթտու :

Սալէտօ տինէմէքլէ, միւպհէմ սուրէթտէ գուլաղընա
պաղը պօղուդ սէտալէր աքս իթտի :

— Ինիլթի իշիտիլիեօր. պէսպէլլի պու օտատա պիր
խասթա պուլունմալը տըր, տէտի վէ պու վէճհլէ էֆէնտի
վէ ուշաղը գաբուեա եագլաշտըղլարընտա, ինիլթիեի աշի-
քեարէն իշիթտիլէր : Իշպու ինիլթի արասընտա անլաշըմաղ
սուրէթտէ « եարտըմա՛... եարտըմա՛... » քէլիմէլէրի տա-
խի իշիտիլմէքտէ օլտուղունտան, ուշագ՝ էֆէնտիսինէ խիթա-
պէն :

— Իշիտիեօրմուսունուզ, էֆէնտի, եարտըմ տիլէեօր,
տէտի :

Սալէտօ՝ պու սըրատա իճապ իտէն մուլէնէթի տիրիղ
իթմէմէք իւզրէ եէնիտէն գաբուեա տօղրու իլէրլէտի, ֆա-
գաթ գաբուեա վասըլ օլաճաղը էսնատէ, զիհնինտէ պիր-
տէն պիրէ հասըլ օլան պիր թէֆէքքիւր իւզէրինէ տուրտու,
վէ ուշաղընա տէճիւպ :

— Էկէր պու օտա տէրունինտէ պիր ճինաեթ վուգու պուլմուշ իսէ , պէլքի իլք տէֆա տէրսունինէ կիրմէք՝ էմրի պասիրէթէ մուվաֆրգ տէյիլ տիր , տէյի պէեան իյլէտի :

Ուշագ . — Հագգընըզ վար , էֆէնտիմ , պունտան դա , թինազար օտանըն անախթարը տա գաբունուն իւզէրինտէ պուլունմամագտա տըր ,

— Չաբուգ աշազը էն վէ գաբունուեա խապէր վէր :

Ուշագ աշազը էնտի վէ քէյֆիեթի խապէր վէրմէսի իւզէրինէ , գաբունու գարը՝ դըզը իլէ պիրլիքտէ քօգարը չըգտը :

Օտաճը գարը . . (Գօլլարընը աշարագ .) Ա՛հ , սիւպհան Սլլահ , եէնի թաշընան կէնճ գարընըն օտասը տըր : Քէնտիսինին նամուպու օլտուղունու տա թէէմին իտէպիրիմ : Պիւշարէ համիլէլիկին սօն րատտէսինտէ կէօրինիւեօրտու : Ղալիպա պու կիճէ եալընըզ օլտուղու հալտէ վազը համլ իթմիշ տիր . . . իչէրի կիրէլիմ . . .

— Անախթարը գաբունուն իւզէրինտէ տէյիլ տիր :

Օտաճը գաբունու չալտը իսէ տէ , ճէվապ ալամատըղընտան , թէքրար չալտը , վէ եինէ ճէվապ վէրիվէտիկի կիպի , ինիլթի սէտասը տախի քէսիլտի : Սալէտօ քէլամա տէվամէ :

— Պէսպէլլի իչէրտէ պուլունան գատըն պաեըմըշ տըր , զիրա պիր ազ էվվէլ հիշ տուրմագսըզըն ինլէմէքտէ իտի , տէտի :

— Շիմտի նէ՞ եաբմալը :

— Պիր չիլինկիր ճէլպ իթմէլի :

— Չանն իտէրիմ քի , բօլիս գօմիսէրինին ճէլպի տահա էլզէմ տիր : Էկէր իչէրտէքի գատըն էօլմիւշ իսէ . . .

— Հագգընըզ վար տըր . էվվէլճէ գօմիսէրէ միւրաճաւթ իթմէլիեիզ :

— Միւսիւ Սալէտօ՛ , սիզ պուրատա՛ մը գալաճագսընըզ :

— Գաբունտա պուլունան էշեա սէտեասընա պազը մօպիւեա եիւքլէթէճէեիզ , լաքին քօգարը չըգըպ աշազը էնտիկիմիզտէ նէզարէթ իտէրիզ :

— Էօյլէ իսէ պէն գօմիսէրէ կիտէեհիմ:

Մէրգումէ պու սէօզլէրտէն սօնրա, գըզը տախի արգա-
սընտան կիթտիկի հալտէ, ճիվարտա վագը գօմիսէրլիք տա-
իրէսինէ ազիմէթ իթտի, ֆագաթ գօմիսէր պիր սաաթտան
պէրու քեաթիպիլլէ պէրապէր զայպուպէթ իթմիշ օլտու-
ղունտան, մէրքէզտէ եալընըզ պիր քիւշիւք մէմուր պուլուն-
մագտա իտի:

Պու մէմուրա միւրաճաաթ օլունտուգտա, մէրգում մէ-
մուր. — Պէն պիր չէյ եաբամամ լաքին գօմիսէր էֆէնտի կէ-
լինճէ, իֆատէնիզի քէնտիսինէ թագտիմ իտէրիմ, տէտի:

Գաբուճու գարը տա. — Ֆագաթ գօմիսէր էֆէնտի կէ-
լէնէ գատար պիշարէ կէնճ գատըն վէֆաթ իտէրսէ ... տէ-
յի պէեան իլլէտի:

— Թէքրար իտէրիմ քի պէն հիշ պիր չէյ եաբամամ:

— Պիր չիլինկիրէ գաբուճու աշտըրապիլիմիսիմ:

— Գաբու աշտըրմանա հագգընըզ օլմատըղընտան, գա-
նունա գարչը հարէքէթ իթմիշ օլուրսունուզ:

— Տէմէք պիր թագըմ էչխասը գուրթարմագ գապիլ
օլտուղու հալտէ, անլէրին էօլմէսինէ սէպէպ օլմագ մը լա-
ղըմ տըր:

— Օ պանա րաճի տէյիլ տիր. չիմտի րէֆագաթընըզա
պիր զապթիեէ նէֆէրի թայեին իտէրիմ քի, գանունա գար-
չը հարէքէթտէն սիզի մէն իթսին:

Ֆիլ վագը մէմուրը մէրգում, պիր զապթիեէ նէֆէրի
ճէլպ իտիպ, մէզպուրէ իլէ պիրլիքտէ կիթմէսինի, վէ գօմի-
սէր էֆէնտի կէլմէզտէն էվվէլ, օտաճը գատընըն կէօսթէրէ-
ճէկի գաբուճու քիմսէեէ աշտըրմամտսընը իխթար իթտի:

Օտաճը գատըն՝ պու իխթարտան տօլաեը հասըլ օլան
հայրէթ վէ թէէսսիւրիւլլէ էլլէրինի հավաեա գալտըրարագ
զապթիեէ նէֆէրիլլէ պիրլիքտէ մահէլլի մէզքիւրտէն մու-
ֆարագաթ իլլէտի:

Ճինսեթիին վուգու պուլտուղու խանէտէ վէ ճիվար-
լարտա վագըա խապէր ալընմըշ օլուպ, մահէլլէնին պիր թա-
գըմ պօշպօշազ վէ էհլի մէրագ գարըլարը սօգագտա եըզը-

լարագ, հիշ պիր սէօղ իշիթմէմէքլէ պէրապէր, պիրիր պիլ-մէղ միւթալէաթ վէ էֆքերարտա պուլունմագտա իտիլէր :

Ջապիթիյէ նէֆէրի կէլտիկինտէ, պու գարըլարը տա-ղըթտը իսէ տէ, անլէր եինէ, վէ պու տէֆա էվին դաբուսու եանընտա թօբլանտըլար :

Գօմիսէր քէնտի քեաթիպի վէ պիր զապիթիյէ նէֆէրիյլէ կէլտիկինտէ, սաաթ պիրէ եագըն իտի : Մօպիլեաճը, պու գարղաշալըգ էանասընտա իշինի կիւճ իլէ պիթիւրմէեէ մու-վաֆֆագ օլտու իսէ տէ, քէյֆիեէթի անլամագ մէրագըլլա օրատան կիթմէտի :

Գաբուճու գարը՝ հալլինին աղղընտա տուրմուշ օլտու-ղունտան, գօմիսէր մէրգումէեէ խիթապէն :

— Վուգուաթ նէ՞ տիր, աէյի սօրտու :

Սալչէտօ՝ գօմիսէրի թանըբըպ, քէնտիսի ճէվապա աղաղ-լէ, իշիթտիկինի հիքեաեէ իթտի :

Ջապիթիյէ նէֆէրինէ՝ եագընտա պուլունան պիր չիլինկի-րի կէթիւրմէսինի էմր օլունտու, վէ գօմիսէր, « Կիրէլիմ » տէ-եէրէք, քեաթիպի. օտաճը գարը, Սալչէտօ վէ պունուն ու-շաղըլլա իչէրի կիրտիլէր :

Ջապիթիյէ նէֆէրի՝ խալգըն իւզէրինէ նէզարէթ իթմէք իւզրէ տիշարըտա գալտը :

Օտաճը գարը էօնտէն եիւրիւյերէք :

— Իւչիւնճիւ գաթա չըգաճաղըզ, գօմիսէր էֆէնտի, տէտի :

Միւսթէճիրլէր նէրտիվէն գատէմէլէրինտէ պուլունտուգ-լարընտան, գօմիսէր :

— Հէր քէս օտասընա կիրսին. խարիճտէ քիմսէեի կէօր-մէք իսթէմէմ, տէտի :

Պու էմրէ իթաաթ իթմէմէք գապիլ օլմատըղընտան, էհլի մէրագ քիմսէլէր օտալարընա չէքիլտիլէր իսէ տէ, խա-րիճի տինլէեէպիլմէք իշին գաբուլարընը եարը աչըգ պը-րագաթըլար :

Գօմիսէրիք թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ օլան Ֆմէմուր՝ էլան Մատլէնին օտասը գաբուսունտա պէքլէմէքտէ օլմա-

սըլա, հիւքիւմէթ մէմուրլարընըն կէտիքլէրինի կէօրտիւ-
կիւնտէ.

— Պուրասը տըր, գօմիսէր էֆէնտի, լաքին հիչ պիր սէն
իշիտիլմէօր, տէտի:

Գօմիսէր, գուլաղընը գաբուեա տաեաթըպ, պիր գաչ
սանիյեէ գըմըլտանմագսըղըն տուրտու վէ տինլէտի: Պա-
տէհու պաչընը գալտըրըպ, իւչ տէֆա գաբուեու չալարքէն,
եիւքսէք սէտա իլէ, « Գանուն նամընա գաբուեու աչըն »
տէյի պաղըրտը:

Լաքին պու սէօղլէրէ ճէվապ վէրմէտիկինտէն, գիմիսէր
թէքրար գաբուեու չալտը, վէ պու տէֆա տախի « Գանուն
նամընա գաբուեու աչըն » տէյի թէքրար իթտի,

Իչպու իքինճի իթթար տախի պիրինճիսի կիպի ճէվապ
սըղ գալտը:

Օլ էսնատէ չիլինկիր կէլմէքլէ, գօմիսէր գաբուեու աչ-
մասընը մէրգումա էմր իթտի: Զիլինկիր՝ սըրթընտաքի ալէաթ
վէ էտէվաթ չանթասընը եերէ գօեուպ, գաբունուն սիւրկիւ-
սիւնիւ մուպեէնէ իթտիքտէն սօնրա, պունուն աչըլմասը ի-
չին, գաբունըն վիտալարընը չըգարմաեա մէճպուրիեէթ պու-
լունտուղունու անլաթտը, վէ գօմիսէրին էմրի մուճիպինճէ,
սիւրկիւնիւն վիտալարընը եերինտէն օյնաթմագլա գաբու ա-
չըլտը, վէ գօմիսէր իլէ՝ ըէֆագաթընտա պուլունան էչխաս
իչերի կիրտիլէր:

Պունլարըն գարչըսընտա պիր մէնզարէի միւտհիչէ զու-
հուր իթտի: Շէօյլէ քի Մատլէն լէհճէսի սօլմուչ, վէ քէնտի-
սի պայկըն պիր հալտէ պուլունմուչ օլտուղու հալտէ, տար-
մատաղըն օլան եաթաղըն տէրունինտէ եաթմըլ վէ եօրկան
վէ սաիրէսի եերէ տիւլմիւչ իտի:

Մէնզարէի մէգքիւրէեի կէօրէնլէր՝ տէհչէթլէրինտէն նա-
չի տիթրէտիլէր: Այնի վագըլթտա գօմիսէր « Պիչարէ գատըն-
ճըղաղ էօլմիւչ տիւր » տէտիկի հալտէ, եաթաղա գատար
իլէրլէտի, վէ պիր էլինի՝ Մատլէնին կէօքսիւնիւն սօլ թա-
րաֆընա վաղ իտուպ, պիր գաչ սանիյեէ տուրտուգտան սօն-
րա,

— Խա՛յր, խա՛յր, էօլմէմիշ տիր • գալպի չարբըբօր • չաբուգ պիր հէքիմ կէթիրմէք լազըմ տըր : Պիր տագըգա Ղայպ իտիլմէմէլի տիր, տէտի :

Անինտէ, հիւքիւմէթ մէմուրլարընտան պիրի՝ եագընտա պուլունան հէքիմի ճէլպէ կիտիպ, գօմիսէր իսէ օտաճը գարըբա խիթապէն,

— Պու կէնճ գատընըն՝ համիլէլիկին սօն րատտէսինտէ օլտուղու հալտէ պուրաեա կէլմիշ օլտուղունու պէեան իտիեօրտունուզ, տէյիլ մի, տէյի սիւալ իթտի :

— Էվլէթ, գօմիսէր էֆէնտի • Ղաթէն օ հալի բէվիչին • տէն տէ անլաշըրեօրտու, վէ պիր գաշ կիւն պուրաեը քիրալատըղընտա քէնտիսի տէ թէէմին իթտի :

— Ֆիլվագը տիւնեաեա պիր չօճուգ կէթիրիլմիշ իսէ տէ, չօճուղու կէօրէմէեօրում : Պէս պէլլի պու գատըն տա, նա մուսուղսւղունտան եախօտ ֆագը ու զարուրէթտէն նաշի էվլատընը դաթլ ու թէլէֆ իտէնլէրտէն օլմալը տըր :

Պատէհու գօմիսէր՝ քեաթիպինէ խիթապէն :

— Պիր ճինաեթ գարշըսընտա պուլունտուղումուզ հէման մուհագգագ տըր : Իմտի, քեաթիպ էֆէնտի, Ղապթա պաշլաեըն, տէտի :

Քեաթիպ՝ քէնտի ճիզտանը տէրունինտէ բէսմի տամղալը քեաղըտ իլէ միւրէքքէպ հօգգասը վէ պիր գալէմ չըգարըպ, մասա իւզէրինէ վազ իթտիքտէն սօնրա, եագմաեա հազըրլանտը :

Մուախարէն գօմիսէր՝ Մատլէնին վիճուտինի եօրկան • լար իլէ հըֆը իթմէքտէ պուլունան օտաճը գարըբա տէօնիւպ :

— Պու կէնճ գատընըն իսմի նէ՞ տիր • տէյի սիւալ իթտի :

— Պուրայը քիրալատըղը զէման, իսմինին Մատլէն կալիէ օլտուղունու սէօյլէտի :

— Նէ գատար վագըթտան պէրու խանէնիզտէ իգամէթ իթմէքտէ տիր :

— Օն պէշ կիւնտէն պէրու :

— Նէրէտէն կէլտի :

— Սօրմատըմ, ֆագաթ մօպիւեասը չօգ տէյիլ իտի :

— Նէզտինէ քիմի գապուլ իտիեօրտու :

— Իիմսէերի :

— Աճա՛յիպ, թաշընտըղընտան պէրու քիմսէին քէնտի նէզտինէ կիթ տիկինի կէօրմէտինիզ մի :

— Խայր, գօմիսէր էֆէնտի, քէտի կէօլկէսի պիլէ կէօրմէտիմ :

— Ֆամիւեասը վա՛ր մը տըր :

— Պիլմէմ :

— Տիւն աշաղը էնտի մի. քէնտիսինի կէօրտիւնիւզ մի :

— Իւչ կիւն տիւրքի աշաղը էնտիկինի կէօրմէտիմ :

— Հալի՛ պիր էպէյէ խապէր վէրիւմի՛շ մի իտի :

— Պիլմէմ, լաքին չիւպհէմ վար տըր : Էօյլէ օլսա տախ պէնիմ տէ մալիւմաթըմ պուլունաճագ իտի :

Գօմիսէր մասանըն իւսթիւնտէ պուլունան մէվատտը մուխթէլիֆէերի թէտգիգ իթտիքտէն սօնրա :

— Կէօրտիւկիւմիւզ մէնզարէնին ճինաեթ օլտուղու կիթտիքճէ իհթիմալլէչիեօր, չիւնքի մէյտանտա իլաճա տայիր պիր շէյ կէօրմէեօրում, տէտի :

Պատէհու գօնթ տը Լիւսընայ թարաֆընտան կէթիրիւմիշ օլուպ, հէման էլ տօգուտուրուլմուշ օլմաեան եէեէճէկէ միւթէալիգ էշեաեա պագարագ :

— Շու էքմէք, թավուգ, չարապ, մէյվէ վէ պօղաշաւարա պագըլըրսա, պու ղէվալը գարընըն հէր խուսուսու տիւչիւնմիւշ, վէ եալընըզ էվլատընը հաեաթտա պրագմագլըղը տիւչիւնմէմիշ օլտուղու անլաշըլմագտա տըր, տէյի պէեան իյլէտի :

Թամ օլ տագըգատա Մատլէն ճիւզիճէ գըմըլտանմաղլէ, մէրգումէյի կէօզէթմէքտէն ասլա տուր օլմաեան գաբուճու գարը՝

— Գօմիսէր էֆէ՛նտի, գըմըլտանտը, տէտի :

Գօմիսէր, եաթաղա տօղրու իլէրլէերիպ, Մատլէնին էլինի թուլթու : Իշպու էլ՝ աթէշ կիպի սըճագ իտի :

Կէնճ գատըն կէօզլէրինի աշըպ, մաքինավարի սուրէթ :

տէ գօմիսէրէ աթֆ իթտի իսէ տէ , հագըգէթտէ քիմսէեի
կէօրէմէեօրտու :

Պիշարէ էթրաֆընտա կէչէնի տէօնէնի պիլմէեօրտու :

22

Գօմիսէր . - (Մատլէնէ .) Պէնի իշիտիեօրմուսունուզ . ի-
ֆատէմի անլամաեա վէ ճէվապ վէրմէեէ միւգթէտի՛րմիսինիզ :
Կէնճ գատըն տիլսիզ կիպի տուրուպ , կէօզլէրինի գա-
բատը : Գօմիսէր , իֆատէսինէ տէվամլէ ,

— էվլատընըզը նէ՞ եաբտընըզ , տէյի սօրաու :

Մատլէն՝ պիւթիւն վիճուտիլլէ սարալլտը իսէ տէ , կէօզ-
լէրինի աշամատըզը միսիլլու , աղզընտան տախի պիր սէս չը-
գարամատը :

Օլ էսնատէ ճէլպ իտիլէն հէքիմ իչէրի կիրտի :

Պու հէքիմ , իշպու հիքեայէմիզին իպթիտասընտա , Մ .
Տօրէյին սէյֆիեէսինտէ կէօրմիւշ օլտուղումուզ ժօրժ Լա-
մար օլուպ , գօմիսէր՝ մէրգումուն եանընա կիտէրէք , վուգուի
հալի ազ սէօզ իլէ անլաթտը :

Հէքիմ , հիքեաեէյի մէզքիւրէեի տինլէտիքտէն սօնրա ,
Մատլէնին եանընա կիտիպ , ուզուն ուզատի թէտգիգտէն
սօնրա .

— Պու կէնճ գատըն աղըր խասթա տըր . ահվալը սըհ-
սիեէսի՝ պանա էնտիչէլի կէօրիւնիւեօր : Ֆիլ վազը տիւնեա-
եա պիր չօճուզ . կէթիրմիշ տիր , վէ իզֆալ վէ թէրք օլունան
բէք չօգ պիշարէ մախուզլար կիպի , պիր ճինաեէթ իշլէնմիշ
օլմասը՝ ի՛նթիմալի գալիտէն տիր . Մէզպուրէ իշպու ճինա-
եէթի իճրա իթմէք իչին , գուվվէթինին էն սօն տէրէճէսինի
իսթիմալ իթմիշ օլտուղունտան , պու հարէքէթինի քէնտի
հաեաթըլլա էօտեեէճէկինի իտտաա իտէպիլիլիմ , տէտի :

— Պունուն տավասը հիւքիւմէթէ ալիտ տիր :

— Զանն իտէրիմ քի , տավասը ինսանլար հուզուրընտա

կէօրիւլմէերիւ , ճէնապը Ալլահ հուզուրընտա կէօրիւլէճէք տիր : Հէր նէ տախի օլսա , քէնախիսինն հէր հալտէ պիի խաս-
թախանէնէ նագլի լազըմ տըր :

— Միւսիւ տօգթօր , խասթախանէնէ նագլինտէ հիշ պիր միւնասիպէթսիզլիք կէօրմէեօրում : — Հայտէ օն պաշը , ետ-
նընտաքի մէրքէզտէն պիր թէճկէրէ կէթիրթտիրին : Լարի-
պուազիէր խասթախանէսինէ կիրմէսի իչին չիմտի պիր թէզքի-
րէ եազըպ իմզալաեաճաղըմ , Ֆագաթ թէճկէրէնին կէթիրիւ-
մէսինէ տէկին , էսնտի րահտէ թէսլիմի րուհ իթմէսինի մէն
իթմէք իզըրէ , քէնախիսինէ գուվվէթպախշ պիր իլաճ վէրէ-
մէզմիսինիզ :

Ժօրթ Լամար , ճէպինտէն պիր քիւչիւք տէֆթէր վէ պիր
գուրշուն գալէմ չըգարըպ , օթուրտու , վէ հիւքիւմէթ մէ-
մուրլարընա խիթապէն ,

— Սիզ թահգըգաթը լազըմէնի իճրա իթտիկինիզ սը-
րատա , պիր խասթանըն ահվալը սըհիքէսինի թէտգիզլէ
մէշղուլ օլուպ , պիր րէչէթա եազարըմ , տէտի :

Ֆիլվադը մէրգում պիր րէչէթա եազըպ հիւքիւմէթ մէ-
մուրլարընտան պիրինէ վէրէրէք ,

— Չարուգ եագընտաքի էճզախանէնէ կիտին . . . լաքին
պիր տագըգա պիլէ ղայպ իթմէսին , վէ եաբըլաճագ իլաճըն
միւսթաճէլ օլտուղունու սէօյլէնին , տէտի :

Մէմուր կիթտի , վէ գօմիսէր տախի արիզ ու ամիգ թէ-
հարրիեաթ իճրա իյլէտի :

Մօպիլեաճը՝ վազը օլան տհվալտէն տօլաեը հայրէթտէ
գալմըշ օլտուղու հալտէ , պիր միւտտէթ սիւքիւթտէն սօն-
րա ,

— Գօմիսէր էֆէնտի , պէնտէնիզին պուրատա գալմտսը-
նա իհթիեաճ վափ մը տըր , տէյու սօրտու :

— Խայր , միւսիւ Սալէտօ , անճագ րէճա իտէրիմ , պու
ագչամ մէմուրընըլա պէրապէր , մէրքէզէ ուղրաեըն , զապթ
վարագասընը սիզլէրէ օգուեուպ , իմզանըզըն վազընը իսթէ-
եէճէնիմ , տէտի :

— Բէք էյի , գօմիսէր էֆէնտի , կէլիլիզ :

Սալէտօ , մէմուրըյլա պիրլիքտէ օրատան մուֆարագաթ իթտի :

Տէրունը խանէնին հէր թարաֆը արանըտը իսէ տէ , Մատլէնին՝ չօճուղունու նէ եաքմըչ օլտուղունու զահիրէ իթ-
րաճ իտէճէք հիչ պիր էսէր վէ ալէամէթ կէօրիւլէմէտի :

Իսթէնիլէն իլաճ կէթիրիլիպ , հէքիմ , օտաճը գարընըն
եարտըմըյլա խասթաեա պու իլաճտան իքի գաշըգ իչեր-
տի :

Դօմիսէր , թէհարրիեաթը վագըատան ավտէթլէ , հէ-
քիմէ ,

— Պու գատընը շիմտի իսթիճվապ իտէպիլիբմիեիմ , տէ-
յի սօրտու :

Հէքիմ . — Շիմտի իսթիճվապ իթմէքլիկինիդ պէյհուտէ
տիր , չիւնքի ճէվապ վէրէպիլէճէք հալտէ տէյիլ տիր : Շու
տագըգատա գանը՝ հէրարէթի աղիմէ իչինտէ օլմասըյլա ,
պէյնի սայքի գարանըգտա պուլունմագտա տըր : Պիր գաշ
կիւն կէչմէզտէն էվլէլ քէնտիսինտէն տօղրու պիր ճէվապ ա-
լապիլէճէկինիզի մէմուլ իթմէեին :

— Պիր գաշ կիւն սօնրա իչ պէնտէն չըգար : Լազըմ օ-
լան բաքօրթօեու միւտտաի ումուսիլիկէ թագաիմ իտէճէք
օլտուղումտան , իճապ իտէն իսթիճվապըն միւսթէնթիգ ճա-
նիպինտէն իճրա իտիլէճէկի տէրքեար տըր : — Տօգթօր էֆէն-
տի , մազպաթանըզը եազմագ իսթէրմիսինիզ :

— Էվլէթ , ֆագաթ եէտիմտէ ըսմի քեաղըտըմ եօգ-
տուր :

Դօմիսէր իսթէնիլէն քեաղըտը վէրմէքլէ , թապիպ՝ իւ-
զէրինտէ միւրէքէպ հօգգասը վէ սաիրէ մէվճուտ օլան քիւ-
չիւք պիր մասա գարչըսընտա օթուրտու , վէ կէնճ գատընըն
խամինի անլատըգտան սօնրա , մազպաթասընը եազտը : Կէրէք
պուլունու վէ կէրէք գօմիսէրին մազպաթալարընտա , Մատլէն
Կալիէնին՝ եանընտա էպէ օլմաեարագ վազը համլ իթմիչ օլ-
տուղու , վէ չօճուղունուն էսէրի պուլունմամասընա պագը-
լըրսա , տնը մահվ ու նապէտիտ իթմիչ իտուկի , վէ իւմիտ-
սիղ օլան ահվալը սըհհիեէսի իճապընճա , քէնտիսինին , ատ-

լիտէ նէզարէթինն էմրի թահլթընտա պուլունմագ իւզրէ ,
 Լարիպուազիէր քասթախանէսինէ նագլ իտիլտիկի իշար գը-
 լընտը :

Պու արա թէճկերէ կէթիրիլմէքլէ , կէնճ գատընըն օտա-
 սընա կիրտիրիլտի , վէ մէզպուրէ իշպու թէճկերէտէ եւթը-
 ըըլըպ , իւզերի լաեըգըլա մուհաֆազա իտիլտիքտէն սօնրա ,
 օրատան տիշարը չըգըլտը : Պատէհու գօմիսէր , գաթընու
 թէքրար սիւրկիւլէմէսինի չիլինկիրէ էմր իտիպ , պու մուհաֆէճ
 լէ կէօրիւտիւկիւնտէ , անախթարը քէնտի եէտիլնէ ալտը ,
 վէ հարէքէթ էմրինի վէրտիկինտէ , թէճկերէճիւէր , քէմալը
 տըքգաթլէ նէրտիվէնտէն էնիպ , զիքր իթտիկիմիզ խախթա-
 խանէեէ տօղրու եօլա չըգտըլար :

* *

Մարի-Գլօտուն ճէնաղէսի տէֆն իտիլտի , վէ ժիւլիէն ,
 տիւնեատա էն զիեատէ սէվմիշ օլտուղու վալիտէսինին մէզա-
 րը իւզերինտէ միւտտէթը մէտիտէ տուա իթտիքտէն սօնրա ,
 կէօզլէրի եաշարմըշ , վէ գալպի եէյիս ու քէտէրէ կիրիֆթար
 օլմուշ օլարագ Մարգատէ սօգաղընա ալտէթ իթմէք իւզրէ ,
 գապրիսթանտան մուֆարագաթ իթտի : Մէրգոււմ տէլիգան-
 լը , սէվկիւլիւ վալիտէսինին տէրունինտէ թէսլիմի ըուհ իթ-
 միշ օլտուղու տաիրէի թէքրար կէօրմէք արզուսինտէ օլուպ ,
 տաիրէյի մէզքիւրէ իսէ , ճէնաղէ ալայընըն իճըասը գէմա-
 նընտա մատամ ժէրվէզ թարաֆընտան հալը ինթիգամէ վազ
 իտիլմիշ իտի :

Գօնսթան վէ Բիսթաշ , ժիւլիէնի տէրեայը քէտէրէ միւս-
 թաղրագ օլմագտան խալի գըլմագ իչին , քէնտիսինի ալը-
 գօյմագ իսթէտիլէր իսէ տէ , ժիւլիէն , եալընըզ գալմագ
 արզուսինտէ օլտուղունու պիլտիրմէքլէ , թէքլիֆլէրինի գա-
 պուլ իթմէտի , վէ էսնաի ըահտէ քիմնէեէ թէսատիւֆ իթ-
 մէմէք իւզրէ , խալսէթէն խալի եօլլարտան , պաշը աչըգ վէ
 միւթէֆէքքիր սուրէթտէ եիւրիւտիւկիւ սըրատա , վալիտէսի-
 նին վուգուլի վէֆաթըլա եալընըզ գալտըղընը տիւլիւնիւ-
 եօրտու :

Կէրչի ժիւղէն՝ վախտէսիյէ պէրապէր՝ Եաշամամագտալ
իւղի իսէ տէ, չօգ տէֆա, հէման հէր կիւն մէղպուրէհի կէօր-
մէքտէ, վէ ան սամիմ սէվիլմէքտէ օլտուղունու պիլտիկի,
վէ քէնտիսինտէ օ սուրէթլէ սէվտիկի վաշիտէսինն Եանըն-
տա պիր քաշ սաաթ վագըթ կէշիրմէսինտէն տօլաեղ, նէֆսի-
նի պաթիթիեար ատաշ իլլէմէքտէ իտի:

Պունտան պէօյլէ իսէ Եալընըզ գալըպ, քէմալը Էմնիյ-
եթլէ գալալինի ֆաշ իտէպիլէճէք քիմէսի օլմատըգտան
պաշըպ, չիֆա գապուլ իթմէեէն պիր իլթիրապ ալթընտա
տաթի պուլունմագտա իտի:

Մէրգում Էրնէսթին սօգաղը թարաֆընա կէլինճէ, պիր-
տէն պիրէ տալկընըղընտան աեըլըպ, հէման տաիմա խալի
պուլունան մէղքիւր սօգագտա միւթատըն խարիճինտէ պիր
ֆըշըթը իշիթտի, վէ ճնումէրօլու խանէնին գարշըսընտա պիր
թագըմ էրքէք, գատըն վէ չօլուգ չօնուգլարըն թօրլանմըշ
օլտուղունու կէօրտիւ:

Բարիսլիէր՝ ալէսսէվիյէ Էհլի մէրագ օլուպ, գաֆէսին-
տէն աղաճլարա Եախօտ պիր բէնչիրէտէն տիկէր ընչիրէեէ
ուշմուշ պիր գուշ կէօրսէլէր, սաաթլարլա կէօղլէրինի հա-
վաեա գալտըրըպ պագարլար Պու սէպէպլէ մէշհուր Վիգթօր
Հիւփօ, պու կիպիլէրտէն պահս իթտիկի սըրաաա, «Պիր տի-
վալըն արգասընտա նէ օլտուղունու կէօրմէք իշին տիվարա
պագըպ տուրուրլար» տէմիշ տիր:

Խուսուսա՝ մատտէ պիր ճինաեթէ, Եախօտ ֆաճիալը
պիր վագըաեա տալիր օլտուղունտա, չիտտէթի մէրագ տահա
գիեատէ արթար: Հաթթա պիլմէք, քէսպի մալիմաթ իթ-
մէք, վէ իշիտիլմէմիշ պիր չէյի անլամագ իշին, Բարիսլիէր,
էն մուհիմ իշլէրինի, պուլունմագ իւղրէ սէօղլիւ պուլուն-
տուղլալընը, վէ Էկէր քէտէրլէրի վար իսէ, անլէրի տաթի
ունուտուրլար:

Ժիւղէն տէ, Բարիս Էվլատընտան օլմասըլլա, մէղքիւր
ղալէպէլիկի կէօրտիւկիւնտէ, քէտէր վէ իլթիրապընը պիր
միւտտէթ ունուտարագ տուրտու, ֆագաթ քիմէեէ պիր չէյ
սօրմաեըպ տինլէմէեէ պաշլատը:

Պու արա, պիր պօշպօղաղ գարը՝ գուճաղընտա պիր շօ-
ճուգ թուլթմուշ օլան տիկէր պիր գարըեա խիթապէն:

— Զանն իտէրիմ քի աղիղէմ մատամ, պիշարէ պիր գա-
տընճըղաղ՝ պիր հայտուտ թարաֆընտան գաթլ Կու թէլէֆ ի-
տիլմիշ տիր, տիմէքտէ իտի:

Տիկէր գարը. — Խայր, խայր, էօյլէ տէյիլ, չօճուղում
իչին պիր էճղախանէտէ պուլունտուղում սըրատա, պիր զապ-
թիսէ նէֆէրի, բօլիս գօմիսէրի թարաֆընտան ճէլպ իտիլմիշ
օլան տօգթօրուն թաւսիսէ իթմիշ պուլունտուղու իլաճը եաբ-
տըրմաղա կէլտի: Քէնտիթիլէ կէօրիւշտիւմ. պինապէրին վա-
գըաեը պիր ուճտան տիկէր ուճա գատար պիլիրիմ:

— Էյ մատտէ նէ՛նէ տայիր տիր:

— Պիր վալիտէնին քէնտի էվլատընը գաթլ ու թէլէ-
ֆինտէն իպարէթ տիր:

Ժիւլիէն Դլօտ՝ մէզքիւր իֆատէեի իշիթտիկինտէ, պիւ-
թիւն վիճուտիլէ տիթրէտի, վէ օ գատարճըգ իֆատէտէն,
իլք կիճէսի հազըր պուլունմուշ օլտուղու ֆաճիաեը խաթըր-
լատը:

Ամէլէտէն պիրի. — (Լագըրտըեա գարըշարագ.) Տիմէք
պիէտէպ պիր գարը՝ նամուսունու պօղմուշ օլաճագ տըր:

Պիր տիկէրի. — Վէ ճիսմինի պիր ապտէսխանէեէ աթմըշ
օլմալը տըր:

— Էօյլէ գարըլար իչին խաստէթէն տար աղաճլարը պուլ-
մալը: Եալընըղ պու հալի իշիթմէք՝ ագըլմը պաշըմտան ա-
լըեօր: Գապիլ օլսա իտի, գուտուրմուշ պիր քէլպ կիպի քէն-
տիսինի բարչալար իտիմ:

Քէօյլիւ պիր գարը. — Պէնճէ հէք գապահաթ, սիզին,
եանի էրքէքլէրին տիր: Սիզ, եանի էրքէքլէր, կէնճ վէ կիւ-
ղէլ պիր գըղ կէօրտիւնիւղ միւ... անըն ֆիքրինի չէլէրսի-
նիզ... անընլա էվլէնմէքլիկի վատ իտէրսինիզ... օ պիշարէ՝
սէօղլէրինիղէ ինանըր... վէ իշ պու րատտէտէ գալմաեըպ,
պիր տէ տիւնեաեա պիր մահսուլը մուհապպէթ կէլիւ. օ հալ-
տէ քիրլի չամաշըր պօղչասը կիպի մէրգումէեի եիւզտէն պը-
րագտըղընըղտան, զէվալը՝ է՛ն զիեատէ սիզէ կիւվէնտիկի

ղեման մէջտանտա գալըր, ազըր պաշընտան վիտէր, վէ իշ-
լէտիկի իւթաեը կիզլէմէք իւզըէ, մահսուըր մուհապպէթինի
պողարն իմտի սիզէ տօղրուսունու սէօյլէմէքլիկիմի իսթէրմի-
սինիզէ Պու իշտէ պաշըրճա պապահաթ էրքէյին տիր

Ամէլէտէն պիրի. - (Իսթիհա իլէ.) Պիթիրտին մի չի
ժիւլիէն Գլօտ, եալընըզ տինլէմէքլէ իթիֆա իթմէեիպ,
Ե նուլէրօլու խանէնին հանկըսը օլտուղունու սիւալ իթտի,
վէ վազըրանըն՝ մէգքիւր խանէնին իւլիւնճիւ գաթընտա, մօ-
պիլէեաըր Սալլէտօնուն տաիրէսի եանընտա վուգու պուլմուշ
օլտուղունու թահգըզ իթտիկինտէ, քէնտի քէնտիեէ.

— Պու կիճէ իւլիւնճիւ գաթտա ըշըգ վար իտի. Լիւգ-
Լամպէն սօգաղընտա իգամէթ իտէն շախսըն զապրիսթան տէ-
րօնինտէ կէօմաեկիւ չօճուգ՝ տիմէք օրատա տօղմուշ տուր:
Պու իշտէ աճապանէ՝ կիպի տէհչէթլի ֆաճիա կիզլէնմիշ տիր,
տէքի միւլահազա իթտի:

23

Գարիունու քիրամըրզըն տախի անլաեաճազլարը վէճհ-
լէ, ժիւլիէն Գլօտուն, օնտան սօնրա մէգքիւր խանէնին գար-
շըսընտա տուրմասը՝ սըրֆ մէրագ տուլղուսըյլա օլմաեըպ,
պաշգա պիր հիսսէ մէպնի իտի: Շէօյլէ քի մէքրուհ վէ մէն-
ֆուր պիր ճինաեէթ իճրա իտիլմիշ օլուպ, քէնտիսի տէ
ճինաեէթէ, իսթէմէեէրէք վէ կէրի տօլաեըսըյլա, ֆագաթ
նիհաեէթ հագըզի սուրէթաէ իշթիրաք իթմիշ իտի:

Թաթ օլ տագըգատա, խալգ միեանընտա ազիմ պիր
ըրուճաթ հարէքէթի վազը օլուպ, թէճկէրէ սօգաղա չըգա-
րըլաղըր ճիհէթլէ, էհալի, պունա եօլ աշմագ իւզըէ, պիրէր
թալրաֆա կէրի սիւրիւլտիւլէր: Մէգքիւր թէճկէրէեի իթի քի-
շի կէօթիւրմէքտէ օլուպ, արգատանտա գօմիսէր իլէ թա-
պիպ վէ հիւքիւլէթ մէմուրլարը եիւրիւմէքտէ իտիլէր:

Այնի վագրթտա, պագրլար արասընտա աթիտէքի սէօգ-
լէր թաաթի օլունտու :

— Շու նամուսուղ գարըեր աճապա նէ՛րէեէ կէօթիւ-
րիւեօրլար :

— Նէ՛րէեէ օլապիլիր . էլպէթթէ զապթիեէ նէզարէթինէ :

— Կէօրիւեօրմուսուղուղ, մէզպուրէեէի թէտավի իտէն
թապիպ՝ ժօրթ Լամար, տըր :

Ժիւլիէն, մէզքիւր իսմի իշիթտիկինտէ պաշընը էօգարը
գալորըտը, վէ գալպիեաճընտա շէտիտ պիր սատէպէ հիօք
իթտի : Պատէհու մէզքիւր իսմի սէօլէմիշ օլան շաքսա ին-
թապէն :

— Րէճա իտէրիմ, տօգթօր ժօրթ Լամար պանա կէզա-
թէրին, տէտի :

— Գօմիսէրին եանընտան կիտէն կէնճաւղուն բօղու վէ
կէօթէրիշի քիմնէ տիր : Իգամէթ իթտիկի մահէլէտէ սէ-
վիւմիշ տիր . չիւնքի դաեէթ խայրիսահ օլմասըլա, պիւ ճիւմ-
լէ ֆուգարաեը մէճճանէն թէտավի իտէր, վէ հէր քէս հագ-
գընտա խայրիսահըգտա պուլունտու :

Ժիւլիէն, Հանրիէթ Տօրէյին ֆօթօկրաֆ թասվիրինին ռը-
գասընտա եազըլմըշ օլան տօգթօրուն իսմինի խաթըրլատը,
վէ մէրգում ժօրթ Լամար՝ Տօրէյ ֆամիլեաօրնըն ինթիեար
պիր մուհիպպի օլմաեըպ, կէնճ վէ կիւզէլ պիր քիմնէ Խ-
տուղուշտան : Մարի Գլօտուն օղլու, մէրգումն, թապիի
պիր հիսստէն նաշի ատավէթլէ աթֆը նազար իթտի :

Թէճկէրէճիլէր գաբունուն քօնիւնտէ տուրտըլար : Գօ-
միսէր՝ մէրգումյարըն օն պաշըսընա եաւաշ սէտա իւէ պիր
շէյ սէօլէտի, վէ օ տախի, ատէմիէրինէ պիր իշարէթա իթ-
մէքլէ, թէճկէրէ իւշ նէֆէր զապթիեէ մէմուրընըն նէզարէթի
թահթընտա եօլա չըգտը :

Ժօրթ Լամար վէ գօմիսէր՝ եեկտիկէրիլէ աէլամաշտըգ-
պան սօնրա պըրըլար :

Հալ պու քի խալգ՝ էլան հէեէճան իշինտէ օլարագ բս-
գապտա գալտը :

Ժիւլիէն . — (Բէնտի քէնտիեէ .) Պու պիշարէ գալտընը

նէրէնէ կէօթիւրտիւքլէրինի անլամագ իսթէրիմ, տէնէրէք, ուզագատան թէագիպ իթտի, վէ թէնկէրէնին Լարիպու ազիէր խասթախանէսինէ կիրտիրիւտիկինի կէօրտիւ, վէ ֆիքրինտէն, « խասթախանէնէ կէօթիւրտիւքլէրի հալտէ, քէնտիսինի զիեարէթ իթմէք գօլայ տրր. անճագ իսմինի էօյրէնմէլիեիմ » տէյի միւլահագատա պուլունտու :

Օլ էսնատէ, Ժիւլիէն Գլօտուն պիւթիւն թէֆէքքիւրիւ պիչարէ գատընճըղազըն իթհամ օլունտուղու ճինանէթէ, վէ իւք կէնէսի գապրիսթանտան չըգմըլ օլան շախսըն արգասընտան կիթմիշ օլմասը խաթըրէսինէ համը իտիլմիշ օլուպ պու էսրարըն զահիրէ իխրաճընա ֆէվզ էլ ատէ էհէմմիեթ վէրմէքտէ իտի :

Մէրգում, Լարիպուազիէր խասթախանէսինտէն ավտէթինտէ, էրնէսթին սօգաղընա կէլտի :

Ղալէպէլիք տաղըլմըլ օլուպ : եալընըզ չէնտ նէֆէր գա. տընլար գաբու էշիքլէրինտէ տուրուպ, էլան օ կիւնքի վագըա հագգընտա լաֆղէնլիք իտիեօրլար իտի :

Ժիւլիէն՝ 6 նոլմէրօլու խանէնէ տօղրու իլէրլէտի, լաքին պաղը գարըլար եօլունա մանի օլարագ, պունլարտան պիլրի՝

— Նէրէնէ կիտիեօրսունուզ, միւսիւ, տէյի սիւալ իթտի :

Ժիւլիէն. — Գաբուճու գատըն իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ, մատամ :

— Գաբուճու պէն իմ. նէ՞ արզու իտիեօրսունուզ :

— Շու տագըգատա մահէլլէնին խալգը պէյնինտէ էն զիեատէ մէվզուի պահա օլան վէ պիր ազ էվլէլ խասթախա. նէնէ նագլ իտիլմիշ պուլունան գատընըն իսմինի պանա խա. պէր վէրմէնիգի ընճա իտէրիմ :

— Աճա՛յիպ, սիզ քէնտիսինի թանըեօրմուսունուզ :

— Էկէր քէնտիսինի թանըսա իտիմ, իսմինի սիւալ իթմէզ իտիմ :

— Տօղրու տուր, ֆագաթ իսմինի անլամագտա նէ ֆաի. տէ վար տրր :

— Մա՛տամ, պու մալիւմաթը սիզան իսթէմէքլիկիմ՝ սըրֆ մէրագ իչին օլմաեըպ, վաղիֆէմ իգթիզասընտան տըրի, չիւնքի պէն զազէթաճըեըմ:

— Ղազէթաճը՛ մը:

Գաբուճու գարը վէ հազըր պուլունան աիկէր իւնգա-տըն՝ տիգգաթլէ ժիւլիէնէ աթֆը նազար իթտիքլէրինտէ ժիւլիէն թէքրար իլէ,

— Էվվէթ, մատամ, ղազէթա մուխպիրիւմ, աէտի:

— Պէլքի տէ պիր պէնտի մախսուս եազաճագսընըզ:

— Շիւպհէսիզ, հաթթա մատամ, թախտիչի էգհանը մու-ճիպ պիր պէնտ եազնաաղըմ:

Պու իֆատէ իւզէրինէ, գատընլար՝ ժիւլիէնէ հիւրմէթ վէ ըիաեթլէ պագմազա՝ պաշլատըլար:

Օտաճը գատըն. — Մատէմ քի էօյէ իսէ, միւսիւ ճիգա-թընըզա մալիւմաթը միւքէմմէլէ իթֆ իյլէրիմ: Վազըա թէք տէհչէթլի տիր, նասըլ քի հիքեաեէմտէն տախի անլաեաճա-ղընըզ տէրքեար տըր:

Միւթէագըպէն գաբուճու գատըն՝ պիւտիկի մալիւմաթը էթրաֆըյլա նազլ իթտի: Օգուեանլարըմըզ՝ մալիւմաթը մէզ-քիւրէեի միւքէմմէլէն պիւտիքլէրի ճիհէթլէ թէքրաթընա լի-զում Նէթրմէեիզ:

Ժիւլիէն՝ իշպու հիքեաեէյի՝ ֆէվգէլատէ տիգգաթլէ տին-լէտիքտէն սօնրա,

— Պու կէնճ գատըն եալընըզ մը իգամէթ իախեօրտու, տէյի սօրտու:

— Էվվէթ, միւսիւ:

— Քէնտիսինի կէօրմէեէ քիմէ կէլմէտի մի:

— Խայր:

— Էմի նմիսինիզ էթթա մէ ճիգաթլի, ճոյ չոսիյա ցիլ:

— Քէնտիմէ էմին օլտուղում գատար պզնատա իւնի-

նիմ: Կիճէ վէ կիւնտիւզ, քիմէսնէ, պէնիմ մալիւմաթըմ օլ-մագսըղըն պուրաեա կիրէմէզ:

— Տիւն կիճէ պուրատան հիւքիմէ տիշարը չըգմատը մը:

— Խա՛յր, քիմնէ չըզմատը, Սաաթ օն պիրտէն սօնրա
եալընըզ պիր միւսթէճիր տերունը խանէեէ կիրտի:

— Իսմինի սիզէ սէօյլէտի՞ մի:

— Սէօյլէմիշ օլաճագ տըր, ֆագաթ խաթըրլամաեօրում:
Հէնուգ եաթմըշ իտիմ, վէ ագչամա գատար չամաշըրճըլըզ-
լա օլ տէրէճէ եօրուլմուշ իտիմ քի, անինտէ ույգուեա տալ-
մըշ իտիմ:

— Օ կէնճ գատընըն իսմի նէ տիր:

— Մատէն կալիէ տիր:

— Թէշէքքիօր իտէրիմ, մատամ... պէնտի մախսուսու-
մու եազմագ իշին պունաան զիեաաէ մալիւմաթա իհթիեա-
ճըմ Եօգ տուր:

— Էլպէթթէ պէնտինիզի կէօրիւրիւմ: Շաեէտ պու խա-
նէնին գաբուճուսու եանի պէնիմ հագգըրմա տախի պահս
իթմէք իտթէրսէնիզ, չէքինմէեին, իսմիմ՝ Իրմա Թրէպիւշէ
տիր:

— Բէք էյի:

Ժիւլիէն, պու միւքեալէմէտէն սօնրա, օրատան մուֆա-
րազաթլա: Մարգատէ սօգաղընա ավտէթ իթտի, վէ եօլտա
կիտէրքէն, քէնտի քէնտիեէ,

— Վագըա կիւճլէշիօր... գաբուճուսուն թիվաեէթինէ
պագըլըրսա, պու գատընըն քիմնէ իլէ իւլֆէթի եօգ իմիշ...
պէլքի կէօրտիւկիւմ ատէմ անըն տաիրէսինտէն չըզմամըշ
տըրքօյ: հալ պու քի չօճուղուն զայպ օլմասընա նէ տէմէլի...
Պու էսրարը՝ գարանըգտան այտընըղա չըզարմագ իսթէ-
րիմ... Թանըմատըղըմ օ գարըէա պու տէրէճէ նիշին ա-
լէագատար օլտուղումս պիլմէեօրում... Բէնտիսինի չօճու-
ղունու էօտիւրմիւշ տիւր տէյի իթհամ իտիեօրլար... Է-
կէր պիսուշ իսէ, պիչարէեէ մուավէնէթ իտէմէեէճէկիմի քիմ
պիլիւր, տիմէքտէ իտի:

Ժիւլիէն, միւթէվէֆիեէ վալիտէսինին իգամէթկեահընա
մուվասըլէթլէ իւշիւնճիւ գաթա չըգտը, վէ մատամ Ժէրվէզ
իլէ հիօապլարընը թէսվիեէ իթտիքտէն սօնրա, անախթարը
ալտը, վէ անտէն Լիւգ-Լամպէն սօգաղընա ազիմէթլէ, իլք

կիճէսի նումէրօսունու գայտ իթմիշ պուլունտուղու խանէնին
էօնիւնտէ տուրտու, վէ քէնտի քէնտիքէ,

— Կէօրմիւշ օլտուղու մտէմ պուրաեա կիրտի: Իսմինի
նաւը անլաեապիլիրիմ, տէտի:

Մէրգուլ, պու խուպուպա պիր չարէ տիւշիւնիւրքէն,
էվին գաբուսունտա, « Գիրալըգ տաիրէի միւֆրիշէ » իպա-
րէսինի հավի պիր եաֆթա կէօրմէսիլլէ, ֆիքրիկտէ պիր թա-
սավվուր հասըլ օլտու:

Պէնապէրին հէր կէօնա թէրէտտիւաիւ պէր թարաֆ ի-
լէ, գաբունուն էշիկինտէն կէշտի:

Մատամ Ֆրէպօ, քէնտի օտասընտա եալընըզ օլուպ,
տիքիշէ միւթէալլիք պիր իշ իլէ մէշըուլ իտի: Մէզպուրէ,
եասա մախսուս օլարազ սիյահ էլպիսէ կիեինմիշ օլան մէր-
գուլ կէնճի կէօրաիւկիւնտէ,

— Նէ՛ իսթէեօրսունուլ, միւսիւ, տէյի սօրտու:

— Սիզտէն պազը մալիւմաթ իսթէրիմ, մատամ:

— Նէ՛ խուսուստա:

— Միւսթէճիրլէրինիլտէն պիրի հագգընտա:

— Ֆագաթ, միւսիւ...

Ժիւլիէն. — (Մէզպուրէնին սէօղիւնիւ քէսէրէք.) Աֆվ
իտէրպինիլ, մատամ, պու պապտէ սիզի իսթիճվապ իթմէքլի-
կիմ՝ հագգ, ու սէլահիյեթիմ տաիրէսինտէ տիր. Սիզ, թէֆ-
րիշ իտիլմիշ օտալար քիրաեա վէրիեօրպունուլ: Պէն տէ զապ-
թիեէ նէզարէթիեէ մէնսուպուլ, վէ մէմուրիեթիմ իսէ,
պու կիպի տաիրէլէրի թէֆթիլտէն իպարէթ տիր: Գարթըմ
ճիզտանըմտա տըր, սիզէ տէ կէօսթէրէպիլիրիմ:

Գաբուճու գարը՝ զապթիեէ նէզարէթի միւֆէթթիշի քէ-
լիմէսինի իշիթտիկինտէ, թապիաթիլլէ միւթէէսսիր օլարազ:

— Հաճէթ եօգ տուր, միւսիւ, հաճէթ եօգ տուր:
տէֆթէրիմ բէք մունթազամ տըր. սիզէ թագաթիմ իտէպի-
լիրիմ, տէտի:

— Պիր ազտան տէֆթէրինիլի կեօրիւրիւմ, էվլէլ էմիրչ
տէ պազը սիւալլէրիմէ ճէվապ վերին:

— Էմիրինիլէ հագըրըմ, միւֆէթթիշ էֆէնտիլ:

— Միւս թէճիւրէրինիզ խանէնիզէ կէճ մի ավտէթ իտէրէր :

— Քեաֆֆէյի միւս թէճիւրէր ալէլ ումում եարը կիճէտէ եաթագլարընա եաթմըլ վէ ուեումում ուլուրլար : Եալընըզ պի-
րի՝ եանի պիր զազէթատա միւսահհիհիք իտէն պիր քիմաէ կէճ
ավտէթ իտէր , վէ ավտէթի զէմանը տա մալիւմ տէյիլ տիր :

— Չըգան կէճէ , եարը կէճէյի խայիլ կէչէրէք հիչ քիմ-
սէ գաբուտան միրուր իթտի մի :

— Եալընըզ պահսընը իթտիկիմ զազէթա մոէհարրիւրի
միրուր իթտի . հաթթա քէնտիսիլէ լագըրտը իթտիմ : Մէր-
գում , էնքսէրտէ ասըլմըլ ուան օտապը անախթարընը Կալպ
եօգարը չըգտը :

— Ստաթ գա՛չ իտի :

— Թագրիպա իքի պուչուգ իտի :

Ժիւլիէն . — (Քէնտի քէնտիեէ .) Օ տուր : (Պաթէհոճ՝ ա-
լէնէն .) Օ միւս թէճիւրինիզին իսմի նէ՝ տիր :

— Շարլ Պրիսօն տուր . իշթէ էֆէնտիմ , տէֆթէրիմտէ
գայտը վար տըր :

Պէօյլէ տիեէրէք , գաբուճու գարը , թէֆրիչ իտիլմիչ օ-
տալարը քիրալանլարըն էսամիսինի հափի տէֆթէրի ժիւլիէ-
նէ կէօսթէրտի , վէ իֆատէեէ տէվամէ ,

— Կէօրիւեօրսուճուզ ա՛ , էֆէնտիմ , գայտլար նիզամըն-
տա տըր , տէյի պէեան իյլէտի , վէ բարմաղըյլա պիր գաչ
սաթըր կէօսթէրտի քի , պու սաթըրլարտա , « Շարլ Պրիսօն .
սիննի 25 . վաթանը՝ Բուան . սէնաաթը՝ զազէթա մուսահհի-
հի » իպարէսի եաղըլմըլ իտի :

Պու սաթըրլարըն ալթընտա տա աթիտէրի շէրհ վէրիւ-
միչ իտի . « Պու սապահ , եանի Յուլիս 18 տէ Էիօնա միւթէ-
վէճճիէն հարէքէթ իթտի : »

Ժիւլիէն . — Կիթտի մի , կիթտի մի :

— Էվլէթ , պու սապահ , եէնի պիթ զազէթա մատտէսի
իչին Էիօնա կիթտի : Հաթթա էչեասընը պիր արապանա եիւք-
լէթտիքտէն սօնրա , մէֆգիֆէ կիտիլէճէկինի արապանընա
իսթար իթտի :

— Բարիստէ հանկը զազէթանա մէնսուպ իտի :

— Պիլմէմ :

— Հիշ օլմազսա , հանկը մաթպաատա չալըշտըղընը տա մը պիլմէզսինիզ :

— Պիլմէմ :

— Բէք էյի , մատամ . տէֆթէրինիզ մունթազամ տըր . սիզէ պաշգա պիր տիեէճէկիմ գալմամըշ տըր :

Ժիւլիէն Դլօտ , օրատան մուֆարագաթընտան սօնրա , էսնաի րահտէ շու եօլտա տիւշիւնմէքտէ իտի :

— Եալընը Մատլէն Կալիէտէն թահգըգը մատտէ իտէպիլէճէերիմ : Սահիհ տիր քի պիր ճինաեթ վուգու պուլմուշ տուր , վէ Շարլ Պրիսօն տէնիլէն շախս տախի գապրիսթանտան չըգտըղընը կէօրտիւկիւմ շախս տըր : Մէրգուսուն պուխանէտէն պաղթէթէն ազիմէթի , պէնճէ միւթթէհիմ օլտուղուհա պէօյիւք պիր տէլիլ տիր : Հէմ տէ Լիօնա կիթմիշ օլմատըղը մուհագգագ տըր : Պահս իտէրիմ քի , Բարիստէն տիշարը չըգմամըշ տըր , վէ բօլիսին քէնտիսինի թէհարրի իտէպիլէճէկի իհթիմալինէ մէպնի , թէհարրիեաթ վէ թէազիպաթտան գուրթուլմագ իւզրէ , չիմտիտէն թէտապիրի լազըմէերի իթթիսազ իթմէքլէ մէշղուլ պուլունմալը տըր , Տօղրուսու շու էսրար բէք զարիպ տիր :

Ժիւլիէն պիրտէն պիրէ տուրտու , վէ պատէհու շու եօլտա տէվամ իթտի :

— Լաքին պէնիմ պու կիպի շէյլէրէ հասըր գիհին իթմէքլիկիմ տէ բէք ապէս տիր : Պու իշտէ պանա կիրէր չըգարնէ վար տըր : Զաթէն քէնտի գասալէթլէրիմ պանա քեաֆի տէյիլ մի տիր : Պէնի , հեր կէօնա թէշէպպիւսաթա , մէսէլա միւտտաիի ումուսիլիկէ կիթմէկէ , իֆատէ վէրմէեէ վէ շահատէթ իթմէկէ մէճպուր գըլաճագ օլան պէօյլէ պիր մատտէեէ կիրիշմէքլիկիմ սըրֆ տիվանէլիք տիր : Խիւտա ալիմ , ինսան պէօյլէ շէյլէրէ գարըշմագ իշին տիվանէ օլմալը տըր : Իմտի , պէն տէ պու զայլէեէ կիրիշմէքտէն սագընաճաղըմ . պունունլա պէրապէր Մատլէն Կալիէեի զիեարէթ իթմէք իւզրէ խասթախանէեէ կիթմէքլիկիմտէ հիշ պիր մահգուր եօգ տուր :

24

Ժիւլիէն , քէնտի օտաւընա մուկաւորէթինտէ , ճէնազէ ալայը էսնասընտա կիեինմիշ շլտուղու ուղուն շաբգաւընը չըգարըպ , տիկէր պիր շաբգա կիեինտի , վէ պատէհու պիր չէքմէճէ ալըպ , յուլիսին 16 նճը կիճէսի ալըրմըշ ջլտուղու Հանրիէթ Տօրէյին ֆօթօկրաֆ թասվիրինի ալտը , վէ պուրթասվիրէ պագտըղը սըրատա լէհճէսի սօլտու , վէ թասվիրի տօտագլարընա կէօթիւրիւրքէն , անլը պուրուշտուղու միսիւլու , կէօղլէրի տախի եաշարտը :

Մուաթիւարէն թասվիրի մէղպուրու եինէ չէքմէճէսինէ վաղ իլէ , ագշամ թաամը իթմէք իչին լօգանթաեա կիրաի : Իրթէսի կիւն Ժիւլիէն Սէնթ-Ուանա ավտէթլէ , նագաչըգ իչինէ տէվափ իթտի :

Գօնսթան վէ Բիսթաշ քէնտիսինի ֆէվգ էլ ատէ սէվտիլէրինտէն , ավտէթինտէն տօլաեք մէմնուն օլտուլար , ֆագաթ բէք զիեատէ թէպտիլ օլմուշ օլտուղունու միւշահէտէ իթտիլէր : Շէօյլէ քի Ժիւլիէն՝ մահղուն վէ միւթէֆէքքիր պիր հալ քէսպ իթմիշ օլուպ , պիր քէլիմէ պիլէ իրատ իթմէքսիղին չալըշմագ տա , վէ քէնտիսինէ խիթապէն պիր սէօղ սէօյլէնտիկինտէ տէ , պիրտէն պիրէ ուեանտըրըլան ատէմէ պէնղէմէքտէ իտի :

Իքի նագագաչար , մէրգումուն պու հալինի կէօրմէքլէ , քէնտի արալարընտա ,

— Պու հալ՝ վալիտէսինին վէֆաթը նէթիճէսի տիր . ֆագաթ չօգ սիւրմէեճէք տիր . քէնտիսինէ տէֆի ղամ իթտիրմէք լաղըմ տըր , տիմէքտէ իտիլէր :

Ո կիւնիւ ճումաա օլուպ , Գօնսթան՝ Ժիւլիէնէ խիթապէն ,

— Բաղար կիւնիւ իչին Բիսթաշ վէ պէն պիր չէյ տիւշիւնտիւք , տէտի :

— Նէ՛ տիւշիւնտիւնիւզ, տէյի Ժիւլիէն սօրտու :

— Բազար կիւնիւ, Շէնըվիէր քէօբրիւսիւնտէ ագրապամ տան օլան ատէմին լօգանթասընա կիտէճէերիզ :

Ժիւլիէն Շէնըվիէր իսմինի իշիթտիկիճտէ, հէմ սէվաիկի քիմսէերի, հէմ տէ վուգուինտէն տօլաեը նէֆրէթ իթմէքտէ պուլունտուղու ճինաեէթի խաթըրլաեարազ լէհճէսի սօլտուէ :

Քօնսթան. — (Իֆտտէսինէ իլավէթէն.) Իմտի, Ժիւլիէն, սէն տէ պիզիմէ պիրլիքտէ կէլմէք իսթէրմիսին :

— Խալը, պէն օ կիւնիւ տիշարը չըգմաեաճաղըմ :

— Պու եաբադըն՝ էյի շէյ տէյիլ տիր. իւշիւմիւզիւն պիրլիքտէ կիթմէսի՝ բէք էյի օլաճազ իտի :

— Խալը, կէլմէմ տիեօրուէմ :

Բիւթաշ. — (Սէօզէ միւտախէլէ իտէրէք.) Տօսթուէմ, չօզ զիեատէ քէտէրէ տալմադլա քէնտիճէ ֆէնա իտիյօրսուն : Պիրազ քէօյլէրտէ թէնէզզիւհ իթմէք հիսսիեաթա մանի օլաճազ, հազըզի տօսթլար տրատընտա իշիլէն պիր չիլէ շա-րապ եա սսիրէ՝ թէսէլլիպախշ տըր :

Ժիւլիէն. — (Գաթի սուրէթլէ.) Իսրաը իթմէքիկինիզ պէյհուտէ տիր : էյլէնճէ վազթը պէնիմ իշին կէշմիշ տիր : Պունտան պէօյլէ պէն պալա իշրէթ իսթիմալ իթմէեէճէկիմ, Պէնի շու եա պու էյլէնճէեէ տալլէթ իտէն՝ բէտտ ճէվապը ալաճաղընը էվլէլճէ պիլմէլի տիր :

Միւքեալէմէ պունտան իլէրի կիթմէեիպ, նազգաշլար իշլէրինէ տէվամ իթտիլէր :

Իրթէօի բազար կիւնիւ, Ժիւլիէն, պիր թաճիրին քէնտի ճամէքեանընա վազ իթմէք իւզրէ սիբարըշ իթմիշ օլտուղու վէ քէնտիսինին տէ օլ պապտէ պիւեիւք իւմիտլէրի պուլունա տուղու պիր թասվիրին, քէնտի հիսապընա օլարազ թէրսի-միլլէ մէշղըլ օլուպ, էօյլէն էսնալարընտա էլպիսէսինի կիւ-եինտիքտէն սօնրա, պիր լօգանթաեա կիթտի, վէ թաամընը իտիպ, Լարիպուազիէզ խասթախանէսինէ տօղրու իլէրլէտի, չիւնքի Մատլէնի կէօրմէեէ վէ կէօրիւշմէեէ էշէտաթ արզու-սու պուլունմազտա իտի :

Պու արզուտէն կէրի տուրմազ իշին քէնտի քէնտիեէ բէք

չօգ տիւշիւնմէքլէ պէրապէր, Շարէլ գապրիսթանը ճինաեթի էորարընը անլամագ խուսուսընտա պիր հիսսի մախսուսա թապի պուլունմագտա իտի: Պու մագսէտլէ, կէնճ գատընա խիթապէն արզ իտէճէկի պիր խայլի սիւալլէրի էվլէճէ թասմիմլէտի, վէ զաթէն խասթա եախօտ եարալը արգատաշլարընը զիեարէթ իթմէք իւզրէ պիտտէֆաթ խասթախանէլէրէ կիթմիշ օլմասըլլա, օլ պապտէ իթիթաղ իտէճէկի խաթթը հարէքէթի բանա պիլիր իտի:

Խասթախանէ գարուճուու, եէտինտէ, իչէրի կիրտիրիլմէսի մէմնու օլան էչեատան պուլունուպ պուլունմատըղընա թէէմին օլմագ իւզրէ, մէրգումուն էլպիսէսի ճէպլէրինի առաջթըրտըգտան սօնրա, ժիւլիէն թահգըզաթ տաիրէսինէ կիրտի, վէ օրատա պուլունան պիր մէմուրա խիթապէն,

— Միւսիւ, Մատլէն Կալիէ իսմինտէ պիր խասթանըն հանկը սալատա պուլունտուղունու սէօյլէրմիսինիզ, տէտի:

Մէմուր՝ պիր տէֆիթէր աչըպ մուայեէնէ իթտի:

Մէզքիւր իսիմ, էսամինին էն սօնունտա Գհարֆըլլա իշարէթ իտիլմիշ օլուպ, մէմուր՝

— Պու քիմնէեի կէօրմէք իչին միւտտաիի ումումիլիքտէն ըուխսաթնամէմիզ վա՛րմը տըր, տէյի սօրտու:

— Խայր միւսիւ, լաքին ըուխսաթա նէ՞ լիւզում վարտըր:

— Ձիւնքի Մատլէն Կալիէ՝ ատի խասթալարտան օլմաեըպ, միւտտաիի ումումի էֆէնտինին էմրի մուճիպինճէ պուրատա թահթը թէվգըֆտա պուլունմագտա տըր:

Ժիւլիէն. — (Պիլմէեօր կիպի կէօրիւնէրէք.) Տիմէք պիր ճինաեթիլէ միւթթէհիմ տիր:

— Էվլէթ, էվլատընը թէլէֆ իթմիշ օլմագլա իթհամ օլունմուշ տուր:

— Բուխսաթ ինթիհսալ իթմէք իչին քիմէ միւրաճաթ իթմէլիեիմ:

— Պու գատընըն իչինի թահգըզէ մէմուր օլան միւսթէնթիգէ:

— Իսմինի սէօյլէրմիսինիզ:

Իսմինի պիւմէմ, լաքին միւտտաիւ ումումիլիք տաիրէ սինէ վիթտիկինիգտէ, խապէր ալըրսընըզ:

Ժիւլիէն, խաւթախանէտէն չըգարգտան սօնրա, քէնտի քէնտիեէ շու սէօլէրի սէօլէտի:

Մատէմ քի, իւք տազըգատա գարչըմա մաճի չըգը հօր իսէ, պու թէչէպպիւստէ տէվամ իչին ինատ իթմէքլիլիմ տպէս տիր:

Պու իչէ նիչին գարըչաճաղըմ: Պէն, շու Մտուլէն հալիէյի թանըմամ, պինապէրին քէնտի հագգընտա ալէագա տար օլմագլըղըմա հիչ պիր սէպէպ հօգ տուր, պէլքի տէ քէնտիսինին հալի լալէագատար օլմագլըղըմա լաեըգ տէյիլ տիր, վէ զաթէն պիր չօգ զավայիլ զիհնիմի իհաթա իթմիչ օլտուգլարը հալտէ, ֆազլա օլարագ պիր տէ պունա գաթլանմագ տիվանէլիք տիր: Պու ճիւմլէ իլէ մուհաքէմէեէ սալիք օլաճաղըմ, վէ նէ՝ սէօլէնտիկինի վէ նէ՝ տիւչիւնտիւկիւնիւ պնլամագ իւզրէ զազէթալարը օգուեաճաղըմ:

Ժիւլիէն, քէնտի քէնտիեէ պու լագըրտըլարը սէօլէեէէրէք, Շարգ տէմիր հօլու մէվֆիգինէ տօղրու իլէրիէտի:

Սաաթ իքի իտի: - Բլան տը Շամբինեիտէ տուրան գաթարըն հարէքէթ վագթը օլմասըյլա, ժիւլիէն, ազիմէթ վէ ալտէթ իչին պիր պիլէթ ալտը, վէ աչգ ու մուհապպէթ հիսսի գալպինէ կիրմիչ օլմասըյլա, քէնտիսինի աօլա հիւրը պրագմատըղընտան, միւրատընա ըաղմէն, Շէնըլիէրէ կիթտի, վէ Տօրէյ սէյֆիեէսինին պաղչէսի էօնիւննէն պէլքի եիւզ տէֆա կէչէրէք, կէնճ գըղը կէօրմէեէ սայ իթտի իսէ տէ, պու իւմիտի պաչա չըգմաեըպ, կիճէ գարանլըղը տախի էթրաֆը իհաթա իթմէկէ պաչլատըղընտան, նիհաեէթ, կէլտիկի զէմանտան զիեատէ մահգուն վէ միւքէտտէր օլտուղու հալտէ Բարիսէ ալտէթ իյլէտի:

*

* *

Էրնէսթին սօգաղը բօլիս գօմիսէրիյլէ տօգթօր Ժօրթ Լամար թարաֆընտան իմզա օլունմուչ օլան զապթնամէլէր վազգըթ կէչիրիւմէքսիզին զապթիեէ նէզարէթինէ վիրուտ իթտի:

կինտէն, տէրհալ միւտտաի ումուսիկէ թէվտի օլունտու :

Միւտտաի ումուսի՝ ընթադաթընտա պիր միւսթէնթիգիլէ պիր զապթ քեաթիգիլ, բօլիս միւտիրի վէ իքի զապթիեէ նէֆէրի օլտուղու հալտէ, ալէզսադահ էրնէսթին ոօգաղընա կիթտի : Թահէլլէնին բօլիս գօմիքէրի տէ օրատա, միւմաիլէյհէ պէքլէեօրտա :

Եէնիտէն թէհարրիեաթ իճրա օլունտու իսէ տէ, պիր նէթիճէ հասըլ օլամսերադ, շէօյլէքի տօղան չօճուղուն սուլէթի զարիպէտէ զայպուպէթինէ մանէա վէրիլէմէտիկինտէնդ քէյֆիեէթին՝ անճադ վալիտէսինին վէրէճէկի իյզահաթլա զահրէ չըգապիլէճէկի իւմիւտիլէ, հիւքիւմէթ մէմուրլարը՝ Լարիպուլազիէր խասթախանէսինէ կիթտիլէր :

Մատէնին մէվգուֆ պուլունտուղու սալտուտ տէօրթ եաթադ մէվճուտ օլուպ, պունլարտան իւչիւ օլ էսնատէ պօշ իսթի :

Մէզպուրէնին եանընտա տաիմի սուրէթտէ խասթապ պահան պիր, գատըն պուլունուպ, պու գատըն կիթտիկինտէ, եէրինէ պիր տիկէրի կէլմէքտէ իտի :

Խասթախանէնին պաշ թապիպի ճէլպ իտիլիպ իսթիճվապ իտիլաիկինտէ, թապիպ, խասթանըն սըթմաօը վէ քաեղգլամասը օլտուղունտան օ կիւնիւ Լաեղգըլա իսթինթադ իտիլէմէեէճէկինի սէօյլէտի :

Միւտտաի ումուսի. - (Հէքիմէ.) Պու գատընըն ահվալը սըհհիեէսինտէն տօլաեը նէ էֆքեարտասընըլ :

— Ահվալը սըհհիեէսի բէք աղըր տըր :

— Իւմիտսիլ մի տիր :

— Շիմտիքի հալտէ իւմիտսիլ տէյիլ տիր : Էկէր տիկէր պիր ֆէնալըգ իւսթէ կէլմէքսէ, քէսպի իֆադաթընը իպիտ իտէրիմ :

— Խասթախանէն ուզո՞ւն մու սիւրէճէք տիր :

— Էվվէթ : Պունու թէէթին իտէպիլիլիմ :

— Խասթանըն՝ վազը օլաճադ պիր իսթիճվապա նէ վադըթ ճէվապ վէրմէկէ միւզթէտիր օլաճաղընը մէմուլ իտէրսինիլ :

— Օ վագթը թայեին իտէմէմ:

— Պու գատընըն՝ վագը համլտէն սօնրա, եաթաղընտան գալգմաղա վէ չօճուղունու մահվ իթմէք իչին տիշարը չըգմահա իգթիտարը օլուպ օլմամըչ օլտուղունու զանն իտէրմիսինիզ:

— Պէնճէ, պու գատընըն իշպու ֆիլիի իճրա իտէպիլմիշ օլմասը իհթիմալին խարիճինտէ տէյիլ տիր: Վագաա նաֆագա վէ սաիրէտէն մահրում օլմուշ օլմասընա մէպնի զայիֆլէնմիշ իսէ տէ, վիճուտճա զիեատէ գուվվէթլի տիր:

— Խասթանըն ահվալը սըհհիեհէսինտէ էյիլիք եախօտ ֆէնալըգ ալէամէթի կէօրիւր կէօրմէզ, պանա խապէր վէրմէնիզի ըէճա իտէրիմ:

— Բէք էյի:

Պու միւքեալէմէտէն սօնրա, հիւքիւմէթ մէմուրլարը խասթախանէտէն մուֆարագաթ իթտիլէր:

Հաղըմ կէլէն իսթիճվապըն իճրա օլունապիլմէսի իչին, Մատլէնին, իրատ իտիլէճէք սէօզլէրի անլամահա վէ ճէվապ վէրմէնէ միւգթէտիր օլմասընա գատար պէքլէմէք իգթիզա իտիպ, պու հալ իսէ կէճիքէպիլի իտի, չիւնքի ախիւրէն իւզէրինէ պիր ֆէնալըգ արըզ օլմահաճաղը ֆարգ օլունսա պիլէ, քէնտիսինի միւզտարըպ գըլան շէտիտ սըթմանըն անինտէ տէֆ օլաճաղը մէմուլ օլունամամագտա իտի:

Մատլէն, խասթախանէնէ կիրմէսինտէն անճագ օն պէշ կիւն սօնրա քէսպի սիւքիւնէթ իթմէքլէ, ահվալը սըհհիեհէսինտէ էրէյիճէ պիր էյիլիք կէօրիւլտիւ: Պու ճիւմէ իլէ էւլան քիմնէեի կէօրէմէմէքտէ, իտիլէն սէօզլէրի իչիտէմէմէքտէ, վէ էթրաֆընտա օլաշը կէչէնի անլահաճաճագտա իտի:

Հէր նէ գատար հէքիմլէր՝ մէզպուրէնին տահա էրքէն թէմամիլլէ քէսպի իֆագաթը իչին էլտէն կէլէն զայրէթտէ գուսուր իթմէտիլէր իսէ տէ, մէզքիւր հալ սէքիզ կիւն տահա իմթիտատ իթտի: Շուրասընը տախի պէեան իտէրիզ քի, աղըր պիր իթհամ ալթընտա պուլունմասըլլա պէրապէր, հագգընտա ումուսի պիր թէվէճճիւհ իզհարընտան կէրի տուրուլամահըպ, էզճիւմէ քիմնէ քէնտիսինի ճանի զանն իթմէք

խաթմէմէքտէ, վէ պիր ան էվլէլ սըհհէթինի պոնլարագ, պէրաէթինի իսպաթ իտէպիլմէսինէ հագըզի պիր արզու կէօսթէրիլմէքտէ իտի:

Պիր սապահ Մատլէն ք իշպիկի պիր իշահըն թէհսսիրիլէ) ագչամա գատար սաքին սուրէթտէ ուեուտու, վէ օ կիճէսի ագլը պաշընա կէլէրէք, եարը կիճէեէ իքի սաաթ գալմըշ իքէն, եանընտա պուլունան խասթա պագահգատըն պիշարէնին ճիւղիճէ գըմըլտանարղընը. կէօզլէրինի աշտըզընը, վէ կիւճ իլէ եաթաղընտա օթուրտուղունու կէօրսիւ:

Ձէվալլը գատընճըզագ օլ տէրէճէ զայիֆլէնմիշ, բէնկի օլ մէրթէպէ սօլմուշ վէ կէօզլէրի էթրաֆընտա մօրուգ հասըլ օլմուշ իտի քի, մէզարտան չըգարըլմըշ էօլիւեէ պէնզէ մէքտէ իտի:

Մէրգումէ, էթրաֆընա կէօզ կէզտիրիպ, պիրինճի տէֆա կէօրմէքտէ օլտուղու էշեանա ագըլ էրտիրմէկէ սայ իթպ տի, վէ պիր գաշ տագըզա տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, զայիֆ պիր սէտա իլէ,

— Նէրէտէեիմ, տէտի:

Նէօպէթճի գատըն գալգըպ, մէզպուրէեէ տօղրու էյիլէրէք,

— Խասթախանէտէսինիզ, գըզըմ, տէյի ճէվապ վէրտի:

25

Մատլէն. - (Տիթրէեէրէք.) Խասթախանէտէ մի:

Մէմուր գատըն. - Էվլէթ:

— Փագաթ նիչին խասթախանէտէ պուլունուեօրոտմ:

— Խասթա օլտուղունուզ իչին:

— Նէ՝ գատար վագըթտան պէրու խասթա իտիմ:

— Պիր այտան պէրի տիր քի, հաեաթ ու մէմաթ արաքընտա պուլունուեօրտունուզ:

Կէնճ գատըն պիր գաշ սանիյեէ գատար ճէվապ վէրմէ:

երպ, տերեայը միւլահազաթա տալտը, վէ նիհաեթ զիհ-
նինտէ պիր տէրէճէ ըշըգ էսէրի հասըլ օլարագ,

— Ֆագաթ հա՛նկը խասթախանէտէ պուլունուեօրում։
Մաթէրնիթէտէ՞ մի, տէյի սօրտու։

— Խա՛յր, Լարիպուազիէրտէ։

— Դապիլ տէյիլ տիր. Մաթէրնիթէ խասթախանէսին-
տէ պուլունմագլըղըմ Լազըմ տըր։

Պատէհու Մատլէն, պիրտէն պիրէ վէ գուվլէթչի պիր
սէտա իլէ,

— Էվլատըմ. . . էվլատըմ նէ՛րէտէ տիր. նի՛չին եանըմ-
տա տէյիլ տիր, տէյի իլավէ իթտի։

Մէմուր գատըն. - (Թէաճճիւպլէ.) Էվլատընը՞ղ մը։ Էվ-
լատընըղըն վէֆաթ իթմիշ օլտուղունու բէք էյի պիլմէլիսի-
նիղ։

Մատլէն. - (Տէհչէթի ազիմէ իլէ.) Վէֆաթ մը իթտի. . .
էվլատըմ էօլտիւլմիւ։

— Քէնտիսինի սիղ էօլտիւլմէտինիղ, տէյիլ մի։

Կէնճ գատըն պու իֆատէի իչիթտիկինտէ, մէճնուն կի-
պի պիր հարէքէթ իճրասըյլա, կէօզլէրինտէ տէհչէթ ալէա-
մէթի հասըլ օլտու վէ քէլամա տէվամլէ,

— Էօլտիւլմէք մի. . . պէ՛ն մի էվլատըմը էօլտիւլէճէ-
երմ, պէ՛ն մի. . . ա՛հ, օ ճինաեթի իճրա իթմէքտէն իսէ,
էօլմէեի թէրճիհ իյլէրիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

— Էօյլէ իսէ էվլատընըղ նէ՞ օլտու. . . չիւնքի էվլատը-
նըղ զայպ օլմուշ տուր։

— Ղա՛յպ մը օլմուշ տուր։

— Էվվէթ, վէ վագը օլմուշ օլան բէք չօգ թէհարրիեա-
թա ըաղմէն, նէ՛ էօյիւ, նէ՛ սաղ օլարագ պուլունմամըշ
տըր։

Մատլէն՝ պաշընը էլլէրի իչինէ ալըպ պիր միւտտէթ տէ-
րինճէ թէֆէքքիւրտէն սօնրա, պաղթէթէն քէսիք պիր սէտա
իլէ, շու սէօզլէրի իրատ իթտի։

— Ա՛հ, անլաեօրում. . . խաթըրլաեօրում. . . Օ օրատա
իտի. . . պէնի պօղմագ իսթէտի. . . վէ շու էսնատէ էլան

հաեաթտա պուլունմագլըղըմ իսէ , մահզա , պէնի պողապիւ-
միչ օլտուղունու զանն իյրէմէսի սայէսինտէ տիր . . . Օ ճան-
վէր իչին պէնիմ էօլմէքիկիմ լազըմ իտի . . . էվվէթ , պէնիմ
էօլմէքիկիմ , վէ թէլէֆ իթմէք իչին սիրգաթ իթմիչ օլտու-
ղու էվլատըմն էօլմէսի՝ քէնտիսի իչին լազըմէտէն իտի . . .
Ա՛հ , խայի՛ն , զատտա՛ր . . . պէնիմ վէ օլլումուն գաթիլի՛ :

Պատէհու Մատլէն , զազապնաք պիր հալտէ աեաղա
գալգմաեա հազըրլանըրքէն , պիրուհ պիր ճիսմ միսիլլու թէք-
րար եաթաղը իւզէրինէ տիւշտիւ , կէօզլէրի գաբանտը , վէ
նէֆէսինի կիւճ իլէ ալըպ վէրմէեէ պաշլատը :

Մէմուր գատըն , անինտէ , մէզպուրէնին գուլագ թօզ-
լարընը սիրքէ իլէ օվալատը , վէ տիչլէրին արասընա պիլ գա-
շըգ սօգտուղու կիպի , հէքիմին , պէօյլէ պիր վագըք իչին էվ-
վէլճէ վէրմիչ օլտուղու իլաճտան պիր գաշըգ պօղաղընա ա-
գըթտը :

Թէտրիճէն պիչարէ գատընճըղազըն կէօզլէրի աչըլըպ ,
քէնտիսինի պուլտու վէ գուվվէի հաֆըզասը իեատէ օլունմա-
սըյլա , էրնէսթին սօգաղընտաքի օտասընտա , ժիւլին մու-
վասըլէթինտէն թա՛ մէրգումուն , պաշ եասթըղըյլա քէնտի-
սինի պօղմագ իսթէմէսի վագթընա գատար օլանը կէչէնէ հէք
խաթըրլատը :

Մէզպուրէ նէ կիպի ֆաճիար միւտհիչէեէ գուրպան ի-
տիմէք իսթէնիլտիկինի տէրխաթըր իթաիքճէ , տէհչէթինտէն
նաչի թիթրէեիպ , հաթթա խասթա պագան գարընըն , « էվ-
լատընըղըն վէֆաթ իթմիչ օլտուղունու բէք ալէա պիլմէլիսի-
նիզ » սէօզիւնիւ խաթըրլամասը իւզէրինէ , անլընը սօղուգ
պիր թէլ իսթիլա իթտի :

Անճագ զէվալըր գատընճըղազ՝ էվլատընըն զայպուպէ-
թի իւզէրինէ պուլունտուղու հալի էլան գաթի սուրէթտէ
տէրք իտէմէտիկինտէն , պիլմէտիկի շէյլէրի տէ անլամագ ար-
ղուսիլլէ , խասթա պագան գարընա խիթապէն ,

— Մատա՛մ , Լարիպուաղիէր խասթախանէսինտէ պու-
լունտուղումու պէեան իթտինիզ , տէյիլ մէլ տէտի :

— էվվէթ , գըզըմ :

— Պիր այտան պէրի՝ մի պուրատա պուլունուեօրում :

— Էվվէթ :

— Փագաթ պէնի պուրաեա քիմ կէթիրտի :

— Սիզի պուրաեա թէճկէրէ իլէ կէթիրտիլէր : Պազը զապթիեէ մէմուրլարը տա թէճկէրէեէ ըէֆագաթ իթմիշլէր իտի : Եէտլէրինտէ , բօլիս գօմիսէրինին պիր էմրնամէսի պուլունտուղունտան , անինտէ պուրատա գապուլ օլունտունուղ :

— Լաքին օ էմրնամէեի եազմագտան մագսատ նէ՞ իտի :

— Զիրա սիզ , էօլիւմ րատտէսինտէ օլտուղունուղտան , վէ քիմսէնիզ պուլունմատըլընտան , հէր հալտէ մուավէնէթի միւէսսիրէեէ իհթիեաճընըզ վար իտի :

— Պունտան պաշգա պիր սէպէպ տէ օլապիլիր :

— Էկէր պաշգա պիր սէպէպ վար իսէ , անը պիլմէմ :

— Եանի օ սէպէպի պանա պիլտիրմէք իսթէմէզսինիզ :

— Սիզի թէէմին իտէրիմ քի , եանըլըեօրսունուղ :

— Պիր ազ էվվէլ , պանա , էվլատըմըն վէֆաթ իթմիշ օլտուղունու թէէմին իտիեօրտունուղ :

— Էօյլէ զանն իտիլմէքտէ օլտուղունու սէօյլէտիմ :

— Նիհաեէթ շու սահիհ տիր քի , էվլատըմ նապէտիտ օլմուշ տուր :

Մատլէն , սէօզլէրինի սիւրաթլէ իրատ իթմէքտէ օլուպ , հէման թէլէֆֆիլզիւ թէպտիլ օլմաեա պաշլատըլընտան , խասթա պագան քատըն :

— Պիլմէմ . . . պիր շէյ պիլմէմ . . . լիւզումունտան զիւ եատէ սէօզ սէօյլէտիմ . . . պու ճիհէթլէ պէլքի թէքտիրէ միւսթահագգ օլտում . . . իմտի շու սաաթտա քէսպ իթմիշ օլտուղունուղ էյիլիկի սուի իսթիմալ իթմէեիպ , եարըն , իսթէտիկինիզ գատար տօգթօրու իսթիճվապ իտինիզ : Պու կիւն րահաթ իտին , եաթաղընըղտա եաթըն , վէ էվվէլ էմիրտէ շու իլաճտան պիր գաշըգ իչին , տէտի :

Մատլէն պու իսթար մուճիպինճէ վէրիլէն իլաճը իչտիկինտէ , հէեէճանը թէսքին օլտուղու կիպի , իւզէրինէ տէ տէրին պիր ուլգու կէլտիկինտէն , խասթախանէ պաշ թապիպին միւթատը վէճհլէ քէնտի շակիրտ վէ մուավինլէրիլէ

պիրլիքտէ խասթակեանը զիեարեթէ իպթիտար իլլէտիկի վագ-
թա գատար ուեուտու, վէ մուսխարէն հասըլ օլան պազը
սէօզլէրտէն ուեանտը .

Օլ էսնատէ մէրգումէնին էմրի նէզարէթինէ մէմուր օ-
լան գաարն՝ տօգթօրուն նէզտինէ կիտէրէք, գարիունը քի-
րամըմըզա հիքեայէ իթմիշ օլտուղումուզ վագըալարը նագլ
իթտի : Թապիպ տախի մէզպուրէեէ խիթապէն ,

— Սիդի իսթիճվապ իթտի՞ մի , տէյի սօրտու :

— Բէք չօգ վէ մուսիրրանէ իսթիճվապ իթտի :

— Սուհուլէթլէ կէօրիւչիւեօրմու :

— Սուհուլէթլէ վէ անլաշըլըր հալտէ կէօրիւչիւեօր :
Թէմամիլլէ ագլը պաշընա կէլմիշ տիր զանն իտէրիմ .

— Օ հալտէ խասթախանէ միւտիրինէ քէյֆիեէթի խա-
պէր վէրին , տէրհալ միւտտաիի ումուսի իլլէ պիրլիքտէ պու-
րաեա կէլէճէկի շիւպհէսիզ տիր : Շունու տա տիրէքթօրա
պէեան իտին քի , հէր նէ վագթ մահքէմէ մէմուրլարը պու-
րաեա կէլրլէր իսէ , պանա պիր խապէր կէօնտէրիլմէսինի
րէճա իտէրիմ :

— Բէք էյի , միւսիւ տօգթօր :

Պատէհու խասթա պագան գատըն , խասթախանէ պաշ
թապիպինին էմըլէրինի իճրա իթմէք իւզրէ տիշարը չըգտը-
լընտա , թապիպ՝ Մտտլէնին եաթաղընա եագլաշտը : Պիշարէ
գատըն՝ մէրգումա պագտըղը սըրատա , « Սիւալլէրիմէ ճէ-
վապ վէրմէմէսինէ սէպէպ եօգ տուր » տէյի միւլահազա իթ-
մէքտէ իտի :

Թապիպ մէզպուրէնին պիր էլինի քէնտի էլլէրի տերու-
նինէ ալարագ ,

— Գըզըմ , իշթէ համտ օլտուն մուխաթարաեը աթլաթ-
տընըզ , Սըթմանըզ կէշտի , պունտան պէօյլէ սէրիան վէ միւ-
քէմմէլէն քէսպի իֆագաթ իտէպիլէճէկինիզ տէրքեար տըր :
Գուվվէի հաֆըզանըզը իքթիսապ իթմիշ օլտուղումուզու պա-
նա խապէր վէրտիլէր : Էլպէթթէ շու էսնատէ պուլունտու-
ղունուզ ահլալի պիրիեօրսունուզ , տէտի :

— Էլվլէթ , միւսիւ տօգթօր :

— Բէնտինիդի նա՛սըլ պուլուեօրսունուզ :

— Ղայէթ զայիֆիմ :

— Պիր այտան պէրու խասթախանէտէ օլտուղունուզ-տան, վէ սըթմա սիդի իսթիլա իթմիշ օլտուղու կիպի, իլաճ-լարտան տա պաշգա պիր շէյ եէմիշ օլմատըղընըզտան, չիմտի-քի զաաֆէթինիզ թապիի տիր : Զաթէն պուրաեա, բէք աղըր խասթա օլարագ կէլտինիզ :

— Միւսիւ տօգթօր, էյի ֆէնա էվիմտէ պուլունտու-ղում հալտէ, նիչին պէնի խասթախանէեէ կէթիրտիլէր :

— Գը՞ղըմ, օ թարիխտէ էվինիզտէ վագը օլան ահվալի ունութտունուզ մու :

— Ունութմուշ օլտուղում իչին զաթընըզտան մալիւմաթ իսթէեօրում : Պիլմէտիկիմ պագը շէյլէր վար տըր : Զօճու-ղումուն սիրգաթ օլունտուղունու պիլիեօրում : . . չիւպհէսիզ սարիգ՝ չօճուղումու թէլէֆ իթմիշ տիր, վէ չիմտի իսէ պէնի՝ էվլաթըմը էօլտիրմիշիւմ տէյի իթհամ իտիեօրլար, տէյիլ մի :

Մատլէն, սօն սէօզլէրի պիր տէրէճէ հէեհճան վէ իզ-թիրապ իլէ թէլէֆիլիզ իթտի :

Տօգթօր. - Տիւշարը հէեհճան օլմաեըն, պէն հաքիմ տէյիլիմ, վէ հիշ պիր ճիհէթլէ տէ սիդի իթհամ իթմէեօ-րում : Պէն հիքիմիմ, վագիֆէմ տէ սիդի էյի իթմէք տիր : Պու ճիհէթտէքի վագիֆէմի իսէ, համտ օլսուն իյֆա իտիեօ-րում :

Լաքին Մատլէն, օլ էսնատէ գիհնի մէշղուլ օլմաղլէ, թապիպին իֆատաթընը լաեըգըյլա տինլէմէմիշ օլտուղուն, տան :

— Ֆագաթ պէն, քէնտի սէֆիլ օտամտա գալապիլտի-կիմ հալտէ, բօլիս գօմիսէրի պէնի պուրաեա կէթիրթմիշ... Օտամտա վագը օլաֆնգ միւտավաթ պէտէլինի էօտէեէպիլէ-ճէք գատար բէտիմտէ ագչէմ վար իտի... Բէնտի իգա-մէթկեահըմտա վագուա կէլէն ահվալտէն սօնրա պէնի պու-րաեա կէթիրմիշլէր իսէ, տէմէք պէնի իթհամ իտիեօրլար... Էն ալագ պիր ճինսաեթի իրթիքեապ, պէնի մուգթէտիր զանն

իյլէնօրլար... Ահ, ագլըմ պաշըմտա տըր... հէր շէյի տէրք իտիեօրում. էկէր պիր շէյ վար իսէ, օ տախի՝ նա՛սը տիվանէ օլմամագլըղըմ տըր... էկէր պիլսէնիզ... տէտի : — Շիմտիքի հալտէ հիչ պիր շէյ պիլմէք իսթէմէմ... անճագ սիւքիւնէթ իւզրէ պուլունմանըզը արզու իտէրիմ : Թէմամիյլէ քէսպի իֆագաթ իթմէնիզ, վէ քէնտինիզի միւ տաֆաա իտէճէք գուվվէթի իքթիսապ իտէպիլմէնիզ իչին, սիւքիւնէթէ միւհթաճսընըզ :

— Քէնտիմի միւտաֆաա՞ մը իթմէք... կէօրիւեօրսու նուզ քի, պէնի իթհամ իտիեօրլար :

Մէրգումէ պու սէօղլէրի սէօյլէտիկի զէման, կէօղլէրին տէն աշաղընա պիր գաշ տամլա եաշ ագտը : Թապիպ՝ իֆատէսինէ չու վէճհլէ տէվամ իյլէտի :

— Աղլամաբըն, գըղըմ, պէլքի ահվալի մէյտանա չըգաւ րագ վէ իւզէրինիզտէն հէր կիւնա շիւպհէնի իզալէ իթվէք իչին միւտտաիի ումուսիսէ վիրէճէկինիզ ճէվապլար քիֆա եէթ իտէճէք տիր :

Մատլէն. — (Տէհլէթլէ.) Միւտտաիի ումուսի՞ մի... պէնի իսթիճվապ իթմէք իչին միւտտաիի ումուսի՞ մի կէլէճէք տիր :

— Շիւպհէսիզ :

— Նէ՞ վագթ :

— Պէլքի պու կիւն :

— Պէնտէն նէ՞ սիւալ իտէճէք տիր :

— Հագըգէթի հալի... էվվէթ, սիզտէն եալընըզ հագըգէթի հալի սիւալ իտէճէք, վէ չօճուղունուղուն տիւնեա եա կէթիրտիկիզ կիճէ, խանէնիզտէ նէ՞ վագը օլուպ օլմա տըղընը, վէ չօճուղունուղուն նէ՞ օլտուղունու անլամագ իսթէնէճէք տիր :

Մատլէն. — (Հիտտէթ վէ ատալէթինտէն նաչի կէօղլէրի բարլաճարագ.) Կէլսի՛ն, կէլսի՛ն, հէմ չաբուգ կէլսի՛ն. քէնտիպինի պիր ան էվվէլ կէօրմէք, վէ ատալէթի թալէպ իթմէք իսթէրիմ :

Տօղթօր. — (Խասթանըն շիտտէթի հէնէճանընը կէօր-

մէքլէ գաշլարը չաթըլարագ .) Թէքրար իտիեօրում, սիւքիւ-
նէթ իւզրէ պուլունուն . պու պապտէ սիզէ էմր իտիեօրում ,
էկէր շիֆարէզիր օլմագ , էկէր եաշամագ իսթէրսէնիզ , պանա
իթաաթ իթմէլիսինիզ , պաշընըզը վէ զիհնինիզի եօրմամալըսը-
նըզ . - Կէշմիշ զէմանը տիւշիւնմէեին , միւսթագ պէլէտէ նազար
իթմէեիպ , թէհամմիւլ վէ էմնիյեթլէ նէթիճէի մասլահա-
թա պէքլէեին :

— Էվվէթ , Էվվէթ , միւսիւ տօգթէօր , հագգընըզ վար
տըր . ինթիգամ սէվտաաընտա պուլունտուղում հալտէ եա-
շամագ իսթէրիմ : Միւտտաի ումումի էֆէնտի պու կիւն կէ-
լէճէք մի տիր :

— Թէէմին իտէմէմ , ֆագաթ վէլէճէկի իհթիմալաէն
տիր :

— Բէք ալէա , սիզէ իթաաթ իտէրիմ . . . Բէնտիմի թագ-
եիզ իթմէեթէկիմ . . . Կէշմիշ զէմանը վէ միւսթագ պէլի տիւ-
շիւնմէմէեէ չալըշաճաղըմ . . . Եալընըզ պիր շէյ տահա սօր-
մագլըղըմա միւսաատէ իտին :

— Նէ տիր :

— Չօճուղում հաեթտա մը տըր :

26

Տօգթէօր պու սօէզիւ իշիթտիկինտէ , սարսըլըպ , գաշ-
լարը չաթըլտը , վէ ինսանըն գալպկեահընա գատար թէէսսիր
իտէն պիր նազարլա , Մատլէնին կէօզլէրի իշինէ պագաը , վէ
քէնտի քէնտիեէ տախի ,

— Պու գատըն՝ պիր գուրպա՝ն մը տըր , եօգսա ճանվէր
մի տիր . Հէր հալտէ իքիսինտէն պիրի տիր , տէտի , վէ պիր
ազ սիւքիւթտէն սօնրա , ալէնի սուրէթտէ . - Պու սիւալինի՝
զէ ճէվապ վիրմէեէ սէլահիյեթիմ եօգ տուրա միւտտաի
ումումի էֆէնտի պու պապտէ սիզէ ճէվապ վիրէճէք տիր ,
տէյի պէեան իյլէտի :

Մատչենին պաշը, քէմալը եէյիս իլէ եաստըղը իւզէրի-
նէ տիւշտիւ: Հէքիմ պիր թէրթիպ եաղտը, վէ մէզպուրէ
հանգընտա իթթիխազ օլունաճագ հարէքէթի իշար իթտի:
Պատէհառ խասթա պագան գատընլարտան պիրիին իշէրի
կիրտիկի սըրատա, քէնտիսի տիշարը չըգտը:

Պալէմտէքի պէեանլարտան տախի անլաշըլտըղը վէճհ-
լէ, պիշարէ գատընճըղազ վուգուի հալի անլամըշ օլուպի
ճինանէթ կիճէսինին թէֆէրրուաթընը թէմաժիլլէ խաթըրլա-
տը: Պինապէրին քէնտի քէնտիեէ չու սէօզլէրի իրատ իթտի:

— Հէր շէյի անլանօրում: օ ալշագ պէնի թէլէֆ իթմէք
իսթէտի, էվլատըմը էօտիւրտիւ, չիմտի տէ, պու ճինանէթ-
տէն տօլանը պէնի իթհամ իտիւօրլար... Խային, պէնի էօլ-
միւշ զանն իտիւօր... Ո՛հ, աճապա քէնտիսինտէն նա՛սըլ
ինթիգամ ալաճաղըմ... սէվտիկիմ օ խապիս՝ մէկէր իսէ պիր
մէէլուն իմիշ... Քէնտիսինի թագէիգ իտէկէլէն վալիտէ իլէ
էվլատը պիր վագըթտա մահվ իթմէք իշին պէօլլէ պիր գօ-
մէտիա օեուճու օյնամագ՝ էն պիւեիւք ալշագլըգ տըրք...

Այնի վագըթտա պիշարէ Մատչէն տիթրէեէրէք եիւզիւ-
նիւ եասթըղը իւզէրինտէ կիզլէտի, վէ թապիպ թնրաֆըն-
տան վագը օլան իխթարա բաղմէն, օլ տէրէճէ շէտիտ պիր
թէէսսիւրէ տիւշար օլտու քի, եէնիտէն սըթմահա թութուլ-
տուղունտան, խասթա պագան գատըն՝ հէքիմին թէրթիպ իթ-
միշ օլտուղու իլաճտան պիր գաշըգ մէզպուրէեէ իշիրտի, վէ
պունուն իւզէրինէ, սիւքիւնէթլէ պէրապէր ուլգու իսթէ
կէլտի:

Խասթախանէ միւտիքի ասլա վագըթ կէշիրմէեէրէք, ի-
ճապ իսէն խապէրի միւտտաի ումու միլիկէ կէօտէրտիկին
տէն, էվլատընը թէլէֆ իթմիշ օլմագլա իթհամ օլունան
Մատչէն կալիէնին իսթինթագընա իպթիտալ օլունմագ իւզ-
րէ, մաաթ իւշտէ պիր միւսթէնթիգ իլէ բօլիս միւտիքինին
էնրիպուաղիէր խասթախանէնինէ կիթմէլէրինէ միւտտաի
մօմուսիլիք տաիրէսինտէն գարալը վէրիլտի:

Պիր այտան պէրի գօնթ ժիւլ-Սրման տը Լիւսընայ նէ՝
եաբըբօրտու :

Ջէնկին պիր իզտիված իլէ իգպալէ սահիպ օլմանա սօուգ
գան իլէ գարար վէրմիշ օլտուղու , վէ քէնտիսի կիւզէլ վէ
կէօսթէրիշլի վէ բարլագ պիր իամ ու իւնվան սահիպի պու-
լունմասըյլա , պու նիւէթինին գուվվէտէն ֆիլիլէ կէլմէսի
գապիլ վէ հաթթա գօլայ իտուկի ճիհէթլէ , մէզքիւր իամ
վէ իւնվանը թէքրար իքթիսապ իթմէզտէն վէ ուղուն պիր
սէյեա հաթթան ավտէթ իտէրճէսինէ , մէնսուպու զլտուղու
ճէմիյեթէն եէնիտէն տուխուլ իյլէմէզտէն էվիլէլ , պիր միգ-
տար վարիտաթ հասըլ իտէրէք , հիշ օլմաղսա պիր գաշ հաֆ-
թա գատար քէնտի մէվզի վէ ըիւթ պէսինէ մուվադըֆ տէպ-
տէպէ իլէ եաշամագըլըր թասմիմ իյլէտի :

Անճագ վարիտաթը մէզպուրէեի գումարտա իսթիհսալ
իտէպիլէճէկինտէն , հէր կիճէ քէմալը արղու իլէ դոմար-
խանէեէ գօլմագտա , վէ իգպալինի օրատա տէնէմէքլէ , միւ-
սայիտ պիր նէթիճէ իլէ ավտէթէ մուվաֆֆագ օլապիլմէքտէ
իտի :

Մէրգում , կիւնտիւզլէրի էվինտէն աիշարը չըգմանըպ ,
եալընըզ կիճէ գուշարը միսիլու , օրթալըզ գարարըր գա-
րարմազ խանէսինի թէրք իտէր իտի :

Պիր հաֆթա գատար բէք չօգ զազէթա սաթըն ալարագ ,
էրնէսթին սօգաղընտա վագը պիր օտատա կէնճ պիր գատը-
նըն նաշը պուլունմուշ օլտուղու հավատիսինի կէօրմէք իւզրէ ,
մէզքիւր զազէթալարըն միւնտէրիճաթընը օգուտու իսէ տէ ,
օլ պապտէ հիշ պիր ֆըգրաեա թէսատիւֆ իթմէտիկինտէն ,
քէնտի քէնտիեէ ,

— Ղազէթալարտա քեաֆֆէյի ճինանէթլէր վէ գա-
զալար տէրճի սահիֆէ իտիլմէզ : Մատլէնին վէֆաթըր իսէ օլ
տէրէճէ էհէմիեթի ճիւզիեէյի հայիզ տիր քի , զազէթա-
լարտա պուլնօւն պահսը պիլէ տէրճ իտիլմէմիշ տիր , տէ-
տի :

Մէրգում քէնտիսի իշին հալը մազիտէն էսէր գալմըշ
օլմանըպ , պու եիւզտէն տիւշարը միւճազաթ օլմանաճաղընա

էմին պուլունտուղու ճիհէթլէ, եալընըզ միւսթագպէլի տիւ-
չիւնմէքտէ, վէ միւսթագպէլի տէ ղանէթ բարլագ կէօրմէքտէ
իտի: Հաթթա իգպալի եալէր օլմագտա տէվամ իթտիկին-
տէ, օն պէշ այ սօնրա, գումար սայէսինտէ օն իքի պին ֆը-
րանք գատար ճէմ իտէպիլտի: Պու մէպլաղը իքի միսլինէ իպ-
լաղ իթմէկէ մուվաֆֆագ օլտուղու թագտիրտէ, նագտ սա-
եէսինտէ, պիր գօնթէս իւնվանընը սաթըն ալմաեա արզու-
քէշ պուլունան ղէնկին պիր թաճիր գըզը արամաեապիլմէսի-
նէ հիշ պիր մանի գալմաեաճաղը տէրքեար իտի:

Պու միւտտէթ զարֆընտա ժիւլիէն Գլօտ հալը եէյիս ի-
չինտէ օլուպ, մահզունիյեթի տաիմա արթմագտա իտի:
չիւնքի Հանրիէթ Նօրէյ հագգընտաքի աշգ ու մուհապպէթի
գապիլսիզ պիր շէյ օլտուղու հալտէ, պիր թարաֆտան արթ-
մասըյա, գալպինի թագքիգ իտէկէլմէքտէ օլտուղունտան,
պու միսլիլու ճէվր ու ճէֆալարա գաթլանարագ եաշամագ
տան իսէ, էօլմէք տահա միւրաճճահ տէյիլ մի տիր տէյի
տիւչիւնմէքտէ, անճագ բէք ազ իմթիտատ իտէն պաղը սը-
րալարտա միւպհէմ պիր իւմիտ ֆիքրինի իսթիլա իթմէքէ,
պիրտէն պիրէ բէսպի գուվլէթ վէ ճէսարէթ իյլէմէքտէ, վէ
իշթէ օլ վագըթլարտա, «Անըն իլին եաշամագ լաղըմ տըր,
միւսթագպէլտէ նէ օլաճաղընը քիմ պիլիր» տէյի միւլահա-
ղա իթմէքտէ իտի:

Հալ պու քի պու իւմիտ զիեալարը բէք չարուգ կէչիպ,
ժիւլիէն, չալըշմագ սաաթլարընտա վէ իսթիրահաթ ղէման-
լարընտա պիլէ չիֆա գապուլ իթմէեէն քէտէր ու էլէմտէն
խալի օլամամագտա, վէ հէր բազար կիւնիւ Շէնըվիէրէ կի-
տիպ, Մարն նէհրի քէնարընտա, Տօրէյ սէյֆիեթսինին պաղ-
չէ թարաֆընտա սաաթլար իլէ տօլաշմագտա իտի:

Արա սըրա ուզագտան Հանրիէթի կեահ եալընըզ, կեահ
բէտէրի, վալիտէպի վէ եա պիր մուհիպպէսիլլէ պիրլիքտէ
կէօրիւր, վէ օ կիւնլէրտէ քէտէրի արթմըշ օլարագ Բարիսէ
ալտէթ իտէր իտի:

ժիւլ տաիսի էրնէսթին սօգաղը ֆահիասընտան պահս
օլունուպ օլունմաթընը անլամագ իւզրէ պիր միւտտէթ

ղաղթաւարըն հաժաոտիսաթը միւթէնէվկիասընա տիգգաթ
իթտի իսէ տէ , զաղէթաւար ու պապտէ պիր շէյ եաղմատըգ-
լարընտան , քէնտիսի տէ պունլարը գրաաթտան ֆէրաղաթ-
լա , նաաիրէն Մատլէնի վէ Շարէլ գապրիսթանը ճիվարընտա
կէօրմիւշ ուտուղու աոէմի խաթըրլամագտա իտի : Աչգ ու
սէվտա ֆիրքինի ու տէրէճէ իսթիլա իթմիշ իտի քի , տիկէր
պիր մատտէ հագգընտա զիհնինի իշղալ իթտիրմէք զաթէն
միւմքին տէյիլ իտի : Հաթթա ո մատտէի ճինայեթի հէման
քեալիլէն ունուլմուշ իքէն , մէմուլին զայրի պիր վազըա
եէնիտէն խաթըրընա պրագտը քի , սըրասը կէլտիքտէ պէգ
եան իտէճէեիզ :

Շիմտիրիք Մատլէնէ նագլը քէլամ իտէլիմ :

Մէրգուլմէ գուվկէի հաֆըղասընը թէմամիլլէ իքթիսապ
իտէրէք , թէքմիլ վագըաւարը տէրիաթըր իթմիշ ուտուղուն-
տան , քէտէր ու եէյիս իլէ պէրապէր , ախզը ինթիգամտան
պաշգա պիր շէյ տիւչիւնմէեօր ըտը :

Բօլիս գօմիսէրինին էվամիրի իւզէրինէ խաթախանէեէ
կէթիրիլմիշ ուտուղունու պիլմէքտէ իտի իսէ տէ , պիր ճինա-
եէթլէ իթհամ ուրունմուշ ումատըղը վէ ուրնամաեաճաղը
հագգընտա քէնտի քէնտիսինի իգնա իթմէկէ չալըշմագտա
իտի : Եալընըզ պիր միւլահազա ֆիրքինի թաղնիգ իթմէքտէ
օլուպ , պու իսէ , էվլատընըն նէ՝ օլմուշ օլմասը քէյֆիճէթի
իտի :

Ժիւլ՝ քէնտիսինի (եանի Մատլէնի) էօլտիրմէք իսթէ-
միշ ուտուղու կիպի , չօճուղունու տա էլլէրիլլէ գաթլ ու թէ-
լէֆ մի իթմիշ իտի , եօգսա անը զայպ իթտիրմէք , ֆադաթ
եաշաթմագ իւզրէ օրատան ալըպ կէօթիւրմիւշ միւ իտի :

Պու մուճիպի թէէսսիր չիւպհէ՝ նա՝սըլ իյզահ օլունա-
պիլիր իտի :

Պինապէրին միւտտաի ումումինին կէլէճէկի խապէր վէ-
րիւտիկի կիւն Մատլէն ֆէվգ էլ աոէ սապըրսըզըզա միւ-
մալիլէյհին մուվասըլէթինէ պէքլէմէքտէ օլուպ , մէզքիւր զի-
եարէթ միւնասիպէթիլլէ պազը միւպհէմ նօգթաւարըն աշի-
քեարէ չըգաճաղընը հագգըլա մէմուլ իթմէքտէ , վէ վա-

գը օլաճագ իսթիճվածստա ասլա շաշըրմաներպ, միւքէմէլէն ճէվապ վէրէպիլմէք իչին, սապը, ճէսարէթ վէ սէպաթը հա- յիղ օլմագլըղը թասմիմ իյլէմէքտէ իտի :

Սաաթ իւշ չալմըշ օլտուղու հալտէ, Մալէնին պուլուն- թուղու քիւչիւք սալանըն գաբուսու աշըլարագ, միւտտաիի ումուլմի՝ րէֆագաթընտա խասթախանէնին պաշ թապիպիյլէ պազը հէքիմէր օլարագ իշէրի կիրտի :

Մաալէն, վագարլը թասվիրլէր քէսպ իթմիշ օլան պու- էշխասը կէօրտիւկիւնտէ, ճէսուր օլմագլըղը էվվէլճէ թասմիմ իթմիշ օլմասընա րաղմէն, տիթրէմէեէ պաշլատը :

Էվվէլա պաշ թապիպ եաթաղա եագլաշարագ :

— Գըղըմ, պու սապահ խապէր վէրմիշ օլտուղում վէճհլէ, միւտտաիի ումուլմի էֆէնտի սիզէ պաղը չէյլէր սօր- մաղա կէլտի : Միւմքին օլտուղու գատար սիզի ազ եօրա- ճագ տըր, լաքին պազը խուսուսաթըն իյզահը հիւքիւմէթճէ մաթլուպ տուր : Իմտի, քէմալը էմիյեթ իւզըն ճէվապ վէ- րին, վէ հէր նէ օլսա հագըգէթի հալի պէեան իտին, տէ- տի :

Մաալէն, խասթէլիկինտէն զիեատէ հէեէճանընտան նա- շի դանէթ զայիֆ չըգմագտա պուլունան պիր սէտա իլէ :

— Էֆէնտիմ, էվվէլ էմիրտէ պուրատա պուլունմագլը- ղըմըն սէպէպինի պիլմէք իսթէրիմ, տէտի :

— Էկէր հագըգէթէն պիլմէեօր իսէնիզ, պիր աղտան առարսընըզ : Անճագ շուրաեը խաթըրլաեըն քի, իսթիճվապ իթմէք հագըգը պանա այիտ օլուպ, սիզ եալընըզ ճէվապա պօրճլուսունուզ :

Միւտտաիի ումուլմինին պու սէօղլէրի հէման սէրթ սու- բէթտէ թէլէֆֆիւզ իտիլտիկինտէն, Մաալէնին իւզէրինտէ ֆէնա պիր թէէսսիր հասըլ իթմէքլէ, պիչարէ գատընճըղազ՝ միւմաիլէյհ թարաֆընտան քէնտի հագըգընտա զէրրէ գա- տար թէվէճճիւհ իզհար օլունմաեաճաղընը տէրք իթտի : չիւնքի միւտտաիի ումուլմինին էֆքեար ու հիսսիեաթը էվ- վէլճէ թայեին օլունմուշ օլուպ, իշպու էֆքեար վէ հիսսի- եաթ իսէ, մէզպուրէ հագըգընտա գաթան խայրխահանէ տէ :

յիւ իտի և Պինապերին Մատլէն կիթտիքնէ գորգմաղա պաշ-
լաեարագ :

— Էֆէնտիմ, պէնտէնիզէ սորաճագլարընըղը սորունա
ճէվապ վերմէսէ հաղըրըմ, տէտիւ աշխարհի միջոցաւ, մի
Միւտտաի ումուսի, ղապթ քեաթիպինէ պիրօիշարէթ
իթմէքլէ մէրգում, վաղիֆէսինի իճրաեէ հաղըրընաւըմ վէ
իսթինթագա շու սուրէթլէ իպթիտար իտիտի :

Միւտտաի ումուսի. — Իսմինիզ նէ տիր :

Մատլէն. — Մատլէն կալիէ տիր :

— Գաշ եաշընտապընըղ :

— Օն տօգուզ :

— Միթէէհիւ միւսինիւղ :

— Խալապ իսմինաթ տաւըրաթ :

— Նէրէտէ տօղմուշտունուզ :

— Բարիպտէ Լանգրի աճգաղընտա, 10 նիւմէրօլու խա-
նէտէ :

— Սանաաթընըղ նէ տիր :

— Թէրգի մաղաղալարընա չալըըրըմ :

— Էրնէսթին սօգաղընտա եալընըղ մը իգամէթ իտի.

եօրտունուզ :

— Էվվէթ, եալընըղ :

— Էպէվէ յինիզ նէրէտէ իգամէթ իտէրլէր :

Մատլէն. — (Բէտէր իլէ.) Էպէվինիմ եօգ տուր. Է-
ֆէնտիմ, Խալի Էվվէլ բէտէրիմ վէֆաթ իթտի. պիր աէնէ
ազաէմ տէ վալիտէմ թէրքի հաեաթ իլէտի :

— Չալըմանըղ սիզի եաշաթմաղա քեաֆի մի տիր :

— Կիւճ իլէ եաշամաղտաեըմ, Էֆէնտիմ. ., խուսուսա
չօգ տէֆա իշիմ օլմատըղընտան, տիւշարը մուղաիգա օլու-
րում :

— Քիմնէտէն եարթըմընըղ եօգ մու իտի :

Մատլէն, երկիւ գըղարմաղա պաշընը էյտի, վէ Է-
վապ վերմէտի :

Միւտտաի ումուսի. — (Սէրթ պիր թաւը իւէ.) Սիգին
պիր աշըգընըղ վար իմիշ :

Կէնք գտարն . . . (Պիրաքէն պիրէ պաշընը եօգարը գալտը-
րարագ .) Էվվէթ , Էֆէնտիմ , պէտպախթլըղըմտան նաչի պիր
ալշաղը , պիր խայինի սէվտիմ , վէ օ տախի պէնի իղֆալ իթ-
տի , ալտաթտը , վէ նիհանէթ մահվըմը մուհիպ օլտու . . .

Եվլաշ իթմէեին . . . արզը թէսլիմիյեէթ . . . Խտէն գըզ-
լար եալընըղ իղֆալ օլունուր . . . պիր պզտան օ ատէմ հազ-
գընտա տախի պահա իտէճէեիզ . . . Սիզ , Էրնէսթին սօգաղընա
տա ազ պիր վագըթտան պէրու իգամէթ իտիեօրմուշտունուզ :

— Օն պէշ կիւնտէն պէրու . . .

— Էվվէճէ նէրէտէ իգամէթ իտիեօրտունուզ . . .

— Րօտիէ սօգաղընտա :

— Տիւնետեա պիր չօճուգ կէթիրմիջիք . . . Իհթիմալինէ
մէպնի մի Էրնէսթին սօգաղընտա իգամէթէ Գարար վէրտի-
նիզ :

— Էվվէթ , Էֆէնտիմ : — Պուշունլա պէրապէր Րօտիէ սօ-
գաղընտաքի խանէտէն չըգմագլըղըմ պանա իսթար օլուն
մուշ իտի :

27

Միւտտալի ումուլմի իֆատաթընա չու եօլտա տէվամ
իթտի :

— Վազը համին եագլաշտըղընը խապէր վէրէն իլը աղ-
րը վէ սըզըլարը սաաթ գաշտա՝ հիսս իթտինիզ , չիւնքի զանն
իտէրիմ քի , տիւնեաեա պիր չօճուգ կէթիրմիջ օլտուղունու-
զու բէք ալէա խաթըրլարսընըղ :

— Էվլատըմտան . . . Էվլատըմտան պահա իտիեօրտուն-
նուզ . . . պէնիմ տէ , Էֆէնտիմ , պէնիմ տէ եէկեանէ միւ-
լահազամ , եէկեանէ արզում տէրաղուշ իտէմէտիկիմ , գալ-
պիմին իւզէրինտէ սըգմատըղըմ , վէ հաֆթալարճա պէնի հա-
եաթ ու մէմաթ արաօրնտա պըրագմըշ օլտուղունու մուախ-
խարէն իշիթմիշ պուլունտուղում խասթալըղըն տէրին ուշ-

գուստունտան ուեանտըղըմտա եանըմտա կէօրէմէտիկիմ ճիւղ
կերբարէմին նէ օլմուշ օլտուղունու անլամագտան իպարէթ
տիր... Զօճուղում նէ՞րէտէ տիր... երբէք մի, գը՞ղ մը տըր...
նիչին ճիկերբարէմի պէնտէն ալտըլար... պէնի պտըրաեա
կէթիրմէք իւզրէ սէֆիլ օտամտան քալտըրտըղլարը սըրջատա,
էվլատըմը եանըմտա պուլմատըլար իսէ, նիչին աղամատը-
լար... Պէն, պիր վալիտէ օլտուղում ճիհէթլէ, տիւնեատա
էն զիեատէ ալեագատար օլտուղում խուսուս, էն զիեատէ
պիլմէք իսթէտիկիմ մատտէ պու տուր, տէտի:

Մատլէն, պու սէօղլէրի սէօյլէրքէն, մէճնուէեէ պէն-
զէեօրտու, վէ օլ տէրէճէ հէեէճանա տիւշար օլտու քի,
խասթախանէ պաշ թապիպի՝ քէլամա աղազլէ,

— Գը՞ղըմ, թէլաշ իթմէեին... պու էֆէնտիլէր սիզին
սօղուգ գանլըլըղընըզա միւհթամ տըրլար: Հագգընըզտա մու-
ղերը օլապիլէն պիր հէեէճանա կիրիֆթար օլմագսըզըն, վա-
գը օլան սիւալլէրէ ագիւանէ ճէվապ վէրին, տէյի պէեան
էլլէտի:

Մուախարէն թապիպի՝ խասթաեա թէսկին իտիճի պիր
իլամ իչիրտի, վէ պէքէնիլէն նէթիճէ հուսուլէ կէլտիկին-
տէ, իսթինթագա տէվամ օլունտու. ֆագաթ պու տէֆա
միւսթէնթիգ իսթինթագը իճրա իթտի:

Միւսթէնթիգ. — (Միւտտաիի ումուլինին սէըթ թավըր վէ
լիսանընա մուգապիլ զաեէթ լաթիֆ պիր սէտա վէ հալիմա-
նէ պիր թավըր իլէ.) Գը՞ղըմ, տօգթօր էֆէնտինին թազսիեէ-
տի վէճհլէ, քէսպի սիւքիւնէթ իտին վէ օ եօլտա ճէվապ վէ-
րին:

Մատլէն. — (Կէօղլէրի եաշարարագ.) Բէք էյի, բէք է-
յի, էֆէնտիմ:

— Զօճուղունուզ տիւնեատա կէլտիկինտէ, պէլքի օ տա-
գըզատա պուլունտուղունուզ հալի միւշքիլին իճապընտան իւ-
զէրինիզէ պիր տէլիլիք կէլէրէք, իչլէմիշ օլտուղունուզ խէ-
թանըն իսպաթը հաեաթիսինի մահվ իթմէքիլի թասմիմ իթ-
տինիգ, տէյիլ մի:

Մատլէն. — (Պու սէօղլէրի իչիթտիկինտէ, սիմասը պիր
Ա.— 14

հալը տեսչէթիշթիմալ քէսպ խտէրէք.) Պէ՛ն մի... պէ՛ն մի... ա՛հ, եվլատըմը գաթլ ու թէլէֆ իթմիշիմ տէյի պէնի իթ համ իթտիքլէրինի բէք էյի անլաեօրտում... պէօյլէ փիր թասազլուր վէ շիւպհէ իսէ, առէթա ճանվէրլիք տիր... ֆիլվազը նիշէ վալիտէլէր քէնտի եվլատլարընը թէլէֆ խտէր լէթ... պէնի տէ օնլարտան զանն իտիեօրտունուզ:

— Պոչ միսիլու չիտտէթլի ինքեարլար՝ հիշ պիր շէյ իսպաթ խտէմէզլէր... Իմտի էյի տիւշիւնիլն... էկէր սիզ էվլատընըզը մահվ իթմիշ օլմասա իտիւնիզ, անըն ճիւմի, հաեաթտա եաթտա էօլիւ օլարագ եանընըզտա պուլունուր իտի:

Մատլէն պուլ արա պօղազընտան պօղուլուրճանընա պիր հալաէ իտի: Միւնթէնթիգ իֆատաթընա շու եօլտա տէվամ իթտի:

— Հէր խուսոնն սիզի իթհամ իտիեօր, վէ միւթթէհիմ օլտուղունուզ աշիքեարէն անլաշըլըեօր: Պու հալտէ ճէվապ վէրմէք սիզէ աշիտ օլուպ, շու գատար քի, վէրէճէկինիլ ճէվապլարլա պէրաէթինիզի իսպաթ իթմէլիսինիզ:

— Միւպհան Ոլլահ... սիւպհան Ոլլահ... ֆազաթ պէն միւթթէհիմ տէյիլիմ... Օ պէնի թէլէֆ իթմէք իսթէմիշ օլտուղու կիպի, եվլատըմը տախի թէլէֆ իթմիշ տիր:

— Միւսթէնթիգ. — Օ քիմ տիր... պու թապիր իլէ քիմի անլաթմագ իսթէեօրտունուզ:

— Ախտաթի ումուսի ումուղլարընը չէքտիկի կիպի, բօլիս միւտիլի տէ: «Պիչարէ գըզ՝ ինանըլմաեաճագ պիր մասալա պաշլաեաճագ տըր» տէյի միւլահազա իթտի:

— Մատլէնին օիմասընտա իսէ, ֆէվգէլատէ պիր հիտտէթ էսէրի միւշահէտէ օլունմագտա օլուպ, տօտագլարը տիթրէմէքտէ, վէ եուսիուղլարընը սըգմագտա իտի: Մուսախարէն մէզուլուրէ՞ վագը օլան սիւալէ ճէվապէն,

— Իյմա իթտիլիմ շախս՝ սէվտիկիմ քիմսէ, հագգընտա թէմայեիւլ իթմիշ օլտուղում օլ շախս տըր քի, սէօզլէրինէ էմիլյեթէն, պէնիմէ էվլէնէճէկինի զանն իտէրէք, քէնտիմի օնա թէսլիմ իթտիմ: Պէրաէթիմին իսպաթընը՝ պէնիմ վէ

էվլատըմըն գաթիլի օլան օ շախստան իսթէմէլիսինիզ, տէյի պէեան իյլէտի :

— Գէնտինիզի թէրպիեէ իթտիրմէք իչին թարաֆընըլ տան պու մասալը՝ մը ույտուրուեօրսունուզ :

— Մասալ մը . . . խայր էֆէնտիմ, մասալ տէյիլ տիր . . . պու պիր տէհէթլի հիքեաեէ տիրքի, չիմտի նագլ իտէճէ եիմ :

Օլ էսնատէ կէնճ գատընճըղազ զաաֆէթ հիսս իթտի-կինտէն, սէսի քէսիլտի :

Պաշ թապիպ րուհ գօզլաթմագլա, մէզպուրէ՝ չէնտ սադ նիյեէ զարֆընտա զայիֆ պիր սէտա իլէ սէօզ սէօյլէեէպիւ-տիկինտէն, իսմի ժիւլ Մէրսիէ օլտուղունու զանն իթտիկի շախս իլէ իլք տէֆա թէսատիւֆիւ կիւնիւնտէն իթիպարէն էօմրիւնիւն հիքեաեէսինի նագլէ իպթիտար իյլէտի, վէ տիւ-շար օլտուղու հէր նէվ քէտէրլէրի նագլ իթտիքտէն սօնրա, ֆէվգէլատէ սէվմիշ, վէ էլան սէվմէքտէ պուլունմուշ օլտու-ղու օլ շախսա թամբլ վարըշընտա սօն տէֆա րասթ կէլտի-կինի պէեան, վէ պու թէսատիւֆտէն հասըլ օլան եագընլը-ղը, վէ անըն իւզէրինտէ միւշահէտէ իթտիկի նէտամէթէ քէօր քէօրունա ալտանմըշ օլտուղունու, վէ մէզքիւր սախթ նէտամէթ վէ մուհապպէթին թահթընտա ճանվէրանէ պիր մագսէտ, վէ իքի նուֆուսու թէլէֆ իթմէք կիպի մէքրուհ վէ մէնֆուր պիր ֆիքր վէ թասավվուր պուլունմուշ իտուկինի տէրմիեան իյլէտի, վէ նիհաեէթ ճինաեէթին իճրա իտիլմիշ օլտուղու շայեանը թէէսսիւֆ կիճէեէ նագլը քէլամ իլէ, եալընըզ օլ կիճէնին խաթըրէսինտէն նաչի հիսս իտէկէլտիկի տէհէթլէ լէհէսի սօլարագ, շու սէօզլէրի իրատ իյլէտի :

— Էվվէթ, էվին խալգը ֆիղան ու ֆէրեատլարըմը իշի-տէրէք օրթալըգտա վավէյլա հասըլ օլուր գօրգուսույլա, պաշըմըն ալթընա գօնուլմուշ օլան եասթըզլարտան պիրինի չէքիպ ալարագ, պէնի պօղմագ մագսէտիյլէ եիւզիւմէ տա-եաթտը : Տէպէլէնմէք, պաղըրմագ վէ իսթիմտատ իթմէք իսթէտիմ իսէ տէ, քէնտիսի պէնտէն գուվվէթլի օլտուղուն-տան, տէրհալ մաղլուպ օլուպ պաեըլտըմ :

« Ստագըգատան շու խասթախանէ եաթաղը իւզէրինտէ եաթըրըլտըղըմ՝ զէմանա գատար նէ՝ վագը օլտուղունու պիլմէմ, լաքին էֆէնտիմ, պիր ազ էվվէլ սէօյլէտիկինիզ սէօզլէրտէն աշիքեար սուրէթտէ անլաեօրում քի, օ ալչագ, օ խապիս պէնի պօղմագ իսթէմիշ, վէ պէնի էօլմիւշ զանն իտէ. իէք, էվլատըմը էօլտիւրմիւշ, վէ նաշընը կիզլէմիշ տիր :

Մատլէն այնի վագըթտա հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաեա պաշլատը, վէ եիւզիւնիւ ելլէրի իշինտէ կիզլէտի :

Պիչարէ՝ գուվվէթտէն քեամիլէն տիւշմիւշ օլտուղունտան, քէսպի գուվվէթ իթմէսինէ միւսաատէ վէրիլմիշ օլմագ իշին, հիւքիւմէթ մէմուրլարը եաթաղըն եանընտան ուզագլանըպ, եավաշ սէտա իլէ քէնտի միեանէլէրինտէ շու եօլտա կէօրիւշտիւլէր :

Միւտտաիի ումոււմի. - (Միւսթէնթիգէ :) Տինլէտիկինիզ հիքեանէ հագգընտա նէ էֆքեարտա պուլունուեօրսունուզ :

Միւսթէնթիգ. - Շիմտիլիք հիշ պիր էֆքեարտա տէյիլիմ, էֆքեար պէեան իտէպիլմէք իշին, սայիր թէֆէրրուաթա իհթիեաճըմ վար տըր : Իշիթտիկիմիզ հիքեանէնին քեաֆֆէյի վագըրալարընը թէֆթիշ վէ թէտգիգ իթմէլիեիմ :

Հէման պիր չարեէք սաաթ սօնրա, Մատլէն, եէնիտէն իշիլիլմիշ օլան պիր գաշըգ իլաճըն թէէսսիրի սաեէսինտէ քէնտիսինի պուլտուղունտան, եաթաղը եանընա կիտիլէրէք, միւսթէնթիգ թարաֆընտան շու եօլտա իսթիւվապա տէվամ իտիլտի :

— Թէմամիլլէ էֆնիյեէթ իթմիշ օլտուղունուզ չախսա, սիզէ պիր էպէ գատըն կէթիրմէսինի պէեան իթմէտինիզ մի :

— Էվվէթ, էֆէնտիմ, հաթթա բէք չօգ կիւն էվվէլ պէեան իթտիմ :

— Սիզէ նէ՝ ճէվապ վէրտի :

— Իճապընա պագաճաղընը սէօյլէտի :

— Վագը համլ կիւնիւ պու խուսուստա հիշ լագըրտը օլմատը մը :

— Իքի էպէ գատըն կէօրմիւշ օլտուղունու, վէ պունալարտան հիշ տէյիլ իսէ պիրինին կէլէճէկինի սէօյլէտի :

— Պու խըզմէթի նիչին քէնտինիզ կէօրմէտինիզ :
 — Պէնի մէն իթտի , պէն տէ իթաաթ իթտիմ :
 — Փագաթ պու գատար իթաաթ՝ սօն տէրէճէ տէյթլ մի տիր :

— Քէնտիսինէ իթիմատ իթմէքտէ իտիմ , էֆէնտիմ . . .
 հագգընտա սալա շիւպհէմ եօգ իտի . . . Տիւշիւնտինիւզ քի
 նէ՝ միւշքիւ վագիտէթտէ պուլունուեօրտում . . . տօղաճագ էվ
 լատմըզ իչին քէնտի իսմինի վատ իթմիշ իտի . պինապէրին
 պէն տէ հիշ պիր ճիհէթլէ քէնտիսինի կիւճէնտիրմէք իսթէ-
 մէեօրտում :

— Տօղաճագ էվլատը նէ՝ եաբմագ ֆիքրինտէ իտինիզ :
 — Եանըմտա սագլամագ , քէնտի սիւտում իլէ պէսլէմէք
 ֆիքրինտէ իտիմ : Ճիկէրբարէմի եանըմտան այբրմաղա մուճ
 վաֆֆագաթ իտէպիլիր մի իտիմ :

— Վէլատէթի կիւնիւ իչին հէր իգթիզա իտէնի հագըր-
 լամը՝ մը իտինիզ :

— Էվվէթ , էֆէնտիմ , թէքմիլ չօճուգ չամաչըրլարընը
 հագըրլամը՝ իտիմ :

Միւսթէնթիզ՝ բօլիս միւտիրինէ աթֆը նազար իթտի ,
 վէ օ տախի Մատլէնին իֆատէսինի թաստիգէն պաշընը՝ սալ-
 լատը :

Մատլէն . - (Քէլամընա տէվամ իտէրէք .) Չօճուգ չա-
 մաչըրլարընտան պաշգա , օ առէմին եէտիմտէ պիր չօգ մէք
 թուպլարը տախի պուլունմագտա իտիքի , պունլարտա , տօ-
 ղաճագ օլան մասուճուճուգտան պահս իթմիշ իտի :

Միւսթէնթիզ . . Փագաթ օտանըղտա հիշ պիր մէքթիւպ
 պուլունմատը :

Մատլէն . - (Հայրէթի ազիմէ իլէ .) Հիշ պիր մէքթուպ
 պուլունմատը՝ մը : Մավի պիր գօրտէլա իլէ պաղլանմը՝ քիւ-
 շիւք պիր բաքէթ իչինտէ եէտի առէտ մէքթուպ վար իտի ,
 վէ բաքէթին եանընտա ալթը եիւզ ֆրանգ լգատար պիր
 մէպլաղ գօնուլմուշ իտի :

— Օ ագչէ սիգէ նէրտէն կէլմիշ իտի :

— Վազը համլ մէսարիֆինէ գարշըլըզ օլմագ իւզրէ քէն-

տիսի թարափընտան վերիլմիչ օլան պէօյիւք պիր մէպլաղտան արթմըչ իտի :

— Հալ պու քի օտանըղտա նէ՝ ազչէ պուլունտու , նէ՝ մէքթուպ :

Մատլէնին պաչը պիր արա տօղրուլմուչ իքէն , թէքրար եասթըղը իւզէրինէ տիւշտիւ , վէ պիւթիւն վիճուտի տիթրէ- եէրէք ,

— Ա՛հ , ճանվէ՛ր . . . ճանվէ՛ր . . . տէտի :

— Տիմէք օ ատէմէ գուրպան օլմուչ օլտուղունուղու իտտաա վէ սիզի թէլէֆ իթմէք իսթէմիչ , վէ էվլատընըղը ա- չըրմըչ , վէ մուգատտէմա քէնտիսինին եազմըչ օլտուղու մէք- թուպլարը վէ վերտիկի ազչէնին պագիսինի կէրի ալմըչ օլ- մասընտան տօլաեը քէնտիսինի իթհամ իտիեօրսունուղ :

— Էվվէթ , էֆէնտիմ , պու խուսուսաթտան տօլաեը քէնտիսինի իթհամ իտէր , վէ ատալէթ ու ինթիգամ թալէպ իտէրիմ :

— Սագընըն :

— Նէ՛տէն սագընաեըմ , էֆէնտիմ :

— Էմրի պասիրէթ խիլաֆընտա վուգու պուլան ազվի- եաթ՝ իքի աղըղը պիր սիւահ տըր քի , պազէն ազվիեաթը իրթիքեապ իտէնէ գարչը տէօնէր :

— Հագըգէթի հալի պէեան իթտիկիմ ճիհէթլէ : Էօյլէ պիր սիւահտան գօրգմամ :

— Իսպաթլարընըղ եօգ տուր . . . - Հէր նէ իսէ , իյմա իթտիկինիզ շախս՝ սիզի զիեարէթ իթմէք իւզրէ գա՛չ տէֆա էրնէսթին սօգաղընտաքի իգամէթկեահընըղա կէլտի :

— Ագալլի պէչ ալթը տէֆա :

— Մէրգուլուն խանէնիզէ կիրիպ չըգտըղընը քիմէսնէնին կէօրմէտիկինէ նէ՝ մանէա վերիեօրսունուղ :

— Հիչ պիր մանէա վերէմէեօրում . . . քիմաէ թարափըն- տան կէօրիւլմէմէք իչին նէ՛ կիպի թէտպիր իթթիխազ իթ- տիկինի պիլմէմ :

— Պու տէտիկինիզ պէնճէ միւմքինսիզ կէօրիւնիւ- եօր :

— Հալ պու քի պու սէօղիւմին տօղըու օլտուղունա
եէմին իտէչիմ:

— Դաբուճու գատընըն թէէմին իթտիկինէ կէօրէ , վա-
զը համտէն էվվէլ իբի կիւն տիշարը չըգմամըշընըզ , վէլա-
քին էքմէք , թավուգ , շարապ վէ պօղաշա կիպի պօզը էր-
զագը ագտէմճէ թէրթիպ վէ թէտարիք էյէմիշսինիզ: Պուն-
տան , սիդին , եալընըզ գալմագ վէ եալընըզ օլարագ վազը
համ իթմէք ֆիքը վէ նիեէթինտէ պուլունմուշ օլտուղունուզ
հագգըյլա զանն օլունուեօր:

— Պու զանն եանլըշ տըր . . . պունտան գաթինազար
դիքը իթտիկինիզ էրզագըն պիւեիւք գըսմընը , գ սապահը
քէնտի կէթիւմիշ տիր:

— Քէնտիսինէ նա՛սըլ իսպարը քէյֆիեէթ իթմիշ իտի-
նիզ:

— Պիր մէքթուպ կէօնտէրմիշ իտիմ:

— Բօսթա՞ իլէ մի:

— Խայր , պիր համալ էլիյլէ:

— Խանէսինէ՞ մի:

— Խայր , Լիւգ-Լամպէն սօգաղընտա ագրապասընտան
պիրինին խանէսինէ: Մուվագգաթէն Բարիստէ պուլընան
վալիտէսինի կէօրմէք իւզրէ , քէնտիսինին հէք կիւն օ էվէ
կիթմէքտէ օլտուղունու պանա սէօյլէմիշ իտի:

— Օ խըսըմընըն իսմի նէ՞ տիր:

— Շարլ Պրիսօն տուր:

— Քէնտիսինի թանը՛եօրմուսունուզ:

— Թանըմամ:

— Սիզի իթհպամ իթտիքլէրի ճինանէթի մէքրուհէնի իւ-
զէրինէ աթֆ իթտիկինիզ շախնըն իսմին հէնուգ պիւիւրմէ-
տինիզ:

— Իսմի ժիւլ Մէրսիէ տիր . . . իսմինէ տէ , քէնտինէ տէ
լանէ՛թ օլսուն:

— Նէ՛րէտէ իգամէթ իտէր:

— Փօպուր-տիւ-Թանըլ սօգաղընտա 104 նիւմէրօլու խա-
նէտէ:

— Պիզի, պու առէմին բէշինէ սէվզ իթմէզտէն էվվէլ, էյի տիւշիւնիւն . . . հիւքիւմէթի ալտաթմաղա չալըշմաերն . . . էկէր պիր մասալ իխթիրա իթտինիզ իսէ, պիւմիշ օլուն քի, եալանընըզըն թէքմիլ մէսուլիեթի սիզէ այիտ տիր:

— Էֆէնտիմ, եալան սէօյլէեօր իսէմ. օ եալանըն մահ ղըմա սէպէպ օլաճաղընը բէք ալէա անլաեօրում:

— Պու ժիւլ Մէրսիէ նէ՞ եաքար . . . եաշամասը իշին նէ՞ վասըթալարը վար տըր:

— Պիւմէմ:

— Տէտիկինիզ՝ քիւլիէն ինանըլմաեաճագ շէյ տիր:

— Նիշին, էֆէնտիմ. . . օ պանա քէնտի էօմրիւնիւ ասալա հիքեաեէ իթմէմիշ իտի . . . պէն տէ սօրմամըշ իտիմ . . . Մէրգումու, պօրսա իշլէրիյլէ մէշլուլ զանն իթմէքտէ իտիմ:

— Լաքին վալիտէսի հագգընտա սիզէ պահս իթմիշ իմիշ:

— Վալիտէսինին վիլաեէթտէ իսքեան իթտիկինի, վէ հալ ու վագթի եօլունտա օլուպ, քէնտիսինէ տէ պիր այլըգ կէօնտէրմէքտէ իտուկինի սէօյլէմիշ իտի:

— Պու ժիւլ Մէրսիէ գաշ եաշընտա տըր:

— Հէման եիրմի պէշ եաշընտա տըր:

Մատլէն, գուվվէթտէն տիւշմիւշ օլմասըյլա, սէսի օլ գատար զայիֆ չըգըեօրտու քի, վէրտիկի ճէվապլար կիւճ իլէ անլաշըլապիլիեօրտու:

Պաշ թապիպ, միւսթէնթիզին եանընա կիտէրէք, եա. վաշ սէտա իլէ:

— Իսթինթագը պու կիւն ուզաթմագ էյի տէյիլ տիր: Էկէր պու գատընա տահա պաշգա սիւալլէրինիզ վար իսէ, ըէճա իտէրիմ, եարընա թէէլիիր իտին, տէյի պէեան իթտի:

— Շիմտիլիք իսթինթագըմ խիթամ պուլտու:

Պատէհու հիւքիւմէթ մէմուրլարը եանընտաքի օտաեա չէքիւտիւէր:

28

Միւսթէնթիգ . - Միւտտաի ումուսի էֆէ'նտի , պու պապտէ սիզին էֆքեարընըղ նէ տիր :

Միւտտաի ումումի . - Ձանն իտէրիմ քի , պու գատըն պիզի պլտաթմաեա չալըչըեօր , վէ էվվէլճէ հազըրլամըչ քւժ տուզու պիր մասալը պիզէ հիքեաեէ իթմիշ տիր : Սիզ տէ պու էֆքեարտա՞ մըսընըզ :

— Պէն չիմտիլիք պէեանը էֆքեար իթմէմ : Պազը իյզա- հաթա իհթիեաճ վար տըր , պու իյզահաթըն իսթիհլալի միւչքիլ օլմաեաճագ տըր զանն իտէրիմ : Բօլիս միւտտիի է- ֆէ'նտի , րէճա իտէրիմ , եարըն սապահ օտամա կէլին , սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ :

— Բէք էյի , էֆէնտիմ , եարըն սապահ կէլիրիմ :

Պաշ թապիպ , պիր միւտտէթճիք խասթանըն եանընտա գալըպ , պատէհու հիւքիւմէթ մէմուրլարընըն նէզտինէ ալ- տէթ իթմիշ օլտըրլունտան , միւտտաի ումումի թապիպէ խիթապէն ,

— Միւսի'ւ տօգթօր , շու կալիէ նամ գըզըն իթտիկի հիքեաեէ հագգընտա սիզ նէ էֆքեարտա պուլունուեօրսու- նուզ , տէյի սիւալ իթտի :

— Ձանն իտէրիմ քի հիքեաեէսի սահիհ տիր :

— Ճիտտի մի սէօյլէեօրսունուզ :

— Թէէմին իթմէեօրում , լաքին օ պիչարէ կէնճ գատըն- ճըղաղըն սէօզլէրինտէ խալիսէթ սէտաթը կէօրիւեօրում :

— Բէնտիսինի Սէն-Լազար խասթախանէսինէ նագը իթ- մէքիքտէ պիր մահզուր վա՞ր մը տըր :

— Պիչարէնին շու հալինտէ տիկէր պիր մահալլէ նագլի պէնճէ մուխաթարալը տըր : Ահվալը սըհհիեէսի հէնուզ վէ- խիմ իքէն , վագըր օլան ուզուն իսթինթագ տա , թէմամիլլէ

իփագաթընը խայլի կիւնէրճէ կէճիքտիրմէկէ սէպէպ օլա-
ճագ տըր : - Զէվալը գատընճըղաղ ֆէվգէլատէ եօրկուն
տուր , վէ թագաթտան տիւշմիւշ տուր . . . Իմտի պիր միւտ-
տէթճիք տաճա քէնտիսինի պուրատա պրագմանըղ , վէ խա-
րիճտէ թէհարրիեաթ վէ թահգըղաթ իճրա իթմէքլիկինիզ
միւնասիպ օլուր զանն իտէրիմ :

Պու սէօղլէրտէն սօնրա հիւքիւմէթ մէմուրլարը՝ Լարի-
պուազիէր խասթախանէսինտէն մուֆարագաթ իթտիէր :

Շու հալտէ , իշին սուրէթի ճէրէեանը իշին պիր խաթթը
հարէքէթ թայեէնի՝ եալընըղ միւսթէնթիգէ այիտ իտի :

Զէնուղ տօղմուշ օլան չօճուղուն թէլէֆ իտիւմիշ օլմասը
մուհագագ կէօրիւնմէքտէ իտի իսէտէ , պու ճինաեթտէ
չօճուղուն վալիտէսինէ իոապէթ իտէն տէրէճէի մէսուլիեթ
միւհթաճը թէտգիգ վէ թահգըղ օլուպ , պունտան պաշգա
հէր հալտէ պիր Ժիւշ-Մէրսիէ պուլունտուղու գաթիէն ան-
լաշքմագտա , վէ պէօյլէ պիր քիմսէ իսթիրա իտիւէմէեճէ-
կի տէրքեար պուլունմագտա , փագաթ Ժիւշ-Մէրսիէ Մատ-
լէն Կալիէնի պէեան իթտիկի րօլու իճրա իթմիշ մի , կէնճ
գարընը էօլտիւրմէք իսթէմիշ մի , վէ չօճուղու՝ եա թէլէֆ
իթմէք , եաթօտ կիզլէմէք մագսէտիլլէ սիրգաթ իյլէմիշ մի ,
իշթէ պունլար միւհթաճը իյգաճ մատտէլէր իտի :

Իրթէսի սապաճ բօլիս միւտիրի՝ միւսթէնթիգին տուրէ-
սինէ կիտիպ , շղ պիր մէօհլէթ զարֆընտա Ժիւլ Մէրսիէեի
պուլուպ , միւտտաի ումումիլիկէ թէսիմ իթմէսի լաղըմ
կէլտիկի եօլունտա թալիմաթ ալտը , վէ պիր միւֆէթթիշ ի-
լէ պէրապէր , ֆօպուր-տիւ-թանըլ սօգաղընտա Մտալէնին
թարիֆ իթմիշ օլտուղու մահէլլէ կիտէրէք , գարուճու գա-
տընա խիթապէն միւսիւ Ժիւլ Մէրսիէի կէօրմէք իսթէտի-
կինի պիւտիրտի , վէ մէրգումուն օրատա իգամէթ իթմէքտէ
օլմատըղը ճէվապընը ալտըղընտա , « Նէ՝ գատաք վագըլթտան
պէրու պուրատա իգամէթ իթմէեօր » տէյի սօրտու վէ գա-
րուճու տախի , օթէլէ կիրէն չըգանլարըն էսամի տէֆթէրինի
իւրաեէ իյլէտի : Պու տէֆթէրտէ , Ժիւլին օրատապն չըգմըշ
օլմասը վագթը՝ Մատլէնին էրնէսիին սօգաղընա թաշընմասը

վագթընա թէսատիւֆ իթմէքլէ , պու խուսուս՝ ճալիպը նա-
ղարը տիգգաթ իտի իսէ տէ , սըրֆ պիր թէսատիւֆ տէ սա-
եըլապիլիր իտի :

Բօլիս միւտիրի . - (Գաբուճուեա .) Տէֆթէրինիդտէ մու-
գայեէտ իշարաթտան՝ արատըղըմըղ ժիւլ Մէրսիէնին բօսթա-
խանէ մէմուրու օլտուղու անլաշըլըեօր :

— Էվվէթ , էֆէնտիմ :

— Խանէնիդի թէրք իթմէսի սէպէպինի սիղէ սէօյլէտի՝
մի :

— Թէրֆիի մէմուրիեէթլէ վիլաեէթէ կէօնտէրիլտիկինի
պէեան իթտի :

— Հանկը շէհրէ մէմուր օլտուղունու պիլտիրտի՝ մի :

— Խայր , էֆէնտիմ :

— Էշքեալընը թարիֆ իտէպիլիրմիսինիդ :

— Էվվէթ :

Մուճիպինճէ գաբուճու գատըն՝ գօնթ Արման տը Լիւսը-
նայըն էշքեալիեի թարիֆ իթտի քի , պու էշքեալ՝ այնի սինն-
տէ , այնի պօյտա օլան վէ այնի ըէնկտէ սաշլարը պուլունան
քեաֆֆէյի կէնճլէրին էշքեալինէ մութապըգ օլտուղունտան ,
բօլիս միւտիրի :

— Ժիւլ Մէրսիէնին խուսուսի պիր նիշանէսի եօգ մու
իտի , տէյի սիւալ իթտի :

— Պիլմէեօրում :

Իշպու մալիւմաթը ալտըգտան սօնրա , բօլիս միւտիրի՝
Փօպուր-տիւ-թանըլ սօգաղընտան Լիւգ-Լամպէն սօգաղընա
կիթտի :

Մէրգում , օ սաաթա տէկին , Մատլէնին միւթթէհիմ
օլտուղունու , վէ մահզա քէնտի պէրաէթինի թաստիգ իլին
պիր մասալ սլտուրմուշ իաուկինի զանն իթմէքտէ իքէն ,
պու տէֆա ֆիքրինտէ շիւպհէ հասըլ օլմաղա պաշաեըպ ,
պիչարէ գատընճըղալըն պիսուշ օլմասընը , բէք տէ իհթիմա-
լին խարիճինտէ կէօրմէտի :

Լիւգ-Լամպէն սօգաղընտաքի խանէտէ , Շարլ-Պրիսօնու
սօրտու :

Պու Շարլ-Պրիսոն՝ ժիւլ Մէրսիէնին ղայպուպէթ իթտի-
կի կիւն օրաեա տուխուլ իթմիշ, վէ Մատլէնին վազը համի
կիւնիւ օրատան մուֆարագաթ իյլէմիշ իտի :

Բօլիս միւտիրի, պու խուսուպ հագգընտա քէնտի ճէպ
տէֆթէրինտէ գուրշուն գալէմ իլէ պազը շէյլէր եազտը :
Մուախարէն խանէնին գաբուճուսու մատամ ֆրէպօեա :

— Ժիւլ Մէրսիէ իսմինտէ պիրինի թանրմալըսընը , տէ-
տի :

— Խայր , էֆէնտիմ :

— Ժիւլ Մէրսիէ՝ Շարլ-Պրիսոնուն ագրապասընտան ի-
միշ , վէ հէր կիւն քէնտիսին կէօրմէեէ կէլիր իմիշ :

— Մ Պրիսոն պանա , հիշ պիր ագրապասընտան պահս
իթմէմիշ տիր , վէ պուրատա գալտըզը միւտտէթտէ քիմսէ-
եի գապուլ իյլէմէմիշ տիր :

— Էմինմիսինիզ :

— Էվլէթ , էֆէնտիմ , գաթիէն էմինիմ , Մէրգում պա-
նա , էկէր քէնտիսի իշին մէթուպ կէթիրիլիր իսէ , կէթիրէ-
նին եօգարը չըգմասընա միւսատտէ իթմէքլիկիմի թէնպիհ իթ-
միշ իտի :

Ժիւլ Մէրսիէնին վէ Շարլ-Պրիսոնուն , իքիսինին տէ այ-
նի շախս օլուպ , մահա բօլիսին թէագիպաթ վէ թէհարրի-
եաթընտան կիզլէնմէք իշին պու թէտպիրի իսթիմալ իտէ-
կէլմիշ պիր խապիս օլտուղու անլամագ իւզրէ , տահա զիեա-
տէ իսթիճվապա լիզում օլմաեքպ , պու պապտէքի հագը-
գէթ կիւն կիպի աշիքեար իտի :

Բօլիս միւտիրի , էչքեալը՝ ժիւլ Մէրսիէնին էչքեալինէ
թէմամիյլէ միւշապիհ պուլունան Շարլ-Պրիսոն հագգընտա
մատամ ֆրէպօտան պիր խայլի թաֆսիլաթ ալտըգտան սօն-
րա , բօսթախանէ իտարէսինէ կիտէրէք , սըֆաթը լէսմիեէ-
սինի թանըթըպ , մէմուրիյնին տէֆթէրինի կէօզտէն կիչիրտի :

Մէզքիւր տէֆթէրտէ ժիւլ Մէրսիէ տէյի իսմ պուլուշ-
մաեքպ , պունտան , Մատլէնին իֆատէսի տօղրու օլտուղու
անլաշըտը իսէ տէ , վագըաի միւտհիշէտէ մէզպուրէնին շէ-
րիքի թէօհմէթ մի , եօգսա իղֆա՛լ մը օլմուշ օլտուղու քէյ-

Ֆիեէթի միւհթաճը թասսիհ գալտը, չիւնքի չուրաոր իյզահ օլունմաեօրտու քի, չախսը մէճհուլ, իսթէր թիւլ Մէրսիէ օլունսուն, իսթէր Շարլ Պրիսօն իսմինտէ օլսուն, նէ՝ սէպէպլէ Ժոզֆուլ օլան չօճուղուն մահվ ու նապէտիտ իտիլմէսինի իսթէէէպիլիր իտի, վէ Մատլէնի վազը համլ էսնասընտա եաւընըզ պրագըզ քէնտիսինի կիզլէէէպիլիր, վէ իզինի ղոյպ իթտիրմէք իւզրէ, չիմտի զապըթա գարչըսընտա իթթիխազ իթմիշ օլտուղու թէտապիրի իհթիեաթքեարանէեի՝ մէթրէսի գարչըսընտա իթթիխազ իտէպիլիրքէն, մէզքիւր ճինաեթի իճրա իթմէքիկէ նէ՝ սէպէպ պուլունմագտա իտի. զիրա պուսօն թէտապիրէ թէչէպպիւս իթտիկինտէ, նէթիճէ այնի օլմագլա պէրապէր, քէնտիսի տէհչէթլի պիր մուխաթարատան գուրթուլմուշ օլուր իտի:

Բօլիս միւտիրի՝ պիր խայլի թէֆէքքիւրտէն սօնրա, պու իշտէ Մատլէնին չէրիքի թէօհմէթ պուլունմասը վէ չիւպհէսիլ թիւլ Մէրսիէնին տէրտէսթ իտիլմէեէճէկինէ իսքեաթ օլմուշ իտուկինտէն, քէնտիսինի գուրթարմագ իւզրէ պէոյլէ պիր իֆթիրա՝ վէ ազվիեաթտա պուլունմաեը տիւշիւնմիւշ օլմասը իհթիմալինէ գարար վէրտի, վէ թահզըզաթընըն նէթիճէլէրի միւսթէնթիգէ թէպլիլ իյլէտիկինտէ, օ տալի աւըն էֆքեարընը թաստիգ իյլէտի:

Պատէհու բօլիս միւտիրի՝ Մատլէն կալիէեի պիզլաթ իսթիճվապ իթմէք իչին միւսթէնթիգտէն բուխսաթ իսթէեիպ, իշպու բուխսաթը իսթիհօալ իթտիկինտէ, իրթէոի կիւն Լաքրիպուլագիէր խասթախանէսինէ կիտէրքէն: Էրնէսթին սօգաւընտաքի խանէեէ ուղրաեարագ, գաբուճու գարըեա բէք չօգ չէյլէր սօրտու: Անլամագ իսթէտիկի մգոտէ՝ Մատլէնին օ էվտէ իգամէթ իթտիկի միւտտէթ զարֆընտա, քիմսէնին մէզպուրէեի զիեարէթէ կէլիպ կէլմէտիկինի թահզըզտան իպարէթ օլուպ, գաբուճու գարը քիմսէնին մէրգուճէեէ վիզիթա վէրմէմիշ օլտուղունու թէքրարլատը, վէ բօլիս միւտիրի տէ,

— Կիճէ՝ տէ մի քիմսէ կէլմէտի, տէյի իսրար իթմէսինտէ, օտաճը գատըն՝

— Կիճէ հէր քիմ օտամըն էօնիւնտէն կէշէրսէ , իսմինի պիւտիրի , պունտան գաթինազար եօգարը չըգան օլուր իսէ , աեագ սէսինի իշիտիրիմ , տէյի պէեան իյլէտի :

Բօլիս միւտիրի օրատան իսթէտիկի իյզահաթ վէ մալիւ . մաթը ալամաեաճաղընը անլաեարագ , Մատլէնին , Բօտիէ սօգաղընտա իգամէթ իթմիշ օլտուղու խանէեէ տախի կիթ . մէեի պիթթամիմ , խանէի մէգքիւրէ ազիմէթ իյլէտի :

Հալ պու քի օրատա տա մալիւմաթը միւֆիտէ իսթիհսալ իտէմէտի , չիւնքի գարգուճու թարաֆընտան անճագ շու եօլտա պիր ճէվապ վէրիլէպիւտի :

— Մատլէն տաիմա ֆագիր վէ եալընըզ օլուպ , բէք չօգ չալըշմագլա պէրապէր , քիրասընը վէրէմէզ , վէ հիշ քիմ . սէյի նէղտինէ գապուլ իթմէզ իտի :

« Մէրգումէ միւթէէհիւլ օլտուղունու , վէ լաքին զէվճինին քէնտիսինի պիլա սէպէպ թէրք իթմիշ իտուկինի պէեան իթմէքտէ իքէն , կիւնիւն պիրինտէ զէվճինի պուլմուշ օլտուղունտան , քիրա պօրճլարընը էօտէմէք , վէ տիկէր մահէլլէ նագլ իթմէք իւզրէ , իգթիզա իտէն մէպլաղը քէնտիսինտէն ալմըշ իտի , ձիւվագը , պօրճլարընը թէսվիեէ իլէ , եէնի իգամէթ կեահընը խապէր վէրմէքսիզին , պուրատան չըգըպ կիթտի :

Բօլիս միւտիրի , հէր թարաֆտա աքսի նէթիճէլէր հասըլ օլմասը իւզէրինէ սապըր թիւքէնմէեէ պաշլաեըպ , խաս . թախանէեէ կիթտիկինտէ տէ , կէնճ գատընըն պիր կիւն էվէլքի եօրկունլուզլարը սէպէպիյլէ , գուվվէթ վէ տէրչ մանտան տիւշմիւշ օլտուղունու թահգըգ իյլէտի իսէ տէ , եինէ մէզպուրէեի իսթիճվապ իթմէք իսթէտիկինտէն , Մատլէն ,

— Լաքին էֆէնտիմ , պէնտէն տահա նէ՝ իսթէեօրսուսուզ , Պիլտիքլէրիմի սիզէ սէօյլէտիմ : Էվլատըմը գաթլ ու թէլէֆ իթմիշ օլան ալշաղը արաեըն , անը պուլուն , օլ վագըթ պէրի իւզ զիմմէ օլտուղումու անլաեաճագսընըզ , տէյի պէեան իյլէտի :

Պու արա , բօլիս միւտիրի ըիգգաթամիզ պիր հալ քէսպ

իտերէք: Մատենին պիր էլինի թութոռ, վէ լաթիֆ պիր սէտա իլէ,

— Թէսսիւֆ իտերիմ քի, գըզըմ, սիզէ ֆէնա պիր խա պէր կէթիրտիմ... Ժիւլ Մէրսիէ պուլունամաեօր, տէտի: (Մատեն — (Տէհչէթլէ բօլիս միւտիրինէ պագարագ.)

Պուլունամաեօր մու:

— Էվլէթ, Թամբլ վարքչքնտա քեային 104 ֆիւմէրօլլու խանէտէ քէնտիսինի կէօրտիւկիւնիւզ կիւնտէն պէրու կէօրէն օլմամը տըր: — Իրթէսի կիւն, մէրգում թէպտիլի մէքեան իթմիշ տիր:

— Ֆագաթ պու միւմբէնսիզ շէյ տիր:

— Նի՛չին:

— Ձիւնքի իրթէսի կիւն վալիտէսի կէլէճէք իտի:

— Մէրգում, սիզի ալտաթմագ իչին պու սէօղիւ սէօյ-լէմիշ:

— Հալ պու քի հէր կիւն վալիտէսի իլէ պիրիքտէ, ագ-րապասընտան Շարլ Պրիսօնուն խանէսինէ կիտէր իմի: Պու խոլսուսու մուհագգագ պիլիլիւմ, չիւնքի օրաեա մէքթուպ եազտըմ, վէ քէնտիսի տէ մէքթուպումու ախզ իթտի:

— Շարլ Պրիսօն վէ Ժիւլ Մէրսիէ իքիսի տէ այնի շախս օլտուզլարընտան, պու խոլսուսա օլ գատար թէաճճիւպ իթ-մէմ:

— Լաքին պու ինանըլը՛ր շէյ մի տիր:

— Իսպաթլարըմ վար տըր:

— Տիմէք օ ալչագ ճինաեթի վագըասընը զաթէն հա-զըրլամագտա օլմասընա մէպնի՛ պիր թագըմ չիւպհէլէրի տէֆ իթմէք թէտապիրի ի՛նթիեաթքեարանէյի իթթիտազ ի-տիեօրմուշ:

— Գըզըմ, ճիտտէն կէօրիւշէլիմ, Իքիմիզին տէ պու խոլ-սուստա մէնաֆիի միւշթէրէքէսի վար տըր: Վագաա թէմա-միլլէ պէրիւզգիմմէ օլտուղունա իգնա օլմուշ իսէմ տէ՛ Եինէ աղըր պիր իթհամ թահթընտա պուլունտուղունուղտան, պիւն միւպհէմ վագըասըն զահիրէ չըգմասընա իքիմիզ տէ չալըշ-մալըեըզ:

« Իմտի , պու , պիսուշուղու , պու պերաթի նազտը ապ
լէմտէ աշիքեարէն իրաեէ իտէճէք վէ թահգիր իթմէքիկի-
նիզ լազըմ կէլէն պիր ատէմտէն ինթիգամընըզը ալտըրաճագ
վէսպէթի պիրլիքտէ արաեալըմ :

(Մատլէն . (Կէօզլէրի ֆէվզ էլ ատէ) բարլաեարագ .)
Էվվէթ , էվվէթ , պիր վագթ քէնտիսինի նէ գատար սէվի-
եօրառամ իսէ , շիմտի տէ օ նիսպէթտէ թահգիր իթմէքտէ-
եիմ :

29

Բօլիս միւտիրի . - Ժիւլ Մէրսիէ՞ մի տիր , եօգսա տիկէր
պիր իսիմտէ պիր քէմէ՞ մի տիր , հէր նէ իսէ , պու ատէմին՝
էվլատընըզը , եանի քէնտինին տէ էվլատը օլան մահսուլու
մէյտանտան նապէտիտ իթմէք իշին նէ՞ մէնֆաաթը օլապի-
լիր իտի :

— Իշթէ , պէնտէնիզ տէ օրանընը պիլմէմ , վէ հիշ պիր
շէյ ֆարզ իտէմէմ : Վատընը թուլմասընը , վէ իսմինի էվ-
լատընա հասը իթմէսինի թալէպ իտիեօրտուլմ , Շիւպհէնիլ ,
օ մուգատտէս վաղիֆէտէն կէրի տուլմագ իշին , պէնի թէլէֆ
իթմիշ օլտուղունու զանն իլէ , օ մահսուլու տա թէլէֆ իթ-
միշ տիր :

— Պու տէտիկինիզ շայեանը գապուլ օլամաղա շիւնքի
մէրգուլմ , քիւրէեէ վէ պէլքի տէ գաթըլկեահա գատար մէյ-
տանը օլապիլէն իքի ճինաեթ իճրա իտէճէք եէրտէ » իթմիշ
օլտուղու վատըր ըէտտ վէ սիզի թէրք իլէ իթթիֆա իյլէր իտի :

— Քէնտիսի ալչագ պիր քիմսէ օլտուղունտան , պու խու-
սուտա ճէսարէթ իտէմէմէքտէ վէ պէնտէն գօրգմագտա ի-
տի :

— Սիզտէն գօրգմագ մը . . . տիմէք քէնտիսինի թէհտիտ
իտիեօրտունուզ :

— Եվ վէթ, հէր եհրտէ բէշինի պրագամագ, նէ գատար կիզէննէ, եինէ իզինի պուլմագ, եագասընա սարըլմագ, վէ իսթիհասալը ատալէթ զըմընտա հիշ պիր ըզալէթ տէն կէրի տուրմամագ եօլունտա քէնտիսինի թէհտիտ իտի եօրտու:

— Պագաթ պու թէհտիտլէրտէն տօլաեը զապթիսէնա. զըրընա եալընըզ պիր թէզքրէ եագմագ քեաֆի իտի. շէօյլէքի նագըր սիզի քէնտի նէզտինէ ճէլպլէ, սիւքիւթէ մէճպուր իտէպիրի իտի. զիրա հուգուգունուզ հիշ հիւքմիւտէ տիր:

— Հուգուգում հիշ հիւքմիւտէ՞ մի տիր. . . պիր թագըմ եալան վատլար իլէ պէնի ալտաթմամը՞ մը տըր:

— Սիզէ իղտիվաճ վատ իթմիշ մի տիր:

— Վատ իթմիշ, հաթթա եէմին տախի իթմիշ իտի. անճագ ֆամիլեաճա պազը մէվանի սէպէպիլլէ տէրհալ իղտիվաճըմըն միւմքիսիզ օլտուղունու տտ սէօյլէմիշ իտի:

— Պամիլեասընը թանըտընը՞ մը:

— Խայր էֆէնտիմ, ֆամիլեասընըն վիլաեէթտէ սարին օլտուղունու սէօյլէմիշ իտի:

— Սիզի պիր թագըմ բարլագ վէ եալան վատլար իլէ իղֆալ իթմիշ օլտուղու շախսըն միւթէհիւլ օլմատըղընա էմի՞նմիսինիզ:

— Միւթէհիւլ միւ. . . Խայր էֆէնտիմ. միւթէհիւլ օլամագ իտի: Պիր սէնէ գատար պիրիպիրիմիզտէն ասլա պրըլմատըզ: Տաիմա պիրիքտէ եաշամագտա իտիք: Օլ վագըթ հագգըմտա մուհապպէթի վար տըր կիպի կէօրիւնիւ եօրտու:

Մատլէն՝ սօն սէօզլէրի սէօյլէրքէն, պիր ահը տէրուն չէքտի:

— Սանաաթը նէ՞ իտի:

— Միւսթէնթիգ էֆէնտիսէ սէօյլէտիմ, հիշ պիր սանաաթը եօգ տուր կիպի կէօրիւնիւ եօրտու:

— Օ հալտէ նա՞սըլ եաշաեօրտունուզ:

— Եվ վէլ էմիրտէ պէն պիր ազ չալըշըեօրտում, սանիէն քէնտիսինին տէ տաիմա բարասը պուլունմագտա իտի:

- Քէնտիսինէ նէ՛րէտէն բարա կէլիւորտու :
- Ֆամիլեասընտան կէլտիկին՝ սէօյէր իտի :
- Չօգ տէֆա տիշարը չըգար մը իտի :
- Կիւնտիւզլէրի նատիրէն , ֆագաթ հէման հէր կիճէ , ագրապասընտան օլան մէրասեէտի պիր գատընըն խանէսինէ կիթմէք իւզրէ չըգար , վէ բէք կէճ ալտէթ իտէր իտի :
- Իսմինին հագըգէթին Գիւլ Մերսիէ օլտուղունա պիր իսպաթընըզ վա՛ր մը տըր :
- Հիշ պիր իսպաթըմ եօգ տուր , վէ պէնի ալտաթմագտա մէնֆաաթը պուլունտուղու խաթրըմա պիլէ կէլմէտիկին . տէն , օլ պապտէ իսպաթ էլտէ իթմէկէ տէ ասլա չալըշմատըմ :
- Եէտինիզտէ քէնտիսինին պիր թասվիրի վա՛ր մը տըր :
- Խայր էֆնտիմ . վագաա չօգ տէֆա քէնտիսինտէն ֆօթօկրաֆ թասվիրինի իսթէմիշիմ տիր : Լաքին քէնտիսի կիւլէրէք , « Ասլընա մալիք օլտուղուն հալտէ , թագլիտինի նէ՛ եարաճագսըն » տէյի ճէվապ վէրմիշ տիր :
- Տիմէք մէրգում հագըգընտա պանա մալիւմաթը գաթիւնէ վէրէմէզսինիզ :
- Պիլմէմ քի վէրէեիմ , քէնտիսինի սէվմէքտէ , քէնտիսինէ ինանմագտա վէ գուսուր շէյլէրէ Եհէմմիսէթ վէրմէմէքտէ իտիմ :
- Լաքին սիզին իլէ պէրապէր եաշամըշ օլան պու ատէմ հագըգընտա խուսուսի պիր հալինին նազարը տիգգաթընըզը ճէլպ իթմէմիշ օլմասը՝ ինանըլմազ վէ չայեանը գապուլ կէօրիւլէմէզ պիր մատտէ տիր : Միւլահազա իտին քի , պիր վագըա հէր նէ տախի օլսա , հաթթա սիզին նազարընըզտա էհէմմիսէթի տախի պուլունմասա , թէհարրիեաթըմըզտա պիլէ բէհպէր օլապիլիր :
- Մատէն , պաշընը էյտի վէ գաշարը չաթըլտը : Մերգումէ , պիր միւտտէթ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա , պիրտէն պիրէ ,
- Տո՛ւրուն , տո՛ւրուն , տէտի :
- Բօլիս միւտիրի՝ մէզպուրէեի կէօղիւնտէն աեըրմաեըպ ,

գալակեահընա գատար թէճէստիւս իտէրճէսինէ քէնտիսինէ պագմագտա իտի :

Պիր միւտտէթ սօնրա բօլիս միւտիլի՝

— Խաթրընըզա պիր շէյ մի կէլտի : Սիզի իզֆալ իտէն շախսըն իզինէ սալիք օլմագ իւզրէ պիզէ պիր թարրիգ մի կէօսթէրէճէքսինիզ, տէյի սօրտու :

— Պէլքի :

— Սէօյլէսին . . . չաբուգ սէօյլէսին :

— Բարմաղընտա պիր եիւզիւկիւ պուլունմագտա իտի . . .

Սիվալլէրինիզտէն ֆիքրիմտէ պիր շիւպհէ հասըլ օլմալա պաշմ լաեօր :

— Նէ կիպի շիւպհէ :

— Ասըլ իսմինի կիզլէտիկինի, վէ քէնտիսինին հազըգէթտէ ժիւլ Մէրսիէ թէսմիսէ օլունմատըղընը շիւպհէ իտի-եօրում :

— Սիզտէ պու շիւպհէսի հասըլ իտէն մէզքիւր եիւզիւկ միւ տիւր :

— Էվվէթ :

— Իյզահ իտին :

— Եիւզիւկիւն թաշը իւզէրինտէ պիր գոնթ թաճը հէքք իտիլմիշ իտի : Պունու պանա քէնտիսի սէօյլէտի :

— Օ եիւզիւկիւն նէրէտէն էլինէ կէշտիկինի սէօյլէմիշ մի իտի :

— Հէտիսէթէն քէնտիսինէ վէրիլմիշ օլտուղունու պէսան իթմիշ իտի :

— Պու տէտիկինիզ սահիհ եախօտ զայրի սահիհ տէ օլսա, պիզի պիր նէթիճէսէ իյսալ իտէմէզ :

Մատլէն . - (Մէյեուսէն .) Պիլտիկիմ պունտան իպարէթ տիր :

— Տիւշիւնիւն . . . արաբըն . . . պու ատէմի պուլմագ իշին պիր ըէհպէր լազըմ տըր : Թէտպիրսիզ հիշ պիր շէյ եաբամաեըզ :

Մատլէն, պու սէօյլէրի իշիթտիկինտէ, կէօլլէրի բարլաեարագ սօղրուլուպ, շու եօլտա ճէվապ վէրտի :

— Տիմէք սիւղ հիշ պիր շէյ եաբամաեօրսունուզ... տիմէք օ ալշադ ճէզասըզ գալաճագ, վէ պէնաթ տէհշէթլի պիր ճինանէթլէ իթ համաօրունաճաղըմ Թիզ բօլիսսինիզ բօլիսին մէմուրիյեթի՝ ճանիւէրի պուլմագ տըր. հալ պու քի՝ սիւղ պու պապտէ հիշ պիր շէյ եաբամաեաճաղընըզ պէեան իտիեօրսունուզ... էօյլէ իսէ սիզ նէեէ՝ եաբամօրսունուզ... Ալլահ պանա էօմիւր վէ սէրպէսթիյեթ իհսան պուեուրուր իսէ, պագըն պէն օ ալշաղը նա՛սըլ պուլուպ հիւքիւմէթէ թէպիւմ իտէճէեիւմ. Օ խապիս՝ պէնի էօլտիւրմիւշ օլտուղու նուղանն իթտի, վէ էվլատըմը թէլէֆ իյլէտի... պէն տէ ա. տալէթ, վէ ախպը ինթիգամ իսթէրիւմ:

Պու սէօղլէրէ ճէվապ վէրիլէմէզ իտի:

Բօլիս միւտիւրի՝ Մատլէնին նէզտինտէն մուֆարագաթըն. տան սօնրա, միւսթէնթ իզին տաիրէսինէ ազիմէթլէ, գարիունու քիրամըմըզա հիքեանէ իթտիկիմիզ վագըալարը նագլ իթտի: Միւսթէնթիզ տէ շէօյլէ պէեան իյլէտի:

— Պու շէյլէրտէն պէնճէ շու իսպաթ եախօտ զանն հա. սըլ օլուեօր քի, պու մատտէտէ էրքէք վէ գարը, իքիսի տէ շէրիքի թէօհմէթ տիրլէր: Պիրի՝ ճէզատան մուաֆ օլաճաղը. նը մուհագգագ զանն իտիեօր, չիւնքի Մատլէն քէնտիսինի էլէ վէրմէեէճէք տիր, տիկէրի տէ ուսթաճա պիր գօմէտիա օեունու իճրասըլլա, պու իշտէն հագաեը դուրթարաճաղընը իւմիտ իտիեօր: Շու հալտէ, պէն իշի թահգըզ վէ շահիալէ. րի իւթիմա իթմէքլէ մէշղուլ օլտուղում սըրաաա, սիզ հէր թարաֆտա ժիւլ Մէրսիէեի արաթտըրըն:

Թահգըզաթ ուզուն սիւրտիւ, ֆագաթ պիր նէթիճէ հա. սըլ օլամատը:

Պիր այ սօնրա Մատլէն էրէյիճէ էյիլէշէրէք, Լարիպու. ազիէր խաթախանէսինտէն Սէն-Լազար հապսխանէսինէ նագլ իտիլտի:

Միւսթէնթիզ, մէզպուրէեի իսթինթագ իթմէք իւզրէ իքի տէֆա մահէլլի մէզքիւրէ կիթտի, ֆագաթ պու իքի իս. թինթագըն նէթիճէլէրի տախի էվլէրէլէրին այնի օլտուղուն. տան, թէքրարընա լիւզում կէօրմէեիզ:

Ժիւլ Մէրսիէ տէ պուլունամատը :
Բէք չօգ խափիեէլէր Բարիսին հէր թարափընը թէհարրի
իթտիլէր իսէ տէ , թէհարրիեաթը վաղըալարը պիւլա պէմէրէ
գալոր : Պինապէրին մէրգուսուն , ճինաեթը մալիւմէտէրի
իշթիրաքը մատտէսինէ կէլինճէ , օլ պապտէ Մատլէնին իֆա-
տէսինտէն զայրի շիւպհէ էսէրի կէօրիպէմէմէքտէ փտի : Շու-
հալտէ չօճուղուճու թէլէֆ իթմիշ օլմագլըդ ճինաեթի իթ-
համը՝ եալընը կէնճ գաւորնըն իւղէրինտէ գալըպ , մէղ-
պուրէ իւշ ալ գատար մէվգուֆ օլմուշ , վէ քէնտի պիսուշ-
ուղունու իսպաթ իթմէքլիկին միւմքինսիկլիկինի , անլամանա
պաշլամըշ իտի : Հաթթա քէնտի քէնտիեթ ,

— Պէնի մահքիւմ իտէճէք տիրէր : . . վէ պէնի մահ-
քիւմ իթմէքլէ , վիճտանլարընա իթաաթ իլլէեէճէք տիրէր :
Ա՛հ , ինթիգամըմը քէնտիսինտէն ալամանաճագ օլտուղում օ-
ալլագ նիշին պէնի տէ թէլէֆ իթմէտի . . շիմտի էօլմիճշ օլ-
մաեը արզոն իտէր իտիմ , . . էկէր էօլմիւշ օլմա իտիմ , հիշ
օլմագսա , շու պագըգատա միւղտարըպ օլմագ իտիմ , տի-
մէքտէ իտի :

Խասթիլիք , գալպճէ վէ վիճուտճէ տիրչաք օլտուղու
քէտէրլէր Մատլէնի զայիֆլէթիպ , լէհճէսինի սօլտուրտու-
լար իսէ տէ , հիւսնիւ ճէմալի էլան պագի օլտուղու՝ կիպիյ
սիմասընտա միւշահէտէ օլունան ասարը մահղունիյեթ տէ
քէնտիսինէ պաշգա պիր ճագիպէթ քէսպ իթտիրմիշ իտի , վէ
հէման տայիմա եաշարմըշ օլան կէօզլէրի՝ միւէսսիր վէ ճալիպ
իտի :

Նիհանէթ հէյիեթի իթհամիեթ՝ մէղպուրէնին մահքէ-
մէի ճինաեթտէ մուհաքէմէ իտիլմէսինէ գարար վէրիպ
պիր գաշ կիւնտէն պու գարար իճրա օլունաճաղը ճիհէթլէ ,
պիշարէ գատընճըղալ՝ իրի զապթիեթ նէֆէրինին արասընտա
պուլունարագ , պիր չօգ էշիւասըն իշինտէն կէչէճէկինի , վէ
պուլնարըն՝ լանէթ օգուեարագ բարմագլարըլալ քէնտիսինի
կէօսթէրէճէքլէրինի տիւշիւնտիւքճէ , եէյիսի ազիմ ֆիքրինի
իսթիլա իթմէքտէ , վէ պու եէյիս սաաթ պէ սաաթ արթ-
մագտա իտի :

Սէն-Լազար հապսխանէսի խասթախանէսինտէ պուլուն-տուղու սըրատա , այնի մահէլլտէ թանըմըշ օլտուղու պաղը գատընլար քէնտիսիլէ կէօրիւշտիւրլէրինտէ ,

— Պիր ալօգաթ թայեին իթմէլի իտինիլ , տէմէքտէ ի-տիլէր , Մատլէն տէ ,

— Ալօգաթա բարա վիրմէք լազըմ տըր , լտքին պէնիմ բարամ եօգ տուր , տէյի ճէվապ վէրմէքտէ իտի :

— Օ հալտէ միւտտաիի ումուսիլիկէ պիր մէքթուպ եա-զըն , վէ սիզէ հիւքիւմէթ թարաֆընտան պիր վէքիլ թայեին օլունմասընը թալէպ իտին :

— Րէտտ իտէրլէր իսէ :

— Րէտտ իտէմէզլէր . . . չիւնքի գանունուն միւգթէզի-եաթընտան տըր :

Լաքին Մատլէն , պէեան իտէճէկի իսպաթլարըն էհէմ-միսէթսիլ օլտուգլարընը անլամըշ օլտուղունտան , էվվէլճէ քէնտիսինի մահքիւմ օլմուշ ատտ իլէ , միւտտաֆաասը իչին վէքիլ թայեին իտիլմէսինի արղու իթմէմէքտէ , վէ քէնտի քէնտիսիէ :

— Տավամը միւտտաֆաա իթտիրմէք նէեէ՝ եարաեաճագ տըր . . . պիր ալօգաթ կիւզէլ իֆատէ իտէր իսէ տէ , սէօյ-լէեէճէկի սէօզլէրէ ինանըլմաեաճաղը տէրքեար տըր , տէմէք-տէ իտի :

Յագաթ ագըպէթ տիկէր մէվգուֆէլէրին իսրարընա գարչը տուրամաերպ , օլ պապտէ միւտտաիի ումուսիլիկէ պիր մէքթուպ եազմաղա գարար վէրտի , վէ իքի կիւն սօնրա հիւքիւմէթ թարաֆընտան թայեին գըլընան տավա վէքիլի , մէզպուրէ իլէ կէօրիւշմէք իւզրէ խասթախանէսէ կէլտի :

Պու զաթ՝ եիրմի պէշ եիրմի ալթը եաչլարընտա կէնճ վէ զէքի պիր տավա վէքիլի օլուպ , Մատլէն , քէնտիսինին չայեանը թէէսսիւֆ հիքեաեէսինի աղլաեարագ միւմաիլէյհէ նազլ իթտի :

Տավա վէքիլի՝ մէզքիւր հիքեաեէյի տիգգաթլէ տինլէ-տիքտէն սօնրա ,

— Կէրչի հիքեաեէնիզտէ էօյլէ նօգթալար վար տըր քի ,

սիզէ միւսհէմ օլտուղու կիպի , պէնիմ իշին տախի միւսհէմ
տիրէր , պու ճիւմէ իլէ պէնի իսքեաթ իթ տինիզ : Շիմտի
պու իսքեաթ վէ գանաաթըմա , հէյեթի ուտուլու (եանի
ժիւրիեի) տախի իշթիրաք իթ տիրմէք լազըմ տըր : Պղնուն
իշին իսէ , էլիմտէն կէլէնի տիրիղ իթ մէեհէնիմ : Իմտի իւ-
միտինիզլի գաթթ իթ մէեին , տէտի :

— Էվվէլճէ զաթընըզա արզը թէշէքքիւր իտէրիմ , էֆէն-
տիմ : Հագգըմտա իպրաղ իթ տիկինիղ ասարը խայրհախանէ-
տէն տօլաեը միննէթտարըմ : Ֆագաթ պէնտէնիզի գուրթար-
մագ իշին միւսհիզէ լազըմ տըր , զիրա հէր շէշին պանա գար-
շը իտուկինի հիսս իտիեօրում : Հաթթա ձէնապը Ալլահ տա-
խի պէնի թէրք իտիեօր :

Ֆիլ վաղը Մատէն իւմիտ իթ մէկէ ճէսարէթ : Իտէմէ-
մէքտէ իտի :

30

Ժիւլիէն-Գլօտուն մահղունիյեթի ազիմէսի թախֆիֆ օ-
լունմաեարագ վագըթ կէշմէքտէ իտի :

Մէրգում կէնճ , հէր կէօնա էյլէնճէտէն ուզագ տուրուպ ,
հալընըզ չալըմագ վէ եօրկունլուգլա իզտիրապը գալպինի
մուվագգաթէն ունութմագտա , ֆագաթ իշպու սիւքիւնէթի
հալ բէք ճիւզի իմթիտատ իտիպ , եինէ սէտաի վիճտանիեէ-
միքէնտիսինի թազեիգէ պաշլտմագտա իտի :

Մէրգումուն , մէճնունանէ աչգ ու մուհապպէթի կիւն
պէ կիւն արթմագտա օլուպ , ֆիքրինի իսթիլա իթ տիքտէն
պաշգա , տամարլարընա գատար սիրաեթ իյլէմէքտէ , վէ
հէր բազար կիւնիւ , մահգա կէնճ գըղա եագլաշմագ մագ-
սէտիլէ Շընըվիէրէ կիթմէքտէ վէ պազէն հավա կիւզէլ օլ-
տուղունտա , աղաճլարըն արասընտան մէզպուրէեի կէօրտիւ-
կիւնտէ , գալպի շիտտէթլէ չարբմագտա վէ քէտէր իլէ պէ-
րապէր մէսէրրէթ հիսս իյլէմէքտէ իտի :

Մէջպուրէնին կէօկէսի զայս օլուր օլմազ, Ժիւլիէն-Գլօ-տուն մէսէրրէթի տէ զայս օլուպ, էվլէիքի քէտէրի ազիմի եինէ գալիմ օլարագ, մահզունէն վէ միւքէտտէրէն Բարիսէ ալտէթ իթմէքտէ, վէ օրաեա վիրուտինտէ, « Պիր տահա կիթ-մէեէճէեիմ » տէտիկի հալտէ, իրթէսի բազար թէքրար կիթ-մէքտէ, վէ շու զաաֆէթինտէն տօլաեը քէնտիսինի թէպրի-եէ իթմէք իւզրէ,

— Պու եաբտըղըմ՝ ատէթա էսէրի ճիննէթ տիր, վէ իզթիրապըմը արթըրմագտան զայրի ֆայիտէսի տէ եօգ տուր. էօյլէ օլտուղունու պիլիեօրում, ֆագաթ նէ՝ եաբաեըմ, նէ՝ գատար ուղրաշտըմ իսէ, չարէ օլմատը, եինէ մաղուպ օլ-տում, տէ յի տիւշիւնմէքտէ իտի :

Նոյեմբերէ վասըլ օլունուպ, սօն պահար մէվլիմի ալէս. սէվիյեէ կիւզէլ վէ ճալիպ օլուրքէն, օ սէնէ հաւա եաղմուր-լու վէ սապահ վէ ազչամլարը զիեատէճէ սէրին օլտուղուն-տան, Հանրիէթ սէյֆիեէտէն աալա տիշարը չըգմատըղը ճի-հէթլէ, Ժիւլիէն-Գլօտ մէրգումէյի կէօրէմէզ օլտու. պու ճիւմլէ իլէ հէր բազար սէյֆիեէնին պաղչէսի թարաֆընա կի-տէրէք, մահզա խաթըրէլէրիլէ եաչամաեա պաչլատը :

Արասըրա Շաբէլ գապրիսթանընըն կիճէ ֆաճիասընը տիւշիւնիւպ, պու միւնասիպէթլէ Մատլէն Կալիէնին իսմի խա-թըրընա կէլմէքտէ իտի :

Պիր կիւն, մէջպուրէ հագգընտա քէսպի մալիւմաթ իթ-մէք, վէ միւտտաիի ումումիլիկին բուխսաթընը իսթիհասալ իթմէքսիզին մէջպուրէնին նէզտինէ կիտէպիլիպ կիտէմէեէճէ-կինի անլամագ իւզրէ Լարիպուազիէր խասթախանէսինէ կիթ-տի, վէ Մատլէնին՝ չօգտան պէրու մէջքիւր խասթախանէ-տէն Սէն-Լազար հապսխանէսինէ նագլ իտիլմիշ օլտուղունու թահգըզ իլէտի :

Ժիւլիէն, չայեանը իսթիմա պիր սէպէպ եա պէհանէ պէ-եան իթմէքսիզին մէջքիւր հապսխանէեէ կիտէմէզ իտի, վէ պու սէպէպ եա պէհանէեի պուլմասը իհթիմալին խարիճին-տէ տէյիլ իտի իսէ տէ, քէնտի աչգ ու մուհապպէթինէ օլ տէրէճէ տալմըշ իտի քի, շու եա պու միւշքիլին էօնիւնիւ ալ-

մագ. իւզրէ պիր չարէ տիւշիւնմէսինէ առաւ վագթը պուլունս մամագտա իտի :

Իմտի, մէրգում, Մատէն Կալիէնի պիւսպիւթիւն ունութմամագլա պերապէր, մէզպուրէնի տիւշիւնմէքտէն տուր օլմուշ իքէն, մէմուլին զայրի պիր սէպէպ՝ քէնտիսինի օնա եագլաշտըրտը :

Շէջլէ քի Սէն-Լազար հապսխանէսի միւտիրի տիկէր պիր մէմուրիեթէ թայեին օլունտուղունտան, խալէֆի՝ քէնտի մաաշնտան պաշգա սէրվէթի զաթիեթէ տախի մալիք օլմասըյլա, հապսխանէնին միւտիրիեթէ տաիրէսինի մէսարիֆի զաթիեթսիյլէ թամիր վէ թէնտիտ իթտիրմէկի, վէ ուսթա պիր նագգաշ վասըթասըյլա պազը ճիհէթլէրինին պօեա վէ նագգաշլարընը թազէլէթմէկի գարարլաշտըրտը, վէ պիւնագգաշլըզ իշի Ժիւլիէն-Դլօտուն ուսթասընա իհալէ իտիլմէքլէ, օ տախի ինապընըն ինրասընը՝ Ժիւլիէն իլէ Բիթաշ վէ Գօնս թանա իհալէ իյլէտի :

Մէրգումլար, իշպու խապէրի ալաթգլարընտա, Բիթաշ կիւլէրէք :

— Իշթէ պու էյի օլտու. պու ֆըրսաթլա պիր թագըմ գարըլար կէօրէպիլէճէեիզ, տէտի, վէ Գօնսթան տախի կիւլէրէք :

— Փագաթ զանն իտէրիմ քի, օ գարըլարը պիզէ կէօսթէրմէզլէր, տէյի պէեան իյլէտի :

Ժիւլիէնէ կէլինճէ, օ տախի շու սըրատա,

— Էկէր հէնուզ օրատա իսէ, պէլքի քէնտիսիյլէ կէօրիւշէպիլիւրիմ, տէյի տիւշիւնմէքտէ իտի, վէ պիր միւտտէթ. տէն պերու խաթըրնտան չըգմըշ օլան Մատէն մատտէսի պու տէֆա եինէ զիհնինի իշլալէ պաշլատը :

Նագգաշլար, միւճէտտէտէն նագգաշլաեաճագլարը տաիրէտէ իշլէրինէ պաշլատըլար, ֆագաթ մէզքիւր տաիրէնին՝ մէվգուֆէլէրին կէզինտիքլէրի հալիլէրէ նագըր քէնշիրէլէրի պուլունմատըղընը կէօրմէլէրի իւզէրինէ, իւշի տէ միւլթէլիֆ սէպէպլէրլէ միւթէէսսիր վէ միւթէէսսիւֆ օլտուլար :

Բէնշիրէլէր, պիր թարաֆտան, հապսխանէ տէրունինտէ

դօլ կէզմէնէ մախուռն օլան եօլա , վէ տիկէր թարափտան վասի պիր պաղչէնին իլէրիսինտէ պուլունան պիր գարուես նազըրօլուպ , Բիսթաչ իլէ Գօնսթան՝ մէվգուֆէլէրին , սա պահլարը եա իսթինթագ իչին , եախօտ ճինսեթ մահքէմէսինէ կիթմէք իւզըէ չաղըրլադգէարընտա , հապսխանէ աղապալարընա բաքիպ օլտուգլարընը կէօրմէքլէ իթիֆա իթտիլէք :

Ժիւլիէն-Գլօտ իսէ , Մատլէն Կալիէնին էլան թահթը թէվգըփտա օլուպ օլմատըղընը անլամագ մէրագընտա օլուպ , մէրգում , պիր սապահ , միւթատընտան խալլի էրքէն վէ արգատաչլարընտան չօգ էվվէլ իչ մահէլլինէ մուվասըլէթ իթտի :

Մէրգումա գարուես աչան պաչ կարտիան օլուպ
— Պու սապահ նէ գատար էրքէն կէլտինիզ , նագգաչ էֆէնտի , տէտի :

— Էրքէն վէ իլք կէլմէքտէ նիեթիմ վար տըր : Սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ :

— Պէնիմլէ՞ մի :

— Էվվէթ , պաչ կարտիան էֆէնտի , սիզին իլէ :

— Նիչին պէնիմլէ կէօրիւշմէքի արզու իտիկօրսունուզ :

— Սիզտէն պաղը մալիւմաթ իսթէմէք իչին :

— Նէ՞ խուսուստա :

— Մէվգուֆէլէրինիզ իչինտէ Մատլէն Կալիէ իսմինտէ կէնճ պիր գատըն պուլունուպ պուլունմատըղընը պիլմէք արզուսինտէքիմ :

Պաչ կարտիան . - (Տիւշիւնէրէք .) Մատլէն Կալիէ՞ մի . . . Էվլատընը գաթլու թէլէֆ իթմիչ օլմագլա միւթթէհիմ պուլունան պիր գատըն . տէյիլ մի :

— Թա՛քէնտիսի :

— Էվվէթ , օ գատըն պուրատա տըր :

— Մահքիւմ միւ տիւր :

— Հէնուզ մահքիւմ տէյիլ տիր . Լաքին եագընտա մահքիւմ օլաճագ տըր տէյի զանն իտէրիմ : - Պու կիւն մուհաքէմէ օլունաճագ տըր :

— Պու կիւն միւ ,

— Եվէթ , մահքէմէյի ճինանէթտէ մուհաքէմէսի ըույ-
նէթ օլունաճագ տըր : Պիր սաաթտան մէզպուրէ արապաի
մախսուս իլէ ճինանէթ մահքէմէսինէ կէօնտէրիլէճէք տիր :

— Մուհաքէմէսինին պու կիւն ըույնէթ իտիլէճէկինէ է-
մի՞նմիսինիզ :

— Էմինիմ :

— Վերտիկինիզ մալիւմաթա թէշէքքիւր իտէրիմ , պաշ
կարտիան էֆէնտի :

Պատէհու ժիւլիէն-Գլօտ՝ չալըշմագտա օլտուղու օտանա
կիթտի : Մէրգոււմ , քէնտի քէնտիսէ շէօյլէ տիմէքտէ իտի :

— Վախ պիշարէ գատընճըղա՞ղ . . . չիւպհէսիզ օ մէզար-
լըզ խայինի տէրտէսթ իտիլմիշ օլտուղունտան , պիրիքտէ ճի-
նանէթ մահքէմէսի հուղուրունա չըգաճագ տըրլար : Մէր-
գոււմուն պու մահքէմէտէն եագաեը գուրթարամանաճաղընա
էմինիմ . . . ժիւրի հէյնէթի՝ պաղէն իղմաղը այն իթմէքլէ
պէրապէր , պու տէֆա շիտտէթ իսթիմաշ իտէճէք տիր . . .
Պու հալի կէօրմէք իսթէրիմ . . . իշիմի խայի իլէրի կէօթիւր-
միւշիւմ տիր . . . հէնուզ իքի սաաթ վագթըմ վար տըր . . .
պու միւտտէթ զարֆընտա կերմիսէթլէ չալըշըր , վէ միւթէա-
գըպէն ճինանէթ մահքէմէսինէ կիտէրիմ :

Պինապէրին ժիւլիէն Գլօտ՝ Ղայրէթի ֆէվգէլատէ իլէ չա-
լըշմաղա պաշլատը . շէօյլէ քի Դօնսթան իլէ Ռիսթաշ կէլտիք-
լէրինտէ , իլք ազշամը հէնուզ պաշլանմըշ օլան պիր գարու
պօեասընըն հէման խիթամ պուլմուշ օլտուղունու կէօրտիք-
լէրինտէ , իզհարը թէաճճիւպ իթտիլէր : Պինապէրին Ռիս-
թաշ ,

— Եահոււ , սէն կիճէեի պուրատա՞մը կէշիրտին , տէտի :
ժիւլիէն . - Խա՛յր , ֆագաթ բէք էրքէն կէլտիմ , վէ քէ-
մալը կէրմի իլէ չալըշտըմ , չիւնքի պու կիւն պիրի՞աղ Ղայպու-
պէթ իթմէկէ մէճպուրում :

— Պեսպէլի պիր կէնճ գըզ իլէ պուլուշմանա սէօզիւ
օլմալըսընըզ : Հէմտէ էօյլէ օլտուղունա պահսա կիրիշիրիմ :

ժիւլիէն . - (Ումուղլարընը չէքէրէք .) Պիլմիշ օլուն քի ,

պահանջը ղայկ խտրանիք, չիւնքի մատտէ կէնճ պիւր գըզ իլէ կէօրիւշմէք կիպի պիւր խուսուսա տայիր օլմանըպ, պազը ճիտտի մուպտիսասաթա միւթէալիք տիր :

Պու սէօղէրտէն սօնրա, ժիւլիէն Գլօտ չալըչմասընա տէ-վամ իթտի :

Սաաթ օն չալտըղընտա, հապսխանէնին իքի գաբուժու կիւրիւլտիւ իլէ աչըլտըղընտան, ժիւլիէն պիւր բէնչիլէնէ եագ-լաչարագ, իքի առէտ հապսխանէ արապաաընըն քէմէրին ալ-թընա կիրիպ, հավլիտէ աուրուուգլարընը կէօրտիւ, վէ բէն-տի քէնտիսէ :

— Պու արապալարտան պիրինէ րաքիպ օլաճազը չիւպ-հէսիգ տիր : Մէվգուֆէլէրի՝ եա իճրաի իսթինթազլարը, եսխօտ Մահքէմէի ճինանէթէ կիթմէլէրի իչին պիրէր պիրէր չաղըլաճագլարընտան, պուճլալ միւսանընտա մէզպուրէնէ կէօրէպիլէնէնիմ : . . . պիչարէ գատընճըղա՛ղ . . . չիւպհէսիգ միւթթէհիմ տիր, ֆագաթ պէն սէպէպինի պիւլմէտիկիմ հալտէ, քէնտիսինի աճըմագտանըմ, տէտի :

Պիր թագըմ աեագ, անախթար վէ գաբու աչըլմասը սէպէրի իչիտիլիպ, մուախսարէն օն նէֆէր գատար գատըն-լար, րէֆագաթլարընտա կարտիանլար պուլուճնտուղու հալ-տէ, հապսխանէ արապալարընըն եանընտա սըրա իլէ տիղիւ-տիլէր :

Այնի վագըթտա Բիսթաչ վէ Գօնսթան, ժիւլիէնին տուր-մուշ օլտոգղու բէնչիլէնին եանընտաքի բէնչիլէտէն թէմաչա իչին տոգրտուլար :

Գատընլարտան իւշ տէօրթ նէֆէրի արսըղ մախլուգլար օլտուգլարընտան, մէրգումլարը կէօրտիւրլէրինտէ, թահրի-դամիգ սուրէթտէ պագըչտըլար :

Բիսթաչ . - (Եսպէաչ սէտա իլէ .) Շու գըզլար էբէյիճէ արսըղտըլար :

Գօնսթան . - Ախլէագլարընըն հիւքմիւնիւ իճրա իտիսնը-լար :

Պաշ կարտիան, էլինտէ պազը քեաղըլար պուլուճնտու-ղու հալտէ, գաբուճնու էչիկինտէ զահիր օլարագ :

— Ճիւմէսի տէ պնդեալա՞մք ձեր լար, տէյի սօրտու-
ղունտան, պիր կարտիան,

— Էվվէթ, միւտիր էֆէնտիկ տէյի ճէվապ վէրտի:

Պատէհու պաշ կարտիան՝ պէշ նէֆէր մէվգուֆէնին ի-
սիմէրինի օգուտուղունտան, իսմի օգուտան հէր պիր մէվգու-
ֆէ, արապալարտան պիրինէ իրքեապ գըլընտը: Պէշի տէ իս-
թինթագ իտիլէճէք իտի:

Պիրինճի արապանըն գաբուսու գաբանտըղը հալտէ, Ժիւ-
լիէն-Գլօտ բէնչիլէնին տէմիր բարմագըղընտան էյիլէրէք վէ
պազի պէշ նէֆէր մահպոսիյնէ պագարագ, քէնտի քէնտի-
նէ,

— Շու պէշ նէֆէրտէն աճապա հանկըսը տըր, տէյի
տիւշիւնմէքտէ իտի:

Պունլարտան պիրի ղաեթէթ կէնճ, լէհճէսի սօլուգ,
հիւսնի ճէմալի ճալիպ վէ միւէսսիր, սիմասը մահզուն, վէ
քէնտիսի էտէպլի օլուպ, Ժիւլիէնին նազարը տիգգաթը պու-
գատընա աթֆ օլունտու, վէ ֆիրքրինտէն, «Պու օլմալը տըր»
տէյի տիւշիւնտիւ:

Պաշ կարտիան՝ մէգքիւր պէշ մահպուսու տախի իսիմլէն
րիլէ չաղըրտը, վէ էն սօն Մատլէն կալիէ իսմինի վէրտի:

Ժիւլիէնին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմիշ օլան պու-
մէվգուֆէ տախի, տիկէրլէրի միսիլլու արապաեա օթուրտու,
վէ պաշ կարտիան, էվվէլքիլէրին՝ իսթինթագ օլունմահա
կիթտիքլէրինի խապէր վէրտիկի կիպի, պունլարըն տա մու-
հաքէմէ իտիլմէք իւզրէ կիթտիքլէրինի պիւտիրտի:

Պու սուրէթլէ մէգքիւր արապալար օրատան հարէքէթ
իթտիլէր:

Թամ սաաթ օն պիրտէ Ժիւլիէն, քէնտինին նազգալըգ
վէ պօեաճըլըգ ալէթլէրինի գուլթուսունտա սագլաեըպ, հա-
րէքէթէ հազըրլանտըղընտան, Գօնսթան,

— Կիտիեօրմուսուն, տէտի:

— Էվվէթ, տէյի Ժիւլիէն ճէվապ վէրտի:

— Էկէր ուսթամըզ կէլիպ սէնի սօրարսա, նէ՞ տէեէ-
լիմ:

— Եւրըն սապահ բէք էրքէն կէլիպ, իշիմէ պաշլահա, ճաղըմը, ֆագաթ պու կիւն պազը խուսուսի իշլէրիմ օլտուղունտան, կէլէմէնէնէկիմի տէօյլէնին :

31

Պատէհու ժիւլիէն-Դլօտ՝ հապսխանէտէն տիշարը չըգտը, վէ Մատէնին թասվիրի ֆիքրինտէ հէքը իտիւմիշ օլմասըյլա, քէնտի քէնտիէն :

— Նէ՛ ճալիպ թասվիր . . . պու գատընճըզազ՝ մութլագա ֆէնա հալտէ միւզտարըպ օլմուշ օլմալը տըր, վէ էկէր սիմասը քեաղիպ տէյիլ իսէ, իթհամ օլունմագտա օլտուղու ճինաեթտէ քէնտիի պերիւզգիմմէ օլմագ կէրէք տիր, տէյի միւլահազա իթտի, վէ սիւրաթլը ատըմլար իլէ Ատլիւնէ նէզարէթինէ տօղրու եօլա չըգտը, Չարչեա եազլաշտը, ղընտա, պիր լօգանթաեա կիրիպ պիր մըգտար թատամ իթտի, վէ պատէհու եօլունա տէվամլէ, Ատլիւնէ նէզարէթինէ վոսըլ օլտու :

Ճինաեթմ մահքէմէսինին գարուլարը հէնուզ աչըմըշ օլմաեըպ, պու գարուլարըն էօնիւնտէ պէր միւթատ ղալէպէլիք պուլունմագտա իտի :

Ժիւլիէն ղալէպէլիկէ գարըշտը վէ է՛ն սօն կէլէնլէրտէն օլմասըյլա պէրապէր, պիրինճիլէրին սըրասընա կիրիշէպիլտի :

Դաբուլար ալըլտըղընտա, խալգ, մահքէմէ սալաոընա հիւճում իթտի, վէ չէնտ սանիյեէ ղարֆընտա սալատա տուրաճագ եէր գալմատը :

Մահքէմէ չավուշլարընտան պիրի կէլիպ, հէյեթի մահքէմէնին տուխուլ իտէճէկինի պիլտիրտի :

Հէր բէս աեաղա գալգըպ շաբգալարընը չըգարտըլար :

Հաքիմէր վէ ժիւրիլէր եէրլէրինէ օթուրտուլար :

Խալգըն տուրտուղու սալատա իյնէ աթըլսա տիւլէճէք :

եէր օլմատըղը կիպի, պագը զէվաթը մախսուաէեէ միւնհասը օլան մահէլ տախի պիր չօգ էհլի մէրագ իլէ տօլու իտի:

Էվլէլճէ սուի էմնիյեէթ վէ գալպաղանլըղա միւթէալ լիգ պիր տալա ըույեէթ օլունուպ, պունուն խիթամընտա հէյեէթ թաթիլ իտիպ, պատէհու մահքէմէ սալասընա թէքրար կէլտիկինտէ, Մատլէն կալիէ իչէրի կիրտիրլտի, վէ իքի նէֆէր զապթիեէնին արասընտա օլարագ, մազնունլարա մախսուս օլան գանաքէտէ օթուրթտուրուլտու:

Մէզպուրէնին մէգքիւր գանաքէ իւզէրինտէ քէմալի վա. գար իլէ օթուրուշու՝ քէնտիսինին տէրեաեը թէֆէքքիւրամա տալմըջ օլտուղունու իրաեէ իթմէքտէ իտի:

Անի վագըթտա սալատա չու եօլտա պագը սէօզլէր ի. չիտիլմէքտէ իտի:

— Պու գատընըն գապահաթը նէ՝ տիր:

— Էվլատընը թէլէֆ իթմիշ տիր:

— Լաքին զաեէթ զայիֆ տիր, վէ լէհճէսի զիեատէսիյ. լէ սօլկուն տուր:

— Աղըրճա խասթալանմըչա պէնզէեօր:

Ժիւլիէն, կէօզլէրինի Մատլէնին սիմասընտան աեըրմա. եօրտու,

Մահքէմէ ըրեասէթի թարաֆընտան չընկըրագ չալը. նըպ ումումէն սիւքիւթ վագը օլտու, վէ զապթ քեաթիպի իթհամնամէեի օգումաղա պաշլատը:

Իթհամնամէ՝ զաեէթ մէհարէթլէ վէ մանթըգա մուվա. ֆըգ պիր սուրէթտէ եաղըլմըջ իտի իսէ տէ, նէթիճէլէրի բէք շէտիտ իւլմէալ իտի: Շէօյլէքի Մատլէն կալիէնին, հէր հալտէ քէնտի էվլատընը էօլտիրմիւշ օլտուղու, վէ եախօտ սախթէ ժիւլ Մէրսիեէ թէսմիեէ իթտիկի պիր ատէմ՝ իլէ շէրիքի թէօհմէթ օլմուշ պուլունտուղու, վէ օ ատէմին չիմա տիրի իգամէթկեահընը պիւտիրմէք իսթէմէտիկի, վէ պիր թագըրմ եալան վէ ույտուրմա մասալար իլէ հիւքիւմէթին իճրաաթընը սէքթէտար իթմէկէ չալըշտըղը պէեան գըլըն. մըջ, վէ բօլիս գօմիսէրինին՝ Էլնէսթին սօգաղընտա վագը օ. տաեա կիրտիկինտէն, վէ մէզպուրէեի զայագըլ հալտէ պուլ.

տոբողունտան պէտէն, օգուեանլտրըմըզա մալիւմ օլան քեաֆֆէյի վազըալար՝ մէզքիւր իթհամնամէտէ իշար օլուն, մուշ իտի:

Մատլէն, քէնտի ալէյհինտէ եազըլմըշ օլան մէզքիւր իթհամնամէտի տինլէտիկի սըրատա, հէյեթի մահքէմէնին օթուրմուշ օլտուղու մահէլլէ նազըր պուլունան պիւեիւք խաշ թաավիրինէ եաշարմըշ կէօղլէրինի չէվիրտիքտէն սօնրա, եիւզիւնիւ, հընչգըրտաեարագ էլլէրի տէրունինտէ կիզլէմիշ իտի:

Պիշարէ գատընճըղազ՝ արթըզ քէնտիսի իշին սէլամէթ իւմիտի օլմատըղընը հիսս իթմէքտէ օլուպ, պու իթհամնամէնին միւնտէրիճաթը տինլէտիկի հալտէ, հաքիմ էֆէնտիլէրին զիհնինտէ, քէնտիսինին պէրաէթի հագգընտա զէրրէ գատար պիր զանն ու իթիգատ հասըլ օլամաեաճաղը մուհագգագ կէօրիւնմէքտէ իտի:

Թարաֆը հիւքիւմէթտէն Մատլէնին միւտաֆասընա մէմուր օլան վէքիլ, մէզպուրէեէ տօղրու էյիլէրէք, գուլաղընտան, « Ճէսուր օլուն. խուսուսա էմնիյեթինիզի սէլպ իթմէեին: Հէնուզ մէյեուս օլմաեա սէպէպ եօգ տուր... նէ՛ սիզէ վագը օլաճագ սիւալլէրտէն, նէ՛ տէ հազըրունտան իւրքմէեիպ, տօղրուտան տօղրու վէ սէպաթլէ ճէվապ վէրին » տէտի:

Իսթիճվապա պաշլանտը, վէ միւթատ օլան մուգատ տէմաթտան սօնրա, ըէյիս՝ Մատլէնէ խիթապէն,

— էվլատընըզը թէլէֆ իթմիշ օլմանըզը ինքեա՛ր մը իտիեօյուունուզ, տէտի:

Կէնճ գատըն պիրտէն պիրէ Ծիթրէտի, լաքին ավօգաթընտան իշիթմիշ օլտուղու նասիհաթլարըն թէեասիրի զայիլ օլմամըշ օլտուղունտան, պաշընը եօգարը գալտըրտը, վէ լաթիֆ պիր սէտա իլէ, չէօյլէ ճէվապ վէրտի,

— Ինքեար տէյիլ, էֆէնտիմ, վար գուվլէթիմէ պէօյլէ պիր ազվիեաթը ըէատ իտէրիմ: Պէնտէնիզի իսթիճվապ իթմիշ օլան մէմուրիյնի աուլիեէեէ պէեանտէն տուր օլմատըղըմ վէճհլէ, նէֆրէթիմի մուճիպ օլան օլ ճինսեթ մավիեաթընտա պէն քեամիլէն պէրիւզգիմմէ վէ պիսուշում:

« Վազաա սեփիլ վէ թէրք օլունմուշ իտիմ , վէ չալըշմագ իչին իշ կիւն պուլամատըղըմտան , հէման աճլըգտան էօլմէք ըատտէսինտէ պուլունուեօրտում , ֆագաթ պուլունտուղում հալէ , մուգսիգա վէ զարուրէթէ վէ աճլըղա գարշը ուղըշմագլըղըմ՝ մահղա համիլ օլտուղում մասուսու տէրաղուշ իտէպիլմէք իւմիտիլլէ քէսպ իթտիկիմ գուվվէթ սաեէսինտէ իտի :

« Նիչէ աէֆալար , մէյեուսիեթի ազիմէեէ տիւշար օլտուղում վէ զաեէթ ուղուն կէօրտիւկիւմ օլ միւպհէմ սաաթլարտա , քէնտիսի թէլէֆ իթմէք ֆիքրինէ տիւշտիւմ , վէ պու հարէքէթտէ պուլունմամագլըղըմ իսէ , ֆէնա պիր վալիտէ օլմագ , վէ էվլատըմըտա պէնիմլէ պիրլիքտէ մէզարա կէօթիւրէրէք , պու կիւնքի կիւն իթհամ իտիտիկիմ պիր հարէքէթի ճինաիյեէեի իճրա իթմէք իսթէմէմէքլիկիմտէն իլէրի կէլմիշ տիր :

« Պէն , կիւեա իգամէթկեահընը կիզլէմէեէ վէ հագըգէթի հալի սէթր իթմէկէ չալըշարագ , քէնտիսինի գուրթարմագ իսթէմէքլիկիմտէն տօլաեը շիւպհէ օլունտուղում պիր ալշաղըն գուրպանըրմ :

« Լաքին հագըգէթի հալի թէմամիլլէ սէօյլէտիմ ... Մահվըմա սէպէպ օլան օ ատէմի ... օ ալշաղը նիչին միւտա , ֆաա իտէճէկիմ , Օ ատէմ պիր գաթիլ տիր ... պէնի էօլտիւրմէք իսթէմիշ տիր , վէ էվլատըմը իսէ , թէլէֆ իթմիշ տիր ... պէօյլէ պիր ճանիեթ մի էսիրկէեէճէեիմ : - էկէր պէն անը գուրթարմագ իսթէր իսէմ , օ հալտէ պիր մէճնունէ սաեըլաճաղըմտան , պէնի թիմարլոանէեէ կէօնտէրմէնիզ էվլէա տըր :

« Օ ալշագ պու կիւնքի կիւն նէրէտէ պուլունուեօր ... նէրէտէ կիզլէնմիշ տիր : Պիլմէմ , Լաքին քէնտիսիլլէ մուվաճ , ճէհէ օլունմագ վէ պէրաէթիմի իսպաթ իթմէք իչին , պուրատա պուլունմասը իչին հաեաթըմը ֆէտա իթմէք Լաղըմ կէլսէ իտի , պիլա թէրէտտիւտ ֆէտա իտէր իտիմ :

« Իշթէ , էֆէնտիմ , եէմին իտէրիմ քի , հագըգէթի հալ պունտան իպարէթ տիր :

Մանկէն կրէ՞ իւր նէ՞քէս արմազտա ծլտնողունտան, ի-
փատաթընա պունտան զինատէ տէվամ իտէմէտի: Մէրգու-
մէնին պէսի քվէլէճէ գուլվէթի սուրթթտէ չըգմաքտա իքէն,
սօնրալարը հընչգըրտամաօընտան նաչի, իրատ իթտիկի քէլի-
մէլէր հէման անյաշըմազ օլտու:

Հուզզար միեանընտա պուլունման պազը գատընլար աղ-
լատըզլարը կիպի, բէք չօգ էրքէլէր տէ հէեէճանլորընը
կիւն իւր զապթ վէ թէսկին իտէպիլմէքտէ իտիլէր:

Նաքին ժիւլիէն-Պլօտ, փէվգէլատէ հէեէճան իշխտէ
պուլունուպ, աեաղա գձլգարագ,

— «Հէր սէօղէտիքլէրի սահիհ ձիր... էօյլէ ծլտնողունտա
պէն թէէմին իտէրիմ, չիւնքի ճինաեէթին իճրա՝ օլունտողուն-
նու կէօղիւմէ կէօրտիւմ. օ ալչագ՝ չօճուղուն նաշընը՝ կէս-
զիւմիւն էօնիւնտէ կէօմտիւ » տէյի պաղըրաճագ իքէն, « Պէք-
լէմէք էվլէա տըր. նէթիճէյի մասլահաթ պապալըմ՝ նէ՝ օլա-
ճագ տըր » տէյի տիւչիւնիւպ մէսի ի չըգարմատը:

Իսթիսթագա տէվամ ծլունտու:

Իքէյիսի մահքէմէ շօյլգպուրէյի շաշըրթմագ վէ իւք ճէ-
վապլարընըն աքսի ճէվապ արմագ իւզրէ պիլ թագըմ միւք
թէնագըրը սիւալէր արզ իթտի իսէ տէ, կէնճ գատըն ասլա
եանըմաեւպ, ժիւլ Մէրսիէ իւր մէվճուտ օլմուշ օլան իւլ-
փէթի հագգընտա բօլիս միւտիրինէ վէ միւսթէնթիգէ օէօյլէ-
տիքլէրինի թէքրալատը:

Պու իփատաթ էսնասընտա սամիուն իշինտէ հիտտէթա-
միզ սէտալէր իշիտիլտիկինտէն, բէյիս՝ սիւքիւնէթ իւզրէ տու-
րուլմագսա, մահքէմէ սալասընը թախլիեէ իթտիթէճէկինի մա-
գամը թէհտիտտէ իսթար իյլէտի:

Մատլէնին իսթիճվապը խիթամ պուլտուղնմտա, շա-
հիտլէրին իսթիճվապընա իպթիտար օլունտու: Պուենլարըն
ասըլ ճինաեէթ վագըասը հագգընտա էհէմիսեէթի պուլուն-
մաեան իփատէլէրինտէն, եալընըզ, ժիւլ Մէրսիէն՝ Ծարլ
Պրիսօն օլտուղու, վէ պու ատէմին քէնտիսինի հիւքիւմէթտէն
կիզլէմէեէ չալըչմասը՝ միւթթէհիմ օլմասընա տէլիլ իծուկի
նէթիճէսի չըգապիլտի:

Պոռնիւարտան սօնրա միւտտաիւ ումոմիւիկին իտտանա-
մէնի գրաաթ օլոմնտու :

Պու իտտանամէ տէ , հէման քեաֆֆէյի իտտանամէ-
լէր միսիլու շէտիտ իւլ մէալ օլուպ , էվվէլա նամուսլարընը
սաթան վէ սօնրա մահսուլը մուհապպէթլէրինի մահվ իտէն
գատընլարը ալէլ ումում մուախէզէ վէ թէվպիս իլէ , Մատ-
լէնէ շու եօլտա նագլը քէլամ իթտի :

— Էվվէթ , պու գըզ միւթթէհիմ տիր : — Հէր կէօնա
վարիտաթ մէնպալէրինտէն մահրում պուլունտուղու հալտէ ,
վազը համլինի Մաթէրնիթէ խասթախանէսինտէ իծրա իթմէք
իսթէմէմիշ տիր , վէ պու խուսուսու պիղէ խապէր վէրմիշ օլան
շահիտին իֆատաթը տիկէր պիր թարաֆտան թէքքիպ օլուն-
մամըշ տըր , վէ վազը համլինին օրատա վուգուինէ մուվաֆֆա-
գաթ կէօսթ էրմէմէսի իսէ , պիր ճինաեթ իծրասընը գալիէն
թասմիմ իթմիշ օլմագլըգտան ղայրի մանէաեա համլ իտիլէմէզ-
աէկէր ըուհունտա , էյի պիր վալիտէ տոէյղուլարը պու-
լունմուշ օլսա իտի , քէնտիսինէ վէրիլմիշ օլան հիւանի նասի-
հաթլարա սալիք օլուր , վէ շու տագըգատա ճանիլէրին գանա-
բէսինտէ օթուրմագ իտի :

« Մատլէն կալիէ՝ Ժիւլ Մէրսիէ իլէ միւշթէրէքէն քվլա-
տընը գաթլ ու թէլէֆ իթմիշ տիր . վէ շէրիքի իսէ , էլպէթ-
տէ պիր կիւն հիւքիւմէթին բէնչէսինէ աիւշմէքլէ , գանու-
նուն շիտտէթինէ տիւշար օլաճագ տըր :

« Պինապէրին , միւնասիպէթսիզ պիր մէրհամէթին թէ-
էսսիրինէ թապի օլմամալարընը Ժիւրիւ էֆէնտիլէրտէն ըէ-
ճա իտէրիմ : Ախլէագսըզ վէ ինսաֆսըզ վալիտէլէր՝ բէք չօգ
տըրլար : պուլար հագգընտա ճիւղի պիր իլմագը այն կէօս-
թէրիլմէսի միգտարլարընը տահա զիեատէ արթըրմաեա սէ-
պէպ օլաճագ տէրքեար տըր : Իմտի , ճէզանըն շիտտէթիլէ
միւսթագպէլէն ասհապը թէօհմէթի տիւշարը տէհչէթ գըլ-
մալրեըզ :

« Պու հալտէ , Ժիւրի էֆէնտիլէր , սիզլէրտէն սայիրլէրէ
էմալ օլաճագ մէրթէպէտէ մուամէլէի շէտիտէ իպրազընը
թէմէննի իլէրիմ :

Մատչէն պու արա տերմանսըզ պիր հալտէ օլուպ աղ-
լաեօրտու : Սամիուն միեանընտա պազը քիմնէլէր մազնունէ-
յի մերգումէնին պերաէթինի թէսլիմ իթմէքտէ խտիլէք իսէ
տէ , ումումիյեթլէ մահքիւմիյեթինէ գարար վերիլէճէկի
զանն օլունմադտա իտի :

Ժիւլիէն իսէ , քէնտի քէնտիէն :

— Պիչարէ գըզճըղա՛ղ . . . միւտախէլէ իթմէքիկիմին
վագթը կէլտի մի , տէտի , վէ հէման տեաղա գալգըպ , րէ-
յիսի մահքմէնէ , մահիմմ պիր իֆատէսի պուլունտուղու-
նու սէօյլէմէնէ հազըրլանըրքէն , պու խուսուսա վագթը օ-
լամատը . չիւնքի Մատչէնին վէքիլի քէլամա աղազ իլէտի :

Պու կէնճ տաւա վէքիլի՝ Մատչէնին պիսուչ վէ պերի-
իւզգիւմմէ օլտուղունա գանմըչ իտուկինտէն , էմրի միւտա-
ֆառեր թապիի խալիսէթ , հէմ պէլաղէթի լիսան իլէ իճրա
իտէճէկի տերքեար իտի :

Պինապէրին , էվվէլ էմիրտէ , միւտտաիի ումումինին
պիւրհանլարընտան թութտուրուպ , պու պիւրհանլար կէրչի
բէք գուվվէթլի կէօրինիւեօրաու իսէ տէ , վէքիլի միւմաի-
լէյհ պունլարըն գուվվէթինի իզալէ իթտիկինտէն , սամիու-
մուն էֆքեարընտա թէպէտտիւլ հասըլ՝ օլմաեա պաշլատը ,
վէ նիհաեթ իթհամաթըն է՛ն զայիֆ նօգթասընա գալչը
Մատչէնին ավօգաթը թարաֆընտան իրատ օլունան աթիտէ-
քի սէօզլէր սամիուն միեանընտա , էվվէլքի թէէսսիթին պիւս-
պիւթին աքսինի հասըլ իթտիլէր :

— Աճա՛յիպ , էվլատընը թէլէֆ իթմիշ օլմագ իթհա-
մըյլա մազնուն պուլունան պիր պիչարէ գատընճըղազը սու-
րէթի շէտիտէտէ մահքիւմ իտիեօրսունուզ , հալ պու քի ճի-
նաեթին իճրա իտիլմիշ օլտուղունա տայիր հիշ պիր իսպաթ
իրաեթ իտէմէեօրսունուզ : Չօճուղուն զայպ վէ նապէտիտ ի-
տիլմիշ օլտուղու մուհագգագ տըր , լաքին թէլէֆ իտիլմիշ
մի տիր : Սիզ , թէլէֆ իտիլմիշ օլտուղունու թէէմին իտիեօր-
սունուզ , էկէր էօյլէ իսէ նաշընը կէօսթէրին : Կէօսթէրմէտի-
կինիզ հալտէ , մահքիւմիյեթ գարարը վերմէնէ հագգընըզ
եօգ տուր . չիւնքի էօլմիւշ օլտուղունու իտտաա իթտիկինիզ

չօճուգ, հաեաթտա օլարագ պիր արա մէյտանա չըգապի-
լիր: Պունտան գաթինազար, էկէր մէյտանտա պիր ճինա-
եէթ վագըասը, պիր ճանի վար իսէ, օ տա Մատլէն Կալիէ
օլմաներպ, Ժիւլ Մէրսիէ տիր: Հիւքմիւ գանունու անըն հագ-
գընտա իճրա իտին, չիւնքի օ պիր ալչագ վէ խալին տիր քի,
քէնտիսինի կիզլէտիկի հալտէ, իզֆալ իթմիշ օլտուղու պու
պիչարէ գատընճըղազ հագգընտա նէֆրէթիմիզ չիւպհէլէր-
տէ պուլունուլմասընա սէպէպ օլմագտա տըր, հալ պու քի
պու գատընըն՝ եալընըզ անլը աչըզ օլարագ պուրատա օլ-
մասը՝ քէնտի պէրաէթինէ քեաֆի վաֆի տիր:

32

Կէնճ ալօգաթ՝ միւտաֆաասընըն պու նօգթասընա
կէլտիկինտէ, վուգուաթըն մուպահասայի մատտիեէ ճիհէ-
թինի թէրքլէ, մէսէլէնին տույղուճա ճիհէթինտէն պահսա
կիրիշտի, վէ պու խուսուստա օլ տէրէճէ պէլաղէթ վէ թէ-
էսսիւղլէ պէեանը հալ իթտի քի, սալատա պուլունանլարը
աղըաթտը: Մատլէն տաթի հէօնքիւր հէօնքիւր աղըամագտա
իտի: Ժիւրի ազասընըն կէօզլէրի պիլէ եաչարըպ, ալօգաթ՝
միւվէքքիլէսինի մահքիւմ իթմէք հագսըղըզ օլաճաղընը պէ-
եան իլէ, անըն պէրաէթինէ հիւքմ վէրիվէսինի թալէպ իթ-
տիկի սըրատա, սամիուր թարաֆընտան ֆէվզէլ ատէ հէ-
եէճան վէ պրափօ սէտալէրի սալաեը էօթտիւրտիւլէր:

Րէյիտ մահքէմէ Կէկէր սուս տուրուլմազսա, քեաֆֆէ-
յի հագըրուունու տիչարը չըգարթպճաղընը մագամը թէհտիտ-
տէ թէքըաթ իիթար իթտի, վէ պատէհու, միւտտաիի ու-
միւմիեէ, պաչգա պիր ճէվապը օլուպ օլմատըղընը սօրտու-
ղընտա, միւտտաիի ումումի՝ տիկէր պիր տէեէճէկի պու-
լունմատըղընը պէեան իլլէտի:

Պատէհու հէյեէթի մահքէմէ միւզաքէրէ օտասընա կիր-

տի, վէ մուհաքէմէնին թաթիլի զէմանընտա Մատէն տիշարը չըգարըլտը:

Օլ հէնկեամտէ սամիուն միեանընտա հուսուէ կէլէն բաթըրտը կիւրիւլտիւ թարիֆ օլունուր հալ օլմաեըպ, հէր քէս պիր աղըզտան սէօղ սէօլէմէքտէ իտի, ֆազաթ Մատէնին վէքիլի թարաֆընտան միւտաֆաա վուգու պուլմազտան էվլէլ օլտուղու կիպի, էֆքեարլար միւթէլիֆ տէյիլ իտի. չէօլէ քի քիմսէ, Մատէնին գապահաթըլը օլտուղունա ինա նամաեօրտու:

Զիքր իթտիկիմիզ աւմումի գարղաշալըգ արասընտա, պիւա ֆասըլա շու սէօղէր իշիտիլեօրտու:

— Պու պիշարէեի մահքիւմ իթմէք ճանվէրլիք տիր:

— Տահա տօղրուսու խայիլիք տիր:

— Ժիւլ Մէրսիէ տէնիլէն, վէ բարմաղընտա արմալը եիւզիւկ թաշըեան շախս՝ եիւքսէք մէվգիտէ պուլունան պիր հայլազ օլմալը տըր քի, մէթընսինին վէ մահսուլը մուհապ. պէթինին թազեիգաթընտան պու սուրէթլէ գուրթուլմագ իսթէմիշ օլմալը տըր:

— Պէլքի տէ միւթէէհիւլ պիր ատէմ տիր:

— Գապիլ տիր:

Ժիւլիէճ-Գլօտ իսէ, շու եօլտա տիւշինմէքտէ իտի:

— Սամիուն կիպի, հաքիմէրին տէ միւթէէսսիր օլտուգլ լարընը կէօրտիւմ: Պինապէրին պիշարէ գատընճըղազըն պէ. րաէթինէ գարար վէրիլէճէկի պէնճէ մուհագգագ կէծրիւ նիւեօր: էկէր պէրաէթ իլան օլունուր իսէ, պէնիմ միւտա. խէլէմէ լիւզսւմ գալմազ: Հէմտէ տօղրուտան տօղրուքեա պանա շումուլի օլմաեան պիր մատտէեէ նիշին գարըշաեըմ: Պիլաքիս, էկէր պիշարէ գատընճըղազ մահքիւմ իտիլի իսէ, պունտան տծլաեը պէնճէ զուհուր իտէճէք զայիլէլէր հէր նէ տախի օլսա \ հազըգէթի հալի պէեան իտէճէեիմ:

Հէյեթթի մահքէմէնին սալաեա ավտէթ իթմէքտէ օլտուղու՝ պիր չան սէսիլէ խապէր վէրիլտի: Մազնունէ տա. խի կէթիլիլտի: Օրթալըգտա անինտէ տէրին պիր ձունլուգ հասըլ օլուպ, ումումուն եիւրէքլէրի չարըրեօրտու:

ժիւրի հէյեթի ընտրած իֆատէնէ հազարըւանաւ Մատա
լէֆ իսէ էլլէֆինի գափուշտուրմուշ վէ լէհէսի աօլմուշ օլա
րաք կիսճ հալ իլէ տեազտա տրաքապիլիեօրտու

Ժիւրի ընտրած երեքսէք սէտա իլէ .

Գ ժիւրի հէյեթի քեաֆֆէյի մէսէլէլէրտէ էքսէֆիեէ
թի արա իլէ , մփաղուէն ալէյհանըն միւթթէհիմ ծըմատրղընա
հիւքմ իթտի » տէյինճէ , ումում հուզզմը թարաֆընտան
շէտիտ ալգըղար վուգու պղլաթաք , մէրգ ումէնին պէրաէթ
գարարը պու եօլտա թէչադգը ինիլտի :

Մատլէն՝ քէնտիսինէ եազլաշմըշ օլան վէքիլինին էլինի
սըգտը , վէ շիտտէթի հէեհանընտան նաշի պաեըտը :

Իքի զապթիեէ նէֆէրի մէրգումէեի եանընտաքի օտաեա
կէօթիւքաիւլէր մահքէմէ՝ ժիւլ Մեքսիէեի ղըեապէն եիրմի
սէնէ քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ իլլէտի :

Մահքէմէ սաբասընտան չըգմադտա օլան խալգ իլինտէ
պուլոննան ժիւլիէն-Գլօտ՝ շէօյլէ տիւշիւնմէքտէ իտի :

Վազաա պու պիշարէ գատընճըղազըն պէրաէթի իլան
օլոննու իսէ տէ , իւշ այտան պէրու մահպուս օլմասըյլա իշ
վէ կիւճտէն մահրում օլուպ , եէնէհէք էքմէեի պուլոնմա
տըղը հալտէ » շու սաաթտա նէ եաքաճաք տըր : Պոս հալ
աախի » իաթիտսիլ պիւր էօմը տէվիլ մի տիւր :

« Ճինսեթին մահէլլի վուգուի օլան խանէեէ ալաէթ
իթմէսի միւմքին տէյիլ տիւր : » Նիշէ ատէմէլէլ եալընըզ մազ
նուէն օլան պիսուշլարա պիլէ աֆիլ իթմէեիպ , ալնէրի բար
մազլա կէօթէրիլէր :

« Էկէր ճէպարէթիմ օլաա իտիշ մուվադգաթէն օլսուն
մէրհումէ վալիտէմին իգամէթ կեահընտա օթուրմասընը քէն
տիսինէ թէքլիֆ իտէր իտիւճ » Ո իգամէթ կեահ հէնուզ թահ
թըլտարէմտէ օլուպ , պէսպախթ վալիտէմին սէվմիշ օլադի
ղու էշեաեը տա սաթմաք իսթէմէմ . . . Օրաաա պու պիշա
րէ գատընը քիմնէ թանըմատըղընտան » ըահաթ իտէպիլիր :
Իպթիտալարը չքէնտիսինէ եարտըմ իտէպիլիրիմ . . . քէնտի
սիտէ իշ արաք , վէ իհթիմալ քի միւէպպէտէն զալաընը
մուճիպ օլաճաք մազիքրի եօլարա պարմաընա մանի օլու

րում . . . այնպե՞ս գաթիլին՝ չօճուղունու ներէնէ կէսմմիւշ օւտուղունու տա պէնան իտէճէկիմտէն , հիշ օլմազսա , ուզագտան , չաեըր իլէ իւզէրի էօրթիւլմիւշ օլան մէզարա պագմագլա աղլաեապիլիր :

Պու եօլտա տիւշիւնէրէք , ժիւլիէն՝ առիւնէ նէզարէթի առիւնսինտէն տիշարը չըգտը , վէ տաիրէյի մէզքիւրէնէ մութթաարլ հապսխանէնէ կիթտի :

Ճինաեթ մահքէմէսինտէ ճէրէեան իաէն մուհաքէմէտէ հազըր պուլունան էշխաստան բէք չօղու , եանի , պէրաէթինէ հիւքմ իտիլմիշ օլան գատընըն եագընէն կէօրմէք արզուսինտէ պուլունանլար՝ մէզքիւր գաբունուն էօնիւնտէ թօրլանմըշ օլուպ , հէր նէ գատար նէօպէթճի զապթիւնէ՝ պու խալըր տաղըթմասեա չալըշմագտա իտի իսէ տէ , մուվաֆֆագ օլմա մագտա իտի :

Պաւ սըրատան ժիւլիէն ֆիքրինի իշղալ իտէն միւլահազաթա գարար վէրիպ , քէնտի քէնտիւնէ շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Էվլէթ , պու շէյի եաբաճաղըմ՝ Բէնտիսինէ պիր իգամէթկեա հ թախսիս , վէ իւք կիւնլէրինտէ նաֆագասընը թէտարիք իտէճէեիմ : Պունունլա պէն ֆագիր օլմամ , հաթթա էօմրիմիւն իշինտէ պիր ֆազիլէթ իշլէմիշ պուլունուրում :

Ժիւլիէն պու թէֆէքքիւրիւնիւ պիթիրտիքտէն սօնրա , գաբուեա տօղրու իլէրլէտի :

Գաբուտաքի գարաղօլ մէմուրու ,

— Նէրէնէ կիտիեօրսունուզ , տէյի սիւալ իթմէսինտէ , ժիւլիէն ,

— Բիթապէթ տայիրէսինէ , տէյի ճէվապ վէրտի :

— Կէշին ,

Մէրգում տէլիգանլը էշիքտէն կէշտի , վէ հավիտէն պիւմիրուր , թէսատիւֆ իթտիկի հապսխանէ գաբունունու աշտը : Հապսխանէ մէմուրը՝ ժիւլիէնի կէօրտիւկինտէ ,

— Նէ՞ իսթէեօրսունուզ , տէյի սիւալ իթտի :

— Պիր ազ էվլէլ ճինաեթ մահքէմէսինտէ պէրաէթինէ հիւքմ վէրիլմիշ օլան մատմաղէլ Մաալէն Կալիէնի կէօրմէք իսթէրիմ : Բէնտիսինի պէքլէմէնէ կէլտիմ :

Մէմուր . — (Կիւլէրէք .) Քէնտիսինի պէքլէմէք մի :

— Մէմուր մու տուր :

— Խայր , ֆազալ չօգ վազըթ պէքլէմէքսինիդ :

— Նի՛չին :

— Զիւնքի մատմազէլ Մատլէն պու հապսխանէտէ մէվ-
գուֆ օլմաերպ , Սէն-Լազար հապսխանէսինտէ թէվգըֆ Ի-
տիլմիշ օլտուղունտան , պուրատան արապա իլէ օրաեա կէօ-
թիւրիւլէնէք , վէ օրատա թախլիեէյի սէպիլինէ տայլիւ մուա-
մէլաթըն իճրասընը միւթէագըպ սէրպէսթ օլաճագ տըր :

— Պու մուամէլաթ իչին չօգ վազըթ կէչէ՞ր մի :

— Պիր սաաթտա հէր չէյ պիթէր :

— Թէչէքքիւր իտէրիմ , միւսիւ :

Ժիւլիէն՝ մէզքիւր հապսխանէտէն չըգըպ , հէնուզ խա-
րիճտէ պէքլէմէքտէ պուլունան խալգըն իչինտէն կէչէրէք ,
սաաթ պէչտէ Սէն-Լազար հապսխանէսի էօնիւնէ մուվասըլէ-
թինտէ ,

— Արգատաչլարըմ հէնուզ չալըչըեօր օլմալը տըրլար :
Պէնի իսթիճվապ իտէնէքլէրի , վէ հարէքէթիմտէ պէնի թազ-
եիգ իյլէեէնէքլէրի չիւպհէսիգ տիր . . . Իմտի իչէրի կիրմէ-
եիպ , խարիճտէ պիր գահվէխանէտէ օթուրուրում . . . օրա-
տան , հապսխանէ արապալարընըն կիրտիքլէրինի , վէ Մատ-
լէն Կալիէնին տիշարը չըգտըղընը կէօրիւրիւմ , տէյի միւլա-
հազա իթտի :

Պինապէրին Ժիւլիէն՝ հապսխանէնին թա գարչըսընտա
պուլունան պիր գահվէխանէեէ կիրտի : Սաաթ ալթը րատ-
տէլէրինտէ , քէնտիսի հէնուզ գահվէխանէտէ պէքլէմէքտէ
օլտուղու հալտէ , Գօնսթան իլէ Բիսթաչըն հապսխանէտէն
չըգըպ , եէկտիկէրիյլէ թօգալաչտըգտան սօնրա մուֆարա-
գաթ իթտիլէրինի կէօրտիւ , վէ այնի վազըթտա սապահլա-
եըն հարէքէթ իթմիշ օլան իբի արապանըն ալտէթ իթտիք-
լէրինի միւշահէտէ իյլէտի : Օ անտէ հապսխանէ գարուսու-
նուն իբի գանատլարը աչըլըպ , մէզքիւր արապալարըն իչէրի
կիրմէլէրինի միւթէագըպ թէքրար գաբանտը :

Ժիւլիէն , « Թախլիեէյի սէպիլի իչին իճրասը լազըմ կէ-

լէն մուսմէլաթ չոք սիւրմէզ ու տէյի տիւշիւնէրէք, պէքլէմէ-
նէ գարար վէրտի :

Մատլէն ֆիլվադը մէզքիւր իքի արապանըն պիրինհիսին-
տէ պուլունուպ, աշաղը էնտիկինտէ, պաշ կարտիան՝ էլինտէ
պազը քեաղըտլար թութարագ :

— Մատլէն կալիէ սիւզմիսինիզ, տէյու սորպուսյո ֆաթ-
սէյ կէնն գատըն : — (Տիթրէտէրէք) : Էվվէթ, տէֆէնտիմ, պէնտէնիգիմ :

— Սիգին պէրաէթինիզէ գարաթ վէրիւմիշ տիր :

— Էվվէթ, էֆէնտիմ :

— Եաթմըշ օլտուշունուզ գօղուշտան ալաճագ էշեանըզ
վա՛ր մը տըր :

— Պիր շէյիմ եօգ տուր, էֆէնտիմ :

— Բէք էյի, պէնիմէ կէլին :

— Սէրպէսթ տէյի շմիեիմ :

— Պիր ազտան սէրպէսթ օլաճագսընըզ :

— Պէնի Ֆե՛րէտէ կէօթիւրիւեօրսմնուզ :

— Մուսմէլէի գայտիեէյի իճրա իթմէք իւզրէ տաիրէյի
քիթապէտէյ կէօթիւրիւեօրսմ :

— Պէշ մաքքա սօնրա, պուս մուսմէլէ իճրա օլունուպ,
պաշ կարտիան՝ կէնն գատընա խիթապէն, շաւսյոյա՛ւ, մաու-

— Շիմտի թէմամիլէ սէրպէսթսինիզ, հապսիսանէ գաշ
բուլարը սիգին իչին աշըգ տըրլար : Ճէնապը Հափֆ միոյթի-
նիմիլ օլսուն, տէտին :

— Պու քէլիմէլէր՝ Մատլէնին ինչէրինտէ էսէքը մէսէրրէթ
հասըլ իտէնէք եէրտէ, խուր թէէսսիրի մուհիպ օլարագ :

— Տէմէք պէնի պուրատան եօլա գօլքըլաթ, տէյիսպէ-
եան իլլէտի :

— Եանի պէրաէթինիզէ գարար վէրիւտիկի իլին, սէր-
պէսթ պրագըեօրլար :

— Պիլիեօրում, ֆագաթ չոգտան պէրի հապսիսանէտէ
մէվգուֆ պուլունմագմաեըմ, Շիմտի Խսէ, իմ բախամ պիլէ

եօգ տուր :

նի թէվզըֆ, վէքէնտի եվլատընը էօլտիւրմիէչ օլան ալիւ
խայըն կիպի հագգըմտա մուամէլէ իլէ, պէնի մղահաքէմէ
իթտիլէր. ֆագաթ ատալէթ՝ պիսուչ օլտուղումու թասաթիգ
իթտի: Իմտի, էֆէնտիմ, քէնտի քէնտիմի պէսլէմէք իւզրէ
պիւր իչ պուլմամա գատար, պանա, չէնտ կիւն պարընաճաթ
պիւր մահէլլ վէ պիւր միգտար նաֆագա վէրիլէմէ՞զ միւ:

— Պէջլէ պիւր ատէտ եօգ տուր: Մատլէն. — (Մէյեուսէն.) Օ հալտէ պէն նէ՞ եաբաճաթ
ղըմ:

— Պունտան էվվէլ իգամէթ իթտիկինիզ խաֆէտէ էչ
եանըզ վա՞ր մը իտի:

— Էվվէթ, պազը քէօհնէ էչեամ պուլունմագտա իտի.
լաքին խանէ սահիպի իճարէեթի թէէտիեթ իթմէտիկիմ իչին
օն պէչ կիւն մուգատտէմ հիւքիւմէթ մարիֆէթիլլէ էլպէթ.
տէ սաթտըրմըչ տըր:

— Լաքին պու մուամէլէ՞ բէք զալիմանէ տիր:

— Իչլէմիչ օլմատըղըմ պիւր ճինաեթեթէն տօլաեը պէնի
տէրտէսթ վէ թէվզըֆ իթմիչ օլան էչխասըն մուամէլէսի գա-
տար շէտիտ տէյիլ տիր: Էկէր սէրպէսթ օլսա իտիմ, քէսպի
աֆիյեթ իթմէքիկիմի միւթէագըպ խասթախանէտէն չը-
գըպ, չալըչըր, վէ իճարէմի թէէտիեթ իթմէքլէ, պու կիւն քի
կիւն պիւր մէսքէն վէ էքմէքսիզ գալմազ իտիմ: Ապա գա՞
պահաթըմ օլմատըղը հալտէ, բէք աղըր ճէզանա չարբըլ-
տըմ: Հիչ օլմագնա տիւչար օլտուղում պունճա նամուստուղ-
լուգլարա վէ միհն ու մէշագգաթա մուգապիլ պիւր թազմի
նաթտա՞ մը վէրիլմէմէլի տիր:

« Պու կիւն, պու սաաթտա պէն նէ՞ եաբապիլիլիմի:

« Սօգադտա պիւր գանաբէ իւզէլինտէ մի, եօգսա պիւր
գաբու աթընտա մը եաթանըմ:

« Սատագա՞ մը տիլէնէեթիմ:

« Լաքին օ հալտէ տէ պէնի տէրտէսթ, թէվզըֆ, վէ
պու տէֆա պիւր սէրսէրի վէ տիլէնէթ մագամընտա մահքիւմ
իտէպիլիլէր:

« Պինապէրին նամուսնուղուգ եօլունա սաբմագտա,

վէր խախտ Սէն Նէհրինէ աթըլմագտան պաշպա չարէմ գալմամբը տըր : Ա՛հ , պու բէք հագգսըզ վէ տէհչէթլի մուամէլէ տիր :

Քեաթիպ , կէնճ գատընըն սէօզլէրինի ֆիթուսուղճա տինլէտիքտէն սօնրա սօղուգ գան իլէ ,

— Պազը համիլէթլի քիմնէլէր թարաֆընտան թէէսիս իտիլմիշ կէճէլէրի պարընըլաճագ մահչէլէր պուլունտուղու նու պիլմէեօրմուսունուզ : Կիտին անլէրտէն պիրինին գաբուսունու չալըն . . . օրատա եաթարսընըզ , եէյիպ իչէրսինիզ , էկէր հագըգէթէն չալըշմաեա արզունուզ վար իսէ , անլէր սիզէ իշ տախի պուլապիլիլէր , տէտի :

33

Մատլէն՝ պալատէքի սէօզլէրի քէմալը հայրէթլէ տինլէտիքտէն սօնրա , պուլունտուղու հալը զաաֆա րաղմէն , հէման չիւտէթլէ ,

— Տիմէք ատալէթէ գուրպան օլմուշ օլան պիր թագըմ պիշարէկեանըն սատագա իլէ եաշամալարը թէճվիզ օլունու եօր . . . Ա՛հ , պու շէյլէր ինսանըն գալպինտէ ինթիգամ արգուսուչու նէ՝ տէրէճէ քէօքլէշտիրմէեէ սէպէպ օլուեօրլար : Է՛յ թիւլ Խէրսիէ , ալշա՛գ խային , զատտար գա՛թիլ , սէն եիրմի սէնէ քիւրէեէ տէյիլ , գաթըլկեահա միւսթահագգ սըն . . . Պէնիմ տիւշար օլտուղում ճէվր ու ճէֆաեա սէնին տախի տիւշար օլմագլըղընը էվլէլճէ կէօրմէք , վէ պաշընըն կիյեօթին իլէ տիւշտիւկիւնիւ թէմաշա իթմէք արզուսինտէ եիմ , տէտի :

Քեաթիպ , մէզպուրէնին հիւրը օլտուղունու թէքրար իլէ չաղըլսանէսի էօնիստէն գալգտը , վէ պիր գաշ ատըմ ալտըգտան սօնրա պիր չան չալտը : Անինտէ պիր կարտիան կէլմէլէ , քեաթիպ , Մատլէնին հիւրը օլտուղունու սէօյլէտի ,

վէ՛ օ տախի մէզպուրէեք խիթապէն « կէլինիզ » տէտի , վէ պիւարէ գնտրն պաշնը էեէրէք մէրգումուն արգաւանտան կիթտի :

Պէօյլէճէ պու կէնճ գատըն պիր իբի գաթուտան կէշտիքտէն սօնրա , նիհաեէթ սօգաղա նազըր օլան վէ կիճէգէ գատար աշըգ պուլունան պիր գաթունուն էօնիւնէ մոքմասըլէթինտէ , աեազլարը եէրտէ մըխմանմըշնապընա գալտը , չիւնքի օլ էսնատէ քեաֆֆէյի ֆապրիգալարըն ամէլէլէբի իշմահէլէրինի թէրք իթմէքտէ օլմալարըյա , սօգագ իզտիհամ իլէ տօլու իտի , վէ հէնուզ կիւնտիւզ օլտուղունտան , կէնճ գատըն՝ քէնտի քէնտիեք :

— Պուրատան տիշարը չըգտըղըմը կէօրմէլէրինի իսթէմէմ . արըմտան էօլիւրիւմ , տէտի , վէ խարիճտէն ազըշըգ կիրէն պիր թարաֆա չէքիլմիշ իքէն , կէնճ պիր քիմէնին խարիճի գաթուտան կէշիպ , քէնտիսինէ իլէրլէմէքտէ օլտուղունու կէօրտիւկիւնտէ , պիրտէն պիրէ սարսըլտը :

Պու կէնճ քիմէն , ժիւլիէն-Գլօտ օլուպ , հապսխանէնին էօնիւնտէ պիր միւլտէթ տօլաշտըղը հալտէ , նիհաեէթ մէզպուրէեքի միւշահէտէ իյլէտի , վէ գարշըսընա կէլտիկինտէ տուրուպ , սէլամ վէրտիքտէն սօնրա ,

— Մատլէն կալիէ սիզտինիզ , տէյիլ մի մատմուազէլ , տէյի սիւալ իթտի :

Մատլէն թէաճճիւպանէ մէրգումա աթֆը նազար իտիպ պէլլի պէլլիսիզ սուրէթտէ ,

— Էվվէթ , պէն իմ , միւսիւ , տէյի ճէվապ վէրտի :

— Մատմազէլ , ատիեէ նէզարէթինէ մութթասըր թէֆգըֆխանէտէն կէլիեօրում : Մուամէլէի գայտիեէնին իճրասը իչին պուրաեա կէլմիշ օլտուղունուզու օրատան սէօյլէտիէր :

— Պէնտէն նէ՞ իսթէեօրսունուզ :

— Սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ :

— Քիմին թարաֆընտան ,

— Քիմէնին , . . քէնտի թարաֆըմտան :

— Միւսիւ , պէն սիզի թանըմաեօրում , պէնի եալընըզ պըրագըն :

Յի, — Մատմանդէլէ պէն նամուսու պիր քիմսէեիմ, վէ պու
սնըրէթըլէ սիպէ միւրաճաւթըմըն ձէպէպի հազընտա եան.
ըլլէ Էֆքեարա զահիպ օլմանըն :

— Էօյլէ իգէ պէնիմէ կէօրիւշմէք իսթէմէնիզին սէպէ-
պի նէ տիր :

— Միւնաատէ իտին քի, սէօզիւմէ տէվամ իտէեիմ, Սիզ
պէնի թանրմազսընըզ, ֆադաթ պէն սիպի թանըրըմ, հաթ-
թա տիւշար օլտուղունուզ իզթիրաւաթը տա պիլիրիմ, Պու-
տան պէօյլէ նէ փիպի ճէվը ու ճէֆա չէքէճէկինիզի տալի
տէրք իթմէքտէեիմ :

— Պէնի թանը՞եօրմուսունուզ :

— Էիլլէթ :

— Պէնի նէրէտէ կէօրմիսալինիւզ տիր :

— Պու կիւն ճինանէթ մահըքմէսինտէ, էնալի մուհա-
քէմէնիպտէ հազըր քտըմ :

Մատլէնին լէճճէսի սօլաու վէ ժիւլիէն տալի շուսու-
րէթլէ իֆատէսինէ տէվամ իյլէտի :

— Պէրաթ ինիզէ գարար վէրիւտիկինի պիլիեօրոնմ, Լա-
քին մուհաքէմէ օլտունմանըզաւն էվվէլ տէ զաթէն միւթթէ-
հիմ օլմատըքընըզ պիլի իտիմ :

— Մատլէն. — (Հայրէթլէ.) Պիլի մի իտինիզ. . .

Մէրգուլմէ իֆատէսինի իքմալ իթմէղոնէ, հապսխանէնին
գաթուսու Թէրըրազ, պազը մէմուրլար տիշար չըգմագտա
օլտուգլարընտան, ժիւլիէն-Գլօտ,

— Մատմադէլէ պուրատա տուրամազսընըզ, պէնիմէ կէ-
լին տէտի :

— Պէն գատըն էվվէլ էմիտէ իզհարը թէրէստիւտ իթտի-
կինաէն, ժիւլիէն :

— Բէճա իտերիմ, հազգըմտա վէսվէճէ իթմէեին Սի-
զին իլէ պիր քիմսէ հազգընտա ուղուն ուղատի կէօրիւշմէք-
լիկիմ Լազըմ տըր, տէյի թէէքիտ իյլէտի :

— Դիմին հազգընտա կէօրիւշէճէքսինիզ :

— Ժիւլ Մէրսիէ հազգընտա :

Մատլէն՝ մէզքիւր իսմին թէլէֆֆիւզ իտիւտիկինի իշիթ-

տիկինտէ, պիրտէն պիրէ պաշտան աեաղա գատար տիգրէն
տի, զէ կէօղլէրինտէ զաղապանէ պիր, բարւագլըգ հասըլ Եր
տու: Պատէհու տիշլէրինի սըգարագ, զգ. զգա զյաւից չան

— Վա՛յ, սիդ քինտինինի, յի ժիւլ Մէրսիէյի թանընօր-
մուսունուզ, տէյի սօրտոնի, անսորտոնի յի յի յի —

— Պիր տէֆա կէօրտիւմ, յի յի յի յի յի —

— Նէ՞ վագըլթի, յի յի յի յի յի յի —

— Վագըլ համ ի թտիկինիզ յի յի: Սիդէ հէր շէյի յի յի
լէնէնէնիմ, ֆագաթ պուրատա տուրմաեաղըմ, հէր քէս պի-
զէ պագընօր, յի յի (քագալի զիս յի յի) — . միտա

Ֆիլվագըլ օլ էսնաւէ հապսխանէնին գաբուրէ էօնին.
տէ պագըլ քիմէլէր տուրուպ, մէզքիւր թըր կէնճէրէ պագ-
մագտաթալէր, յի յի յի յի յի յի —

— Մատլէն, — Բէքէյի կիտէլիմ, յի յի յի յի, զիս

— ժիւրիէն, — Գըլթուղումա կիրին, յի յի յի յի, յի յի

— իսյի, յի յի յի յի յի յի, յի յի յի յի, յի յի

— Պու պուրէթլէ իքիտի պիրիքտէ հապսխանէ գաբուրէն
տան չըզըպ, պիր միւտտէթ հիշ պիր սէնջ թաաթի իթմէք
թիզին իրիւրիւտիւքտէն սօնրա, յի յի տէֆա Մատլէն, —

— Պէնի նէրէնէ կէօթիւրիւեօրտունուզ, յի յի յի յի:

— Թսթտիկինիզ եհրէ կէօթիւրիւրիւմ, էկէր արզու ի-
տէրգէնիզ, էրնէսթին սօգաղընտաքի իգամէթ կեահընըղա կի-
տէլիմ, յի յի յի յի յի յի, յի յի յի յի, յի յի

— Շիմտի պէնիմ իգամէթ կեահըմ, եօզ տուր, յի յի

— Նէ՞ աէօլէնօրտունուզ, յի յի յի մաժաժ զիս —

— Հագըզէթի սէօյլէնօրում, իսանէ սահիպի, պէտէլի
իճարը ալմագ իւզրէ էշեամը աթթորմըլ տըր, —

— Գագաթ պուրէք հագըզըլ շէյ տիր, —

— Պիլաքիս բէք հագըլ տըր, քէնտիսի պէնի, հէր քէս
կիպի, էվլատընը թէլէֆ իթմիշ պիր իսյին վալիմէ մագա-
մընտա զանն իյլէմիշ օլմալը տըր, Անճագ պու պապտէ ալա
թէշէքքի իթմէմ, յի յի յի յի (քագալի զիս) — . միտա

— Պանա էմիյեթ իթմէք իսթէրմիւնիզ, յի յի յի

կէնճ գատըն՝ հարէքէթինի տուրտունուպ, — կէօղլէրինի

կէօղէքինէ ակօֆ իտէրէք, պիր սանկիյէ գատար ժիւլիէնէ պագտը քվէ շիւպհէսիզ պու թէտգիգինտէն միւսթէրիհ օլմուշ օլմալը տըր քի,

— Էվլէթ, իսթէրիմ, տէյի ճէվապ վէրտի:

— Էյլէ իսէ գօլթուղումա կիրին տէ կիտէլիմ:

— Ֆագաթ նէրէսէ կիտէճէսիզ:

— Վաղը համիլինդտէն պիր կիւն էվլէլ վէֆաթ իթմիշ, վէ տիւնեատա պէնիմ իչին էն սէվկիւլիւ մախուզ պուլունմուշ օլան վալիտէմին իգամէթ կեահընա:

Մատէն. — (Միւթէէսսիր օլարագ.) կիտէլիմ:

— Պիւ արապանա րաքիպ օլալըմ:

— Նէ լիւղումու վար տըր:

— Պէն վալիտէմ իլէ պիրլիքտէ իգամէթ իթմէեօրտումա իմտի, մէրհումէ վալիտէմին խանէսի անախթ արընը ալմագ իւզրէ, եալընըզա իգամէթ իթմէքտէ պուլունտուղում Սպէս սօգաղընտաքի խանէմէ կիթմէքլիկիմ լազըմ տըր: Կիտէճէք թարիգիմիզ իսէ, ուզուն օլտուղունտան, սիզի եօրաճաղը շիւպհէսիզ տիր:

— Խայր, եանան կիթմէկի թէրճիհ իտէրիմ. եիւրիւմէք պէնիմ իչին ֆաիտէլի տիր:

— Ֆագաթ սիզ աղըր խասթա օլմուշսունուզ տուր:

— Էվլէթ, լաքին շիմտի թէմամիլէ քէսպի իֆագաթ իթտիմ: Գուվլէթիմ իեատէ օլունմուշ տուր: Պունտան պաշգա ճէտարէթիմ տէ վար տըր:

— Հասըլը եանան կիթմէք իսթէեօրսունուզ:

— Էվլէթ:

— Հիշ օլմազա, գօլթուղումա կիրին:

— Թէքրար իտիեքում, գուվլէթիմ պէրքէմալ տըր:

Պու սէօղլէրօքն սօնրա, իքի կէնճլէր սիւրաթլէ եիւրիւմէլէրինէ տէվամ իթտիլէր: Սպէս սօգաղընա մուվասէթլէրինա տէ գարանլըզ էթրաֆը իհաթա իթմիշ իտի:

Ժիւլիէն. — (Մատէնէ.) Սիզ պէնի պուրատա պէքլէսին. պիր տագըզա զարֆընտա վալիտէմին իգամէթ կեահը անախթարընը ալըպ կէլիլիմ:

Պէտք է տիեզերէք, մէրգում տէլիգանը՝ Մատենի սօ-
գագտա եալընը պրագըպ, քէնտիսի էվէ կիրտի:

Մատեն, պաշընը էյիպ, միւթէֆէքքիր հալ իլէ շու-
սէօղէրի քէնտի քէնտիսի իրատ իթտի:

— Պու կէնճ քիմսէ քիմ տիր. նիշին պանա կէլտի: Հա-
պըսանէտէն չըգըլըմը գօլլատըղընա պագըլըրտա, բասթ կէ-
լա գարչըմա չըգան պիր քիմսէ օլմատըղը անլաչըլընօր . . .
Ժիւլ Մէրսիէյի տէ թանընօր . . . օ տլաղը պէլքի պու առէ-
մին սաեէսինտէ պուլուպ, ինթիգամըմը ալսպիլէճէեքիմ . . .
Պագըլընտա խայրխահըգ վար տըր . . . նամուսլու պիր առէ-
մէ պէնզէնօր . . . Գէնտիսինէ էֆնիյիէթ իտէպիլէճէկիմի, վէ
նիեաթընըն միւթագիմանէ իտուկինի զանն իտէրիմ . . . Պա-
նա սէօլէեէճէքլէրի հէր նէ իսէ, պիր ան էվվէլ վագըֆ օլ-
մագ մէրագընտաեքիմ:

Պու ալա, Ժիւլիէն-Գլօտ կէլէրէք:

— Կէճիքմէտիմ տէյի զանն իտէրիմ, տէյիլ մի: Իշթէ
անաթթարը կէթիրտիմ: Եօլումուղա տէվա՛մ իտէպիլիլիզ,
տէյի պէեան իլէտի:

— Վալիտէնիզ նէ՛րէտէ իգամէթ իտիեօրտու:

— Մարգատէ սօգաղընտա:

Եարըմ սաաթտա մէրգումլար՝ մէզքիւր սօգաղա մոմ,
վասըլէթլէ, միւթէվէֆա Մարի Գլօտուն իգամէթ կեպհընա
չըգտըլար: Ժիւլիէն պիր մում եագըպ, վալիտէսինին թէս-
միլի բուհ իթմիշ Նլտուղու օտաեա կիրէրէք, քէմալը հիւր-
մէթլէ չաբկասընը չըգարտըգտան սօնրա,

— Պիշարէ վալիտէմի պու օտատա զայպ իթտիմ, տէ-
տի:

Ժիւլիէն պու սէօղէրի սէօլէրէքէն, եանագլարը իւղէ-
րինէ պիր գաչ տամլա եաչ ագտը:

Մատեն, տիգգաթլէ մէրգումա պագմագտա օլտու-
ղունտան, պու եաչլարը կէօրտիւ, վէ ֆիքրինաէն,

— Պու առէմին գալպի՝ բէք միւէսսիր տիր. պինաէն տ-
լէյի քէնտիսի նամուսլու պիր առէմ օլմալը տըր, տէյի միւ-
լահազա իթտի:

Ժուլիէն . - Օթուրուն տա կէօրիւշէլիմ :

— Ժուլ Մէրսիէ հագգընտա՝ մը կէօրիւշէնէերիլ :

— Էվվէթ :

— Մէրգումու եալընըլ պիր տէֆա կէօրմէքլէ թանը-
տըղընըլը թէնէմին իտիեօրտունուլ :

— Տօղրու տուր :

— Նէ՝ սըրատա թանըտընըլ :

— Տէհէթի պիր սըրատա :

— Վազը համլ իթտիկիմ կիճէտէ՞ մի :

— Էվվէթ , վէ , էվլատընըլը էօլտիւրտիւքտէն սօնրա ,
նաչընը տէֆն իլլէտիկի սըրատա թանըտըմ :

Մատէն . - (Լէհճէսի սօլարագ վէ բէթէլէեհէրէք .) Էվ-
լատըմը տէֆն մը իթտի :

— Էվվէթ :

— Մէղարըն եհրինի տէ պիլիեօրմուսունուլ :

— Էվվէթ :

— Նէ՛րէտէ տիր . . . պէնի օրաեա կէօթիւրի՛ւն . . . օրա-
տա ալլամագ . . . տուա՛ իթմէք իսթէրիմ . . . սէօլլէեին . . .
չաբուգ սէօլլէեին . . . տէտիկինիլ մէղար նէ՛րէտէ տիր :

Ժուլիէն՝ օթուրմուշ օլտուղու մահէլլտէն գալգըլ , բէն-
չիրէեի աշտը , վէ էլինի մահուտ գապրիսթանա տօղրու ու-
ղաթարագ :

— Իչթէ շու մահէլլտէ տիր , տէտի :

Մատէն բէնչիրէեի գօշուլ , տէմիր չիպուգ իւզէրինէ
էյիլէրէք , գարանլըգտա էթրաֆը թէճէսսիւս իթտի , վէ
պիր գաչ սանիյեէ զարֆընտա մէղարլարը միւպհէմ սու-
րէթտէ կէօրմէքլէ , քէմալը տէհէթ իւզրէ ,

— Պու մահէլլ գապրիսթան տըր . . . տէյի պէեան էյ-
լէտի :

— Էվվէթ , սապըգ Շարէլ գապրիսթանը տըր :

— Տիմէք Էրնէսթին սօգաղընտա իգամէթ իթտիկիմ օ-
տա պունուս գարչըսընտա պուլունմագտա տըր :

Ժուլիէն . - (Մատէնին էվինի կէօթէրէրէք .) Էվվէթ ,
շուրասը տըր . հինաեթ կիճէսինտէ սապահա գատար շու

բէնչիրէտէն ըլըգ կէօրիւնիւեօրտու քի, իշթէ օրասը սիգլին օ,
տանըզ օլտուղունու մուախարէն թահգըգ իթտիմ:

34

Մատլէն. - (Պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա.) Տիմէք ճիւ
կէրբարէմ . . . պու գաւրիսթանտա տէֆն իտիլմիշ տիր:

Ժիւլիէն. - Էվլէթ, հէր նէ դատար գարանլըգ իսէ տէ,
եինէ տիգգաթլէ պագարագ կէօրիւմէքտէ օլան վէ շու սա-
աթտա եարագլարը տէօքիւլմիւշ պուլունֆն միւրվէր աղաճ-
լարըն ալթընտա տէֆն իտիլմիշ տիր:

Մատլէն, էլլէրինի բէնչիրէնին գօլ տէմիրինէ տաեաթ-
մըշ, վէ եարը պէինէ դատար սարգըլմըշ օլտուղու հալտէ,
Ժիւլիէն. Գլօտուն կէօսթէրտիկի ճիհէթի արաշթըրտը:

Ս կիճէսի գարանլըգ բէք զիեատէ օլմաեքպ, գապրիս-
թան ճիվարընտաքի էվլէրին բէնչիրէլէրինտէն միւշահէտէ օ-
լունան ըլըզլար տախի օլ իսթիրահաթ մահալլինի պիր տէրէ-
ճէ թէնվիր իթմիշ իտուկինտէն, կէնճ գատըն ազ վագըթ-
տա միւրվէր աղաճլարընը թէշխիս իտէպիլտի, վէ պատէհու
հընչգըրտաեարագ,

— Էվլատըմը . . . ճիկէրբարէմը . . . օխային բէտէրի
թէլէֆ իթտի հա . . . Ահ, օ ինսան տէյիլ, ճանվէր իմիշ . . .
շէյթան իմիշ . . . տէտի, վէ մուախարէն Ժիւլիէն Գլօտա
խիթապէն,

— Փագաթ սիզ, օխապիսին, օ մէլունուն՝ ճիկէրբարէ-
մին նաշընը պու մահէլլտէ կէօմմիւշ օլտուղունու նասըլ պի-
լիեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի:

Ժիւլիէն. - Տինլէյին:

Պու վէճհէ, Ժիւլիէն, օգուեանլարըմըղա մալիւմ օլան
շէյլէրի, կէօրտիւքլէրինի, վէ օ ալաղըն քիմ օլտուղունու
անլամագ իւզրէ վագը օլան թէշէպպիւսաթընը հիքեաեէ,

վէ պու մուամմանը հայլ իտէպիլմէք արզուի շէտիտինէ մէպ-
նի, Մատլէնի կէօրմէք իչին Լարիպուադիէր խասթախանէսինէ
միւրաճաթընը, ֆագաթ օրատա նէ՝ կիպի միւշքիլաթա թէ-
սատիւֆ իթտիկինի տէրմիեան իյլէտի:

Մատլէն մէրզումուն իֆատաթընը թէքմիլէն տինլէտիք-
տէն սօնրա, մահզունէն,

— Պու շէյլէրի պիլտիկինիզ հալտէ, նիչին բօլիս գօմիսէ-
րինէ կիտիպ խապէր վէրմէտինիզ, վէ պանա պու սուրէթլէ
եարտըմտա պուլունմատընըզ, տէտի:

— Միւմքին տէյիլ իտի:

— Քի՞մ սիզէ մահի օլապիլիր իտի:

— Պաշլը պիր սէպէպ մանի իտի. շէյլէ քի սիզի թանը-
մազ իտիմ. . . սիզ՝ օ ատէմին շէրիքի թէօհմէթի օլապիլիր
իտինիզ: Պունա գարշը հիշ պիր իսպաթ օլմատըղը կիպի, հէր
շէյ տէ սիզի իթհամ իտիեօր կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի:

— Տիմէք սիզ տէ պէնի գապահաթլը զանն իթմիշ իտի-
նիզ:

— Թէքրար իտէրիմ քի, պէն սիզի թանըմազ իտիմ:

— Սահիհ տիր. . . ֆագաթ շու սաաթտա նէ՝ էֆքեար-
տա պուլունուեօրսունուզ:

— Շու սաաթտա, վէ զաթէն պիր վագըթտան պէրու,
եէկեանէ միւթթէհիմ ժիւլ Մէրսիէ օլտուղունա գաթիէն
իսքեաթ օլմուշում տուր: Պունտան գաթինազար ժիւրիլէր,
պէրաթիինիզէ հիւքմ իթմէքլէ, պու էֆքեար վէ իթիգատ-
տա պուլունտուզլարընը իսպաթ իթմիշլէր տիր: - Ժիւլ Մէր-
սիէ՝ տէյիլ պիր տէֆա, իլլա եիւզ տէֆա գաթլ ու իտամա
լաեըգ պիր ալչագ տըր:

Մատլէն, կէօղլէրի հատտէն զիեատէ բարլաեարագ,
պաշընը եօգարը գալտըրըպ, տէհշէթամիզ պիր սէտա իլէ,

— Հալ պու քի օ խային, օ ալչագ շու տագըգատա
սէրպէսթ տիր, վէ պէլքի տէ ճէզատան գուրթուլաճագ տըր.
անճագ պէն՝ պիսուշ վէ պիկիւնահ օլտուղում հալտէ, պուն-
ճա կէօղ եաշլարը տէօքտիւմ, պունճա միհն ու ճէֆաեա
տիւշար օլտում, տէտի:

— Ֆագաթ օ տա ղըեապէն մահքիւմ տիր :

— Ղըեապէն մահքիւմյեթինին նէ ֆատէսի վար տըր : Շիմտիեէ գատար առալէթ վէ ղապըթա՝ օ խապիսին իզինի պուլամամըլար տըր : Մէրգում պունլարը իսթիհա իտիեօր, վէ եագասընը անլէրին էլինտէն գուրթարապիլէճէք տիր . . . ֆագաթ պէնիմ բէնչէմտէն գուրթարամանաճագ տըր : Էկէր քէնտիսինի արամագլա էօմրիւմիւ թիւքէտէճէկիմի պիլսէմ, եինէ արաեըպ պուլաճաղըմ : Բօլիսին եաբամատըղը չէյի պէն եաբաճաղըմ . . . եէմին իտէրիմ քի , ինթիգամըմը ալաճաղըմ : Օ ճանվէրին էօլտիւրմիւշ օլտուղու մասուլմուսու ինթիգամ սըզ պրագմանաճաղըմ :

Ժիւլիէն-Գլօտ՝ մէզպուրէնին հիտտէթ ու ղազապը կէչէնէ գատար սէ՝ չըգարմանըպ , պատէհու ,

— Բէք էյի , լաքին պու ինթիգամը ալմաղա ուղրաշմագլա պէրապէր , սիզին իչին եաշամագ լաղըմ տըր : Պու պապտէքի թասավվուրլարընըզ նէ՝ եօլտա տըր , տէյի սօրտու :

Պու սիւալ իւզէրինէ Մատլէն քէնտիսինի թօբլանըպ , հիտտէթի պիրտէն պիրէ քէսպի սիւքիւնէթ իթտի , եիւզիւ գըզարտը , վէ եանագլարընտան աշաղը իրի տանէլի եաշլար ագտը : Մէզպուրէ սիւքիւթ իւզրէ տուրտուղունտան , ժիւլիէն ,

— Էլպէթթէ պիր սանաաթընըզ վար տըր , տէտի :

— Թէրզի իտիմ , պէեագ չամաշըր վէ էլպիսէեէ միւթթէալլիգ էշեա տիքէպիլիրիմ :

— Պիր ազ բարանըզ վա՞ր մը տըր :

Մատլէն . - (Հընչգըրտաեարագ .) Նէ՝ բարամ վար տըր, նէ՝ իգամէթկեահըմ : Սատագաթ խիլաֆընտա հարէքէթ իտէն պիր պէսլէմէեի պիր էվտէն նասըլ գօվարլար իսէ , պէնիմ տէ թալսիսէի սէպիլիմէ օ ոուրէթլէ գարար վէրտիլէր , վէ նէրէեէ կիտէճէկիմի վէ նէ՝ եաբաճաղըմը ալա տիւչիւն մէտիլէր :

— Էվվէթ , պու տէտիկինիզ տօղրու տուր : Անճագ նէ՝ էֆքեարտա պուլունտուղումու լանըզըլա անլամագ իչին ,

կէօղլէրիմին իշինէ տիգգաթլէ թէրրար պագմանըզը իթար իտէրիմ:

Մատլէն, օլ վէճհլէ մուամէլէտէ պուլունուպ, ժիւլիէն իսէ,

— Հագգըմտա էմնիյէթինիզ պուլունտուղունու սէօյլէ-միշ իտինիզ... էլան օ էմնիյէթինիզ պագի մի տիր, տէ-տի:

— Էվվէթ, չիւնքի սիզ պանա նամուսլու վէ խայրխահ պիր քիմսէ մագամընտա կէօրիւնիւօրսունուզ:

— Իմտի, սիզէ պիր չէ, թէքլիֆի իտէճէեհիմ: Թէքլիֆիմ տէ կիզլի պիր թասավվուր մէվճուտ օլտուղունու զանն իթ-մէեին: Թէքլիֆիմ՝ սըրֆ խալիսանէ տիր:

— Սէօյլէեին:

— Պուլունտուղունուզ վէ տէրունինտէ մէրհումէ վալի-տէմին էօլմիշ օլտուղու տաիրէ պօշ տուր: Իլէրուտէ պու տաիրէտէ պիղզաթ իգամէթ իթմէք ֆիքրինտէ օլտուղում-տան, մօպիւեասընը սաթմաեա ասլա նիեէթիմ եօգ տուր: Իմտի, պուրատա իգամէթ իթմէք, եաշամագ վէ չալըշմագ իսթէրմիսինիզ:

Մատլէն, իւչիւնճիւ տէֆա օլարագ կէօղլէրինի ժիւլիէնին կէօղլէրինէ աթֆ իթտի վէ պատէհու պիւա թէրէտտիւտ:

— Էվվէթ, իսթէրիմ, տէյի ճէվապ վէրտի:

— Թէքլիֆիմի գապուլ իթտիկինիզէ թէչէքքիւր իտէրիմ: Իչպու իլք զայլէտէն խալի օլտուղունուզ հալտէ, քէնտինիզէ իշ արաեապիլիրսինիզ, վէ իշ պուլաճագընըզա տա էմինիմ: Պէն տէ պու պապտէ սիզէ եարտըմ իտէրիմ: Քիրանըզըն պի-րինճի թագսիտի էվվէլճէ թէէտիեէ իտիլմիշ օլտուղունտան, պու խուսուստա տիւչիւնէճէք սէպէպինիզ եօգ տուր: Հալ պու քի իշինիզ պունունլա պիթմէզ: Իշ պուլանա գատար եաշամագ լազըմ տըր:

Մատլէն. - (Պիր ահ իտէրէք.) Հէյ վախ...

— Սիզէ պիր ազաճըգ բարա վէրմէքլիկիմէ միւսատէ իտէրմիսինիզ:

Մատլէն, պիրտէն պիրէ սարսըլտըզընտան, ժիւլիէն՝

քելամընա շու եօլտա տէվամ իթտի ,

— Վէրէճէկիմ ազչէ բէք ճիւղի տիր . էլլի ալթմըշ ֆը-
րանգտան իպարէթ տիր : Պունտան տօլաեր սըգըլըրըմ տէյի
վէսվէսէ իթմէեին . . . թասարրուֆլա պիր միգտար բարա սա-
հիպի օլմուշում տուր . . . պէն հիւնիւ ըիզամ իլէ պու բա-
րաեր վէրիեօրում , սիզ տէ օ սուրէթլէ գապուլ իտին :

Պու տէֆա Մատլէն՝ Ժիւլիէնին էլլէրինի թութուպ ,
հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաեա պաշլատըղընտան , Ժիւլիէն ,

— Նէ՞ օլուեօրսունուզ , տէյի սօրտու :

Մատլէն . - (Կէօզ եաշլարը արասընտա .) Բուհունու-
զու բէք ալէա քէշֆ իթտիմ . . . էվվէթ , սիզէ էմնիյեթիմ
վար տըր . . . էվվէթ . պանա վագը օլան քեաֆֆէյի թէք-
լիֆաթընըզ քէմալը շիւքրանիյեթլէ գապուլ իտէրիմ , վէ
սիզ՝ պիքէս պիր ֆագիրէ ճէսարէթ վէ իւմիտ վէրտիկինիզ
հալտէ , ծէնապը Հազգ տախի սիզէ միւքեաֆաթընը իհսան
պուեուրաճագ տըր :

— Օ հալտէ , Մատլէն , աղլամաերն վէ խուսուսիյլէ պա-
նա թէշէքքիւր իթմէեին : Հարէքէթի վագըամտան տօլաեր
ղաթէն պախթիեարըմ . . . պինաէն ալէյհ պու մուամլէեի
մահզա քէնտի մէնֆաաթը շախսիեէմ իչլին եաբմագտաերմ . . .
հէր նէ իսէ , իշթէ պուրասը իանէնիզ տիր . . . անախթար-
լար՝ տօլապլարտա տըր : Պիր միգտար պէյազ չամաշըր վար
տըր . հասըլը հէր շէյ եէրինտէ մէվճուտ տուր . . . Մաթպախ
թագըմը բէք միւքէմմէլ տէյիլ իսէ տէ , սիզին թաամլարը-
նըզա էվվէրէճէք տէրէճէտէ տիր : Էլպէթտէ պիր տիքիշ մու-
քինասընա իհթիեաճընըզ վար տըր . այ պէ այ ուֆագ պիր
իւճրէթ վէրմէք իւզրէ պիր մաքինա սաթըն ալըն : Պու պապ-
տէ պէն սիզէ քէֆիլ օլուրում : Շիմտիլիք շու ալթմըշ ֆրան-
քը գապուլ իտին :

— Պու բարաեր պանա իսթիգրազ թարղընտա վէրիեօր-
սունուզ , տէյի՞լ մի :

— Էվվէթ , էվվէթ , իսթիգրազ թարղընտա վէրիեօ-
րում . իսթէտիկինիզ զէման իեատէ իտէպիլիրսինիզ :

Պու վէճհ իլէ Ժիւլիէն՝ մասանըն իւսթիւնէ իւշ ատէտ

լուի ալթունու վազ իթտի, վէ Մատլէն տախի շու հօլտա մուգապէլէ իյլէտի,

— Միւսիւ, զաթընըզ բէք նազիք վէ խայրխաս պիր քիմէսինիզ: Իսմինիզի պիլէ պիլմէտիկիմ հալտէ, հաեաթը մը գուրթարըեօրսունուզ: Հիչ օլմազսա իսմինիզի պիլտիրին քի, խայր տուասը իտէպիլէեիմ:

— Իսմիմ ժիւլիէն-Գլօտ տուր... շիմտիքի հալտէ ատի պիր իսմ տիր, լաքին պէլքի իլէրուտէ պու իսմի շէրէֆլէթէ պիլիրիմ: Շիմտի տիկէր մուհիմ պիր մատտէտէն պահս իտէլիմ:

— Նէտէն,

— Սիզ ագչամ թաամը իթմէմիչ օլմալըսընըզ,

— Խայր, իթմէտիմ:

— Պէն տէ, քէզալիք ագչամ թաամը իթմէտիմ... պէլքի սիզ էօյլէն թաամը տա իթմէտինիզ:

— Էվվէթ... բէք զիեատէ իչթիհամ պուլունմատը զընը սիզ տէ տէրք իտիեօրսունուզ, տէյիլ մի:

— Շիմտի վազըթ կէն տիր... գարտաչնա տօսթլու զումուզու գավիլէշտիրմէք իւզրէ պէնիմլէ պիրլիքտէ թաամ իթմէկէ կէլիր միսինիզ:

— Նա՞սըլ իսթէրսէնիզ էօյլէ եաբալըմ, միւսիւ ժիւլիէն:

— Աֆէրին... սիզէ տաիրէմիզին հէր թարաֆընը կէզ տիրէեիմ, սօնրա աչաղը էնէլիմ:

Պինապէրին ժիւլիէն՝ Մատլէնէ հէր թարաֆը կէօսթէրտի, վէ մուախխարէն պէրլիքտէ պիր լօգանթանա կիրիպ, եէմէքլէրինի եէտիլէր:

Պիր սաաթ սօնրա ժիւլիէն՝ կէնն գատընը Մարգատէ սօգաղընա կէօթիւրտիւ: Մէզպուրէ՝ մէրգումուն էլինի թու թարազ,

— Սիզի թէքրար նէ՞ վազըթ կէօրէնէեիմ, տօսթու, տէյի սօրտու:

— Եարըն, էկէր միւսաատէ իտէրսէնիզ, իշտէն ալտէ թիմտէ կէլիրիմ:

— Իչինիզ սաաթ գաչտա խիթամ պուլուր:

— Որպէս լսեցաք . . . ազգամ թաամբը չարուգ իտիպ , սաաթ եէտի պուշուգ րատտէլէրինտէ պուրաեա կէլիրիմ :

— Տիմէք եարըն կէօրիւշիւրիւզ :

Պու միւքեալէմէտէն սօնրա մէրգուման կէնճէր պիրիպիրինտէն այրըլտըլար :

Օ կիւնիւ ժիւլիէն-Դլօտ , յուլիսին 15 ինճի պէնպախտ կիւնիւնտէն պէրու , իլք տէֆա օլարագ բէք օ գատար մահ. զուն կէօրիւնմէտիկի հալտէ , եօլտա կիտէրբէն , քէնտի քէնտի եէ ,

— Համտ օլտուն պիր խայրամէլ իշլէտիմ . . . լաքին իրթիքեապ իթմիշ օլտուղում սուի հարէքէթի ունուլթուումագ իշին , պունուն կիպի տահա բէք չօգ խայրամէլլէր իշլէմէլիեիմ . . . Պիշարէ վէ սէվկիւլիւ Հանրիէթ . . . պիր այտան զիեատէ տիր քի , քէնտիսինի ուզագտան պիլէ կէօրէմէտիմ . պու ճիւմլէ իլէ հէր վագըթտան զիեատէ հագգընտա մուհապպէթիմ վար տըր . . . Ճինաեթ մահսուլու օլան , վէ սըրֆ ճինէթ էսէրի պուլունան շու մուհապպէթ , ագըպէթ իւլ էմի պէնի թէլէֆ իտէճէք տիր , վէ պուտա մուվաֆըզըլ ատալէթ պուլունաճագ տըր , տիմէքտէ իտի :

Ժիւլիէն պու եօլտա թէֆէքքիւր իտէրէք , խանէսինէ մուվասըլէթլէ , եաթաղընա եաթտը , չիւնքի իղթիրապը գալպինէ րաղմէն , նէվիմա ֆէրահիյեթ հիսս իթմէքտէ իտի :

Մատլէն , ժիւլիէն թարաֆընտան իգամէթինէ թախսիս իտիւմիշ օլան տաիրէեէ չըգտը , վէ քիւշիւք պիր լամպա եագտըգտան սօնրա տիզ չէօքտիւ : Պատէհու կէօղլէրինի վէ րուհունու ասիւմանէ գալտըրարագ :

— Եւ Ռէպպ , սանա թէշէքքիւր վէ տուա իտէրիմ . . . պէնի աճըտըն , վէ գարշըմա նամուսլու վէ ալիճէնապ պիր քիմսէ չըգարտըն . . . անըն սաեէսինտէ սըղընաճագ պիր մահէլլիմ , վէ իհթիեաճաթը իպթիտաիյեթմ վար տըր . եաագընտա էլպէթթէ իշիմ կիւճիւմտէ պուլունաճագ տըր : Օ ատէմին սաեէսինտէ եաշաեապիլէճէեիմ , վէ ճիկէրբարէմին ինթիգամընը ալապիլէճէեիմ , տէտի :

Մատլէն , պու տուտան սօնրա , աեաղա գալգըպ , չա-
մաշըր տօլապընը աշտը , վէ պուհուէն տէրուհինտէն չըգար-
տըղը չարչապլար իլէ մէվճուտ եաթաղը տիւղէտիպ , օ կի-
ճէսի րահաթճա ուեուտու , վէ իրթէսի կիւն ալէսսապահ
գալգըպ , էվճէ իչլէրինի կէօրտիւքտէն սօնրա , պէեազ չա-
մաշըր տիքտիրէն պիր չօգ մաղազալարա կիտէրէք , պուշլար-
տան պիր խայլի իշ կէթիրտի : Անճագ պու իչլէրի տիքմէք ի-
չին պիր տիքիշ մաքինասընա միւհթան օլտուղունտան , էվին
գաբուճու գատընը նէզտինտէ քէնտիսի իչին պիր մաքինա
պրագըլմըշ օլտուղունու խապէր ալտըղընտա , ֆէվգէլատէ
թէաճճիւպ իթտի :

Շուրասընը պէեան իտէրիզ քի , Ժիւլիէն , Մատլէնի՝
միւթէվէֆիեէ վալիտէսինին տաիրէսինէ կէթիրտիկինի գա-
բուճու գատընա պէեան իթմիշ օլտուղու կիպի , զիքր իթտի-
կիմիզ մաքինաեը տա մահզա պիր զարապէթ օլմագ իւզրէ
անըն եանընտա պըրագմըշ իտի :

Պինապէրին իշպու մաքինա Մատլէնին օտասընա չըգա-
րըլտը վէ ագչամ Ժիւլիէն սաաթ եէտի պուշուգտա զիեա-
րէթէ կէլտիկինտէ , մեզպուրէնին տիքիշ իլէ մէշղուլ օլտու-
ղունու կէօրտիւ :

35

Մուվագգաթէն Մատլէնտէն մուֆարագաթլէ , գարիինի
քիրամըմըղը Շէնըվիէրտէ Մ. Տօրէյին սէյֆիեէսինէ նագլ ի-
տէրիզ :

Պիր ալտան պէրու , Հանրիէթին թապիի օլան քէյֆլի
հալի զաիլ օլմուշ օլուպ , եէրինէ էսպապը մուճիպէսի մալիւմ
օլմաեան նէվիմա մահզունիյեէթ վէ թարիֆի նագապիլ պիր
թասալը հալ գայիւմ օլմուշ իտի :

Մէզքիւր մանէվի ֆէնալըգտան պաշգա , կէնճ գըզ վի-

ճուտճա տա զարիպ պիր ֆէնալըգ հիօս իթմէքտէ իտի իսէ տէ , պունա հիչ պիր մանէա վէրէմէմէքտէ իտի :

Մէղպուրէնին սիմասը զայիֆլէնմէքտէ օլտուղու կիպի , եանագլարընտա սօլկունլուգ հուսուլէ կէլմէքտէ , վէ կէօզ-լէրի՝ միւթատ օլան բարլագլըղընը զայպ իյլէմէքտէ իտի :

Մ. Տօրէյ վէ զէվճէսի՝ պու թէպէտտիւլիւ , սինին միւգ-թէզիեաթընա համլ իլէ , էվվէլ էմիրտէ թէպէտտիւլիւ մէզ-քիրտէն տօլաեը տիւչարը էնտիչէ օլմատըլար : Պունուլա պէրապէր մատամ Տօրէյ հիչ պիր թապիպին ըէյինէ միւրա-ճաաթ իթմէքսիզին , քէնտիսի , գըղընա գուվվէթպաչիս պա-զը իլաճլար վէրտի իսէ տէ , մէզքիւր իլաճլարըն ասլա թէ-էսսիրի կէօրիւլմէտիկինտէն , Հանրիէթին ասվալինճէ էյիլիք հուսուլէ կէլմէտի :

Օլ վագըթ , ֆամիլեանըն տօսթու պուլունան տօգթօր ժօրթ Լամար ճէլպ իտիլիպ , պիրինճի վիզիթասընտա , ֆա-միլեանըն զիհնինտէն հէր կէօնա էնտիչէեի իզալէ իթտի , չիւնքի մէրգոււմ ,

— Գօրգաճագ պիւր սէպէպ եօգ տուր , մատմազէլ Հան-րիէթին ըհաթսըզլըղը մուվագգաթ պիր չէյ տիր : Քէնտի-սինէ պազը իլաճլար վէրմէքլէ , պու ըհաթսըզլըղըն էօնիւ-նիւ ալապիլիրիզ , տէյի պէեան իյլէտի :

Պրատան պիր միւտտէթ կէչտի :

Պու միւտտէթ էսնասընտա ժօրթ Լամար՝ Բարիստէ կիւն պէ կիւն արթմագտա օլան միւչթէրիլէրի վէ խուսուսա Բա-րիսին է՛ն պիւեիւք խաթախտնէլէրինտէն պիրինէ պաչ թա-պիպ օլմագլըգ վագիեթինի իհրազէ չալըչմագլա մէչղուլ օլ-տուղունտան , սէյֆիէեէ կէլէմէմիչ իտի : Պունտան գաթի-նազար , սօն տէֆա սէյֆիէեէտէն էսնաի հարէքէթինտէ , մա-տամ Տօրէյէ ,

— Էկէր պիր գաչ կիւնէ գատար մատմազէլին իւզէրին-տէ հիւննի թէպէտտիւլ կէօրմէղսէնիզ , պանա խապէր կէօն-տէրին , պիլաքիս մէմուլիմ վէճհլէ էկէր ըհաթսըզլըղը զա-յիլ օլուր իսէ , միւստատէ իտին քի իչլէրիմէ տէվամ իտէ-եիմ : Շու էսնատէ կիւնլէր պէնիմ իչին զաեթթ գըսսա տըր :

Գապիւլ օլսա իտի , սաաթլարը իքի միսլինէ իպլաղ իտէր իտիմ , տէմիշ իտի :

Հանրիէթէ ֆէվզ էլ ատէ մուհապպէթի օլսան ժօրթ Լամարըն պու տէրէճէ միւսթէրիս օլմասը՝ կէնճ գըզըն րահաթ սըղըղընտան գօրգաճագ պիր սէպէպ օլմատըղընը իսպաթէ քեաֆի օլուպ , պինապէրին Մ. Տօրէյ վէ զէվճէսինին ֆիքիրլէրի պու խուսուստա րահաթլանտը :

Սէյֆիեէ խալգընտան եալընըղ Հանրիէթին պէսլէմէսի Անէթին ֆիքրի մէշղուլ օլուպ , էնտիշէսի կիւն պէ կիւն արթմագտա իտի : Մէղպուրէ կէնճ էֆէնտիսինին եանընտան հէման ասլա այըլմաեըպ վէ անընլա սալքի տօսթ կիպի վագթ կէշիրտիկինտէն , զիհնինի թաղեիգ իտէճէք պաղը էսէրլէր միւշահէտէ իթմէքտէ իտի իսէ տէ , օլ պապտէ քիմէեէ պիր սէօղ պիլէ սէօլլէմէմէքտէ վէ արա սըրա քէնտի քէնտիեէ .

— Պէլքի տէ միւշահէտէ իթտիկիմ հալլէրին հիշ էհէմ միեթի օլմաեըպ , պիլա սէպէպ ֆիքրիմի թաղեիգ իթմէքտէեիմ , տիմէքտէ իտի :

Լաքին տիկէր թարաֆտան Հանրիէթին թապիեաթընճա պաղը ահվալը զարիպէ վէ թէպէտտիւլաթ հուսուլէ կէլմիշ օլուպ , չօճուգլուղու զէմանընտա մէյվէլէրտէն խօշլանմաղ , վէ պօղաշա , թաթլը , շէքէր վէ շէքէրլի մէյվէլէր եէմէյի արղու իտէր իքէն , պիր վագըթտան պէրու շէֆթալի վէ իւզիւմէ միւպթէլա օլարագ , շէքէրէ միւթէալլիգ շէյլէրտէն խօշլանմամագտա իտի :

Մատամ Տօրէյ , պու հալլէրի կէօրտիւքճէ , հէք պու հալ սիննինին թէպէտտիւլիւ միւգթէղիեաթընտան տըր , տէյի տիւշիւնտիւկիւ կիպի , պանքէրի սապըգ տախի Հանրիէթին իւզէրինտէ միւշահէտէ օլունան թէպէտտիւլաթը տիգգաթը մախսուսէ իլէ թէճէսսիւս իթմէքտէ , ֆագաթ մէղպուրէտէքի հալին՝ տաիրէի ինթիզամա ալտէթ իթմէսինէ սապր իլէ պէքլէմէքտէ իտի :

Շու գատար քի ժօրթ Լամար՝ տէրքեար օլսան մէհարէթիլլէ , տիւշարը իղթիրապ օլմաեա սէպէպ պուլունմատըղընը թէէմին իթմիշ օլտուղու հալտէ , բէտէրի մէրգումուշ էն .

տիշտինէ մահէլլ օլապիլիւր մի իտի : Պունունլա պէրապէր , էօյլէ մէմուլին զայրի հալլէր վագը օլմանա պաշլատը քի , թապիպին թէէմինաթընա րաղմէն , հէմ բէտէրին , հէմ վալիտէնին տիւշարը էնտիշէ օլմամալարը գապիլ տէյիլ իտի :

Շէօյլէ քի օ կիւնէ գատար Հանրիէթ անճագ զաաֆէթ վէ պաշ աղըըսը հիսս իթմիշ օլտուղու հալտէ , օնտան սօնրա տաիմի հիւրէք պուլանթըսընա տիւշար օլմանա պաշլատըղընտան , վէ կէնճ գըզլարա մախսուս օլան խաֆիֆճէ վէ չէվիբիբլէ եիւրիւեիւշիւ աղըրաշտըղընտան , վէ եիւրէք պուլանթըլարընը չէտիտ թաղեիգաթ թաագիպ իթտիկի կիպի , գօրսէսի տէ նէ՝ գատար կէնիշ օլսա , քէնտիսի իշին պիր էզիյեթ վէ իշքէնճէ ալէթի հալինի քէսպ իյլէտիկինտէն , վէհասարլ լէհճէսի՝ ասի բէնկինի զայպ իտիպ , սարըմը պիր բէնկէ թահվիլ օլտուղունտան , Մ. Տօրէյ վէ զէվճէսի պու հալտէն տօլանը վէսվէսէ իթմէքտէն քէնտիւէրինի մէն իտէմէտիւէր :

Պիր կիւն , մատամ Տօրէյ՝ կէօղլէրի եաշարմըշ օլտուղու հալտէ , գըզընա խիթապէն ,

— Սէվկիւլիւ գըզըմ , նէ՝ հիսս իտէեօրսուն , տէյի սիւ վալ իթտի :

Հանրիէթ . — Նէ հիսս իթտիկիմի պէն տէ պիլմէմ . արասըրա էօյլէ զարիպ հիսսիեաթա կիրիֆթար օլուեօրում քի , նէ օլտուղումու քէնտէմնէ անլաեամաեօրում . պու հալի տօղըուսու պէն տէ թայեին իտէմէմ :

Կէնճ գըզ պու սէօղլէրի սէօյլէտիկի զէման , զայիֆլէն միշ օլան եանագլարընա իրի տանէլի եաշլար ագմագտա իտի :

Նակէհան մէզպուրէ զաեթ չէտիտ պիր նէօպէթէ տիւշար օլուպ , պու նէօպէթին նէթիճէսի օլարագ իւզէրինէ պիր պայկընլըգ կէլտի : Մատամ Տօրէյ՝ պու հալի միւշահէտէ իթմէքլէ , ագլը պաշընտան կիտիպ , վար գուվլէթիլլէ Անէթի չաղըրտը , վէ օ տաիի կէլտիկինտէ , պիշարէ վալիտէնին քէտէր վէ էլէմինէ իշիիւրաք իթտի :

Պայկընլըգ խայլի միւտտէթ իմթիտատ իլէ , Հանրիէթ՝

քէնտիսինի պուտուղունտա , եաթաղընա եաթըրըմասընա մէճպուրիեթ կէօրիւտիւ :

Աճէլէթէն քէյֆիեթ Մ. Տօրէյէ խապէր վերիտիկին տէն , միւմաիլէյհ , էն սէրի իւլ հարեքէ աթընը արապասընա գօշտուրուպ , տօգթօր ժօրթ Լամարը ճէլպ իթմէք իւզրէ Բարիսէ կիթտի :

Անէթ , մահզուն պիր քիսվէթտէ վէ գաշարը չաթըմըշ օլուպ , սէսսիզճէ պաշընը գաշընօրտու :

Մէրգուլէ , քէնտի քէնտիեթ ,

— Պու հալին մանէասը նէ՞ տիր . . . պէն մատմազէլին եանընտան ասլա ալըրըմաեօրում . . . քէնտիսի տէ գաթան եալընըդ տիշարը չըգմաեօր . . . պունունլա պէրապէր եէմին իտէրիմ քի . . . տօղրուսու հիշ պիր շէյ անլաեամաեօրում , վէ պէնիմ եէրիմտէ հէր քիմ օլսա , վէ նէ՞ գատար զէքի վէ գուրնազ պուլունսա , եինէ պիր շէյ անլաեամաեամազընա շիւպհէմ եօգ տուր , տիմէքտէ իտի :

Սատըգ Անէթ , ֆիքրինտէ տօղմուշ օլան մէսէլէյի միւշքիլէեի հալլ իթմէք իւզրէ բէք չօգ տիւշիւնմէքլէ պէրապէր , պիր գարար վէրէմէմէքտէ իտի :

Մատամ Տօրէյ՝ զէվճինին Բարիսէ կիթմէսինի միւթէա գըպ , գըզընըն եանընա կէլտի , վէ Հանրիէթ եէնիտէն պաեըլաղընտան , վալիտէսինին գօրգուսու տահա զիեատէ արթտը , վէ քէնտի քէնտիեթ , « Աճապա գըզըմ էօլէճէք մի տիր տիմէեթ , վէ քէնտիսինի զապթա միւզթէտիր օլամաեըպ , հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաղա պաշլատը : Անէթէ կէլինճէ , կիւճ իլէ քէնտիսինի թէսկին իտէպիլիպ , սիւքիւթ իւզրէ տուրմագտա , վէ Հանրիէթ , պայկընըղը կէշտիկինտէն , մատամ Տօրէյին էլլէրինի թուլուպ , պիտտէֆաթ պուս իտէրէք :

— Վալիտէճիեիմ , պու տէրէճէ միւքէտտէր օլմաեա սէպէպ եօգ տուր : Թէէմին իտէրիմ քի , պէն բէք էյիեիմ . . . համա օլսուն խապթա տէյիլիմ . . . իշթիհամ պէրքէմալ տըր . . . վէ միւքէմմէլէն ուեուեօրում : Հիսս իթտիկիմ ճիւպի հատիսէլէր ճիտտի օլմաեըպ , տէրհալ կէշէճէք տիրլէր , տէտի :

— Գը՛ղըմ, բէտէրին՝ տօսթումուզ ժօրժ Լամարը կէթիրմէք իւզրէ Բարիսէ կիթտի : Քէնտիսինէ էմնիյէթի քեամիլէմիզ պուլունտուղունու սէնտէ պիլիրսին , վէ պու էմնիյ-
եթէ սէն տէ հիսսէտարսըն :

— Էվվէթ , էվվէթ , պէնիմտէ տօգթօր ժօրժա էմնիյ-
եթիմ վար տըր , վէ բէտէրիմին քէնտիսինի կէթիրմէեթ
կիթմէսի խայըրլը օլմուշ տուր , չիւնքի պունտան ագտէմ սի-
զի թէէմին իթմիշ օլտուղու կիպի , պու տէֆա տախի թէէ-
մին իտէճէկինէ չիւպհէմ եօգ տուր :

— Հէր նէ հիսս իտիեօր իսէն , քէնտիսինէ թէմամիլլէ
իյզան իտէճէքսին , տէյիլ մի :

— Էվվէթ , վալիտէճիեիմ , օլ պապտէ միւսթերիհ օլ...
ֆագաթ շիմտի էյի օլտուղումու հիսս իտիեօրում... քէն-
տիմի թէմամիլլէ պուլտում... ապլա ֆէնալըգ հիսս իթմէ-
եօրում... հաթթա աեաղա գալգաճաղըմ :

— Խայր , խայր , գըղըմ , գալգմա... եաթագտա եաթ-
մագլըղըն տահա միւրաճճահ տըր :

— Նիչին :

— Պէլքի հէքիմ եիւրէկինի թէտգիգ իթմէկէ իհթիեաճ
հիսս իտէճէք տիր :

— Փագաթ եիւրէկիմտէ պիր էօզիւր եօգ տուր :

— Պիլիեօրում , լաքին թէէմին օլմագլըգ՝ հէր հալտէ
միւրաճճահ տըր :

— Վալիտէճիեիմ պէնի էնտիշէեթ կիրիֆթար գըլաեօր-
ումն :

— Էնտիշէեթ կիրիֆթար օլմաեա սէպէպ եօգ տուր...
հիշ թէլաշ իթմէ տէ , ժօրժա պէքլէեթիմ :

Շէնըվիէրտէն Բարիսէ գատար կիտէն թարիգ խայլի ու-
ղուն իտի իսէ տէ , Մ. Տօրէյին րաքիպ օլմուշ օլտուղու ա-
րապանըն հայվանը զաեթթ սէրի իւլ հարէքէ օլմասըյլա ,
միւմաիլէյ պին նիսպէ աղ վագըթտա կէնճ թապիպլին ի-
գամէթ իթտիկի խանէեթ վասըլ օլտու վէ գաբուճուսունա ,
տօգթօրումն էվտէ օլուպ օլմատըղընը սօրտուղունտա , քէն-
տի տալրէսինտէ օլմաղլէ , Մ. Տօրէյի սէսինտէն թանըտը վէ

պիր ֆենալըգ վուգուրի վէսվէսէսիյլէ լէհճէսի սօլմուշ օլտու-
ղու վէ հէեէճանը ազիմ իշինտէ պուլունտուղու հալտէ,
միւմաիլէյհի պիլ իսթիգպալ, սէվտիկի վէ բէտէր մագամըն-
տա հիւրմէթ իթտիկի պու զաթըն էլլէրինի թութարագ:

— Սրգմիսինիզ, աճապա Հանրիէթ աղըր խասթա՞ մը
տըր, տէյի սօրտու:

Մ. Տօրէյ. - (Քէսիք պիր սէս իլէ.) Էվվէթ, չիմտի
կէլմէնիզ լազըմ տըր:

Ժօրթ, պու ճէվապը ալմասը իւզէրինէ պիր քէլիմէ պի-
լէ իրատ իթմէքսիզին տէրհալ պաշընա պիր շարգա գօեուպ
վէ պիր բարտըսիւ կիեինիպ, Մ. Տօրէյ իլէ պիրլիքտէ աշաղը-
տա պէքլէմէքտէ օլան արապանա րազիպ օլտուլար:

Արապանըն սիւրաթլէ հարէքէթի էսնասընտա, կէնճ
տօգտօր,

— Շիմտի իյզահ իտին... նէ կէչտի... նէ վագը օլ-
տու, տէյի սիւալ իթտի:

— Կէչէն, վագը օլան շու տուր քի, Հանրիէթ աղըր
խասթա տըր,

— Եսթագտա՞ մը տըր:

— Էվվէթ:

— Տիւն միւ, եօգսա պու կիւն միւ եսթաղա տիւշտիւ:

— Պիր ազ էվվէլ տիւշտիւ:

— Պիր նէօպէթտէն սօնրա մը եսթմանա մէճպուր օլ-
տու:

— Էվվէթ, չէտիտ պիր նէօպէթտէն սօնրա... զանն ի-
տէրսէմ իւզէրինէ պիր պայկընըգ կէլտի... Տօղրուսը զիեա-
տէ մալիւմաթըմ եօգ տուր... չիւնքի զէվճէմ սիզի ճէլպ
իթմէքլիկիմի պանա իսթար իթտի, պէն տէ զիեատէ մալիւ-
մաթ ալմագսըզըն աճէլէթէն կէլտիմ:

Մ. Տօրէյ պու սէօզլէրտէն սօնրա հէօնքիւր հէօնքիւր
աղլամանա պաշատը, վէ պէլլի պէլլիսիզ սուրէթտէ,

— Ա՛հ գըզըմ... պիշարէ գըզըմ, տէտի:

Ժօրթ. - (Քէզալիք միւթէէսսիր օլարագ.) Բէճա իտէ-
րիմ, Հանրիէթին հաեաթընճա գօրգմանա ճիւզի պիր մա-

հէլլ օլմատըղը հալտէ , պու եօլտա տիւշարը հէեհճան վէ թէլաշ օլմաեա սէպէպ եօգ տուր . . . Սինիր նէօպէթի վէ պալկընըզ՝ բէք ատի սէպէպլէրին նէթիճէսի օլապիլիր : - Ի բ տէֆա Հանրիէթի կէօրտիւկիւմտէ , պիլիրսինիզ քի , թէհլիբէ քէշփ իթմէմիշ իտիմ : - Պունունլա պէրապէր պիր ազտան հա . գըզէթի հալէ վագըֆ օլուրուզ : Ֆագաթ թէքրար րէճա ի . տէրիմ , ճէսուր օլուն վէ սօղուգ գանլըլըղը էլտէն պրագմա . երն :

Մ. Տօրէյ , իւլընըզ պաշընը միւպհէմ պիր մանէատա սալլամագլա իթթիֆա իտիպ , սէսսիզճէ ալլամասընա տէվլամ իթտի : Պէեանէ հաճէթ օլմատըղը իւզրէ , կէնճ թապիպ տա . խի պու սիւքիւթէ վէ կէօղ եաշլարընա րիանէթ կէօսթէրտի :

Օլ էսնատէ արապա սիւրաթլէ եօլունա տէվլամլէ , Շընը . վիէրէ վասըլ օլտու :

36

Մ. Տօրէյին էսնաի զայպուպէթինտէ , պիր գաշ տագը . գա էվլէլ քէնտիսինի ֆէվզէլատէ է , ի պուլմագտա օլան Հան . րիէթ , իքի տէֆա շէտիտ պիր մինիր նէօպէթինէ թուլու . լարագ , գուվլէթ վէ թագաթտան տիւշտիւ :

Վալիտէսի թապիի իզթիրապ վէ էստիշէ իլէ գըզընըն եաթաղը եանընտա օթուրմուշ օլուպ , տօգթօրուն մուվասը . լէթինէ սապըլը թիւքէնէրէք պէրլէմէքտէ իտի :

Նալէհան սօգագ գարուսունուն չանը չալընտը , վէ Հան . րիէթ նէվիմա սէրսէմիք հալինտէ պուլունմագտա իքէն , կէօղ . լէրինի աշտը , վէ եաթաղընըն իւզէրինտէ պիր տէրէճէ օթուր . տու :

Մատամ Տօրէյ տէ քէնտի իսկէմլէսինտէն գալըզպ ,

— Բէտէրին օլմալը տըր , տէտի , վէ իլավէթին տախի , եավաշ «էտա իլէ , - Ա՛հ , շու պէքլէմէքլիք պանա նէ՛ գա .

տար ուղու լէօրիւնտիւ, տէյի տէրմիւն իյլէտի:

Հտնրիէթին օտասը եանընտաքի օտատան սիւրաթլը ա-
տըմ սէսլէրի իշիտիտի, վէ գարու աչըլըպ, Մ. Տօրէյ կէօ-
րիւնտիւ:

Պիչարէ ատէմ, սաքին վէ հէման թէպէսսիւմիւ պիր սի-
մա կէօսթէրմէեէ չալըչարագ:

— Տօսթ ումուղ տօգթօր ժօրթու կէթիրտիմ. քէնտիսի-
նի խանէսինտէ պուլմագլըղըմ պիր պախթիեարլըգ օլտու,
տէտի, վէ պատէհու գըզընըն եանընա կիտիպ, քէմալը մու-
հապպէթլէ մէզպուրէեի տէրաղու իյլէտի:

Մատամ Տօրէյ. — (Եիւքսէք սէսլէ.) Կիրին, ժօրթ,
չաքուգ կիրին:

Կէնճ թապիպ, մահզա նէզաքէթ իճապընճա տիչարտա
տուրմու շլտուղու հալտէ, մէզքիւր ինթար իւզէրինէ իչէրի
կիրիպ, տօղրուճա եաթաղա եազլաչտը, վէ Հանրիէթին քէս-
պի զաաֆ իթմիչ օլան սիմասըյլա սարարմըլ լէհճէսինի կէօր-
տիւկիւնտէ, իզհարը թէաճհիւպ իթտիկի կիպի, գաչլարը
տախի չաթըլտը:

Խասթանըն պիր էլի եօրկանընըն իւզէրինտէ օլմասըյլա,
թապիպ պու էլի Եաւաչճա գալտըրըպ, վէ քէնտինին իբի
բարմաղընը պիւէկի իւզէրինէ վաղ իլէ, շահ տամաղընը արատը:

Մ. Տօրէյ իլէ զէվճէսի թապիպին եանընա եազլաչմըլ
օլուպ, պիրի սաղ վէ տիկէրի սօլ թարաֆլարտա տուրմուչ-
լար իտի:

Կէնճ գըզըն նապզը օլ էանատէ չիտտէթլէ վուրուեօրտու:

— Գըզըմըն սըթմասը վար տըր, տէյիլ մի, տէյի վա-
լիտէսի սիւալ իթտի:

Ժօրթ. — Պիր ազ... բէք խաֆիֆճէ տիր... (Պատէհու
թէպէսսիւմ իթմէկէ չալըչարագ.) Էյ բիւչիւք վէ արսըղ
խասթա, սիզ չիֆաեապ օլմագ իսթէմէզմիսինիզ:

Հանրիէթ. — (Թապիի պիր կիւլիմսէմէ իլէ.) Շիֆաեապ
օլմաեը իսթէմէմէք գապիլ մի տիր, ազիզիմ տօգթօր. — Ան-
ճագ, սէվկիւլիւ բէաէր վէ վալիտէմ, պիէսաս եէրէ տիւչարը
էնտիչէ օլուեօրլար. բահաթսըզլըղըմը մուվագգաթ պիր շէյ

օլտուղունու քէնտիւէրինէ սէօյլէերին քի , թէեմին վէ միւսթէ-
րի՛ն օլտունլար :

ԺօրԺ , տիգգաթը քեամիլէ իլէ կէնճ գըզըն սիմասընը
թէճէսսիւս իթմէքտէ օլուպ , ֆիքրի՝ զիեատէ մէշղուլ կէօ-
րիւնմէքտէ իտի :

Տօգթօր՝ պաղթէթէն աթիտէքի սիւալի արզ իթտի .

— Վիճուտինիդին հա՞նկը ճիհէթինտէն միւզթարըպ օ-
լուեօրսունուզ :

Կէնճ գըզ . — (Եէնիտէն կիւլիւմէեէրէք .) Պոչ խուսուս-
տա սէրահաթէն ճէվապ վէրէպիլմէքլիկիմ միւշքիւլ տիր ,
զիրա սիւալ իթտիկինիզ մատտէեթի պէն տէ պիլմէմ . ա . ա .
ըասըրա միւպհէմ վէ ումումի պիր ֆէնալըգ հիսս իտիեօրում
քի , չօգ եիւրիւնտիւքտէն , եախօտ զիեատէ լագս իտիւ-
տիքտէն սօնրա հիսս օլունան եօրկունլուղա պէնզէմէքտէ
տիր :

— Կէօքսիւնիւզտէ աճը տուեուեօրմուսունուզ :

— Խայր , եալընըզ գալչալարըմտա աղըրլըգ հիսս իտի-
եօրում քի , հարէքէթլէրիմէ սըգընթը վէրիեօր :

ԺօրԺ՝ Հանրիէթի տինլէտիքճէ , ֆիքրինին իզտիրապը սի-
մասընտա միւշահէտէ օլունուեօրաու : Մէրգում , իսթիճվա-
պընա չու եօլտա տէվամ իթտի :

— Եիւրէկինիզտէ աղըր հիսս իտիեօրմուսունուզ :

— Էվվէթ , հէման տաիմա եիւրէկիմտէ աղըր հիսս իտի-
եօրում :

— Տիմէք օ աղըր էսնասընտա գուլագ թօղլարընը թէր-
լէեօր :

— Էվվէթ :

Կէնճ թապիպին լէհճէսի ֆէվգէլատէ սօլտու , վէ սէսի
տիթրէմէքտէ օլուպ , պէլլի իթմէմէկէ չալըշարագ ,

— Վագթիլլէ սէվտիկինիզ պազը եէեէճէքլէրտէն չիմտի
իքրահ իտիեօրմուսունուզ , տէյի սօրտու :

— Էվվէթ , տօգթօր . մուգատտէմ շէքէրլի խամուր իշ-
լէրինի , շէքէրլէրի վէ պունլարա միւմասիլ շէյլէրի պէվէր ի-
տիմ , չիմտի ապլա սէվմէեօրում :

Ժորժ . - (Տիթրէեէրէք , վէ քէնտի քէնտիեէ .) Եա՛րապպի , եա՛րապպի :

Հանրիէթ տէ շու վէճհէ տէվամ իլէտի :

— Պունտան գաթինազար վագթիլլէ օլմատըղը հալտէ , պու կիւնքի կիւն զարիպ խույլար սահիպի օլտոււմ : Մէսէլա , էվվէլէճէ մէյվէլէրտէն խօշանմազ իտիմ , շիմտի իսէ մէյվէլէր՝ աղզըմըն սուեունու հազըթմազտա տըրլար : Ալէլ ումոււմ մէյվէլէր պէնի օլ տէրէճէ ճէլպ իտիեօրլար քի , իշթիեազըմը խօշնուտ իթմէք իշին , գապիլ օլսա մէյվէ խըրազըղ օլուրում : Պու արա հէքիմ , էլինի , թէրլէմիշ օլան անըլ իւզէրինէ վագ իթտի : Մէրգոււմուն սիմասը , վիճուտինտէ տէհշէթլի պիր մուամէլէի՝ ճէրրահիեէ իճրա իտիլէն պիր խասթանըն քէսպ իթտիկի սիմաեա պէնզէեիպ , ազլը պաշընտա օլմաեա-րագ : Եալաշ սէտա իլէ ,

— Խայր , խայր , պու գապիլ տէյիլ տիր . . . պու բէք տէհշէթլի շէյ տիր . . . պունունլա պէրապէր հազըգէթի հալ տէ պու տուր , տէտի :

Նէ՛ Մ . Տօրէյ վէ նէ՛ գէվճէսի պու սէօզլէրի իշիթմէտի-լէր իսէ տէ , Ժորժուն սիմասընտա հուսուլէ կէլմիշ օլան է-սէրի տէհշէթիշթիմալտէն , ֆիքրինտէ զարիպ վէ միւտհիշ պիր շէյ մէսթուր օլտուղունու տէրք իլէտիլէր :

Մատամ Տօրէյ . - Հէր հալտէ Հանրիէթ՝ զանն իթտի-կիմիզտէն զիեատէ խասթա օլմալը տըր , - տէյի տիւշիւնտիւ , վէ Մ . Տօրէյ իսէ , քէնտինի զապթա միւզթէտիր օլամաեա-րագ , - Սէ՛օյլէեին , չաբուգ սէ՛օյլէեին , - տէտի :

Ժորժ , պու էսնատէ մահզուն վէ միւքէտտէր օլուպ , զիհնի՝ էնվարի միւտհիշ միւլահազաթ իշինտէ պուլունմազտա իտի : Մէրգոււմ , եալաշճա պաշընը եօգարը գալտըրտը իսէ տէ , ճէվապ վէրմէտիկինտէն , նէ կիպի թէէսսիւրէ տիւշար օլտուղու թարիֆէ հաճէթ օլմաեան պիշարէ վալիտէ ,

— Նէ՛ վար տըր , նէ՛ նէթիճէ քէշֆ իտիեօրսունուղ , տէյի տիւալ իթտի :

Տօգթ . Ժորժ . - (Եալաշ սէտա իլէ .) Հիշ պիր շէյ . . . հիշ պիր շէյ :

Պու սեօղէր , պունշարը իրատ իտէնին թավր ու հարե-
քէթիլէ բէք տէ մութապըգ օլմատըղը ճիհէթլէ , Հանրիէթին
բէտէր վէ վալիտէսինի թէսկին իտէճէք եէրտէ , էնտիչէլէրի-
նի տահա զիեատէ արթըրտը :

Հանրիէթ . - Տօ'սթում , շու թավր ու մէսլէքտէն ֆարիզ
կէլին . օ պիր տիւնեատան ավտէթ իթմիշ օլան ատէմլէրէ
մախսուս քիսվէթինիզէ պագըլըրսա , հէր հալտէ աղըր խա-
թա օլտուղում զանն օլունուր :

Ժօրթ , մէրգումէեէ հէման թէհտիտավէր սուրէթտէ
աթֆը նաղար իթտիկի կիպի , տօտագլարընտա տախի իս-
թիհզաքեարի պիր թէպէսսիւմ միւշահէտէ օլունտու : Տիկէր
թարաֆտան թապիպի մէրգում ,

— Լաքին պու սիւքիւնէթէ . . . պու սօղուգ գանլըլըղա
նէ' տիմէլի . . . պունունլա պէրապէր եանլըմեօրում , . . եա-
նըլմատըղումն էմինիմ տէյի տիւլիւնմէքտէ իտի :

Ժօրթ , էլան պիր սէօղ պիլէ պէեան իթմէմէքտէ օլտոգ-
ղունտան , Մ. Տօրէյ' ամիրճէ պիր թավր իլէ ,

— Սէ'օլէեին , ֆագաթ չաբուգ սէօլէեին , տէտի :

Մատամ Տօրէյ տախի . - Սիւքիւթինիզ պիզիմահվ իտի-
եօր . . . թէլէֆ իլլէեօր , տէյի իլավէ իլլէտի :

Կէնճ տօգթօր' տիղլէրինին տիթրէմէքտէ օլտուղունու
հիսս իթմէկէ պաշատը , վէ նիհայէթ քէսիք վէ պէլիսիզ պիր
սէտա իլէ ,

— Էվվէթ . . . էվվէթ . . . սէօլէեէճէեիւմ . . . հէր շէյի
պէեան իտէճէեիւմ . . . կէլին , տէտի , վէ Մ. Տօրէյին էլլինտէն
թուլթուպ , գաբուեա տօգրու կէօթիւրտիւ :

Մատամ Տօրէյ տէ , քէմալը հէյիսէ տիւշար օլմուշ օլ-
տուղու ճիհէթլէ , արգալարընտան կիթմէք իսթէտի իսէ տէ ,
տօգթօր' ամիրճէ պիր թավր իլէ մէրգումէեի հարէքէթտէն
մէն , վէ , « Խայր , խայր , մատամ , սիզ կէլմէեին , եալընըղ
Մ. Տօրէյին կէլմէսի քեաֆի տիր » տէյի պէեան իլլէտի :

Պիշարէ գատընճըղազ' թարիֆ օլունմազ պիր տէհշէթէ
տիւշար օլարագ ,

— Սճալիպ , էվլատըմըն ահվալը սըհհիեէսի հագգըն .

տաքի հագըգէթի թէմամիյլէ անլաեամա՞զմըերմ: Վաղը օլան իհթիեաթքեարանէ մուամէլէլէրինիզտէն, գրզըմըն հաեաթընը թէհլիքէտէ զանն իտիեօրում... սիզ իսէ, պէնի թէէ-մին իթմէք, պանա իյզահաթ վէրմէք իսթէմէեօրսունուզ, տէտի:

ԺօրԺ. - Պու խուսուստա եալընըզ միւսիւ Տօրէյ իլէ կէօրիւշէպիլէճէկիմի թէքրար իտէրիմ, մատամ:

Մ. Տօրէյ պու արա պիր իշարէթ իթմէքէ, զէվճէսի իշ-պու իշարէթին մանէասընը անլաեարագ, պիր իսկէմլէտէ օթուրտու վէ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաղա պաշլատը:

Մէզքիւր իքի շախար, օտատան տիշարը չըգտըզլա-րընտա, ԺօրԺ՝ Հանրիէթին բէտէրինէ խիթապէն,

— Խուսուսի օտանըզա կիտէլիմ, տէտի:

Պիշարէ բէտէր՝ ատէթա սէրսէմլէշմիշ, վէ ագլը պաշըն-տան կիթմիշ օլտուղու հալտէ, սէրխօշ ատէմլէր կիպի պիր եանտան օլ պիր եանա սալլանարագ, ԺօրԺու քէնտի խու-սուսի տաիրէսինէ կէօթիւրտիւ, վէ գաբուեու արգատան գաբատը:

Մէզքիւր կէնճ թապիպ, տաիրէի մէզպուլէեէ տուխու-լինտէ, եիւզիւնիւ իքի էլլէրիյլէ կիզլէտի, վէ միւտտէթի մէ-տիտէտէն պէրու զապթ իտէպիլմիշ օլտուղու կէօզ եաշլարը նիհաեէթ ագմաեա պաշլատը, վէ պօղաղընտան տախի պօ-ղուզ պիր նիտա զուհուր իթտի:

Պիր գաշ սանիյեէ գատար Մ. Տօրէյ, քէմալը հայրէթ իշինտէ օլարագ, ԺօրԺուն աղլամասընա տիգգաթ իթտի, վէ պու պիշարէ բէտէրին հալի իսէ, պիր շէյի կէօրիւպ տէ նէ օլտուղունու անլաեամաեան էշխասըն հալլէրինէ պէնզէ-մէքտէ իտի, Մուախարէն պիրտէն պիրէ ֆիքրինտէ պիր ը-շըգ հասըլ օլարագ,

— ԺօրԺ, պանա տէհշէթ վէրիեօրսուն: Պու մէյեուսի-եէթին, պու կէօզ եաշլարըն սէպէպի նէ՞ տիր, - Հանրիէթ մա՛հվ մը օլմուշ տուր, տէյի սօրտու:

Կէնճ տօգթօր, սօլմուշ օլան սիմասընը կիզլէեէն էլլէրի-նի պու արա աշաղը ալտը: Մէրգում, կէնզ եաշլարը գու-

րուսուշ օլտուղու հալտէ , սուրէթի պարիտանէտէ ,

— Խայր , Հանրիէթին հաեաթընճա թէհլիքէ եօգ տուր !
տէտի :

— Սահիհ մի :

— Սահիհ օլտուղունա եէմին իտէրիմ :

— Էօյլէ իսէ , մատտէ նէ տիր :

— Քիմսէնին՝ իֆատէլէրիմիդի իշիտէճէկի գօրգուսու օլ-
մաեարազ պուրատա սէրպէսթ կէօրիւշէպիլի՝ րմիեիզ :

— Էվվէթ :

— Էմինմիսինիզ :

— Գաթիէն էմինիմ . . . լաքին (իզթիրապը արթարազ)
պանա խապէր վէրէճէկինիզ մատտէ՝ բէք վէխիմ մի տիր :

— Էվվէթ , բէք վէխիմ տիր . . . զանն օլունապիլտիկին-
տէն զիեատէ վէխիմ տիր . . . իմտի , քիմսէնին , սէօզլէրիմի-
զի իշիթմէմէսի իշին գաբուլարընըզ գաբաեըն :

Մ. Տօրէյ սալլանարազ , քէնտի խուսուսի տաիրէսինէ
նազըր օլան իքի գաբուլու գաբատըգտան վէ իշէրտէն սիւր-
կիւլէտիքտէն սօնրա , ժօրժուն գարշըսընա կէլտի , վէ պա-
տէհու զաեէթ զայիֆ պիր սէտա իլէ ,

— Շիմտի սէօյլէ պագալըմ , տէտի :

— Սէօյլէեէճէեիմ , լաքին էվվէճէ սիւքիւնէթ իւզըէ
պուլունաճաղընըզա եէմին իտին :

— Էվվէթ , սիւքիւնէթ իւզըէ տուրաճաղըմ :

— Գարշըմտա օթուրուն :

Պանքէրի սապըզ , իշպու իխթար մուճիպինճէ պիր գօլ-
թուզլու իսկէմլէտէ օթուրտու , վէ ժօրժ տախի աթիտէքի
սուրէթտէ իֆատէեէ աղաղ իյլէտի :

— Սիղէ պազը շէյլէր սօրաճաղըմ , ճէվապ վէրմէնիզի
արզու իտէրիմ :

— Էվվէթ , ազիդիմ ժօրժ , էվվէթ , հէր նէ սօրարսան
ճէվապ վէրէճէեիմ . ֆագաթ ֆիքրինի չաքուգ իյզահ էթ :

Կէնճ թապիպ , պօղազը վէ տիլի օլ տէրէճէ գուրումուշ
իտի քի , կիւճ իլէ սէօզ սէօյլէեէպիլիեօրտու : Պու ճիւմլէ ի-
լէ քէլամընա շու եօլտա պաշլատը :

- Հանրիէթ օն եէտի եաշընտա տըր , տէյի՛լ մի :
- Կէլէճէք այ օն եէտի եաշընտա օլաճագ տըր :
- Տիմէք իքի սէնէեի միւթէճավիզ զէմանտան պէրու պիւուղէ օլմուշ տուր :
- Էվվէթ .
- Սիզտէն ասլա մուֆարագաթ իթմէմիշ տիր :
- Ասլա . . . վալիտէսի վէ պէն քէնտիսինի կիճէլի կիւն-տիւզլիւ մէքթէպէ գոյմագ իսթէմէմիշիզ տիր : Պինապէրին մէզպուրէ պիզիմ եանըմըզտա պիւեիւմիւշ տիր : Պու խուսուսու սէն բէք էյի պիլիրսին :
- Սէնէնին օն իքի այընտա օնունու Շէնըվիէրտէ կէ-չիրմէք իւզրէ Բարիսի հէման քիւլլիէն թէրք իթտիկինիզտէն պէրու , Հանրիէթ հիշ եալընըզ տիշարը չըգմըշ մը տըր :
- Եա վալիտէսի , եա պէն վէ եախօտ օտասը խըզմէթ-ճիսի Անէթ պէրապէրինտէ օլմաեարագ , սէյֆիեէնին խարի-ճինէ աեագ պիլէ պասմամըշ տըր :
- Անէթէ թէմամիյլէ էմնիյեթինիզ վա՛ր մը տըր :
- Լաեըգ օլտուղու վէճհէ , Էվվէթ , մէզպուրէեէ էմ-նիյեթի քեամիլէմիզ պուլունմագտա տըր : Լաքին մագսէ-տինի անլաեամատըղըմ պու սիւալլէրէ նէ՛ միւնասիպէթ վար տըր :
- Տուրուն . . . տուրուն . . . սապըրլը օլուն . . . սիւալ-լէրիմին սէպէպինի պիր ազտան անլաեաճագսընըզ :
- Պու արա Մ. Տօրէյին տէհշէթի արթմագտա օլուպ , Ժօրթ չու եօլտա քէլամընա տէվամ իյլէտի :
- Պուրաեա չօգ քիմսէլէր գապուլ իտէրսինիզ , տէյի՛լ մի :
- Էվվէթ բէք չօգ քիմսէլէրի գապուլ իտէրիմ , պունու սէն տէ պիլիրսին :
- Բէք չօգ կէնճէրի , տէյի՛լ մի :
- Թապիաթիյլէ ահրպպամըն էվլատ վէ եէկէնլէրինի վէ Հանրիէթին մուհիպպէլէրիննի գարընտաշարընը գապուլ իտէրիմ :

37

Պիր աղ սիւքիւթտէն սօնրա , ժօրժ .

— Պու կէնճէրտէն էլպէթտէ մատմաղէլ . Տօրէյ իլէ
էվլէնմէք արզուսինտէ պուլունանլար տա վար տըր , տէտի :

— Հանրիէթ զէնկին վէ կիւզէլ օլտուղունտան , պու
արզուտա պուլունուլմասը տէրքեար տըր , հալ պու քի պու
թալիպլէր քէմալը նէզաքէթլէ թարաֆըմտան րէտտ ճէվա-
պը ալմըչլար տըր : Պէնիմ էֆքեար վէ միւլահաղաթըմ սա-
յիր սուրէթտէ օլուպ , բէք էյի պիլիրսինքի , օ էֆքեար վէ
միւլահաղաթըմ սանա տայիր տիրլէր :

Տօգթօր տէրին պիք ահ իտիպ , շու եօլտա իֆատէսինէ
տէվամ իյլէտի :

— Քէնտի կէլէն թալիպլէր իչինտէ , Հանրիէթին մաղ-
հարը թէվէճճիւհիւ օլմուչ օլան եօգ մու տուր : Աչըգ սէօյ-
լէնէլիմ , մէզպուրէ՝ օ տէլիգանլըլարտան պիրիսինէ կէօնիւլ
վէրմէմիշ մի տիր :

Պու սօն սիւալ՝ Մ. Տօրէյէ օլ գատար զարիպ կէօրիւն-
տիւ քի , քէմալը հայրէթլէ ժօրժա աթֆը նաղար իթտի , վէ
միւթէազըպէն ,

— Իըզըմըն խասթէլիկի սէպէպի՝ աչգ ու մուհապպէթ
մի տիր զանն իտիեօրսուն , տէյի սիւալ իթտի :

Ժօրժ . — (Դարիպ պիր սէտա իլէ .) էվլէթ :

— Փագաթ պու միւմքինսիզ շէյ տիր :

— Նիչին :

— Հանրիէթ պիլիր քի , պէն քէնտիսինի սօն տէրէճէ սէ-
վէրիմ վէ քէնտիսինին էն զարիպ արզուլէրի՝ պէնիմ իչին է-
վամիր գապիլինտէն տիր : Մէրգուլմէնին բէք էյի մալիւմիւ
տիւր քի , էկէր քէնտիսի պիր տիկէրինէ կէօնիւլ վէրմիշ օլսա
իտի , պէն անըն արզուսունա վէ մէյլինէ մուխալիֆէթ իտէ-
րէք , տիւչարը իզթիրապ օլմասընա գաթլանամաղ իտիմ :

Լաքին համտ օլսուն պէօյէ պիր շէյ օլմամըշ տըր : Մուհազգագ պիլիրիմ քի , Հանրիէթ պիր քերրէ քէսպի ափիյեէթ իտէրսէ , մատամ ժօրժ Լամար թէսմիեէ օլունմագլա քէն տիսինի պախթիեար ատտ իտէճէք տիր :

Ժօրժ պիրտէն պիրէ սարսըլտը վէ պագըշը մահզունիյեէթպախշ պիր հալ քէսպ իտէրէք , գավի պիր սէտա իլէ ,

— Հանրիէթ ասլա պէնիմ գէվճէմ օլամաեաճագ տըր , տէտի :

Մ. Տօրէյ աճապա պու սէօղիւ եանլը՝ մը իշիթմիշ տիր , տէյի տիւշիւներէք , տէհէթի ազիմէ իլէ մէրգուճա աթֆը նազար իթտիկի սըրատա , կէնճ թապիպ ,

— Սիզ գըզընըզա տաիմա քէօր քէօրունա էմնիյեէթ մի էթմիշմիսինիզ , տէյի սիւալ իթտի :

Պանքերի սապըզըն լէհճէսի սօլարագ , պիրտէն պիրէ աեազա գալգտը , վէ հիտտէթլէ քէլամա աղազ իտիպ ,

— Պիր ազ էվվէլ վուգու պուլան անլաշըլմազ սէօզլէրտէն սօնրա , չիմտի պու զարիպ սիւալէ նէ՝ սէպէպ վար սըր , տիտի :

— Իյլահաթընը պիր ազտան տնլարսընըզ , էվվէլ էմիրտէ ճէվապ վերին : — Դըզընըզա քէօր քէօրունա էմնիյեէթի՝ նիզ մի օլմուշ տուր :

— Պու պապտէ չիւպհէ իթմէք՝ հէմ գըզըմը , հէմ պէնի թահգիր իթմէք տիր : Իշիտիեօրմուսունուզ , միւսիւ ժօրժ Լամար . . .

— Շու էսնատէ պէն՝ ժօրժ Լամար , եանի սիզին միւթէշէքքիր միւհմինիզ տէյիլիմ սըրֆ հէքիմիմ , վէ հէքիմ օլմագ սըֆաթըմլա սիզի իսթիճվապ իթմէքտէեիմ : Իմտի , թանրմատըզընըզ ըէֆիզ վէ սէնաաթտաշլարըմտան պիրինէ մուախսարէն սիզէ իյլահը մատտէ իտէպիլմէք իւզըրէ , պիզղաթ թահգըզը քէյֆիեէթ իյլէմէք իսթէտիկինտէ , հէր նէ եօլտա ճէվապ վէրէճէք իտինիզ իսէ , պանա տա էօյլէ ճէվապ վերին : Սիւալլէրիմ սիզէ նէ տէրէճէ անլաշըլմազ կէօրիւնսէ , եինէ կիւճէնմէեէրէք վէ հիտտէթլէնմէեէրէք ճէվապ վէրմէնիզի իէճա իտէրիմ :

Մ. Տօրէյ . - (Թարիֆ օլունմազ պիր հէեէճանա տիւ-
չար օլարագ .) Էվվէթ , գըզըմա էմնիյեթիմ վար տըր . քէն-
տի իսթիգամէթիմէ վէ նամուսումա ինանտըղըմ կիպի , ա-
նըն տա պաքիրէլիկինէ զէրրէ գատար շիւպհէմ եօգ տուր :

— Հանրիէթ սիղէ ասլա եալան սէօյլէմէմիշ մի տիր :

— Ասլա :

— Հանրիէթին տախիլի միւլահազաթընը պիլի եօրմուսու-
նուզ :

— Քեաֆֆէսինի տէ պիլիրիմ . . . օ՛ վալիտէսինտէն վէ
պէնտէն հիչ պիր շէյ կիզլէմէզ :

— Տիմէք քէնտիսինին շու եա պու կէօնա գապահաթ
իշլէմէկէ զայրը միւզթէտիր օլտուղու իթիգատընտասընըզ :

— Գապահաթ մը . . . խասթէլիկինէ սէպէպիյեթ վէ-
րէն , վէ հաեաթընը թէհլիքէեէ գօեան գապահաթ մը տըր :

— Գօրգմանըն , հաեաթը իշին թէհլիքէ եօգ տուր :
Թէքրար իտէրիմ քի , հաեաթը թէհլիքէտէ տէյիլ տիր :
Անճագ շիմտիեէ գատար լէքէսիզ գալմըշ օլան Տօրէյ ֆա-
միլեասընըն նամուսունա լէքէ կէթիրմիշ տիր :

Պիչարէ բէտէր պու սէօզիւ իշիթտիկինտէ , գուլագ
թօզլարը ճան վէրմէք հալինտէ պուլունանլարա մախսուս պիր
թէր իլէ ըսլանարագ :

— Տօրէյ ֆամիլեասընըն նամուսունա լէքէ մի կէթիր-
մէք . սէօյլէտիկինիզի էյիճէ տիւշիւնիւ եօրմուսունուզ , տէյի
պէեան իյլէտի :

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի սէօյլէտիկիւմ հագըզէթ տիր .
հագըզէթ նէ՛ տէրէճէ վէթիմ վէ զալըմանէ օլսա , եինէ ա-
նը թէմափիյէ թէլագգը իթմէք լագըմ տըր : Պիր ազ էվվէլ
քէմալը իֆթիխար վէ զուրուր իլէ պէեան իթտիկինիզ պա-
քիրէլիք մէվճուտ տէյիլ տիր : Հանրիէթ՝ սիղէ տէ վալիտէ-
սինի տէ վէ միւսաատէնիզլէ քէնտիսինի սէվմիշ օլան պէնի
տէ ալտաթմըշ տըր :

Մ. Տօրէյ՝ իքի էլլէրէյլէ պաշընը թուլուպ , մէյեուսի-
եէթլէ սըգտը վէ պատէհու ,

— Իֆատէլլէրինիզի իշիտիեօրում , ֆագաթ նէ տէմէք

խթէտիկինիդի անլաեամաեօրում. . . Պու սէօզլէրինիզին մա-
նէասը նէ՞ տիր, տէտի :

— Մանէասը շու տուր քի, Հանրիէթին պիր աշըգը վար
տըր :

Պու սօն քէլամլէր՝ Մ. Տօրէյին իւզէրինտէ տէհչէթլի
պիր թէէսիր հասըլ իտիպ, տիչէրի եէքաիկէրինէ չարբը-
տըղը կիպի, եումրուգլարընը տախի սըգտը, վէ սիմասը՝
թէհտիտավէր պիր հալ քէսպ իտէրէք :

— Պիր աշըգը՞ մը . . . գըզըմըն պիր աշըգը՞ մը վար տըր.
եալան սէօյլէեօրսունուզ, տէյի նիտա իթտի :

— Քէտէրինիզտէն նաչի զաթէն չայեանը մաազէրէթ օ-
լան պու թահգիրինիզէ ափվ իտէրիմ. . . պունտան գաթի-
նազար, օ թահգիրին պանա շումուլի եօգ տուր. չիւնքի թա-
պիպ օլմագլըղըմլա հաքըգէթի հալի աչիքեարէն կէօրտիւմ :

— Փագաթ կէօրտիւկիւնիւզ նէ՞ տիր :

— Իճրա իտիլմիշ օլան խէթա . . . օ խէթա քէթմ վէ
ինքեար իտիլէմէզ . . . անըն իսպաթը հաեաթիսի՝ Հանրիէթին
րահմինտէ մէվճուտ տուր :

Մ. Տօրէյ. - (եէլիսի աղիմ իլէ.) Նէ՞ տիեօրսունուզ,
իսպաթը հաեաթիսի մի :

— Էվվէթ :

— Հանրիէթ համիլէ՞ մի տիր :

— Էվվէթ, ագալլի տէօրթ այտան պէրի համիլէ տիր :

Շիւպհէեէ ասլա մահէլլ պրագմահան պու թէէմինաթը
գաթիեէ գարշըսընտա, Մ. Տօրէյ՝ առէթա ճիննէթ քէսպ
իթմիշճէսինէ, վէ հագըգէթի հալէ գարշը մէյեուսանէ մու-
գավէմէթէ սայ իտէրէք :

— Գապիլ տէյիլ տիր . . . գապիլ տէյիլ տիր . . . գա-
պիլ տէյիլ տիր . . . խայր, գըզըմըն աշըգը եօգ տուր . . .
գըզըմ պաքիրէ վէ բաքտամէն տիր : Սէօյլէտիքլէրինիզ սըրֆ
ալչագճա եալան վէ չայեանը թահգիր իֆթիրա տըր, տէտի :
Ժօրթ Լամար հընչգըրտաեարագ շու սէօզլէրի իրատ իթ-
տի :

— Փագաթ կէօրմէեօրսունուզ քի, պէն տէ միւզթարըպ

պուլուննուհորում... Պէնիմ տէ թա գալպկեահըմտան վու-
րուլմուշ օլտուղումու տէրք ի՞թմէքօրմուսունուզ... Բէք էյի
պիլիրսինիզ քի, պէն չօգտան պէրի Հանրիէթի քէմալը պշգլէ
սէվէրիմ... Պէն տէ սիզին գտտար անըն պիսուքուղունա,
պաքիրէլիկինէ ինանմագտա իտիմ... Լաքին մահզա մուհապ-
պէթ իւզէրինէ թէէսսիս իտիմիշ օլան վէ միւսթագպէլէ, վէ
սաատէթի հալէ միւթէալիզ պուլունան քեաֆֆէյի թասաւ-
վուրլար տէֆաթէն մահվ օլուպ, պիլծիւմէ խօշ թիւեալար
պէրհալա օլուեօրլար. պէն իսէ, շու տազըգատա պէտ-
պախթ, հէմ բէք զիեատէ պէտպախթըմ:

Կէնճ թապիպին կէօզ եաշլարընը, վէ սատէ, ֆագաթ
միւէսսիր պիր թարզտա իզհար իթմէքտէ օլտուղու մէյեու.
սիեթի անթմէեի կէօրմէքլէ, Մ. Տօրէյ՝ թապիի օլան սէպա-
թընը պիր տէրէճէ քէսպ իտիպ, ԺօրԺուն եանընա եագ-
լաշտը, վէ անըն էլինի թուլթուպ,

— Լաքին էկէր պու խուսուստա սէն եանըլըեօր իպէն,
տէտի:

— Եանըլմագ իչին հաեաթըմըն նըսֆընը ֆէտա իտէր
իտիմ. թէէսսիւֆ փտէրիմ քի պու պապտէ եանըլմաեա իմ-
քեան եօգ տուր:

— Տիմէք Հանրիէթին նամուսու սէքթէտար օլմուշ տուր.
տիմէք Հանրիէթ համիլէ տիր:

— Էվվէթ:

Մ. Տօրէյ՝ ազիմ սօղուգ գանլըլըղլա պիր միւտտէթ
սիւքիւթտէն սօնրա,

— Էօյլէ իսէ, պէն տէ անը էօլտիւրէճէեիմ, տէեի
պէեան իյլէտի:

ԺօրԺ. — (Օթուրտուղու եէրտէն սըչրաեարագ.) Էօլ-
տիւրմէք մի, Հանրիէթի՞ մի էօլտիւրէճէքսինիզ:

— Էօյլէ խէթալար վար տըր քի, ճինաեթ գապիլին-
տէն տիրէր: Օ պէնիմ իսմիմին նամուսունու էօլտիւրտիւ.
պէն տէ ատալէթի իճրա իթմէք իսթէրիմ:

— Պէօյլէ պիր մուսմէլէեի ատալէթ մի թէսմիեէ իտի-
եօրսունուզ, Հիշ տիւշիւնմէեօրմուսունուզ քի, Հանրիէթ վէ-

Փաթ իտեճէք օլուր իսէ, պիչտրէնին սատէտիլիկինտէն, ատէմի թէճրիւպէսինտէն վէ պէլքի պիր ճիննէթ էնասընտա միւպթէլա օլմուշ օլտուշու աշգ ու մուհապպէթինտէն իս թիֆատէ իթմիշ պուլունան օ ալլազ, օ խապիս, վէ հէման եէկեանէ միւթթէհիմ, ճէզատան մուաֆ գալաճագ տըր:

Մ. Տօրէյ՝ իզհարը հիտտէթ էթտի, վէ ժօրթ շու եօլտա քէլամընա տէվամ իլլէտի:

— Պէնի տինլէլինիզ, իզհարը հիտտէթ է հագգընըզ պուլունտուղու ինքեար օլունամագ, լաքին պունուն նէթիճէլէրի, հիտտէթինիզէ սէպէպ օլմուշ օլան ճինաեթտէն տահա ֆէնա օլաճաղընը նագարը տիգգաթտան տուր իթմէմէլիսինիզ: Ֆիլվագը Հանրիէթ պիր խէթատա պուլունմուշ տուր, հալ պու քի պու խէթանը խաֆիֆլէթէն պաղը ահվալին վիճուտի խաթըրա կէլէմէզ մի:

— Գապահաթընը խաֆիֆլէթէն ահվալտէն հիշ պիրիսինի գապուլ իթմէմ:

— Հագգընընըզ . . . շիւպհէսիզ սիզին գըզընըզ, վէ քիւնքի կիւնէ գատար պէնիմ նիշանլըմ օլան Հանրիէթ, հէր կիւն, հէր սաաթ վուգուա կէլէն տարմի թաստիեաթա թէս լիմ օլմուշ տուր: Ինսանըն էվվէլա ագընը ալան վէ սօնրա էն զիեատէ աշիքեար կէօրէնլէրին պիլէ կէօզլէրի իւզէրինէ գալըն պիր նիգապ գաբաթան աշգ ու սէվտալարտոն պիրինէ պէսպէլլի իսթէմէեէրէք վէ պիլմէեէրէք մուվաֆֆագաթ կէօսթէրմիշ տիր: Հէր հալտէ քէնտիսի գապահաթլը տըր, չիւնքի հէմ սիզին, հէմ պէնիմ գանըմը շայեանը թէէսսիւֆ պիր թարղտա ագըթմագտա տըր, հաեաթըմը մահվ իթմէքտէ տիր, լաքին թէքրար իտէրիմ, ասըլ գապահաթ սահիպի քէնտիսի տէյիլ տիր: Ասըլ միւթթէհիմ՝ անըն կէօզլէրինի գամաշտըրան, վէ նամուսունու սիրգաթ իթմիշ օլան տըր . . . Իշթէ օ խապիսին քիմ օլտուղունու անլամագ լազըմ տըր . . . օ ալլաղը ճէզալանտըրմագ կէրէք տիր:

— Ա՛հ, իսմինի էօյրէնտիկիմ հալտէ . . .

— Իսմինի էօյրէնտիկինիզ հալտէ, սիզ պիր բէտէր օլմանըզա քէնտիսինի արամաեա կիթմէեիպ, նիշանլը պու:

լունտուղում ճիհէթլէ, պէն կիտէճէճիմ, օ հաքէ եէմին ի-
տէրիմ քի, ինթիգամըմըղը միւքէմէլէն ալաճաղըղ:

Մ. Տօրէյ՝ ԺօրԺուն գօլունտան թուԹարագ:

— Կէ՛լ, օղլում, կէ՛լ... չիմտի քիմ՝ օլտուղունու անլա-
րըղ... ճինաեէթինի իգրար իթմէսի, վէ ճանինին իսմինի
պիլտիրմէսի լաղըմ տըր, տէյի պէեան իյլէտի:

ԺօրԺ, պիր արա ըիւճաթ հարէքէթի կէօսթէրտի, վէ
եաժաշ սէտա իլէ,

— Հոնրիէթ պէնիմ հուզուրումտա՞մը իգրար իտէճէք
տիր, տէտի:

— Իճապ իտէրսէ, ճիւմլէ հուզուրընտա իգրարը ճիւրմ
իտէճէք տիր:

— Փագաթ սա՛գընընըղ:

— Նէ՛տէն սագընաճաղըմ:

— Ումուժի վէ ալէնի ըէղալէթտէն վէ նամուսուղլուգ-
տան, չիւնքի պունլարտան իճթինապ իթմէք, վէ վուգու
պուլմըշ օլան խէթաեը կիզլէմէք գապիլ տիր: Թէքրար ի-
տէրիմ, էմրի պասիրէթի էլտէն պրագմաեըն,

Մ. Տօրէյ՝ քէնտիսինէ մալիք օլմատըղը ճիհէթլէ,

— Էմրի պասիրէթէ նէ՛ լիւզում վար տըր. ալչագլըգ
թօխումունու էքմիշ օլանլար՝ նամուսուղլըգ մէյվէսինի թօք-
լամալըտըրլար: — Էվլատըմըն մահֆընա սէպէպ օլմուշ օլան
ալչաղըն իսմինի անլամագ իսթէրիմ, տէտի:

Պէօյլէ տիեերէք պիչահէ բէտէր՝ ԺօրԺու պիրլիքտէ կէօ-
թիւրտիւ, վէ օ տախի մուխալիֆէթ իթմէտի:

Ձէնտ տագըգա էվլէլ, Մ. Տօրէյ իլէ կէնճ թապիպին
պաղթէթէն տիչարը չըգմալարը, վէ թապիպին սիմասընտա
կէօրիւլէն ղարիպ հալ, վալիտէ իլէ քէրիմէսինի տէհչէթլի
պիր հալը իղթիրապ վէ էնտիչէտէ պրագմըշ օլտուղունտան,
մէրգումէլէրին հէր կէօնա ղաննիեաթտա պուլունմաեա վէ
գօրգու իչինտէ օլմաեա հագլարը վար իտի: Պինապէրին էվ-
լէլ էմիրտէ հանրիէթ,

— Եա՛ Րապպի, եա՛ Րապպի... վալիտէճիեիմ՝ պու
եօլտա հարէքէթէ սէպէպ նէ՛ տիր... ԴօրԺ պէնի ատէթա

գորգուտուեոր . . . զանն իտիեօրում քի սիդի տէ գորգուծ մանա չալըլըեօր . . . հար պու քի պէն , ահվալը սըհհիեէմին պէրքէմալ օլտուղունու հիսս իտիեօրում : Խնսան՝ գուվվէթի պէրքէմալ օլարագ հիչ էօլիւր միւ , տէաի :

Մատամ Տօրէյ՝ գօլլարընը եէկտիկէրինէ գպվուչտու րարագ հընչգըրտամագտա օլուպ , անճագ , էէվլատըմ . . . էվլատըմ . . . յտիեէպիլտիկի :

Հանրիէթ . - վալիտէճիեիմ պէնի տինլէ , ըէճա իտէ րիմ սաքին օլ . . . սէպէպի պուլունման մէյեուսիեէթին ֆէնալըղըմը մուճիպ օլուեօր :

Պիչարէ գատընճըղաղ գըզընը գուճագլաեըպ , պիտտէ ֆաթ էօբտիւ , վէ խասթա իսէ վալիտէսինին՝ աղլատըղընը կէօրմէքլէ քէնտիսի տէ աղլաեարագ , իֆատաթընա շու եօլ տա տէվամ իթտի :

— Բէճա իտէրիմ վալիտէճիեիմ , ալթիւսթ օլմաա . . . էկէր ժօրթ Լամար պէնի թէհլիքէտէ զանն իտիեօր իսէ , եա նըլըեօր : Հագգըմտա օլան ֆէվգէլատէ մուհապպէթի քէն տիսինի խէեալաթ վէ էվհամա տիւչիւրիւեօր . . . Պէն միւզտա րըպըմ , ֆագաթ խասթա տէյիլիմ : - Պու խուսուսու քէնտի սինտէն տահա էյի պիլիլիմ , իւզէրիմտէքի ֆէնալըգ կէչտի զանն իտիեօրում . . . թէպէսսիւմ իտիեօրում , սէնի տէրա ղուչ իյլէեօրում , վէ պիր աղտան աեաղա գալգաճաղըմ : Պաղչէտէ պիլիլիքտէ տօլաչըրըղ . . . պէն իւզէրիմի կիւզէլճէ մուհաֆաղա իտէրիմ . . . պու սուրէթլէ կիւնէչին սօն զի եալարընտան իսթիֆատէ իտէրիլ :

— Լաֆին պու խուսուս սէնին իչին ֆաիտէլի օլմաղ զանն իտէրիմ : Եաթագտա եաթմագլըղըն տահա խայըրլը տըր :

— Խայր , խայր , ժօրթ վէ բէտէրիմ պիր աղտան կէլէճէք տիրլէր : Պէնի աեագտա պուլմալարընը իսթէրիմ . . . անլէրի , հաթթա պիղգաթ քէնտիմի թէէմին իթմէք իսթէրիմ :

Մուճիպինճէ Հանրիէթ , քէյֆլի պիր հալտէ եաթաղըն տան աթլաեըպ , աճէլէթէն էսվապընը կիեինմէկէ պաչատը :

38

Մատամ Տօրէյ, պու արա ագլը պաշընտան կիթմիշ օլտուղու հալտէ, գըզընըն իհթիմալ քի էմրի պասիրէթ հիւլաֆընտա պուլունան գարարընա մուխալիֆէթ իթմէք իգթիտարընը հայիզ պուլունմամագտա վէ շու սէօզլէրի թէքրարլամագտա իտի:

— Լաքին պու եարտըղըն տիվանէլիք տիր... սէնին սըթման վար տըր. պիր ազ էվվէլ ժօրթ պու խուսուսու պէեան իթտի: Պու ճիւմէ իլէ սէն՝ անըն ըէյինի ալմագտան աեաղա գալգըեօրսուն. քէնտինի տահա զիեատէ թէհլիքէեէ գօեօրսուն:

— Խայր, վալիտէճիեիմ, պէն քէնտիմի աշա թէհլիքէեէ գօյմաեօրում... զահմէթսիզէ եիւրիւեօրում... հիշ պիր աճը հիսս իթմէեօրում... տիմէք էյիլէշտիմ, վէ շու էլպիսէմին գումաշը տահա զիեատէ ըսըթըճը օլտուղունտան, անը կիեինմէք իսթէրիմ, տէտի:

Յիլվագը Հանրիէթ պէեազ ֆանէլատան էնլի պիր էլպիսէ կիեինիպ, պիրտէն պիրէ,

— Ղարիպ շէյ տիր քի, պիր գաշ կիւնտէն պէրու էն էնլի էլպիսէլէրիմ պիլէ վիճուտիմէ տարալմըշ կիպի կէօրիւնիւեօր... Պու սիննիմտէ շիշմանլանմագտան ասլա խօշանմամ, տէյի պէեան իյլէտի:

Մատամ Տօրէյ, Անէթին, քէնտի կէնճ էֆէնտիսինի տիգգաթլէ կիեինտիրմէքտէ օլտուղունու պիլտիկինտէն, մէզպուրէնին թուալէթի թէրթիպի էսնասընտա հազըր պուլունմանը առէթ իթմէմիշ իտի: Պինապէրին մաքինավարի սուրէթտէ Հանրիէթէ պագմասընտա, գօրսէսինին վիճուտինէ եանաշմագտա օլմատըղընը միւշահէտէ իլէ տիթրէտի, վէ տէրհալ գըզընըն եանընա կիտէրէք,

— Ֆիլվագը պու ֆիսթան կէնիշ իտի , պու կիւն իսէ , վիճուտինի թագերիգ իթմէքտէ օլտուղու զանն օլունուեօր , տէյի պէեան իյլէտի :

Մէրգումէ պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն , օտանըն գաբուսու շիտտէթլի պիր եիթմէ իլէ աչըլըպ , Մ. Տօրէյ՝ ժօրթ իլէ պիրլիքտէ իչէրի կիրտի :

Մէրգումլարըն լէհճէլէրի ֆէվգէլատէ սօլմուշ օլուպ , հէման թանըլմազ հալէ կէլմիշլէր իտի :

Ժօրթ , Հանրիէթի աեագտա կէօրտիւկիւնտէ , տէրհալ քէնտիսինէ աթֆը նազար իթտի , վէ քիբրիքլէրիլէ տօտագլարը տիթրէտի :

Մ. Տօրէյ , սիմասը միւտհիշ պիր հալ քէսպ իթմիշ օլարագ , գըզընա տօղրու իլէրլէմէսինտէ , մատամ Տօրէյ՝ հիշ պիր չէյտէն խապէրտար օլմաաըլը ճիհէթլէ , զէվճինէ խիթապ իտէրէք :

— Բէճա իտէրիմ , պիզի թէէմին իտին . . . չաբուգ պիզի միւսթէրիհ գըլըն , տէյի պէեան իյլէտի :

Հալ պու քի Մ. Տօրէյ՝ զէվճէսինի պերթարաֆ իտէրէք , Հանրիէթէ գատար եիւրիւտիւ , վէ գօլլարընը կէօքսիւ իւզէրինտէ գավուշտուրմուշ , վէ կէօզլէրի հիտտէթ ու զազապընտան նաշի հատտէն զիեատէ բարլամագտա պուլունմուշ օլտուղու հալտէ , մեզպուրէնին գարչըսընտա տուրտու :

Պատէհու սերթ պիր սէտա իլէ . — Աեազա գալգմըշսընըք . . . բէք ալէա , Պիր միւթթէհիմէ եագըչան վազիեթտէ պուլունմանըք միւնասիպ տիր , տէտի :

Մատամ Տօրէյ պու քէլիմէլէրի , խուսուսիյլէ պունլարըն թարզը թէլէֆֆիւզիւնիւ իշիթտիկինտէ , իիքլէրինէ գատար պուզ կիպի տօնտուղունու հիսս իթտի : Հանրիէթ իսէ , տիւչարը տէհչէթ օլարագ վէ ըիւեա կէօրմէքտէ օլտուղունու զանն իտէրէք : պիր աաըմ ըիւճաթլէ ,

— Պապաճըղըմ , պու նէ՞ տիմէք տիր , տէյի պէեան իյլէտի :

Մ. Տօրէյ . — Տիզ չէ՞օք , տէյի ամիրճէ պաղըրտը :

Մատամ Տօրէյ՝ մէրգումա գօշուպ , գօլլարընը աչարագ ,

— Աղիզիմ, նէ՛ տիմէք իսթէեօրսուն, պէնի գօրգուտու-
եօրսուն, տէյի պէեան իթտի :

— Նէ տիմէք մի իսթէեօրում: Նէ տիմէք իսթէտիկիմի
պիր ազտան անլաեաճագսընը :

Պիչարէ վալիտէ սարսըլարագ, աեագտա տուրմաղա իգ-
թիտարը գալմատըղընտան, եէրէ տիւշմէմէք իւզրէ տաեան-
տը :

Մ. Տօրէյ. — (Թէքրար գըղընա խիթապէն վէ ամիրճէ .)
Տիղ չէօք, տիղ չէօք :

Պու տէֆա Հանրիէթ շու եօլտա ճէվապա աղաղ իյլէտի .

— Էֆէնտի բէտէր, եալընըղ ճէնապը Հագգա տուա
իթմէք, վէ եախօտ իշլէնմիշ օլան պիր խէթատան տօլաեր
աֆվլըգ տիլէմէք իւզրէ տիղ չէօքերլէր: Պէն իսէ, պու սա-
պահ տուամը իթտիմ, վէ հիշ պիր խէթա իշլէմէտիմ, Պինաէն
ալէյհ, աֆվլըգ տիլէմէկէ պօրճում եօգ տուր :

Մ. Տօրէյին սիմասը թէհտիտամիղ իքէն, վահշիեէթ
քէսպ իթտի, վէ պաղըրարագ :

— Էտէպսիղլիկին սօն տէրէճէսինէ վարմը, տէտի, վէ
Հանրիէթին պիլէկինի թութուպ, գըրմագ ըատտէսինտէ սը-
գարագ, իւշիւնճիւ տէֆա,

— Տիղ չէօք, տիղ չէօք տիեօրում, տէյի թէքրարլա-
տը :

Ձէվալը գըղճըղաղ՝ քէտէր վէ էլէմինտէն նաշի ըէֆը
սէտա իտիպ, իքի տիղ իւզէրինէ կէլտի :

Մատամ Տօրէյ իսէ. — Գըղըմ, գըղըմ... տէյի նիտա
իտիպ. վէ զէվճինէ խիթապլէ, — Ֆիլիպ, պիչարէեի թէլէֆ
իտիեօրսուն, տէտի :

— Քեա՛չքի թէլէֆ օլսա իտի :

— Թէլէֆ մի օլսա իտի... գըղըմ մը... նէ տիեօ-
սուն, Ֆիլիբ, ագլընա՛ մը կէլտի :

Հանրիէթ. — (Իքի էլլէրինի եէկտիկէրինէ գավուշտու-
րարագ .) Պա՛պաճըղըմ, պէն նէ՛ եաբտըմ...

— Հալէա սօրմաղա ճէսարէթ իտիեօրսուն. հա՛, ալ-
չա՛գ...

Մատամ Տօրէյ թէքրար սեօղէ դարըշարագ, հիտտէթ-
լէ,

— Հեմ տէ գըղըմը ալչագ թէսմիեէ իտիեօրսուն: Ֆի-
լիպ, սէն ագլընը զայպ իթմիշսին... Պու հիտտէթէ, պու
թէհաիպէրէ վէ պու հագարէթլէրէ նէ՞ սէպէպ վար տըր,
տէյի սիւալ իթտի:

— Սէպէպ մի... սէպէպինի քէնտիսի սէօյլէսին. քէն-
տիսինէ սիւալ էթ քի, քէնտինին վէ պիղիմ նամուսուսուզու
նէ՞ եարտը: Նամուսունու բայիմալ իթմիշ օլան ալչաղըն,
եանի ալըղընըն իսմինի քէնտիսինտէն սօր:

Հանրիէթ, պու քէլամլէրի իշիտինճէ սօլուեարագ, վէ սի-
մասը ֆէվգէլատէ գըղարարագ, պիր սըշրաեըշտա, աեաղա
գալգտըն վէ մատամ Տօրէյ տախի իրի էլինի խըրթլաղընա
վաղ իթտիկինտէն, անճագ պէլլիսիզ պիր սէտա իլէ,

— Պշըգը՞ մի... աշըգը՞ մը, տէյի թէքրարլատը:
Կէնճ գըղ. — (Ագլը պաշընտան կիտէրէք.) Պէնիմ մի...
պէնիմ մի աշըգըմ վար տըր, պապաճըղըմ, նէ՞ տիեօրսու-
նուզ:

Մ. Տօրէյ. — Արթըգ եալանճըլըգ, էտէպսիզլիք էլվէրիւ
... Պու ութանմազ գըղ հագըգէթի ինքեարէ գալգըշըեօր
... հալ պու քի հագըգէթ մէյտանտա տուրուեօր... պիր
խայլի վագըթ քէօր վէ սատէտիլ օլարագ տիւշարը էնտիշէ
օլմամըզը մուճիպ օլմուշ պուլունան շու խասթալըղըն սէպէ-
պինի շիմտի անլատըգ:

Մատամ Տօրէյ. — Սիւպհա՛ն Ալլահ, սիւպհա՛ն Ալլահ...
իշիթտիկիմ սէօղլէրի անլամաեա գօրգուեօրում:

— Հէր նէ անլատըն իսէ, սահիհլիք տիր... էվվէթ, ար
ու հիճապ իտէճէք պիր հագըգէթ տիր:

— Աճա՛յիպ, Հանրիէթ...

— Էվվէթ, Հանրիէթ էմնիյեթիմիզի սուի իսթիմալ իթ-
միշ... իսմիմիզի լէքէլէմիշ... քէնտի նամուսունու բայիմալ
իլլէմիշ, վէ քէնտի ալչագլըղընըն էսէրինի բահմինտէ թաշը-
մագտա պուլունմուշ տուր:

Պիշարէ վալիտէ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլաեարագ,

— Ե՛հ՝ Բապպի, նի՛չին ճանրմը ալմատըն, տէտի :

Պու արա Հանրիէթ, ճիննէթ քէսպ իթմիշ կիպի պիր հալտէ օլարագ, պիր թագըմ հարէքէթլէր վէ սաերգլաեան, լարա մախսուս պիր սէտա իլէ,

— Պէնտէն պահս օլունուեօր... պէնի իթհամ իտիեօրլար... նէ սէօյլէտիկինիզի տիւշիւնիւեօրմուսունուզ, Պէնիմ պիր աշրգըմ վար իմիշ... նամուսում բայիմալ օլմուշ իմիշ... ալշագլըղմըն էսէրինի րահմիմտէ թաշըմագտա իմիշիմ... Լաքին պու դատար ազվիեաթ ճանվէրլիք տիր... սիզ տէ պու շէյլէրէ ինանրեօրսունուզ, տէտի :

Մ. Տօրէյ. — (Հիտտէթի թէսկին օլունամագ պիր տէրէճէտէ օլարագ.) Նամուսունու բայիմալ իտէն ալշաղըն իսմինի սէօյլէ :

Մատամ Տօրէյ. — Ֆիլիբ... Ֆիլիբ... սուս օլ... պու միւմքինսիզ շէյ տիր... էվվէթ, հէր նէ դատար կէօս, թէրիշ էօյլէ իսէ տէ, թէքրար իտէրիմ քի, պէօյլէ պիր շէյ դապիլ տէյիլ տիր... գըղըմ միւթթէհիմ տէյիլ տիր, վէ օլամագ :

Հանրիէթ՝ պիր մէլճա պուլմագ իւզրէ վալիտէսինին գուճաղընա տիւշտիւ, ֆագաթ Մ. Տօրէյ՝ մէզպուրէեի շիտտէթլէ վալիտէսինին աղուշունտան աերըարագ,

— Օ իսմի... օ իսմի պիլմէք իսթէրիմ... ճէվապ վէք, եօգսա սէնի աեաղըմըն ալթընտա էզէրիմ, տէյի պէեան իյլէտ տի :

Հանրիէթ, թէքմիլ վիճուտիյլէ պիթրէմէքտէ օլմասըյլա, մէյեուսանէ սուրէթտէ աթիտէքի սէօզլէրի իրաա իթտի :

— Ե՛հ սիզ մէճնուն օլմուշսունուզ, եախօտ պէն մէճնուն օլմագտաերմ, Սիզ պէնտէն պիր ատէմին իսմինի սիւալ իտիեօրսունուզ... հանկը ատէմին. հանկը իսմի սիզէ պիլ տիրէեիմ... նէ՛ վագը օլտու... սիզէ նէ՛ ճէվապ վէրէպիլիբիմ... պէնի նի՛չին իթհամ իթտիկինիզի պագալըմ անլաեօրմուեում... պանա ալշագլըղտան նամուսունուզլուգտան պահս իտիեօրսունուզ... պէն՝ նամուսումա լէքէ կէթիլէճէք պիր հարէքէթտէ՛ մի պուլունտում... ֆագաթ նա՛

սըլ, հաճկը խոստուտա : Սիզ, ԺօրԺ, սիզ, քի է՛ն էյի տօս-
թում թէսմիեէ իտիեօրտում, նամուսումու լէքէտար իթմիչ
օլտուղումու բէտէրիմին ֆիքրինտէ հասըլ իթտինիզ, վէ սիզ
տէ, պապաճըղըմ. պունա ինանտընըզ : - Հիչ օլմազսա, իշ-
լէտիկիմ ձինաեէթ, խէթա հէր նէ իսէ, անը սէօյլէեին,
զիրա ճէնապը Ալլահ մուվաճճէհէսինտէ եէմին իտէրիմ քի,
պէնիմ հիչ պիր շէյտէն խապէրիմ եօզ տուր :

Մ. Տօրէյ՝ եումրուգլարընը սըգարագ,

— Պիրինի սէվմէքտէ օլտուղունու ինքեա՛ր մը իտիեօր-
տուն, տէյի խիթապ իթտի :

— Խայր, ինքեար իթմէեօրում... էվլէթ. պիրինի սէ-
վէր իտիմ, վէ էլան տա սէվէրիմ :

— Ի՛մ տիր. սէօյլէ՛, չաբուգ սէօյլէ՛ :

Հանրիէթ. - (Հէօնկիւր հէօնկիւր աղլաեարագ, վէ
ԺօրԺու կէօսթէրէրէք,) Օ տուր :

ԺօրԺ, պիշարէ գըզ քէնտիսինի կէօսթէրտիկի սըրատա,
պաշընը չէվիրտի :

Մ. Տօրէյ, - Եալան սէօյլէեօրտուն :

Հանրիէթ. - Էկէր պանա ինանմագ իսթմէեօր իսէնիզ,
սիւքիւթ իթմէքլիկիմ էվլէա տըր... սիւքիւթ իտէրիմ :

Մ. Տօրէյ. - Պիզիմ խապէրիմիզ օլմաեարագ, պիր ա-
տէմ պիր թագրիպ սանա եագլաշմըշ... խօշ քէլամէր իլէ
սէնի տինլէթմիշ... աշգ ու սէվտատան սանա պահս իթմիշ,
վէ սէն տէ մէրգումու, լաեըզ օլտուղու իւզրէ թահգիրլէ
րէտտ վէ թարտ իտէճէք եէրտէ, քէնտիսինէ գուլագ վէր-
միշսին, վէ անլաշըլմաեան պիր ճիննէթ սըրասընտա, օ խա-
պիսէ թէսլիմ օլմուշտուն... իգրար էթ, պէօյլէ օլմատը մը :

Հանրիէթ. - (Եիւզիւնիւ իքի էլլէրիյէ կիզլէեէրէք թիւ-
ճաթ իթտի.) Լաքին պու եօլտա պիր իգրարտա պուլթնմագ՝
եալանճըլըզն է՛ն զիեատէ ալադճասը տըր : Պէ՛ն մի, սիզին
թանըմատըղընըզ պիր ատէմին աշըգպազանէ սէօզլէրինի տին-
լէմիշիմ... Պէ՛ն մի անը սէվմիշիմ, պէ՛ն մի վիճուտիմլէ րու-
հումլա օնա թէսլիմ օլմուշում... ա՛հ պապաճըղըմ, սիզ
պէնի բէք ֆէնա թահգիր իտիեօրտունուզ :

Մ. Տօրէյ . - Լաքին պու գապահածըն . . . պու ճինանէ .
թին մահուու ուարագ տիւնեան կէլէճէք ուան շօճուղա
նէ՞ տիեէլիմ :

Հանրիէթ . - (Հայրէթլէ վէ կէօղլէրի հատտէն զիեատէ
աշըլարագ .) Չօճուգ մու . . . չօճուգ մու . . . խայր , խայր , եա
րիւեա կէօրիւեօրում , եախօտ թէճէննիւն իտիեօրում :

— Խայր , բիւեա կէօրմէեօրսուն , թէճէննիւն տէ իթմէ-
եօրսուն : Մատէմ քի ինքեար կէլէմէեօր իսէն , մատէմ քի
համիլէլիկին սէնի էլէ վէրիեօր իսէ , հէր շէյի իգրար էթ . . .
Պու օյնատըղըն օեուն՝ մէքրուհ վէ մէնփուր պիր գօմէտիա
տըր , ֆայտէսի տէ եօգ տուր . . . իգրար էթ տիեօրում :

Մ. Տօրէյին հիտտէթի պու արա պիր ազ թէսկին օյմուշ
օլուպ , հէման գարշըսընտաքինի վուրմագ , անը էօլտիւրմէք
տէրէճէսինտէ զազապ իչինտէ տէյիլ իտի իսէ տէ , Հանրիէ-
թին աշըգը ֆարզ իթտիկի շախսըն իսմինի անլամագ իտտաա-
սընտա էլան սէպաթ իտիեօրտու : Մատամ Տօրէյ՝ չու եօլ-
տա իֆատէեէ աղազ իթտի :

— Դը՛ղըմ , վագը օլան խէթա բէք պիւեիւք տիւր , լա-
քին պիզիմ սանա օլան մուհապպէթիմիզ տէ թիւքէնմէզ տէ-
րէճէտէ տիր : Պունտան գաթինազար թամիրի գապուլ օլմա-
եան հիչ պիր խէթա տախի եօգ տուր : Իմտի , սէնի պաշտան
շըգարմըշ օլան ատէմին իսմի հէր նէ իսէ , իգրար էթ :

Պիչարէ գըզըղազ՝ անլաեամատըղը պու գատար հագգ-
սըզ իֆթիւրալար գարշընտա թագաթ վէ մէճալի գալմաեա-
րագ , աթիտէքի սէօղլէր իլէ վալիտէսինէ մուգապէլէ իթ-
տի :

— Սի՛զ տէ մի , վալիտէճիեիմ , սի՛զ տէ մի պէնի գապա-
հաթլը զանն իտիեօրսունուզ . . . Եա՛ Բապպի , եա՛ գատիր
Ալլահ , տիմէք սիզտէն զայրի քիմսէեէ իւմիտիմ գալմատը :
Սիզ պէնիմ բուհումու օգուեօրսունուզ . . . պէնի լէքէտաքի-
տէն շիւպհէլէրտէն տօլաեը նէ՛ տէրէճէ միւզթարըպ օլտու-
ղումու պիլիեօրսունուզ : Սիզ , պէնիմ պիսուչ , պիկիւնահ օլ-
տուղումու պիլիւրսինիզ :

Պատէհու ղէվալը գըզըղազ , մէմուլին զայրի պիր հա-

ընթերցել տիղ չեօքիւպ, իֆատաթընա շու եօլտա տէվամ էյ-
լէտի .

— Էֆէնտի բէտէր . . . սէվկիւլիւ վալիտէճիբիմ . . . վէ
սի՛զ, աղիզիմ ժօրթ, պա՛գըն, տիղ իւզէրինէ կէլէրէք սիզէ
խիթապ իտիեօրում . . . սիզէ ճէվապ վէրիեօրում . . . սիզէ նի-
եազ իտիեօրում . . . Արթըգ պէնի թաղեիգ իթմէն . . . պէ-
նի մէյեու գըլմաերն . . . Շիւպհէլէրինիգ լաերգըյա տէրք
իտէմէեօրում, ֆագաթ պէնի լէքէտար իտիճի չէյլէր օլտու-
ղունու անլաեօրում . . . Սիզէ պիր իսիմ պիւտիւմէքլիկիմի իս-
թէեօրսունուզ . . . պիր իսիմ . . . ֆագաթ նէ՛ իսիմ . . . քիմին
իսմի . . . պէն տէ պիւմէմ . . . պէն պիր չէյ եաբմատըմ . . .
Ճէնապը Ալլահ հուզուրունտա, վէ վալիտէմէ օլան մուհապ-
պէթիմ իւզէրինէ սիզէ եէմին իտէրիմ քի, ար ու հիճապ ի-
տէճէք հիչ պիր կէօնա հալ ու հարէքէթտէ պուլունմատըմ .
Պու սէօզլէր, խուսուսիյլէ պու սէօզլէրին սուրէթի թէ-
լէֆֆիւզիւ՝ ժօրթ Լամարը տիթրէթմէքլէ, մերգում Հանրիէ-
թէ տօղրու իլէրլէտի, վէ Մ. Տօրէյ արաբա կիրմէք իսթէ-
մէսինտէ, ժօրթ՝ պիր իշարէթ իթտի, վէ էլան տիղ չեօքմիւշ
օլան կէնճ գըզըն էլլէրինի թութուպ, եավաշնա աեաղա գալ-
տըրտըգտան սօնրա, թաթլը պիր սէտա վէ վագաւրը պիր
թավը իլէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Հանրիէթ, սիզի շիմտի պէն իսթիճվապ իտէճէեիմ .
Պանա ճէվապ վէրմէք իսթէրմիսինիզ .

Պիշարէ գըզճըղազ հընչկըրտամասընտան նաչի պօղուլ-
մագ ըատտէսինէ կէլմիշ օլտուղու հալտէ, սէօյլէեէմէտիկին-
տէն, պաշընը սալլամագլա, ճէվապ վէրէճէկինի անլաթտը .
կէնճ թապիպ՝ շու սուրէթլէ իֆատէեէ պաշլատը .

— Պիր ազ էվլէլ, պէնի սէվտիկինիզի սէօյլէեօրտունուզ .
Հանրիէթ . . . (Բէբէլէյէրէք .) Սէօյլէտիմ, վէ պու
սէօզիւմին տօղրու օլտուղունու թէէքիտ իտէրիմ .

— Պու քէլիմէլէրինիզ պանա բէք զիեատէ տօգունտու .

— Նիչին :

— Զիւնքի քէտէրիմի տահա զիեատէ արթըրտըլար ՝ Սիզ
տէ պիլիւսինիզ քի, պէն տալի սիզի սէվիեօրտում, վէ միւս .

Թագապետէ իսմիմի Թաշեւածաղընը վէ հաեաթըմա իշթի-
րաբ իտէճէկինիզի Մ. Տօրէյ իւմիտ իթտիրմիշ իտի :

« Իմտի շու սաաթտա նէ՛ տէրէճէ միւզտարըպ օլտու-
ղումու անլա՛եօրմուսունուզ :

« Հէնուզ իյզահ օլունամաեան տէհչէթլի պիր ֆէլա-
քէթ միւսթագպէլ վէ սաատէթ հագգընտաքի բարլագ իւ-
միտլէրի քիւլլիէն մահվ իթտի :

« Պէնիմ իշին հէր շէյ պիթտի , ֆագաթ պէլքի սիզ հէ-
նուզ մէսուտ օլապիլիրսինիզ :

« Թէհասիւֆլէ սէօյլէրիմ քի , սիզին՝ սիզի պաշտան չը-
գարմը օլան պիր ատէմէ գուրպան օլմուշ օլմագլըղընըզ
մուհագգագ տըր : Օ ինսաֆսըզ ատէմ՝ ալչագճա պիր օ-
եուն օյնամըշ տըր , լաքին էօյլէ ատէմլէր վար տըրքի , աչգ-
ու սէվտատան թէվլէլլիւտ իտէն հէր կիւնա ճինաեաթը իճ-
րաեէ քէնտիլէրինի մէհզուն զանն իտէրլէր վէ բէք չօգլար
նէզտինտէ էհլի նամուստան ատտ օլունուրլար :

« Իմտի միւթթէհիմ հէր քիմ իսէ , պիզէ իսմինի պիլտի-
րին քի , պիզ տէ վագը օլան ճինաեթինէ մուգապիլ , ճինա-
եթ մահսուլու օլան չօճուղուն իսմինի քէնտինէ հասր իթ-
մէքլէ , իշպու ֆէնալըղը պէրթարաֆ իյլէմէսի խուսուսընտա ,
քէնտիսինի իճպար իտէպիլէլիմ :

« Րէճա իտէրիմ Հանրիէթ ճէվապ վէրին . . . պիր գա-
րընտաշընըզ պուլունտուղունտա , նասըլ ճէվապ վէրէճէք
իտինիզ իսէ , պանա տա օ եօլտա ճէվապ վէրին :

Կէնճ գըզ ութանտըղընտան գըզարուր վէ ճէվապէ ա-
ղաղլէ ,

— Տիմէք պէն վալիտէ օլաճաղըմ , տէյի պէեան իյլէտի
Ժօրթ . - (Իքինճի տէֆա օլարագ .) Էվվէթ , տէտի :

Հանրիէթ՝ մէյեուսէն վէ մահզունէն պաշընը կէօքսիւ իւզէրինէ էյտի , վէ պիր գաչ սանիյեէ սիւքիւթտէն սօնրա պաշընը եօգարը գալտըրարագ քէսիք պիր սէտա իլէ , շու եօլտա իֆատաթտա պուլունտու ,

— Սիզ , սէվկիւիւ բէտէր , վէ սիզ ազիզիմ ժօրօ , պու կիւնէ գատար պիլմէտիկիմ էօմիւն պիր ճիհէթինի պու քէրէ պանա պիլտիրտինիզ : Պու կիւնէ գատար միւսթագիմ իւլ ախլէագ օլտուղումու կէօրմիւշսիւնիւղ տիւր , տէյիլ մի : Հիշ պիր զէման եալան սէօյլէտիկիմ իշիթմէմիշսինիզ տիր , տէյիլ մի : Իմտի պու կիւն Հազրէթը Իսա էֆէնտիմիզ իւզէրինէ եէմին իթտիկիմ հալտէ , պանա ինանաճաճմըսընըզ :

Կէնճ գըզ , պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա , պաշգա պիր հալ քէսպ իթմէքտէ օլուպ , էվլէլճէ սէսի զայիֆ իքէն , թէտրիճէն գուվլէթլէշմէքտէ վէ եաշարմըշ օլան կէօզլէրի բարլամագտա իտի .

Մէզպուրէ ֆիլ տիշիտէն իմալ իտիլմիշ օլտուղու հալտէ , միրուրը զէման իլէ սարարմըշ պուլունան տիր խաշը էլլէլէ իրաեէ իթմէքտէ իտի :

Ժօրօ մերգումէնին վագարլը թավր ու սէտասընտան միւթէէսսիր օլարագ .

— Էվլէթ , տէյի ճէվապ վէրտի :

Պու ճէվապ իւզէրինէ պիշարէ գըզճըղազ , սաղ էլինի տաիմա խաշա տօղրու ուզաթմըշ օլտուղու հալտէ ,

— Էօյլէ իռէ . շու մուգատտէս վէ մուազզէզ թասվիր իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի . պէն հէր կէօնա խէթատան պիսուչում . բուհում բաք տըր , ֆիքրիմ պիկիւնաճ տըր , վէ էկէր պէնիմ պիլմէտիկիմ վէ անլամատըղըմ պիր ճինաեէթ իշլէնմիշ տիր տէյի ֆարզ իտիլմէք լազըմ կէլիրսէ , պէն օ ճինաեէթէ գուրպան օլմուչում տուր , շէրիքի թէօհմէթ տէյիլիմ , տէտի :

Մ. Տօրէյ, զէվճէսի վէ ԺօրԺ. - (Իւշիւ պիւրլիքտէ .)
ձինստէթ մի :

— Էվվէթ :

Մատամ Տօրէյ. - Ֆագաթ, պէտան իթտիկին վէճհլէ ,
Ֆարզ իտիլմէսի լազըմ կէլէն պու ճինստէթ . . .

Հանրիէթ. - (Վալիտէսինին սէօղիւնիւ քէսէրէք .) Վա-
լիտէճիւմ, պու պապտէ արթըգ պէնտէն պիր շէյ սիւար
իթմէսինիզ, չիւնքի պիր շէյ պիլմէսօրում . . . պիլտիկիմ
րէզիլ վէ րըսվայ օլմուշ օլմամտան , վէ տիւնեատա քէնտի-
լէրինի էն զիեատէ սէվտիկիմ քիմսէլէր թարաֆրնտան հէ-
ման լանէթ իտիլմիշ պուլունմամտան , լաքին պու թահքիրա-
միզ մուամէլէիէ լաեըգ օլաճագ հիշ պիր կէօնա հարէքէթ
վէ մուամէլէտէ պուլունմուշ օլմատըղմտան , վէ պու կիւն-
քի կիւն էօլմէսի թէրճիհ իթմէքլիկիմտէն իպարէթ տիր , զի-
րա էկէր պու կիւնքի կիւն էօլմուշ օլսա իտիմ , տիւշարը
իզտիրապ օլմազ իտիմ : Պէլքի էլան պանա ինանմաեօրսու-
նուզ . Ֆագաթ , վագը օլան ազվիեաթընըղըն նէ տէրէճէ
ագլ ու մանթըգա մուղայիր իտուկինի լաեըգըլա միւլահա-
զա իտին . . . Էկէր պէն պիր ատէմ սէվմիշ օլսա իտիմ , վէ
էկէր գապիլի թամիր պիր խէթա իշլէմիշ պուլունսա իտիմ :
օ խէթատա հէմթէօհմէթիմ օլմուշ օլան շախսըն իսմինի սի-
զէ պիլտիրէրէք , « Պէնի օ ատէմ իլէ էվլէնտիրինիզ » տիմէ .
եէճէք մի իտիմ . չիւնքի լէքէլէմիշ օլտուղում Ֆարզ օլունան
նամուսումուն իեատէսի իշին , սիզին , օ ատէմ իլէ պէնի էվ-
լէնտիրմէեէ մուվաֆագաթ իտէճէկինիզէ չիւպհէ իթմէզ , վէ
իտէմէզ իտիմ :

Մատամ Տօրէյ. - Հագգըն վար տըր . պէն սանա ինան-
տըմ , վէ արթըգ չիւպհէ իթմէմ :

Պու վէճհլէ մատամ Տօրէյ. Հանրիէթի տէրաղուշ իթ-
տի , վէ զէվճի տէ ԺօրԺա եագլաշարագ , եավաշ սէտա իլէ ,

— Քէնտիսինին խապէրի օլմաեարագ , պիր ճինստէթ
վուգու պուլմուշ օլմասը իհթիմալտէն մի տիր , տէյի սիւալ
իթտի :

ԺօրԺ. - Էվվէթ , վէ պունու թաստիգէն սիզէ բէք չօգ

միսալար իրաւէ իտէպիլիրիմ, Ումարմ տալիսէ գուհուտա-
թը պու կիպի վագըալար իլէ մալամալ տըր, Շու եւ պու
սուրէթլէ զուհուրա կէլմիշ օլան պիր պայկընլըգ, վէ հիսսի-
եաթը զայսպ իտէճէք մէրթէպէտէ ույգու, պէօյլէ պիր ճի-
նաեթին իյգարնա սէպէպ օլապիլիր:

— Օ հալտէ պէօյլէ պիր ալչագլըղը իճրանէ միւթէճա-
սըր օլմուշ օլան խապիսին իսմինի հիշ պիր վագըթ անլաեա-
մաեաճաղըզ, վէ օ ալչագ տա ճէզատան խալի գալաճագ
տըր, իշթէ պու միւլահաղա պէնի թէլէֆ իտիեօր:

— Միւսաատէ իտին քի, Հանրիէթի պիր ազ տահա իս-
թիճվապ իտէեիմ:

Մ. Տօրէյ չէքիլտի, վէ ժօրթ՝ թէքրար կէնճ գըզըն եա-
նընա եագլաշարագ, լաթիֆ պիր սէտա իլէ,

— Ազիզէմ, սիզէ ինանտըղըմը պիր ազ էվվէլ թէէմին
իթտիմ, Պու թէէմինիմ սահիհ իտի . . . սիզին խալիսէթի
գաթիեէնիզէ շիմաի իշիմիզտէն քիմէսնէ շիւպէն իթմէեօր . . .
քիմսէ սիզի միւթթէհիմ զանն իթմէկի տիւշիւնմէեօր: Անճագ
շունա թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, պուլունտուղունուզ հալ իճա-
պընճա սիզի իթհամ իթմէմէքտէ գապիլ օլամաեօր, տէ-
տի:

Հանրիէթ. — (Եիւզիւնիւ իքի էլլէրիյլէ կիզլէեէրէք.)
Գապիլ մի տիր, եա՛ Րապպի, միւմքի՛ն մի տիր:

— Էսէֆ իտէրիմ քի, գապիլ տիր, միւմքին տիր: Հիշ
պիր ֆիքրի մախսուսուճուզ օլմաեարագ իթիմատ իթտիկի-
միզ եէմինինիզ՝ շունու իսպաթ իթմէքտէ տիր քի, ըրզա
թասալլութ օլունմուշ իտուկի աշիքեար օլտուղու ճիհէթլէ,
պիր ճինաեթ վուդու պուլմուշ օլմասը՝ թապիեաթը մաս-
լահաթտան անլաշըմագտա տըր: Իմոի պու ճինաեթին ֆա-
լիլ քի՛մ տիր: Իշթէ պուրասընը գաթիէն, վէ հէր հալտէ
պիլմէքիկիմիզ լազըմ տըր: Պու խուսուստա իսէ, եալընըզ
սիզ պիզէ իյզահաթ վէրէպիլիրսինիզ:

— Սիզէ իյզահաթ մը վէրմէք:

— Շիւպհէսիզ:

— Նէ՛ ոուրէթլէ:

— Պիղիմ իշին, ճիւղի պիր էսէր՝ իրաւէյի թարիգ օլ-մաեա քեաֆի տիր :

— Ա՛հ, էկէր էօյլէ, պիր էսէրէ մալիք օլսա իտիմ, սիզէ սէօյլէմէեէ թէրէտտիւտ միւ իտէր իտիմ տէյի զանն իտի-եօրսունուզ : Հէր շէյի վալիտէմէ պէեան ի՞թմէզ մի իտիմ, իթիգատընտասընըզ :

— Էյի տիւշիւնիւնիւզ :

— Հիշ պիր շէյ տիւշիւնէմէեօրում :

— Պու ճինաեէթին վուգուի տէօրթ այտան զիեատէ տիր : Պու գատարճըզ մալիւմաթ՝ գուվվէի հաֆրզանըզտա պիթըջըզ հասըլ ի՞թմէեօր մու : Էյի թէֆէքքիւր իտին . . : էն ճիւղի հատիսէ՝ պուլունտուղունուզ գարանըզ թարիգտէ պիզէ ըէհպէր օլապիլիր :

Հանրիէի . - (Գաշարը չաթըլարագ , վէ տիւշիւնէրէք :)
Տէօրթ այտան զիեատէ՞ մի տիր :

Մ. վէ մատամ Տօրէյ տախի , պու աբա , պիրիպիրինէ պապարագ տիւշիւնմէքտէ իտիլէր :

Պիրտէն պիրէ կէնճ գըզ պաշընը եօգարը գալտըրտը : Պիշարէնին լէհճէսի՝ պիր էօլիւտէն զիեատէ սօլմուշ օլուպ , թէքրար իտէրէք ,

— Տէօրթ այտան զիեատէ՞ մի տիր , տէտի , վէ պատէ-հու իլավէթէն , - Տո՛ւրուն . . . տո՛ւրուն . . . զանն իտէրսէմ ֆիքրիմտէ պիր ըջըզ հասըլ օլուեօր , տէյի պէեան իյլէտի : Ժօրթ . - Ֆիքրինիզտէ պիր ըջըզ մը հասըլ օլուեօր :

— Էվվէթ :

Օլ տագըզատա ճիւմէսինին հէման թէնէֆֆիւսիւ քէ-սիւմիշ օլուպ , Մ. Տօրէյ վէ զէվճէսի՝ գըզլարընա տօղրու է-յիւմիշ իտիլէր :

Հանրիէթ , իրեա էսնասընտա սէօզ սէօյլէեօր կիպի ,

— Պիր կիճէ պէն պայըլտըմ . . . ազ գալտը էօլիւեօր-տում , տէտի :

Մատամ Տօրէյ . - (Վագըաեը պիզզաթ խաթըրլաեա-րագ .) Էվվէթ , էվվէթ , Անէթ տախի պանա , Հանրիէթին եէվմի մախսուսու ագչամը պու օտանըն չիշէքլէր իլէ տօլու

օլտուղունու, վէ քէնտիսինին (եանի Հանիէթին) բէնչիրէեի աչմը իտուկինի սէօյէմիշ իտի :

Հանրիէթ . - Էվվէթ , էվվէթ , տօղրու տուր :

Ժօրթ . - (Պու սէօզլէրի տիթրէեէրէք արնէտիքտէն սօն. րա .) Ձիչէքլէրին գօգուսունտան հասըլ օլմուշ օլան պու պայկընլըզ չօգ սիւրտիւ միւ :

Հանրիէթ . - Անէթին պու օտաեա կիրիպ պէնի զայա-գըլ հալտէ պուլմասը զէմանընա գատար , եանի թագրիպա տէօրթ սաաթ սիւրտիւ :

Ժօրթ . - Տէօրթ սաաթ մը . . . տիմէք , տէօրթ սաաթ հէր կէօնա հիսսիեաթ տան մահրում պրագան վէ էօլիւմէ միւ . շապիհ պուլունան տէրին պիր ույգուեա տալտընըզ :

— Էվվէթ , օ ույգու էօլիւմէ միւշապիհ իտի . չիւնքի էկէր թա եագընըմա չիմէք տիւշսէ իտի , չիւպհէսիզ ուեանմաեա-ճագ իտիմ :

— Բէնչիրէ աչք՝ մը իտի :

— Էվվէթ , թէքմիլէն աչք իտի : Շու քիւշիւք մասանըն էօնիւնտէ օթուրմուշ օլտուղում հալտէ , հէեէճան իչինտէ պուլունուեօրտում , վէ ուեուեամաեաճաղըմ տէյի զանն իթ-մէքտէ իտիմ , իմտի , սապահլաեըն կէթիրիլմիշ օլան ֆօթօ-կրաֆ թաալիրլէրիմի ալտըմ վէ իքի իւչիւնիւն իւզէրինէ խա-թըրէի տօսթանէեի հավի պիր գաշ քէլիմէ եազտըմ : Նակէ-հան կէօզլէրիմ գարարըպ , գալէմիմ էլիմտէն տիւշտիւ : Ղա-րիպ վէ գարշը գօնուլմազ պիր ուեուշուգլուգ պէնի իսթիլա իթտի , վէ կիւճ հալ իլէ քէնտիմի եաթաղըմա գատար սիւ-րիւքլէեիպ , հէման քեամիլէն պիրուհ հալտէ սէրիլտիմ :

— Օնտան սօնրա նէ՞ վագը օլտու :

— Օնտան սօնրա , պէնիմ իչին գաթիէն գարանլըգ պիր կիճէ իտի :

— Իրթէսի կիւն :

— Իրթէսի կիւն գուլվէթտէն վէ տէրմանտան պիւսպիւ-թիւն տիւշմիւշ իտիմ , լաքին խաթրըմտա հիշ պիր չէյ եօգ իտի :

— Ուեանտըղընըզ զէման օտանըզտա ֆէվգէլատէ պիր չէյ կէօրմէտինիլ մի :

— Կէօրտիւմ :

— Նէ՛ կէօրտիւնիւզ . չաբուգ սէօյլէերին :

— Իւզէրինէ պիր գաշ քէլիմէ եազմըչ օլտուղում ֆօթօկրաֆ թասվիրլէրիմէն պիրի օրատա տէյիլ իտի , վէ օնտան սօնրա օ թասվիրի պուլամատըմ : — Ահ , թօրթ , պէն օ թասվիրի սիզէ վէրմէկէ թախսիս իթմիչ իտիմ :

Կէնճ գըզ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա , կէօզլէրինտէն սէլ կիպի եաշ ագմագտա իտի :

Ժօրթ Լամար , Հանրիէթին իֆատաթընտան ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլմաղլէ , էլինի գալպինէ տաեաթտը , վէ Մ . Տօրէյ , մէրգուճուն օլ տագըզատաքի հիսսինի տէրք իթմէքլէ , քէմալը ըրդգաթ վէ թէէսսիրլէ քէնտիսինէ աթֆը նազար իյլէտի :

Լաքին կէնճ թապիպ քէնտիսինի տէրհալ թօրլաեառադ ,

— Հէբսի պու գատա՛ր մը , տէտի :

— Էվլէթ , պէնիմ տիգգաթ իթտիյիմ պունտան իպաթէթ տիր : Պսգաթ նազարը տիգգաթը տավէթ իթմիչ օլան պիր խուսուսու տախի խաթըրլամագտաեըմ քի , պէն օ խուսուսա ասլա էհէմմիեթ վէրմէմիչ իտիմ :

— Օ նէ՛ իտի :

— Անէթ՝ պալգօնում իւզէրինտէ պազը աեադ իզլէրի վէ բէնչիրէմին աթընտա գօբարըմըչ եաբրագլար վէ չըզնանմըչ տալլար կէօրմիւչ իտի :

— Հագըգէթի հալ կիւն կիպի անլաչըրեօր , ճանի՛ պու պալգօնա չըգարագ վէ աչըգ պրագըլմըչ օլան պու բէնչիրէտէն կէչէրէք իչէրի կիրմիչ տիր :

Մ . Տօրէյ . — Վա՛հ էվլատըմ , պիչարէ վէ պէտպաթ էվլատըմ , արթըգ հագգընտա հիչ չիւպհէմ գալմատը :

Պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման , Մ . Տօրէյ գօլլարընը գըզընա տօյրու աչմըչ օլտուղունտան , մէրգուճէ բէտէրինին աղուչունա աթըրտը վէ մատամ Տօրէյ իսէ , հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամագտան քէնտիսինի մէն իտէմէմէքտէ իտի :

Ժօրթ , Մ . Տօրէյէ խիթապ իտէրէք :

— Քիման հագգընտա շիւպհէլէրինիզ Եօգ մու տուր , տէտի :

Մ. Տօրէյ . — Խայր , քիման հագգընտա շիւպհէմ Եօգ տուր : Քիմտէն շիւպհէ իտէպիլիրիմ :

— Տալէթլիլէրինիզտէն պազըլարը կիճէեի սէյֆիեէնիզ տէ կէշիրտիլէր մի :

— Էվվէթ .

— Քիմլէր իտիլէր :

— Գատընլար վէ կէնճ գըզլար իտիլէր , Հիշ պիր էրքէք կիճէ պուրատա գալմատը :

— Էվվէլ էմիրտէ Անէթի իսթիճվապ իթմէք լազըմ տըր , Էկէր օ տա պիզէ մալիւմաթը լազըմէեի իթա իտէմէզ իսէ , թահգըգաթըմըզա խէֆիէն տէվամ իտէրիզ :

Պատէհու ժօրժ , Հանրիէթէ Եագլաշարազ :

— Մա'տմազէլ . . . ազիզէմ . . . սիզի պու հալէ կէթիրմիշ օլան ալշաղը պուլաճաղըմա վէ ինթիգամըմը ալաճաղըմա եէմին իտէրիմ , տէտի :

Հանրիէթին ճէվապ վէրմէեէ իգթիտարը պուլունմատըղընտան , միւպհէմ պիր իշարէթ իթտիքի , մանէասը՝ « Ախղը ինթիգամըն նէ՝ էհէմմիեթի վար տըր , ախղը ինթիգամ նամուսումուն իզալէսինէ մանի օլապիլիր մի » տիմէք իտի , վէ իւզէրինէ եէնիտէն ֆէնալըգ կէլտիկինտէն , Եաթաղընա Եաթըրըմասընա մէճպուրիեթ հասըլ օլտու :

Մատամ Տօրէյ՝ գըզընըն Եանընտա գալըպ , պանքէրի սապըք իլէ տօգթօր ժօրժ Լամար իսէ տիկէր պիր օտաեա կիթտիլէր վէ Անէթի օրաեա ճէլպլէ , Մ. Տօրէյ՝ մէրգոււմէեէ խիթապէն ,

— Գաբուեու գաբաեըն վէ Եագըն կէլին , տէտի , վէ մէզպուրէ՝ իշպու էմրէ իմէվֆիգէ հարէքէթ իթտիքտէ , խանէ սահիպի շու Եօլտա քէլամա աղազ իլլէտի : Անէթ , զանն իտէրիմ քի սիզ պիզէ սատըգսընըզ վէ գըզըմա խալիսանէ մուհապպէթինիզ վար տըր , աճապա ԵանըլըԵօրմուեուլմ :

— Խայր , էֆէնտիմ , ԵանըլմաԵօրսուեուլզ , Պէնտէնիզ մատմուազէլի էզճան ու տիլ սէվէրիմ : Էկէր պիր գըզգարըն :

տաշըմ՝ օլսա իտի, պուլնտան զիեատէ սէվէմէզ իտիմ: Լաքին էֆէնտիմ, պու սիւալի իթմէքտէն մագսէտ նէ տիր, Աճապա սատագաթըմ հագգընտա շիւպհէ իտէճէք պիր սէպէպ մի վար տըր:

— Պէլքի:

Անէթ, լէհճէսի սօլարագ, զայագըլ պիր սուրէթտէ,

— Եա՛ Րապպի, սիւպհան Սլահ, պէննէ եարտըմ, էք կէր վազիֆէլէրիմտէ գուսուր իթտիմ իսէ, հէր հալտէ պիւմէեքէք իթմիշ օլմալըեըմ, տէյի պէսան իյլէտի:

Մ. Տօրէյ քէլամընա տէվամէ հագըրլանըրքէն, Ժօրթ, պու մուպհասսանըր քէնտիսի իլէրի կէօթիւրմէք իօթէտիկինտէն, Մ. Տօրէյին քէլամընը պիր իշարէթլէ գաթթ իթտի:

40

Պիր ճիւզի միւտտէթ սիւքիւթտէն սօնրա, Ժօրթ իօթիճ վապա շու եօլտա պաշլատը:

— Մատմագէլ Հանրիէթին՝ բէտէր վէ վալիտէսի եանընտա պուլունմատըղը ղէման, սիզին, անը թէրք իթմէքիկինիզ նատիրէն վագը օլուր անվալտէն տիր: Պինապէրին ժատմագէլին քէաֆֆէյի հարաքեաթընը պիլիրսինիզ հէման անընթէքմիլ էօմրիւնտէ հագըր պուլունսուբսունուզ, Եու հալտէ իշպու էօմրիւն է՛ն ճիւզիւ հատիսէլէրինի տալի սիզտէն տահա էյի պիլէն օլամագ, վէ պու թագտիրճէ, կէնճ էֆէնտինիզ իւզէրինտէ պիր վագըթտան պէրու զուհուրա կէլմէքտէ օլան թէպէտտիւլի միւշահէտէ իտէմէմիշ օլմանըզ գաթան միւմքին տէյիլ տիր:

Սնէթին լէհճէսի կիթտիքճէ սօլտու վէ կէնճ թապիպին իֆատէսի խիթամընտա:

— Էվվէթ, միւսիւ տօգթօր, իյմա իթտիկինիզ թէպէտտիւլի կէօրտիւմ, տէյի պէսան իյլէտի:

— Կէօրտիւկիւնիզտէ վէ տիգգաթ իթտիկինիզտէ, նէ՛ նէթիճէ չըգարտընըզ:

Անէթ , ճէվապ վերմէեիպ պաշընը աշաղըեա էյտիկին .
տէն , ԺօրԺ .

— Սիւքիւթիւնիւզ ճէվապ տիմէք տիր . Իմտի վուգու-
աթը միւշահէտէ իթտիկինիզ անտէ . մատամ Տօրէյէ իխպա-
րը քէյֆիեթ իյլէմէք՝ վազիֆէնիզ իճապընտան տէյիլ մի
իտի . Պու վազիֆէյի իյֆա իթմէքտէն քիմ սիզի մէն իտէ-
պիլիք իտի , տէտի :

Անէթ , եալվարըրճասընա ԺօրԺա պագտըղը սըրատա ,
էլլէրինի մէրգումա տօղրու ուզաթտը վէ այնի վագըթտա
ճէվապա աղազ իտէրէք :

— Ահ էֆէնտիմ , մատամա իխպարը քէյֆիեթ իթմէ-
տիկիմտէն տօլաեը պանա տարըլմաեըն , նէ եաբպերմ , ճէ-
սարէթ իտէմէեօրաում . . . կէօրտիւկիւմէ ինանմաեա թէ-
րէտտիւտ իտիեօրաում . . . Թախմինէրիմտէ եանըլմագտա
օլտուղումու մէմուլ իյլէեօրաում . . . քէնտի հագգընտաքի
հիւրմէթիմ , աղղըմը գաբալը սագլաթմագտա իտի , վէ պուն-
տան գաթինաղար , մատմաղէլ Հանրիէթի , ղաեէթ սահպէի
իֆֆէթ ու իսմէթ պիլտիկիմ ճիհէթլէ , հէր քէսի պու եօլ-
տա ալտաթմաղա միւզթէտիրէ օլտուղումու միւմքինսիզ զանն
իթմէքտէ իաիմ , տէտի :

Մ. Տօրէյ . - (Սէրթ պիր սէտա իլէ .) Գըղըմ քիմսէեի
ալտաթմամըշ տըր :

ԺօրԺ . - (Իւալէթէն .) Մատմաղէլ Հանրիէթ իղֆալ
իտիլմիշ օլմաեըպ . պիր ճինաեէթէ գուրպան օլմուշ տուր :

Անէթ . - (Թէլաշլա .) Ճինաեէթ մի :

ԺօրԺ . - Կէնճ էֆէնտինիզ , օտասընա տօլտուրումուշ
օլան չիլէքլէրին հասըլ իթտիքլէրի մուղիրը կազլարըն թէէս-
սիքիլէ քէնտիսինի ղայպ իթտիկի վէ էօլմէք տէրէճէսինէ
կէլմիշ օլտուղու կիճէնին իրթէսի կիւնիւ , քէնտիսինէ պա-
ղը միւթալէաթտա պուլումումուշ օլտուղումուղու վէ պու միւ-
թալաաթտան , օ կէճէսի քէնտի օտասընա պիր քիմսէնին
կիրմիշ օլմասը նէթիճէսի չըգտըղընը պիզէ նագլ վէ պէեան
իթտի :

— Սահիհ տիր , էֆէնտիմ :

— Նէ՞ կէօրմիւշ իտինիզ :

— Պալգօն իւզէրինտէ անագ իզլէրի վէ թօրրագ եեր-
լէրի կէօրմիւշ իտիմ : — Տիվարտաքի տալլար չըղնանմըշ, պա-
ղը եաբրագլար գօբարըլմըշ, տալլար գրրըլմըշ իտի, վէ պալ-
գօնուն ալթընտա անագ եերլէրի աշիքեարէն կէօրիւնիւեօր-
տու :

— Զանն իտէրիմ քի, պու խուսուսու խապէր վէրմէնիզ
լազըմէտէն իտի :

— Շիւպհէսիզ խապէր վէրէճէք իտիմ, ֆագաթ մատ-
մաղէլ Հանրիէթ՝ պէսպէլլի էհլի մէրագ պիր քիմնէ հավա
ֆիշէնքլէրինին աթըլմասընը էյիճէ թէմաշա իթմէք իւզրէ
տալլարըն իւզէրինէ չըղմըշ օլմալը տըր, տէտի, վէ պէնի
տէ քէնտիսիյլէ հէմէֆքեար գըլտը :

— Ճինսեթ վուգուի թասալվուրու ֆիքրինիզէ ասլա
կէլմէտի մի :

— Աֆվ իտէրսինիզ, էֆէնտիմ : — Պիւլաքիս հէքիմիզին
պաղչէ տէրունինտէ պուլունտուղումուզ էսնատէ, տէրունը
խանէեէ պիր խըրսըզ կիրմիշ օլմասը իհթիմալինի տիւշին-
տիւմ իսէ տէ, հէր շէյի եերլի եերինտէ պուլտուղումտան,
պու ֆիքրի պէրթարաֆ իյլէտիմ : Պիր մասա իւզէրինէ վազ
իտիլմիշ օլան միւճէվհէրաթտան պիր ատէտի պիլէ էքսիք տէ-
յիլ իտի : Եալընըզ պիր ֆօթօկրաֆ թասվիրի զայպ օլմուշ
իտի, լաքին օ տա զայ օլմուշ օլապիլի իտի, վէ պիր կիճէ
խըրսըզընըն ագչէյէ գըլմէթի պուլունման էօյլէ պիր շէ-
յի սիրգաթ իթմէք իշին տէրունը խանէեէ կիրմէեէճէկի թա-
պի իտի :

— Շիմտի պու խուսուստա էֆքեարընըզ թատիլ օլմուշ
օլտուղու հալտէ, քիմնէտէն շիւպհէ իթմէեօրմուսունուզ :

— Էֆէնտիմ, քիմտէն շիւպհէ իտէպիլիլիմ : Սիզ տէ
պիլիլիսինիզ քի, օ կէճէ պաղչէ խընճախընճ տօլու իտի :
պունտան պաշղա Մարն նէհրի թարաֆընտաքի տիվարտան
պաղչէեէ գօլայճա կիրիլէպիլիլի : Նիշէ տէֆալար պաղչէ խըր-
սըզլարը օ ճիհէթտէն իշերի կիրմէմիշլէր մի իտի :

Մ. Տօրէյ . — Պաղչէնին օ թարաֆընտա, պու զաննը

Թէէյեիտ իտէր պազը էսէրլէր պուլունմոնչ մու :

Անէթ . - Պիլմէմ, լաքին պու պապտէ պաղչէպան Բիէր զաթընըզա ճէվապ վէրէպիլիր :

Մ. Տօրէյ . - Անէթ, պու խուսուստա եալան սէօյլէմէ-տիկինիզէ եէմին իտէրմիսինիզ :

Անէթ . - Էֆէնտիմ, պէնի տինլէմէքտէ օլան վէ եալան սէօյլէտիկիմ հալտէ ճէզալանտըրաճագ պուլունան ճէնապը Հագգ մուվաճճէհէսինտէ եէմին իտէրիմ :

Մ. Տօրէյ . - Պու լագըրտըլարըն ապլա ֆաշ օլունմա-եաճաղընը սիզէ իխթար վէ թավսիեէ իթմէկէ լիւզում վա՞ր մը տըր :

Անէթ . - Էֆէնտիմ, սէվկիւլիւ մատմազէլիմէ զարար վէրէպիլիր պիր քէլիմէ պիլէ իրատ իթմէքտէն իսէ, իխթի-յարը սիւքիւթիւ թէրճիհ իտէրիմ :

Մ. Տօրէյ . - Սէօզիւնիւզէ իթիմատ իտէրիմ, գըզըմ : Հայտէ գըզըմըն եանընա ավտէթ իտին, վէ պաղչէպան Բիէ-րի պանա կէօնտէրմէսինի ժէրմէնէ իխթար իտին :

Անէթ . - Բէք էյի, էֆէնտիմ :

Անէթ տիշարը չըգտը վէ Բիէրին՝ տաիրէ խըզմէթճիսի ժէրմէն իլէ պէրապէր կէլմէսինէ տէկին, պանքէրի սապըգ իլէ տօզթօր պէյնինտէ սիւքիւթ վագը օլտու :

Ժէրմէն պաղչէպանը իչէրի կիրտիրտիքտէն սօնրա տիշարը չըգմագ իւզրէ իքէն, օրատա գալմասը իչին Մ. Տօրէյին վու-գու պուլան պիր իշարէթի իւզէրինէ, օտանըն գաբուսուկուս գաբանարագ պէքլէտի :

Բիէր՝ էֆէնտիսինին քէնտիսինէ նէ սէօյլէեէճէկինի պիւ-մէտիկինտէն, ֆէվզ էլ ատէ մէրագ վէ էնտիչէ իչինտէ իտի :

Մ. Տօրէյ . - (Բիէրէ խիթապէն .) Տօսթում, սիզէ պա-զը շէյլէր սօրաճաղըմ :

Բիէր . - Պանա պազը շէյլէր մի սօրաճագսընը, Ֆագաթ նէ՞ մատտէ հագգընտա, էֆէնտիմ :

— Թագրիպա տէօրթ այ էվվէլ վուգու պուլմոնչ օլան պիր վագըա հագգընտա :

— Տէօրթ այ էվվէլ մի :

— Եվ վէթ , յուրիսին 13 ինճի կէճէսինտէ :

Բիէր . - Խայր , Էֆէնտիմ , օ թարիխտէ պիր շէյ վագը
օլտուղունու պիլմէտօրում ,

Մ . Տօրէյ . - (Քէլամընա տէվամ իտէրէք .) Հէմ զա-
եթ վէխիմ պիր շէյ վագը օլմուշ տուր . . . Օ կէճէսի սէյ-
ֆիէեթ կիրիւմիշ վէ պիր սիրգաթ վուգու պուլմուշ տուր :

— Սիւպհան Ալլահ , սիրգաթ մը :

— Եվ վէթ , գըզըմըն պագը միւճէվհէրաթը , գութուլա-
րը տէրունինտէն չալընմըշ տըր : Իշպու զայպ՝ պու կիւն կէօ-
րիւլմիւշ իսէ տէ , սիրգաթըն թարիխի վուգուի հագգընտա
շիւպհէ եօգ տուր : Յուրիսին 13 ինճի կէճէսի , կէրտանլըգ-
լար վէ պիլէգիլէր՝ քէնտի գութուլարը տէրունինտէ օլա-
րագ պիր մասա իւզէրինտէ մէվղու պուլունմուշ , վէ իրթէսի
սապահ գըզըմ , պօշ օլտուգլարընա տիգգաթ իթմէեթէք
իշպու գութուլարը ալըպ , չէքմէճէսի տէրունինտէ սագլա-
մըշ , վէ քիլիտլէ գաբամըշ օլտուղու իշպու չէքմէճէսի պու
սապահա գատար աշմամըշ տըր :

Ժէրմէն . - (Ելլէրինի թափանա տօղրու գալտըրարագ .)
Եա՛ Բապպի , միւմքի՛ն մի տիր :

Մ . Տօրէյ . - Հէմ միւմքին տիր , հէմ մուհագգագ տըր :
Օլ պապտէ իսպաթլարըմըզ վար տըր : Անճագ էլիմիլտէ ,
միւթթէհիմի թանթթապիլէճէք հիշ պիր էմարէ օլմաեըպ ,
պէլքի օլ խուսուստա Բիէրին պիլգէ մուավէնէթ իթմէսի իհ-
թիմալինէ մէպնի , քէնտիսինի իսթիճվապ իթմէսի թէնսիպ
իլլէտիմ :

Բիէր . - Էֆէնտիմ , աճապա պէնտէն տօլաեը շիւպհէնի՛զ
մի վար տըր :

— Ալլահ իթմէեթ : Սիլքին , նամուսլու պիր քիմսէ օլտու-
ղունուղու բանա պիլիրիմ : Շու գատար քի , զիքր իթտիկիմ
կիճէնին իրթէսի կիւնիւ Անէթ , գըզըմըն օտասը պալգօնու
իւզէրինտէ պագը աեագ իլլէրի , թօրագ էսէրլէրի կէօր-
միւշ , վէ օ կիճէ , մէգքիւր պալգօնուն գաբուսու աշըգ պը-
րագըլմըշ իմիշ : Պունտան պաշգա , Անէթ , պալգօնուն ալ-
թընտա գըրըլմըշ տալլար վէ գօրարըլմըշ եաբրաղլար միւ-

շահէտէ իյլէմիշ տիր : Սիզ, Բիէր, խուսուսի պիր շէյ կէօր-
մէտինիզ մի :

Բիէր, մալի բէշթիմալընըն պիր ուճունու գըվըրարագ, պիր միւտտէթ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, պիրտէն պիրէ,

— Տո'ւրուն . . . տո'ւրուն . . . պէլքի սիղէ պիր մալիւ-
մաթ վէրէպիլիրիմ, տէյի պէեան իյլէտի :

Ժօրթ . — Պիր պիւտիկինի՞զ մի վար տըր :

— Հէմ վար տըր, հէմ եօգ տուր . . . հէմ պիլիրիմ, հէմ պիլմէմ :

— Պիր շէյ մի խաթըրլատընըզ տիեօրում :

— Էվվէթ :

— Սէ'օյլէյին, չաբուզ սէ'օյլէյին :

— Մատմազէլիմիզին եէվմի մախսուսունա միւսատըֆ օ-
լան յուլիսինին ՎՅ ինին ֆէրտասը կիւնիւ, տավէթլիլէրին
քէսրէթի սէպէպիլլէ եէր եէր չըղնանմըշ օլան պաղչէնին ին-
թիզամընա չալըշտըղըմ սըրատա, ազչամ իւղէրի պաղչէնին
աշաղքի ճիհէթլէրինտէ, եանի ֆիշէնքլէրին վէ չարլըֆէլէք-
լէրին կէօրիւմէսի գապիլ օլմահան մահէլլէրտէ թաղէ թօր-
րագ իւղէրինտէ պաղը իղլէր, վէ Մարն նէհրի թարաֆըն-
տաքի տիվարտա աեազ եէրլէրի կէօրտիւմ քի, իշթէ պու
խուսուս՝ օ ճիհէթտէն պաղչէմիզէ կիրիլմիշ օլտուղունու միւս
քէմմէլէն իսպտթ իթմէքտէ իտի :

Ժօրթ . — Պիր քիմսէնին տիվարտան չըգմըշ օլտուղունա
էմի'ն միսինիզ :

— Էվվէթ, միւսիւ տօգթօր, պունա գաթիէն էմինիմ :

— Պու վազըրաեա, մատմազէլ Հանրիէթին եէվմի մախ-
սուսունուն իրթէսի կիւնիւ միւ թէսատիւֆ իթտինիզ :

— Էվվէթ էֆէնտիմ, իրթէսի կիւնիւ : Տահա տիւնքի
կիւն վուգու պուլմիւշ տուր կիպի խաթըրմտա տըր : Հաթթա
եօլուն իւղէրինտէ տէ պիր Բարիսլի կէօրտիւմ քի, պիրինէ
պէքլէեօր մագամընտա եօգարը աշաղը տօլաշըեօրտու :

— Պիր Բարի'սլի մի :

— Էվվէթ, էֆէնտիմ :

— Տէլիգանլը՞ մը իտի :

— Երբի պէշ երբի ալթը չաղլարնտա իտի : — Պու ա-
տէմ, պիզիմ պաղչէնին տիվարընը թէտգիգ իտիեօր կիպի
կէօրիւնտիւկիւնտէն, էֆքեարըմը քէնտիսինէ պիտիրտիմ : —
Շէօյլէ քի տիվարա չըգմագլըգ էսէրլէրինի լաեըգըյլա թէտ-
գիգ իթմէք իւզրէ տիչարընտա տօղրու էյիտիկիմ սըրատա,
պիր շէյ մի զայպ իթմիչիմ տէյի սօրտու . . . պէնտէ խայր,
պիր շէյ զայպ իթմէտիմ տէյի ճէվապ վէրտիմ . . . օլ վա-
գըթ պանա, սէյֆիեէ հագգընտա պազը շէյլէր, մէսէլա
սէյֆիեէնին՝ քիմին մալի օլտուղունու սիւալ իթտի, վէ է-
ֆէնտիմ իլէ մատմազէլ հագգընտա պազը ոիւալլէր իրատ
իլլէտի :

Մ. Տօրէյ իլէ ԺօրԺ՝ պիրտէն պիրէ պաշլարընը եօգա-
րը գալտըրտըլար :

Մ. Տօրէյ. — Վա՛յ, պէնիմ հագգըմտա վէ գըզըմ հագ-
գընտա շէյլէր մի սօրտու :

— Էվվէթ, էֆէնտիւք, սէյֆիեէնին սահիպի քիմտիր, վէ
թէքմիլ սէնէ պուրատտ իգամէթ իտէրլէր մի, տահա նէ՝
պիլէեիմ, բէք չօգ շէյլէր սօրտու . . . պու արա, մատամ
իլէ մատմազէլ, պաղչէտէ աօլաշմագտա օլտուգլարը ճիհէթ-
լէ, իւսթէ կէլտիքլէրինտէն, միւլագաթըմըզ գաթթ օլուն-
տու : Պէնտէ օ կէնճի թէրքլէ, օրատան սափուշտում, ֆա-
գաթ իշպու տէլիգանլընըն, եինէ էվվէլքի մահէլլտէ տու-
րուպ, սէլամ վէրմիշ պուլունտուղու մատամ իլէ մատմա-
զէլէ տիգգաթ իթմէքտէ իտուկինի ուզագտան կէօրտիմ :

— Աճա՛յիպ, օ տէլիգանլը մատամ իլէ մատմազէլի սէ-
լամլատը մը, պունա էմինմիսինիզ :

— Էմին օլմագլըղըմտա սէօղ միւ, կէօղլէրիմլէ կէօր-
տիւմ :

— Պու տէլիգանլը նա՛սըլ ատէմ իտի :

— Կիւզէլ պիր կէնճ իտի, միւսիւ տօգթօր :

— Հա՛նկը սընըֆա մէնսուպ կէօրիւնիւեօրտու :

— Սիւալինիզի անլաեամաեօրում :

— Բիպարզատէ՞ մի, եօգսա ամէլէ կիրուհինտէն մի
իտի :

— Պիր միւսիւ կիպի լաւեզըլլա կիեհնիպ գուշանմը ի-
տի : Լաքին նէ՞ սէնաաթտան օլտուղունու անլաւամազ ի-
տիմ : Շու գատար քի խըրսըզ օլտուղունու զանն իթմէմ :

— Սիզին իլէ կէօրիւշիւրքէն , էնտիշէլի՞ մի կէօրիւնիւ-
եօրտու :

— Ասլա , էֆէնտիմ :

Մ. Տօրէյ . - (Քէնտի քէնտիեէ .) Պու մալիւմաթտան
հիշ պիր շէյ անլաշըլմաեօր :

Ժօրթ , ֆիքրի զաեէթլէ մէշղուլ օլտուղու ճիհէթլէ , սիւ-
քիւթ իւզրէ տուրուեօրտու :

Պանքէրի սապըզ , սիւալլէրինէ տէվամ իտէրէք :

— Պաշգա պիր պիլտիկինիզ եօ՞գ մու տուր , տէյի
սօրտու :

— Խայր , էֆէնտիմ :

— Բէք էյի , ժէրմէն իլէ կիտէպիլիրսինիզ :

Պու սսւրէթլէ պաղչէպան վէ օտա խըզմէթճիսի , էֆէն-
տիլէրինին իշ օտասընտան չըգտըլար :

41

Ժօրթ , հէր նէ գատար Մ. Տօրէյ իլէ եալընըզ գալտը
իսէ տէ , սիւքիւթ իւզրէ տուրտուղունտան , պանքէրի սա-
պըզ ,

— Օղլում , նէ՞ տիւշիւնիւեօրսունուզ , պիր ազ շիւպհէ
իթմէեօրմուսունուզ , տէյի սօրտու :

— Խայր , պաղչէպանըն պէեան իթտիկի կէնճի տիւշիւ-
նիւեօրում : Քէնտիսինին պաղչէ ճիհէթինտէ պուլունմասը
թապիի պիր շէյ իսէ տէ , սիզին հազգընըզտա վէ Հանրիէթ
հազգընտաքի սիւալլէրի բէք տէ թապիի տէյիլ տիր :

— Պու սիւալլէրտէն , օ կէնճին միւթթէհիմ օլտուղու
նէթիճէսինի մի չըգարըեօրսունուզ :

— Միւթթէհիմ օ տուր նէթիճէսինի չըգարմաեօրում, օ օլապիլիր նէթիճէսինի չըգարըեօրում:

— Էջքեալը հագգընտա ալտըղըմըղ մալիւմաթ միւպհէմ տիր. պինապէրին քէնտիսինի պուլմագ միւմքին օլամաեաճագ տըր:

— Պէլքի օլուր:

— Անըն իզինի պուլապիլէճէկինիզի զանն իտէ՞րմիսինիզ:

— Հիչ օլմազսա թէճըրիպէ էտէրիմ... տահա նէ՞ միւշքիլ իչէր պաշա չըգմըշ տըր:

— Գաթի մալիւմաթընըղ օլմաեարագ, օ տէլիգանլընըն գարչըսընտա պուլուռնսա իտինիզ, նէ՞ սէօյլէր իտինիզ:

— Նէ՞ սէօյլէեէճէկիմի պիլիմիհիմ: Սիւալլէրիմ իլէ քէնտիսինի իթհամ իտէր, վէ կէօզլէրիմի կէօզլէրինէ աթֆ իտէրէք, իգրարը ճիւրմէ մէճպուր գըլար, վէ իգրարընտա, սուրաթընա թիւքիւրիւր, վէ սաատէթիմի սիրգաթ իթմիշ օլան օ ալշաղը, գուտուրմուշ քէլպ կիպի էօլտիւրիւր իտիմ:

Մ. Տօրէյ. - (Պօղուգ պիր սէտա իլէ, վէ ճիննէթ պէյ-նինի իսթիլա իթմէսին իչին, իքի էլլէրիլլէ գուլագ թօղարընը սըգարագ.) Պէնիմ իսէ, սաատէթիմտէն տահա պիւեիւք պիր մալիմի սիրգաթ իթտի... Տահա տիւնքի կիւնէ գատար պու էվին քէմալը ասայիշ, սիւքիւնէթ վէ ըէֆահիյեէթ իչինտէ պուլուռնտուղուռու, վէ պու կիւն նէ հալէ կէլտիկինի տիւշիւնտիւքճէ, ագըլմ պաշըմտան կիտիեօր զանն իտիեօրում: - Եա՛ Բապպի, նէ՛ ֆէլաքէթ... նէ՛ միւսիպէթ... Գըղըմըն չու հալինի նա՞սըլ կիզլէեէպիլէճէեիմ... անըն նամուսուզլուղուռնուն վէ պէնիմ նամուսուզլուղուռնուն ֆաշ օլուռնմասընը նէ՞ սուրէթլէ մէն իտէպիլէճէեիմ... վագասա պու հալէ անըն վէ պէնիմ միւսթահագգ օլմատըղըմըղը ըանա պիլիեօրում, ֆագաթ քիմ ինանաճագ տըր: - Ահ, հաեաթըմ մահվ օլտու, պիշարէ գըղըմըն նամուսու միւէպպէտէն իզալէ գըլընտը, վէ իեատէսինէ տէ հիչ պիր չարէ եօգ տուր:

— Նամուսուռնու գուրթարմագ իչին պիր չարէ վար տըր:

— Նէ՞ տիր:

— Իզտիվաճ՝ հէր ֆէնալըղը պէրթարաֆ իտէպիլիր , հաթթա տիւնեաւա կէլմէք իւզրէ պուլունան մասոււմուն վէլատէթի հագգընտա շիւպհէ տաթի պրագմաերպ , անըն տիւնեաւա կէլմէսինէ թէսհիւաթ վէ սէլահիյեթ իթա իտէր :

— Իզտիվաճ մը . . . լաքին Հանրիէթ իլէ էվէնէմէեհէհէ կինիղի պէեան իտիեօրտունուզ :

Ժօրթ , աիթրէերպ , Մ. Տօրէյին եիւզիւնէ պագարագ ,

— Անընլա էվէնմէմի նա՞սըլ արզու իտէպիլիրսինիզ : Հաեաթըմտան զիէատէ քէնտիսինի սէվտիկիմ հալտէ , հէր սաաթ պու իշքէնհէեի չէքմէքլիկիմէ ըուի ըիզա կէօսթէրթիմիսինիզ , տէտի :

Պիչարէ բէտէր՝ կէնճ թապիպին էլլէրինի թէվէհհիւհէքեարանէ թութարագ , շու եօլտա ճէվապ վէրտի :

— Խայր , սէվկիւլիւ էվլատըմ , խայր , պէօյլէ պիր ֆէտաքեարըղը գապուլ իթմէնիղէ ասլա ըազը օլամամ , Պու ֆէտաքեարըղըն՝ իգթիտարընըղըն մաֆէվգինտէ պուլունտուղունու հիսս իտիեօրում : Էկէր ոէն իսթէեհէք օլսան , պէն իսթէմէմ . . . չիւնքի պու իշկէնհէեթ թէհամմիւլ իտէմէերպ թէրքի հաեաթ իտէհէկինէ էմինիմ . . . ֆագաթ պանա պիր եօլ կէօսթէր . կէօրիւեօրմուսուն քի , տիւչար օլտուղում տարպէի չէտիտէտէն նաչի պաշըմ քէսպի զաաֆ իյլէմիշ տիր : Գըզըմըն էօմրիւնիւ գուլթարմագ իչին հէր նէ եաքմագըղըմ լազըմ իսէ , սէօյլէ պանա , զիրա Հանրիէթ արընտան էօլէհէք տիր : Սէնտէն իսթէտիկիմ շու նասիհաթը ումարըմ քի ըէտտ իթմէզսին :

— Խայր , ըէտտ իթմէմ :

— Սէօյլէ , չաբուգ սէօյլէ :

— Մատամ Տօրէյէ ըէհա իտին պուրաեա կէլսին . անըն մուվահհէհէսինտէ իֆատէի հալ իթմէք իսթէրիմ :

Մ. Տօրէյ , Ժէրմէնի ճէլպլէ , մատամ Տօրէյի չազըրմասընը մէրգոււմա էմր իթտի : Ժէրմէն տիւչարը չըգընհա , պիչարէ բէտէր՝ պիրուհ պիր ճիսմ միսիլու պիր իսկէմլէ իւզէրինէ տիւչիւվէրտի : Զէվալլը քէտէրը ազիմէ տիւչար օլուպ , Ժօրթ իսէ գօլլարընը խաշվարի գավուշտոււմուշ վէ անլը պուրուչ-

մուշ օլտուղու հալտէ, տէրունը օտատա քէմալը հէեհճան իւլէ էնինէ պօյունա տօլաշմագտա իտի :

Պիր գաշ տագըգա սօնրա մատամ Տօրէյ իշէրի կիրիպ, պիշարէ գատընճըղազ՝ խայլի վագըթտան պէրու զապթընա մուվաֆֆագ օլմուշ օլտուղու կէօզ եաշլարընը արթըգ զապթա միւգթէտիր օլամաեարագ :

— Ա՛հ, եա՛ Բապպի, եա՛ Բապպի, նէ՛ տէհշէթլի ֆէլաքէթ տիւշար օլտուգ, տէտի, վէ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաղա պաշլատը :

Ժօրթ. — Բէճա իտէրիմ, մատամ, ճէսուր օլուն :

Մատամ Տօրէյ. — Ճէսարէթիմ եօգ տուր, վէ օլամազ :

Մ. Տօրէյ, օթուրմուշ օլտուղու իսկէմլէտէն գալգըպ, զէվճէսինին եանընա կիթտի, վէ զէվճ ու զէվճէ եէկտիկէրինի տէրաղուշ իտիպ, այնի վագըթտա Մ. Տօրէյ,

— Հաեաթըմըզըն սօն վագըթլարընտա պու ֆէլաքէթ պիզի բէք ֆէնա իթտի, տէտի :

Մատամ Տօրէյ. — Էկէր եալընըզ պիզ ֆէլաքէթ զէտէ օլսա իտիք... գըզըմըզ... Հանրիէթիմըզ...

— Էվվէթ, օնա վագը օլան տարպէ տահա զիեատէ զալիմանէ տիր, Էվվէթ, վուգու պուլան ֆէլաքէթ՝ միւքէմմէլ, միւտհիշ, վէ հէր կէօնա մէմուլին խարիճինտէ տիր, Փագաթ հիշ օլմազսա, պու տարպէի միւտհիշէ արասընտա, ալէմ նա. զարընտա նամուսու գուրթարմագ, վէ Հանրիէթի, հագգսըզ եէրէ տիւշար օլաճաղը նամուսուղլուգտան խալի գըլմագ լաղըմ տըր :

— Պու գապիլ մի տիր :

— Գապիլ օլտուղունու զանն վէ մէմուլ իտէրիմ :

— Պունուն իշին նէ՛ եաբմալը :

— Ժօրթուն թալէպի իւզէրինէ սէնի պուրաեա տավէթ իթտիմ : Ժօրթ պիզէ պիր եօլ կէօսթէրէճէք տիր :

— Ա՛հ, տօսթում, սէօյլէյին, չարուգ սէօյլէեին, պիզի գուրթարըն :

— Էվվէթ, սիզէ պիր թէտպիր թէքլիֆ իթմէք իսթէրիմ :

— Սէլամէթ թէտպիրի՛ մի :

— Էվվէթ :

— Նէ՞ տիր :

— Ճէվապ վերմէզտէն էվվէլ , սիզէ պազը սիւալէր արզ իթմէքլիկիմէ ումարըմ քի միւսաատէ իտէրսինիզ :

Մ. Տօրէյ. — Բէք էյի , օղլում :

Ժօրժ. — Թաամիմ իթտիկիմիզ մագսէտէ էրմէք իչին քեաֆֆէյի ֆէտաքեարլըզարա հազըրսընըզ , տէյիլ մի :

— Էվվէթ , հիշ չիւպհէ իթմէեին , քեաֆֆէսինէ տէ հա. ղըրըզ :

— Մատմաղէլ Հանրիէթէ Նէ՞ թրախումա վէրմէք նի. եէթինտէ իտինիզ :

— Պիր միլեօն ֆրանգ :

— Շաեէտ տիկէր պիր միլեօն տահա իլավէ իթմէք լա. ղըմ կէլլիրսէ :

— Պիլա թէրէտտիւտ իքի միլեօն վէ տահա զիեատէ տէ իլավէ իթմէեէ հազըրըմ , — Նամուս մէսէլէլէրի եանընտա ագ. չէ մէսէլէլէրինին Նէ՞ էհէմիեէթի վար տըր :

— Հէ՛յ վահ քի , շու էսնատէ ագչէ մէսէլէսի նամուս մէսէլէսինտէն տահա իւսթիւն տիւր :

Մ. Տօրէյ՝ պաշընը էյտի , վէ ժօրֆ իֆատաթընա շու եօլտա տէվամ իյլէտի :

— Զօգ տէֆա վէ հէման հէր կիւն պիւեիւք ղազէթա. լարըն տէօրտիւնճիւ սահիֆէլէրինտէ , եալընըզ սիննճէ վէ միգթարճա ֆարքլար միւսթէսնա օլտուղու հալտէ , հէման այնի մէալտէ , « Զէնկին իզտիվաճլար : — Եիրմի եաշլարընտա տիլպէր վէ կէնճ պիր գըզ , եիւզ էյլի պին ֆրանգ թրախու. մասը օլտուղու հալտէ , սէրվէթի օլմահան , ֆազաթ նամուս. լու պուլունան պիր քիմսէ իլէ էվլէնմէք թալէպինտէ տիր » ի. լանլարը ելպէթթէ օգուրսունուզ :

Մ. Տօրէյ վէ ղէվճէսի , էնտիչէլի պիր տիգգաթլէ ժօր. ժու տինլէմէքտէ օլուպ , մէրգոււմուն սօն սէօզլէրինի իչիթ. տիքլէրինտէ , իքիսի տէ նէֆրէթի ազիմէ իզհար իյլէտի. լէր :

Մ. Տօրէյ. — Լաքին պու թէքլիֆինիզ՝ պիր բէտէր իչին ,

քէնտի գըզընա զէվճ արամագ տէյիլ, սաթըլըգ պիր ատէմ արամագ տըր :

ԺօրԺ. - Էկէր պու ատէմ քէնտիսինի սաթմագլա թէհ- լիքէտէ օլան նամուսու գուրթարըր իսէ, պունտա նէ պէյիս վար տըր :

Պու սէօզ պիշարէ բէտէրէ սօղուգ պիր տուշ կիպի թէ հասիր իթմէքլէ, թէքրար պաշընը էյտի վէ քէլամա տէվամ իտէրէք :

— Իֆաաէնիզի իքմալ իյլէնին, տէյի պէեան իթտի :

ԺօրԺ. - Բարիստէ պիր թագըմ մաարուֆ իտարէխա- նէլէր վար տըր քի, պաշընա իշլէրի էմրի իզտիվաճ մուխա- պէրաթըյլա իշթիշալ իթմէքտէն իպարէթ տիր, վէ պունլա- րըն միւշթէրիլէրի տէ բէք քէսրէթլի տիր : Պունլար վասը- թասըյլա հէր կիւն իզտիվաճլար ագտ օլունուր, վէ ֆագաթ նէթիճէլէրի խայըրսըզ օլմազ, իմտի տագըգա ֆէվթ իթմէք սիզին պու իտարէխանէլէրտէն պիրինէ միւրաճաաթ իթմէք լազըմ տըր :

— Հաքին պու եօլտա մուամէլէ՝ տիւշար օլտուղումուզ ֆէլաքէթին սըրըրըն պիր էճնէպիեէ ֆաշ իթմէք տէմէք տիր :

— Էվվէլ էմիրտէ պու ֆէլաքէթի ֆաշ իթմէեէ սիզի մէճպուր իտէր պիր սէպէպ եօգ տուր : Իտարէխանէլէր՝ քիմէնին էսրարընը ֆաշ իթմէզլէր : Պու գաիտէ՝ քէնտիլէրի իչին պիր ֆազիլէթ, եախօտ տահա տօղրուսու սէնաաթլա- րընըն իհթիեաճաթընտան տըր :

— Հալ պու քի պու թարզ միւրաճաաթըմըզ իւզէրինէ Գըզըմըզ իլէ էվլէնմէք իսթէեէն քիմէլէր զուհուր իտէճէկի- նի զանն իտէրմիսինիզ :

— Օ խուսուստա շիւպհէմ եօգ տուր : Վատ օլունաճագ թրախումանըն միգտարը, պու միսիլուլէրի ճէլպ իտէճէկի մուհագգագ տըր :

— Ֆագաթ տիւշիւնիւն քի, գըզըմը, թանըմատըզըմըզ պիր քիմէեէ թէսլիմ իթմէք նէ գատար միւշքիլ տիր :

— Սիզտէ չունու տիւշիւնիւն քի, սիզին իչին պունտան զայըր չարէ եօգ տուր :

— Պէլքի տէ գըզըմըզա թալիպ օլաճագ քիմնէ, ույ-
ղունսուզ մագուլէսինտէն պուլունաճագ տըր :

— Միւպալէզա իթմէնին, պէն պու իտարէխանէլէրին
մուամէլաթընա վագըֆըմ: Խուսուսիյլէ պունլարտան պիրինի
միւտիրէսի օլան վէ զաքէթ էհի նամուս պուլունան պիր
գատընը թէտավի իթմիշ օլտուղում ճիհէթլէ բէք էյի թա-
նըրըմ: Օ գատըն, պունտան ագտէմ օլտուգճա մէսուտ ի-
քէն, զէվճինին վէֆաթը քէնտիսինի սէֆալէթէ կիրիֆթար
իթտիկինտէն, մէնապիի վարիտաթ թէտարիքինէ մէճպուր
օլմուշ տուր: Նէզաքէթի վէ քիմնէնիշ էսրարընը քիմնէնէ
ֆաշ իթմէմէսի՝ ումումէն թաաթիգ օլունմուշ տուր, վէ քէն-
տի վէսաթաթըլլա ագտ օլունան իզտիվաճլար հիսապսըզ
տըր: Մէնպաի մէվսուգտան պիլիրիմ քի, նիչէ նիչէ տիւշկիւն
ֆագաթ իթիպար ու հայսիքէթլէրի եէրինտէ աւըլատէլէր,
պու գատընա միւրաճաաթլա, ասալէթ իւնվանլարընը եէնի-
տէն թէզնին իթմէնէ քեաֆի թրախումա պուլմուշլար տըր :

— Պու օլապիլիր շէյ մի տիր :

— Պունուն սահիհիք օլտուղունու թէէմին իտիրիմ:

— Ֆագաթ ըսաթ կէլէն ատէմէ պէօեիւճէք պիր թրա-
խումա վիրմէք՝ նամուսուղուղու կիզլէմէք իւզրէ պիր իսիմ
սաթըն ալընտըղընը զըմնէն իգրար տէյիլ մի տիր :

Պիր եըզըն ալթուն իչին շու եա պու լէքէնի կէօրմէք
իսթէմէնէն քիմնէլէր բէք չօգ տուր :

— Լաքին պու շարթլար իլէ էվլէնէն պիր քիմնէ՝ ալ-
չագլարըն ալչաղը օլապիլիր :

— Խայր, եալընըզ կէնիշ պիր վիճտան սահիպի օլմագ՝
մաթլուպէ քեաֆի տիր: Զիքը իթտիկիմ վէ թանըտըղըմ
տուլ մատամ Շալամէ նամ գատըն՝ պունճա զէմանտան պէ-
րու գազանմըշ օլտուղու էմնիյեթ վէ իթիպարը՝ էմրի պա-
սիրէթ խիլաֆընտա պիր հարէքէթլէ թէհիքէնէ իլգա իտէ-
մէզ: Շէօյլէ քի կէնճ եախօտ սիննի քէմալէ էրմիշ պիր քիմ-
սէ, էվլէնմէք արզուսիյլէ քէնտիսինէ միւրաճաաթ իթտիկին-
տէ, օ ատէմին սէվապըզը ահվալի, ախլէագը, վէ վագիեէ-
թի հագըգիեէսի հագըզընտա մալիւմաթը լագըմէնի իսթիհ-

սալ իթմէտիքճէ, թալէպի վագըրեա ճէվապ վերմէզ: Վէլ-հասըլ պու գատըն վիճտանէն հարէքէթ վէ քիմսէեի ալ տաթմամագ իչին թէտապիրի չազըմէեի իթթիխապ իյլէր:

— Գըզըմ իչին պէօյլէ պիր իզտիվաճ թասավվուրունուն նէ՝ տէրէճէ նէֆրէթիմի մուճիպ օլտուղունու էկէր պիլսէ-նիզ. . . :

— Բէք էյի պիլիեօրում, ֆագաթ պուլունուլան հալ՝ մէյեուսիեթպախշ օլուր իսէ, պու հալտէն գուրթուլմագ իչին իգթիզա իտէնի եաբմագ զարուրի տիր: Պու կիւնքի կիւն նէ՝ մագսէտէ էրմէք էֆքեարընտա պուլունուեօրսունուզ: Ալլէմ նազարընտա մատմազէլ Հանրիէթին նամուսունու լէքէ-սիզ սագլամաեա: տէյիլ մի: Պու պատտէ սիզէ պիր թէտ-պիր կէօսթէրիեօրում: Պունտան պաշգա պիր թէտպիր պու-լունտուղունու մէմուլ իթմէմ, վէ պու թէտպիր տէ սիզէ նէ՝ տէրէճէ մուճիպի թէէսսիւֆ կէօրիւնսէ, գապուլ իթմէնիզի գալպէն վէ վիճտանէն նասիհաթ իյլէրիմ:

Ժօրթ, պու քէլիմէլէրի իրաա իթտիկի զէման պիր ահ իթտի: Մ. Տօրէյ իսէ, մահզունէն պու սէօզլէրի տինլէմէքս տէ իտի:

Կէնճ թապիպ, չէօյլէ իլավէ իյլէտի:

— Պէնիմ միւզտարըպ օլմատըզըմը, հաթթա սիզին գա-տար միւզտարըպ օլմատըզըմը զանն իտէրմիսինիզ: Սիզ պիր բէտէր իսէնիզ, պէն տէ նիշանլը իտիմ, Հանրիէթի տէրէճէի նիհաեէտէ սէվմէքտէ իտիմ. . . Հէյ վախ, էլան քէնտիսինի սէվմէքտէեիմ: Սիզին կիպի, պէնիմտէ րուհում վէ գալպիմ՝ ըախնէտար օլմուլլար տըր. . . Հանրիէթին՝ տիկէր պիրինին օլմասընը կէօրմէքլիք, պէնի մէյեուս իտիեօր, լաքին նէ՝ չա-րէ, սէլամէթ պունտա մէվճուտ օլտուղունտան, գաթլանմա-եա մէճպուր օլուեօրում:

Ժօրթ սիւքիւթ իթտի: Մատամ Տօրէյ իսէ, իքի էլլէ-րիյլէ եիւզիւնիւ սէթր իթմիշ օլտուղու հալտէ, պիր սէօզ պիլէ իրաա իթմէքսիզին ազլաեօրաու:

Մ. Տօրէյ, պիրտէն պիրէ աեաղա գալգըպ, սիւրաթլէ օտանըն տէրունինտէ էնինէ պօյունա տօլաչմաեա պաշլաաը : Սիմասընըն հալինտէն, ֆիքրինին ֆէվգէլատէ մէշղուլ օլտուղու անլաշըլմագ տա իտի :

Նակեահ պիշարէ ատէմ, ժօրժուն գարշըսընտա տուրուպ, գարարընը վէրմիշ օլտուղու ճիհէթլէ ,

— Տէտիկինիզ մատամ Շալամէ նէրէտէ իգամէթ իտէր, տէյի սօրտու :

Ժօրժ. — Սէն-Լազար սօգաղընտա ՎՎ նումէլօլու խանէտէ ,

— Գէնտիսինի նէ վագըթ կէօրէպիլիրիմ :

— Հէր կիւն, սաաթ իքիտէն ալթըեա գանաթ :

— Իգամէթ կեահընա կիթմէք իւզրէ պանա ընֆագաթ իթմէք իսթէրմիսինիզ :

— Մէմնունէն :

Մ. Տօրէյ սաաթա պագըպ ,

— Շիմտի սաաթ իքի տիր : — Սիզին իլէ պէրապէր Բարիսէ կէլէճէեիմ . . . պիր ան էվվէլ պու իշէ խիթամ վէրիլմէսինի արզու իտէրիմ, տէտի :

Մաւամ Տօրէյ. — (Սղլամասընտան նաշի սէսի հէման անլաշըլմազ պիր սուրէթտէ չըգարադ .) Տօսթում, պու թաւ սալվուր հագգընտա էվվէլճէ Հանրիէթէ իշի պիլտիրմէք լաւըմ տէյիլ մի տիր :

Ժօրժ. — Խայր, խայր, Հանրիէթէ իշի պիլտիրմէքտէն վէ թասալվուրունուզ հագգընտա անըն մուվաֆֆագաթընը իսթէմէքտէն սագընընըզ, Պու պապտէ քէնտիսինին մուվաֆֆագաթ իթմէեէէէկինէ հիշ չիւպհէ եօգ աուր : Ինթիսապընըզը իթտիքտէն սօնրա, « իշթէ սէնին գէվճին պու օլաճագ տըր » տիմէք իշին խայրի վագթընըզ վար տըր :

Պիչարէ վախտէ եէնիտէն հէօկիւր հէօնկիւր աղլատըղըն տան , Մ. Տօրէյ եանընա եագլաշարագ , վէ քէմալը մուհապ-պէթլէ տէրաղուշ իտէրէք ,

— Աճէսուր օլ , սէվկիւլիւ զէվճէմ , վագաա գաթլանտը-ղըմըզ ֆէտաքեարլըզ բէք պիւեիւք տիւր , լաքին նէ՝ չարէ , նամուսումուզու գուրթարմագ լազըմ տըր , տէտի :

Զէվճ ու զէվճին տէրաղուշունտան սօնրա , Ժօրթ աղլա-եարագ մատամ Տօրէյին էլլէրինի թութուպ սըգտը :

Պատէհու պանքէրի սապըզ ,

— Կէլին , սէվկիւլիւ օղլում , տէտի : Պէօլլէճէ պու իքի քիմսէլէր , պիրիքտէ սէյֆիեէտէն հարէքէթլէ , եաեա օլա-րագ տէմիր էօլու ըսթասիօնունա կիթաիլէր : Իքիսի տէ եան-պէեան , սիւքիւթէն , վէ մահզունէն եիւրիւմէքտէ օղուպ , պու սըրատա Ժօրթ ,

— Բէնտիսիլլէ էվլէնմէմ , ֆագաթ ինթիգամըմը ալա-ճաղըմ : Սատէթիմի պէնտէն սիրգաթ իթմիշ օլան ալաղը էօլտիւրէճէյիմ , տէյի տիւշիւնմէքտէ իտի :

Թագրիպա սաաթ և բատտէլլէրինտէ , Մ. Տօրէյ իլէ Ժօրթ , Բարիստէ Սէն-Լազար սօգաղընտա քեային 11 նումէրօղլ-խանէեէ մուվասըլէթ իլլէտիլէր , վէ պիրինճի գաթա չըգ-տըզլարընտա , իւզէրինտէ մատամ Շալամէնին լէվհասը օլան գաբունուն էօնիւնտէ տուրտուզլարընտա , Ժօրթ , գօքչասը-նը չէվիրմէքլէ գաբուեու աշտը : վէ այնի վագըթտա սէսլի օլան պիր եայ թահրիք օլունուպ , իւսթիւ պաշը տիւզկիւն պիր խըզմէթճի կէլտի : Ժօրթ , քէնտիսինի թանըմըշ օլան պու խըզմէթճիեէ խիթապէն ,

— Մատամ պուրատա՞ մը տըր , տէյի սօրտու :

— Էվվէթ , միւսիւ Լամար :

— Եալընըզ մը տըր :

— Շու տագըգատա եալընըզ տըր :

— Պէնիմ կէլմիշ օլտուղումու քէնտիսինէ պիւտիրին :

Պատէհու խըզմէթեար՝ իքի միւսաֆիրլէրի թէֆրիշ ի-տիլմիշ օլան պիր պիւեիւք սալօնա կիրտիրտի :

Խըզմէթեարըն , մատամ Շալամէեէ իխպարը մատտէ

իթմէսինաէն ազ սօնրա , թագրիպա էլլի չաղլարընտա պու-
լունան պու գատըն սալօնա կէլտի , վէ տօղրուճա ժօրթուն
եանընա կիտիպ իքի էլինի ուզաթարագ :

— Վայ ազիզիմ տօղթօր , եաօխտ տահա տօղրուսու սէվ-
կիւլիւ գուրթարըճըմ . (չիւնքի հաեաթըմը գուրթարան սիզ-
սինիզ .) սիզի կէօրտիւկիւմէ բէք մէմնուն օլտում , Լաքին պու
կիւն պէն սըհհէթճէ բէք էյիեիմ , պինսպէրին թէտավինիզէ
համտ օլթուն իհթիեաճըմ գալմամըշ տըր . . . տէտի :

Միւթէագըպէն մատամ Շալամէ , Մ. Տօրէյի սէլամլա-
եարագ ,

— Փագաթ պուրաեա կէլմէնիզէ սէպէպ նէ տիր . սա-
աէճէ վէ տօսթանէ վիզիթա վէրմէք իչին մի կէլտինիզ , տէ-
յի պէեան իթտի :

Ժօրթ . - Խայր , ազիզէմ , տօսթանէ վիզիթա վէրմէք ի-
չին կէլմէտիք . իշ իչին կէլտիք :

— Ճիտտի իշ մի :

— Հէմ բէք ճիտտի :

— Էօյլէ իսէ , խուսուսի օտամա կիտէլիմ , օրատա տա-
հա զիեատէ սէրպէսթճէ կէօրիւչէպիլիրիզ :

Մէղքիւր օտաեա կիթտիքլէրինտէ , պիրէր իսկէմլէտէ օ-
թուրտուգտան սօնրա , մատամ Շալամէ ,

— Պուեուրուն էֆէնտիլէր , սիզի տինլէեօրում , տէտի :

Պու արա Մ. Տօրէյ հէման մէճնուն հալինտէ պուլունու-
եօրտու : Նասըլ օլմասըն քի , քէնտիսի ասհապը սէրվէթտէն
օն միլեօն ֆրանգա մալիք պիր քիմսէ օլտուղու հալտէ , գըզընա
պիր զէվճսաթըն ալմագ իչին , իզտիվաճ ախզ ու իթասըյլա
մէշղուլ օլան պիր իտարէխանէյէ միւրաճաաթ իթմիշ իտի :
Իշթէ պու միւլահազա՝ պիշարէնին զիհնին թագեիպ իթմէքտէ
օլուպ , ժօրթ , մէրգումուն օթուրմուշ օլտուղու գօլթուգլու-
նուն եանընտա օթուրտուղու հալտէ , գուլաղընտան աշաղը
« ճէսուր օլուն » տէտի :

Մատամ Շալամէ՝ մէղքիւր իքի քիչինին գարչըսընտա օ-
թուրարագ ,

— Ազիզիմ տօղթօր , մատտէ նէ օլտուղունու սէօյլէեին :

Նիհաեեթ էվլէնմէեէ գարա՛ր մը վերտինիզ, վէ հէր վէճհլէ սիզէ միւնասիպ պիր զէվճէ պուլմագ խուսուսընտա վէսա-
թաթըմը թալէպ իթմէեէ՝ մի կէլտինիզ, - Պէօլէ պիր գա-
րար վերմիշ օլմոնըզը խալիսանէ թէմիննի իտէրիմ, հիշ օլ-
մազսա պու սուրէթլէ շիւքրանիյեթ պօրճուճու իյֆա իթ-
մէքլէ մէսրուր օլուրում, Շու էսնատէ իսէ, սիզէ լաեըզ քէ-
լէբիրլէրիմ վար տըր: Տիւպէր վէ միւեօնլար սահիպէսի տուլ
գատընլար, վէ կէնճ, կիւզէլ, թրախումալարը միւքէմմէլ
վէ կէշմիշ զէմանլարը լէքէսիզ գըզլար՝ միւնասիպ զէվճլէր
պուլմագ իւզրէ իտարէխանէմէ միւրաճաաթ իթմիշ տիրլէր:

Պու սօն սէօզլէր՝ Մ. Տօրէյի տիթրէթտի, չիւնքի մէր-
գում շու սըրատա էվինին նամուսուզլուղունու իգրար իթ-
մէսի լազըմ կէլէճէք օլուպ, պուլա իսէ իգթիտարը օլաճա՛գ
մը իտի:

ԺօրԺ. - Ազիզէմ մատամ, մատտէ պէնիմ իզտիվաճըմա
տայիր տէյիլ տիր:

— Օ ֆէնա . . . եա նէ՛եէ տայիր տիր

ԺօրԺ, պիչարէ բէտէրին գալպինտէ նէ՛ կիպի հալը է.
սէֆիշթիմալ մէվճուտ օլտուղունու տէրքլէ, իզթիրապը վա-
գըրնա պիր ան էվվէլ նիհաեեթ վերմէք իւզրէ,

— Սիզին շու եա պու էսրարը քիմսէեէ ֆաշ իթմէզ օլ-
տուղունուզ՝ մալիւմիւմիւզ իտուկինտէն, սըրըմըզը սիզէ
պիլտիրմէեէ կէլտիք, տէտի:

— Սըրընըզը պանա պիլտիրմէեէ կէլտինիզ, տէյիլ մի
Տիմէք կէնճ պիր գըզ էմրի պասիրէթ խիւաֆընտա պիր խէ-
թա իշլէմիշ տիր:

Մ. Տօրէյ. - Խայր, մատամ կէնճ պիր գըզ՝ մէքրուհ
պիր ճինաեթէ գուրպան օլմուշ տուր:

Մատամ Շալամէ՝ թէէսսիւֆ վէ ըիգգաթ իրաեէ իտէր
պիր չէհրէ քէսպ իտէրէք,

— Վա՛հ պիչարէ գըզճըղազ, միւթթէհիմ քի՛մ տիր,
տէյի սօրտու:

— Շու սաաթա գատար քիմ օլտուղու անլաշըլամատը:

— Վագը օլան ճինաեթին նէթիճէսի օլաճագ մը տըր:

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի օլաճագ տըր :

Պու. սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման Մ. Տօրէյին կէօզլէրին. տէն եաչլար ազմագտա իտի :

Իզտիվաճ տէլլալլըղը իտէն գատըն . - Ձէվալլը բէտէր , տէտի , վէ պատէհու շէօյլէ իլավէ իթտի . - Ազիզիմ տօգ. թօր , իշի անլատըմ. տիկէր իյզահաթա իհթիեան եօգ տուր : Իշպու իտարէխանէնին պաշընտա պուլունտուղում զէման. տան պէրու , պու կիպի վուգուաթլարա չօգ տէֆա թէսա. տիւֆ իթմիշիմ տիր : Մատտէ , ալէմ նազարընտա , կէնճ գըզըն վէ ֆամիլեանըն նամուսլարընը գուրթարմագտան ի. պարէթ տիր :

— Էվվէթ :

Մատամ Շալամէ եազըխանէսինին եանընա եազլաչլապ , վէ եազմեա հազըրլանարագ ,

— Գըզ գա՛շ եաշընտա տըր , տէյի սօրտու :

Մ. Տօրէյ . - Հէնուզ օն եէտի եաշընտա եօգ տուր :

— Կիւզէլ մի տիր :

Ժօրթ . - Ֆէվգէլատէ կիւզէլ տիր :

— Նէ՞ գատար թրախումա վէրէպիլիր :

Մ. Տօրէյ . - Իւշ միլեօն ֆրանգ :

Տէլլալ գարը՝ եանլըշ իշիթմիշ օլտուղունու զանն իլէ , իզհարը հայրէթ իտէրէք ,

— Նէ՞ տէտինիզ , տէյի սիւալ իթտի :

Մ. Տօրէյ . - Իւշ միլեօն ֆրանգ թրախումասը վար տըր :

— Նէ՞ ճինս տիր :

— Նագտ տըր :

— Միւսթագպէլտէ նէ՞ գատար սէրվէթի օլաճագ տըր :

— Տօգուզ միլեօն ֆրանգ :

Մատամ Շալամէ , պու ճէվապը ալընճա , քէմալը ըիա. եէթլէ պաշընը էյտի , վէ պատէհու ,

— Էպէվիյնինին եէկեանէ գըզը օլմալը տըր , տէյի պէ. եան իյլէտի :

— Էվվէթ , եէկեանէ գըզը տըր :

Տէլլալ գարը . - (Պու իշտէ պիր ալթուն մատէնի միւշա.

հետէ իտերէք .) Թէէմին օլուն , էֆէնտիլէր օ պիշարէ գըզա սէքիզ կիւն կէշմէզտէն պիր զէվը պուլունաճագ տըր :

Մ. Տօրէյ . - Լաքին , մատամ , միւսաատէ իտին քի . . .

Մատամ Շալամէ . - Միւսիւ , նէ՛ սէօյլէեէճէկինիզի էֆշ վէլճէ պիլիեօրոււմ : Էլպէթթէ րասթ կէլա գարշըմըզա չըգան քիմնէ , գըզընըզա զէվը օլամազ , վէ պոխտան գաթինազար զէվը օլաճագ քիմնէնին կէշմիշ էօմթիւնտէ պիր լէքէսի տէ պուլունամամալը տըր : Իմտի էֆէնտիմ , պու ճիհէթշէրճէ վէս վէսէ իտէճէք սէպէպինիզ օլամազ : Պէն , պիր միւշթէրինին պու եօլտաքի թէքլիֆիյլէ իշթիղալ իթմէքիկիմ իշին , օ միւշթէրինին ատլիեէճէ էօմթիւ զանէթ թէմիզ օլմալը տըր , վէ ախլէագը հագգընտա շիւպհէ իտէճէք ճիհէթ պուլունամամալը տըր : Համտ օլսուն իտարէխանէմ թանըմըշ տըր , վէ իքիմիզին տէ տօսթու պուլունան տօգթօր Լամար՝ էկէր հագգըմ տա էմին օլմասա իտի , սիզի պուրաեա կէթիրմէզ իտի :

Թօրթ . - Պու խուսուս բէք տօղրու տուր , վէ սիզէ թէմամիյլէ էմնիյեէթ իտէպիլէճէկինի տէ տօսթումա թէէմին իթմիշիմ տիր :

43

Մատամ Շալամէ՝ տօգթօրա իզհարը թէշէքքիւր զըմնընտա թէպէսսիւմ իտերէք պաշընը էյտի , վէ պատէհուլ :

— Նէ՞ գատար վագըթտան պէրու պու պիշարէ գըզճըզազ իշպու նագիք վագիեէթտէ պուլունուեօր , տէտի :

— Տէօրթ այտան զիեատէ տիր :

— Իշթէ պու վէսիմ . . . էօյլէ իսէ թաճիլ իթմէլի . . . Նէ գատար կէճիքսէք , օ գատար զայլէմիզ արթապիլիր :

Մ. Տօրէյ . - Պու շարթլար իլէ արզ օլունաճագ իզտի , վաճա րուի ըիզա կէօսթէրէճէք պիր քիմնէեի շիմտիտէն թա . նը՛եօրմնսունուզ :

— Շիմտիքի հալտէ, իզտիվաճ իչին պէնտէնիզէ միւրա-
ճաաթ իթմիչ վէ տէֆթէրիմտէ գայտ ոլունմուչ օլան միւչ-
թէրիլէրիմտէ, խսթէտիկինիզ քիմնէ եօգ տուր: Պու միւչթէ-
րիլէրիմ, ազ պէյնլի քիմնէլէր օլտուզլարընտան, պիր պի-
չարէ վէ պիկիւնահը նամուսուզլուգտան գուրթարմագ՝ նէ
տէրէճէ խայրխահլըգ օլտուզունու պէլքի անլամազլար:

— Խըզմէթինիզին էհէմիհէթինի անլահաճագ ատէմի
նէրէտէ պուլաճագսընըզ:

— Խուտուսիլլէ արատըղըմըզ եօլտա միւչթէրիլէրի պու-
լունան պիլճիւմլէ զաղէթալարտա էվվէլճէ պիր իլան նէչը
իթտիրմէքլիկիմ լազըմ տըր:

Մ. Տօրէյ. — (Նէֆրէթլէ.) Իլան մը:

— Դօրգմաեըն, էֆէնտիմ. պու կիպի իլանլարտա բէք
չօգ շէյ սէօյլէնմէքլէ պէրապէր, ասըլ էսաս կիղլի գալապի-
լիր:

— Պէօյլէ պիր հալի գապուլ իտէր միւլթէպէր պիր զաթ
պուլունաճաղընը զանն իտէր միսինիզ:

— Պիր տէյիլ, օն, հաթթա եիւզ թանէ պուլապիլիւ
րիմ. — էկէր էսրար սագլամագլըգ մէպէքի, սանաաթճա
վազաիֆիմին է'ն մուգատտէսի օլմասա իտի, պու պապտէ
սիգէ բէք զարիպ հիքերայէլէրնագլ, վէ շայեանը թէաճիւպ
վազըալար զիքր իտէպիլիր իտիմ: Նիչէ աթիգ վէ թարիխճէ
իսիմլէր թաշըեանլար պիլիրիմ քի, սէրվէթլէրինի, պաշա չը-
գարաճաղըմը մէմուլ իթմէքտէ օլտուզում պու թարզ մու-
ամէլաթ սաեէսինտէ էլտէ իթմիչլէր տիր: Հէր նէ իսէ, սէօյ-
լէտիկինիզ կէնճ գըզ կիւզէլ տիր, տէյիլ մի:

— Էվլէթ:

— Ֆթթօկրաֆ թասվիրինի կէօսթէրէպիլիրմիսինիզ:

Մ. Տօրէյ, չիզտանը տէրունինտէն Հանրիէթին պիր ֆօ-
թօկրաֆ թասվիրինի չըգարըպ, մատամ Շալամէյէ թագ-
տիմ իթտի, վէ օ տախի պու թասվիրի տիգգաթլըճա թէտ-
գըգ իթտիքտէն սօնրա:

— Փիլ վագը բէք ճալիպէ, հիւսէնա վէ ատէթա մէլէք
սըֆաթընա լաեըգ պիր գըզ տըր: Պէօյլէ պիր մախուգա

տիլտատէ օլանլարըն հիսապը պուլունամազ: Պունուն իշին քէնտիսինէ հիչ օլմազսա պարօնլուգ սըֆաթընը հայիզ պիր զաթ պուլաճաղըմը մէմուլ իտէրիմ: Իսմը նէ տիր, տէտի:

— Հանրիէթ տիր:

— Հանրիէթ՝ վաֆթիզ իսմի տիր. ֆամիլեաճա իսմի նէ՝ տիր... Եանի սիզին իսմինիզ:

Պիչարէ բէտէր գըզարարագ վէ ալթիւսթ օլարագ Ժօր. Ժա պագտը, վէ մատամ Շալամէ՝ շու եօլտա քէլամա տէվամ իլլէտի:

— Թէրէտտիւտ իթմէյին, էֆէնտիմ, իսմինիզէ հիչ պիր թէհլիքէ եօգ տուր: Անճագ մուխապէրէ իտէպիլմէքիկիմիզ իշին իսմինիզի շիմտիտէն պիլմէքիկիմ էլզէմ տիր: Իլէրուտէ տամատընըղ օլաճագ քիմսէ, թէքմիլ զարարլար վէրիլտիք տէն սօնրա, Եանի էն սօն տագըգատա, իսմինիզի, օ տա սիզին աղզընըզտան անլաեաճագ աըր:

— Իսմիմ Տօրէյ տիր:

— Պանքէրի մէշհուր միւսիւ ֆիլիպ Տօրէյ մի:

— Էվվէթ:

Մատամ Շալամէ՝ թէվազու իթտի, վէ պատէհու:

— Թարաֆընըզտան գապուլ օլունաճագ տամատա նէ՝ վագըթ վէ նաւըլ թրախումա վէրիլէճէք տիր, տէտի:

— Իզտիվաճ ըէսմինին իճրա օլունտուղու կիւն, պարաֆըղըմը իտէկէլէն խալէֆիմ նէզտինտէ, քէնտիսի իշին իւչ միլեօնլուգ պիր իթիպար աչըլաճագ, Եախօտ պու միգ տար մէպլազ իշին ֆրանտա պանգասը իւզէրինէ պիր ջէք վէրիլէճէք տիր:

— Զէվճ օլաճագ քիմսէ, պու սէքվէթի գուլլանապիլէճէք մի:

— Էվվէթ, մատամ:

— Բէք էյի, էֆէնտիմ, սիւալ իտէճէք պաչգա պիր շէյիմ գալմատը: Պունտան սօնրաքի մուամէլէ՝ պէնտէնիզէ ալիտ տիր, անճագ թէէմին օլուն քի, մէնաֆիինիզ՝ թասըլ թէէմինտէ տիր: Խազինէլէրին էյ գըյմէթ տարը պուլունան գըզընըզըն վէ ֆամիլեանըզըն նամուսունու մուհաֆազա իթ:

մէք իշին, էլիմտէն հէր նէ կէլիրսէ տիրիղ իթմէնէնէնիմ:

— Մատամ, իւճրէթինիզ օլմագ իւզրէ նէ՞ միգտար մէսլաղ թէնտիսէ իտէնէնէնիմ, անը տա պիւտիրմէնիզի ընճա իտէրիմ:

— Շիմտիքի հալտէ իւճրէթ թէնտիսէնիսէ լիւզնւմ եօգտուր:

— Բէք էյի. հէր նէ վագըթ իսթէրսէնիզ, էմրինիզէ հազըրմ: — Յագաթ սիզ տէ ասլա վագըթ զայս իթմէքսիզին իշէ պաշլաեաճագսընըզ, տէյիլ մի:

— Պիր սաաթ վէ պիր տագըզագ պիլէ վագըթ կէշիրմէնէնէնիմ: Իշին էնէմմիսէթինի պիզզաթ թագտիր իթտիկիմ: տէն, ձլ վէնհիլէ հարէքէթ իտէնէնիմի զաթէն անօյլէտիմ: Եինն թէքրար իտէրիմ:

Մ. Տօրէյ՝ պու միւքեալէմէտէն սօնրա անաղա գալգտը: Պիշարէ եէրէ տիւշմէք ըատտէտինտէ սալլանմագտա իտի:

Ժօրթ մէրգուլմա եագըլաշըպ, եէրէ տիւշմէսին իշին գօլթուղունա կիրտի, վէ շու սէօզլէրի սէօյլէտիկինի իշիթտի:

— Ահ գըզըմ, պիշարէ էվլատըմ, սէնին կիպի կիւզէլ, սահիպէի իֆֆէթ վէ բագ պիր գըզագ գօճա սաթըն ալմաեա գալգըլմագ, նէ՞ գատար ութանաճագ վէ ալլանաճագ չէյտիր:

Պատէհու Մ. Տօրէյ իլէ կէնճ թապիպ, իտարէխանէնին միւտիրէսինի սէլամլաեըպ, օրատան մուֆարագաթ իթտիլէր: Մատամ Շալամէ, պունշարըն կիթմէսինտէն սօնրա, քէնտիքէնտիսէ,

— Ալ սանա պիր տէհշէթլի էսրար վէ ֆամիեաճա պիր ֆաճիա տահա . . . Պունա մանէնտ տահա նէլէ՛ր կէօրտիւմ . . . Պէտպաթիթ բէտէր . . . էվլէթ գըզընըզը էվլէնտիրէնէնիմ, հէն տէ էյի սուրէթտէ էվլէնտիրէնէնիմ: Պու իշ, պէնիմ իշին տէ բէք խայրը օլուպ, պունտան նամուքեարանէ իսթիֆատէ իտէպիլիլիմ: — Էկէր իւշ միլեօնտան եիւզտէ պէշ ալաճագ օլսամ, եիւզ էլի պին ֆրանգ իտէր քի, միւքէմէլ պիր քեար պաեըլըր տէտի:

« Պատէհու եազըխանէսի գարշըսընտա օթուրարագ աթիտէքի իւան սուրէթինի եազտը .

ՄԱՏԱՄ ՇԱԼԱՄԷՆԻՆ ՁԷՆԿԻՆՃԷ ԻԶՏԻՎԱՃԼԱՐԱ ՄԱԽՍՈՒՍ

Ի Տ Ա Ր Է Խ Ա Ն Է Ս Ի

« Միւթէպէր պիր ֆամիլեաեա մէնսուպէ վէ օն եէտի չաղլարընտա զաեթ տիլպէր վէ կէնճ պիր գըզըն՝ քէզալիք միւթէպէր պիր ֆամիլեատան , սէրվէթի պուլունմաեան , ֆագաթ հագըգի պիր իւնվանը հայիզ օլան պիր քիմէ իլէ էվլէնմէսի մաթլուպ տուր : - Բէսմի իզտիվաճ կիւնիւ , թրախօմա օլարագ գըզ թարաֆընտան զէվճի օլաճագ տէլիգանլըեա ԻԻԶ ՄԻԼԵՅՈՆ ՅՐԱՆԳ՝ վէրիլէճէք տիր : Մատտէ ղաեթ ճիտտի վէ ՄԻԻՍԹԱՃԷԼ օլուպ , պու չարթլարը հայիզ օլարագ թալիպ օլան զաթըն , Սէն-Լազար սօգաղընտա ՎՎ նուճըօլու իտարէխանէեէ միւրաճաաթ իթմէսի լազըմ տըր : »

Պիւեիւք հարֆլար իլէ տիղիլմէք իւզրէ ալթլարընա խասսեթէն իշարէթ չըզտըղը ԻԻԶ ՄԻԼԵՅՈՆ ՅՐԱՆԳ՝ վէ ՄԻԻՍԹԱՃԷԼ քէլիմէլէրի , իլանը մէգթիւրուն ասըլ մանէասընը կէօսթէրիպ , « Նէթիճէլէրի կէօզէ չարբաճագ սուրէթտէ վէլիմ պիր պասիլէթսիլիքտէ պուլունմուչ օլան կէնճ պիր գըզ իչին ասալէթ իւնվանընը հայիզ պիր զէվճ լազըմ օլուպ , իւչ միլեօն ֆրանգ պէտէլ իլէ սաթըն ալընմադ իւզրէ պէօյլէ պիր զէվճ արանմագ տա տըր : Մատտէ տէ միւսթաճէլ տիր » մանէասը չըգարըլաճաղը էրպապընա մալիմ իտի :

Մուլախիտարէն իզտիվաճլար տէլլալը օլան պու գատըն՝ պիր խըզմէթճի ճէլպլէ ,

— Պու իլան սուրէթինտէն տէօրթ նիւսիսէ չէքին , վէ սօնրա հէր պիր նուսիսէի կէօթիւրիւպ Ֆիկարօ , Կօլուա , Բըթի-թուրնալ վէ Լա Ֆրանս ղազէթալարընա թէսլիմ իտին . . . եարըն սապահ տէօրթ ղազէթատա նէչը իտիլմէլի տիլլ : Ղազէթալարըն կէօզէ չարբաճագ պիր թարաֆընտա նէչը օլունմասը իչին իքի գաթ թապիյեէ մասրաֆը էօտէեին , տէտի :

Խտարէխանէնին քիթապէթինի տախի իյֆա իտէկէլէն պու խըզմէթ քեար էմրի մէզքիւրէ թէվֆիգի հարէքէթ իթ-տի, վէ իրթէսի սապահ մէզքիւր տէօրթ ղաղէթանըն իւ-չիւնճիւ սահիֆէսինտէ իչպու իլաննամէ տէրճ օլունտու:

* * *

Դարիինի քիրամըմըղըն խաթըրլարընտա օլմագ կերէք տիր քի, ժիւլ Մէրսիէեի եախօտ գօնթ ժիւլ-Արման տը Լիւ-սընայը թէրք իթտիկիմիզ ղէման, մէրգում սէրկիւզէչթլէ-րինին վուգու պուլմուչ օլտուղու մահէլլտէն խայլի ուզագ-տա օլարագ, հէնուզ, Անսիէն-Գօմէտի սօգաղընտա իթի-եարը իգամէթ իթմիչ, վէ պիր այ գատար գումարխանէլէրէ տէվամէ, պախթը ֆէվգէլատէ եավէր օլմասը սաեհսինտէ պին ֆրանգ գատար մէպլաղա մալիք օլմուչ իտի:

Վագաա պու պին ֆրանգ, քէնտիսի իչին հագըզէթտէ պիւեիւք պիր շէյ տէյի իտի իսէ տէ, պունունլա պիւեիւք իչլէր կէօրէպիլի, վէ էկէր պախթը սօնունա գատար եավէր կիտէրսէ, սուեուն իւզէրինէ չըգապիլի, միրաքեհտի պիր գըզը քէնտիսինէ ճէլպ իտէպիլի, վէ ղէնկինճէ պիր իզտի-վաճ իլէ իգպալինի սըրաեա գօեապիլի իտի:

Մէրգում, քէնտի քէնտիսի շէօյլէ տիմէքտէ իտի:

— Շիմտի հէր շէյի թէճրիւպէ իտէպիլիլիմ: Լաքին պու-նուն իչին գումար օյնանըլան մահէլլէ կիթմէլիլիմ... Մօն-թէ-Գարլօեա կիտէճէեիմ, Շիւպհէսիզ պէնի օրատա թանը-եաճագլար տըր, Լաքին նէ պէյիս վար տըր, Ամէրիգատան կէլմէքտէ օլտուղումու սէօյլէրիմ, Բիմսէ տէ սէօղիւվէ չիւպ-հէ իթմէզ, էկէր քիւլլիեթլի պիր մէպլաղ գաղանարագ Բարիսէ կէլիլիսէմ, իչիմի սըրաեա գօրում, էկէր ղայպ իտէր-սէմ, քէնտիմի թէլէֆ իտիպ պիթիլիլիմ: Հէր հալտէ, պիր գաչ կիւնէ գատար եօլա չըգմալըերմ:

Հայլաղը մէրգում, իճրա իթմիչ օլտուղու ճինսեթ-լէրտէն տօլաեը ասլա միւզտաշըպ օլմաեըպ, մահսուլը մու-հապպէթինի թէլէֆ իթմիչ օլտուղու կիպի, Մատլէն Կալիէ-յի տախի թէլէֆ իթմիչ իտուկինի ղանն իթմէքտէ իտի:

Իմտի Մատեն վեֆաթ իթմիշ օլտուղու հալտէ , ճինա-
 եթին վուգուա կէլմիշ օլտուղու խանէտէ քէնտիսինի թա-
 նըեան պուլունմատըղընտան , գորգաճագ սէպէպ կէօրմէմէք-
 տէ իտի : Պինապէրին ֆիքրճէ քեամիլէն լահաթ օլտուղու
 ճիհէթլէ , քէնտիսի իշին իւշ թագըմ էսվապ ըսմարլատը ,
 վէ պու էլպիսէլէրին հազըր իտիմէսինէ պէքլէտիկի միւտ-
 տէթ զարֆընտա , հէր վագըթ կիթտիկի գումարխանէլէրէ
 տէվամ իտէրէք , պիր գաշ պին ֆրանք գազանտը :

Ըսմարլատըղը էլպիսէլէր թէսլիմ իտիլտիկինտէ , գոնթ
 տը Լիւսընայ եօլ թէտարիքեաթընը կէօրիւպ , էմին վէ մէս-
 ըուր պիր սուրէթտէ , վէ պիւսպիւթիւն թէպտիլ օլմուշ օ-
 լարագ , սիւրաթ գաթարընա լաքիպէն Մօնագօեա կիթտի :

Մէրգուլմըն մէսրուրիեթի՝ ախէագլարը պօղուգ օլան
 վէ քէնտի սէվկիւլիւսիւ պուլունան ագրան վէ գումար ար-
 գատաշլարընա թէքրար գալուշմասընտան իլէրի կէլմէքտէ
 օլուպ , շու գատար քի , մէվճուտ ագչէսինի իտարէ իլէ գուլ-
 լանմագ արզուսինտէ պուլունտուղընտան , զիեատէ մասրաֆ-
 լը բարլագ օթէլլէրտէն պիրինէ էնմէեիպ , պիր էվին իւշըն-
 ճիւ գաթընտա պիր օտա թութմագլա իքթիֆա իյլէտի :

Մէգքիւր օտատա եէրլէշտիքտէն սօնրա , վագթիյլէ պիր-
 լիքտէ վագըթ կէշիրմիշ պուլունտուղու արգատաշլարընտան
 պազըսընը պուլմագ իւմիտիյլէ տիշարը չըգտը :

Մէրգուլմ , իւշ սէնէ գատար զայպուպէթ իթմիշ օլմա-
 պընը իյզահ իթմէք իւզրէ ֆիքրինտէ բլանլար գուրմուշ օլուպ ,
 ֆագաթ թանըտըղը պիր քիմսէեթ թէսատիւֆ իթմէտիկին-
 տէն , քէնտի քէնտիեթ ,

— Պու պէնիմ իշիմէ տահա էյի եարատը : Օ հալտէ
 Բարիսէ ալտէթիմ պաղթէթէն վուգու պուլաճաղընտան ,
 տահա զիեատէ բարլագ օլապիլէճէք տիր , տէտի :

Պատէհու մէրգուլմ , պիւեիւք պիր լօգանթաեա կիտիպ ,
 վագթիյլէ պուլվարլարտա , Օբէրա թէաթրօսունտա , վէ իւք
 լուպիեաթլարտա վէ աթ եարըշլարընտա կէօրմիւշ օլտուղու
 պազը սիմալարը օրատա միւշահէտէ իթտի իսէ տէ , իսիմէ-
 րինի խաթըրլաեամատը :

Թաամտան սօնրա պիր գումարխանէնէ կիտիպ, Թրաւնթ
է զարաւնթ օյնանըլան պիր մասատա օթուրտու, ֆագաթ
էվէլէ էմիրտէ պիւսիւք ազչէ իլէ տէյիլ, տէօրտէր պէշէր
լուի ալթունու իլէ իշէ պաշլատը:

Մէրգում պու սուրէթլէ պախթընը թէճրիւպէ իթմէք
իսթէեօրտու: Պախթը իսէ, սօն վագըթլարտա Բարիստէ միւս
սայիտ օլտուղու կիպի, Մօնագօտա տախի միւսայիտ պուլունա
տուղունտան, գըրգ պէշ պին ֆրանգ գաղանմըլ օլտուղու
հալտէ, եարը կիճէեի իւշ սաաթ կէշէրէք, օթէլինէ ալտէթ
իլլէտի, վէ ազչէսինի՝ էմրի պասիթէթէ թիաեթէն պաշ եաս.
Թըղընըն ալթընտա կիղլէտիքտէն սօնրա, եաթաղա եաթտը.
ղը սըրտա, քէնտի քէնտիէ:

— Էկէր պախթըմ պու վէճհլէ պիր միւտտէթճիք եա.
վէր օլուր իսէ, եագըն վագըթտա Բարիստէ տէօնէպիլիրիմ,
տէտի, վէ իրթէսի կիւն, պյնի ղէմանտա, եինէ մէզքիւր
գումարխանէնէ ապիմէթլէ, օ կիճէ եալընըլ օն պին ֆրանգ
գաղանտը, վէ ֆէրտասը կիւնիւ, տահա ղիեատէ քեար իթ-
մէք իւմիտիլլէ թէքրար գումարխանէնէ կիթտիկինտէ, պախ-
թը պիւսպիւթիւն աքսի օլտու: Շէօյլէքի իքի կիճէ զարֆըն-
տա գաղանմըլ օլտուղու էլլի պէշ պին ֆրանգը ղայպ իթ-
տիքտէն պաշգա, իւսթէ տէ գըրգ պէշ պին ֆրանգ վէրտի,
վէ օ կիճէ օրատան էսնաի մուֆարագաթընտա,

— Եարըն, հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, եա պիւթիւն ագ-
չէմի ղայպ իտէճէեիմ, եաթօտ պու զարաղլարըմը թէմպիլլէ
չըգարաճաղըմ, տէյի միւլահաղա իթտի:

44

Իրթէսի կիւն Մ. տը Լիւսընայ, զիքը իթտիկիմիզ գա-
րար իլէ գումար մահէլլինէ կիտիպ, հէր տէֆասընտա էն
եիւքսէք միգտարտա գումարա իշթիրաք իթմէք, վէ զանն ի.

տէրսին քի, իգպալի եինէ եաւէր պուլունմագ սաեէսինտէ, պիր սաաթ զարֆընտա եիւզ պին ֆրանգ գազանտը: Տիկէր օեունճուլար մէրգումուն ճէսարէթինէ թէաճճիւպ իթմէքտէ, վէ պաթիեարլըղնա հասէտ իյլէմէքտէ իտիլէր: Շէօյլէքի հէման ճիւմլէսի, « Պու ատէմ պիզի քիւլ իտէճէք տիր » տիմէքտէ օլուպ, ժիւլէ կէլինճէ, իւզէրինտէ զէրրէ գատար սօղուգ գանլըզըգ պուլունմաեըպ, քէնտիսի իչին է՛ն ագիւլանէ թէտպիր՝ վագը օլան քեարըլլա պիլիթիֆա գումարխանէտէն չէքիլմէքտէն իպարէթ օլտուղու հալտէ, պիւաքիս տաիմա էն եիւքսէք տէրէճէտէ մէպլաղ վագ իլէ օեունա տէվամ իթտի, վէ իքինճի տէֆա պիւեիւք պիր դա)պա ուղւրաեըպ, վէ քեար էսնասընտա, իսրար իթտիկի կիպի, զարարտա տա իսրար իթտիկինտէն, թէքմիլ ագչէսի թիւքէնտի, վէ եալընըզ օն գատար ֆրանսըզ ալթունու եէտինտէ գալտը:

Պինապէրին ըէնկի էօլիւ կիպի սօլմուշ օլտուղու հալտէ, գումար մասասընըն էօնիւնտէն գալզըպ, սէրխօշ քիմնէլէր կիպի պիր եանտան օլ պիր եանա սալլանարագ, պիւֆէեէ կիթտի, վէ պիր չիչէ քէսկին շանբանիաեը հէման նէֆէս ալմագսըզըն իչիպ թիւքէթտի, վէ պատէհու պիր միգտար թաամ ճէլպլէ, պու թաամը էսնասընտա պիր գաշ գատէհ տահա շարապ իչտի, վէ քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօլէտի:

— Պու պէնիմ սօն թաամըմ տըր. պունուն, վէ օթէլ մէսարիֆինին պէտէլինի էօտէտիկիմ հալտէ, հիշ պիր ագչէմ գալմաեաճագ տըր: Քեաֆֆէյի կիւզէլ ըիւեալարըմ պէրհավա օլտուլար: Դաթիէն մահվ օլտում, պունտան սօնրա պէնիմ իչին հաեաթ պիթմիշ տիր: — Պիր քիմնէ, իգամէթկեահընտան խօշնուտ օլմագսա, անը թէրք իտէր: Պէն տէ պու էօմիւլ թէրք իտէճէեիմ . . . պիր սաաթ կէչմէզտէն, օլ պիւեիւք էսրարա վագըֆ օլաճաղըմ . . . Էկէր ինսան էօլտիւքտէն սօնրա, ճիսմինտէն պիր էսէր գալըր, վէ էկէր պէն՝ բէտէրիմէ եա ըչըգ եախօտ գարանլըգ պիր մահէլտէ թէսատիւֆ իտէրսէմ, նասիհաթլարընտան իսթիֆա:

տէ իթմիշ օլուպ օլմատըղըմը պանա պիլտիրէճէք տիր :

Ժիւլ, քէնտի քէնտիսէ պու սէօղլէրի սէօյլէրքէն , պիր սիկարա եագտը , վէ եանընտաքի մասանըն իւղէրինտէ պու-
լունան պիր զագէթաեը ալարագ , մաքինավարի աչտը :

Իշպու զագէթա՝ ֆիկարօ օլուպ , մէրգում , օգուեարագ տէյիլ , անճագ պիր կէօղ կէզտիրէրէք սիթունլէրէ պագմագ-
տա իքէն , պիրտէն պիրէ պիւեիւք հարֆլար իլէ թէրթիպ ի-
տիլմիշ օլան ԻԻՉ ՄԻԼԵՅՆ քէլիմէլէրի նազարը տիգգաթընը
ճէլպ իտէրէք , աթիտէքի ճիւմլէլէրի օգուտու :

ՄԱՏԱՄ ՇԱԼԱՄԷՆԻՆ ՋԷՆԿԻՆՃԷ ԻՉՏԻՒԱՃԼԱՐԱ ՄԱՆՍՈՒՄ

Ի Տ Ա Ր Է Խ Ա Ն Է Ս Ի

« Միւթէպէր պիր ֆամիլեաեա մէնսուպէ վէ օն եէտի
չաղլարընտա զաեէթ տիլպէր վէ կէնճ պիր գըզըն՝ քէզալիք
միւթէպէր պիր ֆամիլեատան , սէրվէթի պուլունմաեան ,
ֆագաթ հագիգի պիր իւնվանը հայիզ օլան պիր քիմսէ իլէ
էվլէնմէսի մաթլուպ տուր : - Րէսմի իզտիվաճ կիւնիւ , թրա-
խումա օլարագ գըզ թարաֆընտան զէվճի օլաճագ տէլի-
գանլըեա ԻԻՉ ՄԻԼԵՅՆ ՖԻՍՆԳ վէրիլէճէք տիր : Մատտէ զա-
եէթ ճիտտի վէ ՄԻԻՍԹԱՃԷԼ օլուպ , պու շարթլարը հայիզ
օլարագ թալիպ օլան զաթըն , Սէն-Լազար սօգաղընտա 11
նումէրօլու իտարէխանէեէ ճիւրաճաաթ իթմէսի Լազըմտըր : »

Ժիւլ՝ պու սաթըրլարը օգուտուգճա , սիմասընտաքի
հալ թէպտիլ օլմագտա օլուպ , չէնտ տագըգա էվվէլ պէյ-
նիսի իհաթա իթմիշ պուլունան շարապըն տիւմանլարը , ըիւզ-
կեարլարտան տաղըլան սիս կիպի զայիլ օլտու :

Փըգրաթի մէզքիւրէեթի թէքմիլէն օգուտուգտան սօնրա ,
եէնիտէն ահէսթէ ահէսթէ վէ հէր պիր լուղէթի վէզն իտէ-
րէք օգումաղա պաչլատը :

— ԻԻՉ ՄԻԼԵՅՆ... ՃԻՏՏԻ վէ ՄԻԻՍԹԱՃԷԼ... էօյլէ
օլտուղու կիւն կիպի աչիքեար տըր... պուճու չօճուգ պիլէ
օլսա անլար... Մէյտանտա պիր Լէքէ օլուպ , պու Լէքէ ալ-
թուն իլէ էօրթիւլմէք իսթէնիեօր... Սէրվէթի պուլունմա-

եան, ասըլլատէ պիր ֆամիլեան մէնսուպ վէ հագըզի պիր իւնվանա սահիպ օլան պիր միւթէպէր զաթա ԻԻՉ ՄԻԼԵՕՆ ՖՐԱՆՑ Վէրիլիեօր, Թէմամ, պէնիմ տէ օն բարամ պիլէ եօգ տուր, իսմիմ Ժիւլ Արման, գօնթ տը Լիւսընայ-Շարանթ տըր. ֆամիլեամ՝ Ֆրանսանըն էն աթիգ ֆամիլեալարընտան պիրի տիր, վէ իւնվանըմ՝ 1223 սէնէսինտէն պաշլամըշ տըր... Պանա էօյլէ կէօրիւնիւեօր քի, բրօկրամտաքի շարթլար՝ իշիմէ բէք եարար... էկէր պու գըզ իլէ էվլէնիր, վէ իւշ միլեօն ֆրանգա մալիք օլուր իսէմ... ֆագաթ նիշին էվլէնէմէեէ-ճէեիմ: Պիր ազ էվվէլ քէնտիմի գաթլ ու թէլէֆ իթմէք իս-թէեօրտում... էօլմէքտէն իսէ էվլէնմէք էվլէա տըր:

« Անճագ, - գտտէհինի թէքրար տօլտուրուպ, իշտիք տէն սօնրա, մէզքիւր զազէթաեը տա տիւրիւպ ճէպինտէ սագլաեարագ, - իշ միւսթաճէլ օլմալը... պիր աագըզա պիլէ զայպ իթմէկէ կէլմէզ... Կա'րսօն, պօրճուճուն հիսա պընը կէթիրին:

Պատէհու Ժիւլ օթէլինէ ավտէթլէ եաթաղընա եաթըպ րահաթճա ուեուտու: Սապահլաեըն էրքէն, չանթասընը հաղըրլաեըպ, օթէլին գալէմինէ էնտի, վէ օրատա օլան պօրճունու տախի էօտէեիպ, էշեասընըն տէմիր եօլունա կէօն տէրիվէսինի թավսիեէ վէ իխթար իթտիքտէն սօնրա, Բարիս իլին պիր պիլէթ ալտը, վէ պիր սուրէթլէ եէտինտէ եալընըզ պիր ֆրանսըզ ալթունու իլէ պազը ուֆագլըզ գալտը:

Իրթէսի ագչամ Բարիսէ վասըլ օլտուղունտա, տօղրուճա քէնտի իգամէթկեահընա կիտիպ, սէյեահաթ եօրկուն շուղունու ալմագ իւզրէ եաթաղընա եաթտը, վէ օն իքի սաաթտան զիեատէ ուեուտուգտան սօնրա էօյլէն րատտէլէրինտէ ուեանտը:

Պատէհու թուալէթինի միւքէմմէլէն թէրթիպլէ տիշարը չըգտը, վէ եօլտա թէսատիւֆ իթտիկի լօգանթատա պիր ազ գահվալթը իթտիքտէն սօնրա, պիր արապաեա րաքիպէն, Սէն-Լազար սօգաղընա կիթտի, վէ սաաթ իքի պուշուգտա մատամ Շալամէնին տաիրէսինէ կիրտի:

Օգուեանլարըմըզըն անլամըշ օլտուգլարը վէճհէ, ժօրժ Լամարըն, Հանրիէթի ալէնի պիր նամուսուգլուգտան գուր-
թարմագ խուսուսընտա, Ֆիլիք-Տօրէյ իլէ էսնաի միւլագա-
թընտա իպրագ իյլէտիկի սիւքիւնէթ վէ սօղըգ գանլըլըգ
եիւզտէն օլուպ, եօգսա ժօրժ, տէրէճէտէն զիեատէ իզտի-
րապ իչինտէ վէ գալպի ֆէվգ էլ ատէ ինճիւմիշ պուլունմագ-
տա իտի: Պէօլէքի, քէնտիսի, սէվիլտիկի վէ սէվիլմէքտէ
օլտուղունու հիսս իյլէտիկի կէնճ զըզըն նէզտինտէ բարլագ
պիր սաատէթէ նայիլ օլաճաղընը մէմուլ իթմէքտէ իքէն,
պաղթէթէն չիֆասը նագապիլ պիր մէյեուսիեթէ կիրտա-
պընա տիւշմիւշ իտի: չու գատարքի Մ. Տօրէյին մէյեուսի-
եթինի տահա զիեատէ աղըրլաթմամագ իչին քէնտինինքինի
կիզլէեէպիլէճէք տէրէճէտէ վէ հէման ինսանիեթին մաֆէվ-
գինտէ պիր իգթիտարէ մալիք պուլունմուշ լալ: Հալ պու-
քի պանքէրի սապըզըն էլինի սըգարագ, վէ « եագընտա
թէքրար կէօրիւշիւրիւզ » տիեէրէք մէրգումտան մուֆարա-
գաթընտան սօնրա, պունճա ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթին,
պունճա կէօղ եաչըրլարընըն սէպէպի օլան խայինի պուլուպ
ճէզալանտըրմատըգճօ, Մ. Տօրէյի թէքրար կէօրմէմէրի գա-
թիէն նիեթէթ իթտի: Տիկէր թարաֆտան ժօրժ, վագը օլան
թէչէպպիւսիւ քեամիլէն միւմքինսիզ տէ օլմասա, ղաեթ
միւշքիլ օլտուղունու տէրք իթմէքտէ օլուպ, չիւնքի պէսլէ-
մէ Անէթին վէրտիկի պաղը խապէրլէր, վէ պաղչէպան Բիէրին
միւպհէմ մալիւմաթը, թահգըգաթ իճրասընա քեաֆի պիր
նօգթաի հարէքէթ օլմաեըպ, պու սուրէթլէ մագսէտէ վա-
սըլ օլաճագ պիր խաթթը հարէքէթ թայեին իտիլէմէզ ի-
տի:

Ճանինին՝ Մարն նէհրի թարաֆընտան վէ պաղչէ տիվա-
ընտան տէրունը խանէեէ կիրմիշ օլտուղունա չիւպհէ օլու-
նամաեըպ, լաքին պունուն իզինի նա՞սըլ պուլապիլիր իտի:

Մէսէլէ՝ հալ ու թէսվիեէ օլունմագ սուրէթտէ կէօ-
րիւնիւպ, ժօրժ, մատաի ալէամէթլէրին նօգսանընը՝ ազլ ու
իտրաքլէ իքմալ իթմէկէ չալըշմագտա, վէ քէնտի քէնտիեէ
չու եօլտա միւլահագա իթմէքտէ իտի:

— Իհիթիմալ քի միւթթէհիմ, պիր նիեէթի մուգիրէսի
օլմաեարագ, պաղչէեէ կիրմիչ, վէ մատմաղէլ Տօրէյին հիս.
սիեաթընը զայպ իթմէք տէրէճէսինտէ տալմըչ օլտուղու ույ.
գու՝ մէրգուսու ճինաեէթէ սէվգ իյլէմիչ տիր :

« Հանրիէթին եէվմի մախսուսընըն իրթէսի կիւնիւ, Մա.
րըն նէհրի քէնարընտա, պաղչէ թէրացասը էօնիւնտէ էնինէ
պօյունա կիտիպ կէլտիկի պաղչէպան թարաֆընտան կէօրիւլ-
միւչ օլան վէ Տօրէյ ֆամիլեասը հազգընտա պաղչէպանա պա.
ղըչէյլէր սօրմուչ պուլունան տէլիգանլը՝ ճանի օլմալը տըր :

Ժօրթ կէրչի պու խուսուսու մուհագգագ զանն իթմէք-
տէ իտի իսէ տէ, պունու մատտի պիր սահիհլիքլէ տէ իսպաթ
վէ թաստիգ իթմէք իչին, օլ մէճհուլ շախսը պուլմասը լա-
ղըմէտէն իտի : Ֆազաթ անը նէրէտէ վէ նա՝ սըլ պուլապիլիւր
իտի :

Հանրիէթ թարաֆընտան իւզէրինէ մուհիպպանէ իքի սը-
րա եաղըլմըչ օլան վէ վազըա կիճէսի զայպ օլմուչ պուլու-
նան ֆօթօկրաֆ թասվիրիյլէ իշթիղալ իթմէք միւնասիպ տէ.
յիլ մի իտի :

Պու խուսուսաթ, կէնճ տօգթօրու հարէքէթտէն մէն տէ
իթմէսէ, թէչէպպիւսաթընը կէճիքտիրէպիլիւր իտի :

Հէր նէ իսէ, եազընտա քէնտիսինտէն թէքրար պահս
իթմէք իւզրէ, մուվագգաթէն փիւլիէն Դլօտա վէ անըն հի-
մաեէսի թահթընա ալմըչ օլտուղու Մատլէն Կալիէեէ նագ-
լը քէլամ իտէլիմ :

Մէղպուրէ կէնճ գատըն զայեուրանէ չալըչմագտա օլուպ,
սըհհէթիմի թէմամիյլէ իքթիսապ իթմիչ իտի իսէ տէ, էլան
ֆէվգէլատէ մահզուն պուլունմագտա, վէ ալէսսէվիյեէ լա-
թիֆ օլան կէօղլէրինտէ զարիպ պիր ըհլլագ միւչահէտէ օ-
լունմագտա իտի : Պու իսէ, պունտան պէօյլէ մուհապպէթ
վէ աչգ ասարընը համիլ օլմաեան գալպինին ախըր ինթիգամ-
լէ մէմուլ օլմուչ օլմասընտան իլէրի կէլմէքտէ իտի :

Պիչարէ, սապահտան ագչամա գատար չալըչմասընա ըաղ-
մէն, աղ գազանմագտա, վէ բէք չօգ շէյլէրաէն մահրում
գալմագտա իտի, չիւնքի փիւլիէնտէն գարզէն ալմըչ օլտու.

ղու մէպլաղը ազար ազար էօտէմէքտէ օլտուղունտան, ֆէվ-
գէլատէ պիր թասարրուֆ իլէ եաշամաեա մէնպուր իտի:

Մատլէն, եօրկունլուգտան թագաթ վէ տէրմանը գալ-
մատըղընը հիսս իթտիկինտէ, վէ տիքիշ մաքինասընըն մուն-
թազամ նօգթալարընը թէշխիս իտէմէեէճէք մէրթէպէտէ
կէօզլէրի գըզարտըղընտա, տիշարը չըգմագտա, վէ քէնտի-
սինին վէ մասուլմունուն գաթիլի օլմուշ օլան ժիւլ Մէրսիէեի
պուլմաղա չալըշարագ, բասթ կէլտիկի քիմէլէրէ մէրգուսու
սօրմագտա. վէ մալիւմ օլտուղու վէճհլէ հիշ պիր նէթիճէ-
եէ տէսթրէս օլամաեըպ, պու իգթիտարսըղըղընտան տօլաեը
ֆէվգէլատէ սըզըլմագտա իտի, չիւնքի թէքրար իտէրիզ քի,
մէզպուրէնին նիեթթի գալիյեէսի վէ էօմրիւնիւն մագսէտի
եէկեանէսի ախըը ինթիգամտան իպարէթ պուլունմագտա ի-
տի:

Զօգ տէֆա ժիւլիէն Գլօտ՝ իշինի պիթիրտիքտէն սօնրա,
Մատլէնի կէօրմէեէ կէլտիկինտէ, քէնտիսինի տահա զիեատէ
մահզուն հալտէ պուլուր, վէ կէօզ եաշարընը կիզլիճէ սիւ-
տիկինի կէօրիւր իտի: Անճագ նէզաքէթի իճապընճա, մէզ-
պուրէեի իսթիճվապէ ճէսարէթ իտէմէզ իտի: Իսթիճվապ
տա իթսէ, ալաճաղը ճէվապլարըն, զաթէն պիլտիկինտէն եա-
խօտ տէրք իթտիկինտէն ֆազլա մալիւմաթ վէրմէեէճէկի տէր-
քեար օլուպ, զիրա օլ կէնճ գատընըն չիֆա գապուլ իթմէ-
եէն մանէվի պիր խասթալըգտան միւլտարըպ օլտուղու ժիւ-
լիէնին բէք ալէա մալիւմիւ իտի:

Տիկէր թարաֆտան պու կէնճ քիմէտէ, հէմ իզթիրա-
պը գալպինտէն, հէմ տէ իւմիտսիզ սուրէթտէ տիւշար օլ-
մուշ օլտուղու աշգ ու մուհապպէթտէն նաշի մահզուն վէ
միւքէտտէր օլուպ, սիմասընըն սօլկունլուղու վէ կէօզլէրի
էթրաֆընտաքի մօրլուգ արթմագտա իտի:

Պիր ագշամ, մէրգում, միւթատ օլան վագըթտա Մատ-
լէնին տաիրէսինէ կէլտիկինտէ, կէնճ գատըն՝ կէօզլէրի եա-
շարմըշ օլարագ քէնտիսինի իսթիգպալ իթտի, վէ արալարըն-
տա շու եօլտա միւքեալէմէ վուգու պուլտու:

Ժիւլիէն. - Հալէա աղլաեօրմուսունուզ:

Մատեն . - (Քէսիք պիր սէտա իւէ .) Էվվէթ :

— Իշինի՞ղ մի եօգ տուր :

— Խայր , տօսթում . եէթիշէպիւլէճէկիմտէն զիեատէ ի-
շիմ վար տըր :

— Կէշմիշ զէմանը՝ մը տիւշիւնիւեօրսունուզ :

— Էվվէթ , տաիմա կէշմիշ զէմանը տիւշիւնիւեօրում :

— Լաքին հէր վագըթ քէտէր իշինտէ գալմագտա նէ՝
Ֆաիտէ վար տըր :

— Քէտէրի ունութմագ՝ ինսանըն էլինտէ՝ մի տիր :

— Շու սաաթտա նէ՝ էքսիկիինիղ վար տըր :

— Ժի՛ւլիէն , պու սիւալի պանա նա՛սըլ խիթապ իտէր .
սինիղ . Գալպիմտէ նէ՝ կիպի հիսսիեաթ մէվճուտ օլտուղունու
պիլմէ՛եօրմուսունուզ . Տիւնեատա եալընըզ օլտուղում , վէ
միւէպպէտէն եալընըզ օլաճաղըմ հալտէ , քէտէր վէ սէֆա-
լէթ իշինտէ եալմագտան , վէ մէթրուքիյեթ հալինտէ էօլ-
մէքտէն պաշգա շարէմ եօգ տուր . . . նամուսում բաիմալ
օլմուշ , վէ պէն տէ մահվ օլմուշում տուր . . . Ֆաւիլեաճա
մէսէրրէթ նէ՝ իտուկինի աալա պիլմէմ . . . հիշ օլմաղսա պիր
աղաճըգ ինսաֆ վէ մէրհամէթէ կիւվէնէպիլի՛րմիեիմ . . . Ալ-
լահ պիլիր քի , հըրսը շանըմ ղաեէթ սատէ իտի . . . էմալի
կիպի , պէնիմ տէ զէվճիմ , էվլատլարըմ օլապիլիր իտի . . .
պէն տէ մէսուտ օլապիլիր իտիմ . . . է՛ն ֆագիր վէ սէֆիլ պիր
մախուղուն պիլէ պու սաատէթէ հագգը վար տըր . . . Լա-
քին պիր ալշագ , պիր խային քիմնէ , պու հագգը ղայպ իթ-
մէքիկիմէ սէպէպ օլտու . . . Ա՛հ , իշթէ օ ալշաղը թագպիհ
իթմէքտէեիմ . Էկէր եալմաեա բաղը օլուեօր իսէմ , մահզա
ինթիգում ալմագ իշին բաղը օլուեօրում . . . հալ պու քի ին-
թիգամըմը ալմաղա տա մուվաֆֆագ օլամաեօրում . սիզ տէ
կէօղլէրիմին եալարմամասընը իսթէեօրսունուզ . . . պու գա-
պիլ մի տիր :

— Թէքրար իտիեօրում , սէֆիլ Մատեն , պու շէյլէրի
արթըգ ունուտուն :

Կէնճ գատըն , տէհշէթի պիր պագըշա պաշընը եօգա-
րը գալտըրըպ , վէ տիշլէրինի սըգարագ ,

— Ունութմա՞դ մը . . . կէնճիկիմին մահվ օլմասընը , ար-
զուլարըմըն աեազլար ալթընտա չըղնանտըղընը , գալպիմին
չիքէսթ իտիլտիկինի , նամուսուսուն բայիմալ օլտուղունու ,
վէ պէնի քէնտի էլիլէ էօլտիւրմիւշ իտուկինի զանն իտէն
ճանվէրին էվլատըմը տա էօլտիւրմէքինի , նամուսուսու մու-
խիլլ օլան իֆթիւրաեր , Սէն-Լազար հապսխանէսինի վէ մահ-
քէմէեի ճինաեթի ունուտաեը՞մ մը . . . Ասլա . . . ասլա . . .
ունուտամամ :

45

Ժիւլիէն . - (Մատէնին էլինի թութարագ .) Պէտպախթ
գատընճըղազ , Ֆիքրինիզի բէք ալէա անլաեօրում , լաքին իմ-
քեանսըզ օլան պիր հալէ գարշը նէ՞ եարըլապիլիր : Ժիւլ
Մէրսիէ իսմի թաճընտա կիզլէնմէքտէ օլան խապիս պու-
լունմաեօր . . , զապըթա պիւլէ թէքմիլ Բարիսին իչինտէ քէն-
տիսինի արատըգտան սօնրա , օլ պապտէ իգթիտարսըզ օլ-
տուղունու իգրարէ մէճպուր օլմուշ տուր . զապըթանըն պա-
շա չըգարամատըղը պիր խուսուսու սիղին պաշա չըգարապի-
լէճէկինիզի մէմուլ իտէ՞րմիսինիզ : Ինսան Ֆիքրի գաթի իլէ
ճիննէթէ գատար կիտէպիլիր . . . իմտի քէնտինիզի սագընմա-
նըզը իխթար իտէրիմ :

— Մէճնուն օլուրսամ նէ՞ պէյիս վար տըր : Մէճնուն .
լուգ՝ ըուհուն ույգուտա օլմասը տիմէք օլուպ , մէճնուն օլ-
տուղում հալտէ , պու տէրէճէ պէտպախթ օլմամ :

— Մատէն , պանա պունու սէօլլէմէեին , վէ պէնտէն
իպրէթ ալըն . . . պէն տէ վալիտէմին ինթիգամընը ալմագ իս-
թէրիմ , պէ՛ն տէ :

— Սի՞ղ մի :

— Էվվէթ , պէն , էվվէթ պէն տախի պիշարէ վալիտէ-
մին նամուսունու բաիմալ իթմիշ օլան վէ պէնի պիր վէլէտի

ղայրը մէջրու հալինէ կէթիրմիշ պուլունան պիր ալշաղըն մէշ-
րու օղլունու արաեօրում. . . պապասընն ալազլըղը ինթի-
գամընը օղլունտան ալաճաղըմ. . . հալ պու քի քէնտիսինի
պուլամաեօրում. . . պու ճիւմէ իլէ իզհարը հիտտէթ իթմէ-
եհպ, թէհամմիւլ իթմէքտէեհիմ:

— Հարէքէթինիզ միւնասիպէթսիզ տիր:

— Նէ՞ եաբապիլիրիմ: Ուզուն միւտտէթ թէհարրիեաթ
իճրասըյլա ինթիգամ ալապիլմէք իշին զէնկին օլմագ լազըմ
տըր. . . վազըթ պուլմագ կերէք տիր: Անճագ եաշամագ
իշին չալըշմագտան պաշգա չարէ օլմազսա, իսթէր իսթէմէզ
թէհամմիւլ իտիլմէլի տիր:

— Խայր, պէն թէհամմիւլ իթմէեէճէեհիմ: Էկէր պու
խուսուստա չալըշմագլա էօլմէք լազըմ կէլսէ, էօլէճէեհիմ,
ֆագաթ մաղլուպ օլմուշ օլտուղումու իգըար իթմէեէճէեհիմ:
Ա՛հ, էվվէթ, էկէր բարամ օլսա իտի. . . էկէր կիւնլէրիմի,
կէճէլէրիմի, Բարիստէ գահվէխանէլէրի, լօգանթալարը գու-
մարխանէլէրի վէ մէյխանէլէրի արամագլա կէշիրէպիլսէ իտիմ,
եէմին իտէրիմ քի ազ միւտտէթ զարֆընտա Ժիւլ Մէրսիէեհի
բէնչէմէ կէշիրի իտիմ. . . ա՛հ, էօլէ պիր շէյ օլսա, ինթի-
գամըմը նա՞սըլ ալաճաղըմը պիլիրիմ. . . էլիմէ պաշընը գա-
թըլկեահա թէսլիմ իթտիկիմ կիւն ֆէվգ էլ ատէ մէսըուր օ-
լաճաղըմ. . . Սիզ տէ վալիտէնիզին ինթիգամընը ալմաղա մէ-
մուր օլտուղունուզ հալտէ, պունտան ֆէրաղաթ իտիեօրսու-
նուզ. . . Պու էսէրը զաաֆ տըր: Հէր ճինաեէթ՝ պիր ճէզա-
եա միւսթահագգ տըր. . . Իմտի, պէն՝ հէմ քէնտիսին, հէմ
էվլատըմըն ինթիգամընը ալաճաղըմ. . . պու նիեէթ վէ գա-
րարըմտան ֆարիզ կէլմէմ:

Ժիւլիէն, քէնտիսինին պիր միւթթէհիմի ազիմ օլտու-
ղունու պիլտիկի ճիհէթլէ, Մատլէնին սէօզլէրի գալպկեահը-
նա գատար թէէսսիր իտէրէք,

— Ֆագաթ պիր ճինաեէթի իրթիքեապ իթմիշ օլան
քիմսէ՝ արզը նէտամէթ իյլէր իսէ, օնա աֆվ օլունապիլիր,
տէտի:

— Խայր, խայր, իթտիկի ճինաեէթ նէ՝ ունուտուլուր,

նէ՛ աֆիվ օլունուր : Պիլաքիս ինթիգամ ալմագ վէ ճէզալան-տորմագ իճապ իտէր :

Պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման կէնճ գատընըն կէօզլէ-րի հատտէն զիեատէ բարլատըղը կիպի, տիշլէրինի տէ զիյա-տէսիյլէ սըգմագտա իտի :

Ժիւլիէն՝ մէզպուրէնին սէօի քէնտի մահքիւմիյէթինի ի-լան իթմիշ տիր կիպի պաշընը էյտի, Մատլէն իսէ, իֆատա-թընը շու եօլտա տէվամ իյլէտի :

— Էօյլէ կիւնլէր օլուեօր քի . պէյնիմին իչինտէ թօխում պրագմըշ վէ տայիմա պիւեիւմէքտէ պուլունմուշ օլան թա-սավվուրու տէհչէթիշթիմալտէն խալի գալմագ իչին, էօլմիւշ օլմաեր բէք զիեատէ միւրաճճահ ատտ իտիեօրում : Էվվէթ ինթիգամըմը ալմագ իչին ագչէեէ միւհթաճ օլտուղունու պէն տէ պիլիեօրում . . . բէք ալէա, իլէրուտէ ագչէմ, պուլունա-ճագ տըր :

Ժիւլիէն Գլօտ՝ հիշ պիր վագըթ Մատլէնին պու եօլտա իֆատէյի մէրամ իթտիկինի իշիթմէմիշ օլտուղունմտան, պու քէրրէ մէզպուրէյէ քէմալը հայրէթլէ պագարագ :

— Իլէրուտէ ագչէնի՞ղ մի պուլունաճագ աըր, տէյի թէքրար իթտի :

— Էվվէթ :

— Աճա՛յիպ, պու ագչէ սիզէ նէրէտէն կէլէճէք տիր :

— Տիւն տիքմիշ օլտուղում պիր իշի թէսլիմ իթմէք իւզրէ պիր ճատտէտէն կէշտիկիմ սըրատա, իբի միւքէլլէֆ պէյկիրլէրէ գօշուլու աչըգ պիր ֆայթօն կէօրտիւմ : Պու հայվանլար, էեէրլէրի վէ իւնիֆօրմալը սէյիսլէրի իլէ, կէօ-րէնլէրին նազարընը ճէլպ իտիեօրլարտը : Ֆայթօնտա, աչըգ-րէնկլի գումաշտան էլպիսէ կիեինմիշ պիր գատըն օթուրմուշ օլուպ, սայքի պիր գուեոււմճու մաղաղաօր էշեասընը եիւք-լէնմիշճէսինէ իւզէրի էլմասլար իլէ բարըլ բարըլ բարլամագ-տա իտի : Հէր քէս քէնտիսինէ պագըպ հայրան օլուեօրտու : Պունունլա պէրապէր կէօրտիւկիւմ գատըն կիւզէլ օլմաերպ, ֆասիտ վէ մաղրուր պիր գարըեա պէնզէեօրտու : Պազը եօլ-ճուլարըն օ գաըը հագգընտա պիրիպիրլէրինէ, « Մէշհուրէ

Կապրի տիր . . . հանի շու պիլտիկինիզ Կապրիէլ Սթէլլինի տիր . . . Պիր մանովրա իլէ էրքէքլէրի բէնչէսինէ կէշիրիր պիր գարը տըր . . . Բարիստէ պիր օթէլի վար տըր . . . քէօյտէ տէ պիր սէյֆիեէսի պուլունմագտա տըր . . . պիր սանտըգճա տօլու էլմասլարը . . . օն ըէս պէյկիրի . . . խըզմէթքեարլարը , վէ ճէսիմ իրատլարը վար տըր . . . Ա՛հ , շու Կապրի էօմրինն նէ օլտուղունու բէք էյի պիլմէքտէ տիր . . . » տէ տիրքլէրինի իշիտիեօրտում : Հաթթա պու սէօղլէրի սէօլլէեէնէլէրինն՝ օ գարըեա սէլամ վէրտիրքլէրինի կէօրտիւմ : Օլ վագըթ շու եօլտա տիւշիւնտիւմ : « Պէնիմ , պու գարըտան զիեատէ տէեէրիմ վար տըր , պէն տահա կէնճիմ , վէ պօեալը տէյիլիմ , էկէր պէն տէ քէնտիմի պու գարը կիպի սաթսա իտիմ , պէնիմտէ բարամ օլուր իտի , վէ զարուրէթ վէ սէֆալէթին մանի օլտուղու թէհարրիեաթա օ հալտէ իպթիտար իտէպիլիր , վէ ինթիգամընը ալապիլիր իտիմ : » Իշթէ պու միւլահազաթ իւզէրինէ , ֆիքրիմտէ , ախըը ինթիգամ թասափվուրու տօղտու :

— Խայր , Մատլէն , սիզ պու տէտիկինիզի եաբմազսընըզ :

— Տիկէր գարըլար՝ եաբըեօրլար իսէ , պէն նի՛շին եաբմաեըմ :

— Օ գարըլար՝ ախլէագը պօղուգ մագուլէտէն տիրլէր :

— Ախլէագը պօղուգ մագուլէտէն օլմալարը՝ քէնտիլէրինի սէլամլամագտան մէն իտիեօր մու :

— Վագաա քէնտիլէրինէ սէլամ վէրէն օլուր ամմա , օլ պիր թարաֆտան թագպիհ իտէն տէ էքսիք օլմազ :

— Պիլաքիս պունլարըն ուղրունա մահվ օլմագ տէրէճէսինտէ իզհարը մուհապպէթ իտիլիեօր :

— Փագաթ օ գարըլարըն եօլունա սալիք օլմագլըգ՝ արզու իթտիկինիզ ինթիգամը բէք պահալը սաթըն ալմագտըր :

— Պանա , օ գարըլարտան զիեատէ հիւրմէթ վէ ըիաեէթ իտիլտիկինի զանն իտէր միսինիզ : Պէն տէ խէթա իչլէտիմ , Կիւզէլ օլտուղումու վէ պէնի սէվտիկինի եէմինէն պա-

նա թէէմին իտէն պիր ատէմին արգասընտան կիթմէք իչին , վախտէմտէն այրըլտըմ . լաքին օ ատէմին զէվճէսի օլմաներպ , մէթրէսի օլտում : Սահիհ տիր քի , պէն երւրէք թաշընթորտում . լաքին օ գարըլարըն երւրէկի եօգ տուր . պէն պիրինի սէվիեօրտուգմ . անլէր իսէ , եալընըզ ագչէեի սէվիեօրլար : Հալ պու քի պու հիսապը եաբան վէ պիլէն նէրէտէ : Ալէմ նազարընտա , պէն , օ գարըլարտան Ֆարգըլ տէյիլիմ , պէլքի տէ անլէրտէն տուն մէրթէպէտէ պուլունմագտաեըմ , չիւնքի անլէր զէնկին տիրլէր , պէն Ֆագիրիմ :

— Յագաթ սիզ վիճտան սահիպիսինիզ :

Մատլէն . - (Իսթիհզաքեարի պիր կիւլիւչէ .) Եանի ումուսուն թահգիրինէ գարշը խուսուսի իսթիհզագ վէ լիեագաթըմլա մուգապէլէ իթմէքտէեիմ : Օ գարըլարըն ագչէսի վար տըր . ագչէ իսէ , հէր շէյտէն զիեատէ տէեերլի տիր , չիւնքի ագչէ՝ գուվիլէթ տիմէք տիր . . . Ահ ժիւլիէն , արթըգ պու խուսուստա պահս իթմէկէլիմ , զիրա տիվանէլիք հիսս իտիեօրում . . . տիվանէ օլաճաղըմ զանն իտիեօրում :

Մատլէն՝ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սրատա հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամագտա իտի :

Պատէհու երւզիւնիւ էլլէրի տերունինտէ կիլլէեերէք , պիր իսկէմլէտէ օթուրտու :

Ժիւլիէն , մէրգումէեէ տօղրու էեիլէրէք ,

— Պու մուզիրր միւլահաղաթը ֆիրքինիզտէն տէֆ իտին : Ֆագիրսինիզ , եինէ ֆագիր գալըն : Սայիրլէքին սիզէ ըիանէթ իտիպ իթմէմէսինտէ պէյիս եօգ տուր : Համո օլսուն սիզ պիր գապահաթըլ տէյիլսինիզ : Շիմտիքի հալինիզէ թէէսսիւֆ օլունուեօր . հալինիզի՝ մուճիպի թայեիպ պիր տէրէճէեէ կէթիրմէեին , տէտի :

Պու արա Մատլէնին հընչգըրտամասը տուրուպ , մէզպուրէ սէրթճէ պաշընը եօգարը գալտըրարագ ,

— Էվլատըմըն ինթիգամընը ալմաղա հագգըմ եօգ մուտուր , տէտի :

— Պու հագգը քիմնէ սիզտէն ալմաղ :

— Բէք ալէա . մատէմ քի զարուրէթ՝ իգթիտարսըլը :

ղըմա սէպէպ իսէ , զէնկին օլմագ իսթէմէեէ հագգըմ վար տըր :

— Աղիգէմ Մա'տէն , հիտտէթինիգի թէսկին իտին վէ ճէսուր օլուն :

Ժիւլիէն Գլօտ՝ կէնճ գատընըն սէօլէրինտէն ֆէվգէլլա-
եէ միւթէէսսիր վէ միւքէտտէր օլտուղու հալտէ , Մարգա-
տէ սօգաղընտան հարէքէթ իթտի , չիւնքի վագը օլան սէօղ-
լէր՝ հէմ իչլէմիչ օլտուղու ճինսեթի , հէմ տէ վալիտէսինին
էօլէճէկի էսնատէ սէօյլէմիչ պուլունտուղու սօն քէլամլէրի
խաթըրլաթտը : Պինսպէրի մահղունէն քէնտը խանէսինէ ալ-
տէթինտէ , վագըաի միւթէէսսիւֆէ կիճէսի աչըրմըչ օլտու-
ղու վէ գարեօլասը եանընտա , գըրմըղը չէրչիվէլի պիր գատ-
րօ իչինտէ մէվղու օլարագ ասմըչ իտուկի Հանրիէթ Տօրէյին
ֆօթօկրաֆ թասվիրի գարչըսընտա տիղ չէօքտիւ , վէ ուղուն
միւտտէթ վէ աչգէէ պու թասվիրէ պագտըգտան սօնրա :

— Է՛յ սէվկիւլիւ գըղճըղաղ , պիւմէտիկին վէ թանըմա-
տըղըն ճանիեէ էլպէթթէ սէն տէ լանէթ օգուեօրսուն . էլ-
պէթթէ սէն տէ ինթիգամ ալմագ իսթէեօրսուն . . . Ա՛հ ,
աֆվ էթ պանա , աֆվ էթ , տէտի :

Ժիւլիէն , մէյեուսիեէթի աղիմէեէ կիրիֆթար օլտուղու
հալտէ , ուզուն միւտտէթ ալլատը , վէ պատէհու տաիմա
արթմագտա պուլունան նէվիմա պիր սըթմանա տիւչար օլա-
րագ և կիճէնին պիր գըսմընտա ույգուսուղ գալտը :

Իրթէսի կիւն բէնչլէնպիհ օլուպ , սօն պահարըն ղաեթթ
լաթիֆ պիր կիւնիւ իտի : Ժիւլիէն , անճագ սապահա եագըն
ուեուեապիւմիչ օլտուղունտան , սաաթ օնու կէչլէրէք ուեան-
տը , վէ նագգաչ արգատաչլարըլա գավուչմագլըղըն վագ-
թը կէչմիչ օլտուղունտան , քէնտի քէնտիեէ ,

— Պու կիւն չալըմանբա , Շէնըվիէրէ գատար կիտէճէ-
եիմ . պէլքի , ուզագտան օլսուն քէնտիսինի կէօրէպիլիրիմ ,
տէտի վէ աճէլէթէն էլպիսէսինի կիեինիպ , պիր աղ գահ-
վալթը իթտիքտէն սօնրա Շէնըվիէրէ միւթէվէճճիհէն հարէ-
քէթ իթտի :

Բէնտիսինին հարէքէթինտէն պիր սաաթ էվվէլ , տիկէր

պիր քիմսէ օլ թարաֆա կիթմէք իւզրէ եօլա չըգմըշ իտի : Պու քիմսէ , տօգթօր ժօրժ Լամար օլուպ , թասսիմ իթմիշ օլտուղու թահգըգաթա պաշլամագ ֆիքրիյլէ պու սէյեահա-թա իպթիտար իթտի , վէ թէֆէքքիւրաթ իչինտէ օլարագ , Մ. Տօրէյին սէյֆիեհսինին պաղչէ ճիհէթինտէ խիթամ պու-լան Մարն նէհրինէ մուվասըլէթ իյլէտի :

Մէրգուլմ , բօլիսին պիլէ տէրիւհտէ իթմէքտէն իճթինապ իտէճէք օլտուղու մէրթէպէ միւշքիլ վէ զահմէթի օլան թէ-չէպպիւսիւն աղըրըղընը տիւշիւնտիւքէ , էնտիչէի ազիմէ հիսս իթմէքտէ իտի : Շէօյլէ քի արատան տէօրթ այտան զի-եատէ միւտտէթ կէչմիշ օլտուղու հալտէ , քիմէ պիր չէյ սօրապիլիր , նէ՞ կիպի էմարէլէր քէչֆ իտէպիլիր , վէ արա-տըղը իղի պուլմագ իչին նէ՞ կիպի մէմուլին ղայրի վէ ֆէվ-գէլատէ պիր թէսատիւֆ վազը օլմալը իտի :

Ժօրժ , պաղչէնին սէտտ տիվարընը տիգգաթլէ թէճէս-սիւս իտէրէք , շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Ֆիլ վագը պու տիվարտան եօգարը չըգմագ գօլայ տըր : Պաղչէեէ պու թարաֆտան կիրիլմիշ օլաճագ տըր . պու խուսուս՝ ինքեար գապուլ իթմէզ սուրէթտէ աշիքեար կէօրիւնիւեօր : — Մատէմ քի էլիմտէ մատտի իսպաթ վէ է-մարէլէրիմ եօգ իսէ , ագլէն , ճինսեթի վագըաեը թէտգիգ իթմէք կէրէք տիր :

« Պէնիմ մալիւմաթըմա կէօրէ Հանրիէթ քէնտի օտա-սընա չէքիլտիկի զէման , կիճէնին սաաթ պիրի (եանի եարը կէճէեի պիր սաաթ կէչմիշ) իտի :

« Մէրգուլմէ , քէնտի օտասընտա օ կիւնքի էլպիսէսինի չըգարըպ , կիճէլիք պիր էլպիսէ կիեինմիշ , ֆօթօկրաֆ թաս-վիրլէրինին իւզէրինէ պաղը ճիւմլէրէր եաղմըշ , վէլհասըլ մէվճուտ չիչէլլէրին քէնտի իւզէրինէ իճրաի թէէսսիրլէ , հիս-սիեաթտան մահրուլմ պրագաճագ պիր հալէ կէթիրմէսի ի-չին , խայրի վագըթ կէչմիշ օլմալը տըր :

« Ճանի , մէմուլ օլունան իշպու ույգու վագթընա պէք-լէեերէք պաղչէտէ կիզլէնմիշ մի տիր :

« Խայր , չիւնքի ճանի օտա տախիլինտէ նէ օլուպ օլմա-

տըղընը, տէրունը օտաթաքի չիչէքլերին օ կէճէսի գալտը-
րըլմամըլ օլտուղունու, հաթթա բէնչիրէնին աչըգ պրագը-
լաճաղընը պիլէմէզ իտի: Իմտի ճինաեթ իճրա իթմէք նիեթ-
թինտէ օլմաեարագ իչէրի կիրմիշ, վէ ահվալ ու վէգաի քէն-
տիսինի օ ճինաեթէ սէվգ իթմիշ տիրէր:

« Գէնտիսի աճապա նէլէտէն կէլմիշ տիր: - Հանրիէթի
էվլէլճէ թանըեօրմու իտի, վէ քէնտիսինի թէքրար կէօրմէ-
եթ սայ իթմիշ մի իտի:

Ժօրթ, պու սիւալլէրի քէնտի քէնտիեթ իրատ իտէրէք,
մէգքիւր խալի չայ քէնարընտա էնինէ պօյունա տօլաշմագտա
իտի:

Նակէհան պաղչէպան Բիէրին պէեան իթմիշ օլտուղու
տէլիգանլըեը խաթըրըլաեարագ,

— Շիւպհէսիզ օ տուր... Մէրգում, պէտպաթ չան-
րիէթին կիւղէլիկինի կէօրիւպ ագլը պաշընտան կիտէրէք,
մէգպուրէեթ եագլաշմագ, վէ նէ օլտուղունու վէ ֆամիլեա-
սը քիմ իտուկինի անլամագ իսթէմիշ տիր... Պու սէպէպլէ
շունա պունա պազը չէյլէր սօրմուշ տուր: Իմտի հէր հալտէ
պու ատէմ, ճիվարըրտա վագը պիր լօգանթատա օթուրմուշ
օլաճագ տըր... Թէքրար կէլմիշ օլմասը տա իհթիմալտէն
տիր... քէզալիք պու ատէմին նազարը տիւգաթը ճէլպ
իթմիշ օլմասը տա իհթիմալտէն պայիտ օլամագ... պինապէ-
րին պու ճիհէթլէ թահգըգաթ իճրա իթմէլիեիմ, տէտի:

Պաղչէ սէտտինին գարչըսընտա, տէրունինտէ պազը չամ
աղաճլարը տիքիլմիշ պիր առա մէվճուտ օլուպ, պու առա-
նըն օրթասընտա քիւլիւք պիր լօգանթա պուշունմագտա իտի
քի, եագ մէվսիմինտէ, խուսուսիյլէ բագար վէ բագար իր-
թէսի կիւնլէրի բէք չօգ միւշթէրի կիտէր իտի:

Ժօրթ Լամար, օ թարաֆա պագմագլա, պիր ատէմին,
աղաճլարըն գուրուճուշ տալլարընը գօթարմագլա մէշղուլ օլ-
տուղունու կէօրտիւ:

46

Տօգթօր, իբի էլինի պօրոգ չէքինէ վազ իտէրէք, չախսը մէրգումու չաղըրտը, վէ օ տա, իչինի թէրքլէ, քէնտիսինի չաղըրան քիմ օլտուղունու կէօրմէք իւզրէ արգասընա տէօնտիւ :

Ժօրժ . - (Շախսը մէրգումա խիթապէն .) Պիր սանտալ իւլէ պանա կէլէպիլի՝րմիսինիզ :

Շախսը մէղքիւր՝ պիզզաթ լօգանթաճը օլուպ ,

— Էվվէթ միւսիւ կէլիրիմ, տէյի ճէվապ վէրտի, վէ սահիլտէ պաղլը պուլունան պալըզճը գաեղլարընտան պիւրինէ աթլաեղպ, պիր գաչ էլ քիւրէք չէքմէքլէ, կէնճ թապիպին տուրմուշ օլտուղու սահիլ թարաֆընա վասըլ օլտու :

Թապիպ, մէղքիւր գաեղա ըաքիպէն ,

— Շու լօգանթանըն սահիպինէ պաղը չէյլէր սօրաճաղըմ . իմտի պէնի անըն նէզտինէ կէօթիւրմէնիզի ընճա իտէրիմ, տէտի :

— Օ լօգանթանըն սահիպի պէն իմ, միւսիւ, վէ էկէր սիւալլէրինիզէ ճէվապ վէրէպիլիրսէմ, ասլա չէքինմէմ :

Պիր ազ սօնրա մէրգումլար սահիլէ եանաշտըլար, Լօգանթաճը, Ժօրժու լօգանթասընըն խուսուսի պիր տաիրէսինէ կէօթիւրիւպ, էվվէլ էմիրտէ ,

— Միւսիւ, պիր չէյ իչմէք իսթէրմիսինիզ, տէյի սօրտու :

— Պիր գատէհ չարթրէօզ օլուրսա իչէրիմ :

Շարթրէօզ կէթիրիլտիքտէ, լօգանթաճը, պիր իսկէմլէտէ օթուրարազ ,

— Շիմտի, միւսիւ, զաթընըզը տինլէեօրում, տէյի պէեան իյլէտի :

— Գուվվէի հաֆըզանըզ միւքէմմէլ մի տիր :

— Օլտուղճա միւքէմմէլ տիր :

— Մէսէլա , տէօրթ այ գատար էվվէլ նաղարը տիգգա-
թընըղը ճէլպ իթմիշ օլան պիր խուսուս , պու կիւն խաթըր-
նըղտա օլապիլի՛ր մի :

— Չանն իտէրիմ :

— Մ. Տօրէյի թանը՛րմըսընըղ :

— Սապըգ պանքէրի՛մի . գարչըմըղտա պուլունան վէ
Բլաթան սէյֆիեէսի տէնիլէն սէյֆիեէնին սահիպի օլան զա-
թը՛ մը :

— Թա՛ քէնտիսի :

— Շիւպհէսիզ թանըրըմ , վէ հագգընտա հիւրմէթի
մախսուսէմ վար տըր : Համիյեէթ վէ սախավէթ սահիպի պիր
զէնկին օլուպ , մէմլէքէթիմիղտէ բէք չօգ էյլիքլէր իթմէքտէ
տիր :

— Տէօրթ այ գատար էվվէլ խանէսինտէ պիր էյլէնճէ
իճրա օլունտուղունու , վէ սէյֆիեէնին պաղչէսի տէրունինտէ
ֆիլէնքլէր աթըլտըղընը խաթըրլաեօ՛րմուսունուղ :

Ժօրժուն պու սէօղլէրի սէօյլէտիկի զէման , լօգանթա-
ճընըն անլը պուրուշմագտա , վէ սիմասը հալը մահզունիյեէթ
քէսպ իթմէքտէ իտի : Պատէհու ,

— Էվվէթ , միւսիւ , խաթըրլաեօրում . օ կիւնիւ մատմա-
զէլ Տօրէյին իսմինին կիւնիւ իտի , տէտի :

— Օ կիւնիւ , լօգանթանըղտա , աթվարը շիւպհէի պիր
էճնէպի կէօրմէտիլի՛ղ մի :

Լօգանթաճը . - (Մահզունէն .) Օ կիւնիւ միւսիւ , լօգան-
թամտա քիմսէ եօգ իտի , չիւնքի գաբալը իտի :

— Նիլչին :

— Վալիտէմ վէֆաթ իթմիշ օլտուղունտան , օ սապահը
ճէնաղէսինի գապրիսթանա կէօթիւրմիւշ իտիմ :

Լօգանթաճը պու սէօղլէրի սէօյլէրքէն , կէօղլէրի եա-
շարտը :

Ժօրժ . - (Միւթէէսսիբ օլարագ .) Միւսիւ , վագը օլան
սիւալլէրիմէ քէտէրինիղի թէճտիտ իթտիկիմտէն տօլաեը աֆ-
վընըղը ըէճա իտէրիմ :

Լօգանթանը . - Փագաթ միսիւ , պիւմէզսինիզ քի . . .

— Տիմէք արդու իթտիկիմ մալիւմաթը սիզտէն աւամա-
եաճաղըմ :

— Թէքրար իտէրիմ քի , պէն օ կիւնիւ քիմնէեի գապուլ
իթմէտիմ :

— Լաքիմ շու պաղչէնին քէտտի ալթընտա վէ սահիլ
իւզէրինտէ պիր քիմնէնին տօլաշտըղընը կէօրմիւշ օլապիլիր-
սինիզ :

— Էվվէթ , կէօրտիւմ :

— Կէնճ պիր քիմնէ մի իտի :

— Պիր քիմնէ տէյիլ , պիր խայլի քէսան իտիլէր :

— Կիւնտիւլ միւ իտի :

— Խայր , ագչամ իտի . հէման սաաթ օն վար իտի :
Գէտէրիմտէն նաշի ուեուեամանեաճաղըմը պիւտիլիմտէն , եա-
թաղըմա եաթմագ իսթէմէեէրէք , գաբումուն էօնիւնտէ է-
նինէ պօեունա տօլաշմագտա իտիմ : Նակեաճ պէսթէ օգուն-
տուղունու իշիթտիմ , վէ պէշ ալթը քիշինին Շանբինեիե
տօղրու իլէրլէտիքլէրինի կէօրտիւմ : Պունլար պաղչէտէն ա-
թըլան իւք ֆիշէնքլէրին աթըլտըղը զէման , պաղչէ սէտտինին
գարշըսընտա տուրտուլար :

— Օ ատէմլէր օրատա մը գալտըլար :

— Խայր , միսիւ , եալընըզ պիրի գալտը :

— Պիրի մի գալտը .

— Էվվէթ , չիւնքի , սէպէպինի պիւմէմ , ֆագաթ տիկէր-
լէրինէ րէֆագաթ իտէմէեօրտու . վագաա սէսլէրինի իշիտի-
եօրտում իսէ տէ , սէօզլէրինի անլաեամաեօրտում . . . պէլ-
քի խասթա իտի . . . Պու ատէմ , պաղչէնին սէտտի ալթըն-
տա չիմէնգար իւզէրինտէ սէրիլտի . տրգատաշլարը իսէ սա-
վուշուպ կիթտիլէր :

— Մէրգումուն սապահա գատար օրատա գալըպ գալ-
մամըշ օլտուղունու պիլի՛ր միսինիզ :

— Պիւմէմ , չիւնքի ազ սօնրա քէնտի տաիրէմէ չէքիլտիմ .
սապահլաեըն քիմնէ եօգ իտի :

— Օ ատէմլէր նէրէտէն կէլմիլէր իտի :

— Նա՞սըլ պիլէպիլիրիմ :

Մէրգու՛մ լօգանթաճըտան տիկէր մալիւմաթ ալմագ իւմիտ օլունամաեաճաղընտան , ժօրժ ,

— Քէմալը ինսանիյէթլէ սիւալլէրիմէ ճէվապ վէրմէնիզտէն տօլաեը թէչէքքիւր իտէրիմ , միւսիւ . թէէսսիւֆ իտէրիմ քի , վէրտիկինիզ մալիւմաթտան պիր նէթիճէ չըգարամատըմ , Պունունլա պէրապէր թէհարրիեալթ վէ՛թահգըգաթըմա տէվամ իտէճէեիմ , տէտի :

— Մատտէ պիր սիրգաթա տայիր մի տիր :

— Էվվէթ :

— Պու սիրգաթ՝ Մ. Տօրէյին խանէսինտէ՛ մի վուզու պուլմուշ տուր :

— Էվվէթ :

— Էհէմմիեթթի պիր սիրգաթ մը տըր :

— Էքէյիճէ պիր սիրգաթ օլտուղու իչին տիր քի , միւ . թէճասըրըն քիմ օլտուղու անլաշըմագ իսթէնիեօր :

— Սէօյլէտիքլէրիմէ ֆալլա պիր սէօզ իլալէ իտէմէմ : Շէնըվիէր քէօբրիւսիւնտէ տիկէր պիր լօգանթաճը վար տըր , պիր քէրրէ տէ օրաեա միւրաճաաթ իտին . պէլքի անըն մալլումաթը , պէնիմ մալիւմաթըմտան զիեատէ տիր :

— Բէք էյի :

Ժօրժ թէքրար սանտալա ըաքիպէն գարչը եագաեա կէչտի վէ Շէնըվիէր քէօբրիւսիւնէ տօղրու միւթէվէճճիհ օլտու . եօլտա , քէնտի քէնտիեէ ,

— Արգատաշլարը կիթտիքտէն սօնրա պաղչէնին սէտտի ալթընտա պիր ատէմ գալմըշ իմիշ : Ճանինին օ օլմատըղընը քիմ պիլիր , տէմէքտէ իտի :

Շէնըվիէր քէօբրիւսիւնտէ իքի լօգանթա պուլունուպ , ժօրժ պունլարտան պիրինէ կիրաի , վէ տէօրթ այ էվվէլ մէզքիւր լօգանթատա տէյիլ , ճիվարտա , Բանտէ-վու տէ Բէչէօր նամիյլէ թանըլմըշ օլան տիկէր լօգանթատա , սապահտան ագշամա գատար պիր սիւրիւ ատէմլէրին բաթըրթը կիւրիւլթիւ իլէ էյլէնմիշ օլտուգլարընը թահգըգ իտինճէ , քէսպի մալիւմաթ իթմէք իւզրէ տօղրու օ լօգանթաեա կիթմէք իս :

թէտիկինտէ, պիր այտան պէրու մէզքիւր լօգանթաննն սա-
հիպի իֆլաւ իթմիշ վէ պինապէրին թաթիլի մուամէլէնէ մէճ-
պուր օլմուշ օլտուղու քէնտիսինէ խապէր վէրիլտի : Օլ վազթ
տօգթօր ժօրժ միւֆլիս լօգանթաճըննն իսմի Բօլ Կրիննօն օլ-
տուղունու անլաւըպ, ճէպ տէֆթէրինտէ պու իսմի եազար,
վէ պատէհու :

— Հէնուղ պու ատէմ պուրատա՞մը տըր, տէյի սօր-
տուղունտա,

— Լօգանթաճընն Գաբատըղը կիւն պուրատան կիթտի,
վէ հէր թարաֆա պիր թագըմ պօրճ իթմիշ օլտուղունտան,
նէրէնէ կիթտիկինի տէ քիմնէնէ պիլտիրմէտի, ճէվապը վէ-
րիլտի :

Կէնճ տօգթօր՝ ալտըղը մէզքիւր մալիւմաթտան տօլաւը
պէնանը թէշէքքիւրլէ, աիշարը չըգտը, վէ էստի րահտէ,
քէնտի քէնտիսինէ,

Շու Բօլ Կրիննօնու պուլաճաղըմ : Պանա մալիւմաթ-
վիրմէնէնէկինի քիմ պիլիր, տիմէքտէ իտի :

Օլ էսնատէ ժօրժ, Մարն նէհրինին Շամբինեի ճիհէթին-
տէքի քէօքրիւսիւնէ մուվասըլէթ իթմիշ օլուպ, պիր իքի սա-
նիյնէ Գատար հարէքթինի եավաշլաթտը, վէ էթրաֆը թէ-
ճէսսիւս իթմէքտէ իտի :

Նալեահ նազարը տիգգաթը Բլաթան սէյֆիէսինէ աթֆ
օլունուպ, Բիէրին գօլթուղու ալթընտա, պաղչէպան ա-
լէթլէրինտէն պիրի պուլունարագ, սէտտին ալթընտա տուր-
մուշ ծլան պիր կէնճ իլէ կէօրիւշտիւկիւնիւ կէօրտիւկիւնտէ
սարսըլտը Բ.յնի վագըթտա Մ. Տօրէյին խուսուսի տաիրէսին-
տէ, մէզքիւր պաղչէպան թարաֆընտան նազլ իտիլմիշ օլան
հիքեաւէ խաթըրնա կէլտի :

Տօգթօրտան չէնտ տագըգա էվվէլ, պաղչէպանը վէ Գօ-
նուլմադ տա օլտուղու կէնճ ատէմի պուլալըմ :

Օգուեանլարըմըղըն ղաթէն տէրք իթմիշ օլտուղլարը
վէճհէ, պաղչէնին սէտտի ալթընտա տուրմուշ օլան կէնճ
քիմնէ ժիւլիէն Դլօտ իտի :

Պուսանաաթքեար՝ Բլանտը-Շամբինեիտէ չըմէնտըֆէր-

տէն էնտիքտէն սօնրա, հէնուզ սէյֆիեէնին թարաֆլարընա վասըլ օլմուշ օլտուղու հալտէ, պաղչէպան՝ կիճէ էսնասընա տա եիւքսէք աղաճլարտան տէօքիւրթիւշ օլան գուրու եարա-
րագլարը եէրտէն թօրլամագլա մէշղուլ իտի:

Ժիւլիէն՝ պու պաղչէպանը թանրերպ,

— Դուրնազճա քէնտիսինի իսթիճվապ իթմէքլէ, պաղչէ
խապէրլէր ալըրըմ, տէյի միւլահապա իթտի:

Պինապէրին պաղչէպանա խիթապ իտէրէք,

— Տօսթոււմ, սօն պահարըմըզ բէք կիւզէլ տէվամ ի-
տիեօր տէյիլ մի, տէտի:

Բիէր, քէնտիսինէ պու սէօգիւ սէօյլէեէն քիմ օլտուղու-
նու անլամագ իւզրէ իշինի տուրտուրտու, վէ արգասընա տէօ-
նիւպ մէրգոււմ տէլիգանլըբը թանրեարագ,

— Էվվէթ, միւսիւ, բէք կիւզէլ տիր, տէյի ճէվապ
վէրտի, վէ պատէհու պու տէլիգանլըտան տօլտըր Մ. Տօրէ-
յին վէ տօգթօր Լամարըն քէնտիսինի իսթինթագ իթտիքլէրի-
նի խաթըրլաեարագ, էֆէնտիսինին վէ տօգթօրուն մէտհ ու
սէնալարընա լաեըզ օլաճագ սուրէթտէ գուրնազ օլմագլըղը
թասմիմ իտէրէք, — Չանն իտէրիմ քի, միւսիւ, պունտան
ազտէմ զաթընըզ պիր տէֆա տահա կէօրմիւշիւմ տիր,
տէյի իլաֆէթէն պէեան իյլէտի:

— Էվվէթ, Էվվէթ, զաննընըզ տօղրու տուր:

— Պունտան Էվվէլ կէօրիւշտիւկիւմիւլ՝ չըգան եազ մէվ-
սիմինտէ իտի, տէյիլ մի:

— Էվվէթ, յուլիստէ իտի:

— Թէ՛մամ, թէ՛մամ... Պու կիւն կէզտիկինիզ կիպի,
օ կիւն տախի պուրալարտա կէզիեօրտունուզ:

— Չաթէն պուրալարա չօգ տէֆա կէլիրիմ, Մարն նէհրի
սէվահիլինի վէ Շէնըվիէր թարաֆլարընը գիեատէսիյլէ սէվէ-
րիմ:

— Ֆագաթ ինսան եալընըզ կէզմէքտէն սըգըլըր:

— Պիլաքիս պէն եալընըզլըգտան խօշլանըրըմ, չիւնքի
եալընըզ օլտուղոււմ զէման տիւշիւնէպիլիրիմ:

— Պէսպէլլի զաթընըզ Բարիստէ իգամէթ իտէրսինիզ:

— Էվվէթ :

Ժիւլիէն . - (Քէնտի քէնտի .) Նէ՛ մէրագլը ատէմ . . .
պէն քէնտիին իսթիճվապ իթմէք ֆիքրինտէ օլտուղում հալ-
տէ , օ պէնի իսթիճվապ իտիեօր :

Մէրգում, Բարիստէ իգամէթ իթտիկինի պէնան իյլէ-
եինճէ , պաղչէպան :

— Նէ՞ գատար վագըթտան պէրու պու թարաֆլարա
մուհապպէթ հասըլ իթտինիզ , տէյի սօրտու :

— Գու թարաֆլարը հէր վագըթ սէվմիչիմ տիր :

— Տիմէք տուլղու սահիպի պիր ատէմնինիզ :

— Սիզ պու սէյֆիեէտէ չօգտան պէրի՞ մի պուլունու
քօրսունուզ :

— Էվվէթ , Մ. Տօրէյին խըզմէթինէ կիրտիկիմ զէմաֆ
հէման չօճուգ իտիմ :

— Գըչըն սէյֆիեէտէ քիմսէ գալմատըղընտա սըգըլմա՞զ-
մըպընըզ :

— Գըչըն պու սէյֆիեէ պօշ գալմազ : Էֆէնտիլէրիմ հէ-
ման ասլա Բարիստէ կիթմէզլէր : Բարիստէ չօգ չօգ պիր պ գա-
ղըլար , վէ եինէ պուրանը պիւսպիւթիւն պօշ պրագմազ-
լար :

— Էվվէթ , Էվվէթ , զէնկին Էվլէրինտէ հէր վագըթ Էյ-
լէնճէ Էքսիք օլմազ :

Բիէր պու արա շու եօլտա ճէվապ վէրտի :

— Սահիհ տիր քի , խանէ սահիպլէրի քէյֆի օլուրլար-
սա , տաիմա Էյլէնիլի , լաքին մահզուն օլուրլարսա , ինսա-
նըն կիւլմէեէ պիլէ արզուսու գալմազ :

Ժիւլիէն . - (Սարսըլարագ .) Աճա՛յիպ , պու իֆատէնիզ՝
Էֆէնտիլէրինիզ հագգընտա՞ մը տըր : - Սէյֆիեէնիզ խալգըն-
տան պիրի խաթթա՞ մը տըր :

— Էվլէթ, թէեւսսիւփէ սէօյէրիմ, քի պիբի խասթա
տըր :

— Մայրիմ, աղբ, մէկ խմորաց աօր մէկունդ :

— Մատմազէլիվիլ : Ժիւլիէնին շէհնէսի սօլաղու, վէ հէեհճանը, աղբինտէն
նայի սէսի տիթրէեհէրէք, առն ինչ մէկունդ խմորաց :

— Խասթա մը... վայ մատմազէլ, Տօրէյ խասթա մը
տըր, տէյի սօրտու :

— Էվլէթ :

Ժիւլիէն տիթրէտի, վէ Բիէր, մէրգուսուն պօզըւլտու
ղունու միւշահէտէ իթմէքէ :

— Միւսիւ նէ՝ օլուեօրսունուզ, պիլմէմ նէ՝ հալտէ կէօ
րիւնիեօրսունուզ... մութլագա պիւր ֆէթալըգ հիսս իտիեօր
օլմալըսընըզ... Մատմազէլիվիլի էկէր թանըմըշ օլսա խափ
նիլ, պոսնտան զիեատէ միւթէէքսիւր օլտմազ իտինիլ, տէսիլ :
Ժիւլիէն հէեհճանընը կիպէմէք իւզրէ քէնտի քէնտիեհ
ֆէվգէլաթէ ճահտ իտիպ, պու ճահտընտա գըսմէն մուվաֆ
ֆագ օլտու, վէ աթիթէքի սուրէթտէ ճէվապա աղաղ իթ
տի :

— Մատմազէլ Տօրէյի թանըմագ շէրէֆինէ նայիլ օլմա
մըշըմ տըր : Իչպու մուվագգաթ զաաֆէթիմ, եօրկուչիլըգ
տան նէշէթ իթմիլ տիւր : Բայրիստէն պուրաեա գաապը եա
եա կէլտիմ... զանն իտէրսէմ էրէյիճէ ուզուն պիւր սէյեա
հաթ տըր :

Պատէհու մէրգում տէլիգանը, գարշը գօնուլաֆաեան
պիւր հիսսի թապիի իլէ :

— Մատմազէլ Տօրէյին խասթալըղը թէհիքէլիմ տիւր,
տէյի սօրտու :

— Խայր, համա օլտուն թէհիքէլի սէյիլ պիւր : Պիւրա
լաւ, վագաա գօրգուլուեօր իտի իսէ տէ : Իքի իւշ կիւնտէն
պէրու յէրէշմէքտէ տիւր :

Սանաաթքեարը Վէրգում, պու ճէվապտան աօլաեը թա
րիֆ օլունմազ պիւր ֆէրահիյեթ հիսս իթտի, վէ պու հիսսի
եիւղիւնտէն տալի անլաշըտը : Մուալիսարէն,

— Պու տէրէճէ վէխիմ օլան խաթալըղը նէ՞ իտի, տէտի:

— Տօղըուսը պիլմէմ քի սիզէ տէ սէօյլէեէ պիլէեիմ:

Միւքեալէմէ պու րատտէտէ իքէն, Ժիւլիէն Գլօտ՝ ուղագտան քէնտի թարաֆընա տօղըու պիր առէմին սիւրաթլէ կէշտիկինի կէօրտիւ, վէ պաղչէպան իլէ կէօրիւշտիւկիւնիւ միւշահէտէ իտիլմէսինի խթէմէտիկինտէն, պիրտէն պիրէ պաղչէպանա, « Սլլահա ըսմարլատըգ տօսթ ում» տիեէրէք, օրատան մուֆարագաթ իթտի, վէ Բիէր տէ, մէրգուճու սէլամլեքպ, սրգասընտան պագարագ, — նէ՞ զարիպ առէմ, տէյի միւլահաղա իթտի:

Ժիւլիէն իսէ, Բլան-տը-Շամբինների եօլունա ավաթի էս-նասընտա, քէնտի քէնտիեէ,

— Խասթա իմիշ. . . շու պաղչէպան պէնի էքէյիճէ գօրգութտու: — Գանըմ օլ տէրէճէ պուղ կիպի տօնտու քի, քէնտիմի զայպ իտիեօրում զանն իթտիմ: Համտ օրաուն չիմտի էյի իմիշ. թէքրար կէլէճէեիմ, ֆագաթ պուրաեա տէյիլ, քէօյ իչինտէն մալիմաթ ալաճաղըմ, տիմէքտէ իտի:

Մէրգում, պու սէօղլէրի տիւշիւնիւրքէն, արգասընա տէօնտիւ, վէ քէնտիսինին պաղթէթէն հարէքէթինէ սէպէպ օլմուշ օլան առէմին, պաղչէնին սէտտի ալթընտա, պիր աղ էվվէլ քէնտինին աուրմուշ օլտուղը մահէլլտէ տուրուպ, պաղչէպան իլէ կէօրիւշտիւկիւնիւ կէօրտիւ, վէ պատէհու եօլունա տէվամ իթտի:

Բիէր՝ Ժօրթու թանըքպ անըն տուրտուղունու կէօրտիւկիւնտէ քէմալը թէաճիւպլէ,

— Վա՛յ միւսիւ տօգթօր Լամա՛ր, սի՛ղմիսինիզ: — Կէնճ թապիպ. — էվվէթ տօսթում, պէն իմ: Վարան ըսթասիօնունտա էնտիմ, վէ կէզէրէք եաեա պուրաեա կէլտիմ: Պիր աղ էվվէլ կէօրիւշտիւկիւնիւլ առէմ քիմ իտի:

— Միւսիւ տօգթօր, պու առէմ՝ չըգան յունիս այընտա Մ. Տօրէյ իլէ մատմազէլ Հանրիէթ՝ հագգընտա պանա պիր չժգ սիւալլէր իրատ իթմիշ օլան քիմսէ իտի:

— Օ օլտուղունու հիսս իտիեօրտում. էյ պու կիւն նէ՞ սօրուեօրտու:

— Մատմազէլիմիդ հագգընտա մալիւմաթ ալմագ իսթէ-
եօրտու : Մատմազէլին խասթա օլտուղունու իշիթտիկինտէ ,
պօզուլտու :

Ժօրթ , հիտտէթինտէն նաչի կէօզլէրի հատտէն զիեաւտէ
բարլաեարագ վէ տիչլէրինի սրգարագ :

Էվվէթ , Էվվէթ , եէմին իտէրիմ քի , արատըղըմ
ճանի ք տուր , տէյի միւլահազա իթտի , վէ էլան սէօղ սէջա
լէմէքտէ պուլունան պաղչէպանը արթըգ տինլէմէեէրէք , սիւ-
րաթլէ Թիւլիէնին կիթմիշ օլտուղու թարաֆա տօղրու հա-
րէքէթ իթտի :

Հալ պու քի Թիւլիէն՝ եփլ էլլի ատըմ գատար տիկէ-
րինտէն էօնտէ օլուպ , Ժօրթ Լամարըն քէնտիսինի թաագիպէ
պաչատըղը սըրատա , թէքրար արգասընա տէօնէրէք :

— Աճապա պէնի մի թաագիպ իտիեօր . . . պունուն մա-
նէասը նէ տիր . . . պիր աղ Էվվէլ պաղչէպան իլէ կէօրիւ-
շիւեօրտղ : . . . աճապա սէյֆիեէ խալգընտան պիրի մի տիր :
աճապա եագաեը էլէ՝ մի վէրտիմ , տէյի միւլահազա իթ-
տի վէ քէնտիսի տէ սիւրաթլէ հարէքէթէ պաչատը :

Տօղթօր՝ մէրգուժուն ֆիրար իթտիկինի միւշահէտէ իյ-
լէտիկինտէ , հիտտէթլէ րէֆը սէտա իտիպ ,

— Ճանի քէնտիսի տիր . պու պապտէ պունտան պէօյլէ
շիւպհէեէ մահէլլ եօգ տուր . . . ֆիրարըյլա քէնտի քէնտիսի-
նի էլէ վէրմէքտէ տիր , արգասընաան եէթիչէճէեիմ . . . սիւ-
մասընը անլամագ իսթէրիմ , տէտի , վէ հարէքէթինի տահա
զիեաւտէ չաբուգլաթտը :

Թիւլիէն տէ արա սըրա արգասընա տէօնմէրլէ , քէնտի-
սինի թէագիպ իտէն չախսըն խալլի եօլ ալմըշ օլտուղունու
կէօրտիւկիսնտէ , պիղզաթ հարէքէթինի չաբուգլաթտը , վէ
Շամբինեի քէօրրիւսիւնիւ հէնուզ կէչմիշ օլտուղու հալտէ ,
Բարիսէ կիտէճէք օլան թրէնին տիւտիւք սէսինի իշիտինճէ ,
հէման պիր գաչ ատըմտա ըսթասիօնա վասըլ օլտու , վէ գա-
բուսու աչըգ օլան պիր վահօնա աթլար աթլամագ գաթար
եօլա չլգտը :

Ժօրթ Լամարա կէլինճէ , անճագ քէօրրիւնիւն օ պիր ու-

ճունա վասըլ օլոպ , ժիւլիէնին , գաթալա բաքիպլէ օրատան սափուշտուղունու կէօրմէսի իւզէրինէ , վիճուտի թէքմիլէն թէրէ միւլէմմա օլտուղու վէ սօլումագտա պօւլունտուղու հալաէ , եէրէ տիւլմէմէք իչին քէօրրիւնին բարմագլըղնա տայանտը : Պատէհու եումրուգլարընը սըգարագ :

— Եագասընը էլիմաէն դուրթարտը : Էկէր իքի տագը- գա աահա էվվէլ վասըլ օլապիլսէ իտիմ , ուատէթիմի դասպ իթմիչ օլան օ ալշաղը տէրտէսթ իտէպիլէճէք իտիմ : Շիմտի պէնիմ իչին , իզհարը իֆլա իթմիչ օլան լօգանթաճը Բօլ կրինեօնու պօւլմագտան , վէ անտէն մալիւմաթ ալմագտան պաշգա չարէ գալմամըչ տըր , ֆագաթ պու իւմիտիմ նէ տէրէճէ գայիֆ տիր , տէտի :

Ժօրթ , թրէնին հարէքէթինէ քէմալը թէէսսիւֆլէ ու գաթտան պագտը : Մէրգումուն հիտտէթի օլ տէրէճէ չէտիտ իտիքի , մէղքիւր մէէլուն թրէնի տէրտէսթ իթմէք իչին սէ կէր էլինտէն կէլսէ պիլա թէրէտտիւտ խաթթը մէզքիւրու եօլտան չըգարըր իտի :

Սէքիզ օն սանիեէ սօնրա ժօրթ , գալպի չիտտէթլէ չարըմագտա օլտուղու հալտէ Շէնըվիէր թարաֆընա ավտէթ իթ տի :

Պէր գաչ կիւն էվվէլ , պու կէնճ տօգթօր , Հանրիէթին ինթիգամը ալընմանընճա , Բլաթան սէյֆիեէպինէ ահագ պառմամաղա եէմին իթմիչ իքէն , ահվալը ճէտիտէ պու եէմինիէ քէնտինինէ ունութտուրտաղոսնտան , սէյֆիեէյի մէզքիւրէեէ կիթտի , վէ իլք տէֆա քէնտինինի գարըլլանն պաղլէպան ,

— Միւսիւ տօգթօր , թաագիպ իթտիկինիզ ատէմին արգասընտան եէթիչէպիլտինիզ մի , տէյի սիւալ իթտի :

— Խայր , եէթիչէմէտիմ , տէյի ժօրթ ճէվպպ վէրտի : — Ժաթի պապտէ թէաճճիւպ իթմէմ , չիւնքի մէրգում , քէրպըրտէն ֆիրար իպէն թավչան կիպի գաչըօրտու , վէ սիզտէն խալի էօնտէ պուլունմագտա իտի : Շիւպհէսիզ թրէննէ ըաքիպ օլմուշ օլաճագ տըր :

— Էվվէթ , եօգսա արգասընտան եէթիչէպիլէճէքտիմ :

— Տիմէք, միւսիւ, զաթընըզ պու առէմի խըրսըզ զանն իտիւօրսունուզ:

— Օլ խուսուստա հիշ շիւպհէմ եօգ տուր: Սիզին իլէ ուզուն միւստէթ կէօրիւշտիւ միւ, Բիէր,

— Էբէյի վագթ կէօրիւշտիւ:

— Նէ՞ սէօյլէտի:

— Սգնսուզ պիր թագըմ սիւալէր իթմէքտէն պաշգա էհէմմ պիր շէյ սէօյլէմէտի: Պէն տէ քէնտիսինէ պազը սիւալէր իրատ իթմէք իսթէեօրտում, ֆագաթ շիւպհէյի կէօրիւնիւօրտում: Բարիստէ մի սաքին օլուրսունուզ տէյի սօրտուղումտա, էվլէթ տէյի ճէվապ վէրտի:

— Լաքին էլպէթթէ Բարիսին հանկը թարաֆընտա իգամէթ իթտիկինի սիզէ սէօյլէմէտի:

— Պու գատարը սէօյլէմէեհէք տէրէճէտէ գուրնաղըղը վար իտի:

Մ. Տօրէյ. պաղչէ գաբուսունուն աշըլաղընը իշիթմէքլէ, խուսուսի օտասընըն բէնշիրէլէրինին պիրինտէն պագըպ, քօրփու թանըտը, վէ աշաղըեա էնէրէք, մէրգումու իսթիգպալ իթտի:

Պաղչէպան օլ էսնաթէ օրատան մուֆարագաթ իտիպ, տիկէր իքի քիմսէլէր մուհապպէթ վէ թէվէճճիւհէլէ էլլէրինի սըգտըլար, վէ պատէհու շու եօլտա կէօրիւշտիւլէր:

Մ. Տօրէյ. — Սէվկիւլիւ էվլատըմ, վագը օլան վիզիթանըզա թէշէքքիւր իտէրիմ:

Ժօրթ. — Պու սապահտան պէրի Շէնըվիէրտէ պուլու-նուեօրում:

Օ. գատար զէմանտան պէրի նիշին սէյֆիէեէ կէլմէտինիզ:

— Հաթթա, էկէր սիզէ մուհիմմ պիր իֆատէմ օլմասա իտի, եինէ կէրէեհէճէք իտիմ: Սէօյլէեհէճէկիմ իսէ, հաեաթընա հագգըմ պուլունան ալաղա տայիր տիր:

Ֆիլիթ Տօրէյին սիմասը սօլտղւ վէ տիթրէեհէրէք:

— Օ ալաղը պուլտունուզ մու, տէտի:

— Քէնտիսինի պիզգաթ կէօրտիւմ:

— Կէօրտիւկիւնիւզ հալտէ, եագասընտան թո՛ւթմա-
տընըզ մը, պօղմատընըզ մը, աեագլարընըզըն ալթընտա
է՛զմէտինիզ մի:

— Տուրուն տա իշի հիքեայէ իտէեիմ:

Պէօյլէճէ ԺօրԺ, օգուեանլարըմըզա զաթէն մալիւմ օ-
լան վագըալարը նագլ իթտի, վէ պանքերի սապըգ հիքեա-
եէյի մէզքիւրէյի քէմալը տիգգաթլէ տինլէտիքտէն սօնրա,
մահլունէն,

— Նէ՛ ֆաիտէ . . . եագասընը գուրթարմըշ . . . չիմտի
քէնտի հագգընտա ասլա մալիւմաթըմըզ եօգ տուր, վէ
պունտան պէօյլէ օ խապիսի պիր տախի էլտէ իտէմէեէճէկի-
նիզ տէրքեար տըր, տէտի:

— Պիւաքիս մէրգուսու թէքրար պուլաճաղըմը հիսս ի-
տիեօրում: Էկէր քէնտի քէնտիսինի թէսլիմ իթմէզսէ, էր եա
կիճ պիր թէսատիւֆ անը պանա թէսլիմ իտէճէք տիր, վէ իշ-
թէ օլ վագըթ պէն տէ հիւքմիւ ատալէթի իճրա իտէճէեիմ:

— Կէօրտիւկիւնիւզ ատէմին՝ ճինանէթի վագըատան
պիր կիւն սօնրա Բիէրի իսթիճվապ իթմիշ օլան շախս իտու-
կինէ էմի՛նմիսինիզ:

— Պու խուսուստա շիւպհէ պիլէ իթմէմ: Պինաէն ա-
լէյհ պաշգասընը արամանա հաճէթ եօգ տուր, չիւնքի ճա-
նի քէնտիսի տիր: — Շիմտի, մատէմ քի սիզէ իթա իտէճէք
օլտուղում մալիւմաթը իթա իթտիմ իսէ, միւսաատէնիղլէ
պուրատան մուֆարագաթ իտէրիմ:

— Պու գատար աճէլէ՛ մի:

— Էվվէթ:

— Աճայիպ, զէվճէմի, Հանրիէթի կէօրմէքսիղլին մի կի-
տէճէքսինիզ:

— Նէ՛ չարէ, էօյլէ լագըմ տըր:

Պիչարէ կէնճին սիմասընտա թարիֆ օլունմազ պիր քէ-
տէր ալէամէթի միւշահէտէ օլունտուղու կիպի, կէօզ եաշ-
լարը տախի եանագլարը իւղէրինէ ագըեօրտու:

Մ. Տօրէյ, քէմալը հէեէճան իլէ մէրգուսուն էղէրինի
թուլթարագ,

— Պիչարէ եվլատըմ, շու տագըգատա հիսս իթտիկինիզ իզթիրապը տէրք իտիեօրում, լաքին իզթիրապ վէ քէտէր նէ՝ գատար զիեատէ օլուր իսէ, ճէսարէթ վէ մէթանէթ տէ օ նիսպէթ տէ օլմալը տըր: Գալպինիզին, պէնիմ գալպիմ կի. պի միւնքէսիր օլտուղունու պիլիեօրում, ֆագաթ պիր բէտէրին քէտէրի, նիշանլընըն քէտէրինտէն տուն օլտուղունու մէմուլ իտէրմիսինիզ: Իմտի պիդի աճընըն . . . պիդի թէրք իթմէնին . . . Ժօրթ, պէն սէնի եվլատ կիպի սէվէրիմ . . . Փարզ էթ քի, Հանրիէթ գրզգարընտաշըն տըր . . . էկէր անըն ինթիգամընը ալմագ իսթէրսէն, քէնտիսինի սէվմէքլի. կին ֆէրիզէի զիմմէթին տիր, տէտի:

— Փագաթ, պէն տէ բէք զիեատէ միւզտարըպըմ . . . էկէր պիլսէնիզ նէ՝ տէրէճէլէր տէ միւզթարըպ օլտուղունու . . .

Պանքէրի սապըգ ճէվապ վէրմէեիպ, կէնճ թապիպի սէյֆիեէնին թարաֆընա կէծթիւրտիւ, վէ Ժօրթ, մէրգու. մու պիր արա տուրտուրուպ,

— Սէն-Լազար սօգաղընտան հէնուզ հիշ պիր խապէրի. նիզ եօգ մու տուր, տէտի:

— Խայր, հէնուզ հիշ պիր խապէրիմ եօգ տուր:

Պատէհու մէրգումար, մատամ Տօրէյ իլէ Հանրիէթին պիլունտուգլարը տաիրէեէ պիրաիլէր:

Կէնճ գըզ, Ժօրթ Լամարը կէօրտիւկիւնտէ, լէհճէսի էօ. լիւ կիպի սօլտու, վէ սիմասը էնտիշէլի պիր հալ քէսպ իթ. տի: Մուախարէն էլինի մէրգումա ուզաթարագ, վէ սէսի տիթրէեէրէք,

— Կէլտիկինիզէ թէշէքքիւր իտէրիմ, տէյի պէեան իյ. լէտի:

Ժօրթ, ճէվապ վէրմէքսիզին, կէնճ գըզըն էլինի սըգտը, վէ զաթէն օլ տէրէճէ հէեէճան իչինտէ պուլունուեօրտու քի, պիր սէօզ պիլէ թէլէֆֆիւզ իտէմէզ իտի:

Մատամ Տօրէյ տէ գըզընտան ազ մահզուն տէյիլ ի. տի:

Վէլ հասըլ տահա պիր գաշ այ եվվէլ մէնուր վէ մէ.

սուտ օրան խանէի մէջքիւրտէ ազիմ պիր քէտէր հիսս օլուն .
մագտա իտի :

Պանքէրի սապըգ ժորժու թաամա տավթ իտիպ , օ
տախի ըէտտ ճէվապը վէրէմէտիկինտէն , թաամա գալտը :

48

Դօնթ ժիւլ-Արման տը Լիւսընայ , թուալէթինի , քէն-
տիսինէ վէ մէվգիեէ եագըչըր սուրէթտէ թէրթիպ իթմիշ
օլուպ , մատամ Շալամէնին իտարէխանէսի չանընը չալտըղը
սըրատա , տօտագլարընտա թէպէսսիւմ էսէրի միսչահէտէ
օլունուեօրտու : Բէնտի քէնտիեէ տէ չու սէօղէրի սէօյլէս
մէքտէ իտի :

— Պէքեպը էրքէքէրէ պիր թագըմ գատըն վէ միլեօնլար
թէքիթի իտէն իզտիվաճ տէլլալը մաղաղալարընըն բարլագ
իլաննամէլէրինին նէ տէրէճէ ճիատի օլտուղունու պու սու-
րէթլէ անլաեաճաղըմ :

Գարուեու աչան իլիֆօրմալը խըղմէթքեար , մէրգումու
իչ-ջտասընա գապուլ իթտիքտէն սընրա ,

— Նէ՞ արզու իտիեօրտունուզ , միւսիւ , տէյի սիւալ իթտի :

— Մատամ Շալամէ իլէ միւլագաթ իթմէք արզուսին-
տէեիմ :

— Մատամ լիմտի մէշղուլ տուր : Լութֆէն սալօնա պու-
եուրուն տա , զաթընըղը գապուլ իտիպ իտէմէեճէկինի քի-
վալ իտէեիմ :

— Սալօնտա չօգ քիմսէլէր վա՞ր մը տըր :

— Պապը քիմսէլէր վա՞ր տըր :

— Էրքէք մի եօգսա գատըն մը տըրլար :

— Գատըն տըրլար :

Ժիւլ . — (Ֆիքրինտէն . . .) Գատըն մը տըրլար . . . Մպու-
ղարիպ . . . չու մախլուզլարը կէօրմէք իսթէրիմ : (Պատէհու
աչիքեարէն . .) Բէք էյի , պէնի սալօնա կէօթիւրիւն :

Խըզմէթի, Մ. տը Լիւսընայա եէչիլ ղէնկի պիր մու-
գավա բարչասը վերտի :

Ճիւլ . - Պոչ նէ՞ տիր :

Խըզմէթի . - Նումէրոնուզ տուր , միւսիւ :

Տիմէք պէքլէեէճէեհիմ :

Էվլէթ , սրահնըզա պէքլէեէճէքսինիզ : Տախմա իւր
կէլէնլէր՝ սօնրատան կէլէնլէրէ թէրճիհ զունուրլար :

Շիւպհէսիզ խըզմէթեարըն ափուճունա եիւզ սու գըյ-
մէթիկտէ պիր սիքքէ սըզըչաբըրլսա իտի , էմրի մեղքիւրուն
խարիճինէ չըզըլապիլիր իտի իսէ տէ , ժիւլիւն վաղիեէթի
հազըրէսի՝ պօլ պօլ ազչէ սարֆիեաթընա միււպիտ զմատը-
ղընտան , խահնախահ նէօպէթինէ պէքլէմէք իւզրէ պօչօնա
կիրմէեէ մէճպուր զտու :

Սալօնտա ալթը քիչի զուպ , ալթըսը տա գնատըն թայի-
ֆէսինտէն իտիլէր :

Մ. տը Լիւսընայ պուշըքա սէլամ վերիպ պիր իսկէմ
լէտէ օթուրտու , վէ պնի վագըթտա գօճա սրամաեա գալ-
գըշմըշ զան գատընլարտան պաղըլարըն կէօյլէրի քէնտիսիւ
նէ աթֆ զունտուղու կիպի , քէնտիպէ տէ նաղարը տըգգա-
թընը պուշըքա աթֆ իթտի :

Իւլէրինպէն պաղըլարը թագրիպա եիրմիւ եաչլարընտաք
զուպ , պիրիսի պիր աղ գամպուրճա իտի , վէ հէր նէ քա-
տաք գամպուրճունու միււքին մէրթէպէ կիզլիմիշ իտի իսէ
տէ , եինէ կէօղէ չարքաճագ սուրէթտէ իտի : Տիկէր պիրինին
պիր կէօղիւ հօգպան զուպ , եէրինէ պիր աախմէ կէօղ վազ
զունմուշ իտի :

Թագրիպա էլլի եաչլարընտա օղան իքի գատըն՝ ֆէվ-
գէլատէ թուալէթ իթմիշ զտուղլարը կիպի ու պոյա վէ քէս-
կին գօգուլար իլէ տէ պաշգա պիր հալ քէսպ իթմիշլէր իտի :
Պէչիլնիեէ կէլինճէ պու տա գօնրաքիլէրին չաղընտա օ-
լուպ , հալ ու հիյեէթինտէն՝ էլլի պին ֆրաք իքրամիեէ քչա-
ղանմէք պիր գարեքա պէնղէեօրտու :

Նիհաեէթ ալթընճըսը՝ օն սէքիզ չաղլարընտա կիւղէլ
պիր գըզ զմաղլէ , ժիւլ՝ մահզուղէն պու գըզա պագմագ-

տա իբէն, իւնիֆօրմալը խըզմէթճի գաբուեու աչըպ, 23 նու-
մէրօեու չաղըրտը: Պու նումէրօ՝ մէզպոօրէ կէնճ գըզըն նու-
մէրօու ումաղլէ, օթուրմուչ օլտուղու մահէլլտէն գալգըպ,
իչէրի կիրտի:

Լաքին պու կէնճ գըզ տա թօքալ օլուպ, թօքալլըղըյ-
լա պէրապէր օլտուգճա նազիք վէ շիրին օլտուղունտան,
հիւսնի նաղարը ճէլպ իտէպիլիւր իտի:

Ժիճճ, պիլիսասա գամպուր օլան գարըեա պագարապ,
— Պու գարը՝ գօճա պուլապիլմէք իչին, գամպուրու՝
պանգա գայմէլէրիլլէ տօլու օլմագ կէրէք տիր, տէյի տիւ-
չիւնմէքտէ իտի:

Հէր նէ իսէ, միւշթէրի գարըլար պիրէր պիրէր չաղըրը-
տըգտան սօնրա, սըրա Մ. տը Լիւսընայա կէլտի:

Մէրգում, մատամ Շալամէնին խուսուսի օտասընա տու-
խուլինտէ, մէզպուրէ, Ժիւլիւ սէլամատըգտան սօնրա, պիր
իսկէմէ կէօսթէրտի, վէ քէնտիսի տէ օթուրսւպ,

— Միւսիւ, թէշրիֆինիզին սէպէպինի պիլտիրմէնիզի ար-
ղու իտէրիմ, տէտի:

Ժիւլ, ճէպինտէն պիր ղազէթա չըգարըպ, էթրաֆընա
գըրմըզը գուրչուն գալէմ իլէ պիր չըզկը չըզըմըչ օլան պիր
գաչ սաթըրտան իպարէթ պիր ֆըզըրաեը, մէզքիւր տէլլալըգ
տաիրէսի միւտիւրէսինէ կէօսթէրէրէք,

— Մատամ, պու իլանըն նէ՝ տէրէճէ ճիտտի օլտուղունու
անլամանա կէլտիմ, տէյի պէեան իյլէտի:

Մատամ Շալամէ, պիր պագըշտա, պիր գաչ կիւն էվ-
վէլ, ֆիկարօ, Կօլուա, ֆրանս վէ Բըթի-Ժուրնալ ղազէթա-
լարընա կէօնտէրմիչ օլտուղու, վէ պիլիմ տէ սուրէթինի տէրճ
իթմիչ պուլունտուղումուզ իլան օլտուղունու խաթըրլաեա-
րապ,

— Էվվէթ, միւսիւ, պու իլան թէմամիլլէ ճիտտի տիր,
տէյի ճէվապ վէրտի,

— Տիմէք էվլէնէճէք օլան կէնճ գըզ օն եէտի եաչընտա
տըր:

— Էվվէթ:

— Միւթէպէր ֆամիւեատան մը տըր :

— Էվվէթ :

— Կիւզէ՛լ մի տիր :

— Փէվգէլատէ կիւզէ՛լ տիր :

— Իւշ միւեօնուղ թրախումասը՝ մը վար տըր :

— Էվվէթ, ագտը իզտիվան կիւնիւ թէէտիեէ ճլուսմագ շարթըյլա իւշ միւեօն թրախումասը օլտուգտան պաշգա, իւլէրիտէ պու մէպլաղըն իւշ միսլինէ իպլաղ օլունապիլէճէկի տէ իհթիմալտէն տիր :

— Հալ պու քի պու ֆաիտէլէրէ գարշը մէյտանտա էօյլէ պիր վէթիմ մահզուր պուպունմալը քի, պունտան պահա օլունմաեօր : Պու միրասեէտի գըզ, պիր աղ էվվէլ սալօնու իուզտա կէօրտիւկիւմ պաղը միւշթէրիլէրինիղ կիպի, գամ պու՛ր մու եօգսա թօբա՛լ մը տըր :

— Վիճուտա հիշ պիր էօգրիւ օլմաեւպ, միւքէմմէլ վէ գուսուրսուղ մէրթէպէտէ կիւզէ՛լ տիր, վէ սիզէ արգ իտէճէկիւմ սիւալլէրէ խօշնուտ օլունաճագ սուրէթտէ ճէվապ վէրտիկինիղ թագտիրտէ, վիճուտա կիւզէլլիք վէ միւքէմմէլ մէլիեէթինի տէ քէնտինիղ թագտիր իտէպիրիսինիղ :

— Սօրունըզ, մատամ, սիւալլէրինիղէ ճէվապ վէրմեէէ հաղըրմ :

— Պու իլանը օգունուշ օլտուղունուղ հալտէ, օլ միրասեէտի գըզա թալիպ օլան քիմսէնին՝ գըզըն ֆամիւեասը թաւաֆրնտան գապուլ օլունմագ իչիննէ կիպի ահվալտէ պուլունմասը լաղըմ կէլտիկինի էլպէթթէ պիրիսինիղ :

— Միւթէպէր վէ ապալէթ իւնվանընը հայիղ պիր ֆամիւեաեա մէնսուպ օլմասը լաղըմ կէլտիկինի պիրիթթուլ :

— Սիղ օ հալտէ պուլունուեօրմուսունուղ :

— Էվվէթ, մատամ, պէն տէնիղ պիր գօնթում :

— Լաքին չիմտիտէն սիզէ խապէր վէրրիմ քի, եարմա վէ չիւպհէլի պիր իւնվան գապուլ օլունմաղ, իսթէնիլէն՝ էվրաղը մուսատտագասըյլա պէրապէր հագըզի ապալէթ իւնվանը տըր :

— Պէն տէ սիզէ էօյլէ պիր իւնվան թաշգտիմ խտիեօ :

ըում: — Իսմիմ գօնթ ժիւլ-Արման տը Լիւսընայ տըր, վէ եէ-
տիմտէ պիր պիւեիւք չանթա տօլուսու ֆաթիլեա էպրագը պու-
լունմագտա տըր:

Մատամ Շալամէ աշիքեար պիր մահզուզիյէթլէ-պաշը-
նը սալլահարագ:

Նէ՛ կիւզէլ իսմ, միսիւ գօնթ, տէտի: —
Թարիլսէ միսթէպիւք օլմանեա լաեըգ պիր իսմ, տէ-
պիլ մի:

— Օ էվրագը՝ էրպապընա թէտգիգ իթտիրմէք իգըրէ եէ-
տիմտէ պրագապիլիք միսինիլ:

Իսթէթաէնիլ պու կիւնպէն պրագապիլիլիմէ պիր ի
Բէք Կալէպ, . . . վէ, — սիւալիմին պիր ազ, գապանգա
ճըմպընա աֆվէ իսին, իսթէք իսթէմէզ պու սիւալիլ ֆթմէ-
լիեիմ, — կէնճիք էսէրի օլարագ հիշ պիր հաշիւնիւք տօլ
մու տուր, Լիւսընայ իսմինէ հիշ պիր լէքէ կէթլիթմիլմիսի-
նիլ տիր:

Վագաա պու սիւալինիլ պիր ազ ապէս իսէ տէ, ճէ-
վապընտա թէրէտտիւտ իթմէմ, Ֆիլ Վագը պէն պիր տէրէ-
ճէ ինթիզամըզ էօմիւր կէշիրմիլ իսէմ տէ, ապա ու էճ
տատըմըն իսմինէ լէքէ կէթլիթմէրտէն, գաթիէն յօմագընմըլ
օլտուղումտան, նամուսումու մուհաֆազա իթմիլիմ տիր:
— Հասըլը ճիհէթը աալիէճէ էօմիւրնիւզ նէ՛ եօլտա օլ-
մաւշ ադաք:

Թէմամիլէ պիքիր տիր: Օլ խուսուստա թէէմին օլ
մագլըղընըզ Բէք Գըլայ տըր:

Բէք ալէա, Բարիստէ՝ մի իգամէթ իտիեօրնունուզ:

— Միւտտէթի մէտիտէ Բարիստէ իգամէթ իթմիլիմ
տիր. մուսլիսարէն Բարիստէ թէրք, վէ անճագ օն պէշ կիւն
էվլէլ ալտէթ իթտիմ:

Վիլահէթտէն մի կէլտինիլ:

Խայր, Ամէրիգ պաան կէլտիմ: —

Ամէրիգատա չօգ վազըթ գալտընը՛վ մը:

— Իքի սէնէ գատար:

Ամէրիգատա գատար վիթմէնիլէ նէ՛ սէպէպլար իտի:

— Բէտէրիմին հինի վէժաթընտա թէրք իթմիչ օլտուղու ագչէեի թիւքէթմիչ օլտուղումտան, եէնիտէն սէրվէթ սա- հիպի օլմագ արզուսիյլէ կիթաթիմ:

— Մուվաֆֆագ օլտուննուզ մու:

— Խայր, իւմիտիմ պիւթիւն պիւթիւն պոչա չըգտը:

— Պու ճէվապը վէրէճէկինիզի քէշֆ իտիեօրաթըմ իսիւ- լասա սիզ զէնկին սէ յիւսինիզ, տէյիլ մի:

— Զէպիմտէ օն ալթուլն պիլէ եօգ տուր:

— Իլէրուտէ միրաս ֆալան իւմիտինիզ տէ մի պուլուն- մամագտա տըր:

— Ասլա, ֆափլէամ եօգ տուր քի, միրաս իւմիտիմ օ- լապիլսին:

Մատամ Շալամէ թարեֆ օլոգնմագ սղուէթտէ թէպէս- սիւմ իթտի, վէ ֆիքրինտէն:

— Իշթէ թամ իսթէտիկիմիզ ատէմ, պունտան տա- հա ալէասը պուլունամբզ իտի: Նէշը իթտիկիմ իւսնըն, պա- ատէմին նազտըրը քիգգաթընա թէպատիւֆ իթմիչ օլմաթը- պիւեիւք պիր իգպալ տըր, տէյի միւլահազա իթմէքտէ ի- տի:

Պատէհու աչիքեարէն,

— Տիմէք, միւսիչ գոնթ, բարլագ պիր իզտիվաճ սա- եէսինտէ եէնիտէն քէսպի սէրվէթ իթմէք թապավուրու ի- շինիզէ եարամագտա տըր:

— Իշիմէ եարատըղընա էն էյի իսպաթ պուրատա պու- լունմագլըղըմ տըր, տէտի:

— Հագգընըզ վարտըր:

— Զէվապարըմտան խօշնուտ գալտընըզ մը:

— Ֆէվգ էլ ատէ խօշնուտ գալտըմ:

— Օ հալտէ կէնճ գըղըն թասվիրինի կէօրմէքիկիմէ զանն իտէրնէմ հիչ պիր մանի գալմամըշ տըր:

— Ասլա:

Մատամ Շալամէ պու սէօղիւ սէօյլէտիկի սըրատա, եազըխանէսինին պիր չէքմէճէսինտէն Հանրիէթին ֆօթօկրաֆ թասվիրինի չըգտըլ, Մ. տը Լիւսընայա Վէօսթէրտի վէ

մէրգում իշպու թաավիրի կէօրտիւկիւնտէ , էվվէլ էմիրտէ հայրէթտէ գալտր : Պատէհաւ իզտիւմաճ տէլլալը օլան դաւաքն :

— Նաւըլ պուլուեօրսունուզ , կիւզէլ տէյիլ մի տիր , տէյի սիւալ իթտի :

— Եալընըզ կիւզէլ տէյիլ , սօն տէրէճէ ճալիպէ տիր : Մէրգում պու իֆատէերի իրատ իտէրքէն , քէնտիսինտէ պիր աշգ ու հէեէճան միւշահէտէ օլունուեօրսուն :

49

— Մի տը Լիւսընայ , պիր գաշ ծանիյեէ մէզքիւր թաավիրէ տիգաթլէ պագտըգտան սօնրա ,

— Պու տէրէճէ կէնճ , կիւզէլ վէ զէնկին պիր գըզըն պու եօլտա էվլէնմէք իսթէմէսինէ պագըլըրտա , քէնտիսի՝ եա բէտէր վէ վալիտէսինտէն ֆէվգէլատէ հագարէթ կէօրիւեօր օլմալը , վէ եախօտ շայեանը իքրահ վէ մուախէզէ պիր հարէքէթտէ պուլունմուշ օլմալը տըր , տէտի :

— Չաննընըզ գաթիէն եանլըշ տըր , պու ֆըզը՝ բէտէր վէ վալիտէսի տէրէճէի նիհաեէտէ սէվմէքտէ տիրլէր :

— Եախօտ ախէագը պօզուզ պիր գըզ օլտուղունտան , պիր ան էվվէլ քէնտիսինէ պիր գէվճ պուլարագ , եալընըզ աշնըն օլ պապտէ մէսուլ թանըլմասը արզու օլունուեօր :

— Թաավիրինի կէօրտիւկիւնիւզվէնճ գըզ՝ մէլէք կիպի պիր մախլուզ օլուպ , հիւսնիւ ախէագը հայիզէ տիր :

— Ազիզէմ մատամ , չօգ սէօզ սէօյլէեէն հիշ պիր էսասի շէյ սէօյլէմէզ տէրլէր : Եկէր բէք իսրար իտէրսէնիզ , օլ կէնճ գըզըն մէլէքէ պէնզէտիկինի գապուլ իտէեիմ , ֆագաթ հէր հալտէ պիր խէթասը պուլունտուղունու զանն իթմէքտէն կէրի տուրամամ :

— Հագգընըզ վար տըր , էօյլէ օլմալա իտի սիզէ իւշ միւեօն ֆրանգ նագտէն թրախօւմա իլէ օ գըզը ալմանըզը թէքլիֆ իտէր մի իտիմ :

— Պու՛ր տա՛ տողո՛ւ տու՛ր : . . . լա՛յիպա՛ օ՛ մէ՛կէք՛ պիտո՛ւն
վէ՛ պիկի՛ն ահա՛ լը՛ղը յա՛ պէրապէր՛ , աչ՛գ ու՛ սէ՛վ տա՛նա միւթէ՛-
ալիք՛ էջլէ՛ պիր՛ դապա՛հաթ իշլէ՛միշ տիր՛քի , օղո՛ դապա՛հա-
թըն՛ նէթի՛ճէլէրի՛ կիզլի՛ դալմա՛գ իշին՛ , իշպու՛ թէ՛տպիրէ՛ միւ-
րաճապթ՛ օլունմուշ՛ տու՛ր : . . .
— Սի՛ղէ տողո՛ւ ետ՛ օլէ՛իմ՛ մի՛ , լմէ՛յտանտա՛ օլան՛
վազը՛ ահա՛ ճինսեթտէն՛ իպարէթ՛ անի՛ր : . . .
— Զինսեթ՛ մի՛ : . . .
— Էվվէթ՛ , վէ՛ պու՛ ճինսեթտէ՛ տէ՛ օլ կէնճ՛ գըզ՛ գուր-
պան՛ օլմուշ՛ տու՛ր : . . .
— Էաքին՛ , նագլ՛ իթտիկինիզ՛ պու՛ հիքեպեէ՛ առէթա՛
պիր՛ րոմանա՛ պէնզէ՛տու՛ր : . . .
— Ասը՛ հագըգէթի՛ հալի՛ սէօղէ՛տու՛մ : . . .
— Բէճա՛ իտէրիմ՛ , վուգուաթը՛ թափսիէն՛ պիլտիրին՛ : . . .
— Փագաթ՛ սիզ՛ տէ՛ տէրք՛ իտէպիլիրսինիզ՛ քի՛ , վուգու-
աթը՛ աչըգտան՛ աչըղա՛ պէնան՛ իտէմէ՛մ : . . . հալը՛ մէ՛յեոյսի՛-
եթտէ՛ պու՛լունան՛ պիր՛ քէտէր՛ թարափընտան՛ էմնիյեթէն՛
պանա՛ պիլտիրիլմիշ՛ օլան՛ շայեանը՛ թէէսսիլփ՛ պիր՛ սըրըր՛ ա-
չէնէն՛ փաշ՛ իշլէ՛իմէ՛մ : . . . Թէփէքքիւր՛ իտին՛ քի՛ , մատտէ՛ , Բա-
րիսին՛ է՛ն միւթէպէր՛ , է՛ն մաարուփ՛ փամիլեալարտան՛ պիրի-
նէ՛ այիտ տիր՛ : Պու՛ կիւնքի՛ կիւն ումուր ու՛ մէսալիհտէն՛ էլ
չէքմիշ՛ օլան՛ գըզըն՛ քէտէրի՛ վագթը՛յա՛ պիրիմճի՛ սընըփ՛
պանքէրլէրտէն՛ պու՛լունմուշ՛ տու՛ր : . . . Իմտի՛ , էվվէլ՛ պէ-էվվէլ՛
չո՛ւ սիճալիմէ՛ ճէվապ՛ վէրին՛ : . . . Վագթընտան՛ էվվէլ՛ բէտէր՛ օ-
ղաճաղընըզը՛ մուհագգագ՛ պիլէրէք՛ , օլ կէնճ՛ գըզը՛ , թրա-
խալմաարնը՛ , վէ՛ աէրհալ՛ իզտիվաճը՛ դապուլ՛ իտէրմիսինիզ՛ : . . .
— Սիւալինիզ՛ գաթի՛ օլտուղունտան՛ , վէրէճէք՛ ճէվա՛
պըմտա՛ գաթի՛ օլմագ՛ կէրէք՛ տիր՛ : . . . Թէքմիլ՛ վարիտաթըմը՛
քեամիլէն՛ թիւքէթմիշ՛ օլտուղունմու՛ , վէ՛ հիշ՛ պիր՛ միրաա՛ փա-
լան՛ պէրլէմէտիկիմի՛ պիր՛ ազ՛ էվվէլ՛ սիզէ՛ պիլտիրաթիմ՛ : . . .
— Սիղին՛ իշպու՛ բարլագ՛ իլանընըղտան՛ ճէլպ՛ օլունարագ՛ ,
պուրաեա՛ կէլտիկիմ՛ էսնատէ՛ , իւշ՛ միկեօն՛ ֆրանգ՛ թրալսու-
մա՛ վատ՛ վէ՛ թէքլիֆիինին՛ ալթընտա՛ հէր՛ հալա՛ն մուհիմմ՛ պիր՛
սըրըր՛ կիզէնմիշ՛ օլտուղունմու՛ միւլահագա՛ իտիեօրտա՛մ : . . .

— Ազդեցմամբ մատամ, սիգ՝ սեօլէտիկինիզ շէյէրէ հա-
զըզէթէն իսքեաթ օլմուշմուսունուզ:

— Էվվէթ, իսքեաթ օլմուշում, վէ էկէր սիգ տէ օ զէ-
վալլը վէ պէրպատիթ էվլապըն բէտերի կէօզլէրինտէն ազան
եաշլարը կէծրմէջ օլաա իտինիզ, պու տէրէճէ իմանսըզ օլ-
մազ իտինիզ:

— Տիմէք գազաէն հիտսիեաթըն զայպ իպիւմիշ օլտուղու
պիր սըրատա ճինսեթ վուգուի գապիլ տիր:

— Հայ հայ:

Ժիւլ, պիր միւտտէթ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա:

— Օ հալտէ տէտիկինիզ միւշքինսիզ օլամազ... ֆա-
գաթ ճանիեի պուլմագ իշին թէհարրիեաթ իճրա օլունմուշ
մու տուր, տէյի սօրտու:

— Էվվէթ, խէֆիէն թէհարրիեաթ իճրա օլունմուշ իսէ
տէ, հիշ պիր նէթիճէեէ տէսթրէս օլունմամըշ տըր:

— Քիմսէտէն շիւպհէլէրի վաւմը աըր:

— Քիմսէտէն շիւպհէլէրի նօգ տուր: Պու ճինսեթին
էարարընպ պիր տիւրլիւ ագըլ էրտիրիւմէմիշ տիր:

Իշպու միւքեալէմէտէն սօնրա գօնթ տը Լիւսընպ տեա-
ղա գալգըպ, պիր գաշ բէրրէ օտանըն տէրընինտէ տօջաշ-
տըզտան սօնրա մատամ ճալամէնին գարշըսընտա տու-
րուպ:

— Տիւշիւնտիւմ վէ գարարըմը վէրտիմ, տէտի:

— Թէքլիֆի վագընը ըէտա մի իտիեօրսունուզ:

— Խայր, գապուլ իտիեօրում: Փագաթ պէնի պէեէնէ-
ճէքլէր մի տիր:

— Օնա պէն մէտօղում: Պու գըզըն ֆամիլեասը, սիգտէն
տահա էյիսինի պուլապիլիլէր մի: Աիգ, հէր իսթէնիլէն խա-
սէեէ մալիքսինիզ... Կէնճ, Կիւզէլ, առալէթի թարիխիեէյի
վէ իւնվանը հազըգիեի հայիզ, միւճէրրէպ, պիթ թագըմ
պաթըլ զիւլմէրտէն արի պիր զաթ օլտուղունուզ վէ հիւ-
քիւմէթճէ աշվալը սապըգալտան տէրի պոսլուստուղունուզ
հալտէ, թամ արզու օլունան տամատ օլապիլիքսինիզ:

— Թէէքքիւր իտէրիմ, պըլ հալտէ, միւթագալէլտէ

գայիմ բէտէրիմ օլաճազ զաթըն իսմինի անլաճազ տա միւշ-
քիւլաթ գալտը մը :

— Խայր . . . գայիմ բէտէրինիզին իսմի Տօրէյ տիր :

— Վազթիյլէ պանքէրիք իթմիշ օլան Ֆիլիք Տօրէյ մի :

— Էվվէթ , քէնտիսինի թանըն օմուսուսունը :

— Եալընըզ շէօհրէթինի իշիթմէքլէ թանըրմ . . . քէզա-
լիք պիւեիւք պիր ճէքվէթի պուլունտուղունու տա իշիթմիշիմ
տիր :

— Օ սէրվէթ պիր կիւն սիզին օլաճազ տըր , չիւնքի մատ-
մազէլ Տօրէյտէն պաշգա էվլատը հօգ տուր :

— Աղիզէմ մատամ , ճիատէն , եանի իշ իւզէրինէ պահս
իտէլիմ :

— Պէն տէ անը իսթէեօրում :

— Պու իզտիվաճըն վիճուտէ կէլմէսի սիզին էլինիզտէ մի
տիր :

— Ֆիլ վազը պու խուսուստա շօգ շէյ հարապիլիրիմ :

— Եանի հէր շէյ սիզին եէտինիզտէ տիր :

— Խայր , չիւնքի Մ . Տօրէյ սիզի թանըմալը տըր , վէ կէշ-
միշ էօրիսնիւզ իլէ ասալէթինիզ հազգընտա քէնտիսինէ վէ-
րէճէկիմ մալիւմաթը թէֆթիշ վէ թէտգիգ իթմէլի տիր :

— Անալէթ էվրագըմ մունթազամ օլտուղիւնտան , վա-
զը օլաճազ թէտգիգաթ վէ թէֆթիշաթտան վէսվէսէ իտէճ
ճէք սէպէպիմ հօգ տուր : - Մատմազէլ Տօրէյ իլէ էվլէնմէ-
լիեիմ , վէ հիմմէթինիզլէ էվլէնէճէկիմ : - Իմաի , վատ օլունան
թրախոմաեա սահիպ օլաճաղըմ կիւն սիզէ վէրէճէկիմ մէպ-
լաղը չիմտիտէն թայեին իտին :

— Պու կիպի թրախումա ագչէլէրինտէն եիւզտէ պէշ
ալմազըլըզ միւթատըմ տըր :

— Տիմէք իւշ միլեօն հիմապըլա եիւզ էլլի պին ֆրանգ
իսթէրսինիզ :

— Էվվէթ :

— Բէք ալէա , անճազ պաշգաճա պիր միւքեաֆաթ օլ-
մազ իւզրէ պու մէպլաղա էլլի պին ֆրանգ տահմա զամմ իթ-
մէնիզի , միւսաատէնիզէ մաղրուրէն ըէճա իտէրիմ :

— Թէչէքքիւր իտէրիմ, միւսիւ գօնթ, Սիղ, հագըգէթէն պիր ճընթըլմէն իմիշսինիզ: Գալպինիզ կիպի քիսէնիզ տէ սա- խավէթ սահիպի իմիշ:

— Խուսուսիլէ քէսէմ պօշ օլտուղու զէման սախավէ- թիմին տէրէճէսի եօգ տուր, տէյի գօնթ տը Լիւսընայ միւ- լահազա իթտի, վէ ալէնէն տախի, - Շիմտի, ազիզէմ մա- տամ, մատէմ քի գարարըմըզ վէրիլտի իսէ, զաթընըգտան պիր շէյ ընճա իտէճէսիմ, տիյի պէսան իյլէտի:

— Էմրինիզէ հաղըըմ . . . Սիզէ նէ խըղմէթ իտէպիլի- ըրիմ:

— Պիւթիւն սէրվէթիմի զայ իթմիշ օլտուղումու էվվէլ- ճէ սիզէ պէսան իթմիշ իտիմ:

— Էվվէթ, պաշգալարը օլտա իտի, քէնտիլէրինէ էհէմ- միեթ վէրտիրմէք իշին եալան սէօյլէրէր իտի, լաքին սիզ պու պապտէ միւսթագիմ պուլունտուղունուղտան, պիւխաս- սա արզը թէպրիքեաթ իյլէրիմ:

— Բէք ալէա անլաեապիլիրսինիզ քի, էկէր մէվզուի պահս օլան իզտիվաճ մատտէսի Տօրէյ ֆամիլեասը թարա- ֆընտան գապուլ օլունուր իսէ, պիր թագըմ մէճպուրի իւլ իճրա մէսարիֆաթ գարշըսընտա պուլուննաճաղըմ, հալ պու քի շիմտիքի վազիեթի նազտիեթիմ իճապընճա, օ մէսարիֆի իյ- ֆա իտէմէեթէկիմ կիպի, զայիմ բէտէրիմէ միւրաճաաթլաւ վէրէճէկի թրախօմատան ալէլ հիսապ պիր շէյ իսթէեթմէմ, եախօտ, օ թաամըմըն պէտէլինի էօտէմէք վէ էլտիվէն սա- թըն ալմագ իւզրէ պանա պիր իքի ալթուն էօտիւնճ վէրին տէ տիեթմէմ: Պու եօլտա միւրաճաաթ՝ վագար ու հայսիեթ- թէ պիր տէրէճէ տօգունուր, տէյիլ մի:

— Հագըընըզ վար փըր. հալ պու քի պու հալէ նէ չա- րէ վար տըր:

— Չարէսի բէք գօլայ տըր . . . սիզ պանա գարզէն, ճիւզի եանի օն պին ֆրանգ գատար իթանէ հիմմէթ իտին:

Մատամ Շալամէ. - (Պիրտէն պիրէ տիթրէեթէրէք.) Օն պին ֆրանգ մը:

— Իքի եիւզ պին ֆրանգ հագըընըզ էօտէտիկիմ սը-

րատա, պու օն պին ֆրանգը տախի թէէտիեէ իյլէրիմ:

— Պագաթ էկէր պու իզտիվաճ մատտէօի վիճուտ պուլէ մազսա:

— Վագաա էլլի լուի ալթունա պու կիւնտէն ինթիեա-
ճըմ վար տըր, լաքին թէքմիլ մէպլաղը պու կիւնտէն պանա
վէրինիզ տիմէեօրում: Պամիւեաճա քեաղըտլարըմը պու ագ-
չամ սիզէ վէրիւրիմ: սիզ տէ քէյֆիեէթի Մ. Տօրէյէ պիւտի-
րիր, վէ եարըն իչին արամըզտա պիր միւլագաթ վուգուինթ
թէրթիպ իտէրսինիզ: Պու իչին բէք չաբուգ գարարաշտըրը-
լաճաղընա էմինիմ... գարարաշտըրըլմամասը միւմքինսիզ
տիր: — Պէնտէն տահա միւնասիպ պիր քիմնէեի պուլամահա-
ճագլարընը սիզ սէօյլէտինիզ: — Իմտի, պիր մագպուզ սէնէ-
տի մուգապիլինտէ չիմտիտէն պանա պին ֆրանգ վէրին, վէ
եարըն տախի միւլագաթըմըզտան սօնրա, իզտիվաճ կիւնիւ
էտա օլունմագ իւզրէ սիզէ իթա իտէճէք օլտուղում իքի
եիւզ օն պին ֆրանգլըգ սէնէտէ մուգապիլ տօգուզ պին
ֆրանգը թէսլիմ իտէրսինիզ:

Մատամճալամէ պիր աղաճըգ թէֆէքքիւրտէն սօնրա
չէքմէճէսինի աչըպ, պին ֆրանգլըգ պիր պանգնօթ չըգարտը,
վէ պու պանգնօթու գօնթ տը Լիւսընայա իթա իթտի: Մու-
ախխարէն,

— Պին ֆրանգ իչին պիր մագպուզ սէնէտի եաղըն, սօն-
րատա, իքի եիւզ օն պին ֆրանգ իչին պիր սէնէտ եաղար-
սընըզ... պու իզտիվաճըն իճրա օլունաճաղընա էմնիյեէթիմ
պէրքէմալ տըր: Ալըն, սիզէ իքի ատէթ սէնէտ քեաղըտը
վէրիեօրում, տէտի:

Պու արա իզտիվաճ տէլլալը գատըն քէնտի եաղըխանէսի
էօնիւնտէ օթուրտու: Վէ ժիւլ, սէնէտլէրի եաղտըղը սըրա-
տա, մէգպուրէ շու եօլտա տիւլիւնմէքտէ իտի,

— Պէնիմ իչին հիչ պիր թէհլիքէ եօգ տուր. ֆարգը մու-
հալ օլարագ շու իզտիվաճըն իճրասը գապիլ օլմասա պիլէ,
շիւպհէսիզ Մ. Տօրէյ՝ վէրտիկիմ պին ֆրանգը էօտէեէճէք
տիր:

Մ. տը Լիւսընայ սէնէտլէրի եաղըպ պիթիւրտիկինտէ,

մատամ Ծալամէ՝ միւնտէրի ճաթլարընը տիգ գաթլէ օգուտու , վէ պատէհու ,

— Բէք էյի տիր . մատէմ քի ուղլաշորդ իսէ , ֆամրիւա-
ճա քեազըտլարընըզը նէ՝ վազթ կէթիրէճէքսինիզ , տէյի սի-
ւալ իթտի :

— Իքի սաաթտան կէթիրիրիմ :

— Պուլ քազչամ էվտէ պուլունմաեաճաղըմտան , պու-
կիւն կէթիրմէնիզ պէ , հուտէ տիր : Եարըն էօյլէտէն էվվէլ
կէթիրմէնիզ մաթլուպէ քեաֆի տիր :

— Բէք ալէա , օ հալտէ պէն տէ եարըն սապահ ատի-
եէ նէգարէթինէ կիտիպ , սիճիլի ահվալիմէ տայիր սիզէ պիր
թէզքիւրէ կէթիրիրիմ : Վէլատէթիմէ վէ բէտէր վէ վալիտէմին
վէֆաթլարընա տայիր էվրադա կէլինճէ , եէտիմտէ մահֆուզ
օլտուղունտան , պունլարը տա թազտիմ իյլէրիմ :

— Էօյլէ իսէ , եարըն սաաթ իքիտէ Մ . Տօրէյի պուրա-
նէա տաթլէթլէ հազգընըզտա պահա իտէրիմ , միւսիւ գօնթ :
Պէօյլէ միւթէպէր վէ մէմուլին զայրի պիր իզտիվաճըն ֆայի-
տէլէրինի օրթաեա գօրում վէ սիզ տէ թամ սապթ տէօրթ .
տէ թազտիմ օլունմադ իւզրէ պուրաեա կէլինիզ :

— Վազթը մուայեէնտէ կէլէճէկիմէ էմին օլուն , ազի-
ղէմ մատամ :

— Պիր շէյ տահա սօրաեըմ :

— Սօրուն :

— Մէմուլիմ վէ շիւպհէմ օլմատըզը վէճհլէ , էկէր պու-
լիլալիվաճ վուզու պուլուր իսէ , քէյֆիեթին բէք չաբուզ ի-
շիտիլէճէկի տէրքեար տըր : Իմտի պու եօլտա պիր իլանտան
ասհապը մաթլու խղունուզ խապէրտար օլտուզլարընտա , վէ-
րիլէճէք թալախօմա ազչէսինտէն ալաճազլարընը իսթիհալ
իթմէք իւզրէ գայիմ բէտէրինիզ օլաճազ զաթա միւրաճաաթ
իտէճէքլէրինտէն գօրգմա զմըսընըզ :

— Գօրգմաեա սէպէպիմ եօգ տուր . . . հէր նէ գատար
պիւթիւն սէրվէթիմի զայպ վէ մահվ իթմիշ իսէմ տէ , հիշ
պիր քիմնէեէ պօրճու տէյիլիմ : չիւնքի Բարիստէն մուֆա-
րադաթըմտան էվվէլ քեաֆֆէյի էշեամը սաթըպ պօրճլարը-

մը վերտիմ: Շէջլէքի պու կիւնքի կիւն քիմսէնին պէնտէն
օն բարա իսթէմէեէ հագգը եօգ տուր:

— Պու խոկարու շայեանը թագտիր օլուպ, գայիմ բէ.
տէրինիդին ֆէվգէլատէ իթիպարընը գազանտըրաճագ տըր:
Պու պապտէ գըյմէթինիդի թագտիր իթտիրէճէեիմ:

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, ազիզէմ մատամ, պէն տէ սիզէ
կիւվէնմէքտէեիմ, Չալըշմանըզ հէր իքի թարաֆըն մէնֆաա.
Թը իչին տիր: Հեր նէ իսէ, եարըն թէքրար կէօրիւշիւ
րիւզ:

— Էվվէթ, ազիզիմ գօնթ:

Մատամ Շալամէ, երկղիւքլէր իլէ տօլու օլան բարմագ-
լարընը Մ. տը Լիւսընայա թագտիմ իթտի, վէ օ տախի մէզ-
քիւր բարմագլարը սատէճէ արգաճագ եէրտէ, սուրէթը գէն.
տօսթանէտէ պուս իթտի, վէ շու հարէքէթի նազիքեանէի
ֆէվգէլատէտէն տօլաեը իզտիվաճ տէլլալընը հէեէճան իչին.
տէ պրագարագ, մահէլլի մէզքիւրտէն մուֆարագաթ իլլէտի,
վէ տէլլալ գատըն եալընըզ գալտըղընտա, էլլէրինի օվուշ-
տուրարագ,

— Իքի երկզ օն պին ֆրա՛նգ... իշթէ պունա տէրլէր
ֆէվգ էլ ատէ պիր իշ... պէջլէ պիր իչին պէնճէ միսլի վու-
գու պուլմամըշ տըր... տէյի միւլահագա իթտի, վէ պա-
տէհու եազըխանէսի էօնիւնտէ օթուրուպ, պէեազ պիր քեա-
ղըտ իւզէրինէ աթիտէքի քէլիմէլէրի եազտը:

« Ֆիլիպ Տօրէյ. Շէնըվիէր. - Եարըն սաաթ 2 տէ իտա-
րէխանէմէ կէլմէնիզ մէրճու տուր: Միւսթաճէլ տիր:

« ՇԱԼԱՄԷ »

Սէն-Լազար սօգաղը, Ն. 4

50

Մէրգումէ պու սաթըրլարը եազտըգտան սօնրա . խըզմէթ քեարընը ճէլպլէ ,

— Չարուգ թէլէկրաֆիւանէեէ կիթ , վէ շու պիր գաշ քէլիմէեի թէլէկրաֆլա քէշիտէ էթ . . . իշթէ պէտէլի օլան պիր փրանգը տա վէրիեօրում . . . տէտի :

Խըզմէթ քեար՝ մէզքիւր թաւսիեէի իճրա իթմէք իւզըէ տիշարը չըգտը , վէ իշպու թէլէկրաֆնամէ՝ ազշամըն սաաթ եէտի պուշուղունտա Բլաթան սէյֆիեէսինէ վիւրուտինտէ , պանքերի սապըգ՝ զէվճէսի , քէրիմէսի վէ ժօրժ Լամար իլէ պիրլիքտէ սուֆրատա օթուրմուշլար իտի :

Մ. Տօրէյ թէլէկրաֆնամէեի օգուտուղու զէման , սիմասընտա հէեէճանը ազիմ հուճուլէ կէլտիկինտէն ,

— Նէ՛ օտօսթում . . . մէմուլ իտէրիմ քի ֆէնա պիր խապէր տէյիլ տիր , տէտի :

— Խայր , եարըն միւլազաթ իչին պիր մահէլլէ տավէթ օլունտուղումու միւշիր պիր թէլէկրաֆ տըր :

Մէրգում , պու ճէվապը վէրտիկի սըրատա ժօրժա աթֆր՝ նազար իթմէքլէ , ժօրժ իշի անշաւը , վէ Հանրիէթէ պիր զէվճ պուլունտուղունղու հիսս իլլէտիկինտէն , միւթէէսսիր օլտու , չիւնքի Հանրիէթ էվլէնտիկի թագտիրտէ , քէնտիսինտէն գաթ պէ գաթ այրըլըշ օլաճագ իտի :

Հէր նէ իսէ , ստաթ օն րատտէլէրինտէ կէնճ տօգթօր՝ վալիտէ իլէ քէրիմէտէն մզլֆարագաթլա , Մ. Տօրէյ քէնտիսինէ քէֆագաթ իթտի : Պու իքի երքէքլէր եալընըզ գալտըզլարընտա՝ ժօրժ ,

— Մատամ Շալամէտէն պիր թէլէկրաֆնամէ ալտընըզ՝ տէյիլ մի , տէտի :

— Էվվէթ :

— Էօյլէ օլտուղունու քէշփ իթտիմ: Թէլէկրաֆնամէնին միւնտէրիճաթը նէ՞ տիր:

— Մատամ Շալամէ՝ եարդն սաաթ իքիտէ միւլագաթ իթմէքիկէ պէնի տավէթ իտիեօր: Իլավէթէն տէ միւսթա՝ ճէլ օլտուղունու անլաթըեօր: Պէսպէլի պիրինի թագտիմ ի տէճէք օլմալը տըր:

— Իհթիմալ տըր:

— Պանա ըէֆագաթ իտէր միսինիզ:

— Խայր:

— Նիշին:

— Սիզի օ իտարէխանէեէ կէօթիւրտիւմ, պունտան սոն՝ ըաքի մուամէլաթա միւտախէլէ իթմէմ: Օրասընը սիզ տէ անլամալըսընըզ:

— Էվլէթ, բէք էյի անլաեօրում:

Պէօյլէճէ մէրգումլար եէկտիկէրինտէն մուֆարագաթ իթտիլէր:

* * *

Ժիլ տը Լիւսընայ, Սէն-Լազար սօգաղընտա 11 նիւմէ-րօլու խանէտէն մուֆարագաթ իթտիկի սըրատա, Մատլէն Կալիէ, չալըշմագտա օլտուղու մաղաղաեա թէսլիմ իտէճէկի պէեազ չալաչըր պօղչաթընը ալարագ Մալրգատէ պօգաղըն տաքի էվտէն տիշարը չըգտը:

Մատլէնին քէտէրի հալի կիւնտէն կիւնէ արթմագտա զուպ, պինապէրին կիճէ գարանըզը էթրաֆը իհաթա իթդ մէքտէ օլտուղու հալտէ տալկըն տալկըն եիւրիւմէքտէ իքէն, տէրունինտէ ֆէվգէլատէ զըեաֆէթլէրլէ քէք գատըն օթուրմուչ օլան միւքէլլէֆ պիր արապանըն կէշտիկինի կէօրմէնի իւզէրինէ, պու արապաեա վէ արապատաքի գատըն լարա պագմագ իւզրէ անլարտու վէ եէկնաղարտա, մէզպուրէլէլտէն պիրինին, չէնտ կիւն ագտէմ կէօրմիւշ վէ փիւլիւէն Պլօտա պահսընը իթմիշ օլտուղու գատըն խուկինի թա նըտը:

Իսմի Կապրիէլ Սթէլլինի, ետխօտ Կապրի օլտուղունու

էվկէլճէ զիբր իթմիշ պուլունտուղումուզ գատըն իլէ ըէֆի-
գէսի՝ Մատէնի կէօրմէքսիզին եանընտան կէչիպ, ըշըզար
իլէ կիւնտիւզ կիպի միւնէվկէր օլան պիր մաղաղաեա կիրտիւ-
լէշ, Պու մաղաղանըն ճամէքեանըարընա պինլէրճէ գըյմէթ,
տար միւնէվկէրլէր վազ իտիլմիշ իտի :

Մատէն, իշպու մաղաղաեա եազլաշըպ, ճամլարընտան
իլէրիեէ պագտը : Մէզպուրէնին նազարը տիգգաթը միւնէվ-
հէրլէրէ տէյիլ, կապրիէլ Սթէլլինիեէ աթֆ իտիլմիշ իտի :
Քէնտի քէնտիեէ տէ շու սէօյլէրի սէօյլէտի :

— Պու գարը հագըգէթտէ կիւզէլ օլմաեքպ, չէհրէսի
պուրուշուզ, անլը դաեէթ ալչագ, աղզը հատտէն զիեատէ
պիւեիւք, սիմասը չիրքին պիր գարը արը : Փագաթ աճապա-
շու մուվաֆֆագըյեէթինին նէտէն իլէրի կէլմիշ տիր :

Մուվաֆֆագըյեէթինին նէտէն իլէրի կէլմիշ օլտուղուն
նու սէօյլէեէլիմ :

Մօնմարթրտա գատըն սիւսիւնէ միւթէալլիգ էշեա սա-
թան պիր գարընըն գըզը օլան, վէ կիւզէլ օլմաեքպ, ֆա-
գաթ պօյու պօսու եէրինտէ պուլունան իշպու կապրիէլ Բիչ
թոււնուն՝ բէք տէ հասէտ իտիլէճէք պիր էօմր տախիլինտէ
եաջաեամաեաճաղը ըէվիշի հալտէն անլաշըլմագտա իտի :

Պիր կիւն քիւչիւք պիր թէաթրօնուն տիրէթթօրու, պու
գըզը՝ պիր ըէսօամըն տիւքքեանընտա կէօրմէքլէ, քէնտիսինի
թէաթրօսունա ալմաեթ թէքլիֆ, վէ անըն պաշլըճա արզուսու
իսէ պուլունտան իպարէթ օլմաղլէ, թէքլիֆի մէզքիւրու մա էլ
մէմնունիյեէ գապուլ իթտի, չիւնքի մէզպուրէ՝ քէնտի աեա-
րընտա պուլունան քեաֆֆէյի աշըգմէշրէպլի գըզար կիպի,
թէաթրօ ալէմինի է՛ն բարլագ իգպալլէրին մուգատտէմէսի
աատ իլլէմէքտէ իտի :

Պու սուրէթլէ մէրգումէնին իսմիլ թէաթրօ իւաննամէլէ-
րինտէ Սթէլլինի տէյի եազըլմասը գարարկիր օլտաշ, քէն-
տիսինէ վէրիլէն ըօլ իճապընճա կիեէճէկի էլպիսէ իսէ Վաթա-
ղէրի եաբրաղլար իլէ էօրթիւքմիւշ թէն ըէնկինտէ պիր ֆա-
նէլատան իպարէթ իտի : Մէզպուրէ՝ իլը լուպիեաթ կիճէսի,
թէաթրօ՝ հէք սընըֆ ատէմլէր իլէ տօլու օլտուղուպ հալտէ :

Վեդբերդը գընաֆէթէյլէ պահէնէ կէլիպ , պիլա ֆիլթուր , պիլա հէնէճան րըլուհու իճրա իթտի , վէ սէսինին լէթաֆէթինէ Վէպնի տէյիլ , իլլա չարգընճա թափր ու հարէքէթլէքի սահէսինտէ հէլ թարաֆտան շիտտէթլէ ալգըլլանտը :

Ինքն, պու գարբնըն կէչսիչ զէմանը հագգընաա պու
գատարճըզ մալիւմաթը իթա իթմէբէէ, կէլէլիւմ Օբէրա ճատ-
տէսինէ:

Գուեուսմնու՝ պաշլըճա միւշթէրիլէրինտէն պուլունան մեզբիւր իրի գաջըրլարը թէպէսսիւմլէ գարչըլատրգտան սոն-րա , քէմալը հիւրմէթլէ վէ սուրէթի զէնտօսթանէտէ քէն-տիլէրինի սէլամլատը , վէ պատէհու օթուրմալարը իլին իս-կէմլէ վէրիպ , քէնտիսի տէ , չէքմէճէլէրին պիրինտէն պիր գութօն չըգարտը , վէ պու գութուեու կապրիլէ թագտիմ իթտի , կապրի՝ գութունուն աղզընը աչըպ , քէֆիգէսիլլէ պիրիլքտէ քէմալը հայրէթլէ իլինտէքէ միւճէվհէրի թէտգիգ իթմէքտէլէր իքէն , մաղազանըն գաբուսու թէքրար աչըլա-րագ , իւզէրինտէ խանէտան արմասը պուլունան պիր արա-պատան աչաղը էնմիշ օլան եիրմի պէշ եաչլարընտա կէօս-թէրիլի վէ հէյեթինտէն՝ պիր աղ սատէտիլ օլտուղու ան-լաչըլան պիր տէլիգանլը իչէրի կիրտի :

Կապրիէլ վէ ըէֆիգէսի պոռ տէլիգանլըեը կէօրտիւրէ-
րինտէ աեաղա գալգալըար :

ԳՈՒԵՈՒՄՆՈՒ, գատընլարա իթ տիկի թէվազուտան զիեա-
տէ պու տէլիգանլըբա թէվազու իտիպ, զիքր օլըհնան գու-
թուեու տախի գատընլարտան ալարագ մէրգումա թագտիմ
էլլէտի

Մատեն պու հալլերի կեօրիւնօրտու իսէ տէ , Թապիի պիր սէթլ պիլէ իշիտէմէնօրտու ,

Տէլիգանիլը՝ գութաւնուն իշինտէքի միւճէվհէրէ, չազար

իթմէքլէ, մայիսին կիպի հարեքեթլէրտէ պուլունառ, ճգն
կէօզլէրինի դըրբարազ տօտազլարընը գըմըլտպթար, վէ
մուլաթիւթէն գութուեռու գարաերպ չօնուզճա թէպէսսիթմէ
կապրիէլէ թագտիմ իլէտի : միւս թէպէսսիթմէ միւս
Մատլէն . - Պու տէլիգանլը՝ գարընըն սէվկիւլիւսիւ օլ
մալը , - տէլի միւլահազա իթտի :

Մատչէն պիր միւտտէթ արապանն արգառնտան պան
դրա Դ պատէհու պաշնիւ երնէ մաղաղաեա չէվիրաի :

Մատչէն պիր մուտտէթ արապանըն արգասընտան պաս
 Կըպ չ պատէհու պաչընը եինէ մաղաղաեա չէվիրտի :
 Գուեումճու , օլ էսնատէ սոնտըղա կիտիպ , պիր հիսապ
 քեաղըմը ակտը , վէ պունու կապրինին տօսթուեա թափտի
 մինթէ , մէրգում , իչինտէքի հիսապա աթֆը նաղար իլէ
 մեզքիւր քեաղըտը ճէպլէրինտէն պիրինէ Գոյտուղու սըրատա ,
 տիկէր ճէպինտէն տէ պիր չըգըն պանգնօթլար չըգարտը , վէ
 պունլարտան պիր մըրգատարըն , պիր պիր իւղէրինտէ օլարագ
 պիր մասա իւզէրինէ վաղ իթտի :

Մատենն՝ ֆեվգելանտն մերագլէ պու մըւամէլաթա տիգ
գաթ իթմէքտէ օլուպ , պանգնօթլարը պիրպիր իւզէրինէ
գօնուլտուղու սըրատա սայտը , վէ էլի անտէ օլտուղունա
վագրֆ օլտու :

մէթինտէ բըրլանթի վէրիեօր է - Ահ, էկեր պէնիմ պու միգ-
տար, հաթթա եարըսը, չարեհկի գատար բարամ օլլա իտի
թէհարրիեաթա պաշխահապիլիը, քսթիխտամ քտէհէկիմ մե-
մուրլարըն իւճրէթլէրինի էօտէեհպիլիը, վէ մահմըմա սէպէպ
օլլան, էվլատըմը թէլէֆ իտէն ալչաղը պուլուը, վէ ֆէնալը-
ղա գարչըլըգ ֆէնալըգ իտէպիլիը, վէ ինթիգամըմը ալապի-
լիը իտիմպ տէյի տիւչիւնտիւը մայօ զլազսը լէլլաւ
էի, Գուեուլմճուլու պու պանգնօթլարը սայտըղը ղէման,
Մատլէնին կէօղէրի էլան անլէրին իւղէրինէ աթֆ իտիլմիչ ի-
տի»

Օլ էսնատէ կապրինին ճէօմէրտ տօսթու, խարիճի ճադ
մէքեմլարտա վազ իտիլմիչ օլլան միւճէվհէրլէրէ պագմագ
իւղրէ Մատլէնին թա գարչըլընա կէլմիչ օլլուըն ճիհէթլէ,
մէզպուրէնին ճալիպ հիւսնի ճէմալի՝ կազլարըն բըզըլա մեր-
քէ փալարըպ, իղհարը հայթէթ իլլէտի, վէ քէնտի քէնտիեհ
Պու նէ՝ կիւզէլ գըզ տըր քտէտի:

Գատընլար պու խուսուտա եանըլմատըզլարընտան, Մատ-
լէն՝ մերգուլմ տէլիգանլընըն քէնտիսինի կէօրմէքէ զիհնինտէ
հասըլ օլլան թէէսսիրի բէք ալէա անլատը իսէ տէ ֆիթուը-
սուղլուգքա ումուղլարընըն չէքէքէք, եզլէնա տէվամ իլլէտի,
վէ մէզքիւր տէլիգանլը՝ գուեզմճուեա խիթապէն,

— Հիսապ տօզրու տըր, տէյթլ մի ազիզիմ, տէտի:

Գուեուլմճուլու. — էվլէթ, միւսիւ մարքի:

— Օ հալտէ, Ալլահա ըսմարլատըգ, միւսիւ, պէն ար-
թըգ կիտիեօրում:

Պու միւքեամէլէտէն սօնրա կապրինին տօսթու մաղազա-
տան մուֆարագաթ իթտի: Օլ էսնատէ Մատլէն՝ մերգուլմ
տան օն մէթըօ գատար իլլէրտէ օլլուպ, սիւրաթլէ եիւրիւեօր-
տու,

Մէրգուլմ տէլիգանլը մէպուրէեհի կէօրիւպ, ատըմլարը-
նը չաբուգլաթտը, չիւնքի թաագիպ իթմէքտէ օլլուղու գա-
տընըն՝ գուեուլմճուլու մաղազասընըն ճամէքեանլարը էօնիւնտէ
նազարը տիգգաթընա թէսատիւֆ իթմիչ օլլան կէնճալէ տիւ

պէր գառնն ոլուպ ոլմատողընր ալամագ իւզըն անը կէշմէք
իսթէմէքտէ իթիզ

Պու խուսուսա իսէ բէք չարուգ թէնմին օլտու
Մատլէն սիեան վէ զաւէթ սատէ պիր ֆիսթան կիեին
միշ օլուպ պու ֆիսթանըն քէսիմ վէ պիշիմի միւքէմէն օլ-
մասը յա պոյունուն նազիրիկի միւշահէ օլունապիրտիկի կի-
պի ուզուն վէ կիւմրահ սաչլարը տա գար կիպի պէնագ օլ-
լան էնսէսինտէ կէօրիւլէրէք քէնտիսինէ պաչքաճա պիր կիւ-
զէլիք քէնպ իթտիրմիշ իտի

Տէրգանը մէզպուրէտի լաւըզը յա թէտգիգ վէ թէք
ճէն իքմտէն սօնրա

— Նէ՛ կիւզէլ դըզ քէնկէր պունա մահիր պիր թէք
զինին իթալ իթտիրի էլպիսէլէր կիեինտիրիսէն էմսալի
պուլունամալ չէնէ կիւզէլ ումուգլար չէն պոյպոս
հէմ քէն բէք կէնճա վագաա քէնհէսի պիր աղ սօլիուն
ամնա հիւսնի եէրինտէ Հէնուգ քէնտիսինի թանընան
եօգ տուր թէնթի օլունուն էօնտէքի օթլարընաւ օթուրուր-
տա ֆէվզէլտտէ թէնգիսիրի մուհիպ օլաճաղը տէրքեար տըր
հէր հալտէ քէնտիսինի կէօրիւլմէլիեիմ եօգսա աչ-
մագ պիր քիմնէ ատտ օլունմագլըզըմ լազըմ տըր տէյի
միւլահաղա իթտի վէ պիր մրա աղզընտան պիր գաչ քէլի-
մէ չըգարմագտա իքէն մէզպուրէ պիրտէն պիրէ սօլա տէօ-
նիւպ պիր կէշիտէ կիրտի վէ նապէտիա օլտու

Մէրգում տէլիգանը կէնճ գառնըն նապէտիա օլ-
տուղունու կէօրմէսի իզզէրինէ մէյեուսիեթի ազիմէ իլէ
— Ա՛հ քիւլհանի ուշտուլմու Նէ՛ օլտու ֆագաթ
քէնտիսինի պէրլէեէնէեիմ կապրիտէն չօգ ալէա հէմ տէ
տաիմա կապրի իլէ եաչամագտան ինսան սըզըլըեօր քէտի
Մէրգում պու վէ պունա պէնգէր սէօզլէրի քէնտի քէն-
տիեէ սէօլլէեէրէք գալտըրըմտա էնինէ պոյունա տօլաշտը
ղը սըրտաա կէնճ պատընըն կիրմիշ օլտուղու կէշիտի կէօ-
զինտէն տեքըմմագտա իտի չիւնքի էկէր մէզպուրէ շէվ-
պէ իգամէթ իթմէեօրտու ինէ հէր հալտէ եինէ օ կէշիտ-
տէն տիշարը չըգաճաղը թապի իտի

Երբ մի պէշ տագըգա գատար պէքէնիպ, պատէհոն Մատլէն տիշարը չըգտը, վէ աղ գալտը քի մէզքիւր պէլիչ գանլընա չարքըլաճագ իտի. ապա ինչ խոյ ասոյոյոյոյ խոյ հէնճ գատըն պու տէրիգանլըրը թանըտըղը կիպի. տա քէնտիսինէ սէլամ վէրտի, ֆագաթ Մատլէն, ապա տուր մագսըղըն վէ սէլամա մուգապիլ գէլամ վէրմէքսիզին կէչիպ կիթտի. քի իտի դա ք տա գոյոյոյոյ շագնոյ ինչ մուրոյ, ինչ կապրիէլին տոսթուր ինչ, գէլոյ միոյ ինչ մոյոյ ինչ մոյ

— Ա՛հ, զալիմ գըղ... պու առէթնա ֆագիլէթ նիմու-
նէսի տիր... ֆագաթ պոճ տա քէյի, քիչ օլմազա պու սու-
րէթլէ պէն տէ թէպտիլի ախլէագ իտէրիմ, ասէյի միւլահա-
զա, վէ թաագիպինէ տէվամ իթտի.

Պիր Եէրտէ զալէպէլիք թօլանմըլ օլուպ, Մատլէն պու զալէպէլիք թէսատիլ ֆիւնոտէ սիւրաթը հարէք թինէ տէվամ իտէմէտիկինտէն, քէնտիսինի թէագիպ իտէն տէլիգ անլը ար-
գասընտան Եէթիլտի, վէ գուլաղընա տօղրու քէյիլէրէք.

— Մա՛տմազէլ, պէնի տինլէնին, տէտի, վէ պատէհոն
իլտվէթէն. Սիլլէ րէֆագաթ իթմէքիլիմէ միճպաատէ ի-
տէրմիսինիզ, տէյի պէնան իլլէտի.

Կէնճ գատըն պու սէսի վէ պու սէօղլէրի իլլթաթիկինտէ,
արգասընա տէօնիւպ, պաշտաթ աեաղա գատար թահգիրա-
միզ սուրէթտէ մէրգուլա պագըր, վէ սէրթ պիթ սէտա իլլէ.

— Միւսի, պէնիմէ կէօրիւշմէնիզի մէն իտէրիմ, զիրա
պէն սիզի թանըմամ, տէտի.

— Մա՛տմազէլ, քէնտիմի սիզէ թանըտաճաղըմ. քէն-
տէնիզ աթի պիր քիմսէ տէյիլիմ, վէ Էկէր սիզի թահգիլ իթ-
տիմ իսէ, պուլտաթ տօլաեթ ֆէվգէլատէ միւթէսսիլ ֆիւմ. Դէն ինսան էվլատընըմ, իսմիմ իսէ մարքի Սէլէսթէն տը վա-
լանտէլ տիր, վէ տէօրթ իլլէ պին ֆրանգ իրնտա մալիքիմ.
Մատլէն, մէրգուլուն իւնվանըյա սէրվէթինի իլլթաթի-
կինտէ, զահիրէն ֆիթ ուրսուղ կէօրիւնտիմ. Եօգսա հագը-
գէթտէ վիճուտինտէ ճիւղի պիր տիթրէմէ հիգս իթտի. Պիզ-
նունլա պէրապէր ճէվապ վէրմէքսիզին, Եալընըղ էվլիլքի
գատար սիւրաթը օլմաեարագ Եօլընա տէվամ իլլէտի.

Սէլէսթէն՝ իֆատաթընը շու վէճէէ իւրի կեօթիւրտիդ :

— Մա'տմազէլ, ինսանըն էօմիւ ահվալը զարիպէ, վէ թէսպտիւֆաթը ածիպէ կէ տօլու տուր : Շու տագըգաեա գապար վէճուլլամ օլան վէ տախիլի էօմիւմտէ պիւեիւք պիր մէվքի իհրազ իտէճէք պուլունան պիր քիմէեէ ֆեմէ գէլատէ պիր թէսատիւֆ իւէ րասթ կէլէճէկիմի պիք սապթ էվլէլ քիմ քէշֆ իտէպիլիր իտի : — Հալ պու քի պու թէպա տիւֆ վուգու պուլտու . . . չէօլլէքի սիզի կէօրպիւմ, վէ աջ տէմ թպնըմագ խասսէսինէ մայիք օլտուղումտան, տիկէք գատընլարտա միսլի պուլունմաեան կիւզէլիկինիզէ, ճազի պէթինիզէ հայրան օլտում, իֆատէի վագըամըն հագըգէթ օլտուղունու նամուսում իւզէրինէ պէեան իտէրիմ : Էկէք պիր տագըգատա, պիր սանիյեէտէ սիզէ տիլտատէ օլմուշ օլտուղումու իֆատէ իտէրսէմ, պէլքի պանա ինանմագընըք : — Լաքին պու պապտէ եանըլըրսընըք : Պու կիպի չէ յէքտէ վա գըթլա իշ կէօրիւլէմէլ : Սիզի կէօրտիւմ, վէ սէվէրիմ, իշթէ հագըգէթի հալ պու տուր :

Ծածի Սէլէսթէն օլտուղունու սէօլլէմիշ օլան տէլիգանը՝ ճէվապա, եալընը պիր քէլիմէեէ ինթիզարէն իֆատաթընը քէստի, լաքին Մատէնին սիւքիւթի իւզէրինէ թէքըար սէօզէ պաշխարադ, չէօլլէ սէճլէտի :

— Մա'տմազէլ, պու գատար ինմաֆսըլ օլմաեըն . . . յճէ տէրէճէ էյի պիր կէնն օլտուղումու, վէ գատընլար իլէսէ մէրթէպէ հիւննի մուամէլէ իթտիկիմի պիլնէնիլ : . . . պանն էմիյեէթ իտինի վէ սէրպէթճէ պէնիմէ կէօրիւլէն : Էմիյլ եէթէ լաեըգըմ, վէ իմաթըր պա չու տուր քի, էկէր ֆա միլեանը պուլտուլա տա քէնտիլէրինն քէտէրիմ մուճիպ զլմագ իսթէմէզսինիլ, սիզի թէադիպ իթմէքտէն չաւ մանէ տուր օլտուրում : — Էկէր պիրինէ մուհապպէթինիլ վար իսթ, անը տախի պանա սէօլլէինն : . . . Ս հալտէ կէրի աէօնիւլ յաի զի ունուլթմազա չալըշաճաղըմ : . . . Յ թէքըար իտէրիմ քի, պէն քէք էյի պիր տէլիգանիլըմ : — Բէճա իտէրիմ ճէվապ վէրին . . . ճէվապ վէրմէրլէ նէ զայա իտէրսինիլ : Շիմտի, մանէմ քի պէնի թանըրսընըլ մատէմ քի մարքի Սէլէսթէն տը վա քանաեք օլտուղումու պիլիթինիլ, պանա ճէվապ վէրմէրլէ

սիզճէ հիշ պիր թէհլիքէ պուլունմատըղընը բէք ալէա տէրք
իյլէնէպիլիրնինիզ :

Մատլէն եինէ ճէվապ վէրմէերիպ , զիհնի՝ եէկտիկէրի-
նէ մուղայիր էֆքեար վէ միլհազաթ իլէ իլղալ իտիլմիշ ի-
տի : Մէրգուլմէ , քէնտիսինի թէազիպ իթմէքտէ , վէ քէնտի-
տիլլէ կէօրիւշմէքտէ օլան շախսըն կէնճ մի . կիւղէլ մի վէ
կիւնթօլու օլուպ օլմատըղընը տիւշիւնմէօրտու : Պունլարըն
քէնտիսինճէ նէ՝ էհէմիեթի վար իտի , մատէմ քի պիրինճի
աշղ ու մուհապպէթի պէտպախթլըղընը մուհիպ օլմուշ օլ-
տառընու ճիհէթլէ , պունտան պէօյլէ կէօնլիւնիւ քիմսէեէ հասը
իտէմէեէճէկինի րանա պիլմէքտէ իտի : Անճագ պու շախ-
սըն պիւեիւք պիր սէրվէթի , եանի տէօրթ եիւզ պին ֆրանգ
կրատը պուլունտուգտան պաշգա , ալիճէնապլըղը տա ճին-
նէթ մէթթէպէսինէ գատար իլէրի կէօթիւրմիւշ իտի , զիրա
Կապըն կիպի պիր գարըեա էլլի ֆրանգլըգ միւճէվհէրաթ իհ-
տա իթտիկինի կէօղլէրիլլէ կէօրմիւշ իտի :

Իմտի , թէհարրիեաթը լազըմէնին իճրասը վէ ախզը ին-
թիգամի իշին լազըմ օլան ագչէեի եէտինտէն ալմագ իւզըէ ,
մէրգուլմա ճէվապ վէրմէլի , անը թէշվիգ իլլէմէլի իտի , զի-
րա պիւնտան պէօյլէ մէզպուրէնին եէկեանէ հըրսը շանը ,
եէկեանէ արգուսու վէ էօմրիւնին մագսէտի՝ ախզը ինթիգամ-
տան իպարէթ պուլունմագտա իտի : Շու գատար քի պունու
եարտըղը թագտիրտէ , միւլթագիմ պուլունմասը , գապուշ
իթտիկի թագարըղըն շարթլարընը իճրա իլլէմէսի , վէլհասը
օ տաէմին մէթրէսի օլմասը լազըմէտէն իտի :

Իշթէ պու միւլհազա՝ Մատլէնին գալպինտէ թէնէֆ-
ֆիւր հասըլ իաիպ չիւնքի պիրինճի տէֆթ եանըլմագը կէր-
չի քէնտիսին մահվընը մուհիպ օլմուշ իտի իսէ տէպ օլ վագըլթ
պիրինի սէվտիկի վէ անըն թարաֆընտան սէվիլմէքտէ օլտու-
ղունու գանն իթտիկի ճիհէթլէ , քէնտի քէնտիսինի թահգի-
թէ վէսիլէ օլմամիշ իտի : Փագաթ իթինճի տէֆթ կիւնա հիշ-
լէմէրէ , հէր նէ սէպէպլէ օլա , քէնտի նաղարընտա պիլլէ
շախսընճ պիր լէթէ տառընագ փաթ իտի :

Իշթէ պու միւլհազա՝ Մատլէնին գալպինտէ թէնէֆ-
ֆիւր հասըլ իաիպ չիւնքի պիրինճի տէֆթ եանըլմագը կէր-
չի քէնտիսին մահվընը մուհիպ օլմուշ իտի իսէ տէպ օլ վագըլթ
պիրինի սէվտիկի վէ անըն թարաֆընտան սէվիլմէքտէ օլտու-
ղունու գանն իթտիկի ճիհէթլէ , քէնտի քէնտիսինի թահգի-
թէ վէսիլէ օլմամիշ իտի : Փագաթ իթինճի տէֆթ կիւնա հիշ-
լէմէրէ , հէր նէ սէպէպլէ օլա , քէնտի նաղարընտա պիլլէ
շախսընճ պիր լէթէ տառընագ փաթ իտի :

լունուպ, կենճ դատըն սիրաթլէ հօլունա տէվամ վէ Սե-
լէսթէն տաթի էլան ճէսքրէթտէն տիւլլէնէրէք, մէզպուրէ-
նի թաաքիպ իյլէմէքտէ իտի: Պիր արա մէրդում տէրիզան-
յը, բէճա թաքցընտա:

— Սագաթ ճէվապ վերին: . . . սիդի թէէմին իտէրիմ
քի, հագգընըզտա աւա հիւրմէթ քիզիքտէ պուլունմաեաճա-
ղըմ: . . . իսթէտիկինիզ սուրէթտէ պանա ճէվապ վերին: . . .
թահգիրամիզ շէյլէր սէօղէնէին: . . . հիւ օրմադա սէսինիզի
իշիտէնիմ, տէտի:

— Մատլէն եինէ սիւքիւթ իթտիկինտէն Ե մարքի շու
եօլտա սէօղիւնիւ իլէքի կէօթիւրաիւ:

Մատմաղէլ, հագգընթէն պանա բէք զիեատէ Պէէս-
սիֆիւ պատի օլուհօրսունուզ: Ճիտալէն, գաթիէն իքի սէ-
վէրիմ, Սէօլլէնին պանա քի, եադըն վազըթտա պէնի լա-
եազըլա թանրըզընըզտա, հագգըմտա իղհարը մութապ-
պէթ իտէճէք միպինիզ, հագգընըզտա հիսս իտէկէտիկինիմ
աշգ ու մուհապպէթէ տայիր պէնտէն պիր խալի իսպաթլաթ
թալէպ իտին: . . . շայեանը թէաճճիւպ վէ նագապիլի թէճրա
պիր շէյ իսթէնին: . . . մաթլուպունըզուն հէվաթ իճրա օ-
լունտուղունու կէօրէճէքսինիզ: . . . Սիդի խօշնուտ գըլմաթ
իչին, հէր խուսուսա միթթէտիր օլտուղումը հիպ իտիեօ-
րում: . . . Պու պապտէ պէնի թէճրիւպէ իտին Ե եանըմատը-
ղընըզ անլաեաճաթսընը: . . . Հայտէ, մատմաղէլ, թէօլլէտի-
կիմ թէճրիւպէնի իտին:

Մատլէն օլ էսնատէ շու եօլտա տիւլլէնիւ եօլտաթիմ

— Պու տէրիզանը սաֆ տըր, . . . իսթէտիկինիմ եաթա-
ճագ տըր: . . . արդում իտէ Ե տիպը ինթիգամաան ինթարէթ
տիր: . . . հալ պու քի կէօնլիւմիւ քէնտիսինէ վէրմէնէրէք
քէնտիսինտէն պիր շէյ գապուլ իթմէք աեըպ տըր, ատէթա
շախսըմը սաթմագ տըր: . . . Խայր, խայր, պու հալէ հիշ
պիր վագըթ ըազը օլամամ:

Մատլէն, եիւրիւեիւշիւնիւ կիթտիքճէ չաբուգլաթմագ-
տա օլուպ, հարէքէթի եիւրիւմէք տէյիլ, ատէթա գօշմագ
իտի:

— Երբ որ արդարեւ տեսնուի, որ արդարեւ չարքան չարքան —
 զիտ չի մնալ ճշմարտութեանը, որ չի մնալ ճշմարտութեանը —
 (Երբ որ արդարեւ տեսնուի, որ արդարեւ չարքան չարքան —
 52 ճշմարտութեանը, որ չի մնալ ճշմարտութեանը —
 — Երբ որ արդարեւ տեսնուի, որ արդարեւ չարքան չարքան —

Մեր գումար, մէջքերը կէշիտուէն խայլիկ կը բռնուի, օլտուղու
 հաւատ, Մատենին՝ գաբուճու գարնըն օտաւորնաւ, մէջքու-
 րէ իւր կէտիւշտիւկիւնիւ կէտիւշտ պիտի բէջէտէ կիզէնտի,
 Մատեն ուղուն միւտտէթ մուսահէպէթ իթմէյիւ, օտաւորն
 մուֆարագաթլա նէրտիվէնտէն եօգարը չըգտը:

Սէլէսթէն, Մատենին կէօզտէն նիհան յըմաս իւղէրինէ,
 կիզէնտի օլտուղու մահէլի թէրք իտիպ, օտաւորն տա-
 րէսթէ կիտիւր Վէ մասանըն իւթիւնէ պիտի պանգնօթ վաղ
 իւրէ:

— Մա՛տամ, պունուն նէ օլտուղունու պիտի օրմուսու-
 նուղ, տէյի սօրտու:

— Էվվէթ, միւսիւ պիտի իրիմ, եիւղ քրանգըղ պանգնօթ
 տուր:

— Պու պանգնօթ սիզին տիր:

— Պէնիմ մի տիր:

— Էվվէթ:

— Պանամ մը վէրիւօրտունուղ:

— Էվվէթ:

— Յագաթ նիշին:

— Խտէճէկիտիւ խրտմէթէ մուգապիւ շիւքրանիյէթիմի
 բէշինէն քիւհար իթմէք իջին:

— Պէ՛ն մի սիզէ խրտմէթտէ պուլունաճաղըմ:

— Էվվէթ, սիզի աղիւղէմ մաղամ:

— Բէք էյի ք պէնիմ սագիք էփէնտիմ, էլիմտէն Դէլէն
 պիտի խըզմէթ վարիտէ, իմրասընա հաղըրըմ:

— Սիւլալլէրիմէ ճէկաղ վէրիւմիսինիւղ:

— Մէմունէն վէրիւմիմ, նէ կիւլի շէյլէր արւալ իտէ-
 ճէքօինիւղ:

— Պիր գալ տագըգա տաիրենիզտէ պուլունմուշ օլան կէնճ գատընըն իսմի նէ տիր :

Գարունու . - (Կիւլէրէք .) Պահա իտէրիմ քի օ գատընը Թաագիպ իտէն սիզ օլմալըսընը :

— Էվլէթ , պէն իտիմ :

— Ղալիպա նազարընըզը ճէլպ իթմիշ տիր . . . հէմ տէ նազարընըզը ճէլպ իտէճէք գատար կիւղէլ տիր :

— Իսմի նէ տիր :

— Մատէն տիր :

— Եալընըզ Մատէն մի :

— Խայր , Մատէն Կալիէ տիր :

— Էվլի մի տիր :

— Խայր :

— Բէտէր վէ վալիտէսիլէ պէրապէր մի իդալէթ իտէր :

— Խայր , բէտէր վէ վալիտէսի օլմաեըպ , էօքսիւզ տիւլը :

— Եալընըզ մը Եալար :

— Էվլէթ :

— Սըրգը վաճ տըր :

— Խայր :

— Տիմէք քեամիլ պիր գըզ տըր :

— Բէմալէթինէ հիշ սէօզ եօզ տուր :

— Փագաթ զէնկինէ պէնգէեօր :

— Բէնտի չալըմասըյա կիւնտէ իքի ֆրանգ Էլլի սան :

Թիմ եախօտ իւշ ֆրանգ գազանմագտան պաշգալ սէրվէթի եօզ տուր :

— Պու գատար իւէ նաչամագչա խոշնուտ գալընըզ մու :

— Էվլէթ , հաթթա ասլա թէշքքի պիւէ իթմէզ :

— Տէսէնէ քի պիր մէլէք տիր :

— Էօյլէ ժտուղունու պէն տէ թէսլիմ իտէրիմ :

— Կիւղէլ մատամ , պու իֆատէնիզլէ պէնիինսանլարըն է՛ն պախթիեարը գըտընըզ : Իմաի Էվլէճէ վէրմիշ օլտուլու :

պանգնօթ իլալէթէն սիզէ եիւզ ֆրանգըզ տիկէր պիր պանգնօթ ապահա վէրմէք իւթէրիմ :

— Թէշքքիւր իտէրիմ :

Մարքի տը վալանտէլ՝ պու իֆատէսի սըրասընտա, մասանըն իւզէրինէ տիկէր պիր պանգնօթ վազ իթտի, վէ պաւ տէհու:

— Քէնա իտէրիմ, իշպու վիզիթամա վէ քէնաի հագգըն տաքի սիւալլէրիմէ տայիր մատմազէլ Մատլէնէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէքին, տէտի:

— Պու պապտէ միւսթէրիհ օլուն, ազիզիմ միւսիւ, պէն քիմնէնին սըրընը ֆաշ իթմէմ:

— Բէք ալէա. եինէ կէօրիւշիւրիւզ:

— Ումարըմ:

Սէլէսթէն, պու միւքեալէմէտէն սօնրա, օրատան մուֆարեգաթ իթտի, վէ պիլմէտիկի տար սօգազլարտան կէշտիկի սըրատա, քէնաի քէնտիեէ շու սէօյլէրի սէօյլէմէքտէ իտի:

— Էօքսիւզ, եալընըզ վէ ֆագի'ր իմիշ... օն իքի սաանթ չալընըպա ֆիւնտէ էն չօյու իւշ ֆրանգ իւճրէթ ալմագտա իմիշ... պու պէնիմ իշիմէ բէք էյի կէլիր: - Նամուսլու օլտուղունա ասլա չիւպհէմ Գօգ տուր, հալ պու քի հէր շէյ տէն, հաթթա ֆագիլէթտէն տէ օսանըլըր. մէսէլա տաիմա գուրու էքմէք եէնմէքտէ վէ օտտէ սու իշիլմէքտէ իքէն, եէր մանթարը եէմէք վէ շամբանեա շարապը իշմէք կիպի պիր վէ սիլէեէ գարշը չըգըլըրսա, հէր հալտէ էր եա չիճ արղը թէսլիմիեէթ իաիլէճէկի չիւպհէսիզ տիր: Պէլքի ազ չօգ պանա մուխալիֆէթ իթսէն, ֆագաթ Նիհաեէթ զալէպէնին պէնիմ թարաֆըմտա գալաճաղընա էմինիմ: Շու տիլպէր գըզա րասթ կէլմէքիկիմ պիւեիւք պիր իգպալ տըր, չիւնքի պունուն եալընըզ քիւշիւք պիր բարմաղը: Պապրինին թէքմիլ վիճուտին տէն զիեաւտէ տէեէրլի տիր: - Պու կիպի շէյլէր եալընըզ պանա թէսատիւֆ իթտիկի իշին պաթիթարըմ:

Իշպու տէլիգանըլ, գուեուճու տիւքքեանընըն գարու սոնտա պրագմըշ օլտուղու արապասընա մուվանըլէթինտէ պոննա րաքիպէն սէրգլըեէ իիթտի, վէ թաամ իթտիկի սըրատա, աշրպպամընա էմսալի նամէսպուգ պիր քէլէրիր պուլ մուշ օլտուղունու, վէ եագընտա կէօրիւպ մուհաքէմէ իտէճէքլէթինի պէյան իլլէտի:

Մատեն, օրոտարկա չըգտըընտա ու մեկսթեկին թաա-
գիպինտէն գտըթոււմագ իշին օլ տէրէճէ գօշմուշ իտի քիւ-
սօլումագտա օլտուղու կիպի, աեագտա տուրմաեա տա թաա-
գաթը գաւմամը իտուկինտէն, պիր իսկէմէ իւղէրինէ օթու-
րուպ տիւշիւնմէեէ պաշլապը Կէնտի քէնտիեէ տէ

— Շխտտէթլէ արղուէտիկիմ ինթիդամը թաագիպ վե-
շիւպէսիզ փաթիհաւ իլէմէք իշգրէ յաւաթըըմ փրսաթ
գարշըմա չըգտը : Անճագ պու ինթիդամը նամուսագըզգը
էլտէ իթմէք լաղըմ կէլտիկինտէն Կաւնա գարշը քէք ալէա
ուղրաշտըմ, ժիւլիէն Գլտուոն հագգը վար արը պէնիմ
հալիմ աճրնաճագ շէտ տիր, լաքին քիմսէքին պաշա հագա-
րէթ իթմէկէ հագգը եօգ տուր . . . իմտի պու հալտէ գաւ-
մագըղըմ միւրաճճահ տըր . . . պու ճիւմէ իլէ էվլատըմ ինթ
թիգամ թալէպ իթմէքտէ տիր, տէտի :

Մատեն աեաղա գալգըպ, Մարգատէ սօղաղընտարի
գապրիսթանա նազըր օլան բէնչիրէեէ եագըաշտը, վէ իշպու-
բէնչիրէեէ աշըպ տիշարը էյիլէրէք ժիւլ Մէրսիէնին թէլէֆ
իթտիրտէն քօնրա տէֆն իթմիշ օլտուղու պիշարէ մաքուլու-
նուշ գապրինէ տօղըու աթֆը նազար իլէ կէօղլէրի եաշարա-
րագ :

— Պէտպաիսթ էվլատըմ, շու գուրումուշ եարրագըրըն
ալթընաա եաթըեօր, իւղէրինտէ իսէնէ պիր մէղար թաշը
նէ պիր խաշ վար տըր : Պու հալտէ էվլատըմըն գաթիլինին
րահաթճա վէ սէրպէսթճէ եաշամաղընա միւսաատէ իթմէկէ
հագգ ու տէլահիյեթիմ օլապիլըր մի, տէտի :

Կէնճ գատըն եէնիտէն իսկէմէքինէ օթուրուպ, տէրին
պիր միւլահագահա տալտը, վէ եավաշ եավաշ քէպի սիւ-
քիւնէթ իտիպ, հէնուղ թաամ իթմէմիշ օլտուղունու խաշ
թըրլալարագ, պիր աղ թաամ իթտի, վէ եարը կիճէեէ
գատար իշ իլէ մէշուլ օլարագ, պատէհու եաթաղընա
եաթտը, իլթէքի կիւն ալէսսապա թէքրար տիրիշ մաքիւս
սընըն գարշըսընա կէշիպ, օլ կիճէսի գուսըքը պրագմը օլ-
տուղու իշինէ տէվամ իթմէքտէ իքէն, գաթ օն րապթէլէն
րինտէ գաբուճու գատըն, էլինտէ ֆն օն պէշ լիքա թըլէ

Թինտէ միւքէլէֆ պիր չիչէք պուքէթի օլարագ իչէրի քիրիպ ,
 — Մամզէլ Մապէն , պու պուքէթ սիզին , իչին տիր ,
 տէթի փառ ձամլըճըճը , զամլ զիմսնի դուճըր ըստուճ
 կէնճ գատրն . - (Հայրէթլէ :) Պէնիմ իչին մի տիր ,
 ձի — Էփէթ , կիպէլ վէ գօգօսու լաթիֆ տէյիլ մի , ըյուպ
 — Քաղաթ պունտն պիր Եանլըլըգ օլմալը տըր ,
 — Խալլ , Եանլըլըգ Եօգ տուր . . . շու մէքթուպլապէ
 րապէր պիր համալ պու պուքէթի պուրաԵա Էթթիթի ձմէլգ
 — Դաքուճու գատրն իչպու սէօղլէրի սէօղլէտիկի քրքատա ,
 գաքալը մէքթուպ , մահֆաղասը թաղ ախի իթաիկինտէն ,
 Մապէն իչպու մահֆաղաԵը Էրինէ ալտը . վէ գաքուճու տաճ
 խի ,

— Սիզին իչին տիր . . . հթթթա իւղէրինաէ Վաւաւա-
 զէլ Մապէն Կալիէ , Մարգաթէ աօգաղը ք տէյի Եաղըլմը
 օլմասընտան , սիզին իչին զլաուղուճա հիչ չիւպսէ Եօգ տուր ,
 տէյիպէԵան իյէտի .

— Հագգընըզ վար տըր , լաքին պէնիմ քիմիմի չիւմա
 հէլի իգամէթիմի քիմ պիլիւ ,

— Մապէն , մէքթուպու վէ պուքէթի կէրի վէրէճէք ի-
 քէն , իւք ագչամը քէնտիսինի թաագիպ իթմիչ օլան տէյի
 գանլընք խաթքըլաԵարագ ,

— Թէչէքքիւր իտէրիմ . . . րէճա իտէրիմ պուքէթի շու
 մապանըն իւղէրինէ գօԵուն . . . քիսին թարափընտան կէօմտէ-
 րիլմիչ օլտուղուճու շիմտի անլարըմ , տէպի ,
 — Դաքուճու գարը , Էթթիթ պուքէթին քիմին թարա-
 փընտան կէօնտէրիլմիչ օլտուղուճու պիլտիկի ճիհէթլէ ,
 պիր չէ , զօրմագսըղին օրատան մուֆաղաթ իթտի , վէ
 Մապէն Եալընըզ գալտըղընտա , մահֆաղաԵը Եըրթըպ
 րունինտէն չըգարտըզը քԵաղըտտա ,

— Հագգըմ օլտուղը վէճհէ սիզի տիւչիչնիւթօրում ,
 Գէզա վազիֆէմ օլտուղու վէճհէ սիզի սէվէրիմ ,

« ՍԵԼԵՍԹԵԼ ՏԸ ՎԱԼԼԵՏԵԼ »
 ճիւմէսինի օգուտու :

Մառէն՝ պու պիր գաչ սէօղիւ իբի տէֆա օգուեռնե՛
ճա, եանագլարը եաչարտըղը վէ տօտագլարնաւն պիր ահ
սէտասը զուհուր իթտիկի կիպի, կէօղէրինտէ տախի ֆէվգե
էլատէ պիր բարլագլըգ հուսուլէ կէլտի, լաքին պու բար
լագլըգ աննտէ մահվ օլուպ, չիչէք պուքէթի՛նի սու իլէ
տօլու պիր սագսը տէրունինէ վագ իթտի, վէ մէքթուպու
տախի պիր չէքմէճէտէ սագլատըգտան ոսնրա, թէքրաք տի
քիչինէ պաչլատը :

Աարգատէ սօգաղընտա պու հալ վօւգու պուլտուղու
էանատէ, գօնթ ժիւլ Սրման տը Լիւսընայ, Ստիլիէ նէզարէ
թի տպիրէսինէ պիւ ազիմէ, սիճիլի ահվալ տայիրէսինէ կիր
տի :

Օտա մէմուրու մէրգումու գարչըլաեարագ ,

— Նէ՛ իսթէեօրսունուզ, միւսիւ, տէյի սիւալ իթտի :

Ժիւլ. — Սիճիլի ահվալիմին խիւլասընը ալմագ իսթէրիմ :

— Րէսմի քեաղըա իւզէրինտէ եազըլմըչ պիր իսթիտա
նըզ վա՛ր մը տըր :

— Էվվէթ , իշթէ :

— Ասընըզը մուսատտագ էվրագընըզ եէտինիլտէ՛ մի
տիրձ :

— Քէնտի վէլատէթիմին սէնէտիյլէ բէտէրիմին վէ վա
լիտէմին վէֆաթ սէնէտլէրի եէտիմտէ տիր :

Օտա մէմուրու , իսթիտա սահիպինին իսմինի օգուեռն
լա թէվաղու իթտի, վէ պատէհու ,

— Միւսիւ գօնթ , եարըն , պու սաաթտա պուրաեա
թէքրար թէչրիֆինիզ ըէճա օլունուր , տէտի :

— Իսթէտիկիմ խիւլասա սուրէթինի չիմտիտէն ալա
մազմըեմ , չիւնքի պու կիւն պունա իհթիեաճըմ՝ վար տըր :

— Տէտիկինիզ զաեթ միւչքիւլ տիր :

— Պու ըէճամը գապուլ վէ իճրա իթմէքլէ , պէնտէնիզի
ֆէվգէլատէ միւթէչէքքիւր գըլարսընը :

Պու սէօղէրաէն , օտա մէմուրու , քէնտիսի իչին պիւ
եիւք պիլ պաղչիլ իւմիտի հիսս իթտիկինտէն , թէպէսսիւմ
իտէրէք ,

53

Պատէհու օտա մէմուրու .

Մէրգումէ, Ժիւլիւ պէրլէմէքտէ օլտողզունտան ۞

— Իվկէթ, ազիզէմ մատամ, հէր շէյի կէթերտիմ:

Պէտլէ տիյէրէք, Ժիւլ, իզտիվաճ տէլլալընըն եազըխա-
նէսի իւզէրիէն պիւր չօք էվրազ վէ տառիլալը քեազըտալար վազ
իթտի, վէ իլավէթէն տախիւ:

— Ահա, մատամ, պու իշին պիր ան էվվել թէսվիեհ-
սի իշին, հէր կէօնա միւլահաղաեը պէր թարաֆ իտէրէք զա-
թընըղա միւրահաաթ իտէրիմ, տէտի :

— Հագգընըղ վար տըր, չիւնքի պու իշտէ իքիմիզին տէ
մէնֆաաթը անի տիր. պունտան դաթինաղար սիզին կիպի
պիր ճէնթըլմէնի խօշնուտ իթմէկի ֆէվգէլատէ արզու
իթմէքտէեիմ,

— Մ. Տօրէյէ մէքթուպ եազտընըղ մը :

— Թէլէկրաֆ չէքտիմ :

— Ճէվապ վերտի մի :

— Թալլի ճէվապ եազմասը պէյուտէ տիր, ֆագաթ իքի
սաաթա գատար պուրանա պուլունահաղընա էմինիմ :

— Թէն Ծաաթ գաշտա թէքրար կէլէեիմ :

— Տիւն սէօյլէմիշ իտիմ, գայիմ բէտէրինիզ օլահագ
զաթա թագտիմ օլունահագ իւզրէ սաաթ տէօրթտէ պուրա-
տա պուլունամալըսընըղ : Սաաթ իքիմէն տէօրտէ գատար պիզ
թէսլիմ իթմիշ օլտուղունուղ էվրագը արիզ ու ամիզ թէտ-
գիզ վէ միւթալէա իտէպիլիլիզ, Իմտի. իւմիտինիզի գաթթ
իթմէեիմ :

— Թէլէքքիւր իտէրիմ, ազիզէմ, մատամ,

— Թիւլաթը լիւսինայ իզտիվաճ տէլլալընըն նէզտինտէն
մուֆարագաթ իթտիքտէն սծնրա, եագընտա պուլունան պիր
գահվէխտէնէ հիտիպ, դաղէթա օգումագլա պէրապէր պիր
գաշ գաաէհ պիրա իշտի :

— Թաթ սաաթ իքիտէ Մ. Տօրէյ տաթի մատամ Շալամէ-
նին իաթրէխանէսթնէ կէլտիյինտէն, մէզպուրէ անինտէ մէր-
գումուլ քէնտի խուսուսի Ծաթրէմինտէ գապուլ իտէրէք :

— Ազիլիմ միւսիւ, զանն իտէրիմ քի պէնտէնիզէ արզը
թէլէքքիւրէ կէլտինիզ : պախտըմ եալէր օլտու. մատ-
մաղէլ քէրիմէնիզ իշին, հէմ քէնտիսինէ, հէմ տախիլ օլա-
հաղը միւթէպէր ֆամիլեանա լաեըգ պիր ճէնթըլմէն պուլ-
տում, տէյի պէնտէն իլէտի :

— Մ. Տօրէյա (Աէսի պիր ազ տիթրէյէրէք.) էյ ծաթ-
քէմմէլ ճէնթըլմէնէ սըրըմըզը ֆաշ իթտինիզ մի :

— Եվ վէթ , իսթէր իսթէմէզ ֆաշ իթմէք լաղըմ իպի :
Պինապէրին , մէրգում . հէր շէյէ վազըփ տոր :

Պանքէրի սապըպ՝ պիւթիւն գանընըն շիտտէթլէ ճէվէ-
լան իթմէքտէ օլտուղունու հիսս իլէ ,

— Գըղըմըն միւթթէհիմ օլմաեըպ գուքպան օլտուղու-
նու տա պիլիր մի , տէտի :

— Եվ վէթ պիլիր , վէ քէնտիսի ուլուվը ճէնապլէ մութ ,
թասսըփ օլմասըլա , «Պու տէրէճէ ճալիպ վէ պէտպախթ օ-
լան օլ կէնճ գըղըն նամուսունու , վէ պու մէրթէպէ զալիմա-
նէ վէ հազգսըզ սուրէթտէ ֆէլաքէթղէտէ օլմուշ պուլունան
ֆամիլեաընըն իսթիւրահաթընը իեատէ իթմէք էն կիւզէլ վէ
էն նէճիպ պիր վաղիֆէի ինսանիեթքեարանէ օլմաղլէ քէ-
մալը մէմուսիյեթ վէ իֆթիլար իլէ թէքլիֆի վազըեը գա-
պուլ իտէրիմ , » տէտի :

Պիր գաշ սանիեէ Մ. Տօրէյ տէրեայը թէֆէքքիւրաթա
տալըպ , տէլլալ գատըն մէրգումըն թէֆէքքիւրաթը էսնասըն-
տա հիշ պիր սէօզ սէօլլէմէտի :

Պատէհու Հանրիյէթին բէտէրի պաշընը գալտըրարազ :

— Մա'տամ , քէմալը հէյէճան իլէ մէտհ ու սէնա իթ-
տիկինիզ , վէ ուլուվը ճէնապ վէ համիյէթը ինսանիեթ իլէ
մութթասըփ օլտուղունու անլաթտըղընըզ պու տէլիգանը
քիմ տիր , տէյի ոիւալ իթտի :

— Թէքրար իտէրիմ քի , պիր ճէնթըլմէն տիր :

— Իսմի նէ տիր :

— Գօնթ ժիւլ Արման տը Լիւծընայ Շարանթ տըր :

— Գօնթ տը Լիւսընայ-Շարանթ մը . . . պու պիր կիւզէլ
վէ պիւեիւք իսմ տիր :

— Եվ վէթ , թարիխէ միւթէալիգ պիր իսմ տիր . . . ա-
թիգ պիր ասալէթ վէ հազըզի պիր իւնվան տըր :

— Գա'ն եաշընտա տըր :

— Երիմի պէշ եաշընտա տըր :

— Եթթթէրիշի նա'մըլ տըր :

— Ֆէվգէլատէ կիւզէլ վէ նազիք տիր : Բէնաթիսինի եա-
լընըզ կէօրմէք վէ իֆատաթընը իշիթմէքլէ , հա'նկը սընըֆա

մէնսուպ օլտուղունու տէրք իտէպիլրսինիզ :

— Թապիի զէնկին տէյիլ տիր :

— Խայր, զէնկին տէյիլ տիր, չիւնքի քէնտիօի բէտէ-
րինին եէկեանէ էվլատը օլուպ, հէնուզ բէք կէնճ օլտուղու
սըրատա բէտէրի վէֆաթ իտիպ, մէրգումըն պրագտըր
պիւհիւնէք պիր սէրվէթի ճահիլանէ թիւքէթմիշ, ֆադաթ
նամուսուղուզ եօլունտա ճիշ պիր հալ ու հարէքէթտէ պու-
լունմամըշ տրր: Նիհաբէթ թէքմիլ սէրվէթի թիւքէնինճէ,
նանի իքի սէնէ մուգատտէմ իգպալինի տէնէմէք վէ սէրվէշ
թինի իգպա իլլէմէք մագսէտիլլէ Ամերիգանա կիթմիշ, լա-
քին պու թէշէպպիւսինտէ մուվաֆֆագ օլամանըպ, թէհի-
տէսթ ալտէթ իլլէմիշ տիր :

— Շիւպէնիզ բէք չօգ պօրճու պուլունմալը տրր :

— Խայր, աղիզիմ միւսիւ, գօնթ տը Լիւսընայըն քիմնէ-
եէ օն բարա պօրճու եօգ տըր: Ճրանսատան հարէքէթ իթ-
մէզտէն էվլէլ, պագի էշեասընը սաթըպ պօրճլարընը էօտէ-
միշ տիր: Թէքրար իտէրիմ քի, պու տէրիգանը զաբէթ նա-
մուսու տուր: Իշթէ քէնտիսինէ միւթէալլիզ էվրագ, եանի
քասալէթ սէնէտէքի վէ ֆամիւեանա քեաղըտլարը շունլար տրր:
Պատէհու մատամ Շալամէ, ժիւշ տը Լիւսընայըն պր-
րագմըշ օլտուղու էվրագ բաքէթինի Մ. Տօրէյէ վէրմէքլէ,
մէրգում իշպու բաքէթի աշրպ, իշինտէքի քեաղըտլարը ա-
րիզ ու ամիգ օգումաղա պաշլատը, վէ օգումասընը պիր օա-
աթտա պիթիքտիքտէն սօնրա :

— Պու քեաղըտլար մունթագամ կէօրինիւօր, տէտի,
վէ միւթէագըպէն: — Մ. տը Լիւսընայը կէօրմէք իթէրիմ,
տէյի պէեան իլլէտի:

— Պու եօլտա պիր արզու տէրմիւնան իտէճէկինիզի քէշֆ
իթտիկիմտէն, թամ սաաթ տէօրթտէ պուրատա պուլունմա-
սընը թէրթիպ իթտիմ:

Օլ էսնատէ սաաթ իւշ պուշուզ օլուպ, Մ. Տօրէյ,

— Նարըմ սաաթ պէքլէմէք լաղըմ տրր, իմտի մատամ,
շու ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իլէ, մէնաֆիինիզի թայեին ի-
տէլիմ, տէտի:

— Լաքին միւսիւ, պու պապտէ թաճիլ իտէճէք սէպէպ
հօգ տուր:

— Պիլ աքիս թաճիլ իտէճէք սէպէպ վար տըր:

Մ. Տօրէյին սուրէթի իֆատէսինտէն՝ հարէքէթի վադրա-
սընտան տօլաեր նէ տէրէճէ միւզտարըպ օլտուղու անլաշըլը
հօրտու. մէրգում, քէլամընը շու հօլտա իլէրի կէօթիւրտիւ.

— Վազը օլան խըտմէթի թէվասսիւթ քեարանէնիզէ պէ-
տէլ նէ իւճրէթ վէրիլէճէկինի անլամագ արզու իտէրիմ:

— Մ. տը Լիւսընայը կէօրիւպ հազը իթտիկինիզ վէ
իզտիվաճ վուզու պուլունտուղու հալտէ, պու մէսէլէտէն
պահս իտէրիզ:

— Խայր, մատամ, պու մէսէլէ իւզէրինէ շիմտիտէն կէօ-
րիւշէպիլիրիզ. Ագտը իզտիվաճտան սօնրա, պիր տահա պու
թէֆէրուլաթ իլէ իշթիշալ իթմէք իսթէմէմ. Իմտի պիր
միգտար թայեին իթմէնիզի թէքրար րէճա իտէրիմ, զանն ի-
տէքմէմ պու բէք գօլայ շէյ տիր:

— Լաքին, ազիզիմ միւսիւ, պէնտէնիզի բէք զիեատէ
թազեիգ իտիեօրսունուզ:

— Նիշին:

— Միւթատըմ վէճհլէ, պու կիպի իզտիվաճ բազարըլը-
լարընտա, վէրիլէճէք թրախումատան եիւզտէ պէշ իւճրէթ
ալըրըմ. Անճագ մատմազէլ քէրիմէնիզէ թախսիս իթմէքտէ
օլտուղունուզ ճէսիմ թրախումա խուսուսընտա այնի իտտիա-
տա պուլունմամ. Զիրա միւլահազա իտին քի, պու սըրատա
տա այնի թարիգէ սալիք օլուր իսէմ, եիւզ էլլի պին ֆրանգ
ալմագլըղըմ Լազըմ կէլիր քի, հազըգէթէն պու բէք չօգ
բարա տըր:

— Հէր նէ իմէ սիզ պիր մըգտար թայեին իտին:

— Սիզին թարաֆընըզտան թայեինի միգտար օլունմասը-
նը թէրճիհ իտէրիմ:

— Եիւզ պին ֆրանգ միւնասիպ մի տիր:

— Միւնասիպինտէն զիեատէ պիլէ տիր, միւսիւ:

— Իմտի իզտիվաճ կիւնիւ, կէօրիւլտիւկիւ անտէ թէէ-
տիեթ օլունմագ իւզրէ, սիզէ եիւզ պին ֆրանգլըգ պիր չէք

վերհեծեցիմ. - Սեօղիւմ սիզէ թէ՛մինաթը քեափիե՛մ սի տիր :

— Հայ հայ... հաթթա միւեօնլար իշին պիւէ քեօզ վեր. սէնիզ, եինէ սեօղիւնիւզիւ թէ՛մինաթը քեափիե ատտ էլէ-րիմ :

Սաաթ տէօրթ րատտէլէրինտէ, մատամ Շալամէնին խոստուսի տաիրէքինին դարուսու չալընտը, վէ մէզպուրէնին « կիրինիզ » տիմէսի իւզէրինէ, խըզմէթ քեաթը կլրեպ, միւզի-գընթ տը Լիւսընայըն կէլմիշ օլտուղընու վէ մատամը կէօր-մէք արզուսինտէ պուլունտուղընու խապէր վէրտի :

Մ. Տօրէյ, սարսըլտը, վէ տէլլալ գատըն :

— Հէման եիւզ պէ եիւզ կէլմէնիզտէ պիր մահզուր վա՛ր մը տըր, տէյի սիւաթ իթտի :

Մ. Տօրէյ, - Խայր, տէյի ճէվապ վէրտի խէտէ, պու-ճէվապը սէսլի օլմադտան ցիեատէ հարէքէթլէ իտէ :

Պունուն իւզէրինէ մատամ Շալամէ, ժիւլ տը Լիւզպընպ-նըն իշէրի կիրտիրիւմէսինէ եմի վէրտի :

Իշպու տէլիգանլը, մալիւմիւմիւզ օլտուղը վէճհէ, հէր կէօնա քէսվէթէ կիրմէքտէ զաեթ մահիր օլտուղընտան, վա-գարլը վէ տիւշիւնճէլի պիր թասվիր քէսպ էթմիշ իտի : Թավր տ հարէքէթինէ, վէ թագտիմ օլունմագ վէ սէլամ վէրմէք թարղլարնա կէլինճէ, պըդ հալլէրի միւքէմմէլ պիր ճէնթը-մէնին հալլէրինտէն ֆարգըլ տէյիլ իտի :

Մ. Տօրէյ, մէրգումու թէֆթիշ վէ թէթգիգլէ, քէնտի քէնտիե :

— Կէօրիւնիւշճէ պունտան տահա ալէասընը պուլլագ միւմքին տէյիլ իտի, տէտի :

Մատամ Շալամէ՝ մէրգումլարը եէքտիկէրինէ թագտիմ իթտի : Իշպու րէսմի թագտիմտէն սօնրա, պանքերի սապըգ շու սըրատա բէք տէ գօլայ օլմաեան միւքեալէմէե պաշլա-մագ վազիֆէսինի տէրիւհտէ էլլէտի :

Մ. Տօրէյ, - Ջաթընըղ, միւսիւ, գօնթ կատթօն տը Լիւ-սընայ-Շարանթըն եէկեանէ օղլու մուսունուղ :

— Էվլէթ, միւսիւ, բէտէրիմի թանըթը իտինիզ :

— Ձենտ սենէ մուգատտեմ, միւշթերիլէրիմտէն վէ ա. հըպպամտան պուլունան մարքի տը Բէրտէլագըն նէզտին. տէ չօգ տէֆա քէնտինէ թէսառիւֆ իթմիշիմ տիր: Պինապէրլին պիրիպիրիմիզէ պիւթիւն պիւթիւն էճնէպի տէ, յիլիզ:

Մատամ Շալամէ. — Միւսիւլէր, մատեմ քի սիւքիւթ գաթթ օլունտու, օթուրապիլիթսինիզ:

Մէրգումէ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրապպ, մէրգում. լարա պիրէր իսկէմէ վէրտի:

Հէր նէ գատար սիւքիւթ գաթթ օլունտու իսէ տէ. Ֆի. լիւ Տօրէյ, հէսէճանը ազիմ հիսս իթմէքտէ օլմասըյա, պիր արա եէնիտէն ազիմ սուսլուգ վագը օլտու: Շիւպհէքիզ մէրգում ասըլ մէսէլէտէն պահս իթմէկէ հազըրլանմագտա օլուպ, նիհաեթթ քէնտիեի թօրլաեարագ, սէսի տիթրէեէրէք:

— Միւսիւ, ֆիմիլեամըն տիւշար օլտուղու ֆէլաքէթի ազիվէեի, վէ ալչագճա պիր հարէքէթտէն տօլաեը տիւշար օլտուղումուղ իզտիրապըն նէ՝ տէրէճէ զալիմ վէ հագգսըզ իտուէիին, հալ պու քի գըզըմըն պիսուչ վէ գուրպան օլմուշ օլտուղունու էլպէթտէ պիլիեօրսունուղ, տէտի:

Պիւարէ բէտէր հընչգըրտամասընտան նաշի սէսի քէսիլ. տիլիինտէն, իֆատաթընը իքմալ իտէմէտի:

Գօնթ տը լիւսընթյ շու եօլտա ճէվապա աղազ էյլէտի:

— Միւսիւ, քէտէրլինիզին նէ՝ գատար ազիմ վէ հագգ. լը օլտուղունու պիլիեօրում, վէ ձէնապը հագգըն պէօյլէ պիր մուհիմմ մատտէ իչին պէնտէնիզի ինթիխապ իթմէքլէ, քէտէրլինիզին թէսկինինէ վասըթա օլապիլտիկիմտէն տօլաեը միւթէչէքքիւրիւմ: — Մատմագէլ Տօրէյին հէր կէօնա միւթէֆէրիեաթտան ազատէ օլմասընա էլիմտէն կէլտիկի մէրթէպէլ չալըշմաեա եէմին իթտիմ, վէ էկէր ֆամիլեանըզա տա. իսիլ օլմաեա պէնտէնիզի լաեըզ կէօրմէք կիպի թարաֆընըզտան պիւեիւք պիր լութֆա նայիլ օլուրսամ, պու եէմինիմի թութաճաղըմ:

Հէմ սատէլիք, հէմ տէ թապիլի պիր սէվգլէ թէլէֆէ ֆիւղ օլունան պու սէօզլէր, եիւրէքտէն չըգընթօր կիպի կէօ. ըրենիւեօրտու:

54

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ զէմանէմիդին մէջհուր թէաթրօ օ. եունճուլարընըն պիլէ հասէտ իտէճէքլէրի մահիրանէ սատէ. լիք վէ հէեէճան իլէ իֆատաթընը շու սուրէթտէ իլէրի կէօ. թիւրտիւ .

— Միւսիւ , պէնտէնիզի տամատ մագամընտա գապուլ իթտիկինիզ հալտէ , անվալ վէ ալէէագըմա միւքէմէլէն վուգուֆիյեթինիզ օլմասընը իսթէրիմ :

« Պէնտէնիզ երմի պէշ եաշընտաբըմ , վագթիլլէ զէն. կին իտիմ , ֆագաթ սերվէթիմի , իլք կէնճիկիմ էսնասընտա րասթ կէլա սարֆ իթտիմ : Հալ պու քի էճտատըմըն իսմինէ ճիւզի լէքէ կէթիւրմէտիմ : Վագաա օլանճա մալիմի մահվ իթ. տիմ . պունունլա պերապեր նամունսունու զայպ իթմէեիպ , հէր նէ իթտիմ իսէ , քէնտիմէ իթտիմ :

« Ալաճագլըլարըմըն է՛ն սօնունա վէրտիկիմ սօն լուի ալթունուլա էվհամ վէ խաեալաթըմ պերհալա , վէ օլ վագթա գատար իւզէրիմէ հիւքմ իտէկէլէն ճիննէթ կէչիպ , տիւչիւնմէքլիք իգթիտարը գայիմ օլտու :

« Փագաթ պու իւմիտիմ պօշա չըգըպ , նաֆագամը կիւճ իլէ չըգարապիլիեօրտում , վէ գարչըմտա , միւսթագպէլիմտէ պուլունմաեօրտու : Պունտան գաթինաղար ֆրանսաեը տա արզուլէմէկէ պաշլամըշ իտիմ :

« Պաշգա պիր մէտարըմ գալմատըղընտան , ասքէր եա. զըլմագ իւզրէ Բարիսէ ալտէթ իթտիմ : Ալլահ պիլիւրքի , ֆամիլեաճա շէօհրէթի սապըգամը թէքրար էլտէ իթմէք իչին իգտիվաճըն վասըթա օլապիլէճէկինի պիր տագըգա պիլէ տիւչիւնմէտիմ : Պու եօլտա հարէքէթ իթմէք՝ իսմիմի սաթ. մագ տըր տէյի զանն իտիեօրտում :

« Պիթթէսատիւֆ պիր զտզէթատա , մատամ Շալամէնին

նէշը իթ տիրմիշ օլտուղու իլանա թէսատիւֆլէ , մէրագ խտիպ , պուրահա կէլտիմ ,

« Սիղէ սէօյլէտիքլէրիմի քէմալը սէրպէսթի իլէ մատամ Շալամէեէ տախի սէօյլէտիկիմտէ վէ եալան սէօյլէմէքտէ օլմատըղըմը պիլտիրտիկիմտէ , կէնճ պիր գըղըն ֆօթօկրաֆ թասվիրինի պանա կէօսթէրտի , վէ պիր քէլիմէ պիլէ իրատ իթմէքսիղին օլ տիլպէր վէ պի կիւնան գըղճըղաղըն տիւշար օլմուշ օլտուղու ֆէլաքէթի տէհշէթիշթիմալի աշլաթտը ,

« Իշպու նամուսլու ֆամիլեանըն հագգսըղ եէրէ կիրիֆ . թար օլտուղու պէտպախթըրգտան ֆէվգէլատէ միւթէսսիր օլտուղում կիպի , թասվիրտէ միւշահէտէ իտէկէլտիկիմ օլ ճալիպ կիւղէլիքտէն տէ պիւս պիւթիւն ալթիւսթ օլտում :

« Օլ վագըթ , պու իշտէ , պէնիմ իշին , գուրթարըճը օլմագ կիպի մուհիմմ պիր վաղիֆէնին գապիլի իճրա օլտուղունու , վէ պու եօլտա պիր հարէքէթի ուլուվճէնապանէերի մէվգըրի իճրաեէ վաղ , վէ ճինաեէթի վագընըն լէքէլէրինի իղալէ իյլէմէրլէ , հաեաթըմըն սաատէթինի թէէմին իթմիշ օլաճաղըմը միւլահաղա իթտիմ :

« Իշթէ , էֆէնտիմ , քէրիմէնիղ մատմաղէլ իլէ էվէնմէք խուսուսընտաքի էշէտտի արղումուն սէպէպի պու տուր :

Ժիւլ , իֆատաթընը պիթիրինճէ , Մ. Տօրէյ տեաղա գալէզըպ , էլինի ուղաթարագ ,

— Միւսիւ , իֆատէլէրինիղ միւթէպէր վէ միւհթէրէմ պիր ղաթա լաեըգ օլուպ , պու պապտէքի խալիսէթինիղէ իւնանըրըմ , աէյի պէեան իյլէտի :

Ժիւլ , պէրաի հիւրմէթ պաշընը էյտի , վէ Մ. Տօրէյին քէնտիսինէ ուղաթմըշ օլտուղու էլի թուլթտու : Պանքէրի սապըգ , քէլամընա շու սուրէթլէ աէվամ իյլէտի :

— Էկէր պանա արղ իյլէտիկինիղ թէքիֆի գապուլ իւտէր իսէմ , էկէր գըղըմ զէվճէնիղ օլուր իսէ , ահվալը սապըքէ հագգընտա իլէրուտէ քիմնէեէ պիր սէօլ պիլէ սէօյլէմէեէկինիղէ եէմին իտէրմիսինիղ :

— Ասլա պէօյլէ պիր շէյ սէօյլէմէեէճէկիմէ եէմին իտէրիմ , էֆէնտիմ :

— Բէզալիք թարափընըղտան հիշ պից մուսխեզէ վէ հիշ պիր չիքեանէթ վուգու պուլմահաճաղը հագգընտա տախի եէմին իտէրմիսինիզ :

— Մուսխեզէ մի . . . չիքեանէթ մի . . . նէ հագգըլա , նէ սէպէպլէ իտէճէեիմ , Մատմաղէլ քէրիմէնիզ զաթէն միւթթէհիմ օլմահըպ , պիր գուրպան աըր :

— Պիչարէ Հանրիէթիմի սէվէճէ քմիսինիզ :

— Չաթէն էօյլէ պիր մախլուգու քիմ սէվմէզ , թէքըպը իտէրիմ քի , քէնտիսինին թասվիրինի կէօրտիւկիւմ տագըգա-տա ֆիքրիմ վէ գալպիմ եալընըզ օնա հապր օլունտու :

— Սիզէ վէրիլէճէք թրախօմանըն իւշ միլեօն ֆրանգ օլ-տուղունու պիլի եօրմուքունուզ :

— Էվվէթ , միւսիւ :

— Պու թրախօմանըն վարիտաթը՝ էվլինիզին տէպտէպէ-սինէ քիֆաէէթ իտէճէ ք մի տիր : Գօնթ աը Լիւսընայ՝ ճէմիլ-եէթի իճթիմախեէ իչինտէ քէնտի մէվգիլինի թէքըպը քէսպ իթմէլի տիր . անճագ օ մէվգի պիրինճի տէրէճէպէ օլմագ կէրէք տիր : Շահեհա իւշ միլեօն քիֆաեէթ իթմէզ իսէ , պիր միլեօն տահա իլավէ իտէպիլիրիմ :

— Պունու եաքտըղընըղտա տահա զիւպտէ մէմնուն օ-լուրում :

— Պու մատտէ հագգընտա մուգավէլաթ մուհաբրիրիմ նէգտինաէ գուղաշըրըզ :

— Նա աըլ վէ նէ՝ վագըթ իսթէրսէնիզ , էօյլէ օլտուն :

— Եարըն սիզի զէվճէմէ վէ պիչարէ քէրիմէմէ թագաթիմ իտէճէեիմ :

— Ջիեատէսիլլէ մէմնուն օլուքում :

— Եարըն սապահ պէնի կէօրմէք իւզըն Շէնրվիէրէ կէ-լին :

— Ուսաթ գաչտա :

— Ան պիր պուշուգ ըատաէլէքինտէ : Միւնասիպ մի տիր :

— Էվվէթ , բէք միւնասիպ տիր :

— Տէմէք քի պէ յնիմիզտէ իթիլաֆ հապը օլտու : Վիզի-թանըզը զէվճէմէ վէ քէրիմէմէ խապէր վէրիպէլիրիմ :

Ժիւլ տը Լիւսընայ թէվազու իթտի, վէ պանքերի սա-
պըգ տամաւորնն էլինի պիր տէֆա տահա սըգտըգտան սոն-
րա օրատան հիյնի մուֆարագաթընտա, մատամ Շալամէ տա-
իրէնին գաբուսունա գատար քէնտիսինէ ըէֆագաթ էյլէտի:

Մէզպուրէ տաիրէսինէ ավտէթլէ, Ժիւլէ խիթապէն,

— Նա՛սըլ, խօշնուտ գալտընը՞դ մը, տէյի սօրտու:

Ժիւլ. — (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Էկէր խօշնուտ գալ-
մասա իտիմ, նէ եաբտըղըմը պիլմէզ պիր ատէմ օլմալը իտիմ:

— Շիմտի տիմէք օլուր քի, իզտիվաճըն իճրասը գարար-
լաշտը, վէ սիզ տէ իւչ միլեօն ֆրանգ եէրինէ տէօրթ միլեօն
ալաճպագընը. Նա՛սըլ իշի եօլունտա դուլլանիմը՝ օլտուղու-
մու թաստիդ իտի՛եօրմուսունուզ:

— Փագաթ պէն տէ շու սըրտտա իշինիդէ եարար պիր
ատէմ օլտում:

— Էվվէթ, պու տէտիկինիդ տէ գապիլի ինքեար տէյիլ
տիր. հէր նէ իսէ, տիւնքի կիւն խթէմիշ օլտուղունուզ աթ-
գուզ պին ֆրանգը թէսլիմ իտէեիմ: Զանն իտէրսէմ պու
բարաեա շիմտի տահա զիեատէ իհթիեաճընը վար տըր:

— Էվվէթ, Էվվէթ:

Ժիւլ տօգուզ ատէտ պինէր ֆրանգլըգ պանգնօթլարը
ալտըգտան սօնրա օրատան հարէքէթ իթտի, վէ արապա իլէ
քէնտի խանէսինէ կիտէրքէն,

— Հէր հալտէ իգպալիմ տէօնտիւ: Էվվէթի կիւն եէ-
տիմտէ օն բարամ պիլէ եօդ իտի, եարըն տէօրթ միլեօն ֆը-
րանգըմ օլաճագ տըր, տէյի միւլահազա իթմէքտէ իտի:

* * *

Պանքերի սապըգ տէլլալ գարընըն նէզտինտէն մուֆա-
րագաթընտան սօնրա, տօղրուճա Շէնրվիէրէ կիթտի, վէ մա-
տամ Տօրէյ իսէ, ղէվճինին ղայպուպէթի սէպէպինի պիլտի-
կինտէն, էնտիշէ իլէ քէնտիսինի պէքլէմէքտէ օլտուղու ճի-
հէթլէ, արապասընըն հավլիեէ կիրտիկինի կէօրիւր կէօրմէզ,
մէրգումու գարշըլաեարագ, վէ սէսի տիթրէեէրէք:

— Նէ՛ խապէր, տէյի սիւալ իթտի:

— Հանրիէթին զէվնի օլաճադ քիմէնէի եարըն սանա թագտիմ իտէճէնիմ:

— Պիշարէ Հանրիէթիմ... զէվալլը գըզըզաղլիմ... սէնին հադ գընտա նէ՝ գատար իեհաղաթտա պուլունուիօր տուգ... պագ՝ պախթը սիեհհըմըզ նէ՝ նէթիճէ հասըլ իթ տի:

Ձէվալլը գատընըզազ պու սէօզլէրի սէօղէտիկի սըրա. տա հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամագտա օլուպ, Մ. Տօրէյ՝ մէր. գումէնի լիէսկինէ չալըչարագ,

— Աղլամա՛, սէվկիւլիւ զէվնէնիւրիմ, լէճա իտէրիմ քէսպի սիւքիւթ էթ, տէտի:

— Բէսպի սիւքիւն միւ իտէնիմ. — պու տէրէճէ վէ հադ սըզ եէրէ պիր պէտպախթըզ վէ ֆէլաքէթ գարչըսընտա քէսպի սիւքին իթմէքիկիմ գապիւլ մի տիր:

— Ֆէլաքէթիմիզ էսնասընտա ձէնապը Հագգ պիղի լուծֆ ու մէրհամէթինտէն պիւթիւն պիւթիւն մահրուլ իթ մէնօր: Եէօլէքի Հանրիէթին հէնուզ մէսուտ օլապիլէճէ կինի զանն վէ մէմուլ իթմէկէ հագգըմըզ պուլունմագտա տըր:

— Պու իզտիվաճ սաեէսինտէ՝ մի մէսուտ օլաճադ տըր:

— Էվվէթ:

— Շարըն պանա թագտիմ իտէճէք օլտուղուն տամա. տըմըզ քիմ տիր:

— Կէնճ պիր զաթ տըր... հէր ճիհէթլէ մէմուլն օլու. նաճագ պիր ասըլզատէ տիր:

— Հագըզի ասըլզատէ՝ մի տիր:

— Էվվէթ, հագըզի պիր ասըլզատէ օլուպ, իսմի թա. ըիլէ միւթէալիզ վէ իւնվանը իթիրաղաթտան պէրի տիր:

— Իսմի նէ՝ տիր:

— Գօնթ ժիւլ Արման տը Լիւսընայ Շարանթ տըր:

— Գա՛չ եաչընտա տըր:

— Եիրմի պէշ:

— Սէրվէթի վա՛ր մը տըր:

— Սսլա սէրվէթի եօգ տուր. բէտէրի գօնթ կապթօն

տը Լիւսընայտան գաւմըջ օլան միրասընը թէքմիլէն թիւքէթ-
միշ Բէտէրինի վագթիլլէ թանըմըջըմ տըր :

— Սէրվէթինի թիւքէթմիշ վէ իսմինի սաթմաղա գաւ-
դըջմըջ պիր հօվարտա օլտուղունու զաթէն հիսս իտիեօրտում :
Պանա էօյլէ կէօրիւնիւյօր քի , պու ատէմ գըղըմըղը պէտ-
պաթ գըլաճագ տըր :

— Եանըլըեօրսուն , սէվկիւլիւմ : Զաննիեաթըն պիէսաս
տըր , վէ վէսվէսէլէրինէ տէ մահէլլ եօգ տուր : Մ. տը Լիւ-
սընայ՝ միւքէմմէլ պիր ճէնթըլմէն օլուպ , ագլ ու ֆիրանէթի
ֆէթին օլտուղու գատար համիյեթի գալպիեէտէ բէք
պիւեիւք տիւր , քէնտիսի , վագթիլլէ իթմիշ օլտուղու ճէհա-
լէթ էսէրլէրինի պէնտէն կիզլէմէտիկի կիպի , գապահաթլա-
րընըն ալըրըղընը խաֆիֆլէթէճէք եօլտա էօզիւրլէր տէ տէր-
միեան իյլէմէտի : Կէրշի մէրգում թէքմիլ սէրվէթինի թիւ-
քէթմիշ իսէ տէ , քէնտիստէն մաատա քիմսէհէ զարարը տօ-
գունմամըջ տըր : Շէօյլէ քի , պիւթիւն պօրճլարընը թէէտիեէ
իթմիշ օլտուղու կիպի , շայեանը թէվպիլի հիշ պիր հարէ-
քէթտէ տաթի պուլունմամըջ տըր : Քէնտիսինի բէք էյի թէտ-
գիգ իթտիմ : ... սաֆվէթ վէ խալիսէթինէ ինանըրըմ :

Մատամ Տօրէյ պաշընը էյտի . վագաա իսքեաթ օլմա-
մըջ իտի իսէ տէ , նէ՝ ճէվապ վէրէպիլիր իտի :

Պանքէրի սապըգ , իֆատէսինէ տէվամլէ ,

— Հէր նէ իսէ , Մ. տը Լիւսընայը եարըն սէն տէ կէօ-
րիւրսէն , պէնիմլէ հէմէֆքեար օլաճագսըն , տէյի պէեան
իյլէտի :

— Տիմէք եարըն պուրաեա կէլէճէք տիր :

— Էվլէթ , արամըղտա վէրմիշ օլտուղումուղ գարաթ
վէճհլէ , եարըն սապահ սաթ օն պիր բատալէրինտէ պու-
րատա պուլունաճագ տըր :

— Լաքին պու պապտէ Հանրիէթին աւլա մալիւմաթը
եօգ տուր : Օ պիշարէեէ , էօմիւնճէ վագը օլաճագ թէպէտ-
տիւլէ տայիր հիշ պիր խապէր վէրիւմէմիշ տիր :

Պու ազչամ խապէր վէրիւրիզ : Քէնտիսի նէլէտէ տիր :

— Օտասընտա տըր :

— Հայտե կհաշիմ պուլարմ:

Պու սուրէթլէ Մ. վէ մատամ Տօրէյ՝ գըզլարընըն գտաւ սընա կիթտիլէր:

Ձէվալը Հանրէթին թէէսսիւր վէ բէտէրի կիւնտէն կիւնէ արթմադտա օլուպ, հիշ պիթ սուրէթլէ զպիլ օլմատըրթտան, ճիսմի վէ լուհու միւղտարըպ օլարագ պիթ գանաբէտէ եապանմը իտի:

Բէտէր վէ վարիտէօի ջտասընա կիւղիլըլէրի էսնաթէ, մէղգումէ, մահչուն կէօյլէթինի անլէրէ տօղու լէվիտի Բ վէ մատամ Տօրէյ՝ գըզընըն պօղազընա սարըլըպ, ալնընը վէ եաղազլարընը պուս իլլէտի: Պատէհու,

— Սէվկիւլիւ գըզըմ, բէտէրին վէ պէն՝ սէնիլէ կէօրիլէլմէք իսթէրիզ, տէտի:

Կէնճ գըզ՝ իզթիւրապլէ բէտէրինէ աթֆը նազար իթտի, կիւնտէ, բէտէրի:

— Էվվէթ, պէտպալսթ գըզըմ, մուհիմ պիթ մատտէ հազգընտա սէնիլէ կէօրիլէլմէքիլ, տէյի իլավէ իթտի:

Հանրէթ. — (Բէսիթ պիթ սէտա իլէ.) Մատտէ ֆէլաքէթիմէ տայիր տիր, տէյիլ մի:

— Խայր գըզըմ, միւսթագպէլինէ, պատէթինէ տայիր տիր:

— Միւսթագպէլիմէ... ստատէթիմէ տայիր մի տիր... (Բէտէրի ազիմ իլէ.) Պունտան պէօյլէ պէնիմ իչին նէ՝ միւսթագպէլ գալմըլ տըր, նէ՝ սատտէթ: Իւմիտ իտէպիլլէլմէքիլմէք կեկեանէ, ֆագաթ շայեանը թէէսսիւֆ պիթ սատտէթիմ վար իսէ, օ տախի հաեաթըմը մահվ իթմիշ օլան խայինին պուլունուպ ճէզաի սէզասընա չարըլմաքը տըր:

— Գըզըմ, օ ճանինին, օ խայինին պուլունաճաղընա հիշ չիւպհէ իթմէ, չիւնքի ճէնապը Հազգ ատիլ տիր. շոհ գատարը քի չիմտի օ մուսամէլէի ատալէթ հազգընտա տիւլիւնէ ճէք վազըլթ տէյիլ տիր:

— Շիմտի տիւլիւնէլմէքիլմիլ նէ՝ տիր:

— Էյլէ պիթ խաթթը հարէքէթ իթթիլազ իթմէլինիլ քի, նէ՝ հալը հազըրտա վէ նէ՝ իլէրուպէ սէնին հազգընտա

սուի զանն հասըլ օլմասըն, Հէր քէս, ախլար օլտուղուն ֆէ-
լաքէթի՝ զաաֆէթէ համլ իթմէմէլի տիր:

— Լաքին ունուտու եծրմուսունուզ քի... —

Մէզպուրէ գըզարըպ պաշընը էյտի, վէ, «Տօղաճադ
չօճուղու ունուտու եծրմուսունուզ» տիմէկէ գուվլէթ վէ ճէ-
պարէթի օլմասըլ քի:

Մ. Տօրէյ՝ գըզընըն միւլահաղասընը տէրք իտէրէք:

— Խալլը, հիշ պիւ շէյի ունու թմասեօյունուզ... վէ վէրտի-
կիսիզ Գարարը օանա թէպլիզ իթմէք իչին վալիտէն վէ պէն
պուրահա կէլտիք:

Հանրիէթ. — Պանա նէ սէօյլէճէ կինիզի պիլմէմ, Լաքին
եէնի պիր տէրտէ կիրիֆթար օլաճաղըմը հիսս իտիեօրում:

Տօրէյ. — Պու հիսսինիզ հիշ պիր էսասա միւլթէնի օլ-
մատըզը կիպի, հիշ պիր վադըա իւէ տէ թաստիդ օլունմահա-
ճադ տըր:

— Նիհահէթ նէ՞ գարար վէրտինիզ, Սէօյլէքին էֆէնտի
բէտէր, սիզի տինէեօրում:

55

Պիր գաշ սանիյեէ սիւքիւթտէն սօնրա, պանքէրի սա-
պըզ՝ ալըգտան ալըղա:

— Սէնի էվլէնտիրէճէեիզ, տէյի պէտան իյլէքի:

Հանրիէթ՝ պու սէօզիւ իշիտինճէ, թէքմիլ վիւճիւտի
տիթրէտիլի կիպի, լէհճէսի տախի սօղարազ, բէմալը տէհ-
ճէթլէ:

— Պէնի էվլէնտիրէճէքմիսինիզ, տէտի:

— Էվլէնտիրմէք լազըմ տըր:

— Պէնիմ իչին պիր զէվճ պօւլտուննիզ մու:

— Էվլէթ:

— Պու զէվճ քիմ տիք:

— Օն պէշ կիւնէ դատար գօնթէս տը Լիւսընայ Թէպիւնէ
օլունաճագսըն :

— Էֆէնտի բէտէր . նէ՛ տէտիկինիդ լաւըդըյլա անլա-
ւաւաւաւօրում :

— Բէք էյի անլաւօրումն , գըզըմ :

— Լաքին տէտիկինիդ շէյ միւմքինսիդ տիր : նէ՛ կիպի
խիւանթէ գուրպան օլմուշ օլտուղումու պիլիւսինիդ . Էֆէն-
տի բէտէր , աղ էվվէլ քէնտինիդ սէօյլէտօրտունուդ քի , պէն
շէքիքի թէօհմէթ տէյիլիմ , իլլա պիսուշ պիր գուրպանիմ .
ԺօրԺու էղճան ու տիլ սէվմէքտէ օլտուղումու , վէ բէք չօգ
էվվէլինտէն քէնտիսինին զէվճէսի օլաճաղըմ տիւշիւնմիւշ ի-
տուկիմի , վէ ԺօրԺուն տախի պէնի սէվտիկինի պիլիւսինիդ .
շիմտի իսէ , պէնի պիր տիկէրիյլէ էվլէնտիւրէճէկինիդի պէնան
իտիւօրտունըդ :

Մատամ Տօրէյ . - Թէէսսիֆ իտէրիմ քի , պիչարէ գը-
զըմ , ճիւմլէմիցին արզու իթտիյի պու իզտիվաճը , ԺօրԺ չիմ
տի գապուլ իթմէտօր :

Հանրիէթ . - (Հէնէճանլէ .) Հալ պու քի պիր տիկէրի
գապուլ իտիւօր , էօյլէ մի :

— Գապուլ իտէն զաթ՝ գօնթ Ժիւլ Արման աը Լիւսը-
նայ տըր .

— Հէնուղ թանրմատըզըմ հալտէ , քէնտիսինտէն նէֆ-
րէթ իթտիկիմ օշախսա սէօյլէտինիդ մի քի . . .

— Էվվէթ , հէր շէյի սէօյլէտիք :

— Ճինաւէթ մահսուլու օլան պիր էվլատա քէնտի իսմիւնի
հասը իտէճէկինի պիլիւսինիմ :

— Էվվէթ , պիլիւր :

— Պիլէրէք էվլէնիյօր մու ,

— Մէմնունէն էվլէնիյօր : Չիւնքի սէնին թասվիրինի
կէօրմիւշ օլտուղունաւան , թթասվիր քէնտիսինէ ֆէվզէլատէ
թէէսսիր իթմիւշ տիր :

Հանրիէթ . - (Թարիֆ օլունմաղ պիր հէյէճան իլէ .) Է-
ֆէնտի բէտէր , պահսընը իթտիկինիդ առէմ պիր ալլագ
տըր . . , եալընը թահգիրէ լաւըգ տըր : Պէն սիզին պի-

սուշ գրգընը, օ ալշագ իլէ էվլէնմէեէ րադի օլանաղըմը նաւ
սըլ մէմուլ իթտինիզ:

Մ. Տօրէյ. - (Վագարէ.) Փագաթ հէր հալտէնամաշ
սու գուրթարմագ լաղըմ տըր: Պէն պուրասընը ախլատըղըմ
կիպի, գրգըմըն ախի անլանաղընը դանն իթտիմ:

Հանրիէթ. - (Սէրթմէ պիր սէտա իլէ.) Նամուսու գուր
թարմագ իլին, ալթուսլար վատ իթտինիզ, տէյիլ մի, վէ
պու եօլտա պիր բաղարլըղա բուի մուվաֆֆագաթ իաէն պիր
ատէմէ էլ աթտընը, - Եենի, սէրվէթլէրինի թիւքէթմիշ, վէ
պօղաղլարընա գատար պօրճա տալմիշ, վէ իօիմէրինտէն պաշ
գա պիր շէյլէրի գալմայըպ, միւշթէրիսի չըգտըղընտա, օ իս
մի տէ ֆահիշ ֆիեաթլէ սաթմաղա հաղըր պուլունմուշ օլան
աալըղատէլէրտէն պիրինի արատընը վէ պուլտունուզ, տէպիլ
մի: Ձաթէն պու կիպի ատէմէր հէր վագըթ պուլունուրլաթ
... վէ պէն օ նամուսուզ իսմի թաշըտըղըմ հալտէ, սիզ
նամուսուսուզ գուրթուլտու տէյի ատա իտէճէքսինիզ, իմտի
էֆէնտի պապաճըղըմ, միւտտէթի հաեաթըմտա իլք տէֆա
օլարագ սիզէ իթաաթ իթմէք իսթէմէմ: Պու իքի նամուս
սուղըղագտան իսէ, քէնտի միւրատըմա գարշը օլարագ վագը
օլմըշ օլան նամուսուղըղու թէրճիհ իտէրիմ:

Մ. Տօրէյ, մէմուլ իթմէտիկի պու մուսալիֆէթի կէօր
մէսի իւզէրինէ իզհարը թէաճճիւպլէ, ալնը պուրիւշտը, լա
քին քէնտի մէրամընը Հանրիէթէ ճէպրէն գապուլ իթտիրմէ
կէ նէ ֆիքրի նէ արղուսու օլմատըղընտան, ճէպր իլէ տէյիլ
իսքեաթ իթմէլլէ գրգընը գանտըրմաեը տիւշիւնտի, վէ
պինապէրին շու եօլտա ճէվապու աղաղ իյլէտի:

— Պիշարէ գըղըմ, պանա իթաաթ իթմէք իսթէմէտի
կինտէն տօլաեը սէնի իթապ իթմէմ, չիւնքի պու սըրաապֆի
ճէվապ րէտտին՝ իֆրաթ տէրէճէ նէղաքէթի նէճիպէյի հա
միլ օլտուղունա տէլալէթ իտէր: Իպթիտաի էմրտէ պէն տէ
քէնին էֆքեար ու հիսսիեաթընտա պուլունտում, լաքին սօն
րատան էֆքեար ու հիսսիեաթըմ թատիլ օլունուպ, հէր ու
մալմի դանունտա իսթիւնալար պուլունտուղունտա թէսլիմէ
մէճպուր օլտում: Սէնտէ պիլիրսին քի, նամուս ճիհէթի պէ

նիմ իչին հաւաթումտան զիւրաւէ գըյմէթ տար տըր . . . չէյլէ քի իսմիմիզէ լէքէ կէլմէսինէ թէհամմիւլ իտէմէզ իտիմ, եա- շաեամաղ իտիմ . . . Նիմտի ք լէքէ մէվճուտ լուր . . . ան- ճաղ օ լէքէեի իզալէ իթմէք իչին պիր ապէմ, պիր ապըլա- տէ պուլտում, Կէրչի պու առէմին, պու ապըլատէնին, քէթ- վէթի եօգ տուր, լաքին համիեթի, ճէնապը վար տըր, չէյլէ, Հանրիէթ, - (Թահգիրամիղ սուրէթտէ :) Համիէթի, ճէնապը պիւեիւք պիր թրախումա մուգապիլինտէ պէնիմէ Էվլէնմէսինտէ մի տիր : Միլեօնլար՝ նամուսուղլուղաւ ունութ- տուրունթորլա մը :

Մ. Տօրէյ . - Դըլըմ սէն, ֆէնա մուհաքէմէ իտիեօրուն, Թէքրար սէնի թէէմին խտէրիմ քի, գօնտ տը Լիւսընայ՝ լու- զէթին ապըլ մանէասընճա պիր քիպարզատէ տիր : Բէնտիսի- նի թանըմազտան Էվլէլ, պէն տէ պու խուսուստա մէնին պա- թըլ իթիգատլարլինա զահիպ օլմուշ իտիմ, ֆազաթ եալընըզ պիր գաշ աագըգա քէնտիսիյլէ կէօրիւշմէքլէ, պու պաթըլ իթիգատլարլըմ զայիլ օլտու : Մէրգումու բէք էյի մուհաքէ- մէ իթմիշ օլտուղումա էմինիմ, Մ. գօնթ՝ ղայպ իթմիշ օլտու- ղու սէրվէթի թէքրար էլտէ իթմէք իչին տէյիլ, իլլա հագգ- սըզ պիր պէտպախթըղա եարտըմ իթմիշ օլմագ, վէ պուճ տուրէթլէ պիւեիւք պիր հագգսըզըղը թամիւր իթմէք իչին սէնինլէ Էվլէնէճէք տիր : - Բէնտիսինին պու հարէքէթի պիւ- եիւք պիր ուլուվը ճէնապ էսէրի տիր : Սէն նէ գատար աճըն- մաեա լաեըգ իսէն, զէվճին տէ սէնի օ նիսպէթտէ սէվէճէք տիր : Սանա օլաճագ մուհապպէթի՝ սատագաթ վէ ուպուտիյ- եթթտէն իպարիթ օլաճագ տըր, Պունտան գաթինաղար սէվ- կիլի գըզըմ, տիւշիւն քի, պու իղտիվաճտա սէնին օնա վէրէ- ճէկին միլեօնլար՝ անրն սանա կէթիրէճէկի պիւեիւք իսմ վէ հագըգի իւնվան եանընտա էհէմիլեթտէն արի շէյլէթ տիր : Կէնճ գըզ, մահզըն վէ միւքէտտէր պիր հալ իլէ պիր միւտտէթ սիւքիւթ իթտի, վէ պիրտէն պիրէ պաշընը եօգարը գալալըրլա, — Պու թասափլուրու Ժօրթ Լամարա պիլտիրտինիլ մի, տէյիլ սիւալ իթտի :

— Եվկէթ :

— Նէ՞՞ ճեվապ վերտի :

— Պու թէտպիրի իթ թիխաղ իթ մէկլիկիմի քէնտիսի պաւ
նա թաքսիեէ իթ տի :

— Վա՛յ , քէնտիսինին պէնի գուրթարմաղա ճէսաթէթի
օլմադըղընտան , պիր տիկէր գուրթարընը պուլմագլըղը մը
սիղէ իթթար իթ տի : - Պէլքի հագգընըզ վար տըր , էֆէնտի
բէտէր , էկէր գօնթ տը Լիւսընայ ինսանլարըն էն ալշաղլէ տէ
յիլ իսէ , հէր հապտէ ֆէվգէլատէ ուլուվը ճէնապլէ մութ
թասըֆ օլմասը թապիի տիր ,

— Տիմէք պու իղաիվաճը դապուլ խտիօրսուն ,

— Սիղէ ճեվապ վերմէք իշին , օ զաթ իլէ ուզուն ոսղա
տի կէօրիւշէիեիմ :

— Եարըն սապահ քէնտիսինի սանա թագտիմ իտէրիմ :

— Էօյլէ իսէ պէն աէ սիղէ եարըն ճեվապ վէրիւրիմ :

Մաաամ Տօրէյ գըզընը տէրալուշ իթ տի , վէ պատէհու
ղէվճիլէ պիրլիքտէ վէ իքիսի տէ ֆէվգէլատէ միւթէնտիր
օլտուղլարը հալտէ օրատան մուֆտրագաթ իյլէտիլէր :

Հանրիէթ՝ բէտէր վէ վալիտէսինին աղիմէթինտէն սծնրա
եալընըզ դալտըղընտա , տէհէթլի պիր եէյիս ու քէտէրէ
տիւլար օլարագ , հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաղա պաշլապը՝ մ
վէ պիր արա նէֆսինէ սուր գասա իթմէկի պիլէ տիւշինտիւ
իսէ տէ , թէտրիճէն պու միւլահազասը թէսկին օլուպ , սօ
ղոճգ գանլըղընը քէսպլէ , տրիղ ու ամիգ տիւշինտիւ , վէ
իշպու թէֆէքքիւքաթընըն նէթիճէսի օլտրագ , էկէր գօնթ
տը Լիւսընայ՝ բէտէրինին թաքիֆ իթմիշ օլտուղու կիպի պիր
ատէմ իսէ , պունունլա էվլէնմէքիկի բէտա իյլէմէքլիք էճէ
րի ճիւնէթ օլտուղունա գարաք վէրտի :

Իրթէսի կիւն սապահըն սաաթ իքի պուշուգ րատտէլէ
րինաէ ժիւլ Շէնըվիէրէ վասըլ օլտու :

Մ. Տօրէյ մէրգումու պիր արապա իլէ շէմէնտըֆէր ըս
թասիօնունտա պէքլէմէքտէ օլտուղունտան , պիրլիքտէ մէք
քիւր արապաեա րաքիպէն սէյֆիեէէ կէլտիլէր :

Եսմաիլ րահաէ պանքէրի սապըգ յ գըզընըն , իղաիվաճ

Թեքլիֆի խուսուսընտա սօն գարարընը վերմէգտէն էվվէլ, Ժիւլ իւն կօրիւշմէքիկի արղու իթմիշ օլտուղունու անլաթ տը, վէ մերգում տախի սուրէթի մահիրանէտէ,

— Պու մուամէլէի թագտիր իտէրիմ, վէ պունտան, քէ. ըրմէնիզ մատմազէլին իսթիգամէթ վէ հիւսնի ախլէագ սա. հիպէսի օլտուղունու տէրք իթմէքտէեիմ. շիպհէօիզ սիզին պանա սէօյլէտիքլէրինիզի քէնտիսի տէ թէքրար իթմէք, վէ քէնտիսիյլէ էվլէնմէք իսթէմէքլիկիմին սէպէպլէրինճէ պէն. տէնիզի իսթիճվապ իյլէմէք իսթէեօր. տէտի:

— Պէն տէ զաթընըզ կիպի զանն իտէրիմ, վէ գըզըմը լաեըզը վէճհլէ մուհաքէմէ իթմէնիզտէն տօլաեը մէմու. նում:

Արապա սէյֆիէէէ մուվասըլէթինտէ, Մ. Տօրէյ՝ տամա. տը օլաճագ շախսը, սալօնտա պէքլէմէքտէ պուլունան մա. տամ Տօրէյին նէզտինէ կէօթիւրտիւ: Ժիւլ, զաթէն տօղու. շունտա պիր գուվլէի ճազիպէի վէ նէզաքէթի հայիզ օլմա. սըյլա, գայիմ վալիտէսի օլաճագ գատընըն թէվէճճիւհա. թընը պիլա զահմէթ գազանտըղընտան, մէզպուրէ տախի՝ տէրքեար օլան ֆէլաքէթ վէ պէտպախթըզլարը սըրասընտա պէջլէ պիր զէվճ պուլմալարը, մէմուլին զայրի պիր իգպալ օլտրազուլունու տիւշիւնմէէէ պաշլատը:

Եարըմ սաաթ գատար միւլագաթտան սօնրա, պանքէրի սապըզ զէվճէսինէ խիթապէն,

— Ազիզէմ Շարլօթ, Մ. գոնթ տը Լիւսընայըն պիզիմէ օլտուղունու ըէճա իտէրիմ Հանրիէթէ խապէր վէրին, վէ շու. էքնատէ միւսիւ գօնթու գապուլ իտիպ իտէմէեէճէկինի քէն. տիսինէ սօրուն, տէտի:

Մատամ Տօրէյ օրատան չըզըպ, գըզընըն նէզտինէ կիթ. տի:

Հանրիէթ թէմամիյլէ սիեաճ էալապ կիեինմիշ օլուպ, պը. էլպիսէ՝ քէնտի պէեազըղընա վէ կիւզէլիկինէ պաշգա պիր եճգըշըզըզ քէսպ իթտիրմիշ իտի:

Մատամ Տօրէյ՝ մէզպուրէէէ խիթապէն,

— Սէվկիւլիւ գըզըմ, գօնթ՝ բէտէրին իւն տիր, Պիր ազ

էվզէլ քէնտիսիլէ կէօրիւշտիւմ, վէ պազ հագգընտա նէ
էֆքեար հասըլ իթտիւմ, տէտի :

— Նէ էֆքեար հասըլ իթտիկինի պիլմէք իսթէմէմ, ա.
զիզէ վալիտէճիեհիմ :

— Նիշին :

— Չիւնքի շախսի պիր էֆքեար հասըլ իթմէք, վէ պէւ-
քի տէ քէնտի միւրատըմ խիլաֆընտա օլարագ, սէնին էֆ-
քեարընա թապի օլմագ իսթէմէմ :

— Իսթէտիկին վէճհլէ օլտուն, գըզըմ. Հէր նէ իսի, շտա
էրնատէ Մ, տը Լիւսընայը գապուլ իտէպիլիբ միօին Ս մամէր

— Էվզէթ :

— Էօլէ իսէ քէնտիսիի պուրաեա կէթիրէեհիմ :

— Բէք էյի պիքլէյօրուլ :

— Սէվկիւլիւ գըզըմ, ագիլանէ հարէքէթ էթ 9 վէ պի-
շարէ պէտպալտ բէտէրինի տիւշիւն քի մուհաֆազաի նա-
մուս գազիեհսի քէնտիսի իշին տիկէր քեաֆֆէյի միւլահազա-
թա ֆայիք տիր : Շէօլէ քի էկէր տիւշար օլտուղուսուզ ֆի-
լաքէթ ֆաշ օլտուուր իսէ, զէվալլը բէտէրին եաշաեծմազ
- Շու սըրտա սէնին ֆիքրինտէ նէ կիպի էֆքեար վէ թէւ-
ֆէքքիւրաթ մէվճուտ օլտուղունու բէք ալէա անշաեծրիւմ,
լաքին մէյտանտա պիր մէճպուրիեթ վաթ տըր, վէ իրի ֆէ-
նալըգտան էն խաֆիֆինի ինթիլապ իթմէք թապպիի տիր :

Հանրիէթ. - Սէվկիւլիւ վալիտէճիեհիմ, սէն միւթէրիէ
օլ, պէն տաիմա ագիլանէ հարէքէթ իտէճէեհիմ, տէտի, վէ
իլավէթէն տալի, - Մ. տը Լիւսընայը պէքլէեօրուլ, տէյի
պէեան իյլէտի :

Մատամ Տօրէյ օրատան տիշարը չըգտը : Պէշ տագըզա
սօնրա մէզպուրէ՝ զէվճի վէ ժիւլ Արման տը Լիւսընայ իլ-
պիրիքտէ ալտէթ իտիպ, իւշիւ պիրլիքտէ Հանրիէթին քիւ-
շիւք սալօնունա կիրալիէր :

Կէնճ գըզ՝ պիր թանլիեհտէ հէր շէյի կէօրէպիլէն քէս-
կին պիր պագըշլա մէրգուլ տէլիգանլընը թէճէսսիւս իթտի-
կիւկիպի, ժիւլ տալի մատաղէլ Տօրէյէ քէմալը թէվազու
իլէ նազար իթտիկի սըրատա, անըն ֆօթօկրաֆ թասփիրինտէ

միշտ հետեւ իմ միշտ օլտուղու կիւղէլիքսն տաճառ վիճակէ
կիւղէլ օլտուղունա իսքեաթ օլտու :

56

Մ. Տօրէյ. - Գրչըմ, պիղէ վիղիթա վերեճէկինի էվլէճէ
պիղտիրմիշտ օլտուղում, վէ սէնին տէ կէօրիւշմէք արդաւսունու
պէեան իլէմիշտ օլտուղուն միւսիւ գօնթ տը Լիւսընայը թաղ
տիմ իտէրիմ :

Հանրիէթ. - (Տիթթէէէէք վէ ժիւլէ խիթապ իտէրէէք.)
Ֆիլ վաղը, միւսիւ, զաթընըզլա ուզուն միւտտէթ Կէօրիւշ-
մէք արդուօնտէէիմ :

Ժիւլ. - Մատմաղէլ, պէնտէնիզ տէ էմինիզէ հաղըրըմ.
վէ պու ճիհէթլէ քէնտիմի պաթիթիւար ատտ իտէրիմ.
— Էֆէնտի բէտէր, վէ սիզ սէվլիլի վալիտէճիէիմ պէ-
նի Մ. աք Լիւսընայ իլէ եալընըզ պրագմաեա մուվաֆիա.
գաթ իտէրմիաֆնիզ :

Մատմա Տօրէյ. Հանրիէթէ քէճա իտէրէէսինէ Եթֆը
նաղար իթտիքաէն սօնրա, դէվճի իլէ տիշարը չըգտըն
Պու իքի կէնճէր եալընըզ գալտըզլարընտա, մատմա.
զէլ Տօրէյ,

— Բէճա իտէրիմ, միւսիւ, օթաւրունուզ Եթաի.
Ժիւլ, կէրչի թապիաթճա ճէսուր պիր քիմաէ իտի իտէ
տէ, Հանրիէթին սէրթ թավը ու մէսլէքի գարչընընտա գուզ.
վէթ վէ թաղաթտան տիւշմիշտ օլտուղընպան, պիր իսկէմէ-
տէ օթուրտու, վէ կէնճ գըզ, դայէթ սօղուգ գան իլէ շու
եօլտա քէլամա իպթիտար իլէտի :

— Միւսիւ, զաթընըզըն պու կիւն պուրաեա թէչրիֆի.
տէճէկի պանա էվլէճէ խապէր վէրիմիշտ իտի օ Տիմէք Նուր
քի Եֆիլիթանըզըն օէպէպի պէնճէ մալիմ տիւր.
Ժիւլ սէօզ սէօլլէմէք իօթէրճէօնէ պիր հարէքէթտէ
պուրունտուղունտան, Հանրիէթ,

տիւնէնք չէյ տիր : Վագը օլան ճինանէթ րուհունուղուն բաքտամէնիկինէ ասլա շէքէ կէթիրէմէզ, չիւնքի գուրպան օլմագլըղընըղա, սիզ, էվվէլքի կիպի բաքտամէնսինիզ, - Իմ տի, պէօյլէ պիր գուրպանա եարտըմ իտէկէլէն վէ պիղայրի հազգ զուհուրա կէլիշ օլան պիր լէքէնի քէնտի նամուսույլա էօրթէն էհի նամուս պիր քիմսէնին հարէքէթինտէ չիւպհէլի նէ՝ օլապիլիր : Պէն, քէնտի գալպիմի վէ իսմիմի՝ իսթէտիկի հալտէ դօնթէս տը Լիւսընայ թէսմիյէ օլունաճագ օլան գա. պահաթլը պիր գըղա հասը իթմէնիպ, հէր կէօնա հիւրմէթ ու ըրիանէթէ լաեըգ պուլունան պիր քիմսէնէ հասը իտիեօ. րում :

— Միւսիւ, էկէր պու էֆքեար ու հիսսիեաթ խալիսանէ իսէ, շայեանը թագտիր տիր :

— Խալիսանէ օլտուղունա չիւպհէ՝ մի իտիեօրսունուղ, մաւմազէլ :

— Միւսաւտէ իտին քի տէվմա իտէնիմ, - Տիմէք սիզ պէնի, հիշ պիր ֆիքրի մախսուսունուղ, հիշ պիր հիսապընըղ օլմաեարա՞գ մը զէվճէլիկէ գապուլ իտիեօրսունուղ, - էկէր զէնկին օլմասա իտիմ, պէնի պի այնի գապուլ իտէճէ՞ք մի իւ տինիզ :

Հիշ պիր սիւալ պու գատար ոէրահաթէն, վէ մուճիպի էնտիշէ սուրէթտէ օլմազ իտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ քէնտի իզտիվաճընըն՝ իրաւ իտէճէ. կի սէօղլէրտէն պաղլը օլտուղունուս տնլատը, զիրա Հանրիէ. թին ըրղասընը թահսիլ իթմէտիքճէ, Մ. վէ մաւմա՝ Տօրէ. յին ճէվապը միւսայիտլէրի նէթիճէի խայրիեէյի մուճիպ օ. լամազ իտի :

Իմտի, - կէնճ գըղը իսքեաթ իտէմէտիկի հալտէ, անըն, իզտիվաճ թասալվուրունա ասլա ըուի ըրղա կէսսթէրմէէն. ճէկինի Ժիւլ աչիքեարէն կէօրաիւկիւնտէն, շու եօլտա քէլա. մա աղաղ իյլէտի :

— Մաւմազէլ, աչըգտան աչըղա իֆաթէի մաւլահաթ իթմէքիկիմի իսթէեօրսունուղ, Սիզէ իթաաթ իտէճէնիմ, վէ սիզին իլէ էվլէնմէքլիկի, պէնիմ իչին սաւտէթի թամմէ անտ

Թէհի եերտէ պէքլէմիշ օլտուղում չարէի սէլամէթ օլապիլիր տէյի միւլահապա իթտիմ:

« Էաքին հէր նէ տալի օլսա, մաթլուպ օլան շէրաթի հայիզ օլտուղումաւ, եանի պիւերիւք պիր ֆամիլեաեա մէն. սուպ օլտուղում կիպի, հագըգի պիր իւնվանա տա սահիպ ի տուկիմտէն, թահգըգը մատտէ իթմէքլիկիմէ հիշ պիր մանի պուլունմատըղը ճիհէթլէ, թայեին իտիլմիշ օլան մահէլլէ կիթտիմ, վէ պէննէն իսթէնիլէն իսպաթլարը իրաեէ իթմէքլէ պէրապէր, պազը խուսուսլարտա իսթիհվապաթտա պուլուն տոււմ:

« Ալմըշ օլտուղում մալիւմաթը սիզ տէ պիլիրսինիզ, մատմաղէլ:

« Էվվէլ էմիրտէ, պու իշտէ տահա զիեաւթ իլէրի կիթ. մէեէրէք, թէքլիֆի վագըբը անինտէ րէտտ իթմէկի տիւչիւն տիւմ, ֆագաթ մուախարէն ֆիքրիմտէ տիկէր պիր միւլահա- զաի մախսուսէ հուսուլէ կէլէրէք, մէսէլէ պանա պիր թարղը ճէտիտտէ կէօրիւնտիւ:

« Շէօյլէքի իսմի պիլտիրիլմէեէրէք պահօը իտիլէն, վէ պիր ֆօթօկրաֆ թասվիրինտէ լաթիֆ վէ ճալիպ սիմասը միւ- շահէտէ օլունան պիր քիմսէնին՝ հագգսըղ պիր պէտպալթ- լըգ վէ ֆէլաքէթ ալթընտա էգիլմիշ օլտուղունու, վէ միւէպ պէտէն զայպ իթմիշ օլտուղու միւնթագնէլի հագգըմտա աղ- լաեօր իտուկինի կէօրիւեօրում զանն իտիեօրտում:

« Տէրհալ, գարըը գօնուլմաղ սուրէթտէ ազիմ պիր մէր- համէթ վէ թէվէճճիւն գալպիմի իսթիւա էլլէտի. Բէնտի քէնտիմէ, նիշին պու պիկիւնահ վէ պիսուշ գուրպանա էլի- մի ուզաթմաեաճաղըմ, նիշին նամուսունու գուրթարարագ վէ իսմիմի քէնտիսինէ հասր իտէրէք պէօեիւք պիր հագգսըղըղըն էօնիչնիւ ալմսեաճաղըմ, վէ օլ կէնճ գըղ սայէսինտէ միլեօն- լարպ սահիպ օլունալէլտիկի իշին թէրէտտիւտ վէ իլնճաթ մը իթմէլի իտիմ, տէտիմ:

« Պու պապտէ փայր ճէվապը վէրմէտիւմ, վէ պունա իպ- պաթ տա պուրատա պուլունմագըղըմ տըր, լաքին վիճտաճէն քէնտիմի մուախէզէ վէ թէվպիշ իթմէկէ հիշ պիր սէպէպիմ:

եօգ տուր, չիւնքի վերմիշ օլտուղում դարար հազգընտա միւնօնլարըն ասլա թէհսիրի օլմամըշ տըր :

«Պիր աղ էվլէլ, մատմաղէլ, ճէկէր սէրվէթիմ օլմազսա իտի, պէնիմէ էվլէնէճէք մի իտինիզ տէյի սիւալ իթտինիզ :

«Իշթէ պու խուսուստա ճէվապըմ շունտան իպարէթ տիր :

«— Պիզղաթ ֆագիր օլտուղումտան, էկէր սիզ տէ պէնիմ կիպի ֆագիր օլմուշ օլսա իտինիզ, սիզին իլէ էվլէնմէզ իտիմ, Տիւնեատա իբը սէֆիլ վէ ֆագիրին իթթիֆագ իթմէլէրի գատար ֆէնա շէյ օլմազ, Լաքին սիզին ասլա սէրվէթինիզ օլմասա իտի, վէ պէն տէ զէնկին պուլունսա իտիմ, ալըլա տէլիք նամուսում իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի, սիզ պէնիմ զէվլէմ օլաճագ իտինիզ :

«Իշթէ մատմաղէլ, միւլահազամ պունտան իպարէթ տիր, վէ պու խուսուսու միւլահազա իթմէկէ տէ ասլա լիեագաթըմ եօգ տուր, չիւնքի հազգընդտա օլ տէրէճէ հիւրմէթ վէ ըրահէթիմ վար տըր քի, պու հիւրմէթ ու ըրահէթին հուտուտուղ պիր մուհապէթէ թահվիլ օլունմաքընտան զայրի արղում պուլունմամագտա տըր :»

Մ. ալ Լիւսրնայ սէյլէնէճէքլէրինի սէյլէտիքտէն սօնրա սիւքիլթ իթտի :

Հանրիէթ մէրդումու քէմալը տիգգաթլէ տինլէտի, վէ սէօղլէրի գուլաղընա աքս իթտիքճէ, սիմասընըն հալի թատիլ օլմագտա իտի :

Նիհանէթ մէղպուրէ, պիր միւտաթէթճիք սիւքիլթ տէն սօնրա :

— Միւսիւ, իշիթտիկիմ սէօղլէր միւլահազանըզըն խալիսանէ այնէ տի մի տիր, տէտի :

— Միմարըմ քի, օլ պապտէ շիւպհէ իթմէսինիզ մատմաղէլ :

— Պիտուշ օլուպ, ասլա շերիքի թէօհմէթ օլմամըշ օլտուղումն ինքեաթ օլմուշմուսունուղ :

— Սիզէ հէր վէճհէ էմինիմ, վէ քէնտի նամուսքեարըլըն իթիմատ իթտիկիմ գատար սիզին նամուսքեարըլընըլա տա իթիմատ իթմէքտէնիմ :

— Էկեր ղէվճէնիզ օլուրսամ, օլ մէկուն կէշմիշ ղէման հագգընտա իյմա եօլունտա օլսուն հիշ պիր իֆատէտէ պղէլունմաեաճաճմըսընը:

— Ասլա . . . հաթթա օլ մուզիրը կէշմիշ ղէմանը խաթըրլամաեաճաղըմ:

Մատմաղէլ Տօրէյ . - (Եիւզինիւ իբի էլիյէ կիզէեհէրէք.) Լաքին, ճինպէթի վազըանըն պիր խապաթը հաեաթի սի մէվճուտ օլտուղունու ունուտոն օրսընը:

— Տօղաճաղ մամուճ պէնիմ օլաճաղ տըր . . . սիղ ա. նը սէվաթիկինիզ հալտէ, պէն տէ սէվճէեհիմ:

— Թէշէքըւր իտէրիմ միսիւ . . . սիղէ ինանըրըմ . . . սիղ պէնի աճըն օրսունուղ . . . պէնի գղըթարմաղ իսթէեթր սունուղ . . . Պու պիր պիւեիւք համիյէթ տիր . . . իշպու համիէթի ունութ մաեաճաղըմ:

Ժիւլ, ղալէպէեհի չալմիշ օլտուղունտան, փերինտէն օֆլթու հաթ պէնտէ գալտը տէտի, վէ պատէհու աշիքէարէն, - Մատմաղէլ, վազը օլան սէօզլէրինիղտէն հագգըմտա իզհարը հիւրմէթ իթմիշ օլտուղունուղուն վէ իւմիտվար օլապիլէճէկիմին նէթիճէսինի չըգարապիլիւրմիեհիմ, տէյի պէյան իլլէտի:

— Պու պապտէ բէտէր վէ վալիտէմ մուվաճճէհէսինտէ սիղէ ճէվապ վէրէճէեհիմ: - Իսթէրսէնիզ կիտիպ քէնտիլէրինի պուլալըմ:

— Էմրինիզէ հագըրըմ:

— Եօլլէ իսէ գօլթուղունուղու պանա թագաթիմ իյլէեհին: Ժիւլ, քէմալը միւսիւրաաթլէ գօլունու ուղաթտըղընտան, Հանրիէթ մէրգույմուն գօլունա յիւրտի վէ իբիպի պէրապէր, էնտիշէի ազիմէ իչինտէ օլարագ քէնտիլէրինի տալօնտա պէքլէմէքտէ պուլունան Մ. վէ մատամ Տօրէյ իյէ պուլունտուլար:

Պանքէրի սապըգ՝ գըզընըն՝ Մ. տը Լիւսընպըն գօլթուղունա կիրմիշ օլտուղու հալտէ իչէրի կիրտիկինի կէօրմէսի իւզէրինէ, տէրքեար օլան քէտէրի աղիմի արասընտա, նէվիմա մէսէրրէթ հիսս իթտի, վէ օլ անէ տէկին մահզոնիյէթ պախշ օլան սիմասընըն հալի թէպտիլ օլտու:

Մատամ Տօրէյ, իսէ հէճէճանընտան նաչի տիթրէեօր-
տու :

Հանրիէթ գուզվէթի սուրէթտէ չըգարմաղա սայ իթ-
տիկի պիր սէտա իլէ շու եօլտա իֆատէեէ աղաղ իյլէտի :

— Էֆէնտի բէտէր, սէվհիւլիւ վալիտէճիյիմ, Մ. տը
Լիւսընայըն իյզահաթընտան խօշնուտ օլտում : Բէնտիսինին
մէնաֆիի մախուսէ կէօզէթմէտիկինէ վէ իսթիգամէթինէ ի-
նանըրմ : Հագգըմտա իրաեէ իյլէտիկի ուպուտիյէթէ թէ-
չէքքիւր վէ քէնտիսինին զէվճէսի օլմագլըղա մուվաֆֆադտթ
իյլէրիմ : Իմտի, էֆէնտի բէտէր, իզտիվաճըմըզըն պիր ան
էվվէլ իճրա օլունմասընա հիմմէթ իտին :

Մատամ Տօրէյ, պու սըրատա հէօնկիւր հէօնկիւր աղ-
լամագտա օլտուղունտան, կէնճ դըղ՝ մէզպուրէնին նէզտինէ
գօշուպ, վէ սարըլարագ :

— Աղլամա, սէվհիւլիւ վալիտէճիյիմ, Մ. տը Լիւսընայ
հաիդի առաւլէթ պիր զաթ օլմաղլէ, պէնի նաիլի սաատէթ
գըլաճաղընա եէմին իթտի. տէտի,

Ժիւլ. — (Հէճէճան իլէ.) Եէմինիմի թութաճաղըմ մատ-
մաղէն :

Մ. Տօրէյ. — Էօյլէ իսէ պէն տէ գասապանըն պէլէտի-
եէ միւտիրինի պու կիւնտէն կէօրիւպ, լազըմ կէլէն իլանըն
էննիպիւզտէքի բաղար կիւնիւ իճրասընը թէմէննի իտէճէեիմ :
Տիկէր թարաֆտան քիլիսէճէ իճրասը իճապ իտէն իլան իչին
տէ աչալ րահիպ իլէ կէօրիւչէճէեիմ : Պու հալաէ օն պէչ
կիւնէ գատար ազտը իզտիվաճ վուգու պուլապիլէճէք տիր :
Պու պապտէ զաթընըզըն պիր իթիրազը վաճ մը տըր, միւ-
սիւ տը Լիւսընայ :

— Պէնիմ իչին, նաիլի սաատէթ օլմագ վագթը նէ գա-
տաթ եագլաչըրտա, մէսէրրէթիմ տէ օ նիսպէթտէ արթար :

— Էֆէնտի բէտէր, Մ. տը Լիւսընայ պիզիմլէ պիրիքտէ
թաամ իթմէեէճէք մի տիր, վէ կիւնիւն պագի գըմընը
պուրատա կէչիմէեէճէք մի տիր :

Ժիւլ. — Պէօյլէ պիր լութֆու արզու իթմէքլէ պէրապէր,
թէմէննիեէ ճէսարէթ իտէմէեօրտում :

Կոմ. Մ. Տորեյան. Գրախուսանողա արդարեւ Նախագլխէ միտ. Երկրէ մուկաթֆազաթ իտէրիմ:

57

Դրադալըմ ժիւլ տը Լիւսնայը՝ Բլաթան սէփիւէֆն տէ տէճէթի զօմէտեասընը իճըա իթմէքտէ քաղն - պիզ մէրդուսուն իւր տէֆա խէտէֆի թէպըրօղաթը օլմուշ օլան Մատէն Կալիէնէ նագըր քէլամ իտէիմ:

Մատենի թերթ իմ տիկիմիդ ղեման, օտաճը գաւտն,
մէզպուրէնէ տիւտապէ ումուշ ուան մարքի Սէլէսթէն տը Մա-
լանսէն թարաֆընտան կէթիւրիմիշ ուան պիւր չիւէք պսէթի
կէ պիւր պիւլէթի քէնտիսինէ թագաւիմ իյլէմիշ իտի :
Իրթէսի սապահ պու տէրիգանլը տիկէր պիւր պսէթի
է պիւր պիւլէթ տահա կէճտէրտիւր վի իւր կիւնիւ հարտըր
կիպի, օտաճը գարընա տախի պիւր լոջի ալթունու իրսու
իյլէտի :

Մարքի Սէլեսթէն, չու սրբապաւ հօմրին, հէնուդ, մոս
դատտեմաթընտա օլան ութանկան վէ մահնուպ տէրիգանթը
լարըն հախնտէ պուլունդուպ, բէտպ անվապը ալմասը իհթի-
մախնտէն տօլանը օլ տէրեհէ գօրգու իշինտէ իպիթի, նհր-
տիվէնէրտէն հօգալը չըդըպ տա Մաալէնին գաբուչըմու չա-
մպեա ճէսպրէթ իտէմէմէքտէ իտի :

Շուրանը պէեան իսէիւմ քի Սէլէսթէն հովարտա պիւ
տէլիգանը օգնարդա պէրապիւլ զատէթ բառէտիւ իտի :

Մէրգուճ, ուղրոյնա քիւլլի քարաւար սարՖ իմ մէքոն:

պու ինձ իգամը իսթ իհսալ իթմէք իչին, ազէէէ լիւզույմ
իհթ իեաճը պուլաւմագ տա իտի :

Վագատ պու ագէն պիր նամդւսագլուդ մէնպարնտան
ալլնանագ իգէտն , ժիւլ Մէրսիէհի թէքրար պուլուս , դա-
թըլկեհն իւգէրինէ յըգարապիլտիկի հաւտն , մէգրիպ մէն-
պաքն նամուսուդ օլուպ օլմախարնա էհէմլիեթ վէրմէե-
ճէկի տէրքեպուխտի :

Իշտէ Մատեն ֆիլիթնէ պն հալտէ իւրէն պիտապաւ
էօյլէնտէն աղ եվլէ գարտտոյնուն չալլաւորընը փշիթալ
վէ քէնաի քէնաիւնէ

— Դեր պարէթ տաճա կէտրու Կ, պու շտէլիգ աշխրնն
թէտննի տրինէ վէ Կապրըմալ Կէօզ Եօգ Կուրն տէտի. վէ պա-
տէ Կու, իշերի կիրիւմէսինի վիւ պէ Կին Կապեր Կէրտիկինտէ,
Կարու աշրըպ, Կարու ճու, Կատըն նեփէսի քէսիլէրէք վէ Կը-
լերի Կաջ, Ելպարգ Կմնէնտար պիր շէհրէ իւէ Կշերի կիր-
տի:

Մատուցեն. - (Պուհալի կէօրտիւկիւնտէ շաշորարագ.)

Սիրգ մի պինդ, ազիզեմ մատամ, տէտի,
 թռեկվեթ ք պէնիմ գըղըմ, ֆագթթ պուշտէֆա ցիղէ
 լիէք պուքեթի կէթկիմէ հորում:

2- ԷՅԼԷ օգտագործնու անբք իտիեօրում:

— Լաքին սիզե տաճար է յի պիր շէյ կեթիլիւօրում:

— Պուքէթէրի կէօնտէրէնի, Եանի աչրգինդոր կէթի

11/10/2015

— Եւ զաւանդելի՛ մի :

— Եվ վե՛թ, պիչարե տէ՛լիզ ահա՛ւր՝ աշաղըբաւ Կէնիմ Թոմատա տըր : Պիչարէ տիմէքիկիմ՝ պիր իսթիլլահը մախսուն Թուր, Եսգսա քէնտիսի կէնճ վէ զէնկին պիր մարրի Ելուպ, Թարաֆընտանկապէնի նէզտինիզէ կէօնտէրաի, Թէէմին Խաէիմ քի, սիզի հազըղ Էթէն սէվիթօր : Դատընլընըր քէնտիլէժինէ էյլէնճէ իտիպ, հիշ պիր նէթիճէկէ գարար վիլմէնէնէ Էպի տէլիք միւսիւլէրաէն տէյիլ տիր, Օրզի օգատար տէժիթօր քի, Էէմէկեր իլմէկի պիլէ ունուտուպ վիճուտճա Էքի :

եօր։ Պիշարէ զայիփէնմիշ, լէհճէսի սօլմուշ, վէ եանաղլարը շուգուրլպշմըշ օլուպ, ատէթա թանըմաղ հալէ կէլմիշ տիր։ Քէնտիսինի գապուլէ մուվաֆֆազաթ իթմէզսէնիզ, պուշտան պէօյլէ եաշահամաեաճաղընը նամուսու իւզէրինէ սէօլէտի։

Պարուճու գարընըն սօն սէօղիւ սախթէ օլտուղու տէրաքեար օլուպ, շու գատար քի պու գարը մէմուրիեթինտէ մուվաֆֆազ օլտուղու հալտէ, Սէլէսթինին, քէնտի հազգընտա տահա զիեատէ ալիճէնապանէ տափրանաճաղընա իսքեաթ օլմուշ, օլտուղուչտան, մէզրիւր վազիֆէսինին պաշա չըգմասը իչին հիշ պիր շէյ էսիրկէմէմէքտէ իտի։

Պինպպէրին միւէսսիր պիր սէտա իլէ իֆատէի հալը իթմէքտէ օլտուղու կիպի, կէօեա ըիգգաթընտան նաչի եանաղը իւզէրինէ ազմըշ օլան պիր տամա եաշը սիլէրճէսինէ պիր հարէքէթտէ պուլունտու։ Հալ պու քի Մատլէն,

— Քիմսէեի գապուլ իթմէք իսթէմէմ, տէյի ճէվաա վէրտի, վէ գարուճու գարը տա,

— Մ. տը վաշահտէլ քիմսէ տէյիլ, պեք մարքի տիր, տէտի,

— Հէր քիմ օլուրսա օլսուն, գապուլ իաէմէմ,

— Հարէքէթինիզ չարբըզ տըր, գըզմ։ կէնճ պիր աւտէմ պիր գըզա աշըգ օլուրսա, օ գըզ՝ միւճէրրէպ օլտուղու հալտէ, օ կէնճի իսթէտիկի եօլտա գուլանապիլը, հաթթա տնը տաիրէի պէլէտիեեէ վէ քիլիսէեէ տէ կէօթիւրիւպ իզտիվաճա մուվաֆֆազ օլապիլը։ Անըն՝ սիգին իլէ էվլէնմէեէ ճէկինի քիմ սէօյլէեօր։

— Օ եօլտա պիր թասավվուրուն ֆիրբինտէն պիլէ կէշ, մէտիկինէ էմինիմ։

— Պու իֆատէնիզ մուվազգաթէն իհթիմալտէն իսէ տէ մուախտարէն սիզ պու ֆիրբի քէնտիսինէ անլաթ ապիլիրսինիզ։ Մարքիլէրին, հաթթա բրէնսլէրին՝ սիգին տէրէճէնիգտէ պիլէ տէեէրլէրի օլմահան ֆուգարա գըզլարըլա էվլէնտիքլէրի էմաալիզ տէմիլ տիր։ Իմտի, գըզմ, պու պիր ֆըրպաթ օլուպ, էկէր էլտէն չըգարընսանըզ, չօգ բէշման օլաճաղսը։

նըզ, վէ իշ իշտէն կէշիշ օլաճադ տըր : Թէքրար իտիեօրոնմ , շու կէնճ մարքիեի դապուլ իտին , պուլնտան տօլանը սիւզէ ասլա թէհլիքէ եօդ տուի : Սիդի թէէմին իաներիմ քի , հազ- գընըզտա ֆէլգէլատէ հիւրմէթ վէ ըրանէթի օլուպ , խօշա կիթմէեեճէք հիշ պիր իֆատէտէ պուլունմաեաճադ տըր : Հայտէ գըզըմ , նաօրհաթըմը տինլէեին լվէ միւսաատէ իտին քի աշաղըեա ենիպ լպիր միւտաթմէք տիզին իլէ կէծրիւշմէ : սի իշիք քէնտիսիսի պուրաեա կէթիրէեիմ : Միւսաատէ իտի- եօրսունուզ , տէյիլ մի գըզըմ :

Մատլէն պաշընը էյտի , վէ օշ էսնատէ տէրեայը միւսա- հազաթա տալար :

Գաբուճու գարը՝ մէզպուրէնին միւթէֆէքքիր հալինի կէօրտիւկիւնաէ ,

— Գըզըմ , հպու ալէմաէ նէզաքէթ լազըմ տըր : Իշպոն տէլիդանլընն ենիզէ կէթիրմիշ Եւտուլու պուլնճա կիւզէլ չի- չէք պուրէթլէրի , վէ պու տէֆա տալիս պիզզաթ էլլլլէ կէ- թիրմիշ օլաուզու պուրէթ իշին , քէնտիսիլլէ պէշ տազըզա- ճըզ միւլադաթա ըուի ըրիլա կէօսթէրմէքքիլինիլ ինսանիեթ վէ նէզաքէթ վէզաթի միւզթէզիեաթընտան տըր , տէտի :

Մատլէն թէպէսսիւմ իթտի :

Սէլէսթէնին վէֆիլի Ելան գաբուճու գարը՝ մէզպուրէնին թէպէսսիւմիւնիւ կէծրմէսի իւզէրինէ ,

— Կիւլիւնսրսունուզ . . . պու պիր էյի ելէամէթ տիր . . . կիւլմէք՝ գապուլ իթմէք տիմէք տիր . . . չիմտի կիտիպ քէն- տիսինի պուրաեա կէթիրիթիմ , տէտի :

Պատէհու գաբուեա սօղրու իլէրլէմէսինտէ Մատլէն մերգումէնի իշարէթլէ ալըգօեմիպ ,

— Պիր տազըզա տահա տուրուն , աքիզէմ մատամ , տէ- տի :

Գաբուճու գարը՝ — (Տուրուպ էլլէրինի թափանա տօղ- ըու գալարիւրադ) Աճայիպ , տահա գարարընըզ վէրմէտի- նիզ միւր — Հազըզէթէն կէլէն գըսմէթի բէտա իթմէք էքէյի- ճէ պիր ազըլ էսէրթ տիր : Ա՛հ , լազթիլլէ , եսնի կէնճիլլիմ զէմաղընտա , վէ բէք տէ չիրքին օլմատըլըմ հալտէ : պիշլլէ

պիր իգպալ պէնիմ գարշումա չըգմըշ օլսա իտի, նէ եարա.
ճաղըմը պիղիր իտիմ:

Մատչէն պիւ էսնատէ անաղա գալգմըշ օլուպ, ալնը
պուրուշմուշ Ելտուղու վէ կէօզլէրի հատտէն զիւնտէ բարլա.
մաղտա պուրուշտուղու հալտէ, տէրուր օտուտա հէնէնան
իլէ տօլաշմաղ տա իտի: Գարուճու գարը,

— Էլան տիւշիւնիւ եօրմուսուճուզ. . . պու գատար տիւշ
շիւնմէքլիւն նէ ֆախտէսի վար տըր: Գըզըմ, սէօզիւմէ իթի
մատ իլէ Ե պիր ան էվվէլ գարարընըզը վէրին, տէտի:

Պաղթէթէն (Մատչէն գարարընը վէրիպ),

— Մ. տը վալանտէլէ սէօլէեին քի, պիր միւտտէթէք
քէնտիսինի գապուլ իթմէք իսթէրիմ, տէտի:

Գարուճու գարը հէման տիշարը ֆըրըսեղպ, ֆէրտիվէն
գատէմէրէրինտէն քէմալը սիւրաթլէ աշաղընա էնտի:

Ոլ էանատէ մարքի, օտուճընըն տաիրէսինտէ քիւջիւք
պիր մանկալ իւղէրինտէ բիշիրիլմէքտէ օլան լահանա չօրպա.
տը թէնճիրէսինի գարշըսընտա եալընըզմա մուրմուշ օլուպ,
վաղթըն թիւքէնմէզ սուրէթտէ կէշլմէքտէ օլուսընտան տօ.
լաեը ֆէվգէլատէ սըզըլմագ տա վէ լահանըն պուղուսուճտան
իտի օլմագ իշին արա սըրա էլինտէքի չիշէք պուրէթիւնի կիւլ.
լէրինի գօզլամագտա իտի:

Մէրգուճ, նէֆէսի սօլուեարագ աշաղը էնմիշ օլուն գա.
բուճու գարընը կէօրաիւկիւնտէ,

— Նէ իսնաէր, տէյի միւալ իթտիւնի,

— Աագաա բէք կիւճիւքլէ ամմա, նիհանէթ իգնաէ
մուվաֆֆագ Ելտուճ: Մատմագէլ սիզի պէքլէեօր: Օտուսը իւ.
շիւնճիւ գալտա, նէրմիլէնին գարշըսընտա տըր:

Մէլէսթէն ատէթա պիր տիւաթէ կիպի օտուճընըն տա.
րէսինտէն չըզըպ, քէմալի սիւրաթլէ հավիտէն կէշտի վէ.
տաճընըն իշար իթտիկի գալտա մուվաղըլէթլէ: Գարուճու
չալտը,

Մատչէն պիր ալ տիթրէեէրէք գարուճու աշար:

Պիշարէ գատընճըղաղ չէքմիշ օլտուղու մէշաղըպթա,
վէ նէլմիւնէ սիւշար օլտուղու զարուրէթէ քաղմէն, ֆէվգէ.

տաղօմանաղլմա միւշնաղ

լատե տիպեր վե ճախ պ օլուպ , հեման տախմա գօլուգ օլան
եալադլարը իսե , օլ էսնատե ճիւղիճէ գըղարմը իտու կիստէն ,
քէնտիսինե պպչդա պիր կիւղէլիք քէսպ իթ տիրսիւ իախ
Մէղպուրէ հեեէճանը ագիւմ իշինտե օլուպ , ֆաղաթ
Սէլէսթէն գաբունուն էշիկի իւղէլինտե տուրմուշ օլտուդու
հալթէ , տահա զիեատե միւթէէսսիր զանն օլունուեօրտու :
Մէրգօլմ մաքիրաւարի սէլամ վէրտիքտէն սօնիա , եալընըղ :

— Մատմաղէլ . . , մատմաղէլ . . . տեեեպիլտի :

Մատլէն . - (Պիր թարաֆա չէքիլէրէք .) Կիրիսիզ միւսիւ ,
տէյի պեեան իլլէտի :

Սէլէսթէն իշէրի կիրտիկինտե , Մատլէն գաբունու ախ
գատան գաբանըպ , մերգումու քէնտիսինին իշլէմէքտե պու-
լունտուղու օտաեա կիրտիրտի քի , պու օտա դաեէթ մուն-
թաղամ վէ թէմիզ իտի :

Սէլէսթէն , էվլէլճէ կէօնտէրմիշ օլտուղու չիշէքլէրի ա-
տի սագսըլար տէրունինտե կէօրտիւ : Պու չիշէքլէրտէն պա-
ղսը սօլմուշ , ֆագաթ տիկէրլէրի հէնուղ թաղէ գաբըլար
իտի :

Մէրգում տէլիզանը մէղքիւր չիշէք պուքէթլէրինի կէօրչ
տիւկիւնտե , գալպի չիտտէթլէ չարմաղա պաշլաեարաղ :

— Մատմաղէլ , պու պուքէթլէրի սագլատընըղ մը , տե-
տի :

— Հայ հայ միւսիւ , սագլատըմ , չիւնքի պէն չիշէքլէրի
ճէվլէրիմ , վէ պու պուքէթլէրի թէշքիլ իտէն չիշէքլէր իսե ,
հայրան օլունաճագ սուրէթտէ կիւղէլ տիրլէր :

— Իֆատէնիզ միւպալէղալը տըր . պու չիշէքլէր քէք
սատե տիրլէր , իշթէ սիղէ պիր պուքէթ տահա թագտիմ ի-
տիեօրում :

— Թէշէքիւր իտէրիմ , միւսիւ , պունու տա տիկէրլէ-
րինին եանընա գօրում , վէ օթուրմանըղը ըէճա իտէրիմ :

Պու սուրէթլէ կէնճ գատըն՝ եէնի պուքէթին սաբընը
թաղէ սու տէրունինե վաղ իթ տիկի էսնատե , պիր իսկէմէ-
տէ օթուրմուշ պուլունան Մ . տը վալանտէլ կէօղլէրինի մեր-
գումէտէն աեքրամաեօրտու :

Մատչեն մէջքիւր մուսմէլէնի պիթիրտիկինտէ , քէնտի տէ միւսաֆիրինտէն պիր գաչ աւորմ ուղղադտա թուրտու , վէ պիր միւստէթծիւ պէքլէտի . անճագ Սէլէթէն էլան տալկըն վէ տիւսիզ կիպի տուրմագտա օլտուղունտան , մէզ պուրէ շու եծլտա իֆատէնէ իպթիտար իյլէտի :

— Միւսիւ , զաթընըզը պիր տէֆա գապուլ իթմէմի րէ-
ճա իթմիչսինիզ . . . պիր գաչ տագըզալըզ միւքեալէմէնի
րէտտ իթմէկէ ճիտտի հիչ պիր սէպէպիմ եօզ տուր , չիւնքի
պէն թէմմիյլէ միւսթագիլ պիր քիմսէնիմ , վէ քիմսէնէ տէ
մէրպուլթ տէյիլիմ : Հէր նէ իսէ , սիզի գապուլ իթմէք խու-
սուսընտաքի թէքլիֆինիզէ բուի րիզա կէօսթէրտիմ , վէ գա-
պուլ իթտիմ : Պանա տիւնէճէնիիզ նէ՞ տիր :

Սէլէսթէն , էսասը մատտէնէ կիլիշմէք իչին պու եօլտա
իֆատէնի ֆըրսաթ աւտտ իտէրէք ,

— Սիզէ նէ տիւնէճէկիմի տէրք իթմէեօրմուսունուզ ,
տէյի սիւլալ իյլէտի :

Մատչեն . - (Թէպէսսիւմ իտէրէք .) Ձանն իտէրիմ քի
տէրք իտիւօրուլմ , եանի էկէր միւսաատէ իտէճէք օլուրսամ
իլք տէֆա պիրիպիրիմիզէ բասթ կէլտիկիմիզ ագչամը պաչլա-
մըզ օլտուղունուզ միւքեալէմէնի իլէրի կէօթիւրմէքտէն պաչ-
գա արզունուզ եօզ տուր : Եանըլը եօրմուսունուլ :

58

— Խայր , խայր , եանըլմաօրսընըզ , օ ագչամտան օ մութ-
լուլու ագչամտան պէրու սիզի տիւչիւնմէքտէն տուր օլամա-
տըմ :

Մատչեն . - (Թէքրար թէպէսսիւմ իտէրէք .) Էօյլէ օլ-
տուղունու պանն եազմըշընըզ :

— Էվվէթ , հէր թէգքիւրէմտէ հէր կիւն եազտըմ , ֆա-
գաթ սիզէ եազմագ իսթէտիկիմ եալընըզ պու տէյիլ իտի :

— Եազաճազ պաշտա նէ՞ վար իտի :

— Դալպիմի սիւզան իտէն աշգ ու մուհապպէթիմի հէ-
եհէճանըմը իրաեէ իտէն թապիրաթլա թարիֆ վէ իաղչ իթ-
մէք ֆաթէր իտիմ :

— Եաղմամազլա ագիլանէ հարէքէթ իթմիշսինիլ :

— Նիշին :

— Չիւնքի ինանմազ իթէմէեհէք իտիմ :

— Տիմէք աշգ ու մուհապպէթէ ինանմաթուրսունուզ :

Մատլէնին աշնը պուրուշտըղը կիպի, պաղըղը տալի
տէհէթի պիր հալ քէսպ իթտի : Պատէհու մահպունիյեթ
պախշ պիր սէտա իլէ :

— Խալը, ինանմամ վէ ինանմամ, տէ լի պէեան իլէ-
տի :

— Հիշ օլմուսա, պէնիմ հալ զըմտա եանըլըթուրսունուզ,
զիրա աշգ ու մուհապպէթիմ իալիտանէ վէ ֆէվզէլատէ
տիր :

— Հէր էրքէյին զատընլարա զուլլանտըղը լիսան պիւ-
տուր :

— Սիզէ եէմին իտէրիմ քի, հաղըղէթի հալի պէեան
իտիթուրում :

Մատլէն . - (Եհէմմիեթ վէրմէտիկինի միւպէյիին ու-
մուզլարընը չէքէրէք .) Եէմին մի . . . Եէմին իլէ նէ իսպաթ
օլունուր :

— Հալ պու քի սիզի իսքեաթ իտէճէք պիր թէտպիր
պուլունապիլի :

— Պէնճէ հիշ պիր թէտպիր մալիմ տէյիլ տիր :

— Լաքին բէք զալիմ իմիշսինիլ :

— Չալիմ տէյիլիմ, ճիտտէն իֆատէի հալ իտիթուրում :
Եհէք սիզի տինլէմիշ օլտա իտիմ, տահպ սէքիդ կիւն էվվէլ,
պէլլէթի տէ տիւն, մաշուգէնիլ օլան օլ տիլպէր վէ ճալիպ
կապրինին տիզլէրինէ գաբանմըշ օլարագ իրատ իթմիշ օլտու-
ղունուզ եալան սէօզլէրի պանա տա թէքքար իթմէքտէն
պաշտա պիր շէյ եաբապիլէճէքմի իտինիլ :

— Պալ, սիզ կապրիեթի թանրեօմունսունուզ :

— Քէնտիսինի քի՞մ թանճմազ քի պէն թանճմաեւմ: Բարիսին է՞լ բարւազ, է՞ն ճալիպ, է՞ն զիեատէ մուծիպի թէհայ. երբ գատընլարընտան պիրի տէյի՛լ մի տիր:

— Բարիսին բարւազ վէ ճալիպ գատընլարընտան օլապլէ, սէվիմի տէյի՛լ տիր: Օ միսիլուլէրի քի՞մ սէվէր:

— Աճա՛յիպ, էվվէլ պէ էվվէլ զանն իտէրիմ քի սիզ սէվէրսինիզ:

— Ասա՛. . . Կապրի մօտա հիւքմիւնէ կիրմիշ չիք պիր գարը օլմաղլէ, մահազ էլպիսէնին տիւլմէ տէիկինէ վազ օլունան կարտէնիա չիշէեի կիպի քէնտիսինլէ իւլֆէթ իթմիշիմ տիր: Թէքրար իտիեօրում, օ միսիլու գարըլար սէվիլմէեիպ, առէթա էշեա կիպի սաթըն ալընըրլար, վէ թէէմին օլուն սէօղլումէ քի, քէնտիլէրինի հէր միգաճա, հէր ախլէագա բէք էյի ուլտուրուրլար: Ֆիլ վագը պէն Կապրիեէ բէք չօգ էլմասլար վէրտիմ, լաքին նամուսում իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի, աչ ու մուհապպէթէ տայիր քէնտիսինէ պիր քէլիմէ պիլէ իրատ իթմէտիմ: Հալ պու քի սիզի սուրէթի հագըգի. եէտէ սէվէրիմ:

— Եանի պէնի կիւզէլ պուլտուղունուզ իչին, հէնուզ մէթրէսինիզ օլան օլ կիւզէլ Կապրի կիպի, պէնի տէ մէթրէսինիզ իթմէք խթէեօրսունուզ:

— Խայր, խայր, պու տէտիկինիզ տօղրու տէյիլ տիր:

— Փարգը նէ՞ տիր:

— Փարգը բէք պիւեհիւք տիւր: Պէն Կապրիեէ աւլա բիա. եէթ իթմէեօրտում, ֆագաթ սիզէ բիաեէթիմ վար տըր:

— Պանա նի՛շին բիաեէթինիզ օլուեօր:

— Չիւնքի սիզ նամուսուլ պիր գըզընըզ:

— Նամուսուլ օլտուղումու քի՞մ սէօյլէտի:

— Գարուճունուզ՝ միւհթէրէմ պիր գատըն տըր, օ սէօյլէտի: Ն լաքին անըն սէօյլէմէսինէ տէ հաճէթ եօգ տուր, պիզլաթ հէր շէյի կէօրիւեօրում: Սիզին կիպի կիւզէլ, վէ կէօղլէրի ճալիպ պիր գըզ, կիւնտէ եալընըզ իքի ֆրանգ գա. զանմագ իչին սապահտան ագչամա գատար չալըչըրսա, պու

պիր պիւսիւք փազիւթ տիր : Էվվէթ , Էվվէթ , սիգ նամուս-
ըն պիր գըզընը :

— Պէնի նամուսըն զանն իտիւօրսունուդ : Փագաթ սիգին
լէհինիզտէ օլմագ իւզըն նամուսքեարըղըմը թէրք իթմէքի-
կիմի իսթէեօրսունուդ :

— Պէն սիգի հագըզէթէն սէվիեօրում , սիգէ ըրանէթ վէ
հիւրմէթ իտիւօրում , վէ թէքմիլ սէրվէթիմի ուղրունուզա
ֆէտանէ հագըր պուլունուեօրում :

— Խիւլառա , հագըզմտաքի հիւրմէթ վէ ըրանէթինիզի
իսպաթ իթմէք իւզրէ պէնի սաթըն անմաեը թէքիֆ իտիւօր-
սունուդ , Շու հալտէ պէնի թահգիր իթմէք իշին պունտան
ղայրի նէ եօրապիլիր իտինիզ :

Սէլէսթէն . — (Հէեեհանընտան նաշի սէսի տիթրէեհէրէք .)
Սահիհէն պէն պէտպաթիթ պիր քիմսէեիմ : Սիգէ հէր սէօլլէ-
տիկիմէ մուղայիրի մանէա վէրիեօրսունուդ : Էն լաթիֆ սէօղ-
լէրիմի պիլէ թահգիրամիզ պուլունուեօրսունուդ : — Սիգէ պիր
բազարըզ թէքիֆ իթմէքտէ Ելմուղումու նէրէտէն չըգարք-
եօրսունուդ : Ձէնկին օլմազըղըմ գապահաթ մը տըր , ՚վէ
թարաֆէյն տրասընտա մուհապպէթ մէվճուտ օլուրմա , պի-
րինին մալի , սէրվէթի՞ տիկէրինին մալի : սէրվէթի՞ն լմազ մը :

— Թարաֆէյն արասընտա մուհապպէթ մէվճուտ օլուր
իսէ , պու տէտիկինիզ գապիլ տիլ : Լաքին պէն աիլի սէվմէ-
եօրում :

— Պէնի սէվմէեէ սայ իտինիզ . . . ճահտ իտինիզ :

— Ձօր իլէ մուհապպէթ օլամազ :

— Էվվէլ Էմիլտէ տօսթլուգ կէօսթէրին : . . . մուաթիա-
րէն իզհարը մուհապպէթ իտէպիլիրսինիզ . . . պէն տէ օլ վագ-
թա գատար պէքլէրիմ :

— Միւսիւ տը Կալանաէլ ի տօսթլուգտան պահս իտիւօր-
սունուդ . . . տիմէք սիգ տօսթլուգա ինանըեօրսունուդ :

— Շիւպհէթիլ ինանըրըմ :

— Պէնիմ թարաֆըմտան տօսթլուգ կէօսթէրիմէսինէ
գանաթ իտէրմինիզ :

— Իլէրուտէ իջհարը մուհապպէթ իտէճէկինիզէ ինթի :

զարէն, շիմտիլիք տօնթլուղունուզա դանաթ իծէրիմ, վէ
հաթթա մէմնուն պիլէ ծլուրում:

— Էօլէ իսէ, հիչ օլմազսա իսթիգ ամէթ իմէ հիւրմէթ վէ
քիանէթ ինչէ լաեղգ օլտուղումու իսպաթ իտէճէնիմ: Այգ
ու մուհապպէթիմի սաթըն ալամազսընը, ֆաղաթ պէլքի
գաղանապիլիսինիզ:

— Իշթէ պու սէօղլէրինիզ իւմիտպախշ տըրլար:

— Սիզին իլէ կէօրիւշմէքտէ օլտուղում չու էսնատէ հա-
եաթըմըն եալընըզ պիր մազսէաի վար տըրքի, օ մա ախը
ինթիգամ տըր:

— Պիր քիմսէեէ գարչը խուսումէթ իծի՞զ մի վար տըր:

— Սօն տէրէճէ խուսումէթիմ վար տըր:

— Խուսումէթ ինիլի ճէլպ իթմիշ օլան էրքէք մի, գա-
տըն մը տըր:

— Էրքէք տիր:

— Բէնտիսինի ալվաթիլինիզ իշի՞ն մի պու խուսումէթ
բէյաա օլմուշ տուր:

— Էվլէթ:

— Պու աաէմ սիզէ նէ՞ եաբմըշ տըր:

— Նէ եաբմըշ օլտուղումնու սօրմաեըն, չիւնքի պու պապ-
տէ սիզէ՞ ճէվապ վէրէճէք գատար գոլվէթ վէ ճէսարէթիմ
եօգ տուր: Օ ալաղը եալընըզ պիր թագըմ ալազլըզլաը
իշին տէյիլ, իլա միւթէճաօրընը քիւրէեէ վէ գաթըլիեահա
գատար սէվք իտէն հազըզի ճինաեէթլէրի իշին իթհամ ի-
տիեօրնում, իշթէ օ աաէմի արամազ, վէ բէնչէի աաալէթէ
թէսլիմ իթմէք իսթէրիմ: Պու խուսում իշին տէ սէրպէսթիի
հարէքէթէ վէ բէք չօգ ագճէեէ միւհթաճըմ: Սիզ իսէ,
միւհթաճ օլտուղում պու իքի շէյլէրթ պանա վէրէպիլիլիսի-
նիզ: Վէրմէք իսթէրմիսինիզ:

— Էվլէթ, Էվլէթ, մէմնունէն վէրիլիմ, Բէնտիմի վէ
պիւթիւն սէրվէթիմի էմրինիզ թահթընա վաղ իշլէրիմ:

— Թէչէքքիւր իտէրիմ. պու կիւնտէն իթիպարէն տօս-
թումաունուզ Սաեէնիլտէ ինթիգամըմը ալաճաղըմ էին
պէլքի սիզի ճէվէճէթիմ:

— Պէնի սէվէճէկինիդէ էմինիմ, Հէմ տէ պէնի նաւը սէվմէէճէքսինիդ, պէն քի, հիշ պիր խուպուստա ուպուտիյ-
 եէթիմի հազգընըգտա գաթան տիրիդ իթմէէճէէիմ, սեր-
 վէթիմէ վէ մէսաիիմի ինթիգամընը ուղրունա թալպից իտէ-
 ճէէիմ, վէ պու սուրէթլէ միւթթէֆիգինիդ օլաճաղըմ, հո-
 ղուլմագտան վէ մասրաֆտան կէրի տուրուլմաղսա, հէր իշ-
 տէ, բէք չարուգ սուրէթտէ քէսպի մուվաֆֆագըլէթ իտի-
 լէպիլիդ: Շու էսնատէ նէ՝ եարմալընըմ:

— Պէնիմ իչին սատէ պիր խանէ հաղըրլամալըսընըգ:
 չիւնքի էօյլէ սէպէպլէր վար տըր քի, պուրատա դալամամ:
 Զաթէն պուրաղը պէնիմ էվիմ օլմանըպչ պիր տօսթ էվի
 տիր:

— Պիր տօսթ էվի մի տիր:

— Տահա տօղրուսու պիր գարընտաշ էվի տիր: Պէնիմ
 իչին թէտարիք իտէճէկինիդ խանէտէ տէպտէպէ, սաթմանաթ
 օլմամալը տըր: Սէրվէթ իյմա իտէր հիշ պիր հալ պուլուն-
 մամալը տըր . . . ինթիգամըմ իչին գուլլանըլան աղչէտէն
 մատտա, տիկէր աղչէլէրին պէնճէ ասլա էհէմմիեթի եօգ
 տուր:

— Արահաճաղըմը շախսըն իցմի նէ՝ պիր:

— Ժիւլ Մէրսիէ օլտուղունու քէնտիսի սէօյլէրտի իսէ տէ,
 պու իսմ՝ քէնտինին հազըգի իսմի քէմատըղընա էմինիմ:

— Ժիւլ Մէրսիէ զայպ մը օլմուշ տուր:

— Էվվէթ, իղինի, էսէրինի մահվ իթտիրմէք իւզըն թէ ու-
 տապիրի իհթիեաթքեարանէէի իթթիլազ իտէրէք զալպ թը-
 մուշ տուր:

— Սիզտէն գօրգօճպու մուլիար տըր:

— Խայր, պէնտէն գօրղուսգլ եօգ տուր. զիքա պէնի
 էօլմիւշ զանն իթմէքտէ տիր:

— Միւլքին մի տիր:

— Էվվէթ, պէնի, մուհազգաղ սուրէթտէ էօլմիւշ զալպ
 իթմէքտէ տիր:

— Փագաթ պու տէտիկիդ տէհշէթլի ջէյ տիր:

— Պէլքի պիր կիւն պու ֆաճիալը հիքթաեէի թափօի:

տիշարը փրկաւրպ, օտաճը դարբնըն քարուսուտա տուր-
տու :

Զաթէն պու գարը տա քէնտիսինի պէքէմէքտէ օլտու-
ղունտան :

— Նէ՛ խապէր, միւսի մարքի, արգունադ հէրինէ վաթ-
աբ մը, տէսի սօրտու :

Սէլէսթէն, ճէպինտէն չըքարարդդ պիր պանդա գալիմէ-
սինի մէրգումէեք վէրերէք :

— Սղիզէմ մատամս վագը օլան խրտմէթ իմիզաէն տօյա-
եր հիսս իթ տիկիմ շիւքրանիեքէթ ճիւղի պիւտէկլա ծլմագ-
իւզրէ, իշպու հէտինէմի գապուլ իթ մէնիզի լեճա իտէրիմ,
տէտի, վէ քէնտիսի օրատան կիթ տիկինտէ, օտաճը դարը
ալտրդը գալմէնին տիւրիւմէրինի ալըպ, պին ֆրաշիւլը փ-
տուկինի կէօրտիկիւնտէ, միսէրէթ վէ հապրէթինտէն նաշի
րէֆը սէտա լյլէմէքտէն քէնտիսինի մէն իրէմէտի :

Սէլէսթէն, գաբուտա պէքէմէքաէ օլան արապնսրնա
րաքիպէն, խուսուսի օթէլէր տէկլալը ճալիւս Բիւրնն նամ
քիմսէնին իտաքէլսանէսինէ կիթ տի :

59

Մարքի, իտաքէլսանէ միւտիրինին խուսուսի օտապննա
կիրտիկինտէ :

— Աղիզիմ միւսիւ Բիւրնն չվագըթ կէշիւմէքսիզին քիւ-
շիւք պիւլ օթէլ իսթէրիմ, տէտի :

— Նէ՛ ճինս օթէլ իսթէեօրըղունուզ :

— Ատէթա պիր ճէվհէր եաթօտ շէքէր գուլթուսու կի-
պի լաթիֆ, շիրին, եազլըգ վէ գըլըգ պաղէլէրի, աղաճը-
րը, բէք չօգ չիշէլէրի, խիւրը վէ արապալըգլարը վէ համամ
սալսաընը հալի կիւզէլ վէ նատիր իւլ էմպալ պիր պինա օր-
մալը տըր :

— Հանկը մահալլէտէ օլուրսա իշինիզէ կէլիր :

— Շանդ-էլիզէտէն բէք ոչգադ օլմամալը տըր :

— Սաթըն ալմադ մը, եօդսա քիրալամադ մը իսթէրսինիզ :

— Սաթըն ալմադ իսթէրիմ :

— Իսթէտիկինիզ օթէլ Կէ՛ ֆիյաթտա օլմուն :

— Պու խուսուդ քօնրաքի իշ ախի :

— Աֆլ իտէրսինիզ միւսիս մարքի, պէլքի սիւսալիմ պիր սայըսըզլըդ տըր : ֆադաթ շուրաեք տնլամադ իսթէրիմ քի : սաթըն ալմադըլըզ օթէլ զաթընըլըն շախսինա պիւն մի օլաճադ տըր :

— Մա եիրսըն, սաթըն ալմադ իսթէտիկիմ օթէլ պիր գաաընա հէտիեի օլաճադ տըր :

— Օ հալտէ, միւսիս մարքի, չիմտիտէն սիզի խօշուտ քտէպլիլիրիմ. իսթէպիկինիզ ճիւլարտա վէ մաթլուպ իթտիկինիզ լթարդտա սաթըլըզ պիր քիլէլիք օթէլ վար տըր :

— Թէֆրիշ օլունմիւն մուտուր :

— Օն միլեօն ֆրանդ քատար սէրվէթէ մալիքէ տիւլ պիր Ամէրիզալը գատուն թսրաթընտան շայանը հայրէթ պիր սուրէթտէ լթէֆրիշ իտիլմիշ ախի. քէնտիսի իսէ տէրունինտէ իւշ պոտան զիեւտտէ իգամէթ փթմէմիշ տիր :

— Նիլին էօյլէ պիր օթէլի թէրք իթմիշ տիր :

— Ղաեթթ զէնկին սիգրէրուլու իլէ էվէնտիկինտէն, վէ զէվճի մէզպուրէեի թէրուլու կէօթիւրմէքտէ օլտուղունտան, լթապիլի խանէի մէզքիլէրու լթէրք իթմէսի իճապ իթմիշ տիր :

— Տիմէք շիմտի օթէլ պօշ աուր :

— Էվլէթ :

— Կէզէպիլի լմիեիմ :

— Հայ հայ, տնալթարար տա եէտիմտէ տիր :

— Օ հալտէ պիր ան էվլէ կիտիպ կէզէլիմ :

Օն տագըզա սօնրա, մէրգուլար արապա իլէ մէզքիւր օթէլէ մուվաարլէթ իթտիլէր :

— Սէլէտիլէն, իշպիւ օթէլին հէր լթարաֆընը տօլալու հէր վէճէլէ պէեէնտիկինտէն,

— Պու օթէլ իշիմէ կէլիր, սաթըն ալըրըմ. իմոի մու-
գավէլաթ մուհարրիրինին նէզտինէ կիտէլիմ, տէտի.

Պէօյլէճէ մէրգըմլար մուգավէլաթ մուհարրիրինին նէզ-
տինէ կիթտիլէր:

Օթէլին միւթէսարրըֆէսի պուլընան Ամէրիգալը գա-
տըն՝ Բարիստէն մուֆարադաթ իթտիլի էսնիտէ մուգավէ-
լաթ մուհարրիրինին նէզտինէ պիր զըթա վէքեթլէթնամէ
պրագմըլ օլտուղունտան, քէնտի իմգարնա ինթիմաճ գալ-
մամըլ իտի: Պինապէրին մուպաեաա սէնէտինին պիր քան էփ
վէլ եաբըմասը, վէ թայեին օլունան պէտէլին Մ, ետը Վա-
լանտէլ թարաֆընտան նագտէն թէէտիեէսի, վէ պինաեը
սաթըն ալան քիմսէնին իսմինին՝ մուպաեաա սէնէտինին իմզա
իտիլէճէկի էսնիտէ գայտ օլունմասը, վէ իմզա մուամէլէսի
նին Մարգաաէ սօգաղընտա իճրասը գարարլաշտըրըլտը:

Իբի սաաթ զարֆընտա իշպու մուպաեաա մուգավէլէսի
իճրա օլունուպ, Սէլէսթէն պու թէշէպպիւսին մուվաֆֆա
գըյեթլէ խիթամընտան տօլաեը ֆէվգ էլատէ մէմնուն օլ-
մուշ օլտուղու հալտէ, Տավիտ Բիրսընէ, իտարէխանէսինէ
գատար րէֆագաթ իթտի, վէ օրատան մէնուպ օլտուղու
սէրգըլէ կիթմէսինտէ, պիր գաշ կիւնտէն պէրու մէրգըլ
մու կէօրմիւշ օլմաեան ահըպասը, քէյֆի հալինի միւշահէ-
տէ իլէ սէպէպինի սօրտուլար:

Էվվէլ պէ էվվէլ Սէլէսթէն իսթիեարը սիւքիւթ իթմէք
իսթէտի իսէ տէ, զաթէն թապիեաթճա իւլֆէթ վէ իսթի-
լաթա մէյեալ օլտուղունտան, վէ սաատէթինի իֆշա իթմէ-
մէսի զայրը գապիլ իտուկիւնտէն, զաեթ թիւպէր վէ կիւ-
զէլ պիր գըզա ալէագա իթմիշ օլտուղունու, վէ եագընտա,
օ գըզը թէաթըլարըն պաշըճա լօթլարընա կէթիրէճէկին-
տէն, կէօրէնլէրին հայրան օլաճագլարընը, վէ անըն ուղրու-
նա կիւզէլ պիր օթէլ սաթըն ալըպ, աթլար արապալար վէ
սաիրէ թախսիս իտէճէկինի իգրար ու իթլրաֆ իլէտի, վէ
իլավէթէն տախի,

— Կէօրիւրսինիւզ, կէօրիւրսինիւզ, պունտան պաշտա-
շէյ տէմէմ, տէյի պէեան իթտի, վէ ահըպասընտան պիրի,

— Բէք էյի, փագաթ Կապրիբի նէ՝ եաբաճագսըն, տէ-
յի սօրտու :

Մ. տը վալանտէլ՝ թահգիլըի միւպէյիին պիր թավը իլէ,
Կապրիբի թէրք իթտիմ : . . զաթէն քէնտիսինտէն սը-
գըլըեօրտում : . . պիր աղտան մէզպուրէյէ պիր գաչ սաթըր-
տան Կապրիբի պիր թէզըրէ եազըպ իշի անլսթաճաղըմ,
տէտի :

— Ձէճալը Կապրի : . .

— Թէզըրէեէ պիր չէք տէ լէֆֆ իտէճէեիմ :
Օ զիւնիւն ազչամիւր, Կապրի միւթատ օլտուղու վէճհէ
միւքէմէլ պիր թուալէթլէ վէ գըյմէթտար միւճէվհէրաթը
համիլ օլտարաք Օրէրտ թէաթրօսունուն պիր լօթունտա պու-
լունուպ, չօգլար տիւրպիւնլէրինի քէնտիսինտէ տօղրու չէվիր-
միշ օլտուղլարը պիր սըրատա, մարքի տը Սէլէսթէնին ա-
հըպպաքնտան օլուպ, սերգլըտէ մէզպուրէ հագգընտա պա-
թը միւթալէնթտա պուլունտուղունու իշիթմիշ օլտուղումուզ
չալսս, մէզըիւր չօթա կիրտի, վէ Կապրի՝ մէիգումու կէօ-
րիւպ էլինի ուղաթարաք :

— Ագչամընը խայր օլտուն, էսկի տօսթ, սիզ ահըպը
պանըզը ունաթ մաեօրսունուզ : . . օթուրուն տա Բարիստէ օ-
լանը կէչէնի նազլ իտին : Պէն ատէթա պիր մահպուս կիպի
եաչատըղմտան, նէֆսի բաթիթաթտան հիշ խապէրտար տէ-
յիլիմ, տէյի պէեան իթտի :

Մէրգում վէ մէրգումէ միեանընտա չէնտ միւտտէթ
չունտան պիւնտան մուհավէրէ օլունտուղտան սօնրա, Կապրի
պիրտէն պիրէ մուգավէլէնին թարղընը թէպտիլ իտէրէք :

— Աէլէսթէնիլէ նէ՝ եաբըեօրսունուզ : Քէնտիսինի չօգ-
տան պէրի մի կէօրմէտինիզ, տէյի սօրտու :

— Պիր ազ էվվէլ սերգլըտէ իտի, պիրիլքտէ օթու-
րուպ թաամ իթտիք :

— Նիչիւն քէնտիսինի պուրաեա կէթիրմէտինիզ :

— Չիւնքի սիղէ մէքթուպ եազաճաք իտի :

Կապրի. — (Ճէվգէլատէ թէհայեիւրլէ.) Պանա մէք-
թուպ մու եազաճաք իտի :

— Էվվէթ, պիր թեղբորէ եազըպ պու ազչամ կէօնտէ-
րէճէք իտի:

— Պէնիմէ կէօրիւմէսինտէ կիւնիւք օլմատըզը հալտէ,
մէքթուպ եաղմասընտա նէ՝ մանէա վար տըր:

— Չիրա էօյլէ սըրալար կէիւր քիչ ինսֆն՝ լիպոնէն սէյլէ-
մէքտէն իսէ, թահրիրէն իֆատէի հալ իթմէկի թէրճիհ իտէր:

— Լաքին պանա սէօյլէմէք իչին պու տէրէճէ կիւնիւք
չէքտիկի չէ, նէ՝ օլապիվիր:

— Նէ օլտուլունու աչըգտան աչըզա սէօյլէեի՞մ փ...
Սէլէսթէն սիգի թէրք իտիեօր:

Կապրի, պիրտէն պիրէ իզզէթի նէֆսինի վէ մէնֆաթը-
նը տիւշիւմէքլէ, լէհճէսի սօլտու, ֆաղաթ քէնտիսինի թօք-
լաեարագ, վէ խահնախահ թէպէսսիւմէ չալըչարագ:

— Իֆատէնիզէ ինանաեը՞մ մը, տէտի:

— Ինանմաեա սիգի մէճպուր իտէն հիչ պիր սէպէպ եօզ-
տուր, լաքին պէնիմ սէօյլէտիկիմ տէ հազըզէթ տիր:

— Հալ պու քի բէք տէ ինանըլաճագ հազըզէթ տէյիլ
տիր, զիրա Սէլէսթէն՝ հազըզմտա զիեատէսիլէ մուհապպէթ
կէօթէրիեօրտու. հաթթա սէքիզ կիւն Էվվէլ շու կէրտան
լըզը քէնտիպի պանա իհտա իթտի, վէ թէէմին իտէրիմ քիչ
պէն տէ քէնտինին չիքեաեթինէ ապա մահէլլ վէրմէտիմ
իմտի պէօյլէ պաղթէթէն պէնիմլէ գաթը միւնասէպաթ իթ-
մէսինին սէպէպի նէ՝ տիր:

— Շուրասընը տա պէեան իտէրիմ քի, կէօնտէրէճէկի
մէքթուպտա պիր տէ չէք պուլունհաճագ տըր:

— Վազը օլան սիւալիմին ճէվապը պու տէյիլ տիր:
Պէն սիզէ, Սէլէսթէնին պէնիմլէ գաթը միւնասէպաթընն
սէպէպինի սօրուեօրում:

— Սէպէպի բէք սատէ տիր:

— Նէ՝ տիր:

— Սէլէսթէն աչըգ օլմուշ տուր:

Կապրինին կէօրէրի պիրտէն պիրէ ռալըեարագ:

— Աչըգ մը... օ ահմագ մը. ֆաղաթ քիմէ՝ աչըգ
օլմուշ տուր, աէտի:

— Մէճհօւլէ պիր գըզա . . . տահա հէնուզ պուլմուշ օջ-
տուլտօ , վէ եագընտա ալէմէ թանըտաճաղը պիէմաալ պիր
մախլուգա . . . պուշ գըզ իշին օթէլ , աթլար , արապալար սա-
թըն տա ալմըշ . . .

— Լաքին պու հիքեաեէնիզ մասալա պէնզէնօր :

— Մասալ , ֆագաթ հագըզի մասալ տըր , Սօրտընուզ ,
պէն տէ ճէվասլ վէրտիմ : Պիլմէք իսթէեօրտունուզ , շիմտի
պիլիդինիզ . . . պունտան պաշգա , վուզուաթտան սիզի էվ-
վէլճէ խապէրտար իթմէքլիկիմ տէ պիր խըզմէթ տիր , Շէօյ-
լէքի պու ագշամ խանէնիզէ ալտէթլէ , թէզքիրէնի վէ չէքի
պուլուրմանըզ , պիրտէն պիրէ շաշըրմազսընըզ , իմտի , ումա-
րըմ քի , պու խապէրի վէրտիկիմաէն տօլաեը կիւճէնմէտի-
նիզ :

— Պիլաքիս մէմնուն օլտում , վէ թէչէքքիւր իտէրիմ :

— Էօյլէ իսէ , թէքրար կէօրիւշիւրիւզ , ազլզէմ , շիմտի-
շիք միւլպատէնիզլէ կիտէեիմ :

— Էվվէթ , Էվվէթ , եագընտա թէքրար կէօրիւշիւրիւզ :
Մուխպիրի մէրգուլմուն օրատան ազիմէթինտէն եարըմ
սաաթ մօնրա կապրի տախի Օբէրա թէաթրօսունու թէրքլէ ,
արապասընա ըաքիպէն , խանէսինէ ալտէթ իթտի :

Այնի վագըթտա պէսլէմէսի մէզպուրէնին նէզտինէ
տուխուլ իլէ ,

— Մատամ , պիր ազ էվվէլ սիզէ պիր մէքթուպ կէ-
թիրիլտի , տէտի :

Կապրի՝ ատրէսինէ պիր պագըշտա քիմին եագըսը օլտու-
ղունու թանըաը , վէ էլլէրի տիթրէեէրէք մահֆազաեը եըր-
թըպ , տէրունինտէ , պիր գաշ սաթըրտան իպարէթ վէ գա-
թը միւնասէպաթը հալի պիր թէզքիրէ իլէ պիր տէ չէք
քեաղըտը պուլունտուղունու կէօրտիւ :

Թէզքիրէնին մէալի գաթի վէ չէքին միգտարը իսէ ճէ-
սիմճէ իտի :

Կապրի՝ էլպիսէսինի սօյունտուգտան սօնրա պէսլէմէսինի
եաթմաղա կէօնտէրտի , ֆագաթ քէնտիսի եաթաղընա եա-
թաճագ եէրտէ , պաշընը իքի էլլէրի տէրունինէ ալարագ ,

պիր խայլի միւտտէթ տիւշիւնտիւ , վէ պու միւլահազաթը-
նըն նէթիճէսի օլտրադ , Սէլէսթէնի գարաըը վազըընտան
կէրի չէվիրմէք , վէ եինէ քէնտիսինէ պէնտ իթմէք՝ հէմ
պէյհուտէ , հէմ տախի քէնտիսի իշին մուճիպի մահճուպիք
եէթ օլտուղընա գանաաթ հապըլ իթտի : Վագաա Սէլէս-
թէն իլէ եալընըզ պիր սէնէտէն պէրու իւլֆէթ հապըլ իթ ,
միշ օլտուղու հալտէ , պու միւտտէթ զարֆընտա մէրգու-
թան պիր միլեճն ֆրանգ գատար պիր քէրվէթ իսթիհալինէ
մուվաֆֆադ օլմուշ օլմասըյլա , շիմտի էջլէ պիր մէնպար
սէրվէթի էլպէն չըգարմասը կիւճ պիր մատտէ խտի իսէ տէ ,
Սէլէսթէն՝ հարէքթի վաղըասընտա սէրպէսթ օլուպ , հաթ-
թա գաթըր միւնասէպաթըյլա պէրապէր , եինէ ուլուվը ճէ-
նապ իլէ մուամէլէ իթմէքտէ պուշունմուշ օլտուղունպիք ,
մէրգուճ ալէ հինաէ պիր չէմ եաքմադ գապիլ տէյլէ իտի :
Հալ պու քի կապրի , Սէլէսթէնի քէնտիսինտէն ղապա իտէ-
կէլէն գատընտան տօլաեը ֆէյգէլատէ ատավէթ վէ խու-
սումէթ հիսս իտէկէլմէքտէ օլտուղունտան , քէնտի քէնտիսինէ ,
— Պզը գարրտան ինթիգամըմը ալաճազըմ , Պու կիւնքի
կիւն պանա իթտիկի ֆէնալըղըն , պիր կիւն պէն քէնալինէ
եիւզ միսլինի իտէճէեթիմ , տէտի :

Սէլէսթէն , հէր նէ գատար բէք կէճ եաթմըշ խտի իսէ
տէ , պու ճիւմլէ իլէ եինէ էրքէնճէ ուեանըպ , արապաոընը
հազըր իթտիքտէն սօնրալ տիշարը չըգտը : Սպգսէտի իսէ ,
արապաճըլաըը վէ հայվանաթ թաճիրէրինի տօլաչըպ , սա-
թըն ալաըղը խանէնին արապալըզլարընա արապա վէ ախըր-
լարընա աթ թէտարիք իթմէքտէն իպարէթ իտի : Օթէլին
խըղմէթ քեարլարընա կէլինճէ , ծավիտ Բիրսըն պուշպաըը քէն-
տիսի թէտարիք իթմէկի տէրիւհաէ էլլէմիշ իտի :

« Եւ Յաւթ իբրեւ Մ. տը վալանտէլ, մուգավէլաթ մուհարրիրինն նէղախնէ կիթտի քի, սքնզլիւ Ելմալարը հասէ պիլէ օլ էսնատէ Բիրսըն տախի օրատա պուլունուեօրտու :

Մուպաեաա սէնէտէ հազըր օլուպ, եալընը մալին միւթէսարըրֆընըն իսմիլէ իմզասը նօգսան օլտուղունտան, Սէլէսթէն՝ մոգաւէլաթ մուհարրիրինն պաշ քեաթիպինի քէնտի արապաօընա ալարադ, Մարգատէ սօգաղընտա մուգիմէ Մատլէն Կալիէնին իգամէթ կեպհընա կիթմէք իւզըն, իճապ իտէն թալիմաթը տրապանընա իթա իլլէտի :

Մատլէն՝ ախապէր վէրտիկինիզ զէման պու էլի թէրք իտէնէնիմ ք տէյի մարքի տը վալանտէլէ վէրմիշ օլտուղուն Ենվապտան պէրու հալը էնտիշէ վէ իզթիքապտա պուլունունուեօրտու :

Մէզպուրէ, ախզը ինթիգամ արզուի շէտիտի իլէ եալընը պէնտի ֆիքրի մախսունընա լժապիյեթ իտէրէք, զահիրէն սէնի պիր նամուսուղուգ լէքէսինի գապուլէ ընէր ըիզա կէօսթէրմիշ իտի : Շէօյլէքի Սէլէսթէնի լժաադիպ իթտի կինի կէօրէնլէրտէն, վէ օ տէլիգանընըն սէրզէթի ճէսիմէսի. նի պիլէնլէրտէն քիմ պու կէնճ քատընըն մէրգում տէլի գանլըեա թէսթիմ օլմամըշ, եախօտ սաթըլմամըշ օլտուղունու զանն իտէնէք իտի :

Տիմէք օլուր քի մէզպուրէ իքինճի տէֆա նամուսուղուգ լուգ կիրտապընա տիւշմէքտէ օլուպ, կէրշի պու լէքէ հազգա սըզ իտի իտէ տէ, նիհաեթ հէր հալտէ նամուսուղուգ, հէր հալտէ պիր լէքէ սաեըլըր իտի :

Մատլէնին ֆիքրինի զինատէսիլլէ վէ շայեանը թէէսսիւֆ պիր սուլէթ տէ իշգալ փտէն պաշլընա մատտէ, Ժիւլիէն-Գըլտուրն քէնտի հազգընտա նէ տիւշիւնէճէկի թէֆէքքիւրիւ օլուպ քաշիւնքի օ տէլիգանըլ, հիշ պիր կէօնա ֆիքրի մախսուն սու զըմաեապա գամահա պէրաի համիլէթմ հապսիւսանէտէն չըգ տըղը վէ սըրքնաճազա եէրի պիլընումադըղը զէման քէնտիսինէ պիր միւճա լժապսիւ լիմիշ, վէ պիզգաթ զէնկին օլմամասըյթ օլա պէրապէր, նամուսուղուգ նաֆադաօընը լժապիք իտէն յիւ պիլմաի իշիք իգթիզա իտէն մէպլաղը Եվլէնէ գարդէն վէր :

միշտ իտի՛ւ Մատենին , աճլըգտան սօգաղտա տխրիւ պէտքով .
մէջիւն օտէ իր զանազան զանազան իտի , Անքն ազգայնէն զէ
պիրատէրանէ իսթար վէ նախահաթլարը եւան ֆիքրինտէ օ
լուպ , մէրգումուն , « Պիր թագըմ աղչագճա վաւթթաւնի ի-
լէ ախըր ինթիգամա մզւլպֆիագ օլմագ տուն իսէ , օ ինթիգ
գամ հաւվէսինտէն ֆէրաղաթ իթմէք , պին գաթ էվլէա տիրոյ
տէտիկինի խաթըրլամագտա , հալ պու քի պու իսթարըարըն
ծիւմէսինի ունութմուշ կիպի կէօրէնվէրտէ իտի :

Մատենի Սէլէսթէնի աչըգ մագամընտա գապիւլէ իսթի
րիգա կէօթթէրիեօրտու : Պու իսէ , անը սէվտիկինտէն Պաշի
օլմաեըպ , զէնկին օլմասը իչին իտի , հալ պու քի պու մօռաւ
մէլէսի՛ իքի տիւրլիւ լէքէ , իքի տիւրլիւ նամուսսուզլուգ ի
տի : Պիշարէ գատընճըղազ , պու սուրէթլէ իքի միւշթիւ արաւ
սընտա գալըպ ,

— Ժիւլիէն-Գլօտ հագգըմտա նէ՛ կէօնա միւլահաղատա
պուլանահագ տըր , տէյի քէնտի քէնտիսէ վէ թէրար պէ
թէրար սիւալ իթմէքտէ իտի :

Հարէքթթ վէ ազիմէթինի էվվէլէն խապէր վէրմէքսիլինի
միւլտէթի մէտիտէտէն պէրու մէրգումուն քէնտի էմրինէ ի
հալէ իթմիշ օլտուղու խանէեի թէրը իտէմէղ իտի , ֆագաթ
պու գարարընը օնա նա՛սըլ խապէր վէրէպիլի , հարէքթթինի
նէ՛ բուրէթլէ իյլահ իտէպիլի , վէ պու մուամէլէսինին աղըր-
լըղընը թախֆիք իտիճի ահվալ վէ էսպապ մէվնուտ օլտու
ղու խուսուսընտա մէրգումուն նա՛սըլ իյլահ իյլէեէպիլի ի
տի :

Քէնտիսիլէ լագըրաը իթմէկէ ճէսարէթի օլմաեըպ , մէք-
թուպ եաղմագ իսթէսէ , եաղահագ թապիր վէ քէլիմէ պու
լամամագտա իտի , Շէօյլէ քի պիր գաչ տէֆա պիր թէղթի
եաղմաղա գալըրըտը իսէ տէ , մօւլաֆֆագ օլմամաըղընտան
պէլթի ուեումագլա մանէվի սիւքինէթի պուլուր ալմիտիլէ
եաթաղա եաթար , ֆագաթ իւմիտի պօշա կիթտի , չիւրպ
եօրկունլուղունտան նաշի հէնուզ կէօզ գարազարը գարա-
նըր գարանմազ , ույլօշաունուն իչինտէ տաիմա այնիսուրէթ
տէ խաթըրնա կէլմէքտէ օլան , եանի « Ժիւլիէն-Գլօտ հագ

գըմտա նէ՝ տիւշիւնէճէք տիր » միւլահաղասըյլա ուեանմագ-
տա իտի :

Խիւլասա , սաաթլար բէք ահէսթէ կէշմէքլէ պէրապէր
սապահ օլտու , վէ էօյլէնտէն աղ էվլէլ գարուճու գատըն
մէղպուրէնէ թաամ կէօթիւրմէք պէհանէսի , լաքին հաջ
գըգէթտէ կէօրիւշմէք արզուսիյլէ կէնճ գատընըն օտասընա
շըգտը :

Իշպու գարուճու գարը էհլի մէրադ օլմասըյլա , քէնտի
նէղարէթինէ իհալէ իտիլմիշ օլան խանէ տէրուհինտէ վու-
գուա կէլէն հալը զարապէթիշթիմալի էթրափըյլա անլամագ
արզուսինտէ իտի , իմտի , պէօեիւք պիւ գուրնազլըդ իտիեօլ
զանն իտէրէք , միւթէատտիտ թիւալէր արղ իթտի , լաքին
Մատէն տանիմա միւպհէմ ճէվապլար իթա իտէրէք , սըրընը
ֆաշ իթմէտիկինտէն , գարուճու գարը :

— Գըղըմ , պէն սիզի սէվէրիմ , վէ պաւ մուհապպէթիմ
իճապընճա շուճու սիւալա իճթիսար իտէրիմ քի , տաիմա պէ-
նիմէ պիրլիքտէ մահպուս կիպի էօմիւր կէշիրմէքտէ նէ ֆաի-
տէ վար տրր : Օ զէնկին վէ ալիճէնապ տէլիգանլը՝ նափուս-
լու պիր քիմսէ օլուպ , սիզի ալտաթմագ իսթէմէտիկի , մէյ-
տանտա տրր : Տօղրուսու անըն սիպէ աշըդ օլմասը վէ սուրէզ
թի հազըգիեհտէ սիզի սէվմէսի՝ պէսեիւք պիր պախթիեար-
լըդ տըր : Պիր կիւն սիզին իլէ էվլէնէճէկինէ տէ շիւպհէմ
եօգ տուր , վէ օ հալտէ արապալար իլէ կէզէճէքսինիզ : Աղի-
ղէմ , պու պապտէ պէնիմէ հէմէֆըեար տէյիլմիսինիզ , տէ-
տի :

— Մատամ , միւպթագպէլտէ նէ օլաճազըմըզ մալլւմ
միւ տիւր :

— Գըղըմ , պու սէօզլէր միւէլլիֆլէրէ մաւսուս սէօզլէր
տիր : էվլէլ էմիրտէ հալը հազըրը տիւշիւնէլիմ : Հալը հազըր
բարլադ տըր : Պուճտան գաթինազար , սիզ պախթիլար պիր
գըզսընըզ , էկէր պու տէֆա գարշընըզա իշպու տէլիգանլը
շըգմըշ օլմասա իտի , միւսթէճիրիմ պուլուլլան միւսիւ թիւ-
լիէն-Գլօտ իլէ էվլէնէպիլիւր իտինիզ :

Մատէն , պու իսմի իշիթտիկինտէ սարսըտը , վէ գա-

բուժու գարը իփատաթընա շու եօտա տէվամ իյլէտի :

— Միւսիւ ժիւլիէն-ժլօտ տա կիւզէլ վէ մէրտ պիւր տէ-
լիգանլը տըր , վէ մահիւր պիր րէսսամ վէ նագգաչ օլուպ ,
պիր կիւն օ տա խայլի բարա դաղանաճագ , վէ զէվճէսինի
վէ տօղանագ էվլատլարընը կիւզէլճէ պէսլէհէճէք տիր . ֆա-
գաթ հազըր պուլուճմուչ օլան սէրվէթ տահա ալէա տըր :
իմտի , չիմտիլիք տէլիգանլընըն սիզէ թէսատիւֆ իտիպ կէօ-
նիւլ վէրմէսի պէօսիւք պիր իգպալ տըր : Անըն սարը ալ-
թուհլարը վէ պանգա գայմէլէրի հիսապսըղ օլուպ , անըն իյլէ
էվլէնտիկինտէ , մարքիղ օլանագսընըղ : Սիղին իլէ էվլէնէճէ-
կի մուհագգաղ տըր : Օ վագըթ մատամ մարքիղ օլմանըղլա ,
տիրիշ մաքինանըղը պիր տալսի տիւ չիւնմէհէճէքսինիղ :

Գաբուճու գարը , սօնսուղ սուրէթտէ իփպտէսինէ տէ-
վամ իտիեօրտու իսէ տէ , Մատլէն մէրգուսէհի տինլէմէհիպ
ագլ ու ֆիքրի ժիւլիէն Դլօտա հասր օլունմուչ իտի :

Նահեաճ պիրինճի տաիրէնին գաբուսու չալընտըղընտան ,
գաբուճու գատըն :

— Գաբուճու աչա՛հըմ մը , տէյի սիւալ իթտի , վէ
Մատլէն՝ ճիւլպհէ եօղ , աչըն՝ տէյի մուգապէլէ իթտիկին-
տէն , մէղքիւր գաբու աչըլտը , վէ Սէլէսթէն տը Վալանտէլ
րէֆագաթընտա Պալիտ Բիրսըն իլէ մուգավէլաթ մուհարիրի-
նին պաշ քեաթիպի օլարագ իչէրի կիրտիլէր :

Սէլէթէն . - (Գաբուճու գարընա խիթապէն .) Մատմա-
ղէլ Մատլէն պուրատամը տըր :

Գաբուճու . - էվվէթ միւսիւ մարքի պուրատա տըր : (Պա-
տէհու եիւքսէք սէտա իլէ .) Մատմաղէլ Մատլէն , սիզէ միւ-
սաֆիրլէր կէլտի :

Կէնճ գաթըն մէղքիւր իւչ չալտը կէօրտի կիւնտէ սի-
մաթը զըղարտը :

Մ . տը Վալանտէլ՝ գաբուճու գարընա պիր իչարէթ իթ-
տիկինտէն , մէղպիւրէ օրատան մուֆարագաթ իթտի , վէ
պատէհու մարքի՝ Մատլէնէ եագլաշարագ ,

— Աղիզէմ , էվվէլճէ րո՞ւտաթընըղը իոթիհսալ իթմէ-
հէրէք , պու էֆէնտիլէր իլէ պուրտեա կէլիլմտէն տօլսեր

աֆվընը զըրէճա իտէրիւր, լաքին պուրանա կէլիշիմը սիզին մէնֆաաթընը իշին տիր: Մատտէ պիր մուպաեաանա տա-
յիր տիր, տէտի:

Կէնճ գատըն. — (Իֆատէի վագըաեր անլաեամանը պ հայրէթ կէսթերերէք.) Մուպաեաա մը:

— Էվվէթ, Էհէմմիեթթիզ, եանի քիւշիւք պիր մուպա-
եաա իշին տիր. . . (Բէֆիգլէրինի կէսթերերէք շէօյլէ իլա-
վէ իթտի.) Մ. Տալիտ Բիրսըն՝ մալ սահիպինին վէքիլի տիր,
վէ պու Էֆէնտի աէ մուգավէլաթ մուհարրիինին պաշ քեա-
թիպի տիր:

Սէլէսթէնին րէֆիգլէրի Մատլէնի սէլամլատըլար: Բիր-
սըն՝ հիւանի ճէմալի թագտիր իտէնլէրտէն օլմասըյլա:

— Նէ՛ գատար կիւզէլ, րէք չօգ ագըլլարա ճիննէթ քէսպ
իթտիրէպիլի, տէյի միւլահազա իթմէքտէ իտի:

Սէլէսթէն. — Աղիզէմ, շու մասանըն իւզէրինէ լութֆէն
պիր միւրէքքէպ հօգգասը վէ պիր գալէմ վազ իտէրմիսի-
նիզ:

Մատլէն, մէրագը կիթտիքճէ արթարագ իսթէնիլէն շէյ-
լէրի կէթիրտի:

Մուգավէլաթ մուհարրիինին պաշ քեաթիպի մասանըն
գարշըսինտա օթուրուպ, սիեահ գաբլը չիղտանը տէրուինտէն
րէսմի քեազըտըլարը հալի պիւեիւճէք իքի տէֆթէր չըգարտը,
վէ պատէհու Մատլէնէ խիթապ իտէրէք:

— Մա'տմաղէլ, ֆամիլեանըզըն իսմինի վէ մահլէզինի
պիլտիրիմիսինիզ, տէտի:

Մատլէն ճէվապ վէրէճէք եէրտէ, Սէլէսթէնէ աթֆը
նազար իթտի, վէ պագըչընըն մանէասը՝ «նիշին պէնտէն
պու շէյլէրի սիւալ իտիեօրլար» իֆատէսինտէն իպէրէթ իտի:

Սէլէսթէն. — (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Պու մալիւմաթը
հէր հալտէ վէրմէլիսինիզ, աղիզէմ, տէյի մուգապէլէտէ պու-
լունտու:

Մատլէն. — Իսմիմ վէ մահլէզիմ՝ Մատլէն-Մարի-Կալիէ
տիր:

Մուգավէլաթ մուհարրիինի պաշ քեաթիպի՝ Մատլէն միւշ:

թերի վէ Սէլէսթէն իլէ Տավիտ Բիրսըն տախի շահիտ մագա-
մընտա իմզա իտէճէք օլտուզլարը սէնէտ քեաղըտլարընըն
պօշ եէրլէրինի իքմալ իթտի, վէ պու մուամէլէ պիթինճէ:

— Մա'տմազէլ, շու իքի մահէլլէ իմզանքը վազ իտին,
տէտի, վէ գալէմին ուճույլա իքի եէր իրաեէ իթտիկինտէն
Մատլէն,

— Փագաթ իմզամը նիշին իսթէեօրտունուզ, տէյի սօր-
տու:

Սէլէսթէն. — Հէր հալտէ լազըմ օլտուղու իշին իսթէ-
եօրուզ, տէյի թէքրար իթտի:

Մատլէն իքի քէրէ իմզա իթտիկի կիպի, շահիալէր տէ
իմզա իթտիլէր:

Օլ վագըթ Սէլէսթէն մուպաեաա գօնթրաթընըն իքի
սուրէթինտէն պիրինի ալըպ, մուգարրէր օլան պէտէլի, վէ
կէօրիւլտիկիւ անտէ թէէտիեէ օլունմագ շարթընը հալի օ-
լարագ, Գրէտի Լիօնէ պանգասը իւզէրինէ եազըլմըշ պիր չէ-
քի մուգավէլաթ մուհարրիրինին պաշ քեաթիպինէ իթա իթ-
տի:

Մէգքիւր պաշ քեաթիպ իլէ Տավիտ Բիրսըն, պիրի քէն-
տի մէնֆաաթը, տիկէրի տէ իտարէխանէսի մէնֆաաթը ի-
շին, մուվաֆֆագըյեէթի վագըաւտան տօլաեը մէմնուն օլա-
րագ, մարքիեի վէ Մատլէնի սէլամլատըգտան սօնրա, պիր-
լիքտէ հարէքէթ իթտիլէր:

Կէնճ գատըն Մ. տը վալանտէլ իլէ եալընըզ գալտը-
զընտա,

— Վագաա նէ եաբտըղըմը պիլմէեօրտում, ֆագաթ
սիզէ էմնիյեէթիմ օլտուղունտան, իսթէտիկինիզի իճրա իթ-
տիմ... չիմտի իսէ վուգուի հալի անլամագ մէրագընտաեըմ,
տէտի:

— Նէյի անլամագ, ազիզէմ:

— Թարաֆըմտան իմզա իտիլէն քեաղըտլարըն նէ օլտու-
ղունու: Զիքը իթտիկինիզ ալըմ սաթըմ վագըասը նէ տիր:

— Տէրքեար պիր շէյ տիր: Պուրատա իգասէթ իտէմէ-
եէճէկինիզի քէնտինիզ սէյլէեօրտունուզ, տէյիլ մի:

— Շիւպհայնսիզ, լաքին պու սէօզիւն պու իշէ նէ թէալ-
լիւգիւ վար տըր :

— Տօղրուտան տօղրուեա թէալլիւգիւ վար տըր . եանի
պուրատա գարնագ դապիլ օլամաեաճաղընտան , տիկէր պիր
մահէլէ կիթմէք լազըմ իտի : Իմտի Բասիտէ պիր քիւչիւք
էվ սաթըն ալտընըզ : Բասիտի սէվմէլիսինիզ . օրասը կիւզէլ
վէ աղաճլար վէ չիշէքլէր իլէ էթրաֆը տօնատըլմըշ պիր մա-
հէլէ տիր :

— Լաքին պէն սիզտէն պէօլլէ պիր շէ, իսթէմէմիշ ի-
տիմ . . . սիզ պանա զաեէթ սստէ պիր իգամէթկեան թէ-
տարիք իտէճէկինիզի պէեան իթմիշ իտինիզ :

— Էվվէթ , պէն տէ պու տէտիկիմի իճրա իթտիմ . . .
կէօրէճէքսինիզ քի թէտարիք իթտիկիմ քիւչիւճիւք խանէ
բէք սատէ տիր . . . Քիրա իլէ պիր էվ թուլթմագտան իսէ ,
սաթըն ալմագ տահա էվլէա օլտուղունու , եանի վագըթ
վագըթ , ալլըգ վէրմէք կիպի պիր քիւլֆէթտէն պու սու-
րէթլէ գուլթուլմուշ օլաճաղընըզ միւլահաղա իթտիմ , Սա-
թըն ալտըզըմ խանէ՝ թէմամիլլէ թէֆրիշ իտիլմիշ տիր , վէ
խըզմէթինիզի կէօրմէք իւզրէ տէրունինտէ խըզմէթճիլէր տէ
վար տըր : Սաաթ եէտի պուչուգտա , իճապ իտէն թաամը
սիզին իչին հազըրլամալարընը էմր իթտիմ :

— Թաամըմ մը . . . տիմէք պու կիւնտէն օրատու եէր .
լէշէճէեիմ :

— Հոյ հայ , զիրա նէ գատար չաբուգ օլուրսա օլ գա-
տար էյի օլուր : Տէրհալ եարըլապիլէճէք պիր իչի եարընա
թէէլիւր իթմէքտէ նէ ֆայտէ վար տըր : - Թաամընըզա
պէնի տէ տավէթ իտիեօրմուսունուզ :

— Օլ պապտէ չիւպհէ իթմէեին . . . պունտան գաթի-
նազար պանա հիպա իթտիկինիզ իշպու խանէ , քէնտի խա-
նէնիզ աստ օլունմաեաճաղ մը տըր :

— Միւսահատէնիզի իսթիհսալ իթմէտիքճէ , օ էվէ ա-
եագ պաամագ ֆիքրինտէ տէյիլիմ :

— Տօսթում , սիզ նէ գատար էյի զաթսընըզ :

— Էյի տէյիլիմ , սատըզըմ . պու իսէ թապիեաթըմ :

իգթիզասընտան տըր : - Կէլտիկիմտէ ինթիգամընըզ հագգըն . տա պահա իտէրիզ :

Մատլէն , պիրտէն պիրէ տիթրէեէրէք ,

— Ինթիգամըմ մը . . . եագընտա ինթիգամըմը ալաճաղըզ , տէյիլ մի , տէտի :

— Պու խուսուս իչին հիչ պիր շէյ էսիրկէմէեէճէեհիմ : Միւլահազա իտին քի ինթիգամընըզ ալընտըղը հալտէ , պէլքի պէնի սէվէճէկինիդի վատ իթմիշսինիզ տիր : Հիչ պիր շէյտէն գօրգմաեըն . սիզէ ֆազլա պիր քէլիմէ իլավէ իթմէեէճէեհիմ : - Էվինիզէ սաաթ գաշտա նագլ իթմէք իսթէրսինիզ :

61

Մատլէն պիր գաշ սանիյեէ միւլահազատան սօնրա ,

— Սաաթ եէտի պուշուգտա , չիւնքի սաաթ եէտի պուշուգտա սիզ պէնիմէ պէրպէր թաամ իտէճէքպինիզ , տէյի պէեան իլէտի :

— Իէք ալէա . օ հալտէ սաաթ եէտիտէն իթիպարէն գարունուգտա պիր արապա տուրուպ սիզի պէքլէեէճէք տիր :

— Տիմէք տօսթում , պու ազչամ կէօրիւչէճէեհիզ , Շիմ տի , միւսաատէնիզլէ եալընըզ գալմագ իսթէրիմ , գիրա վագը օլան հէր խուսուս հագգընտա տիւչիւնմէեէ ինթիեաճըմ վար տըր :

Սէլէսթէն , իսթարը մէզքիւրէ մուվաֆֆազաթլա , կէնճ գատընըն էլինի պուս իթտիքտէն սօնրա օրատան մուֆարա . գաթ իթտի :

Գարու գաբանտըղտան սօնրա , Մատլէն քէնտի քէնտի . եէ շու սէօզլէրի իրատ իլլէտի :

— Տէմէք հէր շէյ պիթտի . պու սէֆիլ խանէեհի պիր ազտան թէքք իտէճէեհիմ : Իշպու իքի քիւչիւք օտաատան քէնտի մալիմ պուլունհաճագ օլան պիր խանէեհի կիտէճէեհիմ քի :

Սէլէսթէն հէր նէ սէօյլէրսէ սէօյլէսին, ասլա սատէ օլամադ, չիւնքի մաւէթիմտէ խըզմէթ ճիլէր պուլունաճագ տըր: Լաքին պուրատա ֆագիր վէ միւհթաճ օլմամլա պէրապէր, հիշ տէյիլ իսէ, հէր քէսին հիւրմէթինի գազանմըշ իտիմ, քրատա իսէ, հէր քէս պէնի զահիրի հալիմտէն մուհաքէմէ իլէ թահգիր իտէճէք տիր:

Պու սըրատա Մատլէն՝ Մարգատէ սօգաղընտաքի գապրիսթանա նազըր օլան բէնչիրէեէ եագլաշարագ, պու բէնչիրէեի աշտը, վէ տիրսէքլէրինի պունուն տէսթէկինէ տաեաթտըգտան սօնրա, կէօղլէրինի մէզքիւր գապրիսթանա աթֆ իթտի, վէ քէսիք պիր սէտա իլէ,

— Պէտպախթ մասուումում, սէնի նէ՛ գատար սէվէճէք իտիմ, Լաքին վագըր օլան պիր ճինաւէթ՝ սէնի կէօրմէքլիկիմէ, սէվմէքլիկիմէ, վէ թէն իլէ վալիտէ օլտուղում կիպի գալպէն տախի վալիտէ օլմագլըղըմա մանի օլտու: Փագաթ իշթէ սանա վատ իտիսօրում քի, օ ճինաւէթին միւճագաթը թէրթիպ օլունաճագ տըր: Բահաթ եաթ, սէվկիլիւ էվլատըմ: Ինթիգամընը ալտըղըմ հալտէ. եէմին իտէրիմ քի սանա գավուշաճաղըմ, տէտի:

Պատէհու մէզպուրէ հէյէճանը աղիմ իչինտէ օլարագ, բէնչիրէեի գարաբըպ, էվվէճէ զիքրի կէշմիշ օլան քիւչիւք մասանըն գարշըսընտա օթուրարագ վէ էլի տիթրէեէրէք աթիտէքի ճիւմլէլէրի եագտը:

« Խայրխահ տօսթում ժիւլիէն Դլօտ,

« Պու մէքթուպ եէտինիզէ թէսլիմ օլունտուղու զէման, պէլքի պու ալէմի թէրք իթմէք իւզըն աղ պիր վագթըմ գալմըշ օլաճագ տըր:

« Պու ալէմտէ եալընըզ սիզ պէնիմ հագգըմտա թէվէճէճիւհ կէօսթէրտինիղ. պինապէրին իթթիսաղ իթմիշ օլտուղում գարարտան տօլաեը եալընըզ սիզտէն աֆվըգ տիլէմէեէ պօրճլուեում:

« Եաշամագ խուսուսընտա ճէսարէթիմ թիւքէնմիշ օլտուղու պիր սըրատա, սիզ, պէնիմ եէկեանէ տօսթում, զարուրէթ վէ սէֆալէթլէ էօլմէքտէն պէնի մէն իթմէք իւզըն,

էլինիզտէն հէր նէ կէլտի իսէ եաբտընըդ, Սաեէնիզտէ պիր
իգամէթկեանըմ վար իտի, սաեէնիզտէ պիր աղ ազչէ գա-
ղանապիլիեորտում:

« Պէն պիր ալաղըմ, տէյիլ մի, Փագաթնէ՝ եաբաեըմ,
եօրուլուեորում, մէյեուզ օլուեորում, սօնսուզ չալըշմաեա
վէ իւմիտսիզ պիր էօմրէ՝ էօլում իսթիրահաթընը թէրճիհ
իտիեօրըմ:

« Պանա ափվ իտին, վէ պէնի թահգիր իթմէին, իշթէ
սիզէ իտէճէք սօն լէճամ պու տուր,

« Ալահա ըսմարլատըդ, ժիւլիէն, միւէպպէտէն Ալա-
հա ըսմարլատըդ:

« Միննէթտարընըդ

« ՄԱՏԼԷՆ ԿԱԼԻԷ »

Կէնճ գատըն՝ եազտըղը իշպու մէքթուպու թէքրար օ-
գուեուպ, պիր մահֆաղա տէրուինէ վազ իթտի, վէ իւզէ-
րինէ տախի, « Միւսիւ ժիւլիէն Դլօտա » քէլիմէլէրինի եաղ-
տը, վէ եազըսընը հէնուզ պիթիրմիշ իքէն, եաւաշճա գա-
բուսու չալընտըղընտան, « Կիրինիզ » տէտի:

Գաբուճու գարը՝ թէպէսսիւմէ վէ էլինտէ գալընճա
պիր մէքթուպ օլարագ իշէրի կիրտիկինտէն, Մատէն,

— Պու նէ՝ տիր, տէյի սիւալ իթտի:

— Սիզէ մախսուս պիր մէքթուպ տուր, տէյի գաբուճու
ճէվապ վէրտի:

— Բիմին թարաֆընտան տըր:

— Բիմին թարաֆընտան օլտուղունու տէրք իտէպիլիր-
սինիզ... Մ. տը վալանտէլ թարաֆընտան տըր: Մն տագը-
գա էվվէլ կիթմիշ իքէն, պիրտէն պիրէ եըլտըրըմ կիպի սիւ-
րաթլէ օտամա կիրիպ վէ էլինտէ թութմուշ օլտուղու շո-
մահֆաղաեր պանա վէրիպ, տէրքեար օլան նէզաքէթիլէ,
« Աղիզէմ մատամ, շու մէքթուպու պիր ան էվվէլ մատմա-
զէլ Մատէն Կալիէնէ կէօթիւրիւպ վէրի՝ միսինիզ... պիր
աղ էվվէլ պիզղաթ քէնտիսինէ թէսլիւմ իթմէկէ ունութ-
տում » տէտի:

« Պէն տէ « Բէք էյի միւսիւ մարքի, շիմտի կէօթիւրիւպ քէնտիսինէ թէսլիմ իտէրիմ » տէյի մուգապէլէ էյլէտիմ: »

« Պունուն իւզէրինէ մահֆազաեր մասանըն իւսթիւնէ պըրագըպ սափուշուպ կիթտի: Տօղրուսու պու տէլիգանլը հիւ օթուրմագ տուրմագ պիլմէյօր. տաիմա հարէքէթտէ տիր, Պանա էմնիյէթ իթտիկի մահֆազաեր ալըն . . . աղըրլըղընա պագըլըրսա, հէր հալտէ իչինտէ գըյմէթտար պիր շէյ պուլ լունմալը տըր: Սչըն տա պագալըմ:

Մատլէն, գաբուճու գարընըն մէրագընտան տօլաեր քէնտի իսթէկինէ ըաղմէն թէպէսսիւմ իտէրէք,

— Հէր հալտէ իչինտէքինի կէօրմէք արղուսինտէմիսինիզ, տէտի:

— Զաննըմտա եանըլըպ եանըլմամըշ օլտուղումու պիլմէք արղուսինտէեիմ:

Մատլէն մահֆազայը երթմագլէ, տէրունինտէն պիր խայլի պանգա գայմէլէրի տիւշտիւ, վէ գաբուճու գարը՝ ըէֆըր սէտա իլէ,

— էօյլէ օլտուղումու հիսս իտիւօրտում. . . պաերն պագալըմ գա՛շ թանէ տիր, տէտի:

Մատլէն. — (Սայտըգտան ոօնրա.) Օն պէշ գայմէ տիր:

Դաբուճու. — Հէմ տէ պինէր ֆրանգըգ. Հագըգէթէն գըղըմ՝ պու տէլիգանլը սիզի սէվիւօր. պունունըա պէրապէր սիզ տէ անըն մուհապպէթինէ լաերգսընըլ. — Պիզիմ էվիմիզ տէ գալմաեաճաղընըզա շիմտի էմին օլուեօրում:

— Ազիզէմ մատամ, Մ. տը վալանտէլ պու էվի թէրք իթմէմի արղու իտիւօր:

— Օ. թապիի տիր, չիւնքի նէ՛ պու մահէլլէ, նէ՛ պու իգամէթկեահ՝ պիր մարքինին վիզիթալարընը գապուլէ լաերգ տէյիլ տիր. — էյ նէ՛ վագըթ կիտէճէքսինիզ:

— Պու ագշամ:

— Պու գատար աճէլէ մի: Հագըղընը տա վար ա՛. սիզին եէրինիզտէ պէն օլսամ, այնի մուամէլէտէ պուլունում րում: Տիքիշ մաքինանըղը տա պէրապէ՛ր մի կէօթիւրէճէքսինիզ:

— Խայր, պոռթադա պուլունան քեաֆֆէյի էշեա պու-
րատա գալմալը տըր :

— Փագաթ տիքիշ մաքինասը միւսթէճիրիմին մալի տէ-
յիլ տիր :

— Մ. Ժիւլիէն Գլօտ իսթէտիկի եօլտա գուլլանսրն : Պու-
րատա պուլունան էշեատան հիշ պիր շէյ տիշարը չըգմաւա-
ճագ տըր :

Մատլէն չ պիր աղ սիւքիւթտէն սօնրա :

— Պէհի տիլէտէն, ազիզէմ մատամ. սիզ պիր նամուսու-
գատընսընը, պունա էմինիմ, վէ զանն իտէրիմ քի հագգըմ-
տա թէվէճճիւհիւնիւզ տէ վար տըր, տէտի :

Դաբուճու գարը՝ իրատ իտէճէկի սէօղլէրէ րէսմիյէթ
քէսպ իթտիրմէք իւզրէ էլլէրինի եօգարը գալտըրարագ :

— Գը՛ղըմ, օլ պապսէ զանն իթմէք տէյիլ, գաթիէն
թէէմին ճլապիլիրպինիզ, տէյի պէեան իյլէտի :

— Մահրէմի էսրար օլմանըզա կիւվէնէպիլիրիմ, տէյի՛լ
մի :

— Պիր շէյի սէօյլէմէմէեի վատ իթտիկիմ հալտէ, էկէր
վիճուտիմ տէօթ բարչա իթսէլէր, երնէ աղզըմտան պիր քէ-
լիմէ պիլէ ալամաղլար :

— Օ հալտէ սիզտէն, պիր վատ իթմէնիզի իսթէրիմ :

— Նէ՛ մատտէ հագգընտա վատ իթմէմի իսթէտիկինիզի
պիլէտէրէք, վատ իտէրիմ. անճագ մատտէ նէեէ տայիր
տիր :

— Վուգուր հալի Ժիւլիէն Գլօտա սէօյլէմէմէկէ տայիր
տիր. հէր քէս վէ սիզ պիլէ նէ կիպի զաննտա պուլունու-
եօրպանը, օ տա օ զաննտա պուլունաճագ, վէ պէնի թահ-
գիր իտէճէք տիր :

— Սիզի թահգիր մի իտէճէք տիր. . . . Հէր նէ իսէ, իս-
թէտիկինիզի իճրա իտէճէկիմէ սէօղ վէրիրիմ. վուգուր հալ
հագգընտա քիմսէեէ պիր սէօղ սէօյլէմէեէճէեիմ. Լաքին նէ
օլաուղընուղու միւսթէճիրիմէ նասը՛լ անլաթմալը :

— Շու մէքթ ուպտա քէնտիսինէ հէր նէ սէօյլէմիշ իսէմ,
օ խուսուսա քէնտինի գանի իթմէկի :

Մատչեն պոռ սեօղլէրի սէնյլէրքէն, էլինի, գաբամըչ օլտուղու մէքթուպ մահֆաղասը իւզէրինէ վազ իթտի:

Դաբուճու. — Պու մէքթուպտա քէննիսինէ նէ՝ եաղարնըզ:

— Սուի գաստ իթմիչ օլտուղումու պիւտիրտիմ:

Դաբուճու գատըն՝ հայրէթ ալէամէթի կէօթէրէրէք,

— Սիւպհան Ալլահ, պու գապիլ մի տիր. հէմ տէ պէօլէ պիւսիւք պիր եալան սէօլէմէսէ նէ՝ սէպէպ վար տըր, տէտի:

— Զիւնքի, պէնիմ իչին, շայեանը իթիմատ կէօրիւլէմէ. եէն պազը վազըալարը թիւլիէն Գլօտա իյզահ իթմէք գապիլ տէյիլ տիր, վէ հէր շէյտէն էվվէլ օ տօթումուն հիւրմէթ վէ ըիսեթինի ղայպ իթմէք իսթէմէտիկիմտէն, պէնի էօլմիւշ զանն իթմէսինի արզու իտէրիմ: — Հիչ օլմաղսա պու սուրէթլէ, իսրազը հիմսեթ իթմիչ օլտուղու պիր գատըն հագգընտա պիր հիւսնի խաթըրէ սագլաեապիլիր:

— Էֆքեարընըզ բէք ղարիպ տիր. լաքին վատ իթտիմ, վատըմը թութաճաղըմ. եանի մէքթուպունուղուն մէալինի թէքզիպ իտէճէք եօլտա քիրաճըմահ հիչ պիր սէօղ սէօլէմէ. եէճէեթիմ:

— Վատընըզա էմինիմ, վէ թէշէքքիւր իտէրիմ. կիտէ. ճէկիմ զէման պու մէքթուպու վէ օտա տաիրէմին անախ. թարընը սիզէ թէսլիմ իտէճէեթիմ:

Դաբուճու գատըն. — (Էլինի՝ եաշարմըչ օլան կէօղլէրինէ կէօթիւրիւպ միւէսսիր պիր սէտա իլէ.) Տիմէք պունտան պէօլէ սիզի պիր տախի կէօրէմէեթէճէեթիմ:

— Խայր, ազիղէմ մատամ, պիրիպիրիմիզի թէքըար կէօրէճէեթիլ. շէօլէքի թիւլիէն Գլօտ հագգընտա խապէր ալմագ իւզրէ վագըթ վագըթ պուրաեա կէլէճէեթիմ:

— Բէք ալէա, պու վատընըզ պէնի պիր ազ թէսէլլի իտիեօր... պու էվի նէ՝ վագըթ թէրք իտէճէքսինիլ:

— Սաաթ եէտիտէ, ֆագաթ շիմտի տիշարը չըգաճաղըմ:

Դաբուճու օրատան մուֆարագաթա հազըրլանըրքէն,

Մատեն քէնտիսինի չաղըրտը , վէ էլինտէ թուծտուղու բա-
քէթտէն պիր պանգա գայմէսի չըգարարագ ,

— Ազիզէմ մատամ , սիզի աայիմա թահսին վէ թագտիր
իթմիչիմ տիր . իմտի , շիւքրտնիյէեէթիմէ տէլիլ օլան շու գայ-
մէսի գապուլ իթմէնիզի ըէճա իտէրիմ , տէտի :

Գուրուճու . - (Հայրէթլէ .) Մամգէլ Մատեն , իշպու-
պին ֆըրանգլըգ պանգա գայմէսինի պանա՝ մը վէրիեօրսու-
նուղ :

— Շիւպհէսիզ :

— Լաքին սիզի տիւշիւնմէք վէ հարէքէթինիզտէն նաշի
թէէսսիւֆ իթմէք իշին , պու իքրամընըզա իշթիեաճ եօգ ի-
տի :

— Էօյլէ օլտուղունա էմինիմ , ֆագաթ սիզ եինէ պոգ-
նու ալըն :

— Մահզա սիզէ իթաաթ իթմէք իշին ալըրըմ , վէ միւ-
թէշէքքիւրիւմ :

Պատէհու գաբուճու գատըն՝ կիւզէլճէ արղը հիւրմէթ
իտէրէք , մէզքիւր պանգա գայմէսինի ճէպինէ գօյտու , վէ
ֆիքրինտէն տախի ,

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի քէնտի գաբուճուսու գալմա-
եօրում , տէյի միւլահազա իթտի :

Մատեն . - Շիմտիլիք տիշարը չըգըեօրում . վէտալաշ-
մագ իշին թէքրար կէլիրիմ :

— Պէն տէ սիզի պէքլէմէք իւզրէ օտամտան պիր եէրէ
կիթմէմ :

Կէն գատըն տէրհալ էլպիսէսինի կիեինիպ , վէ պաշընա
սատէ պիր շարգա գօեուպ , պիր արապաեա ըաքիպէն , գա-
տընլարա մախսուս հէր կէօնա էլպիսէլէր սաթան ումուլի
մաղաղարտան պիրինէ կիթտի , վէ մարքի տը վալանտէլին
գարչըսընտա , հիշ օլմազսա սուրէթը զահիրէտէ պիր թագըմ
եէնի վէզաիֆէ թապի օլտուղունու անլատըղը ճիհէթլէ , մէզ-
քիւր մաղաղատան գատըն էլպիսէսինէ միւթէալլիք խայլի
էշեա սաթըն ալարագ , Մարգատէ սօգաղընա ալտէթ իյլէ-
տի , վէ կէթիրթմիշ օլտուղու էշեա գուլթուլարընը օրատա

աշտորըպ, սատէ, փագաթ ղանէթլէ կիւզէլ պիշիւմիշ պիր սիեահ ճանֆէս ֆիսթան կիերնտիքի, պունուն գօրսէսի նա ղիք պէլինէ բէք եագըշմըշ օլտուղու կիպի, ուղուն էթէյի տէ հարէքէթինէ պաշգա պիր շէքլ քէսպ իթտիրմէքտէ իտի: Պաշնա իսէ, սիեահ պիր թիւյ իլէ միւզէյեէն գօեու պիր շարգա գօեգւպ, վագաա պու թուալէթ՝ եաս ու մաթէմ թուալէթլէրինտէն իտի իսէ տէ, բէք կուսթօլու օլմասըյլա քէնտիսինէ ֆէվգ էլ ատէ եագըշտը: Ումուղունա տա տան: Թէլալար իլէ թէգեին իտիւմիշ պիր մանթօ ալարագ վէ էլլէրինէ էլտիվէն կիերնէրէք, մահուտ գապրիսթանա նազըր օլան բէնչիրէեէ եագլաշտը, վէ պունուն գօլ տէմիրինէ տիր: սէքլէրինի տաեաթըպ. սօն տէֆա մէգքիւր գապրիսթանա աթֆը նազար իթտի, վէ չէնտ սանիյեէ գատար, չօգուղունուն եօսուկլար ալթընտա եաթմըշ օլտուղու մահգունիյեէթ. պախ ճիհէթտէն կէօզլէրինի աեըրամատը: Պիր արա կէօզլէրի եաշարըպ, ֆիքրի իսէ, պիր թա գըմ հիւզնէնկիզ միւլահագաթա օլ տէրէճէ տալմըշ իտի քի, վագթըն կէչտիկինի պիլէ հիսս իթմէեիպ, անճագ, եանտա. քի տիվարտա ասըլը պուլունան սաաթըն ալթը պուշուգ չալ մասըյլա աեըլտը, վէ Սէլէսթէնէ վագը օլան վատընը իճրա իթմէք իւզըն հարէքէթ ղէմանը կէլմիշ օլտուղունու տէրք իլլէտի:

62

Մատլէն բէնչիրէեի գաբատը, վէ ֆամիլեաճա պազը քեաղըալարը հավի պիր ճիզտանը վէ պանգա գայմէլէրինի ճէպինէ վաղ իլէ, Ժիւլիէն Գլօտա մախսուս օլան մէքթու. պու եէտինէ ալարագ, սօն տէֆա էթրաֆընա աթֆը նազար իթտիքտէն սօնրա, հընչկըրտամասընը պիթթէսկին, սիւ. րաթլէ տիշարը չըգաը, վէ գաբուեու արգատան սիւրկիւլէ

եւրէք, նենտիվէնտէն աշաղբեա էնտի, վէ Խարուճու գարը. նըն օտասընա կիրտիկինտէ, պու գարը՝ մէզպուրէեի կէօրիւր կէօրմէզ, հայրէթ վէ թէաճճիւպլէ,

— Լաքին պու այնի գատըն տէյիլ տիր, տիմէք՝ զու- շու՝ գուշ իտէն թիւյիւ տիւր՝ տարպը մէսէլի բէք հագգըլը իմիշ. — Ա՛հ մամզէլ, սիզի չու գըեաֆէթտէ կէօրէն՝ տահա տիւնքի փիւնէ գատար տիրիշ մաքինասը էօնիւնտէ ճանընըզը չըգարարագ. չալըշան գըզ օլտուղունուղու զանն իտէմէզ. . . հէր հալտէ սիզի եիւքսէք սընըֆա մէնսուպէ զանն իտէր. . . պիր բրէնսէստէն, եախօտ պիր պանքէր գարըսընտան թէֆ- ըրիգ իյլէեէմէզ, տէտի :

Մատլէն. — Գարունուղտա պէնի պէքլէմէք իւղրէ պիր արապա տուրուեթօր մու :

— Էվվէթ, եարըմ սաաթտան պէրի տիր քի, գարու- մուղտա միւքէլլէֆպիր արապա պէքլէեթօր : Պունուն արապա- ճըթը զայեուր պիր քիմսէ օլտուղու կիպի, արապանըն տէ- ըունի տէ բարըագ գումաշըլ չիլթէլէր իլէ տօնատըլըլ տըր :

Մատլէն. — (Գարունու գարընըն հէեէճանընա խիթամ վերմէք իւղրէ .) Ազիզէմ մատամ, տաիրէմին անախթարըլտա Մ. Թիւլիէնին մէքթուպունու ալըն, Շիմտիլիք պէն կիտիօրում . . . Վագրիւշան վաթընըզը ունութմանաճագսընըզ, տէյիլ մի :

— Խայր, ասլա ունուտմայաճաղըմ :

— Օլ պապտէ եէմին իտէ՛րմիսինիզ :

— Պիր տէֆա տէյիլ, հիւզ տէֆա եէմին իթմէկէ հա- զըրըմ :

— Էօյլէ իսէ, Ալլահա ըսմարլատըգ, ինշալլահ թէքրար կէօրիւշիւրիւզ, Պէնիմ մուֆարագաթըմը միւթէագըպ եօգա- ըը չըգըն, վէ պրագտըղըմ մուգավա գութուլարը գալտըրըն, չիւնքի սօնրա անլէրին օրատա պուլունմասընա տայիր Ժիւլիէն Դլօաա իյզահաթ վէրէմէզսինիզ :

— Պէշ տագըգանա գատար մէյտանտա պիր շէյ պը- րագմամ :

Մատլէն, գարնուճու գարը իլէ թօգալաշըպ, արապանա ըաքիւղ օլտու, վէ արապանա սիւրաթլէ հարէքէթ իթտի :

Օլ էսնատէ Սէլէսթէն՝ Տալիթ Բիրաընըն կէօստէրմիշ օլտուղու խըզմէթ քեարլարա սօն էմլէրինի վէրէրէք, կէնճ գատընըն վիրուտինէ պէքլէմէքաէ իտի :

Պիր արա Մատլէնին եաթագ օտասը օլաճագ օլան տաթիւրէեէ կիրտի : Պու օտանըն էչեասը իչինտէ ղանէթ կիւղէլ վէ պիչիմլի պիր քիւչիւք սանտըգ պուլունուպ, Սէլէսթէն պու սանտըղլէ աչտը, վէ տէրունինէ իւշ ատէթ միւճէվհէրաթ գութուսու իլէ, պէհէրի օն պին ֆրանդըգ օլարագ պէշ բաքէթ պանգա գաիմէսի վաղ իթտի : Պատէհու սանտըղը գաբանըպ անաթարլարը եէտինէ ալտը :

Օլ էսնատէ սահաթ եէտիեէ չէնտ տագըգա գալմըշ օլտուղունտան, Սէլէսթէն՝ միւթէատտիտ ըշըգլար սանէսինտէ կիւնտիւղ կիպի պիր հալ քէսպ իթմիշ օլան ալթ գաթ սալօնունա էնէրէք, պիր գօլթուգլու իսկէմլէտէ օթնըտու :

Պու տէլիգանընըն գալպի ֆէվգէլատէ չարբիեօրտու, պու իսէ, եալընըղ եագընտա Մատլէնին մուվասըլէթ իտէճէկինտէն տօլանը հիսս իտէկէլտիկի մէսսէրէթտէն նաչի օլմանըպ, իլլա կէնճ գատընըն ախըր ինթիգամընա մէտար օլապիլէճէք վէսաիթի թէտարիք իտէպիլէճէկինտէն տօլանը հիսս իտէկէլտիկի մահգուգիյեթտէն նաչի իտի : Չիւնքի իչպու ինթիգամ ալընտըղը հալտէ, պէլքի քէնտիսինի յէվէճէկինի մէզպուրէ գաթիէն վատ իթմիշ տէյիլ իտի իսէ տէ, օեօլտա պիր իւմիտ կէօսթէրմիշ իտի :

Սէլէսթէն՝ պու կիպի միւլահաղաթա տալմըշ օլտուղու հալտէ պիր արապանըն հարէքէթիւլէ այնի վաղթտա, քէճա իտէրիմ գարուեու աչըն տէյի արապաճընըն իֆատէսի իչիտիլտի :

Անինտէ արապա գաբուսու աչըլարագ, Մատլէնի համիլ օլան արապա հալիլիեէ կիրտի, վէ Սէլէսթէն՝ ճամէ քէպիլը գաբուեու աչման հաղըլանան խըզմէթ քեարտան էվլէլ էօնէ աթըլարագ, մէզքիւր գաբուեու աչտը, վէ ֆէվգէլատէ տիլպէր, ճալիպ վէ հիւսէնա օլան, ֆագաթ տօտագլարընտա մահգուգիյեթպախ աչիր էսէրի թէպէսիւմ պու :

լուսնի կենճ գատընը իսթիգպալ իյլէտի : Պատէհու էլինի ուղաթարագ :

— Գուտումինիզ միւպարէք օլսուն , աղիզէմ , եարըմ սաաթտան թաամըմըզը իտէրիզ . շիմտիլիք էվինիզին հէր թարաֆընը զիեարէթ իտէրմիսինիզ , տէտի :

Մատլէն . — Բէք ալէա , տօսթում , էկէր սիզ տէ պու զիեարէթ տէ պանա ըէֆագաթ իաէրսէնիզ , արզունուզու մէմ . նունէն գապուլ իտէրիմ :

Պու սուրէթլէ Սէլէսթէն , թէֆրիշ իտիլմիշ օլան տալ . ըլէրի պիրէր պիրէր աշարագ , մէզպուրէնէ հէր ճիհէթի կէօսթէրտի : Ունճագ Մատլէն , կէօրտիւկիւ տաիրէլէր իլէ պունլարըն էշեասը հագգընտա ասլա իզճարը թէաճճիւպ իթ . մէմէսինտէն աօլաեը մէրգում տէլիգանլը էնտիշէնէ տիւշար օլարագ :

— Նա՛սըլ պուլտունուզ . պիր իթիրագընըզ վա՛ր մը տըր , տէյի սիւալ իթտի :

— Եալընըզ շու իթիրագըմ վար տըր քի , պու մահէլլ հատտէն զիեատէ կիւզէլ վէ տօնատըլմըշ տըր : Սիզ պանա քիւչիւք պիր էվտէն պահս իթմիշ իտինիզ , հալ պու քի պէնի ատէթա պիր սէրայա կէթիրտինիզ :

— Գըյմէթի սիզին իշին ազ պիլէ տիր :

— Պիլիրսինիզ քի պէն տարաթ վէ տէպտէպէ արզուսին . տէ տէյիլիմ . քէզալիք սիզին սախավէթ քեարանէ թէքլիֆլէրինիզի նիշին գապուլ իթմիշ օլտուղում , վէ էօմրիւմիւն նէ կիպի մագսէտի պուլունտուղու տախի մալիւմիւմիւզ տիւր :

— Օ մագսէա՛ ախըը ինթիգամ տըր :

— Էվվէթ :

— Բէք էյի , օ մագսէտէ պիրլիքտէ էրէճէկիմիզի թէք . ըար վատ իտէրիմ , անճագ իլէրիսի իշին իւմիւտվար օլմագըլըզմա միւսաատէ իթմիշ օլտուղունուզ կիպի , սիզէ լաեըգ պիր տաիրէտէ եաշամանըզը կէօրմէքլէ մահզուզ օլմագըլըզմա տա միւսաատէ պուլեուրուն :

— Բէք էյի , տօսթում , արզունուզ վէճհէ օլպուն :

Պիք քիւչիւք սանաըգ էօնինէ կէլտիքլէրինտէ , Սէլէս-

Թէն Մատենի տուրտուրուպ վէ սանտղըն գաբաղընը աշա-
րագ ,

— Մէսարիֆի իպթիտայեհէնիզ իշին էլզէմ՝ օլան ագչէ-
հի պունտա պուլաճագսընըզ , վէ շաբէթ սատէ օլան շու
միւճէվհէրաթը տա գապուլ իթմէնիդի ըէճա խտէրիմ , տէտի ,
վէ միւճէվհէրաթ գութուլարընըն եայլարընա պամագլա ,
գաբագլարը աշըլտը :

Ղաբէթ սատէ տէնիլէն պու միւճէվհէրէր՝ պէհէրի պի-
րէր ճէսիմ զիւմրիւտտէն եաբըլմըշ քիւբէլէր , վէ պու քիւ-
բէլէր կիպի կիւզէլ զիւմրիւտտէն մամուլ պիր կէրտաղըզ ,
վէ այնի շայեանը հայրէթ թաշլար իլէ միւղէյեհէն քիւչիւք
պիր սաաթ իլէ իբի ատէտ եիւղիւքտէն իպարէթ օլուպ , էշ-
եայի մէզքիւրէնին ֆէվզէլատէ գըյմէթտար օլտուգլարը եէկ-
նազարտա անլաշըլապիլիւ իտի :

Մատեն՝ պու միւճէվհէրէրի համիլ օլմաքը հասէպիլլէ
իլէրուտէ ԶիտՄրիտՏլիտ ԳԱՏԸՆ մահլէզինէ լաեըզ կէօրիւլ-
տիւ :

Մէզպուրէ՝ իշպու զիգըյմէթ շէյլէրին նէֆասէթ վէ լէ-
թաֆէթինէ հայրան օլմագտա իքէն , թաամըն հաղըր օլտու-
ղու խապէր վէրիլմէքլէ , իբի կէնճլէր՝ միւքէմմէլէն տօնա-
տըլմըշ , վէ ֆաղֆուրի թագըմլարըյլա թէզեին իտիլմիշ օլան
թաամ սալաքընա էնտիլէր :

Մատեն՝ սէֆիլ պիր սուֆրատա օթուրուպ , չօգ տէֆա
շարապ եէրինէ սստէ սու իշմէքլէ գանաաթա մէճպուր օլ-
տուղու հալտէ , պիրինճի տէֆա օլարագ քէնտինի իշին հա-
րիգ իւլ ատէ օլան պիր սուֆրատա օթուրտու :

Թաամըն խիթամընտա , Մ. տը վաբանտէլ , Մատենին
եօրկուն օլտուղունու տէրք իթմէքլէ , քէմալը հիօրմէթլէ
մէզպուրէնին էլինի էօբիւպ , վէ իրթէսի կիւնիւ էօյլէն թաա-
մընտա պուլունմագ իւղրէ միւսաատէ թէմէննի էյլէեիպ , օ-
րատան մուֆարագաթ իթտի :

Կէլէլիմ ժիւլիէն Գլօտա :

Մէրգուլ կէնճ սէնաաթքեար՝ ժօրթ Լամար թարաֆըն ,
տան թտագիպ օլունարագ , Շէնըվիէրտէն , Բարիսէլ ալտէթ

Իթտիկի կիւնտէն պէրու մահղունիյեթի արթմագտա օլուպ, պու իսէ հագգսըղ տէյիլ իտի, չիւնքի քէնտի գուրպանը օլ. մուշ օլան պիչարէնի խէֆիէն կէօրմէք իւթտիյլէ Բլաթան սէյֆիւնէսի թարաֆընա կիթմէքլիք՝ ալ անէ տէկին քէնտիսի իչին պիւր սաատէթ իքէն, չիմտի օ սաատէթի տէ զայպ իթ. միշ, վէ վագը օլան չօլքնղըղըյլա քէնտիսինի թանըթմըշ օլ. տուղունտան, վէ սօգթօր Լամար թարաֆընտան թաագիպ իտիլէճէկինի մուհագգագ պիլտիլինտէն, պունտան պէօյլէ Շընըվիէրէ ավտէթի գապիլ տէյիլ իտի, Պինապէրին իֆրաթ իշէ տաւարագ, վէ քէնտիսինի եօրարագ, տէրտինի ունութ. մաեա չալըջմագտա իտի իսէ տէ, մուվաֆֆագ օլամամագտա իտի:

Շէօյլէ քի սապահլաերն էրքէն իշէ կիտիպ, ագչամ բէք կէճ վագըթ, հէմ տէ զտեթ եօրկուն օլարագ ավտէթ իթմէքտէ, ֆագաթ քէտէրի վէ իզթիրապը եինէ պիւր տիւր. լիւ էքսիլմէմէքտէ իտի:

Իշթէ պու չայեանը թէէսսիւֆ հալինտէ, Ժիւլիէն՝ Մատ. լէն Կարիէյի հէման քեամիլէն ունութուպ, անճագ պիւր սա. պահ մէզպուրէնի ունութմասընտան տօլաեը քէնտի քէնտի. սինի թէվպիխ իտէրէք, եէվմի յէզքիւրտէ, Մատլէնի կի. տիպ կէօրմէնի, վէ հէմ օնա վէ հէմ քէնտիսինէ պիւր սէ. պէպի տէֆիղամ օլմագ իւզրէ, օ կիւնիւ պիւր քէօյէ թէնէզ. զիւհէ կիթմէնի թէքլիֆ իթմէկի թասսիմ իյլէտի:

Հալ պու քի Մատլէն տէօրթ կիւնտէն պէրոն խանէսի. նի թէրք իթմիշ իտի:

Ժիւլիէն միւթատը վէճհլէ սատէ, ֆագաթ պիչիմլի պիւր էլպիսէ կիւնիւպ Մարիատէ սօգաղընա կիթտի, վէ հէ. ման հէր բաղար կիւնիւ Մատլէնին էվտէն տիշարը չըգմա. արղընը պիլտիկինտէն, գաբուճու գարըեա ուղրամագսըղըն իւչիւնճիւ գաթա տօղրու չըգմագտա իքէն, գաբուճու քէն. տիսինի կէօրիւպ, պիւլէնտի ավազ իլէ,

— Միւսիւ Ժիւլիէն Գլօտ . . . միւսիւ Ժիւլիէն Գլօտ . . . սիզէ իքի տէօղիւթ վար տըր . . . օտամա կիւրին, տէտի:

Ժիւլիէն՝ գաբուճու գարընըն օտասընա եագլաշարագ:

— Մատնազէլ Մատէն տարէսինտէ տէյի՞լ մի տիր ,
տէյի սիւալ իթտի :

Գաբունու գարը . - (Թապիի պիր թաւը իլէ .) Միւսիւ
Ժիւլիէն , սիգի կէօրաիւկիւմտէ , օլ պապտէ միգ պանա մա .
իւմաթ վէրէճէքսինիզ տէյի մէմուլ իտիեօրում :

Ժիւլիէն . - (Հայրէթլէ .) Գի՛մին հազգընտա մալիւմաթ
վէրէճէկիմի մէմուլ իտիեօրումուդ :

— Անա՛յիպ , մամզէլ Մատէն հազգընտա :

— Պէ՛ն մի մատնազէլ Մատէն հազգընտա մալիւմաթ
վէրէճէեիմ . Պու՛նէ տիմէք տիր :

— Տէօրթ կիւնտէն պէրի մամզէլի կէօրմէտիմ :

— Տէօրթ կիւնտէն պէրի՞ մի :

— Էվվէթ , չարչէնպիհ ագչամը կէճ վադըթ պուրատան
կիթտի . Լաքին կիթտիկի զէման սիմասը մահչու՛ն , աղարմը ,
վէ կէօղէրի աղլամըճասընա գըզարմըճ խտի . Սիղէ թէսլիմ
իտիլմէք իւղրէ պիր մէքթուպ վէ տարէնին անախթարընը
պանա պրագտը :

Ժիւլիէն . - (Ալթիւսթ օլարագ .) Տարիէնին անախթա-
րը՛ մը . . . պանա պիր մէքթուպ մու . . . տէօրթ կիւնտէն
պէրի դա՛յպ մը . . . Ի՛հ , տէփիլ վէ պէտպախթ գըղճըղազ ,
անապա՛նէ՛ օլտու :

— Նէ՞ օլմուշ տուր տէյի զանն իտէրսինիզ :

— Պիր ֆէլաքէթ վուգու պուլմուշ օլմալը տըր :

— Որպէսն Ալլա՛հ , նէ՛ տիեօրումուդ :

— Չարուգ . . . չարուգ . . . պանա եաղմըճ օլտուղու
մէքթուպու վէրին :

Տէրհալ Ժիւլիէն՝ գաբունունուն օտասընա կիրիպ , մա-
լիւմիւմիւզ օլան մէքթուպու ալտը , վէ մահֆազասընը երը-
թարագ օգուտու վէ պատէհու պիր հարէքէթի մէյեուսանէ
իլէ ,

— Պէ՛յլէ օլտուղունու բէք ալէա տէրք իթմիշ իտիմ . պի-
չարէ չու ալէմտէ ուղրաչմագ վէ եաչամագ իչին յիթիտար
վէ ճէսարէթի գալմատըղընտան , քինտի քէնտիսինի թէլէֆ
իթմիշ տիր . . . տէտի :

— Սուրբ գաստ մը իթմիշ:

— Էվվէթ:

— Յագաթ պու օլամազ շէյ տիր:

— Պիլաքիս եազմըջ օլտուղու վէտա մէքթուպու, սուրբ գաստ իթմիշ իտուկինէ շիւպհէ պրագմաեօր: Քէնտիսի պու-րատան չարշէնպիհ կիւնիւ միւ կիթտի:

— Էվվէթ, միւսիւ ժիւլիէն:

— Պու հալտէ թասապվուրը մուղիրրինի մէն իտէճէք վա-դըթ կէշմիշ տիր. պունուռա պերապէր մագպէրէեէ տէֆն իտիւմէք իւզրէ, հիշ օլմասա նաշընը պուլտուրալըմ:

— Վահ պիշարէ գրզճըղազ, պու նէ՛ պիւեիւք ֆէլաքէթ, նէ՛ աղիմ մուսիպէթ տիր:

— Սիզէ պրագմըջ օլտուղու անախթարտա պանա վէրին:

— Ալըն, միւսիւ ժիւլիէն:

Պու սուրէթլէ մէրգում տէլիգանլը սըւրաթլէ նէրտիվէն գատէմէլէրինտէն չըգըպ, վալիտէսինին վէ Մատլէնին իգա-մէթ իթմիշ օլտուգլարը տաիրէնին գաբուսունու աչըպ իշէրի կիրտի, վէ սաղ եախօտ էօշմիւշ օլտուղունու պիւմէտիկի կէնճ գատընը արաեապիւմէք իշին, պիր իզ վէ պիր էսէր պուլ-մագ իւմիւտինտէ իտի իսէ տէ, տաիրէի մէզքիւրէ տախիլին տէ հէր շէյ եէրինտէ օլուպ, քէնտիսինէ ըհպէր օլաճագ հիշ պիր էսէր պուլունմատըղընտան, քէմալը եէյիս ու քէ-տէրլէ թէքրար աչաղըեա էնտի:

Գաբուճու գարը մէրգումու պիւ իսթիգպուլ,

— Պիր շէյ պուլտունոլ մու, տէյի սօրտու:

— Խայր, պուլմատըմ:

— Միւսիւ ժիւլիէն, պու հալտէ օ տաիրէյի նէ՛ եաբա-ճագսընըզ:

— Նէ եաբաճաղըմը հէնուզ պիւմէմ: Շու էսնատէ Մաս-լէնին ճիսմինի պուլմագտան ղայրի տիւլիւնճէմ եօգ տուր:

Մէրգում, պղ խֆպտէտէն սօնրա, տաիրէնին անախ-թարընը գաբուճու գարըեա պիթ թէպիւմ, քէնտիսի սահիպ-սիզ ճէնաղէլէրին թանըմուսը իշին վագ օլունան Մօրկ նամ մահալլէ կիթտի, վէ օրատա հիշ պիր գատըն նաշը պուլուն:

մատուցելն թէ՛ մին օլտուգտան սօնրա, Մատլէնին էջքեալինի թարիֆ իթտի, վէ անտէն զապթիեէ նէզարէթինէ կիթտի ի սէտէ, պիթթապի օրատան տա հիշ սլիւր մալիւմաթ ալամատը, վէ հանկը դարուեու չալաճաղընը պիլմէտիկինտէն, մահ-ղունէն վէ միւքէտտէրէն խանէսինէ ալտէթ իյլէտի:

Շուրաեը պէեան իտէրիզ քի, Ժիւիէն Գլօտուէն պու կէնճ դատըն հագգընտաքի թէվէճճիւհիւ, մահզա անըն տիւշար օլտուղունու պիլտիկի միհն ու մէշագդաթտան վէ օ միհն ու մէշագդաթտա լաեըգ օլմատըղընա գանմըշ պուլունա մասընտան իլէրի կէլմիշ իտի:

63

Գօնթ Ժիւլ Արման տը Լիւսընայըն՝ Հանրիէթ Տօրէյէ թագտիմ օլունտուղունու եաղմըշ իտիք, իշթէ պու ըհամի թագտիմ կիւնիւնտէն պէրու, մէրգոււմ տէլիգանլը թապի-եաթը մասլահաթ իճապընճա, սէյֆիեէնին պաշըճա միւսա-ֆիրի օլուպ, հէր կիւն էօյլէնտէն սօնրա մէզքիւր սէյֆիէնէ կիթմէսինտէ, ագչամ թաամընա ալը դօնուլուր, վէ կիճէ պիւր խալի կէճ վագըթտա Բարիսէ տվտէթ իտէր իտի:

Քէնտիսի զաեէթ զէքի վէ ճալիպ օլմասըյլա, Ֆիլիք Տօրէյի վէ զէվճէսինին թէվէճճիւհիւհիւնի ազ զէմանտա գաղա-նապիլտի:

Լաքին Հանրիէթ, բէտէրի թարաֆընտան քէնտիսի իշին գարարաշտըրըլմըշ օլան իզտիվաճը, նամուս պէլասը մագա-մընտա գապուլէ մէճպուր օլարագ, վուգուաթլարըն սէլինէ քէնտիսինի թէսլիմ իթմիշ օլուպ, եօգսա իգտամաթ վէ մէ-սալի վագըասընա ըաղմէն, վագթիլլէ քէնտինտէ հասըլ օլ-մուշ օլան արզուլէրի ունուտամամագտա, վէ զէվճիմի սէվ-մէք միւմքին օլամահաճաղընը հիսս իթմէքտէ իտի: Տիկէր թարաֆտան Մ. տը Լիւսընայըն ուպուտիյեէթ վէ խալիսէ:

Թինէ պիր տիւրիւ գանի օլամաներպ , էկէր իւշ միւլեօն ֆըրանգ թրախումա վէրիւմէսէ իտի , մէրգում այնի ուպուտիյնէթ վէ խալիսէթի կէօսթէրէճէ՞ք մի իտի միւլահազասը , ֆիքրինի իշղալ իթմէքտէն տուր օլմամագտա իտի :

Պիշարէ գըզճըղազ՝ չօճուգլուղունտան պէրու սէվմիշ օլտուղու , վէ անըն թարաֆընտան տախի սէվիլտիկի , ֆագաթ նամուսուննու գուրթարաճագ մէրթէպէտէ քէնտիսինտէ գուվ վէթ վէ ճէսարէթ պուլունմատըղընը կէօրտիւկիւ ժօրթ Լամարը տախի տախմա տիւչիւնմէքտէ իտի :

Լաքին , թէքրար իտէրիզ քի , պունլարա պէրապէր մէզպուրէ հալը հազըրըն իճապաթընա գաթլանմագտա , ֆագաթ շու գաթլանմագ Ալլահ պիլիր քէնտիսի էլին նէ տէրէճէ աղըր կէլմէքտէ իտի :

Պիր սապահ , գօնթ ժիւլ տը Լիւսընայ՝ էօյլէ թաամընտան ազ էվվէլ սէյֆիէէէ կէլմիշ օլտուղունտան , Մ. Տօրէյ՝ մէրգումու քէնտի խուսուսի տախրէսինէ տավէթլէ էլինի ուզաթարագ :

— Ազիզիմ գօնթ , սիզին իլէ պաղը ճիտտի մէվատտ իւզէրինէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ , տէտի :

Ժիւլ. — (Իշին նէ օլտուղունու տէրք իտէրէք .) Էմրինիզէ հազըրըմ :

— Իմտի օթուրուն տա , թաամա էնմէզտէն էվվէլ , մէնֆաաթա միւթէալլիգ օլան իշլէրիմիզի գաթիէն թէսվիէէ իտէլիմ :

Ժիւլ , Մ. Տօրէյին գարշըսընտա օթուրմուշ օլտուղու եազըլտանէնին եանընա կիթտի , վէ Մ. Տօրէյ՝ շու եօլտա իֆատէէէ ազազ էյլէտի .

— Իշին իպթիտասընտան պաշլաեալըմ . Շէնըվիէրին պէլէտիէէ միւտիրի վէ պաշ ըահիպիլէ իզթիզա իտէն գարարլար վէրիլտի : Տօգուզ կիւնտէն միւքիէէ վէ ըուհապի իզտիվաճ իճրա գըլընաճագ տըր : Իզտիվաճ ըէսմինտէն սօնրա ղէվճէնիզ իլէ պէրապէր իթալիաեա կիտիպ , պիր խայլի այօրատա կէչիւրէճէկինիզ գարարլաշտըրըմըշ տըր , տէյիլ մի :

— Էվվէթ , միւսիւ , ֆագաթ սիզ տէ մատամ Տօրէյ ի-

լէ պիրիքտէ կէլիպ, պիզի ինթիսապ իտէճէկիմիզ իգամէթ-
կեահտա պուլաճաղընըզ վատ իթմիշ իտինիզ:

— Էվվէթ, վատըմըզը իճրա իտէճէկիզ, պէլքի տէ սի-
զին իլէ պէրապէր կէլիքիզ: Ուզուն միւտտէթ գըզըմըզտան
այրը դաւամանըզ: Պու խուսուս պիղիմ իչին ղաեէթ միւշքիլ
տիր:

— Օ հալտէ, պիզ տէ միւսիւ, միւթթէֆիզէն եաշատը-
ղըմըզտան տօլաեը քէնտիմիզի պախթիեար սաեարըզ:

— Օլ պապտէ չիւպհէ իթմէմ: Զանն իտէրիմ քի ումուճ
մուզուն արզուսու վէճհէ, իշպու իզտիվաճ բէք սատէ սու:
րէթտէ իճրա օլունուպ, թաամտա Հանրիէթին շահիսլէրի,
սիղին շահիտլէրինիզ, վէ պազը միւթէալիւզաթտան պաշգա
խարիճտէն քիմսէնին հազըր պուլունմամասը՝ գըզըմըն րա-
հաթսըզըզը սէպէպլյլէ սիզճէ տէ միւնասիպ կէթրիւնիւր:

— Զաթէն պու խուսուստա իթթիֆազ իթմիշիզ տիր:

— Շիմտի տէ մէնֆաաթա այիտ մէսէլէլէրտէն պահս Դի-
տէլիմ:

Ժիւլ, եալընըզ պաշընը սալլամագտա իթթիֆա իթտի-
կինտէն, Մ. Տօրէյ չու եօլտա տէվամ իթտի:

— Իւշ կիւնտէն իմզալաեաճաղըմըզ գօնթըրաթըն Գսաը-
նը վազ իտէլիմ: Պէն պու կիւն Բարիստէ մուգավէլլաթ մու-
հարրիբիմէ կիտիպ օ էսաս իւ ղէրինէ մուգավէլլէեի թանղիմ իյ-
լէմէսինի րէճա իտէճէկիմ:

— Միւսիւ, հէր եարտըղընըզ պէնտէնիզճէ մագպուլ
տուր:

— Դըզըմ իչին սիզէ իւշ միւեօն թրախումա վէրէճէկիմի
պէեան իթտիմ, ֆազաթ պու պապտէ ֆիքրիմի լաեըզըլա
իյզա իտէմէմիշ օլտուղումու մուախսարէն անլատըմ:

— Ժիւլ, պիւր արա միւպհէմ սուրէթտէ տիւշարը էնտիշէ
օլտու իսէ տէ, էնտիշէսի չօգ սիւրմէեիպ, Մ. Տօրէյին աթի-
տէքէ իֆատէօիլլէ ֆիքրի եինէ րահաթլանտը:

Մ. Տօրէյ. — Սիզէ վէրէճէկիմ, իւշ միւեօն տէյիլ, աթը
միւեօն տուր:

Լիւսընայ. — (Լաեըզըլա իշիթմէմիշ օլտուղումու զանն

իշէ : քէմալը հայրէթ իւզրէ գայիմ բէտէրի օլաճադ շախսա պադարագ .) Ալթը միլեօն մու :

— Իֆատէի վագըամ բէք սատէ տիր : Վատ օլունան իւշ միլեօն՝ եալընըզ սիզին հազգընըզ օլաճադ տըր , վէ պու ազչէէի իսթէտիկինիզ եօլտա իսթիմալ իտէպիլէճէքսինիզ : Անճադ մատմազէլ Տօրէյլն տէ զէվճինինքի գատար թրախու մասր պուլունաճաղընտան , սիզ պունոչն եալընըզ իրատընը ալապիլէճէքսինիզ : Բէս էլ մալի իւք տէֆա քոդաճադ չօճու ղոն օլաճադ տըր : Էկէր չօճուգ վէֆաթ իտէրսէ , օլ վա գըթ իշպու Բէս էլ մալ զէվճ ու զէվճէէէ ինթիգալ իտէճէք տիր : Իշպու չարթլարը գապուլ իտէրմիսինիզ :

— Թէքրար իտէրիմ քի , միւսիւ , սիզին հէր եաբտըղընըզ մագպուլում տուր :

— Էօյլէ իսէ , պու շարթլարա միւպթէնի օլարագ մու գալէլէէի գալէմէ ալմասընը մուգալէլաթ մուհարրիրիմէ Բէճա իտէէիմ մի :

— Հայ հայ ,

— Բէք էյի , շիմտի սիզէ պիր շէյ սօրաճաղըմ :

— Սօրուն էֆէնտիմ :

— Սօն տէրէճէ մուղաիգա իինչտէ օլտուղունուղու պէն տէն կիզլէմէտինիզ :

— Էվվէթ :

— Մատամ Շալամէէն նէ՞ գօմիսիօն վատ իթտինիզ :

— Փագաթ . . .

— Չէքինմէիպ սէօյլէիին . . . պու կիպի իշլէրին նէ սուրէթլէ թէսվիէէ օլունտուղունու զաթէն պիլիրիմ :

— Ալաճաղըմ թրախումա ազչէսինտէն եիւզտէ պէչինի քէնտիսինէ վէրմէնի վատ իթտիմ :

— Տիմէք եիւզ էլլի պին ֆրանգ վէրէճէքսինիզ . . . օ գատըն իչին նէ՞ կիւզէլ իգպալ . . . սահիհ տիր քի , պու մի սիլու իգպալ էսէրլէրի տէ սըգ սըգ վուգուա կէլմէզ - Հէր նէ իսէ օ վէպլաղը պէն թէէտիէէ իտէճէէիմ , չիւնքի իւշ միլեօն ֆրանգըն պիթթէմամ սիզէ թէսլիմ օլունմասընը իսթէրիմ :

— Սահիհէն միւսիւ, ձիւղին արեւելեան պլանը պէնի քան
տէրէճէ միննէթտար իթմէքտէ տիր :

— Պէն անօղէրի սէօլէտիկի սըրատա, ժիւլին սէսինտէ է-
սէրը թէէսսիւր վէ հէեհէճան հիսս օլունտուղու կիպի, գա-
յիք բէտէրի օլաճագ զաթըն տա էլլէրինի թուլթմուշ իտի-
Մէրգուլ իսէ ճէվապա աղազլէ,

— Եզունուղտա պուլունան հէր կէճնա միւլքիլաթը
զալէ իթմէք իթմէրիմ : Պու թապիի տէյիլ մի տիր : Պիր շէյ
տահա սորաճաղըմ, տէյի պէեան իյլէտի :

— Սօրունուղ, էֆէնտիմ :

— Իթարիատան ղէմանը ավտէթինիղի տիւլիւտիւնիւղ
միւ :

— Խայր :

— Լաքին տիւլիւնմէլիսինիղ, Բարիստէ սիղէ լաքըգ պիր
իգամէթ կեանհընըգ պուլունմալը տըր, Վագաա չարէսիղ գա-
լընըրսա, պիր օթէլ արաւըպ պուլանա վէ պունու թէֆրիշ
իթտիրէնէ գատար մուվագղաթէն պիղիմէ պէրճալէր եաշա-
եապիլիւսինիղ, լաքին զանն իտէրսէմ, մուվասըլէթինիղտէ
քէնտի խանէնիղտէ պուլունմանըգ, վէ միւսաֆիրլէրինիղի գա-
պուլ իտէպիլմէնիղ խայըրը օլուր : սիղ տէ պու էֆրեարտա
տէյիլ միսինիղ :

— Էվլէթ, պէն տէ պու էֆրեարտաեղմ :

— Օ հալտէ վագըթ կէչիւմէեէրէք պիր օթէլ սաթըն ա-
լըն : Ալըմ սաթըմ մուամէլաթը սիղին զայպուպէթինիղ ղէ-
մանընտա վուգու պուլապիլիւր, վէ մէֆրուշաթ մէմուրլարը-
նա տա իճապ իտէն էմրէր վէրիլէպիլիւր : Խուսուսիյլէ մուա-
մէլաթ վէ ամէլեաթը լագըմէեէ նէղարէթ իթմէք իւղիէ իշ-
կիւղար վէ էմնիյեթի պիր վէքիլսարճ պուլունսանըգ, ավ-
տէթինիղտէ հէր շէյ հաղըր օլմուշ օլուր :

— Էֆէնտիմ, իթարլարընըգ Խօլունտա օլտուղունմանն,
իշպու իթարլարընըգ վէճհլէ հարէքէթ իտէճէեիմ :

— Վագըթ զայպ իթմէեէրէք, տէյիլ մի, չիւնքի զայպ
իտէճէք վագըթընըգ եօգ տուր :

— Միւսթէրիհ օլուն, ասլա վագըթ զայպ իթմէեէճէ :

եիմ, վէ հէր խուսուստա սիզի քէնտիմէ քէհպեր թանըեա-
ճաղըմ:

— Սաթըն ալքնաճագ օթ ելին, վէ պունուն մէֆրուչա-
թընըն մէգարիֆի փաթիտաիյեհտի իշին, պանքերիմ գալմը
օլան խալեֆիմ նէգտինտէ սիզին իշին պէշ եիւզ պին ֆը-
րանգըզ պիր գրէտի աշտըմ: Միւնապիպ կէօրտիւկիւնիլ
վագըթ ճէթլերինիզի քէնտի գանասընա թագտիմ իտէպիլի-
րինիզ օրաճա ճէթլերինիզին իճապընա պագըլսճաղը մէգ-
քեար տըր: Ուրն շու ճէպ տէֆթերինի, տիզին նամընըա
տըր:

Մէրգուլ պու սէօզլէթի սէօյլէեէքէր իլերուտէ կիւվէ-
յիսի օլաճագ օլան շախսա եէնի պիր ճէպ տէֆթերի թագ-
տիմ իթտիկինտէն, ժիւլ տը Լիւսընայ,

— Ահ, էֆէնտիմ, գաթընըըն պու տէրէճէ համիյեթ
վէ ինսանիյեթիինէ նա՞սըլ թէշէքքիւլ իթմէլիեիմ, տէտի:

— Հանրիէթի պախթիեար վէ մէսուտ իթմէլէ, պանա
պըլը թէշէքքիւլ իթմիշ օլտըսունուլ, տէյի Մ. Տօրէյ ճէ-
վապ վէրտի:

— Էֆէնտիմ, էֆէր գըզընըըլ մէսուտ վէ պախթիեար
գըլաճաղըմը գավիէն իւմիա իթմէսէ իտիմ, պունճա էյլիք-
լէրի գապուլ իտէ՛ր մի իտիմ: Եէմին իտէրիմ քի հագգըմփա
իպրազ իտէկէլտիկինիզ էմնիյեթ վէ մուհապպէթէ լաեըգ
պուլունաճաղըմ:

— Օնա շիւպհէ իթմէմ... Հէր նէ իսէ, էօյլէ թաամըն,
տան սօնրա պիրլեթաէ Բարիսէ կիտէրիզ, սիզի պանքէրիմէ
թագտիմ իտէրիմ, վէ պէն, գօնթրաթ հագգընտա կէօրիւշ-
մէք իւզըն մուգավէլաթ մուհարրիլիմին նէգտինէ կիթտիկիմտէ
սիզ իշլերինիզլէ իլմիդալ, վէ սաթըլըզ օթէլլէրէ ապիր մա-
լիւմաթ իթա իտէպիլէն իքի իւշ խուսուսի իտարէլանէեհ
միւրաճաթ իյլերսինիզ:

Կէնճ գօնթ մուվաֆֆաթաթ ճէվապը վէրտի, վէ այնի
վագըթտա պիր խըզմէթքեար կէլիպ, թաամըն հաղըր օլ-
տուղունու խապէր վէրտիկինտէն, ժիւլ տը Լիւսընայ, ահա-
զա գալգտը, վէ պանքերի սապըզ, մէրգուլմա:

— Սօն պիր իֆառէմ տահա վար տըր . շահիտէրինիզին իճապընա պագտընը՞մը , տէյի սօրտու ,

— Խայր , հէնուզ պագմատըմ , տէյի ժիւլ ճէվատ վէրտի :

— Լաքին ահըպպանըզ իչինտէն շահիտէրինիզին ինթի-խապ իթմէքլիկին վագթը կէլլաի :

Ժիւլ . — (Էնտիչէլի կէօրիւնէրէք .) Ահըպպա՞մ մը . տէ-տի :

Մ . Տօլէյ . — Էպիլէթ , անլաեօրում , Ամէրիքահա յազի-մէթինիզտէն պէրու քիմնէ իլէ միւնասէպէթ իթմէմիշսինիլ ճ Լաքին գաթթմ օլունմուլ յօլան միւնասէպաթ՝ միւնպպէտէն պօզուլմուլ առտ օլունմապ , Շիւպհէսիլ մէնսուպ օլտու-զունուլ սլնրֆաա , քէնտիլէրինէ միւրաճաաթ իտէպիլէճէք վէ անլէր թալաֆընտան սիզէ պէօլէ պիր իըզմէթ իթմէկի պաթթիեարըզ սահաճագ պազը քիմնէլէր պուլունուր : Պու սուրէթլէ սիլ տէ , հէմ Բարիսէ ալտէթինիզի , հէմ տէ իդ տիվաճընըզա հասըլ իտէճէկինիզ եէնի վէ բարլագ վազի-եէթի իլան իթմիլ օլուրսունուլ :

— Հագգընըզ վար տըր , Էֆէննիմ , իքի սէնէ զայպուս պէթ՝ տօսթլուգ վէ արգատաշլըզ պաղլարընը իխլալ իտէք վէզ : Էկէր պիր արա զայպ օլտում իսէ , շիմտի թէքրար մէյի տանա չըգաեօրում , պունտա հիչ պիր պէյիս եօգ տուր : Պունտան գաթինագար էկէր արգատաշլարըմ՝ օլանճա սէր-վէթիմի թէլէֆ իթմիլ օլտուղումու վէ հալը մուղաիգատա պուլունտուղումու խապէր ալտըգլարընտա , պանա պարիտ պիր չէհրէ կէօսթէրէճէք իտիլէր իսէ , շիմտի սաեէնիզտէ պէ-թէքրար քէսպի սէրվէթ իթմէքտէ օլտուղումու խապէր ալ-տըգլարընտա , կիւլէր եիւլ իլէ պէնի իսթիգպալ իտէճէք-լէրինէ շիւպհէ եօգ տուր :

— Ազիզիմ գօնթ , սիզին , տիւնհա հագգընտա ֆէնա պիր զիւիւմիւնիւզ վար տըր :

— Էվլէթ , ֆէնա պիր զիւիւմիւմ վար տըր , զիրա տիւն-եաեը բէք էյի անլամըլըմ տըր :

— Շիմտիլիք պու գատարճըզ միւքեալէմէ քեաֆի տիր-գատընլարը պէքլէթմէեէլիմ :

Պոս վեճհէ մէրգումլար թարմ սալաւնա էնիւ, մա-
տամ Տօրէյ վէ Հանրիէթ իլէ պըւլուշտուլար :

64

Վրա էօյլէտէն իբր սաաթ սօնրա, Մ. Տօրէյ իլէ ժիւլ տը
Լիւսընայ Բարիսէ կիթմէք իւզրէ պիրիքտէ եօլա չըգտըլար :
Վրա էսնաի րահտէ ժիւլ, շու եօլտա տիւշիւնմէքտէ խտի,
— Իչիմ օ տէրէճէ միւրէմմէլէն ճէրէեան իտիեօր քիւ
ատէթա էն սօն տազըգատա պիր մանի վէ միւշքիլ զուհուր
խէթ տէյի վէպէսէ իտիեօրում : Շու սատէտիլ Տօրէյ կիպի
պուլունմազ վէ էմաւսիզ գայիմ բէտէր օլամաղ : Պիշարէ ա-
տամըզազ էն ուֆազ շէյլէրի պիլէ տիւշիւնիւեօր, պէնի
հէր վէճհէ մէմուլն իթմէկէ չալըշքեօր : Էիւսընայ իտմիւնի
ալթը միւլեօնա սաթըն ալմազ : զարիպ պիր շէյ տիր : Տօղ
բուսալ պիւթիւն սէրվէթիմի թիւքէթմիշ օլմազլըղըմ, հազ-
գըմնա խալըրլը օլտու : Էկէր պապամտան գալմըլ օլան իբի
միւլեօնու սազլամըլ օլսա իտիմ, պու կիւնքիւ կիւն ատէթա
հապատան գուճաղըմա տիւշէն տգըլլարա հալրէթ վէրիճի
շու տէրվէթէ նայիլ օլամաեաճազ իտիմ : Վազըթ վազըթ
զանն իտիեօրում քի ըիւյա կէօրիւեօրում, լաքին համալօլսուն
պու ըրիւեամ : հազըզի պեր ըրիւեա հալի քէսպ իթմէեէճէք
տիր :

Բարիստէ, պանքէրի ստալըզ, տամատը օլաճազ կէնճի
խաղէֆինէ թագտիմ իլէ, քէնտիսի իչին պիր գրէտիթօ աշ-
տըրտը, պատէհու գայիմ բէտէր վէ տամատ եէկտիկէրին :
տէն ալըղաբազ, պիրինճիսի մուգալէլաթ մուհարրիրինէ կիթ-
տի, տիկէրի տէ միւնասիպ պիր օթէլ արամազլա մէշղուլ օլ-
տու, վէ պու կիպի տէլլալըզլա իշիղալ իտէն պիր իտա-
րէխանէնին թալսիեէսի իւզէրինէ, Սիրգ նամ սօգազտա պիր
օթէլէ կիտիպ տօլաշտը : Պուլ օթէլ խալլիճէ թափրաթա միւհ-
թաճ պիր հալտէ իտի իսէ տէ, սէմթի վէ ֆիեալթը քշինէ

կէջտիկինտէն, պունու սաթըն ալմաեա դարար վէրտի, վէ մալ սահիպինին մուգավէլաթ մուհարրիի նէզտինէ պիլ ա. զիմէ, թարաֆէյն արասընտա հասըլ օլան իթիլաֆ իւզէրինէ ալէլ հիսապ օլարագ, ֆիլիբ Տօրէյին խալէֆի օլան պաւքէ. ըին իւզէրինէ եիւզ պին ֆրանգլըգ պիր չէք վէրտի, վէ իքի կիւն սօնրա ալըմ պաթըմ սէնէտլէրինին իմզալանմասը թէն սիպ քըլընտը:

Ժիւլ՝ մուգավէլաթ մուհարրիինին նէզտինտէն մուֆա. ըագաթընտա, պու գատար չաբուգ պիր իշ կիօրէպիլմիշ օլ. պարնտան տօլաեը մէմուռն օլմագլա, քէնտի քէնտիկէ տէ,

— Գայիմ բէտէրիմին հագգը վար տըր: Ղայպուպէթի. մին պիր խայլի միւտտէթինճէ իմթիտատ իտէճէք օլան թամիւ. ըաթ ամէլեաթընա նէզարէթ իթմէք իչին էմնիյեթլի պիր քիմնեեէ, պիր նէվ վէքիլխարճա միւհթաճըմ... պու ատէմի միւմքին մէրթ էպէ սէրիան պուլմալըերմ, չիւնքի հարէքէթի. միգտէն էվվէլ ամէլիեաթա պաշլամասընը արղու իտէրիմ, տէմէքտէ իտի:

Նակեահ էլինի ալնընա կէօթիւրէրէք վէ թէպէսսիւմ ի. տէրէք,

— Հա՛, արատըղըմ ատամը պուլտոււմ: Վագաա էն մէգ. մոււմ ախլէագ սահիպի օլմասըյլա, պէնի սօյմայա հազըր ի. սէ տէ, պունա թէմամիյլէ սատըգ գալաճագ տըր: Պու իսէ հէր կէօնա գուսուրլարընը վէ պէտիսուլարընը էօրթմէեէ քեա. ֆի տիր: Բէնտիսի պունտան ագտէմ տախիխըզմէթիմտէ պու. լունմուշ օլտուղունտան, պիր աէֆա սիրգաթա ճիւրէթ իթ. մէքտէ իքէն, եագալատըմ, վէ տէֆ իթտիմ: Պու տէֆա թէք. ըար խըզմէթիմէ ալըրսամ, եօլ վէրմէեէճէեիմ, զիրա պէնիմ իչին էն նամուսլու ատէմտէն պին գաթ զիեատէ ֆաիտէլի տիր:

Օգուեանլարըմը, Մ. տը Լիւսընայըն ֆիքրինճէ պուլ. մուշ օլտուղու շախսըն, պիր գաշ այ ագտէմ Սէնթ-Ուան թարիքի իւզէրինտէ ըասթ կէլաիկիմիզ վէ Ժան Տիւֆուր իա. մինտէ օլտուղունու վէ արգատաշլարը թարաֆընտան Գօզլիգօ. թէսմիեէ իտիլտիկինի պէեան իյլէտիկիմիզ հալազ օլտուղու. նու էլպէթթէ տէրխաթըր իտէրլէր:

Օլ թարիխտէ ժիւլ տը Լիւսընայ՝ պու հայլաղըն մահէլ լի իգամէթինի քէնտի ճէպ տէֆթէրինտէ նազմըչ իաի :

Մէրգումուն մէզքիւր ճէպ տէֆթէրի եւտինտէ պու շունմաղլէ , պունու աչըպ , « Պէլվիլտէ Անվէրժ սօգաղընտա նումէրօ 20 » իչարէթինի պուլտու , վէ պատէհու պիր գահվէ խանէեէ կիրիպ , պիր գատէհ շարթրէօզ , պիր գալէմ , միւրէքքէպ , վէ պիր ազ քեաղըտ խթէեիպ , աթիտէքի սաթըրլարը եազտը :

« Ժան Տիւֆուրըն պու ագչամ սաաթ տօգուլտա , Ան սիէն Գամէտի սօգաղընտա 16 նումէրօլու խանէտէ մուգիմ սապըզ էֆէնտիսի խանէսինտէ պուլունմասըր ընճա օլունուր : Իչ միւսթաճէլ վէ քէնտիսի իչին ֆայտէլի տիր : »

Ժիւլ պու թէզքիրէնին զիյրինի ԳՕՆԹ ՏԸ ԼԻԽՍԹԱՆՑ տէյի իմզա իթտի :

Իչպու թէզքիրէնի պիր մահֆզա տէրունինէ վազ իթտիկի կիպի , իւզէրինէ տէ աորէսինի եազըպ , գահվէխանէնին գաբուսընտա պէքլէմէքտէ պուլունան պիր համմալը չաղըրտը , վէ պունա իւչ ֆրանգ վէրիպ վէ թէզքիրէնի թէսլիմ իտիպ , եօլտա էյլէնմէքսիղին մահալինէ կէօթիւրիւպ թէսլիմ իթմէսինի իսթար իթտի :

Համալ . - Ճէվապ ալընճաճ մը տըր , տէյի սօրտու :

Ժիւլ . - Խայր , միւմքին իսէ , պու մէթթուպու աահիպինին եէտինէ թէսլիմ իթմէեէ սայ իտին : Էֆէր քէնտիսինի պուլամազսանըզ , զանէթ մուհիմմ վէ միւսթաճէլ պիր մատտէեէ տայիր օլտուղունու գաբուճունն խապէր վէրին :

— Բէք էյի , էֆէնտիմ :

Ժիւլ , պու իչի կէօրտիւքտէն սօնրա , Ֆիլիք Տօրէյին թափիեէսի վէճհլէ , իգտիվաճ ըէսմի իչին ահըպպաի սապըգասընտան պիր գաչ շահիտ պուլմագ ճիհէթինի տիւչիեմէեէ պաչլաթը , վէ բարլագ պիր էօմիւր կէչիրտիկի զէման ըէֆիզլէրի օլմուչ օլան պազը քէսանը խաթըրլաեարագ , պունւլարտան իքիօլնի , եանի զանէթ զէնկին օլան վէ քէնտինտէն իւչ տէօրթ սէնէ զիեատէ միւսինն պուլունան պարօն տը

Վերվէ վէ վիգօնթ տը Սէն-Րօման նամ քիմսէլէրի ինթիխապ իթտի, վէ էվվէլա պարօնուն խանէսինէ կիթտիկինտէ, պիթ-թէսատիւֆ օլ էսնատէ վիգօնթ տախի օրատա պուլունու-ետրտու :

Ժիւլ, գարթընը պիր խըզմէթքեար վասըթասըյլա պա-րօնա իրսալ իթտիկինտէն, պարօն պու գարթա պագարագ մէսէրէթլէ :

— Նէ՛ զարիպ հալ, զայպտա օլան պիր տօսթուսուզ մէյտանա չըգըետր, տէտի :

Վիգօնթ . - (Մէրագտա գալարագ .) Քիմտէն պահս ի-տիետրսուն, տէտի :

— Բէք աղիզ վէ մուհիպպ պիր տօսթուսուզտան . մէր-գում կիւզէլ պիր տէլիգանլը իտի, լաքին պիւթիւն սէրվէթի-նի թիւքէթտիկինտէն, պիլմէմ հանկը ուզագ մէմլէքէթէ կիթմիշ իտի . Շիմտի իսէ, ելինէ Բարիսէ ավտէթ իթմիշ տիր, իշթէ քէնտիսին գարթը :

— Օ կիւզէլ տէլիգանլընըն իսմի նէ՛ իտի :

— Ժիւլ տը Լիւսընայ իտի :

— Լիւսընայ մը . . . սահիհէն պիր վագըթտան պերու օրթատա եօգ իտի . . . քէնտիսի միւքէմմէլ պիր գումար-պազ իտի . . . Էլպէթթէ տօսթլարը թարաֆընան հիւսնի գապուլիյեթ կէօրէճէք տիր :

Պարօն . - (Խըզմէթքեարա խիթապէն .) Սէյլէեին իշէրի պուետրսուն, տէտի :

Պիր տագըգա սօնրա, մէզքիւր իւշ տօսթլար թօգալաշ-տըլար :

Պարօն . - Տիմէք տահա էօլմէտին, տէյի Լագըրտըեա պաշլատը :

Ժիւլ . - (Կիւլէրէք .) Խասթա պիլէ օլմատըմ, տէյի ճէ-վապ վէրտի :

— Ֆիլվտղը թավը ու պէտէնին բէք միւքէմմէլ տիր, էյ հանկը զարիպ մէմլէքէթտէն կէլիետրսուն . Ճաքօնտան մը, Չինտէն մի :

— Ամէրիգատան կէլիետրում :

Մ. տը Սէն-Բօման . - Օ մէմէքէթտէ միլեօնլար սօգագ-
լարտան ագար տէրլէր , տօղրո՞ւ մու տուր :

— Բէք տօղրու տուր :

— Սէն տէ պիր գաչ միլեօն կէթիրտին մի :

— Իւչ միլեօն կէթիրտիմ :

— Ճիտտէն մի սէօյլէեօրսուն :

— Նամուսում իւղէրինէ սէօյլէեօրում :

— Իյթիֆաթ վէ թէպրիքեաթըմըզը թագտիմ իտէրիզ :
Պրավօ , հուրւա , եաշասըն Ամէրիգա :

— Սաֆտէրուն Ամէրիգալըլար իլէ գումար մը օյնատըն .

— Խայր , էլիմէ պիր թանէ պիլէ օեուն քեաղըտը ալ-
մատըմ :

— Տիմէք ալթուն երղընը արատըն վէ պուլտուն :

— Խայր , հիչ պիր ալթուն երղընը պուլմատըմ :

— Նիհաեէթ օ իւչ միլեօն սանա նէրէտէն կէլտի :

— Պիր միրաստան ,

— Հանկը միրաստան , շու մուամմաեը պիլէ տէ պիլտիր :

— Մէյտանտա մուամմա օլաճագ պիր շէյ եօգ տուր :
Իյթէ վագըաեը սիլէ հաքեաեէ իտէեիմ : Պուլունտուղում
մէմէքէթտէ պիր հարիգ գուհուր իտիպ , պու հարիգտէ ,
թուզու տօմուզ էթի թիճարէթիլէ մէշղուլ օլան պիր զէն-
կին քիմսէ եանմագ թէհլիքէսինտէ պուլունմագա իտի , պէն
քէնտիսինի գուրթարտըմ : Անճագ մէրգում իքի այ սօնրա
պէնի քէնտինէ միրասթօր պրագարագ վէֆաթ իթտի :

— Նէ՛ ալիճէնապ Ամէրիգալը իմիչ . . .

— Օլ պապտէ հէր նէ սէօյլէպէնիզ ազ տըր , տօսթլա-
րըմ , վագաա քէնտիսինին թէրրար տիւնեաեա կէլմէսինի
իսթէմէմ ամմա , զիքրի ճէմիլինի տէ խաթըրըմտան չըգա-
րամամ :

— Տիմէք շիմտի Բարիսէ ալտէթին՝ կիւզէլ գարըլարը
թաագիպ իթմէք , վէ գումարա տէվամ իլէմէք իլին տիր :

— Բարիսէ ալտէթիմ՝ էվլէնմէք իլին տիր :

Պարօն վէ վիգօնթ՝ թէաճհիւպլէ վէ ինանմամաղըզ
հալի իլէ եէկտիկէրինէ պագըշտըլար :

Մ. տը վերվէ . - Սէն պիղիմէ էլէնմէնէ չըգըշարն .
իֆատէի վագըան ճիտտի տէյիլ տիր , տէտի :

— Պիլաքիս օլ գատար ճիտտի տիր քի , վերվէնին խա-
նէսինտէն մուֆարագաթ իթտիքտէն սօնրա , ազիզիմ Սէն-Րօ-
ման , սէնին խանէնէ կէլէրէք , վէ տէրքեար օլան տօսթլու-
չումուզա իսթինատ իտէրէք , իքինիզէ տէ , սէքիզ կիւնտէն
Շէնըվիէր տաիրէի պէլէտիւնէսինտէ իճրա օլունաճագ օլան
ըէսմի իզտիվաճըմտա պանա շահիտ օլմանըզը ըէճա իտէճէք
իաիմ ,

— Թէքիֆինի գապուլ իթտիք , ֆագաթ քիմին իլէ էվ-
լէնիւօրսուն . տիմէք Շէնըվիէրտէ բարլագ թրախումալար
պուլունուօր :

— Էվվէթ , էվվէթ , հաթթա պէն իւչ միւնօն ֆրանգ-
թրախումա ալարագ էվլէնիւօրում :

— Տիմէք սէնին իւչ միւնօնունա իլավէ օլունտուգտա
ալթը միւնօն օլաճագ տըր : Պէլքի պունլարտան պաշգա տի-
կէր պազը իւմիտէր տէ վար տըր :

— Էվվէթ , միւսթագպէլտէ , ազրապալարըն ահրէթէ
եօլճու օլմալարընտան սօնրա թիւքէնմէզ միւնօնլար իւմիտի
վար տըր :

— Խիւտա ալիմ , սէօյլէտիքլէրին ատէթա մասալա պէն-
ղէօր , Սճապա չու միւնօնլար իլէ նէ՝ զէֆք սէֆա սիւրէճէք-
սին : Նէ՝ կիւզէլ աթլարա վէ Բարիսին նէ՝ տիլպէր գարըլա-
րընա մալիք օլաճագսըն : - Էյ տիւնիւն հանկը կիւն տիւր :

— Խարընտան իթիպարէն սէքիզ կիւնտէն տիւնիւն իճրա
օլունաճագ տըր :

— Սատթ գա՛չտա վէ նէ՛րէտէ պուլուչաճաղըզ :

— Սապահըն սաաթ օնունտա , Շամբինի մէվգիֆինտէ
գայիմ բէտէրիմին արապալարը սիզի պէրլէնէճէքլէր , վէ
սիզի ալըպ Շէնըվիէրտէ Բլաթան սէյֆիւնէսինէ կէթիւրէճէք-
լէր տիր :

— Բլաթան սէյֆիւնէսինէ՝ միւս էկէր Եանըլմաեօրսամ , օյ
սէյֆիւնէ՝ Բարիսին է՛ն միւս էպէլլ պանքէրէրինտէն Ֆիլիթ
Տօրէյին մալի տիր :

— Պէն տէ անըն գըզը իլէ էվէնիւօրում:

— Տօղրուսու հէր վէճհլէ միւնասիպ պիր իղտիվաճ . . .
Պունճա միլեօնլարա վարիսէ օլաճազ պիրլըզլ՝ գօնթէս օլ-
մպեա լաեըզ տըր: Քէնտիսի կիւզէ՞լ մի տիր:

— Ֆէվգէլատէ կիւզէլ տիր:

— Սահիհէն բէք պահթիւար իմիշսին . . . ֆագաթ Տօրէյ
ֆամիլեասընը նէրէտէ թանըտըն:

— Ֆիլիբ Տօրէյին՝ բէտէրիմ իլէ միւնասէպաթը պու-
լունմուշ տուր:

— Անլաշըլար . . . տիմէք իգտիվաճ կիւնիւ Բլաթան սէյ-
ֆիսէսինտէ պիւեիւք պիր շէհրի աշին իճրա օլունաճազ տըր:

— Խայր, Քիլիսէտէն չըզըլտըզ տան սօնրա, պիր զիւս-
ֆէթ վէրիլիպ, պունտա եալընըզ շահիալէր իլէ պիր գաշ
մուհիպպ տօսթլար զիւսաֆէթտէ հազըր պուլունաճազլար
տըր: Պատէհու օ ազշամը, եախօտ իրթէսի կիւնիւ, շու
էսնատէ պիր ազ րահաթսըզ օլան վէ իթալիսեա սէյնահաթ
իթմէսի աթըպպաթ թարտֆընտան թալսիսէ գըլընան զէվ-
ճէմ մասմազէլ Տօրէյ իլէ պիրլիքտէ հարէքէթ իտէճէեհիմ:

Պու միւքեալէմէտէն սօնրա, ժիւլ, Մ. տը վէրվէ իլէ Մ.
տը Սէն-Բօմանըն իսմ վէ մահլէսլէրի՝ էվվէլճէ Շէնըվիէր տա-
իրէի պիլէտիսէսի տէֆթէրլէրինտէ գաշա իթտիրիլմէք լազըմ
կէլտիկի ճիհէթլէ, մէգրիւր իսմ վէ մահլէսլէրի եազտը, վէ
քէնտիսինէ իտէճէքլէրի խըզմէթտէն տօլաեը թէշէքքիւրիւնիւ
թէքըար պէ թէքըար արզ իլէ օրատան մուֆարազաթ իյլէտի:

այժմ միւսիւս միւսիւս միւսիւս միւսիւս միւսիւս միւսիւս միւսիւս միւսիւս

65

Ժիւլ տը Լիւսընայ, անտէն, մասարուֆ պիր միյմարըն
նէզտինէ կիտիպ, սաթըն ալմըշ օլտուղու օթէլին ամէլեա,
թը թամիրիսէսի հազ գընտա իսթիշարէ իթմէք իւզրէ իրթէ-
սի կիւնիւ մուայեէն պիր վազըթտա Սիրգ սօգաղընտա պու-
լունմասընը բէճա իթտի:

Թապիր պու գատար իշլէր կէօրիւմէքլէ վագըթ խայլի կէճիքմիշ օլտուղունտան, Ժիւլ, պիր լօգանթատա ագչամ թաամընը իթտիքտէն սօնրա, Սնսիէն Գօմէտի նամ սօգագտա քեային քէնտի խանէսինէ ավտէթ իյլէտի :

Ժան Տիւֆուր հէնուզ կէլմէմիշ օլտուղունտան, Մ. տը Լիւսընայ տաիրէսինին ըշըգլարընը եագտը, վէ պիր սիկարա ալարագ պէքլէմէեէ պաշլատը : Սաթ թօգուզու պէշ կէշէրէք, սօգագ գաբուսու չալընտըղընտան, Ժիւլ գաբուսու աշտը, վէ Ժան Տիւֆուրու գարշըլատը :

Մէրգում, օլ էսնատէ սէրխօշ օլմաեքպ, սիեահ վէ ճէտիտ պիր գաթ էլպիսէ կիեինմիշ իտի : Սապըգ էֆէնտիսինի կէօրաիւկիւնտէ, խըզմէթքեարլարա մախսուս պիր հիւրմէթ իւզրէ պաշընը էյտի, վէ իշէրի կիրիպ գաբուսու գաբատըգտան սօնրա,

— Միւսիւ գօնթ, լութֆէն պէնտէնիզէ եագմըշ օլտուղունուզ մէթուպու ալտըղըմտա, սատըգ էմէքտարընըզը խաթըրտան չըգարմատըղընըզա մէմնուն օլտում, վէ էվամիւրինիզէ հազըր պուլունտուղումու պէեան իթմէեէ կէլտիմ, տէտի :

Ժիւլ. — (Կիւլէրէք.) Պու կիւն թէմամիյլէ ագլընըզ պաշընըզտա օլտուղունու մէմնունիյեթլէ կէօրիւեօրում :

— Միւսիւ գօնթ, պիր կիւն, Սէնթ-Ուան թարիգինտէ, սէրխօշ օլտուղում հալտէ պէնի րասթ կէլմիշ օլտուղունուզ իյմա իտիեօր իսէնիզ, պիլմիշ օլուն քիօ կիւնիւ պիր տօս. թումուն ճէնաղէ ալայընտան ավտէթ իտիեօրտում. . . պունունլա պէրապէր պիր տէֆա վուգուա կէլէն խէթա՝ ատէթ հիւքմիւնէ կիրմիշ ատտ օլունամազ :

— Ումարըմ վէ արզու իտէրիմ քի, տէտիկինիզ տօղրու օլուն :

— Սէօզիւմէ իթիմատ իտին, միւսիւ գօնթ, զիրա հագըգէթի հալի սէօյլէեօրում :

— Շիմտի նէ իշլէր իլէ մէշղուլ օլուեօրսունուզ :

— Հէր վագըթքի իշլէրիմլէ մէշղուլում միւսիւ գօնթ. եագուլարտա չալըքեօրում :

— Պոյաճըլըզ վէ սըվաճըլըզ տան մէմնո՛ւն մոսուն ուզ :

— Բէք ազ քեար պրագտըղը իչին մէմնուն տէյիլ իսէմ տէ , նէ՛ չարէ , կէչինմէք լազըմ տըր :

— Պէնիմ խըզմէթիմտէ պուլունտուղուն ուզ զէման գա- տար քեար պո՛ւլմաեօրմոսուն ուզ :

— Ա՛հ , օլ վագըթլար չիմտի նէ՛րէտէ :

— Էօյլէ եա՛ , օլ վագըթլար պէնի սօյմաեա ալէա պիր վէսիլէ իտի :

— Մալիւմիւնիւզ օլան օ վագըաեա թէէսսիւֆ իտէ- րիմ . . . Լաքին էկէր օ զէմանլարը թէքրար պուլսամ . . .

— Եննիտէն պէնի սօեարսըն , տէյիլ մի :

— Վագաա ինսան զայիֆ իսէ տէ , էօյլէ պիր զաաֆէթ- տէ թէքրար պուլունմամաեը նիեէթ իթմիչիմ տիր :

— Էկէր սիզի եէնիտէն խըզմէթքեար մագամընտա եա- նըմա ալմաեը թէքլիֆ իթսէմ , նէ՛ ճէվապ վէրիրսինիզ :

— Վէրէճէեիմ ճէվապ պիր չէյէ միւթէվագըթ տըր ,

— Նէեէ :

— Միւսիւ գօնթ , էֆքեարըմը սէրպէսթճէ պէեան իթ- մէքլիկիմէ միւսաատէ իտէ՛րմիսինիզ :

— Էվվէթ , միւսաատէ իտէրիմ :

Ժան . - (Մասխարաճա պիր թավը իլէ .) Էօյլէ իսէ , տու- ըուն տա սէօյլէեիմ . պիր վագթտան պէրի տիր խայլի տիւ- չիւնիւեօրում . չիւնքի եաչըմը ալտըգճա , կէնճլիք զէմանըմ- տաքի ֆիթուրսուզլուգտա գալմաեաճաղըմ թապիի տիր . իմտի միւսթագպէլ տաիմա կէօզիւմիւն էօնիւնտէ տիր : - Պու հալտէ խըզմէթքեարըզ իչին կիրէճէք օլտուղում խանէ- նին , էօյլէ պիր խանէ օլմասընը իսթէեօրում քի , օրատա ըահաթճա եաչաեապիլէեիմ , վէ իհթիեարըղըմտա քէօյիւն պիրինտէ պիր գուլիպէճիկէ մալիք օլարագ , ճիւղի իրատըմ- լա սօն կիւնլէրիմի իքմալ իտէպիլէճէք գատար բարա թօք- լաեապիլէեիմ :

— Եանի էօյլէ պիր զէնկին խանէ օլսուն քի , իսթէտիկի- նիզ կիպի սօեապիլէսինիզ , տէյիլ մի :

— Խայր խայր , միւսիւ գօնթ , սօյմագ լազըրտըսը իթ .

մէնօրում, սատէ քեար վէ մէնֆաթ լագըրտըսը իտիեօրում: Եանի խըզմէթ իտէճէք հէրիմ, էօյլէ պիր խանէ օլմալը տըր քի, միւսաֆիրլէրի էքսիքսիզ օլսուն, միւքէմմէլ զիեաֆէթլէր վէրիլին, էյլէնճէլէր իճրա օլունսուն, վէ հէր նէվ վէքիւ խարճըզ ումուրու պանա իհալէ գըլընսըն: Ախըրլարըն վէ արապալըզլարըն նէզարէթի պանա թէվտի օլունուպ, արբա սաման վէ սոյիրէ պէնիմ էլիմէ ալընսըն, պէտէլլէրի պէնիմ մարիֆէթիմէ վէրիլին, վէլ հասըլ միւնասիպ թախսիսաթ իլէ օտա խըզմէթքեարը, սուֆրաճը պաչը, վէքիլխարճ, վէ ախըր վէ արապալըզլար նազըրը օլմաեը արզու իտիեօրում, վէ խուսուսիյլէ միւթէէհիւ պիր քիմանին խըզմէթինտէ պուլունմաեը թէրճիհ իյլէրիմ:

— Նիչին:

— Զիւնքի պէքեար պիր քիմնէ, քէնտի շախսընըն վէ հարէքեաթընըն հաքիմի մութլագը օլմասըյլա, հօվարտալըզ իթտիկինտէ, կիզլէմէեիպ, իֆթիխար պիլէ իտէր: Հալ պու քի էվլի օլան պիր ճէնթըմէն, ֆամիլեաճա էօմրիւնիւ հուզուր վէ սիւքիւնէթլէ կէչիրմէք իսթէրսէ, հօվարտալըզլարընը քէմալը իհթիմամլէ կիզլէր, վէ պու սէպէպլէ խըզմէթճիսինին մահրէմի էսրար օլմասընա իհթիեաճ հիսս իտէր: Մահրէմի էսրարլըզ իսէ, պէտէլի նագտի իլէ օլուր:

— Հագըզէթէն սիզ զաեթէթ միւտագգըզ իմիյսինիզ:

— Միւսիւ գօնթ, եաբուլարտա չալըշանլարըն ճիւմլէսի տէ պու մէսլէքտէ տիրլէր:

— Խիւլասա, զաեթէթ գուրնազ օլմուշսունուզ: Հէր նէ իսէ, էկէր սիզէ, արզուլարընըզը վիճուտէ կէթիրէպիլէճէք պիր խանէեէ կիրմէնիզի, վէ օրատա օտա խըզմէթքեարը, սուֆրաճը պաչը, վէքիլխարճ, արապալըզլար վէ ախըրլար նազըրը օլաճաղընըզը, վէ ալընան շէյլէրին հիսապընը կէօրմէք, պէտէլինի էօտէմէք սիզին էլինիզտէ պուլունաճաղընը թէքիլֆ իտէրսէմ, վէլհասըլ կիրէճէք խանէնիզին էֆէնտիսինին էվլէնմէք իւզրէ պուլունտուղունու պիլտիրիրսէմ, նէ տէրսինիզ:

— Միւսիւ գօնթ, օ էֆէնտի աճապա զաթընը՞զմըսընըզ:

- Էվվէթ , պէն իմ :
- Էվլէնի եօրմուսունուզ :
- Միւթէատտիտ միւեօնլար պէտէլի իլէ Էվլէնի եօրում :
- Տիմէք քիւլլիեէթլի սէրվէթէ մալիք օլաճագսընըզ :
- Օնա նէ՞ շիւպհէ :
- Էվլէնտիկինիզ հալտէ , երնէ պեքեարլըգտա կէչիր-տիկինիզ էօմիւր կիպի հօվարտալըգտա էօմիւր կէչիրէճէ՞ք մի սինիզ :
- Օ եօլտա էօմրտէն ֆէրաղաթ իթմէք գապիւլ մի տիր :
- Օ հալտէ , միւսիւ գօնթ , խըզմէթինիզէ կիրմէեի քէնտիմէ պաթիեարլըգ ատտ , վէ սիզի խօշնուտ իթմէք իւզրէ էլիմտէն կէլէնի տիրիզ իթմէմէեի թէահհիւտ իյլէրիմ :
- Խըզմէթինիզէ նէ՞ վագըթ կիրմէք լազըմ տըր :
- Եարընտան կիրմէլիսինիզ :
- Գօգլիգօնուն չէհրէսի պօզուլտուղունտան : Ժիւլ :
- Նիչին պօզուլտունուզ , տէյի սօրտու :
- Շունուն իչին քի , զաթընըզըն եանընտա պէօյլէ պիր մուհիմմ մէմուրիեէթէ պաշլամագ իչին իճապ իտէն թէտա-րիքեաթը կէօրէպիլէճէք գատար մատտի իգթիտարըմ եօգ տուր :
- Ժիւլ տը Լիւսընայ ճիզատնընտան պիր պանգա գայմէսի չըգարըպ , Ժան Տիւֆուրա վէրէրէք ,
- Ալըն , իլք մէսարիֆաթընըզ իչին սիզէ պէշ եիւզ ֆը-րանգ վէրիեօրում , տէտի :
- Թախսիսաթըմ հիսապընա բէչինէն վէրիլէն պիր մէպ-լա՞ղ մը տըր :
- Խայր , իլէրուտէ վագը օլաճագ խըզմէթինիզին պագ-չիչի տիր :
- Ա՛հ , էֆէնտիմ , ալիճէնապլըզը ասլա էլտէն պրագ-մազսընըզ , նէ՞ վագըթ նէզտինիզէ կէլմէքլիկիմ լազըմ տըր :
- Եարըն սապահ , թամ սաաթ օնտա :
- Պուրաեա՞ մը կէլէճէեիմ :
- Խայր , Սիրգ սօգաղընտա սաթըն ալտըզըմ պիր օ-թէլէ : Օ օթէլ մուհիմմճէ թամիրէ միւհիթաճ օլուպ , վագըթ

կէջիրիմէքսիզին միյմարըմըն իտարէսի թահլթընտա իշէ պաշ-
լանաճագ, վէ մատամ գօնթէս իլէ պէնիմ, իղտիվաճըմըզը
միւթէագըպ իթալիաեա իտէճէք օլտուղումուզ սէյեահաթ
էսնասընտա խիթամ պուլաճագ տըր: Սիղ ամէլեաթա նէ-
ղարէթ, վէ եարըն կէօրիւշէճէք վէ գարարըմը վէրէճէք օլ-
տուղում մէֆրուշաթ միւթէահիւտիւնիւ պօշ տուրտուրմա-
մաեա տիգգաթ իտէճէքսինիզ:

— Մ. գօնթ, զայպուպէթինիզ ուղո՞ւն մու սիւրէճէք տիր:

— Մինտտէթի զայպուպէթիմիզի շիմտիտէն թայեին ի-
տէմէմ: Պունընլա պէրապէր պիր այ էվվէլ ավտէթիմիզ զէ-
մանը սիղէ խապէր վէրէճէկիմտէն, իճապ իտէն խըզմէթ.
քեարլարը թէտարիք, աթ թիւճարը իլէ լազըմ կէլէն բազար-
ըզը իճրա, վէ արապաճըմա սիքարըշ իտիւմիշ օլան արապա-
լարը եէրլէրինէ վազ իտէրսինիզ:

— Բէք էյի, միւսիւ գօնթ:

— Տիմէք եարըն սաաթ իքիտէ Սիրգ սօգաղընտա պու-
լուշաճաղըզ:

— Էվվէթ, ֆագաթ օթէլինիզտէ եարընտան եէրլէշէ-
ճէքմիյիմ:

— Էվվէթ, օթէլին իչինտէ իսթէտիկինիզ օտաեը ինթի-
խապ իտէճէքսինիզ. պէն տէ տէրհալ օ օտաեը թէֆրիշ իթ-
տիրէճէեիմ:

— Միւսիւ գօնթ, պու ագշամ իչին պէնիմ խըզմէթիմէ
իհթիեաճընըզ վա՞ր մը տըր:

— Խայր, կիտէպիլիւրսինիզ:

Ժան Տիւֆուր քէմալը հիւրմէթլէ պաշընը էյերէք օրա-
տան տիշարը չըգտը, վէ ժիւլ, քէնտի քէնտիեէ գալտըղընտա
շու սէօզլէրի սէօլէտի:

— Պու հէրիֆ հէր շէյէ միւգթէտիր օլմասըյլա, պանա
ֆայտէլի օլապիլիր: Իսթէտիկի պուլանըգ սուտա պալըգ ավ-
լամասընա միւսաատէ իտէճէյիմ, վէ պանա խըզմէթ իթմէսի
քէնտի մէնֆաաթընտան օլտըզը ճիհէթլէ, խըզմէթինտէ գու-
սուր իթմէեէճէկինէ էմինիմ:

Մատչեն Կալիէնին՝ ֆէզանտրի սօգաղընտա քեային քիւ-
չիւք օթէլտէ եերլէյմէսինտէն պիր կիւն սօնրա , Սէլէսթէն
տը Վալանտէլ՝ մէզքիւր օթէլէ կէլիպ , կէնճ գատըն իլէ պէ-
պերապէր գուշուգ թաամը իթտի , վէ սուֆրատան գալտըղը
սըրատա :

— Բարիսլի գատընլար իչինտէ սիզի է՛ն զիեատէ բարլագ
կէօսթերէճէք օլան թուալէթլէրինիզ հէր նէ գատար հէնուզ
եաբըլմամը իսէ տէ , պու ճիւմլէ իլէ սիզ եինէ օ գատընլար-
տան զիեատէ տիւպէր վէ հիւսէնա օլմանըլա , պու կիւն ,
էօյլէնտէն սօնրա պիրլիքտէ տիշարը չըգմանըլա , վէ աչըգ
ֆայթօն իլէ Պուլօնեը օրմանընա վէ պու ագչամ տա-
խի թէաթրօեա կիթմէնիզէ հիչ պիր մանի եօգ տուր : Սըգ
սըգ սօգաղա չըգմագլա , վէ բէք չօգ քիմէլէրի կէօրմէքլէ ,
սիզէ պուճա ֆէնալըգ իթմիշ օլան վէ հագգըլա ինթիգա-
մընըղը տավէթ իթմիշ պուլուճան ալչաղա թէսատիւֆ իտէ-
պիրսինիզ : Պէն իսէ , պու ինթիգամ մատտէսինէ սիզտէն
զիեատէ ալէգատարըմ , չիւնքի իշպու ինթիգամ ալընտըգտան
սօնրա , պէնի սէվէճէկինիզի վատ իթմիշսինիզ տիր , տէտի :

— Տօսթոււմ , իսթէտիկինիզ զէման տիշարը չըգարըղ ,
տէյի կէնճ գատըն ճէվապ վէրտի :

Իքի սաաթ սօնրա , պուճլար կիւզէլ պիր աթա գօշուլու
վիգթօրիա արապասընա ըաքիպէն Պուլօնեը օրմանընա թէ-
նէզզիւհէ կիթտիքլէրինտէ , պիր թագըմ հօվարտա տէլիգան-
լըլար իլէ պաղը գարըլար՝ մէզպուրէնին կիւզէլլիկինի վէ վա-
գարըլ վէ քեամիւանէ թավը ու հարէքէթինի կէօրտիւքլէրին-
տէ , իզհարը հայրէթլէ պերապէր , աճապա Վալանտէլ պու
կէօրիւլմէմիշ մախլուգու նէրէտէն էլտէ իթտի տէյի եէքտի-
կէրինի իսթիճվապ իթտիլէր իսէ տէ , պիթթապի քիման պու
սիւալէ ճէվապ վէրէմէքտէ իտի :

Պիր արա , օրմանըն պիր թարաֆընտա , պուճլարըն ա-
րապասը Կապրինին արապասընա թէսատիւֆ իթտիկինտէն ,
Մատչեն՝ մէզպուրէեի թանըտըղը կիպի , Կապրի տախի՝ Սէ-
լէսթէնին եանընտա օթուրմը օլան գատընըն՝ քէնտի եէ-
րինէ կէչմիշ օլան ըաքիպէսի օլտուղուճու տէրք իթմէքլէ ,

լէհէսի ֆէվզէլատէ սօլտու վէ Մատլէնին ֆիւթուրսըզճա պագըշընա գարշը ատավէթ վէ հիտտէթի միւպէյեին պիր աթֆը նազար իյլէտի :

Սէլէսթէն պու պագըշը կէօրիւպ , թէհտիտավէր մանէ-տսընը անլատը , վէ քէնտի քէնտիեէ ,

— Շու պագըշտա շէտիտ պիր ատավէթ մէվճուտ տուր . լաքին համտ օլսուն քի կապրի թէհիքէլի տէյիլ տիր վէ պէն տէ Մատլէնին իւզէրինէ նէզարէթ իտէճէյիմ , տէյի միւլա-հազա իթտի :

Օ ագչամը թէաթրօեա կիտիլտիկինտէ , կէնճ գատընըն մուվաֆֆագըլյեթի՝ Պուլօնեը օրմանընտա քէսպ իթմիշ օլ-տուղու մուվաֆֆագըլյեթ տէն ազ օլմաեըպ , հէր քէս՝ Վա-լանտէլին մուճիպի իֆթիլար վէ մահզուզիեթի յլան Մատ-լէնէ տօղրու տիւրպիւնլէրինի չէվիրտիլէր :

Լաքին շուրաեը իլավէթէն պէեան իտէրիզ քի , կէրէք թէաթրօտա վէ կէրէք Պուլօնեը օրմանընտա , Մատլէն , ա-րատըղը քիմնէեի , եանի էվլատընըն գաթիլի օլան ժիւլ Մէր-սիէյի կէօրէմէտի :

66

Պարօն տը Վէրվէ վէ վիգօնթ տը Սէն Րօման՝ ժիւլ տը Լիւսընայըն աղիմէթինտէն սօնրա աթլարա սիւար օլարագ Պուլօնեը օրմանընա կիթտիլէր , վէ հէր կէօրտիւքլէրի տօսթ-լարընա , իքի սէնէտէն պէրու զայպտա պուլուճան պիր էյ-լէնճէ արգատաչլարընըն ավտէթ իթմիշ օլտուղունու , վէ էվ-վէլքի հալինտէն տահա բարլագ պիր սուրէթտէ թէքրար ճէ-միյեթէթ տախիլ օլաճաղընը պիթթապի հիքեանէ իյլէտիլէր :

Օ ագչամը մէզքիւր իքի կէնճլէր պիր թագըմ գէնտօսթ-լարտան միւրէքքէպ պիր սուրէեէ տավէթլի օլուպ , պունտա հազըր օլան գատընլար միեանընտա կապրի տախի պուլուճ-մագտա իտի :

Մէզպուրէ՝ Սէլէսթէն տը Վալանտէլ թարտփընտան թէրք օլունալըտան պէրու, զայպ իթտիկի վազիեթէ մուատիլ պի-վազիեթէթ արամագտա օլտուղունտան, հէր եէրէ կիթմէքտէ, վէ քեաֆէյէ էյլէնճէլէրտէ հազըր պուլունմագտա իտի:

Պու գարը զաեթթլէ սէվիմլի վէ ճայիպ օլմասըյլա, ճիտ-տէն քէնտիսինէ տիլտատէ օլանլար էքսիք օլմաեըպ, չօգլար անը թէրք իտէնին եէրինէ կէչմէք իսթէմէքտէ իտիլէր իսէ տէ, մէզպուրէնին էվինին տէպտէպէսի, մէսարիֆի մուճիպ արզուլարը, վէ քէսպի սէրվէթ իթտիքտէն սօնրա, մէսլէքի մալիւմիւնտէն չէքիլմէք խուսուսունտաքի ֆիքրի գաթիսի՝ ա-տի պիր միլեօնէրէ գանաաթ իթմէսինէ միւսաատէ իթմէմէք-տէ իտիլէր:

Սէլէսթէն տը Վալանտէլ նատիր իւլ զուհուր քիմէլէր-տէն օլուպ, անըն կիպի, տէօրթ պէշ եիւզ պին ֆրանգ ի-րատա մալիք օլան վէ պանգա գաիմէլէրինի ըասթ կէլա թէ-լէֆ իտէն սատէտիլ կէնճէլէրին հէր վագըթ պուլունմաեա-ճազը տէրքեար տըր:

Հէր նէ իսէ, սուբէտէ, Կապրի՝ պարօն տը Վէրվէնին եանընտա օթուրմուշ օլուպ, անճագ քէնտիսինտէ, հէր վա-գըթքի չէֆգ կէօրիւլմէեիպ, սիւքիւթ իւզրէ վէ հէման հալը մահզունիյեթտէ տուրտուղունտան, սուֆրա արգատաշը կիւլէրէք:

— Ազիզէմ, սիզ պու կիւն թանըլմազ պիր հալէ կէլմիշ-սինիզ: Աճա՛յիպ, Սէլէսթէնի տիւչիւնմէքլէ էօմրիւնիւզիւ պէօյլէ հիւզն ու քէտէր իչինտէ՝ մի կէչիրէճէքսինիզ, տէտի: Կապրի, ումուզլարընը չէքէրէք, շու եօլտա ճէվապ վէր-տի:

— Սէլէսթէնին պէնի թէրք իթմէսինտէն տօլաեը գա-թան ֆիթուր իթմէմ, լաքին անը պէնտէն աեըրտըգլարընը, պէնտէն զասպ իթտիքլէրինի տիւչիւնտիւքճէ, սինիլէրիմ գապարըեօր, հիտտէթ հիսս իտիեօրում, ատէթա սըգըլըեօ-րում:

— Տէֆի զամմ իտինիզ:

— Նա՛սըլ տէֆի զամմ իտէեիմ:

— Սիզէ արզը մուհապպէթ իտէն քիմսէլէրտէն պիրինի
ինթիխապ իյլէեհինիզ :

— Հիչ պիրինի հազզ իթմէեօրում :

— Տիմէք սիզէ ատէմ պէեհէնտիրմէք միւշքիլ տիր :

— Էվվէթ , Փագաթ շիմտի պաչգա շէյտէն պահս իտէ-
լիմ : Իլք տէֆա օլարագ պիր ազ էվվէլ իամինի իշիթտիկիմ
գօնթ տը Լիւսընայ քիմ տիր :

— Լինսընայ մը . . . հա՛ սահիհ , սիզ անը թանըմազսը-
նըզ . . . անըն ֆիրարընտան սօնրա սիզ մէյտանա չըգտընըզ :
— Կիւզէլ պիր տէլիգանլը տըրքի , հէր կէօնա տիվանէլիքլէր
ուղրունտա պիւթիւն սէրվէթինի թէլէֆ իթտիքտէն սօնրա
Ամէրիգաեա կիթմիշ իտի :

— Շիմտի քէնտի իւզէրինէ պահս օլունմասընա նէ՛ սէ-
պէպ վար տըր :

— Չիւնքի ավտէթ իթմիշ :

— Բարասըզ օլարագ մը ավտէթ իթմիշ :

— Խայր , պիրլիքտէ պիր գաշ միւեօն կէթիրմիշ , վէ պու
քէրրէ Բարիսին էն զէնկին պանքէրլէրինտէն պիրինին եէկ-
եանէ գըզը իլէ էվլէնէճէք օլտուղունտան , կէթիրմիշ օլտու-
ղու միւեօնլար իքի իւշ միսլինէ պալիզ օլաճագ իմիշ : Պու պա-
եէտէ քէնտիսի տէ եէնիտէն հօվարտաճա էօմրիւնէ տէվամ
իտէպիլէճէք տիր : Թէէմին իտէրիմ քի , մէրգում պու էօմ-
րիւնտէն ասլա շաշմաեաճագ տըր :

— Քէնտիսիյլէ տօսթլուղունուզ վա՛ր մը տըր :

— Բէք մուհիպպիեիմ , հաթթա պու սապահ պանա կէ-
լիպ , սէքիզ կիւնտէն իճրասը մուգարրէր օլան իզտիվաճընտա
շահիտլէրտէն պիրի օլմամը թէքլիֆ իթտի : Թէքլիֆինի գա-
պուլ իթտիմ . տիկէր շահիտ տէ Սէն-Բօման օլաճագ տըր :

— Վա՛յ , սէքիզ կիւնտէն իզտիվաճ րէսմի իճրա՞ մը օլու-
նաճագ տըր :

— Էվվէթ :

— Պու իզտիվաճ նէրէտէ իճրա իտիլէճէք տիր :

— Շէնըվիէր քիլիսէսինտէ :

— Շէնըվիէրտէ նիչին իճրա օլունուեօր :

— Չիւնքի իւերուտէ գօնթէս տը Լիւսընայ օլաճագ օլան գըզըն ֆամիլեասը օրատա կիւզէլ պիր սէյֆիէէէ մալիք իմիշէր : Բլաթան սէյֆիէէսի քէնտի մալլէրի իմիշ :

— Տիմէք միւքէմմէլ զէֆը վէ էյլէնճէ վուգու պուլաճագ տըր :

— Խայր , սատէճէ պիր գուշուդ թաամը վէրիլիպ , պունտա եալընը ֆամիլեա խալգը իլէ շահիտլէր հազըր պուլունաճագ տըրլար , վէ օ ագչամը , եախօտ իրթէսի կիւնիւ կիւվէյի իլէ կէլին իթալիաեա կիտիպ պիր գաչ այ օրատա գալաճագլար տըր :

— Իթալիանըն հա՛նկը թարաֆընա կիտէճէքլէր :

— Պիլմէմ :

— Լաքին պիլէպիլիրսինիլ :

— Շիւպհէսիլ :

— Օ հալտէ անլաերն վէ պանա տա պիլտիրին . պէնի գիեատէսիլէ միննէթ տարընը գըլարսընը :

Մ. տը վէրվէ՝ իզհարը հայրէթի ազիմէ իլէ Կապրիեէ պագարագ ,

— Ֆագաթ պունտան սիզճէ նէ՞ օլապիլիր , տէտի :

— Պիր ֆիքրի մախսուսում վար տըր :

— Ֆիքրի մախսուսընը հէր նէ իսէ պանա տա սէօյլէեին :

— Շիմտի սէօյլէեէմէմ :

— Տիմէք պիր մուամմա տըր :

— Պէլքի . . . իլէրուտէ անլարսընը : Շիմտիքի հալտէ , րէճամը իճրա իթմէնիլի թէքրան իտէրիմ , Պու խուսուսա մուվաֆֆագաթ իտէրմիսինիլ :

— Օնա նէ՞ չիւպհէ :

— Պու թագտիրտէ , գօնթ վէ գօնթէս Լիւսընայըն իգամէթ իտէճէքլէրի մահէլլի թահգըգ իտին , վէ անլատըընըլտա պանա պիլտիրին :

— Կապրի , պէնի ֆէվգէլատէ մէրագտա պրագըեօրսունուլ :

— Տահա էյի եա՛ . մէրագ ինսանը թահրիք իթմէկէ

պիւսիւք պիր վասըթա տըր : Մաթլուպումու իճրա իտէճէ՞ք-
միսինիզ , սիզ անը պանա սէօյլէհին :

— Մէմնունէն իճրա իտէճէհիմ :

— Խապէր ալտըղընըտա , պանա պիւտիրիրսինիզ :

— Տագըգա զայպ իթմէհէրէք կէլիպ պիւտիրիրիմ :

— Վատընըզ գաթի՛ Վի տիր :

— Եալընըզ գաթի տէյիլ , օլ պապտէ եէմին պիլէ ի-
տէրիմ :

* * *

Ժիւլ տը Լիւսընայ իլէ Հանրիէթ Տօրէյին իղտիվաճա-
րընտան էվվէլքի վագըալար վէ գօնթրաթըն իմզա իտիլմէսի
մուամէլէսի էհէմիսիէթտէն խալի օլտուղունտան , պունլա-
րըն պազա ու պէեանընտոն սարֆը նազար իլէ , իղտիվաճ
կիւնիւնէ նագլը քէլամ իթմէկի միւնասիպ ատտ իյլէտիք :

Պանքէրի սապըզ իլէ զէվճէսի՝ րէսմի մէզքիւրըն իճրա-
սընը միւթէագըպ , իլէրուտէ հէր նէ տախի օլսա , նամուս
գազիյեէսինին սէլամէթէ չըգմըչ օլաճաղընը միւլահազա իթ-
տիքլէրինտէն եէվմի իղտիվաճա սապըրսըղլըզլա պէքլէմէքտէ
իտիլէր :

Շուրաեը իլավէթէն պէեան իտէրիզ քի , կէնճ գօնթ՝
տէրքեար օլան մէհարէթ վէ ճազիպէթի սաեէսինտէ Ֆիլիբ
Տօրէյ ինտինտէ պուլունմազ պիր տամատ մահիյեէթինի քէսպ
իթմիչ օլտուղու կիպի , մատամ Տօրէյ տէ , հէր նէ գատար
զէվճի տէրէճէսինտէ հէեհճանա տիւչար օլմամըչ իտի իսէ
տէ , Ժիւլին ճալիպի թէվէճճիւհ պիր կէնճ օլտուղունու գա-
պուլ , վէ եագըն վագըթտա գըզընըն սէպէպի իգպալ ու
սաատէթի օլաճաղընա իթիմատ իյլէմէքտէ իտի : Եալընըզ
Հանրիէթ , սիւքիւթ իւզրէ տուրուպ , վէ զահիրէն հէր շէյէ
գաթլանմըչ կիպի կէօրիւնիւպ , լաքին տախիլէն իզթիրապ
ու էնտիլէ իչինտէ պուլունմագտա իտի : Պիչարէ կէօզ եաչ-
լարընը կիզլէտիքտէն պաչգա , պազէն տէ ճէպրի օլարագ ,
տօտագլարընտա տօնուգ պիր թէպէսսիւմ հուսուլէ կէթիր-
մէքտէ իտի :

Մէզ պուրէ իչին պունտան պէօյէ հեր շէյ պիթմիշ օլուպ, պիր գաչ այ էվէլէ միւսթագպէլ հագգընտա թէխայեիւլ իթմիշ վէ իթմէքտէ պուլունմուշ օլտուղու կիւզէլ վէ բարլազ բիւեալար պաղթէթէն զայիլ վէ մահվ օլարագ, պունլար եհրինէ շայեանը թէէսսիւֆ պիր հագգըթէթ գայիմ օլմուշ իտի, վէ էօյէ պիր ատէմին զէվճէսի օլմագ իւզրէ պուլունուեօրտու քի, օ ատէմի նէ սէվմիշ, վէ նէ՛ ատէ հագգընտա հիւրմէթ վէ բիաեթ կէօսթէրէպիլէճէկինէ էմին պուլունմուշ իտի. զիրա մէրգումուն՝ միւտտէթի էօմրիւնտէ վագը օլմուշ օլան պիր լէքէեթի իզալէ իթմէք, եախօտ տահա տօղրուսու էօրթմէք իւզրէ սէրվէթէ մուգապիլ իսմինի սաթմա գտա օլմասը, Հանրիէթ իչին իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ տիր:

Ֆիլվագը Հանրիէթ, Ժիւլ տը Լիւսընայըն խալիսէթինէ, իսթիգամէթինէ, հաթթտ ուլուվը ճէնապընա ինանմաեա նէ՛ գատար չալըշմագտա իտի իսէ տէ, տախմա ֆիքրինին պիր ճիհէթինտէ շիւպհէ գալըպ, պուլ եօլտա շայեանը թէէսսիւֆ ահվալ իլէ էվէնմէքտէն իսէ, էօլմէք տահա միւրաճահ տէյիլ մի տիր տէյի քէնտիեէ տիւշիւնմէքտէ իտի:

էօլիւմ... էօլիւմիւ պիզզաթ գապուլ վէ իսթիեար իթմէք իչին պէլքի պիր տագըգաճըգ պիլէ թէրէտտիւտ իթմէզ իտի, ֆագաթ պուլ հարէքէթի մէյեուսանէսինտէն սօնրա բէտէր վէ վալիտէսինին տիւշար օլաճագլարը եէյիս ուքէտէրի ազիմի, վէ բահմինտէ թաշըմագտա օլտուղու մախլուդուն պիկիւնահլըղընը տիւշիւնտիւքճէ, օլ պապպէ գարար վէրէմէմէքտէ, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Շու ճինաեթ մահսուլու օլան չօճուգ իչին եաշամաեա պօրճլուեում, վէ անըն իչին եաշաեաճաղըմ, տիմէքտէ իտի:

Իզտիվաճ կիւնիւ, ուզուն էթէքլի կէլինիք պէյազ ֆիսթանըյըլա պէրապէր, թաճընը վէ բօրթուգալ աղաճը չիչէքլէրինտէն իմալ իտիլմիշ պուլքէթի կէթիւրտիքլէրինտէ, Հանրիէթ՝ պիրտէն պիրէ սարսըլտը:

Եիւզիւ էվէլէլա զըզարտը վէ պու գըզարթըսը մուտիւ.

խարէն սօլտու, ֆագաթ քիմսէեէ, հաթթա վալիտէսինէ պիլէ
օլ պապտէ պիր շէյ տիմէքսիզին, պաքիրէ գըզլարա մախ-
սուս օլան մէզքիւր էլպիսէեի կիսինտի քի, քէնտիսի իչին տի-
քէնլի պիր էլպիսէ տիմէք իտի :

Մ. Տօրէյ՝ մուայեէն սաաթտա ժիւլ տը Լիւսընայըն շա-
հիտլերինի ալմագ իւզրէ Շամբինեը մէվգիֆինէ պիր գաչ ա-
րապա կէօնտէրմիշ իտի :

Պարօն տը Վէրվէ իլէ Սէն-Րօմանտան պաշգա մատմաղէլ
Տօրէյին շահիտլերի վէ պուսլարըն ֆամիլեալարը տախի թը-
րէնտէն էնիպ, երրմի տագըզա սօնրա Բլաթան սէյֆիեէսի-
նէ մուվասըլէթ իթտիլէր :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ իքի տօսթլարընը եէնի ֆամիլեաաը-
նա թագաթիմ իթտի : Պու րէսմի թագաթիմտէն սօնրա Մ. տը
Վէրվէ՝ Մ. տը Սէն-Րօմանա խիթապէն ,

— Շու կէնճ միրասեէտիեի նաճըլ պուլուեօրսուն , տէյի
սիւալ իթտի, վէ օ տախի ,

— Ֆէվգէլատէ կիւզէլ պուլուեօրում, տէյի ճէվապ
վէրտի :

— Լաքին շու սօկուսլուգ թապիի կիւզէլլիկինէ պաշգա
պիր հալ իլավէ իտիեօր : Շու հալէ պագըլըրսա , պու կիւն-
քիւ զիյնէթ, քէնտիսի իչին տիւսիւն չույիլ, ճէնաղէ ալայընա
պէնզէյօր : Լիւսընայ իլէ էվլէնմէսի՝ մուհապպէթտէն նաչի օլ-
մուշ օլտուղունա ֆէվգ էլ ատէ չիւպհէմ վար տըր :

— Տահա էյի եա :

— Նէտէ՞ն տահա էյի օլուեօր :

— Ձիւնքի աշըգ օլան՝ միւսթագպէլլի տախիմա բարլագ
կէօրիւր , հալ պու քի տօսթումուզ ժիւլ իլէ էվլէնէն պիր
գըզ իչին իւմիտլերինին բէք չաբուգ պէրհավա օլաճաղընա
իշթիպահ օլունամազ, Տօսթումուզ գօնթ՝ էօյլէ ֆամիլեաճա
մէսէրրէթլէրտէն խօշլանըր պիր քիմսէ տէյիլ տիր : Պու էֆ-
քեարըմա նէ՞ տէրսին :

— Թէմամիլլէ սէնինլէ հէմէֆքեարըմ :

Իզտիվաճը միւքի վագթըր եագլաշտըղընտան , իճապ ի-
տէն քիմսէլէր արապալարա րաքիպէն տաիրէյի պէլէտիէեէ

կիթ տիւէր, Օրատա, իզտիվաճը միւքի մէմուրու էլպիսէի մախսուսէսինի կիեինմիշ օլուպ, մէմուրու մէրգում, ըէսմի մէզպուրըն հիյնի իճրասընտա, կիւզէլ պիր արապա Շէնըվիէր սօգաղընտան պիւմիրուր, մահէլլի մէզքիւրտէ քեային քիւչիւք պիր քիլիսէնին գաբուսունտա տուրտու, վէ եիւզիւնիւ գալըն պիր թիւլ իլէ էօթմիւշ պուլունան պիր գատըն պու արապատան էնիպ, քիլիսէնէ տօղրու իլէրտի:

Մահէլլի էհալիսի, եանի խայլիճէ քէսրէթլի էրքէք վէ գատընլար՝ կիւվէյի իլէ մատմաղէլ Տօրէյին թուալէթինի կէօրմէք իւզրէ քիլիսէ գաբուսունտա թօրլանմըշ իտիւէր:

Կէնճ վէ եագըըզըլ օլտուղու թավը ու հարէքէթինտէն տնլաշըլան մէզպուրէ նիգապըլը գատըն՝ մէզքիւր խալգ արասընտան կէչիպ, քիլիսէնէ կիրտի, վէ խասսէթէն տիւեիւն իլին թէրթիպ իտիւմիշ օլան մահէլլէ եագլաշտը, վէ նազարը տըգգաթը ճէլպ իթմէեէճէք պիր մահէլտէ տիզ չէօքիւպ, պիր գաշ սանիյեէ տուա իթտի, եախօտ տուա իտիեօր կիպի կէօրիւնտիւ, վէ պատէհու աեաղա գալզըպ պիր իսկէմլէտէ օթուրտու վէ պէքլէտի:

67

Նիգապըլը գատըն եիրմի տագըգա պէքլէտիքտէն սօնրա քիլիսէնին չանլարը չիտտէթլէ չալընմայա պաշլատը, վէ խարիճտէ տուրմըշ օլան էհլի վէրագտան չօզլար, իզտիվաճ ըէսմինի կէօրէպիլէճէք միւնասիպ եէրլէր իշլալ իթմէք իւզրէ քիլիսէտէ թօրլանտըլար:

Օլ վագթ զիքրինի իթտիկիմիզ կէնճ գատըն այաղա գալզըպ, տիւեիւն ալայընըն կիրէճէք օլտուղու քիլիսէ գաբուսու թարաֆընա տէօնտիւ:

Ֆիլիք Տօրէյ՝ լէհճէսի սօլմուշ օլան վէ տիթրէմէքտէ պուլունան Հանրիէթի, վէ ժիւլ տը Լիւսընայ իսէ, գայիմ վա.

լըտեսինի գօլթուգլարընա ալմըշ օլարագ, վէ շահիտլէր իլէ եագըն ագրապալար տա պունլարը թաագիպէն քիլիսէնէ կիրտիլէր :

Կիւվէյի իլէ կէլին՝ իշղալ իտէճէքլէրի մահէլլէ վասըլ օլտուգլարընտա, տիկէր քիմսէլէր՝ պունլարըն սաղ վէ սօլ թարաֆլարընտա տուրտուլար :

Գօնթ թապպիի քիսվէթինտէ օլմաղլէ պէրապէր, արա սըրա կէօղլէրինտէ միւպհէմ պիր իզթիրապ, վէ տօտագլատա ճիւզիւ պիր տիթրէմէ միւշահէտէ օլունմագտա իտի :

Մէրգոււմ, տիզ չէօքմէզտէն էվվէլ էթրաֆա կէօզ կէզ տիրմէքլէ, նիգապլը գատըն նազարընա իլիշտի քի, տիգգաթլընա քէնտիսինէ պագմագտա օլտուղու կիպի, զանն իտէրսին գալըն թիւլիւ ալթընտան կէօզ պէպէքլէրի տէ պիր սուրէթը մախսուսէտէ բարլամագտա իտի :

Ժիւլ սէպէպինի անլամայարագ տիթրէտի, վէ պաշընը չէվիրմէք իսթէտի իսէ տէ, գարշը գօնուլմագ պիր գուվվէյի մրգնաթիսիէնէ թապի պուլունուրճասընա եինէ նազարը տիգգաթը մէզպուսէնէ աթֆ օլունտու, վէ մէրգուլմէնին եիւզիւնիւ թէշիշ իթմէմէքլէ պէրապէր, պօյու պօսուսնա վէ սիեահ էլպիսէսինին պիշիմիկինէ հայրան օլմագտա իտի :

Այնի սըրատա, քիլիսէնին տախիլի չանը չալընըպ, իհթիեար վէ միւհթէրէմ պիր րահիպ պահարանտան չըգարագ խորանա տօղրու իլէրլէտի :

Ժիւլ, խորան թարաֆընա տէօնմէնէ մէճպուր օլուպ, ֆագաթ էվվէլճէ մէճհուլէ գատընա թէգըրար պագտը քի, էլան աեագտա տուրմուշ օլարագ, կէօղլէրինի քէնտիսինէ տիքմիշ իտի : Նակեահ մէրգոււմ, էօլմիւշ վէ էօլտիւրմիւշ օլտուղունու զանն իթտիկի Մատէն Կալիյէեի խաթըրլայարագ վիւճուտինտէ պիր տիթրէմէ հիսս իթտի . ֆագաթ իզտիվաճ ըհսմինէ մախսուս օլան տուվաեա պաշլանմըշ իտուկինտէն, իսթէր իսթէմէզ մէզքիւր մահղունիյեթպախշ թէֆէքքիւրիւնիւ իզալէ իթտի : Ազ սօնրա իզտիվաճ թէպէրրիւքինէ սըրա կէլմէքլէ, րահիպ էվլիլիք հալգասընը Հանրիէթին բարմաղընա կէշիրտիկինտէն, հէր չէյ խիթամ պուլտու, եանի մատ :

մազէլ Տօրէյ՝ կէրէք ճէնապը Ալլահ վէ կէրէք ինսանլար հու-
ղուրընտա գօնթ ժիւլ Արման տը Լիւսընայըն մէշրու զէվճէսի
օլտու :

Ժիւլ, աեաղա գալգարըընտա, պիր գաշ տագըգա էվ-
վէլ մէճհուլէ գատընըն տուրմըշ օլտուղու մահէլլէ խէֆիէն
աթֆը նաղար իթտի, Լաքին մէզպուրէ կիթմիշ օլտուղունտան
մէրգում, քէնտի քէնտիէն,

— Պու յարիպ շէյ տիր... պու գարը քիմ օլապիլիր :
Շիւպհէսիզ գայիմ բէտէրիմին տավէթլիւէրինտէն տէյիլ
տիր... զանն իտէրսին քի պէնիմ իշին կէլմիշ տիր, տէ-
տի :

Ֆիլհագըգա ըէսմի իզտիվաճ տուսընըն խիթամը եագ-
լաշտըընտան, նիգապլը գատըն քիլիսէտէն չըգըպ, պիր ազ
էօթէտէ պէքլէմէքտէ պուլունան արապասընա ըաքիպէն,
Բարիսէ ավտէթ իթմիշ իտի :

Արատան իքի սաաթ գատար կէշմէսինէ միւսաատէ իլէ
Բլաթան սէյֆիէսինէ կիտէլիմ,

Մէզքիւր սէյֆիէստէ կիւվէյի իլէ կէլին շահիտլէրինէ
վէ Տօրէյ ֆամիլեասընըն եագըն ագրապասընա վէրիլէն գուշ-
ուգ թաամըն խիթամընտա, պարօն տը վէրվէ՝ Կապրիէն
վագը օլմուշ օլան վատընը ունութմաեարագ, ժիւլ տը Լիւ-
սընայը իսթիճվապա հազըրլանըրքէն, ժիւլ քէնտիլիկինտէն
շու եօլտա պիր միւքեալէմէնէ իպթիտար իյլէտի :

Ժիւլ. - Տօղրու սէօյլէ տօսթում, գօնթէս տը Լիւսընա-
յը նաւսըլ պուլտուն :

Պարօն. - Ֆէվգէլատէ կիւզէլ տիր... հաթթա օլ տէ-
րէճէ ճալիպ տիր քի, զէնկին օլմամաեա հագըր վար տըր :
Անճագ պէնճէ պիր գուսուրու կէօրիւմիւշ տիւր :

— Հա՛նկըսը տըր :

— Մահղուն կէօրիւնիւշիւ տիւր :

— Նամիզաճ օլտուղունու էվլէլէն սանա պիլտիրմիշ ի-
տիմ, Լաքին պիր միւտտէթ իթալիատա գալմագլա, թէմա-
միյլէ քէսպի սըհհէթ իտէճէկինէ շիւպհէմ եօգ տուր : Պիչա-
րէ թէպտիլի հավաեա միւհթաճ տըր :

— Փագաթ չու թէպտիլի մէքեան սէնին իշինէ կէլմէեե-
ճէք տիր, չիւնքի պու սուրէթլէ խասթա պէքճիսի օլաճագ-
սըն:

— Պիլիեօրում, լաքին Բարիսէ ավտէթիմտէ, աճըսընը
չըգարաճաղըմ: Սայքի պիւեիւք բէրհիզտէն սօնրա գարնավալ
իթմիշ օլաճաղըմ:

— Իթալիանըն հա՞նկը թարաֆընա կիթմէք նիեթթինտէ
պուլունուեօրսունուզ:

— Էվվէլա նարօլիեթ կիթմէք ֆիքրինտէեիզ:

— Սօնրա՞:

— Սօնրա Բօմաեա, վէ յանտէն տախի վէնէտիեթ կիտէ-
ճէեիզ:

— Նարօլիտէ չօգ վագըթ գալաճա՞գմըսընըզ:

— Պու խուսուս՝ չաքուգ եախատ կէճ սըգըլմամըզտան
պաղը տըր, լաքին ըէվիշի հալէ նէզարէն, ագալլի սէքիզ
կիւն, վէ է՛ն չօղու օն պէշ կիւն գալաճաղըզ:

— Պուրատան նէ՞ վագըթ հարէքէթ իտիեօրսունուզ:

— Եարըն սապահ, Սէյֆիեէնին արապալարընտան պի-
րի իլէ մէվգիֆէ պիւղզիմէ, օրաստան սիւրաթ գաթարըյլա
հարէքէթ իտէճէեիզ: Սանտըզլարըմըզ վէ պիզէ ըէֆագաթ
իտէճէք օլան Մ. վէ մատամ Տօրէյին սանտըզլարը չիմտի-
տէն տէմիր եօլունտա տըրլար:

— Տիմէք տէտէլէրիմիզին էօմրիւնէ մախսուս պիր սու-
րէթտէ կիտիեօրսունուզ. պու իսէ բէք միւեսսիր տիր: Նէ՞
վագըթ ավտէթ իթմէք նիեթթինտէսինիզ:

— Օնու պիլմէմ... մատամ տը Լիւսընայըն սըհհէթի
թէմամիլլէ իեատէ իթմէլի տիր. լաքին պու պապտէ հիշ
պիր բէյլամպէրլիք իտէմէմ: Հէր հալտէ զայպուպէթիմիզ
պիր գաշ այլար իմթիտատ իտէճէք տիր:

— Սէնին կիպի պիր տօսթու թէքրար պուլմագ արզու
վէ զայրէթինտէ պուլունան ահըպպան իշին, պու միւտտէթ
խայլի ուզուն կէօրիւնէճէք տիր:

— Պէնիմ իշին տէ պու միւտտէթ ուզուն կէօրիւնէճէք
իսէ տէ, թէքրար իտէրիմ քի, իլէրուտէ աճըսընը չըգարաճա-
ղըմ:

— Պիրինի պիլիրիմ քի, սէնին զայպուպէթինտէն տօլա-
 եը զիեատէսիլէ իզհարը քէտէր էյլէեէճէք տիր :

— Պիրի մի, քիմ տիր :

— Պիր գատըն տըր :

— Ղալիպա էյլէնիեօրսուն :

— Պիլաքիս ճիտտէն սէօյլէեօրում : Պիր գատըն թանը-
 ըրմ քի, սէնին իչին մէճնուն օլուեօր, վէ պու խուսուսու
 սանա իսպաթ իթմէք իսթէեօր :

— Պէն օ գատընը թանըմըեըմ :

— Խայր, լաքին օ սէնի թանըեօր, վէ եանա տիլտատէ
 օլմուշ տուր :

Ժիւլ տը Լիւսընայ կիւլէրէք,

— Բէք ալէա, ավտէթիմէ պէքլէսին... էվվէլճէ վազի-
 ֆէ իճրա օլունմալը տըր, տէտէ :

Պու իքի տօսթուն միւքեալէմէսի պունտան զիեատէ իմ.
 թիտատ իտէմէեէճէկինտէն, խիթամ պուլտու, վէ ագչամըն
 սաաթ պէչի րատտէլէրինտէ, գօնթ տը Լիւսընայըն շահիտ-
 լէրի, պիրլիքփէ Բարիսէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթտիք-
 լէրինտէն, կիւվէյի իլէ կէլին, ազիմէթլէրի իչին իճապ իտէն
 սօն թէտարիքեաթը կէօրմէքլէ մէշղուլ օլտուլար :

Պարօն տը Վէրվէ՝ վատընա սատըգ օլարագ, տօղրուճա
 կապրինին խանէսինէ կիթտի, վէ մէրգումէ թարաֆընտան
 գապուլ օլունտուգտա,

— Ազիզէմ, պիր ազ էվվէլ հագգընըգտա կէօրիւշտիւմ,
 տէտի :

Կապրի. - Հագգըմտա կէօրիւշտիւնիւղ միւ. քիմին իլէ
 կէօրիւշտիւնիւղ :

— Տօսթլարըմտան պիրի իլէ :

— Հանկը տօսթունուղլա :

— Գօնթ ժիւլ տը Լիւսընայ իլէ :

Կապրի. - (Տիւչիւնիւեօր կիպի կէօրիւնէրէք.) Գօնթ տը
 Լիւսընայ քիմ օլուեօր, տէյի սիւալ իթտի :

— Աճա՛յիպ, սօն տէֆա եան պէ եան օթուրմուշ օլ-
 տուղումուղ սուքէ էսնասընտա, արամըգտա թաաթի իտիլ-

միշ օլան սէօղլէրի խաթըրլաման օրմուսունուզ :

— Սուբէեի խաթըրլանօրում, լաքին իսիմլէր ասլա խաթ-
ըրմա կէլմէեօր :

— Շիմտի խաթըրնըզա կէթիրիրիմ: « Իսմինի հէնուզ ի-
շիթմիշ օլտուղունուզ ժիւլ տը Լիւսընայ հադգընտա պանա
պաղը շէյլէր սօրմատընըզ մը :

— Էվլէթ, սօրտում, վէ սիզ տէ պանա ճէվապ վերտի-
նիզ :

— Եանի կիւզէլ վէ հօվարտա պիր տէլիգանլը օլտուղու-
նու, վէ էվլէյլէրի պինլէրճէ տիվանէլիքլէրէ տալարազ պիւ-
թիւն սերվէթինի զայպ իթմիշ իքէն, պու տէֆա թէքրար վէ
էվլէլինտէն զիեատէ քէսպի սերվէթ իթմիշ իտուկինի, վէ
իքի սէնէ զէվզ ու էյլէնճէլէրտէն մահրում օլմուշ օլտուղու
ճիհէթլէ, շիմտի ֆէվզէլատէ զէվզ վէ էյլէնճէլէրէ արզու-
քէշ պուլունտուղունու սիզէ սէօյլէմիշ իտիմ :

— Խաթըրլամանա պաշլանօրում: Տէվամ իտին :

— Պունլարտան պաշգա, Լիւսընայըն՝ պիր խայլը միլեօն-
լարա վարիսէ պուլունան պիր գըզ իլէ էվլէնտիկինի, վէ շա-
հիտլէրինտէն պիրի պէն օլտուղումու, վէ ագտը իզտիվաճըն
իրթէսի կիւնիւ զէվճիսիյլէ պիրլիքտէ իթալիանա կիտէճէկի-
նի տէ պէեան իյլէտիմ, վէ սիզ տէ պէնտէն, իթալիանըն
հանկը թարաֆընա կիտէճէկինի անլամագլըղըմը րէճա իյլէ-
միշ իտինիզ :

— Անլատընըզ մը :

— Էվլէթ, եարըն սապահ մէրգում, սիւրաթ գաթա-
ըրյա Մարսիլիանա վէ անտէն Նաբօլիեէ կիտէճէք տիր: Էն
չօղու օն պէշ կիւն վէ էն աղը սէքիզ կիւն օրատա գալա-
ճագ տըր: Սօնրա Բօմանը, Վէնէտիեի զիեարէթ, վէ պա-
տէհու ավտէթ իտէճէք տիր :

— Նէ՞մէ լազըմ, պունլարտան պանա նէ :

— Աճա՛յիպ, նէ տէտիկինիզի անլանամանօրում: Պէնիմլէ
էյլէնիեօրմուսունուզ: Շու մալիւմաթը պիր ան էվլէլ իս-
թիհասալ իթմէքլիկիմ իչին սէքիզ կիւն էվլէլ իսրար իտիեօ-
րունուզ, վէ իսթէտիկինիզ մալիւմաթը կէթիրտիկիմ պիր

սըրատա իսէ, «նէ՞ ետքաներմ, պունլարտան պանա նէ՞» եօ-
լունտա ճէվապ վէրիեօրսունուզ, Շիմտի պէն տէ սիզէ, պու-
նըն նէ՞ տիմէք օլտուղունու սօրարըմ:

— Իյզահաթը բէք սատէ տիր. սէքիզ կիւն էվվէլ պիր
ֆիրրի մախսուսըմ վար իտի. պու կիւն եօգ տուր: Պունուն-
լա պերապէր վուգուաթա տէյիլ, նիեէթինիզէ թէչէքքիւր ի-
տէրիմ: — Էյի խաթըրմա կէլտի, Մ. տը Լիւսընայըն զէվճէսի
կիւզէլ մի տիր:

— Փէվգէլատէ կիւզէլ իսէ տէ, ղանէթ սօղուգ գանլը
տըր: Զանն իտէրիմ քի, գօնթ՝ մէրգումէտէն բէք չաբուգ օ-
սանաճագ տըր:

— Զէվճ ու զէվճէ Բարիստէն խայլի վագըթ ուզագտա
գալաճագ մը տըրլար:

— Պիր գաչ այ գատար ուզագտա գալաճագ տըրլար:

— Ֆիլվագը իզտիվաճը միւթէագըպ իսթիեար օլունան
չու թէֆէրիւճ սէյեահաթը պիր ազ ուզուն տուր:

— Սէպէպի՝ ահվալը սըհհիեէ մատտէսի օլտուղունտան,
պունա պաչգա չարէ օլամազ: Ղալիպա մատամ տը Լիւսը-
նայ՝ իթալիանըն իգլիմինէ միւհթաճ տըր:

— Տիմէք հօվարտա տօսթումուզ՝ խասթա պէքճիլիկի
մէմուրիեէթինի իյֆա իտէճէք տիր: Պու իսէ, քէնաիսի իչին
բէք տէ խօշլանաճագ պիր քէյֆիեէթ տէյիլ տիր:

— Էլպէթթէ պու միւտտէթ էսնասընտա տէֆի ղամա
չարէ պուլաճագ տըր:

Կապրի. — (Թէքըար կիւլէրէք.) Պէն տէ սիզին կիպի զանն
իտէրիմ:

— Պիրլիքտէ թաամ իտէլիմ մի:

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, պիրլիքտէ թաամ իթմէքլի-
կիմիզ գապիլ տէյիլ տիր, չիւնքի ահրպպամտան պուլունան
պիր գատընըն խանէսինտէ թաամ իթմէկէ սէօզ վէրմիչիմ
տիր. հաթթա պու պապտէ կէճիքտիմ պիլէ:

— Պու մուամէլէնիզ՝ պէնի քիպարճա գօվմագ տըր:

— Խայր, սիզի գօվմաեօրում, լաքին սիզ քէնտիլիկինիզ-
տէն կիտէրսէնիզ մէմուն օլուրում:

— Օ հալտէ, Ալլահա ըսմարլատըգ, աղիգէմ. ինչալլահ
թէքրար կէօրիւշիւրիւզ:

— Ինչալլահ, ինչալլահ աղիգիմ պարօն:

68

Կապրի՝ միւսաֆիրինի ներտիվէնէ գատար կէօթիւրտիւ,
վէ անըն մուֆարադաթընտան սօնրա, պէսլէմէսինի չաղըրըպ,

— Հէր շէյ հազըր մը տըր, տէյի սօրտու:

Պէսլէմէ. — Էվվէթ, մատամ, տէյի ճէվապ վէրտի:

— Սէն տէ հազըր մըսըն:

— Եալընը շաբգամը կիեինմէքլիկիմ գալմըշ տըր,

Իրթէսի սապահ, սաաթ եէտի պուշուգտա, իքի պիւեիւք
աթա գօշուրու պիր արապա վէ պուշուշն արգասընտան կէլ-
մէքտէ օլան պիր քիւշիւք օմնիպուս արապասըյլա, Ֆիլիք
Տօրէյ վէ վէվէսի, գօնթ վէ գօնթէս տը Լիւսինայ, Հանրիէ-
թին պէսլէմէսի Անէթ, վէ Մ. Տօրէյին գատիմ էմէքտարը
Ժէրմէն տէմիր հալ մէվգիֆինէ մուվասըլէթ իթտիլէր:

Պունլար իչին սալընլու պիր վակօն թուլթուլմուշ իտի:

Խըզմէթ ճիլէր՝ պիր կիւն էվվէլ անպարա թէսլիմ իթմիշ
օլտուգլարը էշեայը գայտ իթտիրիպ, եարըմ սաաթ սօնրա
սիւրաթ գաթարը Մարսիլիաեա միւթէվէճճիհէն Բարիստէն
հարէքէթ իթտի:

Հանրիէթին սէյեահաթտան եօրուլմասը իհթիմալինէ
մէպնի, Մարսիլիատան Նաբօլիեէ կիտէն բօսթա վաբօրունա
րաքիպ օլմազտան էվվէլ գըրգ սաաթ գատար Մարսիլիատա
արամ իտիվէսի գարարլաշտըրըլմըշ իտի:

Ժիւլ, վակօնտան էնտիկինտէ, զէվճէսինի գօլթուղունա
ալտը, վէ Մ. վէ մատամ Տօրէյ արգատան կէլտիքլէրի հալտէ
մէվգիֆին գաբուսընա տօղրու իլէրլէտի:

Նակեահ մէրգուլ, պիր կիւն էվվէլ Շէնըվիէր քիլիսէ-
սինտէ նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթմիշ օլան կէնճ գատընըն

եինէ եիւզիւ գալըն պիր նիգապ իւէ էօրթիւիւ օլարագ , գարչըսընտա տուրմըչ իտուկինի կէօրտիւկիւնտէ , սարսըլտը : Հէր նէ գատար մէզպուրէնին չէհրէսինի կիզլէեէն նիգապ գալընճա իտի իսէ տէ , իւք կիւնիւ քիիսէտէ հազըր պուլուն . մուչ օլան գատըն իտուկինէ չիւպհէ օլունմազ իտի , զիրա ալնի թուալէթ , ալնի թավր ու հարաքէթ սահիպէսի օլտուղու կիպի , նիգապըն թլթընտա բարըլտանան կէօզ պէպէքլէրի տէ , ալնի կէօզ պէպէքլէրի իտի :

Ժիւլ , աճապա ըլւհա մը կէօրիւեօր օլտուղունու տիւչիւ . ներէք էլիլէ կէօզլէրինի գաբատը , ֆագաթ մէճհուլէ գա . տըն օրատան գըմըլտանմատը :

Ժիւլ , պիր արա , նէ եաբտըղընտան խապէրտար օլմանա . րագ տուրտու , վէ Հանրիէթ՝ մերգուլմըն գօլու տիթըհտիկի . նի հիսս իթտիկինտէն ,

— Նէ՞ օլուեօրսունըզ , տօսթում , տէյի սիւալ իթտի :

— Հիչ պիր չէյ օլմանօրում , իւզէրիմէ խաֆիֆ պիր պայկընըզ կէլտի իսէ տէ , չիմտի կէչտի , տէյի Ժիւլ ճէվապ վէրտի :

Պատէհու Ժիւլ , մէվգիֆտէն տիչարը չըգտը , ֆագաթ չըգարքէն , ղալէպէլիք արասընտա նապէտիտ օլմագտա պուլ . լունան նիգապըր գատընա սօն տէֆա թէքրար աթֆը նա . ղար իթտի :

Իքինճի տէֆա օլարագ , պու գարը մերգուլմըն զիհին . տէ Մատլէնին խաթըրէսինի թէվլիտ իտիպ , պունուն , հէր հալ ու թավրընը՝ հագգընտա ալչագճա վէ խայինճէ մուա . մէլէ իթմիչ օլտուղու գատընըն հալ ու թավրընա պէնզէ . թիպ , անը թէքրար կէօրիւյօր օլտուղունու զանն իթմէքտէ իտի :

Հալ պու քի Մատլէնին էօլմիւչ օլտուղունա : Եանի մէզպուրէեի պիղգաթ պօղմուչ իտուկինէ էմին օլտուղունտան իզթիրապ վէ էնտիչէսինի պէր թարաֆ իթմէկէ սայ իտէրէք ,

— Խայր , օլամազ չէյ տիր : Պու զաննըմ ատէթա ճին . նէթ էսէրի տիր . պու գարը Մատլէն օլամազ . լաքին էկէր Մատլէն հանաթտա իսէ , էկէր քէնտիսինի էօլտիւրէմէտիմ

իսէ . . . Ա՛հ վէճաթ իթմիշ օլուպ օլմատըղընա էմին օլմալը
իտիմ . . . Ագաը իզտիվաճըմ էսնասընտա Շէնըվիէր քիլիսէ-
սինտէ հազըր պուլունմուշ օլաճ , վէ պու կիւն տախի թէհ-
տիտավէր պիր նիւմայիշ մագամընտա գարչըմա չըգան շու
գարընըն Մատլէն օլմատըղընը քիմ պիլիր : Լաքին Մատլէն
հաեաթտա օլտուղու հալտէ , պէնի նա՛սըլ պուլտու... կիթ-
մէքտէ օլտուղունու նա՛սըլ թահգըգ իթտի . . . պու շէյլէր
պանա բէք զարիպ կէօրիւնիւեօր , ֆագաթ էկէր օ իսէ պանա
գարչը հարաքէթտէ պուլունմամասընը քէնտինէ իթար
իտէրիմ , չիւնքի պու տէֆա էվվէլքի կիպի պօշ պուլուն-
մամ , տէյի միւլահազա իթտի :

Պու վէ պունա միւմասիլ թէֆէքքիւրաթ ֆիքրինի իշղալ
իթտիկի սըրատա , գօնթ տը Լիւսընայ՝ կիտէճէքլէրի օթէլ
թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ օլան արապաեա րաքիպ օլտու :

Իքի կիւն Մարսիլիատա գալտըգլարընտա , շէհրի վէ ճի-
վարընը տօլաշտըլար : Պու իքի կիւն զարֆընտա նիգապլը
գատըն կէօրիւնմէտի :

Ժիւլ իսէ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Իքի տէֆա օ գարընըն գարչըմա չըգմասը՝ թէսա-
տիւֆտէն պաշգա պիր շէյէ համլ օլունամազ : Խայր , օ գա-
տըն Մատլէն աւլիլ տիր , տէտի , վէ պու միւլահազա սա-
եէսինտէ նէվիմա ֆէրահիյեէթ քէսպ իթտի :

Կէնճ գօնթ՝ Հանրիէթէ արզը մուհապպէթ վէ ուպու-
տիյեէթ իթմէքտէ օլուպ , պու պիշարէ իսէ , կէշմիշ աշվա-
լի ունուտարագ , իլէրուտէ պիննիսպէ նաիլի սաւտէթ օ-
լապիլէճէկինէ քէնտի քէնտիսինի գանտըրմաղա սայ իթմէք-
տէ իտի :

Պունլարըն բօսթա վարօրունա րաքիպի՝ պիլա հատիսէ
վուգու պուլուպ , կիւղէլ պիր կիւնտէ , էօյլէտէն իքի սա-
աթ սօնրա վարօր նարօյի լիմանընա տախիլ օլտու , վէ պու
տէֆա տա մէճհուլէ գարը Մ . տը Լիւսընայա կէօրիւնմէտի :

Լաքին մէրգումէ , Մարսիլիատա վագը օլտուղու կիպի
նարօյիեէ տախի Մ . տը Լիւսընայտան էվվէլ կէլմիշ վէ քէն-
տիսինի կիղէեէպիլէճէք սուրէթտէ թէպաիլի գըեաֆէթ իթ-

Վիշ օլուպ , վաբօր եօլճուլարննն գարանա չըգտըգլարը էս-
նատէ ըըխթըմ իւզէրինտէ պուլունմագտա իտի ,

Շէհրին էն պիրինճի օթէլինէ էվվէլճէ թէլէկրաֆ չէքի-
լէրէք պազը տայիրէլէր թուլթուլմուշ օլտուղունտան , Մ. վէ
մատամ Տօրէյ իլէ եէնի կիւվէյի վէ կէլին արապանա ըա-
քիպէն , մէզքիւր օթէլէ կիթտիքլէրինտէ , մէճհուլէ գատըն
տախի արապա իլէ պունլարնն արգասընտան կիթտի , վէ
արզու իթտիկի մալիմաթը ալտըգտան սօնրա , այնի մահէլ-
լէտէ տիկէր պիր օթէլտէ պիր կիւն էվվէլինտէն պէրու իշ-
ղալ իթմէքտէ օլտուղու տաիրէեէ ավտէթ իյլէտի ,

Ժիւլ վէ ֆամիլեասըննն չէնտ կիւն նաբօլիտէ գալմալա-
րը մուգարրէր օլմասըյլա , Ժիւլ՝ գէվճէսինի հէր սուրէթլէ
էյլէնտիրմէքտէն պաշգա պիր չէյ տիւչիւնմէեօրտու , Պինա-
պէրին հէր կիւն էյլէտէն սօնրա ճիվարլարտա արապա իլէ
թէնէզգիւհ իտիպ , ագչամլարը տախի պիր սանտալա ըա-
քիպէն , նաբօլի քէօրֆէզինին սաքին սուլարընտա վէ լաթիֆ
պիր գուպպէի ասիւման ալթընտա կէզինմէկի իշ կիւճ իթտիլէր :

Տէօրտիւնճիւ կիւն Մ. տը Լիւսընայ՝ չէհրին թէաթրօ-
սունտա , Մազանիէլլօ նամ մէշհուր օրէրաննն իլք տէֆա օ-
լարագ մէվգըի սահնէեէ վազ իտիլէճէկինի խապէր ալարագ
պիզզաթ պիլէթ սաթըլան տաիրէեէ կիտիպ , պիր լօճա քի-
րալատը , վէ թաագիպ իպիլմէքտէ օլտուղունու կէօրմէտի :

Բէրտէ աչըլմազտան աղ էվվէլ , Մ. վէ մատամ Տօրէյ ,
գօնթ վէ գօնթէս տը Լիւսընայ՝ արթիսթլէրէ մախսուպ օլան
տաիրէնին սաղընտա վագը պիրինճի գաթըն պիւեիւք ավան-
սէն լօճասընտա օթուրտուլար :

Սալա՝ իզտիհամ իլէ տօլու օլուպ , եալընըզ պիր լօճա
պօշ գալմըշ իտի :

Պու լօճա իսէ , գօնթ տը Լիւսընայըն քիրալամըշ օլտու-
ղու լօճաննն թա գարչըսընտա վագը ավանսէն լօճասը իտի :

Միւզիգա՝ քիւչատ հավասընը չալտը , վէ չիտէթլէ ալ-
գըշլանտը : Պատէհու լուպիեաթա իպթիտար օլունուպ , պի-
րինճի ֆասըլ՝ պրավօ՝ սէտասըյլա իթթամ պուլտու :

Սօլ թարաֆտաքի լօճա էլան պօշ օլուպ , ֆագաթ թու-

Թուլմուշ օլտուղունա չիւպհէ իտիլէմէմէքտէ իտի . չիւնքի բէք չօգ քէսան աեագտա գալմըշ օլուպ , օթուրաճագ մա- հէլլ պուլամատըգլարը հալտէ , օ լօճաեա սահիպ օլամանօր իտիլէր :

Նակեահ ծիւլ տը Լիւսընայ , Շէնըվիէր քիլիսէսինտէ կէօրմիւշ օլտուղու նիգապլը գատընըն մէգըիւր պօշ լօճաեա կէլտիկինի կէօրմէսի իւգէրինէ , լէհճէսի սօլտու վէ վիճուտի տիթրէտի :

Մէզպուրէ օթուրմազտան էվվէլ , Վէօղլէրի՝ գալըն նի- գապը ալթընտա պիր սուրէթի մախսուսէտէ բարլաեարագ , պիր գաշ սանիյնէ կէնճ գօնթա տիգգաթլըճա աթֆ օլուն- տու . գօնթ իսէ , պիր նէվ տալկընլըգլա , ֆիքրինտէն .

— Եինէ օ տուր , եինէ օ գարը տըր , տէտի , վէ քէն- տիսինի կիզլէմէք իւգրէ , պիր ազ արգաեա չէքիլիպ , տիւր- պիւնիւլէ մէզպուրէեի թէճէսսիւս իտիպ , քէնտի քէնտիեէ շու եօլտա միւլահազա իթտի .

— Աճապա շու նիգապըն ալթընտա քիմին չէհրէսի կիզ- լէնմիշ տիր . նի՛չին պու գատըն պու եօլտա քէնտիսինի կիզ- լէնէրէք պէնի թաագիպ իտիեօր : Քէնտիսինին Շէնըվիէրէ , Մարսիլիաեա վէ Նաբօլիեէ կէլմէսի՝ թէսատիւֆի պիր չէյ օ- լամազ , Հասըլը քիմ տիր , վէ նէ՝ իսթէեօր :

Պու վէճհլէ Մատլէնին խաթըրէսի թէքրար մէրգուճուն ֆիքրինի իշալ իթմէկէ պաշլատը :

Միւգիգա իքինճի ֆասլըն քիւշատ հավասընը չալտը , վէ հէր նէ գատար բէրտէ աշըլտը իսէ տէ , մէճհուլէ գատըն սահնէեէ տօղրու տէօնմէեիպ , կէօղլէրինի Տօրէյ ֆամիլեա- սընըն լօճասընտան աերմատը :

Գօնթ , կիզլի պիր հիտտէթէ տիւշար օլարագ ,

— Պու մուամէլէ՝ պէնի թազեիգ իթմէքտէ տիր . . . քիմ օլտուղունու անլամագ իսթէրիմ , վէ անլաեաճաղըմ , տէյի միւլահազա իթտի , վէ իքինճի ֆասլըն խիթամընտա տէրհալ լօճատան չըգըպ , լաքին պէսպէլլի մէճհուլէ գատըն մէրգու- մուն նիեէթինի տէրք իթտիկինտէն , քէնտիսի տէ աեազա գալգըպ նապէտիտ օլտու , վէ գօնթ , ալանսէն լօճասընըն

էօնիւնէ կէլտիկինտէ, մէզքիւր լօճա գաբուսուսնուն աչըգ
օլտուղունու, վէ տէրունինտէ քիմսէ պուլունմատըղընը կէօր-
տիւ: Պինապէրին, քէնտի քէնտիեէ վէ հիտտէթլէ:

— Կիթմիշ . . . պէլքի թէնէֆֆիւսխանէտէ տիր . . .
պէլքի ավտէթ իտէճէք տիր, տէտի, վէ տօղրուճա թէնէֆ-
ֆիւսխանէեէ կիտիպ, հէր թարաֆը արատը իսէ տէ, պու-
լամատը: Մուախարրէն թէքրար աչըգ զան լօճանըն էօնիւնէ
կէլիպ, լօճալարըն գաբուսուսնուն աչան մէմուրուն էլինէ պիր
լուի ալթունու սըգըշտըրարագ:

— Պու լօճատա օթգըրմուշ օլան գատըն ավտէթ իտէ-
ճէք մի տիր, տէյի սօրտու:

Մէմուր. — Խայր, միւսիւ, օ գատըն կիթտի, վէ ավտէթ
իթմէեէճէք տիր, տէտի:

— Նէտէն պիլիեօրսունուղ:

— Կիթտիկի զէման, « Պէն կիտիեօրում, սիզ պու չօճա-
եը իսթէտիկինիզ կիպի գուլլանըն » տէտի:

— Քէնտիսինի թանըեօրմուսունուղ:

— Խայր միւսիւ:

— Նաբօլիի տէյի մի տիր:

— Խայր միւսիւ. էճնէպի տիր. վէ զանն իտէրիմ քի
Ֆրանսըղ տըր:

Ժիւլ տը Լիւսընայ պու ճէվապը ալտըգտան սօնրա զէվ-
ճէսինին նէզտինէ ավտէթ իթտի: Մէրգում տէհչէթ իչինտէ
օլուպ, խուսուսա քի տէհչէթին սէպէպինի պիլմէմէսի՝ քէն-
տիսինի բէք ֆէնա հալտէ պըրագմագտա իտի:

Մէնգարէ խիթամ պուլտուղունտան, օթէլէ ավտէթ օ-
լունտու:

Իրթէսի սապահ ժիւլ, գայիմ բէտէրի իլէ գայիմ վա-
լիտէսինին տաիրէսինէ կիտէրէք,

— Սիզին իլէ պիր աղ կէօրիւշմէք արզուսինտէեիմ, տէ-
տի:

Մ. Տօրէյ. — Նէեէ տայիր կէօրիւշմէքսինիզ, սէվկիւլիւ
օղլում, տէյի սօրտու:

— Վագըթ կէչիւրիմէքսիզին իթթիխազը լազըմ կէլէն

պիր գարար հագգընտա կէօրիւշէճէեիմ :

— Նէ՞ կիպի գարար :

— Մալիւմիւնիւզ օլան վագթա գատար Հանրիէթ իլէ քիւլլիէն եալընըզ դալմագ եօլունտա պիր գարար իթթիխազ իթմէք լաղըմ տըր :

Մատամ Տօրէյ . — Ֆագաթ օ զէման հէնուզ բէք ուզագ տըր , տէտի :

— Պիլիեօրում , լաբին պուլունտուղումուզ սըրատա , իֆրաթ պիր թէտպիր իթթիխազը դարարը օլմազ : Տիւն ագշամ պաղթէթէն լօճամըզտան նիշին տիշարը չըգտըղըմը պիլիեօրումուսունուզ :

— Պիլմէմ :

— Շիւպհէ տէ՞ մի իթմէեօրսունուզ :

— Խայր :

— Սալատա , տօսթլարըմտան Բարիսլի կէնճ պիր թապիպ կէօրտիւմ : Ելիյլէ , պանա սէլամ վէրտի : Պէն տէ քէնտիսի պանա կէլմէսին իչին տէրհալ անըն նէզտինէ կիթտիմ : Սիղէ մէրգումու թագտիմ իթմէմէե մէճպուր իտիմ , չիւնքի Հանրիէթի կէօրմէքլէ , պաղը էսէրլէրտէն , պիզիմ իչին միւէպպէտէն կիզլի գալմասը լաղըմ կէլէն հալի ֆէհմ իտէր տէյի գօրգուեօրտում : — Կիւնլէր կէշտիքճէ , պու հալ տա հա զիեատէ թէհլիքէլի օլաճագ , վէ մէզքիւր սըրրա քէսպի վուգուֆ իտիլմէսի տահա զիեատէ գօլայլաշաճագ տըր : — Միւլահազա իտին քի , միւսիւ , եալընըզ սիզին իսմինիզ թէհլիքէտէ օլմաեըպ , խուսուսիյլէ պէնիմ իսմիմ տէ թէհլիքէտէ պուլունմագտա տըր :

Մ. Տօրէյ . — (Պաշընը էեէրէք .) Հագգընըզ վար տըր , տէտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ . — (Շու եօլտա սէօղիւնէ տէվամ իթտի .) Իմտի , պիր աղ սօնրա եաբմանա գարար վէրմիշ օլտուղումուզ խուսուսու տէրհալ եաբմալըեըզ : Պու ագշամ զէվճէմ իլէ պէրապէր նաբօլիտէն հարէքէթ իտէճէեիմ , վէ Անէթտէն կիզլէեէճէք : Տիշ պիր սըրըրմըզ պուլունմատըղընտան , անը տա պիրիքտէ կէօթիւրէճէեիմ : Վէնէտիեէ մու .

վասըլէթիմիզտէ , օթէլէ էնմէեիպ , քիւչիւք պիր էվ քերա-
լաեաճաղըմ , վէ օրատա ալէմտէն ուզագ վէ այրը պիր էօ-
միւր կէչիրմէքլէ , Հանրիէթին գուրթուլմասընա պէքլէեէճէ-
եիմ : Սիդ վէ մատամ Տօրէյ իսթէրսէնիդ սէյեահաթընըզա
տէվամ իտին , իսթէրսէնիդ Ֆրանսաեա ալտէթ էյլէեին : Պէն
քեաֆֆէյի վուգուաթը հէման կիւնիւ կիւնիւնէ սիդէ խապէր
վէրիրիմ : Մուախարէն , գօրգաճագ պիր սէպէպիմիդ գաւ-
մատըզը , վէ ալէմին մուզիրը սէօզլէրինտէն վէսվէսէմիդ պու-
լունմատըզը հալտէ , եինէ պիրիպիրիմիդի պուլուրուզ :

69

Ֆիրիք Տօրէյ . - Հագդընըզ վար տըր , ազիզիմ գօնթ ,
վէսվէսէլէրինիդի անլաեօրում , վէ էմրի պասիրէթէ ֆէվգէ-
լատէ ըիաեէթ իթմէնիդի թագտիր իտէրիմ : Մատամ Տօրէյ
վէ պէն պիր միւտտէթ տահա նարօլիտէ գաւաճաղըզ . . . պա-
պէհու Բօմաեա ազիմէթլէ , պիր միւտտէթ տէ օրատա վագըթ
կէչիրտիքտէն սօնրա Շէնրվիէրէ ալտէթ իտիպ , սապըրսըզ-
լըզլա սիդի օրատա պէքլէեէճէեիդ : - Գարարընըզը Հանրիէ-
թէ տէ պիլտիրտինիդ մի :

— Խայր , ֆագաթ պիլտիրէճէեիմ :

Օգուեանլարըմըզ էլպէթթէ անլամըշ օլմալը տըրլար քի,
գօնթուն , գայիմ բէտէրինի իգնա իթմէք իւզրէ կէօսթէրտի-
կի տէլիլէր՝ հարէքէթի վագըասընըն ասըլ սէպէպլէրի օլ-
մաեըպ , քէնտիսինին նարօլիտէն ազիմէթի՝ հագըգէթտէ ֆի-
րարտան իպարէթ իտի : Շէօյլէ քի Շէնրվիէրտէն պէրու իզինի
պրագմաեան նիգապը գատընըն քէնտիսինի թաագիպ իթմէ-
սի մագսէտինի անլամամագլա թապիի տէհէթէ կիրիֆթար
օլուպ , չաեէտ եիւզիւնիւ կիզլէմէքտէ պուլունան օ գարը
Մատլէն իսէ , ֆէվգէլատէ պիր ըէզալէթ , վէ պէլքի տահա
պիւեիւք պիր ֆէնալըգ զուհուրինտէն գօրգմասը թապիեա :

Թը մապահատան վէ շու սըրատա ֆիրարտան պաշգա չա-
րէսի պուլունմամագտա իտի :

Ժիւլ, գայիմ բէտէրինտէն այրըլտըգտան սօնրա , Հան-
րիէթի պուլտու , ֆագաթ օնա ղաեթ նէզաքէթ իւզրէ վէ
րէյինի կէօեա իսթիֆսար իտէրճէսինէ նիեթինի անլաթտը :

Կէնճ գատըն հէր շէյի պախթա թէրքլէ հարէքէթ իթ-
մէքտէ օլտուղունտան , զէվճինին թէրքիֆինէ գարչը կէլմէ-
եթէք :

— Իսթէտիկինիզ մահէլլէ սիզէ բէֆագաթա հազըրըմ .
նէ վագըթ կիտէճէեթիզ , տէյի սիւալ իթտի :

Ժիւլ . - Պու ագչամ , տէյի ճէվապ վէրտի :

Անէթ՝ կէնճ մատամասընըն սանտըզլարընը հազըրլատը ,
վէ էօյլէտէն սօնրա , գօնթ տը Լիւսընայ՝ Վէնէտիկ իչին պիր
տաիրէ թուլթմագ իւզրէ Ժէրմէնի տէմիր եօլու իտարէսինէ
կէօնտէրտի :

Մէզքիւր խըզմէթ քեար՝ էմրի մէզպուրու իճրա իթմէք
իւզրէ տիշարը չըգտըղընտա , էսկի պիւսկիւ էլպիսէ կիեին .
միշ վէ եալըն անագ պուլունմուշ կէնճ պիր Նաբօլիթանըն ,
օթէլին պիւեիւք գարուսունտա , տիվարըն պօյունտա եթէ
եաթմըշ օլտուղունա տիգգաթ իթմէտի : Պու Նաբօլիթան
ուեուեօր կիպի կէօրինմէքտէ իտի իսէ տէ , ուեումաեօրտու :
Շէջլէ քի , Ժէրմէնին էվտէն տիշարը չըգմասընը միւթէագըպ ,
մէրգում Նաբօլիթան եաթմըշ օլտուղու մահէլլտէն անինտէ
սըչրաեարագ , ուզագտան , իհթիեար խըզմէթ քեարըն արգա-
սընտան կիթտի վէ անըն տէմիր եօլու մէվգիֆինէ եագլաշ-
մասընտա , ատըմլարընը սիւրաթլէ ալարագ , պէրապէրինճէ
մէվգիֆ տաիրէսինէ կիրտի , վէ ագչամըն սաաթ օնունտա
Վէնէտիեթ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէճէք օլան թրէնտէն
պիր տաիրէ թէտարիքինի էմր իթտիկինի իչիթտի :

Ժէրմէն , պու իչի կէօրտիւքտէն սօնրա , օթէլէ ավտէթ
իթտիկինտէ , Նաբօլիթան տախի նիգապլը գատընըն պու-
լունտուղու մահէլլէ կէլտի , վէ օթէլին թէրճէմանը իլէ մէզ-
պուրէնին նէզտինէ չըգարագ , թէրճէման վասըթասըյլա ,
իհթիեար պիր խըզմէթ քեարըն տէմիր եօլունտա պիր տաիրէ

քերականությունը վե ագլամ սաաթ օնտա վէնէտիեհ հարեքեթ
իտիլէճէկինի խապէր վէրտի, վէ մէճհուլէ գատըն իշպու մա-
լիւմաթը կէթիրէն շախսա պագչիշ օլարագ պիր ալթուռն վէ-
րիպ սավտըգտան սօնրա, քէնտի քէնտիեհ գալընճա,

— Եալընըզ գալմագ իսթէեօր... պինապէրին ֆիրարի-
տիեօր... քէնտիսինի գօրգուլթուեօրում... պու սէպէպլէ
իզինի պէնտէն զայպ իթտիրմէկէ չալըչըեօր... ֆագաթ մու-
վաֆագ օլամաեաճագ տըր... հէր թարաֆտա քէնտիսինի
թաագիպ իտէճէեիմ... աիւնեանըն ուճունա տա կիթսէ,
բէչինի գօյվէրմէեհէճէեիմ, տէտի:

Պիր սաաթ սօնրա նիգապլը գատըն օթէլէ օլան պօրճու-
նու էօտէեիպ, տէմիր եօլու մէվգիֆինէ? վէ անտէն վէնէ-
տիեհ ազիմէթ իյլէտի:

Ագլամըն սաաթ օնունտա ժիւլ տը Լիւսընայ իլէ զէվ-
ճէսի տէ, Մ. վէ մատամ Տօրէյ իլէ վէտալաշարագ վէ բէֆա-
գաթլարընա եալընըզ Անէթի ալարագ, տէմիր եօր իլէ վէ-
նէտիյէ ազիմէթ իթտիլէր:

Նիգապլը գատըն պուռնլարտան ալթը սաաթ էվվէլ չէհ-
րի մէզքիւրէ մուվասըլէթ իթմիշ օլտուղունտան, պիւեիւք
գանալըն սահիլինտէ վագը քիւչիւք պիր էվ քիրալաեարագ,
պէսլէմէսիյլէ պէրապէր օրատա եէրլէշտի:

Հալ պու քի ժիւլ տը Լիւսընայ չէհրին իչէրլէրինտէ վէ
պիր ազ ուզագտա պիր էվ արաեըպ, ֆիլվագը չէյրին բա-
թըրտը վէ կիւրիւլթիւսիւնտէն խալի վէ չիմէնղարլը ատաճըգ-
լարտան պիրինտէ կիւղէլ պիր սէյֆիեհ քիրալատը, վէ Հան-
րիէթի օրաեա կէօթիւրէրէք:

— Պուրատան հազը իթտինիզ մի, տէյի սօրտու:

Կէնճ գատըն. — Ձիեատէսիյլէ հազը իթտիմ, տօսթում,
ֆագաթ սիզ պուրատա սըգըլմայաճաճմըսընըզ:

— Ազիզմ, բէք էյի պիլիրսինիզ քի պէն, սիզին եանը-
նըզտա պուլունտըգճա, հէր նէրէտէ օլսամ սըգըլմամ:

— Պու եօլտաքի իֆատէ վէ միւլահազանըզա թէչէքքիւր
իտէրիմ, ֆագաթ սիզի պիր նէվ մահպուսիեթէ վէ սիւրկիւ-
նէ մահքիւմ իթմէք իսթէմէմ, հաթթա սիզ իսթէսէնիզ տէ

պէն ըազը օլմամ: Թէմամիյլէ հիւրրիյէթէնիղէ նաիլ օլմանըզ վէ Վէնէտիքտէ զէվը ու սէֆա իլէ եաշամանըզ պաշլըճա արզու իթտիկիմ պիր խուսուս տուր: Պուլունտուղում հալ իգթիղասընճա եալընըզլըգտա գալմագլըղում պէնիմ իչին զթրուրի տիր, հալ պու քի սիզ: պազը ահըպպա թէտարիք իտէպիլիրսինիզ, վէ մէվգլինիղէ լաեըզ էօմիւր կէչիրրէպիլիրսինիզ,

— Ազիզէմ, վազիեթիթինիզ քիւլիէն եալընըզլըգտա գալմանըզ իճապ իթտիրէճէք տէրէճէեի պուլմամըշ տըր: Պինապէրին պիրլիքտէ Վէնէտիքի, սէրալարընը վէ միւզէխանէլէրինի զիեարէթ իտէպիլիր, վէ թէաթրօեա կիտէպիլիրիզ:

— Խայր տօսթում, պու պապտէ պանա միւսաատէ իտին, Պու կիւնտէն իթիպարէն, պէն հալա ալմագ իւզրէ սէյֆիեէնին պաղէսինէ էնէճէեիմ, վէ սէօզիւմէ իթիմատ իտին քի, պիր տագըգաճըզ պիլէ պու հալտէն սըգըլմաեաճաղըմ: Անճագ պանա ֆրանսըզճա պազը զաղէթալար իլէ քիթապլար կէթիրմէնիզի ըէճա իտէրիմ:

Հանրիէթին պու գարարը գօնթ տը Լիւսընայըն կիզլի արզուլարընա բէք մուվաֆըզ կէլտիկինտէն, մէրգումըն, մէզպուրէնին գարարընա ճիտտէն իթիրազ իթմէմէսի թապիի իքէն, քէնտիսի եինէ, ֆագաթ սըրֆ պիր կէօսթէրիշ օլմագ իւզրէ վէ կէնճ գօնթէսին գարարընտան ֆարիղ կէլմէեէճէկինէ էմին օլարագ, պազը մէրթէպէ իթիրազաթտա պուլունտու,

Հանրիէթ ֆրանսըզճա պազը քիթապ վէ զաղէթալար թէտարիքինի արզու իթմիշ օլտուղունտան, սէյֆիեէեի մէզքիւրէտէ եէրլէշմէլէրինին իրթէսի կիւնիւ, ժիւլ, պու արզուեու եէրինէ վարտըրմագ մագսէտիյլէ, սէյֆիեէտէն չըգըպ, պիր կօնտօլ (Վէնէտիկտէ գաեըգլարա կօնտօլ իսմի վէրիլիր) թուլտու, վէ պունա ըաքիպէն չէհրէ կիթտիկի սըրատա, տիկէր պիր կօնտօլտա, Վէնէտիկ գատընլարընըն էլպիսէսինի կիյինմէշ օլան պիր գատընըն՝ քէնտիսիյլէ պիր վտգըլթտա իսկէլէտէն պիլ հարէքէ, քէնտի կօնտօլունու թաագիպ իթմէքտէ օլտուղունա տիգգաթ իթմէտի:

Գօնթ տը Լիւսընայ Վէնէտիկ շէհրինին սօգազլարընը թէշքիլ իտէն միւթէատտիտ գանալլարտան կօնտօլուլա կէշ-տիքտէն սօնրա , Սէն-Մարգ նամ մէյտանա մութթասըլ օւլան իսկէլէլէրտէն պիրինէ եանաշըպ գարաեա չըգտըղընտա , մէզքիւր Վէնէտիկլի գատըն տա քէնտիսիյլէ այնի վագըթտա գարաեա չըգտը , վէ մէրգուսու թաագիւզէ տէվամ իթտի :

Մ. տը Լիւսընայ պիւսիւք պիր քիթապճը տիւքքեանընա կիրիպ , պազը քիթապլար սաթըն ալտը , վէ վագըթ կէշիր-մէքսիզին իշպու քիթապլարը Վիլա Տօրիա տէնիլէն սէյֆի-եէսինէ կէօթիւրմէլէրինի , վէ պուստան պաշքա հէր կիւն մէզքիւր սէյֆիէեէ պաշըճա ֆրանսըզճա ղազէթալարտան իբի իւշ տանէ իրսալ իթմէլէրինի թապսիեէ իթտի :

Պու թէրթիպաթտան սօնրա , ժիւլ , քիթապճը տիւք-քեանընտան մուֆարագաթ իյլէտի :

Մէզքիւր տիւքքեանըն գաբուսու եագընընտա , թագրիպա օն պէշ եաշլարընտա , եալըն աեագ , եալընըզ պիր գըրմըզը շաբգա , գըրմըզը պիր կէօմլէք , վէ էսկի պիր տիզ-լիք կիյինմիշ օլան պիր չօճուգ տուրմիւշ օլուպ , պու չօճուգ գօնթու գարչըլատը :

Ժիւլ , մէրգուսու տիլէնճի ղանն իթմէքլէ , ճէպինտէն պիր ուֆագ սիքքէ չըգարըպ աթարագ ,

— Ալ վէ եօլունա տէվամ էթ , տէտի :

Չօճուգ՝ մէզքիւր սիքքէեի տէրագապ ալտը իսէ տէ , եէրինտէն գըմըլտանմատը , վէ պաշընը սալլաեարագ ,

— Միւսիւ գօնթ տը Լիւսընայ սիզմիսինիզ , տէտի :

Ժիւլ , հայրէթտէ գալըպ , վէ իշիթտիկինէ տէ ինանմա-եըպ , քէմալը հայրէթլէ պիր ատըմ գատար ըիւճաթ իթտի , ֆագաթ մէզքիւր տիլէնճի չօճուգ քէնտի իսմինի պիլտիկի ճի-հէթլէ ,

— Միւսիւ գօնթ տը Լիւսընայ սիզմիսինիզ , տէյի թէք-րարլատը :

Ժիւլ . - (Հէեէճան իլէ .) Էվվէթ , պէնիւմ , նէ՞ իսթէեօր-սուն :

Չօճուգ, էլինի, աչըգ օլան կէօմլէյի արասընա սօգա-
րագ պիր մէքթուպ չըգարտը, վէ պու մէքթուպու գօն
թա թագտիմ իթմէսինտէ, գօնթուռն հայրէթի տահա զիեա-
տէ արթտը:

Ժիւլ. - (Մէքթուպու ալարագ.) Պու մէքթուպու սա-
նա քիմ վէրտի, տէտի:

Տիւէնճի. - Պիր մատամ վէրտի:

— Եիւզիւ էօրթիւլիւ պիր մատամ վէրտի, տէյիլ մի:

Չօճուգ. - (Պաշընը սալլահարագ.) Խայր:

Ժիւլ. - Սէն անըն եիւզիւնիւ կէօրտիւն միւ:

— Էվվէթ, միւսիւ կէօրտիւմ:

— Կիւզէլ մի տիր:

— Խայր, խայր, կիւզէլ տէյիլ տիր:

— Պու մէքթուպու սանա նէրէտէ թէսլիմ իթտի:

Չօճուգ. (Գանալա պիթիչիք օլան նէրտիվէնին գատէմէ-
լէրինի կէօպթերէք.) Շուրատա:

— Պէնի սանա կէօթէրտի, վէ պու մէքթուպու պանա
վէրմէքլիկինի էմր մը իթտի:

— Էվվէթ:

— Իգամէթ իթտիկի եերի պիլիեօրմուսուն:

— Խայր:

Չօճուգ, պու սօն ճէվապտան սօնրա օրատան մուֆարա-
գաթա հազըրլանտըղընտան, Մ. տը Լիւսընայ:

— Պիր ազ պէքէ, տէտի, վէ մէքթուպու մաֆաղասը-
նը երթըպ աթիտէքի սաթըրլարը օգուեունճա, լէհճէսի
ֆէվգէլատէ սօլտու:

« Մարսիլիաեա վէ Նաքօլիեէ սիզտէն էվվէլ կէլտիկիմ կի-
պի, վէնէտիեէ տախի սիզտէն էվվէլ կէլտիմ:

« Տիւնեանըն ուճունա տախի կիթսէնիզ, արգանըգտան
կէլէճէեիմ: - Սիզ պէնտէն գուրթուլամահաճագսընըզ, ֆա-
գաթ պէն տաիմա սիզտէն գուրթուլաճաղըմ: »

Ժիւլիւն կէօզլէրի պու արա հատտէն զիեատէ բարլամա-
եա պաշլատը, վէ գուլագ թօղլարը ֆէվգէլատէ թէրլէտի:

Մէզքիւր մէքթուպու Մատլէն Կալիէ թարաֆընտան կէօն.

տէրիմիշ օլտուղունա արթըգ չիւպհէսի գալմատը . օ Մատլէն քի , էօլմիւշ օլտուղունու զանն իթտիկի հալտէ , պիր պէլի-
եէյի ազիմէ կիպի գարչըսընա եէնիտէն չըգմագտա իտի :
Իմտի , Ժիւլ քէնտի քէնտիեէ ,

— Հաեաթըմը զէհիրլէմէ՞ք մի իսթէեօր . միւսթագպէ-
լիմի իխլալ իթմէք , սէրվէթ ու իգպալիմի չիյնէթմէք , պէնի
իթհամ իլէ բէնչէի հիւքիւմէթէ թէսլիմ իյլէմէք մի իս-
թէեօր : Եկէր ֆիքրի պու իսէ , քէնի քէնտիսինի պու սուրէթ-
լէ էլէ վէրմէսի ագըլըլըգ էսէրի տէյիլտիր , Իմտի վա՛յ հալի-
նէ , տէտի վէ մէքթուպու ալուճունտա սըգտըգտան սօնրա
ճէպինէ գօյտու :

Չօճուգ իսէ , պիր ազ իսթիհզաքեարի , պիր ազ տա
թէաճճիւպանէ հալտէ պուլունտուղու սըրատա , Մ . տը Լիւ-
սընայ՝ մէրգումա խիթապէն ,

— Սէն ագըլը պիր չօճուղա պէնղէեօրսուն , Պէնի տինլէ
վէ իֆատէլէրիմի էյիճէ անլա : Օ հալտէ հագգընտա խայըլը
օլուր , տէտի :

— Բէք էյի միւսիւ :

— Սէն վէնէտիլլիմիսին :

— Էվվէթ միւսիւ :

— Հէր կիւն չէհիրտէ վէ գանալլարըն պօյունտա սօ-
լաշըրմըսըն :

— Էվվէթ միւսիւ :

— Պանա կէթիրմէք իւզրէ պու մէքթուպու սանա թէս-
լիմ իթմիշ օլան գապընա ըասթ կէլէպիլիւրմիսին :

— Էվվէթ միւսիւ :

— Բասթ կէլտիկինտէ , էլպէթթէ քէնտիսինի թանըեա-
ճագսըն :

— Հայ հայ :

— Սէն ագչէեի սէվէր օլմալըսըն :

— Շիւպսէսիզ :

— Իմտի էկէր տէտիկիմի եաքարսան , սանա պագչիշ վէ-
րիրմ :

Չսճուղուն եիւզիւնտէ թէպէսսիւմ հուսուլէ կէլէրէք ,

— Բէք էյի, միւսիւ, տէտի :

— Օ գատընա հէր ներէտէ րասթ կէլիրսէն, արգա-
սընտան կիտէրսին, վէ իգամէթ իթտիկի մահէլլի անլա-
մատըգճա բէշինի պրագմազսըն : Հէր կիւն սաաթ իքիտէ
Սաբիր քէօբրիւսիւնէ կէլ պէնի պուլ, վէ թէշէպպիւսաթը-
նըն նէթիճէսինի պիլտիր : Ալ սանա շիմտի պիր ատէտ լուի
ալթունու վէրիեօրում : Պու եիրմի ֆրանգ տըր : Ձիքր օլու-
նան գատընըն իգամէթ իթտիկի մահէլլի անլատըղըն կիւն,
պունուն պէշ միսլինի սանա վէրէճէելիմ : Այլա՞եօրմուսուն :

— Էվվէթ միւսիւ անլաեօրում :

— Էօյլէ իսէ, հայտէ կիթ վէ սէօյլէտիքլէրիմի ունութ-
մա :

Չօճուգ ալտըղը եիրմի ֆրանգլըգ սիքքէտէն տօլաեը
մէսրուր օլարագ օրատան մուֆարաթ իթտի :

70

Պատէհու ժիւլ տը Լիւսընայ կօնտօլունա րաքիպէն, Տօ-
րիա սէյֆիեէսինէ ալտէթ իթտի : Լաքին մէրգում, քէնտի-
սինի պու սուրէթլէ պիհուզուր իտէն օ գարըտան, եանի
Մատլէնտէն նասըլ գուրթարապիլէճէկինի միւհալազա իտէ-
րէք, էնտիշէի աղիմէ իչինտէ պուլունուեօրտու, վէ քէնտի
քէնտիեէ շէօյլէ տիմէքտէ իտի :

— Պանա գարչը նէ՛ կիպի թասալվուրաթտա պուլուն-
տուղունու պիլտիկիմ ճիհէթլէ, հէր շէյէ Էվվէլճէ հազըր
պուլունմալըերմ : Լաքին Մատլէն՝ պանա թէարրուզ իթմէսի
պէնի թահրիգ իյլէմէսի, վէլհասըլ պանա մէյտան օգումա-
սըլլա, քէնտի հագգընտա մուզիր պիր օեուլն օյնամագտա
տըր : Տաիմա եագասընը պէնտէն գուրթարապիլէճէկինի մէ-
մուլ իտիեօր իսէ տէ, պու պապտէ եանըլըեօր : Պէն քէնտի-
սինի մահվ իտէպիլիրիմ. վէ իտէճէյիմ :

Ժիւլ, սէյֆիէսէ ավտէթինտէ, հէր նէ գատար հէսէ. ճանընը վէ լէհհէսինին սօկոնլուղունու կիզլէմէսէ սայ իթ. մէքտէ իտի իսէ տէ, մուվաֆագ. օլամատըղընտան, Հանրիէթ պու հալի պիլ միւշահէտէ,

— Տօ'սթում, միւթէսսիր կէօրիւնիւեօրսունուղ... մու. ճիպի թէէսսիւֆ պիր շէյ մի վագը օլտու, տէյի սիւալ իթ. տի:

— Խայր, հիշ պիր շէյ օլմատը, տէյի Ժիւլ ճէվապ վէր. տի:

— Աճապա շայեանը թէէսսիւֆ պիր վագըաեա՝ մը թէ. սատիւֆ իթտինիզ:

— Ասլա... պէլքի պիր ազ եօրուլտում տա, իւզէրիմէ թագաթսըզլըգ կէլտի: Եօրկունլուղում իսէ սիզին իչին օլ. տու: Պու կիւն օիզէ պիր գաշ քիթապ կէթիրիլէճէք տիր, վէ հէր կիւն ֆրանսըզճա զազէթալար ալաճագսընը:

— Հիմէթինիզէ թէշէքքիւր իտէրիմ:

Իրթէսի կիւն Մ. տը Լիւսընայ Վէնէտիսէ ազիմէթլէ, վագթը մուայեէնտէ մուգարրէր օլան մահէլլտէ պուլունտոզ: Մէզքիւր չօճուգ քէնտիսինտէն էվվէլ օրաեա կէլմիշ օլմա. սըյլա, գօնթ՝ մէրգումա եագլաշարագ:

— Պիր խապէր կէթիրտի'ն մի, տէյի քօրտու:

Չօճուգ. — Էվվէթ միւսիւ, կէթիրտիմ, տէյի ճէվապ վէրտի:

— Սանա մէքթուպու վէրէն գատընա թէօատիւֆ իթ. տի'ն մի:

— Էվվէթ միւսիւ:

Ժիւլ. — (Մէսէրրէթլէ.) Տիմէք արգասընտան կիթտին, վէ շիմտի նէրէտէ իգամէթ իթտիկինի պիլիսին:

Չօճուգ, էվվէթ մանէասընտա պաշընը սալլատը, վէ գօնթ տալի:

— Հայտէ օրաեա կիտէլիմ, տիսէրէք մուգապէլէ իթ. տի, վէ քիւշիք պիր կօնտօլա իքիսի պիրիքտէ օթուրտուլար:

Չօճուգ քիւրէքլէրի էլինէ ալըպ, քէնտի սիննինէ մախ. սուս օլմաեան պիր սիւրաթ վէ կէրմիսէթլէ կօնտօլու գուլ.

լանտըղընտան, պիր խայլի գանալարտան կէշիրտի, վէ նի-
հանէթ պիր մահէլտէ գարաեա չըգտըգլարընտա, չօճուգ
վէ գօնթ պիր խայլի տար վէ գարանլըգ սօգագլարտան կէշ-
տիլէր, վէ պու սօգագլարտան պիրինտէ տուրտուգլարընտա,
գօնթ քէնտի քէնտիեէ,

— Էկէր Մատլէն հագըգէթէն պուրասընը քէնտիսի ի-
չին իգամէթկեահ ինթիխապ իթմիշ իսէ, ղարիպ շէյ տիր,
տէտի:

Փիլվագը չօճուգ օ սօգագտա էսկի վէ խարապ պիր էվ
կէօսթէրտիկինտէն, թիւլ տը Լիւսընայ պու էվին ալչագ գա-
բուսուռու չալտը, վէ չօճուղա տա, քէնտիսինէ պէքլէմէսինի
էմը իթտի:

— Կէնճ պիր գատըն գարուեու աչտը, վէ գօնթու կէօր-
տիւկիւնտէ, թէաճճիւպլէ ըիւճաթ իթտի, վէ մէրգոււմ շու
եօլտա իֆատէեէ աղաղ իյլէտի:

— Թէաճճիւպիւնիւղտէն՝ եանըմատըղըմը անլաեօրոււմ,
տիւնքի կիւն պիր չօճուգ վատըթասըյլա պանա պիր մէք-
թուպ կէօնտէրէն գատըն սիզմիսինիզ:

Գատըն. — Էվվէթ, միւսիւ պէն իմ:

— Իսմիմի նասըլ պիլիեօրտուռուղ:

— Սէն-Մարգ մէյտանընտաքի քիթապճը տիւքքեանընա
կիրտիկինիզ զէման սիզի պանա կէօսթէրէրէք իսմինիզի էօյ-
րէթտիլէր:

— Գի՞մ պէնի սիզէ կէօսթէրտի:

— Պիր գատըն:

— Հանկը գատըն:

— Թանըմամ:

— Թանըմամագլըղընը միւմքինսիզ տիր:

— Հագըգէթի հալի սէօյլէմէքտէ օլտուղուսու հագըգէթի
Մէրեհմանէ իւզէրինէ եէմին իտէրէք թէէքիտ իտէրիմ:

— Հիչ տէյիլ իսէ իգամէթ իթտիկի մահէլլի պիլիւմիսի-
նիզ:

— Խայր, քէնտիսի պանա թէսատիւֆ իթտի, վէ պիր
սիբարըչը տէրիւհտէ իթմէքլէ, տէօրթ ըիալ գաղանմագ իս-

Թէ՛րմիւրիմ, տէյի սօրտու : Միւսիւ , պիզ ֆաքիր քիմսէլէրիզ . . . զէվճիմ լիմանտա չալըչըր . . . Իիմտի , օ գատընըն թէք-
լիֆիինի իշիթտիկիմտէ , աչըգ մաշուգ իշի օլտուղունու զանն
իտէրէք , թէքլիֆիինի գապուլ իյլէտիմ :

→ Սիզէ օ մէքթուպու վէրէն գատըն՝ մահէլլի իգամէ-
թիինիզի պիլիւր մի :

— Պիլիւր , չիւնքի պանա եէնիտէն ինթիեաճը օլաճաղընը
պէեան իլէ , օլ պապտէ պէնտէն մալիւմաթ իսթէտի ,

— Տիմէք խանէնիզէ կէլէճէք տիր :

— Պէլքի :

— Սիզէ թէսլիմ իթտիկի մէքթուպու քէնտիսիզ նի՛չին
պանա վէրմէտիինիզ :

— Նէ՛ սէօյլէտի իսէ , պէն անը եաբտըմ :

Օլ էսնատէ գաբունուն չանը չալընրպ , գաբու աչըլտը-
ղընտա , կէնճ պիր գատըն իշէրի կիրտի , վէ Վէնէտիկլի գա-
տըն՝ եէնի կէլինի գօնթա կէօսթէրէրէք ,

— Իշթէ մէքթուպու պանա պու գատըն թէսլիմ իթտի ,
տէյի պէեան իյլէտի :

Կէլէն գատըն պու քէլիմէլէրի իշիթտիկիմտէ , ըէֆը սէ-
տա իլէ ըիւճաթ իթմէք իսթէտի , ֆադաթ ժիւլ՝ անըն իլէ
գաբունուն արասընտա տուրմուշ օլտուղունտան , ըիւճաթը-
նա մէյտան պըրազմանարազ ,

— Պանա ճէվապ վէրմէղտէն կիթմէեէճէքսինիզ , տէտի :

Գատըն . - Ֆադաթ նէ՞ չէյէ ճէվապ վէրէճէեիմ , պիւ-
մէք իսթէտիկինիզ նէ՞ տիր :

— Սիզի պուրաեա կէօնտէրէն գատընըն իսմինի պիլմէք
իսթէեօրում :

— Պիլմէմ :

— Եալան սէօյլէեօրսունուզ :

— Եէմին իտէրիմ քի միւսիւ , տօղրու սէօյլէեօրում :

— Լաքին օ գաաընըն իգամէթ իթտիկի մահէլլի էլպէթ-
տէ պիլիւրսինիզ :

— Խայր պիլմէմ :

— Հիշ տէյիլ իսէ քէնտիսինի կէօրմիւշսիւնիւզ տիւր :

— Գալըն պիր նիգապ ալթընտա կիզլենմիշ օլան պիր սիմա նէ գատար կէօրիւլէպիլիրսէ , օլ գատար կէօրտիւմ :

— Մատամա թէսլիմ իթմիշ օլտուղունուզ մէքթուպու սիզէ նէրէտէ վէրտի :

— Բրօգիւրաթի մէյտանընտա , Պէն օրտտա վագը Օ-թէլ տիւ Լիօն տը Սէն-Մարգտա խըզմէթճիեիմ վէ Ֆրանսըզ գատըն սէյեահլարըն խըզմէթլէրինէ մէմուրում :

— Պէնի նա՛սըլ թանըեօրսունուզ , վէ իսմիմի նա՛սըլ պի-լիեօրսունուզ :

— Տօրիա սէյֆիեէսինտէն չըգաըզընըզ զէման սիզի պա-նա կէօսթէրտիլէր վէ իսմինիզի պիլտիրտիլէր :

— Պու շէյլէր սիզէ զարիպ կէօրի՛նմէտի մի :

— Միւսիւ , պու խուսուս պանա բաճի տէյիլ տիր : Պէն բարա գազանմաեա պագարըմ . պունտան գաթինազար պանա իտիլէն թէքլիֆ տէ , նամուսուզճա պիր շէյ տէյիլ տիր : Պէն իշի՛ աշգ ու մուհապպէթէ տայիր զանն իթտիմ , վէ է-լան տա էօյլէ զանն իթմէքտէեիմ , չիւնքի շիմտի պուրաեա կէլիլիմ՝ այնի նիգապլը գատըն թարաֆընտան սիզէ իքինճի պիր մէքթուպ կէթիրմէք իշին տիր :

— Իքինճի պիր մէքթո՛ւպ մու :

— Էվվէթ միւսիւ :

— Վէրինիզ :

— Ալըն :

Մէզպուրէ անինտէ եէտինտէն պիր մէքթուպ չըգաըզ պօնթա վէրտի :

Տէրունը օտա գարանլըզ օլտուղունտան , գօնթ՝ մէքթու-պու օգումագ իշին բէնպիրէեէ եագլաշտը , վէ պու սըրատա , մէքթուպու կէթիրէն գատըն՝ չիւպհէսիզ եէնիտէն պիր թա-գըմ սիւալլէրէ ճէվապ իթասընա մէճպուր օլմամագ իշին օ-րատան եավաշճա սիվիշտի , վէ գօնթ իսէ , օլ էսնատէ զա-եէթ մէշղուլ օլտուղունտան , մէրգումէնին հարէքէթինի կէօ-րէմէտի , վէ աշմըշ օլտուղու մէքթուպտա , « Արզու իտէրսէ-նիզ , իլք էվլատընըզա սաղտըճէ օլուրում » եազըլմըշ օլտու-ղունու օգուտու :

Մ. տը Լիւսընայ պու ճիւմէնի օգուեունճա, պունտա պիր ֆիքրի իսթիհզաքեարի՝ մէվճուտ օլտուղունա հիւքմ իլէ, հէր հալտէ Մատլէն Կալիէ թարաֆընտան եազըլմըչ օլտուղունա գարար վէրտի:

Մէզքիւր պիր գաչ քէլիմէ՝ ագտը իզտիվաճը էսնասընտա գօնթուն վագը օլան մուճիպի մահճուպիյէթ բազարլըզըլա Մատլէնին չօճուղունու՝ քէնտիսինին գաթլ ու թէլէֆ իթմիչ օլտուղունու իյմա իթմէքտէ, եախօտ իյմա իտիօր կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի:

Հէր նէ իսէ ժիւլ, սէրխօչ ատէմէր կիպի սալլանարագ էվտէն տիչարը չըգտը, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Ա՛հ, քեաֆֆէյի էսրարըմա վագըֆ օլան վէ պէնի ղայպ ու մահվ իտէպիլէն պու գարըբը պուլմալըյըմ վէ հէր հալտէ պուլաճաղըմ, տէտի, վէ քէնտիսինին օրաեա կէթիրմիչ օլան չօճուղու պուլմագ իւզրէ էթրաֆընա կէօզ կէզտիրտի իսէ տէ, չօճուգ օրատա օլմատըղընտան, պէլքի կօնտօլա ավտէթ իթմիչ տիր միւլահաղասըլա, քէնտիսի տէ մէզքիւր կօնտօլուն պրագմըչ օլտուղու ճիհէթէ կիթտի, ֆագաթ կօնտօլու պուլմատըղընտան, չօճուղուն՝ նիգապլը գատընըն խըզմէթինի կէօրէն գարըլար իլէ միւթթէֆիգ օլմասը իհթիմալի ֆիքրինտէն կէչտի իսէ տէ, տիկէր թարաֆտան պու չօճուղուն մէնֆաաթը՝ քէնտինէ սատըգանէ խըզմէթ իթմէքտէն իպարէթ օլտուղունու թէֆէքքիւր իլէ, եարըմ սաաթ պէքլէեիպ, ֆագաթ չօճուղուն մէյտանա չըգմամասը իւզէրինէ, թէհամմիլիւ գալմաեըպ, եագընտան կէչմէքտէ պուլունան տիկէր պիր կօնտօլա րաքիպէն Տօրիա սէյֆիեէսինէ ավտէթ իլլէտի, վէ ֆիքրինտէն,

— Եարըն քէնտինի մահէլլի մուայեէնտէ պոլլուրում, վէ շու ղայպուպէթինին սէպէպինի անլարըմ, տէտի, վէ խանէսինէ մուվասըլէթինտէ, պիր չէքմէճէտէն իլք մէթուպու չըգարըպ, իքինճիսի իլէ թաթպիգ իթտիկինտէ, իքիսինին տէ եազըսը այնի օլտուղունու թահգըգ իլլէտի: Պատէհու շու եօլտա միւլահաղատա պուլունտու:

— Խայր, պու եագը հէր նէ գատար Մատլէնին եագը-

սընա պէնդէնք իսէ տէ , օնուն տէյիլ տիր : Պունունլա պէ-
րապէր շիւպհէնէ մահէլլ Եօգ տուր : Մատլէնտէն մաատա
քիմսէ , էօլմիւշ օլան չօճուղու իյմա իտէր սէօղտէ պուլունա .
մաղ : Բիմսէ պու սուրէթլէ պէնի պիթ թէագիպ , ախղը ին-
թիգամ թէտարիքեաթըյլա մէշղուլ օլամաղ : էօլմիւշ օլտու-
ղունու զանն իթտիկիմ կիւնտէն պէրու աճապա շու գըզըն
էօմրիւնճէ նէ՝ զարիպ թէպէտտիւլ վուգուա կէլմիշ տիր : -
Սարֆ իթտիկի վէ իաէճէկի բարաթը նէրէտէն պուլունքօր : -
Պու ճիւմլէ իլէ պունուն նէ՝ էհէմմիսէթի վար տըր : Պէնճէ
էլզէմ վէ էհէմմ օլան շէյ՝ քէնտիսիսի պուլուպ մահվ իթ-
մէքտէն իպարէթ տիր :

71

Նագլ ու պէնան իթտիկիմիզ հատիսէլէր արտարտա
վուգու պուլտուղու սըրատա , Ժան Տիւֆուր Բարիստէ Սիրգ
սօգազընտաքի օթէլին ամէլիյաթընտա գուլլանըլան ամէլէ վէ
մէմուրլար իլէ ուղրաշմագտան , վէ պիր ան էվվէլ պօլ պօլ
մէնֆատթ հազըր իքմէք իւղրէ շու ֆըրսաթտան իսթիֆատէ
իյլէմէքտէն կէրի տուրմանըպ , էվվէլ էմրտէ թէֆրիշաթ
միւթէահիւտիւ իլէ վուգու պուլան մուհավվէրէսինտէ , գօնթ
տը Լիւսընայըն հիսապընա ալընաճագ քեաֆֆէի էշեատան
քէնտիսի իլին պիր հիսսէ չըգարմանը գարարլաշտըրտը , վէ
պատէհու ամէլեաթըն գալֆասընա միւրաճաաթլա :

— Միւսիւ , պէն Մ . գօնթուն վէքիլսարճընըմ , վէ օթէ-
լինին ամէլեաթընա նէզարէթ իթմէկէ տէ քէնտիսի թարա-
ֆընտան մէմուր օլմուշում տուր . նասըլ քի էօյլէ օլտուղու-
նու սիզէ սէօյլէմիշ տիր , տէյի պէնան իյլէտի :

Գալֆա՝ սէօղիւն նէթիճէսի նէրէնէ վարաճաղընը պիւ-
մէտիկինտէն .

— Բէք էյի , պիլիսօրում , տէյի մուգապէլէ իթտի , վէ
Գօզլիգօ տա շէօյլէ տէվլամ իյլէտի :

— Զօգտան պերի պէնի բէք էյի թանըմը՝ օլան միւսիւ գօնթ՝ էմնիսէթի քեամիլէսինի հազգըմտա իրաեէ իթմէք իս. թէմիլ տիր, չիւնքի էմնիյսէթինէ լաերգ օլտուղումու պիլիր: Պէնի առէթա, քէնտինին սաղ գօլու առտ իթմէքտէ տիր: Պէն տէ պու վազիսէթի ֆէվգէլատէ սաեէսինտէ պաղը կէօնա իմթիսաղլարա նայիլ օլմուլ օլտուղումուման, պու իմթիսաղլարըմը իսթիմալէ հազգըմ վար տըր: Շէօյլէքի եարու իչլէրինտէ չալըչան պաղը ահըպպամ օլուպ, պունլար հազգըմտա ֆայտէպախլ օլտուղումումա քէնտիմի պախթիսար առտ իտէրիմ: Պինապէրին միւսիւ շիմտի սիզէ կէլիչիմ՝ պու ամէլեաթ իչին իգթիլա իտէն պաղը ուսթալարը քէնտիմ ինթիլապ իտէպիլմէք իւզրէ միւսատտէնիզի իսթիհսալ իթմէք իչին տիր:

Գալֆա՝ Գօգլիգօնուն շու թէչէպպիւսիւ, ինթիլապ իտէճէկի ուսթալարուման մէնֆաաթ կէօզէթտիկի իչին օլտուղունու րանա անլատը իսէ տէ, պու խուսուս՝ քէնտի հիսապլարընա խալէլ կէթիրմէտիկինտէն, մէրգումուն իֆատաթը վազըասընա գարչը կէլմէեէրէք:

— Միւսիւ Տիւֆուր, պու պապտէ սէրպէսթսինիզ: իսթէտիկինիզ ուսթալարը կէթիրին. պէն բլանլարըմը քէնտիլէրինէ թէպիլիլ վէ էվամիրիմի իթա իթմէքլէ իքթիֆա իլլէրիմ, տէտի:

Գօգլիգօնուն իսթէտիկի տէ պունտան իպարէթ օլտուղունուման, պիր տագըզա ղայպ իթմէքսիզին, տիվարըն, չիլինկիր, տօղրամաճը, գուրշունճու վէ նագգալ ուսթալարը արամաեա կիթտի:

Պուլտուղու նագգալ քէնտինին սապըգ ուսթասը օլուպ, մէրգում վէ տիկէրլէրի՝ վէքիլ խարճ էֆէնտինին միզաճընա կէօրէ հարէքէթ իթմէկի վատ իթտիլէր:

Իքի կիւն սօնրա ուսթա պաչըլար թօբլանտըլար, վէ գուլանըլաճագ տիվարճըլար տա պիր կիւն սօնրա կէլտիլէր:

Նագգալը վէ պօյաճը ուսթասը, ժիւլիէն Գլօտուն մէհարէթինի պիլտիկի ճիհէթլէ, եաբըլաճագ իչին էհէմմիսէթինի թագտիր իթտիրմէք, վէ նէ գատար ամէլէ լաղըմ օ.

լաճաղընը անլամագ իւզրէ մէրգումու էվվէլճէ , տէրտէսթի թամիր օլան պինաեա կէօնտէրտի , ֆագագ պէլքի քէնտիսի տէ օթէլին սահիպինի պիլմէտիկինտէն , վէքիլխարճը պուլաճաղընը իսթար իյլէտի :

Ժիւլիէն օթէլէ մուվասըլէթինտէ , Ժան Տիւֆուր էօյլէ թաամը իթմէք իւզրէ տըշարը չըգմըշ օլտուղունտտն , պիր միւտտէթ պէլլէտի , վէ Ժան կէլիպ , դաբուճուճունուն իֆատէսինտէն՝ քէնտիսինի պիր իշճի պէլլէմէքտէ օլտուղունու խապէր ալտըղընտա , տօղրուճա Ժիւլիէնին պուլունտուղու օտաեա տախիլ օլտու , վէ չօգ տէֆա պիրլիքտէ պուլունմուշ զտուղու Ժիւլիէնի կէօրիկպ թանըտըղընտա թէաճիւպլէ րէֆը սէտա իտիպ :

— Վա՛յ , սիգմիսինիզ , տէտի , վէ քէնտի քէնտիեէ տէ , գաշլարընը չաթարագ , — Շու հերիֆի կէօրտիւկիւմէ հիշ խօշնուտ օլմամ , տէյի տիւշիւնտիւ , վէ Ժիւլիէն իսէ պէլլիսիզճէ պիր իսթիհզա իլէ ,

— Վէքիլխարճ էֆէնտի սիգմիսինիզ , տէյու սօրտու :

Գօզլիգօ . — (Մաղրուրլանարագ .) էվվէթ , պէնիմ :

— Պագաթ նէ՛ կիպի թէսատիւֆ սիզի պու մէվզիեէ կէթիրտի :

— Թէսատիւֆ տէյիլ . . . պէլքի պիլիսինիզ քի , տէլիգանլը , պէն եաբըլարտա չալըմազտան էվվէլ , պէօեիւք զաթլար եանընտա խըզմէթ իթմիչիմ տիր : Գատիմ էֆէնտիմ պէնիմ եէրիմէ տիկէր միւնաոիպ պիր քիմսէեի պուլամաեըպ , պանա եօլ վէրմէեէ մէճպուր օլմասընտան տօլաեը տաիմա միւթէէսսիւֆ իքէն , պու տէֆա ֆէվզէլատէ քէսպի սէրվէթ իթմէքլէ , միւգթէտիր վէ էմնիյեէթլի պիր քիմսէ օլտուղում հասէպիլլէ պէնի եէնիտէն եանընա ալմաեա լիւղում կէօրմիւշ , վէ քէնտիսին վէքիլխարճը օլմամը իսթէմիշ տիր :

— Տիմէք սիզ տէ , պու մէմուրիեէթտէն թէվէլլիտ իտէճէք մէնաֆիի պիլտիկինիզտէն , մէզքիւր թէքլիֆի պիւլա իթիրազ գապուլ իթտինիզ , տէյի՛լ մի :

— Հայ հայ :

— Էօյլէ իսէ թէպրիքլէրիմի արզ իտէրիմ :

— Պու իքի չախսըն պիրիպիրինի ասլա սէվմէտիքլէրի օգուեանլարրմըզնա ժալիւմ օլուպ, հաթթա պալէատէքի իֆատալէրինին թարզընտան տախի պու հիսսիեաթլարը անլաչըմագտա օլտուղունտան, ֆաղլա սէօղէ լիւզում եօգտուր :

Ժան Տիւֆուր քէլամընը շու եօլտա տէվամ իյլէտի :

— Հէր նէ իսէ, գատիւմ ըէֆիգիւմ, ուսթանըզըն սիգի պուրաեա կէօնտէրմէսի հագգընտա իյզահաթը լազըմէեի վէրին :

Ժիւլիէն՝ իսթէնիլէն իյզահաթը վէրտիկինտէն, Ժան Տիւֆուր,

— Էօյլէ իսէ պէնիմլէ պէրապէր կէլին . . . պիր ազտան եինէ պուրաեա ավտէթ իտէրիզ, տէյի պէեան իյլէտի :

Պու սուրէթլէ մէրգում վէքիլսարճ՝ նագգաչը՝ խըզմէթ. ճիլէրին տաիրէսինտէ, քէնտիսի իչին ինթիլսապ իթմիշ օլտուղու իքի կիւզէլ օտաեա կէօթիւրէրէք :

— Պուրասը պէնիւմ տաիրէմ օլաճագ տըր . . . շիմտիքի հալտէ իւսթ գաթտա պիր թաւան իչինտէ պարընըեօրում, ֆագաթ հիշ ըահաթ տէյիլիւմ: Իմտի պիր ան էվլէլ տարէիւմ տէ գաթիէն եէրլէշէպիլմէքիկիւմ իչին, պու իքի օտանըն հազըր իտիլմէսինի իսթէրիւմ, տէտի :

— Բէք ալէա, պու օտալարտան իշէ պօշլարըզ :

— Լաքին օթէլ տէրունինտէ հայիզ օլտուղում մէմու. ըիեթէ թէվաֆըզ իտէճէք սուրէթտէ մունթաղամ վէ միւքէմմէլ պիր շէյ օլմասընը արզու իտէրիւմ :

Ժիւլիէն, ճէպինտէն պիր տէֆթէր իլէ պիր գուրշունր գալէմ չըգարըպ, կիւլէրէք :

— Ֆիքրինիզի սէօյլէյին տէ եազաեըմ, տէտի :

Ժան Տիւֆուր . - (Շէօյլէ տէվամ իթտի .) Մէսէլա պուլլար լօգանթալարընտա վէ գահվէխանէլէրինտէ կէօրիւլտիւ. կիւ կիպի կիւզէլ պիր թաւան իսթէրիւմ: Զէմինի կէօք մալիսի օլարագ, իւզէրինտէ խաֆիֆճէ պէեաղ վէ գըրմըզը կէօլ կէլէր օլմալը, վէ օրթատա պիր աչգ թասվիրի նագշ իտիլմէլի տիրքի, պիր կէօղիւնիւ գըրբըեօր . վէ պիր էլիլէ պուսէ

արդ իտիեօր կիպի կէօրիւնմէլի տիր : Սիղ պու ֆիքրիմէ նէ՞ տէրսինիղ :

— Ալէա , պաշգա նէ՞ տէնիլէպիլիր :

— Գաբուլար իւշ րէնկտէ պօեանմալը , եանի տօնուգ գըրմըղը , տօնուգ լաճիվերտ , վէ աշըգ լաճիվերտ օլմալը , վէ գաբլամալարը պիր աղ նագշ իտիլմէլի տիր : Տիվարլարա եաբըշաճագ քեաղըտա կէլինճէ , եէշիլ բարլագ քեաղըտ օլսա , վէ պուլնուն իւղէրինտէ կիւղէլ չիչէք պուքէթլէրի թաս . վիր իտիլմիշ պուլունսա , քեաֆի տիր : — Եաղըեօրմուսունուղ :

— Էվվէթ եաղըեօրում , ֆագաթ եալընըղ պու իքի օտա իչին իսթէտիկինիղ շէյլէր՝ բէք պահալը օլաճագ տըր :

— Նէ՞ պէյիս վար տըր , միւսիւ գօնթ պու պապտէ պա . նա միւսաատէ իթմիշ օլտուղսունտան , հարէքէթիմի թագտիր իյլէեէճէք տիր : — Պունտան գաթինաղար ուսթալարըն հիսապլարընը պէն թէսվիեէ իտէճէեիմ :

— Տիմէք միւսիւ գօնթ բէք զէնկին տիր :

— Բէք զէնկին օլմագ տա սէօղ միւ տիւր : Էյլէ օլմա . սա իտի , պէն տէ քէնտի խըղմէթինէ կիրէ՞ր մի իտիմ :

— Օրասը էյլէ եա՛ :

— Շիմտիքի հալտէ միւսիւ գօնթուն ալթը միւեօն ֆըրանգ գատար սէրվէթի վար տըր . պիր թագըմ իւմիտլէրի տէ պաշգա :

— Կէ՞նճ մի՛ տիր :

— Էն թագէ չաղընտա տըր , եանի եիրմի պէշ եաշընտա անճագ վար տըր . քէնտիսի կիւղէլ պիր տէրիգանլը օլուպ , պիր աղ սիղէ պէնղէր իսէ տէ , սիղտէն չօգ կիւղէլ տիր :

— Էվլի՞ մի տիր :

— Էվվէթ , պիր գաշ կիւնտէն պէրու էվլի տիր : Զէվ . ճէսի պիր միրասեթտի օլուպ , ըրվաեթէ կէօրէ ֆէվգէլատէ կիւղէլ տիր . հէնուղ քէնտիսինի կէօրմէք շէրէֆինէ նայիլ օլլամատըմ : Տիւեիւնտէն սօնրա կիւվէյի իլէ կէլին կիթտիլէր : Զէմանէմիղին մօտասը վէճհլէ , իղտիվաճըն իլք այընը էճնէ . պի մէմլէքէթինտէ կէչիրէճէք տիրլէր :

— Նէ՞ վագըթ ալտէթ իտէճէք տիրլէր :

— Գէյֆլէրի նէ վագըթ իսթէրսէ, եախօտ պէլքի պու-
օթէլ նէ վագըթ հազըր օլուրսա : Ավտէթլէրինտէ բէք տէպ-
տէպէլի պիր էօմիւր կէչիրիլէճէք տիր : Ախըրտա սէքիզ աթ
վէ արապալըզլարտա տէօրթ արապա պուլունաճագ աըր :
Թէքմիլ Բարիսին միւթէպէրանը պուրաեա կէլէճէքլէրինտէն,
զիեաֆէթլէր, սուբէլէր վէրիլէճէք, ըագսլար իճրա օլունա-
ճագ, վէլ հասըլ հէր կէօնա էյլէնճէ իճրա իտիլէճէք տիր :
Պու էյլէնճէլէրին վէ զիեաֆէթլէրին թէրթիպաթը իսէ, պա-
նա հէվալէ օլունաճաղընտան, չըգան եազ մէվսիմինտէ Շէ-
նըվիէր քէօբրիւսիւնտէքի պիր գաչ բարալըք մէսէրրէթ ի-
միզտէն տահա զիեատէ մէսըուր օլաճաղըմ :

Ժիւլիէն Գլօտ մէզքիւր իսմի իչիթտիկինտէ սարսըլա-
րագ լէհճէսի սօլտու : Գօգլիգօ իսէ շէօյլէ տէվամ իթտի,

— Օրատաքի էյլէնճէմիզի խաթըրլա՝ եօրմուսոունուզ :

— Էվվէթ . . . էվվէթ . . . խաթըրլաեօրում :

— Ա՛հ, օ կիւնիւսիզ միւքէմէլէն սէրխօշ օլմուշ իտի-
նիզ : Պու սէպէպլէ սիզի աչըգտա պիր տիվարըն ալթընտա
պրագըպ կիթմէկէ մէճպուր օլտուգ :

— Խաթըրլաեօրում . . . խաթըրլաեօրում :

— Իշթէ միւսիւ գօնթ՝ Շէնըվիէր էհալիսինտէն կէնճ
պիր գըզ իլէ էվլէնմիշ տիր :

Ժիւլիէն պիրտէն պիրէ պաչընը եօգարը գալտըրարագ,

— Ա՛հ . . . իթտի, վէ ժան՝ շու եօլտա տէվամ իյլէ-
տի :

— Ալտըղը գըզ անասընըն պապասընըն պիր թանէճիկի
տիր, Պապասը՝ գատիմ պանքէր օլուպ, իշտէ պուլուն-
տսւղու զէման պիւեիւք սէրվէթ եանի միլիօնլար գազանմըշ
տըր :

Ժիւլիէն . - (Պիրտէն պիրէ տիթրէեհէքէք .) Գատիմ պիր
պանքէր մի տիր :

— Էվվէթ, Շէնըվիէրտէ կիւզէլ պիր սէյֆիէեհէ մալիք
օլուպ, պունուն պահճէսի՝ Մարն նէհրի սահիլինէ գատար
ուզանմագտա տըր :

Ժիւլիէն՝ պիր էլինի թէր իլէ ըսլանմըշ օլան ալնը իւզէ-

րինէ վազ իլէ , անլաշըլըր անլաշըլմազ պիր սէտա չըգարա ,
րազ ,

— Էֆէնտինիզին գայիմ բէտէրինին իսմի նէ տիր , տէ-
յի սորտու :

— Մ. Փիլիբ Տօրէյ տիր :

— Ժիւլիէն սարսըլտըղընտան , Դօգլիգօ՝

— Նէ՞ վար , նէ՞ օլուեօրսունուզ . . . Սիզի կէօրէն՝ տիւ-
չէճէքսինիզ զանն իտէր , տէտի :

Ժիւլիէն . - (Քէնտինի թօքլամաղա չալըշարազ .) Հիչ
պիր շէյիմ եօգ տուր , հիչ պիր շէյիմ եօգ աուր . իւզէրի-
մէ պայկընլըզ կէլտի . . . պիր գաչ կիւն տիւր պաշըմ տէօ-
նիւեօր , ֆագալթ համտ օլսուն չօգ սիւրմէեօր :

72

Ժիւլիէն պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա , լէճէսի
էօլիւ կիպի սարարմըշ օլուպ , Ժան Տիֆուր՝

— Թէմամիյլէ քէնտինիզի պուլմանըզ իչին պիր շէյ իչ-
մէք իսթէրմիսինիզ . . . մէսէլա պիր գատէհ խալիս եէշիշ
շարթրէօզ իչէրսէնիզ , քէնտինիզի պուլուրսունուզ , չիւնքի
պայկընլըզլար իչին եէշիշ շարթրէօզ պիրապիր տիր , տէտի :

Ժիւլիէն՝ իչպու թէքլիֆի գապուլ իթմէմէք ֆիքրինտէ
իքէն՝ սօնրատան տիկէր պիր միւլահազա իլէ :

— Հագգընըզ վար տըր . . . էլպէթտէ պուրաեա եա-
գըն պիր գահվէխանէ պուլունուր , տէտի :

— Սիրգ սօգաղընտա պիր գահվէխանէ վար տըր , վէ
իչկիլէրի պիրինճի ճինստէն տիր :

— Իմտի էկէր սիզ տէ պիր գատէհ շարթրէօզ եախօտ
շամբանիա իչմէք իսթէրսէնիզ . . .

— Խայր , խայր , սիզի տալէթ իտէն պէն օլտուղում
հալտէ , պէտէլինի տէ պէն վէրէճէեհիմ :

— Բէք էյի, սիզին տէտիկինիդ օլտուն, թէքլիֆինիդի
րէտտ իթմէմ:

— Բէք ալէա . . . թապիեաթըմըզ էվվէլքի կիպի գալ-
մամըշ . . . իմտի կէլին կիտէլիմ:

Պատէհու վէքիլխարճ վէ կէնճ սանաաթքիար օթէլտէն
չըգըպ, էն եագընտա պուլունան գահվէխանէեէ տօղրու ի-
լէրլէտիլէր:

Էսնաի րահտէ ժիւլիէն Գլօտ:

— Պու հայլազ էսկի թապիեաթընը էլպէթթէ տէյիշ-
տիրմէմիշ տիր . . . Իշլիեի սէվտիկի ճիհէթլէ գօլայճա սէր-
խօշ օլապիլիր. Պու հալտէ քէնտիսինի սէրխօշ իտէրէք, աղ-
զընտան բէք չօգ սէօզլէր ալապիլիրիմ, տէյի տիւշիւնմէքտէ
իտի:

Մէրգումլար գահվէխանէտէ գարչը պէ գարչը օթուր-
տուգլարընտա, Գօգլիգօ՝ եէշիլ շարթրէօզ կէթիրթտի, վէ
ժիւլիէն Գլօտ՝ միւքեալէմէեէ շու վէճհլէ պաշլատը:

— Տիմէք էֆէնտինիդ միւսիւ գօնթ՝ պանքէրի սապըգ
Ֆիլիք Տօրէյին գըզը իլէ էվլէնտի:

— Էվլէթ, անըն եէկեանէ գըզը իլէ էվլէնտի . . . օ
գըզըն պու կիւն միլեօնլարը պուլունտուղու կիպի, իլէրուտէ
տախի տիկէր միլեօնլարը օլաճագ տըր: Ղալիպա բէք կիւզէլ
իմիշ, Քադաթ շու էսնատէ միւզթարըպ օլտուղունու տա
պիլիրիմ:

— Միւզտարըպ մը իմիշ:

— Էվլէթ, պու սէպէպլէ հէքիմ՝ թէպտիլի հավա ի-
տիլմէսինի թավսիեէ իյլէմիշ օլտուղունտան, եէնի կիւվէյի
իլէ կէլին Բարիստէն կիթմիշլէր տիր, վէ ագալլի տէօրթ
պէշ այ խարիճտէ գալաճագլարընտան, գըշ մէվսիմինտէն
էվլէլ ալտէթ իտէճէքլէրինի մէմուլ իթմէմ:

— Նէ՝ վագըթ կիթտիլէր:

— Օն սէքիզ կիւն էվլէլ . . . իզտիվաճըն իրթէսի կիւ-
նիւ եօլա չըգտըլար . . . Տիւեիւնլէրի բէք սատէ օլտու . . .
Ֆաթիլեալարը խալգընտան վէ շահիտլէրտէն պաշգա քիմսէ
եօգ իտի:

— Նէ՛րէեէ կիթտիւէր :

— Իիթալիեաեա կիթտիւէր : Էկէր հէր հալտէ պուրատա գալմագլղըմ՝ լազըմ կէլմէսէ իտի , մէմնունէն պէն տէ քէն-տիւէրինէ ըէֆագաթ իտէր իտիմ : — Տիւնեատա էն մուազղէլ պիր արզում վար իսէ , օտա իթալեաեը , օ կիւղէլ իթալի-աեը զիեարէթ իթմէք : վէ Վէնէտիյին տօնտուրմասընը եէ-մէք տիր : — Պիլիմիսինիզ Վէնէտիյին տօնտուրմասը՝ Իմօտա-նըն վէ թօրթօնինին տօնտուրմալարընտան չօգ լէզիզ վէ նէ-ֆիս տիր . . . Վէնէտիյին տօնտուրմասը տէնտիմի , հէր շէյ պունտա մէվճուտ տուր :

Ժան Տիւֆուր զաեէթ սիւրաթլէ իֆատէի մէրամ իտիպ , պիր թարաֆտան տա քիւչիւք պիր գատէհլէ արտ արտա շարթրէօզ իչմէքտէ իտի :

Ժիւլիէն . — Տիմէք Վէնէտիեէ կիթտիւէր :

— Էվվէլա Նաբօլիեէ կիթտիւէր , անտէն Վէնէտիեէ կի-տիպ , օրատա միւսիւ գօնթ Բօվէլիա թէսմիեէ օլունան կիւ-ղէլ պիր ատա տախիլինտէ պիր սէյֆիեէ քիրալամըլ օլտու-ղունու սօն մէքթուպունտա պանա պիւտիրմիշ տիր : Օրատա առէթա աշրգ մաշուգլարա մախսուս պիր եուվա իչինտէ պուլունուրճասընա եաշամագտա օլուպ , պիր չօգ սէնէլէր-տէն պէրու մատամ գօնթէսին խըզմէթինտէ պուլունան ֆը-րանսըզ պէսլէմէտէն պաշգա եանլարընտա հիշ պիր քիմսէ պուլունմամագտա տըր ,

— Բօվէլիա ատասը՝ մը տէտինիզ :

— Էվվէթ , ատանըն իսմի Բօվէլիա տըր , ֆագաթ սէյ-ֆիեէնին իսմի Տօրիա տըր :

— Եալընըզ մը տըրլար :

— Էվվէթ , բէտէր վէ վալիաէլէրի եալընըզ Նաբօլիեէ գատածը քէնտիւէրինէ ըէֆագաթ իթմիչէր տիր :

Պու ճիւմլէ իլէ անլէր տէ եօլճուլուգլարընա տէվամ ի-տիեօրլար :

Ժիւլիէն , Գօգլիգօնուն գատէհինէ պէչինճի տէֆա օլա-րագ շարթրէօզ տօլտուրտու , վէ օ տախի պիր եուտումտա պօշաթտըգտան սօնրա , քէմալը խահիչլէ իֆատաթընա շու սուրէթտէ տէվամ իլլէտի .

— Տօղրուսու , տօսթում , շու միսիւ գօնթ՝ բարլազ պիր իգպալ սահիպի օլմասընտան տօլաեը իֆթիսար իտէպիւլիւր :

— Իզտիվաճ միւնասիպէթիյլէ՝ մի պու սէօզիւ սէօյլէեօր-սունուզ :

— Հէր խոսուս իչին պու սէօզիւ սէօյլէեէպիլիրիմ : Միւլահազա իտին պիր քէրրէ քի , քէնտիսի սօն տէրէճէ տիւչա-րը զարուրէթ վէ մուզարիգա օլմուշ օլուպ , նէ՝ էլլէրինտէ , նէ՝ ճէպլէրինտէ օն բարասը պիլէ եօգ իտի : Էկէր քէնտի եէրինտէ պիր տիկէրի օլսա իտի , չօգտան թէլէֆի նէֆա ի-տէր իտի : Լաքին պազըն քի պապասընտան միրաս գալմըշ օլան միւլեֆնլարը գումարտա վէ կէօնակէօն իսրաֆաթտա թիւքէթտիքտէն սօնրա , եէնիտէն քէսպի սէրվէթ իտէպիլէ-ճէք պիր իգպալէ նայիլ օլմուշ տուր : Միւսիւ գօնթ ղաեէթ գուրնազ պիր քիմսէ օլուպ , քէտիլէրէ պէնղէր , նէ գատար եիւքսէքտէն տիւչսէ , եինէ տէօրթ աեազ իւզէրինտէ տու-րուր :

— Քէնտիսինի չօգտան պէրի մի թանըրսընը :

— Էլպէթթէ , չիւնքի հէնուզ եարուլարտա չալըշմազ-տան էվվէլ քէնտի շէվինտէ խըզմէթճի իտիմ : Ա՛հ , օ էվտէ սըգըլմազ գապիլ տէյիլ իտի : Հէր կիւն հէր կիճէ էյլէնճէ էքսիք օլմազ իտի : Բարիստէ միւսիւ գօնթուն պու գատար քիւլլիեէթլի ագչէ սարֆ իթտիկի էսրարընա քիմսէ վազըֆ օ-լամազ իտի : Նամուսում՝ իւզէրինէ սէօյլէրիմ քի , պու բէք կիւզէլ պիր էօմիւր իտի , վէ պու տէֆա տա միւսիւ գօնթ ավտէթ իթտիկինտէ , էվվէլինտէն տահա զիեատէ մէսէրրէթ-լի պիր էօմիւր կէչիրիլէճէք տիր :

Ժիւլիէն՝ գուլազ թօզլարընտան ագան թէրի սիլտի , վէ Գօգլիգօնուն գատէհինէ թէքրար շարթրէօզ տօլտուրտուգ-տան սօնրա , շու եօլտա տէվամ իյլէտի :

— Էֆէնտինիզ շիմտի էվլէնմիշ օլտուղու հալտէ , հէնուզ քէմալէթ տաիրէսինէ կի՛րմէմիշ մի տիր :

— Քէմալէթ տաիրէսինէ՝ մի կիրմէք . . . միւսիւ գօնթ մու . . . Էկէր օ տաիրէյի քէմալէթ տալիլ օլմուշ օլսա իտի ,

պէն անըն եանընա կիրէ՞ր մի իտիմ: Խայր, խայր, նէ՛ պէն օ
գատար ահմագ ատէմիմ, նէ՛ տէ միւսիւ գօնթ զանն իթտի-
կինիզ ախէագ սահիպի տիր: Ավտէթ իտէր իթմէզ, վագ-
թիյլէ կէչիրտիկիմիզ էօմրիւն տահա միւքէմմէլինի կէչիրէճէ-
եիզ: Շիմտիտէն սէօյլէեօրոււմ, գայիմ բէտէրին ալթոււնլարը
պէրհաւա օլաճագլար տըր, վէ պէն տէ պու կիւզէլ ֆըրսաթ-
տան իսթիֆատէ իլէ պիւեիւք պիր թօրպահա ալթոււնլար
տօլտուրաճաղըմ:

— Ֆագաթ պու էֆէնտինիդին իսմի նէ՞ տիր:

Դօգլիգօ. — (Ղուրուրիեթլէ.) Էֆէնտիմին իսմի՛ գօնթ
Ժիւլ տը Լիւսընայ տըր:

Ժիւլ տը Լիւսընայ իսմի՛ Ժիւլիէնին գուլաղընա ճէնագէ
ալայլարընտա իչիտլէն մաթէմպախչ չան սէտասը կիպի աքս
իտիպ, կէօզլէրինի աչարագ Ժան Տիւֆուրա պագտը, վէ պա-
տէհու սէսի տիթրէեէրէք մէրգուսոււն գօլոււնտան թութուպ,

— Նէ՛ իսիմ թէլէֆֆիւզ իթտինիզ, տէյի սօրտու:

— Էֆէնտիմին իսմինի... պու իսմ միւթէպէրան ալէ-
մինտէ թանըմըչ տըր:

— Ժիւլ տը Լիւսընայ իսմի՞ մի:

— Էվվէթ... ֆագաթ նիչին կէօզլէրինի եուվարաթա-
րագ եիւզիւմէ պագըբօրսոււն... անլամա՛տըն մը... Ժիւլ տը
Լիւսընայ տէտիմ:

— Լիւսընայ-Շարա՛նթ մը:

— Թա քէնտիսի: Պագսանա սէն պիլէ իսմինի էչիթմիչ-
սին:

— Դօնթ Կասթօն տը Լիւսընայ-Շարանթըն օ՞ղլու մը:

— Էվվէթ տէտիք ա՛:

— Էյ օ՛մու մատմաղէլ Հանրիէթ Տօրէյ իլէ էվլէնտի:

— Էվվէթ:

Ժիւլ, պիր ճիննէթ հարէքէթիյլէ գուլագ թօզլարընը
սիլէրէք, քէնտի քէնտիեէ վէ քէմալը տէհչէթ վէ նէֆրէթլէ,

— Դարընտաչըմ տըր... գարընտաչըմ՝ Հանրիէթին գօ-
ճասը տըր... տէտի:

Դօգլիգօ. — (Կիթտիքճէ սերխօշուղու արթարագ.) Ան.

լամաեօրում... պունտան սանա նէ՝ վար տըր :

Ժիւլիէն իսէ , մէրգումու տինէմէքտէ օլմաերպ , « գա-
րընտաշըմ տըր , գարընտաշըմ » միւլահաղաի եէկեանէսի ֆիք-
րինի իշղալ իթմէքտէ իտի :

Ժան Տիւֆուրա կէլինճէ , քէլամա տէվամ պիրլէ ,

— Եէնիտէն պայկընլը՞ գ մը պաշլատը... Էօյլէ իսէ , պիր
գատէհ տահա շարթրէօզ իշէրսէն , հէր ֆէնալըգ զաիլ օլուր ,
տէյի պէեան իյլէտի :

— Խայր , խայր , թէշէքքիւր իտէրիմ . պիր չէյիմ եօգ-
տուր , ֆագաթ սիզտէն մուֆարագաթա մէճպուրում :

Ժիւլ , պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք վէ ճէպինտէն ագչէ
ճիզտանընը չըգարարագ աեաղա գալգմասընտա , Գօգլիգօ՝
մէրգումուն գօլունու թուլթարագ ,

— Խայր , պու պօրճ պանա բաճի տիր , ճիզտանընը եէ-
րինէ գօ , տէտի , վէ շարթրէօզիւն սօն գատէհինի տէ պօ-
շալթորգտան սօնրա , պօրճունու էօտէտի , վէ պատէհու րէ-
ֆիգինէ խիթապէն , — Տաիրէմ իշին վագը օլան թավսիեէլէ-
րիմի ունուլթմաեասըն հա՛ , տէյի պէեան իյլէտի :

Ժիւլիէն , սօղուգ գանլըլըղընը քէսպ իտէրէք ,

— Եարըն էրքէնտէն իշէ պաշլանըլըր , միւսթէրիհ օլ ,
տէյի ճէվապ վէրտի , վէ պիր եանտան օլ պիր եանա սալ-
լանմագտա պուլունան Ժան Տիւֆուրա օթէլին գարուսունա
գատար րէֆագաթ իթտիքտէն սօնրա , Շանղ-էլիզէեէ աղի-
մէթ իթտի , վէ օրատա պաղը աղաճլարըն տալլարը ալթըն-
տա պուլունան պիր գանաբէ իւզէրինտէ օթուրուպ , քէմալը
հիւզն ու քէտէր իլէ տէրին պիր թէֆէքքիւր տէրեասընա
տալտը , վէ քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Տիմէք , պէնիմ , վէ քէնտինին պապասը օլան գօնթ
տը Լիւսընայ ալչագ պիր քիմսէ օլմասա իտի , պէնիմ թա-
շըմագլըղըմ լաղըմ կէլէն իսմի թաշըեան աթէմ՝ խայինանէ
ըրզընա թասալլուլթ իթմիշ օլտուղում օլ պիշարէ վէ պի-
կիւնահ գըզճըղաղըն , եանի Հանրիէթին զէվճի օլմուշ... ֆա-
գաթ պու չէյ՝ բէք տէհշէթլի տիր... Լաքին Հանրիէթ՝
իսմիմի վէ սէրվէթիմի զասպ իթմիշ օլան շախսըն , վէ քէն-

տիսինի թահգիր իթմէկի վէ հագգընտա լանէթ օգուամաեր սօն նէֆէսինի թէսլիմ իթտիկի սըրատա վալիտէմէ եէմին իթմիշ օլտուղում քիմսէնին զէվճէսի օլմուշ . . .

« Աճապա նէ՝ կիպի պէտպալթլըգ շու ժիւլ տը Լիւսը- նայը Շէնըվիէրէ սէվգ իթմիշ տիր . . . նէ՝ կիպի շէյթանի թէ- սատիւֆ իլէ պու իզտիվաճ վուգու պուլմուշ տուր :

« Ա՛հ, պուրասընը անլամագ իշին գօրգու հիսս իտիեօ- րում . . . Պէսպէլլի Հանրիէթին հալը իզթիրապիշթիմալի՝ քէն- տիսինի եագընտա վալիտէ գըլաճաղընը իրաեէ իթմէքտէ օլ- տուղունտան, ֆամիլեանըն նամուսունու հէր հալտէ գուր- թարմագ իճապ իթմիշ տիր . . . ժիւլ տը Լիւսընայ իսէ, հօ- վարտալըգ, գումարպաղըգ վէ ֆիսգ ու ֆիճուր իլէ պիւ- թիւն սէրվէթինի թիւքէտիպ, իսմինտէն զայրի պիր շէյի գալմըշ օլմատըղընտան, օ իսմտէն իսթիֆատէ իթմիշ տիր . Օ իսմ իշին քէնտիսինէ թրախումա օլարագ միլեօնլար թէէ- տիրէ օլունմուշ տուր, վէ պու ալլագճա բաղարլըգ սէպէ- պիլլէ պիր կիւն տիրաեէթ ու մէհարէթիմ սաեէսինտէ ա- տէմ սըրասընա կէշտիկիմտէ, Հանրիէթ իլէ էվլէնէրէք, իր- թիքեապ իթմիշ օլտուղում ճինաեէթի սալիհէ չըգարմագ պէնիմ իշին գապիլ օլամաեաճագ տըր, վէ տօղաճագ էվլա- տըմ տա, նամուսուղլուգ սաեէսինտէ քէսպի սէրվէթ իթ- միշ օլան պիր հայտուտուն՝ գանուն մուվաճճէհէսինտէ էվ- լատը օլմուշ օլաճագ տըր :

« Ֆագաթ պու ատէթա ճանվէրլիք տիր . . . օլամաղ շէյ տիր . . . օլամաեաճագ տըր :

« Լաքին պունու նա՛սըլ մէն իթմէլի :

« Տօղաճագ չօճուղու էլինտէն նա՛սըլ ալմալը, վէ էվլա- տը ալըրքէն, վալիտէսինէ նա՛սըլ զարար վէրմէմէլի . . . Ա՛հ, պու նէ՝ պիւեիւք իզթիրապ վէ թէրէտտիւտ կիրտապը տըր : Իշլէտիկիմ ճինաեէթին նէ՝ ազիմ միւճաղաթը տըր : Սիւպ- հան Ալլահ, նէ՝ էարմալըերմ :

Պիր աղ սիւքիւթտէն սօնրա, ժիւլիէն շէօյլէ տէվլամ իթտի .

— Շիմտի քէնտիլէրի իթալիա տախիլինտէ վէնէտիկ եա-

գընընտա Բովէլիա ատասընտա, Տօրիա սէյֆիեէսինտէ իմիշ-
լէր... Հանրիէթի... զէվճէսինի օրաեա կէօթիւրմիւշ իմիշ-
ֆիքրիմ՝ լահաթլանտըղընտա եալընըզ օրատա իշ կէօրէպի-
լիրիմ:

Պու սէօզլէրտէն սօնրա ժիւլիէն Գլօտ՝ իւզէրինտէ օ-
թուրմուշ օլտուղու գանաբէտէն գալգըպ, նէրէեէ կիթտի-
կինի պիլմէեէրէք խայլի եիւրիւտիւկիւ հալտէ, հէեէճանը
եաւաշ եաւաշ քէսպի սիւքիւնէթ իթմէկէ պաշլատը, վէնի-
հաեէթ քէնտիսինի պուլուպ, Բարիսէ ալտէթ իյլէտի:

73

Ագչամ օլտուղունտա, ժիւլիէն Մարգատէ սօգաղընտա-
քի խանէեէ պիլ ազիմէ, գարուճու գարընըն օտասընա կիր-
տի:

Պու գատըն թապիի պիր սուրէթտէ օյնատըղը գօմէտ-
տիաեա տէվամ իլէ,

— Միւսիւ ժիւլիէն, մամզէլ Մատլէնէ տաիր պիր էսէր
պուլտունո՞ւզ մու, տէտի:

— Խայր, հաթթա բէք զիեատէ գօրգուեօրում քի, պու
պիշարէ գըզ՝ պանա եազմըշ օլտուղու թէզքիրէտէ իյմա իթ-
տիկի էֆքեարը մուզիրրէսինի մէվգըրի իճրաեէ գօյմուշ օլմա-
սըն: Հէր եէրէ կիթտիմ, լաքին հիշ պիր մահէլլտէ ճիւզի
պիր էսէր պիլէ պուլամատըմ:

— Միւսիւ ժիւլիէն, չիմտի պու տաիրէեի նէ՞ եաբա.
ճագսընըզ:

— Պէն պունտա եալընըզ օթուրամամ. իմտի քիրալըգ
օլտուղունա տայիր պիր եաֆթա թաալիգ իտէպիլիրսինիզ:

— Եարըն թաալիգ իտէրիմ: Տիմէք մօպիլեանըզը սա-
թաճագսընըզ:

— Էվվէթ, հաթթա էվ էչեասը սաթըն ալան պիր թա-
ճիր իլէ սէօզլիւեիւմ, նէրէտէ իսէ պիր ռազտան կէլիր:

Ֆիլվագը պէքէնիլէն պու թածիր՝ պիր ազ սօնրա կէլ-
տիկինտէն, Ժիւլիէն՝ մերգումու եօգարը չըգարտը, վէ թէտ-
գիգաթը լազըմէնի իճրատէն սօնրա միւնասիպ պիր ֆիեաթ
վէրմէքէ, Ժիւլիէն՝ պէտէլի նագտէն թէէտիեէ օլունմագ
շարթըյըլա մէգքիւր ֆիեաթը գապուլ իթտի, վէ օրատան
պիլ ազիմէ, իգամէթ իթտիկի խանէեէ կիաիպ, տէրունինտէ
պիր մըգտար ագչէ իլէ պազը քեաղըտլար վէ Հանրիէթին
թասվիրի պուլունան քիւչիւք պիր սանտըգճաեը ալտը, վէ
չէնտ սանիյեէ մէգքիւր թասվիրէ պագտըղը սըրատա կէօղ-
լէրի եաշարտը: Պատէհու պիր խայլի այլարտան պէրու թօթ-
լանմըլ օլտուղու ագչէնի սայտը, վէ պունուն իքի պին ֆը-
րանգա եագըն օլտուղունու կէօրտիւ: Պիր գաչ եիւզ ֆրանգ
տա, վալիտէսինին էշեաընը սաթմագտան հասըլ օլաճագ
իտի իսէ տէ, մէճմուի ղայրի քեաֆի օլտուղունտան, մէր-
գում, քէնտի քէնտիեէ:

— Պու ագչէնին պիր գըսմը եօլճուլուգտա սարֆ օլու-
նաճագ տըր, ֆագաթ օրատա, գազանմաեարագ եաշամագ,
հէմ տէ չօգ մասրաֆ իթմէք իչին բարա լաղըմ տըր: Սհ,
պէն նի՛չին ղէնկին օլամատըմ: — Բարասըղլըգ՝ պէնի իգթի-
տարսըղ գըլաեօր, ֆագաթ հէնուզ պէքէմէք իչին վագթըմ
վար տըր: Տէօրթ այ գատար հիչ պիր շէյ օլամազ պէն տէ
իչպու տէրթ այ զարֆընտա տէրէճէի նիհաեէտէ չալըշարագ
վէ հէր շէյտէն քէնտիմի մահրում գըլարագ, մէվճուտ օլան
ագչէմէ պիր խայլի ալթուն իլավէ իտէպիլիրիմ, տէտի:

* * *

Կէլէլիմ Ժիւլ տը Լիւսընայա:

Իրթէսի կիւն, սաաթ իւչտէ մէրգում, Սուբիր քէօբրիւ-
սիւնիւն պիր ուճունտա կօնտօլտան էնիպ, նէրտիվէնին
գատէմէլէրինտէն եօգարը չըգտը, վէ օն ատըմ գատար ի-
լէրլէմիշ օլտուղու հալտէ, պիր կիւն էվվէլ ալէհինտէ բէք
չօգ թէշէքքի իթմիշ օլտուղու չօճուղուն քէնտիսինէ տօղրու
կէլտիկինի կէօրտիւ:

Պու չօճուգ ղայէթ մէսրուր օլմասընտան նաչի գըրմըղը

Երևն շարժասընը հավատա սալլամագ տա իտի :

Մ. տը Լիւսընայ. - (Մէրգոււմա խիթապէն սէրթ պիր լիսան իլէ.) Տիւն նի՛չին պէնի պէքլէմէտին :

— Շիմտի սէպէպինի անլաթըրմ սի՛նեար :

— Չարուգ սէօյլէ :

Չօճուգ, պիր կիւն էվվէլ միւսիւ գօնթոււն կիրմիշ օլ տըղը էվին գարուսունտա պէքլէմէքտէ իքէն, իքի գատընըն օրաեա կէլտիկինի, վէ պուշարտան պիրինին եիւզիւ գալըն պիր նիգապլէ էօրթիւլմիւշ օլտուղոււնու, վէ միւսիւ գօնթոււն պիր նիգապլը գատընտան պահս իթտիկինի իշիթմիշ իտուկին. տէն, պէլքի պու օ գատըն տըր զաննըյլա մէրգումէեի թէճէս. սիւս իյլէտիկինի, վէ օ գատընըն՝ տուրուպ ճէպինտէն չըգար տըղը պիր քէթուպու եանընտաքի գարըեա վէրտիկինի, վէ անըն տախի միւսիւ գօնթոււն պուլոււնտուղու խանէեէ կիրտի. կինի իյզահ վէ պէյան իյլէտի :

Ժիւլ. - Սօնրա նէ՞ օլտու :

— Սօնրա նիգապլը գատըն պիր գաշ ատըմ կէրի կիտիպ պէքլէտի :

— Նիգապլընը գալտըրմա՞տը մը :

— Խայր սինեօր . . . եանընտաքի գատըն իսէ, պիր ազ միւտտէթ տէրոււնը խանէտէ գալտը :

— Էվվէթ, վէ պէնիմ իչին կէթիրմիշ օլտուղու մէքթու. պու թէսլիմ իթտի :

— Տիմէք օ գատընըն իսմինի վէ իգամէթ իթտիլի մա. հէլի պիլիրսին :

— Խայր, օլ պապտէ ասլա մալիւմաթըմ՝ եօգ տուր :

— Էօյլէ իսէ, պէն հէր շէյի պիլիրիմ, վէ զանն իտէրիմ քի, սինեօր, վատ իթտիկինիզ իքրամիեէեի հագգըյլա գա. զանտըմ :

— Օ իքրամիեէեի իքի միսլինտէ իթա իտէճէյիմ, Պիլտի. կինի չարուգ սէօյլէ :

— Նիգապլը գատընըն ըէֆիքէսի օլան գարը էվտէն տիշարը չըգտը, վէ տիվանէ կիպի գօշարագ մատամասընըն արգասընտան եէթիշտի, վէ մէրգումէեէ խիթապէն, «հէլին :

կէլին, մատամ, չարուգ սավուշալըմ, զիրա քէնտիսի օրատա տրր» տէտիկինի իշիթտիմ, վէ պու սէօզլէրին սիզէ տայիր օլ տուղունու անլատըմ:

«Տէրագապ իբի գատընլար ատըմլարընը չարուգլթա-
րագ, վէ արա սըրա արգալարընա տէօնիւպ պագարագ, կօն-
տօլումու պաղլամըջ օլտուղում նէրտիվէնէ տօղրու իլէրլէ-
տիլէր, վէ օրատա, պէնիմ կօնտօլուն եանընտա պուլունան
տիկէր պիր կօնտօլա րաքիպ օլարագ, գըբըտան աչըլտըլար:
Ժիւլ. - (Թէլաշլա.) էյ սօնրա:

— Պէն տէ քէնտի կօնտօլումա րաքիպ օլտում, վէ մէզ-
պուրէլէրին շիւպհէլէրինի թահրիք իթմէմէք իշին սէզտիրմէ-
եէրէք քէնտիլէրինի թաագիպ իյլէտիմ. լաքին անլէր պանա
ասլա էհէմիեէթ վէրմէօրլարտը: Պիր սաաթ գատար գա-
նալլարտա իճրաի սէֆէրլէրտէն սօնրա, նիհաեէթ անլէրին
կօնտօլու պիր նէրտիվէնին էօնիւնտէ տուրտուղունտան, իշ-
պու իբի գատընլար գարաեա չըգտըլար: Թապպիի պէն տէ
տրգալարընտան չըգտըմ, վէ րլթըմը կէչիպ, էվլէրինէ կիր-
տիքլէրինի կէօրտիւմ:

— Տիմէք օլուր քի իգամէթ իթտիքլէրի խանէեի պիլիր-
սին:

— Էվվէթ, սինեօր, պիլիրիմ:

— Քէնտիսինի պանա կէօսթէրմէլիսին:

— Հայ հայ, պուեուրուն, կօնտօլա օթուրուն տա կի-
տէլիմ:

Չօճուգ՝ գօնթուն կօնտօլա րաքիպ օլմասընտա,

— Բէրտէլէրի չէքին սինեօր... իբի գատընլարտան պի-
րինին իքիմիզի պիրլիքտէ կէօրմէլէրի թէհլիքէսինտէն սագը-
նալըմ... Էվին էօնիւնէ մուվասըլէթիմիզտէ սիզէ խապէր
վէրիրիմ, տէտի:

— Էվ սաղտա՞ մը, եօգսա սօլտա՞ մը տըր:

— Պիւեիւք գանալտան կէչիլտիկինտէն, սաղտա տըր:

Կօնտօլ րլթըմտան ուզագլանընճա, չօճուգ քէմալը
գուվվէթլէ քիւրէք չէքմէեէ պաշլատը:

Պիւեիւք գանալըն ուզունլուղու Խէօրթ քիլօմէթրօ գա-

տար օլուպ, թագրիպա իբի քիլօմէթրօ մէսաֆէտէ չօճուգ-քիւրէքլէրի ֆէվգէլատէ չարուգլուգլա չէքտի, լաքին օնտան սօնրա հարէքէթինի հիսս օլունուր սուրէթտէ աղըրլաթտը, վէ պիր արա գարալը օլան բէրտէլէրէ էյիլէրէք, վէ պու բէրտէլէրին եանընտան պիր արալըգ աչարագ,

— Եագլաչըեօրուգ սինեօր, տէտի:

Կօնտօլուն հարէքէթի տահա զիեատէ աղըրլանտը, վէ նիհանէթ պիր նէրտիվէնին գարչըսընա մուվասըլէթլէրինտէ, չօճուգ,

— Կէլտիք, սաղ թարաֆընըզա պագըն, գըրմըզը կրա-նիթ թաչընտան ինչա իտիվիչ օլան խանէ տիր, տէտի:

Լիւսընայ՝ չօճուղուն իխթարը վէճհլէ հարէքէթ իթմէք-լէ, ուսուլը գատիմէ իւզրէ եաբըլմըչ, իբի գաթլը, տար բէնչիրէլի, վէ պիւնիւք գաբուսու գանալ նէրտիվէնինէ նա-զըր կիւզէլ պիր խանէ կէօրտիւ:

Բաքիպ օլտուգլարը կօնտօլ խանէի մէզքիւրուն էօնիւն-տէն կէչտիկի սըրատա, եիւզիւնիւ սիեահ տանթէլալարտան մաամուլ պիր նիգապ իլէ թէմամիլլէ էօրթմիւչ պուլունան պիր գատըն պալգօնուն գաբուսունու աչըպ կէօրիւնտիւկիւն-տէն, թիւլ տը Լիւսընայ քէնտի քէնտիեէ,

— Լաքին պու գատար իհթիեաթա նէ՝ լիւզում վար տըր, տէտի, վէ պատէհու չօճուղա խիթապլէ, — Տէօն վէ կօնտօլու Լիտօեա եանաչտըր, տէյի պէեան իլլէտի:

Չօճուգ՝ գօնթուն իչպու իխթարընը իճրա իթմէսինտէ, գօնթ՝

— Կօնտօլուն իբինի պաղլա, վէ սէն պէնիմլէ կէլ, տէտի:

Մէրգուլմ օրատա ագչէ ճիզտանընտան պիր գաչ ալ-թուն չըգարըպ չօճուղա վէրէրէք,

— Շիմտիլիք վատ իթմիւչ օլտուղում չու միւքեաֆաթը ալ . . . էկէր այնի զայրէթ վէ սէպաթլէ պանա չալըչմագտա տէվամ իտէրսէն, սանա տիկէր ալթունլար տա վէրէճէեթիմ: Պու եօլտա խըզմէթինէ տէվամ իտէճէքմիսին, տէտի:

Չօճուգ. — (Մէսէրրէթլէ ալթունլարը ճէպինէ աթա-րագ.) էվվէթ, սինեօր, էվվէթ:

— Պունտան գաթինազար , արզու իտերսէն , սէնի Բա.
րիսէ տախի կէօթիւրիւրիւմ :

— Կօնտօլճունուզ օլմագ իչին մի :

— Բարիստէ կօնտօլ եօգ տուր , արապալար վար տըր :
անճագ պէն սէնի օրատա սայիր սուրէթտէ խըզմէթիմտէ
գուլլանաճաղըմ :

— Վալիտէմէ սօրմալըբըմ , սինեօր :

— Պէն վալիտէն իլէ կէօրիւչիւրիւմ . լաքին չիմտի մատ.
տէ պունա տայիր տէյիլ տիր : Նիգապլը գատընըն իգամէթ
իթտիկի խանէեէ սէնի կիրտիրէպիլիւրմիսիւմ :

— Նէ՛ եաբմագ իչին , սինեօր :

— Տէրունինտէ գաչ քիչի իգամէթ իթտիկինի անլամագ
իսթէրիմ :

Զօհուգ . - (Կիւլէրէք .) Պէլքի իչէրտէ պիր գօճա վար
տըր :

— Գօճա օլմատըղընը պիլիրիմ : Անճագ գաչ նէֆէր խըզ.
մէթքեար պուլունտուղունու անլամաեը արզու իթմէքտէեիմ :

— Զանն իտէրիմ քի պու տէտիկինիզ միւմքինսիզ պիր
չէյ տէյիլ տիր : Իչէրի կիրմէք իչին պիր պէհանէ պուլապի.
լիրիմ :

— Իչէրի կիրտիկինտէ , պէնիմ եօգարը չըգմագլըղըմ
իչին պալգօնտան աչաղըեա իբտէն պիր նէրտիվէն ուզաթա.
պիլիւրմիսին :

Զօհուգ թէքրար Կիւլէրէք ,

— Սինեօր , Վէնէտիկտէ իբտէն նէրտիվէնլէրին զէմանը
կէչմիշ տիր : Կօնտօլճունուզ իտէն պիւեիւք պապամըն չօգ
տէֆա հիքեաեէ իթտիկի վէճհլէ , վագթիլլէ Վէնէտիկտէ
իբտէն նէրտիվէնլէր իչէ եարար իմիշ , հաթթա պիւեիւք
բէտէրիմտէ թաշըտըղը աշըգլար իչին պիւեիւք գանալտաքի
գօնագլարըն պալգօնլարընտան նիչէ տէֆալար օ եօլտա նէր.
տիվէնլէր պաղլամըշ իմիշ . . . պունունլա պէրապէր էկէր
սիզ , այնի էսկի մօտաեը իպգա իթմէք իսթէեօր իսէնիզ ,
պէն տէ սիզին իչին էօյլէ պիր նէրտիվէն թէրթիպ իթմէկէ
հաղըրըմ :

— Իբրեւն պիր ներտիվէն թէտարիք իտէպիլիւրմիսին :

— Վալիտէմ իլէ պէրապէր իգամէթ իթտիկիմ խանէնին մախլէնինտէ պու եօլտա ներտիվէնլէրտէն իքի թանէ վար տըր . պիրինի ալըրմ, պէլքի հէնուզ գավի վէ մաղպուլթ տուր :

— Բէք էյի . . . էվվէլ էմիրտէ նիգապլը գատընըն եանընտա գաչ նէֆէր խըզմէթքեար պուլունտուղունու անլա , օնտան սօնրա եաբաճաղըմըզը գարարաշտըրըրըզ :

— Սի'նեօր , սիզի թէքրար նէրէտէ վէ նէ՞ վազըթ կէօրէճէերմ :

— Եարըն այնի սաաթտա վէ այնի մահէլլտէ :

— Բէք էյի :

Պատէհու չօճուգ քէնտի կօնտօլունա ալտէթ իյլէտի :

Պու չօճուգ իբքօ իսմինտէ օլուպ , քէնտիսի ագիլ վէ ճէսուր օլտուղունտան , վէ ճէպինտէ բարասը օլտուղու կիպի , տահա զիեատէ գազանմագ վէ քէնտի հագգընտա ղանէթ ալիճէնապանէ մուամէլէ իթմիշ պուլունան Ֆրանսըզ իլէ Բարիսէ կիթմէերի արզու իթմէքտէ պուլունտուղունտան , պիւս եիւք գանալտաքի էվէ կիրմէք իչին պիր բլան տիւչիւնտիւ : Շէպլէքի , գուեուճուլուղա միւթէալլիգ ատի ճինստէն էշեա ֆիրուլթ իտէն պիր մաղազեա կիտիպ , կիւզէլ պիր մուգավա գուլթուտա մահվուզ օլարագ մէրճանտան մամուլ վէ պիր գաչ ֆրանգըզ քիւչիւք պիր պրօշ սաթըն ալտը , վէ գուլթուեա սարըլան քեաղըտ իւզէրինտէ : «Պիւեիւք գանալտա , 180 նումէրօլու խանէտէ սաքինէ սինեօրա Լուգրէցիա» եազըլմասընը գուեուճուլունտան ըէճա իթտի , վէ պու տէեերսիզ պրօշու ալըպ , կօնտօլունա րաքիպ օլտու ,

Մէրգուլմ , իլք կիւնիւ կօնտօլունու եանաշտըրմըշ օլտուղու մահէլլէ մուվասըլէթինտէ , պիր կիւն էվվէլ եինէ այնի մահէլլտէ տուրմուշ օլան վէ նիգապլը գատըն իլէ պէսլէմէսինի կէթիւրմիւշ պուլունան ինթիեար սանտալճըեր կէօրիւպ թանըտը :

74

Ձաթէն վէնէտիկտէ կօնտօլճուլար պիրիպիրինի թանըր-
լար: Իմտի չօճուգ՝ ինթիեարը թանըտըղը կիպի, ինթիեար
տա չօճուլու թանըտը, վէ սրալարընտա շու եօլտա միւ-
քեալէմէ վուգու պուլտու:

Ինթիեար. - Սէն միսին եալրուճուգ, փրանսըղ մա-
տամասը իչին պիր սիբարըշըն մը վար տըր:

Չօճուգ. - Էվվէթ, Սթանցա:

— Էօյլէ իսէ չաբուգ կիթ, չիւնքի սօնրա վագըթ պու-
լամագսըն:

— Նիչին:

— Ձիւնքի մատամ կէզմէք իչին տիշարը չըգաճագ տըր-
պէն տէ քէնտիսինի պէքլէեօրում: Վէնէտիկտէ գալտըղը
միւտտէթ զարֆընտա քէնտիսինին կօնտօլճուլու պէն իմ:

Չօճուգ սիւրաթլէ նէրտիվէնտէն չըգըպ, էվին գաբու-
սունու չալտը, վէ չէնտ սանիյեէ կէչինճէ, մահուտ պէսլէ-
մէ, գաֆէսի պիր բէնչիրէնին գանատընը ճիւղիճէ աչարագ,

— Նէ՝ իսթէեօրսունուգ, տէյի սօրտու:

— Պանա պիր շէյ սիբարըշ իթտիլէր, անըն իչին կէլ-
տիմ:

— Նէ՝ սիբարըշը:

— Լիտօտա պիր գուեումճու թարաֆընտան՝ պիւեիւք
գանալտա 180 նիւմէրօլու խանէեէ շու գութուեու թէսլիմ
իթմէմի իսթար իթտիլէր: Պուրասը մը տըր:

— Էվվէթ, ֆագաթ կէթիրտիկինիզ միւճէվհէր քիմին
իչին տիր:

— Պէն օգումագ պիւմէմ, լաքին իսմի քեաղըտ իւզէ-
րինտէ եազըլմըշ տըր:

— Չօճուգ էլինտէքի գութուեու բէնչիրէեէ գատար ու-
ղաթաղընտան, պէսլէմէ՝ եիւքսէք սէտա իլէ:

— Սինեորա Լուգրէցիա . . . տէյի օգուտու , վէ իւավէ-
թէն , — Պուրասը տէյիլ տիր , տէտի :

— Պուրասը տէյիլ մի տիր . . . հալ պու քի ատրէսի
տողրու տուր :

— Ատրէսի տողրու իսէ տէ , պէնիմ իսմիմ Լուգրէցիա
տէյիլ տիր :

— Պէլքի էվին իչինտէ պուլունան տիկէր պիր քիմնէ ի-
չին տիր :

— Պու էվտէ մատամամ իլէ պէնտէն ղայրի քիմնէ սա-
քին օլմազ :

— Էօյլէ իսէ ափվ իտէրսինիզ . պէն տէ գութուեու
գուեուլմուեա կէթիւրիւպ թէսլիմ իտէրիմ :

Բէնչիրէ գաբանտը . չօճուգ քէնտի կօնտօլունա րաքի-
պէն օրատան աչըլտը : Էսնաի րահտէ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Իգթիզա իտէն մալիւմաթը ալտրմ . միւսիւ գօնթ մէմ-
նուն օլաճազ տըր , վէ էկէր տահա մուֆասսալ մալիւմաթ
ալմագ իսթէրսէ : Իհթիեար Սթանցա պօչպօղազ օլտիւղուն-
տան , պիր չիչէ Սիրակիւզա եախօտ Ասթի շարապը իչէրսէ ,
մատամ իլէ պէսլէմէսի հագգընտահէր պիլտիկինի պանա
սէօյլէր տէյի տիւշիւնտիւ :

Իրթէսի կիւն վագթը մուայեէնտէ , չօճուգ , թահգըգա-
թընըն նէթիճէօինի ժիւլ տը Լիւսընայա պիլտիրտիքտէն սօն-
րա ,

— Տահա պաչգա եաբաճագ նէ իչիմ գալտը , տէյի
սօրտու :

— Նիգապը գատըն չիւպհէսիզ պազը ագչամ տիշարը
չըգըեօր : Իչթէ պու խուսուսա թէէմին օլմագ լազըմ տըր :

— Քէնտիսինին կօնտօլճուսու օլան Սթանցատան անլա-
րըմ :

— Էկէր էվէլճէ պիր լօճա ալարագ եախօտ ալտըրա-
րագ թէաթօեա կիտիեօր իսէ , պանա խապէր վէրմէլիսին :

— Սինեօր , նէրէտէ պուլունտուղունուզու պիլմէտիկիմ
հալտէ , սիզէ նաւըլ խապէր վէրէպիլիրիմ :

— Հագգըն վար տըր . իմտի եարընտան իթիպարէն հէր

կիւն, սաաթ իւշտէն պէշէ դատար Սէն-Մարգ բիեացասըն-
տաքի պիւեհիւք գահվէիսանէտէ պուլունաճաղըմ, վէ պու
կիւնտէն իթիպարէն տէ ագշամլարը սաաթ սէքիզտէ օրաեա
կէլէճէեհիմ:

— Բէք էյի, սինեօր:

Մ. տը Լիւսընայ օրատան մուֆարադաթ իթտի, վէ Բիբօ
տա քէնտի կօնտօլունա ալտէթ իյլէտի:

Հանրիէթ Տօրէյին զէվճինին թասապվուրլարընա պաթը
տախի եալէր օլտուղունտան, չօճուգ, հէնուգ պիր գաշ էլ
քիւրէք չէքմիշ իքէն, Սթանցանըն՝ կօնտօլույըլա պիր նէր-
տիվէնէ եագլաշտըղընը կէօրիւպ, եիւքսէք սէսլէ,

— Է՛յ Սթանցա, տէյի չաղըրտը:

Իհթիեար կօնտօլճու իսմինի իշիտինճէ, քէնախիսինի չա-
ղըրանա տօղրու տէօնտիւ վէ չօճուղու թանըեարագ,

— Սէ՛նմիսին Բիբօ, նէ՛ իսթէեօրսուն, տէյի սօրտու:

— Սուսամըշըմ:

— Իշթէ օ ֆէնա, չիւնքի կօնտօլումտա սանա վէրէճէք
պիր շէյիմ եօգ տուր:

— Միգաէլին մէյխանէսի պուրատան ուզագ տէյիլ տիր:

— Էվվէթ, ֆագաթ պէնիմ ճէպիմ պօշ տուր:

— Պէնիմ ճէպիմտէ պիւեհիւճէք պիր սիքքէ վար տըր քի,
պիր շիշէ ալէա Ասթի շարապը իչին մէմնունէն սարֆ իթմէկէ
հաղըրըմ:

— Նէ՛ տիեօրսուն, Բիբօ, Ասթի շարապը՝ մը, էյլէնի-
եօ՛րմուսուն:

Իհթիեար պու սէօղլէրի սէյլէրքէն տիլլէյլէ տօտագլա-
րընը եալատը:

— Էյլէնմէեօրում, խալիս Ասթի շարապընտան պահս ի-
տիեօրում: Միգաէլին մէյխանէսինէ գատար կէլմէք իչին
վագթըն վա՛ր մը տըր:

— Պիր սաաթ վագթըմ վար տըր:

— Էյլէ իսէ շարուգ գարաեա չըգալըմ:

— Սէն էօնտէն չըգ պէն արգատան կէլիեօրում:

Չօճուգ՝ կօնտօլունուն զինճիլինի պիր տէմիր հալգաեա

կէշերիպ, գարաեա չըգտը: Այլ սօնրա Սթանցա՝ մէրգում
իլէ պուլուշտուղունտա,

— Տիմէք շիմտի սէն զէնկին սին, տէտի, վէ Բիբօ տա
մէրգումա պիր պէշ ֆրանգլըգ կէօսթիրմէսինտէ, իհթինար՝

— Վալիտէն նէ՞ եաբըեօր. տէյի սօրտու,

— Վալիտէմին հիշ պիր էքսիկի եօգ տուր, վէ պէն տէ
պապամըն գատիմ պիր արգատաշընա պիր շիշէ շարապ իք-
րամ իտէպիլիրիմ:

— Ա՛հ, սահիհ տիր, իքիմիզ պիր էլին բարմագլարը կի-
պի իտիք: Ումարըմ քի սէն տէ պապան կիպի չալըշգան օլա-
ճագսըն:

Իշպու միւքեալէմէ իլէ մէյխանէեէ վասըլ օլտուլար, վէ
Ասթի շարապընտան պիր շիշէ կէթիրտիպ, Բիբօ գատէհլէրի
տօլտուրտուգտան սօնրա,

— Տիմէք իսթիրահաթ իշին պիր սաաթ վագթըն վար
տըր, տէտի:

— Էվվէթ, էվվէթ:

— Ֆրանսըզ մատամընըզ պիր վիզիթա վէրտի տէ, օնա՞
մը պէքլէյօրսունուզ:

— Խայր, մատամը իշին պիր լօճա քիրալամագ իւզրէ
թէաթրօեա կիթմիշ օլան պէսլէմէսինէ պէքլէեօրում:

— Տիմէք պու ագչամ օ մատամը թէաթրօեա կէօթիւ-
րէճէքսինիզ:

— Պու ագչամ թէաթրօ եօգ տուր, եարըն ագչամ վար
տըր:

— Տիմէք եարըն կիճէ չալըշաճագսընըզ:

— Եարը կիճէեէ գատար չալըշըպ զիեատէ չալըշմաեա-
ճաղըմ, Ֆրանսըզ մատամ պունտան զիեատէ կէճիքմէզ:

— Թէաթրօեա եալընըզ մը կիտէր:

— Խայր, պէսլէմէսի տաիմա պէրապէր կէլիր:

Բիբօ՝ պիլմէք իսթէտիկի մալիւմաթը ալտըգտան սօնրա
էսասը միւքեալէմէեի թէպտիլ իթտի, վէ Ասթի շարապընըն
պագիսինի Սթանցանըն գատէհիւնէ տօլտուրտու:

Մէրգում, քէնտի քէնտիեէ,

— Պու ագչամ, սաաթ սէքիզտէ, Սէն-Մարգ բիեացասը-
նա կիթ տիկիմտէ, միւսիւ գօնթ պէնտէն խօշնուտ օլաճագ-
տըր, տիմէքտէ իտի :

* * *

Տօրիա սէյֆիեհէսինտէ Հանրիէթ Տօրէյին եախօտ նամը
տիկէր գօնթէս տը Լիւսընայըն կէչիրտիկի էօրմիւր՝ ֆէվգէլա-
տէ մահզունիյեթ պախշ օլուպ, լաքին մալիւմիւմիւզ օլտու-
ղու վէճէլէ, պու թարզ էօմիւր կէչիրմէքլիկի քէնտիսի արզու-
իթ միշ իտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ էօյլէ թաամընտան սօնրա կօնտօլա
րաքիպ օլուպ, անճագ ագչամ թաամը էսնասընտա ալտէթ
իթ տիկինտէն, Հանրիէթ՝ պէսլէմէսիյլէ եալընըզ գալտըղը
միււտտէթ զարֆընտա, սէյֆիեհէտէքի պաղչէնին աղաճլարը
կէօլկէսի ալթընտա մահզունէն կէղէր, եա քիթապ օգուր,
եախօտ քիթապ օգումագ իչին օթուրուր իտի, չիւնքի չօգ-
տէֆա էլինտէքի քիթապ եհրէ տիւչէրէք, ֆիքրի՝ կէչմիշ զէ-
մանա աթֆ օլունուր իտի :

Պիչարէ գատընճըղազ՝ զապուլէ մէճպուր օլմուշ օլտու-
ղու եէնի էօմրէ ալըշմագ իչին ֆէվգէլատէ սայ ու իգտամ
իթմէքտէ իտի իսէ տէ, հէնուզ անլաեամամըշ օլտուղու տէհ-
չէթլի ֆէլաքէթին աղ պիր զէման իչինտէ մահվ իթ տիկի կիւ-
զէշ արզուլարընը ասլա ունուտամամագտա իտի :

Սաատէթի թամմէ իչինտէ պուլունտուղու սըրատա պէօյ-
լէ պիր պէտպախթլըղա սուրէթի զալլ Բանէտէ նիչին կէրիֆ-
թար օլա իտի :

Նիչին քէնտի իչլէմէմիշ օլտուղու պիր գապահաթըն,
պիր ճինաեթին ճէզասընը քէնտիսի չէքէ իտի :

Իշթէ պէօյլէ պիր ճանվէրանէ հագգալըղա գարշը մէզ-
պուրէ արա սըքա հիտտէթ, զազապ հիսս իթմէքտէ, վէ ա-
տէթա մէճնուն տէրէճէսինէ կէլմէքտէ իտի իսէ տէ, նիհա-
եթ սպար ու թէհամիւլ վէ հէր չէյէ գաթլանմագլըգ՝ տի-
կէր հիսսեաթընա զալէպէ իտէրէք, վաղը համլ զէմանընա
էնտիշ վէ իզթիրապլէ պէքլէմէքտէ իտի :

Օ սաաթա գատար ժիւլ տը Լիւսընայ՝ Հանրիէթ իլէ-վա-
գը օլան միւնասէպաթընտա ղաեէթ միւսթագիմանէ մուամէ-
լէ , վէ մուհապպէթինի իլան վէ իֆշա իթմէեէն քիմսէլէր կի-
պի հարէքէթ իթմէքտէ օլուպ , ֆագաթ մատամ. տը Լիւսը-
նայ՝ տօղաճագ չօճուղուն՝ մէրգուսուն իւզէրինտէ նէ կիպի
թէէսսիրի օլաճաղը խուսուսունու իզթիրապ վէ էնտիշէ իլէ
տիւշինմէքտէ իտի :

Ժիւլ՝ թրախումա նամընա վէրիլէն միւեօնլարը գապուլ
իտէրքէն , օ չօճուղու տախի էվիլէլճէ գապուլ իթմիշ իտի ,
լաքին պունա րաղմէն էկէր օ չօճուղուն տիւնեաեա կէլիշի՝
մէրգուսու տիւշարը հիտտէթ գըլարագ , նէզաքէթինի՝ վահ-
շէթէ թէպտիլ իթսէ իտի , պիշարէ գատընճըղաղըն հալի նի-
ճէ օլաճագ իտի :

Պու ճիւմլէ իլէ Հանրիէթ՝ հաեաթընը պէրպաթ իթմիշ
օլան օ ճինաեէթ մահսուլունա ապլա լանէթ օգումաեըպ ,
հիսսիեաթը մատէրանէյի թապիիյէեէ՝ հէնուզ պաքիրէ օլան
րուհունտա հուսուլէ կէլտիկինտէն , պունճա միհն ու մէշագ-
գաթընըն պիկիւնահ սէպէպի օլան օլ պիշարէ մախլուզ հագ-
գընտա իզհարը մուհապպէթ իտէճէկինի էվիլէլճէ հիսս իյլէմէք-
տէ իտի :

Անէթ՝ ղաեէթ սատըգ պիր էմէքտար օլմասըյլա , կէնճ
մատամասընըն տիւշար օլտուղու ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթի
պիլտիկի ճիհէթլէ , անըն էն խէֆի միւլահաղաթ վէ էֆքեա-
րընա իսթէր իսթէմէզ սըրտաշ օլմուշ իտուկինտէն , Հանրի-
էթ , մէզպուրէտէն հիշ պիր շէյ կիլլէմէմէքտէ , վէ գալպի-
նի օնա ֆաշ իթմէքլէ , նէվիմա պիր թէսէլլի պուլմագտա ի-
տի :

Պիշարէ գատընճըղաղ՝ Տօրիա սէյֆիեէսինտէ եէրլէշմէ-
լէրինտէն պիր ազ միւստէթ սօնրա ,

— Տահա տէօրթ այ պէքլէեէճէեիլ... Ա՛հ , սաաթլար
նէ՝ գատար ուզուն կէօրիւնիւեօրլար , տէսի :

— Էօյլէ օլտուղունու թաստիգ իտէրիմ , սէվկիւլիւ է-
ֆէնտիճիեիմ , լաքին նէ չարէքի սաաթլարը նէ՝ սիզ , նէ
պէն էքսիլթէմէեիլ :

— Անէ՛թ , էկէր պիւտէնիդ նէ՛ գատար գօրգտուղու-
մու ...

— Նէ՛տէն գօրգուեօրսունուղ :

— Տէօրթ այտան տիւնեաեա պիր մասում կէլէճէք տիր
... էկէր միւսիւ տը Լիւսընայ օ չօճուղու սէվմէզ , վէ օնա
գարշը պուղզ ու ատավէթ էսերի կէօսթէրիրսէ ...

— Մատա՛մ , պու խուսոստա գօրգմաեա նէ՛ մահէլլ
վար տըր : Միւսիւ տը Լիւսընայ՝ ասըլզատէ պիր քիմսէ օլ-
մասըյլա , աղզընտան չըգան սէօղիւ իճրա իտէր : Տօղաճագ
չօճուղու՝ պիզգաթ քէնտի էվլատը կիպի սէվէճէկինի վատ վէ
եէմին իթմէտի մի :

— Էվվէթ , վատ իթտի , եէմին տէ իթտի ...

— Օ հալտէ , սէվկիւլիւ մատամըմ , նի՛չին քէնտինիզի պու
սուրէթլէ միւզտարզպ գըլաեօրսունուղ : Էկէր քէնտիսի վա-
տընը թութմասա իտի , իզտիվաճը գապուլ իթմէզ իտի :

Կէնճ գատըն պաշընը էյիպ , օլ պապտէքի միւլահազա-
սը հէման տօտագլարընա եագլաշտը իսէ տէ , աչըգտան ա-
չըղա պէեանընա թէրէտաիւտ իթտի :

Անէթ իսէ , տէվամ իտէրէք :

— Սիզի թէէմին իտէրիմ քի մատամ , միւսիւ գօնթ՝
պիւեիւք պիր ուլուվը գալպ վէ ֆէվգէլատէ ուպուտիյեթ
իպրազ իյլէմիշ տիր , տէտի :

Հանրիէթ՝ ճէվապ վէրմէքսիզին պիր ահ իթտի , վէ պէս-
լէմէսի տէ ,

— Ինանմաեօրմուսունուղ , մատամ , տէյի սօրտու :

Մատամ տը Լիւսընայ . - (Զայիֆ պիր սէտա իլէ .) Էօյ-
լէ տագըգալար վար տըրքի , քէնտի միւրատըմա ըաղմէն
չիւպհէ իտիեօրում :

— Միւսիւ գօնթուն սատագաթընտա՛ն մը չիւպհէ իտի-
եօրսունուղ :

— Էվվէթ :

— Լաքին պէնտէնիզ շահիտիմ քի , մատամ , Մ . տը Լիւ-
սընայըն հագգընըղտա ֆէվգէլատէ հիւրմէթ վէ ըիաեթի
վար տըր , վէ պունու ֆիլիէն տէ իսպաթ իթմէքտէ տիր :

— Սահիհ տիր :

— Մ. տը Լիւսընայ՝ զաթընըզա քէմալը մուհապպէթ իզ-հար էյլէմէքտէ տիր :

Հանրիէթ , պաշընը սալլաեարագ ,

— Միւսիւ տը Լիւսընայըն պիր կիւն պէնի սէվմէմէսի գապիլ տիր :

75

Անէթ , թէաճճիւպանէ կէնճ մատամընա աթֆը նազար իլէ ,

— Մ. տը Լիւսընայըն սիզի սէվմէմէսի գապիլ մի տիր , տէտի :

Հանրիէթ . - (Թէքրար իտէրէք .) Էվվէթ , տէյի պէեան էյլէտի :

— Փագաթ նի՛չին մատամ :

— Նի՛չին մի . տինլէյինիզ Անէթ . . . հալը հազըրը՝ օլ-տուղու կիպի կէօրմէլի : Փարզ իտինիզ քի , սիզ պիր քիպար-զատէ օլսանըզ տա , սիզէ կէլիպ , « Իշթէ սիզէ կէնճ պիր գըզ , ֆագաթ պիր խէթանըն եախօտ պիր ճինաեթին տէլիլի ալէնիսի րահմինտէ մէվճուտ տուր , շու գատար քի պու գըզ՝ վազը օլան ճինաեթի տէ , տօլաճագ օլան չօճուգ կիպի թէ-մամիյլէ պէրի իւզ իմմէ տիր » տիսէլէր , սիզ օ գըզ իլէ էվ-լէնմէեէ վէ իսմինիզի օնա հասր իթմէկէ րազը օլուրմուսու-նուգ :

— Լաքին մատամ , Մ. տը Լիւսընայ թէքմիլ սէրվէթինի թիւքէթմիշ իտի , վէ անճագ սիզին իլէ էվլէնմէքլէ եէնիտէն քէսպի սէրվէթ իթտի : Պէլքի վէրիլէն թրախուճա քէնալինին պու գարարը հագգընտա իճրաի թէէսսիր իթմիշ տիր , ֆա-գաթ Մ. տը Լիւսընայ էվվէլ պէ էվվէլ նամուսլու պիր քիմ-սէ օլմասըյլա , նամուսսուգճա պիր հարէքէթ իճրաալնա միւգ-թէաիր տէյիլ տիր : Էֆէնտի բէտէրինիզ էկէր պու խուսու-

սա գանձը օլմասա իտի, միւսիւ ելւ տամատ մագամընտա
գապուլ իթմէզ իտի, իմտի, էկէր միւսիւ գօնթ, սիզի սէ-
վէնէկինէ, մէսուտ գըլաճաղընա վէ էվլատընըզ հագգընտա
իզհարը մուհապպէթ իտէնէկինէ տայիր վագը օլան թէհ-
հիւտաթընը իյֆա իթմէզսէ, նամուսունա խալէլ կէթիրմիզ
օլուր:

Իքինճի տէֆա կէնճ գատըն մահզունէն պաչընը սալա-
երպ, եավաչ սէտա իլէ,

— Անէթ, պիլմիշ օլունքի պէն ապա մէսուտ օլմանա-
ճաղըմ, տէտի:

— Ջիւնքի, աղիզէմ մատամ, քէնտինիզ մէսուտ օլմագ-
իսթէմէյօրսունուզ... աղընըզ ֆիքրինիզ թէքմիլէն կէչմիշ
զէման հասը օլունմուշ տուր... ֆագաթ սիզին իչին պուն-
տան պէօյլէ կէչմիշ զէման գալմամը տըր... ագտը իզտի
վաճ՝ ահվալը մաղիէեէ խիթամ վէրմիշ տիր: Պու կիւնքի
կիւն սաատէթինիզ՝ քէնտի եէտը իգթիտարընըզտա պուլու-
նուեօր... եալընըզ էլինիզի ուզաթ տըղընըզտա, իսթիհսալը
սաատէթ իտէպիլէնէկինիզէ չիւպհէ եօդ տուր:

Հանրիէթ. - (Եավաչ սէտա իլէ.) - Պէն անը սէվմէմ...
սէվմէմ... վէ ապա սէվմէնէնէնիմ:

Մէզպուրէ պօւ սէօղլէրի սէօյլէրքէն, աղլամաղա պաչ-
լատը, վէ Անէթ տախի քէմալը հայրէթլէ,

— Սէվէմէնէնէքմիսինիզ, պիր տիկէրինի՞ մի սէվիեօր-
սունուզ: Դալպինիզի պիր տիկէրինէ հասը իթմիշսինիզ տիր
տէ անտէն ալմագ միւմքին օլմանօր մու, տէտի:

— Հէյ վախ, գալպիմի պիր տիկէրինէ հասը իթմիշ ի-
տիմ, հաթթա չօդ զէման էվվէլ պիլմէնէրէք պիր քիմսէնի
սէվմիշ իտիմ, վէ օ տա պէնի սէվմէնէք իտի, լաքին քէնտի
մուհապպէթի տախիլինտէ, պէնի գուրթարմագ իչին լաղըմ
օջան ուզուտիյեթի պուլամատը:

— Միւսիւ ժօրթ Լամարը՝ մը իյմա իտիեօրսունուզ, աղի-
զէմ մատամ:

— Պունտան պէօյլէ պէնիմ իչին ժօրթ Լամար գալմա-
մը տըր, չիւնքի օ պէնիմ հագգըմտա մէրհամէթսիզ պու-

լունմուշ տուր : Պունուշլա պերապէր քէնտի հարեքեթիլէ գօնթուն հարեքեթինի թաթպիգ իթմէեէ մէնպուր օլուեօրում, վէ աճապա ժօրթ Լամար՝ պէնի նամուսուղուզլա գապուլ իթմէք իսթէմէմէքլէ, հագըգէթէն պիր ասըլլատէ կիպի մուամէլէ իթմէմիշ մի տիր տէյի քէնտի քէնտիմէ սիւալ իտիեօրում :

— Ազիզէմ մատամ, պու միսիլլու միւլահազալարտան սագընմանըլ խայըրլը տըր, չիւնքի պու եօլտա միւլահազաթ իլէ, գօնթ տը Լիւսընայըն՝ մահզա միւեօնլարընըլըն խաթըր իչին սիզին իլէ էվլէնմէեէ ըազը օլմուշ օլտուղու նէթիճէսի չըգմագ իճապ իտէր :

— Իշթէ, մաէթթէէսսիւֆ պէնիմ տէ գօրգտուղում ճիհէթ օ տուր :

— Բէճա իտէրիմ, մատամ, պու մուզիրը էֆքեար վէ միւլահազաթը տէֆ իտին : Տիւնեաեա կէլէճէք չօճուգ, անճագ Մ. տը Լիւսընայըն սաեէսինտէ պիր իսիմ սահիպի օլաճագ, վէ օ իսմի չօճուղա վէրէճէք օլան քիմնէ սիզէ Լաեըգ պուլունաճագ տըր :

— Էվէթ, էկէր օ չօճուղու սէվէրսէ, պանա Լաեըգ պուլունաճագ տըր, ֆագաթ պագալըմ սէվէճէք մի տիր : Հէր նէ օլսա, պուլունտուղում վազիեթ տէհշէթ պախշ տըր :

— Նէ՞ խուսուստա :

Հանրիեթ կէօզլէրինի էյտի, վէ հէման անլաշըմագ պիր սէտա իլէ,

— Էկէր վուգուա կէլէն ճինաեթին պու կիւնքի կիւն մէճհուլ պուլունան միւրթէքիպի մէյտանա չըգարսա...

— Մատամ, օ ճինաեթ միւրթէքիպինին սիզէ թագտիմ օլունմագ տէրէճէսինտէ ճէսարէթի պուլունաճաղընը մէմուլ իտէպիլլիր միսինիզ, էկէր օ ճանի քէնտի քէնտիսինի էլէ վէրիրսէ, իզհարը տէհշէթ իթմէքսիզին վէ պիւթիւն վիւճուտինիզլէ սարսըլմագսըլըն քէնտիսինի տինլէեէպիլլիր միսինիզ, էզլէ պիր իհթիմալ էսնասընտա, սիզին իչին օ ալաղը գօլմագտան վէ օնա Լանէթ օգումագտան պաշգա եաբաճագ պիր շէյ եօգ տուր :

— Ֆիրվագը օտտէմ պիր ալչագ իսէ տէ, տողանագ մասունումուն բէտէրի տիր:

Պէսլէմէ՝ նէվիմա տէհչէթլէ կէնճ մատամասընա լաթֆը նազար իտէրէք, չէօյլէ սէօյլէտի:

— Տիմէք սիզի պայկըն պուլարագ ալչագլըզլարըն է՛ն ալչաղընը իճրա իտէն, վէ պատէհու սիզի նամուսուզլուգ իյինտէ պրագարագ, հէր կէօնա շիւպհէլէրէ վէ հիտտէթ ու զազապլարա հէտէֆ գըլարագ ֆիրար իթմիշ օլան օլ խայի-նի՝ պուղզ ու ատավէթի հիսս իթմէքսիզին տիւչինիւեօր սունուզ: Բէտէրիք հագգընք պիր տիկէրի գապուլ իթտիք-տէն սօնրա, օ հայտուտ նէ՝ սէլահիյէթլէ սիզէ կէլէճէք տիր: Էգէր կէլմէեէ ճէսարէթ իտէրսէ, անը ըէվօլվէր իլէ վու-րուպ էօլտիրմէեէ միւսիւ տը Լիւսընայըն հագգը, վէ մէր-գում՝ պունու եաբմագպա ատալէթի իճրա իթմիշ օլանագ տըր:

— Սուս օլուն, Անէ՛թ, սուս օլուն:

— Խայր, մատամ, խայր, ազիզէմ մատամ, սուս օլմա-եանաղըմ, վէ հագգըմտա իզհարը էմնիյեթ իթմէք իսթէ-տիկինիզ ճիհէթլէ, օ էմնիյեթէ լաեըզ պուլունանաղըմ: Սիզի պու հալլէրէ տիւչար գըլան օ ալչագ հագգընտա իզ-հարը պուղզ ու ատավէթ իթմէմէք, վէ անըն ճէզալանտը-րըլմասընը թէմէննի իյլէմէմէք՝ պիր ճինաեթ տիր:

— Էվվէթ, հագգընըզ վար տըր. էօյլէ օլտուղունու պէն տէ պիլիեօրում, լաքին նէ՝ եաբայըմ, տաիմա պէնի թաագիպ իտէն պիր միւլահագաեը ֆիքրիմտէն տէֆ իտէմէ-եօրում:

— Պու միւլահագա՝ պէլքի օ ատէմի կէօրմէք վէ թանը-մագ միւլահագասը տըր:

— Էվվէթ... էվվէթ... քէնտիսինի կէօրմէք... թանը-մագ իսթէեօրում:

— Ա՛հ, մատամ... մատամ... պու սորզունուզ՝ սիզին իյին պիր գապահաթ տըր... սիզէ լաեըզ տէյիլ տիր:

— Մնու տա պիլիեօրում, լաքին նէ՝ չարէ, պունա գար-չը կէլմէեէ իզթիտարըմ եօգ տուր... Ուեանըզ օլսամ, եա-

խօտ ուեռուսամ, լէհճէսի սօղկուն պիր տէլիգ անլը պանա կէօ. ըիւնիւեօր, եանագլարընտան աշաղըեա կէօղ եաշլարը ագը. եօր, Կէօղլէրի՝ քէտէր վէ իղթիրապընը իրանէ իտիեօր... ըէճա եօլունտա էլլէրինի պանա տօղրու ուղաթըեօր, վէ աիթըրէմէքտէ օլան պիր սէտա իլէ, «Պանա ափվ իտին... մէրհամէթ իտին... սիղէ մուհապպէթիմ վար տըր... սիղին իլին ճէվր ու ճէֆա չէքիեօրում...» տէյի նիտա իտիեօր: Նէ՝ հաճէթ, Անէթ, սիղին իլէ կէօրիւշմէքտէ օլտուղում շու. աագըգատա պիլէ, «տէլիգանլընըն թասլիլի կէօղլէրիմին էծիւնտէ տիր... սիմասընը կէօրիւեօրում... սէտասընը վիշու աիեօրում:

Հանրիէթ հուզուընը պէեան իթտիկի օլ կէօրիւնմէց թասվիլի իրանէ իտէրճէսինէ էլինի օտանըն պիր քէօչէսինէ տօղրու ուղաթտը:

Անէթ. — (Շաշըրարագ.) Մատա՛մ... Ալլահ աչգընա օլ սուն, քէսպի սիւքիւնէթ իտին:

— Սիւքիւնէթիմ պէրքէմալ տըր: Անէթ, ֆագաթ պէնի թաղեիգ իտէկէլէն պիր թէֆէքքիւրիւ տէֆ իտէմէմէքիկիմ՝ պէնիմ թագսիրաթը՛մ մը տըր: Թէքմիլ պէտպախալըղըմա սէպէպ օլմուշ օլան օլ մէճհուլ շախսը, վաղիֆէմ իճապընճա թահգիր իտէմէմէքիկիմ՝ քէնտի խէթա՛մ մը տըր: Օ ճանի. նին, ճինաեթի վաղըասընը՝ տիւշար օլտուղու մէյուսիյեթի աղիմէ իլէ էօտէմէք իսթէտիկինի, պէնի սէվմէքտէ օլտու. ղունու, վէ մասումընըն բէտէրիք հագգընը իսթիհսալ իտէ. պիլմէք իչին պու կիւնքի կիւն էօմրիւնիւ ֆէտանէ հաղըր պուլընտուղունու զանն իթմէքիկիմ քէնտի թագսիրաթը՛մ մը տըր:

Անէթ, տուվա էսնասընտա օլտուղու կիպի իքի էլլէրինի գավուշտուրուպ, մահղունէն,

— Մատամ, ամիղէմ մատամ, տիղ չէօքէրէք ըէճա վէ նիեաղ իտէրիմ, գալպինիգտէն ֆիքրինիգտէն պու էֆքեար ու թէֆէքքիւրաթը տէֆ իտինիգ. չիւնքի պունլար սիղին էծ. մէնիղէ սէպէպ օլաճագլար, հաեաթընըղը ատէթա պիր ճի. հէննէմէ թահվիլ իտէճէք տիրլէր, տէտի:

— Սահիհ տիր, էօմրիւմ ատէթա պիր ճիհէննէմ հալի քէսպ իթմիշ տիր :

— Եկէր Մ, տը Լիւսընայ պու միւլահազաթընըզա վա-
գըֆ օլապիլսէ, քէնտիսինն իպրազ իթտիկի ուպուտիյեթէ
լաեբգ օլմատըղընըզ պէեանէ հագգը պուլունահագ տըր :

Հանրիէթ. — (Սէրթէ պիր թավը վէ լիսան իլէ.) Պու
ուպուտիյեթինն պէտէլինի քէնտիսինն էօտէմիլիմ տիր.
Պինաէն տը, հ քէնտիսինն հիշ պիր պօրճում եօգ տուր :

Պատէհու պիշարէ գատընճըզազ պաշընը էլլէրիլէ կիզ-
լէյէրէք հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաղա պաշլատը :

Եէվլի մէզքիւրտէ Մ, տը Լիւսընայ մալիւմիւմիւզ օլտու-
ղու իւզրէ, անճագ ագչամ թաամը իթմէք իւզրէ Տօրիա սէ.
ֆիեէսինն կէլտի, վէ Հանրիէթ մէքուսու կէօրտիւկիւնտէ,
ֆիքրինի թէսկին իթտիրմէք, վէ մուվագգաթէն օլտուն էֆ-
քեարը մահզունանէսինն տէֆ իլլէմէք իւզրէ քէնտի քէնտիեթ
պիր ճահտը աղիւմ իպրազ իտիպ, զէվճինն իսթիճվապ իթ-
մէք իշին տէյիլ, իլլա սէօղ սէօյլէմիշ օլմագ, վէ կիւեա մէր-
գումուն հարէքեաթը վագըասընա ալէագատար կիպի կէօ.
րիւնմէք իշին :

— Տօսթում, պու կիւն շէհիրտէ կէճիքտինիզ, տէտի :

— Եվվէթ, չիւնքի պու կիւն միւզէլլէրի զիյարէթ իթտիմ :

— Սիւզէլլէր՝ թէէմին օլունտուղու գատար միւքէլլէֆ
մի տիրէր :

— Ֆիվագը պունլարտա շայեանը թէհայեիւր մատտէլէր
մէվճուտ տուր. — Պատէհու պուրաեա ավտէթ իշին կօնտօ-
լումա րաքիպիմտէ, գատիմ ահրպամտան պիրինն թէսա-
տիւֆ իթտիմ քի, պիր գաշ սէնէլէրտէն պէրու գըշ մէվսի-
մինն վէնէտիկտէ կէչիրմէեի իթիեատ իթմիշ տիր :

— Թէսատիւֆիւնիւզ՝ մուճիպի մէմնունիյեթ սուրէթ-
տէ մի տիր :

— Եվվէթ, չիւնքի պու սաեէտէ, տօսթումուն խանէսինն
տէ, շէհրին եէրլի վէ էճնէպի միւթէպէրանըյա պիրլիքտէ
պուլունապիլէճէեիմ : Շու գատար քի, սիզին՝ պէնիմլէ պիր-
լիքտէ կէլէմէկէճէկինիզէ թէէսսիւֆ իտիեօրում :

— Նիշին թէէսսիւֆ իտիեօրսունուզ :

— Զիւնքի , սիզէ լաեըգ օլան պիր ճէմիյեէթէ գարըշ մագ իւզրէ սիզի օ խանէեէ կէօթիւրտիւկիւմտէ պախթիեար վէ մէսուտ օլուր իտիմ :

— Պէնի խաթըրտան չըգարմատըղընըզա թէչէքքիւր իտէրիմ , ֆագաթ պիլիրսինիզ քի , պէն չու էսնատէ հիչ պիր մահէլլէ կիթմէք իսթէմէմ վէ կիտէմէմ :

— Հաթթա տօսթում օլան զաթ տա սիզէ թագտիմ օ լունմագըղը արզու իթտի իսէ տէ , քէյֆսիզ օլտուղունուզու վէ քիմսէեի ասլա գապուլ իթմէտիկինիզի անլաթտըմ :

— Տօսթունուղուն իսմի նէ տիր :

— Մարքի տը Բամպիւր տիւր :

— Էվլի մի տիր :

— Տուլ տուր , էվլատը տա եօգ տուր վէ քէնտիսի զա եէթ զէնկին տիր : Պու ագչամ պէնի խանէսինէ տավէթ իթտի :

— Գապուլ իթտինիզ մի :

— Պիր շարթ իլէ գապուլ իթտիմ : - Ոգչամա գատար եալընըզ գալմըշ օլտուղունուզ հալտէ , պու ագչամ տախի եալընըզ գալմագտան սըգըլմազ իսէնիզ , տավէթի վագըա եա իճապէթ իթմէկի թէֆէքքիւր իթտիմ :

— Տօսթում , պէն ասլա սըգըլմամ , վէ հաթթա պիլիրսինիզ քի , սիզին էյլէնմէնիզտէն մէմնուն օլուրում :

Ժիւլ , պու ճէվապը ալմագ իչին մէզքիւր իֆատէտէ պու լունմուչ իտի , զիրա արզուլարընա զէվճէսի թարաֆընտան հիչ պիր կէօնա իթիրազ վագը օլմաեաճաղընա էմին օլտուղունտան , պազը իֆատաթը նապիքեանէտէ պուլունուր իտի :

Զէվճ ու զէվճէնին ագչամ թաամը ազ պիր միւտտէթ տէվլամ իտիպ , պատէհու ժիւլ , սէյֆիեէտէն հարէքէթլէ , Սէն-Մարգ բիեապասընա ազիմէթ իյլէտի , վէ պիւեիւք գահ վէխանէտէ հէնուզ պէշ տագըգատան պէրու օթուրմուշ օլտուղու հալտէ , Բիբօնուն կէլտիկինի կէօրտիւ , վէ մէրգու մու գարըլլաեարագ , իքիսի պիրլիքտէ Սէն-Մարգ արսլանընըն մէվզու օլտուղու սանէմ եագընընտա պիր մահէլլտէ տու :

րուպ, օրատա ժիւլ տը Լիւսընայ, չօճուղա խիթապէն,

— Պիր խապէր կէթիւրտին մի, տէյի սօրտու:

— Էվվէթ սինեօր:

— Սէօլէ պագալըմ:

— Կօնտօլճու Սթանցաեր սէօլէթտիմ:

— Քէնտիսինտէն նէ մալիւմաթ ալտըն:

— Հէր կիւն էօթէեէ պէրիեէ կէօթիւրմէքտէ օլտուղու նիգապլը գատընըն եարըն ագչամ թէաթրօեա կիտէճէկինի թահգըգ իյլէտիմ:

— Եալընըզ մը կիտէճէք իմիչ:

— Մէզպուրէ ասլա եալընըզ տիշարը չըգմաերպ, հէր կիթտիկի մահէլլէ պէսլէմէսինի տէ կէօթիւրիւեօր իմիչ:

Ժիւլ տը Լիւսընայ պիր գաչ սանիյեէ տիւչիւնտիւ, գաչ-լարը չաթըլտը, վէ սիմասը տէհչէթլի պիր սուրէթ քէսպ իթ-տի: Պատէհու քէնտի քէնտիեէ,

— Եարըն ագչամ Մատէն իլէ գարչը պէ գարչը պուլու-նաճաղըմ, վէ պու տէֆա ֆըրսաթը գաչըրմաեաճաղըմ, տէ-տի:

76

Բիրօ. — Սինեօր, խօշնուտ օլտունո՛ւղ մու:

Ժիւլ. — Էվվէթ, ֆիրասէթինտէն վէ վէրտիկին մալիւմաթ-տան խօշնուտ օլտում:

Չօճուգ, իճրա իթտիկի բօլու՝ պիր ֆաճիա օեոլնուստա կիպի տէյիլ, իլլա դէնտօսթլարա մախսուս պիր գօմէտիատա իճրա իտէրճէսինէ քէնտի քէնտիեէ մէմնուն օլարագ,

— Եարըն իրտէն նէրտիվէն իչինի տէ կէօրէճէքմիեիզ, տէտի:

— Էկէր պէսլէմէնին՝ մատամասըյլա պերապէր խանէեէ ավտէթինի մէն իտէճէք պիր չարէ պուլապիլիրսէն, օ եօլտա պիր նէրտիվէնէ իհթիեաճըմըղ օլաճագ տըր:

— Սինեօր, նիգապլը գատընըն քէնտիսինի միւտաֆաա իթմէք իւզրէ պէսլէմէսինի մուալէնէթէ չաղըրաճաղընը մէ-
մուլ իտէրմիսինիզ:

Պու սէօզ՝ օլ գատար մասխարաճա թէլէֆֆիւզ օլուն.
տու քի, Մ. տը Լիւսընայ պիլէ հալը հաղըրըն վէխամէթինէ
րաղմէն, կիւլմէքտէն քէնտի քէնտիսինի մէն իտէմէտի, վէ
ճէվապ օլարագ:

— Էվվէլճէ հէր կէօնա թէտապիրի իհթիեաթքեարա.
նէեի իթթիխազ իթմէք լաղըմ տըր: Պէնիմ՝ տէրունը խա-
նէտէ պուլունտուղում սըրատա, պէսլէմէնին տախի պու-
լունմասընը իսթէմէմ, տէյի պէեան իյլէտի:

Բիրօ՝ գուլաղընը գաչըտը, վէ մուախիսարէն եավաչ սէ-
տա իլէ:

— Սինեօր, պու տէտիկինիզ միւչքիւլ տիւր, տէտի:

Այնի վագըթտա Մ. տը Լիւսընայ:

— Էկէր ժան Տիւֆուր շիմտի պուրատա պուլունսա ի-
տի, պու գատարճըգ պիր մատտէ իչին պու տէրէճէ տիւ-
չիւնմէզ իտիմ. քէնտիսի իչիմի գօլայճա կէօրիւր իտի, տէյի
միւլահազա իթտի:

Քիւչիւք կօնտօլճու էլան գուլաղընը գաչըմասընա տէ-
վամ իտիպ, պիրտէն պիրէ րէֆը սէտա իթտիկինտէն,
Ժիւլ:

— Պիր չարէ պուլտոճուն մու, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, սինեօր, պուլտում:

— Պէսլէմէ մատամասըյլա էվէ ալտէթ իթմէեէճէք մի-
տիր:

— Խայր, սինեօր:

— Պէն տէ իսթէտիկիմ կիպի էվտէն տիչարը չըգ ապի-
լէճէք միյիմ:

— Էվլէթ, սինեօր:

— Նէ՝ եաբմագ ֆիքրինտէսին:

— Էվվէլ էմիրտէ Սթանցաեը սէրխօշ իտէճէեիմ:

— Էյ սօնրա:

— Սօնրա կէօրիւրսիւնիւզ սինեօր:

— Եւորընքի վուգուաթը սէնտէն զայրի քիմսէ պիւմէե-
ճէք տիր, անլատըն մը :

— Էվվէթ :

— Օ հալտէ իթթիխաղ իտէճէկիմիզ թէտպիրէրի գա-
րարլաշտըրալմ :

— Բէք էյի, սինեօր, սիզի տինլէեօրում :

— Նիգապլը դատըն թէաթրօտան չըգտըգտան սօնրա,
սաաթ գաշտա՝ խանէսինէ ալտէթ իտէճէք տիր :

— Թէաթրօնուն լուպիեաթը սաաթ օն պիր պուչուգտա
խիթամ պուլտուղունտան, եարը կէճէ եախօտ եարը կէճէ-
եի պիր չարեք կէչէրէք միզպուրէ խանէսինէ ալտէթ իտէ-
ճէք տիր :

— Օ հալտէ պէն եարը կիճէտէն Էվվէլ տէրունը խա-
նէտէ պուլունմալըերմ :

— Բէք էյի, սինեօր, բլանըմ մուճիպինճէ սաաթ օն
պիրտէ Էվտէ պուլունուրսունուզ :

— Բէք էյի :

— Սիզ սաաթ օն պուչուգտա Սուբիր քէօբրիւսինին
խկէլէսինտէ պուլունունուզ : Կօնտօլումլա սիզի օրատա պէք-
լէրիմ : Իրտէն նէրտիվէնի տէ պէրապէր կէթիրիրիմ :

— Օ սաաթտա քիմսէ թարափընտան կէօրիւմէքսիզին
իշ կէօրէպիլիքմիեիզ :

— Էվվէթ սինեօր, չիւնքի օլ էսնատէ, այ մահիթապը
օլմաեըպ, կիճէ գտրանլըգ օլտուղունտան, սօհուլէթլէ
պալգօնա վասըլ օլապիլիրսինիզ :

— Մուվաֆազ օլաճաղըմըղա էմինմիսին :

— Էվվէթ սինեօր, լաքին . . . :

— Լաքին նէ :

— Պիր ազ ագչէեէ իհթիեաճըմ վար տըր :

— Պաղը քիմսէլէրէ իւճրէթ մի վէրէճէքսին :

— Սինեօր, պանա էմսիյեթիսիզ եօգ մու տուր :

— Էմսիյեթիսիմ վար տըր, լաքին թէքրար իտիեօ-
րում քի, պու սըրըմըղա քիմսէնին վազըֆ օլմասընը խթէ-
մէմ :

— Էմին օլուն, պու պապտէ քիմէնին մալիւմթը օլ-
մաեաճադ տըր :

Գօնթ . - (Ագչէ ճիզտանընը աչարագ .) Նէ՞ գատար
բարաեա իհթիեաճըն վար տըր :

— Իքի իւշ ալթ ունա :

— Ալ :

Զօճուգ՝ գօնթ ուն վերտիկի իւշ ալթ ունու ալըպ ճէպի-
նէ գօյտու, վէ պատէհու գօնթ սէսինի եավաչլաթարագ :

— Շիմտի պէնի տինէ, տէտի :

— Սէօյլէեին սինեօր :

— Եարըն, հէր նէ վագը օլուրսա օլտուն, նիգապլը գա-
տընըն էվինէ կիրմիշ օլտուղումու քիմէեեէ սէօյլէմէեճէկի-
նէ եէմին իտէրմիսին :

Բիրօ՝ էնտիշէ իլէ Լիւսընայա պագարագ :

— Սինեօր, օ էվտէ նէ՞ եաբմագ իսթ էեօրսունուզ, տէ-
յի սիւալ իթտի :

— Օ խուսուա եալընըզ պանա բաճի տիր, ֆագաթ սէն
եէմին էթ քի, հէր նէ վագը օլուրսա օլտուն պէնի էլէ վէր-
մէեճէքսին :

— Եէմին իտէրիմ սինեօր :

— Հաթթա զապլթա թարաֆընտան իսթիճվապըն լա-
զըմ կէլսէ պիլէ, պէնի զամմազլամաեաճազսըն :

Զօճուգ . - (Գօրգարագ .) Զապլթա՞ մը :

— Էվվէթ :

— Տիմէք զապլթա թարաֆընտան ախզ ու կիրիֆթ օ-
լունմագլըղըմա իհթիմալ վար տըր :

— Խայր, լաքին պանա մուավէնէթ իթմիշ օլտուղում
մալիւմ օլուրսա, պէլքի սէնի իսթիճվապ իտէրէր :

— Հալ պու քի, սինեօր, սիզէ եարտըմ իթմիշ օլտուղում
մու նասըլ պիլէճէքլէր : Սիզ թէէմին օլուն քի, պապամ
քիմէեեի էլէ վէրմէմիշ տիր : պէն տէ պապամըն օղլույում :

— Էկէր վատընը թութարսան սէնի զէնկին իտէրիմ :

— Էվվէթ, վատըմը թութաճազըմ :

— Պիր շէյ տահա սէօյլէյիմ : - Պէսլէմէ իլէ տօղրուտան

տողրուեա միւնասիպէթ իթտիկին հալտէ , սէնի թանրեապի-
լէճէկինտէն գօրգամազմըսըն :

— Խայր , պէնի թանրեամաղ :

— Բէք էյի . էօյլէ իսէ եարըն իճապընա պագարըզ :

Պու իֆատէտէն սօնրա , Բիրօ՝ օրատան մուֆարագաթլա
Մ . տը Լիւսընայը եալընըզ պրագտը :

Խապիսի մէրգոււմ , թէչէպպիւսիւնին նէ՝ տէրէճէ մու-
խաթարալը օլտուղունու կէօրմէք իսթէմէեօրտու . էօյլէ պիր
թէչէպպիւս քի , էկէր իտէճէկի թէքլիֆի գապուլ իթմէզ ,
վէ թէէմինաթը լազըմէեի վէրմէզսէ , նիգապլը գատընըն
թէլէֆիլէ խիթամ՝ պուլմասը լազըմ՝ կէլէճէք իտի : Ժիւլ ,
մալիւմիւմիւլ օլտուղու վէճհէ , օնիգապլը գատընը Մատ-
լէն զանն իտիպ , մէզպուրէ իսէ , պիր քէրէ եէնիտէն քէնտի
գարչըսընա չըգմըչ օլտուղու հալտէ , եալընըզ պիր սէօզ իլէ .
մէրգոււմուն գուրմուչ օլտուղու բարլագ պիր միւսթագպէլ
պինասընը եէր իլէ եէքսան իտէպիլէճէկինտէն , եանի անըն
եալընըզ պիր քէլիմէսի՝ քէնտիսինի գաթըլկեհա տա կէօն-
տէրմէսէ , միւէպպէտ քիւրէկէ կէօնտէրէճէկինտէն , մէզպու-
րէնին՝ եա կէչմիչ զէմանը ասլա ֆաչ իթմէեէճէկինի գաթիէն
վատ իթմէսի , եախօտ մահվ օլմասը լազըմ՝ կէլմէքտէ իտի :

Ամմա պիր ճինսեթթ տահա իճրա իտիլէճէք իմիչ , նէ՝
պէյիս վար տըր . էլվէրիր քի պու ճինսեթթ քիմսէեէ մալիւմ
օլմասըն , վէ էվվէլէ վուգու պուլմուչ օլան ճինայէթլէրի
կիզլէսին :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ պուլունտուղու մահէլտէն հիյնի
մուֆարագաթընտա , շէօյլէ տիւչիւնմէքտէ իտի :

— Շու Բիրօտան գօրգաճագ սէպէպիմ եօգ տուր : Մէմ-
լէքէթինին վէ ճինսինին ատէմլէրի կիպի , տամարլարընտա
իկիթիք գանը թաչընան պիր տէլիգանլը տըր : Պունտան գա-
թինազար պէնի զամազլամագլա , քէնտինին տէ պու իչէ իչ-
թիրագը պուլունտուղունու իլան իթմիչ օլաճագ տըր : Շու
հալտէ հէր սուրէթլէ քէնտիսինէ էմնիյեթթ իթմէքլիկիմ լա-
զըմ տըր :

« Պէսլէմէեէ կէլինճէ , էվէ ալտէթինտէ , նիգապլը գա-

ըրեւը հօլմիւշ պուլուրսա , նէ՞ տիեհպիլէճէք տիր :

« Պէնի իսթիճվապ իթսէլէր պիլէ , վերէճէկիմ ճէվապը պիլիրիմ : Շու տա վարքի , պուլունտուղում վազիեթի հա-
յիզ քիմսէլէր՝ չիւպհէ իլէ իթհամ իտիլէմէղէր : Էլ հասըլ էկէր Մաալէն թէրէտտիւտ իզհար իտէր , վէ թէհտիտ կէօս-
թէրիւր իսէ , վա՛յ հալինէ , չիւնքի պէն թէրէտտիւտ իթմէեէ-
ճէեիմ , վէ թէհտիտ եէրինէ ֆիլիեաթտա պուլունաճաղըմ :

*
* *

Իրթէսի կիւն , ագչամըն սաաթ եէտի պուչուգ րատտէ-
լէրինտէ , իհթիեար Սթանցա՝ կօնտօլը իլէ նիգապլը գատը-
նըն կիթտիկի խանէնին բիշկեահընա մուվասըլէթ իթմէլէ ,
պիրազ սօնրա , մէղքիւր խանէնին պիւեիւք գանալա նազըր
ալան գարուսու աչըլարագ , մէճհուլէ գատըն վէ պէսլէմէսի
կէլտիլէր վէ կօնտօլա րաքիպ օլտուլար :

Սթանցա քիւրէքլէրի էլինէ ալըպ , եիրմի տագըգա զար-
ֆընտա կօնտօլունու , մէղպուրէ գատընլարըն՝ իսթէտիքլէրի
մահէլլէ եանաչտըրտը : Մէճհուլէ գատըն գարաեա չըդտըղը
զէման , Սթանցաեա ,

— Կէլէճէկինիզ վագթը ունութմաեըն , տէտի :

Սթանցա տախի , — Խայր , մատամ , սաաթ օն պիր պու-
չուգտա պուրատա պուլունուրում , տէյի պեեան իյլէտի :

Իհթիեար կօնտօլունու , իւշ սաաթ գատար պօշ վագթը
օլտուղունտան , մահէլլի մէղպուրտէն հարէքէթ իտէճէկի էս-
նատէ , ճիվարտա տուրմուշ օլան կօնտօլարըն պիրինտէն ,

— Վա՛յ պապա Սթանցա , սիզ պուրատամըսընըզ , տէ-
յի պիր սէտա իշիտիլտի :

Սթանցա՝ պու սէսին կէլտիկի թարաֆա տէօնիւպ , կօն-
տօլուն տիրէկինտէն ասըլը պուլունան ֆէնէրին այտընլըղըյ-
լա Բիքօեու թանըեարագ ,

— Սէն միսին , քիւլհանի տէտի :

— Էվվէթ , պապա Սթանցա պէն իմ :

— Պուրատա նէ՞ եաբըեօրսուն :

— Աւեուեօրսում , չիմտի ուեանտըմ , Սաաթ գա՛շ տըր :

— Սէքիզէ եազըն տըր :
 — Տիմէք տահա իքի սաաթ վազթըմ վար տըր :
 — Պէնիմ տէ տէօրթ սաաթ :
 — Սթա՛նցա , պէն պիր շէյ տիւշիւնտիւմ :
 — Նէ՞ տիւշիւնտիւն :
 — Կիտէլիմ պիր շիշէ ալէա Մարսալա շարապը իշէլիմ :
 — Ֆէնա թասավվուր տէյիլ ամմա , պէտէլինի քի՛մ էօ-
 տէնէճէք . . . սէն էօտէ՛րմիսին :
 — Զար օյնարըզ քի՛մ զայպ իտէրսէ , պէտէլինի օ էօ-
 տէր :

— Բէք էյի . օեռնտա տաիմա պախթըմ եավէր տիր . . .
 սէն բարաեը հազըրլա :

Պէօյլէճէ Բիբօ վէ Սթանցա կօնտօլարընտան չըգըպ , ճի-
 վարտա քեսյին պիր մէյիանէեէ կիթտիւէր :

Մէրգումլար պիր շիշէ Մարսալա շարապը վէ պիր թա-
 գըմ դար կէթիրթտիւէր :

Զօճուգ՝ Սթանցանըն թապիեաթընը բէք էյի պիրիւր իտի :
 Շէօյլէքի պու իհթիեար կօնտօլճու՝ իշրէթի զիեատէճէ սէվ-
 տիկինտէն , պիր եէրտէ նէֆիս շարապ պուլտուղունտա , պու-
 նու այնի ֆըրսաթ ատտ իլէ , վազթինտէ իշմէքտէն չէքիլմէզ ,
 ֆազաթ իրթէսի կիւն պու հարէքէթինտէն տօլաեը նատիմ
 օլուր իտի :

Պինապէրին զար օեռնունա պաշլամազտան էվլէլ , Սթան-
 ցա պիւլեիւք պիր գատէհէ շարապ տօլտուրուպ , պիր եռտուսմ
 տա իշտի , վէ պունտան մէմնուն օլտուղունու պիլտիրտի :

Բիբօ իսէ , գատէհէրի պիւա ֆասըլա տօլտուրմագտա
 օլտուղունտան , պիրինճի շիշէ շարուգ թիւքէնտի : Շու գա-
 տարքի , Բիբօ՝ քէնտի գատէհէնտէքի շարապը՝ ութալըզլա
 մասանըն ալթընա տէօքմէքտէ օլմասըյլա , սէրխօշ օլմաեա-
 ճաղը թապիի իտի :

Մէրգումլար շարապ իշմէքլէ պերապէր օեռնա տաիթի
 տէվամ իթտիքլէրինտէն , պիրինճի բարթիեի Բիբօ զայպ իթ-
 տի , վէ տիկէր պիր շիշէ ըսմարլատը :

Իհթիեար իսէ , մէրգումա խիթապէն ,

Պագսանա, սէն չօճուգսուն, վէ զիեատէ իշրէթ իթմէք-
լիկին սանա զարար վէրէպիլիր, տէտի:

— Պէյիս եօգ տուր, պէն պիւեիւք ատէմլէր կիպի իշ-
րէթ իտէպիլիրիմ, տէյի Բիբօ մուգապէլէ իյլէտի:

Խիւլասա, օեուն վէ շիշէլէր եէկտիկէրինի թէագիպ ի-
տիպ, Բիբօ էլան օեունտա զայպ իթմէքտէ, վէ Սթանցա տա
իշմէսինէ տէվամ իյլէմէքտէ իտի:

Սաաթ տօգուզ պուշուզ չալտը, վէ իհթիեար էլան օյ-
նամագ արզուսինտէ պուլունուեօրտու իսէ տէ, չօճուգ, մէյ-
խանէեէ օլան պօրճլարընը էօտէմէք իւզրէ, մասանըն իւզէ-
րինէ պիր ալթուն սիքքէ աթարագ:

— Խայր, միւշթէրիմի ալմագ վագթը եագլաշեօր. պու-
սէպէպլէ կօնտօլումա ալտէթ իթմէլիեիմ, տէտի:

— Հագգըն վար տըր, օղում հէր շէյտէն էվլէլ վադի-
ֆէ իճրա իտիլմէլի տիր: Փագաթ պու ագչամ պախթըն եա-
վէր տէյիլ իմիշ:

77

Սթանցա՝ կիւճ իլէ աեաղա գալգտը իսէ տէ, անինտէ
սարսըլարագ ազ գալտըքի եէրէ տիւշէճէք իտի, վէ չօճու-
ղա տէօնիւպ:

— Պու նէ՞ տիմէք տիր. զանն իտէրիմ քի, զէմին տիթ-
րէեօր, հէր շէյ էթրաֆրմտա տէօնիւեօր: Հալ պու քի իշկի
օլարագ հէման հիշ պիր շէյ իշմէտիմ, տէտի:

Բիբօ. - (Կիւլէրէք.) Սահիհ տիր, չօգ պիր շէյ իշմէ-
տինիզ ամմա, Մարսալանըն թէէսսիրի շէտիտ տիր: Ումարմ
քի հավա ալտըղընըզտա հիշ պիր էսէրի գալմազ:

Իհթիեար կօնտօլճու՝ սալլանարագ վէ Բիբօեա տաեա-
նարագ մէյխանէտէն տըշարը չըգտը, լաքին խարիճտէքի
հավա՝ մէրքումուն սէրխօշուղունու տէֆ իտէճէք եէրտէ

տահա զիեատէ արթըրտըղընտան, էլան կիւճ իլէ աեագտա տուրապիլմէքտէ իտի :

Մէրգուժ, բէբէլէեէրէք ,

— Համտ օլսուն քի, եարը կիճէեէ պիր չարեէք գալանա գատար միւքէմմէլ պիր ույգու չէքէպիլիրիմ, տէտի :

— Էվվէթ, էվվէթ, պիր ազաճըգ ուեուրսանըգ, քէնտինիգի պուլուրսունուգ :

— Հայտէ, օղլում, պէնի կօնտօլումա կէօթիւր :

Արատան չէնտ տագըգա կէչինճէ, Սթանցա՝ խայլի միւշքիլաթլէ վէ Բիբօնուն եարտըմըլա իսկէլէնին գատէմէլէրինտէն էնէրէք, կօնտօլունուն շիլթէլէրի իւզէրինէ էօլիւ կիպի սէրիլտի :

Բիբօ . . (Կիւլէրէճ .) Բահաթճա եաթտընըգ մը :

Սթանցա, օ տագըգատա ույգու խըրըլթըսընա պաշլամըլ օլտուղունտան, ճէվապ վէրէմէտի :

Չօճուգ կիւլմէսինէ տէվամ իտէրէք, իքի կօնտօլարընըլըգլարընը սէօնտիւրտիւ, վէ իհթիեարըն կօնտօլունուն իսբինի քէնտի կօնտօլունուն արտ թարաֆընտաքի զինճիրլէրապթ իլէ, քիւրէքլէրի էլինէ ալտը, վէ աղ վագըթտա պէօեիւք գանալտան կէչէրէք նիգապլը գատընըն էվինին բիշկեահընա պիլ մուվասըլէ, Սթանցանըն կօնտօլունու, օրատաքի հալգալարտան պիրինէ պաղլատը, վէ քէնտի կօնտօլուլըլա թէքրար աշըլարագ ,

— Պիգիմ իհթիեար եարըն սապահա գատար պուրատա գալապիլիր, տէյի տիւշիւնտիւ :

Բիբօ՝ սաաթ օնու չարեէք կէչէրէք գարարլաշտըրըլմըլ օլան մահէլլէ կէլտի, վէ Մ. տը Լիւսընայ տախի, Հանրիէթէ, օ ագշամը թաամը ահըպպասընտան մարքի տը Բամպիւրիւն խանէսինտէ իտէճէկի ճիհէթլէ, Տօրիա սէյֆիեէսինէ ալտէթ իտէմէեէճէկինի էվվէլճէ սէօյլէմիշ օլտուղունտան, կէլիպ Բիբօեու պուլտու :

Մէրգուժ, Բիբօնուն կօնտօլունա րաքիպ օլաճաղը էսնատէ լէհճէսի սօլիուն օլտուղու կիպի, քէնտիսի տէ միւթէֆէքքիր պիր հալտէ իտի, վէ չօճուգա պաղը շէյլէր սօրմա :

ղա հազարլանրբէն, չօճուգ :

— Սինեօր, շու էսնատէ պանա հիշ պիւրջէյ սիւտը կի-
մէերն, տէտի, վէ քիւրէքլէրի չէքմէկէ պաշլատը :

Եէկտիկէրինտէն խալլի ուղագտա պուլունան կաղ պօ-
րուլարընտան ճիւղիճէ պյտընըգ քէսպ իթմիշ օլան պիւեիւք
գպնալ իւզէրինտէ օլ էսնատէ կօնտօլ թապիր իթտիկիմիզ
սանտալար ազալմըշ օլտուղու կիպի, գուպսէյի ապիւման
տախի այ մահիթապընտան մահրում օլուպ, եալընըզ հի-
պապսըզ երլտըզլարըն ճիւղի պիր զիեաաընտան իպարէթ գալ-
մըշ իտտէկինտէն, թիւնէլ պլթընտան կէչիլիեզը կիպի զանն
օլտընմագտա իտի :

Բիրօնուն կօնտօլու հէմ զանէթ սիւրաթլէ, հէմ սէս-
սիզճէ հարէքէթ իտէրէք, պիրտէն պիրէ գըրմըզը կրանիթ
թաշընտան մամուլ խանէնին բիշկեահընա մուվասըթլէ տուր-
տու :

Չօճուգ՝ կօնտօլունուն հալաթընը իսկէլէնին սօլ թարա-
ֆընտա պաղլատը :

Մ. տը Լիւսընայ՝ սաղ թարաֆտա Սթանցանըն կնտօլու-
նու կէսթէրէրէք : — Փագաթ պուրատա պիր կօնտօլ վար
տըր, տէտի :

Բիրօ . — (Եալաշ սէտա իլէ .) Էվլէթ սինեօր, նիգապ-
լը գատընըն կօնտօլու տըր : Իհթիեար Սթանցա, տէրունին-
տէ էօլիւ կիպի սէրխօշ օլարագ եաթընօր : Էկէր պէնիմ
ալտէթիմտէն Էվլէլ կիտէրսէնիզ, պու կօնտօլ Սուբիր քէօր-
րիւսիւնէ կիթմէնիզ իչին իշինիզէ բէք եարար :

— Մէն ալտէթ իտէճէկինէ էմին տէյիլ միսին :

— Օնու պիլմէմ, չիւնքի պէնիմ էլիմաէ տէյիլ տիր,
ֆագաթ սինեօր, նիգապլը գատընըն կէլմէսինտէն սօճրա
տահա նէ գտտար պուրատա վագթ կէչիլմէքլիկինիզ Լազըմ
կէլէճէք տիր :

— Եարըմ սաաթ գատար :

— Բէք էյի :

Պատէհու Բիրօ՝ իսկէլէեէ աթլաեըպ, գօնթա խիթա-
պէն :

— Կօնտօլուոն իշինտէքի իբտէն նէրտիվէնի պանա վէրին ք տէտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ չօճուղուն պու իխթարընը իճրա իթ տի , վէ չօճուգ , մէզքիւր նէրտիվէնի ումուղունա ալտըգտան սօնրա , ճէպինտէն պիր մէնտիլ չըգարտը , վէ իշպու մէնտիլի գանալտա ըսլաթըպ , մայմուն վէ քէտիլէրէ մախսուս պիր չէվիքիքլէ պիր սու օլուղունու թուլթարագ պալգօնա չըգտը , Օ աքա եագընտան պիր կօնտօլուն ֆէնէր ըչըղը կէօրիւնտիւ կիւնտէն , Բիքօ , պալգօնտա պօյլու պօյունա սէրիտի , վէ մէզքիւր կօնտօլ նապէտիտ օլունճա , չօճուգ գալգըպ , եէ տինտէքի նէրտիվէնի իսկէլէեէ գատար սարգըլթտը , վէ պու նուն պաշ թարաֆընը տէմիրտէն իքի չէնկէլ իլէ պալգօնա պաղլատը :

Մէրգում պու իշի կէօրտիւքտէն սօնրա , ըսլաթմըջ օլ տուղու մէնտիլի ճէպինտէն չըգարըպ պունու պիր թարա հալինէ գօյտու , վէ գաքու եէրինէ գուլլանըլան բէնչիրէնին ճամլարընտան պիրինէ վէ մանտալըն իւթ թարաֆընա շիտ տէթլէ տայթթմագլա ճամը սէտիգճէ գըրտը , վէ պատէհու գօլունու արալըգտան սօգուպ , մանտալը գալտըրտը , վէ բէնչէրէյի եալիտ գաքուեու աչտը :

Շու մուսմէլէլէրին ճիւմէպի զահիրէն բէք Վիւչքիլ օլ մաղլէ պէրապէր , ագ պիր զէման իշինտէ իճրա օլունուպ , մէրգում պալգօնուն օլ պիր թարաֆընա կէչէրէք իր նէրտիվէնտէն աչաղըեա էնտի , վէ Մ . տը Լիւսընայա քիթապէն ,

— Սինեօր , եօգարը չըգմագ վէ տէրունը լոանէեէ կիր մէքտէն պաշգա պիր իշինիգ գալմատը , տէտի :

Պինապէրին Հանրիեթին զէվճի նէրտիվէնտէն չըգմանա պաղլատըղընտան , չօճուգ ,

— Չաբուգ իտին , սինեօր . պիզէ տօյրու կէլմէքտէ օլան պիր կօնտօլուն ֆէնէրինի կէօրիւեօրում , տէտի :

Գօնթ հարէքէթինի չաբուգլաթըպ պալգօնա վասըլ օլ տու , վէ բէնչիրէեի եթիպ , գարանլըգտա նապէտիտ օլուն . ճա մէզքիւր կօնտօլ տախի կէլիպ կէչտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ թէքրար պալգօնա կէլտիկինտէն ,

Բիրօ իբի էլինի պօրու հալինէ վաղ իտէրէք ,

— Ներտիվէնի սիզէ չէքին , տէտի ,

Իշպու թավսիեէ ագիլան օլտուղունտան , գօնթ տէրհալ
նէրտիվէնի թօբլայըպ պալգօնտա եէրլէշտիրտիքտէն սօնրա ,
տէրունի խանէեէ կիրտի , վէ բէնչիրէեի արգատան գաբատը :

Բիրօ իսէ , կօնտօլունա թէքրար կիրիպ ֆէնէրինի եագ-
տըգտան սօնրա , նիգապլը գատընըն պէսլէմէսիլէ պիրլիքտէ
գարաեա չըգմըշ օլտուղու մահէլլէ ազիմէթ իթտի , վէ հա-
լաթը պաղլատըգտան սօնրա , կօնտօլունա եասլանտը վէ
պէքլէտի :

Սաաթ օն պիր չալտը : Տախիլի շէհրտէ սուսլուգ հիւքմ
իթմէքտէ օլուպ , կօնտօնլար կիթտիքճէ ազալմագտա , վէ
գուպպէի ասիւմանտաքի միւթէհատտիտ եըլտըզլարըն զիեասը
օաքին սուլարա աքս իթմէքտէ իտի :

Կէլէլիմ ժիւլ տը Լիւսընայա :

Մէրգուլմ նիգապլը գատընըն խանէսինէ կիրտիկինտէ ,
տէրունի խանէեի թէհարրի իթմէք իչին գուլլանաճաղը մուլ
ըշըղընըն խարիճտէ կէօրիւլմէսինի մէն իթմէք իչին , իւք իշի
գաբու մագամընտա գուլլանըլան բէնչիրէնին գալըն բէրտէ-
լէրինի գաբամագ օլտու :

Պատէհու ճէպինտէն պիր քիպրիթ գուլթուսու չըգարըպ ,
պիր քիպրիթ եագտը , վէ էթրաֆընա կէօզ կէզտիրտի :

Պուլունտուղու օտա կիւղէլ պիր սալօն օլուպ , ղաեէթ
էսկի էշեա իլէ թէֆրիշ իտիլիշ իտի իսէ տէ , պու հալի տէ
շայեանը էհէմիեէթ իտի :

Շըմինէ իւզէրինտէ պիր վէնէտիկ այնասը , վէ լամպա-
լար պուլունուպ , ժիւլ պու լամպալարը եագտը :

Օտանըն ուճունտա մէվճուտ օլան իբի գաբու բէրտէսի
արգասընտա իբի գաբու օլտուղու անլաշըլպ , ժիւլ՝ սաղ
թարաֆտաքի գաբու բէրտէսինի գալտըրըպ , էլինտէ թուլթ-
տուղու լամպա իլէ պիր եաթագ օտասընա կիրտի քի , պու-
նուն էշեասը՝ պիր ազ ատի օլմագլա պէրապէր , միւքէմէլ
ատտ իտիլէպիլէճէք մէրթէպէտէ իտի :

Եաթմագ իչին էվվէլճէ աշըլմըշ օլան եաթագ ինճէ չար-

շապարաւ թերթիպ, վէ գըրմըզը քիւրքտէն մամուլ պիր չիֆթ քիւչիւք բանթուֆլա՝ պէտաղ աեը տէրիսինտէն օլան աեագ հալըսը իւզէրինէ վազ իտիւմիշ օլուպ, տէրինին իւս. թիւնտէ կէօրիւլէն զիւմրիւտ կէօզլէր բարըլ բարըլ բարըլա՝ մագտա իտի :

Եաթաղըն եանընտա վէ պիր գօլթուգլու իսկէմլէ իւս. թիւնտէ տանթէլալարա միւզէյեէն պիր կիճէլիք գօնուլ. մուշ օլտուղու կիպի, թավանտան տախի պիր կիճէ լամպա. սը ասըլմըշ, վէ պուռնուն ըշըղը թէքմիլէն սէօնտիւրիւլմէմիշ իտի :

Վէլհասըլ ժիւլ տը Լիւսընայ պիր գաշ տաիրէի վէ թա. ամ սալասընը տախի կէզիպ, պուռնլարտա կէօրտիւկիւ մէֆ. րուշաթա հայրան օլարագ, քէնտի քէնտիեէ :

— Լաքին Մատլէն՝ Վէնէտիկ կիպի պիր եէրտէ պէօլէ պիր էվի նասըլ քիրալաեապիլիր, տիմէքտէ իտի :

Պիրտէն պիրէ մէրգուլմ տիթրէմէ հիսս իթտիկի կիպի, գաշլարը տախի չաթըլտը : Պու սըրատա իշպու խապիսին ֆիք. րինի իշղալ իտէն շէյ՝ մէզպուրէնին ղէն.կին վէ սահիպի նու. ֆուզ պիր համիեէ մալիք օլմասը, վէ պինապէրին քէնտինին քեաֆֆէյի թէտապիրինին պօշա չըգաճաղը իհիթիմալի օլուպ, հալ պուքի, պիր ազաճըգ թէֆէքքիւրտէն սօնրա :

— Նէ՝ էհէմիեէթի վար տըր, պիր քէրրէ եօլա չըզաըմ, սօնունա գատար կիտէճէեիմ. . . էկէր Մատլէն պէնիմլէ ու. եուշմագ իսթէմէզ իսէ, համիսի վիրուտ իտէնէ գատար պէն իշիմի պիթիրէպիլիրիմ, տէյի միւլահաղա իթտի :

Թաամ սալասընտա, տէօրթ քէօշէ պիր սուֆրա իւզէ. րինտէ պիր քիշիլիք թագըմ իլէ չօրպա, սօղուգ էթլէր վէ տիկէր պազը եէմէքլէր վէ հէր նէվ մէյվէլէր, վէ պուզլու սու տէրունինտէ պիր շիշէ շամբանեա շարապը օլուպ, պու շէյլէր՝ խանէ սահիպէսինին կիւզէլ թաամլարը վէ նէֆիս իշ. կիլէրի սէվտիկինէ տէլալէթ իթմէքտէ իտի :

Ժիւլ՝ պուռնլարա պագտըգճա, րիւեո՞մը կէօրիւեօրուլմ տէյի քէնտի քէնտիեէ սիւալ իթմէքտէ իտի :

Մէրգուլմ էվին տիկէր թարաֆլարընը տա տօլաշտըգ.

տան սօնրա թէքրար եօգարը չըզըպ, էլինտէքի լամպաեը թաամ սալասընտաքի մասանըն իւզէրինէ վազ իթտի, վէ քէնտիսի սալօնա կէչտի :

78

Օրատա, պիր ազ էվվէլ իբ նէրտիվէն վասըթասըյլա չըզմըչ օլտուղու պալզօնուն գարու եախօտ բէնչիրէտինի թէք. րար աչտը, վէ իչպու պալզօնա իլէրլէեէրէք, գանալա տիգ. գաթ իթտի :

Սթանցանըն կօնտօլու էլան իսկէլէնին հալգալարընտան պիրինէ պաղլը օլուպ, սաաթ իսէ օլ էանատէ օն պիր պու. չուգ չալտը :

Ժիւլ տը Լիւսընայ թէքրար սալօնա կիրիպ, բէնչիրէեի եարը գաբատըգտան սօնրա օթուրտու :

Թամ օլ տագըզատա, էվրօբատա էն մէչհուր թէաթրօ. լարտան պիրի օլան Վէնէտիյին հան-թէաթրօսընտա, Թրա. վիաթա նամ օբէրանըն սօն բէրտէսի գաբանըպ, քեաֆֆէյի սէյիրճիլէր թէաթրօտան մուֆարագաթ իթտիքլէրի կիպի, նիգապլը գատըն իլէ պէսլէմէսի տախի թէաթրօեու թէրքլէ, չէնտ տագըզատա սահիլէ վասըլ օլտուլար : Սահիլտէ եալը. նըզ պիր կօնտօլ պուլունմագտա իտի : Պէսլէմէ,

— Կօնտօլճո՛ւ... Սթանցա՛... իչթէ կէլտիք, ուեու. եօ՛րմուսունուզ, տէյի նիտա իթտի :

Օգուեանլարըմըզ՝ իհթիեար Վէնէտիլինին ճէվապ վէ. րէմէեէճէկինի բէք էյի պիլիլէր :

Պէսլէմէ՝ գատէմէլէրտէն էնիպ, կօնտօլուն գըչ թարա. ֆընա պիր գաչ քէրրէ վուրարագ,

— Սթանցա՛... Սթանցա՛, տէյի թէքրարլատը :

Օլ վագըթ կօնտօլուն բէրտէլէրի աչըլարագ, պիր կէնճ քիմսէ զահիր օլուպ,

— Պէն Սթանցա տէյրիմ, տէտի :

Նիգապլը գատըն . - (Սապըրսըզլըգլա .) Քէնտիսի նէրէս
տէ տիր :

— Շիւպհէսիզ իշմէէէ կիթմիշ տիր , վէ սէրիսոշ օլաճագ-
տըր . . . Մա'տամ , սիզ օ ատէմի եօլա գօրսանըզ , էյի իտէր-
սինիզ :

Նիգապլը գատըն . - (Նէրտիվէնտէն էնէրէք վէ կօնտօլ-
ճուեա խիթապ իտէրէք .) Սիզ պիղի կէթիւրէպիլիւրմիսինիզ :

— Ուզագ եէրէ մի կիտէճէքսինիզ :

— Պիւեիւք գանալ իւզէրինտէ 180 նումէրօլու խանէէէ
կիտէճէէիզ :

— Օթուրուն :

Իքի գատընլար կօնտօլա րաքիպ օլտուլար : կօնտօլճու
տա իրինի սէօքիւպ , քիւրէքլէրի շիտտէթլէ չէքմէէէ պաշա-
տը : Պէսլէմէ :

— Ֆէնէրինիզ սէօնմիւշ միւ տիւր , տէտի :

— Էվվէթ , ֆիթիլի թիւքէնմիշ տիր , տիկէր ֆիթիլիմտէ
եօգ տուր , լաքին գօրգմաեըն , պէն գանալը բէք էյի պիլի-
րիմ . . . կէօզլէրիմ գաբալը պիլէ սէյրի սէֆէր իտէպիլի-
րիմ :

կօնտօլճու՝ քիւրէքլէրինի տահա չաբուգլաթըպ , եիրմի
տագըգա զարֆընտա մահէլլի մագսուտէ վասըլ օլտու , վէ
զիքր օլունան նումէրօլու խանէնին բիշկեահընտա կօնտօլու
տուրտուրաճաղը էսնատէ ,

— Իսկէլէնիզէ տիկէր պիր կօնտօլ պաղլը տըր , տէտի :

Իքի գատընլար . - Էվվէթ , Էվվէթ , ֆագաթ քիմին
կօնտօլու տուր :

— Սթանցանըն տըր :

— Օլամագ չէյ տիր :

— Օ տուր , պէն բէք էյի թանըրմ :

— Ֆագաթ նա'սըլ օլապիլիր :

Բիրօ օլտուղու օգուեանլարըմըզճա շիւպհէսիզ անլա-
շըլմըշ օլան պու կօնտօլճու ճէվապ վէրմէտի , վէ պիր կօն-
տօլտան տիկէր կօնտօլա աթլահարագ ,

— Սթանցա տըր . . . ասլա գըմըլտանմագսըզըն կօնտօլու տէրունինտէ եաթընօր . . . պաեըլմըշ օլմալը տըր , տէտի :

Մէճհուլէ գատըն . - Աճապա պիչարէեէ նէ՞ վագը օլմուշ տուր :

— Պիլմէմ . . . շիւպհէսիզ բէք չօգ իշմիշ վէ պուռնուն իւզէրինէ քէնտիսինէ ֆէնալըգ կէլմիշ օլմալը տըր :

— Օ հալտէ եարտըմ իթմէք . . . քէնտիսինի գուրթարմագ լազըմ տըր :

— Գուրթարմագ մը . . . իլաճ օլուրսա գուրթարըլապիլիր , ֆագաթ իլաճ պուլունմատըղընտան , էօյէճէկի տէրքեար տըր , վէ օ հալտէ զէվալը գարըսընն հալի նիճէ օլաճագ տըր :

— Քէնտիսինին գուրթարըլմասընը իսթէրիմ . իճապ իտէն իլաճ պուլունմագ մը :

— Մատամ , մատէմ քի գուրթարըլմասընը իսթէնօր իսէնիզ , սիզ գարաեա չըզըն վէ էվինիզէ ալտէթ իտին :

— Նի՛շին :

— Պէն՝ պէսլէմէնիզլէ Լիտօեա գատար կիտէրիմ . օրատա պիր էճզախանէ վար տըր քի , պիւթիւն կիճէ աչըգ տըր : Պէսլէմէնիզ օրատան քիւչիւք պիր ամնիագ շիշէսի ալըր . . . սօնրա ալտէթիմիղտէ , Սթանցաեը թէհլիքէտէն գուրթարըրը :

Պէսլէմէ . - Կիտէեի՛մ մի , մատամ :

— Էվվէթ , էվվէթ կիտին . սիզ անախթարլարը պանա վէրին , պէն եալընըճա էվէ ալտէթ իտէրիմ , վէ կէլտիկինիզտէ , գաբուեու աչարըմ :

— Ալըն մատամ անախթարլարը :

Բիրօ՝ օլ էսնատէ իսկէլէնին էն սօն գատէմէսի իւզէրինէ չըգմըշ օլուպ , նիգապլը գատընն գարաեա չըգմասընա եարտըմ իթմէք իւզրէ էլինի ուզաթտը , վէ մէզպուրէ գարաեա չըզընճա , քէնտիսի կօնտօլունա աթլաեըպ , քիւրէքլէրի էլէ ալարագ , ազ վագըթտան սահլտէն աչըլտը , վէ Լիտօ ա. տասընա կէլտիքլէրինտէ , Բիրօ՝ պէսլէմէեէ խիթապէն ,

— Էնին, տէտի, վէ իւլվէթէն, — Բըթըմ իւզէրինտէ շու գըրմըզը նօգթանը կէօրիւնօ՞րմուսունուզ, տէյի պէնան իյլէտի :

Պէսլէմէ. — Էվվէթ, կէօրիւնօրում :

— Էճզախանէնին ֆէնէրի տիր : Տօղրու կիտէրսէնիզ եօ լունուզու շաշմազսընըզ : Օրատան իսթէտիկինիզի ալապիլիր սինիզ :

— Պէսլէմէ՝ գարանա չըգտը, վէ Բըթըմտա երմի ա տըմ գատար իլէրլէմիշ օլտուղու հալտէ, Բիբօ կօնտօլունու աչըղա սիւրտիւ, վէ քէնտի քէնտիսէ տէ,

— Միւսիւ գօնթ՝ էլպէթթէ չիմտի սէվկիւլիւսինէ իլանը աչգ ու մուհապպէթ իթմիշ տիր, տէտի, վէ պատէհու գահ-գահա իլէ կիւլէրէք, գարանլըգտա կօնտօլույլա նապէտիտ օլտու :

Կէլէլիմ Ժիւլ տը Լիւսընայա, մէրգում պիր կօնտօլուն եագլաշմագտա օլտուղունու քիւրէքլէրին սէսինտէն անլանա-րագ, պալգօնա կիրիպ, Բիբօ իլէ իքի գատընլար միանըն-տա թաաթի օլունան սէօզլէրի տինլէմիշ իտի, վէ ֆիգրի զանէթ վէխիմ միւլահազաթ իլէ մէշղուլ օլմասընա րաղմէն, թէպէսսիւմլէ վէ քէնտի քէնտիսէ,

— Մութլագա շու Վէնէտիկլի չօճուղուն գուվվէի թէ-խայելիլիսէսի բէք միւքէմմէլ տիր, տէյի թէֆէքքիւր իթ-տի, վէ պէսլէմէնին րաքիպ օլմուշ օլտուղու կօնտօլուն սա-հիլտէն աչըլտըղընը կէօրտիւկիւ կիպի, նիգապլը գատընըն տալի իսկէլէնին նէրտիվէն գատէմէլէրինտէն չըգտըղընը վէ գաբուեու աչըպ իչէրի կիրտիկինի իչիթտի, վէ անինտէ թաում սալասընա էնիպ, գաբու բէրտէլէրինտէն պիրինին արգասընտա կիզլէնէրէք, խանէ սահիպէսինին մէզքիւր սա-լանա կիրմէսինէ պէքլէտի :

Մէճհուլէ գատըն գարանլըգտա կիրմէսինտէ պիրինճի գաթա չըգտը, վէ թաամ սալասընըն գաբուսունու աչըպ իչէրի կիրտիկինտէ, տէրունի սալանըն քիւչիւք պիր լամպա-նըն բշըղըլա թէնվիր իտիլմիշ օլտուղունա տիգգաթ իթմէ-եէրէք, գաբուեու արգատան գաբատը : Անճագ սըրթը Մ.

տը Լիւսընայըն երւոյ թարափընա չէվիրիւմիչ օլմասըյլա , Մ. տը Լիւսընայ՝ պու հալտէն պիլիսթիֆատէ , մասաեա տողրու իլէրլէտի , վէ օլ վազըթ նիգապլը գատըն տիկէր ճիհէթէ տէօնմէքլէ , գարչըսընտա պիր ատէմ կէօրիւր կէօրմէզ րէֆը սէտա իթտի , շէհհէսի տէհչէթլէ սօլտու , լաքին պիրտէն պիրէ գարչըսընտա պուլունան շախսը թանըտըղընտան , մէզ-քիւր տէհչէթի տէրհալ զայիլ օլտու :

Մ. տը Լիւսընայ իսէ , գօլլարընը կէօքսիւ փազէրին-տէ գափուչտուրաբազ , հէմ թէհտիտափէր , հէմ տէ իս-թիհզաքեարի սուրէթտէ շու եօլտա իֆատէեէ աղազ իլէ-տի :

— Պէնի պէքլէեօրտուն տէյիլ մի : - Թէհարրիեաթըմ տան քէնտինի կիզլէեէրէք , վէ պէնի լաեղգըյլա խըրբալա-մագ իչին գարանլըգտա պուլունարագ , պաշլամըշ օլտուղուն թէագիպէ տէվամ իտէպիլէհէկինի մէմուլ իտիեօրտուն : Լա-քին , Մատլէն , եանըլտըն . իշթէ պէն պուրատաեքմ , սէր-պէսթհէ կէօրիւշէպիլիլիզ :

« Միւսթէրիհ օլ Մատլէն , գաթի պիր տագըգատա պուլունուեօրուզ , վէ պէն՝ ութանմա արլանմաեք պէր թա-րաֆ իտէրէք , հէր շէյի աչըպտտն աչըղա սէօյլէեէհէեիմ :

« Իգրար իտէրիմ քի , էօլմիւշ օլտուղունու գանն վէ մէ-մուլ իտիեօրտում , ֆազաթ սէնին մէյտտնա չըքմազլըղըն՝ ահմագ վէ շաչըն օլտուղումու փսպաթ իտիեօր , չիւնքի սէ-նի հաեաթտա պրագմագլա , վուրտուղում տարպէտէ գու-սուր իթտիմ :

« Պէնտէն հիսապ իսթէմէք իչին պուրաեա կէլմիշ օլտու-ղունու պիլիլիմ : « Իմտի օ հիսապլարըն թէսփիեէսի ղէմանը կէլմիշ տիր :

« Էվվէլ էմիրտէ նէ՞ իսթէեօրտուն :

« Ժիւլ մէրսիէ օլմաեքա , Ժիւլ Արման տը Լիւսընայ օլ-տուղումու սէօյլէմէք իսթէեօր իսէն . . . պունու քէշֆ իթմիշ օքմագլըղըն՝ սէնին իչին տահա ֆէնա օլտու :

« Պէնիմլէ ալլագ վէ գաթիլ մագամընտա մուամէլէ ի-տէհէքսին , տէյիլ մի . . . Էվվէթ , ազիզէմ , փճապընա կէօրէ

հարեքեթ իտիմէլի տիր . . . սէն պէնի պիլիբսին , պէն հեք շէյէ հազըրըմ :

« Վագաա պէնի պէվմիշ օլտուղում պահիհ տիր , լաքին մուքթիխարէն մուհապպէթիմ զայիլ օլտու . - Տօղան չօճուղուն իլէ , միւսթագպէլ իշին սէն պանա պիր պէպէպի զաիլէ օլտուն , իմնի իքինիլի տէ օրթպտան գալտըրմագլըղըմ իգթիզա իթտի : Պու թէշէպպիւսիւ իճրա իթտիմ իսէ տէ , եալընը չօճուղուն ճիսմինի օրթպտան գալտըրմաղա մուվաֆագ օլտում :

« Պու կիւն իսէ , սէն պէնի թէքրար պուլտուն . . . պէնի թաագիպ իտիբօրսուն . . . մագսէտին նէ իսէ , օնու սէօյլէ :

« Ինթիգամ ալմագ մը իսթէեօրսուն :

« Միլեօնէր օլտուղումու պիլտիկին ճիհէթլէ , մագսէտին սէրվէթիմ մահվ իթմէք մի , եօգսա կէշմիշ զէմանը իֆշա իտէրէք , վէ պէնի էզերէք , սէրվէթ ու իգպալիմին մահվէնա սայ իլլեմէք մի տիր :

« Էկէր մէրամըն պու իսէ սէօյլէ պանա : »

Ժիւլ պիր սանիլեք գատար իֆատէսինի գաթթ իթտի , չիւպհէսիլ նիգապլը գատընտան ճէվապ պէրլէեօրտու . լաքին մէղպուրէ զահիրէն ֆիթուրսուզ կէօրիւնտիկիւ , վէ կէօզլէրինի մէրգումա աթֆ իթմիշ օլտուղու հալտէ սիւքիւթ իւզրէ տուրտուղունտան , Մ աը Լիւսընայ շէօյլէ տէվամ իթաթ :

— Պէլքի տէ պանա գարշը սիլահարզ օլտուղունու , վէ եէտինտէ իսպաթլարըն պուլունմատըղընը պիլտիկինտէն , սիւքիւթինէ մուգապիլ պէնտէն պիր պէտէլ իսթէմէք կիպի ճիտտի պիր թասափլուրտա պուլունուեօրսուն :

« Էկէր ֆիքրին պու իսէ ուղրաչապիլիրիզ , վէ մօլխապէրէ իթմէքիկիմիզէ տէ հիշ պիր մանի եօգ տուր :

« Վէլատէթ վէ սէրվէթճէ հէր նէ հալտէ պուլունու . Թօրտում իսէ , եինէ օ հալտէ պուլունմագ իտաասընտա երմ , եանի քիմսէնին հագգըմտա հիշ պիր կէօնա չիւպհէսի օլմաեարագ միւթէպէր պիր ասըղատէ գալմագ իսթէրիմ ,

վէ եէմին իտէրիմ քի , պու միւրատըմ իճրա օլունաճագ տըր :

« Յագիր օլտուղում վէ սախթէ պիր իսմ թահթընտա եաշատըղըմ սըրատա վագը օլմուշ օլան հալտէն , պու կիւն . քիւ կիւն , իսթիհսալ իթմիշ օլտուղում պիր վաղիեթի ղայպ իթմէք թէհլիքէսի կէօղիւմին էօնիւնտէ օլարագ , նէլէ՛ր եա . բապիլէճէկիմի հիւքմ իտէպիլիրսին :

« Սէօյլէ պագալըմ պէնտէն նէ իսթէեօրսուն :

79

Նիգապըր գատըն էլան սիւքիւթ իւզրէ տուրտուղունտան , ժիւլ տը Լիւսընայ՝ քիւչիւք ըէվօլվէր չըգարարագ ,

— Սէօյլէ , սէօյլէ փեօրում . . . էկէր էսրարըմը քիմ սէեէ ֆաշ իթմէմէկէ ըագը օլուրսան , էկէր պանա էմիյ . եէթ եօլունտա թէէմինաթը լաղըմէեի վէրիրսէն , էսասը վա . սիա իւզէրինէ սէնինլէ մուխապէրէ իթմէկէ հաղըրըմ : Պիւա . քիս էկէր հագգըմտա պիր թէհլիքէ , վէ վէսիլէի իզթիրապ ու էնտիշէ օլուր իսէն , օլ վագըթ սէնի էօլտիւրիւրիւմ :

« Չաքուգ գարարընը վէր :

Մէճհուլէ գատըն , օ անտէ պիր սիւրաթը ֆէվգէլատէ իլէ նիգապընը գալտըրըպ , էօյլէ պիր գահգահա իլէ կիւլտիւ . քի , պուլունտուգլարը պինանըն տէրունը պիլէ էօթտիւ :

Դօնթ , թանըմատըղը պիր գատընըն գարչըսընտա պու . լունմասըյլա աէհլէթի աղիմէ իլէ ըիւճաթ իթտի , վէ կէնճ գատըն շու եօլտա իֆատէեէ աղաղ իյլէտի .

— Միւսիւ տը Լիւսընայ , պիլի՛րմիսինիզ քի թասվիրիմի պիզէ կէօսթէրմէքիկիմին վագթը կէլտի : էկէր պիր աղ տա . հա կէճիքմիշ օլսա իտիմ , պու մասխարալըղըն սօնու միւէսսիր պիր ֆաճիատա գարար գըլապիլիր իտի :

Ժիւլ , հէեէճան վէ իզթիրապընը թէսկինէ մուվաֆֆագ

օլամահօրտու : Սէօզ սէօյլէմէք իսթէփի իսէ տէ , տօտագլա-
րը գուրուժուչ վէ տիթրէմէքտէ պուլունժուչ օլտուղունտան ,
պիր սէօզ պիլէ աղղընտան չըգարամատը :

Մէճհուլէ գատըն հալէա կիւլէրէք , շու սուրէթտէ քէ-
լամա տէվամ իթտի :

— Պու վագըաեա նէ՝ տէրսինիզ : Թօհաֆ տէյիլ մի տիր ,
վէ էկէր գալէմէ ալընաճագ օլսա օգուեանլարը մէրագտա
պրագմաղ մը :

— Մատամ , պու գօմէտիանըն մանէասը նէ՝ տիր : Օյ-
նատըղընըզ րօլ նէ՝ գատար զարիպ տիր :

— Ազիզիմ միւսիւ , սահիհէն սիզ բէք էյլէնճէլի պիր
ատէմ իմիշսինիզ , կիճէնին օրթասընտա , սիզի , նէ՝ վագըթ
վէ նէ՝ սուրէթլէ կիրմիշ օլտուղունուղու պիլմէտիկիմ խա-
նէմին իչինտէ վէ էինիզտէ ըէվօլվէր թուլմուչ օլարագ
կէօրտիւկիւմ հալտէ , սիզ պանա , « Մատամ , օյնատըղընըզ
նէ՝ գօմէտիա տըր » տէյի սօրուեօրսուսուղ , հագըգէթէն
պու կիւլէճէք շէյ տէյիլ մի տիր :

— Ֆագաթ պէն Մատլէնին խանէսինտէ պուլունմանօր-
մուեում :

— Մատլէն քիմ տիր . . . թանրմանօրում . . . Սիզ , Բա-
րիսի Կապրիէլ Սթէլլինինին խանէսինտէ պուլունուեօրսու-
նուղ :

— Իքի էսրարի թէզքիրէեի պանա կէօնտէրէն սիզ տէ-
յիլմիսինիզ :

— Էվլէթ պէն իմ :

— Տիմէք պու գօմէտիանըն մանէասը նէ օլտուղունու-
սիւալ իթմէկէ հագգըմ վար տըր :

— Իյզահաթը բէք գօլայ տըր : Սիզի վէ տօսթլարընըզ-
տան պիրինի Բարիստէ կէօրտիւմ . օ տօսթուսուղ պէնիմ տէ
տօսթում օլուպ իսմինիզի պանա պիլտիրտի :

« Սիզէ պիրտէն պիրէ մէճնունանէ աչըգ օլտում տիմէմ ,
չիւնքի պու չօճուգճա պիր սէօզ տիւր , հալ պու քի սիզի զի-
եատէսիյլէ հազղ իթտիմ : Ֆագաթ զանն իտէրիմ քի , սիզին
հազղ օլունմագըղընըզ իլք տէֆա տէյիլ տիր :

«Հէր նէ իսէ, սիզի իսմէն թանրաղղըմ սըրատա էվէն. մէք իւզրէ պուլունուեօրտունուզ:

«Պու հալ՝ տիկէր պիր գատըն իչին պիր միւշքիւլ իտի, լաքին պէնիմ իչին պու կիպի միւշքիւլաթ վէ մէվանի՝ տահա զիեատէ թահրիքէ վէսիլէ տիրէր:

«Իմտի սիզէ եագլաշմագլա, սիզի տէ պանա եագլաշտըր-մաղա, վէ պունուն իչին մէրագընըզ թահրիգ վէ նազարը տիգգաթընըզ ճէլպ իթմէկէ գարար վէրտիմ:

«Պու սուրէթլէ տօսթունուզ օլտուղունու պէեան իթտի-կիմ շայիտլերինգտէն պիրի վասըթասըյա էվվէճէ թահ-գըգաթը լազըմէեի պիլ իճրա, իլք տէֆա, մատմազէլ Հան-րիէթ Տօրէյ իլէ էվէնտիկինիզ կիւն Շընըվիէր քիլիսէսինտէ պուլունտում:

«Ազիզիմ միւսիւ, զէվճէնիզ բէք կիւզէլ տիր, պու պապտէ սիզի թէպրիք իտէրիմ, ֆագաթ պիր գայտը ինթի-եաթըմ վար տըր: - Մատմազէլ՝ ագտը իզտիվաճ կիւնիւ, նայիլ օլտուղու սաատէթտէն տօլաեը բէք տէ մէսրուր կէօ-րինմէեօրտու: Սէպէպի աճապա նէ՞ իտի:

«Եինէ տօսթումուղտան թահգըգը քէյֆիեէթ իթաթիմ, իթալիաեա վագթը հարէքէթինիզի, վէ նէրէլէրէ ուղրաեա-ճաղընըգը անլատըմ. պինապէրին սիզտէն էվվէլ թրէնէ րա-քիպէն Մարսիլիատա, նաբօլիտէ, վէլհասըլ վէնէտիկտէ սի-զի գարշըլատըմ, վէ էսրարի թէզքիւրէլէր կէօնտէրմէքլէ, ֆիլ վագը մէրագընըզ թահրիք իթտիմ:

«Օ թէզքիւրէլէրին պիւեիւք էհէմմիյէթի վէ մանէասը եօգ-իտի... եախօտ պէն էօյլէ զանն իտիյօրտում: Կէօրիւեօրմու-սունուզ ինսան նա՞սըլ եանըլըեօր: Էրքէքլէրին զէնտօսթլուգ ալէմինտէ կէչիրմէքտէ օլտուգլարը միւտտէթ զարֆընտա սէվմէքտէն տուր օլտուգլարընտա ալէսսէվիյեէ իրթիքեապ իյլէտիքլէրի ֆէնալըգլարըն պիրի եիւզիւնտէն պիր գատընըն սիզէ գարշը պուղղ ու ատավէթի պուլունմուշ օլմասը ինթի-մալինի ֆարզ իտիեօրտում:

«Հալ պու քի մատմազէլ Մատլէնի պէն պիլմէեօրտում. անը սիզ պանա պիլտիրտինիզ:

Ժիւլ. - (Հագըգի պիր տէհչէթ հարէքէթիլէ .) Մա՛տա-
լէն մի :

Կապրիէլ. - Էվվէթ , սիզին՝ գօրգուլաճագ պիր աչըգ
օլտուղունուղու անլատըմ . . . Սէվմէքտէն տուր օլտուղունուղ
մաշուգէլէրինիզի սիզ պօղուեօրմուշսունուղ , վէ մահսուլը
մուհապպէթինիզ օլան չօճուգլարը տէֆ իտիեօրմուսունուղ :
Սիզի պանա րապթ իտէն պու իգրարընըղը ունութմաեաճա-
ղըմ : Պունտան պէօյլէ կէշմիշ զէմանընըղըն պիր տէրէճէ
ֆաճիալը օլան անվալինի , եալընըղ պէն պիլիւրիմ , չիւնքի
պէնի կէօրմէքլէ անը պուլմագտա օլտուղունուղու զանն իթ .
տիկինիզ գատըն՝ չիւպհէսիզ վէֆաթ իթմիշ տիր . պու սէ-
պէպլէ վուրմուշ օլտուղունուղ տարպէնին պօշա կիթտիկինի
զանն իթմէքլէ թէէսսիւֆ իթմէեին : - Իմտի էսրարընըղը պի-
լիւրիմ . . . Օ՛հ , սուրաթընըղը էքշիթմէեին . . . րէվօլվէրինիզլէ
պէնի ասլա գօրգուլթամաղսընըղ . սիզին տէ պէնտէն գօրգ-
մաեա սէպէպլինիզ եօգ տուր : Շիտտէթինիզ պէնի գօր-
գութմագ չէօյլէ տուրսուն , խօշումա կիթմէքտէ տիր , վէ
պէն տէ սիզի էլէ վէրմէեէճէեիմ , լաքին պիր շարթ իլէ . . .

— Նէ՛ շարթ իլէ մատամ :

— Պէնիմլէ սուբէ իթմէք շարթըլա :

— Պու կիւն իչին իշպու թէքիֆինիզ միւմքինսիզ շէյ
տիր :

— Նի՛չին :

— Զիրա Տօրիա սէյֆիեէսինէ ավտէթ իթմէլիեիմ :

— Զէվճէնիզի պուլմագ իլի՛ն մի :

— Մա՛տամ , սիզ տէ թաստիգ իտէրսինիզ քի , զէվճէմ
հագըգընտա հիշ օլմաղսա իպրազը հիւրմէթտէ գուսուր իթ-
մէմէլիեիմ :

— Ֆագաթ սիզին զայպուպէթինիզտէն տօլաեը գօնթէ-
սին ասլա էսէֆ իթմէտիկինի թէէմին իլէրիմ :

— Պու իֆատէնիզ՝ զաննտան իպարէթ տիր :

— Զանն տէյիլ , հագըգէթի հալ տիր , վէ էկէր սիզ
սէրպէսթ էֆքեարլը պիր քիման օլսա իտինիզ , հագըլը օլ-
տուղումու թէսլիմ իտէր իտինիզ :

— Պիլտիկինիդ նե՞ տիր :

— Պիր շէյ պիւմէմ, ֆագաթ քէչֆ իթմէքտէեիմ :

— Նե՞ քէչֆ իթմիշսինիդ տիր :

— Սիդ գօնթէսի սէվմէտիկինիդ կիպի, գօնթէստէ սի-
պի սէվմէզ, Իզտիվաճընը՝ հէր հալտէ, — անլաեօ՞րմուսու-
նուզ, հէր հալտէ տիեօրում, — կիզլի գալմասը լազըմ կէլէն
ֆամիլեաճա ֆաճիալարտան պիրինին նէթիճէսի տիր : — Էկէր
պու սէօզիւմիւ թէքզիպ իտէպիլիրսէնիդ, թէքզիպ իտին :

— Ա՛հ, տիմէք սիդ պիր շէյթանսընը :

— Խայր, պէն՝ ինսանլար թարաֆընտան գանատլարը
քէսիլմիշ օլան պիշարէ մէլէքլէրտէն պիրիեիմ : — Տօղրու սու-
րէթտէ քէչֆ իթմիշ օլտուղումու իգրար իտին . . . Սիդ բարա-
սըզ գալմըշ պիր ատէմ իտինիդ . . . լաքին պու իզտիվաճը
գապուլ իթմէքլէ, բարլագ պիր թէչէպպիւս իճրա իթմիշ
օլտունուզ, չիւնքի Տօրէյ ֆամիլեասը զէնկին տիրլէր, վէ
գըզլարը տա միլեօնլարա մալիքէ պուլունմուշ տուր . . . Պէօյ-
լէ պիր ֆիեաթ վէրիլիրսէ, հէր նէ օլսա գապուլ օլունուր . . .
Հաթթա բէտէրի մալիւմ օլմաեարագ տօղաճագ պիր չօճուգ
պուլունսա պիլէ, եինէ գապուլ օլունմագ կէրէք տիր :

— Լաքին քիմ սիզէ պունլարը սէօյլէտի :

— Քիմսէ . . . կէօզլէրիմ վար տըր. պէն կէօրտիւմ, Շէ-
նըվիէր քիլիսէսինտէն չըգտըղըմ զէման, մատամ գօնթէս տը
Լիւսընայըն քէյֆսիզլիկինին հագըգի սէպէպինէ տիգգաթ
իթտիմ : Սահիհէն ազիզիմ գօնթ, սիդ բէք մահիրսինիդ, վէ
պու ագչամքի վագըանըն՝ հագգընըգտաքի թէվէճճիւհիւմիւ
նէ գատար արթըրմըշ օլտուղունու պիլէմէղսինիդ : Սիզի, ա-
տի քիմսէլէր սըրասընտա թուլթաեօրտում, լաքին մէմուլին
ղայրի իգրարլարընը՝ սիզի պէնիմ ինտիմտէ եիւքսէք պիր
մէվգիեէ իյսալ իթտիլէր : — Թա՛ իլք կիւնտէն սիզտէն խօշլան-
մըշ իտիմ, ֆագաթ չիմտի տահա զիեատէ մահզուզիյեթ
հիսս իթմէքտէեիմ, վէ պիրլիքտէ ոուբէ իթմէքլիք՝ պէնիմ
իչին պիւեիւք պիր մէսէրրէթ տիր. ումարըմ քի, պու արզու-
մու գապուլ իթտինիդ : Էյի խաթրըմա կէլտի, օյնատըղը օ-
եռունու շու տագըգատա անլամըշ օլտուղում կօնտօլճունուզ՝

վուգուաթըն ներէտէ գարար գըլմասընտան խապէրտար օլմաեարագ, սապահա գատար պէսլէմէմի տիշարտա ալըգօ. եաճագ տըր: - Հալ պու քի խըզմէթիմիդի կէօրմէք իչին պէս. լէմէմէ միւհթաճըզ:

— Շու տագըգատա Բիրօ բէնչիրէլէրինիդին ալթընտա պուլունաճաղընտան, իճապ իտէն իշարէթի քէնտիսինէ վէրիւրիմ:

Մուճիպինճէ Մ. տը Լիւսընայ իլէ Կապրի պալգօնա կէլտիքլէրինտէ, գօնթ:

— Բիրօ, տէյի չաղըրտը:

Բօքօ՝ կօնտօլունու Սթանցանըն կօնտօլու եագընընա պաղլամըլ օլուպ, միւշթէրիսինին ալտէթինէ պէքլէմէքտէ օլմասըլլա, քէնտիսինին չաղըրլտըղընը իշիթտիկինտէ, պաշընը եօգարը գալտըրարագ,

— Պուեուրուն սինեօր, տէյի ճէվապ վէրտի:

— Մատամըն պէսլէմէսի նէրէտէ տիր:

— Քէնտիսինի Լօտօտա պրագտըմ, լաքին պիր կօնտօլ պուլմուլ օլմալը տըր, չիւնքի պու թարաֆա տօղրու սիւրաթլէ պիր Ֆէնէրին իլէրլէտիկինի կէօրիւեօրում:

— Բէք էյի. սէն օրատա տուր վէ պէնի պէքլէ:

Բիրօ օլ պապտէ եանըլմաեօրտու, զիրա պիր գաշ սանիյեէ սօնրա իսկէլէեէ պիր կօնտօլ եանաշըպ պուլնուն տէ. րունինտէն պիր գատըն չըգտը:

Կապրիէլ. - (Մէրգուլմէեէ խիթապէն.) Սէնմիսին, Մա. րիէթ:

— Էվվէթ, մատամ, պէն իմ:

— Չաբուգ եօգարը չըգ:

— Պագաթ, մատամ, անախթար եէտիմտէ տէյիլ տիր:

— Գաբուեու պէն աշարըմ:

Կապրի սալօնտան տիշարը չըգտը, վէ թիւլ տը Լիւսընայ՝ իշպու եալընըղըգտան իսթիֆատէ իլէ, պուլունտուղու վաղիեթի տիւշիւնմէկէ պաշլատը:

Մէրգուլմուն վագը օլան պիր պասիրէթսիզլիկի, քէնտի-

սինի, դօլ վէ անագլարը պաղլը օլարագ մէճհուլէ պիր գատընա թէսլիմ իթտիրմիշ իտի:

Ագտէմճէ տախի պէեան իթմիշ օլտուղումուզ վէճհլէ, Կապրի՝ ասլա կիւզէլ օլմաերպ, ֆագաթ ուզուն պօյլու, նագիք, պիչիմի, վէ եիւրիւեիւչիւ, թուալէթի, պաշընըն պիչիմի, էլպիսէսիլլէ վիճուտինտէ մէվճուտ օլան նէֆիս գօգու, վէլհասըլ թըրնագլարընըն ուճունա գատար, Բարիսի գատընլարա մախսուս իտի:

Կապրի, Ժիւլտէն խօշանտըղընը աշըգտան աշըղա պէեան իթմիշ օլտուղունտան, վէ պու խուսուսու տա իսպաթա հազըր պուլունտուղունտան, մէրգումուն օ ճիհէթէ մէզպուրէտէն գօրգմաղա սէպէպի եօգ իտի իսէ տէ, Բարիսէ ավտէթինտէ պիր թագըմ հօվարտա քիմաէլէր հուզուրընտա պազը էսրարընը ֆաշ իտէպիլմէսինտէն գօրգմագտա իտի, չիւնքի օ էսրարըն ֆաշ օլունմասը քէնտի մահվընը մուճիպ օլապիւլէճէկի ճիհէթլէ, պու թէհտիտամիզ իհթիմալտէն խալի օլմագ իչին Կապրինին սիւքիւթիւնիւ վէ հէման քէնտիսինէ շէրիքի թէօհմէթ օլմասընը սաթըն ալմասը լազըմէտէն իտի:

Ղաեթ զէնկին օլան կէնճ պիր քիմնէ իլէ ղաեթ ճալիպ պուլունան կէնճ պիր գատըն արասընտա պունտան գօլայ նէ՝ օլապիլի իտի:

Պինապերին Ժիւլ գարարընը տերհալ վէրտի, Շէօլլէ քի Կապրիէլին տէտիկի վէճհլէ քէնտիսի Հանրիէթի սէվմէեիպ, Բարիսէ ավտէթլէ, շէհրի մէզքիւրէ մախսուս օլան էօմրէ թէքրար տախիլ օլտուղունտա, աթլար վէ արապալար տարաթ վէ թէզեինաթընը թէշքիլ իտէկէլտիքլէրի կիպի, մահաղա օ տարաթ վէ թէզեինաթըն միւրէթթիպաթընտան օլմագ իւզըն, քէնտիսի իչին պիր մէթրէս ինթիխապ իթմէքլիքտէ ճիւմլէի թասավվուրաթընտան օլտուղու հալտէ, չիմտիտէն Կապրիէլի մէթրէս տէյի գապուլ իթմէկէ գարար վէրտի:

Գօնթ պու եօլտա միւլահաղաթ տերեասընա տալմըշ իքէն, Կապրիէլ ավտէթլէ վէ թէպէսսիւմ իտէրէք,

— Ագիգիմ գօնթ, սիդի, գաբու վէ եա բէնչիրէտէն աշարագ վէ էլինիզտէ բէվօլվէր օլարագ խանէմտէ պուլտու:

ղումտա, շիւպհէսիզ էֆքեար ու նիեաթը հասէնէ իլէ մութ-
թասըֆ տէյիլ իտինիզ. պինաէն ալէյհ օ տագըգատա նի-
գապըմը չըգարմագըղըմ զարուրի իտի: Պու շէյլէր իսէ, սի-
զին վէ հիւրրիեթինիզին իւզէրինէ պէնի պիր թագըմ հու-
գուգա սահիպ գըլմըշ տըր, էօյլէ տէյիլ մի:

— Սահիհ տիր. հուգուգուսուզու աճիզանէ թէսլիմ ի-
տէրիմ:

— Օ հուգուգումը սուի իսթիմալ իտէպիլիր իսէմ տէ,
իթմէեէճէեիմ, Պագըն նէ՝ էյի մուամէլէ իտէճէեիմ: — Շու
գատար քի պիրտէն պիրէ նիւմունէ օլմաղա լայըգ պիր զէվճ
օլմագտան տուր օլմամալըսընըզ, վէ ֆամիլեաճա էօմիւնիւզ-
ճէ սուի իպրէթի մուճիպ հիշ պիր հալ զուհուրա կէթիրմէ-
մէլիսինիզ, խանէնիզէ կէճ ալտէթ իթմէնիզէ պիր էօզրի մէշ-
րու պուլապիլմէքլիկինիզ գօլայ շէյ տիր: — Հէմ տէ պիր տէ-
ֆալըգ իսթիսնալիյեթ՝ ատաթը ումուսիեթի պօզմազ, իմ-
տի, պիր սաաթ սիզի պուրատա ալըգօյմագ իսթէրիմ: Պու
թէքլիֆիմէ մուվաֆագաթընըզ պէնի զիեատէսիլէ մէմնուն
իտէճէք տիր: Ահպապճա սուբէ իտէլիմ, պատէհու Տօրիա
սէյֆիեէսինէ ալտէթ իտէրսինիզ:

Մարիէթ՝ սուֆրանըն հազըր օլտուղունու մատամասընա
խապէր վէրմէկէ կէլտիկինտէ, գօնթու կէօրիւնճէ կիւլմէկէ
պաշլատը:

Մ. տը Լիւսընայ իսէ, թէհտիտ մագամընտա բարմաղընը
սալլատը:

Պունչարըն սուբէսի, պէեանէ հաճէթ օլմատըղը իւզրէ
բէք քէյֆլի օլուպ, եարը կիճէեի իւշ սաաթ կէշմիշ օլտու-
ղու հալտէ, գօնթ՝ կապրիէլտէն մուֆարագաթ իթտի, վէ
մէզպուրէ՝ մէրգումա, Բիբօնուն կօնտօլունա գատար րէֆա-
գաթ իթտիկի կիպի, իրթէսի կիւն ագչամը տախի քէնտիսի-
նէ պէքլէեէճէկինի պէյան իյլէտի:

Բիբօ. — (Գօնթա, կօնտօլա օթուրմասընտան սօնրա.)
Սինեօր, Շիմտի նէրէեէ կիտէճէեիզ, տէյի սօրտու:

— Բօվէլիաեա, տէյի գօնթ ճէվապ վէրտի:

Արատան եիրմի տագըգա գատար կէշմիշ օլտուղու հալ-

տէ , ժիւլ տը Լիւսընայ մէղքիւր ատաեա չըզըպ , քէմալը էն-
տիչէ իլէ քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ պուլունան Հանրիէթին
նէզտինէ վասըլ օլտու :

Պիչարէ գատընճըղազ՝ գօնթու կէօրտիւկիւնտէ ,

— Հէլէ շիւքիւրլէր օլտուն ճէնապը Հագգա , տօսթում
... Խանէնիղէ ավտէթ իչին պու գատար կէճիքտիկինիզտէն ,
աճապա նէ՞ օլտունուզ տէյի վէսվէսէ իչինտէ պուլունուեօր-
տում , տէտի :

— Նէտէն վէսվէսէ իտիեօրտունուզ , աղիզէմ :

— Պիր չօգ խէեալի ֆէնալըգլար ֆիքրիմի իշլալ իթմիշէր
իտի :

— Տահա էրքէն ավտէթ իթմէք իստէեօրում , լաքին
տօսթում պրագմատը :

— Մատէմ քի սաղ վէ սալիմ օլարագ ավտէթ իթտինիզ .
պանա պաչգա պիր շէյ լազըմ տէյիլ տիր , վէնէ եաբտըղը-
նըզը տա անլամաեա հիչ պիր արզում եօգ տուր :

— Տիմէք պէնի պէքլէմէքլէ տիւչարը իզթիրապ վէ էն-
տիչէ օլտունուզ . . . լաքին պունա հիչ պիր սէպէպ եօգ իտի :

— Նէ չարէ , իզթիրապ ու էնտիչէեր թէսկին իթմէք՝
ինսանըն էլինտէ տէյիլ տիր :

— Հագգընըզ վար տըր . պու պապտէ զիեատէսիյլէ
միւթէէսսիր օլտում . իմտի պիր ան էվվէլ եաթմաեա կիտին
քի ըահաթ իտէսինիզ . զաթէն պէն տէ եաթաճաղըմ , չիւնքի
բէք չօգ վագըթտան պէրու ույգուսուզ գալմամաեա ալը-
մըշ իտուկիմտէն , պու կիճէքի ույգուսուզլուգ պէնի զիեա-
տէսիյլէ եօրտու :

Պատէհու ժիւլ՝ Հանրիէթին անլընտան պուս իտիպ , քէն-
տի տաիրէսինէ կիթտիկի կիպի , կէնճ գատըն տախի տաիրէ-
սինէ չէքիլտի իսէ տէ , մալիւմիւմիւզ օլտուղու վէհճլէ , զիհնի
պիր թագըմ միւլահազաթ իլէ մէշղուլ օլտուղունտան , ույ-
գուսուզ օլմամասընա ըաղմէն , ուեուեամատը :

80

Գօնթ տը Լիւսընայ իլէ Կապրիէլ Սթէլլինի արասընտա-
քի իւլֆէթին մուգատտէմաթընը թէֆէրրուաթըյլա եազմա-
եը զայիտ ատտ իտէրիզ. շու գատարը պէեան իլէ իքթիֆա
էյլէրիզ քի, Սէլէսթէն տը Վալանթէնին մէթրուք մէթրէսի
մագսէտինէ էրիպ, Հանրիէթին զէվճէսի իւզէրինտէքի թէէս-
սիրի կիւն պէ կիւն արթարագ, անը, հէր մէրամընը իճրաեէ
մէճպուր իթտիքտէն պաչգա, հաթթա մէրգում, մէզպու-
րէնին արզուլէրինէ էվվէլճէ վէ քէնտիսինէ պիր շէյ սէօյ-
լէնմէքսիզին վագըֆ օլարագ, քեաֆֆէսինի քէնտիսի իճրա
իտէր իտի:

Շուրաեը իլալէթէն պէեան իտէրիզ քի, գօնթ՝ զէվճէ-
սի գարչըսընտա զահիրէն օլսուն իզհարը մուհապպէթ իտիպ,
պաչլըճա մէրասիմի լազըմէտէ գուսուրտա պուլունմամագտա
իտի: Մէրգում, բէք նատիրէն, եարը կիճէեի իքի սաաթ կէ-
չէրէք Տօրիա սէյֆիեէսինէ ալտէթ իթմէքտէ օլուպ, ֆագաթ
հէր կէճիքմէսինտէ վէ զայպուպէթինտէ պիր թագըմ պէ-
հանէլէր կէօսթէրմէքտէ իտի:

Հանրիէթ՝ ֆիթուրսուզ օլմագ, վէ պինապէրին գըս-
գանճ պուլունմամագլա պէրապէր, իղֆալ օլունմամըչ իտի:

Շէօյլէքի Մ. տը Լիւսընայըն խանէսինտէն սօղումասը
սէպէպինի անլամաեարագ վէ անլամաեա տա չալըչմաեարագ,
մէյտանա գօնուլան պէհանէլէրին եալան օլտուզլարընը թա-
պիի պիր հիսս իլէ տէրք իթմէքտէ, վէ պու եօլտաքի իսթի-
գամէթսիզլիկինտէն սուլաեը իզհարը հիտտէթ իթմէեիպ, ան-
ճագ պու հարէքէթի, քէնտիսի իչին տէյլլ, իսմինի թաչը-
մագտա օլտուղու շախս իչին քիւչիւքլիւք ատտ իյլէմէքտէ
իտի:

Մատամասընա զաեէթ սատըգ օլան պէսլէմէ Անէթ ի-

տէ, պու պապտէ պէեանը ըէյ իթմէմէքլէ պէրապէր, զա-
 եէթ զէքի վէ թապիեաթճա շիւպհէլի օլմասըյլա, վուգուի
 հալի անլամըշ օլտուղունտան, պիչարէ Հանրիէթին հալինի
 աճըմագտա իտի:

Կիւնլէր, հաֆթալար վէ այլար պու մինվալ իւզրէ կէ-
 չիպ, մատամ տը Լիւսընայըն վազը համլ զէմանընա օն պէշ
 կիւն գատար միւտտէթ գալտը:

Մէզպուրէ՝ զէվճի իլէ պէօյլէ պիր մատտէ իւզերինէ
 պահս իթմէք իսթէմէտիկի ճիհէթլէ, օլ պապտէ քէնտիսինի
 պիր միւտտէթ զապթ իթտիքտէն սօնրա, նիհաեէթ հասպ
 էլ մէճպուրիյեէ, պիր սապահ Մ. տը Լիւսընայա խիթապէն:

— Տօ՛սթում, պիր սիւտանա չարէսի կէօրիւմէլի տիր,
 տէտի:

— Էվվէթ, ավտէթիմի միւթէագըպ իճապընա պագա-
 ճաղըմ:

Հանրիէթ. - (Հայրէթլէ.) Ավտէթինիզի միւթէագըպ
 մը:

— Էվվէթ, ուֆագ պիր եօլճուլուգ իտէճէեիմ, վէքիլ-
 խարճըմտան պիր մէքթուպ ալտըմ: Հէր հալտէ Բպրիսէ կիթ-
 մէքլիկիմ զարուրի օլուպ, իքի իւշ կիւն գատար օրատա գա-
 լաճաղըմ:

— Պէնի շու էսնատէ եալընըզ պրագմաղա գօրգմաեօր-
 մուսունուզ:

— Թէքրար իտէրիմ քի, զայպուպէթիմ բէք ազ վա-
 գըթ սիւրէճէք տիր, վէ կիթմէքլիկիմ տէ զարուրի տիր:
 Մատտէ Սիրգ սօգաղընտաքի օթէլիմիզին պազը ամէլեաթընա
 տայիր տիր: Իշպու օթէլիմիզ սիզի գապուլէ հազըր օլմալը
 վէ սիզէ լաեըգ պուլունմալը տըր:

— Պէն իսէ, Էվվէլճէ Շէնըվիէրէ կիտէճէկիմիզի մէմուլ
 իտիեօրտում:

— Էվվէթ, Շէնըվիէրէ կիտէճէեիզ, ֆագաթ օթէլիմիզ-
 տէ եէրլէշտիքտէն սօնրա: Պունտան պաշգա, պիր սըրըմըզ
 պուլունտուղունու, վէ Էվլատընըզը վագթինտէն Էվվէլ գա-
 րիեէնին էհալիսինէ վէ բէտէրինիզին խըզմէթճիլէրինէ կէօս:

Թէրմէքիք՝ մէզքիւր սըրրը ֆաշ իթմէք տիմէք օլտուղունու
անլամանորմուսունուզ :

— Ֆազաթ Բարիստէ այնի թէհլիքէ եօգ մու տուր :

— Շիւպհէսիզ օրատա տա վար տըր , պու սէպէպլէ ալ-
տէթիմիզ զէմանընտա չօճուղու տա պիզիմլէ պէրապէր կէօ-
թիւրմէք նիյէթինտէ տէյիլիմ :

Հանրիէթ . - (Տէհշէթլէ .) Պէնի չօճուղումտան աեըր-
մագ թասավվուրունտոմըսընըզ :

— Քէնտիսինի քէօյտէ պէօյիւթտիւրմէք՝ անը սիզտէն
աեըրմագ տէյիլ տիր , իսթէտիկինիզ զէման չօճուղունուզու
կէօրմէկէ կիտէպիլիրսինիզ , անճագ անըն պիզիմ եանըմըզտա
պուլունմասը պիր թագըմ՝ պէտխահանէ միւթալէաթա մա-
հէլլ վէրէպիլիր : Մէսէլա պիր եաշընտա օլան պիր չօճուզ
իլին սէքիզ այլըգ տըր տէնիլէպիլիր : Ֆազաթ հէնուզ տօղ-
մուշ օլան պիր չօճուզ իլին տէօրթ այլըգ տըր տէնիլէմէզ :
Անլամանորմուսունուզ :

— Տիմէք պիր սէնէ եալընըզլըգ իլինտէ եաշաեաճա-
ղըմ :

— Եալընըզ եաշամանըպ , պիլաքիս միւսաֆիրլէր գա-
պուլ իտէճէքսինիզ վէ սիզ տէ ճէմիյեթէթէ տախիլ օլաճագ-
սընըզ :

— Ճէմիյեթէթէ մի տախիլ օլաճաղըմ :

— Շիւպհէսիզ :

— Եանի էվլատըմըն եանըմտա պուլունմամասընտան
տօլաեը մահզուն վէ միւքէտտէր պիր չէհրէ իլէ հէր քէսին
հուզուրունա՝ մը չըգաճաղըմ :

— Պու հալ պիր քէրրէ ատէթ հիւքմինէ կիրէրսէ , էվ-
վէլէի կիպի թէպէսսիւմ իտէպիլիրսինիզ :

Հանրիէթ՝ քէտէրլի պիր սուրէթտէ պաշընը սալլատը ,
վէ պատէհու :

— Ֆազաթ տօթուլմ , պու պապտէ պաշգա պիր չարէ
պուլունմամա՞զ մը , տէյի պէեան իյլէտի :

— Նէ՝ կիպի չարէ պուլունապիլիր :

— Հէնուզ պէն ճէմիյեթէթէ տախիլ օլմուշ տէյիլիմ . պի-

նապէրին քիմսէնին հագգըմտա նազարը տիգգաթը ճէլպ օլունմամըչ տըր :

Ժիւլ, պու սուրէթլէ թէմամիյլէ սէրպէսթ օլապիլէճէ-կինի տիւշիւնէրէք,

— Պու թէքլիֆի ճիտտէ՞ն մի իտիեօրսունուզ, տէյի սօրստու :

— Էվվէթ ճիտտէն իտիեօրում. մէսէլա պէն պուրատա գալըրըմ, սիզ Բարիսէ ավտէթ իտէրսինիզ :

— Սիզ իթալիատա, պէն Ֆրանսատա՝ օլամազ շէյ տիր : Սօնրա հէր քէս, արամըզտա պիր մուարազա զուհուր իտէրէք, այրըմըչըզ զանն իտէր. հալ պու քի հագգըմըզտա պիր թա-գըմ ըիվաեաթը պէտխահանէ տէվէրան իթմէսինի իսթէմէմ :

— Բէք էյի, Ֆագաթ մատէմ քի, տօյրու օլտուղունու գապուլ իթտիկիմ պազը սէպէպլէրէ մէպնի Շէնըվիէրէ կիթ-մէքլիկիմ գապիլ տէյիլ իսէ, Բարիս ճէվարընտա պանա պիր իգամէթկեա հ պուլամա՞զմըսընըզ : Օլ պապտէ պիր խայլի պէ-հանէ պուլունապիլիր : Մէսէլա Վէնէտիկտէ սըգըլտըղըմը, վէ օրանըն հալաւը սըհհէթիմէ միւսայիտ օլմատըղընը, վէ հա-միլէլիկիմին սօն այլարը քէք զիեատէ զահմէթլէ կէչմիշ օլ-տուղունտան, գաթիէն եալընըզ գալմազըղըմա իհթիեաճ հասըլ օլտուղունու պէեան իտէպիլիրսինիզ : — Իֆատէլէրինի-զլին խալիսէթինէ տէ քիմէսնէ շիւպհէ իտէմէզ :

— Իշթէ պու տէտիկինիզ միւմքին տիր :

— Կէօրտիւնիւզ միւ, նա՞սըլ չարէ պուլունուեօր :

— Ֆագաթ Բարիստէ էօյլէ պիր միւնասիպ մահէլլ պի-լի՞եօրմուսունուզ :

— Պէն Շէնըվիէրի ասլա թէրք իթմէմիշիմ տիր քի, պի-լէեիմ :

— Սէն-Բօր տէնիլէն մահէլլ սիզէ միւնասիպ մի տիր :

— Պիլմէմ :

— Օրասը՝ Սէն նէհրի քէնարլարընտա վագը կիւզէլ պիր քէօյ տիր :

— Ֆամիլեամըն պէնի քէք չօգ տէֆա կէօրմէեէ կէլմէ-լէրինէ միւսաիտ օլաճագ տէրէճէտէ Բարիսէ եագը՞ն մը տըր :

— Բարիստէն է՛ն չօղու օն ֆարսախ ուզագ տըր :

— Բէք է յի , մատէմքի սիզէ միւնասիպ կէօրիւնիւեօր իսէ , Սէն-Բօրա կիտէրիմ :

— Բարիստէն էսնաի ավտէթիմտէ իշպու քէօյէ ուղրա-
երպ , սիզին իշին պիւեիւք պիր պաղչէսի պուլունան պիր էվ
քիրաւարմ :

— Մուվաֆագաթընըզա թէշէքքիւր իտէրիմ , տօսթում :
Պէնիմ իշին պունտան տահա զիեատէ մէսէրրէթ օլամազ . -
Սիզ նէ՛ վագըթ կիտիեօրսունուզ :

— Եարըն :

— Նէ՛ վագըթ ավտէթ իտէճէքսինիզ :

— Չօգ չօգ սէքիզ կիւնտէն :

— Սապըրպըվըզլա սիզէ պէքլէեէճէեիմ : Եօլ չանթա-
նըզը հազըր իթմէսինի Անէթէ էմր իթմէք լա՞զըմ մը տըր :

— Պէն հազըր իտէրիմ , զաթէն չօգ էշեա կէօթիւրմէե-
ճէեիմ : Պիր աղ չամաչըր իլէ պիր թագըմ էսվապ սէքիզ կիւն-
լիւք պիր եօլճուլուզ իշին քեաֆի տիր :

Գօնթ , էօյլէ թաամընտան սօնրա տիշարը չըգտը , վէ
կապրիէլէ կիտիպ , եօլճու օլտուղունու խապէր վէրտի , կապ-
րիէլ տախի ,

— Բօվէլիաեա ավտէթ իտէճէքմիսինիզ , տէյի սօրտու :

— Էվվէթ :

— Նէ՛ վագըթ :

— Սէքիզ կիւնտէն :

— Նէ՛ գատար միւտտէթ գալմագ իշին ավտէթ իտէ-
ճէքսինիզ :

— Օն պէշ կիւն գատար :

— Սօնրա գաթիէն Բարիսէ՛ մի ավտէթ իտէճէքսինիզ :

— Էվվէթ :

— Էօյլէ իսէ , պէն տէ վէնէտիկտէ սըգըլմազա պաչա-
տըմ : Սիզին իլէ պէրապէր կէլմէեի արզու իտէրիմ ,

— Պէն տէ սիզէ պունու զաթէն թէքլիֆ իտէճէք իտիմ :

Իրթէսի կիւն Մ . տը Լիւսընայ վէ կապրի , պէսլէմէ Մա-
րիէթ տէ պիրլիքտէ օլտուղու հալտէ , վաբօր իլէ Մարսիլիա :

եա կիտիպ, օրատան սիւրաթ գաթարըյլա Բարիսէ մուվա-
սըլէթ իյլէտիլէր :

Կապրի, Բարիստէ Գօմարթէն սօգաղընտա քէնտի խա-
նէօինէ կիթտիկի կիպի, Ժիւլ տախի տօղրուճա Շէնըվիէրէ
ազիմէթ իյլէտի :

Մ. վէ մատամ Տօրէյ՝ մէրգուճուն մուվասըլէթինտէն էվ-
վէլճէ խապէրտար օլմուշ օլմատըզլարընտան, պիրտէն պիրէ
կէօրտիւքլէրինտէ ալթիւսթ օլտուլար իսէ տէ. սէյեահաթը-
նըն սէպէպինի վէ Հանրիէթ իլէ պէրապէր վէրմիշ օլտուղու
խապէրի ալտըզլարընտա, միւսթէրիհ օլտուլար :

Գօնթուն հարէքէթի վագըասը մուվաֆըզը մասլահաթ
կէօրիւնտիւկիւնտէն, պանքէրի սապըզ իլէ զէվճէսի մէրգու-
մու թահսին վէ թէպրիք իյլէտիլէր : Հէլէ Ֆիլիպ Տօրէյ
պէօյլէ նատիր իւլ էմալ պիր կիւվէյիտէ մալիք օլմասընտան
տօլաեը քէնտիեի ֆէվզէլատէ պախթիեար ատտ իթմէքտէ
իտի :

Գօնթ, էօյլէն թաամընը Շէնըվիէրտէ իտիպ, Բարիսէ
ավտէթինտէ տէ տօղրուճա Սիրգ սօգաղընա կիթտի,

Ժան Տիւֆուր, հէման խիթամ պուլմագ իւզրէ օլան
ամէլեաթը էֆէնտիսինէ կէօսթէրտի, վէ օ տախի ամէլեա-
թը վագըատան մէմուլն օլարագ, վէքիլսարճընա խիթա-
պէն :

— Միւթէահիւտլէրի պիր ազ թաճիլ իթտիրին . . . գա-
թիէն ավտէթիմ էսնասընտա, հանի պիր այա գատար հէր
շէյ հազըր օլուպ պիթմիշ օլմալը տըր, տէտի :

— Տիմէք միւսիւ գօնթ՝ թէքրար վէնէտիսէ կիտէճէք-
սինիզ :

— Էվվէթ :

— Եագընտա՞ մը :

— Եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն :

— Նէ՞ վագըթ ավտէթ իտէճէքսինիզ :

— Թագըրիպա իւշ հաֆթա սօրա :

— Մատամ գօնթէս իլէ պէրապէր մի :

— Խայր, մատամ գօնթէս համիլէ տիր, վէ հէքիմին

իխթարը վեճհէ, վազը համինէ գատար քեօյտէ իգամէթ
իտեճէք տիր :

— Տիմէք միւսիւ գօնթ , երգընտա պապա օլաճագսը-
նըզ :

Ժան Տիֆուր պու սէօզիւ՝ մանէատար սուրէթտէ կէօզ
գըրբմասըյլա սէօյլէտի :

— Հայ հայ , պունտա թէաճճիւպ իտեճէք նէ՝ վար տըր :

— Թէաճճիւպ իտեճէք պիր շէյ եօգ տուր , ամմա թէ-
էսսիւֆ իթմէկէ սէպէպ վար տըր :

— Նէ՛տէն , միւսիւ Ժան Տիւֆուր :

— Չիւնքի էսասէն պիր էվտէ պիր չօճուգ օլտո՛ւմու ,
ղէվճ օլան քիմսէ քէնտիսինի թօբլար , վէ էկէր միւսիւ գօնթ
քէնտիսինի թօբլարուա , պէնիմ բարլագ կիւղէլ խէեալաթըմ
տա պէրհաճա օլմուշ օլուր :

Ժիւլ՝ ուզտն պիր ահ իլէ խիթամ պուլան սօն ճիւմլէ-
եր իշիթտիկինտէ , թէպէսսիւմ իթմէքտէն քէնտիսինի մէն
իտեմէտի , վէ իֆատէեե աղազլէ ,

— Հօճա Ժան Տիւֆուր , սիզ հիշ պապա օլմամըշսընըզ ,
տէտի :

— Խայր , տօղրուսու , էֆէնտիմ , էօմրիւմիւն իշինտէ էն
ղիեատէ սէվմէտիկիմ շէյ՝ քիւշիւք չօճուգլար տըր :

— Էսէֆ իթմէեին , պէն տէ հէր նէ գատար ֆամիլեա
սահպի օլաճագ իսէմ տէ , միւսթագիլ էօմրիւ թէրք իթմէ-
եէճէեիմ , չիւնքի թասավվուրլարըմը ասլա թէպտիլ իթմէմի-
շիմ տիր :

— Էյի եա՛ էյի եա՛ . պու իֆատէնիղլէ իւղէրիմտէ պու-
լունան աղըր պիր եիւքիւ գալտըրմըշ օլտունուզ :

— Պէնիմլէ գալֆանըն օտասընա կէլին , օրատա պիր
թէգըրիւ եաղաճաղըմ , Դօմնարթէն սօգաղընա կէօթիւրէճէք-
սինիզ :

— Էմրինիղէ մունթաղըրըմ միւսիւ գօնթ :

Ժիւլ , պիր քեաղըտ իւղէրինէ , « Ազիզէմ Կապրի , պու
ազչամ » սաթա ալթը իլէ եէտի արասընտա , պիրլիքտէ թա-
ամ իթմէք իւզրէ սիզէ կէլէճէեիմ » սէօզէրինի եաղաղ , վէ

պու թէգքերէնի պիր մահֆազա տերունինէ վազ իլէ , իւզէ-
րինէ , « Մատամ Կապրիէլ Սթէլլինի , Գոմարթէն սօգաղը »
ատրէսինի թահրիր իթտի :

81

Պատէհու Մ. տը Լիւսընայ՝ ժան Տիւֆուրա մէգքիւր
թէգքերէնի վերէրէք ,

— Ալըն , ֆագաթ Գոմարթէն սօգաղընա կիթտիկինիզ
սըրատա պիր լօգանթաեա ուղրաեըպ , մատամ Սթէլլինին
խանէսինէ , պիրազ ավ գուշու էթի , պիր մըգտար էթլի
խամուր իշի , պիր սէբէթ մէվսիմին էն ալէա մէյվէլէրինի վէ
պիր սէբէթ էն նէֆիս շանքանիա շարապը կէօնտերմէսինի
իթթար իտին . . . ալըն , պունուլն իշին սիզէ օն պէշ լուի ալ-
թունու վէրիեօրում , տէտի :

Գօգլիգօ՝ մասխարաճա պիր թավը իլէ էֆէնտիսինէ պա-
գարագ ,

— Միւսաատէնիզ օլուր իսէ , միւսիւ գօնթ , զաթընըզա
պիր շէյ սօրմագ իսթէրիմ , տէյի պէեան իյլէտի :

— Սօրուն :

— Վէնէտիկտէն հիյնի ավտէթինիզտէ , վէնէտիկլի պիր
գատըն մը կէթիրտինիզ :

— Խայր , պիր Բարիսլի գատըն պէնի Բարիսէ կէթիրտի :

— Միւսիւ գօնթ , իշթէ շիմտի ֆէվգէլատէ մէսրուր օլ-
տում . - Արզուլարըմ եէրինէ վարմաեա պաշլատը : Էմրինիզի
իճրաեէ կիտիեօրում :

— Պիր շէյ տահա սէօյլէեիմ : - Գոմարթէն սօգաղընտա-
քի խանէեէ վասըլ օլտուղունուզտա , էվին պէսլէմէսի օլան
մատմազէլ Մարիէթի ճէլպլէ , մէթթուպումու տէրհալ մա-
տամասընա թէսլիմ իթմէսինի վէ սիզէ շիֆահէն ճէվապ կէ-
թիրմէսինի ռէճա իտինիզ : - Շիմտի արթըգ կիտին վէ շաբուգ
ալտէթ իտին :

— Ձաթընդը նէ՞րէտէ պուլաճաղըմ :

— Պուրատա , չիւնքի եազաճագ բէք չօգ մէքթուպլա-
րըմ վար տըր :

Կապրի թուալէթիլէ մէշղուլ իքէն , գաբու չալընտըղըն-
տան , Մարիէթէ խիթապէն ,

— Գաբու չալընտըն , կիթ պագ քի՞մ տիր , տէտի :

Պէսլէմէ՝ գաբուեու աչտը , վէ սիեաճ էլպիսէ վէ պէ-
եազ գրավաթ կիեինսիշ օլան ժան Տիւֆուրու գարչըլամա-
սընտա , մէրգուլմ ,

— Մատամ Սթէլլինինին պէսլէմէսի մատմաղէլ Մարիէթ
սի՞ղմիսինիզ , տէյի սօրտու :

— Էվվէթ , միւսիւ , պէնիմ :

— Պէն՝ միւսիւ գօնթ տը Լիւսընայըն վէքիլսարճընըմ ,
վէ մատամընըլա պիր մէքթուպ կէթիրտիմ : Ղալիպա չիֆա-
հի պիր ճէվապ վէրիլէճէք տիր :

— Պիր ազ պէքլէեին , չիմտի մատամա խապէր վէրիրիմ :

— Մարիէթ , Գօգլիգօեու քիւչիւք պիր սալօնա կիրտի-
րիպ , քէնտիսի մատամը նէղտինէ կիտէրէք , միւսիւ գօնթուլն
վէքիլսարճը միւսթաճէլ պիր մէքթուպ կէթիրմիշ օլտուղու-
նու խապէր վէրտի :

Կապրիէլ . - (Պէսլէմէսինէ .) Մէքթուպու համիլ օլան ա-
տէմի պուրաեա կէթիր :

Պէսլէմէ՝ Գօգլիգօեու իչէրի կիրտիրտիկինտէն , մէրգուլմ ,
Կապրիեի կէօրիւնճէ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Էֆէնտիմին տույղուսու ֆէնա տէյիլ իմիշ . . . տօղ-
րուսու բէք չիք պիր գարը . . . տէտի :

Կապրիէլ . - Տօսթուլմ , սիզ՝ Մ . տը Լիւսընայըն վէքիլ-
խարճըմըսընըլ :

— Էվվէթ , քէնտիսինին հէմ վէքիլսարճը , հէմ էմնիյ-
եէթլի ատէմի , հէմ տէ մահրէմի էսրարընըմ . չէօյլէքի միւ-
սիւ գօնթուլն պէնտէն կիզլի հիշ պիր շէյի եօգ տուր :

— Իսմինիզ նէ՞ տիր :

— Իսմիմ ժան Տիւֆուր տուր :

— Պանա պիր մէքթուպ մու կէթիրտինիզ :

— Էվվէթ մատամ, ալըն :

Կապրի՝ մահափառներ երբեք տը, վէ հալի օլտուղու պիր
գաչ սաթըրը օգուտու :

Գօգլիգօ . - Մ. գօնթ թարաֆընըղտան շիֆահի պիր ճէ-
վապ պէքլէեօր, տէտի :

— Թարաֆըմտան քէնտիսինէ սէօյլէեին քի, քէմալը ար-
զու իլէ մուվասըլէթինէ պէքլէեօրում, վէ մէսէրրէթլէ քէն-
տինի գապուլէ հազըրըմ :

— Բէք էյի, մատամ, պու սէօղլէրինիղի լուղէթ պէ լու-
ղէթ էֆէնտիմէ թէպլիղ իթմէկէ սէօղ վէրրիմ :

— Պէն տէ սիղէ, պու կիւն իլք տէֆա օլարագ պու էվէ
կիրմիլ օլմանըղա խաթըրէ օլմագ իւզրէ պիր հէտիեէ վիր-
մէք իսթէրիմ :

Կապրիէլ, պու սէօղլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, ղաեէթ
մէսրուր օլան Գօգլիգօնուն ավուճունա պէչ ատէտ լուի ալ-
թունու սըգըշտըրտը :

Գօգլիգօ . - Փագաթ, պէնտէնիղի զիեատէսիլէ միննէթ-
տար իտիեօրսունուղ : Պինաէն ալէյհ սատագաթ վէ ուպու-
տիլէթիմէ թէմամիլլէ կիւվէնէպիլիրսինիղ :

— Մնա չիւպհէմ եօգ տուր :

Ժան Տիւֆիւր՝ կէօրտիւկիւ ալիճէնապանէ մուամէլէտէն
տօլաեը ֆէվգէլատէ մէսրուր օլարագ հարէքէթ իթտի, վէ
Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ սէօղ վէրմիլ օլտուղու վագթտա Կապրիէ-
լին խանէսինտէ պուլունտու :

Մէրգում, իքի կիւն սօնրա իթալիաեա ավտէթ նիեէ-
թինտէ օլմասըյլա, եիրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա թէսվի-
եէ իտէճէք պիր խալլի իլլէրի պուլունմաղլէ պէրապէր, Կապ-
րիէլ՝ հարէքէթինտէն էվվէլ պիրլիքտէ Պուլօնեը օրմանընա
կիթմէքլիկի մուսիրրանէ թէքլիֆ իլլէտիկինտէն, իրթէսի կիւ-
նիւ սաաթ իւչ տէ կէլէրէք, պիրլիքտէ մէգքիւր օրմանա կիթ-
մէքլիկի վատ իթտիքտէն սօնրա մուֆարագաթ իտէպիլտի,
վէ իրթէսի կիւն վագթը մուայեէնտէ կէլմէսինտէ, Կապրիէլ
իլէ պէրապէր մէրգումէնին արապասընա ըաքիպէն, Պուլօնեը
օրմանընա կիթտիլէր :

Կապրիէլ՝ մարքի Սէլէսթէն թարափրնտան թէրք օլուն. տուգտան սօնրա, պիր միւտտէթ զայպուպէթ իթմէսի իւզէրինէ, մէզպուրէնին տախիլ պուլունտուղու ճէմիյեթէ մէն. սուպ էֆրատ՝ պու զայպուպէթէ մանէա վէրմէտիքէրի կիւպի, Սէլէսթէն վալանտէլ իլէ անըն եէնի ըէֆիգէսի տախիայնի ճէմիյեթէ մէնսուպլարընր՝ զիեատէսիյլէ մէրագտա պըրագաըրմըշլար իտի, չիւնքի պու իքի կէնճէր հէր եէրէ պիր. լիքտէ կիթտիքլէրինտէն, հէր քէս քէնտիլէրինի կէօրմէքտէ, լաքին օլ մէճհուլէ գատընըն իսմինի պիլմէտիքլէրինտէն, քէնտիսինի, ՋիհիՄրիհիՏԼիի ԳԱՏԸՆ տէյի թէսմիեէ իյլէմէքտէ իտիլէր:

Մէզպուրէնին ասլը նէրէտէն կէլտիկի, վէ մարքինին քէնտիսինի նէրէտէ թանըմըշ օլտուղու մալիւմ օլմաեըպ, շու գատար քի անըն՝ մէվգըի թէմաշատա կէօրիւլմէսի իւզէրինէ, Կապրիէլին մարքի նէզտինտէ էհէմիեթի գալմամըշ վէ անըն եէրինէ օմէճհուլէ գատընըն զուհուր իթմիշ օլտուղու հէր քէսճէ սէօյլէնմէքտէ իտի:

Մատէն Կալիյէ՝ քէնտի քիւշիւք օթէլինէ կէրչի բէք չօգ միւսաֆիրէր գապուլ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, զահիրէն քէնտի աեարընտա պուլունան տիկէր գատընլարտան բէք չօգ նօգթալարտա ֆարգլը իտի:

Մէզպուրէնին կիւզէլիկինտէն մաատա, տիրաեէթի, ֆէթանէթի, վէ միւսթագիմ իւլ ախլէագ օլտուղու ումուս մուն տիլլէրինտէ սէօյլէնիպ, Սէլէսթէնին հէր տօսթլարը մէրգուլմէ հագգընտա սուրէթի խալիսանէտէ իզհարը հիւրմէթ վէ ըիտեէթ իթմէքտէ իտիլէր:

Սէլէսթէն իսէ, մուհապէթի կիթտիքճէ աըթըպ, անճագ թէահիւտաթը վագըրասընը թէմամի թէմամընա իճրա իթմէքլէ, Մատէնին հուզուրընտան վէ էլինի պուս իթմէքտէն պաշգա պիր լութֆ թէմէննի իթմէմէքտէ իտի: Պինապէրին պիզլաթ թայեին իթմիշ օլտուղու խաթթը հարաքէթ թինտէ սատըգանէ տէվամ իտիպ, քէնտի քէնտիեէ,

— Մուվաֆագըյեթտէն սօնրա, նախի արզու օլմագ վագթը էլպէթթէ կէլէճէք տիր. օլ վագթա գատար պէք. լէյէպիլիրիմ, տիմէքտէ իտի:

Պիլաքիս Մատլեն, քենտինին վե ճիկէրբարէսինին գաթի-
լինի պուլմադ իւզրէ վագը օլան քեաֆֆէյի թէչէպպիւսա-
թընըն պօշա կիթտիկինի կէօրմէքլէ մէյեռն օլմաղա պաշլա-
մըչ իտի :

Մէրգուլմէ, սուրէլէրէ, հօվարտա իճթիմալէրինէ վէ տի-
կէր պու միւսիլլու մահալէ կիթտի իսէ տէ, հիչ պիր նէթի-
ճէեէ տէսթրէս օլամատը :

Պիտտէֆաթ ամէլէ սընըֆընտան մատուուտ օլան գատըն-
լարա մախսուս էլպիսէ կիեինէրէք վէ վալանտէլէ ըէֆագաթ
իտէրէք, գումարխանէլէրի, գօլթուգլարը արատը, ֆագաթ
մալիւմիւմիւզ օլան սէպէպէ մէպնի Ժիւլ Մէրսիէեի պուլա-
մատը, Լաքին Սէլէսթինին :

— Վագթըմըզը զայ իտիեօրուզ, մագսէտիմիզէ էրէմէ-
եէճէեիզ, տիմէսինէ գարչըլըզ, Մատլեն՝ քենտի մէյեռնսի-
եէթինի պէրթարաֆ իտէրէք, — Մագսէտիմիզէ էրէճէկիմիզէ
էմինիմ . . . օ ալչաղըն, օ խապիսին ճէզասըզ գալմաեաճաղը-
նը տախիլի պիր պէտա պանա խապէր վէրիեօր . . . Պէն ճէնտ-
պը Ալլահըն ատալէթինէ ինանըրմ, վէ ատալէթը իլահիեէ-
նին՝ օ զատտարը ճէզալանտըրաճաղընա էմինիմ, տիմէքտէ,
վէ իչթէ օ սըրատա թէքրար իւմիտ իթմէքտէ իտի :

* * *

Կապրիէլին արապասը սիւրաթլէ Պուլօնեը օրմանընա կիր-
մէսիլլէ, մէմուլ օլան նէթիճէ հասըլ օլտու, Շէօլլէ քի մէր-
գումէնին քէսրէթլի օլան տօսթլարը վէ տիւլմէնլէրի, զայ-
պուպէթինտէն տօլաեը թէաճճիւպ իթմէքտէ օլտուգլարը
հալտէ, պու տէֆա տահա բարլագ զիեատէ բարլագ պիր
սուրէթտէ զահիր օլտուղունու կէօրմէլէրինտէ, իզհարը թէաճ-
ճիւպ իթտիլէր :

Էրքէքլէր՝ բարմագլարընըն ուճլարըյլա քենտիսինի սէ-
լամատըզլարը կիպի, գատընլար, խուսուսիլլէ քենտիսինտէն
խօշանմաեան գատընլար տա, կէչտիկի զէման թէպէսսիւմ
իթմէքտէ իտիլէր : Լաքին եանընտա օթորմուշ օլան կէնճ

քիմսէեի քիմսէ թանրեամամագտա իտի, չիւնքի գօնթ տը
 Լիւսընայ՝ իքի սէնէտէն պէրու ղայպուպէթ օլտուգտան պաշ-
 գա, ուզուն պիր սագալ տախի պրագմըչ, վէ սիմասը վա-
 գարլը պիր հալ քէսպ իթմիչ իտուկինտէն, թանըմագ պիր
 սուրէթ քէսպ իթմիչ իտի:

Անճագ քէնտիսի, սուրէթի ումուսիետէ ղաեթ զէնկին
 պիր քիմսէ ատտ իտիլմէքտէ օլուպ, չիւնքի մարքի տը Վա-
 լանտէլտէն սօնրա Կապրի իլէ իւլֆէթ բէյտա իթմէք իչին,
 մարքիտէն տահա զիեատէ միլեօնէր օլմագ լազըմէտէն
 իտի:

Հէր նէ իսէ Մ. տը Լիւսընայ վէ Կապրի՝ Շաթօ տը Մատ-
 ըիտ տէնիլէն պիր գահվէխանէեէ կիտիպ, հէնուզ իչէրի կիր-
 միչլէր իքէն, հազըրուն միեանընտա պուլունան Մ. տը Վէր-
 վէյ իլէ Մ. տը Սէն-Րօման թարաֆընտան հիւսնի մէսէրրէթլէ
 գապուլ օլունտուլար:

Պարօն տը Վէրվէյ՝ թօգալաչմագ մուամէլէսինտէն սօնրա
 Կապրիեէ խիթապէն, - Տիմէք սէվկիւլիւ գօնթում իզտիվա-
 ճընտան պիր կիւն էվվէլ, զէվճէսիլլէ պիրլիքտէ վագը օլա-
 ճագ սէյեահաթը հագգընտա օլ գատար արզու իլէ մալիւ-
 մաթ ալմագ իսթէմէնիլէ սէպէպ պու իտի, տէտի:

Կապրի. - (Կիւլէրէք.) Հայ հայ:

— Շիմտիքի մուամէլէնիլ օլ վագըթ թասավվուրունուզ-
 տա վա՛ր մը իտի:

— Հէմ վար իտի, հէմ տէ պաշա չըգտը:

— Իթալիատա պիրիպիրինիլէ ըասթ կէլա՛ մը թէսատիւֆ
 իթտինիլ:

— Թապիլի,

— Նէ՛ վագըթտան պէրի Բարիստէսինիլ:

— Իքի կիւնտէն պէրի:

— Լաքին պիրինի թանըրըմ քի, ավտէթինիլ ֆէվգէ-
 լատէ հիտտէթինի մուճիպ օլաճագ տըր:

— Բի՛մ տիր:

— Տօսթումուզ Սէլէսթէն տը Վալանտէլ:

— Զանն իթմէմ. . . պէն քէնտինի տիւչիւնմէտիկիմ հալ-

տէ, օ պէնի նի՛չին տիւշիւնէճէք տիր: Լաքին էլան օ ահմագ
գըզա ագը՛լ մը վէրմիշ տիր:

— Նէ՛ տիւօրսունուզ: Զիւմրիւտիւ գատըն անըն ագլը-
նը ֆիքրինի չէլմիշ տիր: Շիմտիեէ գատար տէվէրան իտէն
րիվաեէթլէրէ կէօրէ Սէլէսթէն՝ մէզպուրէ իլէ էվլէնէճէք
իմիշ:

Կապրի. — (Լէհճէսի սօլարագ.) Էօյլէ պիր շաշգընտան
հէր շէյ մէմուլ տուր:

82

Ժիւլ. — Զիւմրիւտիւ գատըն քի՛մ տիր:

Կապրի. — Նէ՛րէտէն չըգտըզընը քիմնէ պիլմէեէն պիր
գըզ տըր:

— Կիւզէ՛լ մի տիր:

Մ. տը Սէն-Ռօման. — Կիւզէլլիկինէ տիեէճէք եօգ տուր:

Կապրի. — (Եիւզիւնիւ պուրուշտուրարագ.) Պէն սիզին
էֆքեարընըզտա տէյիլիմ: Տօնուզ վէ հէհմիեէթսիզ չէհրէ-
լի պիր գըզ առտ օլունապիլիւր, հէմ տէ ասլա ճազիպէթի
եօգ տուր:

— Փագաթ ալէմ քէնտինէ հայրան օլուեօր:

— Սլէմին հայրան օլմասընտան նէ՛ չըգար. տիմէք ալէ-
մին կուսթօսու եօգ տուր. պէնճէ օ էհէմիեէթսիզ գըզ հագ-
դընտա պու գատար պահս իթմէքլիկիմիզ տէյմէզ. իմտի,
միւսիւլէր, պու քգչամ, միւսիւ տը Լիւսընայ իլէ պիրլիքտէ
սիզլէրի էվիմտէ թաամա տավէթ իտէրիմ: Թամ սաաթ եէ.
տիտէ սուֆրաեա օթուրաճաղըզ:

Մէզպուրէնին տավէթի գապուլ օլունտու. պատէհու.
Կապրիէլ վէ գօնթ արապաեա րաքիպէն Բարիւէ ալտէթ
իթտիլէր:

Պունլարըն արապասը հէնուզ կէօզտէն նիհան օլմուշ ի.

քէն, տիկէր պիր արապա կէլիպ, մէղքիւր գահվէխանէնին
էօնիւնտէ տուրտու, վէ Սէլէօթէն տը Վալանտէլ իլէ Մատ-
լէն իշպու արապատան էնէրէք, աղ էվվէլ Կապրիէլ իլէ
Ժիւլ տը Լիւսընայըն օթուրմուշ օլտուզլարը մասատա օ.
թուրտուլար:

Նասըլ քի կէօրիւմէքտէ տիր, Ժիւլիւն պախթը՝ քէնտի-
սինի հէր թարափտա արամագտա օլան խասմի շէտիտինէ
գարշը քէնտիսինի հիմաեէ իթմէքտէ իտի:

Մ. տը Վէրվիյ իլէ Մ. տը Բօման՝ Մատլէնի սէլամլա-
տըլար վէ Վալանտէլ իլէ թօգալաշտըլար:

Պարօն տը Վէրվէյ. - (Շու եօլտա քէլամա իպթիտար
իլէտի.) Լեզիղէմ մարքի, պէշ տագըգա էվվէլ կէլմէտիկինի-
զէ թէէսսիւֆ իթտիմ:

— Նիշին:

— Միւէպպէտէն զայպ օլմուշ օլտուղու զանն օլունան
պիր եըլտըզը սիզ տէ կէօրմիւշ օլուրտունուզ:

— Հանկը եըլտըզտան պահս իտիեօրսունուզ, Պէն օ եըլ-
տըզը թանըրմըբըմ:

— Թանըտըգտան մատա, տահա կէշէնլէրպէ քէնտի-
սինէ իզհարը թէվէճճիւհ իթմէքտէ իտինիզ, Կապրիտէն պահս
իտիեօրում:

Վալանտէլ. - (Փիթուրսուզճա.) Ատամ սէն տէ... Շիմ-
տիեէ գատար նէրէտէ իմիշ:

— Վէնէտիկտէ իմիշ, վէ օրատան գօնթ Ժիւլ տը Լիւ-
սընայը պուրաեա կէթիրմիշ:

Մատլէն. - Գօնթ տը Լիւսընայ քիմ տիր:

— Ահըպպամըզտան պիրի օլուպ, կիւզէլ պիր տէլիգան-
լը տըր, վէ րօմանլարտա օգունան սերկիւզէլթլէրին բէք չօ-
ղու պաշընտան կէշմիշ տիր: Պիրինճի մէրթէպէ գումարպազ
վէ զէնտօսթ օլուպ, պու ուղուրա թէքմիլ սէրվէթինի թէլէֆ
իթտիքտէն սօնրա, իքի սէնէ գատար նապէտիտ օլարագ, վէ
պիր գաշ այ էվվէլ թէքրար մէյտանա չըգարագ, զաեթ
զէնկին վէ կիւզէլ պիր գըզ իլէ էվլէնմէք սաեէսինտէ շիմտի
էվվէլինտէն տահա զիեատէ զէնկին տիր:

Մատեն . - Նէ՛ տիեօրսունուզ . տահա պիր գաչ այ ագ-
տէմ կիւզէլ վէ զէնկին պիր գըզ իլէ էվլէնմիշ օլան գօնթ
տը Լիւսընայ մը իթալիատան Կապրիեի պուրաեա կէթիր-
միշ :

— Էվլէթ , պու զարիպ շէյ տէյիլ մի տիր :

— Սիզ զարիպ տիր տիեօրսունուզ , ֆագաթ պէնճէ ու-
թանաճագ շէյ տիր :

— Ա՛հ մատամ , նէ՛ գատար շէտիտ լիսանընզ վար
տըր :

— Էվլէթ , էվլէթ , ասըմըզըն նէթիճէլէրի տիր , վէ
էմսալի բէք չօգ տուր :

Մատեն . - (Նէֆրէթլէ .) Թէքրար իտէրիմ , ութանաճագ
շէյ տիր :

Պիրտէն պիրէ մէզպուրէ տիւշիւնմէեէ պաշաեարագ ,

— Մ . տը Լիւսընայըն ասըլ իսմի՛ ժիւլ տիւր տէտինիզ ,
տէյիլ մի , տէյի պէեան իյլէտի :

Պարօն տը Վէրվէյ . - Ժիւլ-Արման տըր :

Մատեն . - Թէքմիլ սէրվէթի թիւքէնմիշ մի տիր :

— Էվլէթ :

— Իքի սէնէ գատար զայպուպէթ մի իթտի :

— Էվլէթ :

— Պու իքի սէնէեի նէրէտէ կէշիրտիկինի պիլիեօր՛մու-
սունուզ :

— Քէնտի սէօղիւնէ ինանըմագ լազըմ կէլիրսէ , Ամէ-
րիգատա կէշիրմիշ տիր , վէ պու պապտէ շիւպհէ իթմէկէ տէ
սէպէպ եօգ տըր :

Մատենին ֆիքրինտէ միւպհէմ պիր թէրէտտիւտ հասըլ
օլարագ , գաշլարը չաթըլտը , չիւնքի մէզպուրէ պիտտէֆաթ
Ժիւլ Մէրսիէնին ասըլզատէ պիր ֆամիլեաեա մէնտուպ օլտու-
ղունու , վէ իսմինի կիզլէմէքտէ իտուկինի զանն իթմիշ իտի :
Պինապէրին ,

— Շու գօնթ տը Լիւսընայը կէօրմէք իսթէրիմ , տիմէ-
սինտէ , Մ . տը Սէն-Ռօման՝ - Դաթիէն Բարիսէ ալտէթինտէ
էլպէթթէ կէօրէճէքսինիզ , տէյի ճէվապ վէրտի :

Մատչէն . - Տիմէք պուրատան կիտիւօր :

Մ. տը Սէն-Րօման . - Զէվճէսինի իթալիատա պրագմըչ օլտուղունտան , զանն իտէրսէմ անը կէթիրմէք իւզրէ պիր իքի կիւնէ գատար Բարիստէն հարէքէթ իտէճէք տիր :

Միւքեալէմէ պիր միւտտէթ տահա տէվամ իտիպ , պա- տէհու Սէլէսթէն վէ Մատչէն՝ Պուլօնեը օրմանընտան մուֆա- րէգաթ իթտիւէր :

*
* *

Իրթէսի սապահ ժիւլ , Շէնըվիէրէ կիտիպ , գայիմ բէ- տերի վէ վալտէսիյլէ թաամ իթտի , վէ Բարիսէ ավտէթին- տէ , չըմէնտըֆէրլէ Սէն Բօր քէօյիւնէ պիլ ալիմէ , օրատա , պիր սէնէլիք , թէֆրիչ իտիլմիչ զանէթ կիւզէլ պիր էվ քիրա- լատը , վէ ազչամ թրէնիյլէ Բարիստէն հարէքէթ իտիպ , պի- լա հատիսէ Տօրիա սէյֆիեէսինէ վասըլ օլտու :

Հանրիէթին վազը համլ վագթը բէք եագըն օլմասըյլա պէրապէր , քէնտինին ահվալը սըհհիեէսի էյի օլուպ , մէզ- պուրէեի թէտավի իտէն թապիպ՝ իւչ տէօրթ կիւնէ գատար գուրթուլաճաղընը Մ. տը Լիւսընտեա պիլտիրտի , վէ ֆրան- սըզ լիսանընա աչնա պիր սիւտանա թէտարիքինի տէրիւհտէ իթտի :

Կապրի Վէնէտիկտէն կիթմիչ օլտուղունտան , ժիւլիւն սէյֆիեէտէն զայպուպէթինէ սէպէպ գալմամըչ իտի . հաթ- թա Հանրիէթ՝ էյլէնմէք իւզրէ շէհրէ կիթմէսինի իթթար իթ- տիքճէ , ժիւլ՝ եինէ սէյֆիեէտէ գալտըղընտան , կէնճ գա- տըն , իչպու թէպէտտիւլէ մանէա վիրէմէմէքտէ , վէ պուն- տան տօլաեը սէվինմէլի՝ մի , եօգսա իզհաըը քէտէ՞ր մի իթ- մէլի տէյի տիւչիւնմէքտէ իտի :

Վազը համլ սաթթը եագլաչտըգճա , կէչմիչ զէման մէր- գումէեէ տահա զիեատէ տէհչէթլի կէօրիւնիւպ , պիր թա- գըմ՝ ֆէնա միւլահազաթը տա , ֆիքրինի հատտէն զիեատէ թազեիգ իթմէքտէ իտի :

Արա սըրա իւզէրինէ էսէրի ճիննէթ կիպի , պիր հալ կէ-

լէրէք, համիլ օլտուղու մասոււմըն բէտէրի հագըգիսին վէլա-
տէտ զէմանընը գօլլամատա օլտուղունու զանն իլէ, քէնտի
քէնտիսէ,

— Էկէր պու մասոււմու, « պէնիմ մալիմ տիր » տիսէրէք,
ալըպ կէօթիւրիւր, վէ պէն տէ ճիկէրբարէմի պիր տախի կէօ-
րէմէզ իսէմ, եա՛ Րապպի հալիմ նիճէ օլաճագ տըր, տի-
մէքտէ վէ պու եօլտա միւլահազաթը մահզունանէ ֆիքրին-
տէ քէօրէլէմէքտէ իտի:

ՊԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՏԻՆ ԽԻԹԱՄԸ

THE HISTORY OF THE

REIGN OF KING CHARLES THE FIRST

BY SAMUEL JOHNSON

IN THREE VOLUMES

Vol. I.

It is a singular circumstance in the history of this reign, that the king, who was a man of great abilities and a great heart, was yet so much influenced by the passions of the people, that he was led to do many things which he would not have done otherwise. The first of these was his marriage with Henrietta Maria, a French princess, who was a Catholic, and who brought with her a great number of French courtiers, who were all Catholics. This was the first step towards the establishment of Catholicism in England, and it was the first step towards the civil war.

The king's marriage with Henrietta Maria was the first step towards the establishment of Catholicism in England, and it was the first step towards the civil war. The king's marriage with Henrietta Maria was the first step towards the establishment of Catholicism in England, and it was the first step towards the civil war. The king's marriage with Henrietta Maria was the first step towards the establishment of Catholicism in England, and it was the first step towards the civil war.

ՏԵՐՏԷՍԹՐ ԹԱՊ

ԵՒՐՄԻ ՊԻՆ ՖԱՐՍԱԽ ՏԵՆԻԶԼԷՐ ԱԼԹԸՆՏԱ ՍԵՅԱՀԱԹ

Միսթէսսիս վէ դայէք կիւզէլ ռեսիմլէր իլէ
միւզէյետէն

ՖԷՆՆԻ ՐՕՄԱՆ (ԴԻՏԱԿԱՆ)

Իրի ճիւղատէն իպարէթ օլան իշպու միւսավլէր
րօմանըն պէհէր ճիւզիւ օնար բարայա սաթըլաճալը
կիպի, թէքմիլի 25 դրուչա պալիզ օլաճագ տրր քի,
թաշրա ապօնէլէրիսիզ թարաֆընտան արզու պույուլ-
տուղընտա, բօսթա իւճրէթի պիզէ պիտ օլարագ,
25 դուրուչըզ բուլ կէօնտէրիլտիյի հալտէ, րօմանըն
հէր հաֆթա թօրլանան ճիւզլէրինի կէօնտէրմէյէ հա-
ղըր օլտուղըմուզը պէյան իտէրիզ:

Պիպլէրեան մաթպասընսա քապ վէ ժիրուխք
օլունան քիքապլար.

Բօմանլար	Միւլէլիֆ	Սիւթէրմիմ	Ճիւտ	Դ.Ր.Զ.
Սէրուէրի Եահուտի (Մուսավլէր)	Էօթէն—Ուլ	Դ. Ումբէշեան	6	80
Բարիսին Հ. Էսրարը	Վիտօզ	»	2	35
Պէօյիւք Եիւրէք	Բօլ տ'էկուրմօն	»	4	50
Թիւրլիւթօն	ՐէնէՄէզրուա	»	2	25
Ղարիպ պիր սըրր (Տիվանէնին սըրրը)	Բիէր նինուս	Ա. Ալիք	2	40
Ճիւղայէթ մահսուլը	Ատօլթ Պըլօ	»	2	20
Քէտի կէօզիւ	Ֆ. Պուակօպէ	»	1	20
Նէթիճէի մէրամ	Ժօրթ Օնէ	»	1	12
Էքմէքճի իաթուն	Բ. Մօնթէրէն	Յ. Թօլայեան	6	60
Բարիս Փաճիտլարը	»	»	4	70
Բարիս Ղարաիպի	»	»	3	60
Իւշ միլէօն Փրանգ թրախումա	»	»	2	40
Պին պիր կէճէ	Ո. Տը Սագի	Արապաճեան	4	40

ՔՍԱՎԻՆՆԻ ՏՐ ՄՕՆԹԻԲԻՆ

ԻԻԶ ՄԻԼԵՕՆ ՖՐԱՆԳ
ԹՐԱԽՈՒՄԱ

ԻՔԻՆՃԻ ՃԻԼՏ

ԶԻԻՄՐԻԻՏԼԻԻ ԳԱՏԸՆ

ՄԻԼԵԶՐԵԻԻ ՆԱԶԻՐԻ
ՅՈՎԿԱՆՆԵՒ ԹՕԼԱՅԵԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻՊԵՐԵԱՆ

معرف نظارت جلیله سنک ۹۴۴ نومرولی رخصتیه طبع اولمشدر

Կ. ՊԻՊԵՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ

Հագնագործարար եօզուշու Զիւմպիւղլի խան Ն. 18-19

)(1892)(

ԳՍԱՎԻՏ ՏԸ ՄՕՆԹԻԲԷՆ

ԻԻԶ ՄԻԼԵՕՆ ՖՐԱՆԳ
Թ Ր Ա Խ Ո Ի Մ Ա

ԻՔԻՆՃԻ ՃԻԼՏ
ԶԻԻՄՐԻԻՏԼԻԻ ԳԱՏԸՆ

ՄԻԼԵԿԵՐՏԻՍԻ | ՆԱԶԵՐԻ
ՅՈՎՆԱՆՆԷԱ ԹՕՂԱՅԵԱՆ | ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻՊԵՐԵԱՆ

معارف نظارت جلیله سنک ۹۴۴ نومرولی رخصتیه طبع اولنمشدر

Կ. ՊԻՊԵՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ
Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ
Զագմագնըշար եօգուշու Չիւնպիւշիւ իւան Ն. 18-19
(1892) (

А—39

THE NEW YORK

THE NEW YORK

THE NEW YORK

THE NEW YORK

THE NEW YORK

THE NEW YORK

THE NEW YORK

THE NEW YORK

THE NEW YORK

THE NEW YORK

THE NEW YORK

THE NEW YORK

ԻՅ ՄԻԼԵՅՆ ՖՐԱՆՔ

Թ Ր Ա Խ Ո Ւ Մ Ա

ԻՔԻՆՃԻ ՃԻԼՏ

Զիռնրիշուշի գաւորն

I

Հանրիէթ Տօրէյ , նամը տիկէր գօնթէս տը Լիւսընայ , տախմա ճիկէրբարէսինն մէճհուլ բէտէրինի տիւշիւնտիւկիւ սըրատա , թէէմին իտէպիլիւրիզ քի ժիւլիէն Գլօտ տախի քէն . տի չօճուղունու ֆիքրինտէն չըգարամամագտա իտի :

Մերգում կէնճ սէնաաթքեարը թէրք իթտիկիմիզ զէման , իքի պին ալթը եիւզ ֆրանգա եագըն մէպլաղը պուլունտուղունու հիսապ իթմիշ , վէ . « Պու գատար ագչէ քեաֆի տէ . յիւ տիր , հէնուզ պէքլէմէք լազըմ տըր » տէմիշ իտի :

Ֆիլվագը ժիւլիէն , զաեէթ թասարուֆլա եաշաեարագ , գօնթէսին վագը համի եագլաշտըղը կիւնէրէ գատար վագթընը սապըրսըզըզլա կէշիւտի , վէ պիր կիւն մէվճուտ ագչէսինի սաեւպ , իւշ պին պէշ եիւզ ֆրանգ օլտուղունու անլատըղընտա , « Պու գատարը քեաֆի տիր , չիմտի կիտէպիլիւրիմ » տէյի միւլահագա իթտի , վէ պիր տէրէճէ էնտիշէ իլէ վէ թասալը պիր հալտէ ուսթասընը պուլտուղունտա , ուս . թասը ,

— Նէ՞ օ ժիւլիէն Գլօտ, սիղի բէք տալկըն կէօրիւեօրում, տէտի :

— Էվվէթ միւսիւ :

— Պիր քէտէրինի՞զ մի վար տըր :

— Քէտէրիմ շու տուր քի, հազգըմտա զաեէթ խայր. խահ պուլունտուղունուղ ճիհէթլէ, աճապա սիղի կիւճէնտի. ըէճէ՞քմիեիմ տէյի գօրգուեօրում :

— Աճա՛յիպ, մատտէ նէ՞ տիր :

— Պիր սէյեահաթ իճրասը խուսուսընա մէճպուր օլտու. զումտան, մուվագգաթէն, նագգաշլըգ վէ ամէլեաթա նէ. զարէթ իչին եէրիմէ պիր տիկէրինի թայեին իթմէնիղի ըէճա. եա կէլտիմ :

— Ֆիւվագը պու խապէրինիզ՝ զիեատէսիյլէ թէէսսիւ. ֆիւմիւ մուճիպ օլտու, չիւնքի սիզ պէնիմ է՞ն ֆաիտէլի ա. տէմէրիմտէնսինիզ, վէ վագաա նէզարէթ վաղիֆէսինի իյֆա իթմէք իւզրէ եէրինիզէ պիր տիկէրինի թայեին իտէպիլիւ ի. սէմ տէ նագգաշլըգ իչին քիմսէեի թայեին իտէմէմ : Լաքին հէր հալտէ իճրաի սէյեահաթ իտէճէկինիղի պէեան իթտիկի. նիզ ճիհէթլէ, պունա գարշը պիր շէյ տիեէմէմ : — Անճագ շու գատարը սիւալ իտէրիմ քի, զայպուպէթինիզ նէ՞ գա. տար վագըթ իմթիտատ իտէճէք տիր :

— Ագալի պիր այ :

— Էքէյիճէ ուզուն . . . Նէ՞րէեէ կիտէճէքսինիզ :

— Իթալիաեա :

— Իթալիաեա՞ մը . . . պու գատար ուզաղա կիթմէնիղէ նէ՞ սէպէպ վար տըր :

— Թէսվիեէ իտիլէճէք պազը խուսուսի իշլէր իչին կիտէ. ճէեիմ :

— Նէ՞ վագըթ եօլճու օլմագ նիեէթինտէսինիզ :

— Եարըն եա օ պիր կիւն :

— Բէճա իտէրիմ Գօնաթանա սէօյլէերին, քէնտիսիյլէ կէօ. ըիւշմէք իսթէրիմ : Սիղին եէրինիզէ պիր տէրէճէ օ գայիմ օլա. պիլիւ : Էյի խաթրըմա կէլտի, պէօյլէ պիր եօլճուլուղուն սիղէ մալի չօղա օլաճագ տըր : Եէտինիղտէ ագչէնիզ վա՞ր մը տըր :

— Պիր ազ վար տըր, միւսիւ :

— Պէլքի քիֆաեէթ իտէճէք գատար տէյիլ տիր : - Գար-
զէն սիզէ պիր միգտար ագչէ վէրմէմի իսթէրմիսինիզ :

— Պիզգաթ իսթէեէճէք իտիմ, ֆագաթ ճէսարէթ իտէ-
մէեօրտում, լաքին պու եօլտա ինսանիեէթտէ պուլունուր-
սանըզ, մաէլ մէմնունիյեէ գապուլ իլէ, սիզէ միւթէչէքքիւր
գալըրմ :

— Պէչ եիւզ ֆրանգ քիֆաեէթ իտէր մի :

— Զիեատէ պիլէ տիր, միւսիւ :

— Ալըն, թէչէքքիւր տէ իթմէեին, զիրա լիզումու եօգ-
տուր : - Կիտին, ազիզիմ ժիւլիէն, խաեըրլը պիր եօլճուլուգ
իտին, վէ պիր ան էվլէլ ալտէթէ չալըչըն :

— Թէչէքքիւր իտէրիմ, միւսիւ, թէչէքքիւր իտէրիմ :

Սէքիզ կիւնտէն պէրու շու եա պու կէօնա թէպէտտիւլ
վուգու պուլմուչ օլմասը բէք տէ իհթիմալտէն տէյիլ իտի
իսէ տէ, պու խուսուսա թէէմին օլմագ իչին, Գօգլիգօ իլէ
պիր տէֆա տահա կէօրիւշմէք լազըմէտէն պուլունմագտա
իտի :

Իմտի, ժիւլիէն, նագգաչըզ իչլէրի խիթամ պուլալը-
տան պէրու Սիրգ սօգաղընտաքի օթէլէ կիթմէմէքտէ իքէն,
գարարը մէգքիւրու վէրտիկինին իրթէսի կիւնիւ մէգքիւր օ-
թէլէ ազիմէթ իթտի : Ժան Տիւֆուր՝ իշճիլէր իչինտէ օլտու-
ղու սըրատա, ժիւլիէնի կէօրտիւկիւնտէ իլէրլէտի, վէ քէլա-
մա աղաղլէ,

— Հա՛նկը ըիւզկեար սիզի պուրաեա աթտը, տէյի
սօրտու :

— Ամէլեաթը կէօղտէն կէչիրմէկէ կէլտիմ, տէյի ժիւ-
լիէն ճէվապ վէրտի :

Գօգլիգօ . - Ամէլեաթ եօլունտա տըր . . . հէման հէր չէյ
պիթմիշ տիր . . . պիլիրսինիզ քի, պէն էպնիեէ իչլէրինտէն
անլարմ. պու սէպէպլէ պազէն իսթարաթտա պուլունու-
րում : Պունտան գաթինազար միւսիւ գօնթ տա ամէլեաթ-
տան խօշնուտ գալտը :

Ժիւլիէն՝ իզհարը թէաճճիւպլէ :

— Վա՛յ, միւսիւ գօնթ տը Լիւսընայ Բարիստէ՞ մի տիր, տէտի :

— Տիւն սապահա գատար Բարիստէ իտի :

— Կիթտի մի :

— Տիւն էօյլէտէն սօնրա կիթտի :

— Նէ՞րէեէ կիթտի :

— Ղաեէթ միւշքիլ պիր վազիեէթտէ պուլունան մատամ գօնթէսէ գավուշմագ իւզրէ Իթալիաեա ավտէթ իթտի : — Միւսիւ գօնթ գավի իւլ պիւնեէ պիր քիմսէ տիր . իզաիվաճընտան թամ տօգուզ այ սօնրա, պիր էվլատը օլաճագ տըր : Անճագ պու վէլատէթտէն բէք տէ մէմնուն գալմանօր իսէք տէ, էլպէթթէ չօճուղուն ինիլթիսինտէն խալի օլաճաղըզ :

Ժիւլիէն . — (Եավաշ սէտա իլէ .) Շիւպհէսիզ : (Պատէհու աշիքեարէն .) Մ. տը Լիւսընայ՝ վազը համլ իթ մէք իչին զէվճէսինի Բարի՞սէ մի կէթիրիօր :

— Խայր, խայր . . . մատամ գօնթէս՝ համլէլիկինին սօն վագըթլարընը քէօյտէ կէչիրէճէք տիր : Քէօյ հավասը՝ սըհհէթ իչին բէք միւքէմմէլ տիր : Հալ պու քի միւսիւ գօնթ եալընըզ օլարագ Բարիսէ ավտէթ իտէճէք տիր : Իչթէ օլ վագըթ զէֆք ու էյլէնճէ տէվրի պաշլաեաճագ տըր, վէ պանգնօթլար տա օ սըրատա իչ կէօրէճէքլէր տիր :

Ժան Տիւֆուր պիրտէն պիրէ սէտասընը թէպտիլ իտէրէք :

— Մախզէնիմիզտէ չիմտի նէֆիս շարապլարըմըզ վար տըր, սիզէ պիր գատէհ Մատէր, եա Հինտ, եախօտ Շաթօ Իգուէմ Լիւր-Սալիւս շարապլը իքրամ իտէեի՞մ մի . . . Պու շարապլար՝ Շէնըվիէր քէօքրիւսինտէ Գօնսթանըն խըսըմը լօգանթասընտա իչտիկիմիզ շարապա ասլա պէնզէմէզլէր, տէտի :

Ժիւլիէն Գլօտ մէզքիւր իսմի իչիթտիկինտէ, պաշտան աեաղա գատար տիթրէտի, վէ քէսիք պիւ սէտա իլէ :

— Թէչէքքիւր իտէրիմ, տէյի ճէվապ վէրտի :

— Դապուլ իտիեօրմուսունուզ :

— Խայր :

— Սիրդ պիլիրոհնիդ, ազիզիմ, տիկեր պիր տէֆա իչէ-րիդ :

Պու միւքեալէմէտէն սօնրա, Ժիւլիէն՝ Սիրդ օթէլինտէն մուֆարագաթ իթտի, վէ էսնաի րահտէ, շու եօլտա տիւ-շիւնմէքտէ իտի :

— Անլաշըւտը, մատամ տը Լիւսընայըն վազը համլ զէ-մանընը կիզլէմէք իւզրէ, պիշարէ գատընճըղազ Բարիստէն ուզագտա օլարագ եա իթալիատա եախօտ Շէնըվիէրտէ ա-լըգօնուլաճագ տըր, թա օ կիւնէ գատար քի, գօնթ, հիշ պիր ըէզալէթ վուգու պուլմագսըզըն, տօղաճագ չօճուղուն բէտէրիք սըֆաթընը գապուլ իտէպիւսին : Տիմէք օլուր քի, պու ատէմ Հանրիէթ Տօրէյ իլէ էվէնտիկի զէման, անըն պուլունտուղու հալի պիլիեօրմուշ, վէ թըրախուամ վէրիլէն միլեօնլարա պէտէլ օ հալի գապուլ իթմիշ տիր : Տիմէք ալ-չաղըն պիրի տիր, վէ պու ալչաղըն իւզէրինէ նէզարէթ իթ-մէք իւզրէ Բօվէլիաեա կիթմէքիկիմ զարուրի տիր, չիւնքի էկէր չօճուղուն եաշամամասընտա մէնֆաաթը վար իսէ, ա-նը էօլտիւրէպիլիր :

Եէվմի մէզքիւր ագշամը, կէնճ սէնաաթքեար սիւրաթ գաթարըյլա Բարիստէն պիլ հարէքէ, իքի կիւն սօնրա վէ-նէտիեէ մուվասըլէթ իթտի :

Ժիւլիէն Գլօտ ասլա եօլճուլուգ իթմէմիշ օլտուղունտան, թապիի պիր իզթիրապ իչինտէ պուլունտուղու կիպի, քեաֆ-ֆէյի պիւեիւք շէհիրէրէ կիտէն էճնէպիլէր հագգընտա վա-գը օլտուղու իւզրէ, շունուն պունուն տէսիսէլէրինէ ուղրա-մամագ իչին, ահվալը մէմլէքէթէ աշնա պիր գլաղուզա իհ-թիեան հիսս իյլէմէքտէ իտի, վէ չանթասը էլինտէ օլարագ, քէնտինէ միւնասիպ պիր իգամէթկեահ պուլմագ ֆիքրիլէ րասթ կէլա եօլունա տէվամ իթմէքտէ իքէն, պիրտէն պիրէ թէաճճիւպ վէ մէսէրրէթլէ բէֆը սէտա իյլէտի :

Չիւնքի օ ճիվարտա պիր ասարը աթիգա մաղաղասը էօ-նիւնտէ գուրուլմուշ օլան իսկէլէլէրին իւզէրինտէ իւշ նէֆէր նագգաշ կէօրտիւ քի, պունլար մէզքիւր մաղաղանըն էօն ճի-

հէթինի ուսուլը միյմարիի արէպի իւզրէ նագշ իթմէքտէ ի-տիւէր .

Մէրգումանտան պիրի Բիսթաշ օլուպ , ժիւլիէն քէնտի-սինի թանըտը , վէ կէրչի Բարիստէն զայպուպէթ իթմիշ օլ-տուղունու պիլիսօրտու իսէ տէ , Վէնէտիկտէ պուլունտու-ղունտան խապէրտար տէյիլ իտի :

Պինապէրին ժիւլիէն՝ Բիսթաշըն պուլունտուղու իսկէլէ-նէ եագլաշարագ ,

— Արգատաշ , պուրատա ամէլէնէ իհթիեաճընըզ վա՛ր մը տըր , տէյի սօրտու :

Բիսթաշ մէզքիւր սէսի իչիտինճէ սարսըլարագ , պիրտէն պիրէ արգասընա տէօնտիւ , վէ մէզքիւր սէսին սահիպի ժիւ-լիէն Դլօտ օլտուղունու կէօրիւնճէ , հէման իսկէլէտէն աշա-ղըեա աթլաեարագ , վէ տիւնեանըն տիկէր ուճունտա պու-լունան պիր Բարիսլիեէ թէսատիւֆ իթտիկինտէ իզհարը մու-հապպէթի խալիսանէ իպրազ իտէն Բարիսլիլէրէ մախսուս պիր հարէքէթլէ , մէրգումոն պողաղընա սարըլարագ ,

— Վա՛յ ժիւլիէն Դլօտ , պէն սէնի , Բարիստէ Սիրգ սօ-գաղընտարի օթէլին գաբուլարընը նագշ իթմէքլէ մէշղուլ զանն իթտիկիմ պիր զէմանտա , Տօժլարըն վաթանընտա վէ կօնտօլլար մէմլէքէթինտէ կէօրմէքլիկիմ , ատէթա ինանըլ-մաեաճագ չէյ տիր , տէտի :

— Տօղրուսու պէն տէ քէնտի կէօղլէրիմէ ինանամաեօ-րում :

— Աճապա մէմալիքի էճնէպիեէտէ իշ կիւճ արամագ ի-չին մի Ֆրանսատան մուֆարագաթ իթտին , Լաքին , խուսուսա սէնին կիպի պիր սանաաթքեար իչին , Բարիստէ իշ կիւճ ա-ս-լա էքսիք տէյիլ տիր :

— Պէնիմ Վէնէտիեէ կէլիշիմ իշ արամագ իչին օլմա-եըպ , պաղը խուսուսի իչլէրիմ իչին տիր :

— Տիմէք սէն տէ պէնիմ կիպի կէլտին : Պէնիմ կէլիշիմ չու եօլտա օլտու , Պուրանըն պիր մուգալէլաթ մուհարրիւրի՝ չօգտան պէրու Վէնէտիկտէ իթթիեարը իգամէթ իթմիշ օլան պիր խըսըմըմըն վէֆաթ իթտիկինի , վէ պէնտէն զայրի վա-

րիսի պուլունմատըղընը խապէր վերտիկինտէն, պիթթապի քէմալի չիթապլէ գալգըպ պուրաեա կէլտիմ, վէ տողրու մուգավէլաթ մուհարիրինին նէզտինէ կիթտիմ իսէ տէ, թէ-էսսիւֆ իտէրիմ քի մէյտանտա օլան միրաս՝ ավտէթ մէսա-րիֆիմէ պիլէ քիֆայէթ իտէմէեէէէք տէրէէէտէ ճիւզի օլ-տուղունտան, շու պախթսըզըղըմա գարշը թէշէքքի իթմէք-սիզին. սէնաաթըմտան իսթիֆատէ իթմէկէ գարար վէր-տիմ: Իմտի նասըլ քի կէօրիւեօրսուն, նագգաշըգ իտիեօ-րում, վէ վաթանըմա ավտէթ իտէպիլէէէք գատար թասար-րուֆ իտէպիլէնէ տէկին նագգաշըգ իտէէէեիմ: Պունընլա պէրապէր վէնէտիկտէն խօշանըեօրում:

— Փիլվազը պուրատա սանա թէսատիւֆ իթտիկիմէ մէմնունում, սէն պանա գլաղուղուգ իտէէէքսին: Պու մէմ-լէքէթին եէրի էհալիսի թարաֆընտան սօեուլմաեարագ, նէրէտէ իգամէթ վէ նէրէտէ թաամ իթմէքիկիմ լազըմ կէլտիկինի անլամագ իսթէրիմ:

— Էվվէթ, պէն սանա գլաղուղուգ իտէրիմ: Պէնիմ ի-գամէթ իթտիկիմ մահէլլ վէ թաամ իթտիկիմ եէր դա-եէթ ույղուն օլտուղունտան, սէնի օրաեա կէօթիւրիւ-րիւմ:

— Պահալը՞մը տըր:

— Կիւնտէ ալթը ֆրանգ քեաֆի տիր:

— Տիմէք պուրատա ալթուն գազանըլըեօր:

— Զիեատէ զահմէթ չէքիլմէքսիզին սաաթտա գըրգ սու գազանապիլիրսին:

— Հէր նէ իսէ, իշինի պիթիրիրսէն, պանա վագը օլա-ճագ խըզմէթինի գապուլ իտէրիմ:

— Պու կիւնլիւք պու գատար չալըմագըղըմ քեաֆի տիր: Ուզագ պիր մէմլէքէթտէն կէլէն պիր տօսթումուն խաթըր իշին պիր իքի սաաթ ֆէտա իթմէքտէ պէյիս եօգ տուր:

Տէրհալ Բիսթաշ՝ իւզէրի պօեա լէքէլէրիլէ տօլու օլան ամէլէ էլպիսէսինի չըգարըպ, եէնի էսվապընը կիեինտի, վէ Ժիւլիէն Գլօտուն գօլթուղունա կիրիպ, անը քէնտի օթէլինէ

կէօթիւրտիւ , վէ օթէլճիեէ թագտիմ իլէ , քէնտի օտասը եանընտա պիր օտա , վէ սուֆրատա տախի քէնտի եանընտա պիր մահէլլ իսթէտի : Պատէհու մէզքիւր օթէլճիեէ խիթա պէն .

— Շիմտի , պանա , արգատաշըմ իլէ պիրլիքտէ չագմագ իւզրէ պիր չիչէ Պօրտօ շարապը վէրին : Իթալիանըն շարապլարըն սէվմէմ . պունուէլա պէրապէր Պրանսատա պու շարապլարտան բէք չօգ իչիլիր , տէյի իլավէ իթտի :

Օթէլճի . - (Կիւլէրէք .) Հալ պու քի Պրանսըզ շարապլարը տիեերէք իթալիաեա կէլէն շարապլար եինէ իթալիանըն շարապլարը օլուպ , մէմլէքէթիմիլտէն սիզին մէմլէքէթէ , վէ օրատան տախի պուրտեա կիրէրլէր :

Բիսթաշ . - (Ժիւլիէնին գատէհինէ շարապ տօլտուրարագ .) Սիզ իմանա պագըն , իման ինսանը գուրթարըր տէրլէր :

Ժիւլիէն . - (Շարապը իչմէք իսթէմէեերէք .) Զիեատէ հէրարէթիմ վար տըր . պիր ազ լիմօնատա օլուրսա , տահա զիեատէ մէմնուէլիեէթլէ իչէրիմ :

— Նասըլ իսթէրսէն . . . պէն շարապը թէրճիհ իտէրիմ . պու ճիւմլէ իլէ եինէ թօգալաշապիլիրիզ :

Մէրգումլար թօգալաշըպ գատէհլէրինի պօշալթտըգտան սօնրա , Բիսթաշ :

— Տիմէք , տօսթում ժիւլիէն , պու մէմլէքէթտէ պազը իչլէրին վար տըր , տէտի :

— Էվվէթ .

— Նէֆսի վէնէտիկտէ՞ մի :

— Խայր ճիվարլարընտա :

— Վէնէտիկին ճիվարլարընտա պիր չօգ ատաճըզլար պուլունմագտա իմիշ :

— Պէնիմ իչլէրիմ Բօվլէլիատա տըր :

— Բօվլէլիա տէնիլէն մահէլլ զիքր իթտիկիմ ատաճըզլարտան պիրի տիր : Հա՞նկը կօնտօլճուեա սէյլէսէն , սէնի օրաեա կէօթիւրիւր : — Պու ագշամ կիտէճէ՞քմիսին :

— Խայր , եարըն կիտէրիմ :

— Գարնըն ա՞ճ մը տըր :

— Էվվէթ, չիւնքի պու սապահըն սաաթ սէքիզինտէն պերի պիր շէյ եէմէմիշիմ տիր:

— Բէք էյի, պիր ազտան թաամ իտէր վէ պատէհու շէհրին շայեանը թէմաշա մահէլլէրինի սէյր իթմէեէ կիտէրիզ:

Ֆիլվագը թաամտան սոնրա, իշպու իքի Բարիսլի ահպապ պիր կոնտուա րաքիպէն, եաթաճագ վագըթլարընա գատար շէհրին էթրաֆընը տուաշտըլար:

2

Տօրիա սէյֆիեէսինտէ ֆէվգէլատէ հէեէճան հիւքմ իթմէքտէ օլուպ, գոնթէսին վագը համլ վագթը եագլաշմագտա իտի:

Ժիւլ տը Լիւսընայ միւթէֆէքքիր վէ մահճուն պիր հալ իլէ Հանրիէթին օտապընտա ինթիզամաըզ պիր սուրէթտէ էնինէ պոյունա տուաշմագտա օլուպ, չիւնքի մէզպուրէնին պուլունտուղու միւշքիլ հալ ֆիքրինտէ տէհշէթի պիր խաթըրէ հասըլ իթմէքտէ, եանի էրնէսթին սօգաղընտա Յնու մէրօլու խանէ տէրունինտէ իրթիքեապ իթմիշ օլտուղու ճինաեթի միւտհիշէեի կէօղիւ էօնինէ կէթիրմէքտէ իտի: Իշթէ օ ճինաեթի խաթըրլատըգճա, տէհշէթի աղիմէեէ տիւշար օլմագտան խալի օլմատըզը կիպի, գուլագ թօղլարը տա սօղուգ պիր թէր իլէ ըսլանմագտա իտի:

Անէթ. — Միւսիւ գոնթ, էկէր Վէնէտիեէ կիտիպ թապիպի ճէլպ իտէրսէնիզ, զանն իտէրիմ քի ֆէնա օլմագլ: Վագթը մուհիմին կէլիշ օլտուղունու մէմուլ իթմէմ, լաքին պու եօլտա հարէքէթիմիզ՝ տաիմա էմրի պասիլէթէ մուլ վաֆըգ տըր:

Ժիւլ. — Բէք էյի, կիտիեօրում:

Մէրգում, պու վաղիֆէյի էյֆա իթմէք վէսիլէսիյլէ:

քէնտիսինի թագերի գիտէկէլէն պիր մէնղարէտէն ուղագլա-
նապիլէճէկինի տիւղիւնէրէք, տէրհալ օտաւտան վէ միւթէա-
գըպէն սէյֆիեէտէն մուֆարագաթլա, պիր կօնտօլա բաքի-
պէն վէնէտիեէ կիթտի:

Մէրգում, թապիպին իգամէթ իթմէքտէ օլտուղու Սէն-
Մարգօ բիեպսապընա կիթմէք իչին, եիրմի տագըգա էվվէլ
Բիսթաշ իլէ ժիւլիէն Գլօտուն կօնտօլա բաքիպէն աչըմըշ օլ-
տուղլարը պիւեիւք գանալըն պօյունտան կէչմէսի լազըմէտէն
պուլունմագտա իտի:

Կէրէք գօնթուն վէ կէրէք մէղքիւր իքի արգատաշլարըն
բաքիպ օլտուղլարը սանտալլարըն բէրտէլէրի աչըմըշ օլուպ,
ժիւլ տը Լիւսընայ տիւղիւնճէլի պիր հալ իլէ սիկարասընը
իլմէքտէ, վէ հիշ պիր թարաֆա պագմաեըպ պաշընը էյմիշ
պուլունմագտա իտի:

Պիւաքիս ժիւլիէն Գլօտ իլէ Բիսթաշ, գարշըլարընտա
պուլունան մէնղարէեէ նաղարը հայրէթլէ պագմագտան
տուր օլամագտա իտիլէր:

Պունլարըն կօնտօլու գանալտան աշաղը էնտիկի հալտէ,
Մ. տը Լիւսընայըն կօնտօլու եօգարըեա տօղրու կիթմէքտէ
իտի:

Տիմէք պիր արա իքիսինին եէկտիկէրինէ թէսատիւֆ իթ-
մէսի մուհագգագ օլուպ, օ տագըգա վասըլ օլտու:

Շէօյլէ քի ժիւլիէն, քէմալը սիւրաթլէ քէնտիլէրինէ տօղ-
րու կէլէն կօնտօլա տիգգաթլէ պագմագտա օլմասըյլա, պիր-
տէն պիրէ պօղուգ պիր սէտա ըէֆ իթտի, վէ լէհճէսի տա-
խի ֆէվգէլատէ սօլտու, Բիսթաշ պու հալի միւշտհէտէ իթ-
մէքլէ:

— Նէ՞ օ արգատաշ, Նէ՞ օլտուն, տէյի սիւալ իթտի:

ժիւլիէն Գլօտ՝ ղաեէթ սիւրաթլէ հարէքէթ իթմէքտէ
օլան կնտօլու էլի իլէ կէօսթէրէրէք, վէ սէտասը տիթրէեէ-
րէք:

— Օրատա՛... օրատա՛... չու կէչէն ատէմի կէ՞օրտիւն
միւ, տէտի:

— Նէ՞ վար, Նէ՞ օլմուշ:

— Բէնտիսինի թանրտըմ... քէնտիսինի թանրտըղըմա էմինիմ... հաթթա պու պապտէ եանըմանորում:

— Բիմ տիր:

— Մարգատէ սօգաղընտաքի գապրիսթանըն ատէմի տիր:

— Մարգատէ սօգաղընտաքի գապրիսթանընլա մա՞սալ մը նագլ իտիեօրտուն, եօգսա ագլընը զա՞յա մը իթտին:

Ժիւլիէն, Բիսթաշա պիր թագըմ լիւզումսուզ իյգահաթ վէրմէք իսթէմէտիկի ճիհէթլէ, րիւճաթ իթմէք լիւզումսունու տէրք իթտիկինտէն, սօղուգ գան իլէ:

— Խայր, ագլըմ պաշըմտա տըր, ֆագաթ եանըլտըմ... միւպհէմ պիր միւլահէպէթ պէնի ալտաթտը, տէտի:

— Նիհաեթ նէ՞ զանն իտիեօրտուն: Մատտէ նէ՞եւէ վէ քիմէ տայիր տիր:

Ժիւլիէն. — (Ուզագտա նապէտիտ օլմագտա պուլունան կօնտօլու կէօղիւնտէն աեըրմանարագ.) Էսկի պիր հիքեանէ եւ տայիր տիր:

— Նէ՞ կիպի հիքեանէեւէ:

— Մարգատէ սօգաղընտա թէրք իտիմիշ օլան գապրիսթանա կիճէ վագթը կիրտիկինի կէօրմիւշ օլտուղում պիր ա. տէմէ:

— Խուսուսիլլէ կիճէ վագթը պիր գապրիսթան տէրուն ինտէ կէզիլմէսի էրէյիճէ զարիպ պիր շէյ իսէ տէ, շիւպհէսիզ օլ պապտէ կէօրտիւկիւն ատէմին քէնտիեւէ այիտ պաղը սէպէպլէրի պուլունմուշ տուր:

— Հագգըն վար տըր:

Հալ պու քի Ժիւլիէն Գլօտ՝ « հագգըն վար տըր » տէտի կի սըրատա, քէնտի քէնտիեւէ:

— Մատլէն կալիէնին չօճուղունու թէլէֆ իթմիշ, վէ Մատլէնի տախի թէլէֆ իթմէք իսթէմիշ օլան, վէ պիչարէնի մէյեուսիեթէ, վէ սուի գաստա գատար սէվգ իլլէմիշ պուլունան ալշաղը իքինճի տէֆա կէօրտիւմ... էվլէթ, քէնտիտի տիր... Վէնէտիկտէ պուլունունեօր... էլպէթթէ խապիսի պուլաճաղըմ... տէյի տիւշիւնմէքտէ իտի:

Տիկէք հիշ պիր հատիսէ վուգու պուլմագսըղըն իքի ար-

գատաշ տօլաշմալարնա խիթամ վերիպ, օթէլլէրինէ ալտէթ իթտիլէր :

Մալիւմիւմիւզ օլտուղու իւզրէ, ժիւլ տը Լիւսընայ՝ քէն. տի կօնտօլուլա ժիւլիէն Գլօտուն կօնտօլունուն եան պէ եան կէլտիքլէրի սըրատա տիկէր կօնտօլա պագմամըշ իտի, վէ պագսա պիլէ ժիւլիէնի թանըմազ իտի :

Հէր նէ իսէ, ժիւլ, Սան-Մարգօ բինացասընըն իսկէլէլէրինտէն պիրինէ չըգարագ, արատըղը թապիպի պուլտու, վէ անընլա պիրիքտէ Բօվէլիաեա կիթտի :

Պուշլար Տօրիա սէյֆիեէսինէ մուվասըլէթլէրինտէ, Հանրիէթին աղըրլարը քեամիլէն քէսպի սիւքիւնէթ իթմիշ օլուպ, թապիպ՝ տիգգաթլէ իճրաի թէտգիգլէ, վազը համին իքի կիւն սօնրա քէմալը սուհուլէթլէ վուգուա կէլէճէկինի խապէր վէրտի, վէ եէվմի մէզքիւրտէ սապահլաեըն կէլէճէկինի վատ, ֆագաթ շաեէտ օլ զէմանա տէկին մէմուլին ղայրի պիր հալ օլուր իսէ, քէնտիսինէ պիլտիրիլմէսինի իթթար իյլէտի :

Պու վիզիթատան սօնրա թապիպի մէրգում վէնէտիեէ կէօթիւրիւտիւ :

Օլ վագթա տէկին գօնթ տը Լիւսընայ, եագընտա տիւնեաեա կէլէճէք օլան չօճուղուն վէլատէթինի նազարը է հէմմիեէթէ ալմըշ օլմաեըպ, հալ պու քի օգուեանլարըմը. զըն խաթըրլարընտա օլմագ կէրէք տիրքի, պու չօճուղա մախսուս օլարագ Ֆիլիբ Տօրէյ թարաֆընտան իւշ միլեօն ֆըրանգ վասիեէթ իտիլմիշ, վէ էկէր պու չօճուգ եաշամազ իսէ, մէզքիւր իւշ միլեօն ֆրանգըն զէվճ ու զէվճեէէ թալսիս իտիլմէսի, վէ չօճուղուն վէֆաթընտան սօնրա, Հանրիէթ տէ վէֆաթ իտէր իսէ. օլ վագըթ եալընըզ գօնթա գալմասը՝ ահքեամը վասիեէթտէն պուլունմուշ իտի :

Պու թէֆէքքիւրաթ՝ մէրգումուն զիհնինի իշղալ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, ճինաեէթ իճրասը կիպի պիր ֆիքրի հէնուզ հասըլ իթմէմիշ օլտուգլարընտան, մէրգում եալընըզ, նամուսսուղլուղունուն սըրընա վագըֆ օլան վէ օ սըրրը ֆաշ իտէպիլէն Կապրիէլ իլէ պէսլէմէ Անէթի տիւշիւնմէքտէ իտի :

Շէօյլէքի էկէր պուռլարտան պիրի՝ տիւնեաեա կէլմէք իւզրէ օլան , վէ պէտէլի նազտի իլէ սաթտըղը իսմ իլէ թէսմիեէ իտիլէճէք պուլունան չօճուղուն բէտէրի քէնտիսի օլմատըղընը ֆաշ իթսէ , պուռլարտան քէնտիսինէ ազիմ պիր նամուս . սուզլուգ թէրէթթիւտ իտէճէկի տէրքեար իտի , վէ իշթէ պու ճիհէթի թէֆէքքիւր իտէրէք , տաիմա ,

— Ա՛հ շու մէլլուն չօճուգ հիշ տօղմասա , եախօտ եաշաեամասա . . . տիմէքտէ իտի :

Իրթէսի կիւն Հանրիէթ եէնիտէն աղըրլարա տիւշար օլմաեքպ , ֆազաթ սաքին վէ զալիֆ օլուպ , սիմասը՝ եօրկուն . լուղունա տէլալէթ իթմէքտէ , վէ կէօյլէրինին էթրաֆը տախի մօրարմըշ պուլունմաքտա իտի :

Հէքիմին կէօնտէրմիշ օլտուղու սիւտանա՝ Անէթ իլէ պիր լիքտէ Հանրիէթին եանընտա օթուրմուշ օլուպ , լլնէթ մատա . մասընա ճէսարէթ վէ էմնիյեթ քէսպ իթտիրմէկէ չալըշմազ . տա իտի :

Մ. տը Լիւսընայ հէեէճանը ազիմէ կիրիֆթար օլմասըշլա , օ մահէլլտէ տուրամատըղընտան , հիշ պիր սէպէպ օլմատըղը հալտէ , մահզա հալա ալմազ . վէ պիր ազ հարէքէթ իթմէք մազսէտիլէ շէհրէ կիթտի , վէ Լիտօտա ուզուն միւտ . տէթ տօլաշտըգտան սօնրա , էօյլէ թաաթմը իթմէք իւզրէ Սաւ-Մարգօ բիացասընտա Կրան-Գաֆէ տէնիլէն գահվէխա . նէյէ կէլտի :

Օ սապահը էրքէն Ժիւլիէն Գլօտ՝ ֆրանսըղճա պիլէն պիր կօնտօլճու պուլուպ , Բօվէլիաեա կիտէճէկինի պիլպէեան , պուռլուն կօնտօլունա ըաքիպ օլտու :

Էսնաի ըահտէ , Ժիւլիէն՝ կօնտօլճուեա խիթապէն ,

— Պազը տէֆա Բօվէլիաեա կիտէրմիսինիզ , տէյի սօրտու :

Կօնտօլճու . — Չօգ տէֆա կիտէրիմ , սինեօր :

— Օ ատատա թանըտըգլարընըզ վա՛ր մը տըր :

— Եէրլիլէրտէն մի , էճնէպիլէրտէն մի պահա իտիեօր . սուռուղ :

— Էճնէպիլէրտէն պահա իտիեօրում :

— Էճնէպիւէր՝ կէշիճի՝ գուշարա պէնդէտիքլէրինտէն , պուճարտան բէք ազ քիմսէեի թանըրըմ , Պու ճիճլէ իլէ պիր խայլիսինին էսամիսինի սիզէ պէեան իտէպիլիրիմ , պէլքի արատըղընը քիմսէ , իչլէրինտէ պուլունուր :

— Պէնիմ արաւըղըմ քիմսէ Ֆրանսըզ տըր :

— Խուսուսիլլէ մէվսիմին խիթամ պուլմագ իւզրէ օլտու , շու շու զէմանտա Ֆրանսըզլար բէք նատիր պուլունուրլար , Արատըղընը Ֆրանսըզըն իսմի նէ՞ տիր :

— Գօնթ տը Լիւսընայ տըր :

— Պու իսմի ասլա իչիթ մէմիլիմ տիր : Բօվէլիատա իգա , մէթ իթտիկի տօղրու մու տուր :

— Էվվէթ տօղրու տուր : Հաթթա Տօրիա սէ յֆիեէսինտէ իգամէթ իթտիկինի տէ պիլիրիմ :

— Տօրիա սէ յֆիեէսի՝ թանըմը պիր մահէլլ իսէ տէ , պէն՝ օ սէ յֆիեէսին նէրէտէ պուլունուրլունու պիլմէմ Գա , րաեա չըգտըղընըտա , իւք թէսատիւֆ իտէճէկինիզ ատէմ տէն թահգըզը մատտէ իտէպիլիրսինիզ :

Պունտան զիեատէ իճրայի իսթիճվապ լիւղիւմսուզ օլտուղունտան , կօնտօլ Բօվէլիաեա վասըլ օլանա գատար հիչ պիր սէօզ թաաթի օլունմատը , վէ օրատա ժիւլիէն գարաեա չըգտըղընտա , կօնտօլճուեա , քէնտիսինի պէքլէմէսինի իլս . թար իթտիքտէն սօնրա , քէնտիսի էվլէրէ տօղրու իլէրլէտի , վէ եօլտա իհթիեար պիր զարըեա թէսատիւֆ իթմէքլէ , մէզպուրէեէ սէլամ վէրէրէք :

— Մատամ , միւսիւ գօնթ տը Լիւսընայըն իգամէթ իթտիկի Տօրիա սէ յֆիեէսինի պանա իրաեէ իտէրսէնիզ , զիեա . քէսիլլէ մէմնուն օլուրում :

Լաքին պու գարը Ֆրանսըզճա պիլմէտիկինտէն , ժիւլիէն եօլունա տէվամէ մէճուր օլտու ,

3

Մուսխարէն տիկէր իւշ քիշիեէ տախի այրը այրը սօր-
տու իսէ տէ, հիշ պիրինտէն նէթիճէի միւֆիտէ հասըլ օլա-
մաեըպ, նիհաեէթ տէօրտիւնճիւ թէշէպպիւսիւ պաշա չըգ-
տը. չիւնքի կէնճ պիր քիմսէեէ խիթապլէ,

— Միւսիւ, ֆրանսըղճա պիլիրմիսինիզ մի, տէյի վա-
զը օլան սիւալինէ ճէվապէն, շախսը մէրգում,

— Էվլէթ յինեօր, պիր ազ պիլիրմի, տէյի մուգապէլէ
իթտի:

— Պիր ֆրանսըղճն իգամէթ իթտիկի Տօրիա սէյֆիեէսի-
նին պուլունտուղու մահէլլի պիլմէք իսթէրիմ:

— Եօլունուղուն իւղէրինտէ տիր: Պուրատան եիւզ ա-
տըմ տահա կիտէրսէնիզ, գարչընըզա չըգաճագ օլան սօզա-
ղըն ուճունտա վէ սաղ թարաֆտա տըր: Պաղչէ գաբուսու-
նուն իւղէրինտէ տէ, ալթուն եալտըզըլ եազըլար իլէ մու-
հարըէր Տօրիա իսմինի համիլ սիեահ մէրմէրտէն պիր արմա
պուլունմագտա տըր:

— Թէշէքքիւր իտէրիմ միւսիւ:

Պատէհու մէզքիւր տէլիգանըլ եօլունա տէվամ իտիպ,
ժիւլիէն տէ թարիֆ օլունան թարաֆա տօղրու իլէրլէտի:

Մէրգումըն օ տազըզատա գալպի չիտտէթլէ չարմաղա
պաշլատը, վէ պու տա սէպէպսիզ տէյիլ իտի: Շէյլէքի
պիր գաշ տազըզա տահա եօլ եիւրիւտիւկիւ հալտէ, ըրղը-
նը հէքք իթմիշ, ֆագաթ հագգընտա ֆէվգէլատէ մուհապ-
պէթի պուլունմուշ օլան Հանրիէթ Տօրէյին իսանէսի գարչը-
սընտա պուլունաճագ իտի, օ խանէնին քի, տէրունինտէ,
Հանրիէթին զէվճի օլմուշ օլան վէ տօղաճագ չօճուղուն բէ-
տէրի մէշրուր օլմաղա մուվաֆագաթ իթմիշ պուլունան գա-
րընտաղը տախի իգամէթ իթմէքտէ իտի:

Ժիւլիէն Գլօտ՝ թէր իլէ ըսլանմըջ օլան անլընա էլինի վաղ իլէ պիր միւտտէթ ճիք տուրտուգտան սօնրա , քէնտի քէնտիեէ շու սէօղլէրի սէօյլէտի .

— Շիմտի նէ՝ եարաճաղըմ , նէ՛նէ թէչէպպիւս իտէճէ-
երմ :

«Էվլատըմը պու ատէմին էլինտէն տըմագ իչին , հէր շէ-
յի եարաճաղըմ , Լաքին տիւշիւնմէեէրէք վէ խաֆիֆլիքլէ իշ
կէօրէրէք , իւմիս իթտիկիմ մուվաֆազըյէթի թէհլիքէեէ
իլգա իթմէմէլիերիմ :

«Հանրիէթ հէնուզ վալիտէ օլմամըջ տըր . . . Պէն տօղ-
րու հիսապ իթտիմ . . . վաղը համլ՝ եարըն եախօտ օլ պիր
կիւն վուգու պուլաճագ տըր , Զօճուղա սիւտ վէրմէք իւզրէ
էլպէթթէ եանրիտա պիր սիւտանա վար տըր :

«Էֆէնտիսինէ լաերգ պիր մահրէմի էսրար օլան վէ չիւպ .
հէսիզ տօղրու մալիւմաթ ալմըջ պուլունան ժան Տիւֆուրըն
գալլինճէ , մատամ տը Լիւսընայ եագընտա Թրանսաեա ալ-
տէթ իտէճէկինտէն , պէսպէլլի Շէնըվիէրտէ ֆամիլեասընըն
եանընտա գալաճագ տըր :

«Իշթէ , անճագ օրատան էվլատըմը էլտէ իթմէքլիկիմ
միւմքին օլապիլէճէք տիր :

«Պուրաեա կէլիչիմ իսէ , չօճուղումուն վէ վալիտէսինին
իւզէրինէ նէզարէթ իթմէք , չօճուղումուն եաշաեաճաղընա
վէ մահլ իտիլմէեէճէկինէ էմին օլմագ իչին տիր , չիւնքի օ
ատէմ , գարընտաշըմ օլան օքիմնէ , վէ քէնտիսի կիպի պէ-
նիմ տէ թաշըեաճագ պուլունտուղում իսմի եալընըզճա թա-
շըեան օշախս՝ հէր շէյի եարմաղա միւզթէտիր տիր : Ահ , օ
ատէմի , օ գարընտաշը նէ՝ գատար թագպիհ իթսէմ , աղ
տըր :

«Օ՝ պէնիմ սէվկիլիւմիւ պէնտէն զասպ իթտի , չօճու-
ղումու տա էկէր թէլէֆ իթմէզսէ , քէնտի ախլէագընտա
պիւեիլթէճէք տիր :

«Լաքին , խայր խայր , պու ալազլըղըն սօն տէրէճէսի
օլուպ , իճրասը գապիլ տէյիլ տիր : Պէն պուրատա հազըր
նազըրըմ , վէ իւզէրլէրինէ նէզարէթ իտէճէեիմ :

Իշպուս միւլահազաթ իլէ ժիւլիէն եօլունա տէվամ իտէ-
րէք, ուզագտան, պաղչէ տէրունինտէ մինիաթիւրտէն եա-
բըլմըշ սէրայ մագամընտա պուլունան Տօրիա սէյֆիեէսինի
միւլահէտէ իթտի, վէ պունուն պաղչէ գաբուսունա գատար
իլէրլէեիպ, սիեահ մէրմէրտէն պիր լէվհա իւզէրինտէ ալ-
թուն եալարզլը եազըլար իլէ « Տօրիա սէյֆիեէսի » քէլիմէ-
լէրինի կէօրտիւ, վէ պու մահէլլտէ տուրուպ, նազարը տիգ-
գաթընը մէգքիւր խանէեէ աթֆ իտէրէք,

— Պիշարէ Հանրիէթ... զէվալլը գուրպան... օրատա
եաշաեօր... պու էվտէ միւլտարըպ պուլունուեօր, տէյի
միւլահազա իթտի, վէ գալպինին տարպէլէրինի թէսկին իթ-
մէք իւզրէ, էլինի կէօքսիւ իւզէրինէ վազ իյլէտի:

Օլ էսնատէ սէյֆիեէտէն պիր գատըն չըգարագ կիթտի:
Պու գատըն սիւտանա իտի:

Տէրունը սէյֆիեէտէ հէր շէյ հալը սիւքիւնէթտէ զանն
օլունուպ, ժիւլիէն Գլօտ իսէ, ժիւլիւ իյմա իտէրէք, քէնտի
քէնտիեէ,

— Ատալէթիմի վէ թահգիրիմի եիւզիւնէ գարչը իզհար
իթմէք իչին քէնտիսինի կէօրմէք իսթէրիմ, տէտի, ֆագաթ
պիր ազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, — խայր, խայր, պու եա-
բաճաղըմ՝ էսէրը ճիւնէթ տիր... պուրատա պու սուրէթլէ
հարէքէթիմ, թէչպպիւսիւմիւ պիւսպիւթիւն սէթթէտար ի-
տէր. լաքին Բարիստէ սէրպէսթճէ հարէքէթ իտէպիլիրիմ:
Պուրատա քիմնէեէ կէօրիւլմէմէլիեիմ, վէ տիլսիզ կիպի տուր-
մալըեըմ: Քէնտիսի (Հանրիէթի իյմաէն) վէ չօճուղում իչին
պու եօլտա մուամէլէ իթմէեէ պօրճուեուլմ:

Ժիւլիէն, պիր գաչ սանիյեէ սիւքիւթլէ տուրուպ, նա-
զարը տըգգաթընը գօնթ տը Լիւսընայըն խանէսինէ աթֆ
իտէրէք,

— Քէնտիսինի կէօրէմէեէճէեիմ... պիշարէ՝ գուրթուլ-
մասընա պէքլէեէրէք, էլպէթթէ միւլտարըպ պուլունուեօր,
տէտի, վէ ֆիքրի օլ տէրէճէ մէշըուլ իտիքի, պաղչէ գաբու-
սունա տօղրու կիթմէքտէ պուլունան կէնճ պիր գատընը
կէօրէմէտի:

Օ կէնճ գատըն իսէ, Հանրիէթին պէսլէմէսի Անէթ օլուպ, մէզպուրէ մէզքիւր գաբուեա վասըլ օլմազտան էվվէլ, պիր էճնէպինին՝ կէօզլէրինի տէրունը պաղչէեէ չէվիրմիշ օլարագ գըմըլտանմագսըզըն տուրտուղունու կէօրտիւկիւնտէ,

— Նէ՞ պագըբօրսունուզ, միւսիւ, տէյի սիւալ իթտի,
Ժիւլիէն, իշպու սէսի իշիթտիկինտէ սարսըլտը, վէ ֆէ-
նա պիր հարէքէթտէ պուլունուրքէն թուլումուլմազմասընա
տիւշարը էնտիշէ օլտու, վէ ալթիւսթ պիր սէտա իլէ,

— Հիշ պիր չէյէ պագմաբօրում, մատմազէլ... եալը-
նըզ պուրատան կէչիբօրտում... շու կէօկէլի աղաճլարըն
կիւզէլլիկինի կէօրտիւկիւմտէն, մահզա հայրան օլմագ իւզրէ
տուրուպ պագըբօրում, տէտի:

Անէթ, պիրտէն պիրէ մէրգումու կէօրմէսինտէ միւպ-
հէմ պիր վէսվէսէէ տիւշար օլմուշ իքէն, ալտըզը իյզա-
հաթտան միւսթէրիհ օլտու, վէ զաթէն տէ Ժիւլիէն Գլօտ
սիմաճա վէ հէյնէթճէ գօրգուլաճագ պիր քիմնէ օլմատը-
ղընտան, Անէթ, թէպէսսիւմ իտէրէք,

— Միւսիւ, սիզ Ֆրանսըճըմըսընըզ, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ մատմազէլ, պէն տէ սիզին կիպի Ֆրանսըզըմ,
չիւնքի թէլէֆֆիւզիւնիւզտէն տէրք իթտիկիւմ վէճհէ, սիզ
տէ Բարիսլի օլմալըսընըզ:

— Պուլունունուզ տօղրու տուր:

— Պէսպէլլի պու սէյֆիեէնին ատէմլէրինտէնսինիզ:

— Էվվէթ, միւսիւ, պուրանըն պէսլէմէսիւմ: Ալլահա
ըսմարլատըզ միւսիւ... միւսաատէնիլլէ կիտէեիմ:

— Նիշին պու գատար չաբուգ կիտիբօրսունուզ:

— Մատամըմ շու էսնատէ զաեթթ մուզտարըպ օլտու-
ղունտան, պիր ան էվվէլ եանընտա պուլունմագ իսթէրիմ:

Ժիւլիէն. - (Դալպինտէ պիր հէեէճանը աղիմ հիւս ի-
տէրէք.) Մատամընըզ խաթթա մը տըր:

— Էվվէթ, ֆագաթ խասթալըզը մուխաթարալը տէյիլ
տիր, վէ էկէր թապիպի եանըլմաբօր իսէ, եարըն ազչամ
պու խասթալըզ խիթամ պուլաճագ տըր: - Ալլահա ըսմար-
լատըզ, միւսիւ:

Անէթ պաշը իլէ սէլամ վէրիպ, պատէհու սէյֆիէնէ տողրու եօղունա տէվամ իթտի, Մէղպուրէնին զայպուպէ, թինտէն սօնրա, Ժիւլիէն տախի կէլտիկի եօլտան կէրիէն տէօնտիւ: Քէնտի քէնտիէն տէ շէօյլէ տիմէքտէ իտի:

— Կիւնտիւղ վագթը գօլլամագլա քէնտիմի թէհլիքէնէ իլգա իթմիշ օլուրում: Հալ պու քի եարըն ագչամ պուրատա պուլունաճաղըմ, վէ հիշ պիր իգթիտարը պէշէրի՝ վուգուի հալի անլամագլըղըմ մանի օլամաեաճագ տըր, տէտի, վէ սօն տէֆա սէյֆիէնէն աթֆը նազար իթտիքտէն սօնրա կօն-տօլունա ավտէթ իթտի:

Կօնտօլճու ուեումագտա օլտուղունտան, Ժիւլիէն մէր-գումու ուեանտըրըպ, կօնտօլա րաքիպէն Վէնէտիէն ավտէթ իլլէտի, վէ գարաեա չըգըպ, կօնտօլճունուն իւճրէթինի թէ-էտիէն իթտիկի սըրատա:

— Սիղ ֆրանսըզճա թէքէլլիւմ իտէպիլիեօրսունուզ, պու սէպէպլէ տիկէր արգատաշլարընըղըն կօնտօլունա րաքիպ օլմագտան իսէ, սիղին կօնտօլունուզա րաքիպ օլմաեը թէր-ճիհ իտէրիւմ, իմտի սիղի եարըն նէրէտէ պուլապիլիրիւմ, տէ-տի:

— Հէր հանկը սաաթը վէ հէր նէրէնի թայեին իտէրսէ-նիղ, օ սաաթտա վէ օ մահէլլտէ պէնի պուլապիլիրսինիղ:

— Պէն էճնէպի օլտուղումտան, շէհրի պիլմէմ, վէ սի-զէ տողրու մալիւմաթ վէրէմէմ:

— Պուլունտուղումուզ մահէլլ՝ Սան-Մարգօ բիեացասը-նըն իսկէլէլէրինտէն պիրի տիր. պուրատաքի կօնտօլլարըն տա բէք քէսրէթլի օլտուղունու կէօրիւեօրսունուզ, — Սիղի պէք-լէմէք իւզրէ պուրատա պուլունսամ, օլմա՞ղ մը:

— Օլուր, եարըն սաաթ իւչտէ սիղի պուլմագ իւզրէ պուրաեա կէլիրիւմ:

— Բէք էյի:

— Էկէր սիղի կէօրմէզսէմ, նէ՞ իսիմլէ արաեըմ:

— Իսմիւմ Սթանցա տըր. պու իսիմլէ պէնի արաեապի-լիրսինիղ:

— Բէք էյի:

— Եարբն չօգ վագըթ մը խըզմէթինիդտէ պուլունաճա-
ղըմ :

— Պիւթիւն ագչամ վէ պէլըի տէ կիճէնին պիր գըսմըն-
տա խըզմէթիմտէ պուլունաճագսընըղ, Իսթէտիկինիզ պէտէ-
լի վէրիւրիմ :

— Բէք էյի, սինեօր :

Ժիւլիէն, պատէհու իգամէթ իթտիկի օթէլէ կիտիպ, Բիսթաշը պուլտու, վէ անընլա պիրլիքտէ թաամ իթտիքտէն սօնրա, Բիսթաշըն իշինէ կիթմէսի իւզէրինէ, քէնտիսի տէ վէնէտիկ շէհրինին էպնիեէյի մէշհուրէսինի, սէրայլարընը վէ միւզէլէրինի զիեարէթ իթմէկէ գարար վէրտի : Անճագ պու շէյլէրին էհէմմիեէթի պիր էհլի սէնաաթ իշին նէ գատար ա-
զիմ իտի իսէ, մէրգուլմ օ շէյլէրի կէօրմէքլէ լաեըգ օլտուգ-
լարը մէրթէպէտէ իզհարը հայրէթ իտէմէտի, չիւնքի պիւ-
թիւն թէֆէքքիւրիւ, բուհու, հաեաթը՝ Բօվէլիա տատաճըղըն-
տա մէրքիւղ օլուպ, աղաճլար վէ չիշէք ֆիտանլարըյլա իհա-
թա օլունմուշ օլան վէ Հանրիէթէ իգամէթ կեահ իթթիխազ
իտիլմիշ պուլունան խանէեէ հասր օլունմուշ իտի, օ խանէեէ
քի, պունտա Հանրիէթ տիւշարը իզթիրապ օլմագտա իտի :
Ժիւլիէն, քէնտիսինին, խանէի մէքքիւրէ կիտէմէտիկինի, հալ
պու քի իսմինի մէրգուլմէեէ վէրմիշ տէյիլ, իլլա սաթմըշ օլան
տիկէր պիր քիմէնին՝ օ պիշարէ գատընճըղազըն եանընտա
պուլունմաղա հագգը օլտուղունու, վէ անըն սըզլաեըշլարընը
վէ աճըլարընը ֆիթուրսուզճա տինլէմէքտէ իտուկինի տիւ-
շիւնտիւքճէ, վիճուտի տիթըլէմէքտէ իտի :

Ժիւլիէն, պու եօլտա միւլահագաթ իլէ ֆիքրի մէշղուլ
օլարագ, Սան-Մարգօ բիեաղասընտա մէվղու օլան արսլան
հէյքէլին էօնիւնէ մուվասըլէթ իթտի, լաքին նէ թարիզլէ օ-
րաեա գատար կէլմիշ օլտուղունու քէնտիսի տէ անլաեամա-
տը :

Մէրգուլմ, մէքքիւր բիեաղանըն էթրաֆընտա քեային
խանէլէրին քէմէրլէրի ալթընա տօղլու սարտը : Օլ էանաաէ
քէնտիսի կիպի ֆիքրի զաեէթ մէշղուլ օլան պիր ատէմ, պա-
շընը էյմիշ օլարագ գարշը ճիհէթտէն կէլմէքտէ օլմասըյլա,

չէնտ սանիյեէ զարփընտա պիրի պիրինէ թէսատիւֆ իտէճէք-
լէրի տէրքեար իտի :

Ժիւլիէն , եագլաշտըգճա , մաքինավարի սուրէթտէ գար-
շը ճիհէթտէն կէլմէքտէ օլան շախսա պագմագտա օլմասըյ-
լա , նակէհան սարսալտը , ֆագաթ պու քէրրէ , պիր կիւն
էվլէլ օլտուղու կիպի ըէֆը սէտա իթմէտի :

Ժիւլիէն , թէսատիւֆ իթմէքտէ օլտուղու պու ատէմին ,
իլք կիւնիւ կօնտօլտա ըասթ կէլտիկի Մատլէնին վէ մասու-
մունուն գաթիլի օլտուղունու պիր տէրէճէ թանըտը , վէ
եիւզ պէ եիւզ կէլտիքլէրի զէման տախի տիգգաթլէ թէտ-
գիգ իթմէսինի միւթէագըպ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Եանըլմաեօրում . . . Եանըլմագլըղըմ գապիլ տէյիլ
տիր . . . քէնտիսինի Ժիւլ Մէրսիէ թէսմիեէ իտէն ալշագ տըր ,
տէտի , վէ պիր միւտտէթ եօլունա տէվամ իթտիքտէն սօն-
րա , գօնթ տը Լիւսընայը թէքրար գարշըլամագ իւզրէ , Ժիւ-
լիէն , պաշգա պիր եօլա կիրտի , վէ իքինճի տէֆա թէսա-
տիւֆլէրինտէ , զաթէն իլք թէսատիւֆէ տիգգաթ իթմիշ օ-
լան գօնթ՝ պու տէֆա իզհարը թէաճճիւպտէն քէնտիսինի
մէն իտէմէտի , վէ Ժիւլիէնի կէչինճէ տուրուպ , մէրգումու
թէքրար կէօրմէք իւզրէ պաշընը արգասընա չէվիրտի : Ժիւ-
լիէն տախի այնի հարէքէթի իճրա իթմիշ օլտուղունտան , պու
իքի շախս , եէկտիկէրինտէն օն ատըմ աշըգտա օլարագ ,
գարշը պէ գարշը պուլունմագտա իտիլէր :

Դօնթ , քէնտի քէնտիեէ , « Պու հէրիֆ նի՛չին պանա պա-
գըեօր » տէտի , վէ Ժիւլիէնէ տօղրու իլէրլէտի :

4

Ժիւլիէն տախի կէօղլէրինի գօնթուն եիւզիւնէ աթֆ իթ-
միշ օլարագ պիր գաշ ատըմ իլէրլէտիկինտէն , Ժիւլ տը Լիւ-
սընայ ,

— Պու հէրիֆին պագըշընա նիհաեէթ վէրիմէլի տիր ,

տէյի միւլահաղա իթտի, վէ գըմըլտանմադսըզըն տուրմագ-
տա պուլունան ժիւլիէնէ չարըրլահաղը էսնատէ տուրուպ,
սէրթ պիր սէտա իլէ, - Միւսիւ, սիզի թանըմաեօրում, աճա.
պա սիզէ պիր պօրճո՞ւմ մու վար տըր քի, պանա պու գա-
տար տիգգաթլէ պագըբօրսունուղ, տէյի պէեան իյլէտի:
Ժիւլիէն. - Զանն իթմէմ:

— Էօյլէ իսէ պու տէրէճէ տիգգաթլէ պանա պագմա-
նըղա վէ եօլումտա գարչըմա չըգմանըղա նէ՞ սէպէպ վար
տըր:

— Զանն իտէրիմ քի սիզի թանըբօրում:

— Եանըլըբօր օլմալըսընըղ:

— Եանըլըբօրսամ թէաճճիւպ իտէրիմ:

— Հէր նէ իսէ, միւսիւ, պէնի քիմի՞ զանն իտիեօրսու-
նուղ:

— Սիզ մաթպատլարտա մուսահհիհիք (սրբագրիչ) ի-
տէն Շարլ Պրիսօն տէյի՞միսինիզ:

Գօնթ. - (Քէնտի միւրատընա ըաղմէն սարսըլտը, վէ
ումուզլարընը չէքէրէք.) Խայր, տէտի:

— Բէք ալէա, տիմէք օ հալտէ բօսթախանէտէ միւս.
թախտէմ ժիւլ Մէրսիսէսինիզ:

Մ. տը Լիւսընայըն լէհճէսի ֆէվգէլատէ սօլտու, վէ
Ժիւլիէն՝ մէրգումուն սիմասընտաքի ալթիւսթիւկիւ տէրք ի-
տէրէք, սէօղիւնիւ շու եօլտա իլէրի կէօթիւրտիւ:

— Պու տէֆա սուրէթի քիւսթախանէտէ ինքեարա ճէ-
սարէթ իտէմէեօրսունուղ, տէյի՞ մի: Պունտան պաչգա ին-
քեար իթսէնիզ նէեէ՞ եարար, պէն տէտիկիմէ էմինիմ: Մար-
գատէ սօգաղընտաքի գապրիսթանտան չըգալընըղ կիճէ
արգանըղտան կէլտիմ, վէ Լիւգ-Լամպէն սօգաղընտաքի կազ
պօրուսունուն ըչըղը սաեէսինտէ սիմանըղը միւքէմմէլէն թէշ-
խիս իտէպիլիրիմ:

Պու սէօղլէրի իշիթտիկինտէ, գօնթ տը Լիւսընայըն սի-
մասը սօլկունլուղու տահա զիեատէ արթտը, վէ սօտաղլա-
րը տա տիթրէտի: Անճագ հալէա թէմքինինի պօղմամաղա չա-
լըչարագ:

— Թէքրար իտէրիմ քի միւսիւ եանըլըբօրսունուզ, Զիքր իթտիկինիզ իսիմլէրտէն հիչ պիրինի պիլմէնօրում, նէ տիմէք իսթէտիկինիզի տէ անլամաօրում, վէ պիր մէճնուն գարչը. սընտա պուլունմագտա օլտուղումու զանն իտիօրում, տէ. տի :

— Մատէն Կալիէ իլէ չօճուղու հագգընտա հիչ պիր խա. պէր սօրմատըղըմ իչին մի պէնի պիր մէճնուն եէրինէ գօ. օրսունուզ :

Ժիւլ, հիտտէթ վէ տէհչէթինտէն նաչի ֆէնա պիր հալէ տիւշար օլարագ ,

— Արթըգ էլվէրտի միւսիւ , արթըգ էլվէրտի : Սուս օ. լուն , տէյի պէեան իթտի :

Ժիւլիէն . - (Իսթիհզաքեարի սուրէթտէ .) Պու կիպի մատտէլէր հագգընտա պահս իթմէք իչին պուրասը միւսա. յիտ պիր մահէլլ օլմատըղընը պիլիւրիմ : Էլպէթթէ պու սէօզ. լէրին , խուսուսիլլէ գապրիսթանտա նէ եաբարըղընըղը պիւ. տիկիմի , վէ Մատէնին , եանի սիզին էվլատընըղը հէման տի. րի տիրի կէօմտիւկիւնիւզիւ կէօրտիւկիւմիւ իլավէ իյլէմէքիւ. կիմի իսթէմէգսինիզ , Ալչագ , ինքեար իթմէեին , զիրա ին. քեարընըղ պէյհուտէ տիր : Եիւզիւնիւզիւն մասքէսի աշաղը ալընմըշ տըր :

Դօնթ՝ այնի թէմքինլի թարգըյլա , վէ եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Թէրպիեէսիզ հէրիֆ , քիմին իլէ լագըրտը իթմէքտէ օլտուղունուզու պիլսէնիզ , տէյի պէեան իթտի :

— Պիր հայաուտ իլէ լագըրտը իթմէքտէ օլտուղումու պիլիօրում. . . Էօյլէ պիր էտէպսիզ վէ հաչարի իլէքի , տիւնեանըն հէր մէմլէքէթինտէ պէօյլէլէրին թաագիպ վէ տէրտէսթ իտիլմէսի զարուրի տիր : Գօլլարընըղա քէլէբչէ վազ իտիլմէսի իչին եալընըղ Վէնէտիկ զապըթասընա վու. գուի հալի խապէր վէրմէքիկիմ քեաֆի տիր . լաքին տիթ. լէմէեին , գօրգմաեւն , սիզի պուրատա տէրտէսթ վէ թէվ. գըֆ իթտիրմէք քիւլֆէթինի իսթիեար իթմէեէճէեիմ. . . սիզ չիմօի էճնէպի մէմլէքէթինտէ պուլունուօրսունուզ , պուրա :

տան Պրանսաեա ավտէթ իթմէեին , չիւնքի սիզի Բարիստէ
րասթ կէլտիկիմ թագտիրտէ , հիւքիւմէթէ իսպարը քէյ-
ֆիեէթ իտէճէեիմ :

— Լաքին պու իսպարընըզ հիւքիւմսիւզ տիւր , չիւնքի
սիլտէն իսպաթլար իսթէնէճէք տիր :

— Պէն տէ իսթէնիլէն իսպաթլարը վէրէճէեիմ : Սիզին
պիր մէզար աշարղընըզը , չօճուղունուզու կէօմտիւկիւնիւզիւ
ֆիրար իթտիկինիզի կէօրտիւմ : սիմանըզ միւշահէտէ իթմէք
իւզրէ սիզի թաագիպ իթտիմ : Սիմանըզ անլընըզտա հէքք
իտիլմիշ իտի : (Ժիւլիէն Գլօտ՝ իշպու սօն սէօլէրի սէօլէ-
տիկի սըրատա , էլինի մէրգոււմուն անլընա վազ իթտի .) Վէլ-
հասըլ սիզի օլ գատար էյի թանըմըշըմ տըր քի , եիրմի սէ-
նէ սօնրա կէօրսէմ , պու կիւնքի կիպի թանըեաճաղըմ տէր-
քեար տըր :

Մ. տը Լիւսընայ . - (Սօլուգ գանլըլըզընը քէսպ իտէ-
րէք .) էյ սօնրա :

— Սօնրա՞ մը , ալչա՛գ , պիւթիւն ալչաղըզլարընըզը
եիւզիւնիւզէ վուրմամը՞ մը իսթէեօրսունուզ : Մէրամընըզ պու
իսէ , բէք ալէա : էվլատընը թէլէֆ իթմիշ օլտուղունուզ , վէ
քէնտիսինի պօղմուշ օլտուղունուզու զանն իթտիկինիզ պի-
շարէ գատընճըղաղ հէնուզ հայաթտա օլմասըյլա , տէրտէսթ
իտիլիպ , գաթիլի էվլատ ազվիեաթըյլա ճինսեէթ մահքէ-
մէսի հուղուրունա չըգարըլտը :

Գօնթ . - (Տէհշէթլէ վէ քէնտի քէնտիե .) Վա՛յ , Մատ-
լէն հաեաթտա մը տըր , տէտի , վէ Ժիւլիէն տախի շէօլէ
տէվամ իյլէտի :

— Սիզ զայպ օլմուշ իտինիզ . . . իզինիզ պուլունմաեօր-
տու . . . պու հալտէ հէր շէյ պիշարէ գատընճըղաղըն հէ-
ման ալէյհինտէ պուլունմագտա իտի : Պունունլա պէրապէր
քէնտիսի թէպրիեէյի զիմէթ իթտի , ֆագաթ հապսխանէ-
տէն չըգտըզը սըրատա , պիր իգամէթկեահը , եէեէճէք էք-
մէկի վէ իշի կիւճիւ պուլունմատըզը ճիհէթլէ , կիրտապը սէ-
ֆալէթ վէ զարուրէթին տահա տէրինիւտէ պուլունմագ-
տա իտի : Պէն իսէ , ասըլ միւթթէհիմի թանըտըղըմ էճիլտէն

պիշարէ գատընճըղազըն պիսուշուղունա շիւպհէ իթմէտի-
կիմտէն, քէնտիսինի աճըեարագ, խանէմէ գապուլ իլէ, նա-
փագա, իգամէթկեահ վէ իշ կիւճ թէտարիք իթտիմ, էվլա-
տընըն մէզարընը կէօսթէրտիմ, վէ եաշամագ ճէսարէթինի
հայիզ օլաճաղընը զանն իթտիմ իսէ տէ, եանըլտըմ: Ձիւնքի
տիւշար օլտուղու իզթիրապ, օլ պէտպախթ գատըն իշին բէք
շէտիտ օլուպ, նէթիճէսի օլմահան պիր միւտարէպէտէ գուվ-
վէթի տէ թիւքէնմիշ, վէ եաշամագ տան նէֆրէթ իթմէքտէ
պուլունմուշ օլմասըլա, քէնտի քէնտիսինի թէլէֆ իլէմիշ
տիր:

Օ անտէ, Մ. տը Լիւսընայըն կէօղլէրինտէ էսէրը մէսէր.
րէթ հուսուլէ կէլէրէք, ֆիքրինտէն,

— Էօլմիւշ հա... տիմէք պուճտան պէօյլէ քէնտիսինտէն
գօրգաճագ հիշ պիր սէպէպիմ գալմամըշ տըր, տէտի:

Ժիւլիէն. — (Շու վէճհլէ տէվամ իթտի.) Էվվէթ, օ մազ-
լում շէհիտ քէնտիսինի թէլէֆ իթտի, հալ պու քի էյ ալշագ
հէրիֆ, սիզ էլան եաշաեօրսունուզ: Պու խուսուս՝ մուվաֆը-
զը ատալէթ մի տիր, (Էլինի գօնթուն եիւրէկինին սօլ թարա-
ֆընա գօեարագ.) Էկէր շուրանըղտա պիր աղաճըգ հիսս
գալմըշ իսէ, քէնտիսինիզի եաշամաղա նալաեըգ պուլմաճօր-
մուսունուզ: Գաթըլկեահա շաեէսթէ տէ՞յիլմիսինիզ տէյի
զանն իտիեօրսունուզ:

« Էկէր, հիւքիւմէթ մէմուրլարընա խիթապէն, « Պու ա-
տէմ ճանի վէ գաթիլ տիր, թո՛ւթուն պու ատէմի » տէյի
պաղըրմագլըղըմը իսթէմէզսէնիզ, սէօղիւմէ իթիմատ իտէրէք,
ժրանսահա ավտէթ իթմէքտէն սագընըն:

Ժիւլ. — (Գօլլարընը կէօքսիւ իւզէրինտէ գալուշտուրմուշ
օլարագ.) Սէօղիւնիւզիւ պիթի՞րտինիզ մի:

— Պիթիրտիմ. միւտաֆաանըղ իշին պիր տիեէճէկինիզ
վա՞ր մը տըր:

— Տիեէճէկիմ շու տուր քի, պէն սիզի էօլտիւրէճէեիմ:

— Օրասը մալիւմ, թապիեաթընըղը էլպէթթէ թէպտիլ
իտէմէզսէնիզ: Շու գատար քի, միւսիւ Շարլ Պրիսօն, եա-
խօա ժիւլ Մէրսիէ, եախօա հաղըգի իսնինիզ հէր նէ իսէ:

պէնիմ պիր չօճուգ վէ գատըն օլմատըղըմը, վէ քէնտիմի միւտաֆաա իթմէք իւզրէ սիւահըմ պուլունմամագտա իսէ տէ, եումիուգլարըմ պուլունտուղունու ունութմաեընըգ: - Ա՛հ, սիզ պէնի թէլէֆ իթմէք իսթէեօրսունուզ, ֆագաթընէնա իտէրիմ, սէպէպի նէ՞ իսէ պնը սէօյլէեիին:

— Զիւնքի սիզ պանա հագարէթ իթտինիզ:

— Սիզի թանըտըղըմը վէ էսրարընըզը պիւտիկիմի իսպաթ իթմէքլէ՞ մի հագարէթ իթտիմ: - Լաքին պէն գաթիլլէր իլէ տուէլլօ իթմէմ, անլէրին եիւզիւնէ թիւքիւրիւրիւմ:

Ժիւլիէն, պալէատէքի սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, ֆիլվագըր գօնթ տը Լիւսընայըն եիւզիւնէ թիւքիւրտիւ: Օ խապիս իսէ, հիտտէթ ու ղազապընտան նաչի ղէֆը սէտա իթտիկի կիպի, Ժիւլիէնին տախի իւզէրինէ հիւճիւմ իթմէք իսթէտի, ֆագաթ Ժիւլիէն՝ եիւքսէք սէտա իլէ,

— Պանա էլ տօգունմաեըն, եօգսա հիւքիւմէթի ճէլպլէ սիզի տէրտէսթ իթտիրիւրիմ, հա՛յտուտ. եօլ վէրին քի կէչէ- եիմ, տէտի:

Մ. տը Լիւսընայ իգթիտարսըզլըղընը կէօրմէսինտէն նաչի հիտտէթ ու ղազապը սօն տէրէճէեէ կէլէլէք սօն տէրէճէեէ կէլէրէք, քէնտիսինտէն ուզագլանմագտա օլան սանաաթքեա- ըրը եումիուգլարլա թէհտիտ իթտի, վէ տիչլէրինի սըգարագ,

— Զօգ շէյ պիլիեօրսուն, լաքին պիւտիկին շէյլէրին մա- լի սանա պահալը օլաճագ տըր, չիւնքի հայաթընըր գաթթ իտէճէեիմ, տէտի:

Հիքեաեէ իթտիկիմիզ մէնզարէնին սօն գըսմընտա պազը էհլի մէրագ եագլաշմագտա օլտուգլարընտան, գօնթ՝ պուն- լարը կէօրտիւկիւնտէ, Ժիւլիէն Գլօտուն արգասընտան կիթ- մէկէ պաշլատը, ֆագաթ Ժիւլիէն սօգաղըն պիրինտէն տէօնէ- ընք նապէտիտ օլմուշ օլտուղունտան, Հանրիէթին զէվճի՝ մէզպուրէնին իզինի պուլամատը:

Խապիսին օ տագըգատաքի հալինի թարիֆ իթմէք գապիլ օլմաեըպ, վագըր օլան մուամէլէ օլ տէրէճէ մէմուլին ղայրի իտիքի, ատէթա ֆէնա պիր թիւեա կէօրմիւշ օլտուղունու գանն իթմէքտէ իտի:

Քէնտիսի Ֆրանսատան ուղագտա օլտուղու, վէ քիմսէ-տէն թանըմատըղընը զանն իթտիկի պիր մահէլտէ պուլուն-տուղու սըրատա, նակեահ գարչըսընա պիր տտէմ չըգարագ, քիմսէնին պիւմէտիկի էսրարը պիւմէսի վէ եիւզիւնէ գարչը օ էսրարը սէօյլէմէսի՝ ազ պիր վագը՝ ա մը իտի: Փագաթ օ ա-տէմ քիմ իտի, նէրէտէն զուհուր իթմիչ իտի, նէ՝ իսթէեօր-տու, վէ միւտտաիի սըֆաթընը հայիզ օլմասընտա նէ՝ կիպի մէնֆաթը պուլունմագտա իտի:

Տիմէք քէնտիսին նամուսուղուգլարընը, ճինաեթլէրի-նի պիւլէն եալընըզ կապրիէլ օլմաեըզ, կապրիէլտէն զիեա-տէ մալիւմաթը պուլունան վէ քէնտիսի մահվ իթմէկի թէհ-տիտ իյլէեէն • տտէմի նա՝ սըլ պուլմալը, նա՝ սըլ ա՛նը մահվ իթմէլի իտի:

Ժիւլ, թէէմինպաչիս օլմաեան իշպու միւլահագաթ տէր-ետսընա տալմըչ օլտուղու հալտէ, մէճնուն կիպի հարէ-քէթլէր իտէրէք, եուսրուգլարընը սըգարագ վէ հէման եիւքսէք սէտա իլէ սէօյլէր սէօյլէեէրէք, պիր խայլի եիւ-րիւտիւքտէն սօնրա, թէտրիճէն քէսպի սիւքիւնէթ իթմէքլէ, պուլունտուղու վագիեթթի պիր տէրէճէ սօղուգ գանլըլըզլա տիւչիւնմէկէ պաչլատը: Մէրգում, քէնտի քէնտիսին շու սէօզ-լէրի սէօյլէտի:

— Միւպալէղա իտէճէք սէպէպ եօգ տուր, հէմ տէ գօրգու վէ տէհչէթ՝ ինսանա ֆէնա միւլալիի տիրէր: Պու-ատէմ՝ վագաա Մարգատէ սօգաղընտաքի ճինաեթլի կէօր-միւլ... քէնտիսի օլ պապտէ պիր շահիտ տիր, հալ պու քի Մատլէն վէֆաթ իթմիչ օլտուղունտան, պանա գարչը իտէ-ճէկի շահատէթին հիւքմ ու թէէսսիրի օլմազ, Թէսատիւֆ, պու ատէմի, պուրատա գարչըմա չըգարտը իսէ տէ, Բա-րիստէ, եանի քէնտիսին մէնսուպ օլմատըղը պիր ալէմ տա-խիլիտէ պու ատէմտէն գօրգումաղա նէ՝ սէպէպիւմ վար տըր: — Իոմիւմ վէ միլեօնլարմ պէնիւմ իչին գալի վէ մագպուլթ պիր վասըթաթի միւտաֆաա տըրլար: — Պէնի իթհամէ ճէսա-լէթի օլտա պիւլէ, իթհամաթը վագըասընըն հագգըմտա հիւքմիւ օլմաեաճագ տըր, չիւնքի սէօյլէեէճէկի սէօզլէրէ

ինանան պուլունմանաճագ տըր : Էօմրիւմ իչինտէ տահա բէք չօգ տէհչէթլի պուհրանլար կէչիրտիմ, ֆագաթ քեաֆֆէսին. տէն տէ սաղ վէ սալիմ գուրթուլտուղում կիպի պունտան տալի օ եօլտա գուրթուլաճագըմ : Պանա հագարէթ իթմիչ օլան հէրիֆի չիւպհէսիզ թէքրար կէօրմէեհէճէեիմ վէ պու սըրատա էն գիւետէ ազիլանէ թէտպիր իսէ, քէնտիսինի ու. նուրթմագ տըր :

Պու վէհհչէ ժիւլ տը Լիւսընայ ֆէյլէսօֆանէ տիւչիւնէ. րէք, պիր ազ քէնտինի պուլմուշ օլտուղու հալտէ, Տօրիա սէյֆիեհէսինէ ալտէթ իթտի :

Մէրգում, սէյֆիեհէ մուվասըլէթինտէ, գօնթէս, իքի սաաթ չէտիտ աղըլլարա տիւչար օլտուղտան սօնրա, ույգու. եա տալմը իտի : Ժիւլ, մէզպուրէնին եանընտա օթուրմա. մագ իչին, ույգուսունտան իսթիֆատէ իլէ, սէրիան թաա. մընը իթտիքտէն սօնրա քէնտի օտասընա չէքիլտի :

Հանրիէթին օ միւշքիլ վազիեհէթտէն գուրթուլմասը մէր. գումու հիւրը գըլաճաղընտան, պիր ան էվվէլ սէլամէթինի պիղզաթ արղու իթմէքտէ իտի, չիւնքի վէնէտիկ չէհրինտէն սըգըլմաղա պաշլամըլ օլտուղունտան, Բարիսէ ալտէթ իթ. մէք ղայրէթինտէ պուլունմագտա իտի : Պունտան պաթինա. զար, պիչարէ գատընճըղազըն՝ միւշքիլ սաաթլարտա ինիլէ. մէլէրինի վէ ֆէրեատընը զապթ իտէմէտիկինտէն, պու հալ խապիսին սինիրլէրինէ ֆէնա թէէսսիր իթմէկէ պաշլամըլ ի. տի :

Թապիպ՝ վազը համլին իրթէսի կիւն վուգու պուլաճա. ղընը պէեան իթմիչ օլտուղունտան, գօնթոււն օ կիւնիւ էվ. տէն ղայպուպէթ իթմէսի՝ մուվաֆըզը մասլահաթ օլամագ ի. տի :

Մ. տը Լիւսընայ՝ իրթէսի կիւն միւթատընտան կէճ օլա. րագ եաթաղընտան գալգըպ, Հանրիէթ հագգընտա պազը մալիւմաթ ալտըգտան սօնրա, վազըթ կէչիրմէք իւզրէ, տա. խիլի ատատա վէ սէյֆիեհէ ճիվարընտա տօլաշմաեա չըգտը, վէ էօյլէ թաամը իթմէք իւզրէ սաաթ օն պիրտէ ալտէթ իյ. լէտի :

կէնճ գատըն սաքին իտի իսէ տէ, գուվվէթտէն զիեա-
տէսիյլէ տիւշմիւշ օլուպ, տօղաճագ էվլատընըն եաշամասը
իչին ճէնապը Հագգա արզը թէմէննիեաթ իթմէքտէն տուր
օլմանօրտու :

Էօյլէտէն սօնրա, մէզպուրէնին աղրըլարը պաշլամագլա,
վազը համիին եագըն օլտուղու անլաշըլտը :

Էօյլէտէն իւշ սաաթ սօնրա, Սան Մարգօ բիեացասը իս-
կէլէլէրինտէն իքի կօնտօլ, հէման այնի վագըթտա հարէքէթ-
լէ, պիր թարիգտէն կիթտիքլէրի հալտէ, իքիսի տէ պիր
մահէլտէ եան պէ եան տուրտուլար :

Կօնտօլլարըն պիրինտէ ժիւլիէն Դլօտ օթուրմուշ օլուպ,
պունուն կօնտօլճուսու Սթանցա իտի, Տիկէլի իսէ, սիննի քիւ-
չիւք կօնտօլճունուն գօմանտասը թահթընտա օլուպ, պունա
տա թագրիպա գըրգ չաղլարընտա պիր քիմսէ բաքիպ օլմուշ
իտի քի, Սթանցա՝ պու զաթը յիսնէօր soqժօր տիեէրէք սէ-
լամլատը :

Բիրօ օլտուղու օգուեանլարըմըզճա չիւպհէսիզ թանըլ-
մըշ օլան կօնտօլճու՝ « Նէ՛րէեէ կիտիեօրսուն, պապա Սթան-
ցա » տէտի իսէ տէ, Սթանցա՝ պիր գաշ կիւն ագտէմ՝ կէնճ
րէֆիգինին քէնտի հագգընտա օյնատըղը օեունու հէնուղ
ունութմամըշ օլտուղունտան, ճէվապ վէրմէտի, ֆագաթ Բի-
բօ՝ կիւլէրէք :

— Պէն Բօվէլիաեա կիտիեօրում, վէ էկէր իսթէրսէն սէ-
նինլէ պիր շիշէ Ասթի շարապընա պահսա կիրիշիրիմ քի, սէնի
կէչէճէեիմ, տէյի սէօղիւնէ տէվամ իթտի, լաքին Սթանցա
եինէ ճէվապ վէրմէտի :

Ծ

Ժիւլիէն Դլօտ. - (Սթանցաեա խիթապէն.) Պու կէնճ
կօնտօլճու քիմ տիր :

Սթանցա. - Պիր ռէֆիգի գատիմիմին օղլու տուր. մէյտ

վէ ճէսուր պիր չօճուգ օլուգ , սիննի քիւչիւք իսէ տէ , խայրի բարա գազանըր , վէ վալիտէսիյլէ պիրլիքտէ օլտուգճա էյի հալտէ եաշար , ֆազաթ շունունլա պունունլա էյլէնմէյի ֆէվգէլատէ սէվէր :

— Կօնտօլույըլա կէթիւրտիւկիւ ատէմ թապի՛պ մի տիր :

— Եվվէթ վէնէտիկին է՛ն մասարուֆ թապիպլէրինտէն , տօգթօր Պարէլլօ տուր : Վազը համլ ամէլեաթընտա ղաեթ մէշհուր տուր :

Ժիւլիէն . — (Գէնտի քէնտիեէ .) Պէսպէլլի գօնթէն տը Լիւսընայըն նէլտինէ կիտիեօր :

Սթանցանըն պահսա կիրիշմէք իսթէմէմէսինէ րաղմէն , Բիրօ՝ գուվվէթի պազուեա վէրմէքլէ , քիւրէքլէրի ղաեթ սիւրաթլէ չէքտիկինտէն , իհթիեար կօնտօլնուտան օն տա . գըգա էվվէլ Բօվէլիանըն քիւչիւք լիմանընա վասըլ օլտու , վէ թապիպի մէրգումու գարաեա չըգարտըգտան ոճնրա , քէնտիսի վէնէտիկ եօլունա տօղրու կէրի տէօնտիւ , վէ իհթիեար կօնտօլնուեու գարչըլատըղը էսնատէ , Սթանցա թէրս պիր չէհրէ իրաեէ իթմէքտէ օլտուղունտան , Բիրօ՝ « տարղընլըգ լազըմ տէյիլ տիր , պապա Սթանցա » տէտի :

Հէր նէ իսէ իհթիեար կօնտօլնու տա լիմանա վասըլ օլտուղունտան , Ժիւլիէն Գլօտ գարաեա չըգտըղընտա ,

— Իհթիմալ քի պուրատա չօգ վազըլթ գալաճաղըմ , պէնի պէքլէմէք իչին նէ՝ եաբաճագսընըղ , տէտի :

— Ուեուեաճաղըմ սինեօր . ույգու վազթըն ուզունլուղունու ղայպ իթտիրի :

— Տիմէք սիզի պուրատա պուլապիլիրիմ :

— Պէն պուրատան պիր եէրէ գըմըլտանմամ :

— Բէք էյի :

Ժիւլիէն՝ գօնթուն իգամէթկեանընա կիւնտիւգ վազթը եազլաշամայաճաղընը , վէ կիճէ օլմասընա իսէ , տահա չօգ զէման իգթիղա իթտիկինի պիլմէքլէ պէրապէր , Տօրէյա սէյֆիեէսինէ տօղրու եօլա չըգտը , վէ մէգքիւր սէյֆիեէսին պաղչէսի էօնիւնտէն կէչէրքէն , աթֆը նաղար իթտի :

էվին բէնչիրէլէրի գաբալը օլուպ, տէրունինտէ ֆէվգէ-
լատէ պիր հալ օլմատըղը անլաշըլմագտա իտի :

Ժիւլիէն՝ եիւզ մէթրօ գատար ուղագլանտըգտան սօն-
րա, տէօնտիւ վէ պաղչէնին պօեռունտան իքինճի տէֆա կէշ-
մէսինտէ, թէքրար սէյֆիէյի մէզքիւրէնէ պագտը, վէ պու
տէֆա իքի քիշի կէօրտիւ քի, պիրի պէսլէմէ վէ տիկէրի սիւ-
տանա իտի : Մէրգուլար սաքին պիր հալտէ օլարագ, սէյ-
ֆիէնէն գաբուսու եագընընտա կէօրիւշմէքտէ իտիլէր :

Ժիւլիէն՝ պու հալի կէօրտիւկիւնտէ,

— Հէնուզ հէր շէյ սիւքիւնէթ իչինտէ տիր, ֆագաթ
պու ագչամ եախօտ պու կիճէ պէքլէնիլէն հալ զուհուրա
կէլէճէք տիր, տէյի տիւշիւնտիւ :

Տաիմա էվին ճիվարընտա տօլաշմագլըգ՝ նաղարը տիգ-
գաթը իւզէրինէ ճէլպ իթմէք վէ հաթթա շիւպհէ տավէթ իյ-
լէմէք տիմէք օլտուղունտան, Ժիւլիէն, գարաեա չըգտըղը
զէման կէօղիւնէ իլիշմիշ օլան պիր մէյսանէնէ կիրտի, վէ
Վէնէտիւնէ նէ վագըթ ալտէթ իտէճէկինի պիլմէտիկինտէն,
օրատա քէնտիսինէ պիր միգտար թաամ կէթիրթտի :

Մերգուլ սուֆրաեա օթուրաճաղը էսնատէ Սթանցանըն,
գարչըսընտա պիր ըօմ շիշէսի վէ պիր գատէհ օլարագ օթուրս
մուշ օլտուղունու կէօրտիւ, վէ մէրգուլմա խիթապէն :

— Հանի՝ սիւղ ուեուեաճագ իտինիզ, սիգին ուեուլագ
թարզընըզ բէք զարիպ իմիշ, տէտի :

Իհթիեար կօնտօլու . — Նէ՞ եաբաեըմ, սուսուզլուղու-
մու կէչիրմէք իչին պիր գաշ գատէհ չագմաեա կէլտիմ :

— Բօմ իլէ՞ մի հէրարէթինիզի կէչիրիեօրսունուզ :

— Պունտան տահա զիեատէ պէրինիք վէրէն իչկի պուլա-
մատըմ :

— Սէրխօշ օլմաղմըսընըզ :

— Պէն մի սէրխօշ օլաճաղըմ . . . ասլա, ասլա . համտ
օլսուն Վէնէտիկտէ շէօհրէթիմ մալիւմ տիւր . . . սէրխօշ
օլմատըղըմը ալէմ պիլիր :

Մէյսանէնէ կիւլտիւ վէ Ժիւլիէնին եանընա կիտիպ, եա-
վաշ սէտա իլէ,

— Սինեօր էկեր պու ագչամ Վէնէտիսէ ավտէթ իթմէք ֆիքրինտէ իսէնիզ, գօրգարըմ քի Սթանցա պու խըզմէթի կէօ. րէմէնէնէք տիր, տէտի :

— Սէրխօշ օլաճաղընը զանն իտէ՛րմիսինիզ :

— Սէրխօշ օլմագ թապիեաթը տըր :

— Փիլվագը պու ագչամ Վէնէտիսէ ավտէթ իտէճէնիմ. չաեէտ կօնտօլճում պու խըզմէթի իյֆա իտէմէզսէ, զիեա. տէսիյէ ճանըմ սըգըլաճագ տըր : Լմտի, քէնտիսինի իֆրաթ տէրէճէտէ իչկի իչմէքտէն մէն իթմէնիզի րէճա իտէրիմ :

— Չալըչըրըմ, ֆագաթ չարէսի նէ՛րէտէ :

Ժիւլիէն, էնտիշէի ազիմէ իչինտէ օլարագ սուֆրաեա օ. թուրտու, վէ Սթանցա՝ իքի գատէհ րօմ իչտիքտէն սօնրա, եեաղա գալգըպ, պօրճունու էօտէնէրէք, կօնտօլունա ավ. տէթ իյլէտի :

Մէյխանէճի. - (Ենվաշ սէֆա իլէ.) Պու կիւն, զաննըմ տան զիեատէ ագլը պաշնա կէլմիշ. չիմտի եաթմաղա կիտի. եօր, վէ պէլքի զաթընըզըն ավտէթինէ տէկին ուեուեաճագ տըր :

Ժիւլիէն, պիր ազ միւսթէրիհ օլտուգտան սօնրա, Տօրիա սէյֆիեէսինէ թէքրար կիթմէսինէ խայլի վագըթ լազըմ օլ. տուղունտան, թաամընը ահէսթէ ահէսթէ իթտի :

Սաաթ եէտի պուչուգ րատտէլէրինտէ, թաամընըն պէ. տէլինի էօտէնիպ, մէյխանէտէն չըգտը, վէ լիմանա ավտէթ. լէ, կօնտօլունու կէօզտէն կէչիրտի, վէ Սթանցանըն տէրին պիր ույգուեա տալմըշ օլտուղունու պիլ միւշահէտէ, Տօրիա սէյֆիեէսի թարաֆընա տէօնտիւկիւ սըրատա,

— Շիւպհէսիզ ավտէթիմէ տէկին խըրլաեարագ ուեու. եաճագ տըր, տէյի միւլահաղա իթտի, վէ սէյֆիեէյի մէզ. քիւրէեէ մուվասըլէթինտէ, կիճէ գարանլըղը էթրաֆը իհա. թա իթմիշ իտի իսէ տէ, սէյֆիեէնին ալթ գաթտա պուլու. նան իքի բէնչիլէսի արգասընտան ըչըգ կէօրինտիւկիւ կիպի, ճամլարըն վէ բէրտէլէրին արգասընտան տախի պաղը կէօլ. կէլէրին կէչիպ տէօնմէքտէ օլտուղու միւշահէտէ օլունտու. զունտան, Ժիւլիէն,

— Հանրիէթին օտասը պուրասը օլմալը տըր , տէյի թէ-
ֆէքքիւր իթտի , վէ կէօզլէրինի բէմալը տիգգաթլէ մէգքիւր
իքի բէնչիրէնէ աթֆ իյլէտի :

Օլ էսնատէ ատա իչինտէ ազիմ պիր սուսլուգ հիւքմ
իթմէքտէ օլուպ , աղաճլարըն եաբրագլարընը սարսաճագ
գատար ըրւզկեարըն էսիրի պիլէ պուլունմամագտա իտի , վէ
գուպպէի ասիւման գօեու մավի օլուպ , պինլէրճէ երլարզլար
իլէ գարլը իտի :

Ժիւլիէն եէրինտէն գըմըլտանմաեւպ , եալընըզ տինլէ-
մէքտէ , վէ սէս ալմաղա սայ իթմէքտէ իտի :

Ճամլարըն բէրտէլէրի արգասընտան անճագ արա սըրա
կէօլկէլէր զահիր օլուպ , պիրտէն պիրէ թապագ վէ չաթալ
պըչագ սէսլէրի իչիտիլտի :

Ժիւլիէն , քէնտի քէնտիեէ , - Գօնթ՝ տօգթօր իլէ թաամ
իտիեօր . տիմէք հէնուզ պիր շէյ եօգ տուր , տէյի միւլա-
հազա իթտի , վէ իքինճի բէնչիրէնէ տիգգաթլէ պագարագ ,
- Շիւպհէսիզ քէնտիսի պուրատա տըր , տէյի պէեան իյլէտի ,
վէ օլ անտէ գարչը գօնուլմազ պիր սէվգի թապիի իլէ , պաղ-
չէ չիթինի թէչքիլ իտէն քիւչիւք աղաճլարըն տալլարընը իքի
էլիլէ աեըրարագ , Հանրիէթին իգամէթ իթմէքտէ օլտուղու-
նու զանն իթտիկի օտանըն էօնիւնտէ պուլունան պիր եըղըն
եէչիլ աղաճ քիւմէլէրինէ եագլաչտը : Էթրաֆընը իհաթա ի-
տէն օլ ազիմ սուսլուգ արասընտա իսէ , գալպինին չիտտէթ-
լէ չարբընթըսընտան զայրի հիչ պիր սէս իչիտիլմէեիպ , ֆա-
գաթ չէնտ տազըգա կէչինճէ , պիր թագըմ գարմագարըչ
սէտալէր գուլաղընա աքս իթտի . վագաա ժիւլիէն օ սէսլէրի
իչիտիեօրտու , ֆագաթ ճէրէեան իտէն սէօզլէրի անլաեամա-
եօրտու : Նակէհան սէսլէր իչիտիլմէզ վէ տէրունը սէյֆիեէ-
տէ տէ հիչ պիր հարէքէթ կէօրիւլմէզ օլտու :

Ժիւլիէն իքի սաաթտան զիեատէ պէքլէտի , վէ վէնէտի-
կին պիր չան սաաթը հէնուզ օն պիր չալմըչ իքէն , տէրունը
լսանէտէն տէհչէթլի պիր ֆիղան ու ֆէրեատ իչիտիլտի :

Պու տէֆաքի ֆիղան ու ֆէրեատ՝ Ժիւլիէնին հէման ի-
լիքլէրինէ գատար թէէսսիր իթմէքլէ , անլընտան աչաղըեա

իզթիրապ ու էնտիշէեի միւպէյեէն թեր տանէլէրի տիւլմէկէ պաշլատը , ֆագաթ պիր գաշ տագըգա զարֆընտա եէնի. տէն սուսլուգ վագը օլտուղունտան , ժիւլիէնին միւզտարըպ հալի պիր տէրէճէ թէսկին օլտու , պու սիւքիւնէթի մու. վագգաթ օլտուղունտան , եէնիտէն ինիլթի վէ սըզլաեըչլար իշիտիլտիկինտէ , կէնճ սանաաթքեար՝ օ անտէ հընչկըրտա. եարագ իքի տիզի իւզէրինէ էյիլտի , վէ քէնտի քէնտիեէ ,

— Եա՛ Րապպի . . . եա՛ Րապպի . . . մէրհամէթ պուեուր օլ պիկիւնահա . . . ճինաեէթի վագըամտան տօլաեը , անը ճէզալանտըրմա , վալիտէյի գուրթար , վէ էվլատըմըն եաշա. մասընա միւսաատէ էթ , տէտի :

Տէրունը խանէտէ սէսլէր չօղալտը : Զանն իտէրսին քի , իթալիանըն օլ կիւզէլ կիճէսի սուսլուղու իշինտէ պօղազլա. նան պիր ատէմին ճան վէրմէք քէրթէսինտէ իշիտիլէն խըրըլ. թը կիպի պիր սէս իշիտիլմէքտէ իտի :

Պու հէնկեամտէ Հանրիէթ՝ տէհչէթլի պիր վագիեէթտէ օլմասըյլա , քէնտի եագընընտա պուլունան թապիպ՝ գաշ. լարը չաթըլմըչ , սիմասը՝ իզթիրապընը միւպէյեէն պուլունմուշ օլտուղու հալտէ , կիւճ իլէ մէզպուրէնին սարսըլմալարընը , վէ պաշընըն գարեօլասը տէմիւրէրինէ վուրմասընը մէն իտէ. պիլիեօրտու :

Անէթ իսէ , լէհճէսի սօլմուշ վէ գըմըլտանմագսըզըն տուրմուշ օլուպ , սիւտանանըն ումուղունա տաեանարագ աղլամագտա իտի :

Եալընըզ ժիւլ տը Լիւսընայ աղլամաեըպ , էլլէրի պու. ըուշմուշ վէ կէնզլէրի հատտէն զիեատէ աչըլմըչ օլարագ , տէհչէթտէն պաշգա պիր չէյ հիսս իթմէքսիզին մէնզարէի մէզքիւրէտէ հազըր պուլունմագտա իտի , չիւնքի խապիսին եիւրէկի իշին , զաթէն աճըմագ տէնիլէն հիսսին էսէրի պիլէ մալիւմ տէյիլ իտի :

Մէրգոււմ , գարչըսընտաքի մէնզարէեի կէօրմէքլէ , պուն. տան տահա զիեատէ վէխիւմ օլան տիկէր պիր մէնզարէեի , եանի պու միւզէյեէն օտա եէրինէ , էրնէսթին սօգաղընտաքի սէֆիլ օտաեը խաթըրլամագտա , վէ Մատլէնի՝ Հանրիէթին

կիրիֆթար օլմուշ օլտուղու միհն ու մէշագգ հալինտէ կէօ-
րիւօր զանն իթմէքտէ , օ Մատլէնի քի , պաշընըն եասթը-
ղընը աղղընա վազ իլէ , անըն ֆիղանլարընը մէքս , վէ մէզ-
պուրէեթի , էօլմիւշ զանն իլէ թէրք իտիպ , էվլատընը թէ-
լէֆ , վէ պու մասուսու՝ Մարգատէ սօգաղընտա վագը գապ-
րիսթանտա տէֆն իյլէմիշ իտի :

Պու կիւն այնի հալ մէվճուտ օլմանըպ , քէնտիսի քիմ
սէեթի գաթլ իթմէեթէք , հէր շէյի հիւքմի թապիաթա իհա-
լէ իթմէքտէ , ֆագաթ վալիտէ իլէ էվլատը վէֆաթ իթտիք-
լէրինտէ , քէնտիսինն հաքիմի մութլագ վէ ալթը միլեօն
ֆրանգա գաթիէն միւթէսարրըֆ օլաճաղը տէրքեար պու-
լունմագտա իտի :

Գօնթ , պու ագչէեթի կէօղլէրի էօնիւնէ կէթիրմէքլէ ,
կէօղլէրի բարլատը , վէ այնի վագըթտա Հանրիէթին պօղա-
ղընտան քէսկին պիր ֆիղան չըգմասըյլա , մէրգում , Մաա-
լէնին պաղըրմասընը տէրսաթըր իթմէքլէ սարսըլտը , վէ
սալլանարագ բէնչիրէեթ տօղրու իլէրլէեթիպ կիճէնին սէրին
հավասընը ալմագ իւզրէ իշպու բէնչիրէեթի աշտը :

Ժիւլիէն Գլօտ՝ օլ անտէ մէրգումուն սիմասընը կէօ-
րիւպ , թէաճճիւպ վէ տէհչէթլէ բէֆը սէտա իտէրէք ֆիրար
իթտի . չիւնքի Մարգատէ սօգաղընտաքի գապրիսթանտա
կէօրմիւշ օլտուղու՝ Մատլէն կալիէնին վէ էվլատընըն գա-
թիլի , Հանրիէթին զէվճի , քէնտի գարընտաշը գօնթ տը Լիւ-
սընայ օլտուղունու թանըտը , վէ Ժիւլիէնին բէֆ իթտիկի
սէտա , Ժիւլի տիթրէթտիկի կիպի , պէսլէմէ իլէ սիւտա-
նանը տա տէհչէթէ կիրիֆթար իյլէտի :

Օլ տագըրգատա թապիպ՝ գուճաղընտա , սաղ օլարագ
քիւչիւք պիր գըզ չօճուղու թութմուշ օլտուղու հալտէ ,
տէօնիւպ ,

— Չաբուգ չու բէնչիրէեթի գաբանըն , տէյի էմր իթտի :

Մ. տը Լիւսընայ իսէ , թապիպի տինլէմէեթիպ , Անէթ ,
թապիպին էմրինի իճրանէ չիթապան օլտուղու սըրատա ,

— Պաղչտէքի սէսի իշիթտինիզ մի , տէտի :

Տօգթօր . - Միւսիւ , չու տագըրգատա սիզի ալէադա-

տար իտէճէք օլան՝ թէրքիպի վիճուտիսի միւքէմմէլ օլան վէ անճագ եաշամագ թալէպինտէ պուլունան շու քիւչիւք մա. սումուլն սէտասը տըր : Չօճուղուն վէ վալիտէսինին եաշա- եաճագլարնա պէն քէֆիլիմ : Վագաա պիչարէ վալիտէսի բէք շօգ էզիյեթ չէքտի իսէ տէ , հայիզ օլտուղու գուվվէ. թի վէ կէնճիկի սաեէսինտէ ազ վագըթտա քէնտիսինի պու- լաճագ տըր :

Լաքին գօնթ տը Լիւսընայ՝ քէնտինէ խիթապ իտիէն սէօղլէրէ ապա գուլագ ասմաեարագ , հէման տիշարը ֆըր- լատը , վէ թապիպ՝ ումուզլարընը չէքէրէք ,

— Պու հէրիֆ տիվանէ տիր , տէյի պէեան իյլէտի վէ չօճուղու սիւտանաեա թէսլիմ իթտի :

6

Ժիւլիէն Գլօտ , նասըլ քի սէօյլէտիք , հիչ մէմուլ իթմէ- տիկի պիր թասվիրի կէօրտիւկիւնտէ , տիւշարը տէհչէթի ա- զիմէ օլարագ ֆիրար իթտի :

Մէրգուսուն գարընտաշը՝ օ գաթիլ , օ ալչագ քիմնէ ի- տի քի , տահա պիր կիւն էվվէլ Սան-Մարգօ բիեաշասընտա եիւզիւնէ թիւքիւրիւմիւշ իտի :

Հանրիէթ իսէ , պու ատէմին զէվճէսի օլմուշ , վէ օ ալ- չագ՝ քէնտի իսմինի տօղան պիր չօճուղա հասը իյլէմիշ իտի :

Պու հալ՝ Ժիւլիէն Գլօտ իչին , տէհչէթ ինտէն վէ արըն- տան նաշի թէճէննիւն իթմէսինէ պատի օլաճագ պիր վագըա օլմասըյլա , մէրգում , ատէթա մէճնուն կիպի գօշարագ , օ մահէլլի թէրք վէ լիմանպ մուվասըլէթ իթտի :

Լիմանտա , գարանլըգ էթրաֆը իհաթա իթմիշ օլուպ , կօնտօլունուն պաղըր օլտուղու մահէլլի իրաեէ իտէճէք հիչ պիր ըշդ մէվճուտ տէյիլ իտի :

Ժիւլիէն , սէսինի , քէնտի կօնտօլճուսունտան մաատա տիկէր քիմնէլէր իչիտիր գօրգուսույլա , Սթանցաեը չաղըրմա-

եա տախի ճէսարէթ իտէմէեիպ , արգատան իսէ , ազ պիր մէսաֆէ ուզագտա օլարագ , աճէլէթէն իլէրլէմէքտէ պուլունան ատըմ սէտասը գուլաղընա աքս իթմէքտէ իտի :

Ժիւլիէն , արգաեա տէօնիւպ , միւպհէմ պիր ատէմ չէքլի միւշահէտէ իթտի քի , պու ատէմ ղաեէթ սիւրաթլէ իլէրլէեօրտու :

Պու արա կէնճ սանաաթքեար , քէնտի քէնտիեէ , « Զապ . թընա միւգթէտիր օլամատըղըմ պաղըրըմը իշիթմիշ օլտու . ղունտան , պէնի թաագիպ իտիեօր , ֆագաթ եագաեը էլէ վէրմէեէճէեիմ . . . վագաա շուրաճըգտա ճանընը ալապիլի . ըիմ , հալպու քի գարընտաշըմը էօլտիւրմէք իսթէմէմ » տէ . տի , վէ տէնիզին քէնարընա եագլաշտըղընտա , պիր սըրըղա պաղըր օլան պիր կօնտօլ կէօրիւպ , հէման պունուն տէրուսնինէ աթլատը : Այնի վագըթտա աեագլարընա պիր ճիւմ թէսատիւֆլէ , պու ճիւմ , պօղուգ պիր սէս չըգարտը իսէ տէ , եէրինտէն գըմըլտանմատը :

Ճիւմի մէգքիւրուն սահիպի Սթանցա օլուպ , մէրգուճ սօնրատան թէքրար մէյխանէեէ կիթմիշ , վէ օրատա եարը էօլիւ . րատտէսինտէ սէրիսօշ օլտուգտան սօնրա , կօնտօլընա ալտէթ իլլէմիշ իտի : Մէրգուճ պուլունտուղու հալ իճապընճա , կօնտօլունու գուլլանմաղա միւգթէտիր տէյիլ իտի :

Ժիւլիէն , իբի չէօղտիւ , կօնտօլու սահիլտէն իրագլաթ . տը , վէ պատէհու քիւրէքլէրի էլինէ ալարագ , ուզագտան ղիեալարը կէօրիւնմէքտէ պուլունան վէնէտիկ չէհրինէ տօղրու գուվլէթլիճէ քիւրէքլէրի չէքմէկէ պաշլատը :

Կէնճ սանաաթքեարը թէագիպ իթմէքտէ օլան վէ շիւպհէսիզ օգուեանլարըմըղճա անլաշըլմըշ պուլունան ժիւլ տը Լիւսընայ , լիմանա վասըլ օլտուղունտա , կօնտօլ չէքլինտէ պիր նէսնէնին իրագլանտըղընը կէօրտիւ , վէ սիւրաթլէ կիթ . մէքտէ պուլունան կօնտօլուն արգասընտան լանէթ օգուտուղու կիպի , թէհտիտավէր սուրէթտէ եումրուգլարընը տա . խի իրաեէ իթտի իսէ տէ , մէգքիւր կօնտօլու թաագիպէ չարէսի պուլունմատըղընտան , հիյնի ալտէթինտէ , տիչլէրի . նի սըգարագ , շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Շիւպհէսիզ պէնտէն ֆիրար իտէն շու ատէմ, պիր ազ էվվէլ սէյֆիքէնին բէնչիրէսինտէն պագտըղըմ սըրատա րէֆը սէտա իթմիշ օլան ատէմ տիր . . . Պու պապտէ ասլա շիւպհէմ եօգ տուր :

« Լաքին պու ատէմ քիմ տիր :

« Կիճէնին շու սաաթընտա պաղչէտէ նա՛սըլ պուլունու-
եօրտու , վէ նէ եարմագ իչին օրաեա կէլմիշ իտի :

« Աճապա տաիմա թաագիպ մի օլունուեօրում :

« Տաիմա գարշըմա պէօյլէ պինլէրճէ թէհտիտամիզ թաս-
վիրէր մի չըգաճագ տըր :

« Տիվանէ օլաճաղըմ զանն իտիեօրում , վէ քէյֆիմէ
գուլլանամատըղըմ սէրվէթին մալի պանա բէք չօղա օլու-
եօր : Տօղան չօճուգ՝ նի՛չին հաեաթտա օլարագ տիւնեաեա
կէլտի :

Պու մուխթասար իֆատաթտան սօնրա , ժիւլ տը Լիւ-
սընայ Տօրիա սէյֆիքէսինէ ալտէթ իթմէք իւզրէ կէրի
տէօնտիւ . վէ Վէնէտիկտէ պուլնտան պէօյլէ իգամէթ իտէ-
մէեէճէկինի անլաեարագ , պիր ան էվվէլ շէհրի մէզքիւրտէն
հաղէքէթ իթմէկի թասմիմ իյլէտի :

Հանրիէթ , վազը համտէն էվվէլ տիւշար օլտուղու շէ-
տիտ աղըրլար իւզէրինէ պաեըլտըղնտան , թապիպ՝ իւք աէ-
ֆա աղլամաեա պաշլաեան քիւշիւք մասուճու սիւտանաեա
թէսլիմ իթտիքտէն սօնրա , քէնտիսի վալիտէսինին էմրի թէ-
տավիսինէ իպթիտար իյլէտի :

Թապիպի մէրգում սօն տէֆա կէնճ գատընը զիեարէ-
թինտէ , վազը համլին միւշքիւլ օլաճաղընը տէրք էթմէքլէ
պէրապէր , մահզա մէզպուրէեի թէէմին իթմէք իւզրէ մուղա-
իրինի պէեան իյլէմիշ իտի :

Պինապէրին վազը համլ էսնասընտա զուհուրի միւհթէմիլ
օլան շէտիտ սըթմաեա մուգավէմէթ իթմէք իչին իճապ իտէն
քեաֆֆէյի ալէաթ վէ էտէվաթը պիրլիքտէ կէթիրմիշ իտի :

Հանրիէթին պայկընլըղը՝ հէքիմին միւտավաթը սաեէ-
սինտէ բէք ազ սիւրիւպ , մէզպուրէ քէնտինի պուլտուղուն-
տա , զաիֆ պիր սէտա իլէ ,

— Էվլատը՝ մ, սոգթօր, էվլատը՝ մ, տէյի սիւալ իթտի :

— Մատամ, էվլատընըզ հաեաթ ու ափիյեէթի հաիզ կիւզէլ պիր գըզըղազ տըր, տէյի սոգթօր ճէվապ վէրտի :

— Կէօրմէք իսթէրիմ, սոգթօր :

Թապիպ՝ սիւտանաեա պիր իշարէթ իթտիկինտէն, սիւտանա տէրհալ չօճուղու վալիտէսինէ թագտիմ իթտի :

Հանրիէթ ղաեէթ զաիֆ օլմասընա բաղմէն, մասուժըղազը գուճագլաեղապ եիւրէկինտէ սըգտը վէ եիւզիւնիւ չէնտ տէֆա էօքտիւ, Պատէհու հընչգըրտաեարազ,

— Սէվկիլի էվլատը՝ մ, սէնի նէ՝ գատար սէվէրիմ, վէ պուճտան պէօյլէ նէ՝ տէրէճէ սէվէճէեիմ, տէտի :

Մուախխարէն,

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, սէնի պէնտէն ղայրի սէվէն եօզ տուր, տէյի միւլահազա իթտի :

Տօգթօր՝ չօճուղու թէքրար ալըպ սիւտանաեա թէսլիմ իտէրէք,

— Մատամ, սիզէ քէմալը սիւքիւնէթ լազըմ տըր : Հէր չէյտէն էվվէլ տիւշարը հէեէճան օլմագտան սագընմանըզ սիզէ թավսիէ իտէրիմ : Չէքտիկինիզ պուճա աղըրլարտան սօնրա, սըհհէթինիզ՝ մէմուլիմտէն չօգ զիեատէ ալէա օլտուղու հալտէ . չիմտի էմրի պասիրէթ խիլաֆընտա հարէքէթլէ սըհհէթինիզի իխլալ իթմէք լազըմ տէյիլ տիր, տէտի :

Հանրիէթ . - (Եավալ պիր սէտտ իլէ .) Տօգթօր, սիւքիւնէթի էլտէն պրագմաեաճաղըմը վատ իտէրիմ :

Պատէհու օտանըն էթրաֆընա կէօզ կէզտիրէրէք,

— Մ. տը Լիւսընայ նէ՝րէտէ տիր, տէյի սիւալ իթտի :

— Պիր տագըգաճըգ տիշարը չըգտը, մատամ. չիւնքի միւզթարըպ օլմագլըղընըզ քէնտիսինէ ֆէժգէլատէ թէէսսիր իթտիկինտէն, հավա ալմաեա իսթիեաճ հիսս իյլէտի . . . պիր ազտան ալտէթ իտէր :

Օլ էսնատէ գօնթ՝ լէհհէսի սօլմուշ վէ սիմասը ալթիւսթ օլմուշ օլարագ ալտէթ իթտի : Հանրիէթ՝ մէրգուժու կէօրտիւկիւնտէ, եիւզիւնիւ էլլէրիլէ կիզլէտի : Գօնթ, սօղուգ պիր թավը իլէ :

— Նէ՛ խապէր տօգթօր, տէյի սիւալ իթտի :

Թապիպ . — Միւսիւ գօնթ, թէմամիյլէ մէմնուն օլմալը . սընըզ, չիւնքի հէր շէյ սըրասընտա օլտու : Մատամընըզ է . յի ըահաթ տըր : Պիր ազտան ալաճաղը պիր իլաճ սաեէսին . տէ տէ պու կիճէ ըահաթճա ուեուեաճաղընտան, ֆէվզէլա . տէ միւհթաճ օլտուղու գուվլէթի քէսպ իտէճէք տիր : — Գըզ . ճըղազընըզա կէլինճէ . . .

Ժիւլ . — (Ղարիպ պիր թարզը իֆատէ իլէ .) Վա՛յ, տօղան չօճուգ գը՛զ մը տըր :

— Զանն իտէրսէմ գըզ օլտուղունու էվվէլճէ սէօյլէմիշ իտիմ :

— Սահիհ տիր, խաթըրլաեօրում :

— Վիճուտճա բէք միւքէմմէլ տիր, վէ կիւնիւն պիրին . տէ վալիտէսի կիպի կիւղէլ օլաճաղը չիմտիտէն անլաշըլմագ . տա տըր :

Գօնթ . — (Բէք տէ կիզլէնէմէեէն պիր սուրէթի իսթիհ . զաքեարանէ իլէ .) Պու խայըրլը խապէրէ տօգրուսու բէք մէմնուն օլտում : Մատամըն էյիլէշմէսի ուզաեաճաղընը մէմուլ իտէրմիսինիզ :

— Պիր ան էվվէլ իֆագաթընը պուլմասը իչին էլտէն կէլէնի տիրիզ իթմէեէճէեիմ :

— Մատամ տը Լիւսընայ պիր սէյեահաթա նէ՛ վագըթ թէհամմիւլ իտէպիլէճէք տիր :

— Օն պէշ կիւնտէն :

— Օն պէշ կիւն միւ . . . Լաքին պու ուզուն պիր միւտ . տէթ տիր :

— Պիլաքիս զաեէթ գըսսա տըր, վէ պու մէօհլէթտէն էվվէլ եօլա չըգմասընա ապա միւսաատէ իտէմէմ :

— Բէք էյի, տօգթօր . էմրինիզէ իթաաթ իտէրիզ, էվվէլ էմիրտէ մատամ տը Լիւսընայըն սըհհէթի Լազըմ տըր :

Գօնթ, պու սէօզլէրի՝ խօշնուտսուղուղա սէօյլէտի, վէ Հանրիէթ իսէ . միւթէէսիր օլտուղու կիպի, կէօզլէրի տէ եա . շարտըղընտան ,

— Տօ՛սթում, էկէր պազը իշլէրինիզ սէպէպիյլէ Բարիս .

տէ պուլուսմանը իճապ իտիեօր իսէ, պէնտէն էվվէլ կիթ-
մէնիզէ հիչ պիր մանի եօգ տուր, տէտի:

— Եարըն պու խուսուստա կէօրիւշիւրիւզ:

— Իսթէտիկինիզ վագըթ կէօրիւշիւրիւզ, տօսթում:

— Տօգթօր, պու կիճէ սէյֆիեէտէ գալաճա՞գմըսընը:

— Էվվէթ, միւսիւ գօնթ, զիրա պուրատա գալմագլը-
ղըմ ֆայտէլի օլապիլիր. մատամըն եանընտա տուրմագլըղըմ
լաղըմ տըր:

— Պէնիմ տիշարը չըգմագլըղըմտա պիր պէյիս վա՛ր մը
տըր:

— Հիչ պիր պէյիս եօգ տուր. հաթթա պուրատան մու-
ֆարագաթընըղը իսթար իտէրիմ, չիւնքի մատամըն սօն ստ-
աթլարընտա տիւշար օլտուղու իզթիրապաթըն մէնզարէսի՝
սիզի միւթէէսսիր գըլմըչ օլմալը տըր:

— Ազիզէմ Հանրիէթ, ըահաթճա ուեուլմանըղը թէմէն-
նի իտէրիմ, վէ տօգթօրուն թէրթիպաթը սաեէսինտէ, պու
թէմէննիմին գապուլ օլունաճաղընա էմինիմ: - (Պատէհու սիւ-
տանաեա խիթապ իտէրէք.) Սիզ տէ, չօճուղուն պաղըրմա-
սընը թէսկին իտէճէքսինիզ, տէյի՛լ մի, զիրա չօճուղարըն
պաղըրմալարընա ասլա թէհամիւլ իտէմէմ:

Գօնթ, պու շայեանը տիգգաթ սէօղլէրի իրատ իթտիք-
տէն սօնրա, զէվճէսինին օտասընը թէրքլէ քէնտի օտասընա
չըգտը, վէ թապիպ՝ մէրգուսուն արգասընտան պագարագ,

— Ալ սանա ֆէնա վէ ասլա եիւրէք թաշըմաեան պիր
ատէմ, տէյի միւլահաղա իթտի: Այնի վագըթտա մատամ
տը Լիւսընայըն կէօղլէրինտէն իրի տանէլի եաչլար ագմագ-
տա օլուպ, մէրգումէ, սիւտանանըն պէչիքտէ կիպի իքի
գօլլարը իւզէրինտէ թութարագ խօշ պիր սուրէթտէ սալա-
մագտա օլտուղու չօճուղա աթֆը նաղար իլէ,

— Ա՛հ էվլատըմ, պէտպախթ վէ սէվկիւլիւ գըզճըղա-
ղըմ... աճապա պիզիմ միւսթագպէլիմիզ նէ՞ օլաճագ տըր
տէտի:

Տօգթօր՝ հաղըրլատըղը իլաճը կէնճ գատընա վէրէրէք,
վէ անըն կէօզ եաչլարընը կէօրէրէք,

— Մատամ, ընձա իտէրիմ, ճէսուր օլուն . գըզընըզը տիւշիւնիւն , տէտի :

Հանրիէթ՝ էլինի տօգթօրա ուզաթարագ , զայիֆ պիր սէտա իլէ ,

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, էզճան ու տիւ թէշէքքիւր իտէրիմ . սիզ խայրխահ պիր զաթսընըզ , տէտի :

Պատէհու սիւտանաւը չաղըտը , վէ օ տա չօճուղու թագտիմ իթմէսինտէ , թապիպ՝

— Ուեուեօր . ուեանտըրմաւըն , տէտի :

Մատամ տը Լիւսընայ՝ չօճուղուն անլընը սուրէթի նազիքեանէտէ պուս իթտի , վէ տօգթօր՝ սիւտանաւա խիթապէն ,

— Հայտէ , սիզ կիտին ուեուեուէն , տէտի :

Անէթ . - Փագաթ պէն պուրատա գալմագ իսթէրիմ :

Տօգթօր . - Պօշ շէյ տիր , գըզըմ , պէն եալընըզ պէքլէրիմ :

— Էօյլէ իսէ եանընտաքի օտատա եաթմաղա կիտիեօրում , էկէր իհթիեաճընըզ օլուր իսէ , միւսիւ տօգթօր , պէնի չաղըրըն :

— Բէք էյի :

Պու սուրէթլէ պէսլէմէ վէ սիւտանա տիշարը չըգտըլար :

Տօգթօրուն վէրտիկի ույգու կէթիրիճի իլաճըն թէէսսիւրիլէ Հանրիէթին կէօզլէրի գաբանտը , վէ պիր գաշ սանիլեէ սօնրա տէրին պիր ույգուեա տալտը :

Տօգթօր՝ մէզպուրէնին ուեուամասընա ռիգգաթ իտէրէքս քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Զէվալլը գատընճըղա՛ղ . . . զէվալլը կէնճ վալիտէ՛ , զանն իտէրսին քի գօնթուն նէֆրէթ իթտիկի մասուումու , քէնտիսի թաբարճասընա սէվիեօր : - Պու ատավէթին սէպէպի աճապա նէ՛ տիր : Հաեաթը պէշէրիեէտէ էօյլէ տէհշէթլի սըրըլար , էօյլէ շիֆա գապուլ իթմէեէն եարէլէր վար տըրքի , ինսանըն ագլը էրէմէզ :

Թապիպ , պու կիպի միւլահազաթ իչինտէ օլարագ , ուեուամագտա պուլունան գօնթէսին եաթաղը եանընտա օթուր :

տու : Մէզ պուրէ ուեան տըղըն տա , թապիպ՝ էլան գօնթէսին
եանընտա պուլունմագտա իտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ օտաեա կիրիպ , ամիրճէսինէ ,

— Պու կիճէ նա՛սըլ կէչիրիւտի , տէյի սիւալ իթտի :

— Բէք էյի կէչտի . մատամ գօնթէս հէնուզ ուեանտը :

— Ահվալը սըհհիեթսինտէն մէմնուն գալտընը՞ղ մը :

— Էվվէթ . հաթթա պու կիւն պէնիմ պուրատա պու-
լունմամ տա լիւզում գալմատը , Պէսլէմէ իլէ սիւտանաեա
իգթիզա իտէն թէնպիհաթը իթտիմ : Շիմտիլիք կիտիեօրում .
եարըն մատամ գօնթէսի կէօրմէք իւզրէ թէքրար կէլիրիմ :

7

— Եարըն ագչամ Ֆրանսաեա միւթէվէճճիհէն հարէ-
քէթ իտէճէկիմ բէք իհթիմալ , հաթթա մուհագգագ տըր :
Վէնէտիկտէ իսէ , թէսվիեթ իտէճէք պազը իշլէրիմ գալմըշ
տըր . իմտի էկէր վիզիթանըզ էսնասընտա պէնի պուրատա
պուլամազընըզ , պէնտէնիզի մաազուր թուլթմանըզը րէճա
իտէրիմ :

Տօգթօր՝ սուրէթի պարիտանէտէ սէլամ վէրիպ , խաս-
թանըն էլինի սըգտը , վէ սէյֆիեթէտէն հարէքէթլէ , Բիբօ-
նուն՝ քէնտի կօնտօլույլա պէքլէմէքտէ պուլունտուզու քիւ-
չիւք լիմանա վասըլ օլուպ , օն տագըզա սօնրա Վէնէտիեթ
ավտէթ իյլէտի :

Թապիպին ազիմէթինտէն սօնրա , գօնթ պիր իսկէմլէ ա-
լարագ , Հանրիէթին եաթաղը պաշընտա օթուրտու : Մէր-
գումուն սիմասընտա սախթէ պիր էսէրը մուհապպէթ միւ-
շահէտէ օլունուեօրտու , վէ բէտէրանէ պիր թարղտա ,

— Սէվկիւլիւմ , մուհապպէթիմ վէ վազիֆէմ իճապըն-
ճա , վագը օլան վուգուլթտա հազըր պուլունտում... իզ-
թիրապաթընըզ պանա ֆէվգէլատէ թէէսսիր իթտի . էկէր

սիզի զայս իթմէք պետպախթլըղընա տիւշար օլսա իտիմ, քէնտիմի ասլա թէսէլլի իթմէեէճէք իտիմ. . . էլհամտիւլլահ շիմտի բէք էյիսինիզ, վէ սիզին էյի օլտուղունուղու պէեան իթմէքլիք՝ պէնիմ իշին պիր պախթիեարլըդ տըր, տէտի :

Ժիւլ, պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա շէօյլէ տէվամ իթտի :

— Պու հալտէ պէնիմ մութլագա պուրատա պուլուն. մագլըղըմա լիւզում գալմատըղընը շու էսնատէ սիզ տէ բէք ալէա անլաեապիլիրսինիզ : Խուսուսի իշլէրիմ վէ մէնաֆիի միւշթէրէքէմիզ իճապընճա Բարիսէ կիթմէքլիկիմ լազըմ տըր : Պինապէրին, տօգթօրա տախի սէօյլէմիշ օլտուղունու իշիթտիկինիզ վէճհլէ, եարըն պուրատան հարէքէթիմի սիզ տախի թապիի պուլմալըսընըզ :

« Բէտէր վէ վալիտէնիզէ գուրթուլուշունուղու պա թէլէկրաֆ պիլտիրէճէեիմ, ֆագաթ պու պապա! էօյլէ քէլիմէլէր իսթիմալ իտէճէեիմ քի սիզի տիւշարը մուխաթարա գըլմագսըզըն, մանէասընը եալընըզ քէնտիլէրի անլաեաճագլար տըր, վէ Բարիսէ վասըլ օլմագլըղըմը միւթէագըզ, քէնտիլէրինի կէօրմէեէ կիտէրէք, հագգընըզտա պազը խապէրլէր տախի իթա իյլէեէճէեիմ :

« Սիզէ կէլինճէ, սէյեահաթ իտէպիլէճէք պիր հալէ կէլտիկինիզտէ, վէ տօգթօր տա պու իթիգատընըզ թէէմին իյլէտիկինտէ, պուրատան եօլա չըգար, վէ Մարսիլեաեա կէլտիկինիզտէ, օրատան սաաթ գաշտա հարէքէթ իտէճէկի. նիզի պա թէլէկրաֆ պանա պիլտիրսինիզ քի, պէն տէ սիզի Մէլէօնտէ արապա իլէ պէքլէեիմ, վէ օրատան իքիմիզ պիրլիքտէ Սէն-Բօրա ազիմէթլէ, արամըզտա վէրմիշ օլտուղունու գարար մուճիպինճէ, քիրալամըշ օլտուղում սէյֆիեէտէ սիզի եէրլէշտիրէեիմ :

« Սէօյլէտիքլէրիմի անլատընըզ, տէյիլ մի :

Հանրիէթ. - Տէսթում, սիզ պէնիմ հաքիմիմսինիզ. պինապէրին միւթատըմ վէճհլէ սիզէ իթաաթա պօրճուեում :

Գօնթ. - Ազիզէմ, պու խուսուստա հաքիմ օլուպ օլմա. մաղա մահէլլ եօգ տուր, վէ մատտէ՝ իթաաթա տաիր օլ :

մաեըպ , պատէլ իսթիշարէ գարարլաշտըրմըշ օլտուղունուզ խուսուսա տաիր տիր : էօյլէ տէյիլ մի :

— Էվվէթ , էօյլէ տիր :

— Օ հալտէ՞ . . .

— Օ հալտէ սիգին միւրատընըզ վէ թալիմաթընըզ վէճհլէ հարէքէթ իթմէքիկիմ գարուրի տիր :

Մ. տը Լիւսընայ՝ սապըրսըզլըզլա աեաղա գալգարագ վէ ումուզլարընը չէքէրէք ,

— Պու եօլտաքի սէօզլէրինիզէ մանէա վէրէմէեօրում . . . պունլարըն շու վագըթտա հիշ սըրասը տէյիլ տիր . իմտի պու կիպի սէօզլէրի պէրթարաֆ իթմէնիզի թավսիեէ էյլէրիմ , տէտի , վէ քէնտիսի՝ չօճուղուն վէլատէթինի Բօվէլեա տաիրէի պէլէտիեէսինէ խապէր վէրմէք իւզրէ տիշարը չըգտը :

Հանրիէթ եալընըզ գալտըղընտա , եիւզիւնիւ իքի էլի տէրունինտէ կիզլէեէրէք հէօնկիւր հէօնկիւր աղլատը :

Պիշարէ գատընճըղազ թախմինաթը միւթէէսսիւֆէսի. նին մէվգըի ֆիիլէ կէլմէքտէ օլտուղունու րանա անլամագտա իտի :

* * *

Ժիւլիէն Դլօտ , կօնտօլճուլուգ թէճրիւպէսինի հայիզ տէյիլ իտի իսէ տէ , արա սըրա , քեաֆֆէյի տէլիգանլըլար միսիլու Անիէրտէ վէ Ժուանվիլ-լը-Բօնտա Մարն վէ Սէն նէհլըլէրի իւզէրինտէ քիւրէք գուլլանմըշ օլտուղունտան , բէք չօգ միւշքիլաթ չէքմէքսիզին պիւեիւք գանալա մուվասըլէթլէ , Սուբիւր քէօքրիւսինէ գատար իլէրլէտի , վէ էլան տէրու. նինտէ Սթանցանըն էօլիւ կիպի ուեումագտա պուլունտուղու կօնտօլու մահէլլի մէգքիւրէ եանաշտըրտը , վէ քէնտի քէնտիեէ ,

— Պաշըմը ազ գալսըն քի պէլիէեէ ուղրաթմագ տէրէ. ճէսինէ կէթիւրմիշ օլան շու իհթիեար գաեըգճըեը եարըն թէքրար կէօրիւպ պօրճումու էօտէրիմ , տէտի :

Մէրգում , էսնաի րահտէ պիր տէրէճէ սօղուգ գանլը.

լըղընը քէսպ իթմիշ իտի իսէ տէ , տիւշար օլմուշ օլտուղու սատէմէի շէտիտէ թէէսսիրինէ թապի պուլունմագտա իտի : Օ կիճէ իսէ , հաւա կիւզէլ վէ սէրին օլտուղունտան , ժիւլիէն խալի պիր մահէլտէ գալըպ , ուզուն միւտտէթ տէրեալի միւլահաղաթա տալմաեա արզու հիսս իթմէքտէ օլմասը , ֆագաթ օտապընտա գաքանըպ գալմաեը թէնսիպ իթմէմէսի հասէպիլէ , Վէնէտիկ տէնիզինէ տօղրու իլէրլէտի , վէ տէնիզին տալալարը՝ լաթիֆ պիր սուրէթտէ աեագլարընա գա. տար եագլաշտըզլարը հալտէ , օրատա օթուրտուգտա , ույգուտա՝ մը եօգսա ուեանը՝ գ մը օլտուղունու էվվէլճէ թէ. ֆէքքիւրէ պաշլատը : Շու գատար քի , հէր կէօրտիւկիւ վէ հէր իշիթտիկի հագըգէթ օլմասը վէ պինապէրին զարիպ վէ միւշքիւ պիր վազիեթտէ պուլունմասը ճիհէթլէ , « Շիմսի նէ՝ եաքաճաղըմ » տէտի . ֆագաթ պու մէսէլէ՝ միւտհիշ օլմասըյլա պէրապէր հալլի բէք գօլայ իտի :

Ժիւլ Արման եախօտ գօնթ տը Լիւսընայ Շարանթ՝ ժիւլ Մէրսիէ վէ Շարլ Պրիսօն իսիմլէրի թահթընտա կիզլէնմիշ ալչագ պիր ճանի օլուպ , ճինաեաթը վագըասընըն էն մէքրուհընըն իսպաթը տա , Բարիսին Մարգատէ սօգաղընտա վագը գապրիսթանըն պիր քէզլէսինտէ մանֆուզ պուլունմագտա իտի :

Գօնթ տը Լիւսընայ իլք տէֆա Ֆրանսաեա , Բարիսէ ա. եագ պաստըղընտա , քէնտիսինի տէրտէսթ իթտիրմէք իւզրէ հիւքիւմէթէ իսպարը քէյֆիեթէ իտիլմէսի քեաֆի , վէ օ ալչագ՝ ճինաեթլինի նէ՝ գատար ինքեար իթսէ , պէյհուտէ օլաճաղը տէրքեար , վէ ժիւլիէն Գլօտ անը սիւքիւթ իթտիրմէկէ , վէ քիւրէկէ , հաթթա գաթըլկեահա գատար սէվգէ մուվաֆագ օլաճաղը չիւպհէսիզ օլուպ , սէնաաթքեարը մէրգում պու թասապիւրուընը մէվգըի իճրաեէ գօյմաեը , վէ պու սուրէթլէ , վալիտէսի Մարի-Գլօտա , մէզպուրէնին գօնթ ժիւլ-Կասթօն տը Լիւսընայըն վարիսի մէշրուու ալէյհիտէքի ատավէթինի թաագիպ իտէրէք , բէտէրին ալչագլըղը ինթիգամընը էվլատընտան ալմագ խուսուսընտա իթմիշ օլտուղու եէմինի թութմաեը , էվվէլճէ միւլահաղա իթտի , վէ պու տա

չիւպհէսիզ կիւզէլ պիր ֆըրսաթ օլուպ, Ժիւլ Արմանըն, իրթիքեապ իթմիշ պուլունտուղու ճինաեթլէրիլէ քէնտի քէնտիսինի էլէ վէրէճէկի թապիի իտի իսէ տէ, թէէսսիւֆ օլունուր քի, Ժիւլիէն պու ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իտէմէզ իտի. զիրա ըրզընա գաստ իթմիշ, վէ չիմտի իսէ քնտիսինի թաքարճասընա սէվմէքտէ պուլունմուշ օլտուղու գատըն, եանի Հանրիէթ, գօնթէս տը Լիւսընայ թէսմիեթ օլունուպ, անըն զէվճինի հիւքիւմէթէ խապէր վերմէք՝ քէնտի հազգընտա տէհշէթլի պիր ըէզալէթի, վէ եէնի վէ էվվէլքի կիպի զայրը լաեըզ պիր նամուսուղուղու տալէթ իլլէմէք, վէ պէլքի տէ եէյիս ու քէտէրինտէն նաչի էօլմէսինէ սէպէպ օլմազ իտի:

Իմտի Հանրիէթին պու եօլտա պիր քէտէրէ կիրիֆթար օլմասը իսթէնիլմէտիկի թազտիրտէ, օլ խուսուստա տիւշիւնմէք պիլէ զաիտ օլուպ, պինապէրին մէրգում, քէնտի քէնտիսինէ շու սէօզլէրի իրատ իթտի:

— Պու ատէմէ գարշը հիշ պիր շէյ եաբամամ, իզտիվաճը՝ պէնի գուվվէթտէն տիւշիւրմէքտէ տիր: Եարըն, տօղան չօճուգ տախի Լիւսընայ իսմինի թաշըեաճազ տըր, չիւնքի չիւպհէսիզ խապիս սիճիլի նուֆուս տէֆթէրինտէ օ իսիմլէ գայտ իթտիրէճէք տիր. պու ճանվէրի հիւքիւմէթէ թէսլիմ իթմէքլէ, հէմ էվլատըմըն հէմ տէ վալիտէսինին իսիմլէրինի լէքէտար իթմիշ զլաճաղըմ:

« Կէրէք վալիտէսի, կէրէք չօճուղու իչին պու հարէքէթտէն կէրի տուրմաղա մէճպուրում:

« Լաքին օ չօճուղու էլինտէն գուրթարաճաղըմ, չիւնքի էկէր վէֆաթընա ալէազատար իսէ, պիշարէեթի թէլէֆ իտէճէկինէ չիւպհէ եօգ տուր. էկէր եաշամասընա միւսաատէ իտէրսէ, էվլատըմըն՝ օ խապիսի պիր կիւն պիլէ բէտէր թէսմիեթ իթմէսինի իսթէմէմ:

Ժիւլիէն Գլօտ, կէօզլէրինի Բօվէլիւ առասընա տօղրու աթֆ իթմիշ օլարազ տէրին պիր թէֆէքքիւր տէրիասընա տալտը, Իշպու թէֆէքքիւրիւ միւտտէթի մէտիտէ տէվամ իտիպ, պատէհու տէնիզ սահիլինտէն մուֆարազաթլա, Սան-

Մարգո բիւսցասընա ավտէթ իթտի, վէ օրատա պիւսիւք պիր չէհրէ մախսուս օլան հարաքեաթ՝ մէզպուրէնին միւլահազաթը մահզունանէսինի պիր տէրէճէ տէֆ իյլէտի:

Ժիւլիէն՝ գանալըն քէնարընտա տուրուպ սէյր իթմէքտէ իքէն, պօշ պիր կօնտօլուն Բօվէլիատան հարէքէթինի, վէ իշպու կօնտօլուն պիր կիւն էվվէլ Բօվէլիատա պիր հէքիմ կէօթիւրմիւլ օլան կէնճ կօնտօլունուն թահտը գօմանտասընտա պուլունտուղունու կէօրտիւ, վէ « Շիւպհէսիզ տօգթօրու ալմաեա կիտիեօր » տէտի, վէ պիրտէն պիրէ ֆիքրինէ պիր թասազվուր կէլտիկինտէն, ըրխթմտա տուրմաեա գարար վէրտի:

Մէրգում իքի սաաթ գատար պէքլէտիքտէն սօնրա, մէզքիւր կօնտօլուն պիր միւլթէրի իլէ ավտէթ իտիպ, իսկէլէեէ եանաշտըղընը, վէ թախմինի վէճհլէ, իլք կիւնքի թապիպին գարաեա չըգտըղընը կէօրտիւ, վէ պիւլա թէրէտտիւտ գարչըլաեըպ սէլամ վէրտիքտէն սօնրա տուրտու:

Տօգթօր՝ մէրգումուն սօլմուլ, վէ կէօղլէրի էթրաֆը մօրարըլ օլան չէհրէսինէ պագարագ:

— Միւսիւ նէ՝ իսթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի:

— Չաթընըզա պիր չէյ սիւալ իթմէք իւզրէ միւսաա տէնիզի թէմէննի իտէրիմ:

— Սիւալ իտին. էկէր ճէվապ վէրէպիլիւսէմ վէրիւրիմ:

— Սիզ Բօվէլիատան կէլիեօրսունուզ, տէյիլ մի:

— Էվվէթ:

— Տօրիա սէյֆիեէսի՞նտէն մի:

Թապիպ, թէաճճիւպլէ մուսահիպինէ պագարագ:

— Էվվէթ, տէտի:

— Օրաեա ճէլպ իտիլմէնիզ՝ տիւնեաեա պիր չօճուգ կէթիրմէք իւզրէ պուլունան կէնճ պիր գատընը թէտալի իլին մի իտի:

— Էվվէթ, ֆագաթ պու սիւալինիզին սէպէպի նէ՝ տիր:

— Սէպէպինի պիր ազտան անլաթըրըմ: Պու կիճէ Բօվէլիատա իտիմ. Տօրիա սէյֆիեէսինտէն պազը ինլէմէ վէ ֆիշան ու ֆէրեատ սէտալէրի իշիթտիմ, վէ պիթթէսատիւֆ

կօնտօլճում տա, զաթընըզըն պիր վազը համլ մատտէսի իշին օրատա պուլունտուղունու պանա խապէր վէրմիշ իտի: Զիքը իթտիկիմ ինլէմէ վէ ֆիղան ու ֆէրեատը իշիթտիկիմտէ, թանըմատըզըմ պիշարէ գատընճըղազըն իզթիրապաթընտան ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլտում, վէ պիր ազ էվվէլ ավտէ- թինիզի կէօրմէքլէ, Տօրիա սէյֆիեէսինտէ պիր ֆէլաքէթ վուգու պուլուպ պուլմամըչ օլտուղունու թահգըզ իթմէք իւմիտիյլէ, սիզի եօլունուզտան ալըգօյմաղա իսթիճար իյլէ- տիմ:

Տօգթօր՝ էլան ժիւլիէն Գլօտա պազմագտա օլուպ, ի- շիթտիկի իյղահաթ մուվաֆըզը հագըգէթ օլմագլա պէրա- պէր, քէնտիսի բէք տէ սահիհ զանն իտէմէեօրտու: Հէր նէ իսէ, շու եօլտա իֆատէեէ տէվամ իյլէտի:

— Տօրիա սէյֆիեէսինտէ հիշ պիր ֆէլաքէթ վուգու պուլմատը: Գէնտիսինի թանըմաեարագ ալէագատար օլտու- ղունուզ կէնճ գատըն (տօգթօր՝ պու սէօզլէրի մանէատար սուրէթտէ թէլէֆֆիւզ իթտի.) ֆիլվագը բէք զիեատէ միւզ- տարըպ օլտու իսէ տէ, թէհլիքէյի սավուչտուրտու, վէ շու էսնատէ իսէ, նէ՝ վալիտէսի, նէ՝ չօճուղու մուխաթարա ի- շինտէ պուլունմամագտա տըրլար:

— Չօճուղո՞ւ մու... է՞րքէք մի տիր:

— Խայր... գըղ տըր:

— Եաշաեաճա՞գ մը տըր:

— Եաշաեաճաղը մէմուլ տուր: — Պաշգա պիր սօրաճա- ղընըզ վա՞ր մը տըր:

— Խայր, միւսիւ տօգթօր. անճագ, պէնտէնիզէ լութ- ֆէն ճէվապ վէրտիկինիզէ վէ թէէմին իյլէտիկինիզէ էզճան ու տիլ թէշէքքիւր իտէրիմ:

Ժիւլիէն, հէեէճանը աշիքեարէն կէօրիւնմէքտէ օլտու- ղու հալտէ, սէլամ վէրիպ, օրատան մուֆարագաթ իթտիք- տէն սօնրա, եալընըզ գալմըչ օլան թապիպ քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի:

— Իշիթէ պու բէք զարիպ շէյ տիր... Պու կիճէ Տօրիա սէյֆիեէսինին պաղշէսինտէ րէֆ իտիլէն, վէ գօնթ թարա-

Ֆրնտան, իշխտիլէն սէտաեր, մուլժազա պու տէլիգանլը րէֆ իթմիշ տիր : - Լաքին գօնթէս տը Լիւսընայը թանըմատըղընը պէեան իթտիկի հալտէ, քէնտինին օրատա պուլունմասը նէ՝ տէն իճպպ իթմիշ օլապիլիր : - Էկէր եանըմաեօր իսէմ, հէր հալտէ պու վագըանըն ալթընտա ֆամիլեաճա պիր սըրր մէվ-ճուտ օլմագ կէրէք տիր :

Տօգթօր՝ պու միւլահազաթ իլէ եօլունա տէվամ իթտի :

8

Իրթէսի կիւն ազչամը, ժիւլ տը Լիւսընայ, զէվճէսիլէ սուրէթի պարիտանէտէ վէտալաչտըգտան սօնրա Բարիսէ միւլ-թէվէճճիհէն հարէքէթ իթտի :

Մէրգուճ, զէվճէսինին սալիմէն գուրթուլտուղունու, գայիմ բէտէրիլէ վալիտէսինէ պա թէլէկրաֆ խապէր վէրմէք՝ վազիֆէսի իգթիզասընտան պուլունտուղունու պէեան իթմիշ իտի իսէ տէ, քէչիտէ իտիլէճէք թէլէկրաֆնամէ՝ նէ գատար միւպհէմ տալի եազըլսա, քէնտիսի իշին մուճիպի թէհլիքէ օլտուղունու տիւշիւնտիւկիւնտէն, օ եօլտա պիր թէլէկրաֆ չէքմէքտէն ֆարիզ կէլտի : Պիզզաթ Շէնըվիէրէ մուվասըլէ-թինտէ, վուգուի հալի պիլտիրմէեի թասմիմ իթտի, վէ ֆիւլ-վագը տա Բարիստէ գաթարտան էնէր էնմէզ, Շէնըվիէրտէ Բլաթան սէյֆիեէսինէ կիթտի :

Մ. վէ մատամ Տօրէյ, մէրգուճու պաղթէթէն կէօր-տիւքլէրինտէ, իզթիրապը շէտիտ հիսս իթտիլէր իսէ տէ, ժիւլ քէնտիլէրինի թէէմին իթմէք իւզրէ, եիւզիւ կիւլէրէք, — Ալթիւսթ օլմաեըն, սէվկիւլիւ բէտէր վէ վալիտէմ, հէր շէյ սըրասընտա տըր, վալիտէսի վէ չօճուգ էյի րահաթ տըրլար, տէտի :

Մատամ Տօրէյ. - (Աղլաեարագ.) Պիրտէն պիրէ սիզի կէօրտիւկիւմտէ տիւչարը թէլաշ օլտուճ, ծագաթ իշի նիշին պիզէ էվվէլճէ պիլտիրմէտինիզ :

— Բարիսէ ավտէթէ մէճպուր օլտուղումտան, թէլէկ-
րաֆա միւրաճաթ իթմէմէկի՝ միւսթագպէլ հագգընտա
տահա զիեատէ մուվաֆըգը ագլ ու պասիրէթ աստ իթտիմ:
Մէքթուպ տախի եազմագ իսթէմէտիմ, չիւնքի մէքթուպ-
տան էվվէլ պիզզաթ վասըլ օլաճաղըմա էմին իտիմ, վէ պիր
տէ մէքթուպ զայ օլպալիլի իտի:

Մ. Տօրէյ. — Հագգընը վար տըր, սէվլիլի էվլատըմ.
լաքին չարուդ իյզահաթը լազըմէեի իթա իտին:

— Հանրիէթ զիեատէ միւղտարպ օլտու իսէ տէ, ֆէվգ
էլ ատէ ճէսարէթ իպրազ իթտի: Պէեանէ հաճէթ օլմատըղը
իւզրէ. չիմտի քէնտիսի բէք էյի տիր, չիւնքի հիչ պիր էնտիչէ
էսէրիմ օլմաեարագ քէնտիսինտէն մուֆարագաթ իթտիմ:
Գըզը ըէֆագաթընտա օլտուգճա, հիչ սըզըլմաեաճագ տըր:

Մատամ Տօրէյ. — Վա՛յ, տօղան չօճուգ գը՛ջ մը տըր:

Ժիւլ. — (Միւրաիճէ.) Ղաեէթ տիւպէր վէ մինի մինի
պիր գըզ օլուպ, էզճան ու տիլ սէվէճէեիզ:

Ֆիլիբ, տամատընըն էլինի թութուպ հէեէճան իլէ սը-
գարագ:

— Պէն սիգի էյի մուհաքէմէ իթմիչիմ. սիզ համիյեէթլի
պիր զաթսընըզ, տէտի:

— Պէն վազիֆէմի իյֆա իթտիմ. պու իսէ պէնիմ իչին
մուճիպի մահղուզիյեէթ տիր:

— Լաքին Հանրիէթին՝ հարէքէթ վէ մուֆարագաթընըզ-
տան տօլաեը միւքէտտէր օլմատըղընա էմինմիսինիզ:

— Թէմամիլլէ էմինիմ: Շուրասընը միւլահազա իթմէլի-
սինիզ քի, հարէքէթիմտէն էվվէլ քէնտինին ըիզասընը թահ-
սիլ իթտիմ: Հանրիէթ ագիլ վէ սահիպի միւլահազա պիր
գատըն տըր: Ուզուն միւտտէթ Բարիստէն զայպուտէթ իթ-
տիքտէն սօնրա, Բարիստէ պուլունմագլըղըմ՝ մէնաֆիի միւշ-
թէրէքէմիզ իչին հէր հալտէ էլզէմ օլտուղունու անլամըչ
տըր: Պունտան գաթինազար քէնտիսի եալընըզ տէյիլ տիր:
Անէթ վէ սիւտանա պիր տագըգա պիլէ քէնտի եանընտան
այըլմաեօլար: Հէմ տէ զայպուպէթիմ նազարը տիգգա-
թա չարքմաեաճագ տըր:

— Քէնտիսի նէ վագըթ ավտէթ իտէճէք տիր :

— Օն պէշ կիւն կէշմէզտէն եօլա չըգմամասը թապիպ թարաֆընտան թէնպիհ օլունմուշ տուր :

— Թապիպին հագգը վար տըր . պու կիպի սըրալարտա ֆէվգէլատէ էմրի պասիրէթէ ըրաեթ լազըմ տըր :

Մ. Տօրէյ . — Սէն-Բօրտա իսթէտիկինիզ սէյֆիէեի պուլ-տունուզ մու :

— Էվլէթ , կիւզէլ պիր պաղչէլի պիր իգամէթկեահ պուլտում : Պու իգամէթկեահ , մէֆրուշաթը հավի օլմասըյ-լա , սէվկիւլի Հանրիէթիմիզի գապուլէ հագըր տըր : -Քէնտի-սի , Սէսօնա մուվասըլէթինին կիւն վէ սաթթընը պանա պիւ-տիրէճէկինտէն , իսթիգպալ իչին օրաեա կիտէճէեիմ , վէ եէրլէշտիրմէք իւզրէ Սէն-Բօրա կէօթիւբէճէեիմ :

— Պիզ տէ սիզէ ըէֆագաթ իթմէք իսթէրիզ , չիւնքի պիր ան էվլէլ գըզըմըզը կէօրմէք վէ քէնտիսինի տէրաղուշ իյլէմէք արզուսինտէ պուլունուեօրուզ :

Ժիւլ . — (Միւրաիճէ .) Պէնիմ տէ արզում պու մէրքէզ-տէ իտի . իմտի Հանրիէթին հարէքէթի զէմանընը խապէր ա-լըր ալմազ , սիզէ պիւտիրիրիմ :

— Ա՛հ , սիզ տամատլարըն , հաթթա տիեէպիլիրիմ քի , էվլատլարըն պիլէ է՛ն էյիսիսինիզ :

— Պու թապիրի իսթիմալէ հագգընըզ վար տըր : Սիզ տէ պէնիմ հագգըմտա բէտէրլէրին է՛ն էյիսի կիպի մուամէլէ իթմէտինիզ մի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ Շէնըվիէրտէ թաամ իթտիքտէն սօնրա Բարիսէ ավտէթ իթտի , Էշեասը իսէ , քէնտինտէն էվ-վէլ Սիւրգ սօգաղընտաքի իգամէթկեահընա կէօթիւրիւմիւշ իտի :

Իգամէթկեահըն քեաֆֆէյի ամէլեաթը խիթամ պուլ-մուշ օլուպ , Ժան Տիւֆուր իսէ , մասլահաթկիւզար օլմասը սըֆաթըյլա , օթէլին խըզմէթլէրի իչին իգթիզա իտէն խըզ-մէթքեարլարը թէտարիք իթմիշ իտի : Պինապէրին գօնթ մու-վասըլէթինտէ , հէր շէյի հագըր պուլտու :

Արապաեա մախսուս պէշ աթ վէ պինիճիլիկէ այիտ տի-

կէր իբր ամ անընդարտա , վէ Լիւսընայ Շարանթ արմասընը հավի պէշ արապա , պիր գալէշ , պիր լանտո , պիր գուբէ , պիր վիգթօրիա վէ պիր բըթի-տիւգ քի , ճէման օն արապա տախի արապալըգլարտա պուլունմագտա իտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ հազգ իթտիկի պու տարաթ վէ տէպ-տէպէ իշինտէ պուլունտուղունտան , մէսրուր օլտու , վէ քէն-տի քէնտիսէ ,

— Իշիմի միւքէմէլէն թէրթիպ իթտիմ . . . Էկէր Բնասըն ճիսմի էօլտիւքտէն սօնրա , ըուհու հաեաթտա գալըքօր , վէ բէտէրիմ պէնի կէօրիւքօր իսէ , շու հալիմտէն խօշնուտ օլմալը տըր , տէտի , վէ հիւրրիսէթինէ նաիլիսէթինտէն տօլաեը օլ տէրէճէ մէֆթուլն իտի քի , վէնէտիկտէ հիսս իտէկէլմիշ օլտուղու շիտտէթլի սատէմէլէրի ունութտու , վէ պիր արա կէօգիւնէ կէօրիւնմէգ օլան ուղուրսուղուգ խէեալլէրի օլ տագըգատա մահվ օլտու :

Պու հալին տաիմի սուրէթտէ իմթիտատ իթմէսի , վէ Հանրիէթ իլէ գըզըղազընըն ապա զահիր օլմամալարը իշին , հէր նէ իսթէնսէ վէրմէկէ ըազը իտի :

Մէրգոււմ , տօղրուճա Կապրիէլին նէզտինէ կիտէրէք ,

— Իշթէ պու տէֆա պէն գաթիէն ավտէթ իթտիմ : Բարիսին զէֆգ վէ էյլէնճէլէրինէ , կիւրիւթիւ վէ բաթըրտըլա-րընա էլէտտի իշթիեագըմ վար տըր . . . իմտի էյլէնէլիմ . . . տէտի , վէ մէզպուրէ տէ կիւլէրէք ,

— Պէնիմ տէ իսթէտիկիմ օ տուր , տէյի ճէվապ վէր-տի , վէ պատէհու էյլէնճէ ճէմիյէթլէրինէ ըիեասէթ իտէն գատընլարա մախսուս պիր թէլէֆֆիւզ իլէ , — էյլէնճէյէ պաշլանըլսըն , տէյի իլավէթէն տէլմիեան իյլէտի :

Բարիստէ ճիւմպիւշ տէվրի պաշլամագտա օլտուն , պիզ Տօրիա սէյֆիսէսինէ նագլը քէլամ իտէլիմ :

Հանրիէթ , զէվճինին ազիմէթինտէն սօնրա , հէման ա-զիմ պիր թազերիգտէն գուրթուլմուլճասընա ֆէրահիյէթ հիսս իթտի , վէ զանն իտէրսին քի ալտըղը հավա քէնտիսինէ տահա սաղ վէ կիւնէշին զիեալարը տահա լաթիֆ կէօրիւնիւ-եօրտու :

Մէջպուրէ, եալընըզ գալմասը սաեհսինտէ գըզըզազը-
նը տահա զիեատէ սէրպէսթիեէթլէ պուս իտէպիլմէքտէ,
վէ վալիտէլիք մուհապպէթի մահիյեէթի ապիեհսինի թէմա.
միյլէ իրաեէ իթմիշ օլան շախս գարշըսընտա կիզլէմէկէ մէհ.
պուր պուլունմամագտա իտի:

Տօգթօր սէյֆիեէեէ կէլտիկինտէ, Մ. տը Լիւսընայըն
կիթմիշ օլտուղունու խապէր ալտը, վէ թապիեաթճա էհլի
մէրագ օլմամասըյլա, պու ֆամիլեանըն էսրարընա վագըֆ
օլմագ արզուսինտէ տէյիլ իտի իսէտէ, Սան-Մարգօ բիեա-
ցասընտա եանընա եագլաշըպ քէնտիսինի իսթիճվապ իթմիշ
վէ պէսպէլի Ֆրանսըզ պուլունմուշ օլան մէճհուլ իլլ ահ.
վալ քիմսէնին քիմ օլտուղունու անլամագ մէրագընտա իտի:

Օ մէճհուլ քիմսէ իլէ գօնթէս տը Լիւսընայըն պէյնին-
տէ կիզլի պիր պաղ պուլունմասը, տօգթօրա մուհագգագ
կէօրիւնիւպ, չիւնքի մէրգում, կէնճ գատընըն սալիմէն գուր-
թուլտուղունու խապէր ալտըղընտա, մէսէրրէթինի կիզլէեէ-
մէմիշ իտի: Շու գատար քի, պու պաղըն նէ թարզ օլտու-
ղունու անլաեամամըշ իտի:

Թապիպ, եաթագ օտասընա կիրտիկինտէ, Անէթ իլէ
սիւտանա՝ Հանրիէթին եանընտա օթուրմուշ օլուպ, պու գա-
տընճըզազ իսէ, մասումունու գուճաղընա ալմըշ օլտուղու
հալտէ, եիւզիւնիւ պուս իթմէքլէ տօեամամագտա իտի:

Տօգթօր. - (Խասթաեա խիթապէն.) նէ՝ խապէր, ա-
զիզէմ, նասըլըզ:

— Բէք էյիեիմ, տօգթօր:

— Պու կիճէեի էյի կէչիրտինի՞զ մի:

— Բէք էյի կէչիրտիմ:

— Հիշ սըթմանըզ եօգ մու տուր:

— Ջանն իթմէմ:

— Շիմտի անլարըզ... էլինիզի պանա ուզաթըն:

Թապիպ, Հանրիէթին նազիք պիլէկինի թուլթուպ, իքի
բարմաղընը շահ տամարը իւզէրինէ վազ իթտի, վէ նապզը-
նըն սաքին օլտուղունու կէօրմէքլէ, ահվալը սըհհիեհսինին
եօլունտա պուլունտուղունա էմին օլտու: Պատէհու չօճուղու

մուայեհնէ իլէ, վիճուտճա բէք միւքէմմէլ օլտուղունու, վէ չիւպհէսիզ սըհհէթի տէ մէմնուն օլունաճագ սուրէթ տէ պուլունաճաղընը թէքրար թէէքիտ իտիպ, վէ վալիտէ իլէ գըզը հագգլարընտա պաղը թէրթիպլէր թավսիեէ իյլէտիքտէն սօնրա, կէօեա մէրգուլմէեի էյլէնտիրմէք իւզըն թապիի պիր սէտա իլէ շու եօլտա միւքեալէմէեէ իպթիտար իթտի.

— Մատամ, չօգտան պէրի մի Բօլէլիատա իգամէթ ի տիեօրսունուզ:

— Հէման պէշ այտան պէրի տիր, տօգթօր:

— Իթալիաեը էվվէլճէ զիեարէթ իթմիշ մի իտինիզ:

— Խայր, իզտիվաճըմտան էվվէլ ֆամիլեամտան ասլա մուֆարագաթ իթմէմիշ իտիմ, վէ անլէր տէ սէյեհհաթը սէվմէզ իտիլէր:

— Շիւպհէսիզ Բարիստէ եաշամագտա իտինիզ:

— Բէք ազ... Բարիստէ սէնէտէ եալընըզ իքի ալ վադըթ կէշիրիր իտիք:

— Մատամ, օլ գատար կէնճսինիզ քի, իզտիվաճընըզ բէք չօգ էվվէլ վուգու պուլմամըշ օլմալը տըր: - Չօգ չօգ պիր սէնէ օլմուշ տուր զանն իտէրիմ:

Հտնրիէթ՝ պիրտէն պիրէ սարսըլտը, վէ պու սարսըլմա. սը՝ թապիպին նազարը տիգգաթընա թէսատիլֆ իթտիկի կիպի, կէնճ գատընըն, ազաճըգ թէրէտտիլտտէն սօնրա, գըզարարագ, « Խայր, միւսիւ տօգթէօր, թէքմիլ պիր սէնէ օլմամըշ տըր » տէյի վէրտիկի ճէվապը իշիթտիկինտէ, չիւպհէսի հէման թաստիգ օլունտու, վէ իֆատաթընա շու սուրէթ տէ տէվամ իյլէտի:

— Վէնէտիկտէ քիմնէեի թանը՝ եօրմուսունուզ:

— Մ. տը Լիւսընայ՝ քէնտի ահըպպաի գատիմէսինտէն պիրինի պուլմուշ օլտուղունու պանա սէօյլէտի իսէ տէ, պէն օ զաթը թանըմամ:

Թապիպ, կէօեա թէանճիւպ ալէամէթի կէօսթէրէրէք:

— Աճա՛յիպ, տէտի:

— Հանրիէթ. - Ղալիպա ճէվապըմ օիզի թէանճիւպտէ պրագըեօր:

— Պիրազ :

— Նիշին :

— Տիւն վուգու պուլան պիր թէսատիւֆ իշին :

— Թէսատիւֆ միւ :

— Էվվէթ : Սան-Մարգօ բիեացասընտա , հագգընըզտա ֆէվգէլատէ ալէագատար օլտուղու շիւպհէսիզ պուլունան պիր ատէմէ թէսատիւֆ իթտիմ . պու ատէմ , չըգան կիճէ Բօվէլիատա պուլունարագ , իզթիրապընըզտան նաշի ըէֆ իթմէքտէ օլտուղունուզ նիտալէրի վէ ինէմէլէրի էնտիշէի գալպիեէ իլէ տինլէմիշ , Գէնտիսի պանա , վուգուի հալի հէեէճանը ազիմ իլէ սօրտու , վէ նէթիճէեի հասէնէեի իշիթտիկինտէ , մէսրուր կէօրիւնտիւ :

Հանրիէթ . - (Ղաեէթ մէրագտա գալարագ .) Փագաթ քիմտէն պահս իտիեօրսունուզ , միւսիւ սօգթէօր :

— Երրմի պէշ երրմի ալթը եաշընտա պիր կէնճաէն :

— Սիզ օ կէնճի թանըբօրմուսունուզ :

— Ասլա թանըմամ . տիւն , միւտտէթի հաեաթըմտա իլք տէֆա օլարագ քէնտինի կէօրտիւմ :

— Վէնէտիկլի տէյիլ մի տիր :

— Խայր , Ֆրանսըզ տըր :

Հանրիէթ . - (Հայրէթլէ .) Ֆրանսըզ մը :

— Մէրգում եօրկուն վէ միւզտարըպ կէօրիւնիւեօրտու : Փագաթ թէքրար իտէրիմ քի , սալիմէն գուրթուլտուղունուզու քէնտիսինէ պիլտիրտիկիմտէ , պիրտէն պիրէ եիւզիւնտէ էսէրի մէսէրրէթ հուսուլէ կէլտի , վէ հէլէ տիւնեաեա կիւզէլ պիր գըզըզազ կէթիրմիշ օլտուղունուզու խապէր ալտըղընտա , պիւեիւք պիր սաատէթ խապէրի թէպլիզ իտիլէն պիր քիմնէ կիպի պիր հալ քէսպ իթտի :

— Լաքին պու զարիպ շէյ տիր : Պու տէլիգանլընըն , վագը համլիմ վուգու պուլտուղու կիճէ Բօվէլիատա օլտուղունու պէեան իթտինիզ , տէյիլ մի :

— Եալընըզ Բօվէլիատա տէյիլ , հաթթա պու էվին պաղչէսինտէ պուլունմուշ օլտուղունա էմինիմ :

— Գէնտիսինի պանա թարիֆ իտէպիլիմիսինիզ :

— Կիւզէլ, օրթա պօյտան պիր ազ եիւքսէք, պիչիմլի, եագըշըգըլը, լէվճէսի պիր ազ սօլկուն, պըբըղը նագիք, կէօզ-լէրի մավի, սաչլարը էսմէր պիր տէլիգանլը օլուպ, արթիս-թէ պէնզէմէքտէ տիր:

9

Հանրիէթ, թարիֆ օլունան էշքեալը տիգգաթլէ տինլէ-տի, վէ զաթէն կէօրմիւշ օլտուղու պիր քիմէնին էշքեալինէ պէնզէեիպ պէնզէմէտիկինի տիւշիւնիւեօր կիպի կէօրիւնմէք-տէ իտի:

Արատան պիր իքի սանիյեէ կէշտիքտէն սօնրա, թա-պիպ՝

— Պէեան իթտիկիմ թասվիր զիհնինիզի ուեանտըրը՝եօր մու: Պու թասվիրին ասլընը թանը՝եօրմուսունուզ, տէյի սի-վալ իթտի:

Կէնճ գատըն պաշընը սալլաեարագ,

— Խայր, միւսիւ տօգթէօր, զիհնիմին իչինի բէք չօգ թէհարրի իտիեօր իսէմ տէ, օ թասվիրտէ քիմէեի խաթըր-լամաեօրում, տէյի պէեան իյլէտի:

— Պու ճիհէթէ էմի՛նմիսինիզ:

— Գաթիէն էմինիմ:

Հանրիէթին սատէտիլիկի աշիքեար օլուպ, տօգթօր օլ պապտէ շիւպհէ իտէմէտիկինտէն, թախմինաթընտա եանըլմըշ օլմասընա, վէ չօնուղուն վէլատէթինտէ պիր սըրր եախօտ պիր ֆաճիա մէվճուտ օլսա պիլէ, մէգքիւր մէճհուլ իւլ ահվալ տէլիգանլըեա թէալլիւզ իտէր ճիհէթ պուլունմատըղընա գա-րար վէրտի: Պու ճիւմլէ իլէ ֆիքրինտէ միւպհէմ պիր թէ-րէտտիւտ էսէրի գալտը:

Պատէհու կէնճ գատընըն ահվալը սըհհիեէսի հէր վէճհ-լէ շայեանը մէմունիյեէթ պուլունտուղունտան, մէզպուրէ-

եէ պազը էհէմմիեէթսիզ թալիմաթ իթասընտան սօնրա , եա-
գընտա թէքրար կէլէճէկինի վատ իլէ , օրատան մուֆարա-
գաթ իթտի վէ մէրգումուն ազիմէթինի միւթէագըպ , Հան-
րիէթ չէտիտ պիր հէեէճանա տիւչար օլարագ ,

— Ա՛հ , խաթըրլաեօրում . . . խաթըրլաեօրում , տէտի ,
վէ Անէթ պու արա մէզպուրէեէ եագլաչարագ ,

— Նէ՞յի խաթըրլաեօրսունուզ , ազիզէմ մատամ , տէյի
սիւալ իթտի :

— Տօգթօրու իսթիճվապ իթմիչ օլան վէ տօգթօր թա-
րաֆընտան թարիֆ իտիլէն քիմսէեի շիմաի թանըեօրում :

— Դի՛մ տիր :

— Մալիւմ օլան տէհչէթլի կիճէնին իրթէսի կիւնիւ ,
Շէնըվիէրտէ , պաղչէմիզին թէրացասընտա տուրուպ , չայա
պագտըղըմ սըրատա , կէօրմիւչ օլտուղում տէլիգանլը տըր :

Մէրգումէ տախի տօգթօրուն սէօլլէրինի տիգգաթլէ
տինլէմիչ օլուպ , պինապէրին քէնտիսի տէ , չէնտ կիւն ագ-
տէմ կիւզէլ պիր տէլիգանլըեա սէյֆիեէ ճիվարընտա րասթ
կէլէրէք , անընլա կէօրիւչտիւկիւնիւ վէ վազը համլ կիճէսի ,
գօնթուն , բէնչիրէեի աչտըղը զէման տէրունը պաղչէտէն ի-
շիտիլմիչ օլան նիտաեը խաթըրլատը , վէ հէեէճան իլէ ,

— Պէն օ տէլիգանլըեը թանըրըմ . . . թանըրըմ , տէտի :

— Սէ՛ն մի :

— Էվվէթ , մատամ . չիւնքի քէնտինի կէօրտիւմ :

— Նէ՛րէտէ :

— Պուրատա , Բօվէլիատա :

— Նէ՛ վագըթ :

— Իւչ կիւն էվվէլ :

— Պանա նի՞չին պիր չէյ սէօլլէմէտին :

— Օ խուսուսա ասլա էհէմմիեէթ վէրմէմիչ իտիմ :

— Շիլիմաի չաբուգ հէր չէյի սէօլլէ :

Անէթ , մատամ տը Լիւսընայա , թանըմատըղը վէ իսմի-
նի պիլմէտիկի ժիւլիէն Դլօտա թէսատտիւֆիւնիւ հիքեաեէ
իթտի , վէ Հանրիէթ սօլուեարագ ,

— Տիմէք քէնտիսիլլէ Լագըրտը իթտին , տէտի :

— Էվվէթ , մատամ :

— Օ սէնի իսթիճվապ իթտի մի :

— Էվվէթ , հիշ պէլլի իթմէեէրէք իսթիճվապ իթտի . պէն տէ սատէտիլանէ քէնտինէ ճէվապ վէրտիմ :

— Նէ՞ սէօյլէտին :

— Զաթընըզըն վալիտէ օլմագ հալինտէ պուլուտուղու-նուղու սէօյլէտիմ : - Պունուն իւզէրինէ մէրգում կիթտի , ֆագաթ իրթէսի կիճէ թէքրար կէլտի , չիւնքի սէյֆիեէնին պաղչէսինտէ ըէֆը սէտա իտէն քէնտիսի օլտուղու կիւն կիպի աշիքեար տըր :

— Նէ՞ սէտա ըէֆ իթտի :

— Ազիզէմ մատամ , էօյլէ պիր միւշքիլ տագըգատա պուլունուեօրտունուզ քի , օ սէտաեը իշիտէմէզ իտինիզ . հալ պու քի միւսիւ գօնթ , բէնչիրէեի աշմըշ օլտուղունտան , իշի-տիպ , հէման տիշարը ֆըրլատը :

Գօնթէս , էօլիւ կիպի լէհճէսի սօլմուշ օլուպ ,

— Անէթ , թապիի պիր հիսս պանա խապէր վէրիեօր քի , տօգթօրուն կէօրիւշաիւկիւ , սէնին պահսընը իթտիկին , վէ պէ-նիմ տէ , Շէնըվիէրտէ , Մարն նէհրի քէնարընտա կէօրտիւ-կիւմ ատէմ վէ գալպէն քէնտիսինի թահգիր իթմէքիկիմ լազըմ կէլէն շախ՝ ֆէլաքէթիմին , նամուսուղուղումուն ֆաիլի տիր . . . յուլիսին օն պէշինճի կիճէ վուգու պուլան ճինաեէթին սահպի տիր , տէտի :

— Ֆագաթ մատամ , էկէր պու խուսուստա եանըլմաեօր իտինիզ , էվլի օլտուղունուղու , վէ պինապէրին քէնտիսի իշին էլտէն չըգմըշ պուլունտուղունուղու պիլտիկի հալտէ , սիզի պու եօլտա թաագիպ իթմէքտէ նէ՞ մագսէտի օլապիլիր :

— Հագգընըզ վար տըր , լաքին եէմին իտէրիմ քի , պու օ ատէմ տիր քի , չըկընըգ քէսպ իթմիշ օլտուղու պիր սա-աթտա իրթիքեապ իթտիկի ճինաեէթտէն տօլաեը շիմտի ա-րզը նէտամէթ էյլէմէքտէ տիր :

— Օլ վագըթ , սիզ հէնուզ էվլի տէյիլ իքէն , նիշին կէլիպ պիր թարզիեէ վէրէրէք , պու ճինաեէթին պէր թա-րաֆ իտիլմէսինի ըէճա իթմէտի :

— Էկէր ֆագիր պիր քիմսէ վէ քիւչիւք ֆամիլետաւա մէնսուպ իտի իսէ, բէտէրիմէ թագաթիմ օլունմաղա, կիւնա-հընը օնա սէօյլէմէեէ, վէ պիրտէն պիրէ անըն հագգլը հիտ-տէթ ու զազապընա գարշը չըգմաղա ճէսարէթ իտէմէմիշ տիր: Պու կիւն իսէ, իզթիրապը գալպինտէն թագեիգ օլուն-տուղու կիպի, շիւպհէսիգ, վալիտէսի պուլունտուղում չօ-ճուղու թանըմաղա տա էշէտտի արզու հիսս իյլէմէքտէ տիր:

— Պէնճէ, պու ատէմ, Մ. Տօրէյ թարաֆընտան թէ-լէֆ իտիլմէկի կէօզէ ալարագ, կէլմէլի, վէ սիզին, պիր տիկէր քիմսէ իլէ էվլէնմէնիզէ միւսաատէ իթմէմէլի իտի-մատէմ քի պու հարէքէթտէ պուլունմաեըպ, քէնտի հու-գուգունու թալէպ իթմէտի, շիմտի տօղան չօճուգ իւզէրին-տէ աւլա ճուգուգու գալմամըշ տըր:

— Անէթ, սէն պու ատէմի թահգիր իտիեօր կիպի կէօ-րիւնիւեօրսուն:

— Էվլէթ մատամ. թահգիր իտէրիմ, Էվլէթ, ալչագ-լըգլարըն է՛ն մէքրուհունու իճրա իթտիկինի, վէ օ ալչագլը-ղընը կէլիպ իգրար իտէճէք գատար ճէսարէթի հայիզ օլմա-տըղընը, վէ եէկեանէ միւթէճասըրը օլտուղու նամուսուգ-լուղու իզալէ իթմէք խուսուպունու տիկէր պիր քիմսէեէ ի-հալէ իթտիկինի տիւշիւնտիւքճէ, ֆէվգէլատէ հիտտէթ հիսս իտիեօրում: Ազիզէմ մատամ, պու ատէմին իզթիրապը գալ-պի՝ սիզի թաագիպ իթտիրմէքտէ օլտուղունու զանն իտիեօր-սունուգ, ֆագաթ պու պապտէ եանըլմագտասընը: Պու կիպի ատէմլէրին իզթիրապը գալպի եօգ տուր: Անճագ, թէսատիւֆ պու ատէմի թէքրար սիզին եօլունուգ իւզէրին-տէ պուլունտուրմուշ տուր: Ա՛հ, Էվլէթ, Էվլէթ, սիզ պու ատէմի նէ՛ գատար թահգիր իթմէլի իսէնիզ, պէն տէ օ տէ-րէճէ թահգիր իթմէքտէեիմ:

Հանրիէթ. — (Եիւզիւնիւ իքի էլլէրիլէ կիզլէեէրէք.) Էվլէթ, քէնտիսինի թահգիր իթմէլի իտիմ, լաքին հա՛յլֆ քի թահգիր իտէմէեօրում:

Անէթ. — (Հայրէթլէ.) Թահգիր իտէ՛մէեօրմուսունուգ:

— Խայր...

— Լաքին, մատէմ քի պու ատէմի, պու ալչաղը թահ-
գիր իտէեօր իսէնիզ, տիմէք քէնտիսինի սէվիեօրսունուզ:

— Պիլի՞րմիեիմ:

— Սիւպհան Ալլահ... հալ պու քի գօնթէս տը Լիսը-
նայ օլտունուզ:

— Էվվէթ, ասլա մուհապպէթի օլմանարագ պէնիմէ
էվլէնմիշ, իսմինի պանա սաթմըշ վէ էվլատըմը թահգիր իթ-
մէքտէ պուլունմուշ օլան պիր ատէմին զէվճէսի օլտում: Պէն
պու ատէմտէն նէֆրէթ իթմէքտէեիմ: Տիկէրինին ճինանէթի
պէլքի մաազուր թուլուլապիլիր, ֆագաթ զէվճիմին ալչագ-
լըղընն մաազէրէթի եօգ տուր վէ օլամազ:

Անէթ, եէյիսի ազիմի միւպէյեին պիր հարէքէթլէ, իքի
էլլէրինի օտանըն թավանընա տօղրու գալտըրտը, վէ ճէվապ
վէրմէկէ հազըրլանըրքէն վագթը օլամատը. չիւնքի օ արա
սիւտանա՝ չօճուղու գուճաղընտա թուլմուշ օլարագ իչէրի
կիրտի:

Հանրիէթ՝ մասումճըղազը ալարագ, պիր խայլի տէֆա
պուս իթտի, վէ Անէթ. ֆէվգէլատէ թէէսսիւրինտէն նաչի
կէօզլէրի եաչարմըշ օլտուղու հտլտէ, մատամասընա պագ-
մագտա, վէ քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէյլէմէքտէ իտի:

— Պիշարէ մատամըմըն հագգը վար տըր, Զէվճի քէնտի-
նի սէվմէտիկի կիպի, էվլատընը տա թահգիր իտէճէք տիր...
իշթէ, տիւնեա պէյլէ տիր. ինսան կէնճ, կիւզէլ, զէնկին,
վէ խայրխահ օլմաղլէ պէրապէր, ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթտէն
խայլի օլամանօր:

Պու սատըգ էմէքտար, իշպու ֆէյլէսօֆանէ միւլահա-
զաեը իթտիկի սըրատա, կէօզլէրի եաչարտը:

Ժիւլիէն Դլօտ, Հանրիէթին վագը համլ կիճէսի, գօնթ
տը Լիւսընայ թարաֆընտան թաագիպ օլունմասը, վէ անճագ
Սթանցանըն կօնտօլու սանէսինտէ եագաեը գուրթարմասը
իւզէրինէ, գօնթուն, Տօրիա սէյֆիեէսի ճիվարընը թահթը
նէզարէթէ ալտըրաճաղընը տիւչիւնէրէք, հիչ օլմաղսա մու-
վագգաթէն օ թարաֆլարա կիթմէքտէն կէրի տուրմանը էմրի
պասիրէթտէն ատտ իյլէտի, վէ մէրգումանըն Վէնէտիկտէն

հարեքէթլէրինին վագթ ու զէմանընը եինէ տօգթօրտան խապէր ալմագ թասավվուրըյէա , մէրգուսուն եօլունու գօլլա մանա պաշլատը :

Պինապէրին օն կիւն գատար , իշպու տօգթօրոնն , կէնճ Վէնէտիկլինին կօնտօլունա ըաքիպէն , հէման այնի սաաթտա Բօվէլիաեա կիթմէքտէ օլտուղունա տիգգաթ իթտի , վէ Բիբօ իլէ իւլֆէթ բէյտա իտիպ , մէրգուսու մէյխանէեէ կէօթիւրտիւ , վէ քէնտինէ շարապ իքրամ իթտիկի կիպի , ուֆագ թէֆէք հէտիեէլէր տէ վէրէրէք , վէ ֆիքրինտէ շիւպհէ հասըլ իթմէեէրէք պազը շէյլէր սօրտու :

Պիր սապահ Բիբօ՝ տօգթօրու գարաեա չըգարտըգտան սօնրա կօնտօլունու Սան-Մարգօ բիեացասընըն իսկէլէլէրինտէն պիրինէ պաղլամագտա իքէն , ժիւլիէն մէրգումա եագլաշարագ :

— Պագսանա , տէլիգանլը , էլան Տօրիա «էյֆիեէսինտէ խասթա մը վար տըր , տէյի սօրտու :

— Խայր , սինեօր . պիլաքիս խասթա օլան կէնճ մատամ թէմամիլէ քէսպի իֆագաթ իթտիկինտէն , եարըն սապահ էշեա թաշըմագ իւզրէ Բօվէլիաեա կիթմէքլիկիմի տօգթօր պանա թավսիեէ իթտի :

Ժիւլիէն . - (Հէեէճանընը կիզլէմէեէ չալըշարագ .) Տիւմէք կիտիեօրլար :

— Էվվէթ , սինեօր :

— Պունա էմի՛նմիսինիզ :

— Բեամիլէն էմինիմ . . . եարըն օլ կէնճ Ֆրանսըզ մատամ՝ Մարսիլեաեա կիտէճէք օլան բօսթա վաբօրունա ըաքիպ օլաճագ տըր :

— Ֆրանսըզ մատամ եալընը՞զ մը տըր :

— Խայր , պէսլէմէսիյլէ սիւտանա տա պիրլիքտէ տիր :

— Գօճասը եօ՞գ մու տուր :

— Միւսիւ գօնթ տը Լիւսընայ չօգտան կիթտի . - Մատամ տա անը պուլմաեա կիտիեօր . - Միւսիւ գօնթ թէքրար Վէնէտիեէ կէլիպ , պէնի խըզմէթինէ ալաճաղընը վէ Բարիսէ կէօթիւրէճէկինի վատ իթտի :

Ժիւլիէն՝ ֆիքրի օլ տէրէճէ մէշղուլ իտի քի . սօն ճիւմ-
լէնի իշիտէմէտի , վէ Բիբօեա պիր պախշիշ վէրտիքտէն սօնրա ,
քէնտիսի , վէնէտիսէ մուվասըլէթինտէն պէրու իգամէթ իթ-
տիկի օթէլէ տօղրու իլէրլէտի : Էսնաի րահտէ , « Շիմտի պէ-
նիմ եաբաճագ իշիմ , անը (եանի Հանրիէթի) թաագիպ իթ-
մէք տիր , վէ զէվճի ըէֆագաթընտա օլմատըղը ճիհէթլէ ,
պու թէշէպպիւսիւմ պաշա չըգապիլիր » տէյի միւլահազա իթ-
մէքտէ իտի :

Մէրգում , օթէլտէ Բիսթաշ իլէ պէրապէր էօյլէ թաա-
մը իտիպ , վէնէտիկտէն ազիմէթ իտէճէկինի պու տօսթուճա
պիլտիրտի , վէ հիսապընը թէսվիսէ իթտիկի կիպի , էշեասը-
նը տա հազըրլտեղպ , գօնթէստէն եիրմի տէօրթ սաաթ էվ-
վէլ Մարսիլեաեա վասըլ օլմագ , վէ մէզպուրէնի օրատա
գօլլամագ իւզըրէ բօսթա վաբօրուճա րաքիպ օլտու :

Մարսիլեաեա վիսուլինտէ , մէվգիֆէ եագըն օլան պիր օ-
թէլտէ , քէնչիրէլէրի մէվգիֆէ նազըր պուլուճան պիր օտա-
տա եէրլէշտի :

Իրթէսի կիւն , Հանրիէթ րաքիպ օլմուշ օլտուղու վաբօ-
րուճ մուվասըլէթի վագթընտան խայլի էվվէլ լիմանա կիտիպ ,
վաբօրու մէզքիւրուճ վիրուտին տէկին օրատա պէքլէտի ,
վէ լիմանտա թօբլանմըշ օլան գալապալըգ արասընտա կիզլէ-
նէրէք , մատամ տը Լիւսընայըն՝ ըէֆագաթընտա Անէթ իլէ
սիւտանա , վէ պուճուճ գուճաղընտա չօճուգ օլտուղու հալ-
տէ գարաեա չըգտըզլաթընը կէօրտիւ :

Շու սըրատա Ժիւլիէնին հիսս իտէկէլտիկի հէեէճանը չէ-
տիտին թարիֆի գապիլ օլմաեղպ , նիշէ այլարտան պէրու օլ
կէնճ գատընը կէօրմէմիշ օլտուղու հալտէ , պու տէֆա , մէզ-
պուրէնին լէհէսի սօլմուշ , քէնտիսի զայիֆլանմըշ , վէ չէք-
տիկի իզթիրապ ու մէշագգաթ էօէրլէրի սիմասընտա գալմըշ
օլարագ կէօրտիւկիւնտէ , էվվէլքի հիւնինի զայպ իթմէմիշ , վէ
էվվէլքի հալինտէն տահա զիեատէ ճալիպ պիր քիսվէթ քէսպ
իթմիշ օլտուղուճա թէէմին օլտու , վէ հէլէ մասուճմըղազ
կէօզլէրինէ իլիշտիկինտէ , գալպինին տարպէսի տուրմուշ օլ-
տուղուճու զանկ իթտիկի կիպի , կէօզլէրի տէ եաշարտը :

Կէնճ գօնթէս իլէ սիւտանա՝ լիմանըն գարչըսընտա վա-
գը պիր օթէլէ տօղրու իլէրլէտիլէր : Անէթ իսէ , էշեալարը
չըգարմագ վէ նագլ իթտիրմէք իւզրէ արգատա գալտը :

Ժիւլիէն քէնտիսի կէօրիւնմէեէրէք , վէ լաքին օն ատըմ-
տան զիեատէ ուզագլանմաեարագ պէքլէտի :

Պէսլէմէ , էշեաեը կէօթիւրէն համալա րէֆագաթ , վէ
պատէհու պիր թէլէկրաֆիսանէեէ ազիմէթ իթտի : Ժիւլիէն ,
մէրգումէնի՞ , էվվէլճէ հազըրլանմըլ օլան պիր թէլէկրաֆ-
նամէեի քէշիաէ իթտիրտիկինի կէօրտիւկիւնտէ ,

— Հէր հալտէ մատամ տը Լիւսընայ՝ Մարսիլեատան
վագը հարէքէթինի զէվճինէ պիլտիրիեօր . չիմտի պէնիմ եա-
բաճագ իշիմ՝ մէվգիֆէ նէզարէթ իթմէք տիր , տէյի միւլա-
հազա իյլէտի , վէ օթէլէ ավտէթլէ , եօլ չանթասընը ,
կիթմէկէ հազըր պուլունմագ իւզրէ , տաիրէի աիտէսինէ
թէսլիմ իթտի , վէ քէնտիսի պիլէթ տաիրէլէրինէ մաթսուս
օլան սալատա օթուրուպ , անճագ , Բարիսէ կիտէն ագչամ
թրէնինին հարէքէթինտէն սօնրա , օրատուն մուֆարագաթ իյ-
լէտի :

Մէրգում , գօնթէսին , օ կիճէեի Մարսիլեատա կէչիրէ-
ճէկինի էմին օլարագ , կիտիտ ագչամ թաամընը իթտի , վէ
մուախարէն եաթաղընա եաթտը :

Իրթէսի կիւն , Ղաեէթ էրքէնտէն պաչլաեարագ , կիւ-
նիւն պիւեիւք գըսմընը , էմրի նէզարէթլէ կէչիրտի :

Ագչամ սաաթ ալթըեը եիրմի տագըգա կէչէրէք , պիր
սիւրաթ գաթարընըն հարէքէթի մուգարրէր օլմասըլլա , սա-
աթ ալթըտա օթէլլէրտէն մէվգիֆէ եօլճու թաչըեան արա-
պալար կէլմէկէ պաչլատը :

Պու արապալարըն պիրինտէն մատամ տը Լիւսընայ իլէ
սիւտանա վէ պէսլէմէ աչաղըեա էնտիլէր :

10

Ժիւլիէն Գլօտ՝ մէզբիւր իւշ գատընը կէօրտիւ , Պունլա-
րըն՝ սաաթ ալթընը եիրմի տագըգա կէչէն էքսրէս գաթա-
րըլա հարէքէթ իտէճէքլէրինէ հիշ շիւպհէ գալմամըլ իտի :

Ժիւլիէն՝ օթէլէ օլան պօրճունու էվվէլճէ վէրմիշ օլտու-
ղունտան , չանթասընը ալմագ իւզրէ տաիրէի աիտէսինէ կիթ-
տի , վէ ավտէթինտէ , մատամ տը Լիւսընայըն՝ սիւտանա իլէ
պիրլիքտէ թէնէֆֆիւս պալասընտա պուլունտուգլարընը , վէ
Անէթին տէ պիլէթ ալմագտա օլտուղունու կէօրտիւ :

Սիւրաթ գաթարը՝ եալընըզ պիրինճի մէվգի վակօնլա-
րընտան միւրէքքէպ օլուպ , Ժիւլիէն , մէրգուման գատընլա-
րըն վակօնա օթուրտուգլարը վագթա տիկէն պիր ազ ուզագ-
տա տուրտու , վէ անլէրին օթուրմասընտան սօնրա , քէնտի-
սի տէ պիր վակօնա օթուրտու :

Արատան չէնտ տագըգա կէչինճէ , գաթար՝ Բարիսէ
տօղրու եօլա չըգտը :

Իշպու գաթար եէտի եիւզ ալթմըլ իւշ քիլօմէթրօ մէ-
սաֆէ գաթթ իտէճէք օլուպ , ագչամ ալաֆրանկա սաաթ ալ-
թընը օթուզ տագըգա կէչէրէք Մարսիլեատան հարէքէթ
իթտիկի հալտէ , սապահ սաաթ տօգուզու էլլի պէշ տագը-
գա կէչէրէք Բարիսէ մուվասըլէթ իտէճէք իտի :

Ժիւլիէն , սէյեահաթընըն իլք գըսմընտա պիր թագըմ
միւլահազաթ ֆիքրինի իշղալ իթտիկի ճիհէթլէ ուեուեամա-
տը , ֆագաթ սապահըն սաաթ տէօրթ րատտէլէրինտէ եօր-
կունլուգտան վէ ույգուսուզլուգտան թագաթը գալմաեըպ ,
Լիօնտան սօնրա եալընըզ գալմըլ օլտուղու վակօնուն շիլթէ-
լէրի իւզէրինտէ տէրին պիր ույգուեա տալտը :

Մէրգում պու ույգուսունտան Վիլնէօվ-Սէն-Ժօրժաա ,
եանի Բարիսէ պիր սաաթ եօլ գալարագ ուեանտը , վէ ույ-

գոուսու էսնասընտա նէ օլուպ օլմատըղընտան պիթթապի խա-
պէրտար տէյիլ իտի :

Հալ պու քի օգուեանլարըմըզ պիլիրէր քի , Հանրիէթ ,
էվվէլճէ վէրիլմիշ օլան գարաբա իթաաթլա , Մ. Ժիւլիւն քէն-
տինի պէքլէեէճէք վէ լանտօ իլէ Սէն-Բօրա կէօթիւրէճէք օլ-
տուղու Սէսօն նամ մահէլլտէ թրէնտէն էնմիշ իտի :

Դաթար՝ Բարիս ըսթասիօնուստա տուրտուղուճտա , Ժիւ-
լիւն , էշեա չըգարթմագ կիպի ղայլէլէրի պուլունմատըղը ճի-
ճէթլէ , տէրհալ վակօնտան աթլաեըպ , ըսթասիօնուն գա-
բուսունա գօշտու , վէ մէգքիւր գարունուն գարչըսընտա վա-
զը արապալըգտա պիր արապաեա րաքիպէն , մէվգիֆտէն չը-
գաճագ օլանլարը կէօրէպիլէճէք պիր մահէլլտէ տուրմասընը
արապաճըեա էմր իթտի , վէ իշպու թէտպիրի իթթիխազ իյ-
լէտիքտէն սօնրա , արապա գարուսու ճամընըն եարը էնտի-
րիլմիշ օլան բէրտէսի արգասընտա կիզլէնէրէք , էշեալարընը՝
տէմիր եօլ իտարէսինին օմնիպուս արապալարընա , վէ եա քի-
րա արապալարընա եէրլէշտիրէրէք , մէվգիֆտէն հարէքէթ
իտէն եօլճուլարը պիրէր պիրէր թէտգիգ իթտի :

Էվվէլ էմիրտէ , նա՛սըլ օլուպ տա Մ. տը Լիւսընայըն՝
զէվճէսինի գարչըլամաղա կէլմէմիշ օլտուղունու տիւչիւնէրէք ,
պու խուսուս քէնտիսինէ ղարիպ կէօրիւնտիւ իսէ տէ , իհթի-
մալ քի ըսթասիօնուն գարուսունա պիր ան էվվէլ վասըլ օլ-
մագ իւզրէ զուհուրա կէլէն թէլաշը արասընտա մէրգուսու
կէօրէմէմիշ օլմասընա գարաի վէրտի , Փագաթ Մ. Տօրէյին
արապալարընտան հիշ պիրինին պուլունմամասընա մանէա վէ-
րէ մէտի

Խիւլասա , պու պիր գաշ մուամմաեը հալլէ միւզթէտիր
օլամաեարագ , չէնտ տագըգա սապր իլէ պէքլէտի , լաքին
արատան պիր միւտտէթ կէչինճէ , էն սօն եօլճուլար տա մէվ-
գիֆի թէրք իթտիքլէրինտէն , սապըրսըզլըգ իզհարընա պաշ-
լատը , Հաթթա կէօմրիւք մէմուրլարը , տաիրէի մախսուսէ-
լէրինէ ավտէթ իթտիքլէրի կիպի , համալլար տախի չէքիլմէք-
տէ , վէ օմնիպուս վէ քիրա արապալարը , եօլճուլարը վէ
պունլարըն էշեասընը համիլէն օրատան մուֆարագաթ իթ-

մէքտէ օլտուղլարընտան, վէ թրէնին հիյնի մուվասըլէթին տէ կէօրիւլէն թէլաշ վէ հարէքէթ եէրինէ սիւքիւնէթ գալիմ օլտուղուլնտան, Ժիւլիէն, իզթիրապ վէ էնտիշէսի արթարագ, « պունլար նէրէտէ տիրլէր » տէյի պիր գաշ տէֆա թէքրարլատը, վէ պիզզաթ արապատան էնիպ, ըսթասիօնա տախիլ օլտու, վէ էշեա վէ սանտըզլարըն վազ իտիլտիկի սալաեա վէ ըրխթմլարա կէօզ կէզտիրիպ, հէր թարաֆը խալի վէ սաքին կէօրմէքլէ մէյեուսիեէթ վէ հիտտէթլէ, քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Եօլտա թրէնտէն էնմիշ օլմալը տըրլար... Բարիսէ չըգաճագլարընը զանն իտէրէք, ահմագ կիպի ուեուտում... Հագըգէթէն զաեէթ չօլբազ վէ շաշգըն պիր քիմսէ օլտուղուլ մու շիմտի անլաեօրում: — Լաքին պունլար նէրէտէ տուրտուլար. շիմտի քէնտիլէրինի նէրէտէ պուլմալը: — Ա՛հ, Իթալիաեա գալգըպ կիթտիքտէն վէ մագսէտէ էրտիքտէն սօնրա, շու սաաթտա օ մագսէտի ահմագճա զայպ իթմէք՝ մանէա գալտըրմազ պիր հալ տիր:

Ժիւլիէն, պիր միւտտէթ զազապ վէ մէյեուսիեէթ իշին տէ գալտըգտան սօնրա, պիրտէն պիրէ կէօզլէրի բարլաեալրագ, քէնտի քէնտիեէ,

— Հէր հալտէ քէնտիլէրինի պուլմալըեըմ, տէյի իլավէ իթտի, վէ պրագտըղը տրապաեա թէքրար ըաքիպէն, քէնտի խանէսինէ ավտէթ իյլէտի:

* * *

Եէվմի մէզքիւրտէն իքի կիւն էվվէլ, Ժիւլ տը Լիւսընայ, Մարսիլեատան, գօնթէսին պէսլէմէսի թարաֆընտան քէշիտէ գըլընմըշ օլան թէլէկրաֆնամէեի ալըպ, քէնտիսի տէ Մ. Տօրէյէ պիր թէլէկրաֆ չէքէրէք, Հանրիէթին Սէսօնա կէլէճէկի սաաթը պիւտիրտի, վէ իրթէսի կիւն պիզզաթ Սէն-Բօրա աղիմէթլէ, սօն թէտարիքեաթա նէզարէթ իթտի, վէ ֆէրտասը սապահ եինէ ավտէթ իթմէք իւզրէ Բարիսէ տէօնմէսի ֆաղլա պիր զահմէթ օլտուղուլնտան, տօղրուճա Սէսօնա կիթ:

տի , վէ ագչամ թաամընը օրատա իթտիկի կիպի , կիճէնի տէ կիւզէլ պիր օթէլտէ կէչիրտի :

Սապահլաերն , գօնթէսի , սիւտանաեր վէ պէսլէմէնի համիլ օլան Մարսիլեա թրէնինին վիսուլինտէն պիր չարեէք էվվէլ կէլէճէքլէրի տէրքեար պուլունան գայիմ բէտէրիլէ գայիմ վալիտէսինի իսթիգպալ զըմնընտա մէվգիֆէ ազիմէթ էլլէտի :

Սաաթ սէքիղի էլլի տագըգա կէչէրէք Մ. վէ Մատամ Տօրէյ ըսթասիօնտա գաթարտան էնիպ , տամատլարընը գարչըլատըլար : Եիրմի տագըգա սօնրա տախի Հանրիէթ , մաեէթիլլէ վաօըլ օլուպ , ֆամիլեասընա գափուշտու :

Ուզուլն պիր մուֆարագաթտան սօնրա , թարաֆէյնին հիսս իտէկէլտիքլէրի մէսէրրէթի ազիմէ , թարիֆի նագապիլ պիր սուրէթտէ վուգու պուլտու :

Հանրիէթ , բէտէրինին աղուչընտան վալիտէսինին գուս հաղընա աթըլտը , վէ մէրգումէ՝ էվլատընը պուս իթտիքտէն սօնրա , սիւտանանըն գուճաղընտաքի չօճուղու ալարագ , պիտտէֆաթ էօքտիւ , վէ պու արա Հանրիէթ , զէվճինէ խիթապէն ,

— Թարաֆէյնին մուվասըլէթինի պու եօլտա թէրթիպ իթմէնիզէ թէչէքքիւր իտէրիմ , տէտի , վէ էլինի ուզաթտընընտա , մէրգուլմ պու էլի թուլթուպ . միւրայիճէ տօտագլարընա տօղրու կէօթիւրտիւ :

Ճիւմէսի պիրիքտէ թաամ իտիպ , պատէհու էվվէլճէ թէտարիք իտիլմիչ օլան քիրպ «վէ օմնիւպիւս արապալարընա րաքիպէն վէ էչեալարընը թահմիլէն էօյլէտէն իքի սաաթ սօնրա Սէն-Բօրա վասըլ օլտուլար :

Ժիւլ տը Լիւսընայըն քիրալամըչ օլտուղու խանէ , Սէն նէհրի սէվահիլի իւզէրինտէ վագը օլուպ , խանէի մէզքիւր՝ եալընըզ վասի պիր պաղչէ իլէ նէհրի մէզպուրտէն այրըլմըչ իտի :

Պինանըն հէր թարաֆը կէզիլտիքտէն սօնրա , Մ. տը Լիւսընայ՝

— Ազիղէմ Հանրիէթ , պու էվի նա՛սըլ պուլուեօրսուսնուզ , տէյի սօրտու :

— Բէտէրիմ վէ վալիտէմ պէնի կէօրմէք իւզրէ արա սըրա պուրաեա կէլիւլէր իսէ , պուրասը պէնիմ իչին բէք միւնասիպ տիր , տէյի Հանրիէթ ճէվապ վէրտի :

Մատամ Տօրէյ . - (Թէքրար գըզընը տէրաղուշ իտէրէք .) Գըզըմ , արա սըրա տէյիլ , չօգ տէֆա սէնի կէօրմէ-
եէ կէլէճէեիզ :

Պատէհու եվին տախիլի թէրթիպաթիյլէ իշթիղալ իտի-
լիպ , գօնթուն , Հանրիէթին , Մ. վէ Մատամ Տօրէյին , սիւ-
տանանըն վէ պէսլէմէնին օտալարը թայեին օլունտու , վէ
էվլէնտիքտէն սօնրա Սէն-Բօրա չէքիլմիշ օլան մաարուֆ պիր
աշճը գատըն տախի եվին աշճըլըզնա ալընրպ , ֆագաթ պու
գատընըն հէր ագչամ խըզմէթինի պիթիրտիքտէն սօնրա ,
քէօյտէ քէնտի խանէսինէ ալտէթ իթմէսի թէնսիպ իտիլտի :

Թա իլք կիւնիւ , պու աշճը գարը , միւքէմմէլ պիր ագ-
չամ թաամը թէրթիպ իթմէքլէ , մէհարէթինի իպրազ իյլէս
տի :

Հանրիէթ , նիչէ կէճէլէրտէն պէրու րահաթ ուեուեա .
մամագտա իքէն , բէտէր վէ վալիտէսիյլէ օ կիճէ պիրլիքտէ
պուլունմասընտան տօլաեը մէսրուր վէ սէյեահաթը վագըա-
տան տախի եօրկուն օլմասըյլա , սաքին պիր ույգուեա նաիլ
օլտու :

Իքի կիւն սօնրա Մ. վէ Մատամ Տօրէյ՝ եագընտա թէք-
րար կէլէճէքլէրինի վատ իլէ , Շէնըվիէրէ կիթտիքլէրի կիպի ,
Ժիւլ տը Լիւսընայ տախի մուհիմմ իչլէրի պուլունաուղունու
պէհանէ իտէրէք Բարիսէ ալտէթ իյլէտի :

11

Պիր խայլի վագըթտան պէրու Ժօրթ Լամարտան պահս
իթմէտիք , օ կէնճ թապիպտէն քի , սուրէթը խալիսանէտէ
սէվտիկի Հանրիէթ Տօրէյին զէվճի օլաճաղընը պիր չօգ սէ-
նէլէր իւմիտ իթմիշ օլտուղու հալտէ , մալիւմիւմիւզ օլան

վագը աի միւտհիշենին զուհուրի իւզերինէ , մէզքիւր իւմիտի պիրտէն պիրէ զայիւ օլմուշ իտի :

Ժօրժ , ֆամիլեա իսմինին մուհաֆազասը իչին իճապ իտէն նասիհաթը Մ. Տօրէյէ իթա իթտիքտէն սօնրա , քէնտիսի պիր տախի Բլաթան սէյֆիեհէսինէ աեագ պասմատը . չիւն . քի պուստան ագտէմ նիշանլըսը պուլունմուշ օլան Հանրիէթին՝ գօնթ տը Լիւսընայ իլէ էվլէնմէսի իւզերինէ , պիր զէման քէնտի ֆամիլեասը ատտ իթտիկի Տօրէյ ֆամիլեասընտա քէնտիսինին պիր իշի գալմամըշ օլտուղունու տիւշիւնմիւշ իտի :

Մալիւմիւմիւզ օլտուղու վէճհլէ , Ժօրժ Լամար՝ Հանրիէթի թաբարճասընա սէվէր իտի , վէ հաեաթընտա , մահզաանըն սաեհէսինտէ հէր կէօնա սաատէթ ու իգպալէ նայիւ օլաճաղընը մէմուլ իտիպ , պու իւմիտլէրինին մահվը երւզիւնտէն քէնտիսինտէ հուսուլէ կէլմիշ , վէ կիզլէմէկէ չալըշմագտա պուլունմուշ օլտուղու եարէնին տէրինլիկի թարիֆի նագապիւ տէրէճէտէ իտի :

Ժօրժ , տիւշար օլտուղու ֆէլաքէթին թէէսսիրիլլէ ախզը ինթիգամը թասսիմ իթտի , շու գատար քի պու ինթիգամը , տիկէր պիր քիմսէ իլէ էվլէնմիւշ օլտուղու իչին Հանրիէթտէն ալմագ իսթէմէեիպ , իլլա , յուլիսին 15 ինճի կիճէսի վուգու պուլմուշ օլան ճինաեթին ֆալիլինի պուլարագ վէանը ճէզալանտըրարագ , զայպ իթտիկի մուհապպէթ վէ սաատէթին ինթիգամընը ալմաեը տիւշիւնտիւ , վէ մալիւմիւմիւզ օլտուղու իւզրէ , թանըմատըղը ճանիեի պուլմագ ֆիքրիլլէ թահգըգաթա պաշլատը , վէ էվլէլճէ տէ եազտըղըմըզ կիպի , Ժիւլիէն Գլօտու , առատըղը քիմսէ իտուկինէ թէէմին օլարագ Շամբինեի ըսթասիօնունա գատար գօվալատը , լաքին Ժիւլիէն՝ հէման հարէքէթ իթմէք իւզրէ պուլունան պիր թրէնէ աթլաեըպ , եագաեը գուրթարտը , վէ օնտան սօնրա Ժօրժ Լամար՝ պաղը Բարիսիլէրին , վագըա կիւնիւ Մարն նէհրի թարաֆլարընտա , Շէնըվիէրտէ քեային պիր լոգանթաեա կիտիպ էյլէնտիքլէրի , վէ հիյնի ավտէթլէրինտէ , իշլէրինտէն պիրի զիեատէ սէրխօշ օլմասըյլա , Բլաթան սէյ-

ֆիեհէսի ճիվարընտա , չաեըը չիմէնլէր իւզէրինտէ արգատաշ-
լարը թարաֆընտան թէրք իտիլմիշ օլտուղու հագգընտա
պազը մալիւմաթ ալտը , վէ պու Բարիսլիլէրի գապուլ իթմիշ
օլան լօգանթաճընըն տիւքքեանընա կիթտի իսէ տէ , մէր-
գումուն , իշլէրինին պօղուգլուղու հասէպիյլէ , տիւքքեանընը
գաբաեըպ , քէնտինին ֆիրար իթմիշ իտուկինի թահգըգ իթ-
տի :

Ժօրթ Լամար , թասմիմ իթտիկի թէչէպպիւսիւ միւլքիլի
պաշա չըմարմագ իշին , իզհարը իֆլաս իթմիշ օլան վէ Բօլ
կրինեօն իսմինտէ պուլունան մէրգում լօգանթաճընը պուլ-
մագտան պաշգա չարէսի գալմաեըպ , պինապէրին պու ատէ-
մին իսմինի ճէպ տէֆթէրինտէ գայտ իթտի . չիւնքի , քէնտի
լօգանթասընա էնմիշ օլան մէրգում Բարիսլի կէնճլէրի պէլ-
քի թանըտըղը ճիհէթլէ , պունուն վասըթասըլլա , անլէրի
պուլմասը իթտիմալտէն իտի :

Ժօրթ Լամար՝ թէչէպպիւսիւնին հէման գարշը գօնուլ-
մազ սուրէթտէքի միւլքիլաթընը տէրք իթմէքտէ իտի իսէ
տէ , հէր կէօնա թէճրիւպէեի իճրա իթմէք լազըմ կէլտի-
կինտէն , էվվէլ էմիրտէ թիճարէթ մահքէմէսինէ միւրաճա-
աթլա , սէնէ տախիլինտէ իզհարը իֆլաս իթմիշ օլանլարըն
գուեուտաթընը թէհարրի իթտիրտի , վէ Բօլ կրինեօնուն Ա.
մէրիգաեա կիթմիշ օլտուղունու անլատըղընտա , մէզքիւր սօն
իւմիտինին տէ պու վէճհլէ զալիլ օլմուշ օլտուղունա թէէ-
մին օլտու , ֆագաթ եինէ մէյեուս օլմաեարագ , քէնտի քէն-
տիեէ ,

— Պէօլէ պիր մէքրուհ ճինաեէթ միւթէճասըրընըն ճէ-
զասըզ գալմասընա ճէնապը հագգ միւսաատէ իտէմէզ , Շու
սաաթտա ինթիգամըմը կէրչի եալընըզ պախթտան պէքլէ-
մէքտէ իսէմտէ , պախթա տախի ինթիգամ վար տըր , տէտի :

Թէէսսիւֆ օլունուր քի , պու կէօրիւնմէզ միւթթէֆիգէ
կիւվէնտիկի հալտէ , այլարճա պունտան տա պիր եարտըմ
կէօրէմէեիպ . վէ արթըզ էմնիեէթի քէսպի զաաֆ իթմէկէ
պաշամագտա իքէն , ատի պիր վագըա վուգուա կէլէրէք ,
ինթիգամ արզուսունու եէնիտէն շիտտէթլէթտի :

Շէօյլէքի ժօրժ Լամար՝ քէօյտէ իգամէթ իթմէքտէ օլան պիր խասթասընը զիեարէթ իչին հէման հէր կիւն Մէզօն-Ալ-Փօրա կիթտիկի ճիհէթլէ, պիր կիւն էօյլէտէն սօնրա, Մէլիւնէ գատար հարէքէթ իտէն պիր թրէն-օմմիպուսուն ազիմէթինէ պէքլէտիկի սըրատա, Հանրիէթին պէսլէմէսի Անէթի կէօրտիւ: Օլ էսնատէ Անէթ, պազը էչեաեը համիլ պուլուն մագտա իտի:

Ժօրժուն, օլ կէնճ գըզը, մէմուլ իթմէտիկի պիր վագըթտա կէօրտիւկիւնտէ հիսս իտէկէլտիկի թէէսսիր՝ թարիֆէ հաճէթ օլմաեըպ, հէման Հանրիէթի թէքրար կէօրմիւշ-ճէսինէ միւթէէսսիր օլարագ, վէ գարչը գօնուլմագ պիր սէվ-գի թապիիտէն թահրիք օլունարագ, Անէթէ տօղրու իլէրլէտի: Պէսլէմէ գըզ իսէ, մէրգուսուն քէնտիսինէ եագլաշտըղընը կէօրտիւկիւնտէ, եիւզիւ գըզարտը, Փագաթ Բլաթան սէյֆիեէսինտէ հէրքէս կէնճ թապիպի սէվտիկի հիճէթլէ, մէզպուրէ տէ իզհարը մահգուսիյեթ իլլէտի:

Ժօրժ, Անէթին կիրտիկի տաիրէեէ կիրէրէք,

— Զօգտան պերի տիր, գըզըմ, պիրիպիրիմիզի կէօրմէմիշ իտիք, տէտի:

Անէթ. — (Պիր ահը տէրուն չէքէրէք.) Էվվէթ, միւսիւ Լամար, չօգտան պերի տիր:

— Փագաթ նիչին Շէնըվիէրէ կիտէն տէմիր եօլու գաթարընա րաքիպ օլմաեօրսունուզ, Շիմտի մատմագէլ Տօրէյին խըզմէթինտէ տէյիլմիսինիզ:

Մէրգում, Հանրիէթտէն պահա իթտիկի սըրատա, «Մատամ տը Լիւսընայ» տէմէկէ ճէսարէթ իտէմէմէքտէ իտի:

Անէթ. — Միւսիւ ժօրժ, պէն տաիմա սէվկիւլիւ մատամըմըն եանընտաեըմ, վէ հէրնէ օլսա, անըն եանընտան այրըմաեաճաղըմ:

— Օ հալտէ նէրէեէ կիրտիեօրսունուզ:

— Մատամըմըն խանէսինէ:

— Պու խաթթ իլէ մի:

— Հագգընըզ վար տըր, միւսիւ ժօրժ, սիզին մալիւ մաթընըզ եօգ տուր: Շու էսնատէ Շէնըվիէրտէ իգամէթ իթ-

մէքորուզ . միւսիւ գօնթ պու թարափլարտա պիր սէյֆիսէ քիրաւամըշ տըր :

— Մ. գօնթուն՝ Մ. Տօրէյ իլէ արասը աչըդ մը տըր :

— Խայր , ասլա . անճագ մատամ՝ պու մէմլէքէթտէ թանըլմըշ օլտուղունտան , տօղան չօճուղուն՝ գաշ այլըգ օլտուղու եագընէն անլաշըլմազ մէրթէպէտէ պիւսիւմէսինէ գատար , քէնտիսինին ալէմէ կէօրիւնմէսի միւսիւ գօնթ թարափընտան թէնսիպ իտիլմէմէքտէ տիր , եօգսա Մ. Տօրէյ՝ կիւվէյիսի իլէ բէք էյի օլուպ , սէվկիւլիւ մատամըմը իսէ թէմամիլլէ մէսուտ զանն իթմէքտէ տիր :

Ժօրթ . — (Հէեէճան իլէ .) Վա՛յ , մէսուտ տէյիլ մի տիր :

— Մէսուտ տէյիլ տիր , միւսիւ գօնթ՝ մատամ իլէ սուրէթա զանէթ նագիքեանէ մուամէլէ իթմէքտէ իսէ տէ , պունտան զիեատէ արալարընտա զէվճ ու զէվճեէ մախսուս հիշ պիր միւնասիպէթ եօգ տուր : Շու հալտէ անլաշըլմագտա տըր քի , միւսիւ գօնթ՝ մատամը սէվմէեիպ , մահզա սէրվէթի սէպէպիլլէ անընլա էվլէնմիշ տիր , վէ տօղան չօճուգ հագգընտա հիւնի նազարը պուլունմամագտա տըր :

Ժօրթ պաշընը էյտի , վէ տախիլի պիր հէեէճան իլէ թագեիգ օլունմաղա պաշլատը , չիւնքի իսմինին նամուսունա կէթիրիլմիշ օլան լէքէեի նազարը ալէմտէն կիզլէմէք իւզրէ պիր ան էվվէլ գըզընը էվլէնտիրմէսինի ֆիլիթ Տօրէյէ քէնտիսի իլթար իթմիշ , քէնտիսի անը , թէգէվվիւճաթ տէլլալը տաիրէի մախսուսէսինէ կէօթիւրմիւշ , վէլ հասըլ Հանրիէթի՝ գօնթա քէնտիսի թէսլիմ իյլէմիշ իտի . տիմէք Հանրիէթ պէտպախթ՝ օլտուղու հալտէ , տօգթօր՝ պու ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթտէն տօլաեը քէնտի քէնտիսինի մուախէզէ իյլէմէլի իտի :

Պինապէրին մէրգում , չէնտ տագըգա սիւքիւթտէն սօնրա ,

— Հանրիէթ՝ արա սըրա պէնիմ հագգըմտա պահա իտէր մի , տէյի սօրտու :

Անէթ . — Խայր , պէլքի սիզի տիւչիւնիւր , միւսիւ Ժօրթ , ֆագաթ հագգընըզտա ասլա պահա իթմէզ :

— Յուլիսին 15 ինէ միւստըֆ կիճէտէ զուհուրա կէլէն ճինաեթէ տայիր հիշ պիր խապէր ալտընըզ մը :

— Խայր, միւսիւ . պունտան գաթինազար օլ պապտէ իճրաի թէհարրիեաթ տա իտիլմէտի : Օ վէէլուն կիճէ հագ-գընտա, եալընըզ մատամ իլէ պէնիմ արամըզտա պահս օլունուպ, պաշգա սըրալարտա լազըրաբըզ պիլէ օլմանօր :

— Մատամընըզ սիզէ նէ՞ սէօյլէեօր :

— Մալիւմաթը օլմանարագ վուգուա կէլմիշ օլան օլ էսրարի ճինաեթին միւլահազասը քէնտիսինի թազեիգ իտի-եօր : Տաիմա ճինաեթի մալիւմէ միւթէճասըրը քէնտինէ կէօ-րիւնիւեօր կիպի կէլիեօր . . . հաթթա օ ատէմի թանըեօր :

— Աճաճիպ, նա՞սըլ թանըեապիլիր :

— Կէօրմիւշ օլտուղու զաննընտա պուլունուեօր :

— Նէրէտէ կէօրմիւշ :

— Շէնըվիէրտէ, սէյֆիեթ պաղչէսինին էօնիւնտէ :

— Նէ՞ վագըթ :

— Լանէթլի կիճէնին իրթէսի կիւնիւ . . . Պու խուսուս-տա մատամըմ եանըլմամալը տըր, չիւնքի քիսվէթինի թարիֆ իթտիկի օ ատէմի պէն տէ կէօրտիւմ :

Ժօրթ Լամար . - (Ֆէվգէլատէ մէսէրրէթլէ .) Գապիլ մի տիր :

— Հէմ գապիլ, հէմ մուհագգագ տըր, միւսիւ ժօրթ, զիրա պէն օ ատէմի թանըտըմ :

— Շէնըվիէրտէ մի, այնի վագըթտա՞ մը :

— Խայր, բէք չօգ սօնրա . . . եանի ախիրէն իթալիա-տա . . . վէնէտիկ շէհրինտէ թանըտըմ :

— Պու սէօզլէրինիզ պանա րիւեա կէօրիւնիւեօր :

— Հալ պու քի պէն րիւեա կէօրմէտիմ . օ ատէմին պի-զի թաագիպ իթմէքտէ օլտուղու աչիքեար տըր :

— Պէնճէ պու սէօյլէտիկինիզ՝ գուվվէի թէխայեիւլիեթ-նիզին նէթիճէսի տիր :

— Պիլաքիս պու իշտէ գուվվէի թէխայեիւլիեթնին էսէրի եօգ տուր, չիւնքի օ ատէմի կէօրտիւքտէն պաշգա, քէնտի-սիլլէ լազըրաբ տախի իթտիմ :

— Նէ՛ սըրպտա :

— Սէվկիւլիւ մատամըմըն վազը համլի սըրասընտա :

Պատէհու Անէթ՝ Բովէլիատա վուգուա կէլմիշ օլան վա-
զըալարը մուխթասարէն տօգթօրա հիքեաեէ իթտի, վէ
թօրթ՝

— Ֆիլվագը պու զարիպ շէյ տիր... Սիզ օ ատէմի
պանա թարիֆ իտէպիլի՛րմիսինիզ, տէյի պէեան իյլէտի :

— Բէք ալա իտէպիլի՛րմի :

Անէթ՝ Ժիւրիէն Դլօտուն թասվիրինի միւքէմէլէն նագչ
իթտի, վէ ժօրթ տախի եիւքսէք սէտա իլէ :

— Էվվէթ, Էվվէթ, Մարն նէհրի քէնարընտա, Շէնըվի-
էրտէ, Մ. Տօրէյին պաղչէպանըյլա կէօրիւշտիւկիւնիւ կէօր-
տիւկիւմ քիմսէ տիր : Օ ալչազ հէրիֆ պէնտէն ֆիրար իլէ
գուրթուլտուղու հալտէ, սիզ քէնտիսինէ թէսատիւֆ իթ-
միշինիզ. պէն իսէ օլ վագըթտան պէրու մէրգումու արա-
եըպ պուլամաեօրում, վէ պունտան պէօյլէ պուլապիլէճէ-
կիմտէն տօլաեը գաթը իւմիտ իթմէքտէ իքէն, սիզ պանա
իւմիտ վէրտինիզ : Պու տէֆա արթըգ եագասընը պէնտէն
գուրթարամաեաճագ տըր, տէտի :

— Լաքին միւսիւ ժօրթ, իճրա իթտիկի ճինաեէթին թա-
միրի գապիլ օլամատըղը հալտէ, նի՛չին քէնտիսինի պուլմագ
իսթէեօրսունուզ :

— Նիչին մի... գալպիմի շիքէսթ իթմիշ վէ թէքմիլ
հաեաթըմը զէհիրլէմիշ օլան օլ շախստան, պէնիմ վէ Հան-
րիէթին ինթիգամընը ալմագ իչին... օ ալչաղըն տիւչարը ճէ-
զա օլմասընը իսթէրիմ... անը գաթլ ու թէլէֆ իթմէք իս-
թէրիմ :

— Լաքին միւսիւ ժօրթ, պունու եարմագլա, սէվկիւլիւ
մատամըմըն իզթիրապաթընը տահա զիեատէ արթըրմըշ օլուր-
սունուզ :

— Նա՛սըլ :

— Զիւնքի, գըզընըն բէտէրինի գաթլ ու թէլէֆ իթմիշ
զտուղունուզտան խապէրտար օլուր իսէ, ֆէլաքէթ ու մու-
սիպէթի տահա զիեատէ արթմըշ տըր զանն իտէճէք տիր :

ԺօրԺ. — (Թէաճճիւպ վէ էնտիշէ իլէ. . .) Անէ'թ . . . Անէ'թ . . . Նէ' տիեօրսունուզ:

— Տիեօրում քի, միւսիւ ԺօրԺ, մատամըմըն գալպինտէ, գուրթուլուշունուն եագըն օլտուղունու տէրք իթտիկի տագըգատան պէրու, քէնիսինի վալիտէ հալինէ կէթիրմիշ օլան օլ մէճհուլ շախս հագգընտա, ափվ ու մէրհամէթ հիս. սիեաթը հասըլ օլմուշ, վէ էվլատը տիւնեաեա կէլտիկին. տէն պէրու, օ չօճուղուն բէտէրինի քէնտիսի իչին մուգատ. տէս ատտ իտիպ, ատավէթ վէ թահգիրի՝ մէրգում ալէյ. հինտէ տէյիլ, իլլա միւսիւ տը Լիւսընայ ալէյ հինտէ զուհուրա կէլմիշ տիր:

ԺօրԺ. — (Իշիթտիկի պու խապէրտէն շաշըրարագ.) Պէլքի տէ օ ճանիի սէվմէքտէ տիր:

— Սէվիպ սէվմէտիկինի պիւմէմ, լաքին ալէյ հինտէ հիշ պիր կէօնա էսէրը պուղղ ու ատավէթի պուլունմատըղընա էմինիմ:

— Ա'հ սէֆիլ' . . .

— Էվվէթ, միւսիւ ԺօրԺ, զաննընըգտան զիեատէ օէֆիլ տիր:

— Վէ սիզ տէ, պանա, օ ալչաղա էլ աօգունմաեըն տիեօրսունուզ. . . Ա'հ, էկէր քէնտիսի պուլաճագ օլտամ, Անէ'թ, եէմին իտէրիմ քի էօլտիւրէճէեիմ:

Պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա, կէնճ թապիպ իֆատէսինէ շու եօլտա տէվամ էլլէտի:

— Մատամընըղըն իգամէթ իթտիկի մահէլլի սիււալ իա տէպիլիւրմիեիմ:

— Միւսիւ ԺօրԺ, պու պապտէ եալընըղ սիզէ մալիւմաթ վէրէպիլիւրիմ: Պիզ, Սէն-Բօրտա իգամէթ իտիեօրուզ: Մատամըն վաղը համլի հէր քէստէն կիզէնմէքտէ տիր: — Թէքրար իտէրիմ քի, պիզ, չօճուղուն վէլատէթի հագըգիսի հագգընտա հէր կէօնա շիւպհէեի պէր թարաֆ իթմէք իւզրէ Շէնըվիէրէ վէ Բարիսէ անճագ պիր գաշ պյտան կիտէպիլէճէեիլ:

— Շիւպհէսիլ Մ. տը Լիւսընայ տաիմա Սէն-Բօրտա պուլունուեօր:

— Պու զաննընըզ եանլըշ տըր, միւսիւ ժօրժ . . . Միւսիւ գօնթ հէման թէքմիլ վագթընը Բարիստէ կէշիրմէքտէ տիր :

— Վէնէտիկտէ կէօրմիւշ օլտուղունուզ շախս՝ Սէն-Բօրտա տախի կէօրիւնտիւ միւ :

— Խայր, միւսիւ ժօրժ, եախօտ պելքի տէ Սէն-Բօրա կէլմէքտէ իսէ տէ, քէնտիսի կէօրիւնմէքտէ տիր :

Պու արա թրէն տուրմագլա, մէմուրլար, Մէզօն-Ալֆօրա վասըլ օլմուշ օլտուղունու խապէր վէրտիլէր :

Ժօրժ, թրէնտէն էնմէեէ մէճպուր օլտուղունտան, Անէթէ սէլամընը վէրիպ, վակօնտան էնտի :

12

Թրէն եօլունա տէվամ իտիպ, Անէթ, մատամը իչին Բարիստէ սաթըն ալմըշ օլտուղու բաքէթի համիլ պուլուն. տուղու հալտէ, Սէն-Բօրա մուվապըլէթ իթտի :

Հանրիէթ, քէնտիսի իչին գօնթ թարաֆընտան քիրա իւլէ թուլթուլմուշ օլան էվտէ օն պէշ կիւնտէն պէրու իգամէթ իթտիկի հալտէ, պէսլէմէնին իֆատէսինտէն տախի անլաշըլտըղը վէճհլէ, մէրգում գօնթ՝ բէք ազ տէֆա մէզպուրէնին նէզտինէ կիթմիշ իտի :

Մ. Տօրէյ իսէ, շէտիտ պիր եէլ իլլէթինէ տիւշար օլմուշ օլմասըլա, գըզընը կէօրմէեէ կիտէմէտիկի կիպի, մատամ Տօրէյ տէ, զէվճինի եալընըզ պրագմագ իսթէմէտիկինտէն, պիր տէֆա գըզը նէզտինէ կիթմիշ, վէ պիր գաշ սաաաթ գալմըշ իտի :

Բարիստէ պուլունան ժիւլիէն-Գլօտա կէլինճէ, տիգգաթսըզըղընտան վէ իհթիմալինտէն նաշի, էն սօն քագըզատա Հանրիէթի ղայպ իթմիշ օլտուղու իչին, քէնտի քէնտիսինի մուախէզէ իտէրէք մէյեուս օլմագտա վէ իզհարը հիտ :

տէ՞թ իյլէմէքտէ իտի : Մէրգում, չու սըգընթըսը արասընտա եինէ քէնտի ըէսսամըգ վէ նագգաչըգ իշլէրինէ պաշաեըպ, նէթիճէսի ֆայտէսիզ գալմըչ օլան վէնէտիկ սէյեանաթը. նըն մալի քէնտինէ զիեատէեէ օլտուղունտան, էվվէլ էմիր, տէ օ եիւզտէն իթմիշ օլտուղու պօրճու էօտէտի, վէ մուախ, խարէն բարա թօբլամաեա տէվամ իթտի. չիւնքի մատամ տը Լիւսընայը թէքրար պուլտուղու վէ չօճուղունու էլտէ իթտիկի թագտիրտէ, օ չօճուղու պէօեիւթմէք իշին խայլի ագչէեէ իշթիեանը օլաճաղընը ըանա անլաթմագտա իտի :

Մէրգում, կէնճ գօնթէսին Շէնըվիէրտէ օլմատըղընա վէ օրաեա ասլա կէլմէմիշ իտուկինէ թէէմին օլմագ իշին, քէնտի քէնտիեէ չու միւթալէաեը իթմիշ իտի :

— Շիւպհէսիզ, պու գատընճըղազ Բարիս ճիվարլարընտա կիզլի պիր մահէլլտէ իգամէ իթտիրիլմիշ տիր : Մուվագգաթէն քէնտիսինի նազարը ալէմտէն մէսթուր թուլթմագլըղըն սէպէպլէրի տէրքեար օլուպ, ֆագաթ արա սըրա նէզտինէ կիտիլմէմէսի տէ գապիլ տէյիլ տիր : Իմտի, բէտէր վէ վալիտէսիյէ զէվճի իւզէրինէ նէզարէթ իտիլմէք լաղըմ տըր. էլպէթթէ պիր կիւն տէյիլ իսէ տիկէր պիր կիւն կիթտիքէրի մահէլլի անլաեաճաղըմ :

Պինապէրին ժիւլիէն, օն պէշ կիւն գատար Բարիս իլէ Շէնըվիէր արասընտա տօլաշարագ, Բլաթան սէյֆիեէսինտէ վէ Սիրգ սօգաղընտաքի խանէտէ օլանը կէչէնի անլամաեա ճահտ իթտի իսէ տէ, նէ՝ պիր թարաֆտա, նէ՝ տիկէր թարաֆտա հիշ պիր շէյ քէչֆինէ մուվաֆֆագ օլամատը :

Ժան Տիւֆուրու իսթիճվապ իտէպիլիր, վէ պէլքի տէ մէրգումտան, իսթէտիկի մալիւմաթը ալապիլիր իտի, ֆագաթ գօնթա թէսատիւֆ իտէր, վէ թանըլըր գօրգուսուլա օթէլէ այագ պասմաղա ճէսարէթ իտէմէմէքտէ իտի :

Չօգ տէֆա Ժան Տիւֆուրու, պիր գահվէխանէեէ կէօթիւրիւպ, պիր գաշ գատէհ ապսէնթ իշիրէրէք, պաղը էսրարա վազըֆ օլմագ ֆիքրինտէ պուլուլտու իսէ տէ, պէտա պախթըղընտան նաշի, շիւպհէսիզ քէնտինին պէքլէտիկի զէմանլարտա Ժան Տիւֆուր տիշարը չըգմատըղընտան, պու ճիս

հէթըն տէ իւմիտի զայիւ օլտու : Պու ճիւմըն իլէ Ժիւլիէն , « Մութլազա անլահաճաղըմ » տէյիպ , պու սէօղիւ թէքրար-լամազլա պէրապէր , հիշ պիր շէյէ քէսպի վուգուֆ իտէ-մէմէքտէ իտի :

Պունունլա պէրապէր մէյետու օլմաերպ , պու ալէմտէ հէր շէյի թէրթիպ իտէկէլէն վէ պախթ տէնիլէն պիւեիւք գուվ-վէթէ կիւվէնմէքտէ իքէն , ֆիլ հագըգա պու իւմիտի պօշա չըգմատը . շէյլէ քի պիր ազչամ Սիրգ սօգաղընտաքի օթէ-լին գարչըսընտա պուլունան գալտըրըմ իւզէրինտէ սէքիզ օն տագըգատան պէրու տօլաշտըղը սըրատա , պիրտէն պիրէ օ-թէլին արապա գարուսու եանընտաքի քիւչիւք գարու աչըլա-րագ , Ժան Տիւֆուր՝ էլինտէ պիր չըգըն իլէ տիշարը չըգտը :

Ժիւլիէն , մէրգումու գօլլաետօր կիպի կէօրիւնմէմէք իչին , պիր միւտտէթ արգասընտան կիթտի , վէ անըն պիր թիւթիւն-ճիւ տիւքքեանընա կիրիպ , սիկարասընը եագմասընտան սօն-րա տիշարը չըգտըղընտա , Ժիւլիէն Գլօտ տա , կէսեա օրա-տան կէչիետօր կիպի պիր հարէքէթլէ մէրգումու գարչըլատը-ղընտան , Ժան Տիւֆուր ,

— Վա՛յ . սիլմիսինիզ , տօսթում . սիզի չօգտան պէրի կէօրմէմիշ իտիմ , տէտի :

— Նագչլար պիթտիքտէն սօնրա , սիզէ կէլէճէք սէպէ-պիմ գալմամըշ իտի , տէյի Ժիւլիէն ճէվապ վէրտի :

— Շիմտի նէրէսէ կիտիետօրսունուզ :

— Թաամ իթմէկէ կիտիետօրում :

— Տիմէք պիրէր թանէ չագապիլիլիզ :

— Էկէր աճէլէ պիր իչինիզ եօգ իսէ , պու տէֆա տա պէն սիզէ իքրամ իթմէք իսթէրիմ :

— Աճէլէ՛ մի . աճէլէ պիր իչիմ եօգ տուր . զաթէն պու կիւն ազչամա գատար սէրպէսթիմ : Միւսիւ գօնթ , պու ագ-չամ մէնսուպ օլտուղու սէրգլըտէ թաամ իտէճէք տիր . պէն տէ չու քիւչիւք բաքէթի տէմիր եօլունա կէօթիւրմէքտէ եիմ : Անճագ իշթիհամ աչըլըն իչին տօլաշարագ տէմիր եօլունա կիտիետօրում , վէ սօնրա մաարուֆ պիր լօգանթատա թաամ իթմէք ֆիքրինտէ եիմ : Օ լօգանթատա ալէա Պօրտօ շարապը պուլունմագտա տըր :

— Էօյլէ իսէ, պիրլիքտէ թաամ իտէրիզ տէ, օ Պօրտօ շարապընտան պէն տէ իշէրիմ:

— Աֆէրի՛ն արգատաշ. պիրլիմիսինիզ քի, սիզ զաեէթ ճէմիյէթրէրվէր օլտուռնուզ. հալ պու քի պունտան էվվէլ արգատաշըղընըզ խօշ տէյիլ իտի:

— Էվվէթ, էվվէթ, պէն տէ պու կիպի էյլէնճէլէրտէն խօշնուտ գալմաղա պաշատըմ:

— Հէր նէ իսէ, էվվէլճէ Լիօն մէվգիֆինէ կիտէլիմ: Ապսէնթիմիզի օ թարաֆլարտա իշէրիզ:

— Էօյլէ իսէ պիրլիքտէ պիր օմնիպուս արապասընա օթուրա՛լըմ մը:

— Օմնիպուսա՛ մը: — Ազիզիմ, սիզ պէնիմէ էյլէնի՛քօրմուսունուզ. Պէն էկէր պիզիմ օթէլին արապալարընա օթուրմազսամ, արապալըզլարտա պիւսիւք զաթլարա մախսուս օլարագ պուլունտուրուլան արապալարա օթուրմագ իսթէրիմ:

— Պու արապալարըն իւճրէթինի քիմ թէէտիեէ իտէր:

— Աճա՛յիպ, քիմ թէէտիեէ իտէճէք, միւսիւ գօնթ:

— Տօղրուսու սիզ բէք էյի եէր պուլմուշսունուզ:

— Էվվէթ, ազիզիմ, ալէա պիր եէր պուլտուլմ: Պիր գաշ սէնէ խըզմէթ իթտիկիմ հալտէ, սէրվէթէ նայիլ օլարագ չէքիլէպիլէճէեիմ:

Պու արա աշըգ պիր արապա կէշմէքտէ օլտուղունտան, ժան՝ ժիւլիէն իլէ պէրապէր պու արապաեա ըաքիպ օլտու: Արապա եօլա չըգտըղընտա, ժիւլիէն, ժան Տիւֆուրուն՝ եա ֆիքրի մախսուս իլէ եախօտ պիթթէսատիւֆ ատրէսինի կիզլէմէեէ չալըշըքօր կիպի կէօրիւնտիւկիւ չըզընը կէօսթէրէրէք:

— Ա՛րգատաշ, պու քիւշիւք բաքէթ նէ՞ տիր, տէյի սիվալ իթտի:

— Էեալէթէ կէօնտէրիլէճէք պիր մատտէ տիր:

— Պէսպէլլի թանըտըղընըզ պիր գատընա զէնտօսթճա պիր հէտիեէ կէօնտէրիքօր օլմալըսընըզ:

— Խայր, միւսիւ գօնթուն տօսթլարընտան պիրինէ կէօն, տէրիլէճէք տիր:

Մէրգումուն սուրէթի իֆատէսինտէն՝ հագըգէթի հալի սէօյլէմէտիկի անլաշըտը, վէ մէղքիւր քիւչիւք բաքէթ, եա- խօտ հիշ օլմաղսա, պոււնըն իւզէրինտէքի ատրէսի՝ Ժիւլիէնի պիլիսասա մէրագտա պրագտը :

Ժան Տիւֆուր . - (Իֆատէսինէ շու եօլտա տէվամ էյլէ- տի .) Տիմէք պիր վագըթտան պէրու Բարիստէ կէօրիւնմէ- մէկիկինիզ՝ պիր միւտտէթ իշին պուրաեը թէրք իթմիշ օլ- մանըղտան նէշէթ իթմիշ իտի :

— Էվվէթ, թամիր իտիլմէքտէ օլան պիր շաթօնուն դա- բուլարընը նագշ իթմէք իւղրէ օն պէշ կիւն գատար զայպու- պէթ իթտիմ : Սիզ նէ՝ եաբտընըզ պագալըմ. զայպուպէ- թիմ էսնասընտա Մ. գօնթ աը Լիւսընայ ավտէթ իթտի մի :

— Էվվէթ, քեամիլէն եէրլէշտիք, վէ բէք ալէա վագըթ կէշիրիեօրուզ :

— Էլպէթթէ մատամ գօնթէս տէ, զէվճի իլէ Բարիստէ պուլունուեօր :

— Խայր :

— Նամըլ օլապիլիր :

— Պիզ պէքեար քիմսէլէր կիպի եաշաեօրուզ. մատամ գօնթէս տէ քէօյտէ վագըթ կէշիրիեօր :

— Տօղրուսու զարիպ պիր ֆիքր . . .

— Ղարիպ օլաճագ նէ՝ վար աըր : Պիզ սէրպէսթիեթի սէվիեօրուզ. մատամ գօնթէս տէ քէօյ էօմրիւնիւ սէվիեօր :

— Տիմէք մատամընըզ՝ Բարիստէն ուզագտա գալարագ թարլալարըն խալիս հավասընը թէնէֆֆիւս իտիեօր :

Ժան Տիւֆուր . - (Ժիւլիէնէ պագարագ .) Տօսթում, սիզ բէք էհլի մէրագ իմիշսինիզ :

— Էհլի մէրագ մը . . . ասլա էհլի մէրագ տէյիլիմ : Փա- գաթ նէ՝ միւնասիպէթլէ սիզ պու սէօղիւ պանա սէօյլէեօր- սունուզ :

— Շու միւնասիպէթլէ քի պէնի ատէթա միւսթէնթիգ կիպի իսթիճվապ իտիեօրուսունուզ, խիւտա ալիմ, շու հալի հէր քիմ կէօրսէ, իսթինթագ իտիլմէքտէ օլտուղումու զանն իտէ- ճէկիւտէ շիւպհէ եօգ տուր :

— Իսթինթա՞գ մը . . . իշթէ պու թօհաֆ . . . սիղէ տիկէր հէր նէ սօրսա իսիմ, եինէ պու եօլտա սօրաճագ իտիմ: Մատամընը իսթէր Միսիսիբիտէ պուլունսուն, իսթէր Չին. տէ եախօտ Գօնկատա. պանա նէ՞, հիչ վտգիֆէմ պիլէ տէ. յիլ տիր: Տէտիկիմի անլա՞եօրմուսունուզ:

— Անլաեօրում:

Ժիւլիէն, պալէատէքի սէօղլէրի կիւլէրէք էօյլէ պիր թարզտա իրատ իթտի քի, Ժան Տիւֆուր եանըմըն օլմասընա գարար վէրտի:

Ժիւլիէն սէօղ սէօյլէտիկի սըրատա, Ժան Տիւֆուրուն տիղլէրի իւզէրինտէ մէվզու օլան քիւչիւք բաքէթէ կէօղլէրի. նի աթֆ իթմիշ իտի, վէ պիր արա բաքէթին ատրէսի կէօ. զիւնէ իլիշտի իսէ տէ, Ժան պու տէֆա բաքէթին վազիեթ. թինի թէպտիլ իթտիկինտէն, Ժիւլիէն մէգքիւր ատրէսի օ. գուեամատը:

Նիհաեթ Լիօն մէվգիֆինէ վասըլ օլտուլար:

Ժան Տիւֆուր՝ սիւրաթլէ արապատան էնիպ, Ժիւլիէնէ խիթապէն.

— Սիղ արապաճընըն իւճրէթինի վէրին, պիր աղտան իեատէ իտէրիմ. . . պէն կէլիրիմ, սիղ պիւֆէեէ կիտին, վէ իքի ապսէնթ հազըրլաթըն, տէտի:

Պատէհու մէրգում վէքիլսարճ, տէմիր եօլու իտարէ. խանէսինէ տօղրու իլէրլէտի: Մէրգումուն ազիմէթինտէն սօն. րա, Ժիւլիէն քէնտի քէնտիեէ,

— Պու բաքէթին Հանրիէթէ կէօնաէրիտիկինէ էմինիմ. էկէր ատրէսինի օգուեապիլսէ իտիմ, մէզպուրէնին իգամէթ իթտիկի մահէլլի անլաեապիլէճէք իտիմ: Լաքին հէր հալտէ Հանրիէթ՝ Լիօն խաթթը իւզէրինտէ թրէնտէն էնմիշ, վէ օրատա թէէսսիսի իգամէթ իթմիշ օլաճագ տըր: Էֆէնտիսինէ լաեըգ օլան շու հայլազ Գօգլիգօնուն աղղընտան մութլազա պազը մալիւմաթ ալմալըեըմ, տէտի:

Պու մուխթասար միւլահազատան սօնրա, Ժիւլիէն պիւ. ֆէեէ կիրիպ, իքի ապսէնթ ըսմարլատըգտան սօնրա պէքլէ. տի: Արատան չէնտ տագըզա կէչինճէ, Ժան Տիւֆուրուն,

ճէպ տէֆթերինէ , պասըլմըչ պիր քեաղըտ բարչասը վազ ի-
տերէք կէլտիկինի կէօրտիւ , վէ քէնտի քէնտիեէ ,

— Իտարէնին մագպուզու տուր . պու քեաղըտը կէօրմէք
իչին էլպէթթէ պիր չարէ պուլաճաղըմ . ամմա նա՞սըլ , օրա-
սընը պիլմէմ , շու գատար քի հէր հալտէ կէօրմէլիեիմ , տէ-
տի :

Ժան Տիւֆուր մէրգում իլէ պուլուշտուգտա .

— Բաքէթի կէօնտէրտիմ . չիմտի ըահաթճա իչկիմիզի ի-
չէպիլիրիզ , վէ պատէհու Շաթօ-Գանթըլու թէսմիեէ օլու-
նան լօգանթաեա կիտէրիզ , տէյի պէյան իթտի :

Ժան Տիւֆուր ապսէնթինի իչտի , վէ Ժիւլիէն տախի
քէնտինինքինի իչեօր կիպի կէօրիւնէրէք , պիր թագըմ էհէմ-
միեէթսիզ մատտէլէրէ տայիր պահսա կիրիչտի :

Ժիւլիէն , մատամ տը Լիւսընայ հագգընտա մէրգումու
եէնիտէն իսթիճվապ իթմէք չարբըզլըզ օլտուղունու հագ-
գըյլա տիւչիւնտիւ :

Իչկիլէրի իչտիքտէն սօնրա , Ժան Տիւֆուր՝ մէվգիֆ ըս-
թասիօնունտա արգատաշըյլա պիրլիքտէ պիր արապանտ ըա-
քիպ օլուպ , մէզքիւր լօգանթաեը արապաճըեա թավսիեէ
իթտի :

Լօգանթատա տախի պիր տախիւ իսթէեիպ , պիր միգ-
տար ըսթրիտիա , բավուրիա էթինէ չօրպա , թէքէ իլէ գարը-
շըգ տիլ պալըղը ֆիլէթօսու , սըղըր քիւպասթըսը , թավուգ
գըզարթմասը , վէ էնկինար պասթըսը , վէ իչկի օլմագ իւզըէ
Շաթօ-Գանթըլօ շարապը ըսմարլատը :

Ժիւլիէն վէ Ժան , կիեինմիշ օլտըզլարը բարտըսիւլէրինի
չըգարտըզլարընտան , լօգանթանըն կարսօնու , պունլարը
այնի չէնկէլտէն աոտը :

Ժանըն , տէմիր եօլու իտարէսինէ թէսլիմ իթմիշ օլտու-
ղու չըգընա պէտէլ ալտըղը մագպուզու , ճէպ տէֆթերինէ
գօյտուգտան սօնրա , մէզքիւր բարտըսիւնիւն եան ճէպինէ
վազ իթտիկինէ Ժիւլիէն տիգգաթ իթմիշ իտի :

Ըսթրիտիալար եէնիլիպ , Շաթօ-Գանթըլօ շարապը տա-
խի գատէհէրէ տօլտուրուլտու :

Ժան Տիւֆուր գատէհինի գալտըրըպ տօտագլարընա եագլաշտըրտըգտան սօնրա գօգլատը, վէ պատէհու կէօզլէրինի եարը գաբանարագ, պիր եուտուտա գապտէհի պօշալթտը, վէ մահզուզիյէթինի միւպէյեին օլարագ, իւչ տէֆա տօտագլարընա տիլինի սիւրտիւքտէն սօնրա,

— Խիւտա՝ ալիմ, բէք լէզիզ, բէք նէֆիս տիր: Շու շարպտան գըրգ սէքիզ սաաթ միւթէմատիէն իչիլիր, տէտի, վէ եալընըզ ըսթիրտեալար իլէ իքի շիշէ պօշալթտը:

Ժիւլիէն աաթի իչիեօր կիպի կէօրիւնիւեօրտու իսէ տէ, հագըգէթտէ իչմէեօրտու, վէ մագսէտի՝ լէֆիգինին չիւպհէսինի տալէթ իթմէմէքտէն իպարէթ իտի:

Ժան Տիւֆուրուն թէրթիպ իթմիշ օլտուղու թաամ, բէք միւքէմէլ վէ պօլ օլտուղունտան, ագչամըն սաաթ օն պիրինտէ, հէնուզ իքիսի տէ սուֆրատան գալգմամը իտիլէր:

Պօշ շիշէլէրին ատէտի՝ շայեանը հայրէթ սուրէթտէ արթըպ, Ժիւլիէն սէրիւշ կիպի կէօրիւնտիւկիւ հալտէ, Ժան Տիւֆուր՝ հագըգէթէն սէրիւշ օլտուղունտան, հէման մասանըն ալթընա եուվարլանմագ տէրէճէսինէ կէլմիշ իտի:

Պիր արա Ժիւլիէն Գլօտ.

— Արգատաշ, կիթմէք վագթը կէլտի, տէտի:

Ժան. — (Տիլի բէբէլէեէրէք.) Իսթէտիկին վագըթ կիտէրիզ, էսկի արգատաշ:

— Օ հալտէ, լօգանթաեա օլան պօրճումուղու էօտէեիմ:

— Ասլա, ասլա, պէնի պուտալա՝ մը զանն իտիեօրսուն: Սէնի պէն տալէթ իթտիմ, տիմէք լօգանթաեա օլան պօրճումուղ պանա ալիտ տիր... զանն իտէրիմ քի ազաճըգ պաշըմ տէօնմէյէ պաշլատը, ֆագաթ գապահաթ պէնիմ տէյիլ, Շաթօ-Գանթըլօնուն տուր: Ճէպիմին նէրէտէ պուլունտուղունու տա պիլմէեօրում... իմտի ճէպիմի պուլ տա, ագչէ չիգտանըմը ալ, վէ հիսապըմըզը թէսվիեէ էթ:

Ժիւլիէն, մալիւմիւմիւզ օլան սէպէպլէրէ մէպնի, ֆազլա մէսարիֆաթտան սագընտըզընտան, Ժան Տիւֆուրուն թավսիեէլէրի վէճհէ, հիսապը մէզքիւրիւ թէսվիեէ իթտի, վէ

պիր արապա ճէլպի զըմբընտա կարսօնու կէօնտէրտիկի կիպի,
իբի բարտըսիւեիւ տէ աշաղըեա ալարագ,

— Շու սէնին բարտըսիւն տիւր . թութաեւմ տա ըահաթս
ճա կիեինէսին , տէտի :

Սէրխօշ . — (Բէբէլէեէրէք .) Խայր . . . Խայր . . . Խայր . . .
Հավա ղաեէթ սըճագ տըր . . . պօղուղուեօրում . . . Իմտի
բարտըսիւմիւ կիեինմէք իսթէմէմ :

Մէրգում պու սէօղլէրի սէօլլէտիքտէն սօնրա , վէրիլէն
բարտըսիւեիւ գօլթուղունա ալտը : Ժիւլիէն տախի տիկէր
բարտըսիւեիւ գօլթուղունա ալտը :

Կարսօն՝ արապանըն գաբուտա հազըր օլտուղունու խա-
պէր վերտի , վէ պախշիշ ալմագ մէմուլիլէ , Ժան Տիւֆուրուն
արապաեա կիրտիրիմէսինտէ , Ժիւլիէնէ եարտըմ իթտի , վէ
մէրգում վէքիլխարճ իշպու իբի քիշինին մուավէնէթիլէ ա-
րապաեա կիրտիրիլմէսինի միւթէագըպ ույգուեա տալտը :

Արապաճը . — (Կիւլէրէք .) Պու եիւքիւ նէրէեէ կէօթիւ-
րէճէեիմ , տէյի սիւալ իթտի :

Ժիւլիէն , արապաճընըն իւճրէթինի վէրիպ , Սիրգ սօգա-
ղընտա կիտէճէք մահէլլի անլաթտը , վէ քէնտիսի տէ տիկէր
պիր արապաեա ըաքիպէն , մահէլլի իգամէթինի թարիֆ իթ-
տի :

Ժիւլիէն եօլա չըգար չըգմաղ , ալմըշ օլտուղու բարտը-
սիւնիւն եան ճէպինի արաշթըրըպ , Ժան Տիւֆուրուն ճէպ
տէֆթէրինի պուլտու :

Շուրաեը պէեան իտէլիմ քի , Ժիւլիէն-Գլօտ , նիեէթի
մախսուսէ իլէ քէնտի բարտըսիւսիւնիւ Ժան Տիւֆուրա վէր-
միշ , վէ քէնտիսի տէ անընքինի ալմըշ իտի : Իմտի , տէֆթէ-
րի մէզքիւրու պուլտուղունտա ,

— Էկէր քէշֆիմ տօղրու չըգար իսէ , պու ագչամը պօ-
շա կէչիրմիշ օլմամ , տէյի միւլահաղա իթտի , վէ խանէսինէ
վաարլ օլուպ , պիր մուլմ եագտըգտան սօնրա , տէֆթէրի
աշտը , վէ արզուլէտիկի քեաղըտը արաեըպ օգ ուտուղունտա ,
մէսէրրէթլէ ըէֆը սէտա իլլէտի :

Մէրգում , թախմինաթընտա եանըլմըշ օլմաեըպ , ֆիւ-

վագը մէջքիւր մագպուղ սէնէտինտէ , սիւրաթը ազիմէ իլէ
« Սէսօն ըսթասիօնու տախիլինտէ Սէն-Բօրտա մուգիմէ մա-
տամ գօնթէս տը Լիւսընայ » խիթապէն պիր բաքէթ կէօն-
տէրիլմիշ օլտուղու գայտ վէ թաստիգ գըլընմըշ իտի :

Ժիւլիէն-Գլօտ՝ պու նէթիճէեէ տէսթըէս օլտուղունտա ,
ֆէվգէլատէ մէսէրրէթլէ ,

— Նիհաեթի նէրէտէ օլտուղունու անլատըմ . չէնտ կիւ-
նէ գատար գըղըմը էլտէ իտէճէյիմ , տէտի :

*
* *

Գօնթ ժիւլ-Արման տը Լիւսընայ-Շարանթ՝ Բարիսէ ալ-
տէթ իտէլիտէն պէրու , պիր վագըթ , եանի սէրվէթինի Ղայպ
վէ թէլէֆ իթմէսինտէն էվվէլ կէչիրտիկի էօմրէ թէքրար
պաշլըմըշ օլուպ , կիւնլէրինի վէ կիճէլէրինին պիւեիւք գըս-
մընը՝ էյլէնճէ վէ ճիւնպիւշ իլէ կէչիրմէքտէ , վէ կիւնտիւզ-
լէրի վէ կիճէլէրի , կեահ Սէրգըտա գումար իլէ վէ կեահ
Կապրի իլէ պիրլիքտէ պիւեիւք վէ քիւչիւք թէաթրօլարա կիթ-
մէքլէ վէ մօտաքեարի գահվէխանէլէրտէ սուբէ իթմէքլէ իմ-
րար իյլէմէքտէ իտի :

Էօթէտէն պէրու քէնտինին պաշլըճա հավվէսինի գումա-
րա հասը իթմիշ օլտուղու հալտէ , գումարպաղլար ինտինտէ
պիւեիւք չէօհրէթ գազանմըշ իտի :

Օ կիւնլէրտէ պիւթիւն Բարիս խալգը , իլք տէֆա իճրա-
սընա հազըրլանըլմագտա օլան պիր լուպիեաթ մատտէսիյլէ
մէշղուլ օլուպ , Կապրի Մ. տը Լիւսընայ ,

— Պու լուպիեաթը պէն տէ թէմաշա իթմէք իսթէրիմ .
իմտի չիմտիտէն պիր լօթ թէտարիք իտին , տէտի , վէ մէգ-
պուրէնին հէր էմրինէ իթաաթ իտէն գօնթ պիր լօթ արամա-
եա գալգըշտը իսէ տէ , քեաֆֆէի լօթլար թուլթուլմուշ օլ-
տուղունտան , պուլամատը : Շու գատար քի , բարա գուվվէ-
թիյլէ հէր չէյին վիճուտի գապիլ օլտուղունա գանմըշ իտու-
կինտէն , սաթըն ալտըգլարը պիլէթլէրի քեար իլէ տիկէրլէրէ
սաթան պիր քիմսէ իլէ ուեուշտու , վէ նամուսլու , ֆագաթ
ֆագիլ պիր ֆամիլեանըն ըահաթճա ալթը այ եաշամասընա

քիֆայէթ իտէճէք տէրէճէտէ պիր մէպլաղա մուգապիլ կալ-
րիտէ պիր ավանսէն լոժու էլտէ իթտի :

Պու լոժտա ալթը իսկէմլէ պուլունուպ , պինապէրին
ժիւլիւն էն ազիզ վէ այրըլմազ տօսթլարը օլմուշ օլան Պ. տը
Վէրվէյ իլէ գօնթ տը Սէն-Րօմանըն , վէ կապրիէլին տօսթ-
լարընտան օլուպ , պիր տէրէճէ թէաթրօ ալէմինէ մէնսուպ
պուլունան իքի կիւզէլ գատընըն տախի օ լոժա տալէթ ի-
տիլմէլէրի մուգարրէր իտի :

Մէգքիւր կիւզէլ գատընլարտան պիրի , ֆազիլէթի բէք
տէ քիֆաեթ իթմէեճէք տէրէճէտէ պուլունմասըյա պէ-
րապէր , էսասէն ալիճէնապ պիր գըզ օլուպ , չօգ տէֆա Զիւմ-
րիւտիւ-Գատըն լադապընը ալմըշ օլան Մատլէն կալիէնին օ.
թէլինտէ վէրիլէն մուսիգի սուարէլէրինտէ հազըր պուլունուր ,
վէ սէսի ղայէթ կիւզէլ օլտուղունտան , Պօնէր , ժիւտիք , թէօ
վէ տիկէր մէշհուր խանէնտէլէրին թազլիտինի մուվաֆֆա-
գըյեթլէ իյֆա իտէր իտի :

Քէնտի իսմի Վալանթին-Վալէնթէն օլուպ , քէնտիսիյլէ
զիեատէ իւլֆէթ վէ տօսթլուգ իտէնլէր՝ մէզպուրէեի թին-
թին թէսմիեթ իտէրլէր իտի :

Մէրգումէ՝ լուպիեաթլարըն պիրինճի տէֆա իճրալարըն-
տա կապրիեթ ռէֆադաթ իթմէկէ ալըշմըշ օլտուղունտան ,
պիր կիւն էօյլէտէն սօնրա կապրիեթ կէօրիւպ , գօնթ տը Լիւ-
սընայըն լոժ թէտարիք իտէպիլմիշ օլտուղունու խապէր ալ-
տը , վէ պու միւնասիպէթլէ արալարընտա աթիտէքի միւքեա-
լէմէ ճէրէեան իթտի .

Կապրի . - Էվվէթ , ազիզէմ թինթին , սէն տէ պիզիմլէ
պիրլիքտէ պուլունաճագսըն : Կէօրիւեօրսուսն քի պէն ղարազ
պաղլամամ :

Թինթին . - Նիչին ղարազ պաղլաեաճագսըն :

— Պէնիմ տօսթում օլմանլա պէրապէր , տիւշմէնիմին տէ
տօսթու օլտուղուն իչին սանա ղարազ պաղլաեապիլիլիմ :

— Զիւմրիւտիւ Գատընը՝ մը էյմա իտիեօրսուսն :

— Էվվէթ :

— Թէէմին իտէրիմ քի , օ սէնին տիւշմէնին տէյիլ տիր ,

վէ բէք նատիրէն սէնին հագգընտա պահս իտէր :

— Հալ պու քի պէնիմ պահսըմը իթտիկի զէման , չիւպ-
հէսիզ հագգըմտա չօգ ֆէնա սէօյլէր :

— Ասլա :

— Պու սէօզիւնէ ինանմամ :

— Լաքին եանըլըրսըն , զիրա սէօյլէտիկիմ բէք տօղրու
տուր :

— Բէք ալէա , էօյլէ օլսուն : Անճագ քէնտիսի միւթէ-
տիլ էֆքեար սահիպի իսէ , պէն տէյիլիմ . օ պէնի թահգիր
իթմէեօր իսէ , պէն քէնտիսին թահգիր իտէրիմ :

— Նիչին :

— Սէպէպինի սէն բէք էյի պիլիրսին :

— Սէլէսթէն սէնի անըն իչին թէրք իթտիկի սէպէպլէ՞
մի : Լաքին պու պապտէ քէնտինին նէ՞ գապահաթը վար
տըր :

— Շիւպհէսիզ պէնիմ տէ գապահաթըմ հօգ տուր :

— Ջանն իտէրսէմ Մ. տը Վալանտէլտէն տօլաեը թէ-
էսսիւֆ իթմէեօրսուն , չիւնքի Մ. տը Լիւսընայ տահա զիեա-
տէ ֆաիտէլի սուրէթտէ անըն եէրինէ գայիմ օլմուշ տուր :

— Մ. տը Վալանտէլտէն տօլաեը թէէսսիւֆ իթտիկիմի
քիմ սէօյլէեօր :

— Օ հալտէ՞ . . .

— Քէնտիսի պիր ահմագ օլուպ , պինապէրին պէնճէ հիչ
էհէմմիեթի հօգ իտի , լաքին անը պէնտէն ալմալարընը իս-
թէմէզ իտիմ . - Շու Մատլէնի սահիհէն սէվմէքտէ օլտուղու-
նու զանն իտէրմիսին :

— Ատէթա մէզպուրէեի թարարճասընա սէվմէքտէ տիր :

— Բիվաեէթ օլունան զարիպ հիքեաեէ սահիհ մի տիր :

— Հանկը հիքեաեէ :

— Հէր կիւն եախօտ հէր ագչամ , եարը կիճէ իլէ սա-
պահըն սաաթ պիրի արասընտա : Սէլէսթէն՝ քէմայի հիւր-
մէթլէ Մատլէնին էլինի էօրիւպ վէ կիճէլէր խայր օլսուն տէ-
տիքտէն սօնրա , մէրգումէնին եանընտան չէքիլմէքտէ իմիշ :

— Սէն տէ պիլիրսին քի պու խուսուսու թէէմին իտէ-

մէմ, լաքին զանն իտէրիմ քի, պու հիքեանէ սահիհ տիր:

— Սէլէսթէնին ահմադ օլտուղունու էյի պիլտիկիմտէն, պու խուսուսա օլ գատար թէաճճիւպ իթմէտիմ:

— Պէլքի կէօրիւլտիւկիւ գատար ահմադ տէյիլ տիր. անճադ օլապիլիր քի...

— Նէ՞ օլապիլիր:

— Օլապիլիր քի, նիեթի մախսուսէ իլէ հիւրմէթ տաիւրէսինտէ մէվճուտ օլան օլ պիւեիւք աչգ ու սէվտա, էսս կի զէման վօալիլէրի կիպի պիր իզտիվաճլա խիթամ պուլսուն:

Կապրի, գահգահա իլէ կիւլտիւքտէն սօնրա,

— Նէ՛ կիւզէլ լաթիֆէ. Զիւմրիւտլիւ Գատըն՝ մարքիզ տը Վալանտէ՛լ... Նէ՛ տէրէճէ օլամաեաճադ շէյ, տէտի:

— Նի՛շին, պու կիպի իզտիվաճլար՝ նատիր իւլ վուգու տէյիլ տիր:

Կապրի պիրտէն պիրէ կիւլմէսինի քէստի, վէ սիմասը՝ մահզունիյեթէթ քէսպ իյլէտի: Պատէհու տիշլէրի արասընտան սէօյլէեէրէք,

— Պունուլա պէրապէր սահիհ տիր, օ գըզ էկէր իսթէրսէ էվէնէպիլիր... Սէլէսթէն՝ հիւրր տիւր... քէնտի իւզէրինէ իճրաի հիւքմ վէ նուֆուզ իտէճէք հիշ պիր ֆամիւտասը պուլունմամագտա տըր, տէտի:

— Սէնտէ մարքիզ օլմագլըղը թէխայեիւլ իթմէմիշ մի իտին:

— Վազաա մարքիզ իւնվանը խօշումա կիթմէզ տէյիլ իտի... էվվէթ, պէն տէ պունու արզու իթտիմ, լաքին կէօրիւեօրսուն քի, պու արզում՝ խէեալտան իպարէթ իտի: Ա՛հ օ գարըեա ֆէվգէլատէ ատավէթիմ վար տըր: (Կապրիէլ տիշլէրինի սըգարագ պու սէօղլէրի սէօյլէտի:) Վէ էկէր Վալանտէլինի պիր էօլտիրէն պուլունսա, պիւթիւն սէրվէթիմի մաէլմէֆուլունիյեթ ֆէտա իտէրիմ:

Թինթին՝ վիճուտինտէ պիր տիթրէմէ հիսս իլէ.

— Պու սէօղլէրին պէնի գօրգուտուեօր. լաքին համտ օլսուն քի, տիւշիւնմէքսիզին սէօյլէրսին:

Կապրի . - (Կիւլէրէք .) Սէն էօյլէ զանն էթ , ֆուրսաթ զուհուր իտէրսէ կէօրիւրսին :

Մուախարէն թարզը իֆատէի թէպտիլ իտէրէք ,

— Սէլէսթէն տէնիլէն օ գըզ անը սէվի՞ն օրմու , տէտի :

— Թէվէճճիւհ վէ մուհապպէթը ազիմէսի օլտուղու զանն օլունուօր , լաքին պու թէվէճճիւհ վէ մուհապպէթի՝ սըրֆ տօթլուղա պէնզէմէքտէ տիր :

— Պու հալ ատէթա պիր գօմէտիա տըր :

— Խայր , խայր , Մատլէն տիկէր գատընլար կիպի տէ . յիլ տիր , էկէր քէնտինի թանրսա իտին . . .

— Թանըմագ իսթէմէմ :

— Սէնի մէմնունէն գապուլ իտէճէկինէ էմին իտիմ :

— Հէր նէ օլսա , էվինէ աեագ պասմամ :

— Վալանտէլէ թէսատիւֆ իտէրսին տէյի վէսվէսէ՝ մի իտիօրսուն :

— Թէքրար սէօյլէրիմ քի , պէն Վալանտէլէ ասլա էհէմ . միեթ վէրմէմ : Լաքին շու Մատլէն պու ագչամ թէաթրօ . եա կէլէճէք մի տիր :

— Խայր :

— Էկէր կէլսէ իտի , պէնիմ լօթումտա օթուրմաեըպ , անըն լօթունա կիտէլ իտին , տէյիլ մի :

— Պու կիւն մութլագա աքսի պիր հալ քէսպ իթմիշսին :

— Օ պաեաղը գարը հագգընտա պէնիմլէ պահս իթմէք . լիկինէ թէհամմիւլ իտէմէօրում :

— Ֆագաթ տաիմա սէն սին անըն հագգընտա պէնիմլէ կէօրիւշէն :

— Լաքին հէր քէս պու ագչամքի լուպիեաթա կէլտիկի հալտէ , օ նիշին կէլմէօր :

— Բահաթսըզ օլտուղու իշին :

— Ինչալլահ , րահաթսըզլըղը տահա զիեատէլէշիր , Հաթթա էկէր էօլսէ , մէմնուն օլուրում :

Միւսաֆիր գըզ , կիթմէք իւզրէ աեաղա գալգարագ ,

— Մութլագա սէն սինիլիսին . . . սէպէպսիզ եէրէ հիա .

տէթլէնիեօրսուն... Իմտի շիմտիլիք կիտէեիմ տէ , ագչամ
եինէ պուլուշուրուզ... Ֆագաթ նէրէտէ պուլուշաճաղըզ,
տէտի :

— Սաաթ եէտի պուշուգտա պուրատա պուլուշուրուզ :

— Բէք էյի , թամ վագըթտա կէլիրիմ :

Վալանթին՝ պու սէօզլէրտէն սօնրա տիշարը չըգըպ ,
կապրիէլ իսէ եալընըզ գալտըղնտա , քէնտի քէնտիեէ շու
եօլտա իֆատէի հալ իթտի :

— Էվլէթ , շու մատլէնտէն իքրաճ իթմէքտէեիմ : 0 ,
տաիմա մուհաֆազա իթմէք իւմիտինտէ պուլունտուղում
վաղիեէթի պէնտէն զասպ իթտիկի կիպի , զաթէն քէնտի մա-
լիմ ատտ իթմէքտէ պուլունտուղում իգպալի տէ պէնտէն
աշըրտը , վէ կէօզ տիքմիշ օլտուղում մարքիզլիք իւնվանընը
տա զապըննա կէչիրմէքտէ տիր , չիւնքի Վալանտէլ՝ օ իւն-
վանը մէրգումէեէ իթա իտէճէք գատար շաչըն պիր քիմսէ
տիր : Պու իսէ , միւթէպէր պիր ալէմ իչինտէ մազպուլթ պիր
վաղիեէթ տիր... ա՛հ , պիւթիւն խէեալիմ , արզում՝ պիր
իւնվան սահիպի օլմագ իտի... Էկէր ժիւլ տը Լիւսընայ վ-
լէնմիշ օլմասա իտի , ապա թէէսիւֆ իթմէեէճէք իտիմ...
օլ վագըթ գօնթէս օլմագ արզուսինտէ պուլունապիլիր իտիմ :

Պու արա , պէսլէմէ գաբուեու - աչարագ ,

— Մատամ , միսաֆիր գապուլ իտէրմիսինիզ , տէտի :

Կապրիէլ . - Քիմ տիր :

— Մ. պարօն տը Վէրվէյ :

— Քէնտիսինի սալօնա կէօթիւրիւն , վէ պիր ազտան նէզ-
տինէ կէլէճէկիմի սէօյլէեին :

13

Վալանթին-Վալանթէն , Կապրիէլին խանէսինտէն մուֆա-
րագաթընտան սօնրա , գաբուտա քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ օ-
լան արապաեա ըաքիպէն Մատլէնին իգամէթ իթտիկի Ֆէ .

ղանտորի սօգաղընա կիթմէք իսթէտիկինի արապաճըեա ան.
լաթտը :

Ֆիլ վագը Մատլէն խասթա իտի :

Պու գատըճըղազ, քէնտինէ բէք չօգ ֆէնալըզ իթմիչ օ-
լան սախթէ ժիւլ Մէրսիէեի պուլմագ, վէ էօմրիւնիւ թէհ-
լիքէեէ գօյմագ լազըմ կէլէ, եինէ պու խապիստէն ինթի.
գաւընը ալմագ իւմիտիյլէ տախիլ օլմուշ օլտուղու միւշքիլ
մէսլէքէ թէհամիւլ իթմէք իգթիտարընը հաիզ օլան գատըն-
լարտան տէյիլ իտի : Պինապէրին թէհամիւլ իւ թիւքէնտիկի-
նի, վէ պուռնտան պէօյլէ մէսլէքինտէ տէվամ իտէմէեէճէկի-
նի, հաթթա խասթա օլտուղունու Սէլէսթէնէ իգրարէ մէճ-
պուր օլտու :

Մ. տը Վալանտէլ իտէ, պու մալիւմաթը ալընճա, տիւ-
չարը էնտիշէի ազիմէ օլարագ, չօգտան պէրու տօսթու պու-
լունան վէ էհլիեէթի միւսէլլէմ օլան տօգթէօր Վէրնօնու ճէլպ
իթտի :

Տօգթէօր, Սէլէսթէնի պիր տէրէճէ թէէմին իթտի :

Ֆիլ վագը մէզպուրէնին խասթալըղը թէհլիքէլի օլմաեւպ,
թէտապիրի լազըմէնին իթթիխազըյլա, խասթալըղըն էօնիւ
ալընապիլիր իտի :

Սէլէսթէն տը Վալանտէլ, օնտան օօնրա Մատլէնին եա-
նընտան տալա այրըլմաեւպ, կիւնլէրինին պիւեիւք գըսմընը
անըն նէզտինտէ կէչիրէրէք, պիր գարընտաչըն գըզգարըն-
տաչընա կէօսթէրտիկի հիւսնի իհթիմամ վէ տիգգաթ կիպի
մուամէլէ իտէր իտի :

Մատմաղէլ Վալանթինին կէլտիկի խապէր վէրիլտիկին-
տէ, Մատլէն ուղուն պիր գօլթուգլու իսկէմլէտէ եասլանմըշ
օլուպ, Սէլէսթէն տախի եանընտա յեաագտա տուրարագ,
իքի էլինի քէնտի էլլէրի տէրունինէ ալմըշ իտի :

Մատլէն՝ կէօրիւշտիւկիւ գատընլար իչինտէ էն զիեատէ
Վալանթին իլէ իւլֆիթ իթմէքաէ օլուպ, չիւնքի անըն միւս-
թագիմ իւլ ախլէագ, ճալիպի թէվէճճիհ վէ մէնաֆիի մախ-
սուսէտէն արի պիր գատըն օլտուղունա իսքեաթ օլմուշ իտի :

Մատմաղէլ թինթինին, Մատլէն հագգընտա ֆէվգէլա-

տէ ըրանէթ վէ մուհապպէթի պուլունուպ , հաթթա Կապրի
թարաֆընտան վուգու պուլան թէարրուղ էսնասընտա իթ-
տիկի սուրէթի միւտաֆաա պու խուսուսու իսպաթ իթմիշ
խուսկինի օգուեանլարըմըղ էլպէթթէ անլամըշ տըրլար :

Մատլէն՝ Վալանթինի թէպէսսիւմէ գապուլ իթտի , վէ
ղայիֆ էլլէրինի մէրգումէեէ ուղաթտը :

Վալանթին , հէեհճան իլէ Մատլէնի տէրաղուշ խոիպ ,
մուախսարէն Վալանտէլ իլէ թօգալաշտը : Շուրաեր պէեան
իտէրիզ քի , մէրգում , Մատլէնին պու գըզը սէվտիկինի պիւ-
աիկինտէն , քէնտիսի տէ մէզպուրէեէ մուհապպէթ վէ թէ-
վէճճիւհ կէօսթէրմէքտէ իտի :

Վալանթին , խասթանըն եանընտա օթուրարագ ,

— Տիւնտէն պէրի նասըլսընըղ , ալիզէմ , տէտի :

— Բէք էյիեիմ :

— Սահիհ մի :

— Էվլէթ , հէմ բէք սահիհ :

— Տօգթօր կէլտի մի :

— Պիր աղ էվլէլ պուրատա իտի :

— Նէ՞ սէյլէտի :

— Հալիմտէն տօլաեր վիեատէ մէմնուն օլտուղունու
պէեան իթտի :

Սէլէսթէն . - Լաքին պէն հէքիմլէրին մէմնունիյեթինէ
էմին օլամամ :

Մատլէն . - Խայր տօսթում , հէքիմին իֆատէսի տօղրու
տուր , չիւնքի էկէր պիզզաթ քէնտիմի էյի պուլմասա իտի ,
իֆատէի վագըասը պանա քեաֆի կէօրիւնմէեհէճէք իտի : Շիմ-
տի տահա գուվլէթիեիմ , տահա զիեատէ իշթիհա իլէ եէ-
մէք եէեօրում , վէ ույգում պունտան էվլէլ էքսիլմիշ կիպի
իքէն , թէքրար էսկի հալինի պուլմուշ տուր :

Վալանթին . - Ֆիլվագը պունլար էյի ալէամէթ տիր :

Մատլէն . - Անճագ տօգթօրուն շու ճիհէթտէ հագգը
վար քի , պէնիմ իշին , քէյ տախիլինտէ , հէր կէօնա հէեէ-
ճանտան արի սաքին պիր էօմիւր լաղըմ տըր : Սապահլարը
էրքէն գալգամալըբըմ վէ ազալմարը տախի էրքէն եաթմա-

լըերմ: Թաամլարըմ տա, վիճուտի եագըճը նէվտէն օլաճագ եէրտէ, սատէ վէ գուվվէթ պախշ օլմալը տըրլար: Վէլհասըլ կիճէլէրի սուբէլէրտէ վագըթ կէչիրէճէք եէրտէ, ուեուճա եա միւհթաճըմ:

Վալանթին. - Լաքին սէվկիւլիւմ, զանն իտէրիմ քի պու տէտիկինիզ շէյլէրի եաբմագ սիզին էլինիզտէ տիր:

Սէլէսթէն. - Սապահ ագչամ պէն տէ պունու քէնտիսինէ թէքրարլաեօրում:

Մատլէն. - (Սէլէսթէնէ պագարագ.) Տօսթում, պիլիր սինիզ քի, բէք չօգ շէյլէր՝ զահիրէն գօլայ կէօրիւնտիւկիա հալտէ, հագըգէթ տէ միւմքինսիզ տիր:

Մ. տը Վալանտէլ, Մատլէնին պագըչը մանէասընը ան լաեըպ, հիշ պիր շէյ սէօյլէմէտի. Վալանթին իսէ, սէօզէ շու եօլտա տէվամ իյլէտի:

— Ազիզէմ, էկէր պէնիմ հալիմ սիզինքինէ պէնզէսէ ի տի, էկէր սիզին կիպի պէն տէ սէվիլսէ իտիմ, վէ էկէր շու հէեհճանլը վէ եալանճըլըգլա մէմու էօմրիւ թէրք իտէպիլ սէ իտիմ, պիր տագըգա պիլէ նէֆսի շէհիրտէ վագըթ կէչիր մէզ իտիմ: - Սիզ, պիրիպիրինիզին եանընտա պուլունմագլա պախթիեարսընըզ. պունտան զիեատէ նէ՝ իսթէրսինիզ, Էքի քիչի եէկտիկէրինի սէվտիկի հալտէ, զէվք, ճիւմպիւշ վէ էյ լէնճէլէրին էհէմիեէթի գալըր մը: Պու պապտէ միւսիւ տը Վալանտէլին տէ պէնիմլէ հէմէֆքեար օլտուղունա էմի նիմ:

Սէլէսթէն. - (Թէպէսսիւմլէ.) Էվվէթ, էվվէթ, պէն տէ պու էֆքեարտաեըմ:

Վալանթին. - Իմտի, ազիզէմ Մատլէն, սէօզիւմէ իթի մաալէ տօգթօրուն թափսիեէլէրինէ սիլիլիք իտին, Խարիճտէ օլանը կէչէնի պիլմէեէրէք, պիրլիքտէ մուհապպէթլէ եաշա մագ՝ բէք իսշ շէյ տիր:

Մատլէն. - Էվվէթ, տօղրու տուր:

Պիր միւտտէթ սիւքիւթտէն սօնրա, Սէլէսթէն՝

— Վալանթին, ագչամ թաամընը Մատլէն իլէ պէրա. պէր իտէճէքսինիզ, տէյիլ մի:

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, պու արզունուզա մուվաֆա-
գաթ իտէմէմ:

— Նի՛չին:

— Պու ագչամ, իւք տէֆա մէվգըրի թէմաշաեա վազ ի-
տիլէճէք օլան պիր լուպիեաթտա հազըր պուլունմագ իւզրէ,
էրքէնճէ թպամ իթմէքլիկիմ լազըմ կէլտիկինտէն, սիզտէն
մուֆարագաթըմ լազըմ տըր:

— Ղալիպա նուլօթէ թէաթրօսունտա իճրա իտիլէճէք
օլան լուպիեաթտա պուլունաճագսընըզ:

— Էվվէթ:

Մատլէն. — Կէօրիւլմէկէ շայեան պիր լուպիեաթ օլա-
ճաղընը սէօյլէեօրլար: Էկէր ըահաթսըզ օլմասա իտիմ, մէմ-
նունէն կէլիր իտիմ: Չաթէն տօգթօր էֆէնտի տէ արասըրա
թէաթրօեա կիթմէքլիկիմէ միւսաատէ իտիեօր: Լօթունուզ
վա՛ր մը տըր:

— Խայր, ֆագաթ պիր տօսթումուն լօթունտա իսկէմլէմ
վար տըր:

— Բի՛մին լօթունտա:

— Կապրիէլ Սթէլլինին լօթունտա:

Սէլէսթէն՝ հիսս իթտիկի ճիւզի պիր տիթրէմէսինի մէն
իտէմէտիկի կիպի, Մատլէն տէ օլ պապտէ իզհարը հիտտէթ
իլլէմէտի, վէ վալանթինէ խիթապէն,

— Սիզ մատամ Սթէլլինիեի կէօրտիւնիւզ միւ, տէտի:

— Էվվէթ:

— Պու կիւն միւ:

— Պիր ազ էվվէլ:

— Նէ՛ եաբըբօրտու:

— Տիւն նէ եաբըբօրտու վէ եարըն նէ եաբաճագսա տ-
նը եաբըբօրտու: Եանի գօնթ ժիւլ տը Լիւսընայըն իւզէրինէ
հիւքմ իտիեօրտու:

— Օ ճէնթըլմէնին՝ ֆէվգէլատէ կիւզէլ օլտուղու մէրվի
օլան կէնճ պիր գատըն իլէ պիր գաչ այ էվվէլ էվլէնմիշ օլ-
տուղու հալտէ, Սթէլլինի իչին զէվճէսինի թէրք իթմիշ տիր
տիեօրլար... Սէպէպինի պիլմէմ ամմա, շու գօնթու թանը-

մագ արգուսին տեսիմ, էկէր խոստում օլմասա իտիմ, պաղը ա-
հրպպա վասըթ ասըյլա քէնտինի խանէմէ տալէթ իտէր ի-
տիմ :

— Կէլմէզ իտի :

— Նի՛չին կէլմէզ իտի :

— Կպպրի միւսաատէ իթմէզ իտի :

— Յնա խապէր վերմէքսիզին կէլէ՞մէզ մի իտի :

— Խայր, չիւնքի գօնթ՝ Կպպրինին գարչըսընտա տիթ-
րէր, վէ սիզէ օլան ատալէթինի պիւտիկինտէն, հիտտէթ ու
ղաղապընը թահրիքէ ճէսարէթ իտէմէզ :

Մատլէն. — (Իէպէսսիւմ իտէրէք.) Պանա օլան ատալէ-
թի մի. լաքին պու պապտէ հագգսըզ տըր... պունունլա
պէրապէր պէն քէնտինէ ափվ իտէրիմ, չիւնքի Սէլէսթէնին
պանա կէօսթէրտիկի մուհապպէթ՝ մահլա օ ատալէթ սէպէ-
պիյլէ տիր :

Սէլէսթէն. — Րէճա իտէրիմ, օ գարը հագգընտա պահս
իթմէքին :

Վալանթին՝ միւքեալէմէնին էսասընը թէպտիլ իթմէք
ֆիքրիյլէ :

— Մ. տը Վալանտէ՛լ, սիզ պու ագչամքի լուպիեաթա
կիտէճէքմիսինիզ, տէտի :

— Խայր :

— Նի՛չին կիթմէեօրսունուզ :

— Մատլէն նամիզաճ օլտուղու իչին :

Մատլէն. — Պու սէպէպ մաագուլ տէյիլ տիր : Պիւքիս
կիթմէլիսինիզ. կիթմէնիզի իսթէրիմ, Եարըն սապահ պանա օ
լուպիեաթ հագգընտա խապէրլէր կէթիրիսինիզ :

— Լաքին ...

— Խայր, խայր, գաչամագ լազըմ տէյիլ տիր : Պու
պապտէ վերէճէկինիզ ըէտտ ճէվապը ճիտտէն պէնի կիւ-
ճէնտիրէճէք տիր : Համտ օլսուն, էնտիչէնիզէ մահէլ վերէ-
ճէք տէրէճէտէ ըահաթսըզ տէյիլիմ : Գուվլէթիմ պէրքէ-
մալ տըր... պիր միգտար ագչամ թաամը իթտիքտէն սօն-
րա, թապիպին թավսիեէլէրինէ իթաաթ իթմէք իւզըն էր-

քէնճէ եաթաճաղըմ: - Պու հալտէ սիզ թէաթրօեա բէք ալէա կիտէպիլերսինիզ:

— Մատէմ քի կիթմէքլիկիմ մուճիպի մահղուղիյեթի նիզ օլուեօր, բէք էյի կիտէրիմ:

— Իշթէ շիմտի սիզտէն խօշնուտում:

Իշպու միւքեալէմէտէն սօնրա մատմազէլ վալանթին, իր. թէսի կիւն կէլիպ քէնտիսինի կէօրմէեի վատ իտէրէք, Մատլէնին նէզտինտէն մուֆարազաթ իթտի, վէ Սէլէսթէն՝ կէնճ գատըն իլէ եալընըզ գալտըղընտա,

— Վալանթինին հագգր վար տըր. պէն սիզի տինեա. տա հէր շէյտէն զիեատէ սէվէրիմ, վէ սէվմէքտէն տուր օլմաեաճաղըմ. հաեաթըմ սիզսինիզ. իմտի նիշին շու սէրէն. ճամլը էօմիւ թէրք իթմէեօրսունուզ, տէտի:

— Հէնուզ մագսէտիմէ էրմէտիմ անըն իշին:

— Ճագաթ հէր նէ եաբըլապիլեր իտի իսէ, եաբտընըզ: Հէր թարաֆա կիթտիք, Բարիսին հէր ճիհէթինի, գօլթուգլարընա վէ էն ատի գումարխանէլէրինէ վարանա գատարա. րատըզ, լաքին իլք կիւնիւ պուլունտուղումուզ եէրտէն պիրատըմ պիլէ իլէրլէեթմէտիք: Արատըղընըզ խապիսին Պրանսաեը թէրք իթմիշ օլտուղունա էյիտէն իաքեաթ օլմուշում տուր: Իմտի, սիզի մահվ իտէն պու թէհարրիեաթընըզա տէվամ թթմէքլիկինիզ, եինէ այնի նէթիճէեթ միւնճիր օլաճագսա, իշպու մէլլէքինիղէ տէվամտէ նէ՝ ֆաիտէ վար տըր:

— Ինթիգամըմը թէրք իթմէկի, վէ օ ալչաղը ճէզալան. տըրմագտան կէրի տուրմամը պանա հագըզէթէն ինթարմը իտիեօրսունուզ:

— Վէնտինիզի մահվ վէ թէլէֆ իթմէքտէն իսէ, անը ճէզասըզ պրագմագ տահա էվէա տէյիլ մի տիր: - Մատլէն, սէօղիւմէ ինանըն. պու ալէմտէ մուհապպէթիմիզտէն պաշգա հէր շէյի ունուտուն: Վալանթին բէք ագըլը պիրգըզ տըր. պիր ազ էվվէլ սէօլլէտիկի տօղրու իտի: Տիւնեա. տան շէքիլէրէք, պիրիպիրիմիզ իշին վէ պիրիպիրիմիզ եանընտա եաշամագ՝ էն պիւեիւք սաատէթ ու իգպալ տըր: -

Պու սաատէթ ու իգպալ իսէ, սիղին էլինիգտէ տիր... Գա.
պուլ ի՞տէրմիսինիզ:

— Պիր ազ տաճա պէքլէեէլիմ տօսթ ում:

— Նէ՞եէ պէքլէեէլիմ:

— Տախիլի պիր հիսս պանա խապէր վերիեօր քի, պու
կիւնէ գատար նէթիճէբէգիր օլամաեան թէչէպպիւսաթըմ,
եազընտա հիւսնի սէմէրէեէ վասըլ օլաճագ տըր:

— Սիղ պու տախիլի հիսսէ իթիմատ իտիեօրմուսունուզ:

— Էվլէթ:

— Էօյլէ իսէ, սիղին միւրատընըղ օլսուն: Եու գատար
քի իֆատէի վագըամըն տօյրու օլտուղունու անլարսանըղ,
վագթըն բէք կէչմիչ օլուպ օլմաեաճաղընը քիմ պիլիր:

Պու արա Սէլէսթէն՝ օթուրմուչ օլտուղու գօլթուղու
իսկէմլէտէն գալգաղընտպն, Մատլէն,

— Պու ագչամ թաամընը պէնիմլէ իթմէեէճէճմիսինիզ,
տէտի:

— Խայր աղիղէմ, մատէմ քի պէնի թէաթրօեա կիթմէ-
կէ մէճպուր իտիեօր իսէնիզ, պիր ան էվլէլ էսվապըմը թէպ-
տիլ իթմէք իւզրէ խանէմէ կիթմէլիիմ: Օրատան տա սէրգ-
լըեէ կիտէճէեիմ:

— Բէք էյի տօսթ ում, կիտէպիլիրսինիզ:

— Լուպիեաթըն սօնունտա, սիղէ մալիւմաթ վերմէք
իւզրէ պուրաեա կէլմէքլիկիմի իսթէրմիսինիզ:

— Իք տէֆա իճրա օլունան լուպիեաթըլար բէք կէճ
խիթամ պուլուր. նա՛սըլ կէլէպիլիրսինիզ. պէն իսէ, թէ-
աթրօտան ալտէթինիզ էսնասընտա, չօգտան պէրու ույգու-
եա տալմըչ օլուրում: Իմտի, տօսթ ում հարըն սապաճ էր-
քէնճէ կէլմէնիզ տաճա միւնասիպ տիր:

— Բէք էյի աղիղէմ, եարըն կէլիրիմ:

Մատլէն, ալնընը Մ. տը վալանաէլէ սունտուղունտան,
մէրգում, մէզպուրէնին պու ալնը պուս իթտիքտէն սօնրա ա-
ղիմէթ իթտի, վէ խաթթա եալընըղ գալտըղընտա, պիր գաչ
տագըգա գատար տէրեաի թէֆէքքիւրաթա տալըպ, պա-
տէհու:

— Խայր, պու տախիլի հիսսիմ եալան չըգմանաճագ տըր. էվլատըմըն գաթիլի օլան ալչաղը պուլաճաղըմ, տէտի :

14

Սէլէսթէն, Մատլէնին նէղտինտէն մուֆարագաթընտան սօնրա, գաբուտա պէքլէմէքտէ օլան արապաեա րաքիպէն, քէնտի խանէսինէ կիթտի, վէ միւթէպէր պիր խալգ միեա-նընտա պուլունմասընա լաեըգ պիր թագըմ էլպիսէ կիեի-նիպ, տօղրուճա սէրգլըեէ ազիմէթ իյլէտի :

Գօնթ տը Լիւսընայ իլէ անըն ռէսմի իզտիվաճընտա շա-հիտ օլմուշ օլան Մ. տը Վէրվէ, վէ Մ. տը Սէն-Րօման տա-խի այնի սէրգլը ազասընտան պուլունմագտա իտիլէր :

Պիրինճի սալօնտա, Սէլէսթէն տը Վալանտէլ, թանըտը-ղը պիր թագըմ կէնճլէր կէօրիւպ, պունլար իլէ պիր ազ կէօրիւշտիւքտէն սօնրա, պիր թարաֆտա օթուրտու վէ վագ-թընը կէչիրմէք իչին պիր զազէթա օգումաղա պաշլատը :

Արատան պիր գաշ տագըգա կէչինճէ, Ժիւլ տը Լիւսը-նայ՝ Մ. տը Սէն-Րօման վէ Մ. տը Վէրվէ, իլէ գումար սա-լօնունտան չըգտըղընտա, օլ տէրէճէ մահզուն կէօրիւնիւ-եօրտու քի, քէնտիսինտէն խայլի ուզագտա, ֆագաթ Սէլէս-թէնին եագընընտա պուլունան պիր աէլիգանլը՝ քէնտիսիլէ թօգալաչմաղա կէլմիշ օլան վիգօնթա խիթապէն :

— Մ. տը Լիւսընայ նէ՞ օլտու քի, պու գատար մահզուն կէօրիւնիւեօր, տէտի :

Մ. տը Սէն-Րօման. — Էգարթէ օեունունտա պէշ եիւղ լուի ալթունու զայպ իթտի :

— Ֆագաթ պէն քէնտինի պու կիպի շէյլէրտէն միւթէ-էսսիր օլմաեան պիր գումարպաղ զանն իտէր իտիմ :

— Ալէսսէվիյեէ էօյլէ տիր... լաքին պու կիւն պիլմէ-տիկիմ պիր սէպէպտէն տօլաեը միւքէտտէր տիր... զալիպա

վագըթ վագըթ կապրի իլէ պօզուչուեօր :

Սէլէսթէն , գօնթ տը Լիւսընայըն իսմինի իշիթ տիկինտէ
Քէնուզ թանըմատըզը պու գօնթա տիպգաթլէ պագտը , վէ
պու արա պարօն Վէրվէյ՝ Սէլէսթինի կէօրտիւկիւնտէն , եա-
նընա եագլաշարագ ,

— Վայ Վալանտէյ , հա՛նկը ըրիզկեար սիզի պուրաեա
աթտը : Սիզի կէօրմէք՝ ատէթա պիր միւճիզէ տիր : Զօգտան
պէրու սէրգլըեէ աեադ պաամամըչ իտինիզ , տէտի :

— Պու ագչամ թէաթրօեա կիտէճէկիմտէն , ագչամ
թաամը իթմէք իշին պուրաեա կէլտիմ :

— Թասալը կէօրիւնիւեօրսունուզ :

— Էվվէթ , պիր ազ Փիքրիմ մէշղուլ տուր :

— Դումարտա զա՛յպ մը իթտինիզ :

— Նիշէ ալլարտան պէրի էլիմէ քեաղըտ պիլէ ալմամը-
չըմ տըր :

— Սիզինքի իլէ պիր մուարազա՛ մը վուգու պուլտու
Սէլէսթէն , ումուզլարընը չէքէրէք ,

— Մատէն կիպի միւքէմմէլ պիր տօսթ իլէ հիշ մուա-
րազա իտիլմէք գապի՛լ մի տիր , տէտի :

— Ազիզիմ , տէվէրան իտէն ըրվաեէթի պիլի՛եօրմուսու-
նուզ :

— Հա՛նկը ըրվաեէթտէն պահս իտիեօրսունուզ :

— Կիւնիւն պիրինտէ օ տօսթունուզլտ էվլէնէճէկինիզի
սէօյլէեօրլար :

Պարօն տը Վէրվէյ՝ Սէլէսթէն պու սէօղիւ իշիթ տիկին-
տէ , ալթիւսթիւք կէօսթէրէճէք տիր զանն իթմէքտէ իքէն ,
մէրգում ասլա իզհարը թէաճիւպ իթմէեիպ , սաքին պիր
սուրէթտէ ,

— Էկէր օ իզտիվաճ պէնի մէսուտ վէ պալթիեար իտէ-
ճէքսէ , նիշին էվլէնմէեիմ : Պէն քիմսէեէ պաղլը տէյիլիմ ,
վէ պիլմէմ քի պիր թագըմ քէսան նիշին պէնիմ իշլէրիմէ
հասըր զիշին իտիեօրլար , տէտի :

— Հագգընըզ վար տըր . մատմազէլ Մատլէնի մարքիզ
իթմէք հագգը սիզէ ալիտ տիր :

Պու արա, պիր սէտիր իւզէրինտէ եապլանմիշ օլան ժիւլ տը Լիւսընայ, պարօն տը Վէրվէյի չաղըրտըղընտան, պարօնը մէրգուժ Սէլէսթինին եանընտան ժիւլին եանընա կիթտի, վէ իքիսինին արասընտա շու սէօզլէր ճէրէյան իյլէտի:

Ժիւլ. - Կէօրիւշտիւկիւնիւզ ատէմ քիմ իտի:

Վէրվէյ. - Թանըմա՞զմըսլ շղ:

— Իլք տէֆա օլարագ պու կիւն կէօրիւեօրում,

— Մարքի տը Վալանտէլ տիր:

Գօնթ թէք կէօզլիւկիւնիւ պուրնունա գօեուպ, Մատոլէնին տօսթ ունու եագըշմաեաճագ պիր թարզտա թէտգիգ իտէրէք:

— Մարքի տը Վալանտէլ մի, պու մու... տէտի, վէ իլավէթէն տախի թահգիրամիզ սուրէթտէ թէպէսսիւմ ի տէրէք: Տօղրուսու Կապրինին հիշ կուսթօսու եօգ իմիշ, տէյի պէեան իթտի:

Սէլէսթէն՝ գօնթուն թավընը վէ թահգիրամիզ թէպէսսիւմինիւ կէօրտիւկիւ կիպի, Կապրի իսմինի տէ իշիթտի, վէ այնի վագըրթտա թէքմիլ վիճուտի տիթրէտիկի կիպի, լէհճէսի տախի պիր ազ սօլտու:

Մ. տը Վէրվէյ. - Լիւսընայ, տուրտուղունուզ եէրտէ իշ չըգարմաեըն:

Ժիւլ. - (Լիսանը իսթիհզաքեարանէ իլէ.) Ի՞շ մի չըգարմագ... ի՞շ մի չըգարմագ... պու տէլիգանլըեա պագմագլա՞մը իշ չըգաճագ տըր: Լաքին զանն իտէրսէմ պագմագ պէնիմ հագգըմ տըր:

Սէլէսթէն, պիր արա, գօնթա պիր թօգաթ վուրմաեը տիւշիւնտիւ իսէ տէ, պոււնուն իշին ճիտտի պիր պէհանէ մէվճուտ օլմատըղընը, վէ էկէր գալղա արանսա, Կապրիէլ իլէ իւլֆէթ իթմէսինտէն տօլաեը տարկըն օլարագ պու մուամէլէեի իճրա իթտիկի զանն օլունաճաղընը միւլահաղա ի տէրէք, մէգքիւր նիեթթինտէն կէրի տուրտու, վէ քէնտինի զապթ իտիպ, անճագ օրատսն զալգտը, վէ թասավվուրու սէրգլըտէ թաամ իթմէք իքէն, տիկէր պիր մահէլլտէ թաամ իթմէկէկիթտի, վէ ասլա իշթիհասը օլմաեարագ, թա-

ամ իթտիկի սըրատա , քէնտի քէնտիսէ շէօյլէ տիմէքտէ իտի :

— Շու միւսիւ տը Լիւսընայ պանա ֆէվգէլատէ չիրքին կէօրիւնիւօր : — Էկէր ումուղունա պիր գուրշուն , եախօտ եան թարաֆլարընա իւշ բռնա տէրինլիկինտէ պիր տէմիր սաբլասամ , մէմնուն օլաճաղըմ :

Օ ագչամ նուվօթէ թէաթօսուունտա իճրա իտիլէճէր օլան լուպիեաթ պէշ ֆասըլ վէ եէտի բէրտէտէն իպարէթ օլուպ , օեունա սաաթ ալաֆրանկա սէքիզտէ պաշլանմասը մուգարէր օլմասըյլա , վազթը մէգքիւրտէ , սալատա , սահիպլէրի հէնուզ կէլմէմիշ , օլարագ բէք ազ մահէլլ գալմըշ իտի :

Կապրի իլէ ըէֆիգէսի պուլունան վալանթին , եալընըզ օլտուղլարը հալտէ քէնտի լոթլարընտա պուլունմագտա իտիլէր : Կապրինին տավէթ իթմիշ օլտուղու տիկէր գատըն կէլմէմիշ իտի : Լիւսընայ իլէ Սէն-Րօման վէ պարօն տը վէրվէյէ կէլինճէ , պունլար տա սէրգլըտա թաամ իթմիշ օլմալաօրըյլա , հէնուզ կէլմէմիշլէր իտի :

Վալանթին եէտինտէքի տիւրպին իլէ էթրաֆը թէճէսսիւս իթտիկի սըրատա , Սէլէսթինին՝ սալատա օթուրմուշ օլտուղունու կէօրտիւ իսէ տէ , պիր թագըմ սուի հարաքեաթ վուգու պուլաճաղընը պիհագգըն մէմուլ իտէրէք , մէրգումուն թէաթրօեա կէլմիշ օլտուղունու Կապրիսէ խապէր վէրմէքտէն սագընտը :

Թամ սաաթ սէքիզ պուլուգտա վէրիլէն իշարէթ իւզէրինէ , օրքէսթրօ մուսիգասը մուգատտէմէի իճրա իլէ բէրտէ աշըլտը :

Պիրինճի մէնղարէլէր իճրա իտիլիպ ֆասըն օրթասընտա պուլունուլմագտա իքէն , Կապրի իլէ Թինթինին պուլունտուղլարը լոթուն գաբուսու կիւրիւլթիւ իլէ աշըլըպ , իւշ նէֆէր կէնճ քիմսէլէր եիւքսէք սէսլէ լագըրտը իտէրէք իլէրի կիրտիլէր :

Պու իւշ կէնճլէր՝ Մ. տը Լիւսընայ իլէ Մ. տը վէրվէյ վէ Մ. տը Սէն-Րօման իտիլէր :

Պազը թարափտան առ'ն առ'ն սէտաար իշիտիլիպ, Սէ-
լէսթէն՝ պու սէտանըն իյգարնա սէպէպիյեթ վէրմիշ օլան
լօթուն ատամլարընա տօղրու մաքի՜նավարի սսւրէթտէ աթ-
ֆը նազար իթտի, վէ Կապրիեի թանըտրղը կիպի, Ժիւլ տը
Լիւսընայը տախի կէօրտիւքի, եարը պէլինէ գաաար էյիւ-
միշ օլարագ, օրքէսթրօ գօլթուգլարընտա օթուրմուշ օլան-
լարա տիւրպինիյէ պագմագտա իտի:

Իքիսինին նազարլարը եէկտիկէրինէ թէսատիւֆ իտիպ,
Լիւսընայ՝ Սէլէսթէն թարափընտան իշիտիլէպիլէճէք գաաար
եիւքսէք սէտա իլէ,

— Վա՛յ, պու քիւշիւք մարքի պուրատա՝ մը իմիշ, տէ-
տի:

Սալանըն պազը թարափընտան. + Սու՛ս օլուն, սու՛ս օ-
լուն, տէյի նիտա իտիլտի:

Կապրի, պու արա, նազարը տիգգաթընը գօնթա աթֆ
իտիպ, մէրգուճուն սօղուգ գանլըլըղընը զայպ իթմիշ օլտու-
ղունու կէօրմէսի իւզէրինէ,

— Ազիզիմ, բաթըրտը իթմէեին, զիրա բաթըրտընը
էյի թէէսսիր իթմէզ, տէտի:

Լիւսընայ ճէվապ վէրմէք իւզրէ իքէն, սահնէ իւզէրին-
տէ օեունճուլարտան պիրինին լաթիֆէլի սուրէթտէ վուգու
պուլան իֆատաթը խալգ իչինտէ գահգահալը պիր կիւլիւշ
հուսուլինէ սէպէպ օլտուղունտան, ավանսէնտէքի միւքեալէ-
մէ գաթթ օլունտու:

Ֆասըլ խիթամ պուլարագ, բէրտէ էնտի, վէ ազ սօն-
րա թէքրար աշըլըպ, ֆասըն արասընտա սալատա օլտուգ-
ճա սիւքիւնէթ հուսուլէ կէլտիկինտէ, Կապրիէլ,

— Նէ վազը օլտու քի, պու գատար կէճիքտինիզ, տէ-
յի գօնթա սիւալ իթտի:

Ժիւլ. — Ազիզէմ, սէրգլտէ միւքէմմէլէն թաամ իթ-
տիք, վէ ալէա շարապլար իշտիք:

— Էյլէ օլտուղու անլաշըլըեօր:

— Սիզէ տէ խապէրլէր կէթիրտիք:

— Մուհիմմ խապէրլէր մի:

— Էվվէթ , սիրին իչին մուհիմ տիրէր :

— Սէօյլէեին պագայըմ , շու մուհիմ խապէլլէր նէ ի միշ :

— Բիւչիւք մարքի էվլէնիւօր իմիշ :

— Բիւչիւք մարքի քիմ տիր :

— Սիր տը վալանտէլ . . . եանի վագթիլլէ իւֆէթ իթ տիկինիզ պիր քիմսէ . . . տօղրուսու էօյլէ պիր զաթ իլէ միւ նասիպէթինիզ օլմասընտան տօլաեը սիզի թէպրիք իտէրիմ :

— Սահիհէն էվլէնիւօր մու իմիշ :

— Քէնթիսի պու խուսուսու թէէմին իտիւօր :

— Բիմի ալըօր :

— Պիլմէ՛օրմուսուսուզ :

— Հագըզէթէն պիլմէմ :

— Զիւմրիւտլիւ գաթընը :

— Մութլագա լաթիֆէ իտիւօրսուսուզ :

— Պիլաքիս ճիտտի օլարագ սէօյլէօրում :

Կապրիէլին լէհհէսի՝ հիտաթիթինտէն նաշի սօլտու , չիւնքի զաթէն եալընըզ միւլահագասը քէնտիսինի տիւչարը հիտաթի գըլան պիր վագըա՝ պիր ֆիլլ վուգուա կէլմէք իւզլի՛ սօլտու զու , վէ թէխայեիւ իթ տիկի պիր իսմ ու իւնվանը քէնտի րաքիպէսի էլտէ իթմէքտէ պուլունտուզու պիր հալտէ , մէզ պուրէ , տիւչարը հիտաթի ու զագապ օլմագտան քէնտինի նա՛սըլ մէն իտէպիլիր իտի :

Օլ էանատէ ժիւլ տը Լիւսընայըն կէօզլէրի սէրիսօլուղուն տան նաշի հատաէն զիւտտէ բարլամագտա օլուպ , Կապրի՛ պու հալի միւչահէտէ իթ տիկինտէ , ֆիքրինտէ չէյթանի պիր թա սալվուր տօղարագ , ֆիթուրսուզճա պիր թավր իլէ ,

— Վալանտէլին պուրատա պուլունտուղունու պիր ազ էվվէլ պէեան իթմէօր մու իտինիզ , տէտի :

— Էվվէթ , պուրատա իտի . հայէա տա պուրատա տրր . հաթտա լոթա կիրտիկիմ սըրատա , միւնասիպէթսիզ սուրէթ տէ տիւրպիւնիլլէ պանա պագտը : Իշթէ , քէնտիսի . . . Ալլահ պիլիր քի , սիմասընտան նէֆրէթ իտիւօրում :

Գօնթ , պու սէօզլէրի սէօյլէմէքլէ , սըրթընը սահնէեէ

չէվիրմիշ օլարարագ, տիրպիւնիյէ էթրաֆը թէճէսսիւս իթ.
մէքտէ պուլունան Սէլէսթէնի բարմադըյլա կէօսթէրտի:

Կապրիէլին գաշլարը այնի վագըթտա չաթըլտը:

Պունլարըն լոժունտա պուլունան Վալանթին իսէ, միւպ.
հէմ պիր էնտիշէ ու իղթիրապ հիսս իտիեօրտու:

Մ. տը Վէրվէյ, Լիւսընայա տօղրու էյիլէրէք,

— Ազիզիմ, գազլա չըգարմագ մը իսթէեօրսունուզ. պիր
ազ եազաշ լագըրտը իտին, տէտի:

Ժիւլ. — Րէճա իտէրիմ, նիշին եազաշ լագըրտը իտէճէ-
եիմ: Շու քիւշիւք միւսիւեիւ հազզ իթմէտիկիմի եիւքսէք սէս-
լէ սէօյլէմէեէ հազգըմ եօգ մու տուր:

Գօնթ տը Սէն-Րօման. — (Լագըրտընա գարըշարագ, վէ
եազաշ սէտա իլէ.) Տօսթում պուրատա ըէզալէթ չըգարմագ
լագըմ տէյիլ տիր, իմտի, իսթիեարը սիւքիւթ իթմէնիզի ըէ-
ճա իտէրիմ:

— Խայր, սուս օլմահաճաղըմ, վէ էֆքեարըմը պէեան.
տէն քիմսէ պէնի մէն իտէմէզ:

Հանրիէթին զէվճի պու սօն սէօզլէրի թէլէֆֆիւզ իթ-
տիկի էանատէ, Սէլէսթէն՝ ալանսէն թարաֆընա տէօնէրէք,
տիրպիւնիին թէպէսսիւմլէ Վալանթինէ աթֆ իթտիկինտէն,
Կապրիէլ՝ Լիւսընայա թէվճիհի խիթապլէ,

— Պագընըզ տիրպիւնիին պանա տօղրու չէվիրիեօր...
սիզին իլէ պէրապէր օլտուղում հալտէ, շու մուամէլէսի՝ հիշ
իսմ ու միսլի օլմահան պիր էտէպսիզլիք տիր, տէյի պէեան
իլլէտի:

Լիւսընայ, լոժուն էօնիւնտէ աեագտա տուրուպ, գօլ-
լարընը գազուշտուրարագ, թահրիք իտիճի պիր թարզտա
Վալանտէլէ աթֆը նազար իթտի:

Սէլէսթէն տախի մէրգումա օ եօլտա մուգապէլէ իտիպ,
պատէհու ումուզլարընը չէքէրէք, պիրտէն պիրէ սըրթընը
չէվիրտի:

Գօնթ պու արա իզհարը հիտտէթ իտիպ պինապէրին ա-
թէշէ զէյթ տէօքմէք վագթը իաուկինտէն, Կապրի,

— Շու մասխարանըն, պէնի իսթիհզա իտէրճէսինէ ու-

մուզլարընը չէքտիկինի կէօրտիւնիւզ ա' : Պու առէթա հագա.
րէթ տիր , վէ էյի պիր տէրսէ միւթաճ տըր , տէտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ' քէմալը զազապլէ լոթտան տիշարը
չըգմագ թէչէպպիւսիւնտէ պուլունտու իսէ տէ , Մ. տը Վէր-
վէյ իւէ Մ. տը Սէն-Բոման մէրգուճու մէն իթտիւէր :

15

Մուզիգանըն գըսսա պիր մուգատտէմէսինտէն սօնրա ,
իքինճի ֆասլըն բէրտէսի աչըլտը վէ պու տէֆա Կապրինին
լոթունտա սիւքիւնէթ միւշահէտէ օլունտու :

Օեունուն թէրթիպաթճա միւքէմմէլիէթի' ումումուն
թահսին վէ թագտիրինէ շայէսթէ օլուպ , իքինճի ֆասլըն
խիթամըյլա բէրտէ էնտիկինտէ , եինէ շիտտէթլի էլ չըրբմա-
լարը վուգուա կէլտի :

Պու քէրրէ Կապրիէլ ,

— Պիր ազ թէնէֆֆիւս սալօնունա կիտէլիմ , տիեէրէք ,
աեաղա գալգտը , վէ ժիւլ տը Լիւսընայըն գօլթուղունա կիր-
տիքտէն սօնրա , Վալանթինէ խիթապէն ,

— Սէն տէ պիզիմլէ կէլիւմիսին , տէտի :

Վալանթին , Կապրիէլին կէօղէրինտէ բարլամագտա օ.
լան զարազ ու առաքլէթ ասարընը կէօրիւպ , նէ վագը օլա-
ճաղընը տէրք իթտիկինտէն ,

— Խայր , պէն պուրատա գալմագ իսթէրիմ , տէյի ճէ.
վապ վէրտի :

— Բէք էյի :

Պատէհու Կապրի' ժիւլիւն գօլթուղունտա օլտուղու , վէ
տիկէր իքի ահպապ տա պէրապէրլէրինտէ պուլունտուղու
հալտէ , լոթտան տիշարը չըգտը :

Ժիւլ , ֆէվգէլատէ հէեէճան իչինտէ կէօրիւնիւեօրտու .
սէրխօլուղու արթմագլա ագլընը ալթիւսթ իթմէքտէ , վէ

Կապրի՝ մերգուժու քէնտինէ իսթէտիկի կիպի ալէթ իթթի-
խաղ իտէպիլմէք իչին , անըն սէրխօշլուղունա կիլվէնմէքտէ
իտի :

Պու տէօրթ շախսլար՝ թէնէֆֆիլս սալասընա կիթտիք-
լէրինտէ , անտէ պիր չօգ խալգ պուլունմագտա իտի :

Լիւսընայ , քէնտի թասավվուրունտա սէպաթ իտէրէք ,
թէաթրօ սալասընտան տիշարը չըգտըղընը կէօրմիւշ օլտու-
ղու Մ. տը Վալանտէլի մէգքիւր գալապալըգ իչինտէ արա-
մագտա , վէ մագսէտի իսէ , Կապրիէլին տէտիկի կիպի ,
մէգքիւր քիւչիւք միւսիւնէ , լաերգ օլտուղու կիւզէլ պիր
տէրսի վէրմէքտէն իպարէթ պուլունմագտա իտի :

Հասըլը գօնթ տը Լիւսընայ՝ մութլագա պիր րէզալէթ
չըգարմագ արղուսինտէ օլուպ , սէրխօշ օլմասը ճիհէթլէ ,
մէգքիւր րէզալէթին նէթիճէլէրինի տէ տիւշիւնէմէմէքտէ ի-
տի :

Սէլէսթէն , թէնէֆֆիլս սալասընտա իքի ահպապընա
թէսատիւֆ իթմիշ օլուպ , ավանսէն լօժունտաքի էշխաս խաթ-
ընտան պիլէ չըգմըշլար իտի :

Մէրգուժ , պիրտէն պիրէ տիրսէկինէ պիրինին չարբըլ-
տըղընը հիսս իտիպ , արգասընա տէօնտիւկիւնտէ , Կապրիէլ ի-
լէ գօնթ տը Լիւսընայա թէսատիւֆ իթտի :

Կէնճ մարքի , ճէսուր պիր աէլիգանլը օլուպ , հաթթա
ճէսուրլուղունու իքի տուէլլօտա իպրաղ իթմիշ իտի իսէ տէ ,
պու տիֆա լէհճէսի պիր աղ սօլտղ , վէ Կապրիէլ , պայաղը
պիր թավր իլէ ,

— Տիգգաթ իտին խօրեատ հէրիֆ , հայվան կիպի հէր
քէսէ չարբըլմանըղ թէրպիեէսիզլիք տիր , տէտի , վէ այնի
վագըթտա կէօզլէրինի Սէլէսթէնին կէօզլէրինէ աթֆ իթտի :

Սէլէսթէն . - (թէաճճիւպլէ .) Պէ՞ն մի սիգէ չարբըլտըմ
մատամ :

Լիւսընայ , հատիսէեի կէօրմէմիշ օլտըղընտան , սէրխօշ-
լուղունտան բէբէլէեէրէք ,

— Նէ՞ վար , նէ՞ օլտու , տէյի սիւալ իթտի :

Կապրի . - Նէ՞ օլաճագ , պու միւսիւ ղաեէթ թէրպիեէ .

սիզ օլտուղունտան, գատընլարա տիրսեկիյլէ վուրտուգտան պաշգա, ափվլըգ տախի տիլէմէեօր: Տիմէք օլուր քի, տիրսեկիյլէ վուրմասը՝ գաստի տիր:

Ժիւլ, կէօզլիւկիւնիւ պուրնունա թագըպ, սէրգլըտէ եարտըղը կիպի, եինէ պու մուամէլէի քիւսթախանէ իլէ Սէլէսթէնի եօգարտան աշաղըեա գատար թէճէսսիւս իթտի, վէ պատէհու սուրէթի իսթիհզաքեարանէտէ,

— Հա՛ հա՛, թէրպիեէսիզ օլան շու քիւչիւք մարքի մի տիր: Օ հալտէ քէնտիսինէ պիր թէրպիեէ տէրսի վէրիլմէք ճայիզ տիր, տէյի պէեան իյլէտի:

Սէլէսթէն՝ պու սըրատա տիւչարը հիտտէթ օլտու իսէ տէ, քէնտինի զապթա միւգթէտիր օլարագ, լէհէսսինին սօլմուշ օլմասընա րաղմէն, զահիրէն սաքին պիր հալ իլէ,

— Ֆիլ վագը, պէն մարքի տը Վալանտէլիմ. էվլէթ, պիլմէմ նէ՝ մագսէտլէ, ֆագաթ հանկը թէէսսիր թահթընտա օլտուղու գօլայճա անլաշըլան թահրիքեաթընըզա պու ագչամտան պէրու թաագիպ իթտիկինիզ շախս պէն իմ: Պէնի արանան տախմա պուլապիլիր: Իմտի սիզէ ճէվապ վէրմէյէ հազըրմ, շու գատար քի, պիզին իլէ լաեըզըյլա կէրիւշմէք իչին, սէրխօշ օլմատըղընըզ պիր վագթա պէքլէմէլիեիմ, տէտի:

Գօնթ տը Լիւսընայ՝ խասմինէ վուրմագ իւզրէ էլինի գալտըրտը իսէ տէ, Մ. տը Վէրվէյ մէն իթտի, վէ Մ. տը Սէն-Րօման տա գուլաղընտան աշաղը,

— Լիւսընայ, տիվանէ՞ միսինիզ, տէտի:

Սէլէսթէն. — (Սօղուգ գանլըլըղընը մուհաֆաղա իտէրէք.) Պու հարէքէթինիզի (եանի էլ գալտըրմասընը) վուգուլաթ մագամընտա ատտ իտէրիմ: Իմտի հագարէթինիզին իճապընը չիմտիտէն թալէպ իտէրիմ:

Գօնթ. — (Բէքէլէեէրէք.) Եարըն շահիտլէրիմի թարաֆընըզա կէօնտէրիմի:

Սէլէսթէն. — Աֆվ իտէրսինիզ, հագարաթը կէօրէն պէն օլտուղումտան, շահիտլէրիմի սիզէ կէօնտէրմէք հագգը պանա այիտ տիր:

Պատէհու քէնտիւնիւնէ կէօրիւշտիւկիւ զէման թէճա-
վուզը մալիւմէ տիւշար օլտուղու իքի տէյիգանլըեա խիմա-
պէն ,

— Ազիզիմ տը նաթ , ազիզիմ տ'Օրիյեագ , ումարըմ
քի պանա շահիտ օլուրսունուզ , տէտի :

Իքի տէյիգանլըար . - Մէֆնունէն , տէյի ճէվապ վէրտի-
ւէր :

Լիւսընայ . - Մ. տը վէրվէյ իլէ Մ. տը Սէն-Ռօման տա
պէնիմ շահիտլէրիմ օլաճագ տըրլար , տէյի իֆատէ իթտի :

Լիւսընայըն պու տօսթլարը սուրաթլարընը պուրուշ-
տուրտուլար , չիւնքի պու տուէլլօնուն ահվալի քէնտիւնէ մա-
լիւմ օլտուղունտան , գօնթուն իշպու թէքլիֆինի գապուլէ
բէք տէ արզուքէշ տէյիլ իտիլէր իսէ տէ , գուրթուլմագ գա-
պիլ օլմատըղընտան , խահնախահ մուվաֆագաթ իթտիլէր :

Պատէհու Սէլէսթէն գօնթա , վէ գօնթ տա Սէլէսթէնէ
գարթլարընը վէրտիլէր , վէ շահիտլիք մէմուրիեթինի տէ-
րիւհտէ իտէն տէօրթ տէյիգանլը տա պիրիպիրինէ եագլաշա-
րագ , արալարընտա պազը սէօղլէր թաաթի իյլէտիլէր :

Մ. տը Լիւսընայ՝ Կապրիէլ իլէ օլատան մուֆարագաթ
իթտիկի սըրատա ,

— Քիւշիւք մարքի , եարըն սիզի թէլէֆ իտէճէյիմ , տէ-
յի պէյան իյլէտի , վէ Կապրիէլ տէ , արգասընա տէօնիւպ ,
Վալանտէլէ խիթապէն ,

— Էվվէթ , եարըն սիզի թէլէֆ իտէճէք տիր , վէ Ձիւմ-
րիւտիւ Գատըն տա , մարքիզ օլմազտան էվվէլ տուլ գալա-
ճագ տըր , տէտի :

Վալանտէլ պու հագարաթ գարչըսընտա ֆիթ ուրսուղճա
տուրուպ , եալընըզ ումուզլարընը չէքտի , վէ մուախսարէն
իքի շահիտլէր եանընա կէլէրէք , պուլլարտան Մ. տը նաթ՝

— Պու տուէլլօնուն մանէասը նէ՞ տիր , տէյի սիւալ իթ-
տի :

Տ'Օրիյեագ տա , իլապէթէն ,

— Գօնթ օը Լիւսընայ սէրիսօշ տուր . ֆագաթ ագտէմ
ճէ քէնտիւնիւնէ պիր մուարազանըզ օլմուշ մու տուր , տէտի :

— Խայր, էօմրիւմիւն իչինտէ պու կիւն իւք տէֆա օլա-
րագ քէնտինի կէօրիւեօրում:

— Օ հալտէ սիզէ գարշը վուգու պուլան թահրիքէ հիչ
պիր մանէա պէրիւէմէզ:

Վայանտէլ. — Պէնճէ մանէաւը աշիքեար տըր. լուպիեա-
թա պաշանալընտան պէրու պու հալի քէշֆ իտիեօրտում:

— Սէպէպի նէ՞ տիր:

— Սէպէպի շու տուր քի, Մ. տը Լիւսընայ՝ թէմամիլէ
կապրիէլէ էսիր օլտուղուլնտան, անըն հէր էմրինէ իթաաթ
իթմէքտէ տիր:

— Տիմէք կապրիէլին սիզէ գարշը պուղղ ու ատավիթի
վար տըր:

— Հայ հայ:

— Պու պուղղ ու ատավէթինին սէպէպի նէ՞ տիր:

— Քէնտինի թէքլէ պիր տիկէրինի սէվմէքլիկիմ տիր:

— Էօլէ պիր ատի մախլուգ իչին տուէլլօ մու իտէճէք-
սինիզ:

— Անըն իչին իթմէեիպ, քէնտիմ իչին տուէլլօ իտէճէ-
եիմ: Պանա թահգիր վուգու պուլտու մու, պօլմատը մը:

— Էվլէթ, պուլտու:

— Օ հալտէ գուսուրու նէ՞մէ լազըմ. . . Սիզ Մ. տը Լիւ-
սընայըն շահտէրինի նէ՞ վագըթ կէօրէճէքպինիզ:

— Եարըն սապահ սաաթ օնտա:

— Շուրաեը ունութմաեըն քի, հագարէթի կէօրէն պէն
օլտուղում ճիհէթլէ, թայեինի շէրաիթ իթմէք հագգը պա-
նա այիտ տիր:

— Շիւպհէսիզ:

— Տուէլլօնուն եարըն էօլէտէն սօնրա վուգու պուլմա-
սընը իսթէրիմ:

— Բէք էյի. ֆագաթ նէ՞ սիւահ ինթիսապ իթմէք իս-
թէրսինիզ:

— Գըլըճը ինթիսապ իտէրիմ. չիւնքի գըլըճ, թապան-
ճա գատար մուխաթարալը տէյիլ տիր. պէն տէ խասմիմի
էօլտիւրմէք իսթէմէմ:

— Տուէլլօ իշին պիր մահէլլ թայերին իտին : Անճագ մատէմ քի տուէլլօնուղուն եարըն վուգու պուլմասընը իսթէ-
եօրսունուղ, Պէլճիգա հուտուտունա կիտէմէերիզ :

— Սէսօնու պիլի՛եօրմուսունուղ :

— Չանն իտէրսէմ, Բարի-Լիօն խաթթընտա պիր ըսթասի-
օն տուր :

— Էվվէթ : Մէլիւնտէն էվվէլ սօն ըսթասիօն տուր : Պէն,
ահրպպամտան պիրի իլէ բէք չօգ տէֆա Սէնթ-Ասիսէ կիթ-
տիկիմտէ, Սէսօն վէ Սէն-Բօր ըսթասիօնլարը արասընտա քիւ-
չիւք վէ կիւզէլ պիր օրմանա րասթ կէլմիշիմ տիր քի, զանն
իտէրսին գըլըճ տուէլլօսու իշին եաբըլմըշ պիր մահէլլ տիր :
Օրատա թէմամիյլէ սէրպէսթ օլուրուղ, վէ սիզի թէէմին ի-
տէրիմ քի, նէ՛ ժանտարմալար, նէ՛ գօրուճուլար պիզի թագ-
երիզ իթմէղէր :

— Բէք էյի, Սէն-Բօրտաքի քիւչիւք օրման միւնասիպ
տիր. լաքին տուէլլօ սաաթ գա՛չտա վուգու պուլաճագ տըր :

— Ագչամըն սաաթ տէօրտիւ իլէ պէշի արասընտա : Էօյ-
լէ թաամընը պիրլիքտէ իտէրիզ, վէ սաաթ իւչտէ, գօնթ իլէ
չահիտէրի տէ պէրապէր օլտուղու հալտէ, Սէսօն գաթարը-
նա րաքիպ օլուրուղ : Պէն սիզի էօյլէն վագթըր Գաֆէ-Անկլէ-
տէ պէքլէրիմ, - Ֆագաթ պու շէյլէր հագգընտա քիմսէեէ
պիր քէլիմէ պիլէ սէօյլէմէմէնիզի բէճա իտէրիմ :

— Միւսթէրիհ օլուն, պու խուսուստա քիմսէեէ պիր շէյ
սէօյլէմէերիզ :

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, մէգքիւր տէլիգանլըլար թօգա-
լաչըպ, պիրիպիրինտէն այրըլտըլար :

Ժիւլ տը Լիւսընայ իլէ Կապրիէլ լօթլարընա ավտէթ իթ-
տիքլէրինտէ, Կապրի՝ Վալանթինէ տօղրու էյիլէրէք, եավաշ
սէտա իլէ,

— Էյ ազիզէմ, քիւչիւք մարքի տը Վալանտէլ՝ սէնին
սէվկիւլիւ տօսթուն իլէ ասլա էվլէնէմէեէեէք տիր, տէտի :
Վալանթին. - (Տիթըէեէրէք..) Նիշին :

— Չիւնքի Մ. տը Լիւսընայ եարըն անը թէլէֆ իտէճէք
տիր :

— Եւ՛ Բապպի , եւ՛ Բապպի , ֆագաթ պու սէօղիւնիւն ճիտտի օլտուղունու մէմուլ իթմէմ :

— Օ գատար ճիտտի տիր քի , Զիւմրիւտլիւ գատըն՝ եաս էլպիսէսինի շիմտիտէն սիբարըչ իտէպիլիր :

Վալանթին , եիւզիւնիւ վէ կէօղէրինին եաչարտըղընը կիզլէմէք իւզրէ եէլբաղէսինի սիբէր մագամընտա գուլլանտը :

Իւչիւնճիւ ֆասլըն իշարէթի վէրիլտիքտէ , Կապրի , Սէլէս-թէնին նէ վաղիեթ քէսպ իթմիշ օլտուղունու կէօրմէք իզրէ էթրաֆընա կէօզ կէզտիրտի իսէ տէ , մէրգումուն եէրի պօշ օլտուղունու միւշահէտէ իյլէտի :

16

Մ. տը Վերվէյ իլէ Մ. տը Սէն-Բօման ավանսէն լօժու-նա կէլտիքլէրինտէ , սահնէնին բէրտէսի պէշ տագըգատան պէրու աշըլմըչ իտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ եավաշ սէտա իլէ . - Նէ՛ խապէր , տէյի սիւալ իթտի :

Գօնթ տը Սէն-Բօմար . - Եարըն պուլուշաճաղըզ :

— Քիւմին խանէսինտէ :

— Տ'Օրիյեագըն խանէսինտէ :

— Սաաթ գա՛չտա :

— Սապահըն սաաթ օնունտա : - Շիւպհէսիզ պիզէ պա-զը թավսիեէլէրինիզ վար տըր :

— Խայր , հիշ պիր թավսիեէմ եօգ տուր :

— Խասմինիզ շահիտլէրինին շարթլարընը վէ պէլքի տէ մէթալիսլաթընը գապուլ իթմէք լա՛զըմ մը տըր :

— Էվվէթ , հէր նէ տալսի օլսա , գապուլ իտէպիլիր-սինիզ :

— Սիւահլարըն ինթիխապընճա պիր տիեհճէկինիզ վա՛ր մը տըր :

— Պէնիմ իշին հէր նէ սիւահ օլուրսա գապուլ իտէրիմ.
չիւնքի կէրէք՝ թապանճատա վէ կէրէք գըլըճտա մէհարէթիմ
պէրքէմալ տըր :

— Խըտմէթիմիզի ֆէվզէլատէ գօլայլաթընօրսունուզ :

Հէր նէ գատար պու սէօզլէր իքիսինին արասընտա զա-
նէթ եավաշ սէտա իլէ թէլէֆֆիւզ օլունտու իսէ տէ , Վա-
լանթին պիւեիւք գըսմընը իշիթտի . ֆագաթ խուսուսիյլէ
Մատլէն սէպէպիյլէ Սէլէսթէն տը Վալանտէլէ ֆէվզէլատէ
ալէագատար օլմասըյա , հիսս իտէկէլտիկի հէեհճանը ա-
զիմինի կիզլէմէկէ չալըշարագ , ազզընտան պիր քէլիմէ պիլէ
չըգարմատը :

Լուպիաթա , եէնի պիր հատիսէ վուգու պուլմագարզըն
տէվամ օլունուպ , Մ. տը Լիւսընայ ,

— Կապրի , ժեունտան սօնրա պու միւսիւլէր իլէ պիր-
լիքտէ սուրէ իտէճէեիզ , տէյիլ մի , տէյի պէեան իթտի :

— Էվլէթ , էվլէթ , հատիսէի մալիւմէտէն սօնրա , պիր
ազ էյլէնմէք լազըմ տըր , թի'նթին , սիզ տէ պիզէ ըէֆա-
գաթ իտէրմիսինիզ , տէտի :

Վալանթին , Զիւմրիւտլիւ գատըն իլէ Սէլէսթէն հագ-
զընտա սէօյլէնէճէք սէօզլէրի անլամագ արզուսիյլէ ,

— Մէմնունէն ըէֆագաթ իտէրիմ , տիյի պէեան իյլէտի ,
Կապրի . — Սուրէմիզի նէ'րէտէ իտէճէեիզ :

— Պուրատան պիր ազ ուզագտա Գաֆէ-Ամէրիգէնտէ :

Լուպիեաթ եարը կիճէեի եարըմ սաաթ կէչէրէք խի-
թամ պուլուպ , պու պէշ քիմսէլէր՝ Գաֆէ-Ամէրիգէնին քիւ-
չիւք սալօնլարընտան պիրինտէ օթուրտուլար :

Մէմուլինին խիլաֆընտա օլարագ , Վալանթին , Ժիւլ տը
Լիւսընայ իլէ մարքի տը Վալանտէլ արասընտա վագը օլան
ահվալի անլաեամատը : Մէզքիւր սուրէ էսնասընտա , նէ' տու-
էլլօեա սէպէպիյեթ վէրէն մատտէ վէ նէ' տէ պունուլ ի-
ճապ իթտիրտիկի տուէլլօ իւզէրինէ պահս օլունմաեըպ , ան-
ճագ սապահըն սաաթ իւչիւնտէ պու ճէմիյեթ տաղըլտը :

Ժիւլիէն Գլօտ, Ժան Տիւֆուր իւէ ախշամ թաամընը իթտիքտէն սօնրա, խանէսինէ ավտէթինտէ, չօգտան պէրու մահրում պուլունտուղու սաքին պիր ույգու իւէ ուեուտու, չիւնքի Հանրիէթին իգամէթ իթտիկի մահէլլի անլամըջ օլմա սընտան տօլաեը քէնտինտէ հասըլ օլան մէսէրրէթի ֆէվգէ-լատէ՝ պիր թագըմ միւլահաղաթը թէէսսիւֆիշթիմալի մու վագգաթէն օլսուն ֆիքրինտէն տէֆ իթմիշ իտի :

Ժիւլիէն եաթաղընտան գալգընճա, իւք տէֆա Ժան Տիւֆուրու խաթըրլատը :

Մէրգում, իւք աղշամը էսվապճա վուգու պուլմուշ օլան թէպէտտիւլիւ կէօրմիւշ վէ եախօտ կէօրէճէկի տէր-քեար պուլունմուշ օլտուղունտան, Ժիւլիէն՝ պունտան տօլաեը չիւպհէ հուսուլինէ վէ պու չիւպհէնին պիւեիւմէսինէ մահէլլ վէրմէմէք իչին, էսվապընը կիեինիր կիեինմէզ, Սիրգ սօգա-ղընա տօղրու եօլա չըգտը, վէ մէգքիւր սօգաղա եաղլաշտը-ղընտա, պիր համալ ճէլպ իւէ, Ժան Տիւֆուրուն բարտըսիւ սինիւ թէսլիմ իթմէք վէ քէնտի բարտըսիւսինիւ կէրի ալ-մագ իւղրէ մէրգումու օթէլէ կէօնտէրտի :

Համալ մէգքիւր օթէլին գաբուսունու չալըպ, Մ. Տիւ-ֆուրու սօրտու :

Տիւֆուր հէնուզ ուեանմըջ օլուպ, էլպիսէսինի կիեինմիշ իտի :

Քէնտիսինի կէօրմէք իւղրէ պիր համալ կէլմիշ իտուկի խապէր վէրիւտիկինտէ, մէրգում տէրհալ աշաղըեա էնէրէք, համալա խիթապէն,

— Նէ՞ իսթէեօրսունուզ, տէյի սօրտուղունտա, համալ,

— Էֆէնտիմ, սիզէ պիր էլպիսէ կէթիրտիմ, տէյի ճէ-վապ վէրտի :

— Եանըլըեօր օլմալըսընըզ, Պէն թէրզիմէ հիշ պիր շէյ սիբարըջ իթմէտիմ :

— Էֆէնտիմ, պէնի թէրզի կէօնտէրմէտի, վէ կէթիրտի-կիմ տէ եէնի պիր բալթօ տէյիլ տիր, Անճագ սիզին օլ-մալը, վէ սիզ տէ պունուսն եէրինէ պիր տիկէր բալթօ վէրէ-ճէք օլմալըսընըզ :

Գողթիգօ բարտըսիւսիւ ալըպ մուայեէնէտէն սօնրա ,

— Սահիհէն պէնիմ տիր , տէտի :

Պատէհու տէֆթէրինին եան ճէպինտէ օլտուղունա թէէ-
մին օլտուգտան սօնրա ,

— Սիդի կէօնտէրէն ատէմին բարտըսիւսիւսիւ վէրէեհիմ
տէ կէօթիւրիւն , տէտի , վէ ժիւլիէնին բարտըսիւսիւսիւ կէ-
թիրմէեէ կիտիպ , ֆագաթ աշաղըեա էնմէզտէն էվվէլ , տէֆ-
թէրի աշըպ տէրունինի մուայեէնէ իթտի :

Պիր կիւն էվվէլ ճիզտանտա մէվճուտ օլան էվրագ , հաթ-
թա տէմիր եօլու իտարէսինտէն ալմըշ օլտուղու սէնէտ հէյ-
եէթի ասիւեէսիյլէ տէրունինտէ օլտուղունու կէօրտիւկիւնտէ ,
հիշ պիր շէյե էլ տօգունտուրուլմամըշ օլտըղընա հիւքմ վէր-
տիկի կիպի , ժիւլիէն Գլօտուն , արզու իթտիկի մալիւմաթը
քէնտի սաեէսինտէ իսթիհսալ իթմիշ օլտուղունա տա գաթան
շիւպհէ իթմէտի :

Ժիւլիէն , քէնտի բարտըսիւսիւսիւ ալտըգտան սօնրա , իշ
կէօրմէք իշին վագթը միւսաիտէ պէքլէեէրէք , շիմտիլիք խու-
սուսի մուամէլաթըլա մէշղուլ օլմաեա գարար վէրտի :

*
* *
*

Մատէնին մուհիպպէսի պուլունան Վալանթին , չօգտան
պէրու Մ. տ'Օրիյեագը թանըտըղը ճիհէթլէ , իրթէսի կիւն ,
եաթաղընտան գալգտըղընտա , աճէլէթէն էսվապընը կիեի-
նիպ վէ պէսլէմէսի մարիֆէթիյլէ պիր արապա ճէլպ իտիպ ,
պու արապաեա ըաքիպէն Մ. տ'Օրիյեագըն խանէսի գարշը-
սընտա տուրտուլմասընը արապաճըեա իսթար իթտի :

Արապա սաաթ տօգուլ ըատտէլէրինտէ , մէզպուրէնին
իշար իթտիկի մահէլլտէ տուրուպ , պունուն բէրտէլէրի էն-
տիրիւմիշ , վէ եալընըզ սօլ թարաֆըն գարու բէրտէսի արա-
լըգ պրագըլմըշ օլտուղու ճիհէթլէ , Վալանթին , պու սաեէ-
տէ Մ. տ'Օրիյեագըն խանէսինէ կիրիպ չըգանլարը կէօրէպի-
լիւ իտի :

Մահէլլի մէքքիւրէ մուվասըլէթինտէն պէրու պէշ տա-
գըգա կէշմիշ օլտուղու հալտէ , կիւզէլ պիր աթա գօշուլու

պիր գօնազ արապասընըն խանէի մէզպուրուն գաբուսու էօ. նիւնտէ տուրտուղունու, վէ Մ. տը նաթըն պու արապատան աշաղըեա էնտիկինի կէօրտիւ:

Պիր ազ սօնրա, տիկէր պիր արապա տուրուպ, պու արապատան տախի Մ. տը Սէն-Րօման իլէ պարօն տը Վէրվէյ էնտիլէր, վէ իքիսի տէ Մ. տ'Օրիյեագըն նէզտինէ չըգտը. լար:

Խանէ սահիպի մէրգումլարը սէլամլատըգտան սօնրա,

— Միւսիւլէր, սիզ տէ պիզիմ կիպի, տիւն ագչամ վու գուա կէլէն շայեանը թէէսսիւֆ մէնզարէտէ հաղըր պուլուն. տունուզ, վէ շիւպհէսիզ սիզ տէ, միւվէքքիլինիզ գօնթ տը Լիւսընայ իլէ միւվէքքիլիմիզ մարքի տը Վալանտէլ միեանըն. տա հէր հալտէ պիր տուէլլօ իճրասը լազըմ օլտուղունու թէսլիմ իտէրսինիզ, տէյի պէեան իյլէտի:

Լիւսընայըն շահիտլէրի. — Պիզիմ տէ էֆքեարըմըզ պու եօլտա տըր:

Մ. տ'Օրիյեագ. — Պու թագտիրճէ, իշպու տուէլլօնուն շարթլարընը թայեին իթմէլիեիզ. Հագարէթի կէօրէն միւվէքքիլիմիզ օլտուղունտան, սիւահլարըն հագգը ինթիխապը պի. ղէ այիտ տիր: Պու նօգթատա միւթթէֆիգմիեիզ:

— Էվվէթ:

— Պիզ գըլըճը ինթիխապ իտէրիզ:

— Պիզ տէ գապուլ իտէրիզ:

— Խասիմլէրին հէր պիրի քէնտի սիւահլարընը կէթիրէճէք, վէ պունլարտան հանկըսընըքի գուլլանըլաճաղը գու. րա իլէ թայեին իտիլէճէք տիր:

Լիւսընայըն շահիտլէրի՝ պու շարթը տախի գապուլ իթ. տիլէր: Պատէհու տ'Օրիյեագ չէօյլէ տէվամ իյլէտի:

— Պիրինճի գան իշարէթի կէօրիւտիւկիւնտէ, տուէլլօ խիթամ պուլաճագ տըր: Մարքի տը Վալանտէլ աղըր պիր հագարէթ կէօրմիւշ օլմագլա պէրապէր, նամուսունա կէթի. րիւմիշ օլան լէքէեի եալընըզ իզալէ իթմէք արզուսինտէ իսէ տէ, միւվէքքիլինիզին թէլէֆի արզուսինտէ տէյիլ տիր: Պու շարթը տա գապուլ իտէրմիսինիզ:

— Պիլն միւզաքէրէ գապուլ իտէրիզ :

— Պունլարտան պաշգա իշպու տուէլլօնուն պու կիւն վուգու պուլմասը պիզէ մաթլուպ տուր :

Մ. տը Վէրվէյ իւէ Մ. տը Սէն-Րօման՝ պիրիպիրինէ պա-
գըշտըլար : Պատէհու Մ. տը Սէն-Րօման ,

— Իշթէ պունու տիւշիւնմէմիշ իտիք . պու գատար ա-
ճէլէնէ նէ սէպէպ վար տըր , տէյի պէեան իյլէտի :

— Մ. տը Վալանտէլ եարըն Բարիստէն մուֆարագաթ
իտէճէկինտէն , տուէլլօնուն պու կիւն հէր հալտէ իճրասը
լազըմ տըր :

— Օ հալտէ գապուլէ հազըրըզ , - Սաաթ գա՛շտա վու-
գու պուլաճագ տըր :

— Ագշամըն պէշինտէ :

— Նէրէտէ :

— Սէսօն օրմանընտա :

— Պիլիրիմ . . . Օ օրման՝ Սէսօնտան Սէն-Բօրա գատար
կիտէն վէ ֆօնթէնէպլօ օրմանընա մէրպուլթ օլան թարիգին
իւզէրինտէ տիր :

— Էվվէթ , օրասը տըր :

— Հա՛նկը թրէն իւէ հարէքէթ իտէճէքսինիզ :

— Սաաթ իւշ թրէնիյլէ :

— Պէլքի պիզ տէ օ թրէնէ րաքիպ օլուրուզ , վէ թրէնին
մուվասըլէթինտէ Սէսօն սթասիօնունտա պուլունուրուզ :

— Պիզ քէնտի հէքիմիմիզի պիրլիքտէ կէօթիւրէճէեիզ ,
սիզ տէ քէնտի հէքիմիմիզի կէօթիւրիւն :

— Սիզինքի քիֆաեթ իտէր ,

— Տիմէք շիմտի քեաֆֆէյի նօգթալարճա իթթիֆազ իթ-
տիք :

— Էվվէթ :

— Էօյլէ իսէ , միւսիւլէր , շիմտիլիք Ալլահա ըսմարլատըզ ,
սաաթ իւշտէ եինէ կէօրիւշիւրիւզ :

— Էվվէթ , Էվվէթ , սաաթ իւշտէ :

Մուախիսարէն Մ. տը Սէն-Րօման վէ Մ. տը Վէրվէյ ,
Վալանտէլին շահիտէրիյլէ վուգու պուլան միւլագաթլարը-

նըն նէթիճէլէրինի ժիւլ տը Լիւսընաեա թէպլիլ իթմէք իւղ-
րէ , օրատան մուֆալադաթ իթտիլէր :

17

Մ. տը Լիւսընայ , սապահլաեըն ուեանտըղընտա , ույգու
քէնտիսինի թէսկին իթմիշ օլմասըյլա , իւք ագշամքի ահվալի
տիւշիւնմէկէ պաշլատը :

Հանրիէթին զէվճի ճէսուր վէ իկիտ պիր քիմսէ տէյիլ
իտի իսէ տէ , քէնտի վազիեէթինտէ պուլունան պիր ատէմին
տուէլլօտան բիւճաթ իթմէսի , հաթթա բիւճաթ իտիեօր կի-
պի կէօրիւնմէսի , պիւեիւք պիր բէզալէթ տիմէք օլտուղու-
նու պիլտիկինտէն , վէ պունտան գաթինազար գըլըճ վէ թա-
պանճա իսթիմալինտէ մահիր պուլունտուղունտան , պու տու-
էլլօտան կէրի տուրամաեաճաղը թապիի իտի . շու գատար
քի տուէլլօ իթտիկի ումուճէն շաի օլմաղլէ , Մ. Տօրէյին տա-
խի պունտան մալիւմաթը օլմասը իւզէրինէ , էլպէթթէ սէ-
պէպլէրինի անլամագ մէրագընտա օլաճաղը , վէ պու սէպէպ-
լէր տամատը իչին շէրէֆլի օլմատըղը ճիհէթլէ , հալը հա-
զըրտա օլմասա պիլէ , միւսթադպէլ իչին մէնֆաաթլարընա
զարարըլը սուրէթտէ պիր իսթիլաֆ զուհուր իթմէսի իհթի-
մալտէն պալիտ տէյիլ իտի :

Պինապէրին ժիւլ տը Լիւսընայ , քէնտի քէնտիեէ տիւ-
շարը հիտտէթ օլարագ , շէօյլէ սէօյլէտի .

— Նէ՛ պէօյիւք խէթա իշլէտիմ . պիր թարաֆտան շա-
րապըն թէէսսիրի վէ տիկէր թարաֆտան Կապրի իւզէրիմէ
իճրաի նուֆուզ իթտիլէր : Քէնտիմի սալիհէ չըգարմագ իչին
պունտան զայրի էօղրիւմ եօգ տուր . պու իսէ , միւնասի-
պէթսիզ պիր էօղիւր տիւր . . . էվլէնէլի տահա ալթը այ օլ-
տուղու հալտէ , պիր գարը իչին տուէլլօ իթմէքլիկիմ՝ պի-
չիմսիզ , միւնասիպէթսիզ վէ ահմագճա պիր մուամէլէ տիր .

լաքին պունտան գուրթուլաճագ չարէ տէ եօգ տուր : Տուէլ-
լօեու պէն արանտըմ, պուլտում. իմտի իսթէր իսթէմէզ
վուրուչաճաղըմ :

« Սէպէպինի պիլմէմ ամմա , շու վալանտէլտէն իբրահ
իտիեօրում , լաքին հիչ պիր ճիտտի սէպէպ օլմաեարագ ,
քէնտիսինի թահրիք իթմէքլիկիմ հիչ պիր վագըթ մուվա-
ֆըզը մասլահաթ օլամազ : Կապրի , պու տէլիգանլըեը սէվ-
մէեօր , վէ քէնտիսինի թէրք իթմիչ օլտուղունտան տօլաեը
ալէյհինտէ պուղզ ու ատավէթ իզհար իտիեօր . իմտի անըն
թահրիքեաթընա պէն առա էհէմմիեէթ վէրմէմէլի իտիմ ,
վէ անըն դարագ ու ատավէթինէ ալէթ օլմամալը իտիմ :

« Պէնիմ պու գարարըմ սըրֆ տիվանէլիք տիր , լաքին
կէրի տէօնմէքլիկին տէ չարէսի եօգ տուր . Պու տիվանէլիկի-
մի սօնունա գատար իլէրի կէօթիւրէճէեիմ : Գատէհէ տօլ-
տուրուլան շարապ՝ թէքմիլէն իչիլմէլի տիր :

Ժիւլ , պու սէօզլէրտէն սօնրա իքինճի օտա խըզմէթ-
ճիսինի չաղըրըպ ,

— Մ. Տիւֆուրա սէօյլէեին , քէնտիսիյլէ կէօրիւշմէք իս-
թէրիմ , տէյի էմր վէրտի :

Տիւֆուր օլ էսնատէ , բարտըսիւսինիւ կէթիրմիչ օլան
համալը սավմըչ օլտուղունտան , տէրհալ էֆէնտիսինին նէզ-
տինէ կիտէրէք ,

— Միւսիւ գօնթ , պէնտէնիզի կէօրմէք իսթէմիշսինիզ ,
տէտի :

— Էվվէթ , հօճա ժան :

— Արզունուզ նէ՞ տիր :

— Սիզի թէքտիր իթմէք տիր :

Գօգլիգօ՝ իլք ագչամքի սերխօշուղունտան տօլայը պու
սէօզիւն նէչէթ իթտիկինի պիր արա զանն իթտի իսէ տէ ,
պու խուսուստա Մ. տը Լիւսընայըն նա՞սըլ խապէրի օլապի-
լի իտի : Հէր նէ իսէ , ժան Տիւֆուր , գուլաղընը գաշըեա-
րագ ,

— Պէնի թէքտիր իտէճէքսինիզ , ֆագաթ պէն՝ վազիֆէ-
մի թանըր պիր ատէմ օլտուղում ճիհէթլէ , քէնտիմի , ճիւզի

պիր թէքտիրէ լաւեզ վէ միւսթահազգ զանն իթմէմ, տէ-
տի :

— Դէնտի քէնտինիզի տայիմա պէնէնտիկինիզի պիլիրիմ,
լաքին վազիֆէլէրինիզտէ տաիմա պիւսիւք գուսուրլար իթ-
մէքտէ սինիզ: Շէօյլէքի պու օթէլին թէրթիպաթընճա հիչ
պիր նօգսան գալմամասընը սիզէ թափսիէ իթմիչ օլտուղում
հալտէ, զաւէթ էսասի վէ էլզէմ պիր խուսուսու ունութ-
մուշսուսուզ:

Ժան Տիւֆուր. — (Պու սէօզտէն պիր տէրէճէ րահաթ-
լանարագ.) Նէյի ունութմուշում, միւսիւ գօնթ. զանն ի-
տէրիմ քի օթէլտէ հիչ պիր շէյ նօգսան տէյիլ տիր:

— Սիլահլար նէրէտէ, սիլահլարըն պանա ֆէվզէլատէ
լիւզումու պուլունտուղունու պիլմէեօրմու իտինիզ:

Գօզլիգօ. — (Շաշըրարագ.) Սիլահլար մը, միւսիւ
գօնթ, սիզէ սիլահլար մը լազըմ տըր. ֆագաթ նէ եաբմագ
իչին լազըմ տըր:

— Տուէլլօ իթմէք իչին:

— Ումարըմ քի, միւսիւ գօնթ, պէօյլէ պիր արզունուզ
եօգ տուր:

— Պիլաքիս, պիրի իլէ տուէլլօ իտէճէերիմ:

— Սիւպհան Ալլահ. միւսիւ գօնթ տուէլլօ մահէլլինէ
մի կիտէճէքսինիզ:

— Էվվէթ, հաթթօ պու կիւն կիտէճէերիմ:

Ժան Տիւֆուր՝ զաւէթ միւթէէսիր պիր սուրէթտէ էլ-
լէրինի վէ կէօզլէրինի թափանա տօղրու գալտըրարագ,

— Տիմէք, միւսիւ գօնթ, էօմրիւնիւզտէն պէզմիչսինիզ.
հալ պու քի, հեր շէյ սիզին իչին րասթ կիտիեօր. էօմրիւ-
նիւզ տաիմի էյլէնճէլէր իլէ կէչիեօր, վէ պու կիւնքի կիւն
միլեօնլարլա սէրվէթէ մալիք պուլունտուեօրսունուզ, էօլմէք
իսթէմէքտէն մագսէտ նէ, տէտի:

Լիւսընայ. — (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Պիլաքիս եաշա-
մաղա ֆէվզէլատէ արզում վար տըր:

— Ֆագաթ, միւսիւ գօնթ, տուէլլօ ֆէնա շէյ տիր...
հաթթա պիր ազ տահա իլէրիսինի սէօյլէերիմ, տուէլլօ շայ-

եանը թագպիհ վէ գանունէն մուտիւնդէ օլունմուշ պիր մու-
ամէլէ տիր :

— Հօճա ժան , պէն սիզին էֆրեարընըզը սօրմաեօրում .
սիւհա իսթէեօրում :

— Պէնիմ զաթընըզա վէրէճէք սիւհհըմ եօգ տուր .
պէն տուէլլօտան տէհչէթ հիսս իտէրիմ . . . տուէլլօտա ինսան
էօիւր :

— Չարուգ պիր արտպաեա ռաքիպ օլարագ , Լըբաժըն
տիւքքեանընա կիտին : Պէնիմ իչին չիֆթ բաթլար պիր չիֆթ
թապանճա , վէ իքի չիֆթ գըլըճ իսթէեին . գըլըճլար գօլայ-
լըգլա էյիլիր պիւքիւլիւր ճինստէն վէ պիր ազ տա աղըրճա
օլմալը , սիւհհըն աղըրլըղընը էլիմին իչինտէ հիսս իթմէլիեիմ :

— Ֆաղաթ միւսիւ գօնթ , սիզ ատէթա պիր ճէպհանէ
տիւգիւեօրսունուզ :

— Պունլարտան պաշգա , Գօլթ ուսուլինտէ վէ ֆիլտիչի
սաբլը իքի թանէ ըէվօլվէր ալըն . Լաքին պիր տագըզա զայպ
իթմէեին . պիր սաաթա գատար ավտէթ իթմէլիսինիզ :

— Տիմէք , միւսիւ գօնթ , հէր հալտէ պու էսէրի ճին-
նէթի իճրաեէ գարար վէրմիշսինիզ : Տիմէք , կիտիպ կէօքսիւ-
նիւգիւ պիր հայլաղըն գուրչուն եախօտ գըլըճընա աչաճագ-
սընըզ , վէ օ տա սիզի ալ գանլարա թահվիլ իտէրէք ահրէ-
թէ եօլճու իտէճէք տիր :

Ժիւլ , պու սէօղլէրի իչիթ տիկինտէն կիւլմէսինի թուլթա .
մաեըպ , պատէհու ,

— Հայտէ չարուգ կիտին , զայպ իտէճէք պիր տագը-
գանըզ եօգ տուր , տէտի :

— Պու հալտէ , տիմէք օլուրքի , էօլմէեէ գարար վէր-
միշսինիզ : Պէն իսէ , սօն կիւնլէրիմի զաթընըզըն եանընտա
սաաղգանէ խըզմէթ իտէրէք կէչիրմէեի թասսիմ իթմէքտէ
օլտուղում հալտէ , տիկէր պիր եէր արամաեա մէճպուրում .
Լաքին պէօյլէ պիր էյի էֆէնտիեի ասլա վէ գաթա պուլա-
մաեաճաղըմը բէք էյի պիլիրիմ :

Ժիւլիւն սապըլ թիւքէնէրէք .

— Էյ պայգուշ , շիմտիտէն պէնի էօլմիւշ վէ մէզարա

կիրմիչ պիր քիմսէ՞ մի ատտ իտիեօրսուն : Արթըգ էլվէրիր .
թէքրար իտիեօրում քի , տուրաճագ վագըթ եօդ տուր , չա-
բուգ էթ :

— Բրօթէսթօ իթ մէքլէ պէրապէր իթաաթ իտէրիմ :

— Բրօթէսթօ էթ , լաքին պօշ վագըթ կէչիրմէ :

Իքինճի տէֆա օլարագ Գօգլիգօ էլլէրինի վէ կէօզլէրինի
թաւանա տօղրու գալտըրտը , վէ մէյեուսանէ պիր թավը ի-
լէ տիշարը չըգտը :

Մ. տը Լիւսընայ , շահիտլէրինին կէլմէսինէ պէքլէտիկի
միւտտէթ զարֆընտա , էլպիսէսինի կիեինտի :

Սաաթ օն պիր րատտէլէրինտէ մէրգոււմար կէլտիլէր :
Գօնթ , պոււլարըն տէրհալ գապուլ իտիլմէսի իչին ի-
ճապ իտէն էմրի վէրմիշ օլտուղունտան ,

— Նէ՞ խապէր , տէյի սիւալ իթտի :

Մ. տը վէրվէյ . — Հէր շէյ գարարլաշտըրըլտը :

— Տուէլլօ նէ՞ վագըթ վուգու պուլաճագ :

— Պու կիւն :

— Օ էյի . պիր ան էվվէլ պու իչէ խիթամ վէրմէք իս-
թէրիմ : Ինթիխապ օլունան սիւահ նէ՞ տիր :

— Գըլըճ տըր :

— Բէք ալէա . պէն տէ անը ինթիխապ իտէճէք իտիմ :
Զաթէն գըլըճ օլսուն , թապանճա օլսուն , իքիսինինտէ իս-
թիմալինէ էմրինիմ : — Տուէլլօ սաաթ գաճտա վուգու պուլա-
ճագ տըր :

— Ագշամըն սաաթ պէչինտէ :

— Օ տա էյի , չիւնքի օլ էսնատէ կիւնէշ զիեատէ թէ .
նէզզիւլ պուլտուղունտան , զիեաի շէմս՝ կէօզլէրի գամաշ-
տըրըճը տէրէճէտէ քէսկին օլմազ , Քիւչիւք մարքինին պու
կիպի շէյլէրտէ վուգուֆիեթի պուլունտուղունու անլաեօ-
րում : Աճապա պու քիւչիւք մարքի պունտան էվվէլ տուէլլօ
իթմիշ մի տիր :

Մ. տը Սէն-Բօման . — Պէնիմ պիլտիկիմէ կէօրէ , իւշ տէ-
ֆա իթմիշ տիր :

— Տուէլլօ մէյտանընտաքի վազիեթի նէ՞ մէրքէզտէ տիր :

— Դա եէթ Տահիր տիր :

— Գլը ճլա մը, եօգսա թապանճա իլէ՞ մի տուէլլօտա
պուլունմուչ տուր :

— Գըլըճըլա տուէլլօ իԹմիչ, վէ խասիմլէրինտէն իրիսինի
եարալաեըս, իւչիւնճիւսինին տէ սիլահընը եէրէ տիւչիւր-
միւչ տիւր :

— Պէն պու կիպի մէհարէթլէրի իշ եէրինէ գոյմամ: -
էյ տուէլլումուզ նէրէտէ վուզու պուլաճագ տրր:

— Սէսօն իլէ Սէն-Բօր արասրնտաքի օրմանտա ,

Ժիւլ տը Լիւսընայ, պիրտէն պիրէ սարմըւոր, վէ պա-
տէհու,

— Նիշին տիկէր պիր մահէլ ինթիսապ իթմէերպ տէ ,
օրաեր ինթիսապ իթտինիդ , տէտի :

— Պու մահէլլի տ'Օրոյեագ թայեին իթտի, վէ պիզ տէ, սիզին թավսինէնիզ վէճհէ, պիւա իթիրագ գապոււ իթտիք:

— Բէք է յի, միւսիւլէր, օ օրմանը պիլիեօրում: Օրասը զանէթ միւնասիպ օլուպ, քիմէ թարաֆընտան թածիզ օլմագ գօրգումուզ տա եօզ տուր: Պոռ վագըրա իշաա իտիլմէ-
եէճէք տիր, տէյի մի:

— Իշտա իտիլմէ եւ ճէկի խոստումընտա սիզի թէ էմին ի-
տէրիմ:

— Սաաթ գաչտա՞ կիտէճէեիդ :

— Սաաթ իւշտէ , Սէսօնտա աուրան պիր թրէն իլէ : -
Գլլըճլարընըզ վա՛ր մը տրր :

— Օթելլիմտէ հէնուզ լազըմօ օլան սիլահլարը թէրթիպ
իթմէմիշ օլտուղումտան, խըզմէթճիմի Լըբաժըն մաղաղասը-
նա կէօնտէրտիմ քի, իգթիզա իտէն սիլահլարը կէթիրսին,
Պիր ազտան կէլիր:

Ժան Տիւֆուր՝ պու սեօղէրին իրատ իտիւմէսինէ պէքլէ.
միշճէսինէ, սահիճէն պիր ճէպհանէեի համիլէն իշերի կիրտի,
վէ միւէսսիր պիր թարգոտա,

— Միւսիւ գօնթ, յիւշբիւ վազիֆէմի իճրա իթտիւմ, վէ
իշթէ թաւրիպ իտիճի աւլէթէրի կէթիւրտիւմ . . . թէքմիլի
տէօրթ եիւզ եէթմիշ ֆրանգ ալը . պու ագչէ իւն պիր ֆըշը

էն ալէա պօրտօ շարապը ալընըր իտի : Պօրնուս վիկնուս շէ. քիթիգաւթ գօր օւնինիս եանի էյի շարապ գատար նէֆիս վէ վիճուտէ ֆաիտէլի շէյ օլամազ. հալ պու քի գըլըճ վէ սայիր սիլահլար գատար տա մուզիրըր վէ հազմի նագապիլ պիր շէյ թասսավվուր օլունամազ :

Ժիւլ տը Լիւսընայ վէ շահիտլէրի պու աչըգ թէրճիմէեի իշիթտիքլէրինտէ , գահգահա իլէ կիւլիւշտիլէր :

Դօնթ . - (Իքի գըլըճլարը Դօգլիգօնուս էլլէրինտէն ա. լարագ .) Պրա՛վօ , պու պիր ուղուր տուր , տէտի , վէ պա. տէհու Մ. տը Սէն-Րօմանա խիթապէն , - Պէնիմ գըլըճլարըմ իլէ՛ մի , եօգսա խասմիմին գըլըճլարը իլէ՛ մի տուէլլօ իտիլ. մէսի լազըմ. կէլէճէկինի գուրա թայեին իտէճէք տիր , տէ. յի՛լ մի , տէյի պէեան իյլէտի :

— Էվվէթ , էվվէթ :

— Շու գըլըճլար էլիմէ բէք միւսսիտ կէլտիքլէրինտէն , պէնիմ պաիթըմըն եավէր օլմասընը թէմէննի իտէրիմ : - Սի՛զ մի պու գըլըճլարը կէօթիւրէճէքսինիզ :

— Էվվէթ :

Դօգլիգօ . - Միւսսատէ պուեուրուր իսէնիզ , զաթընըզա պիր շէյ սօրմագ իսթէրիմ :

— Նէ՛ տիր :

— Եաբաղըղընըզ վասիեթնամէտէ , պէնիմ իչին տէ պիր պէնտ իլավէ իթմէկէ ունութմատընըզ ա՛ , միւսիւ գօնթ : Տի. մէք իսթէրիմ քի , սատըգ էմէքտարընըզըն իհթիեարըզը զէմանընտաքի իսթիրահաթընը թէէմին իչին էլպէթթէ քիւ. չիւք պիր միրաս պրագտընըզ :

Ժիւլ . - (Կիւլէրէք .) Էվվէթ , հօճա ժան Տիւֆուր , օ ճիհէթի վասիեթնամէտէ ունութմատըմ :

— Թէչէքքիւր իտէրիմ միւսիւ գօնթ , վէ շունուտա իլա. վէթէն պէեան իտէրիմ քի , էկէր օ վասիեթնամէեի պէնտէ. նիզէ թէալիմ իտէրսէնիզ , էմին պիր քիմսէ եէտինտէ պու. լունմուշ օլուր :

— Բէք էյի , օ ճիհէթտէ տէ գուսուր իթմէմ . իշթէ օ վասիեթին ահքեամընտան պաչլըճասընը պէեան իտիեօրում :

պու միւսիւէր ագչամ թաամընը պէնիմլէ պիրլիքտէ իտէ-
ճէքլէրինտէն, թամ սաաթ սէքիզտէ սուֆրամըզ հազըր պու-
լունմալը տըր: Թաամլար նէֆիս օլմագ կէրէք տիր, վէ ան-
պարտան էն ալէա շարապլար չըգարըլմալը տըր:

— Միւսիւ գօնթ, պէնտէնիզլէ էյլէնիեօրմուսունուզ:

— Էվվէթ, հէմ միւքէմմէլ սուրէթտէ էյլէնիեօրում. է-
կէր սէօյլէտիքլէրիմտէ ճիտաի պիր մատտէ վար իսէ, օ տա
պու ագչամքի թաամ քէյֆիեթի տիր:

— Տիմէք օլուր քի, խասսինիղի թէլէֆ իտէճէկինիզէ է-
մինսինիզ:

— Էմնիյեթիմ պէրքէմալ տըր:

— Մէճրուհ օլմաեաճաղընըզա տա էմնիյեթինիզ վար
աըր, տէյիլ մի:

— Էկէր մէճրուհ օլսա իտիմ, ագչամ սուֆրասընա տէ-
յիլ, եաթաղըմա ինթիեաճըմ օլուրտու:

— Իշթէ շիմտի թէէմին օլուեօրում, վէ իշ պէօյլէ օլ-
տուղու հալտէ, սիլահլար իշին վերիլէն տէօրթ եիւզ եթմիշ
ֆրպնգա թէէսսիւֆ իթմէմ: Պու հալտէ թամ սաաթ սէքիզ-
տէ թաամլար սուֆրաեա կէթիլիլէճէք տիր, վէ աչճըեա ի-
ճապ իտէն թալիմաթը վէրէճէկիմ կիպի, իգթիզա իտէն շա-
րապլարը տա անպարտան պէն չըգարաճաղըմ:

— Անշաշըտը. — շիմտի սէօյլէեին լանտօեու հազըրլա-
սընլար, վէ արապաճը տա պիր ազ թաճիլ իթսին:

Լիւսընայ. — (Ժան Տիւֆուրուն կիթմէսինտէն սօնրա.)
Հայտէ միւսիւէր, էօյլէն թաամը իթմէկէ կիտէլիմ, տէտի:

Պարօն տը վէրվէյ. — Նէրէտէ էօյլէն թաամը իտէճէ-
եիզ:

Լիւսընայ. — Պասթիլ մէյտանը եագընընտա պիլտիկիմ
պիր լօգանթատա: Օրասը ասըլզատէկեանա մախսուս օլմա-
եըպ, գլիւպէ ազա օլանլար պու մահալէ կիթմէզլէր իսէ
տէ, թաամլարը վէ շարապլարը էմաալսիզ տիր: Շըմէնտը-
ֆէր ըսթ ապիօնունուն աա եագընընտա պուլունմուշ օլուրուզ:

Չէնտ տագըզա սօնրա, Գօգլիգօ կէլէրէք, լանտօ ա-
րապասընըն հազըր օլտուղունու խապէր վէրտի:

Մ. տը Սէն-Րօման գըլըճլարը, գընլարը տէրունինտէ օլարագ գօլթուղու ալթընա ալըպ, պու սուրէթլէ մէրգու-ման իւչ կէնճլէր արապահա բաքիպ օլմալարըյլա, արապա սիւրաթլէ Պօմարչէ պուլվարընա տօղրու եօլա չըգտը:

Իիրա արապասընտա օթուրմուչ օլտուղու հալտէ, Մ. տ'Օրիյեագըն խանէսինի կէօղէթմէքտէ պուլունան Վալան-թին-Վալանթէն, Մ. տը Վէրվէյ իլէ Մ. տը Սէն-Րօմանըն խանէի մէգըիւրտէն չըգըպ կիթտիքլէրինի կէօրմէսի իւզէրի-նէ, արապատան էնիպ, քէնտիսի օ խանէեէ տախիլ օլտու, վէ գաբուճուեա խիթապէն,

— Միւսիւ գօնթ տ'Օրիյեագ պուրատա՞մը տըր, տէյի սիւալ իթտի:

Դաբուճու. — Էվվէթ, պուրատա տըր:

— Միւսաֆիր գապուլ իտի՞եօր մու:

— Իհթիմալ տըր, չիւնքի տահա աղ էվվէլ իքի միւսաֆի-րի պուլունմագտա իտի:

Վալանթին, քէմալը սիրաթլէ վասի հալլիտէն կէչիպ, պիր տաիրէի մախսուսէնին գաբուճու էօնիւնտէ տուրտու, վէ պուլուն չանընը չալտըղընտա, պիր խըզմէթճի գաբուճու աչ-տըղընտան, կէնճ գատըն,

— Ս. վիգօնթ տ'Օրիյեագ պուրատա՞մը տըր, տէյի սի-ւալ իթտի:

Խըզմէթճի. — Պուրատա տըր, ֆագաթ մէչղուլ օլտու-ղունտան, զաթընըզը գապուլ իտիպ իթմէեէճէկինի պիլմէմ, մատամ:

— Հէր հալտէ քէնտինի կէօրմէլիեիմ. բէճա իտէրիմ, սէօլէեին քի, մարքի տը Վալանտէլ թարաֆընտան կէլիեօ-րում:

— Մատամ, տէհլիզէ պուլեուրուն վէ գարթընըզը պէն-տէնիզէ վէրին:

— Ալըն:

Խըզմէթճի, մէզպուրէեէ կիւզէլ պիր իսկէմլէ թագտիմ իլէ, Մ. տը նաթ իլէ պէրապէր կէօրիւչմէքտէ պուլունան է-ֆէնտիսինին եանընա կիտիպ, գարթը վէրէրէք,

— Պու մատամ՝ Մ. տը վալանտէլ թարաֆընտան կէլ-
միշ տիր, տէյի պէեան իյլէտի :

ՏՕրիյեագ՝ չօգտան պէրու վալանթինի թանըմագտա ի-
տի իսէ տէ, սապահլաեըն Սէլէսթէն նամընա օլաբագ վիզի-
թաեա կէլմէսինտէն տօլաեը իզհարը թէաճճիւպ իյլէտիքտէ,
Մ. տը նաթ՝

— Քէնտինի գապուլ իտին, իշին նէ օլտուղունու ան-
լարսընըզ, տէտի :

Պինապէրին խանէ սահիպի, մէզպուրէնին իշէրի կիրտի-
րիլմէսինի էմի իթմէքլէ, վալանթին՝ իքի կէնճլէրին պէքլէ-
մէքտէ օլտուղու սալօնուն էշիկինտէն կէշտիքտէն սօնրա,
տօղրուճա տ՝Տրիյեագա կիթտի, վէ եիւքսէք սէտա իլէ :

— Միւսիւ վիզօնթ, նէզտինիզէ կէլէպիլմէք իշին պիւ-
եիւք պիր եալան թէրթիպ իթմիշ օլտուղումա աֆվ իտին :
Հէր հալտէ պու սապահ սիզի կէօրմէեէ իհթիեաճրմ վար
իտի, վէ մէշղուլ օլտուղունուզու պիլտիկիմտէն, էմրինիզի
ֆէսի իթտիրմէք իւզրէ մարքինին իսմինի իսթիմալէ մէճպոք
օլտում, տէտի :

ՏՕրիյեագ, թէպէսսիւմ իտէրէք, վէ միւսաֆիրինին
ուզաթտըզը էլի թուլթարագ,

— Հէր նէ մագսէտլէ կէլտինիզ իսէ, ազիզէմ վալան-
թին, վիսուլինիզի թէպրիք իտէրիմ : - Ֆագաթ մատտէ նէ-
եէ՝ տայիր տիր, վէ պու տէրէճէ շէտիտ վէ ալէնի հէեէճա,
նընըզըն սէպէպի նէ՝ տիր, տէյի սիւալ իթտի :

— Մ. տը վալանտէլ տուէլլօ իտէճէք տիր, տէյիլ
մի :

— Էվվէթ :

— Պէլքի տէ պու կիւն օ տուէլլօ վուգու պուլաճագ
տըր :

— Էվվէթ, պու կիւն սաաթ պէշտէ տուէլլօ իտիլէճէք
տիր :

— Միւսիւ վիզօնթ, պու տուէլլօ վուգու պուլմամալը
տըր, եօգսա էվվէլճէ տիւշիւնիւլմիւշ օլան պիր ճինաեէթէ
շէրիք օլմուշ օլուրսունուզ :

- Նէ՛ տիեօրսունուզ, ազիղէմ:
- Հագըգէթի հալի սէօյլէեօրում:
- Պու միւլահազաեր թէրք իտին. պէն վէ Մ. տը նաթ շահիտ օլտուղումուզ հալտէ, վուգու պուլաճագ պիր տուէլլօնուն միւսթագիմանէ վագը օլմաեաճաղընը նա՛սըլ մէմուլ իտէրսինիզ:
- Սիզ, Լիւսընայտան հիշ պիր մուամէլէեի միւսթագիմանէ պէքլէմէեին:
- Պու եօլտա իճրաի մուհաքէմէ իթմէնիղէ նէ՛ սէպէպ վար տըր:
- Քէնտիսի՛ մէքրուհ պիր գարընըն թէէսսիրինէ թապի օլարագ պու ճինաեէթէ ճիւրէթ իտիեօր, վէ էօյլէ օլտուղունու տա կիզլէմէեօր:
- Կապրիէլտէ՛ն մի պահս իտիեօրսունուզ:
- Էվվէթ, օ ճանվէրտէն պահս իտիեօրում:
- Պէն իսէ, սիզի, անըն մուհիպպէսի զանն իտէր իտիմ:
- Պէ՛ն մի անըն մուհիպպէսի. Ալլահ իթմէսին:
- Լաքին տիւն ազշամ անըն լօթունտա պուլունուեօրսունուզ:
- Լօթունտա պուլունմամտան նէ՛ նէթիճէ հասըլ օլուր: Իքիմիզ տէ այնի ալէմի մուզիրրէ մէնսուպ օլտուղումուզտան վէ թէսատիւֆաթ վէ սուրէլէր արամըղտա միւնասէպաթ հասըլ իթմիշ իտուկինտէն նաշի տիր քի, Կապրիէլ իլէ կէօրիւշիւրիւմ: Հալ պու քի քէնտիսինի կէօրմէքլէ պէրապէր, հագգընտա ասլա ըիաեէթիմ եօգ տուր, վէ շու սէօզիւմէ, ըէճա իտէրիմ իթիմատ իտին քի, տահա տիւն քէնտիսինի լաեըզըլա թանըեապիլտիմ, նէ՛ աեարտա մախուզ օլտուղունու անլատըմ, վէ չիմտի տէ ֆէվզէլատէ թահգիր իթմէքտէեիմ: — Կապրիէլ, Սէլէսթէն տը Վալանտէլ քէնտիսի թէրք իտիպ. տիկէր պիր գատընա թէվէճճիւհ վէ մէյլ իյլէտիկի, վէ հէմ սահիպէի հիւսն ու ճէմալ, հէմտէ միւսթագիմ իւլ ախլէագ օլան օ գատընը թաբարճասընա սէվտիկի, վէ պէլքի տէ անընլա էվլէնմէք նիեէթինտէ պուլունտուղու

իչին, ծնա գարշը իզհարը պուղղ ու ատավէթ իյլէմէքտէ տիր: - Կապրիէլ իսէ, մարքիզ օլմանը ֆիքրինտէ թասսիմ իթմիշ օլտուղու հալտէ, պու պապտէ մարքիտէ աֆվ իթմէ-
նէճէկի, վէ հաթթա անըն մահվընա չալըշմանը ահտ իթմիշ օլտուղու տէրքեար տըր: Իմտի, մէրգումու թէլէֆ իթմէք իսթէեօր, վէ մուվաֆագ տա օլաճագ տըր: Պու սէպէպլէ, քէնտի գըլըճընը պէօյլէ պիր տավա ուղրունա հասր վէ թախ-
սիս իտէճէք մէրթէպէտէ ալչագ օլան Մ. տը Լիւսընայ իլէ տուէլլօ իթմէսինէ միւսաատէ իտիլմէմէլի տիր:

Վալանթին պու սէօզլէրի թէլէֆֆիւզ իտիպ, սոն տէրէ-
ճէ հիտտէթ ու զազապ իչինտէ պուլունտուղու կէօրիւլմէք-
տէ իտի:

Մ. տ'Օրիյեագ, մէքքիւր սէօզլէրտէն պէղանէթ միւթէ-
էսսիր օլարագ,

— Ազիզէմ, սիզ շաննը թագտիր պիր մախլուգսու-
նուզ, վէ հէր վէճհլէ հիւրմէթ ու ըրանէթիմիզէ լանըգսը-
նըզ: Իֆատէլէրինիզ պիզիմ իչին մուճիպի թէաճճիւպ տէ-
յիլ տիր: Պու վագըանը զաթէն պիլիեօրտուգ, վէ Կապրի
միսիլլու պիր գարը իչին տուէլլօ իթմէք շայեանը թէէսսիւֆ
օլտուղունու, պիզիմ կիպի, տօսթումուզ Սէլէսթէն տը Վա-
լանտէլ տէ տիւշիւնմէքտէ իտի:

Վալանթին. - Մատէմ քի էօյլէ իսէ, տուէլլօ իթմէսին,
Սիզ անըն շահիտլէրի պուլունտուղունուզ ճիհէթլէ, մէն ի-
տին:

— Գապիլ տէյիլ տիր:

— Նիչին:

— Չիւնքի Սէլէսթէն ալէնի սուրէթտէ թահգիր իտիւ-
միշ տիր: - Շէօյլէ քի Լիւսընայ՝ թէաթրօնուն թէնէֆֆիւս
սալախանէսի օրթասընտա էլինի Սէլէսթէնին իւզէրինէ գալ-
տըրմըշ տըր:

— Ալչագ . . .

— Շիմտի Սէլէսթէնին տուէլլօ իթմէք իսթէմէսինտէն
հագգը վար տըր, վէ պիզտէ, քէնտիսինի պու նիեթինտէն
կէրի տուրտուրամանըզ:

— Լաքին էկէր Մ. տը Լիւսընայ՝ Վալանտէլի թէլէֆ իտէրսէ :

— Նի՞շին Վալանտէլ թէլէֆ օլաճագ տըր . պիւաքիս քէնտինի բէք ալէա միւտափաա իտէպիլէճէք տիր :

— Էկէր օ վէֆաթ իտէրսէ , Մատլէն օնտան սօնրա եաշաեամաեաճագ տըր . . . պուրասընը հըսս իտիեօրում . . . տէրք իյլէեօրում . . . Մատլէն պէնիմ տօսթում , հագըգի տօսթում տուր : Քէնտինի սէվէր վէ շախսընա ըիաեթ իտէրիմ , չիւնքի Մատլէնին գըլմէթի՝ պէնտէն եիւզ միսլի զիեատէ տիր : Մատլէն՝ նիւմալիչի սէվմէզ , ֆագաթ բէք էյի պիլիրիմ քի , պիւթիւն գալպինի Մ. տը Վալանտէլէ հասը իթմիշ օլտուղունտան , Վալանտէլի վուրան՝ անը տախի վուրմուշ օլաճագ տըր : Կապրի տախի պուրասընը բէք էյի պիլիր , վէ չիւպհէսիզ պուլնուն իշին Սէլէսթէնին վէֆաթընը արզուլէմէքտէ տիր :

— Ազիզէմ Վալանթին , պու պապտէ պիզտէ սիզին գատար միւթէսսիւֆիւզ , ֆագաթ պու տուէլլօեու մէն իթմէք իշին հիշ պիր շէյ եաբամաեըզ :

— Օ հալտէ , պու մէքրուհ տուէլլօ պու կիւն վուգու պուլաճագ մը տըր :

— Էվլէթ , պու կիւն սաաթ պէշտէ վուգու պուլաճաղընը զաթէն սէօյլէտիմ :

— Նէրէտէ :

— Ա՛հ , պու սիւալինիզ բէք միւնասիպէթսիզ տիր :

— Բէճա իտէրիմ , ճէվապ վէրին :

Մ. տը Նաթ . - (Կիւլէրէք .) Պիզէ ժանտարմալար մը կէօնտէրէճէքսինիզ :

— Պէօյլէ ֆաիտէսիզ պիր թէշէպպիւսէ պէնի միւզթէտիր զանն իթմէքլիկինիզ գապիլ տէյիլ տիր , չիւնքի պու կիւն մէն օլունան պիր տուէլլօ եարըն տիկէր պիր մահէլլտէ վուգու պուլապիլիր : Լաքին բէճա վէ նիեազ իտէրիմ . տուէլլօնուն վուգու պուլաճաղը մահէլլի պիլտիրին :

Վալանթին պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման , էլլէրինի եէքտիկէրինէ գավուշտուրմուշ օլուպ , տ'Օրիյեագ իսէ , պիր

տէրէճէ հէճէճան իլէ :

— Պիլիբոսինիզ քի , սիզի կէօրէնլէր նէ՞ զանն իտէճէք-
լէր , տէտի :

— Նէ՞ զանն իտէճէքլէր . նէ՞ զանն իտէպիլիլլէր :

— Սիզի՝ Սէլէսթէնէ աշըգ զանն իտէպիլիլլէր :

— Էջլէ պիր զաննտա պուլունանլար եանըլըլար . ֆա-
գաթ թէքրար իտէրիմ քի , պէնիմ Մատլէն հագգընտա
ֆէվգէլատէ վէ խալիսանէ մուհապպէթիմ վար տըր . պու
սէպէպտէ քէնտինին սէվտիկի պիր քիմսէեի գուրթարմագ
իսթէրիմ :

— Տիմէք տուէլլօեու մէն իթմէք իւզրէ պիր թէչէպ-
պիւստէ պուլունմաեը թասմիմ իտիեօրսունուզ . հալ պու քի
պիզ պու խուսուսա մուվաֆագաթ իտէմէեիզ :

— Իէմին իտէրիմ քի , պէն՝ Մ . տը վալանտէին հայսի-
եթինի իխլալ իտէճէք հիչ պիր կէօնա թէչէպպիւստէ պու-
լունմագ ֆիքրինտէ տէյիլիմ : Իմտի սէօզիւմէ իթիմատէն ,
տուէլլօնուն նէրէտէ վուգու պուլաճաղընը պիլտիրին : Զանն
իտէրիմ քի , հիչ պիր կէօնա նամուսուզլուգ օլմագսըզըն պու
խուսուսու պէեան իտէպիլիլլսինիզ :

— Բէք ալէա . տուէլլօ՝ Սէսօն վէ Սէն.Բօր գարիեէլէրի
արասընտա պուլունան եօլուն իւզէրինտէ վուգուա կէլէճէք
տիր :

— Պու պապտէ պէնի ալտաթմաեօրսունուզ ա՛ :

— Խայր , ալտաթմաեօրում : Ֆագաթ պէն տէ սիզէ պիր
չէյ սիւալ իթմէք իսթէրիմ . նէ՞ եաքմագ ֆիքրինտէսի-
նիզ :

— Օրասընը հէնուզ պիլմէմ , զիհնիմ չու էսնատէ գա-
րըշըգ տըր : Անճագ միւսիւ գօնթ , զաթընըզա , հագգըմտա
խայրխահանէ մուամէլէ իթմիչ օլտուղունուզ իչին էզճան ու
տիլ թէչէքքիւր իտէրիմ :

Պատէհու վալանթին կէօզլէրի եաշարմըչ օլարագ , Մ .
տ՝Օրիյեագըն էլլէրինի սըզըպ , խանէի մէզքիւրտէն չըգտը ,
վէ քէմալը սիւրաթլէ պիւեիւք հավիտէն կէչիպ , գարուտա
քէնտինին պէքլէմէքտէ պուլունան արապաեա րաքիպ օլ-

տու , վէ ֆէզանտրի սօգաղընա կիթմէք իսթէտիկինի արա-
պաճըեա իխթար իթտի :

Վալանթինին ազիմէթինտէն սօնրա , վիգօնթ տօսթուէնա
խիթ ապէն ,

— Աֆէ՛րին թինթին , պու գատընճըղաղըն շու մէսլէք-
տէ պուլունմասընա թէէսսիւֆ օլունուր . չիւնքի քէնտի նա-
մուսլու պիր գատըն օլմաղա լաեղդ տըր , տէտի :

Մ. տը նաթ . — Աճապա նէ՞ եարմագ ֆիքրինտէ տիր :

— Հիչ պիր չէ , եարմաեաճագ տըր . միւլահաղա վէ
թէֆէքքիւր սաեէսինտէ իգթիտարսըղըղընը անլաեարագ ,
աղլամագլա իքթիֆա իտէճէք տիր . . . ֆագաթ Գաֆէ Անկ-
լէտէ էօյլէն թաամը իթմէք իչին Վալանտէլ իլէ սէօղլիւ օլ-
տուղումուղու ունութմաեալըմ :

Պու սէօղլէրտէն սօնրա , մէրգուման իքի կէնճլէր , մէզ-
քիւր գահվէխանէեէ պիլ ազիմէ , պիր աղ միւտտէթտէն պէ-
րու , տօսթը գատիմի տօգթօր Վէրնօն իլէ պիրլիքտէ քէնտի-
լէրինէ պէքլէմէքտէ օլան Սէլէսթէնի պուլտուլար :

Վիգօնթ տ'Օրիյեագ . — Ազիզիմ մարքի , հէր չէ , ար-
զունուղ վէճհլէ թէրթիպ օլունտու :

Սէլէսթէն . — Սիզէ էմին օլապիլէճէկիմի պիւտիկիմտէն ,
թէմամիլլէ րահաթ իտիմ :

— Տուէլլօ իչին գըլըճլարընըղը պէրապէր կէթիրտինիղ
մի :

— Էվվէթ , թամ սաաթ իւչտէ ըսթասիօնա կէթիրմէ-
սինի խըղմէթճիմէ իխթար իթտիմ : Շիմտիլիք պիզ թաամը-
մըղը իտէլիմ :

* * *

Վալանթին՝ արապա իլէ կիթտիկի սըրատա , պիր կիւն
է/վէլ Մատլէն թարաֆընտան սէօյլէնմիշ օլան սէօղլէր իւզէ-
րինէ միւլահաղա իթմէքտէ իտի :

Մատլէն՝ եաշամագ , վէ սըհհէթ սւ գուվէթինի թէքրար
քէսպ իթմէք իսթէտիկի հալտէ , հէր կէօնա հէեէճանտան
սագընմասը վարուրի , վէ թապիպին տէ էմրի միւզթէղիեա .

Թընտան օլտուղու թագտիրտէ , Վալանթինին կէօթիւրէճէ-
կի խապէր , մէզպուրէ իշին պիր տարպէի միւտհիշէ , վէ պէլ-
քի տէ վաֆաթընա սէպէպ օլմաեաճագ մը իտի :

Պունունլա պէրապէր Վալանթին , իթթիխազ իտէճէկի
խաթթը հարէքէթտէն տօլաեը միւթէրէտտիւտ օլուպ , միւ-
նասիպէթսիզլիկի գատընլարճա բէք տէ անլաշըլաման պիր
թագըմ թէֆէքքիւրաթ ֆիբրինի իշղալ իյլէմէքտէ իտի :

Մէզպուրէ , Սէլէսթէնի կէօրմէքլիկի վէ մութլագա անը
պու տուէլլօտան վազ կէշիրթմէկէ մուվաֆֆագ օլմագլըղը
թասմիմ իտիպ , շու գատար քի Սէլէսթէն իլէ կէօրիւշմէսին-
տէն տօլաեը խալզըն նէ տիեէճէկինէ կէլինճէ , պիւեիւք
պիր մէնֆաաթ գարշըսընտա պուլունուլտուղու հալտէ , ար-
թըգ շունուն պունուն նէ տէտիկի վէ նէ տիեէճէկի խաթը-
րա կէլէպիլի՛ր մի իտի :

Զիւնքի տիւնեատա էն գըլմէթտար օլան վէ էլտէն չըգ-
տըգտան սօնրա պիր տախի էլտէ իտիլէմէեէն պիր շէյ վար
իսէ , օ տա հաեաթ տէյիլ մի տիր :

Իմտի Կապրի իլէ Լիւսընայ Վալանտէլին գաթլ ու թէ-
լէֆինի քէնտիլէրճէ գարարլաշտըրմըշ օլտուգլարը ճիհէթլէ ,
պու մագսէտլէրինէ էրմէք իշին հիշ պիր կէօնա խապասէթ-
տէն կէրի տուրմաեաճագլարը մալիւմ օլուպ , հալ պու քի
էօլիւմ , էվվէլճէ թասմիմ իտիլմիշ օլան պիր ճինաեէթտէն
նէշէթ իթտիլի թագտիրտէ , օ էօլիւմ գարշը կիթմէք իս-
թէմէմէք՝ իճրաի վազիֆէ տէյիլ մի տիր :

Իշթէ Վալանթին , պու վէ պունա միւմասիլ տիկէր միւ-
լահազաթ վէ թէֆէքքիւրաթը էվիրիպ չէվիրտիքտէն սօնրա ,
նիհաեէթ շու գարարը վէրտի :

— Մատէն հէր շէյի պիլմէլի տիր քի . պու հալի մէն ի-
տէպիլսին : Քէնտիսի ագիլէ պիր գատըն օլուպ , գալպինտէ
տախի մուհապպէթի օլմասըլըլա , շիւպհէսիզ պիր չարէ պու-
լաճագ տըր . . . լաքին պէն տէ վուգուի հալի աշըգտան ա-
շըղա սէօլլէմէեիպ , քէմալը իհթիեաթ վէ պասիրէթ իւզրէ
հարէքէթ իտէճէեիմ . . .

Մէրգուլմէնին րաքիպ օլտուղու արապա Ֆէզաֆտրի սօ-

գաղընտաքի օթէլին էօնիւնտէ տուրմասըյըլա Վալանթին ա-
չաղընա էնիպ, տօղրուճա մուհիպպէսինին օտասընա կիթ-
տի :

18

Վագըթ կէճ օլմասընա վէ եաթագտան էրքէն գալգ-
մագըլըգ միւթատը պուլունմասընա ըաղմէն, Մատլէն հէնուզ
եաթագտա օլուպ, իլք ագչամտան պէրու լէհէսինին սօլ-
կունլուղու վէ կէօղլէրի էթրաֆընտաքի մօրլուգ արթմըչ ի-
տի :

Վալանթին, եէկնաղարտա պու հալի միւշահէտէ իլէ,
Մատլէնի գուճագլաեարագ սէպէպինի շու եօլտա սիւալ
իթտի :

— Քէնտինիդի տահա զիեատէ մուզթարըպ մը պուլու-
եօրսունուղ, ազիզէմ :

— Խայր, տահա զիեատէ մուզթարըպ տէյիլիմ, եա-
խօտ էօյլէ զանն իթմէքտէեիմ. ֆագաթ պիր ազ եօրկու-
նում :

— Նիշին :

— Ֆէնա պիր կիճէ կէչիրտիմ :

— Ուեուեամատընըգ մը :

— Քեաչքի ուեուեամատա իտիմ. ույգումտա ֆէնա ըիւ-
եալար կէօրիւպ, ըահաթսըզ օլտում... վագաա պու հալին
ասլա էհէմմիյէթի օլմատըղընը բէք էյի պիլիրիմ, լաքին եի-
նէ պանա ոուի թէէսսիրի օլտուղունտան, զիեատէսիյլէ թա-
գաթտան տիւշտիմ: Շիմտի իսէ սիզի կէօրտիւկիւմէ մէմ-
նուն օլտում... տիւն ագչամ նասըլ վագըթ կէչիրտիկինիդի
վէ թէաթրօտա նէ վագը օլուպ օլմատըղընը հիքեաեէ իթմէ-
նիդի ըէճա իտէրիմ :

Վալանթին. - (Պիրտէն պիրէ տիւշարը թէրէտտիւտ օլա-

րագ .) Թէաթրօտա նէ վագր օլուպ օլմատըղընը մը :

— Էվվէթ , վագր օլան հատիսէլէրի վէլուպիեաթը պիլմէք իսթէրիմ . վէլհասըլ թէքմիլ բիէս հագգընտա թափսիւլաթ վէրիրսէնիզ , մէմնուն օլուրում :

— Պու սապահ Մ . տը Վալանտէլի կէօրմէտինիզ մի :

— Կէօրտիւմ , ֆագաթ եփնըմտա եալընըզ պիր գաչ տագըզա օթուրտու : Կէօրիւնիւրքի , մուհիմմ պիր իչ սէպէպիլէ եանըմտա ուզուն միւտտէթ գալամազ իտի : Յէվգէլատէ մէշղուլ կէօրիւնիւեօրտու : Պունտան գաթինազար շէտիտ պիր պաշ աղըըսընա տիւշար օլարագ , իքինճի ֆասըլտան սօնրա թէաթրօտան մուֆարագաթ իթմիշ օլտուղունտան , զիեատէ մալիւմաթ վէրէմէզ իտի :

— Տիմէք սիզէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէտի :

— Նէ՞ խուսուստա :

— Պիր ֆասըլ արասընտա , թէաթրօնուն թէնէֆֆիւսխանէսինտէ վուգու պուլմուշ օլան պիր հատիսէ հագգընտա :

— Նէ՞ կիպի հատիսէ :

— Պիր մուպահասա , եախօտ տահա տօղրուսու պիր մուարազա :

— Դատընլար միեանընտա՞ մը :

— Խայր , էրքէքլէր միեանընտա :

— Սօնունտա իչէր եօլունա կիրտի՞ մի :

— Խայր :

— Տիմէք օ մուպահասա պիր տուէլլօեու , պէլքի տէ պիր ատէմին վէֆաթընը մուճիպ օլաճագ տըր :

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի , պուլուշունուզ բէք տօղրուտուր . հաթթա Մ . տը Վալանտէլին պունա տայիր սիզէ պիր շէյ սէօյլէմէմիշ օլտուղունա թէաճճիւպ իթմէքտէեիմ :

— Թէքրար իտէրիմ քի , քէնտիսի պէնիմ նէզտիմտէ անճագ օն տագըզա գատար գալտը : Պիր մահէլլէ կիթմէք իչին սէօզլիւ իտի . . . Հեր նէ իսէ , եէկտիկէրինէ գարշը մուամէլէտէ պուլունմուշ օլան քիմսէլէր՝ միւթէպէրանտա՞ն մը տըրլար :

— Էվվէթ , հէմ մաարուֆ քիմսէլէր տիրլէր :

— Իսիմէրի նէ՞ տիր :

— Պիրիսինին իսմի գօնթ տը Լիւսընայ տըր :

— Դօնթ տը Լիւսընայ մը . . . մուարազանըն սէպէպի նէ՞ տիր :

— Պիր գատըն տըր :

— Հա՞նկը գատըն :

— Կապրի :

Մատլէն տիթրէեերէք , վէ ֆիքրի պիրտէն պիրէ աեը-
լարագ , սէսի տիթրէտիկի հալտէ ,

— Դիմին իլէ տուէլլօ իտէճէք տիր , տէյի սիւալ իթ-
տի :

— Թանըտըղընըզ պիր քիմսէ իլէ , տէյի վալանթին բէ-
բէլէեերէք ճէվապ վէրտի :

— Գաչամագ եօլլու թապիրլէր տիւշիւնմէեին . . . հագը-
գէթի , չաբուգ հագըգէթի հալի սէօլլէեին . . . զաթէն պէն
անլատըմ , Սէլէսթէն իլէ տուէլլօ իտէճէք տիր , տէյի մի ,
տէյի պէեան իթտի :

— Էվվէթ , ապիզէմ , ֆագաթ սիւքիւնէթի էլտէն պրագ-
մաեըն . . . թէլաշ իթմէեին :

Մատլէն . - (Բէտէր իլէ .) Տիմէք Սէլէսթէն՝ Կապրի իչին
տուէլլօ իտիեօր :

— Սուս օլուն . սուս օլուն , պէօլլէ պիր շիւպհէեի ֆիք-
րինիզտէն չաբուգ տէֆ իտին : Պու տուէլլօ Մ. տը Լիւսընայ
թարաֆընտան թահրիք օլունմուշ տուր . . . գօնթ տը Լիւսը-
նայըն իթտիկի հագարէթ սէպէպիյլէ , վէ քէնտի իւզէրինէ էլ
գալտըրմըշ օլտուղու իչին Սէլէսթէն տուէլլօ իտէճէք տիր .
պու հագարէթ իսէ , իսթէնմէքլէ , վէ գաստի օլարագ վու-
գու պուլմուշ տուր : Դօնթ Կապրինին թէէսսիրի թահթընտա
պու մուամէլէտէ պուլունմուշ տուր , չիւնքի օ գարը Սէլէս-
թէնէ գարըզ պուզզ ու ատավէթի հաիզ օլմասըյլա , անըն
մահվընա եէմին իթմիշ տիր :

Մատլէն . - (Տէհշէթլէ .) Ունըն մա՞հվը մը . . . տիմէք Մ.
տը Լիւսընայ մուխաթարալը պիր տուէլլօճու օլուպ , պու
պապտէ քէնտինէ էմին օլտուղու ճիհէթլէ , Սէլէսթէնի թէ-

լէֆ իտէճէք տիր... լաքին օ ալչագ՝ գա՛րը մը պու ֆէնալըգ-
լարա սէպէպ օլուեօր... (Մատլէն եաթաղը իւզէրինտէ օ-
թուրարագ .) Ֆագաթ պէն՝ Սէլէսթէնին էօլմէսինի իսթէ-
մէմ... Սէլէսթէն՝ ինսանլար իչինտէ է՛ն էյիսի, է՛ն ալիճէ-
նապը, վէ է՛ն ինսանիեէթլիսի օլտուգտան պաշգա, պէն տէ
քէնտինի սէվէրիմ:

— Թէքրար իտիեօրում, թէլաշ իթմէեին, քէսպի սիւ-
քիւնէթ իտին, ազիզէմ, հէքիմին սէօզլէրինի խաթըրլաեըն...
շէտիտ հէեէճանլար սիզին իչին մուխաթարալը տըրլար...
պու շալեանը թէէսսիւֆ խապէրի սիզէ պիւտիւրմէկէ թէրէտ-
տիւտ իտիեօրաում... գօրգուեօրաում, պուճուճա պէրա-
պէր վագրատան խապէրտար օլմանըզ լազըմէտէն իտի, իմ-
տի, ազիզէմ Մատլէն, ճէսուր օլուն տա, թէհլիքէեի, սօ-
ղուգ գան վէ սիւքիւնէթլէ թահթը նազարա ալալըմ, վէ
ֆէնալըզա պիր չարէ տիւշիւնէլիմ:

Վալանթին՝ սօղուգ գանլըլըզ թաւսիեէ իտիեօրաում ի-
սէ տէ, օլ էսնատէ Մատլէն՝ սօղուգ գանլըլըզ իպրազընա
միւզթէտիր տէյիլ իտի: Պաշը տէօնմէքտէ օլտուղունու զանն
իտիպ, շու սէօզլէրի թէքրարլամագտա իտի:

— Խայր, խայր, իսթէմէմ, տուէլլօ իթմէսինի իսթէ-
մէմ... միւթատը իւզրէ պուլունմատըղընը պու սապահ կէօ-
րիւեօրաում. պէնտէն պիր շէյ կիզլէտիկինի անլամալը, վէ
քէնտինի սէօյլէթմէկէ մէճպուր իթմէլի իտիմ... քէտէրիմ-
տէն վէ տէհշէթիմտէն նաշի տահա պիւեիւք պիր ֆէնալըզա
տիւշար օլուրում գօրգուսույլա սիւքիւթ իթմիշ օլտուղունու
շիմտի անլաեօրում: — Վալանթին, պու տուէլլօեու մէն իթ-
մէք լազըմ տըր... շիմտիեէ գատար քէնտինէ սէօյլէմէտի-
կիմի պու տէֆա սէօյլէեէճէկիմ: Քէնտինի սէվտիկիմի, վէ
պէնիմ իչին եաշամասընը իսթէտիկիմի, վէ հաեաթընը թէհ-
լիքէեէ գօյմասընը մէն իթտիկիմի պիւտիւրէճէեիմ. քէնտիսի
տէ պանա իթաաթ իտէճէք տիր:

Պատէհու Մատլէն, եաթաղընըն պաշը իւզէրինտէ մէվ-
ղու օլուպ, պէսլէմէսինի չաղըրմազա մախսուս պուլունան է-
լէթըրիք տիւլմէսինէ բարմաղընը պաստը:

Վալանթին . - Նէ՛՞ Ես չեմ օրհնում ուր :

Մատեն . - Էս վաղ մը կ'իյնիս , Սէլէսթինի պուլմաղա կ'իտէճէիմ :

— Ազիզէ՛մ Մատեն , պու զայի՜ք հալինիզտէ տիշարը նասըլ չըգապիլիքսինիզ :

— Զաաֆէթիմտէն Նէ՛՞ զարար կէլիք . քէնտիմի գուրթա-րաճագ գատար իգթիտարմ պուլունմագտա տըր : Պու մագ-սէտլէ տիւնեանըն ուճունա գատար կ'իտէպիլիքիմ :

Խըզմէթճի գատըն իչէրի կ'իրտիկինտէ , Մատեն մէրգու-մէեէ խիթապէն ,

— Սէօյլէեին , գուրէ արապամը հազըրլասընլար , վէ սօնրա չաբուգ պուրաեա կէլին , էս վաղ մը կ'իյնաիլին , տէտի :

Պէսլէմէ իչպու էմրտէն տօլաեը ղաեէթ թէաճճիւպ-տէ գալարագ , Մատենէ պագմագտա իքէն , Մատեն , սա-պըրսըղըզլա :

— Սէօյլէտիկիմի բէք էյի իչիթտինիզ վէ անլատընը . հայտէ չաբուգ իտին , տէյի թէքրարլատը :

Պէսլէմէնին տիշարը չըգմասընտան սօնրա : Մատեն՝ գարեօլասընտան աշաղըեա էնէրքէն , մուհիպպէսինէ խիթա-պէն ,

— Տուէլլօ Նէ՛՞ վագըթ վուգու պուլաճագ տըր , տէյի իլավէթէն սիւալ իթտի :

— Պու կիւն :

— Սնաթ գա՛շտա :

— Սաաթ պէշտէ :

— Սէլէսթինին շահիտլէրի քիմէր օլտուղունու պիլի-Եօրմուսունուզ :

— Վիգօնթ տ'Օրիյեագ իլէ Մ . տը նաթ տըր :

— Քէնտիլէրինի կէօրմէք լաղըմ տըր :

— Պէն կէօրտիւմ :

— Սի՛ղ մի . . . պիր աղ էվվէ՛լ մի :

— Էվվէթ :

— Նի՛չին կէօրտիւնիւզ :

— Պու տուէլլօնու մէն իթմէլէրի իչին քէնտիլէրինէ ը-
ճա իթտիմ, նիեազ իթտիմ:

Մատլէն՝ Վալանթինին պօղազընա սարըլարագ, քէմալը
աշգլէ տէրաղուշ իյլէտի, վէ պատէհու,

— Թէշէքքիւր իտէրիմ. սիզ հազըգի պիր տօսթսունուզ
... Էյ սիզէ նէ՞ ճէվապ վէրտիլէր, տէտի:

— Պու իշէ նամուս մատտէսի գարըշմըշ օլտուղունտան,
տուէլլօնուն մէնինէ չարէ պուլունմատըղընը պէեան իթտի-
լէր:

Մատլէն. — (Սինիրլի գատընլարա մախսուս պիր կիւլիւշ-
լէ կիւլէրէք.) Կէօրիւրիւզ... զալիպա պու միւսիւլէր՝ շու
տարպը մէսէլի ունուտուեօրլար քի, « գատընըն իսթէտիկի
շէյի Ալլահ տա իսթէր » թապիրիյլէ մէշհուր տուր:

Օլ էսնատէ պէսլէմէ ավտէթ իտիպ, պիր չարեք սա-
աթ սօնրա, Մատլէն, էլպիսէսինի կիեինմիշ, վէ շաբգասընը
գօյմուշ օլտուղու հալտէ, Վալանթինէ խիթապէն,

— Հայտէ կիտիլիմ, տէտի, վէ վիճուտճա զաաֆէթինի՝
սէպաթ վէ միւրատըյլա զալէպէ իտէրէք, բարմագլըղը
թութմագսըղըն նէրտիվէնտէն աշաղըեա էնտի, վէ հազըր
պուլունան արապաեա քէնտիսի ըաքիպ օլտուղու կիպի, Վա-
լանթին տախի եանընտա օթուրտու: Պատէրու Մատլէն,
հէեէճան իլէ արապաճըեա խիթապ իտէրէք,

— Մաթինեօն սօգաղընա կիտէճէեիզ. արապաեը սիւ-
րաթլէ կէօթիւրմէլի, տէյի էմր իթտի:

Յիլ վազը պու արապանըն աթը զաեթ ճինս պիր հայ-
վան օլմասըյլա, պիր գաշ տագըգա զարֆընտա Յէզանտրի
սօգաղընտան Մաթինեօն սօգաղընա վասըլ օլունտու:

Մատլէն, կէնճ մարքինին օթէլի գաբուսունտա արապա-
տան էնիպ, չանը չալտը,

Գաբուճու, մէզպուրէեի թանըեարագ,

— Վայ մատամ, սիզմիսինիզ տէտի:

— Էվվէթ, պէնիմ. Մ. տը Վալանտէլ պուրատա՞ մը
տըր:

— Խայր մատամ. Մ. մարքի տիշարը չըգտը:

- Նէ՛ գատար վագըթտան պէրի :
- Իքի սաաթտան պէրի :
- Ավտէթ իտէճէ՛ք մի տիր :
- Օլ պապտէ պանա հիչ պիր շէյ սէօյլէմէտի :
- Էօյլէն թաամընը նէ՛րէտէ իտէր :
- Պիլմէմ... պէլքի սէրգըտէ իտէր . պագը տէֆա
տէրգըտէ եէմէք եէտիկինի պիլիրիմ :
- Օթէլտէն չըգտըղը զէման , էնտիշէլի՞ մի իտի :
- Տիգգաթ իթմէտիմ , ֆագաթ զանն իտէրիմ քի
տիւնքի հալինտէ իտի :
- Բէճա իտէրիմ , քէնտի խըզմէթ ճիսինի պանա չաղը-
րըն :
- Միւսիւ մարքինին պիր թավսիեէսի իւզէրինէ խըզ-
մէթ ճի տէ տիշարը չըգտը :
- Պու սէօյլէտիկինիզ տօղրո՞ւ մու տուր :
- Մատամ , նի՛չին սիղէ եալան սէօյլէեէճէեիմ , սիզ-
տէն կիզլէեէճէք հիչ պիր սէպէպիմ եօգ տուր :
- Մատլէն , մէյեուս օլուպ , եաշարմըլ օլան կէօզլէրինի
մէնտիլիլէ սիւէրէք , Վալանթինին նէզտինէ ավտէթ իթտի ,
վէ եավաշ սէտա իլէ :
- Էվտէ տէյիլ տիր վէ նէ թարաֆտա պուլուստուղու-
նա տայիր տէ հիչ պիր էմարէ եօգ տուր... չիմտի նէ՛ եաք-
մալը , տէտի :
- Եաբաճագ պիր շէյ վար տըր :
- Նէ՛ տիր :
- Տուէլլօ մահէլլինէ կիթմէք տիր :
- Տուէլլօ մահէլլի՞ մի . նէրէսի օլտուղունու սիզ պիլի՞-
եօրմուսունուզ :
- Էվվէթ , Մ. տ՝Օրիյեագտան բէք չօգ րէճա իլէ անլա-
տըմ :
- Նէ՛րէսի տիր :
- Սէսօն իլէ Սէն-Բօր արասընտաքի օրման տըր :
- Օրաեա նա՞սըլ կիթմէլի :
- Բարի-Լիօն-Մէտիթէրանէ տէմիր եօլու ըսթասիօնուն .

տա, Սէսօնա կիտէն պիր դաթարա ըաքիպ օլապիլիրիզ: Լաքին Սէսօնտան օ օրմանա գատար օլան մէսաֆէ խայլիճէ ուղուն օլմաւըյլա, շու զայիֆ հալինիզտէ եիւրիւեմէզսինիզ:

— Էօյլէ օլտուղու հալտէ, Սէլէսթէն իլէ շահիտլէրինէ պէքլէմէք իւզրէ մէվգիֆէ կիտէլիմ:

— Լաքին շիմտիտէն հարէքէթ իթմիշ օլտուղլարընա տալիր մէյտանտա հիշ պիր իսպաթ եօգ տուր:

— Եա՛ Րապպի, եա՛ Րապպի:

Մատլէն պու սէօղլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, եէյիս ուքէտէրի ազիմ իլէ անլընը իքի էլինին արասընա ալտը:

19

Նակեահ, արապա գաբուսունուն եանընտա աեագտա տուրմուշ օլան Մատլէնին ֆիքրինտէ պիր միւլահազա հասըլ օլարագ, արապաճըսընա խիթապէն,

— Սէսօն վէ Սէն-Բօրա կէօթիւրէն թարիգի պիլիեօ՛րմուսունուզ, տէյի սիւալ իթտի:

Արապաճը. - Էվվէթ մատամ:

— Բարիստէն Սէն-Բօրա գատար օլան մէսաֆէ նէ՞ միգտար տըր:

— Թագրիպա օն ֆարսախ տըր, մատամ:

— Պու օն ֆարսախ մէսաֆէյի նէ՞ գատար զէմանտա գաթթ իտէպիլիրսինիզ:

— Տիք՝ ճինս պիր հայվան տըր: Իմտի օրաեա կիթմէք իչին իւշ սաաթ քեաֆի տիր:

Մատլէն սաաթընա պագըպ, իքի օլտուղունու կէօրտիւ. տիմէք տուէլլօ զէմանընտա եէթիշիլէպիլիր իտի: Իմտի արապաեա ըաքիպէն,

— Սէն-Բօրա կիթմէք իսթէրիմ. հայվանը, գապիլ օլտուղու մէրթէպէտէ չաբուգ սիւրիւն, տէտի:

— Բէք էյի մատամ:

Պու սէօզլէրտէն սօնրա , հայվան՝ սիւրաթլէ հարէքէթէ
իպթիտար իյլէտի :

*
* *

Թամ սաաթ իւշտէ Սէլէսթէն տը վալանտէլ վէ շահիտ-
լէրի՝ պիր սաաթ սօնրա Սէսօնտա տուրմասը լազըմ կէլէն
գաթարա րաքիպ օլտուլար : Պունլար , Մ. տը Լիւսընայ իլէ
Մ. տը վէրվէյէ վէ Մ. տը Սէն-Ռօմանա րասթ կէլէճէքլէրինի
մէմուլ իթմէքտէլէր իքէն , մէրգումանը կէօրէմէտիլէր :

Վիգօնթ տ'Օրիյեագ՝

— Շիւպհէսիզ անլէր կիթմիշ օլմալը տըրլար , վէ պիզի
օրատա պէքլէեօրլար , տէտի :

Մ. տ'Օրիյեագ պու խուսուստա եանըմաեօրտու , չիւնքի
Մ. տը Լիւսընայ իլէ շահիտլէրի՝ եարըմ սաաթ էվվէլ հարէ-
քէք իտէն պիր թրէն իլէ հարէքէթ իթմիշ իտիլէր :

Պունլար , Սէսօնտա թրէնտէն էնիպ , արալարընտա հէմ
կէօրիւշէրէք , հէմ սիկարա իշէրէք , Սէն-Քօր թարիգինտէն
եիւրիւմէյէ պաշլատըլար :

Սաաթ տէօրթ րատտէլէրինտէ , տուէլլօնուլ վուգու պու-
լաճագ օլտուղու օրմանըն սինօրուլնա մուվասըլէթ իյլէտիլէր :

Թամ օլ էսնատէ մարքի տը վալանտէլ իլէ իքի տօսթ-
լարը վէ հէքիմի տէ Սէսօն մէվգիֆինտէն հարէքէթ իթտիլէր :

Մ. տը նաթ . - Պիզ եօլու պիլմէեիզ , եախօտ պէն պիլ-
մէմ , իմտի , սիզի թաազիպ իթմէքտէն պաշգա պիր շէյ եա-
բամաեըզ :

Սէլէսթէն . - հէման իւշ չարեքէք սաաթ եիւրիւմէմիզ
լազըմ տըր :

Տօգթօր . - Ֆագաթ պու խուսուս մուճիպի թէէսիւֆ
տիր . չիւնքի գուվվէթինիզէ իհթիեաճընըզ օլտուղու պիր
սըրատա , եօլ եիւրիւմէնիզ սիզի եօրաճագ տըր :

— Կէճ գալմագ գօրգումուզ օլմադարագ , ահէսթէ
ահէսթէ կիտէպիլիլիզ : Պունտան գաթինազար պէն եօրուլ-
տուղում կիպի խասմիմ տախի եօրուլաճաղընտան , մուվագէ-
նէմիզէ խալէլ կէլմէզ :

Պատէհու Վալանտէլ՝ Սէն-Բորա կէօթիւրէն թարիգտէն
եիւրիւմէյէ պաշատը :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ օրմանըն սինօրունտա չէնտ տազը-
գա տուրտուգտան սօնրա , իքի իւշ եօլճունուն եօլտան կէչ-
տիքլէրինի կէօրմէսի իւզէրինէ , քէնտի շահիտլէրինէ , օրմանա
կիրմէլէրինի թէքլիֆ իթտի :

— Կէլէճէք միւսիւլէր պիգի պուլապիլիլիլէր , պունտան
պաշգա քէնտիլէրինի աղաճլարըն արասընտան տա կէօրէպիլի-
րիզ , վէ իճապ իտէրսէ , քէնտիլէրինի չաղըրապիլիլիլիզ , տէտի :

Պու սուրէթլէ օրմանա կիրիլտի , իշպու օրման զաեթ
սըգ օլմաղլէ պէրապէր , Լիւսընայ վէ ըէֆիգլէրի՝ թէչէպ-
պիւսիւ վազընա միւսայիտ օլարագ տիւզ պիր մահէլլ պուլ-
տուլար :

Պատէհու Մ. տը Լիւսընայ , գըլըճլարընտան պիրինի Մ.
տը Վէրվէյտէն ալրպ , պունունլա պազը թէճրիւպէլէր իճ-
րասըյլա մէշղուլ իքէն , նակեահ օրմանըն իշինտէ պիր սէ-
տաի տէհչէթէնկիզ իշիտիլտի , վէ գօնթ , եալընըզ պիր ֆիս-
թան կէօրտիւ իսէ տէ , պու ֆիսթան անինտէ կէօղիւնտէն
նիհան օլտու , Հալ պու քի Մ. տը Վէրվէյ սէսի իշիտիպ , ֆա-
գաթ ֆիսթանը կէօրմէմիշ օլտուղունտան ,

— Պու նէ՝ տիր , տէյի սիւալ իթտի :

Լիւսընայ . — (Կիւլէրէք .) Հիշ պիր շէյ տէյիլ տիր .
պուրատան օն ատրմ գատար ուզագտա պիր եօլ վար տըր :
Ղալիպա օ եօլտան կէչմէքտէ պուլունան պիր գատըն՝ պէնիմ
էլիմտէ գըլըճ կէօրիւպ գօրգմուշ տուր , վէ ֆիրար իթմէքտէ
տիր :

Մ. տը Սէն-Ռօման . — Կիտիպ տէ քէօյտէ վուգուի հալի
խապէր վէրմէսի իտի :

— Սէն-Բօրտա ժանտարմա պուլունմատըլընտան , գօր-
դաճագ սէպէպիմիզ եօղ տուր :

Մ. տը Վէրվէյ պու արա սաաթընա պագարագ ,

— Շիմտի սաաթ պէչէ եիրմի վար տըր , զանն իտէրսէմ ,
պիզիմ միւսիւլէր շիմտիեէ գատար պուրատա պուլունմալը
իտիլէր , տէտի :

Գօնթ . - (Իսթիհզաքեարի կիւլէրէր .) Պէսպէլլի քիւչիւք մարքի սէվկիւլիւսիւնիւն եանընտան կէճ ալըլմըշ օլմալը տըր . . . էկէր սաաթ պէշի պէշ տագըգա - կէշտիկի հալտէ տէ կէլմէզսէ , պիզ Բարիսէ ալտէթ իտէրիզ : Շիմտիլիք հէնուզ վագըրթ կէշմէմիշ տիր , սապը իլէ պէքլէեէպիլիրիզ :

Լիւսընայ եանըլմամըշ իտի . ֆիրվագը շահիտլէրինէ զիքը իթտիկի եօլտան ֆիրար իթտիկինի կէօրմիւշ օլտուղու քիմսէ , պիր գատըն օլուպ , պու գատընըն ըէֆ իթտիկի սէտա իսէ , հէմ թէաճճիւպ , հէմտէ տէհշէթ նէթիճէսի իտի :

Էլինտէ գըլըճ թուրթ մուշ օլտուղու վէ պազըր թէճըրիւպէլէր իճրասըյլա մէշղուշ պուլունտուղու սըրատա Լիւսընայըն կէօրիւպ թանըմըշ օլան ֆիրարիի մէրգումէեէ կէլինճէ , Հանրիէթ Տօրէյին եախօտ գօնթէս տը Լիւսընայըն պէսլէմէսի Անէթ օլուպ , մատամասը իչին պազըր լէվազիմաթ սաթըն ալմըշ օլարագ , ճիվար պիր քէօյտէն ալտէթ իտիեօրտու :

Մէզպուրէ՝ գարիեէյի մէզքիւրտէն Սէն-Բօրա կէօթիւրէն տար պիր եօլտան կիտէրքէն , օրմանըն իչինտէ պազըր սէսլէր իչիտիպ , վէ ալէլ ումում գատըն ճինսի կիպի էհլի մէրագ օլտուղունտան , տուրուպ , տէրունը օրմանա կէօզ կէզտիրտի կի սըրատա , գօնթուն , եանընտա իքի քիշի օլտուղու հալտէ , գըլըճընը սալամագտա իտուկինինի կէօրտիւ , վէ մատտէ պիր տուէլլօ օլտուղունու անինտէ անլաեըպ , ըէֆըր սէտա իթմէսիւնտէն սօնրա , օրատան գօշարագ կիթտի :

Անէթ , սօլուեարագ վէ զաեէթ հէեէճան իչինտէ օլարագ սէյֆիեէ մուվասըլէթինտէ , Հանրիէթ՝ մասուումունու գուճաղընտա թուրթարագ սիւտանա իլէ կէօրիւշմէքտէ իտի :

Հանրիէթ՝ եէկնազարտա պէսլէմէսիլին ալթիւսթիւկիւնիւ միւշահէտէ իթմէքլէ ,

— Նէ՛ օ , Նէ՛ վար տըր , տէյի սօրտու :

Պիչարէ Անէթին աճէլէթէն գօշուպ կէլմէսինտէն նէֆէսի քէսիլմիշ օլտուղունտան , անճագ պիր տագըգատա շու պիր իքի քէլիմէեի թէլէֆֆիւզ իտէպիլտի :

— Միւսիւ գօնթ . . .

— Էյ Նէ՛ վար . միւսիւ գօնթ պուրա՛եա մը կէլիեօր . . .

էկէր քէնտինէ թէսատիւֆ իթտին իսէ , պունտա թէլաշ ի-
տէճէք պիր շէյ եօգ տուր :

Անէթ , էլան սօլուեարագ :

— Խայր . . . խայր . . . պուրաեա կէլմէեօր . . . քէնտինի . . .
էլինտէ պիր գըլըճ օլարագ օրմանտա կէօրտիւմ , տէտի :

Հանրիէթ սարսըլըպ , լէհճէսի սօլտու , վէ սէսի տիթ-
րէեեէրէք ,

— Մ . տը Լիւսընայ՝ էլինտէ գըլըճ օլարագ օրմանտա՝
մը իտի , տէյի թէքրարլատը :

— Էվվէթ , մատամ :

— Եանըլմատըլընա էմինմիսին :

— Էվվէթ , մատամ , Մ . գօնթ օլտուղունու կէօղիւմէ
կէօրտիւմ :

— Եալընը՞ղ մը իտի :

— Խայր , եալընըղ տէյիլ իտի . պէրապէրինտէ պիր
գաշ քիշի տէ վար իտի :

— Տիմէք տուէլլօ իտիեօրտու :

— Էվվէթ , մատամ . տուէլլօ իթմէքտէ օլտուղունա
շիւպհէ օլունամագ :

— Տուէլլօ՞ մու . . . եա՛ Րապպի , աճապա սէպէպի նէ՞
տիր . . . Անէթ , Անէթ , օրաեա կիթմէլիեիմ , Մ . տը Լիւսը-
նայ զէվճիմ տիր . . . պինապէրին պու տուէլլօեու մէն իթ-
մէք իւղրէ էլիմտէն կէլէնի տիրիղ իթմէմէլիեիմ :

— Ֆադաթ , մատամ , պունուն վազթը կէշմիշ տիր .
չօգտան պու տուէլլօ պիթմիշ օլմալը տըր :

— Հիշ տէյիլ իսէ , եարալը օլտուղու հալտէ , քէնտինի
թէտավի իտէրիմ : Պէն քէնտի վազիֆէլէրիմի պիլիերիմ , վէ
պունլարը իյֆա իթմէք իսթէրիմ :

Հանրիէթ պու սէօղլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա , շաբգա-
սընը պաշընա գօեուպ վէ պիր մանթօ կիեհնիպ , պէսլէմէսի-
նին գօլունտան թութարագ ,

— Հայտէ պէնի օրաեա կէօթիւրիւն , տէտի :

Պու սուրէթլէ իշպու գատընլար՝ սէյֆիեէտէն տիշարը
շըգաըլար :

Պիր ազաճըգ կերի տէօնէլիմ:

Մ. տը Սէն-Բօման օրմանըն սինօրունտա պէքլէմէքտէ օլ-տուղունտան, նակեաճ Սէսօնտան Սէն-Բօրա կիտէն թարիգ իւղէրինտէ տէօրթ քիչի զուհուր իթտիկինի կէօրիւպ, պունլար միեանընտա Սէլէսթէն տը Վալանտէլին տախի պուլունտու, զունու միւշահէտէ իթտի, վէ Մ. տը Լիւսընայ իլէ Մ. տը Վէրվէյէ տօղրու տէօնէրէք:

— Կէլիեօրլար. շիւպհէսիզ պէնի կէօրտիւլէր վէ պիր ազտան պուրաեա վասըլ օլուրլար, տէյի պէեան իլէ, քէն-տիսի տէ օրմանա տախիլ օլտու:

Ֆիլվագը պու կէլէնլէր՝ Սէլէսթէն իլէ շահիտլէրի վէ թապիպի օլուպ, օրմանա կիրմէզտէն էվվէլ, Սէլէսթէն,

— Տօսթլարըմ, պիր միւտտէթճիք տուրալըմ, սիզէ պիր թավսիէէմ վար տըր, տէտի:

Մ. տը նաթ իլէ Մ. տ'Օրիյեագ. — Սէօյլէեին, սիզի տինլէեօրուզ, տէտիլէր:

Սէլէսթէն. — Հէր շէյի էվվէլտէն տիւշիւնմէք լազըմ տըր... պու տուէլլօտա պէն էօլէպիլիրիմ...

Տ'Օրիյեագ սարսըլտը, վէ ճէվապա հազըրլանըքէն, Սէլէսթէն իշարէթլէ մէրգումու սէօզ սէօյլէմէքտէն մէն ի-տիպ, քէնտիսի շու եօլտա տէվամ իյլէտի:

— Էվվէթ, պու տուէլլօտա էօլէպիլիրիմ... էկէր պու հալ վուգու պուլուր իսէ, գօլթուղումտա թաշըտըղըմ բար-տըսիւմիւն ճէպինտէ, իւսթիւնտէ «պու պէնիմ վասիեէթ նամէմ տիր» տէյի եազըլմըշ օլան պիր մահֆազաեը ալըն, վէ Բարիսէ ավտէթինիզի միւթէագըպ, օ մահֆազաեը մու-գավէլաթ մուհարրիրիմէ թէսլիմ իտին: Պու խուսուսու վատ իտէրսինիզ, տէյիլ մի:

— Շիւպհէսիզ վատ իտէրիզ, վէ իճապընտա վատըմըղը իճրա իաէճէկիմիզէ սէօզ վէրիրիզ:

— Թէշէքքիւր իտէրիմ:

Մ. տը Վալանտէլ՝ իքի տօսթլարընըն էլինի սըգըպ, պա-տէհու իլք տէֆա քէնտիսի օրմանա կիրէրէք:

— Շիմտի պուրաեա կիրէպիլիրիզ, տէտի:

Պու վեճհէ իբի խասիմ թարաֆլար պուլուշուպ , չահիտ-
լէր սէլամաշտըգտան սօնրա , գօնթ տը Լիւսընայ սաաթընը
չըգարըպ , պագարագ , թէրպիեհէսիզճէ պիր թավը իլէ ,

— Միւսիւլէր , միւսաատէնիղլէ պիւտիրիրիմ քի , սաաթ
պէշի տէօրթ տագըգա կէշիեօր , տէտի :

Սէլէսթէն իսէ , քէմալը նէզաքէթլէ :

— Միւսիւ , էկէր սիզին սաաթընըղ իլէրի կիթմէեիպ ,
ֆիլ վագը տէօրթ տագըգա կէճիքմիշ օլմամըշ ֆարզ ծլոն-
սա պիլէ , օլ պապտէ աֆիլընըղը ըհճա իտէրիզ , տէտի , վէ
մուլախարէն քէնտի շահիտլէրինէ խիթապէն , — Միւսիւլէր ,
վազիֆէնիզի իյֆաեհէ հիմմէթ իտին , պիր ազտան պէն տէ
քէնտի վազիֆէմի իյֆա իտէճէեիմ , տէտի , վէ բարտըսիւսիւ
իլէ ճաքէթինի վէ եհէլէկինի չըգարըպ եհրէ գօյտու :

20

Գըլըճլար էօլլիւլիւպ , պատէհու հանկը գըլըճլար իլէ
տուէլլօ իտիլէճէկինին անլաշըլմասը իչին գուրաեա միւրաճա
աթ օլունտու :

Պու մուլամէլէ իւզէրինտէ , ժիւլ տը Լիւսընայըն գը-
լըճլարըյլա իշ կէօրիւլէճէկի անլաշըլտը իսէ տէ , մէրգուլմ
իչին պու պիր իսթիֆատէ տէյիլ իտի , չիւնքի տահա օ սա-
պահը մէզքիւր գըլըճլարը ճէլպ իթմիշ օլմասըյլա , պիզղաթ
պուլնլարը իսթիմալէ ալըշմամըշ իտի :

Մ. տը նաթ գըլըճլարը ալըպ , իբի թարաֆ խասիմլէ-
րինէ թագտիմ իյլէտի :

Հէր իքիսինին հարէքէթլէրինտէն տուէլլօճուլուգտա մէ-
հարէթլէրի օլտուղու թէհագգուգ իտիպ , պիր տագըգա
սիւքիւթլէ պիրիպիրինէ պագըշտըլար :

Ժիւլ տը Լիւսընայըն տօտագլարընտա ֆէնա պիր թէ-
պէսսիւմ էսէրի մէվճուտ օլտուղու հալտէ , Սէլէսթէն ղա-
եթ սաքին հալտէ իտի :

Իբի խառնակներ գրլըճլարը յա եէկտիկերին տէնէմէքտէ
օլուպ, պիրտէն պիրէ Մ. տը Լիւսընայ ճիտտի պիր հիւճոււմ
իթտի, պու հալ, շէտիտ վէ միւտհիշ պիր միւտարէպէնին
մուգատտէմէսի օլուպ, պիրինճի թէճափուզլարտան, էսլիհա
թալիմէրինէ ալըշըգ օլան տէօրթ շահիտլէր՝ գօնթուռն մար-
քիտէն զիւտտէ մահիր օլտուղունա, վէ մարքինին հաւաթը
մուխաթարատա իտուկինէ հիւքմ իթտիլէր իսէ տէ, տուէլլօ
պիր նէվ գոււմար օեռունու տիմէք օլմասըյա, գօնթուռն մէ.
հարէթինտէն գաթի պիր նէթիճէ չըգամաեաճաղը տէրքեար
իտի: Ֆիլվազը տա պու հալ վազը օլտու. շէյլէ քի մարքի
ֆէվգէլատէ պիր ուսթալըգլա գօնթուռն գրլըճընա էյլէ պիր
տարպէ էնտիրտի քի, խասմինին գրլըճընը ճամ կիպի բարշա-
լանտը: Լիւսընայ անինտէ արգաեա աթլատը, վէ շահիտլէր
տէ պու սըրատա միւտախէլէ իթտիլէր:

Մ. տ'Օրիյեագ. - Միւսիւլէր, տուէլլօ խիթամ պուլ-
տու, տէտի:

Գօնթ. - (Ղաղապնաք պիր թավը իլէ.) Խայր, խայր,

Վալանտէլ իսէ, սօղուգ գան իլէ,

— Էվվէթ, էվվէթ, իլք գան ագանա գատար տուէլլօ.
իտէճէեիզ, վէ իլք գան իսէ հէնուզ աղմամըշ օլտուղուն-
տան, տուէլլօմուզ խիթամ պուլմուշ ատտ օլունամազ: Իմ
տի Մ. տը Լիւսընայ տիկէր պիր գրլըճ ալսըն տա եէնէտէն
պաշայալըմ, տէյի պէեան իյլէտի:

Պու թէքլիֆէ իթիրազ օլունամաեաճաղընտան, Սէլէս.
թէնին գրլըճլարը ալընտը, վէ շահիտլէր՝

— Պաշլաեըն միւսիւլէր, տէտիլէր:

Պու տէֆա պիրինճիսինտէն տահա շէտիտ օլարագ տու-
էլլօեա տէվամ օլունուպ, օլ անէ տէկին մէհարէթի ֆէվգ-
էլատէ իպրազ իթմիշ օլմաեան Սէլէսթէն տը Վալանտէլ
պիրտէն պիրէ գօնթ տը Լիւսընայըն իգթիտարը տէրէճէսին-
տէ պիր իգթիտար իլէ հիւճիւմէ գըյամ, վէ պու քէրրէ տէ
գօնթ տը Լիւսընայ քէնտինին մուխաթարատա օլտուղունու
հըսս իյլէտի, չիւնքի Սէլէսթէնին գրլըճը՝ թալիֆի նագա-
պիլ պիր ուսթալըգլա խասմինին եիւզիւ, կէօքսիւ վէ վի-

ճուտի թարափլարընտա իճրաի թէհտիտ իթմէքտէ օլուպ , վէ տիկէր թարափտան Լիւսընայ՝ գուվվէթտէն տիւշմիւշ օլմասըյլա գըլըճընը լաւերգը վէճհ իւզրէ գուլլանմաեա գուվվէթի գալմամըշ օլտուղունտան , հէր հալտէ վիճուտի մէլուսնանէսի խասմինին գըլըճընա գուրպան օլարագ ահրէթէ եօլաճու օլմասընա հէման րէմգ գալմըշ , վէ պու սըրատա շահիտլէրին թէքմիլ նազարը տիգգաթը՝ իշպու տուէլլօնուն սօն տագըգալարընա աթֆ իտիլմիշ օլտուղու հալտէ , պիրտէ եագընտան պիր գատընըն ֆէրեատը իշիտիլմէսինտէն , ճիւմլէսինին հայրէթի սօն տէրէճէեէ վարտը :

Նախեալ պու սէսին սահիպի օլան գատըն՝ աղաճլարըն արասընտան զուհուր իտիպ , տուէլլօճուլարըն արասընա աթլատը , վէ մարքինին գըլըճընը էլինտէն ալըպ եերէ սաբլատըղը կիպի , ժիւլ տը Լիւսընայըն տա գարշըսընտա թէհտիտավէր սուրէթտէ վէ ասլա գըմըլտանմագսըզըն տուրտու :

Սէլէսթէն , պիր ատըմ գատար րիւճաթ իտէրէք ,

— Մատլէն , սիզմիսինիզ , տէտի :

Դօնթ տը Լիւսընայ տախի օլ տագըգատա լէհճէսի սօլարագ վէ էօլմիւշ , եախօտ տահա տօղրուսու էօլտիւրմիւշ օլտուղունու զանն իթտիկի պիր գատընը՝ մէմուլ իթմէտիկի պիր սըրատա գարշըսընտա կէօրիւնճէ , տէհէթի ազիմէեէ տիւշար օլարագ , տիթրէտիկի հալտէ , րիւճաթ իթտի , վէ եալընըզ , եագընընտա պուլունմասը սաեէսինտէ , անճագ Մատլէն թարափընտան իշիտիլէպիլէճէք մէրթէպէտէ եավաշ սէտա իլէ ,

— Մատլէն Կալիէ՛ , տէտի :

Սէլէսթէն . — (Սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք .) Սիզ , Մատլէն , սիզ պուրատասընըզ . . . ֆագաթ պուներն մանէասը նէտիր :

Կէնճ գատըն պիր իշարէթլէ մարքիեի սիւքիւթ իթտիրիպ , պատէհու կէօզէ չարբաճագ տէրէճէտէքի տէհէթինէ հիշ պիր մանէա վէրիլէմէեէն գօնթա տահա զիեատէ եագլաշարագ , ֆէվգէլատէ ատավէթճուեանէ պիր թարզ իլէ ,

— Միւսի՛ւ տը Լիւսընայ , սիգի գուրթարմագ իշին թամ վագըթտա կելտիմ . . . թէլէֆ իթմէկի եէմին իթմիշ օլտու ղոնուզ քիմնէ , սիգի թէլէֆ իտէճէք իտի . պունու պիր աղ էվվէլ կէօղիւմէ կէօրտիւմ : Հալ պու քի սիգին էնճամընը պու եօլտա օլմաեաճագ տրր , տէտի :

Պատէհու գօնթուն գուլաղընա աօղրու էյիլէրէք , եա լընըզ մէրգումուն իշիտէպիլէճէկի պիր սէտա իլէ ,

— Ճինաեթ կիճէսինի խաթըրլա՛եօրմուսունուզ . . . Մարգատէ սօգաղընաաքի գապրիսթան խաթըրնըզա կէլի՛եօրմու . Գըլըճ՝ պիր գաթիլին էլինէ եագըշան սիլա՛ն տէյիլ տիր . իմ տի գըլըճընըզը եէրէ աթըն , տէյի պէյան իյլէտի :

Լիւսընայ՝ գըլըճընը եէրէ պըրագտը , վէ մուախարէն կէնճ գատըն ,

— Շիմտի տէ Մ . աը վալանտէլտէն աֆվ տիլէյին , տէ տի :

Ալլաղըն կէօղլէրինտէ ղուրուրիեթ չէօլէսի բարլաեաւրագ ,

— Պէ՛ն մի , պէ՛ն մի , տէտի :

Մատլէն . - Սիգէ աֆվ տիլէյին տիեօրում . ղիքա աֆվ տիլէմէնիգի իսթէեօրում վէ էմր իտիեօրում : Չաբուզ պու էմրիմի իճրա իտին , եօգսա սիգին գաթիլ վէ ճանի օլտու ղունուզու իլան վէ իֆշա իյլէրիմ :

Լիւսընայըն կէօղլէրիյլէ Մատլէնին կէօղլէրի եէկտիկէրիւնէ թէսատիլ իտիպ , Մատլէնին կէօղլէրինտէ թէսկինի նա . գապիլ պիր հիստէթ ու ղաղապ ասարը միւշահէտէ օլուն տու :

Դօնթ տը Լիւսընայ , չու սըրաւտա իթաաթսըզլըգ իթսէ , անինտէ ֆօեասը թէմամիյլէ մէյտանա չըգաճաղընտան , սալլանարագ վալանտէլէ եագլաշտըքի , օլ էսնատէ հէմ քէն տիսի , հէմ տէ տիկէր էշխաս՝ մէնգարէի վագըատան հիշ պիր չէյ անլաեամաւըզլտըրը ճիհէթլէ , քէմալը հայրէթ իշինտէ վէ սէյիրճի մագամընտա տիլսիզ կիպի տուրմագտա իտիլէր :

Դօնթուն իֆատէսինէ սըրա վէրմէղտէն , Մատլէն ,

— Մի՛ւսիւ տը վալանտէլ, Մ. տը Լիւսընայ՝ խէթա իթ. միշ օլտուղունու թանընարագ, ափվընըղը բէճա իտիւօր : — Տիւշիւնտիւկիւնիւզ վէ սէօյլէմէք իսթէտիկինիզ պու տուր, տէյիլ մի, միւսիւ տը Լիւսընայ, տէյի պէտան իյլէտի :

Գօնթ. — Էվվէթ . . . միւլահազամ պունտան իպարէթ տիր . . . թագսիրաթըմը թանըրըմ, վէ ափվընըղը բէճա իտէրիմ :

Մարքի. — Պէն տէ գապուլ իտէրիմ. վէ հէր շէյ ունու տուլմագ իչին . . .

Վալանտէլ, պու սէօղիւ սէօյլէնէրէք, էլինի խասմինէ տօղլու ուզաթմագտա իքէն, Մատլէն մէրգուժուն էլինի թու թարագ,

— Խայր, խայր, պունա միւսաատէ իթմէմ, տէտի, վէ մէրգուժանըն արասընա կիրէրէք, զարիպ պիր թէպէսսիւմ իլէ վէ շահիտլէրինէ խիթապէն,

— Էֆէնտիլէր, պու թարզ մուամէլէ՝ գան տէօքիւլմէ. սինտէն էվլէա տըր, տէյիլ մի, իմտի գըլըճլարա արթըգ լիւզում գալմատըղընտան, գալտըրընըզ, պէն տէ պու միւս. տէթ զարֆընտա Մ. տը Լիւսընայա պիր գաշ սէօզ սէօյլէմէք իսթէրիմ, տէյի պէտան իյլէտի :

Շահիտլէր պիրազ ուզագլանըպ, Մատլէնի գօնթ իլէ եալընըզ պրագտըլար :

Մատլէն. — (Իսվաշ սէտա իլէ.) Կէօրիւօրսունուզ քի, սիզի աճըտըմ, Լաքին կէրչի պու կիւն սիզի գուրթարտըմ ի սէ տէ, արամըզտա հէնուզ հէր շէյ խիթամ պուլմատը, Եարըն սաաթ իքիտէ Ֆէզանտրի սօգաղընտա վագը խանէմտէ սիզի պէքլէնէճէնիմ, Սագըն կէլմէմէզլիք իթմէնինիզ, — Էկէր պու կիւն սիզի մահվ իթմէտիմ իսէ, իսթէտիկիմ վագըթ մահվ իտէպիլիրիմ :

Ժիւլ տը Լիւսընայ պաշընը էյիպ,

— Բէք էյի, Եարըն սաաթ իքիտէ խանէնիլէ կէլիրիմ, տէյի ճէվապ վէրտի :

— Ումարըմ :

Մատլէն, պու քէլիմէլէրի հէնուզ իրատ իթմիշ օլտու.

ղու հալտէ, տիկէր իբի գատըն օրմանա կիրտիւէր: Պունլար իսէ, Հանրիէթ իլէ պէսլէմէսի Անէթ օլուպ, Հանրիէթ զէվ-
ճինէ տօղրու գօշարագ,

— Միւսիւ տը Լիւսընայ, տէյի պաղըրտը:

Գօնթ, զէվճէսինին օրաեա կէլիլինտէն տօլաեը թաաճ.
ճիւպ իտէրէք,

— Սիզ... պուրաեա նէ՞ եաքմաեա կէլտինիզ, տէյի
սիւալ իթտի:

— Թաւիրի գապիլ օլմաեան պիր ֆէնալըղ մէն իթմէկէ
կէլտիմ... համտ օլուուն քի, բէք կէճիքմիլիլիմ. եարալը տէ-
յիւսինիզ, տէյիլ մի:

Պու տէֆա Մատլէն, եագլաշարագ,

— Մա'տամ, միւսթէրիհ օլուն... պէն պուրատան կէ-
չիեօրտում... թէսատիւֆէն պու մահէլտէ պուլունմագլը-
ղըմ՝ պու էֆէնտիլէրին տուէլլօսունու մէն իթտի. իմտի զանն
իտէրիմ. քի, զէվճինիզին հաեաթընը պանա պօրճուսունուզ:
Պիր տագըզա տահա կէճիքմիլ օլսա իթիմ, տուլ գալմըլ օ.
լաճագ իտինիզ, տէտի:

Հանրիէթ, թանըմատըղը օլ կէնճ, ճալիպ, ֆագաթ լէհ-
ճէսի սօլմուշ օլան գատընա թէաճճիւպլէ պագարագ,

— Մա'տամ, զաթընըզա նասըլ միւթէչէքքիւր օլաճա-
ղըմը պիլմէմ, տէտի:

Մատլէն. — Թէչէքքիւր իթմէեին, մատամ, զիրա սիզէ
խըզմէթ իթմիլ օլտուղումա բէք տէ էմին տէյիլիմ:

Մուախխարէն մէզպուրէ Հանրիէթտէն այրըլարագ, Սէ-
լէսթէնէ խիթապէն,

— Միւսիւ տը վալանտէլ, պէնի արապամա գատար
կէօթիւրիւրմիւսիւնիլզ, տէտի:

Մարքի, Մատլէնի գօլթուղունա ալըպ, պիրլիքտէ օր-
մանտան տիշարը չըգտըլար: Մ. տ'Օրիյեագ իլէ Մ. տը նաթ
վէ թապիպ տախի անլէրի թաագիպ իյլէտիլէր:

Լիւսընայ՝ զէվճէսինէ,

— Սիզ պուրաեա նասըլ կէլտինիզ, տէտի:

— Անէթ՝ էլինիզտէ գըլըճ օլտուղու հալտէ սիզի կէօր-

միւշ օլտուղունտան , պանա խապէր վերտի , վէ պէն տէ քէ-
մալը տէհչէթլէ գօշարագ կէլտիմ :

Գօնթ . - (Իսթիհզա իլէ .) Իթիմաա իտին քի , պու մուա .
մէլէնիզէ թէչէքքիւր իտէրիմ : Ֆազաթ կէօրիւեօրսունուզ
քի , սիզին կէլմէնիզտէն պիր ֆաիտէ հասըլ օլմատը , չիւնքի
խասմիմին իւզէրինտէ թէէսսիրի պուլունան պիր գատըն՝ պու
տուէլլօսու զաթէն մէն իթմիշ իտի :

— Օ գատըն քի՞մ տիր :

— Պիլմէմ , իլք տէֆա օլարագ քէնտինի պիր ազ էվվէլ
կէօրտիմ :

Մ. տը Վէրվէյ իլէ Մ. տը Սէն-Րօման՝ գօնթէսի թանը-
տըզլարընտան եանընա եագլաշտըլար , վէ կէրչի Մ. տը Լիւ-
սընայ պունտան տօլաեը ֆէվգէլատէ սըզըլտը իսէ տէ , պուն-
լարըն կէլմէսինի մէն իտէմէզ իտի :

Գօնթէս . - (Մէրգուվարա խիթապէն .) Միւսիւէր , իզ-
տիվաճըմըն կիւնիւնտէ զէվճիմէ շահիտ օլտուղունուզ կիպի ,
պու կիւն տէ տուէլլօտա քէնտինէ շահիտ օլտուղունուզտուն
տօլաեը թէչէքքիւր իտէրիմ :

Պարօն տը Վէրվէյ . - Մատամ , ճիտտի պիր սէպէպէ
մէպնի օլմատըզը իչին , պու տուէլլօ ֆէվգէլատէ մուճիպի
թէէսսիւֆ իտի : Էհէմմիեթսիզ պիր մատտէտէն տօլաեը իքի
միւթէպէր քիմսէ հաեաթլարընը թէհիքէեէ իլգա իթմէքտէ
իտիլէր : Մատտէ՝ թէաթրօտա պիր տիրսէք վուրուշունտան
իպարէթ իտի : Համտ օլսուն քի , Մ. տը Վալանտէլին իւզէ-
րինտէ ֆէվգէլատէ թէէսսիրի հայիզ օլտուղու զանն օլունան
օլ մէճհուլէ գատընըն միւտախէլէսիլլէ իչպու տուէլլօ հիւանի
սուրէթտէ խիթամ պուլտու :

Պատէհու Լիւսընայ՝ եալաշ սէտա իլէ զէվճէսինէ խի-
թապ իտէրէք :

— Սէպէպինի անլաեաճաղընըզ վէճհլէ , սիզտէն մուֆա-
րագաթըմ լազըմ տըր , տէտի :

Գօնթէս . - Իէք էյի , տէյի ճէվապ վէրտի :

Գօնթ . - (Ալէնի սուրէթտէ .) Իմտի , ազիզէմ . Հանրիէթ ,
սիզ՝ միւսաֆիր պուլունտուղունուզ ահըպպամըզըն խանէսինէ

ավտէթ իտին , պէն աէ պու տօսթլարըմլա Բարիսէ ավտէթ իտիպ , եարըն կէլիրիմ :

— Բէք էյի տօսթուամ , եարըն սիզի պէքլէրիմ :

— Հայտէ Անէթ , մատամա րէֆագաթ իտին :

Պու սուրէթլէ գօնթ , կէնճ գատընըն ալնընը պուս իթ . տիքտէն սօնրա , շահիտլէրինէ խիթապէն ,

— Կէլին յիւսիւլէր , տէտի :

Պարօն տը Վէրվէյ վէ գօնթ տը Լիւսընայ՝ նէ՝ վուգուի հալտէն վէ նէ՝ մատամ տը Լիւսընայըն օրմանտա պուլուռն . մասընտան հիշ պիր շէյ անլաեամատըգլարը ճիհէթլէ , հայրէթ վէ թէաճճիւպ իչինտէ օլտուգլարը հալտէ , Հանրիէթի սէլամիանըպ , գօնթ իլէ պէրապէր մահէլլի մէղքիւրտէն մու . ֆարագաթ իթտիլէր :

* * *

Օգուեանլարըմըզա արզ իթտիկիմիզ մէնզարէլէր վուգու պուլտուղու սըրատա , Մատլէնին արապասը պիր ազ ուզագտա եօլուն իւզէրինտէ տուրմուշ իտի ,

Վալանթին , մուհիպպէսինին՝ Սէլէսթէնին գօլթուղուն . տա օլտուղու , վէ շահիտլէր տէ արգատան կէլմէքտէ պուս լունտուղու հալտէ կէլտիկինի կէօրտիւկիւնտէ , արապատան էնիպ , հէման պօղաղընա սարըլտը , վէ Մատլէն թէպէսսիւմ իտէրէք ,

— Իշթէ կէօրիւեօրսուն ա՛ , ազիզէմ Վալանթին , մու . վաֆֆագ օլտուամ . . Սէլէսթէնի սաղ վէ սէլիմ օլարագ կէթիրտիմ , տէտի :

Մ. ա՛Օրիյրագ . — Սիզին հուղուրունըզա պիր միւճիզէ իչլէնտի : Պիզ , իշին պու սուրէթլէ նէթիճէքէզիր օլաճաղընը մէմուլ իթմէեօրտուգ :

Սէլէսթէն . — (Եավաշ սէտա իլէ .) Լաքին օ առէմէ նէ՝ սէօյլէտինիզ քի , պու տէրէճէ ալթիւսթ օլտու :

Մատլէն . — (Այնի սէտա իլէ .) Սատէճէ պիր շէյ սօրտուամ ,

— Նէ՝ սօրտունուզ :

— Սիւզ ժիււ Մէրսիէ թէսմիեէ օլունմա՞զմըսընըլ, տէյի սիւալ իթտիմ:

Վալանտէլ, պու քէլիմէլէրի իչիտինճէ, օթուրտուղու եէրտէն սըչրայարագ,

— Նէ՛... օ ատէ՛մ... տէտի:

— Էվվէթ, արատըղըմ ատէմ տիր:

— Էօյլէ իսէ, հաեաթը գըլըճըմըն ուճունտա պուլունմուշ օլտուղու հալտէ, խապիսի թէլէֆ իթմէքլիկիմի նի՛չին մէն իթտինիզ,

— Տօսթոււմ, օ ատէմ սիզէ այիտ օլմաեըպ պանա պայիտ տիր:

21

Մատէն, պու խուսուստա իսրար իթմէմէսինի Սէլէսթէնէ իշարէթլէ անլաթտը, վէ պատէհու արապաճըեա խիթապէն,

— Աթըն պիզի Բարիսէ գատար կէօթիւրէպիլի՛ր մի, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, մատամ, ֆագաթ իւշ սաաթ գատար իսթիրահաթ իթմէլի տիր:

— Իւշ սաաթ մը, իշթէ պու բէք ուղուն պիր միւտտէթ տիր: Իմտի, սէն հայվանը իսթիրահաթ իթմէսի իչին Սէսօնտա պըրագ, վէ եարըն ավտէթ էթ: Պիզ չըմէնտըֆէր իլէ կիտէրիզ, Իմտի արապաեա ըաքիպ օլալըմ տա, պիզի ղաեէթ եավաշ սուրէթտէ ըսթասօնա կէօթիւր: (Մուաթթա խարէն կէնճ գատըն՝ պիրլիքտէ պուլունանլարա խիթապ իտէրէք.) Միւսիւլէր, պէն Վալանթին իլէ պէրապէր արապաեա ըաքիպ օլաեըմ, սիզ տէ պիզէ եաեա օլարագ ըէֆագաթ իտինիզ, պու սուրէթլէ մէվգիֆէ գատար կէօթիւրէրէք կիտէրիզ:

Մուսիկոսն Սէլէսթէն վէ ահապահար, արապանն գա-
բուլարնա եագլաշտըլար :

Մատէն, էլինի հէքիմէ ուզաթարագ ,

— Ազիզիմ տօգթօր , պէնի , ինթարլարնըդա ասլա գու-
լագ ասմանն իթաաթսըզ պիր խասթա պուլուեօրսունուզ,
տէյիլ մի : — Սիզ պանա թէմաիլլէ սիւքիւնէթի թափսիե
իթտիկինիզ հալտէ , պէն պու կիւն տէհէթի հէեհանլարա
տիւշար օլտում, տէյի պէեան իյլէտի :

— Ֆագաթ ազիզէմ, պու մուամէլէնիզ՝ ատէթա սիզին
վէֆաթընըզ մուսիկ օլապիլիր իտի :

— Պէլքի , ֆագաթ զարիպ տիր քի , տահա զիեատէ ֆէ-
նալըզ հիսս իթմէեիպ , էյիլք հիսս իտիեօրում, վէ պանա
էօյլէ կէօրիւնիեօր քի , պու կիւնքի ֆէվգէլատէ եօրկունու-
ղում վէ ազիմ էնտիշէլէրիմ՝ իֆագաթըմը պիր ան էվվէլ պուլ-
մագլըղմա եարտըմ իտէհէք տիր :

Տօգթօր . - (Կիւլէրէք .) Գատընլար իշին հէր շէյ միւմ.
քին տիր . չօգ տէֆա մէմուլին զայրի ահվալ՝ իհթիմալտէն օ-
լուր . վէ մանթըզա մուվաֆըզ շէյլէր տէ , չարբըզ պուլու-
նուր :

Մ. տը վալանտէլ արապա գաբուսունուն եանընտան
եիւրիւմէքտէ օլմասըլա , Մատէն ,

— Տօսթում, շիւպհէսիզ պու միւսիւլէրի ագչամ թաա-
մընա ալըզօեաճագսընըզ , տէտի :

— Էլպէթթէ :

— Իմտի , էկէր տօսթլարընըզ տավէթիմի գապուլ իտէր-
լէրսէ , իչպու իճթիմաըն խանէմտէ վուգու պուլմասընը ար-
ղու իտէրիմ :

Մ. տ'Օրիյեագ իլէ Մ. տը նաթ . - Տավէթինիզի մաէլ-
մէմունիյեէ գապուլ իտէրիզ , մատամ :

— Պէն տէ սիզլէրէ էզճան ու տիլ թէշէքքիւր իտէրիմ :

Սէսօն ըսթասիօնունա վասըլ օլտուգլարընտա , Սէլէս-
թէն , Մատէնին խըզմէթքեարլարընա պիր թէլէկրաֆ քէշի-
տէսիլլէ , օ ագչամը , Ֆէզանտրի սօգաղընտա ագչամ թաա-
մընտա պաղը միւսաֆիրլէր պուլունաճաղընը խապէր վէրտի :

Օն տագըղա սօնրա պու շախշար, Բարխսէ միւթէվէճ-
ճիհէն հարէքէթ իտէն պիր գաթարա բաքիպ օլտուլար:

Ժիւլ տը Լիւսընայ իլէ Մ. տը Վէրվէյ վէ Մ. տը Սէն-
Րօման տախի մէգքիւր թրէնտէ պուլունմագտա իտիլէր:

Գօնթ վէ շահիտլէրի սիւքիւթ իւզրէ տուրմագտա օլ-
տուգլարընտան, Մ. տը Սէն-Րօման:

— Ազիզիմ գօնթ, սիզ պու Զիւմրիւտիւ գատընը թա-
նըր մը իտինիզ, տիեէրէք, մէգքիւր սիւքիւթիւ գաթթ իթ-
տի:

Ժիւլ տը Լիւսընայ տիթրէեիպ, քէտէրնագ պիր միւլա-
հազաեը ֆիքրինտէն տէֆ իթմէք իսթէրճէսինէ էլինի անլընա
կէօթիւրտիւ, վէ միւթէագըպէն ճէվապա աղազլէ:

— Օ գատընը թանըր իտիմ, լաքին օ մահլէզի թաշը-
մագտա օլտուղունու պիլմէեօրտում, տէտի:

— Գըլըճընըզը էլինիզտէն պրագտըրմագ, վէ պիր կիւն
էվվէլ թարաֆընըզտան ֆէնա սուրէթտէ թահգիր կէօրմիւշ
օլան Վալանտէլտէն աֆվ տիլէմէեէ սիզի մէճպուր գըլմագ
իչին սիզէ նէ՝ սէօյլէեէպիլմիշ տիր:

Մ. տը Լիւսընայըն սիմասը տէհչէթլի պիր հալ քէսպ ի-
տիպ, տօտագլարը պուրուշտու, վէ սօնրա, պօղուգ պիր սէ-
տա իլէ:

— Տիւչիւն տէտի, վէ պէն տէ տիւչիւնտիւմ, վէ պունուն
իւզէրինէ գըլըճըմը եէրէ պրագտըմ. էկէր գըլըճըմը գըրմագ-
լըլըմը էմր իթսէ իտի, անը տա եաքաճագ իտիմ. հաթթա է-
կէր մարքի տը Վալանտէլին գարշըսընտա տիզ չէօքմէքլիկիմի
էմր իթսէ իտի, անը տա եաքաճագ իտիմ. Միւսիւլէր, պու
սէօյլէտիկիմ հէր նէ գատար իհթիմալին խարիճինտէ իսէ տէ,
բէք տօղրու տուր, ֆագաթ սիզ պու խուսուսու առաջթըր-
մաեըն, զիրա պու՝ ֆամիլեաճա պիր սըրը տըր:

— Նիհաեէթ պու գարը քիմ տիր:

— Թէքրար իտէրիմ քի, պու խուսուստա սիզէ հէր պիր
չէյ սէօյլէեէմէմ, իմտի, ունուտունուզ, նասըլ քի պէն տէ
պու զարիպ սէրկիւզէլթի ունութմաեա չալըշաճաղըմ:

Մ. տը Սէն-Րօման. — (Մէգքիւր թավսիէեէ էհէմիեէթ

վերմէսերէք.) Հէր նէ իսէ, Զիւմիւտիւ-Գատընըն թէէսսի-
րի պու կիւն հագգընըզտա զարարլը օլմաեւպ, սիզի գուր-
թարտը: Անըն մուճիպի հայրէթ միւտալսէլէսի վագը օլմասա
իտի, մարքինին գըլըճը կէօբսիւնիւզէ սաբլանաճագ իտի: -
Տիմէք օ գատըն սիզի հիմաեէ իտիեօր:

Դօնթ. - (Ճէպրի օլարագ շու ճէվապը վէրտի.) Պիւա-
քիս օ գարընըն ալէյհիմոէ պուղզ ու ատավէթի պուլունմագ-
տա տըր: Էկէր պու կիւն հաեաթըմը բէնտի սաեէսինաէ
գուրթարտըմ իսէ, պունտա քէնտինին պիր մագսէտի վագ
տըր: Հագըգի սուրէթտէ հանկը կիւն թէրքի հաեաթ իտէ-
ճէքսէմ, եէմին իտէրիմ քի, օ կիւնիւ պէնի գուրթարմագ
իւզրէ մէյտանա չըգմաեաճագ տըր:

Պարոն տը վէրվէյ. - (Պիր նէվ տիթրէմէ հիսս իտէ-
րէք.) Հասըլը պու պիր մուամմա տըր:

— Էվվէթ, մուամմա տըր. հէմ տէ բէք թէէսսիւֆ ի-
տէճէք պիր մուամմա տըր: Իմտի պու պապտէ արթըգ պահս
իթմէեէլիմ, Հաթթա միւլահաղա պիլէ իթմէեէլիմ, վէ սիզ
տէ էլինիզի պանա վէրին... պիր աղ էվվէլ տէհէթլի պիր
մուսիպէթէ տիւշար օլտուլմ. տօսթլարըմըն մուհապպէթ վէ
թէվէճճիւհինէ միւհթաճըմ:

Մ. տը Սէն-Բօման իլէ պարոն տը վէրվէյ՝ ասըլգատէ-
կեան ալէմինէ մէնսուպիեէթինի պիլտիքլէրի, վէ հարաքէթի
խապասէթքեարանէսինէ մալիւմաթլարը օլմատըլը տօսթլա-
րընըն եիւզիւնտէքի էնտիշէ վէ իզթիրապ ալէամէթինի կէօր-
տիւքլէրինտէ, միւթէէսիր օլտուլար, վէ իքիսի տէ, քէնտի-
լէրինէ ուզաթըլան էլի թուլուպ, պարոն տը վէրվէյ,

— Թէէմին օլուն քի, տօսթլուղուճուղ պագի գալաճագ
տըր. ֆագաթ պէօյլէ մէմուլին զայրի սուրէթտէ աֆվըգ
տիլէմիշ օլմանըզտան տօլաեը վալանտէլ իլէ շահիտլէրինին
շիւպհէտէ գալարագ, էնվաի մանէալար վէրէճէքլէրինի մէ-
մէմուլ իթմէզմիսինիզ, տէտի:

— Խայր, մէմուլ իթմէմ, վէ պու խուսուստա վէսվէսէմ
տէ եօգ տուր:

— Նէտէն:

— Պանա ափվըդ տիլէթտիրէն գատըն՝ անլէրի տաիրէի սիւքիւթտէ մուհաֆազա իտէպիլիր :

— Օ հալտէ եէյիս ու քէտէրինիդի պէր թարաֆի իտին : Մատտէ՝ ֆամիլեաճա պիր սըրրա տայիր օլտուղունու պիզէ պէեան իտիեօրտունուդ : Իմտի պու սըրրա վազըֆ օլմագ իս. թէմէեիդ, վէ թէմամիյլէ սաաըգ տօթլարընըզ գալաճաղը-մըզը վատ իտէրիդ :

Դօնթ . - (Սիմասընը քէք տէ մահգուն կէօթէրմէմէեէ ճահտ իտէրէք .) Մալիւմիւնիւզ տիւրքի, պու ագչամ թաա. մը պիրլիքտէ իտէճէեիդ :

— Էվլէթ, Էվլէթ, հաթթա իչէճէկիմիդ Շամբանիա շա. րապընըն թէեասիրիյլէ էֆքեարը մուզիրրէմիդի իզալէ իտէ-ճէկիմիզէ տէ շիւպհէմիդ եօգ տուր :

Դաթար Բարիս ըսթասիօնունա մուվասըլէթ իթտիկինտէ, Լիւսընայ վէ ահըպպասը՝ տիշարը չըգտըզլարը զէման Մ. տը Վալանտէլ իլէ րէֆիզլէրինէ րասթ կէլմէմէք իւզրէ, գա. թարտան էն սօն էնտիլէր :

Կապրիէլ Սթէլլինի, սէպէպի եէկեանէ օլմուշ օլտուղու տուէլլօնուն նէթիճէսի խապէրինէ սապըրսըղլըզլա պէքլէ-մէքտէ իտի :

Մէզպուրէ, մարընին իւզէրինէ իճրաի հիւքմ իթմէքտէ օլտուղու, վէ պու ճիհէթլէ պիր թազըմ իւմիտլէրի պու-լունտուղու հալտէ, մէրգումու էլտէն չըգարմասը, հէմ իզ-զէթի նէֆսինէ, հէմ տէ մէնաֆիինէ ֆէվգէլատէ տօգուն. տուղունտան, Սէլէսթէն հազզընտա խուսսւմէթ վէ առա-վէթ հիսսիւթթըլլա մէէլուֆ օլտուգտան պաչգա, քէնտի եէրինէ գայիմ օլմասընտան տօլաեը Մատլէնի տէ չէքէմէմէք. տէ, վէ պունըն, մատամ մարքիզ օլաճաղընը իշիթտիքճէ, հիտտէթ ու զազապը սօն տէրէճէեէ վարմագտա իտի :

Պինապէրին Վալանտէլի էզմէք իսթէմէսի՝ խուսուսիյլէ Մատլէնի էզմէք իշին իտի :

Շու գատար քի պագալըմ ժիւլ տը Լիւսընայ, Սէլէս. թէնի թէլէֆ իտէպիլէճէ՝ք մի իտի :

Ինսան հէր նէեի արզու իտէրսէ, անէ քէնտիսի ինան.

մագ իսթէտիկի ճիհէթլէ, Կապրի տախի մէզքիւր զաննընա չիւպհէ իթմէեիպ, հաթթա քէնտի զալէպէսինտէն վէ թահ-գիր իթտիկի րաքիպէսինին եաս ու մաթէմինտէն տօլաեը էվ-վէլճէ մահզուզ պիլէ օլմագտա իտի :

Հալ պու քի քէնտինին զալէպէսի վէ տիկէրինին եասը հագգընտաքի իւմիտլէրի՝ հէնուզ թախմինաթտան իպարէթ օլուպ, հագգըգէթի հալէ վագըֆ օլմագ իչին, վուգուաթըն օլուպ պիթմէսինէ պէքլէմէսի թապի իտի :

Մէզպուրէ օ կիւնիւ Վալանթինին քէնտինէ վիզիթա վէր-մէմէսինտէն նաչի պիր տէրէճէ իզհարը թէաճճիւպ իյլէտի . չիւնքի Վալանթին՝ քէնտինին թէքլիֆսիզ տօսթու օլտուղու հալտէ, օ կիւնիւ կէլմէմէսի նէտէն իճապ իտէպիլի իտի :

Տիկէր թարաֆտան Կապրի, Վալանթինին՝ Զիւմրիւտիւ-Գատըն իլէ տէ զաեէթլէ տօսթ օլտուղունու պիլտիկինտէն, աճապա վուգուի հալի օնա (եանի Մատլէնէ) կիտիպ խապէր մի վէրմիշ, վէ տուէլլօնու մէնն իթմէք իւզրէ անընլա պիրիքտէ պիր չափէ մի տիւչիւնմիւշլէր տիր տէյի քէնտի քէնտիեէ վէս-վէսէ իթմէկէ պաշլատը, վէ կիթտիքճէ ֆիքրինտէ քէօքլէշ-մէքտէ պուլունան իշպու չիւպհէսինի թաստիգ արզուսիյլէ, արապասընա րաքիպէն Վալանթինին խանէսինէ ազիմէթ իյ-լէտի :

Օրատան քէնտինէ, Վալանթինին սապահլուեըն տիշարը չըգմըշ օլտուղունու, ֆապաթ նէրէեէ կիթտիկինի վէ նէ վա-գըթ ավտէթ իտէճէկինի սէօյլէմէմիշ իտուկինի թահգըգ իյ-լէտի :

Պու մալիւմաթ՝ մէզպուրէեի տահա զիեատէ մէրագտա պրագարագ :

— Հէր հալտէ տուէլլօնուն վուգու պուլուպ պուլմատը-ղընը անլամագ իսթէրիմ, տէյիպ, թէքրար արապասընա րա-քիպ օլտու, վէ պու տէֆա տա Ոիրգ սօգաղընտա քեային Լիւսընայըն օթէլինէ կիթմէք իսթէտիկինի արապաճըհա իխ-թար իթտի :

Օրատա մէզպուրէ արապատան աշաղըեա էնմէքսիզին, Ժան Տիւֆուրու ճէլպ իթտի :

Ժան Տիւֆուր՝ խապէրի մէջքիւրու ալտըղընտա, ֆէվզէ-
լատէ մէրագտա զալարագ, քէնտինի կէօրմէք արղուսինտէ
պուլունան դատընըն տավէթինէ տէրհալ իճապէթ իթտի,
վէ արապա գարուսընտան պիր աղ աչըգտա տուրմուշ օլան
արապահա եագլաչմասընտա, էֆէնտինին մէթրէսի օլտու-
ղունու թանըբըպ, էլլէրինի քուպպէյի ասիւմանէ տօղըու
գալտըրարագ,

— Սիղմիսինիզ, մատամ, սի՞ղ մի, տէտի:

Կապրիէլ. — Էվվէթ, պէնիմ պուրատա պուլունմագլը-
ղըմ՝ նիչին սիզի պու մէրթէպէ թէաճճիւպտէ պրագըբօր:

— Տիմէք մատամ, սիղ օլանը կէչէնի պիլմէհօրսունուզ:

— Աճա՛յիպ, օլան կէչէն նէ՞ տիր:

— Միւսիւ գօնթ . . . եանի պէնիմ ասալէթլու էֆէն-
տիմ . . .

— Էյ:

— Պէլքի շու սաաթտա էօլմիւշ տիր:

— Էօլմիւշ միւ տիր:

— Էվվէթ . . . պու սապահ պէնիմ էլիմէ ատէթա պիր
ճէպհանէ, եանի զըլլճլար, թոպանճալար, բէվօլվէրէր ճէլպ
իթտիրտի . . . Պու սիւահլար հէման պիր արապա տօղուսու ի-
տի:

— Օ սիւահլարը նէ՞ եաբտը:

— Դըլլճլարը պիրլիքտէ ալարագ կիթտի:

Կապրի, նէֆէս ալարագ,

— Տիմէք էֆէնտինիզ տուէլլօ իտիեօր, տէտի:

— Էվվէթ, մատամ . . . զաթընըղ պու խուսուսու պիլի-
եօրմու իտինիզ:

— Խայր:

— Տիւչարը տէհչէթ օլմաեօրմուսունուզ:

— Խայր, տիւչարը տէհչէթ օլմաեա նէ՞ սէպէպ վար
տըր:

— Լաքին տուէլլօ՝ զաեէթ մուխաթարալը պիր մուամէլէ
տիր:

— Մ. տը Լիւսընայ հագարէթ կէօրմիւշ օլտուղուն ոան,

քէնտի նամուսունու միւտափաա իթմէքտէ տիր : Պու իսէ ,
թապիի պիր շէյ տիր :

— Էվվէթ , մատամ , պէնտէնիզտէ ետրուլարտա չալըշ-
տըղըմ ղէման չօգ տէֆա հագարէթ իշիտիր իտիմ : Իշթէ պու
եօլտա պանա հիւրմէթսիզլիք իտէնլէրէ , Էլիմտէքի չաքա իլէ
վիւրուր վէ իշի պիր ազ տահա ազտըրտը մը , ետրըմ տու-
ղինա գատար ալէա եումրուգ էնտիրիր իտիմ : Շաեէտ պու
գատարը քիֆանէթ իթմէզսէ , օլ վազըթ տա միւքէմմէլ պիր
թէքմէ վէ կէօքսիւնէ պիր տարպէ էնտիրիպ , իշի պու սու-
րէթլէ պիթիրիր իտիմ . պանա իսէ , պու եիւզտէն հիշ պիր
զարար կէլմէզ իտի : Հալ պու քի գըլըճ եախօտ թապանճա
իլէ մէյտանը միւտարէպէեէ կիթմէք . . . պունու միւտտէթի
հաեաթըմտա ետրմամըշըմ տըր : Գուրչուն իլէ պաշըմտան
վուրուլմագլըղըն , եախօտ գարնըմա օն պէշ բուս տէրին-
լիկինտէ պիր տէմիր բարչասը սարլանմագլըղըն եալընըզ
միւլահագասը՝ թավուգ կիպի պէնի թիր թիր տիթրէթտի-
րիր :

— Լաքին Մ. տը Լիւսընայ թէքմէ եախօտ եումրուգ ի-
լէ միւտարէպէ իտէմէզ իտի :

— Օրասը էօյլէ եա՛ , չիւնքի ասըլգատէլիք էօյլէ իճապ
իթտիրիր . . . Պու ճիւմլէ իլէ պէնտէնիզ՝ ագչամ թաամընը
հազըրլաթտըմ :

— Նէ՛ թաամը :

— Մ. գօնթ իլէ շահիտլէրի իլին թաամ հազըրլաթտըմ
տիեօրում : Թամ սաաթ սէքիզտէ սուֆրա հազըր օլաճագ
տըր . . . պանա վէրիլէն էմր պու եօլտա տըր :

— Տիմէք Մ. գօնթ՝ սաղ վէ սէլիմ ալտէթ իտէճէկինէ
էմին տիր : Տուէլլօ նէրէտէ վուգու պուլաճագ տըր :

— Պիլմէմ , աճագ շու գատարա մալիւմաթըմ վար տըր
քի , Մ. գօնթ վէ շահիտլէրի էօյլէ թաամընը իթտիքտէն սօն-
րա , Լիօն տէմիր եօլու գաթարընա բաքիպ օլտուլար :

— Մ. գօնթու՛ն սաաթ սէքիզտէ պուրատա պուլունա-
ճաղընա էմի նմիսինիզ :

— Էվվէթ , մատամ , Էկէր էօլմէզսէ , թամ սաաթ սէ-

քիզտէ պուրատա պուլունաճագ տըր, չիւնքի Մ. գօնթ՝ սէօ-
զիւնտէն ասլա շաշմազ:

— Թէչէքքիւր իտէրիմ, միւսիւ Տիւֆուր, վէ խանէմէ
ավտէթ իթմէք իսթէտիկիմի արապաճըմա իսթար իթմէնիզի
րէճա իյլէրիմ:

22

Սգշամըն սաաթ եէտիսինտէն ազ էվվէլ, Բարի-Լիօն-
Մէտիթէրանէ տէմիր Եօլու ըսթասիօնունուն Եօլճուլարն
մախսուս օլան գաբուսունտան ազ էօթէտէ, ըսթօրլարը գա-
բալը օրարագ պիր արապա տուրտու:

Պու արապատա Կապրի պուլունուպ, մէզպուրէ՝ քէնտի
սէպէպիյլէ զուհուրա կէլմիչ օլան տուէլլօնուն նէ նէթիճէ
քէսպ իթտիկինի պիր ան էվվէլ անլամագ խուսուսընտաքի
արզուսունա մուգավէմէթ իտէմէեէրէք, վէ քէնտի քէնտի-
եէ,

— Սաաթ սէքիզտէ Սիրգ սօգազընտա պուլունմագ իչին
Լիւսընայըն՝ սաաթ եէտի պուչուգ թրէնիյլէ Բարիսէ վասըլ
օլմասը լազըմ տըր, տէյի տիւչիւնէրէք, մէզքիւր ըսթասի-
օն ճիւլարընտա պէքլէմէեէ գարար վէրտի:

Կապրիէլին հիսապը տօղրու իտի. շէօյլէ քի իքի խասիմ-
լէր իլէ շահիտլէրի, Սէսօնտա սաաթ ալթը պուչուգ գա-
թարընա րաքիպ օլմուշ օլտուգլարընտան, մէզքիւր գաթար-
եէտիեի եիրմի կէչէրէք Բարիս մէվգիֆինէ մուվասըլէթ իթ-
տի:

Գաթարըն մուվասըլէթի եագլաշտըղընտա, Կապրինին
գալպի տիւշարը կնտիչէ օլտու, չիւնքի զալիպ մի, Եօգսա
մաղլոօլ մու օլաճազընը պիլմէտիկինտէն, տիւշարը իզթի-
րապ վէ կնտիչէ օլմասը թապիի իտի:

Եօլճուլար, ըսթասիօնուն գաբուսունտան չըգտըգլարը

զէման, Կապրի՝ կէօզլէրինի պոլնլարա աթփ իթմիշ օլտուղու հալտէ, նակեահ Սէլէսթէն իլէ Մատլէնի գօլթուգ գօլթուգա կիրմիշ օլարագ կէօրտիւկիւնտէ, տիթրէտի, վէ գուլագ թօզլարլնտան աշաղը պիր գաշ տամլա սօղուգ թէր ագտը, վէ Լիւսընայը թէֆէքքիւր իտէրէք,

— Փագաթօ նէրէտէ տիր. տիմէք անը էպէտիյեթէ սէվգ իտէն պէն օլտուգ... Սէլէսթէն անը թէլէֆ իթմիշ... տիմէք քէնտի մահվըմա սէպէպ պէնիմ, ինթիգամըմ վէ իգպալիմ հէք պիր վագըթտա մահվ օլուեօր, տէտի, վէ պու պապտէ զիւիւմիւնտէ եանըլմատըղընա քէնտինճէ թէէմին օլմուշ օլտուղունտան, մահէլլի մէգքիւրտէ պոլնտան զիւեատէ տուրմագլըղը ֆաիտէսիղ ատտ իլէ, քէնտի խանէսինէ կիթմէք իւզրէ արապաճըսընա հարէքէթ էմրի վէրտի:

Մէզպուրէնին արապասը պիր մըզտար մէսաֆէեի գաթթ իթմիշ օլտուղու հալտէ, Լիւսընայ՝ իքի շահիտլէրիլլէ պիրլիքտէ մէվգիֆտէն չըգըպ, պիր տրապաեա ըաքիպէն, սաաթ սէքիզտէ Սիրգ սօգաղընա մուվասըլէթ իլլէտիլէր:

Ժան Տիւֆուր՝ նէրաիվէնին է՛ն իւսթ գատէմէսինտէ պէքլէմէքտէ օլմասըլլա,

— Միւսիւ գօնթ սուֆրա հաղըր տըր, տէտի, վէ իլա-վէթէն տախի, - Կիթտիկինիզ կիպի, եանի հիշ պիր ճէրի-հանըզ օլմաեարագ ալտէթ իթտիկինիլտէն, տուէլլօնուն նէթիճէի հասէնէսի հագգընտա միւսատէնիլլէ պէեանը թէպրիքեաթա միւսարաաթ իլլէրիմ, տէյի պէեան իթտի:

Լիւսընայ, քէնտիսինի խանէսի տախիլինտէ պուլմասընտան տօլաեը եիւզիւնտէ պիր տէրէճէ ֆէրահիյեթ օլարագ, իքի շահիտլէրիլլէ պէրապէր թտամ սալասընա տախիլ օլտու:

* * *

Սէլէսթէն տը վալանտէլ՝ աղշամըն սաաթ սէքիզինտէ ալթը քիչիլիք պիր թտամ սուֆրասը հաղըր իթմէլէրինի պա թէլէկրաֆ Սէսօնտան Մատլէնին ատէմլէրինէ իշար իթմիշ, վէ էմրի մէգքիւր թէմամիլլէ իճրա օլունմուշ իտի:

Իւր տէֆա Վալանթին սուփրաեա օթուրսուղունտա ,

— Աղիզ տօսթլարըմ, սիղէ պիր սըրր իֆշա իթմէմի իս-
թէ՛րմիսինիզ , տէտի :

Հէրսի պիր աղըզտան . - Իսթէրիզ, իսթէրիզ, տէյի ճէ-
վապ վէրտիէր :

— Լուղէթին մանէասընճա գարնըմըն աճըզմըշ օլմասը
շունտան տըրքի , պու կիւն թաամ իթմէք իշին իւշ տագը-
զա պիլէ պօշ վագըթ պուլամատըմ : Պունտան գաթինազար
ֆէվգէլատէ տէ իզթիրապ իշինտէ իտիմ :

Մատլէն , չէվգի ազիմ իլէ Վալանթինի տէրաղուշ իտէ-
րէք ,

— Սիզ հագըզի պիր տօսթսունուզ , պու կիւն պէնիմ
իշին եաբաղընըզը ասլա ունութմաեաճաղըմ, տէտի :

Պունլարըն թաամը զայէթ քէյֆի սուրէթտէ օլուպ ,
Մատլէն իսէ ասլա եօրկուն կէօրիւնմէտիկինտէն , իշպու ճէ-
մլյեթ՝ անճագ եարը կիճէ րատտէլէրինտէ տաղըլտը :

Մ. տը նաթ իլէ Մ. Տօրիյեագըն վէտա իթտիքլէրի սը-
րատա , Մատլէն մէրգումլարը ալըգօեարագ ,

— Տօսթլարըմ, պիրիպիրիմիզտէն այրըլմազտան էվվէլ,
սիղէ պիր շէյ ըէճա իտէճէեիմ, տէտի :

Տ'Օրիյեագ . - Րէճանըզ՝ էվվէլճէ գապուլ օլունմուշ
տուր :

Մատլէն . - Գարշըմտա պուլունան զաթլարըն միւքէմմէ-
լէն ճէնթըլմէն օլտուգլարընը , վէ իֆատէմի իշիթտիքլէրին-
տէ , նէզաքէթլէրի իճապընճա հարէքէթ իտէճէքլէրինէ էմին
օլմագ իւզրէ , քէնտիլէրինտէն եէմին թալէպինէ իհթիեա-
ճըմ օլմատըզընը պիլիրիմ, էֆէնտիլէր , պու կիւնքի վագըա-
եը թէմամիլէ կիլի թութմանըզը , եանի Մ, տը Վալանտէլ
իլէ Մ. տը Լիւսընայ արաւընտաքի տուէլլօտան տօլաեը սիղէ
պիր շէյ սօրան օլուր իսէ , մատտէնին պիր եանըշ թէֆսիր .
տէն իպարէթ օլտուղունու , վէ տուէլլօնուն վուգուինէ սէ-
պէպ գալմամըշ իտուկինի ճէվապէն պէեան իթմէնիզի ըէճա
իտէրիմ : Պու խուսուտա վատ իտէ՛րմիսինիզ :

Մ. տը նաթ . - Էվվէթ վատ իտէրիզ , ֆագաթ գօն .

Ժան . - (Թէաճիւպէ .) Միւսիւ գօնթ , զաթընըղըն հու-
ղուրունտա նաւըլ օթուրապիլիրիմ . հազգընըղտաքի հիւր-
մէթիմ իճապընճա պուենա ճէսարէթիմ օլամազ :

Ժիւլ . - Պէն սիզէ օթուրունուզ տիեօրում :

— Բէք էյի , էֆէնտիմ , իթաաթ իթմէք իւզըէ օթու-
րուրում :

Գօգլիգօ՝ օթուրմագ իչին պիր իսկէմլէ ալտըղընտա ,
քէնտի քէնտիեէ ,

— Միւճէրրէտ պու կիւն պիզիմ էֆէնտիտէ ֆէնա պիր
հալ վար տըր , տէյի միւլահազա իթտի :

Պիր գաչ տագըզա գատար սիւքիւթ իւզըէ տուրու-
տուգտան սօնրա , Մ . տը Լիւսընայ թէքրար եիւրիւմէսինէ
տէվամ իտիպ , եինէ տուրտու , վէ պու տէֆա տախի ,

— Հօճա Ժան , էկէր սիզի լաեըզըյըլա թանըմըչ իսէմ ,
սիզ հէր կէօնա վէսաթիթէ մալիք պիր քիմսէսինիզ , տէյի պէ-
յան իլլէտի :

Գօգլիգօ . - Միւսիւ գօնթ , պէնտէնիզի պու սուրէթլէ
մուհաքէմէ իթմէնիզ , նէզաքէթինիզ իճապընտան տըր : Ֆիլ-
վազը զուրուրիեէթ հիսս իթմէեէրէք , պազը մէլթէպէ իգ-
թիտարըմ պուլունտուղունու հիսս իթմէքտէեիմ :

— Սիզին հէր կէօնա վէսաթիթինիզ , հէր կէօնա ճէսարէ-
թինիզ պուլունտուղունու պիլիլիմ :

— Օլապիր , լաքին միւսիւ գօնթ , ճէսարէթ տիմէքլէ նէ՝
անլատըղընըզը անլաեամաեօրում :

— Շունու անլաեօրում քի , սիզ՝ հէր նէ եօլտա օլուր
իսէ օլտուն , հիչ պիր հարէքէթ վէ մուամէլէտէն թիւճաթ ի-
տէն ատէմլէրտէն տէյիլսինիզ , Հաթթա իճրա իտիլէճէք հա-
րէքէթ՝ գանունէն ճէզաթի միւսթէլլիմ տախի օլսա , եինէ իճ-
րասընտան կէրի տուրմազսընըզ :

Գօգլիգօ՝ պու իֆատէեէ տէրազապ ճէվապ վէրմէեիպ ,
պիւչիւնմէեէ պաչլատը : Մէրզում պու տէֆա տա քէնտի
քէնտիեէ ,

— Հէր հալտէ եանըլմաեօրում , տիւն ագչամ պէն
նասըլ սէրխօչ իտիմ իսէ , չիմտիտէ էֆէնտիմ օ եօլտա սէր-

խօշ տուր : Ինքնազա երթմասընա գատար իֆատելէրինէ միւսահտ ճէվապ վերմէլիեիմ :

Պատէհու ալէնի օլարագ ,

— Էվվէթ , էֆէնտիմ , զաթընըզը մէմնուն իթմէք իչին հէր շէյէ միւգթէտիրիմ , տէտի :

— Սատագաթընըզա շիւպհէմ եօգ տուր :

— Օ ճիհէթլէ տօղրուսու պէն տէ թէֆախիւր իտէպիւ լիրիմ :

— Լաքին պանա օլան սատագաթընըզ՝ քէնտի մէնֆաաթընըզ իչին տիր :

— Միւսիւ դօնթ , պու պապտէ եանըլըեօրսուսուզ . . . պէնտէնիզ՝ հիչ պիր վագըթ քէնտի մէնֆաաթըմ իչին հագգընըզտա իզհարը սատագաթ վէ ուպուտիյեթ իթմէեօրում : Շու գատար քի , զէնկին օլմատըղըմտան , միւսթագպէլիմի տիւչիւնմէկէ մէճպուրում . պուստան դաթինազար հէր զահմէթ տէ իւճրէթէ լաեըգ տըր :

Հօճա ժան՝ էֆէնտիսինէ պու հօլտա ճէվապ վէրտիլի սըրատա ,

— Աճապա պու միւքեպլէմէնին սօնու նէ՛րէեէ վարաճագ տըր , տէյի տէ տիւչիւնմէքտէ խտի :

Լիւսընայ , քէլամընա շու վէճհլէ տէվամ իթտի :

— Խիւլասա , սիզէ լաեըգլը իւճրէթ վէրիւտիլի հալտէ , սիզ հէր շէյի եարմազա հազըրսընըզ , տէյի պէեան իյլէտի :

— Զաթէն տիւնեատա իւճրէթսիզ հիչ պիր շէյ օլամազ :

— Ֆարզ իտէլիմքի , եագըն պիր զէմանտա «Սիզէ միւհթաճըմ» տէրսէմ , նէ՛ ճէվապ վէրէճէքսինիզ :

— Էվվէլա հազըրըմ տիեէճէեիմ , սօնրատա , մատտէ նէ՛եէ տայիր տիր տէյի սօրաճաղըմ :

— Էկէր սիզէ , «Պու ալէմտէ պիր քիմսէ պէնի թաստի իտիեօր» տէ՛րսէմ . . .

— Օլ վագըթ տա շիւպհէսիզ , «Պէն անը օրթատան գալտըրըրըմ» տէյի իլավէ իտէճէեիմ :

— Անճաղ մատտէ՝ րազգամ հիսապընա թէալիւգ ի-
տէճէք տիր, տէյիլ մի :

— Էվլէթ , միւսիւ գօնթ , զաթընըլ բէք տօղրու թա-
պիրինի պուլտունուզ :

23

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ Գօգլիգօնուն ումուզունա վուրարագ ,
թէպէսիւմի զալիմանէ իլէ ,

— Մէմնուն օլտում , հօճա ժան . սիգի մէմուլ իթտիկիմ
կիպի պուլտում : Սիզ զէնկին օլմանա միւսթահազգսընըլ ,
իմտի սիգի զէնկին գըլաճաղըմա էմին օլուն , տէտի ,

Ժան . — (Բարանըն աշղըյլա կէօզլէրի բարլանարագ .)
Միւսիւ գօնթ , պէնտէնիգի հաատէն զիեատէ մէմնուն իտի-
եօրսունուզ , Պէօյլէ պիր խայրխաճ իֆէնտիեէ՝ սատըգ պիլ է-
մէքտար լաղըմ տըր . պէն տէ օ սատըգ էմէքտար օլմանա
չալըչաճաղըմ : Էօյլէ պիր էմէքտար օլաճաղըմ տա մէմուլ ի-
տէրիմ : — Միւսիւ գօնթ , պէնտէնիգէ տիկէր թէպլիզաթընըլ
վա՛ր մը տըր :

— Խայր պու աղչամ եօգ տուր . զաթէն բէք զիեատէ
եօրիուն օլտուղումտան , եաթմագ իսթէրիմ :

— Եարըն սապաճ զաթընըլ ուեանտըրմագ լաղըմ տըր :

— Խայր :

— Էկէր մատամ Կապրիէլ զաթընըլ հազգընտա խա-
պէր ալմագ իչին ոտէմ կէօնտէրիրսէ , նէ՝ ճէվապ վէրմէլի
եիմ :

— Ավտէթ իթմէմիշ օլտուղումու ճէվապէն սէօյլէեին :

— Պագաթ զաթընըլ իչին աղչամ թաամը թէտարիք
օլունտուղունու պիլիր :

— Արթըգ էլվէրիր հօճա ժան , կիճէլէր խայր օլտուն :

Գօգլիգօ քէմալը հիւրմէթլէ էֆէնտիսինի սէլամլատըգ-
տան սօնրա մուֆարագաթ իթտի :

Ժան Տիւֆուր, խուսուսի տախրէսինէ չէքիլտիկի սըրա-
տա ,

— Բիւշիւք իշլէրտէն սօնրա սըրա պիւնիւք իշլէրէ կէլի-
եօր . . . Է՛յ սէվկիւլիւ էֆէնտիճիեիմ, եէմին իտէրիմ քի ,
սիզ հէր հալտէ պէնի զէնկինլէտէճէքսինիզ . . . Էվվէթ , սի-
զին իշին եօլունտա չալըչաճաղըմ, ֆազաթ ուֆազ իւճրէթլէ-
րէ գանաաթ իթմէճէեիմ, տէյի միւլահազա իթմէքտէ ի.
տի :

Սատըզ իմէքտար , քէնտի քէնտինէ պու կիպի միւլահա-
զաթտա պուլունարաք եաթաղընա կիրիպ ուեուտու , վէ սա-
պահա գատար բարլազ ըիւեալար կէօրտիւ :

Ժան Տիւֆուրուն կիթմէսինի միւթէագըպ , Մ. տը Լիւ-
սընայ , ֆէվզէլատէ եօրկուն օլմասընա ըաղմէն եաթմատը ,
լաքին պիր գօլթուզլու իսկէմլէտէ եասլանըպ , պիր գաչ
տագըզա գըմըլտանմագսըզըն վէ կէօղլէրի գաբալը տուր-
տուգտան սօնրա , պիրտէն պիրէ կէօղլէրինի աչարազ , աշը-
նը՝ մէյեուսիեթլէ իքի էլլէրի տէրունինէ ալտը , վէ քէսիք
պիր սէտա իլէ , չու սէօղլէրի սէօլլէտի .

— Տիմէք հէր շէյ պէօլլէ մահվ օլտու . . . Մատլէն
հաեաթտա իմիշ . . . Վէնէտիկտէ պէնի ըասթ կէլիպ , պանա
հագարէթ իթմիշ օլան ատէմ, Մատլէն իշին էօլմիւշ տիւր
տէմիշ իտի : Մատլէն՝ քէնտի թէհտիտլէրի ալթընտա պէնի
էզմէք , պէնի տիւչարը տէհչէթ գըլմագ , վէ պէնի իգթի-
տարսըզ պրագմագ իշին գարչըմա չըգըեօր : Մատլէն զու-
հուր իթմէսիլլէ պէրապէր , քէնտի մէզարընտա տէֆն իտիւ-
միշ օլտուղունու զանն իթտիկիմ կէշմիշ գէման տախի զահիր
օլուեօր :

« Իշթէ , պագասընտան տօլաեք ասլա շիւպհէ պիլէ իթ-
մէտիկիմ մուխաթարալար մուհագգազ սուրէթտէ գարչըմա
չըգըեօր : — Պիր տագըզա տէհչէթ վէ հիտտէթ արասընտա
իշիմ պիթմիշ իտի . . . վագաա սըրըմը կապրիէլէ տէ պիւ-
տիլմիշ իտիմ. Լաքին կապրիէլ պանա այիտ օլտուղունտան ,
քէնտինի սիւքիւթէ իճպար իտէպիլիր իտիմ :

« Վէնէտիկտէ վէ Բօվլէիտա գարչըմա չըգան ատէմէ

կէլինճէ , անրն , պէնի մահվ իթմէկէ հիշ պիր մէնֆաամը
օլմատըղը կիպի , պէնի իթհամ իթմէք իսթէսէ տէ , հիշ պիր
իսպաթլա ազվիեթընը թաստիգ իթտիրէմէզ իտի :

« Լաքին իշթէ պու սաաթտա Մատլէն՝ եալընըզ նամու-
սումու տէյիլ , հաեաթըմը տախի զոպթընա կէշիրմիշ տիր :
Մատլէն պէնի քիւրէկէ , հաթթա գաթլկեահա գատար սէվգ
իտէպիլիր :

« Եարըն , սաաթ իքիտէ , պէնի Ֆէզանտրի սօգաղընտա
քէնտի խանէսինտէ պէքլէեէճէք տիր : Պէնաէն իսթէտիկի
նէ՞ տիր . . . ախըլ ինթիգամ տէյիմ մի : Պունա իսէ հագգը
վար տըր , վէ հիշ օլմասա , պու խուսուսու թէճրիւպէ իտէ-
ճէք տիր :

« Խանէսինէ կիթմէկէ սէօզ վէրտիմ . շիւպհէսիզ պու
վատըմտան կէրի տուրմահաճաղըմ :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ պու արա աեաղա գալգըպ , հէեէ-
ճան իլէ օտասընտա տօլաշմահա պաշլատը , վէ պատէհու ,

— Էվէթ կիտէճէեիմ . մուխաթարատան գաշընմագ հիշ
պիր չէյէ եարամագ , Տիւշմէն իլէ եիւզ պէ եիւզ կէլմէք ,
վէ տարպէլէրին էհէմմիյեթիին թագտիր իյլէմէք՝ էվէա
տըր :

« Իմտի նէ՞ կիպի շարթլարա պէնի թապի գըլմագ իս-
թէտիկինի պլմէք իսթէրիմ :

Գօնթ , պուրաճըգտա սէօզիւ քէսիպ , կէօղլէրի զիյա-
տէսիյէ բարլատը , վէ սըգըլմըշ օլան պօղաղընտան գահ-
գահալը պիր կիւլիւշ զուհուր իթտի , վէ անլաշլամահան
պիր թէլէֆիիւզ իլէ :

— Շարթլա՛ր . . . էզիյեէ՛թ . . . պագարըզ . . . Ժան Տիւ-
ֆուր հէր չէյէ միւզթէտիր օլուպ , ճինահէթ իշլէմէք քէն-
տիսի իլին եալընըզ ագչէ մէսէլէսինտէն իպարէթ տիր : Էօյլէ
օլտուղունու պիզզաթ քէնտիսի իգրար իտիեօր . իմտի իսթէ-
տիկի պէտէլի վէրէճէեիմ . օ հալտէ , պիր սէնէ էվվէլ էր-
նէսթին սօգաղընտա մէվգըր իճրահէ գօյամամըշ օլտուղում
պիր մատտէեի քէնտիսի ֆիիլէ կէթիրէճէք տիր . . . Էվվէթ ,
պէնիմ մուվտֆիագ օլամատըլըմ պիր խուսուստա Ժան Տիւ-

ֆուր մուլաֆֆազ օլաճագ տըր , տէյի պէնան իյլէտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ քէնտի քէնտինէ պու սէօզլէրի իրատ իթտիկի սըրատա , Ֆէզանտրի սօգաղընտաքի օթէլտէ աթի . տէքի ահվալ ճէրէյան իյլէմէքտէ իտի :

Մատէն Մ . տը Վալանտէլէ խիթապէն ,

— Տօսթում , պիր տազըզ աճըզ տահա տուրմանըզը ըէ . ճա իտէրիմ . չիւնքի սիղէ պաղը տէնէճէնիմ վար տըր . մու . ախսարէն գուրէ արապասըյլա խանէնիզէ ավտէթ իտէրսի . նիզ , տէմիչ իտի :

Սէլէսթէն , օլ պապտէ կէնճ գատընտան իյղահաթ թա . լէպ իթմէտի . չիւնքի մէզպուրէ իյղահաթը լաղըմէյի վէրէ . ճէկինտէն , պունա հաճէթ եօգ իտի :

Մատէն , Սէլէսթինի քէնտի հալվէթ տաիրէսինէ կէօ . թիւրտիւ , վէ օրատա իքի էլլէրինի թութուպ , վէ կէօզլէրի . նի կէօզլէրինէ աթֆ իտէրէք :

— Տօսթում , սիդի նիչին ալըզօյտուղումու տէրք իտի . եօրմուսունուզ , տէյի սիւալ իթտի :

Սէլէսթէն . — Հաեաթը եէտը իգթիտարըմա կէչիչ օլ . տուղու հալտէ գուրթարմըչ օլտուղունուզ ալչագ հէրիֆտէն պահա իթմէք իսթէտիկինիզի տէրք իտիեօրում :

— Թէքրար իտէրիմ քի , օ ալչագ հէրիֆ՝ արամագտա օլ . տուղում շախս տըր : Օ ալչագ՝ նէ՝ Ժիւլ Մէրսիէ , նէ՝ Շարլ Պրիսօն թէսմիեէ օլունուպ , գօնթ Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ իսմին . տէ տիր , իմտի , սիզ տէ անլաեօրսունուզ քի , օ շախս եալը . նըզ պանա սյիտ օլուպ , անըն եաչամասը վէ էօլմէսի անճագ հագգ ու սէլահիյեթիմ տաիրէսինտէ տիր : Մագսէտիմէ էրմէեէ եագլաշմըչ օլտուղումու հիսս իթտիկիմտէ եանըլմա . մամըչ իտուկիմի չիմտի ֆէհմ իտիեօրում : Ալչաղը էլտէ ի . տէպիլմէք իչին , մահզա ատալէթի իլահիեէ պէնի Սէն-Բօր օրմանընա սէվգ իթմիչ տիր . . . Շիմտի իսէ եագասընը էլտէ իթմիչ օլտուղում թագտիրտէ , գուրթուլամահագ տըր : — Ա՛հ , ինթիդամըմ միւքէմմէլ վէ մէմուլիմտէն զիեատէ կիւ . զէլ օլաճագ տըր : — Օ ատէմէ , պանա մուճիպ օլմուչ օլտու . ղու քէտէրէ գարչը քէտէրլէ , վէ նամուսուղուղա գարչը

նամուսնուղուղա մուգապէլէ իտէճէեհիմ: - Թէքմիլ հաեա-
թընը իշկէնճէ իլէ կէշիրտէճէեհիմ:

Սէլէսթէն՝ Մատլէնին հալ ու վազիեթինի կէօրմէքլէ
տիթրէեհիպ, սիւքիւթ իւզրէ տումագտա օլտուղունտան, կէնճ
գատըն՝

— Նիշին սուս տուրուեօրսունուզ... պու զահիրի թէ-
աճճիւպիւնիւզիւն սէպէպի նէ՝ տիր: Հալ պուքի գալպիմտէ
նէ կիպի էսէր մէվճուտ օլտուղունու. րանա պիլիեօրտունուզ,
տէտի:

— Ազիզէմ Մատլէն, սիզէ իթմիշ օլտուղու բէք չօգ-
ֆէնալըզըն ինթիգամընը ալմագ իւզրէ պիր ատէմ աբատը-
ղընըզը պէեան իթտիկինիզտէ, վէ մագսէտինիզէ էրմէնիզ
իշին սիզէ եարտըմ իթմէկի վատ իլլէտիկիմտէ, ասլա թաֆ-
սիլաթ իսթէմէտիմ: Սիզի օլ գատար սէվէր իտիմ քի, սըր-
րընըզա վազըֆ օլմանը քէնտիմճէ պիր հիւրմէթսիզլիք աոտ
իլլէր իտիմ: Եալընըզ սիզէ օլան սատագաթ վէ ուպուտիյեթ-
թիմ հասէպիլլէ, սիզէ խըղմէթ իթմէկի աշնի ֆըրսաթ աոտ
իլլէտիմ, վէ պու գատարը տա պէնիմ իշին քեաֆի իտի:

« Պու կիւն իսէ, իգըար իտէրիմ քի, պուլզ ու ատա-
վէթինիզին զանէթ շէտիտ օլմասը՝ պէնի միւպհէմ պիր տէհ-
շէթ իշինտէ պրագըեօր: - Իմտի, սիզի պու տէրէճէ սէօնմէզ
պիր ախըղ ինթիգամ աթէշիլլէ սիւզան իթմէք իշին, օ ա-
տէմ սիզէ նէ՝ եարմըշ օլապիլիր:

Մատլէն. - (Հիտտէթ ու զազապը սօն տէրէճէեհի պու-
լարագ.) Նէ՝ մի եարմըշ օլապիլիր... նէ՝ եարմըշ օլտուղու-
նու շիմտի անլարսընըզ: Պէնիմ հաեաթտա գալմագլըղըմ,
քէնտիսի իշին մուճիպի թաղելիք օլտուղունա մէպնի, պէնի
պօղմագ իսթէմիշ տիր, վէ պէնիմ էօլմիւշ օլտուղումու զանն
իլէ, հէնուզ տօղմուշ օլան պիր մասումու տա թէլէֆ իթմիշ
տիր... օ մասումու քի, եալընըզ պէնիմ տէյիլ, քէնտինին
տէ մահսուլու մուհապպէթի պուլունմուշ տուր: Ֆէրտասը
կիւն իսէ, պէնի, էվլատըմը էօլտիւրմիւշ օլմագլըղըմ ազվի-
եաթըլլա, վէ ճան վէրմէք րատտէսինտէ օլարագ թէվզըֆ
իթտիլլէրի հալտէ, քէնտիսի պուլունամամըշ տըր:

Մ. տը վալանտէլ, տէհչէթլէ ըէֆը սէտա իլէ,

— Ալչա՛գ, խա՛յին, ղա՛տտար, տէտի:

— Շիմտի, պու ալչաղը, պու խա՛յինի պուլմագ խուսու. սընտա պու տէրէճէ ղայրէթ վէ կէրմիեթ կէօսթէրմէքիկի. մին սէպէպինի անլա՛հօրմուսունուզ:

— Էվվէթ, Էվվէթ. լաքին օճանի՝ հիւքիւմէթին ատա. լէթինէ թէսիմ իտիլմէլի տիր:

— Հիւքիւմէթին առալէթինէ՞ մի թէսլիմ իտիլմէլի տիր. անըն տէրտէսթի՛ պէնի գուլթարապիլիքէն, հիւքիւմէթ՝ ա. նըն եագասընը էլտէ իտէմէտիքտէն սօնրա, շիմտի պու շախս՝ օնա այիտ օլմտերպ, պանա, եպընըղ պանա այիտ տիր:

— Նէ՞ եաբմագ ֆիքրինտէսինիզ:

— Նէ եաբաճաղըմը պիլիւսինիզ. ինթիգամ ալաճաղըմ:

— Նա՛սըլ:

— Պու խուսուսու պու կիւն սիզէ պէեան իտէմէմ, չիւն. քի ֆիքրիմին իչինտէ հէր շէյ գարըչըգ տըր. անճագ չուրա. սընը անլամագ իսթէրիմ քի, պուլտան Էվվէլ սիզէ կիւվէ. նէպիլտիկիմ կիպի, պուլտան պէօյլէ տէ կիւվէնէպիլիւրմի. եիմ:

— Օնա նէ՞ չիւպհէ Մատլէն: Պէն թէմամիյլէ էմրինիզէ թապիեիմ, վիճուտիմլէ գալպիմլէ սիզին իմ. Հէր նէ եաբար. սանըղ, վէ հէր նէ եաբաճագսանըղ, հիսսէտար օլմագ իսթէ. ըիմ:

Մատլէն. — (Պիրտէն պիրէ սէսինի միւլայիմլէթէրէք.) Սիզ պուլունմագ վէ թէչպիհ օլունմագ պիր գալպ սահպիսի. նիզ, իմտի, թէէմին օլուն քի, սիզէ միւթէչէքիւրիւմ. . . սիզէ միննէթուարըմ:

— Փագաթ Մատլէն, պէնիմ սիզտէն մէմուլ իթտիյիմ շէյ՝ չիւքրանիեթիլինիզ տէյիլ տիր. . . պէն սիզին մուհապ. պէթ վէ աչընըղը թէմէննի իտիեօրտուլմ քի, պէնիմ իչին պին տէֆա տահա գըյմէթ տար տըր:

— Սէ՛լէսթէն, սիզի քէնտիմէ միւթթէֆիգ գըլմաղա ըաղը օլաուղուլմ կիւն, սիզէ սէօյլէտիկիմի տէրխաթըր իտի. եօրմուսունուզ:

— Օ կիւնիւ սիզ պանա, « Թէշէպպիւսիւմ պաշա չըգար իսէ . . . սաեէնիզտէ մագսէտիմէ էրէր իսէմ, պէլքի սիզի սէվէճէեիմ » տէմիշ իտինիզ :

— Իմտի, Թէշէպպիւսիւմ հէման պաշա չըգար, վէ պունտան պէօյլէ մագսէտիմէ էրմէքտէն հիշ պիր շէյ պէնի մէն իտէմէզ : Պինապէրին չօգ տէֆա քէնտի քէնտիմէ Թէլէֆ. ֆիւզ իտէկէլտիկիւմ պիր իզրարըն իճրասընը կէճիքտիւմէեէ. ճէեիմ : Օ իզրար իսէ, սիզի սէվէրիմ սէօզիւնտէն իպարէթ տիր :

— Պէնի սէվէրսինիզ, ֆագաթ պիր գըզգարընտաշըն՝ քէնտի գարընտաշընը սէվտիկի կիպի սէվէրսինիզ :

— Խայր, շիմտի սիզի պիր սուրէթի ախէրէտէ սէվէրիմ : Սիզի արզու իթտիկինիզ եօլտա սէվէրիմ :

— Տիմէք, ազիզէմ Մատլէն, պէնիմ մալիմ օլմանա վէ մատամ մարքիզ տը Վալանտէլ Թէսմիեէ իտիւմէեէ լոււի լիւզա կէօսթէրիեօրսունուզ :

Մատլէն, երւզիւ ֆէվգէլատէ գըզարարագ, պաշընը էլէրի տէրունինտէ կիզլէտի, վէ պատէհու,

— Վագը օլան Թէքլիֆինիզէ լոււի լիւզա կէօսթէրիւմիւ. եիմ, տէյի տիւշիւնիւեօրսունուզ : — Պէօյլէ պիր արզուեու գուվլէտէն ֆիլիլէ կէթիւմէքլիկէ մուվաֆագաթ իտիպ իթ. մէմէքլիկիմ՝ տիւշիւնէճէք շէյ մի տիր : Տօղրուսու պու Թէքլիֆ պէնիմ իշին պիր ատէթա լիւնա տըր . . . Սիզին զէվճէ. նիզ օլմագլըղըմ միւմքին մի տիր . . . ունութտունու մուքիւր պէն . . .

— Հէր շէյի ունութմագ իսթէրիմ . . . հիշ պիր շէյ պիւմէք իսթէմէմ . . . պիւմէք իսթէտիկիւմ պիր շէյ վար իսէ, օ տախի, սիզին, միւսթէհագ գ. օլմանարագ տիւշարը իզթիրապ օլմուշ օլմագլըղընըզ տըր : Պէն սիզին լուհունուզու վէ գալ. պինիզի պիլիրին, ճէնապը Ալլահ անլէրի խալիս պիր մատէն. տէն իմալ իյլէմիշ տիր : Սիզի սէվտիմ . . . շիմտի տէ սէվէրիմ. վէ տախա սէվէճէեիմ . . . իսմիմի սիզէ հասը իթմէքլէ, մէսուտ, պախթիւնար վէ միւֆթէխիր օլաճաղըմ . . . Շիմտի իսէ, սէվկիւլիւ Մատլէնիմ, եաթաղընըզա եաթըպ լահաթ իտին :

պուլ կիւն տէհչէթլի հէսէճանլարա վէ աղիմ՝ եօրկունլուգլարա տիւշար օլմուշ օլտուղունուգտան, իսթիրահաթա միւհթան սընըզ... պէն սիղին հաշամանըզը իսթէրիմ:

— Պէն տէ հաշամագ, վէ մահզա սիղի սէվմէք իչին հաշամագ արզուսինտէսիմ:

Մատլէն քէնտի քէնտիսէ տէ, — ինթիգամընը ալմագ իչին տախի հաշամագ իսթէրիմ, տէյի պէսան իյլէտի:

Պուլ էօղլէրտէն սօնրա մէրգուման պիրիպիրինտէն մուֆարագաթլա, Մատլէն եալընըզ գալտըղընտա, տիզ չէօքիւպ,

— Էյ ձէնաղը Հագգ, սէն՝ ֆէնա ատէմլէր եանընա էյի ատէմլէր տէ վագ իթտին... Գանլը ճէրիհալար հասըլ իտէն զալիմ էլլէր եանընա, օ եարէլէրի պաղլաեան վէ իֆագաթ իթտիրէն ալիճէնապ էլլէր տէ թախսիս գըլտըն... Մուպարէք օլ, էյ Հագգ թէալա... գարչըմա չըգարտըղըն վէ ինսանլար իչինտէ էն էյիսի օլմագ իւղրէ խալգ իթմիշ պուլունտուղուն պուլ ատէմ սաեհսինտէ էվլատըմըն ինթիգամըն ալընաճաղը կիպի, պէն տէ նամուսլու պիր գատըն, մութլուլու պիր զէվճէ օլաճաղըմ, տէտի:

Պուլ մուխթասար վէ միւհսսիր տուատան սօնրա, Մատլէն ահաղա գալգըպ, եաթագ օտասընա կիթտի. վէ պէսլէմէսինին եարտըմընա հաճէթ կէօրմէհէրէք սօեուլտուգտան սօնրա, միւսթագպէլ հագգընտա էմին օլարագ ըհաթճա ույգուեա տալտը:

Իրթէսի կիւնիւն վուգուաթլարը չօգճա օլաճաղը թապիի իտի:

Կապրի՝ հիտտէթ վէ եէյիսինտէն նաչի եարը մէճնուն

պիր հալտէ խանէսինէ ավտէթինտէ , քէնտիսինի պողմագ ըատտէսինէ կէլէն զազապ եաշլարընը զապթա միւգթէտիր օլամաեարագ , պիր խայլի միւտտէթ աղլատը , վէ լաքին նէօ պէթի կէշիպ , պիր ազ քէսպի սիւքիւնէթ իթտիկինտէ , տիւ շիւնմէեէ պաշլատը վէ քէնտի քէնտիեէ ,

— Ժիւլ տը Լիւսընայ պէնիմ միւրատըմլա տուէլլօ իթ- տի . . . անը էօլիւմէ պէն սէվգ իթտիմ . . . տիմէք ինթիգա- մընը ալմագ պանա ալիտ տիր . . . Իմտի ինթիգամընը ալաճա- ղըմ . . . էվվէթ , անը թէլէֆ իթմիշ օլան Սէլէսթէնտէն ին- թիգամ ալաճաղըմ , վէ Մատլէնէ տէ , պանա իթմիշ օլտու- ղու ֆէնալըղըն եիւզ միսլինի իտէճէեիմ , տէտի :

Այնի վագըթտա օտասընըն գաբուսու չալընտըղընտան , Կապրի սարսըլտը :

Ագչամ թաամընըն հազըր օլտուղու մէզպուրէեէ խապէր վէրիլմէքլէ , խըզմէթքեարլարը թարաֆընտան էնվաի մա- նէալար վէրիլմէմէսի իշին , սուֆրաեա էնտի իսէ տէ , հիշ պիր չէյ եէմէտի :

Կապրի օ ագչամըն պագի գըսմընը միւշքիւ պիր հալ- տէ կէշիրիպ , եաթաղընա եաթտըղը զէման , « կիճէլէր ին- սանըն միւշալիլի տիրլէր » տէտի , ֆագաթ ուզուն միւտտէթ ուեուեամատըղընտան , պիր թագըմ թախմինաթլա ֆիքրի մէշղուլ օլտու : Շէօյլէքի գօնթ տը Լիւսընայ՝ վէֆաթ իթ- միշ օլմաեըպ , եալընըզ մէճրուհ օլմուշ օլապիլէճէկինտէն , շաեէտ մէճրուհ իտի իսէ , աճապա Բարիսէ՝ մի կէթիրիլմիշ եօգսա տիկէր պիր մահէլլէ՝ մի կէթիւրիւլմիւշ իտի :

Իմտի , աճէլէթէն եաթաղընտան գալգըպ , էլպիսէսինի կիեինտի , վէ արապասընը հազըրլաթըպ , Մ. Վէրվէյին խա- նէսինէ կիթմէք իսթէտիկինի արապաճըսընա իիթար իթտի :

Մ. Վէրվէյին խանէսինէ մուվասըլէթինտէ , գաբուսու աշան խըզմէթճիեէ ,

— Մ. պարօն պուրատա՝ մը տըր , տէյի սիւալ իթտի : Խըզմէթճի . - Խայր մատամ . Մ. պարօն տիշարը չըգտը : Կապրի . - (Միւթէրէտտիւտ պիր չէհրէ իլէ .) Պու գա- տար էրքէն մի :

— Մատա՛մ, Մ. գօնթ տը Սէն-Րօման կէլիպ, էֆէն-տիմի պուլտու, վէ օն տագըդա էվվէլ իբիսի պիրիքտէ կիթ-տիլէր :

— Նէրէտէ օլտուգլարընը պիլիեօրմուսունուզ :

— Խայր մատամ :

— Մ. պարօն տիւն ագչամ կէ՛ճ մի կէլտի :

— Սաաթ օն պիր պուչուղա եագըն կէլտի :

— Տիւն վուգու պուլմուշ օլան պիր ֆէլաքէթ տէն պահա իթմէտի մի :

— Հիշ պիր շէյտէն պահա իթմէտի :

— Սիմասը թապիի հալտէ՛ մի իտի :

— Թասալը կէօրիւնիւեօրտու :

— Շիւպհէսիզ նէրէտէն կէլտիկինի պիլմէեօրտունուզ :

— Մ. պարօն իլէ Մ. տը Սէն-Րօմանըն պիր տուէլլօտա շահիտ օլմուշ օլտուգլարընտան խապէրտար իտիմ, անճագ պէնիմ էֆէնտիմ՝ քէնտի հիսապլարընը պանա վէրմէեի ա-տէթ իթմէմիշ օլտուղունտան, պունտան ֆաղլա մալիւմա-թըմ եօգ տուր :

Կապրիէլ, տիւշիւնճէսի տահա զիեատէ արթարագ օրա-տան մուֆարագաթ իթտի :

Մէզպուրէ, Մ. տը վէրվէյ իլէ Մ. տը Սէն Րօմանըն սա-պահլաեըն էրքէն պիրիքտէ տիշարը չըգմըշ օլմալարընտան՝ մագթուլ եախօտ մէհրուհ օլան ժիւլ տը Լիւսընայըն եանընա կիթմիշ օլմալարը նէթիճէսինէ իհթիմալ վէրտի :

Պատէհու արապասընը Սիրգ սօգաղընա սէվգ իլէ, պիր կիւն էվվէլ վուգու պուլտուղու իւզրէ, օթէլէ պիր գաշ ա-տըմ գալարագ, խըզմէթճիսինի կէօնտէրիպ, Ժան Տիւֆու-րու ճէլպ իթտի, վէ մէրգում՝ Կապրինին խըզմէթճիսինի թանըտըղընտա, էֆէնտիսի թարաֆընտան քէնտինէ վուգու պուլան իխթարը խաթըրլաեարագ, արապաեա տօղրու իլէր-լէտիկի սըրատա, սիմասընա՝ մէվգիեէ միւնասիպ պիր հալ քէսպ իթտիրտի : Շէօլլէ քի Կապրի, Ժանը կէօրտիւկիւնտէ,

— Պիր ֆէլաքէթ վուգու պուլմուշ օլտուղունու սիմա-նըզտան անլաեօրում, տէտի :

— Ֆիլվագը մատամ, վէսվէսէ իթմէկէ հագգընըզ վար տըր : Թամ սաաթ սէքիզտէ թաամըն հագըր իտիլէսինի Մ. գօնթ իխթար իթմիշ իտի . . .

Կապրի . - (Մէրգումուն սէօզիւնիւ քէսէրէք .) Է՛յ :

— Իշթէ էֆէնտիմ, սուֆրա տիւն ագշամ թամ սաաթ սէքիզտէ հագըր իտի . պու սապահ էլան օ հալտէ տիր :

— Տիմէք Մ. գօնթ վէֆաթ իթտի :

— Վէֆաթ իթմիշ մի , եօգսա հաեաթտա՝ մը տըր պիւմէմ մատամ, ֆադաթ շուրասընը պիլիրիմ քի , Մ. գօնթ ավտէթ իթմէտիկի կիպի , խապէր տէ կէօնտէրմէտի :

— Լաքին պու ագըլ էրմէզ շէյ տիր :

— Էվվէթ մատամ, ագըլ էրմէզ շէյ տիր , ֆադաթ թէէսսիւֆ իտէրիմ քի , բէք տօղրու տուր :

— Տիմէք Մ. Վէրվէյ վէ Մ. տը Սէն-Ռօման օթէլէ հիշ կէլմէտիւէր :

— Խայր մատամ :

— Լաքին պու շէյ հագգընտա սիզին մալիւմաթընըզ օլմալը իտի :

— Մ. գօնթուն շահիտլէրի խանէլէրինէ պիրինի կէօնտէրտիմ իսէ տէ , իքիսինին տէ էվլէրինտէ օլմատըզլարընը խապէր ալտըմ :

— Եա՛ Րապպի , եա՛ Րապպի . . . հիշ պիր շէյտէն խապէրտար օլմամա՛գ . . . հաթթա նէրէտէ պուլունտուզլարընը տա պիլմէմէք ,

— Հագգընըզ վար մատամ. պէնտէնիզ տէ պունու տիւ եօրում :

— Շիմտի նէ՛ եաբաճագընըզ :

— Քէյֆիեթի՛ Մ. գօնթուն գայըն բէտէրի Մ. Տօրէյէ խապէր վէրմէեի տիւչիւնիւեօրում :

— Պէլքի պիր ազ տահա պէքլէմէք էվլէա տըր :

— Իշթէ պէն տէ օ սէպէպլէ հէնուզ խապէր վէրմէտիմ :

— Հէր նէ եօլտա խապէր ալըրսանըզ , ըէճա իտէրիմ պէնա թէպլիզ իտին :

— Բէք էյի մատամ :

Պու սէօղէրտէն սօնրա, ժան Տիւֆուր՝ զահիրէն եէյիս ու քէտէր հալի կէօսթէրէրէք օթէլէ ավտէթ իթտի, վէ սօ. գազ գաբուսուհու գաբաեընճա, գահգահա իլէ կիւլմէեէ պաշլատը:

Կապրի իսէ: Կիթտիքճէ հէեէճանը աթարագ, հիտտէթ ու զազապլա,

— Աճապա նէ՞ վագը օլտու: Աճապա պանա պու խու. սուստպ ասլա մալիւմաթ վէրիլմէմէսինի թահրիրէն իսթամը մը իթմիշ տիր, Լաքին պիլմէք իսթէրիմ, վէ պիլէճէեիմ, տէտի, վէ անտէն տօղրու մատմագէլ Վալանթինին խանէսի. նէ աղիմէթլէ, արապասընտան էնիպ, իքի գաթ նէրտիվէն. լէրին գատէմէլէրինտէն սիւրաթլէ եօգարը չըգտը, վէ Վա. լանթինին գաբուսուհու շիտտէթլէ չալտը:

Պէսլէմէ գաբուհու աչարագ,

— Վա՛յ մտտամ Կապրիէլ սի՛ղմիսինիզ: Պու սապահ հէրինիզ տէ կիւնէչին տօղտուղու ղէմա՛ն մը եաթագտան գալգաընըզ, տէտի:

— Վալանթին պուրատա՞ մը տըր:

— Խայր մատամ:

— Պու վագըթ տիշարը՞ մը չըգտը:

— Եարըմ սաաթտան պէրու տիշարը չըգմըշ տըր:

— Նէրէեէ կիթտի:

— Ֆէզանտրի սօգաղընա: Արապաճըսընա պու մահէլլի սէօյլէրքէն իչիթտիմ:

— Տիւն ագչամ կէ՞ճ մի ավտէթ իթտի:

— Եարը կիճէեի եարըմ սաաթ կէչէրէք ավտէթ իթ. տի:

— Սիզէ հիչ պիր չէյ սէօյլէմէտի մի:

— Նէ՞ խուսուստա:

— Տիւն վուգու պուլմուշ օլան պիր տուէլլօ խուսու. սընտա:

— Խայր, մատամ, հիչ պիր չէյ սէօյլէմէտի: Եալընըղ տիւնքի կիւնիւ քէօյտէ կէչիրմիշ օլտուղունու պէեան իթ. տի:

— Հա՛նկը քեջտէ վագըթ կէչիրմիշ օլտուղունու պիլի-
եօրմուսունուզ,

— Էվվէթ . Սէն-Բօր ճիվարլարընտան պահսլա , « Օրասը
բէք կիւզէլ տիր . . . Թէքրար կիտէճէեիմ » տէտի :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ , գըզըմ :

— Զաթընըզըն կէլմիշ օլտուղունու մատամա խապէր
վէրտիկիմտէ , Թարաֆընըզտան հիշ պիր շէյ սէօյլէմէքիկիմ
լազըմ մը տըր :

— Քէնտիսինէ սէլամ սէօյլէեին , օ գատարը քեաֆի
տիր :

Կապրի , պատէհու արապասընա րաքիպէն , խանէսինէ
ավտէթ իտէճէկինի արապաճըսընա անլաթտը : Էսնաի հա-
րէքէթտէ շու սէօզլէրի սէօյլէմէքտէ իտի .

— Ֆէվգէլատէ պիր շէյ օլմագտա իտուկի կիւն կիպի
աչիքեար տըր : Էկէր աիւնքի կիւն վուգու պուլմուշ օլան
տուէլլօեու կիզլի թուլմագ իսթէյօրլար իսէ , տիմէք օլուր
քի , իքի խասիմլէրտէն պիրի վէֆաթ իթմիշ տիր , վէ մարքի
տը վալանտէլի պէրհաեաթ կէօրմիւշ օլտուղում ճիհէթլէ ,
վէֆաթ իթմիշ օլան թիւլ տը Լիւսընայ տըր . . . հէր նէ իսէ,
Սէն-Բօրա կիտէճէեիմ :

Կապրի խանէսինէ ավտէթինտէ , ասլա վագըթ կէչիր-
մէքսիզին քէնտիսինէ էօյլէ թաամը հազըր իտիլմէսինի , վէ
տէմիր եօլլարընըն թարիֆալարընը հափի պիր քիթապ կէ-
թիրիլմէսինի իսթար իթտի :

Իշպու իքի էմր տախի իճրա օլունուպ , մէզպուրէ , թա-
ամընը իտէրքէն , իսթէտիկի քիթապը կէօզտէն կէչիրտի , վէ
պունտան ալտըղը մալիւմաթ իճապընճա , էօյլէեի օն իքի
տագըգա կէչէրէք Սէսօնա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէն
գաթարա րաքիպ օլմաեա գարար վէրտի .

* * *

Ժիւլիէն-Գլօտ՝ Հանրիէթ Տօրէյին եախօտ գօնթէս տը
Լիւսընայըն Սէն-Բօրտա իգամէթ իթտիկինի պիլտիկի ճիհէթ-
լէ , պիր քէրրէ օրաեա կիթտիկինտէ , մէզպուրէնին իլթիճա .

կեանքնը պուլմանա մուվաֆֆազ օլապիլէճէկինի միւլահաղա իթտի, վէ գըղընը զապթընա կէչիրմէեէ ֆէվզէլատէ արզուսու օլմասըլա, վադըթ կէչիրմէքսիզին իշ կէօրմէեէ գարար վէրտի:

Իմտի, Կապրիէլ Սթէլլինինին՝ էօյլէեի օն իքի տագըղա կէչէրէք հարէքէթ իտէն թրէնէ րաքիպ օլմագ նիեէթինտէ պուլանտուղու կիւնիւն սապահըսը, Ժիւլիէն Դլօտ՝ իլք թըրէնլէրտէն պիրինէ րաքիպէն, սաաթ օն պուչուգտա Սէսօն ըսթասիօնուտա թրէնտէն էնտի, վէ մէղքիւր գարիեէ հագգընտա մալիւմաթը պուլունմատըղընտան, Սէն-Բօրա նէ՝ թաքիզլէ կիտէպիլէճէկինի՝ շրմէնտըֆէր մէմուլարընտան պիրինէ սօրտու, վէ օմնիպուս արապասըլա կիտէպիլէճէկինի թահգըգ իյլէտի, Լաքին Ժիւլիէն Դլօտ՝ հարէքէթէ միւհմաճ իտուկինտէն, եաեա կիթմէեի թէրճիհ իյլէտի. զաթէն կիեինմիշ օլտուղու թէպտիլ զըեաֆէթի տէ նաղարը տիգգա. թը ճէլպ իտէճէք սուրէթտէ պուլունտուղուտան, եալընըգճա կիթմէսի տահա զիեատէ մուվաֆըզը մասլահաթ իտի:

Օ կիւնիւ հալա զաեէթ կիւզէլ օլմասըլա, դուպպէյի ասիւմանտա հիշ պիւր պուլուլթ, վէ հիշ պիւր րիւզկեար օլմաեըպ, պու խուսուսու Ժիւլիէն քէնտիսի իչին ուղուր տատ իթտի:

Պինապէրին մէրգում պիր սիկարա եագըպ, մունթաղամ ատըմլար իլէ եիւրիւմէկէ պաշլատը: Քէնտի քէնտիեէ տէ,

— Էօյլէն թաամընը Սէն-Բօրտա իտէրիմ, վէ թաամ իթտիկիմ սըրատա, պուրա էհալիսի հագգընտա մալիւմաթ ալըրմ, տէտի:

Ժիւլիէն Դլօտ եօլունա սոբրէթլէ տէվամ իթմէքտէ օլմասըլա, ազ վազըթտա Սէն-Բօրուն պինալարը կէօրիւն:

տիւ : Մէրգում էսնաի րահտէ , եալընըզ եանընտան կէլիպ կէշմիշ օլան պիր ճմնիպուս արապասընտան ղայրի պիր շէյ կէօրմէմիշ օլտուղունտան , ֆիքրինտէն ,

— Պու քէօյլէր հէման քեամիլէն խալի տիրլէր : Պու սէպէպլէ պուրատա պիր էճնէպի պուլունմասը՝ անինտէ նազարը տիգգաթը ճէլպ իտէր : Հալ պու.քի թէշէպպիւսիւմիւ պաշա չըգարմագ իչին , քիմէնին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմէմէկէ ֆէվգէլատէ միւհթաճըմ , տէյի միւլահազա իթմէքտէ իտի :

Մահէլլի մէղքիւր՝ էքսէրիեթէն քէօյլիւ գուլիպէլէրինտէն միւրէքքէպ օլուպ , եէր եէր պազը քէօյլիւ միւթէպէրանընա մախսուս խանէլէր տաիի կէօրիւմէքտէ իտի , ֆագաթ պուշլարըն ճիւմէսի պիր սիեագտա ինչա իտիլմիշ շէյլէր իտի :

Ժիւլիէն , պիր քիւչիւք լոգանթանըն գաբուսունա մուվասըլէթինտէ տուրտու , վէ մէղքիւր գաբունուն էօնիւնտէ պուլունան պիր քէլպի օխշատըգտան սօնրա իչէրի կիրտի :

Ժիւլիէնին կիրտիկի մահէլլ՝ քէօյ մէյխանէսի օլուպ , պիւթիւն հաֆթա պու մէյխանէտէ քիմէսնէ պուլունմատըղը հալտէ , բազարլարը բէք չօգ միւշթէրի կէլիր իտի :

Իմաի օ կիւն տաիի հաֆթա իչի օլմասըյլա , մէյխանէտէ քիմէ օլմաեւպ , եալընըզ պիր գատըն՝ պիր թէնճիրէ գարշըսընտա տուրարագ , լահանա չօրպասը բիշիրմէքտէ օլտուղու՝ թէնճէրէտէն չըգան քէսկին գօգուտան անլաշըլմագտա իտի :

Պու գատըն՝ թանըմատըղը պիր քիմսէ կէօրմէքլէ , քէնտիսինէ տօղրու իլէրլէեիպ ,

— Նէ՝ իսթէեօրսունուզ միւսիւ , տէյի սիւալ իթտի :

— Մատամ , պիր խալի եօլ եիւրիւտիւկիւմտէն , զիեատէսիլլէ աճըգտըմ : Պանա պիր աղ թաամ թէտարիք իտէպիլիւրմիսինիլ :

— Էկէր ֆազլա շէյլէր իսթէմէզսէնիլ օիզի խօշնուտ իթմէկէ չալըշըրըմ , չիւնքի էֆէնտիմ , պուրատա թէքմիլ պիր հաֆթա քիմսէեի կէօրմէեիլ , պու սէպէպլէ հաֆթա իչինտէ պիղտէ միւքէմմէլ եէեէճէքլէր պուլունամաղ :

— Թավուզլարընըզ վա՛ր մը տըր :

— Էվվէթ , օն իքի թավուզում վար տըր :

— Էլպէթթէ պաղչէնիզ տէ վար տըր :

— Հայ հայ :

— Էօյլէ իսէ , պանա , նէֆիս գօգուսունու ալտըղըմ չու
լահանա չորպասընտան պիր թապագ , թավուզլարընըղն եու-
մուրթասըլա եաբըլմըլ պիր օմէթ , պաղչէնիզին մահսու-
լունտան պիր ազ սալաթա , պիր բարչա բէյնիր վերիսէնիզ ,
գրալ կիպի գարնըմը տօհուրուրում :

— Պու իսթէտիքլէրինիզին հէքսինի վերիրիմ , վէ իւզէ-
րինէ տէ ալէա պիր գահվէ իքրամ իտէրիմ : Դահվէեի , պիր
ազտան կէլէճէք օլան գօճամ իչին բիշիրմիշ իտիմ :

— Ալէա , ալէա . ֆագաթ պու թաամ հազըր օլանա
գատար պիր պարտագ սու վէրմէնիզի ըէճա իտէրիմ , չիւնքի
սուսուզուգտան էօլիւեօրում :

— Ալըն միւսիւ , տիւէրէք , օթէլճի եախօտ մէյխանէճի
գարը՝ ագալլի եարըմ սանթիմէթրօ գալընըղընտա պիր գա-
տէհէ սու տօլտուրարագ , թագտիմ իթտի , վէ պատէհու
գաբունուն էչիկինտէ տուրարագ ,

— Ժանէ՛թ , Ժանէ՛թ , տէյի չաղըրտը :

Այնի վագըթտա , սօգագտա տիկէր չօճուզլար իլէ պէ-
րապէր օյնամագտա պուլունան քիւչիւք պիր գըզ չօճուզու ,

— Կէլիեօրում , վալիտէճիեիմ , կէլիեօրում , տիւէրէք ,
աճէլէթէն գօշտու :

Վալիտէսի տախի , - Հայտէ գըզըմ , չաբուգ թավուզլա-
րըն քիւմէսինէ կիթ , ալթը հուսուրթա կէթիր , վէ սօնրա տա
պաղչէտէն պիր միգտար սալաթա թօբլա , տէտի :

— Բէք էյի վալիտէճիեիմ :

Չօճուգ պու թալիմաթը ալըպ կիթտի , վէ մէյխանէճի
գարը միւշթէրիսինին նէզտինէ ալտէթինտէ , Ժիւլիէն Գլօտ՝
մէզպուրէեէ սէօզ սէօյլէթմէք իչին ,

— Քէօյիւնիւզ՝ ասլա էյլէնճէլի տէյիլ տիր , տէտի :

Մէյխանէճի . - Հաֆթա իչլէրինտէ էօյլէ տիր , ֆագաթ
բազար կիւնլէրի թէպտիլ օլուր :

— Չօգլար իլէ միւնասիպէթինիլ վաճմը տըր :

— Էվվէթ միւսիւ . . . պիր թագըմ քէօյիւլէր , սէյեահա-
լար վէ Բարիսլիէր իլէ միւնասէպէթ իտէրիլ :

— Պու քէօյտէ օթէլինիլտէն պաշգա օթէլ եօ՞գ մու-
տուր :

— Օթէլ-ըէսթօրան գաֆէ տը լա Մէրի իսմինտէքի օ-
թէլ տէ հիսապ օլունարագ իքի օթէլ տահա վար տըր : Միւ-
սիւ , զաթընըզ պու թարաֆլարա հիշ կէլմէմի շմիսինիլ տիր :

— Խայր մատամ :

— Պուրասը՝ Սէն նէհրինին կիւղէլ պիր ճիհէթի օլմասըյ-
լա կէօրիւլմէեէ լաեըգ տըր :

— Տիմէք պուրատա շէհրիլի էվլէրի տէ վար տըր :

— Էվվէթ միւսիւ . հաթթա միւքէլլէֆ պինալարըմըզ վար
տըր : Խուսուսիյլէ չաեա եագլաշտըղընըզտա , պու պինալարը
կէօրէպիիրսինիլ :

— Շիւպհէսիլ սիլ պուրատաքի էհալիեի թէքմիլէն թա-
նըրսընըզ :

— Խայր , քեաֆֆէսինի թանըմամ , չիւնքի պուրատա
եազ մէվսիմինտէ էվլէր քիրալանըր , վէ միւսթէճիրլէր չօգ
տէֆա թէպտիլ օլուրլար :

— Շու էսնատէ քիրալըգ պիր խանէ պուլունուպ պու-
լունմատըղընը պիլիւրմիսինիլ :

— Սիլին իչլի՞ն մի միւսիւ :

Օթէլճի գատըն պու սիւալի՝ թէաճճիւպանէ պիր պա-
գըշլա պէեան իթտի , չիւնքի ժիւլիէն եաեան կէլմիշ օլմասը
վէ գըեաֆէթի տէ , սէյֆիեէ քիրալաեան քիմսէլէրին գըեա-
ֆէթինէ պէնղէմէմէսի հասէպիյլէ , մէրգումուն էվ քիրալա-
մագ իսթէմէսի պիթթապի օթէլճի գատընը հայրէթէ պրագ-
տը :

Ժիւլիէն մէզպուրէնին իզհարը թէաճճիւպիւնիւ կէօր-
մէքլէ ,

— Խայր , խայր . պէնիմ իչին տէյիլ տիր . թանըտըղըմ
պիւեիւք պիր թաճիլ՝ Սէն նէհրի սէվահիլինտէ քէնտիսի ի-
չին պիր սէյֆիեէ թուլթմաեա պէնի մէմուր իթմիշ օլտուղուն :

տան, անրն թարափընտան հարեքէթ իթմէքտէերմ, տէտի:

— Իսթէտիկինիլ խանէեի պուլաճաղընըլա էմին օլա. պիլիրսինիլ, Եաֆթալարը օգուեուն... պէն պիր շէյ սէյ-լէեէմէմ:

Ժիւլիէն Դլօտ պու ճէվապը ալընճա քէնտի քէնտիեէ:

— Պու գատընըն մալիւմաթը նօգ տուր: Պունտան զի. եատէ քէնտինի իսթիճվապ իթմէք պէյհուտէ տիր, տէյի միւլահազա իթտի:

Չօճուգ, իսթէնիլէն շէյլէրի համիլէն ավտէթ իտիպ, գատըն՝ մէրգում միւշթէրիսինէ պիր թապագ լահանա չօր. պասը թէրթիպ իթտիքտէն սօնրա, օմլէթ եաբմագ իւզրէ եումուրթալարը գըրտը, սալաթաեը հազըրլատը, վէ չօճուգ տաթի սուֆրանըն իւզէրինէ պիր շիշէ պէնազ շարապ վազ իթտի:

Ժիւլիէն թաամ իթմէքտէ իքէն, իքի քիշի կէլիպ, սէ-լամ վէրտիլէր: Պունլարըն էլինտէ, պալըգ իլէ տօլու օլա-րագ պիր աղ պուլունմագտա իտի:

Չօճուգ, պու ատէմլէրտէն պիրինէ սարըլարագ,

— Սապահլար խայր օլսուն, պապահըղըմ, տէտի:

Շախսը մէրգում, չօճուգու էօրտիւքտէն սօնրա,

— Սուֆրամըզ հազըր մը տըր, տէյի սօրտու:

— Էվլէթ, հազըր տըր, թաամա պաշլաեապիլիրիլ, տէ-յի ճէվապ վէրտի:

Շախսը մէրգումուն ղէֆագաթընտա պուլունան քիմնէ քէնտի չըրազը օլուպ, պունլարըն հալինտէն, ժիւլիէն՝ սա-նաթլարը պալըգճը օլտուղունու անլաեարագ, օթէլճիեէ խիթապէն,

— Էկէր զէվճինիլին պալըգճը օլտուղունու պիլմիշ օլսա իտիմ, պէնիմ իշին պիր պալըգ թավասը ըսմարլարտըմ, տէտի:

— Էկէր պու ագչամ թաամընըզը պուրատա իտէրսէ-նիլ, սիզէ ալէա պիր թավա հազըրլարըմ, տէյի գատըն ճէ-վապ վէրտի:

— Պուրատա թաամ իտիպ իթմէմէկլիկիմ, Սէն-Բօրտա

գալանճաղը՝ միւտտէթէ միւթէվագըֆ տըր :

Պու սէօղէր արասընտա պալըզճը իլէ չըրաղը վէ քիւ-
չիւք գըզ սուֆրաեա օթուրտուլար , վէ օթէլճի գատըն տա
քէնտիլէրինէ լահանա չօրպասը կէթիրտի :

Պալըզճը՝ իչպու չօրպատան պիր գաչըգ եէտիքտէն
սօնրա ,

— Թավա իտիլէճէք պալըգտան իքի լիպրասընըն կէօն-
տէրիլէճէկի ունուտուլմամալը տըր , տէտի :

Օթէլճի . — Նէրէեէ կէօտէրիլէճէք տիր :

— Տիւնքի կիւն պիր եըլան պալըղը կէօթիւրմիւշ օլ-
տուղումուզ չայըն քէնարընտաքի էվէ :

— Անլատըմ . . . Մ . Պըրթօնուն եէնի քիրաճըլարընա . . .
Հանիեա , պիր սիւտանա տա վար տըր :

— Էվվէթ , էվվէթ , օրաեա : Դաեըղըմը պաղլարքէն ,
պէսլէմէ պէնի կէօրիւպ , պալըգ թավասը իսթէտիքլէրինի
սէօյլէտի :

Ժիւլիէն Դլօտ՝ սիւտանա քէլիմէսինի իչիթտիկինտէ ,
պիրտէն պիրէ տիգգաթընը արթըրտը :

Չօճուգ , պու արա սէօղէ գարըշարագ ,

— Վալիտէճիյիմ , թավա իտիլէճէք պալըղլարը պէն
կէօթիւրէճէյիմ , տէյիլ մի : Էվին սահիպէսի օլան կիւզէլ
մատամ տիւն պանա օն սու վէրտիկի կիպի , շիւպհէսիզ պու
կիւնտէ օն սու վէրէճէք տիր , տէտի :

Հօգանթաճը գատըն մուվաֆագաթ էսէրի կէօթէրտի ,
վէ օմլէթինի եէմիշ օլան ժիւլիէնին սուֆրասը իւզէրինէ սա-
լաթա վէ բէյնիր վազ իտէրքէն ,

— Լաքին օ էվտէ սաքին օլանլար՝ քի՛մլէր տիրլէր ,
տէտի :

Պալըզճը . — Դիմ օլտուգլարընը պէն պի՛լիրմիեիմ : Հէմ
տէ պու պանա ալի՛տ մի տիր : Պէն պալըզճընըմ , պալըղըմը
սաթըն ալըրլար , պէտէլինի վէրիրլէրսէ ալըրըմ վէ պաչգա
պիր շէյ արամամ : — Լաքին , է՛յ պուլնամըշ , սէն տէ կիթ-
տիքճէ էհլի մէրագ օլմանա մը պաշլաեօրսուն : — Պու սին-
նինտէ իսէ , էհլի մէրագ օլմագլըգ սէնին իչին եագըշմազ :

— Բիմէրէ խըզմէթ իթմէքտէ օլտուղումուղու անլա-
մագ՝ էհլի մէրագ օլմագ տէյիլ տիր :

— Էօյլէ իսէ , պուրասընը անլամաեը բէք զիեատէ ար-
ղու իտիեօր իսէն , կիթ սօր տա անլա :

Զօճուգ . — Վայիտէճիլմ , մէրագ իթմէ , պէն սանա
պաղը մալիւմաթ վէրիւրիմ , էվին գատընը զաեէթ կիւղէլ
տիր , սիւտանանըն գուճալընտաքի չօճուգ տա բէք մինիմի-
նի տիր :

Պալըգճը . — Սուս օլ տա չօրպանը իչ , եօգսա սէնի թէրէ-
լէրիմ :

Օթէլճի . — Զօճուղու նի՛չին թազիրլէեօրսուն . ֆէնա պիր
չէյ սէօյլէմէեօր :

— Պէն , միւշթէրիլէրիմ հագգընտա պօշպօղաղլըգ ի-
տիլմէսինի սէվմէմ :

Ժիւլիէն Դլօտ . — (Բէնտի քէնտիեէ .) Անլաշըլըեօր .
պու էվտէ զիեատէ մալիւմաթ ալամաեաճաղըմ , Լաքին արա-
լարընտա թաաթի օլունան պու գատարճըգ սէօղլէրտէ՝ մատ-
տէ գօնթէս տը Լիւսընայա ալիտ օլտուղունու տէրք իտիեօ-
րում :

Լօգանթաճը՝ մէրգումուն գահվէսինի տէ կէօթիւրտիլ :

Օ արա պալըգճը իլէ չըրաղը քէնտի գահվէլէրինի իչ՝իչ
օլտուղլարընտան , պալըգճը՝ զէվճէսինի խիթապ իլէ ,

— Պիլ պիր աղ ուեուեաճաղըլ . սաաթ տէօրթտէ պէ-
նի ուեանտըր , տէտի , վէ տիկէր պաղը թալիմաթ վէրիպ , օ-
տասընա չէքիլտի :

Ժիւլիէն Դլօտ՝ զաեէթ պօշպօղաղ օլան օթէլճի գարը-
եա տահա պաղը չէյլէր սօրապիլի իտի իսէ տէ , սիւալլէ-
րինտէն հիչ պիր նէթիճէ չըգմաեաճաղընտան , պօրճունու
էօտէտիքտէն սօնրա , կիթմէկէ հազըրլանտը :

Օթէլճի . — Բէօյիւմիւղիւ տօլաշաճա՞ցմըսընը :

— Էվվէթ :

— Ագշամ թաամընա կէլէ՞ճէքմիսինիլ :

— Պիլմէմ . իչի պիլիլ :

Պատէհու մէրգում օրատան հարէքէթ իթտի , վէ քէյօ-

լինին պիրի՝ էլինտէ օլթա օլարագ կէշմէքտէ օլտուղուն. տան ժիւլիէն մէրգումուն չայա տօղրու կիթմէքտէ օլտուղունու թախմին իլէ արգասընտան կիթտի, վէ քէնտի քէնտիքէ,

— էլպէթտէ պիր ազտան պալըգճընըն գըզը պալըգ թաւասընը կէթիրէճէք տիր: Գէնտինի գօլլաեաճաղըմ, վէ կիտէճէկի խանէ՝ պէնիմ արատըղըմ խանէ օլուպ օլմատըղընը անլաեաճաղըմ, տիմէքտէ իտի:

Եէտի սէքիզ տագըգա եօլ եիւրիւտիւքտէն սօնրա, ժիւլիէն՝ Սէն նէհրի գըեըլարընա վասըլ օլտու: Սահիլտէ պիր խայլի սանտալլար վէ պալըգճը գաեըզլարը պուլունուպ, պազը պալըգճըլար տա օլթա իլէ պալըգ թութմալա չալըշմագտա իտիլէր: Ժիւլիէն՝ պունլարա տօղրու իլէլլէեիպ, պիւեիւք պիր չամ աղաճընա տաեանարագ պունլարը կիւեա սէյր իտիեօր կիպի տուրտուղու սըրատա, հագըգէթտէ պալըգ թաւասընը կէթիրէճէք օլան գըզ չօճուղունու պէքլէմէքտէ իտի:

26

Ժիւլիէն՝ տէօրթ թարաֆընա աթֆը նազար իթմէքլէ, Սէն նէհրի գըեըլարընը թէտգիգ իթտի, վէ նէհրի մէզրիւրէ գատար թէմտիտ օլունան պաղչէլի պինալարտան, Հանրիէթ իլէ էվլատը աճապա հանկըսընտա պուլունուեօր տէյի տիւշիւնմէեէ պաշլատը: Անճագ պու խուսուսա վագըֆ օլմագ իշին, պալըգճը գըզընըն կէլմէսինէ պէքլէմէսի իճապ իթմէքտէ իտի: Շուրաեը պէեան իտէրիզ քի, զիքը օլունան կիւզէլ գարընըն՝ գօնթէս տը Լիւսընայ օլմասը հագգընտաքի զանը կիթտիքճէ ֆիքրինտէ գուվլէթլէշմէքտէ իտի: Իմտի, պիր միւտտէթ տահա սապըրսըզլըզլա պէքլէտիքտէն սօնրա, չօճուղուն, գօլթուղունտա պիր սէբէթ օլարագ զահիր օլտուղունու կէօրտիւ, վէ քէնտի քէնտիքէ, « Հէլէ շիւքիւր կէլիեօր » տէտի:

— Չօճուգ , քէլէպէքլէրին եախօտ սաիր պէօճէքլէրին ուչուշտուգլարընը սէյր իթմէք իւզրէ արասըրա տուրարագ եիւրիւմէքտէ օլուպ , ագըպէթքեար ժիւլիէնին եանընպ մու վասըլէթլէ տուրտու , վէ մէրգումա պագարագ , թանըեօր կիպի թէպէսսիւմ իթտիքտէն սօնրա եօլունա տէվամ իյլէտի , վէ եիւզ ատըմ գատար ալըպ , պիւեիւք պիր էվին պաղչէսի գաբուսու էօնիւնտէ տուրտու , վէ չանը չէքմէսինտէն չէնտ տագըգա սօնրա , ժիւլիէն գաբուսուն աչըլտըղընը , վէ կէնճ պիր գատընըն կէլտիկինի կէօրտիւ , վէ մէզպուքէնին՝ ագտէմճէ Բօվէլիատա , Տօրիա սէյֆիեէսի եագընընտա կէօրիւշմիւշ օլտուղու Անէթ նամ խըզմէթճի իտուկինի եալընըզ պիր կէօրիւշլէ թանըեապիւտի , վէ քէնտի քէնտիէ ,

— Եանըմամըլըմ . . . Հանրիեէթին վէ չօճուղունուն իգամէթ կեահլարը պուրասը տըր . . . իմտի էվլատըմը պուրատա պուլաճաղըմ , տէտի :

Անէթ իլէ քիւչիւք գըղըն պաղչէեէ կիրմէլէրի իւզէրինէ պաղչէ գաբուսու արգալարընտան գաբանտը :

Օլ վագըթ ժիւլիէն Գլօտ , պուլունտուղու մահէլլտէն հարէքէթլէ , մէզքիւր պաղչէ գաբուսունուն էօնիւնէ քէնտիտէ կէլտի , վէ բարմագլըզլարըն արասընտան , պիր թագըմ աղաճլար իչինտէ պուլունան սէյֆիեէյի կէօրտիւ :

Օ կիւնիւ հավա կիւզէլ վէ սըճագ օլտուղունտան , սէյֆիեէնին բէնչիրէլէրի քեամիլէն աչըգ իտի :

Պաղչէնին ուզուն պիր եօլու ուճունտա , թաամ սալասընըն բէնչիրէսի մէվճուտ օլուպ , ժիւլիէն , Հանրիեէթին եալընըզճա սուֆրաեա օթուրմուշ օլտուղունու , վէ սիւտանանըն՝ սիւտ վէրմէքտէ օլտուղու չօճուգ գուճաղընտա օլարագ աեագտա տուրմուշ իտուկինի միւշահէտէ իթտի :

Պիր գաչ սանիյեէ գատար մէրգում գըմըլտսինմագսըզըն տուրուպ , սէյֆիեէ վէ կէօրտիւկիւ մէնղարէեէ աչգ իլէ պագտըգտան սօնրա , եագընտա , աղաճլարտան սիբէր իտիւմիշ օլան պիր մահէլլէ չէքիլտի , վէ Անէթին՝ պալըգճը գըղընը եօլա գօյտուգտան սօնրա , պաղչէ գաբուսունու թէքրար գաբատըղընը կէօրտիւ :

ծիրիկէն , պու արա քէնտի քէնտիեհ ,

— Էվի էօյրէնմիշ օլտուղում հալտէ , սիւտանանըն եաթ-տըղը օտաեը տա էօյրէնմէլիեհիմ : Շիւպհէսիզ սիւտանա՝ կի-ճէլէրի չօճուզուն ետնընտան աեըրմազ : Պու էվէ կիրմէք՝ գօ-լայ պիր շէյ տիր , հալ պու քի թէհլիքէտէն խալի օլարագ իշ կէօրէպիլմէքլիկիմ իշին , կիճէտէն իսթիֆատէ իթմէլիեհիմ , վէ պունտան գաթինազար պէնի կէրօմիւշ օլան քիմսէլէր՝ պու-րատան կիթմիշ օլտուղումու զանն իթմէլի տիրէր , տէտի , վէ պատէհու քէօյիւն իշէրի թարաֆընա տօղրու հարէքէթէ պաշլատը :

*
* *

Կապրի , գօնթ տը Լիւսընայը , էօլիւ տէյիլ իսէ տէ , աղըր սուրէթտէ եարալը օլարագ Մէն-Բօրտա պուլաճաղընը զանն իլէ , պիր ան էվիլէ մահէլլի մէզքիւրէ ազիմէթ իթմէք արղուսընա ըաղմէն , անճագ , Սէսօնա միւթէվէճճիհէն հարէ-քէթ իտէն գաթարըն եօլա չըգմասընտան սօնրա ըսթասիօնա միւվասըլէթ իյլէտի :

Իփտի , տիկէր գաթարա պէքլէմէսի լազըմ կէլիպ , պու գաթարըն հարէքէթինէ իսէ , պիր գաշ սաաթ վագթ կէչմէք իճապ իթտիկինտէն , մէզպուրէ ըսթասիօնուն գահվէխանէսի-նէ կիրիպ , օրատա պէքլէմէեհ գարար վէրտի :

Կապրի օ մահէլլտէ պէքլէտիկի սըրատա , եանի թամ սա-աթ իքիտէ , գօնթ տը Լիւսընայ՝ պիր կիւն էվիլէ ալմըշ օլ-տուղու էմրէ իթթիպաէն , Ֆէզանտրի սօգաղընտաքի քիւչիւք օթէլին գաբուսուհու չալտը , վէ գաբուհու կէլտիկինտէ , սէ-սի ալթիլթ օլմուշ օլարագ :

— Մատմազէլ Մատլէն Կալիէ պուրատամը տըր , տէյի սիւալ իթտի :

Գաբուհու , միւսաֆիր կէլտիկինի խապէր վէրմէք իւզրէ պիր շան չալարագ ,

— Մատամ օթէլտէ տիր . հավիտէն կէչտիկինիզտէ սի-զի գարջըլպեաճագ օլան խըզմէթճի վասըթասըլլա մատամըն նէզտինէ կիտէպիլիսինիզ , տէտի :

Ժիւլ, պու իխթար իւզրէ հալիտէն կէջիպ, գարթընը՝ իւթիւ պաշը զանէթլէ թէմիզ օլան պիր խըզմէթ ճիսէ վէր-տի, վէ խըզմէթ ճի՝ պու գարթա աթֆը նազար իլէ,

— Միւսիւ գօնթ, մատամ զաթէն սիզի պէքլէ Եօրտու. իմտի սալօնա պուսուրուպ, պիր ազ օթուրուն. չիմտի մատամա խապէր վէրիրիմ, տէյի պէեան իյլէտի:

Ժիւլ՝ վագը օլան տալէթ իւզէրինէ, քիմսէ պուլունմա-եան սալօնա կիրտի:

Տէրունը օթէլտէ ալիմ պիր սուսուզ հիքմ խտիԵօրտու. Գօնթ, հալանըն զանէթ սըճագ օլմասընա րազմէն, իլիքլէ-րինէ գատար պուզ կիպի տօնմուշ օլտուլունու հիսս իթմէք-տէ, վէ պիրտէն պիրէ խտսթանալան քիմսէլէր կիպի տիթրէ-մէքտէ իտի. Պինապէրին իշպու սուի թէէսսիրէ գարշը գօյմագ իւզրէ,

— Խայր, խայր, միւտարէպէ իտիլէճէք օլան շու տա-գըգատա մէյեուս օլմագ ճայիլ տէյիլ տիր. ասըլ չիմտի սէ-պաթ լազըմ տըր. իմտի սէպաթլը օլմագ իսթէրիմ վէ օլա-ճաղըմ: Պունտան գաթինազար Մատլէն պանա պէեան իտէ-ճէկի շարթլարըն նէ էհէմմիսէթի վար տըր: Պիլա թէրէտ-տիւտ հէր շէյի վատ իտէճէկիմ, չիւնքի վատլարըմտան հիշ պիրինի թութմանաճաղըմ: Մատլէն իսէ, չիմտիտէն մահքիւմ օլմուշ տուր, տէտի:

Իմտի մէրգում, միւտարէպէեէ հազըր պուլունարագ, ճէսարէթլէ պէքլէտի վէ չէնտ սանիյեէ սօնրա, գարշըսընտա պուլունան պիր գաբու աշըլարագ, Մատլէն՝ թէքմիլէն սի-եահ էլպիսէ կիսինմիշ, վէ լէհէսի սօլմուշ օլտուլու հալտէ, զահիր օլտու:

Մ. տը Լիւսընայ՝ սիւքիւթլէ թէվաղիւ իթտի:

Մատլէն. — (Պօղուգ պիր սէտա իլէ շու եօլտա սէօզէ պաշլատը.) Կէլտիկինիզէ հէման թէաճճիւպ իտիԵօրում:

Լիւսընայ. — Նի՛չին թէաճիւպ իտիԵօրսուլունու: Պուրաեա կէլմէքլիկիմի սիզ իխթար իթմէտինիզ մի:

— Սահիհ տիր, վէ պինապէրին թէաճճիւպիւմ միւնա-սիպէթսիզ տիր, չիւնքի սիզ տաիմա ութանմազ, քիւսթախ

վէ ալչադ պիր քիմսէսինիդ: Նամուս վէ երբէք թաշեան պիր քիմսէ, սիդին եէրինիզտէ օլսա իտի, տիւնքի կիւն վու գու պուլան վագըատան սօնրա, խանէսինէ ալտէթլէ քէն տիսինի թապանճա իլէ թէլէֆ իտէր իտի:

Գօնթ՝ սարսըլտը վէ Մատէն՝ էլան թահգիրամիզ պիր թարզտա շէօյլէ տէվամ իթտի:

— Սիլտէ պու գատար ճէսարէթ օլմանըպ, պուրաեա կէլէճէկինիզի մուհագգապ պիլէճէք գատար սիդի թանըմալը իտիմ: . . . նասըլքի կէլտինիդ:

— Պէնտէն նէ թալէպ իթտիկինիզի անլամաեա կէլտիմ:

— Վէ պէեան իտէճէկիմ շարթլարա տա թապի օլմանա, տէյիլ մի, էվլէթ, շարթլարըմ նէ գատար մուճիպի ար ու հիճապ օլսա, անլէրէ իթտաթ իթմէկէ հաղըբսընըզ. չիւնքի թէրքի հաեաթ իթմէք ճէսարէթինի հաիզ օլմատըղընըզտան, մահքէմէի ճինաեէթ հուղուրունա չըգմագտան իսէ շարթլարըմը գապուլ իթմէկի թէրճիհ իյլէմէքտէսինիդ:

Ժիւլ տը Լիւսընայըն ալնը պու արա զիեատէսիլէ թէրլէմիշ օլուպ, Մատէն իսէ շու սուրէթտէ քէլամընա տէվամ իյլէտի:

— Սիզ պէնի էօլտիւրմիւշ, եախօտ էլինիզլէ պօղմուշ օլտուղունուզու զանն իաիեօրտունուզ, Միւճիզէ սաեէսինտէ գուրթուլմուշ օլտուղումու, վէ էվլատըմը գաթլ իթմիշ օլմագլըղըմ ազվիեաթըլա թահթը մուհաքէմէեէ ալընտըղըմը, վէ մահքիւմիյեէթտէն խալի օլմագլըղըմ իսէ, ալէյիմտէ էսպապ ու տէլաիլի մատտիէ պուլունամամասընտան իլէրի կէլտիկինի պիլմէեօրտունուզ, Պինապէրին պէնի էօլմիւշ զանն իթմէնիզլէ, ճէզասըզ գալաճաղընըզա էմին օլարագ, պէնտէն կիզլէմիշ օլտուղունուզ հագըզի իսմինիզի եէնիտէն հայիզ օլարագ, պիլմէմ գաշ միլեօնլու պիր միրասեէտի գըզ իլէ էվլէնմէք իւզրէ օ իսմի իսթիմալ իթտինիդ: Ահ սիզ բէք մահիր պիր օգունպազսընըզ, Պունունլա պէրապէր չօլբազ օլտուղունուզ տա ինքեար իտիլէմէզ. . . սիզ պէնի հաեաթտա պրագմամալը իտինիզ, էրնէսթին սօգաղընտաքի օտատան հաքէթթ իթմէզտէն էվլէլ, վէֆաթ իթմիշ օլմագլըղըմա թէէ:

մին օրմանը լազըմ իտի : Իշմէ շիմտի կէօրիւեօրսունուղ քի պէն հաեաթ տաեւմ, վէ եազանըզը էլէ կէշիրմիշ օլտուղում ճիհէթլէ, պանա իթաաթ իթմէնիզ զարուրի տիր : Իմտի, էվվէլ պէ էվվէլ շու սիւալիմէ ճէվապ վէրին : Եվլատըմը նէ եաբտընը :

Ժիւլ, ինանըմաեաճագ սուրէթտէ էտէպսիզճէ պիր թավր իլէ :

— Նէ եաբտըղըմը բէք էյի պիլիեօրսունուղ, չիւնքի Մարգատէ սօգաղընտաքի գապրիթանտան սիզ պահա իթ տինիզ, տէտի :

Մատլէն՝ հայրէթ վէ տէհէթլէ մէրգումա պադարագ :

— Տիմէք թէպրիեէյի զիմէթէ տէ սայ իթմէեօրսուլ նօւղ... տիմէք ինքեար տա իթմէեօրսունուղ, տէյի պէեան իյլէտի :

— Հիշ պիր շէյի ինքեար իթմէմ, զիրա պէն պուրաեա կէշմիշ զէման հազգընտա մուպահասա իթմէք իչին կէլմէ տիմ, իլլա պէնտէն նէ իսթէտիկինիզի անլամաեա կէլտիմ :

— Նէ իսթէտիկիմի շիմտի սէօյլէրիմ, իսթէտիկիմ սիզին վէֆաթընըզ տէյիլ տիր, նասըլ քի էօյլէ օլտուղունու տա իսպաթ իթտիմ... էկէր տիւնքի կիւն արաեա կիրմիշ օլմասա իտիմ, Մ, տը վալանտէլին զըլճը՝ հիւքմիւ ատալէթի պիլ իճրա, շիմտի սիզ օ պիր տիւնեաեա եօլճու օլմուշ օլաճագ իտինիզ... խայր, խայր, սիզին վէֆաթընըզլա ինթիզամըմը քիֆաեէթ իտէճէք մէրթէպէ ալմըշ օլմամ... ճէվր ու ճէֆա չէքմէք իչին եաշամանըզը իսթէրիմ... իթտիկինիզ ֆէնալըզա գարշըլըզ ֆէնալըզ իթմէք իսթէրիմ... ալէնէն լէզիլ վէ ըրսվայ օլմանըզը, վէ ալէմ իչինտէ մուհազգար պիր սուլ ըէթտէ եաշամանըզը իսթէրիմ :

Գօնթ, ումուղլարընը չէքէրէք :

— Պուշլար պօշ լազըրտըլար տըրլար, սօնունու սէօյլէ եին պադալըմ, տէյի պէյան իյլէտի :

Կէնճ գատըն բարմաղընը Մ. տը Լիւսընայըն կէօքսիւ նիւն սօլ թարաֆը իւղէրինէ վազ իլէ :

— Լաքին սիզին շու մահէլլէնիղտէ նէ՝ վար տըր. սիզին

Երևելահայերէնէն չէ՝ մէջնուտ տուր, երեզիւնիւզէ գարշը սիզի թահգիր խտիւօրում. հալ պու քի սիզ, պէնի պողմագ իչին իւզէրիմէ հիւճում իթմէ յօրսունուզ, տէտի :

Ժիւլիւն տօտագլարրնտա զարիպ պիր թէպէսսիւմ հուսուլէ կէլտի, վէ Մատլէն՝ պու թէպէսսիւմիւ սինիր Էսէրի զանն իլէ, քէլամընա աթիաէքի սուրէթտէ տէվամ իլլէտի :

— Պէնի բաք վէ պարիւրէ օլարագ իղֆալ իթտիկինիղի ճէնապը Ալլահ պիլտիկի կիպի քէնտինիղ տէ բէք էյի պիլտիկինիղ հայտէ, օ Լիւսընայ իսմինի շէրան պանա հասր իթմէնիվ լաղըմ իքէն, սիզ անը՝ պիր թրախումա մուգապիլինտէ սաթտընըվ. . . կէնճ վէ կիւզէլ պիր գըղ՝ օ թրախումա եր սիզէ իթտ իթտիկինտէն, աչգ ու մուհապպէթինիղ օլմագսըղըն անընլա էվլէնտինիղ, շիւնքի սիզ հիչ պիր քիմնէյի սէվմէզսինիզ, Ագչէտէն, վէ Փահիթաթտան պաչգա հիչ պիր շէյի սէվմէյէ միւզթէտիր տէյիլ սինիզ, Իլք նիեէթիմ՝ սիզի հիլքիմէթէ թէսլիմ իթմէք, վէ գօնթ տը Լիւսընայը քիւրէեէ իզամ իլլէմէք իտի, լարին տիւնքի կիւն զէվճէնիղին օլ տէրէճէ կիւզէլ, Փագաթ պէտպաթիմ վէ միւթէէսիր օլտուղունու կէօրտիւլիւմտէ, քէնտիսինի ֆիւզէլատէ աճըտըմ, վէ վագը օլաճագ ֆէլաքէթտէն օ պիչարէեի գուրթա. ըամաեաճաղըմ ճիհէթլէ, հիչ տէյիլ իսէ, պիր բրանկապէտին իսմինի թաշըմագ կիպի պիր նամուսսուզլուգտան տա քէնտինի ազատէ գըլմաեա գարար վէրտիմ, Ուէնին իչին պունճա զարուրիեէթի մուճիպ օլան պու թարիթճէ իսմին պիր գըլմէթի վար տըր, Իմտի, օ իսմի, մալի քէնտիլէրինէ բէք չօղա օլմուշ օլանլարտան ալըպ, չամուրա պաթըրաճագսընըզ, Փագաթ պու երեզտէն զէվճէնիղին իսմինէ լէքէ կէլմէսինի իսթէմէմ :

Գօնթ, սապըրսըղըզ հարէքէթի իպրագ իտէրէք,

— Ագընըզա խալէլ մի կիլիեօր տէյի քէնտի քէնտիմէ տիւլիւնիւեօրում, Իֆատէլէրինիլի տինլէեօրում, Փագաթ չէ տէտիկինիղի անլաեամաեօրում, Մատամ տը Լիւսընայտան իսմիմի կէրի ալմագլըղըն միւմքինսիզ օլտուղունու բէք էյի պիլիւրսինիզ, տէտի :

— Պիլաքիս օ իսմի կերի ալմագ բէք գօլայ տըր :

— Նա՞սըլ :

— Համտ օլսուն շիմտի թալագ ուսուլի վար տըր , վէ
էվլէնտիկինիզտէն պերու հէնուզ ալթը այ օլմուշ օլտուղու
հալտէ , թէքմիլ Բարիսին թանրմիշ օլտուղու նամուսսուզ վէ
րէզիլ պիր գարը իլէ վագըթ կէշիրիեօրսունուզ : Օ մալուդ
իսէ , սիզէ լաեքգ պուլունտուղունտան , պիր սէնէ կէշմէզ-
տէն , մաշուգէնիզ Կապրիէլ Սթէլլինինն գօնթէս տը Լիւսը-
նայ օլմասընը իսթէրիմ :

— Բէտտ իթտիկիմ հալտէ նէ՞ լազըմ կէլիր :

— Խայր , բէտտ իտէմէզսինիզ : Սիզէ աշտըղըմ պու
գարու՝ սէլամէթ գարուսու օլուպ , նէ գատար ալչագ տա-
խի օլսա , պունտան կէշէճէքսինիզ : Եա քիւրէյի եախօտ
Կապրիէլի ինթիխապ իթմէլիսինիզ . հալ պու քի քիւրէյի ին-
թիխապ իթմէեէճէկինիզ տէրքեար տըր : Սէօյլէեին , իթաաթ
իտի՞եօրմուսունուզ :

Ժիւլ , պիր սանիեէ գատար թէրէտտիւտ իտիեօր կիպի
կէօրինտիւ : Պատէհու պիր ազ էվվէլքի զարիպ թէպէսսիւմ
կիպի տօտագլարընտա պիր թէպէսսիւմ հուսուլէ կէլէրէք ,

— Իթաաթ իտէրիմ , տէյի ճէվապ վէրտի :

27

— Մուվաֆագաթ իտէճէկինիզէ էմին իտիմ , լաքին թէա-
հիւտինիւզիւ իճրա իտէճէկինիզէ տէ էմին օլմագ իսթէրիմ ,
Պու սէպէպլէ սիզէ գարշը թէէմինաթըմ պուլունմասը լազըմ
տըր :

— Թէէմինաթ մը :

— Էվվէթ :

— Նէ՞ կիպի թէէմինաթ :

— Շիմտի անլարսընըզ :

Մատչեն պիր չան չալըպ, իչերի կիրեն խըզմէթ ճիտէ,

— Եազը եազմազ իչին լազըմ օլան գալէմ քեազըտ վէ միւրէքքէպի կէթիրին, տէտի:

Խըզմէթ ճի տիշարը չըգտը, վէ պիր ազ սօնրա իսթէնիւն չէյլերի համիլէն իչերի կիրտիկինտէ, կէնճ գատըն, մէրգումա խիթապէն,

— Անլէրի շու մասանըն իւզէրինէ վաղ իլէ, քէնտինիզ եանընտաքի օտատա օթուրունքի, չազըրտըղըմ վազըթ իւչերի կէլէպիլէսինիզ, տէյի պէյան իյլէտի:

Խըզմէթ ճինին չըգմասընը միւթէնազըպ գարու գաբանընճա, Մատչեն, Ժիւլէ խիթապ իտէրէք, վէ մասանըն եանընտա պուլունան պիր իսկէմիէեի կէօթմէրէրէք, ամիրճէ պիր թավը իլէ,

— Օթուրուն, էլինիզէ պիր գալէմ ալըն, վէ սէօյլէեէճէքլէրիմի եազըն, տէտի:

Մ. տը Լիւսընայ՝ պէլլիսիզճէ ումուզլարընը չէքէրէք օթուրտու, վէ ֆիրրինտէն,

— Պիչարէ մէճնո՛ւն, սէն՝ շու ֆիթուհաթընտան տօլաեը իսթէտիկին գատար քէյֆլէն . . . ֆիթուհաթընըն բէք ազ տէվամը օլաճազ տըր . . . էօլիւմիւնիւն հիւքմիւնիւ սէն քէնտի քէնտինէ վէրիեօրսուն, տէյի միւլահազա իթտի. պատէհու աշիքեարէն, — Պէքլէեօրում, տէտիկինտէ, Մատչեն եազըլմազ իւզրէ աթիտէքի քէլիմէլէրի խիթապ իյլէտի:

α Վէֆաթըմտան տօլաեը յիմսէեի իթհամ իթմէեին, Լա. եըգ օլտուղում ճէզատան գուրթուլմազ իչին քէնտիմի թէլէֆ իտիեօրում, վէ վէֆաթըմտան էվվէլ, ճինսեթլէրիմի իզրար վէ իթիրաֆ իյլէրիմ:

α 1881 սէնէսի յուլիսինին 16 սընտա, Մատչեն Կալիէյի էօլտիւրմէք իսթէտիմ. բէտէրի պուլունտուղում էվլատընը թէլէֆ իթտիմ, վէ նաչընը՝ Մարգատէ սօգազընտա մէթրուգ օլան գապրիսթանտա կէօմտիւմ:

Մ. տը Լիւսընայ՝ պիր նէվ հայրէթլէ տինլէեիպ, մու. ախսարէն պիրտէն պիրէ աեազա գալգարագ,

— Խայր, պէն պու սէօզլէրի եազմամ, տէտի:

— Հէմ եաղաճագսընըդ, հէմ իմզալաեաճագսընըդ :

— Ասլա :

— Թէքրար իտիեօրում քի եաղաճագսընըդ :

— Հիշ պիր հիւքիւմէթի ինսանիեէ պէնի օլ խուսուստա իճպար իտէմէզ :

— Էօյլէ մի զանն իտէրսինիզ . . . պիր ազ պէքլէեին . . . շու բէնչիրէեէ եազլաշըն տա պիր քէրրէ սօգաղա պագըն : Իքի նէֆէր բօյիս մէմուրընըն գարուտա նէօպէթ պէքլէմէքտէ օլտուգլարընը կէօրիւրսինիւզ : Հէր կէօնա իհթիմալէ մէպնի , անլէրին , էօյլէտէն սօնրա օթէլիմին գարուսունտա պէքլէմէլէրինի իսթիհսալէ մուվաֆագ օլտում :

— Ֆիթուր պիլէ իթմէմ :

— Պիլաքիս բէք զիեատէ ֆիթուր իտէրսինիզ : Էկէր իթաաթլա սէօյլէտիքլէրիմի եազմազսանըզ , իըզմէթքեարըմ քէնտիլէրինի պուրաեա ճէլպ իտէճէքլէր , վէ անլէր տէ , իսթարըմ իւզէրինէ , սիզի մէրքէզէ կէօթիւրմէք իւզրէ եագանըզտան թուլթաճագլար տըր : Մէրքէզտէն հապսխանէյէ գատար ուզուն պիր մէսաֆէ տէյիլ տիր :

Ժիւլ . - (Իսթիհզաքեարի սուրէթտէ .) Հազըգէթէն սիզ պէնի չօճուգ եէրինէ գօեօրսունուզ : Շունու պունու տէրտէսթ իթմէք իչին , ախլ ու կիրիֆթ միւզէքքէրէսի պուլունմագ լազըմ տըր . հալ պու քի պանա գարչը էօյլէ պիր միւզէքքէրէ մէվճուտ տէյիլ տիր :

— Տէրտէսթ միւզէքքէրէսինտէն տահա մուհիմմի վար տըր . եանի պիր հիւքմ վէ մահքիւմիյեթ գարարը վար տըր :

— Եալան սէօյլէեօրսունուզ :

— Սիղէ ալիտ օլուպ պիլմէտիկինիզ քեաֆֆէյի խուսուսաթը պիլտիրմէք լազըմ իտուկինի անլաեօրում : - Մահքէմէ պէրալթիմէ գարար վէրտիկի կին , ժիւլ Մէրսիէյի զրեապէն եիրմի պիր սէնէ քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ իթմիշ տիր : Էկէր չիւպհէ իտէրսէնիզ , իշթէ Մէհաքիւմ զազէթասընըն օ նումէրօսու քի , մուհաքէմէեի վազըանը տէրճ իթմիշ տիր : Կէզտէն կէչիրէպիլիւրսինիզ :

Մատեն՝ Մ. տը Լիւսընայա պիր ղազէթա թագաթիմ իթ-
աի իսէ տէ , մէրգ ումուն լէհճէսի ֆէվզէլատէ սօլմուշ օլտու-
ղու հալտէ , ղազէթաեը էլի իլէ եիթտի , վէ կէնճ զատըն՝
շու եօլտա իլավէի մէգալ իթտի :

— Դօնթ տը Լիւսընայ իլէ ժիւլ Մէրսիէնին , եանի միւ-
թէպէր պիր վաթ իլէ պիր հայտուտուն աշի շախաւար օլ-
տուղունու իսպաթ իթմէք միւշքիլ պիր շէյ տէյիլ տիր , վէ
ժիւլիէն-Գլօտ՝ ճինաեէթի վաղըա կիճէսի կէօրտիւ կիւնիւ հի-
քեաեէ իթմէքլէ , վէ հէյեէթի հաքիմիէյի՝ Մարգատէ
գապրիսթանընտա մաղթուլ էվլատըմըն եաթտըղը մահէլլէ
կէօթիւրմէքլէ տէլաիլի մատտիէյի իքմալ իյլէեէճէք տիր :
Օլ վաղըթ սիզ , ղըեապէն կիեինտիկինիզ հիւքմիւ վէճահէն
տաիի թէլադգը իթմէք իւզրէ Մահքէմէի ճինաեէթէ կիտէ-
ճէկինիզտէն , պէն տէ օրատա պուլունահաղըմ , ֆաղաթ մազ-
նուն ալէյհա կիպի տէյիլ , իլլա շահիտ մաղամընտա օրատա
օլահաղըմ . պու սըրատա էկէր քիւրէք եէրինէ Բօքէթ մէյ-
տանընտաքի գաթըլկեահ գայիմ օլմազսա , քէնտինիղի պախ-
թիեար ատտ իթմէքլիկինիզ լաղըմ կէլէճէք տիր : — Շիմտի ,
սէյլէտիկիմի եաղըպ իմզա իտէ՛րմիսինիզ :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ լէհճէսի պօզուլմուշ , վէ սիմասը թա-
նըլմազ պիր հալէ կէլմիշ , վէ ալնը թէր իլէ ըսլանմըշ պու-
լունտուղու հալտէ , պիր տագըղա էվվէլ թէրք իթմիշ օլտու-
ղու իսկէմէեէ թէքրար օթ ուրտու , վէ իշիտիլի իշիտիլմէզ
պիր սէտա իլէ ,

— Սէյլէեին տէ եազաեըմ , տէտի :

— Մատեն աթիտէքի սէօղլէրի թէքրար իթտի :

« Վէֆաթըմտան տօլաեը քիմսէեի իթհամ իթմէեին : Լա-
եըգ օլտուղում ճէզատան գուրթուլմագ իչին քէնտիմի թէ-
լէֆ իաիեօրում , վէ վէֆաթըմտան էվվէլ , ճինաեէթլէրիմի
իզրար վէ իթիրաֆ իյլէրիմ :

« 1881 սէնէսի յուլիսին 16 սընտա : Մատեն կալիէյի
էօլտիւրմէք իաթէտիմ . բէտէրի պուլունտուղում էվլատընը
թէլէֆ իթտիմ , վէ նաշընը՝ Մարգատէ սօգաղընտաքի մէթ-
ըուգ օլան գապրիսթանտա կէօմտիւմ : »

Եազը մոռամէլէսի խիթամ պուշտուղունտա, Մատլէն,
— Իսմինիզլէ իմզալամաեր, հաթթա իւնվանընզը տա
իւլվէ իթմէեի ունութմաերն, տէտի:

Ժիւլ իմզալատը, վէ կէնճ գատըն՝ եազըլան քեազըտը
ալըպ օգուտուգ տան սօնրա, շու սէօլէրի սէօլէտի:

— Իէք ալէա, իսթէտիկիմ թէէմինսթը իսթիհսալ իթ-
տիմ. չիմտի սիզ պէնիմ հիւքմիւմէ թապիսինիզ. . . Պիր սէնէ
կէչմէքսիզին Կապրիէլ Սթէլլինի՝ գօնթէս տը Լիւսընայ՝ թէս-
միսէ օլունաճագ տըր: Իզտիվաճընըզըն ազ տ օլունտուղու
կիւն, ինթիգամըմը քեափի ատտ իլէ, պու քեազըտը իեա-
տէ իտէճէեիմ: Լաքին էկէր պանա իթաաթ իթմէզսէնիզ,
պիր սէնէ սօնրա ատալէթ քէնտի հուգուգունու էլէ ալարագ,
գաթլ ու թէլէփ իթմիշ օլտուղունուզ էվլատըմըն ախըր ին-
թիգամընը քէնտիսի տէրիւհտէ իտէճէք տիր. . . Շու տագը-
գատա սիզէ պիր տիեէճէկիմ գալմամըշ տըր: — Էվվէթ, սի-
զի պուրատան գօլմագտան պաշղա եաբաճագ պիր շէյիմ
գալմատը. . . Իմտի, տիշարը չըգըն:

Մատլէն՝ պու սէօղիւ սէօլէտիկի զէման, էլիլէ գաբու-
եու կէօսթէրմէքտէ իսի:

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ սերխօշլար կիպի սալլանարագ, կէնճ
գատընա պագմաեա ճէսարէթ պիլէ իթմէքսիզին սալօնտան
տիշարը չըգտը:

Մէրգում սօգաղա վիսուլինտէ, էվին գաբուսու էօնիւն-
տէ էլան պէքլէմէքտէ պուլունան էքի նէփէր բօլիս մէմու-
րունու կէչտիքտէն սօնրա, տուրտու, վէ արգասընա տէօ-
նիւպ, օթէլին թարաֆընա թէհտիտավէր սուրէթտէ աթֆը
նազար իտէրէք:

— Էյ Մատլէն, սէն պէնիմ եագամտան թութմուշ օլ-
տուղունու զանն իտիեօրսուն, փագաթ եանըլլեօրսուն. . .
Պիր սէնէ կէչմէզտէն, սէն վէ Ժիւլիէն Գլօտ մահվ օլաճագ-
սընըզ, վէ իմզա իթմիշ օլտուղում քեազըտ՝ եինէ պէնիմ եէ-
տիմէ կէչճէք տիր, տիտի, վէ մուախսարէն օրատան մու-
ֆարէգաթ իթտի:

Ժիւլ տը Լիւսընայըն՝ սալօնտան հարէքէթ իթմէսինտէն

սօնրա, Մատեն, Վալանթինին քէնտինէ ինթիզարէն պու-
լունմագտա օլտուղու եաթագ օտասընա չըդտը, վէ գօնթուն
իգրարընը հավի քեազըտը պիր տօլապտա հըֆղ իլէ, մու-
հիպպէսինէ խիթապէն,

— Պէնի չաղըրտըգլարը զէման պաշլամըշ օլտուղունուզ
հիքեաիէեէ տէվամ իտին: Տօղթօր Վէրնօնուն, տիւն ագ-
չամ էվինիզին գաբուսունա գատար սիզէ բէֆագաթ իթմիշ
օլտուղունու, վէ էսնաի բահտէ Կապրիէլ Սթէլլինիտէն պահս
իթմիշ իտուկինի պէեան իտիեօրաունուգ: տէտի:

— Էվվէթ:

— Է՛յ:

— Մէշհուրէ Կապրիէլին իսմի Սթէլլինի օլմաեըպ, սա-
տէճէ Բիթու իմիշ:

— Պունուն էհէմիեէթի եօգ տուր, Բիթու իսմի օլ գա-
տար լաթիֆ տէյիլ տիր: իմտի պու իսմ եէրինէ Սթէլլինի
իսմինի գապուլ իթմիշ օլտուղունու թահսին իյլէրիմ:

— Պիր ազ տուրուն, տահա տիեէճէքլէրիմ վար տըր:
Հէրքէս կիպի սիզ տէ պիլիրսինիզ քի, Կապրի՝ բէսսամլարա
վէ սայիր պու կիպի սէնաաթքեարլարա մօտէլլիք խըզմէթի-
նի իճրա իթտիկի կիպի, իսմէն ագթրիս տէ օլարագ, քիւչիւք
թէաթրօլարտա, թէն բէնկինտէ ինճէ էլպիսէլէր կիեթնիպ,
սահնէ իւզէրինտէ ալէմէ քէնտինի սէյը իթտիրիր իմիշ: Ֆա-
գաթ սիզին պիլմէտիկինիզ վէ քիմսէնին պիլմէտիկի պիր շէյ
վար իսէ, օ տախի, Կապրիէլ Բիթունուն, մօտէլ օլմագտան
էվվէլ, օն իւշ այ մահպէսիեէթէ մահքիւմ օլմուշ օլմասը
տըր:

— Սահիհ մի:

— Օլ թարիխտէ տօղթօր Վէրնօն՝ Սէն Լազար հապխա-
նէսինին աթըպպասընտան պիրի օլտուղու ճիհէթլէ, պու
խուսուսու գաթիէն թէէմին իտիեօր: տօղթօրուն եալան
սէօյլէր պիր առէմ օլմատըղընը բէք էյի պիլիրսինիզ:

— Լաքին գապահաթը նէ՞ իմիշ:

— Իւլֆէթ իթտիկի պիր խըրսըզ իլէ պիրլիքտէ, Սէն-
Գլուտա պիր սէյֆիեէէ կիբիպ, իճրաի սիրգաթ իթմիշ իմիշ:

— Պու վաղը ահա Սէլէսթէնէ նազլ իթ տինիդ մի :

— Էվվէթ , պու սապահ : սիզ թուալէթինիզլէ մէշղուլ իքէն , պէն անընդա պիրիքտէ սալօնտա պուլունտուղում սը-
րատա , պու մալիւմաթը քէնտիսինէ հիքեանէ իթ տիմ :

— Նէ՞ սէօյլէտի :

— Հիշ պիր շէյ սէօյլէմէտի . լաքին էօյլէտէն սօնրա ,
տօգթօր իլէ կէօրիւշտիւկիւնիւ կէօրտիւմ , վէ կապրիէլ հագ-
զընտա պահս իթ տիկինի անլատըմ :

Մատլէն . - (Քէնտի քէնտիսինէ .) Տիմէք խըրսըզ իլէ գա-
թիլի պիրլէշտիւմէքիկի թասմիմ իյլէմէքլիյիմ բէք կիւղէլ
պիր թասալվուր իմիշ . - Իքիսի տէ պիրիպիրինէ հագըզէթէն
լաեըգ տըրլար : (Պատէհու աշիքեարէն .) Արապա իլէ թէ-
նէղզիւհ իթմէք իսթէրմիսինիզ : Պիր ազ հալա ալմագ էյի
տիր :

— Մէմնունէն իսթէրիմ , ֆաղաթ նէրէեէ կիտէճէեիզ :

— Բարիսին խարիճինէ :

— Եանի Պուլօնեը օրմանընա

— Խայր , խայր :

— Նիշին :

— Պէնի թահգիլիէ հագըզլարը օլմատըղը իթիգատընտա
պուլունաճագլարը վագթա գատար , թանրաղըմ քիմնէլէրէ
կէօրիւնմէք իսթէմէմ : Իմտի վէնսան օրմանընա կիտէլիմ :

— Սիզ նէրէեի իսթէրսէնիզ , պէն կէլիլիմ :

— Էօյլէ իսէ արապանը հագըզլաթաեըմ :

Մուճիպինճէ Մատլէն էվամիրի լաղլմէեի իթա իթ տի :

Մատլէն իլէ վալանթին՝ Ֆէզանտրի սօգաղընտաքի քիւ-
շիւք օթէլտէն մուֆարագաթ իթտիքլէրի էսնատէ , մարքի տը
վալանտէլ իլէ տօգթօր վէրնօն տախի Սէն-Լազար թէվզըֆ-
խանէսինտէն տիշարը չըգմաղտա իտիլէր :

վալանտէլին տօսթու վէ հէքլիմի օլան տօգթօր վէրնօն
պիր գաշ սէնէ գատար մէգփիւր թէվզըֆխանէնին թապիպլէ-
րինտէն օլմուշ օլուպ , պինապէրին թէվզըֆխանէնին տիրէք-
թօրու իլէ իւլֆէթ վէ տօսթլուղու օլտուղունտան , սիրգաթ
սէպէպիլէ կապրիէլ Բիթ ուեու օն իւշ այ մահպէսիեթէթէ

հիւքմ իտէն գարարըն պիր խիւլասասընը իսթիհասլ իթմէք արզուսինտէ պուլունմուշ օլան Սէլէսթէնի՝ մէրգում տիրէք- թօրուն նէզտինէ կէօթիւրմիւշ, ֆագաթ տիրէքթօր՝

— Իսթէտիկինիդ իլամըն սուրէթինի սիզէ թէսյիմ իտէ- մէմ, լաքին շիւպհէսիզ սիզ անը միւտտաիի ումուսիլիք տաի- րէսինտէն ալապիլիրսինիդ, տէյի ճէվապ վէրմիշ իտի :

Սէլէսթէն՝ զիբր իթտիկիմիդ հիքեաեէյի վալանթինտէն տինլէտիկինտէ, նէֆրէթ վէ իբրաս հիսս իլէ, գանունէն, սարիզէ օլմագ-իլամընը կիեինմիշ պուլունան պիր գարըեա քէնտիսինին նասըլ համի օլմուշ օլտուղունու տիւշիւնմէեէ պաշատը . էօյլէ պիր գարըեա քի, մահզա ալշազլըղըլա, քէնտինի, գօնթ տը Լիւսրնայա էօլտիւրթմէք իսթէմիշ, վէ սէվտիկի վէ քէնտինէ զէվճէ ինթիսապ իթմէք իսթէտիկի Մատլէնէ գարշը պուղղ ու ատավէթ իզհար իթմէքտէ պու- լունմուշ իտի :

Իմտի, էօյլէ պիր մախլուգա գարշը էլինտէ տէհէթլի պիր սիւհա պուլունմասը միւճէրրէտ լաղըմէտէն օլմասըլա, Սլահըն ինաեթի վէ տօգթօր վէրնօնուն մուավէնէթիլլէ օ սիւհա հէլտէ իտէպիլէճէկինէ էմին իտի :

Տօգթօրուն՝ Սէն-Լազար հապսխանէսինտէ ահրպասը պուլունատուղու կիպի, միւտտաիի ումուսիլիք տաիւրէսինտէ վէ զապթիեէ նէզարէթինտէ տաիի ահրպասը օլուպ, հաթթա բօլիս միւտիրի տէ ահրպասընտան պիրի իտի :

Իմտի Սէլէսթէնի բօլիս միւտիրինին նէզտինէ կէօթիւ- րիւպ, անըն արզուսունու պէեան իթտիկինտէ, բօլիս միւտիրի՝

— Խէէսսիւֆ իտէրիմ քի, պու խուսուստա սիզէ պիր իըղմէթ տէ պուլունամամ, զիրա նիզամաթըմըզ պունա միւ- սաատէ իտէմէզ, լաքին իլամըն խիւլասասընը ալաճագ եէրէ տիկէր պիր թէտպիր իլէ մէրամընըզա էրէպիլիրսինիդ, տէտի :

Տօգթօր . - Նէ՛ թէպտիր իլէ :

Բօլիս միւտիրի . - Մահաբիւմէնին թարիխ վէ մահէլլի վէ-
լատէթինի պիլիք Եօրմուսունուզ :

Սէլէսթէն . - Էվվէթ :

— Բէտէրինին վէ վալիտէսինին իսիմէրինի :

— Էվվէթ . . . հէբ պու շէյլէր շու կէօրտիւկիւնիւզ քեա-
ղըտ իւզէրինտէ եաղըմըշ տըր :

Բօլիս միւտիրի մէգքիւր քեաղըտը ալըպ աթֆը նազար
իթտիքտէն սօնրա , շէյլէ սէյլէտի :

— Կապրիէլ Բիթու Բարիստէ աօղմուշ օլտուղունտան ,
քէնտի վէլատէթ սէնէտինին պիր սուրէթինի վէ մահաբիւմիյ-
եէթ գարարընըն պիր խիւլասասընը չըգարմագ բէք գօլայ
տըր : Պու քեաղըտ պէնտէ գալսըն , իճապ իտէն իքի սուրէ-
թի տախի չըգարտըպ , եարըն էյլէտէն սօնրա խանէնիզէ իր-
սալ իտէրիմ :

Սէլէսթէն վէ թապիպ պէեանը թէշէքքիւրլէ օրատան
մուֆարագաթ իթտիլէր :

Էսնաի րահտէ Մ . տը վալանտէլ :

— Ազիզիմ տօգթօր , իսթէտիկիմիզ քեաղըտըտըր էլի-
միզէ կէշիրէճէկիմիզ վագթա գատար , ըճա իտէրիմ , պու
խուսուսա տայիր Մատէնէ հիշ պիր շէյ սէյլէմէեին , տէյի
պէեան իյլէտի :

Տօգթօր . - Սիզ պու պապտէ միւսթէրիճ օլուն :

Կապրիէլ Սթէլլինի՝ Բօլիս միւտիրինին տաիրէսինտէ մէվ-
զուի պահս վէ միւզաքէրէ օլտուղու սըրատա , քէնտիսի՝ ու-
ղուն միւտտէթ պէքլէմէքտէն սօն տէրէճէ սըգըմըշ օլա-
րագ , սաաթ տէօրթտէ Սէսօն ըսթասիօնունա մուվասըլէթ
իթտի :

Մէզպուրէ խայլի վագըթ Ղայպ իթմիշ օլտուղունտան ,

իսթէտիկի մալիւմաթը պիր ան էվվէլ իսթիհսալ իթմէք ար-
զուսինտէ իտի : Պինապէրին ըսթասիօնտան հարէքէթ իթմէզ-
տէն էվվէլ ըսթասիօն միւտիրինէ միւրաճաաթլէ :

— Միւսիւ , ազիմ պիր էնտիշէտէն թահրիք օլունարագ
Սէսօնտան կէլտիմ , տէտի :

— Ազիմ պիր էնտիշէ մի , մատամ . նէ՝ խուսուստա :

— Տիւնքի կիւն Սէն-Բօյ օրմանընտա պիր տուէլլօ վու-
զու պուլմուշ օլմալը տըր : Տուէլլօճուլարտան պիրի զէվճիմ
իտի : Պիչարէ նէ՝ տիւն ազչամ , նէ՝ պու սապահ խանէսինէ
ավտէթ իթմէտի : Հալ պուքի հագգընտա հիշ պիր խապէր
տէ սլամատըմ . շահիտլէրինի տախի պուլամաեօրում . — Պու
հալլէրտէն՝ պիր ֆէյաքէի . . . հէմ պիւեիւք պիր ֆէլաքէթ
վուզու պուլմուշ օլտուզունու քէշֆ իթտիկիմտէն , հէկէճան
վէ իզթիրապըմը թէսկին իտէպիլմէք իւզրէ էվվէլ էմիրտէ
զաթընըզա միւրաճաաթա գարար վէրտիմ :

— Օթուրուն տա մատամ , պիլտիկիմ մալիւմաթը զա-
թընըզա թէպլիզ իտէեիմ :

Կապրիէլ , մէվզիֆ միւտիրինին քէնտիսինէ թագտիմ իթ-
տիկի իսկէմլէտէ օթուրտուգտան սօնրա ,

— Սիզին օ տուէլլօտան խապէրինիզ վա՞ր մը տըր , տէյի
սիւալ իթտի :

— Խայր մատամ :

— Տիմէք էֆէնտիմ , պու խուսուստա հիշ պիր էսէր եօգ-
տուր . . . պու պապտէ հիշ պիր մալիւմաթընըզ պուլունմա-
մագտա տըր :

— Դաթի մալիւմաթըմ եօգ տուր . լաքին էօյլէտէն սօն-
րա պուրաեա կէլմիշ օլան իքի թրէնտէն պազը կէնճգէրին էն-
տիքլէրինի կէօրտիւմ . պունլարը , պիրինտէն մաաաա օլարագ
թանըմաեօրտում :

— Թանըտըզընըզ քի՞մ իտի :

— Իսմինի պիլմէմ , ֆագաթ չօգ տէֆա պուրատա գա-
թարա րաքիպ օլտուզունու , եախօտ գաթարտան էնտիկինի
կէօրմիւշիւմ տիւր : Իւշ հաֆթա եախօտ պիր այ էվվէլ գա-
յիմ բէտէրիլէ գայիմ վալիտէսինին ըէֆագաթընտա օլարագ :

ճէնուպ ճիհէթինտէն կէլմէքատ օլան զէվճէսիյլէ քիւչիւք պիր գըղընա պուրատա պէքլէմիշ տիր : Պէքլէտիքլէրի քիմսէլէ-րին պիլէթլէրի Մարսիլիատա վէրիլմիշ տիր :

Կապրիէլ. - (Բէնտի քէնտիսէ .) Գօնթ տուր . . . զէվճէ-սի Սէն-Բօրտա օլմալը , վէ էկէր վէֆաթ իթմիշ , եախօտ եա-րալանմըշ իսէ , քէնտինի զէվճէսիին նէղտինէ կէօթիւրմիւշ օլմալը տըրլար : (Աչիքեարէն .) Մուվասըլէթլէրինի կէօրմիւշ օլտուղունուզ կէնճլէր՝ քէսրէթլի՞ մի իտիլէր :

— Իւչիւ պիրինճի թրէն տէ , տէօրտիւ իրինճի թրէնտէ իտիլէր : Պունլարտան պիրինին գօլթ ուղու ալթընտա եէչիլ գումաշ իլէ իւզէրի գարլը վէ ուզուն շէքլտէ պաղը նէսնէլէր պուլունտուղունա տիգգաթ իթտիմ : Շիմտի սիղին թէչէպ-պիւս վէ միւրաճաաթընըղտան , օնէսնէլէրին տուէլլօ զը-լըճլարը օլտուղունու անլաեօրում :

— Տուէլլօնուն վուգու պուլմուշ օլտուղու աչիքեարէն անլաշըլըեօր . . . էյ սօնրա՞ , միւսիւ , սօնրա՞ :

— Սաաթ ալթըրատտէլէրինտէ , սօն տէֆա կէլմիշ օլան տէօրթ քիչի թէքրար գաթարա րաքիպ օլմագ իւզրէ ալտէթ իթտիլէր : Եանլարընտա իքի գատըն պուլունմագտա իտի : Պու գատընլար՝ Բարիստէն կէլմէք իւզրէ րաքիպ օլմուշ օլտուգ-լարը արապաեը վէ պունուն պէյկիրինի Սէսօնտա վագը պիր օթէլտէ պրագմըշլար տըր :

— Կապրիէլ. - (Բէնտի քէնտիսէ .) Մատլէնին գուրէ ա-րապասը օլմալը : (Պատէհու ալէնէն .) Ֆագաթ տիկէր իւշ քիչի՞ . . .

— Անլէրի կէօրմէտիմ , պունունլա պէրապէր ըթաաիօն մահէլլինտէն պիր չարեէք գատար զայպուպէթ իթտիմ :

— Պու սապահ հիշ պիր խապէր ալմատընը մը :

— Խայր , հիշ պիր խապէր ալմատըմ :

— Տիւն կէօրմիւշ օլտուղունուզ ատէմլէրի թէքրար կէօր-մէտինիզ մի :

— Խայր :

— Պիր քիմսէնին թէլէֆ իտիլմիշ եախօտ եարալանմըշ օլ-տուղունա տայիր հիշ պիր ըիվաեէթ իչիթմէտինիզ մի :

— Պու եօլտա հիշ պիր ըիվանէթ իշիթմէտիմ, վէ էկէր պու թարաֆլարտա պու թարզ պիր վուգուլաթ օլմուշ օլսա իտի, շիւպհէսիզ իշիտէճէք իտիմ, շիւնքի քիւշիւք մէմլէքէթ-լէրտէ հէր շէյ չարուգ իշիտիլիր:

— Ըսթասիօնտան Սէն-Բօրա կիթմէք իշին իքի եօլ մու վար տըր:

— Խայր մատամ:

Կապրիէլ աեաղա գալգարագ,

— Սէն-Բօրա գատար կիթմէք իսթէրիմ, տէտի:

— Եաեա օլարագ անճագ պիր սաաթտա օրաեա վասըլ օլապիլիրսինիզ:

— Օրման նէ՞ թարաֆտա տըր:

— Պուրատան կիթտիկինիզ զէման եօլուն օրթապընտա վէ սօլ ճիհէթտէ տիր:

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, միւսիւ:

— Թէշէքքիւրէ մահէլլ եօզ տուր, մատամ, վէ թէէմին օլուն քի, սիզէ պուլնտան զիեատէ մալիւմաթ վերէմէտիկիմ իշին միւթէէսսիւֆիւմ:

Կապրիէլ՝ ըսթասիօն գաբուսունա գատար մէվցիֆ միւտիրի քէնտինէ ըէֆագաթ իթտիկի հալտէ մահէլլի մէզքիւրտէն մուֆարագաթ իթտի: Շու գատար քի, միւտիրի մէրգուլ մէզպուրէտէն այրըլմազտան էվվէլ:

— Պու եօլ՝ տօղրու Սէն-Բօրա կէօթիւրիւր, տիեէրէք, թօզ վէ թօբրագլը պիր թարիք իրաեէ իթտի:

Կապրի՝ սիւրաթլէ օրատան եօլա չըզըպ, էսնտի ըահտէ քէնտի քէնտիեէ,

— Էկէր եարալը օլարագ զէվճէսինին խանէսինտէ պուլունուեօր իսէ, քէնտինի կէօրէմէմ, լաքին պուլնտա պէյիւ եօզ տուր, հաեաթտա օլտուղունու սնլաեապիլիրիմ. օ հալտէ Սէլէսթէնին մուզաֆֆէրիեթի բէք ազ միւտտէթ իմթիւտատ իտէճէք տիր: Պէնիմ արատըղըմ նօզթա իսէ, պուտուր, տիմէքտէ իտի:

Օգուեանլարըմըզըն իաթըրնտա օլտուղու վէճհէ, Ժիւլիէն Գլօտ,

— Պէնի կէօրմիւշ օլանլար՝ Սէն-Բօրտան հարէքէթ իթ-միշ օլտուղումու զանն իթմէլի տիրէր, տէյի տիւշիւնէրէք, քէօյին իշէրիսինէ տողրու հարէքէթ իթմիշ իտի:

Մէրգումուն սապահլանըն թաամ իթմիշ օլտուղու լօգանթա եօլունուն իւզէրինտէ պուլունուպ, գաբուսը աչըդ օլտուղունտան, իշէրի կիրտի:

Լօգանթաճը գատըն, մէրգումու կէօրտիւկիւնտէ,

— Պալըգ թաւասընը սիբարըշ իթմէքէ մի կէլտինիլ, տէյի սիւալ իթտի:

— Խալը մատամ. եալընըզ պիր գատէհ պիրա իշմէնէ կէլտիմ, պատէհու ըթասիօնա ավտէթ իտէճէեհիմ:

— Արատըղընըզ պուլտունոնը մու:

— Սայքի պուլտում. . . Իքի էվտէն հանկըսընը ինթի-խապ իթմէքտէ թէրէտտիւտ իտիեօրում:

— Օ հալաէ տիմէք պուրաեա ավտէթ իտէճէքսինիլ:

— Օնա նէ՝ շիւպհէ:

— Վէ լօգանթամըզտա պալըգ թաւասը եէեէճէքսի-նիլ:

— Էվվէթ, էվվէթ. պու պապտէ վատ իտէրիմ. Շիմտի-լիք սիզ պանա պիր գատէհ պիրա վէրին:

Լօգանթաճը գատըն պիր գատէհ պիրա կէթիրտի, վէ ժիւլիէն Գլօտ պիր եուտումտա գատէհի պօշալթըպ, պէտէ-լինի էօտէտիքտէն սօնրա, Սէսօնա միւթ էվէճճիհէն հարաքէթ իթտի:

Պէշ տագըզա գատար մէրգում սիւրաթլէ եիւրիւտիւ, ֆագաթ թէտրիճէն հարէքէթինի աղըրլաթըպ, քէնտի քէն-տիեէ,

— Շիմտի նէ՝ եաբաճաղըմ, տէյի տիւշիւնմէեէ պաշա-տը, վէ պիր միւտտէթ միւլահազա իլէ, աթիտէքի ճէվապը վէրտի:

— Իթթիխաղ իտէճէկիմ խաթթը հարէքէթ իքի տէյիւ տիր, Օրթալըղըն գարարմաոնա պէքլէմէլի, վէ կիճէ օլտու-ղունտա, Սէն-Բօրա ավտէթլէ, տիկէր պիր լօգանթատա թա-ամ իթմէլիեհիմ, վէ դաբուլար գաբանըպ հէր քէս ույզուեա

տալտըղընտա , Հանրիէթին իգամէթ իթտիկի խանէնին էթ-
րաֆընը գօլլամալըեըմ :

Պու թէֆէքըիւրաթ իլէ Ժիւլիէն Գլօտ՝ պիր կիւն էվվէլ
Մ. տը Լիւսընայ իլէ մարքի տը Վալանտէլին տէրունինտէ
տուէլլօ իթմիշ օլտուղլարը օրմանըն գարշըսընա մուվասըլէթ
իթտի , վէ տէրունը օրմանտա , Անէթ նամ պէսլէմէնին ,
գօնթու՝ էլինտէ գըլըճ իլէ կէօրտիւկիւ զէման կէշմէքտէ օլ-
տուղու եօլու միւշահէտէ իլլէտի , վէ օրմանլըղա կիրիպ ,

— Պուրատա քիմէսնէ թարաֆընտան կէօրիւլմէեէրէք
լաեքգըլլա կիղլէնէպիրիւրիւմ , տէյի միւլահաղա իթտի , վէ
էլլի մէթրօ գատար գաթը մէստֆէ իլէ , կիւնէշին զիեալա-
րըլլա սիբէր իտիլմիշ օլան պիր մահէլլէ վասըլ օլտու :

Օ կիւնիւ հալա ղաեէթ սըճադ օլուպ , Ժիւլիէն , աղաճ-
լարըն սըգ տալլարը ալթընտա վէ եաբրադլար արասընտա
սէրին պիր մահէլլ ինթիիապ իլէ , եօսունլուգ իւզէրինէ սէ-
րիլիպ , վէ իքի էլինի տէ պաշընըն արտ թարաֆընտա գա-
վուշտուրուպ իճրա իտէճէք օլտուղու բլանը էթրաֆըլլա տիւ-
շիւնմէեէ պաշլատը :

Սէսօն մէվգիֆինտէն հարէքէթլէ Սէն-Բօրա տօղրու կէլ-
մէքտէ օլտուղու պիր սըրատա թէրք իթմիշ օլտուղումուզ
կապրիէլ Սթէղինիեէ կէլինճէ , մէրգումէ եաեա եիւրիւմէկէ
ասլա ալըշըգ օլմատըղընտան , պիր գաշ եիւղ ատըմ ալմըշ
օլտուղու հալտէ , թագաթ վէ տէրմանտան տիւշտիւ իսէ
տէ , պու թագաթսըզլըղընա ղալէպէ իթմէքլէ , պիր միւտ-
տէթ տահա , ֆագաթ ահէսթէ սուրէթտէ եօլունա տէվամ
իթտի :

Հէր թարաֆ սուսլուգ իշինտէ օլուպ , եալընըզ աղաճ-
լար վէ չալըլար արասընտաքի գուշլարըն սէսլէրի իշիտիւմէք-
տէ , վէ եէր եէր պալը քէօլիւլէրին թարալարը տէրունին-
տէ չալըլմագտա օլտուղլարը կէօրիւլմէքտէ իտի :

Պու հալ՝ ֆէվգէլատէ մահզունիյեէթպախշ , վէ կապրի
պու հալտէն ղաեէթ միւթէէսսիր վէ մահզուն օլարագ , նի-
հաեէթ թարիֆ ալմըշ օլտուղու օրմանըն սինօրունա մուվադ
սըլէթ իթտի , վէ գըլըճ սէսլէրի իշիտէճէք տիւ կիպի օրմա :

նրն տախիլինի տինլէտիկի միսիլու , էթրաֆա տա կէօզ կէզ-տիրմէքտէ իտի :

Նակեաճ կէօզլէրի զէմինէ աթֆ օլունուպ , պիրտէն պի-րէ տիթրէեէրէք տուրտու , չիւնքի եէրտէ եարըսը իչիւմիչ ի-քի սիկարա կէօրտիւ , վէ Բօպէնսօնուն՝ գում իւզէրինտէ պիր աեազ էսէրի կէօրտիւկիւնտէ , խալի օլտուղունու զանն իթտիկի առաքընրն ինսան իլէ մէսքիւն իտուկինի գըեաս իյ-լէտիկի կիպի , կապրիէլ տէ , զէնկին քիմէլէրէ մախսուս օ-լան մէզքիւր սիկարալարը միւշահէտէ իյլէտիկինտէ , պիր կիւն էվիլէլ տուէլլօճուլարըն օրատա տուրմուշ օլտուգլարընը ան-լատը :

Պինապէրին օրման սինօրունուն տախիլի ճիհէթլէրինի պիթթէտգիգ , թօքրաղըն չըննանմիշ վէ եապանի եարադ-լարըն իւզէրինէ պասըլմիշ օլտուղունու տիգգաթ իթտի :

Այնի վագըթտա գուվիլէթ վէ թագաթտան տիւշմիւշ օլան տիզլէրինէ զանն իտէրսին քի հիքմէթլէ գուվիլէթ կէլ-տիկինտէն , սինօրուն արասընտա պուլունան պիր հէնտէքտէն օլ պիր թարաֆա աթլատը , վէ ֆիլվագը տիկէր թարաֆ-տա տախի պիր չօդ առէմլէրին աեազ իզլէրինէ թէսատիֆ իտիպ , պու իզլէրտէն եիւրիւեէրէք , տուէլլօնուն վուգու պուլմուշ օլտուղու մահէլլէ վասըլ օլտու :

Մէզպուրէ եիւրիւմէք իչին տալլարը պէր թարաֆ իթ-տիկի սըրատա , պունլարըն սէսի՝ աղաճ տալլարը ալթընտա սէրիւմիշ պուլունան ժիւլիէն Դլօտուն գուլալընա գատար վասըլ օլմաղլէ , վուգուի հալի կէօրմէք վէ անլամագ իւզրէ , սէրիւմիշ օլտուղու մահէլլտէ տօղրուլտու :

Մէրգում , քէնտիսինտէն պիր գաշ ատըմ ուղագտա , եագըշըգը պիր գատըն կէօրտիւկիւնտէ , ֆէվգէլատէ իզհա-ըլ թէաճիւպ իթտի , վէ քէնտի քէնտիեէ ,

— Պու գարը քի՞մ տիր. նէ՛ եաբմագ իչին պուրանա կելմիշ տիր, տէտի, վէ վազիեթինի թէպտիլ իթմէքսիզին, մէզպուրէնին հարաքեաթընտան պիրինի պիլէ կէօզիւնտէն զայպ իթմէտի :

Կապրի, եավաշ եավաշ իլէրլէեերէք, տուէլլօնուն աւըլ վուգու պուլմուշ օլտուղու մահէլլէ վասըլ օլտու, վէ ֆիրրինտէն,

— Իշթէ թամ պուրատա տուէլլօ իթմիշէր տիր. պէլքի գան լէքէլէրի կէօրիւրիւմ, տէտէ, վէ էյիլիպ եերի վէ չալը չըրբըլարը մուայեէնէ իյլէտի :

Մէրգումէ՝ պիրտէն պիրէ,

— Ա՛հ, տէտի, վէ տահա զիեատէ էյիլտիքտէն սօնրա, եերտէն օն սանթիմէթրօ ուղունլուղունտա սիվրի պիր չէլիք բարչասը ալարագ տօղրուլտու, վէ պու չէլիկին ուճունա պագարագ,

— Գըրըլմըշ պիր գըլըճ բարչասը տըր. ֆագաթ չէլիյին իւզէրինտէ գան լէքէսի օլմատըղը միսիլու, եերտէ տէ գան լէքէսի եօգ տուր. իշթէ պու զարիպ, տէյի միւլահազա իթտի, վէ գըլըճըն բարչասընը ուզաղա ֆըրլաթըպ, տահա իլէրիսինի թէհարրիեէ պաշլատը :

Նակեահ քիւչիւք աղաճ ֆիտանլարը իւզէրինտէ պէեաղ պիր նէսնէ կէօրիւպ, պունու խահիչլէ եերտէն ալտը, եերտէն ալտըղը նէսնէ՝ տիւրիւլմիւշ պիր քեաղըտ օլուպ, Կապրի՝

— Սէլէսթէնին եաղըսը տըր, տէտիքտէն սօնրա, քեաղըտըն իւսթիւնտէքի եաղըեր օգուտու քի, « Պու պէնիւմ վասիեթնամէմ տիր » իպարէսինտէն իպարէթ իտի :

Պիր տագըգա գատար մէրգումէ գըմըլտանմագսըղըն վէ կէօզլէրինի մէզքիւր իպարէեէ աթֆ իթմիշ օլարագ տուրտու. պատէհու պիր հարէքէթի սէյեա իլէ տիւրիւլիւ քեաղըտըն մէօհրիւնիւ գօբարըպ, քեաղըտը աշտը, վէ եաղըլմըշ օլան աթիտէքի ճիւմլէլէրի եիւքսէք սէսլէ օգուտու :

« Օլանճա վարիեթիմի, աւյա վէ հիշ պիր տիւրիւլ գայտը իհթիեաթըմ օլմաեարագ, տիւնեատա է՛ն զիեատէ սէվ-

մէքտէ օլտուղում Մատմազէլ Մատէն Կալիէնէ վասիէնթ իտէրիմ:

« ՄԱՐԳԻ ՍԵԼԷՍԹԵՆ ՏԸ ՎԱԼԱՆՏԵԼ »

Կապրի, պու. ֆրգրաեը օգուտուգտան սօնրա, հիտտէթ վէ զաղապլա չըգարտըղը պիր սէտա իլէ,

— Թէքիլ վարիէնթինի Մատէն Կալիէնէ թէք Իտի. եօր հա', տէտի, վէ ալնի վաղըթտա տիկէր պիր սէտա իչի. տիլիպ, Ժիւլիէն Գլօտ՝ պուլունտուղու մահէլլտէն չըգարազ, շիտտէթլէ էլինի գօնթ տը Լիւսընայըն մէթըէսէսինին ումու. զու իւզէրինէ վազ իլլէտի,

Կապրի իսէ, պիրտէն պիրէ ազիմ պիր տէհչէթէ տիւչար օլարազ, վէ հաեաթընա գաստ իտիլէճէկինի զան իտէրէք,

— Բէճա իտէրիմ, եալվարըրըմ... հէր շէյի, ազչէ ճիղ. տանըմը, միւճէվհէրաթըմը ալըն, ֆագաթ պէնի թէլէֆ իթմէեին, պէնի էօլտիւրմէեին, տէտի.

Ժիւլիէն. — (Հէեէճանընտան նաչի սէսի տիթրէեէրէք.)
Թէէմին օլուն մատամ. պէն նէ' գաթիլիմ, նէ' խըրսըղըմ, Սիդին նէ' հաեաթընըզա ֆէնալըզ իտէճէեիմ, նէ' տէ ազչէ ճիղտանընըղը զասպ իլլէեէճէեիմ: Աղաճլարըն կէօլկէսի ալ. թընտա սէրիլմիշ եաթըյօրտում... ալլէ տիգպաթ իտիեօր. տում. Էվվէլա եէրտէն գըրըլմըշ պիր գըլըճ բարչասը գալ. տըրտըղընըղը կէօրտիւմ: Պատէհու պիր մէքթուպ պուլուպ, պունըն մէօհրիւնիւ եըրթտըգտան սօնրա, միւնտէրիճաթընը օգուտուղունուղու միւչահէտէ իթտիմ. մուախսարէն էօլլէ պիր իսիմ թէլէֆֆիւղ իթտիկինիղի իչիթտիմ քի, օ իսիմ գալպիմի ֆէվգէլատէ տիւչարը հէեէճան գըլտը: Օ իսիմ ի. սէ, գըզգարընտաչըմ կիպի սէվմիշ օլտուղում վէ էօլ. միւշ օլտուղունու զանն իթտիկիմ Մատէն Կալիէնին իսմի տիր. Համտ օլտուն Հազգ. Թէալա հաղըթթլէրինէ, եանըլմըշ օլտուղումու անլատըմ. չիւնքի իսմի օ քեաղըտ իւզէրինտէ մուհարրէր տիր, վէ չիւպհէսիղ մահէլլի իգամէթի տէ անտէ եաղըլմըշ տըր... օ'հ մատամ, սէօլլէեին, ճէվապ վէրին... պիչարէ վէ սէվկիւլիւ Մատէնիմին հէնուղ հաեաթտա պու.

լուսնտուղունու պիլտիրին . . .

Կապրիէլ, Ժիւլիէնին հարեքէթինտէն վէ հէեէճանը հա-
զըգիսինտէն միւսթէրիհ օլարագ, պիր տէրէճէ քէսպի ճէ-
սարէթ իթտի իսէ տէ, եինէ էթրաֆա կէօղ կէզտիրտի, վէ
կէնճ սանտաթքեար՝ մէրգուճէնին պագըչը մանէաւընը
տէրքէ:

— Եալընըզմ մատամ, ֆագաթ ալէյհինիզտէ պիր
տուղագ թէրթիպ իթմիշ օլտուղումու զանն իլէ վէսվէսէ
իթմէեին. Մատէնին հաեաթտա օլտուղունու, վէ նէրէտէ
իզամէթ իթտիկինի սիզտէն անլամագտան զայրի արզում եօգ-
տուր, տէտի:

Պու արա Կապրի՝ թէքմիլ ճէսարէթինի քէսպ իթտի, վէ
Ժիւլիէնին գըեաֆէթինտէն, անըն շէհիրլի վէ միւթէպէր
պիր ատէմ օլմատըղընա իհթիմալ վէրէրէք, հէման քիւսթա-
խանէ պիր թավր իլէ:

— Միւսիւ, նէ՞ հագգ ու սէլահիեթլէ պէնի պու հօլ-
տա իսթիճվապ իտիեօրսունուզ. սիզ քիմսինիզ, տէտի:

— Մատամ, պէնիմ քիմ օլտուղումու մու սիւալ իտի-
եօրսունուզ. . . պէնտէնիզ հագիր պիր քիմսէեիմ. . . հէնուզ
մաարուֆ օլմաեան պիր սէնաաթքեարըմ, իսմիմ Ժիւլիէն Գը-
լօտ տուր, վէ զաթընըզը իսթիճվապ իթմէկի տէ հագգ ու
սէլահիյեթի հայիզ օլմատըղըմը ըանա պիլիրիմ, ֆագաթ
սիզ գատըն սընըֆընտան օլմանըզլա, էլպէթթէ խայրխահ
օլմալըսընըզ, չիւնքի գատընըզ սըֆաթընտան պաչգա կիւ-
զէլիկինիզ տէ վար տըր. պինապէրին սիզի իսթիճվապ իթ-
մէք հագգ ու սէլահիյեթինի քէնտինիզ պանա իթա իտէ-
պիլիրսինիզ, Պիր ազ էվվէլ պիր պիշարէ մախլուգուն իսմինի
թէլէֆֆիւզ իթտինիզ, օ մախլուգուն քի, զիյատէսիլլէ տիւ-
չարը միհն ու մէշագգ օլմուշ տուր, վէ պէնիմ քէնաիսինի
սէվմէքիկիմ տէ պունտան նէշէթ իթմիշ տիր: Անը էօլմիւշ
զանն իտիեօրտում, վէ պու սէպէպլէ բէք չօգ կէօղ եաշլա-
րը տէօքտիւմ. . . չիմտի իսէ հաեաթտա պուլունտուղունու
պանա պիլտիրմէքէ, պէնտէնիզի պախթիւար գըլմըշ օլա-
ճազ սընըզ:

Մատեն կալիէ՝ կապրիէլին է՛ն դիտատէ թահգիր իթտի-
կի պիր քիմնէ օլուպ , պինապէրին անըն հագգընտա հիւսնիւ
թէվէճճիւհիւ օլան հէր շախսա իզհարը պուղղ ու ատավէթ
իյլէմէսի թապիի իտի : Օրման տախիլինտէ պիթթէսատուֆ
գարշըսընա չըգմըշ օլան շախս իսէ , Մատենտէն տօլաեր
թէվէճճիւքեարանէ իֆատէի մէրամ իյլէտիկի ճիհէթլէ , էլ-
պէթթէ կապրիէլին հիւսնիւ նազարընա մաղհար օլամազ ի-
տի : Պինաէն ալէյհ , մէզպուրէ քէլամա աղազ իթտիկին-
տէ ,

— Օ գատընըն հաեաթտա օլուպ օլմատըղընը սէօյլէ-
եէմէմ , տէտի :

— Նիշին :

— Զիւնքի պիլմէմ ,

Ժիւլիէն՝ կապրիէլին սուի ֆիքրինի անլատըղընտան ,

— Պիլմէ՞ զմիսինիզ , . . հալ պու քի պիլմէտիկինիզէ ինա-
նամամ : Զաթէն եէտինիզտէ պուլունան քեաղըտտա օնտան
պահս օլունմուշ : Օ քեաղըտըն միւհթէվիեաթընը օգուտուգ-
տան սօնրա իսմինի թէլէֆիուզ իթտինիզ : Էկէր օ գատըն
հաեաթտա օլմասա իտի , նիշին անըն հագգընտա պահս ի-
տէճէք իտինիզ :

— Սիզէ ճէվապ վէրմէք իսթէմէեօրում , վէսսէլամ :

— Լաքին պու հարէքէթինիզ զալիմանէ տիր :

— Էվվէթ , պու պէօյլէ տիր :

Ժիւլիէնին սապիը պիր գաշ սանիյեէտէն պէրու թիւ-
քէնմէքտէ օլտուղու ճիհէթլէ , տիշլերինի սըգարագ , քէսկին
պիր սէտա իլէ ,

— Պագաթ սիզի ճէպրէն ճէվապա մէճպուր իտէրսէմ ,
նէ՞ եաբարսընըզ , տէտի :

— Եարտը՛մա տէյի պաղըրըրմ :

— Պագաթ պուրասը խալի պիր եէր օլտուղունտան ,
քիմնէ եարտըմա կէլմէզ , Զաթէն պու օրմանտա պիլտէն մատ-
տա քիմնէ եօգ տուր : Իմտի , մատամ , պէնի շիտտէթ վէ
ճէպր իսթիմալինէ մէճպուր իթմէքսիզին շու քեաղըտը պանա
վէրին :

Կապրի, մէղքիւր քեաղըտը՝ գօրսաժընտա սագլամագ իւզրէ ավուճունտա սըգարագ,

— Խայր վէրմէեէճէեհիմ, տէյի մուգապէլէ իթտի:

Ժիւլիէն՝ մէրգումէնին պիլէկինի թութուպ գըրմագ տէրէճէսինտէ սըգտըղընտան, Կապրի,

— Լաքին պէնի ինճիտիեօրսունուզ, տէտի:

— Օ քեաղըտը պանա վէրին տիեօրում:

— Խայր, վէրմէեէճէեհիմ:

Ժիւլիէն՝ մէրգումէնին պիլէկինի տահա զիեատէ սըգտըղընտան, Կապրի,

— Եա՛լտըմա, եա՛րտըմա, տէյի թէքրար պալըրտը:

Ժիւլիէն. — Սուս օլուն, սուս օլմանըզը՝ սիզին մէնֆաա. թընըզ իչին իխթար իտիեօրում, տէյի պէեան իյլէտի, վէ քեաղըտը էլինտէն ալտըղընտա, կէնճ գատըն՝ թէհտիտավէր սուրէթտէ պաշընը գալտըրտը, վէ մէղքիւր քեաղըտը եէնի. տէն էլտէ իթմէք իսթէտի: Պու արա ժիւլիէն՝ մալիւմ օլան պիլ գաչ սաթըրը օգումուշ օլտուղունտան,

— Տիմէք պու պիր վասիեթթնամէ տիր. սիզ պունուն մէօհրիւնիւ գօքարմաեա նա՛սըլ ճէսարէթ իթտինիզ, տէտի:

— Օ սիզէ ֆարզ տէյիլ տիր:

— Ֆիլվադը սիզին նամուսուզճա պիր հարէքէթտէ պու. Լունմուշ օլմագլըղընըզ՝ պանա ֆարզ տէյիլ տիր. պու ճիւմ. Լէ իլէ արզու իթտիկիմ խուսուսու անլատըմ: — Մատլէն Կա. լիեեէ սէրվէթ պրագմագտա պուլունան պու վասիեթթնամէ՝ տիւնքի թարիխի հավի տիր: Շիւպհէ եօգ տուր քի, էօլմիւշ օլան պիր քիմսէ իչին վասիեթթ իտիլմէզ. տիմէք Մատլէն պէրհաեաթ օլուպ, քէնտինի պուլաճաղըմ տէրքեար տըր:

« Վուգուի հալի վէ սիզին պուրաեա կէլիչինիզին սէպէ. պինի շիմտի անլաեօրում: — Պու մահէլտէ պիր տուէլլօ վու. գու պուլմուշ տուր, վէ սիզ տէ պիր նաշ, պէլքի մարքի տը վալանտէլին նաշընը արամագ իչին պուրաեա կէլմիշսինիզ տիր: Մարքի տը վալանտէլ, պէսպէլլի տուէլլօ իթմէք իւզրէ էլպիսէսինի չըգարըպ եէրէ վազ իթտիկի սըրատա, պու վա. սիեթթնամէեի տիւշիւրմիւշ, վէ պունաա շիւպհէսիզ սիզին ի.

չին մուճիպի եէյիս ու քէտէր պիր վաղըս մէվճուտ օլմուշ օլմալը տըր :

« Մատամ, սիգին նէ՛ մախլուգ օլտուղունուղու շիմտի տէրք իտիսօրում, վէ խասիմէլի պիրպիրի գարշըսընա սիգ չըգարմըշ օլմանըղը պիւէ իհիմալտէն պուլուեօրում :

Կապրիէլին կէօղլէրինտէ պու արա հիտտէթ աթէչի բար. լամագտա օլուպ պօղուգ պիր սէտա իլէ :

— Շու քեաղրտը պանա վէրին, տէտի :

— Սիգէ՞ մի, ապա : Քիմ եաղմըշ իսէ, կէօթիւրուպ անէ վէրէճէեիմ, վէ էկէր օ վէֆաթ իթմիշ իսէ, Մատէն Կալիէս եէ իթա իտէճէեիմ :

Պատէհու ժիւլիէն Գլօտ սըրթընը Կապրիէլէ չէվիրէրէք, օրմանըն իչինտէ նապէտիտ օլտու, վէ մէրգումու թաագիպ իթմէք միւմքինսիգ օլտուղունտան, Կապրի՝ սօլուեարագ :

— Ա՛հ ժիւլիէն Գլօտ, պէն սէնի թէքրար պուլաճաղըմ, վէ օլ վազըթ ինթիգամըմը սէնտէն ալաճաղըմ, տէտի : Պա. տէհու, պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա :

— Պու ատէմ Մատէնի նա՛սըլ թանըօր : Շիւպհէսիգ գատիմ պիր աշըղը տըր... աճապա պու տախի պէնիմէ տիւշմէն եօլունտա մուամէլէ՞ մի իտէճէք տիր : Լաքին էօյլէ տէ օլսա, քէնտինտէն գօրգմամ, Մատէնէ գարշը ուղրաշաճաղըմ կիպի, անըն ալէ, հինտէ տախի ուղրաշաճաղըմ, վէ իքիսինի տէ մահվ իտէճէեիմ, տէտի :

Կապրի, պիր տէրէճէ հիտտէթի թէսկին օլտուղունտա, պուլունտուղու մահէլլի թէքրար թէհաթրի իթտի, վէ քէնտի քէնտինէ :

— Ասլա գան լէքէսի եօգ տուր. հալ պու քի պուրատա տուէլլօ իթմիշ օլմալարը մուհագգագ տըր : - Իմտի Սէն-Բօ. րա կիտիպ թահգըղը մատտէ իտէճէեիմ. հէր հալտէ մալիւ. մաթ ալմագլըղըմ լաղըմ տըր, տէյի պէեան իլլէտի :

Միւթէազըպէն օրմանտան չըղըպ, ճատտէեէ վասըլ օլտու, վէ եօրղուն օլմասընա բաղմէն, քէօյէ դատար եօլունա տէվամ իթտի :

Իլք էվլէրէ մուվասըլէթինտէ, եօլուն իւզէրինտէ պիր

քէօյլիւնէ թէսատիւֆ իթմէքէ, Կապրի,

— Մատամ գօնթէս տը Լիւսընայըն իգամէթկեահընը պիլիեօրմուսունուզ, տէյի սօրտու:

Քէօյլիւ. — Էվվէթ մատամ, պիլիրիմ. չայ քէնարընտա պիր սէյֆիսէ տիր:

— Շու էսնատէ Մ. տը Լիւսանայըն Սէն-Բօրտա օլուպ օլմատըղընտան մալիւմաթընըզ վաճմը տըր:

— Շիմտի պուրատա օլմատըղընը պիլիրիմ:

— Էմի՛նմիսինիզ:

— Էվվէթ, չիւնքի պու կիւն ագչամա գատար օ սէյֆի-
եէտէ իտիմ: Պէն միւսթէճիւրէր իչին չալըչան պաղչէպանըմ:

— Մ. տը Լիւսընայ պու կիւն կէլմէտի մի:

— Խայր մատամ: Պու կիւն տէ, տիւն տէ կէլմէտի: Միւ-
սիւ գօնթ պուրաեա չօգ կէլմէզ...

— Սիզ պու քէօյլիւն էհալիսինտէն օլտուղունուզ հալտէ,
տիւնքի կիւն պուրատա պիր քիմսէնին թէլէֆ եախօտ մէճ.
րուհ օլուպ օլմատըղընտան խապէրտա՛րմըսընըզ:

Քէօյլիւ. — (Տիւչարը տէհչէթ օլարագ.) Վա՛յ, պիր ճի-
նանէթ վուզուսթըմը վար տըր:

— Խայր, ճինանէթ տէյիլ, տուէլլօ վուզուսթը:

— Քէօյլիւմիւզ տէ մի:

— Էվվէթ, Սէսօնտան պուրաեա կէլինտիկի սըրատա սօլ
թարաֆտա պուլունան օրմանտա:

— Օ եօլտա հիչ պիր շէյ իչիթմէտիմ. տիմէք հիչ պիր
շէյ օլմամըշ տըր: Բէտէրիմ օրման պօրուճուսու օլտուղուն-
տան, տաիմա հէր թարաֆը տօլաշըր: Իմտի էկէր օ եօլտա
պիր վագըա օլմուշ օլսա իտի, իւք տէֆա պէն խապէր ալա-
ճագ իտիմ:

— Թէշէքքիւր իտէրիմ միւսիւ: — (Պատէհու Կապրիէլ
քէնտի քէնտիսէ.) Սլմըշ օլտուղում մալիւմաթ հիչ գապի-
լինտէն օլմասըլլա, Սէն-Բօրա կէլմէքլիկիմ պիր շէյն եարա-
մատը: Շիմտի վուզուի հալի նա՛սըլ անլամալը, տէտի:

Օլ էսնատէ քէօյիւն օմնիւպիւս արապասը կէչմէքտէ օլ-տուղունտան, Կապրիէյին՝ գօնտիւքթէօրէ վազը օլան իշա-րէթի իւզէրինէ արապա տուրտուրուլտու, վէ կէնն գատըն գօնտիւքթէրէ խիթ ապէն,

— Սաաթ Պ տէ հարէքէթ իտէն թրէնին օմնիւպիւսիւ միւ տիւր, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ մատամ, ֆադաթ չարուգ օթուրուն, չիւնքի վազըթ պիր ազ կէչմիշ տիր:

Կէնն գատըն տէրհալ մէղքիւր արապաեա րաքիպ օլմա-սըյլա, աթլար սիւրաթլէ եօլա տէվամ իթտիլէր:

Խիւլասա, Կապրի սաաթ սէքիզտէ Բարիսէ, վէ սաաթ տօգուզտան ազ էվվէլ խանէսինէ մուվասըլէթլէ, իւք տէֆա պէսլէմէսինէ,

— Քիմնէեի կէօրմէտինիզ մի, տէյի սօրտու:

— Կէօրտիւմ մատամ:

— Մ. տը Լիւսընայտան խապէր կէլտի մի:

Պէսլէմէ Մարիէթ. - (Կիւլիւմնէեհէրէք.) Էվվէթ մա-տամ:

— Տիմէք վէֆաթ իթմէմիշ:

— Խայր մատամ, չիւնքի պուրաեա պիզզաթ քէնտիսի կէլտի:

Կապրի. - (Հայրէթլէ.) Քէնտիսի մի:

— Էվվէթ:

— Եարալը՞ մը իտի:

— Խայր, ճիւզի պիր պէրէսի պիլէ եօգ իտի:

Կապրի. - (Քէնտի քէնտիեհէ.) Իշթէ պու զարիպ... օ պիր թարաֆտան տիկէրի տէ հաեաթտա տըր... աճապա Սէն-Բօր օրմանընտա նէ՞ վուդու պուլտու:

Պատէհու ալէնէն . - Միւսիւ գօնթ թէքրար կէլէճէք մի տիր , տէյի սիւալ իթտի :

— Էվվէթ մատամ :

— Սաաթ գաշտա :

— Տօգուզտա :

— Լաքին պիր ազ էվվէլ սաաթ տօգուզ չալտը :

Թամ պու սէօզլէրին իրատ օլունտուղու սըրատա , սօգագ գարուսունուն չանը չալընըպ , պէսլէմէ՝ կիտիպ գարուեու աշտը , վէ ժիւլ տը Լիւսընայ զահիր օլտու :

Կէլէլիմ ժիւլիէն Գլօտա :

Մէրգումու , Սէլէսթէն տը Վալանտէլին վասիեթնամէսինի Կապրինին էլինտէն զասպ իտէրէք , օրմանըն տէրունին տէն սիւրաթլէ կիթտիկի զէման թէրք իթմիշ իտիք :

Սէլէսթէն՝ թանըմատըղը Կապրիտէն պիր խայլի ուզագլանտըգտան սօնրա տուրուպ , պիւսիւք պիր աղաճըն ալթընտա չաեըրլըգ իւզէրինտէ օթուրտու , վէ քէնտի քէնտիեէ , շու սէօզլէրի իրատ իթտի .

— Տիմէք Մատլէն էօլմէմիշ տիր , հալ պու քի թէլէֆի նէֆա իթմիշ օլտուղունու զանն իթտիրէճէք եօլտա պիր հա . րէքէթտէ պուղունմուշ տուր : Վագասա պու էյի պիր մուամէլէ տէյիլ իսէ , նիեթիինի շիմտի անլաեօրում . . . ինթիգամալմագ խուսուսընտաքի արգուսու՝ նամուքեարանէ եաշամագ արգուսունա տահա ֆայիգ օլտուղունու խապէր վէրմէքլէ , պէնի տիւչարը քէտէր ու եէյիս գըլմագ իսթէմէմիշ տիր : Էվվէթ , էվլատընըն գաթիլինի պուլմագ ֆիքրի գաթիսի՝ հէր շէյէ զալէպէ իթմիշ տիր : - Պու մագսէտէ էրմէք իշին իսէ , իճրաի թէհարրիեաթ , վէ պունուն իշին տէ ազչէ լազըմէտէն օլտուղունտան , պու ազչէի պէհէմէհալ էլտէ իթմէք իսթէմիշ տիր : - Լաքին զայպ իթմիշ օլտուղու ալչաղըն իսմինի վէ նէրէտէ պուղունտուղունու պէն քէնտինէ սէօլէեէճէեիմ . ինթիգամըմը՝ անըն ինթիգամը իլէ պիրլէշտիրիպ , իքիմիզ պիլ իթթիֆագ զարաղըմըղը ալաճաղըղ , Պիչարէ Մատլէն , շիմտիեէ գատար արաեըպ պուլամատըղը ժիւլ Մէրսիէ . նին՝ հագըգէթտէ գօնթ ժիւլ Արման տը Լիւսընայ-Շարանթ

Թէսմիեէ օլունտուղունու խապէր ալտըղընտա , աճապա նէ՝ տէրէճէ մէսրուր օլաճագ տըր :

« Լաքին վասիեթնամէլէրին Ֆահազալարընը երրթըպ ալմագ տա թէրէտտիւտ իթմէեէն պու զարիպ գարը քիմ տիր :

« Շիւպհէսիզ քիմ օլտուղունու Մատլէնտէն անլաեաճաղըմ :

Պու սըրատա Ժիւլիէն՝ տէրին պիր միւլահաղահա տալըպ , պու միւլահաղա՝ օրթալըգ գարարանա գատար իմթիտատ , վէ պատէհու օթուրմուշ օլտուղու մահէլտէն գալգըպ , Սէն Բօր եօլունա տօղրու հարէքէթ իթտի :

Քէօյէ մուվասըլէթինտէ կիճէ գարանլըղը էթրաֆը քեւմիլէն իհաթա իթմիշ օլուպ , զաթէն կազ ֆէնէրի տէ պուլունմատըղընտան , վէ օ կիճէսի այ մահիթապը ճէսիմ պուլութլար ալթընտա սէթր իտիլմիշ իտուկինտէն , պիթթապի գարանլըգ տահա զիեատէ իտի :

Շըմէնտըֆէրին օմնիպիւս արապասընըն տուրտուղու մահէլտէ , քէօյիւն էն միւթէպէր Գաֆէ-րէսթօրանը մէվճուտ օլմասըլա , Ժիւլիէն պուրաեա կիրտի : Մէգքիւր գահվէխանէ՝ իքի տաիրէտէն իպարէթ օլուպ , պիրինտէ թաամ վէ իշրէթ իտիլմէքտէ , տիկէրինտէ իսէ պիլարտօ օյնանմագտա իտի :

Պիլարտօ սալասընտա քիմէսնէ պուլունմաեըպ , լաքին գահվէխանէ վէ լօգանթա եէրինէ գուլլանըլան սալատա իքի նէֆէր եաշլը գատըն՝ քիւչիւք պիր մասա գարչըսընտա , վէ պիր կէնճ քիմսէ տէ տիկէր պիր մասա էօնիւնտէ օթուրմուշլար իտի :

Ժիւլիէն տախի օ մահէլտէ օթուրուպ , քէնտիսի իչլին պիր միգտար թաամ կէթըրթտի : Սաաթ տօղուզ րատտէլէրինտէ օմնիպիւս արապասընըն գօնտիւքթէօրիւ գահվէխանէեէ կիրիպ ,

— Սօն սէֆէր տիր . . . Սէսօնա կիտէճէք եօլճու վա՛ր մը տըր , տէյի խապէր վէրտի :

Զիքը իթաիկիմիզ կէնճ քիմսէ իլէ իքի իհթիեար գատընլար գալգըպ տիշարը չըգտըլար :

Ժիւլիէն տախի թաամընը պիթիրմիշ օլմասըյլա , պուն-
լարլա պէրապէր մէգըիւր լօգանթատան տիշարը չըգտը :

Ոլ էսնաան արապա սիւրաթլէ իլէրլէմէքտէ իտի :

Գուպէի ասիւմանտաքի պուլուլթլար կիթտիքճէ արթ-
մագտա օլուպ , գարանլըգ տախի տահա զիեատէլէշմէքտէ իտի :

Ժիւլիէն՝ Սէն նէհրի գըեըլարընա մուվասըլէթ իթտի :
Նէհրի մէգըիւրուն սահիլինտէ պուլունան էվլէրին բէնչիւրէլէ-
րինտէն ըըգ միւշահէտէ օլունտուղու կիպի , պապը բէնչի-
րէլէր տէ աչըգ պրագըլմըշ օլտուղունտան , սուֆրալարընա
օթուրմուշ օլան ֆամիլեալարըն թաամ իթմէքտէ օլտուգլա-
րը կէօրիւլմէքտէ իտի :

Ժիւլիէն՝ Հանրիէթ Տօրէյին եախօտ գօնթէս տը Լիւսը-
նայըն իգամէթ իթտիկի սէյֆիէեէ տօղրու իլէրլէեիպ , պիր
գաշ սաաթ էվլէլ տուրմուշ օլտուղու մահէլլէ կիթտի , վէ
օրատան , Հանրիէթին , էօյլէ թաամը իթտիկինի կէօրմիւշ օլ-
տուղու կիպի , պու տէֆա տա մէգպուրէնին՝ գօնթուն զայ-
պուպէթի սէպէպիյլէ , քէնտի սիւտանասը իլէ պէրապէր
սուֆրատա օթուրմուշ իտուկինի միւշահէտէ իլլէտի :

Անէթ տէ պունլարըն սուֆրա խըզմէթինի կէօրմէքլէ
մէշղուլ իտի :

Նակեահ՝ չօճուգ աղլամասը սէսի իշիտիլտիկինտէն , Հան-
րիէթ՝

— Սիւտանա , չօճուգ աղլահօր . չարուգ կիտին պագըն ,
տէտի :

Սիւտանա գալգըպ , էլինէ պիր մօմ ալարագ թաամ
սալասընտան տիշարը չըգտը :

Ժիւլիէն՝ մօմուն կէօրիւնէճէկի մահէլլի գօլլամագտա
օլուպ , պիր սանիեէ սօնրա , թաամ սալասընըն եանընտաքի
օտանըն բէնչիւրէսի ըըտըղընը , վէ մումուն օրահա պրագըլ-
տըղընը կէօրտիւ : Պատէհու քէնտի քէնտիեէ ,

— Սիւտանա իլէ չօճուգ օ օտատա եաթընօրլար : Ագ-
չամ թաամընըն կէճ վաղըթ եէնտիկինի . վէ թաամ էսնա-
սընտա չօճուղուն ուեումագտա օլտուղունու անլամագըղըմ
խայըլը օլտու : Աճապա վալիտէսինին օտասը նէրէտէ տիր .

անը տախի էլպէթթէ պիր աղտան անլաեաճաղըմ, տէյի միւլահաղա իթտի :

Արատան չէնտ տագըգա կէչինճէ, սիւտանա՝ մուսու պիրլիքտէ ալարագ թաամ օտասընա ավտէթ իթտի :

Գօնթէս . - (Սիւտանաեա խիթապէն .) Չօճուղա պիր շէյ մի օլմուշ :

— Խայր հիչ պիր շէյ օլմամը մատամ. տէրհալ եինէ ույգուեա տալտը :

— Բէնչիրէեի լաերգըլլա գաբատընը՞ գ մը :

— Էվլէթ մատամ :

Կիճէնին տէրին սուսլուղու սաեէսինտէ, ժիւլին՝ թաաթի օլունան մէղքիւր քէլամէրի լաերգըլլա իչիտէպիլմէքտէ իտի : Պատէհու Հանրիէթ, իլավէթէն ,

— Պու բէնչիրէլէրին գանատլարը պուլունմամասը ֆէնա շէյ տիր, տէտի :

Անէթ . - Փագաթ մատամ, սիլին օտանըղտաքի բէնչիրէլէրին գանատլարը վար տըր :

— Էվլէթ, տիկէր եիւզտէքի բէնչիրէլէր քէօյին թաալաֆընա նազըր օլտուղլարը էչին, անլէրտէ գանատ պուլունմասը թապիի տիր :

— Սիւտանանըն օտասը օ թարաֆտա օլապիլիր իտի :

— Խայր, շըմալ ճիհէթինտէ եաթմագ՝ պիր չօճուգ իչին մուղիր տիր :

— Պու տէտիկինիզ սահիհ տիր, մատամ :

— Սէպզէ պաղչէսինէ կէօթիւրէն սօֆանըն գաբուսունու գաբատընը՞ գ մը :

— Խայր, մատամ եաթտըղըմ զէման գաբարըմ :

— Շիմտի սաաթ գա՞չ տըր :

— Սաաթ օնա եագըն տըր, մատամ :

— Տիւնքի կիւն հիսս իտէկէլտիկիմ հէեհճանըն թէէսսիրի օլարագ էլան թագաթ վէ տէրմանըմ պուլունմատըղընտան, օտամա կիտիպ եաթմագ իսթէրիմ :

— Փիլ վագը մատամ հէեհճանընըղըն բէք շէտիտ օլմուշ օլտուղունու տէրք իտիեօրում :

— Անէթ, պանա էօյլէ կէօրիւնիւեօր քի, պիւեիւք պիր ֆէլաքէթ պէնի թէհտիտ իտիեօր :

— Պիւեիւք պիր ֆէլաքէթ մի. ֆազաթ աղիղէմ մա. տամ, իյմա իթտիկինիղ ֆէլաքէթ նէ՝ օլապիլիր :

— Պիլմէմ, լաքին հէր շէյ մէմուլ տուր. անճագ պաղը ֆէնա հիսսիեաթ վէ միւլահաղաթ ֆիքրիմի իշղալ իտիեօր : Եկէր Բլաթան սէյֆիեհսինտէ բէտէր վէ վալիտէմին եանլա. րընտա պուլունսա իտիմ, տահա զիեատէ րահաթ օլաճագ ի. տիմ :

Պէսլէմէ. — (Իքի էլլէրինի գաւուշտուրարագ.) Պու իղ. տիվաճ խուսուսընտա Մ. Տօրէյ իսրար իթմիշ օլտուղու ճի. հէթլէ, շու հալտէն խապէրտար օլմուշ օլսա, աճապա նէ՝ գատար միւթէէսսիւֆ օլաճագ տըր :

— Հիշ շիւպհէմ եօգ տուր քի, Անէթ, բէտէրիմ հալիմի անլաեաճագ օլուր իսէ, եաշաեամաեըպ վէֆաթ իտէճէք տիր. Պու սէպէպլէ քէտէր վէ միհնէթիմի տաիմա կիղլէեհէճէեիմ. Օ տտէմին . . . զէվճիմին՝ պանա վէ էվլաաըմա իզհարը մու. հապպէթ իթմէկի եհմին իլէ վատ իթմիշ օլտուղունու տիւ. շիւնտիւքճէ, ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլուեօրում : — Հէնուղ ալթը այտան պէրու էվլէնմիշ օլտուղումուզ հալտէ, պէնի թէրք իտիեօր : — Գէնտիմի ալտաթամամ Անէթ, տիւնքի տուէլլօ, վէ օ մէճհուլէ գատընըն միւտախէլէսի, զէվճիմին, պիր գատըն իշին տուէլլօ իթմէքտէ օլտուղունու իսպաթ իթ. մէքտէ տիր. Պէն՝ հագգըմտա վուգուա կէլէն խիեանէթտէն տօլաեը թէշէքքի իթմէեօրում, շիւնքի Մ. տը Լիւսընայ գալ. պիմի ասլա ճէլպ իթմէմիշ տիր, վէ միւղթարըպ օլան՝ գալ. պիմ տէյիլ տիր. անճագ պուլունտուղում չաղտա թէրք օ. լունմագլըղըմ վէ նիհաեթթիղ սուրէթտէ եալընըզ գալմա. եա մահըլում օլմագլըղըմ՝ բէք զիեատէ թէէսսիր վէ թէէս. սիւֆիւմիւ մուճիպ օլուեօր, Տիւշիւնիւն պիր քէրրէ քի Անէթ, հէնուղ օն սէքիզ եաշընտաեըմ. . . նիշին պու եօլտա ճէվր ու ճէֆա չէքմէքլիկիմի ճէնապը Հագգ միւրատ պուեուրմուշ տուր :

Հանրիէթ պու սէօղլէրտէն ոօնրա աեաղտ գալգըպ, պիր

միւտտէթտէն պերու հընգըրմասընը զապթա միւգթէտիր օլ-
մուշ իքէն, արթըգ իրատէթ էլինտէն չըգըպ, հէօնկիւր հէօն.
կիւր աղլամաեա պաշլատը:

Անէթ, մէզպուրէեի թէսկին վէ թէսէլլիեէ սայ իթտի
իսէ տէ, մուվաֆֆազ օլամատը:

Ժիւլիէն Գլօտ՝ միւքեալէմէյի մէզքիւրէեի տինլէմիշ օլ-
տուղունտան, կէօզլէրի եաշարտը, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Տիմէք տիւն տուէլլօ իթմիշ օլան քիմսէ Լիւսընայ ի-
միշ, վէ պու կիւն կէօրմիւշ օլտուղում գատըն տա, օ ալշա-
ղըն մէթրէսի օլմուշ օլաճագ տըր, տէյի միւլահազա իթ-
տի:

Գօնթէս՝ Անէթին մուալէնէթիյլէ քէնտի տաիրէսինէ չէ-
քիւտի, վէ Ժիւլիէն՝ սիւտանանըն օտասը բէրտէլէրինին ար-
գասընտան մէզպուրէ գատընլարըն կէօկէսինի միւշահէտէ
իթտի: Գէնտի քէնտիեէ տախի աթիտէքի սէօզլէրի իլալէ-
թէն սէօյլէտի:

— Պէսպէլլի չօճուղունու էօքէճէք տիր, օ չօճուղու քի
պիր ազտան աշըրահաղըմ: Վազաա պու հարէքէթիմլէ, պի-
շարէ գատընճըղազըն տիւշար օլտուղու իսքէնճէեի տահա
զիեատէ աղըրլաթմըշ, վէ սօն թէսէլլիսինի տէ էլինտէն ալ-
մըշ օլաճաղըմ, պուրասընը բէք էյի պիլիեօրում, լաքին թահ-
գիր իթտիկիմ վէ հէր ֆէնալըղը իճրաեէ միւգթէտիր օլտու-
ղունու պիլտիկիմ օ ատէմին եէտինէ պու էվլատըմը թէրք
իտէմէմ: Օ խապիս՝ Մատլէնին, եանի քէնտինին օլան պիր
մասումու գաթլ ու թէլէֆ իթմիշ օլտուղու հալտէ, պոճունու
մու գաեըրահագ վէ էսիրկէեէճէք տիր: Խայր, խայր, գը-
ղըմը, ճիկէրբարէմի պուրատա պրագամամ, պրագամագ իս-
թէմէմ, վէ պրագամամաեա մէճպուրում: Հալ պու քի զէվալ-
լը գատընճըղազ աճապա նա՝սըլ միւզտարըպ օլաճագ տըր...
պիշարէ վէ պէտպախթ վալիտէ'...

Ժիւլիէն՝ պու միւլահազասընը միւթէագըպ հէօկիւր
հէօնկիւր աղլամաեա պաշլատը:

Բէրտէլէրին արտ թարաֆընտա կէօրիւնէն գատըն կէօլ-
կէլէրի նապէտիտ օլտու:

Անէթ, թաամ սալասընըն ըշըղընը սէօնտիւրտիւ, վէ
ճամէքեանլը գաբուեու տախի գաբատը:

Պու սուրէթլէ էվին թէքմիլ եիւղ թարաֆը գարարըպ,
եալընըզ սիւտանանըն օտասընտա ճիւղի պիր ըշըգ կէօրիւն-
մէքտէ իտի:

Ժիւլիէն, պիր միւտտէթ տահա պէքլէտիքտէն սօնրա,

— Սէպղէ պաղչէսինէ կէօթիւրէն պիր սօֆանըն գաբու-
սունտան պահա օլունուեօրտու. օ պաղչէ նէրէտէ տիր. շիւպ-
հէսիղ էվին արգա թարաֆընտա պուլունաճագ տըր, լաքին
պաղչէսին տիվարը՝ աճապա տիւկէր պիր խանէ իլէ թէֆրի՝ գ-
մի իտիվիշ տիր: Իշթէ պու խուսուսա թէէմին օլմագ իսթէ-
րիմ, տէտի, վէ սէյֆիեէնին պաղչէ բարմագլըղընըն պօյունա
եիւրիւեիւպ, եիւղ ատըմ գատար գաթթ իթտիկի հալտէ,
տար պիր սօգաղըն քէօչէսինէ մուվասըլէթ իթտի:

31

Ժիւլիէն՝ մէգքիւր սօգագտան եիւրիւեէրէք, զէրր օլուն-
մուշ թարլալարըն օրթասընա վասըլ օլտու: Օ մահէլլտէ,
եիւզլէրի Սէն նէհրի գըեըլարընա նազըր օլան էվլէրին թա-
րաֆընտա պուլունան պիր տիվար՝ քեաֆֆէյի էպնիէեէ սէտտ
չէքմէքտէ օլուպ, Ժիւլիէն՝ մէգքիւր տիվարըն պօյունա տօղ-
րու եիւրիւտիւ, ֆագաթ պունուն իսթիւնտէն Հանրիէթին
սէյֆիեէսինի կէօրէպիլմէք իչին խայլի աչըգտան կիթմէեէ
մէճպուր օլտու:

Պու արղուսինէ իսէ մուվաֆֆագ օլապիլտի, հաթթա
զիքր օլունան սօֆա գաբուսունուն իւսթ թարաֆընտա, Ա-
նէթի, էլինտէ քիւչիւք պիր լամպա թութմուշ օլարագ միւ-
շահէտէ իթտի:

Պէսլէմէ՝ պուլունտուղու մահէլլին էթրաֆընը լաեըգըյ-
լա կէօրէպիլմէք իչին լամպաեը եօգարը տօղրու գալտըրըպ,
պատէհու գաբու շամաթա իլէ գաբանտը:

Օլ վագրթ ժիւլիէն՝ տիւարըն էթէյինէ գատար իւէրլէ-տի , վէ աեազլարընըն ուճունա պասարագ , գօլլարընը եայ-տը , վէ պիր ազ չէվիբլիբլէ տիւարըն սաչաղընա եէթիչէպի-լէճէկինի անլատը :

Ժիւլիէն՝ թէտգիգաթը վագրասը նէթիճէլէրինտէն մէմ-նուն գալարագ , եինէ տար եօլա ավտէթլէ չայըն քէնարըն-տաքիթարիգէ կէլտի , վէ Հանրիէթին սէյթիեէսի էօնիւնտէն կէչէրքէն , սիւտանա իլէ չօճուղուն եաթմագտա օլտուղլարը գաբալը օտաեա աթֆը նաղար իյլէտի , վէ նպատէհու պիր մուխաթարատան ֆիրար իթմէք իսթէրճէսինէ , սիւրաթլէ Սէ-սօն ըսթասիօնունա վասըլ օլուպ , հէման Բարիսէ միւթէվէճ-ճիհէն հարէքէթ իթմէք իւզրէ պուլունան պիր չըմէնտըֆէր գաթարընըն վակօնունա բաքիպէն , պիր սաաթ սօնրա , Բա-րիս ըսթասիօնունտա վակօնտան աչաղըեա էնտի :

* * *

Կապրիէլ՝ ժիւլ տը Լիւսընայը կէօրտիւկիւնտէ , ֆէվգէ-լատէ իզհարը մէսէրրէթլէ ,

— Նէ՝ թէլէֆ օլմուչ , նէ՝ եարալանմըչ օլտուղունուզ հալտէ , ումարըմ քի , վուգուի հալի իյզահ իտէճէքսինիզ : - Շու ահմագ վալանտէլ , նա՛սըլ օլուպ տա սաղ սալիմ գալ-տը : Տիւնքի կիւն , քէնտիսինին՝ Մատլէն Կալիէ , վալանթին վէ շահիտլէրիյլէ պիրլիքտէ ավտէթ իթտիբլէրինի կէօրտիւմ : - Սիզ իսէ , ագչամա գատար , պանա հիչ պիր խապէր վէր-մէեէրէք վէ պէնի ազիմ էնտիչէլէրէ տիւչար գըլարագ մէյ-տանա չըգմատընըզ : - Տօղրուսու պու հալ ֆիբրիմի պիւս-պիւթիւն շաչըրթտըղընտան , իչպու մուամմաեը անլամաեը արզուսինտէեիմ :

— Ազիզէմ Կապրիէլ , արզունուզ բէք սատէ տիր ... էն սօն ըատտէտէ տուէլլօմուզ կէրի պրագըլտը :

— Պու տէտիկինիզ ասըլսըզ տըր :

— Ասըլսըզ մը տըր :

— Էվլէթ , չիւնքի տուէլլօնուն վուգու պուլտուղունու պիլիեօրում :

— Սիդի թէէմին իտէրիմ քի...

— Պէնի ալտաթմաեա չալըշմաեըն, հէր շէյի պիլիրիմ:

— Սիդի եալան հիքեաեէլէր իլէ ալտաթմըշլար:

— Պէն քիմսէտէն հիքեաեէ տինլէմէտիմ: Պիզղաթ Սէն-
Բօր օրմանընա կիտիպ, տուէլլօ իթմիշ օլտուղունուղ մահէլ-
լի, չըղնանմըշ օլան թօքրաղը, վէ էղիլմիշ պուլունան չալը
չըրբըլարը կէօրտիւմ... Հաթթա տուէլլօ եէրինտէ պիր գը-
լըճ բարչասը տախի պուլտում:

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ հայրէթլէ Կապրիեէ պագարագ,

— Պէն-Բօր օրմանընա մը կիթտինիզ, տէտի:

— Շիւպհէսիզ... Ղայպուպէթինիզ իւզէրինէ վաղիֆէ-
սիղ տուրաճագ մը իտիմ զանն իտիեօրտունուղ, Վալանտէ-
լի սաղ վէ սալիմ օլարագ կէօրտիւկիւմտէ, եա վէֆաթ իթ-
միշ, եախօտ մուխաթարալը սուրէթտէ եարալանմըշ օլտու-
ղունուղու միւլահազա իթտիմ, վէ քէտէր վէ էնտիշմտէն
նաշի թէճէննիւն իտէճէք օլտուղունուղ զանն իյլէտիմ: Հէր
հալ՝ թէրքի հաեաթ իթմիշ օլտուղունուղու զանն իթտիրմէ.
եէ միւսայիտ իտի: Շահիտլէրինիզ մէյտանտա տէյիլ իտիձ
լէր: Թահգըզը մատտէ իթմէք իւզրէ քէնտիլէրինի պուլա-
մաեօրտում: Պաշըմ տէօնիւեօրտու, նէ՝ տէրէճէ միւզտա-
րըպ օլմուշ օլտուղունու պիլէմէզսինիզ: Շիմտի իսէ, սիզի էլ-
տէ իթմիշ օլտուղունու ճիհէթլէ, սայքի եէնիտէն տիւնեաեա
կէլտիմ: Շիմտի, չաբուգ վուգուի հալի պանա սէօյլէեին,
լաքին եալան սէօյլէմէեին:

Օգուեանլարըմըզըն մալիւմիւ տիւր քի, գօնթ իչին հա-
գըզէթի պէեան իթմէք՝ միւշքիլ, հաթթա միւմքինսիղ իտի,
իմտի նէ եօլտա սէօզէ պաշլաեաճաղը հագգընտա թէրէտ-
տիւտտէ իքէն, Կապրի:

— Իֆատէի հալէ ճէսարէթ իտէմէեօրտունուղ, լաքին
պէն՝ օլանը կէչէնի անլաեօրում, վէ նէ օլտուղունու սէօյ-
լէեէպիլիրիմ, տէտի, վէ այնի վագըթտա ժիւլ տը Լիւսը-
նայ վիճուտինտէ ճիւզի պիր տիթրէմէ հիսս իթտի:

Կապրի՝ չու եօլտա քէլամա պաշլատը.

— Մատլէն՝ պուլ տուէլլօեու Վալանթինտէն խապէր ա.

լարագ, միևսատեմէ մահէլինէ կելիպ թէվասսիւթ իթմիշ, եանի վալանտէլէ ֆէնալըգ իթմէմէնիզի սիզէ ըէճա վէ նի- եազ իյլէմիշ տիր: Անըն իսրար վէ իպրամլարընա՝ շահիտէ- ըին տէ իպրամ վէ իսրարլարը իլավէ օլունտուղունտան, սիզ պու ըէճա վէ նիեազլարա տաեանամաեարագ, հիտտէթի ա- զիմէնիզին էքսիլտիկինի վէ թէսկին օլտուղունու հիսս իթմիշ- սինիզ, չիւնքի գատընլարա մուգավէմէթ իտէպիլէճէք իզթի- տարը հայիզ տէյիւսինիզ, էվվէթ, էվվէթ, օ սըրատա զա- յիֆ պուլունարագ, օ տուէլլօնուն տէվամընը իսթէրիմ օ տի- մէկէ ճէսարէթինիզ օլմամըշ տըր:

Դօնթ, հագըգէթի հալի կիզլէմէք իչին պու ֆըրսաթ- տան իսթիֆատէ իլէ,

— Էվվէթ էվվէթ, պու տէտիկինիզ տօղրու տուր. ա- նըն ըէճալարընը գապուլ իթմէկի՝ ասըլզատէլիք միւզթէզի- եաթընտան աստ իթտիմ, տէտի:

— Ֆագաթ գըրըմըշ օլան գըլըճ բարչասը նէ՝ տիր:

— Մարքինին գըլըճը տըրքի, իլք միւսատեմէմիզտէ գը- ըրըմըշ տըր... օ սըրատա տիկէր գըլըճլար իլէ տուէլլօնա տէվամ իտիեօրտուգ:

— Խիւլասա, պէնիմ տավամը միւտաֆաա իչին տուէլլօ իթմէքտէ օլտուղունուղու թէմամիյլէ ունութտունուզ:

— Խայր ունութմատըմ, լաքին օ սըրատա իտտաամտա իսրար իթմէքիկիմ միւնասիպ տէյիլ իտի:

— Հալ պուքի վալանտէլին՝ հէր կիրիպ չըգտըղը եեր- լէրտէ, քէնտիսինտէն գօրգմուշ իտուկինիզի պէեան իտէճէ- կինի տէ հիշ տիւշիւնմէտինիզ մի:

— Էօյլէ պիր սէօզ սէօյլէեէմէեէճէկինէ էմինիմ:

— Տիկէր թարաֆտան Մատլէն՝ քէնտինին ֆէվգէլատէ հիւսնի ճէմալինտէն միւթէէսսիրէն սիւհալարընըղը թէրք իթ- միշ օլտուղունուղու էօեիւնէճէք աիր:

— Խայր, էօեիւնէմէզ:

— Հաթթա թէսատիւֆէն պիրիպիրիմիզի գարչըլատըղը- մըղտա, նէ կիպի թահգիրամիզ թէպէսսիւմէր իլէ պանա պա- գաճաղընը տա չիմտիտէն քէշֆ իտիեօրում:

Ժիւլ. - (Սիմասը թարիֆ օլունմազ պիր հէյեթ քէսպ իտէրէք .) Թէէմին օլուն , ազիզէմ , գօգտուղունուզ խուսուս վագը օլմանեաճագ տըր , եանի վագը օլմանեաճագ տըր :

Լիւսընայ՝ սօն քէլիմէլէրի մանէալը պիր թարզտա թէ. լէֆֆիւզ իտիպ , Կապրի տէ ,

— Վագը օլմանեաճագ մը տըր , տէյի թէքրարլատը :

— Էվվէթ :

— Նի՛չին :

— Զիւնքի պանա իսնատ իթտիկինիզ զաաֆէթ՝ անճագ սիզին գուվվէի թէխայեիւլիեէնիզտէ մէվճուտ տուր , Պէն տախի Սէլէսթէն տը Վալանտէլի թահգիր իթմէքտէեիմ , վէ պու տէֆա քէնտինէ աֆվ իտիեօր կիպի կէօրիւնտիւմ իսէ , գըլըճտան տահա զիեատէ զալիմանէ պիր թարզտա քէնտինի վուրմագ իչին էօյլէ կէօրիւնտիւմ :

— Եանի Մատլէնի բէնչէի զազապընըզա տիւչիւրէրէք , մէրգումա չէտիտ պիր տարպէ էնտիրէճէքսինիզ , տէյի՛լ մի :

— Էվվէթ :

Կապրի՝ գաշլարը չաթըլարագ ,

— Մատլէնի աշըրմագ ֆիքրինտէ՞միսինիզ , տէյի սօրտու :

Ժիւլ. - (Ումուզլարընը չէքէրէք .) Խայր :

— Էօյլէ իսէ նէ՞ եարմագ իսթէեօրսունուզ :

— Իքիմիզին տէ թահգիր իթտիկի օ գարըբը օրթատան միւէպպէտէն գալտըրաճաղըմ :

— Նասըլ :

— Շիմտիլիք պու խուսուսա տայիր պիր թէտպիր տիւ. շիւնմէմիչիմ , լաքին տիւչիւնիւեօրում վէ պուլաճաղըմ : Մագ- սէտէ էրմէք իչին սիզէ միւհթաճ օլուր իսէմ , պանա եարտըմ իտէճէք միսինիզ :

Կապրի. - (Զալիմանէ պիր թավը իլէ .) Հայ հայ :

— Պունուն իչին հէր նէ լազըմ կէլիրսէ եաբա՛ր մըսը. նըզ :

— Էվվէթ , հէր նէ լազըմ կէլիրսէ եաբարըմ :

— Օ հալտէ սիզ պէնի սէրպէսթ պրագըպ սապր իլէ նէթիճէի մասլահաթա պէքլէեին : Վատ իտէրիմ քի , ինթի.

գամը մը զանէթ բարւագ սուրէթ տէ ալապիլէճէնիդ :

— Բէք էյի , պէքլէրիմ . լաքին պու սապահ սիդի խա-
նէնիդ տէ նիչին պուլամատրմ :

— Եանլըլ անլաերլ նէթիճէսի օլարագ , սիզէ ըէտտ
ճէվապը վէրիլմիշ . շէօյլէքի եօրկունլուգտան թագաթըմ
գալմաերպ եաթմագ իսթէտիկիմտէն , ժան Տիւֆուրա , հէր
քիմ կէլիպ պէնի սօրարսա , հէնուզ խանէմէ ավտէթ իթմէ-
միշ օլտուղումու սէօյլէմէսինի իսթար իթմիշ իտիմ :

— Պէնիմ իչլին տէ մի այնի իսթարը իթմիշ իտիսիդ :

— Ֆամիլեաճա եաշամամա մախսուս օլան էվիմէ կէլէ-
րէք պէնի սօրաճաղընըլը մէմուլ իտէպիլիւր մի իտիմ :

— Հագգընըլ վար տըր . . . գալպիմտէ ֆէնալըգ օլմա-
տըղընտան , գապահաթը թախֆիֆ իտիճի վագըալարը չա-
բուգ գապուլ իտէրիմ : Հէր նէ իսէ , ագշամ թաամընը պիր-
լիքտէ իտէճէք միեիդ :

— Էվվէթ :

— Ֆագաթ պուրատա հիշ պիր հագըրլըղըմ օլմատըղը
իչին լօգանթաեա կիթմէլիեիդ : Սրապանըլ աշաղըտա՞ մը
տըր :

— Էվվէթ :

— Էօյլէ իսէ չարուգ Գաֆէ-Անկէեե կիտէլիմ , զիրա
աճըլըգտան էօլիւեօրում :

Ժիւլ տը Լիւսընայ օլտուգճա սաքին պիր հալտէ կէօ-
րիւնիւեօրում :

Օ սըրատա մէրգումուն վէրմիշ օլտուղու գարար սատէ
ֆագաթ էսասի օլուպ , իշպու գարար քէնտինի թէհտիտ ի-
տէկէլէն իբի շախսը , եանի Մատլէն կալիէ իլէ ժիւլիէն-
Գլօտուն վիճուտլէրինի օրթատան գալտըրմագտան իպարէթ
իտի :

Վէնէտիկտէ Սան-Մարգօ մէյտանընտա քէնտինի թահ-
գիր իթմիշ , Բօլլէլիատաքի իգամէթկեահընը գօլլամըլ , վէ
Հանրիէթին տիւնեաեա չօճուգ կէթիրտիկի սաաթտա ըէֆը
սէտա իլլէմիշ օլան շախսըն՝ քէնտիսի կէօրիւնմէեէրէք Մար-
գատէ սօգաղընտաքի ճինաեէթի կէօրմիւշ պուլունան շախս ,

եանի ժիւղիէն-Գլօտ օլտուղունա շիւպհէսի գալմամըլ օլուպ ,
ֆագաթ պու ատէմի , պու տիւլմէնի նէ՛րէտէ արամագ լա-
զըմ իտի :

Ժիւղիէն-Գլօտ՝ Սան-Մարգօ բիեացասընտա , Մատլէնին
թէլէֆի նէֆս իթմիլ օլտուղունու ժիւլէ պէեան իթմիլ օլ-
մասըլլա , տիմէք մէզպուրէնին թէրքի հաեաթ իթմիլ օլ-
տուղունու զանն իտէրէք , անը պուլմագ իչին տրամամըլ ի-
տի :

Շիւպհէսիղ ժիւղիէն-Գլօտ հէնուգ վէնէտիկտէ պուլու-
նուպ , լաքին Բարիսէ ավտէթ իտէպիլիր , Մատլէնի պուլա-
պիլիր վէ անընլա միւթթէֆիգէն իլ կէօրէպիլիր իտի , Իմտի ,
պունլարըն եէկտիկէրինէ գավուլմասընը հէր հալաէ միւմքին-
սիղ զըլմագ լազըմ օլուպ , պունուն իչին իսէ , Մատլէնին
պիր ան էվվէլ օրթատան գալտըրըլմասը մուհիմմ պիր մատ-
տէ իտի :

Անճագ պու խուսուս նա՛սըլ գուվվէտէն ֆիլիլէ կէլէպի-
լէճէք իտի :

Լիւսընայ պու պապտէ մուվաֆֆագ օլմագ իչին նէ՛ կի-
պի թէտապիրի մահիրանէեէ միւրաճաաթ իտէճէք , վէ պու
իչի՛ թէհիքէլի էսէրլէր պրագմագսըզըն նա՛սըլ մէվգըլի իճ-
րաեէ գօեապիլէճէք իտի :

Վէլ հասըլ , բարլագ վէ ղաեթ զէնկին օլան գօնթ տը
Լիւսընայը՝ ատի մէրթէպէտէ պուլունմուլ օլան , վէ ղըեա-
պէն եիրմի սէնէ քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ գըլընան ժիւլ
Մէրսիէեէ ըապթ իտէն պաղը՝ նա՛սըլ հէր թէճավուզտան
արի օլարագ մահվ իտէպիլէճէք իտի :

Իլթէ Հանրիէթին զէվճինի սօն տէրէճէտէ տիւշիւնտիւր-
մէքտէ օլան խուսուսաթ պունլար օլուպ , եագընտա իճրա-
սընա իպթիտար իտէճէք օլտուղու պու տէհչէթլի ֆաճիաեը
թէրթիպ իչին պիւթիւն ագլընը ֆիքրինի հասը իթմիլ իտի :

Եագընտա մէրգումու ֆիլիլեաթտա կէօրէճէկիմիղտէն ,
պունա տայիր օլան մալիւմաթը օ միւնասիպէթլէ պէեան ի-
տէճէկիմիղ տէրքեար տըր :

* *
*

Ժիւլիէն զանաթ եօրկուն օլարագ եաթաղընա եաթտը ,
Ֆագաթ Հանրիէթ իլէ գըզը վէ Մատլէն Կալիէ ասլա ֆիք-
րինտէն չըգմատը :

Մէրգուլ, տէմիր եօլ իլէ Սէսօնտան Բարիսէ կէլիր ի-
քէն , Մատլէնի նա՛սըլ պուլապիլէճէկի հագգընտա խալլիճէ
տիւչիւնմիւշ իտի : Պու մատտէ քէնտիսինէ բէք տէ գօլայ
կէօրիւնմէ եօրտու , Շէօյլէ քի նէ՛րէ եէ միւրաճաաթ իթսին ,
քիմտէն մալիւմաթ ալսըն , չիւնքի քիմլէրէ « Մատլէն Կալիէ-
նին իգամէթ կեահընը պիլի՛րմիսինիզ » տէյի սօրաճագ օլսա ,
հէր հալտէ քէնտիսինէ կիւլէճէքլէրինի մուհագգագ զանն
իթմէքտէ իտի :

Պու սըրատա , Բարիստէ մաարուֆ պիր իսմ թաշըեան
մարքի Սէլէսթէն տը վալանտէլէ միւրաճաաթը՝ էն զիեատէ
մուվաֆըզը մասլահաթ իտի իսէ տէ , նէ՛ կիպի պէհանէ իլէ ,
մէրգուլմա ,

— Միւսիւ , ալէագատար օլտուղունուզ կէնճ պիր գա-
տընըն , եանի մատմաղէլ Մատլէն Կալիէնին իգամէթ կեահը-
նը լուծֆէն պանա պիլտիրի՛րմիսինիզ , տիեէպիլիր իտի :

32

Պիրտէն պիրէ Ժիւլիէնին ֆիքրինտէ պիր թասավլուր
հասըլ օլարագ ,

— Արատըզըմ թէտպիրի պուլտում . . . եէտիմտէքի վա-
սիեէթնամէ՝ է՛ն միւնասիպի տիր : Պունու մարքի տը վալան-
տէլէ կէօթիւրիւպ , մէօհրիւնիւ եըրթըպ աշմըշ օլան գարը-
նըն էլինտէն նէ՛ սուրէթլէ վէ նէ՛ կիպի ահվալ արասընտա
ղասպ իթմիշ օլտուղումու քէնտինէ սէօյլէեէպիլիրիմ , վէ պու
միւնասիպէթլէ Մատլէն հագգընտա կէօրիւշմէեէ ֆըրսաթ
պուլուպ , օ գատընճըղաղըն մահէլլի իգամէթինի սիւալ իտէ-
պիլիրիմ , տէտի :

Ժիւլիէն պիր իբի սանիյեէ պու խուսուսու տիւշիւնտիւք-տէն սօնրա ,

— Լաքին պու թէշէպպիւսիւմ, Մատլէնէ Ֆայիտէլի օ-լաճագ եէրտէ մուզիրր օլմաեաճաղընը քի՞մ պիլիր, Անըն չիմտիքի էօմրիւ հագգընտա մայիւմաթըմ եօգ տուր, Բէն-տիսինի թանըտըղըմը պէեան իթմէքլէ, ինթիմալ քի պիր ճօլբազըլըգտա պուլունմուշ օլաճաղըմ, — Տօղրուսու նէ՞ խաթ-թը հարէքէթ իթթիխազ իտէճէկիմի պէն տէ պիլմէմ, տէյի քէնտի քէնտիեէ իլավէթէն տէրմիեան իլլէտի :

Մէրգում տէրիգանը՝ պու մէսէլէեի ֆասլէ չալըշըրքէն, Մարգատէ սօգաղընտաքի գաբուճուեու խաթըրլաեըպ, շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Օ գատընըն՝ Մատլէնին հաեաթտա օլտուղունու պիլ-մէմէսի միւմքինսիզ շէյ տիր, Բէնտիսի պէնի, Մատլէնին էմրիլլէ ալտաթմըշ տըր, չիւնքի մատլէն, զաաֆէթինի իգ-րարէ ճէսարէթ իտէմէտիկի իչին, կիւեա թէլէֆի նէֆա իթ-միշ օլմասը խուսուսընտա պէնի ալտաթմագ իսթէմիշ տիր :

« Իմտի էվլէլ էմիրտէ օ գաբուճուեու կէօրիւպ իսթիճ-վապ իթմէլիեիմ :

« Էկէր հագըգէթէն օ տա պէնիմ կիպի, վագը օլան եալանա ալտանմըշ իսէ, օ հալտէ մութլագա Մ. տը վա-լանտէլի կէօրմէքլիկիմ լաղըմ տըր :

Իրթէսի կիւն Ժիւլիէն՝ էվլէլճէ մարգատէ սօգաղընա կիթտի իսէ տէ, արատըղը գատըն քէօթրիւմ խասթալըղընա տիւշար օլուպ, Լարիպուազիէր խասթախանէսինէ նագլ իտիւ-միշ օլտուղունտան, իքթէշէպպիւսիւ պաշա չըգմատը, ֆա-գաթ մէզքիւր խասթախանէտէքի խասթալեանըն զիեարէթի՝ բաղար վէ բէնչէնպիհ կիւնլէրի գապիլ օլտուղունտան, վէ իբի կիւն պէքլէմէսի իճապ իթտիկինաէն, սապըգ գաբու-ճու օլան գանընըն խասթախանէտէ պուլունտուղու սալա իլէ եաթաղընըն նիւմէրօսունու անլամագլա պիլ իքթիֆա, իքի կիւն պէքլէմէեէ գարար վէրտի, պատէհու, Պէլվիլտէ պա-զը նագգաշ ամէլեաթընա նէզարէթէ մէմուր իտիլմիշ օլմա-սըլլա, օրաեա կիթտի :

Մէրգում, պու իշի կէօրտիւքտէն սօնրա ավտէթ իտէր-
քէն, օրալարտա, թէֆրիշ իտիլմիշ պիր ալթ գաթ տաիրէ-
սինին քիրալըգ օլտուղունա տայիր պիր էվին գաբուսու իւ-
ղէրինտէ եաֆթա կէօրմէքլէ, խանէի մէզքիւրէ կիրտի, վէ
գաբուճուսու իլէ կէօրիւշիւպ վէ տաիրէի մէզպուրէեի կէ-
զիպ, պիր սէնէ իշին սէքիզ եիւզ ֆրանգ իճարէ իլէ քիրա-
լատը, վէ պու տաիրէտէ, քէնտի զըզընա սիւտ վէրմէքտէ
օլան պիր գատընըն իգամէթ իտէճէկինի պիլ պէեան, մա-
հէլլի մէզքիւրտէն հարէքէթլէ, տօղրուճա խըզմէթքեարլար
տաիրէսինէ կիթտի, վէ պիր սիւտանաեա իհթիեաճը պու-
լունտուղունու անլաթտըղընտա, տաիրէի մէզքիւրէ միւտիրի
քէնտինէ եիրմի իւշ չաղընտա գուվլէթլի պիր գատըն իրաեէ
իթմէքլէ, Ժիւլիէն, մէզպուրէեէ խիթապէն,

— Սիզէ թէսլիմ իտիլէճէք չօճուգ՝ հէնուզ պիր գաշ
հաֆթալըգ պիր գըզ, Պազը խուսուսի սէպէպլէրէ մէպ-
նի շիմտիքի սիւտանասընը թէպտիլէ մէզպուր օլտում, տէ-
տի:

— Բէք էյի, միւսիւ. թէէմին օլուն քի, չօճուղուն
սիւտիւ թէպտիլ օլմասընտան տօլաեը թէշէքքիեէ սէպէպի-
նիզ օլմաեաճագ տըր:

— Կիրէճէկինիզ խանէ՝ զէնկին էվի տէյիլ տիր. ֆա-
գաթ հիշ պիր շէյտէն մահրում գալմաեաճագսընըզ, Պիւ-
եիւք պիր պաղչէ իշինտէ քիւշիւք պիր քէօչք հալինտէ պու-
լունան պիր խանէտէ, սիւտ վէրէճէկինիզ չօճուգ իլէ եալը-
նըզճա իգամէթ իտէճէքսինիզ, էրզազընըզ քէնտինիզ սա-
թըն ալաճաղընըզ կիպի, եէմէքլէրինիզի տէ քէնտինիզ բի-
շիրէճէքսինիզ, Պու խըզմէթլէրէ մուգապիլ նէ պէտէլ իս-
թէրսինիզ:

Կէնճ գատընըն՝ պիրազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա իսթէ-
տիկի պէտէլ խուսուսընտա արալարընտա իթիլաֆ հասըլ օլ-
տուգտան սօնրա, Ժիւլիէն, մէզպուրէեէ բէշինէն պիր այ-
լըգ թէէտիեէ իթտի:

Սիւտանա. — Միւսիւ, շիմտի սիզին իլէ պէրապէ՛ր մի
կէլէճէեիմ:

— Խայր, եարժն սապահ սաաթ տօգուղտա պէն սիղի ալմահա կէշիրիմ:

— Բէք էյի միւսիւ. եարժն այնի վագըթտա սանտըղըմը ալըպ իտարէխանէեէ կիտէր, վէ օրատա սիզէ պէքլէրիմ:

Ժիւլիէն, խըզմէթ քեարան տաիրէսինէ ըէսմի մագթու-
եու թէետիեէտէն սօնրա, մահէլլի մէզքիւրտէն մուֆարա-
գաթլա, Սօնմարթըրտա քէնտի խանէսինէ ավտէթ, վէ քէն-
տիսինէ կէօնտէրիւմիշ օլան պիր մէքթուպու ախզ իթտի քի,
պունտա պազը խայըրը խապէրլէր եազըլմըշ իտի: Շէօյլէքի
Ժիւլիէն, պունտան էվվէլ չըզմըշ օլտուղու պիր թասվիրի՝
պիր թաճիրին ճամքեանընտա սաթըեա վաղ իթմիշ օլտու-
ղունտան, թաճիրի մէրզում մէզքիւր թասվիրին սաթըլմըշ
օլտուղունու իշար իթտիկի կիպի, միւշթէրի՝ ըէսմ մէրազ-
լըսը օլմասըյլա, տիկէր պիր թասվիրին եաբըլմասընը թալ-
սիեէ իյլէմիշ իտուկինի, վէ պունտան պաշգա Ժիւլիէնին՝
եաղը պօյա իլէ եաբըպ, Շանղ-էլիզէտէքի սէրկիեէ վազ
իթտիկի քիւշիւք պիր թասվիրին հազըզի պիր մուվաֆֆա-
գըյեէթ քէսպլէ, իշթիրասը իչին պազը թէքլիֆաթտա պու-
լունուլմուշ օլտուղունու պիւտիրմիշ իտի քի, պու խապէրլէ-
րին ճիւմլէսի՝ քէնտիսինին իգպալ վէ շէօհրէթինէ մուգատ-
աէմէ տիմէք իտի:

Շիւպհէսիզ Ժիւլիէն պու խապէրլէրտէն տօլաեը մէս-
րուր օլտու իսէ տէ, օլ էսնատէ ֆիքրի սաիր մատտէլէր իլէ
մէշղուլ օլտուղունտան, թապիի մէսէրրէթի տիկէր վագըթ-
լարտա օլաճագ տէրէճէտէ օլամատը: Պունունլա պէրապէր
ղիեատէ մէսարիֆ իթթիեարընա մէճպուր օլտուղու պիր զէ-
մանտա վէ մէմուլին զայրի պիր սուրէթտէ եէտինէ ազչէեէ
կէլմէսինի՝ քէնտիսի իչին խայր ալէամէթի ատտ իյլէտի:

Մուախխարէն վալիտէսինտէն դալմըշ օլան չարչապլարը,
բէշկիւրշէրի վէ սայիրէյի պիր պօղչա իտիպ, վէ սանտըղընտան
պիր գաշ եիւզ ֆրանգ իլէ Հանրիէթին ֆօթօկրաֆ թասվի-
րին ալըպ, պու թասվիրէ թէհայեիւրլէ պազտըզտան սօն-
րա, պօղչասընը համիլէն աշաղըեա էնտի, վէ պիր արապա

Թուլութեամբ, սիւտանա իւն չօճուղու իշին քերաւամբն ուտուղու խանէնէ կիթտի :

Օլ էսնատէ կիճէ դարանլըղը օրթալըղը իհաթանա պաշ-
լամըն իտի :

Գարուճու գատըն տիքիշ մաքինասընը թէրքէ ,

— Հէր շէյ սըրասընտա տըր , միւսիւ . շիւպհէսիզ սիզ
տէ չամաշըրլարը կէթիրտինիզ , տէտի :

— Էվվէթ , մատամ :

— Սիզէ ըշըգ կէօսթէրէսիմ , վէ քէօշկիւն գարուսունու
աշաերմ :

Պինապէրին մէզպուրէ էլինէ պիր մում ալըպ , ժիւլիէն
Գլօտու , քերաւատըղը տաիրէնէ կէօթիւրտիւ ,

Ժիւլիէն՝ եէտինտէքի պօղչաեր պիր մասա իւզէրինէ վազ
իթտիկինտէն , գարուճու գատըն :

— Եարըն սապահ պու չամաշըրլարը եէրէրինէ վազ իւ
տէրիմ , տէտի :

— Էկէր մաթպախ թազըմընըղ տա վար իսէ , մէմնու
նիյեթիմ տահա զիեատէ օլաճագ տըր :

— Էվվէթ , միւսիւ , մաթպախ թազըմը տա վար տըր :

Իրթէսի սապահ ժիւլ սիւտանաեր կէթիրտի : Մէզպու-
րէ , իգամէթ իտէճէկի տաիրէտէն մէմնուն գալըպ , չօճուգ
իշին լազըմ օլան էշեանըն մէվճուտ օլտուղունու կէօրտիւ-
կիւնտէ ,

— Չօճուգտան մաստա հէր շէյ թէքմիլ տիր , տէտի :

— Չօճուղու կէթիրմէք իշին քէօյէ կիտէճէսիմ , պու
կիճէ կէթիրիւրիմ , անճագ պուրանա պիր աղ կէճճէ վասըլ
օլաճաղըմտան , օլ վազթա գատար ուեանըգ գալըպ պէնի
պէքլէմէլիսինիզ :

— Բէք էյի միւսիւ :

33

Ժիւլիէն, ագչէ ճիշտանընտան եիւզ ֆրանգլըդ պիր պանգնօթ չըգարըպ, սիւտանաեա վէրէրէք,

— Պու ագչէեի՝ նափագանըզ իչին վէրիեօրում. թիւքէնիրսէ եէնիտէն վէրիրիմ, տէտի :

Սիւտանա . — (Կիւլէրէք .) Միւսիւ, պէնտէնիզ եազմագ պիլտիկիմտէն, մէսարիֆաթըմը տօղրու սուրէթտէ գայտ իտէրիմ :

Մէզպուրէ խօշ պիր թապիեաթ սահիպի օլմասըյլա, Ժիւլիէն՝ պունտան տօլաեը մէմնուն օլտու :

Մէրգում սանաաթքեար քէօքտէն մուֆարագաթը էս նասընտա, դաբուճունուն օտասընա կիրիպ,

— Պու կիճէ, միւսթէսնա օլարագ կէճ կէլէճէկիմի շիմտիտէն խապէր վէրիրիմ, տէյի պէեան իյլէտի :

— Պէյիս եօգ տուր միւթիւ, Գաբուեու չալտըղընըզ անտէ, պէն աչարըմ :

Իշ պու միւքեալէմէտէն սօնրա, Ժիւլիէն՝ մահէլլի մէզպուրտէն ազիմէթ իյլէտի :

*
* *

Տօգթօր վէրնօն՝ բօլիս միւտիրինէ վուգու պուլան զիեա. րէթինին իրթէսի կիւնիւ, միւտիրի մումաիլէյհտէն վագը օլան վատը վէճհէ, Բարիս ալէմինտէ Կապրիէլ Սթէլլինի տէյի թանըլմըջ օլան Կապրիէլ Բիթունուն աուլիեէճէ թէրճիմէի հալինի միւպէյեին պիր վարագա ալտը քի, պունտա, Կապրիէլ Բիթու իլէ Կապրինին այնի գատըն օլտուղու, վէ մէզպուրէնին՝ սիրգաթ ֆիիլի թէօհմէթիլէ հապսէ մահքիւմ օլմուշ օլտուղու անլաշըլտըգտան պաշգա, պէշ սէնէ իչին զապըթանըն թահտը նէզարէթինտէ պուլունտուղու տա վա. րագաի մէզպուրէտէ իշար գըլընմըջ իտի :

Շու սօն զիբր՝ տօգթօրուն ֆիբրինտէ մէմուլին զայրի պիր նէթիճէ հասըլ իթտի։ Շէօյլէքի զապրթանըն թահտը նէզարէթինտէ պուլունանլարըն Բարիստէ իգամէթլէրի մէմուլ օլտուղու ճիհէթլէ, հէր հանկը բօլիս մէմուլու մէզպուրէքի թանըսա, անինտէ տէրտէսթլէ բօլիս մէրքէղինէ կէօթիւրէ-պիլիւր իտի։

Իմտի տօգթօր Վէրնօն՝ մալիւմաթը մէզքիւրէքի ալտըգ-տան սօնրա, պիր տագըգա պիլէ զայպ իթմէքիպ, տօղրու Սէլէսթին խանէսինէ աղիմէթլէ,

— Ազիզիմ՝ մարքի, Կապրիէլ Սթէլլինիքի գաթիէն հիւք-միւմիւզ ալթընտա պուլունտուրմագ իչին լազըմ օլան մալիւ-մաթը սիզէ կէթիւրսիմ։ Պունտան պէօյլէ մէզպուրէ էլինիզ-տէ պիր օեռնճագ կիպի օլուպ, պու օեռնճաղըն իրինի նէ-տինիզտէ թուլթարագ, իսթէտիկինիզ եօլտա գուլլանապի-լէճէքսինիզ. շաեէտ Մատէնէ վէ սիզէ գարչը ճիւզի պիր հարէքէթէ թէսաատի իտէրսէ, կիտէճէք մահէլլի հապսխա-նէ օլաճագ տըր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Սահիհ մի։

— Քէնտինիզ հիւքմ իտին։

Տօգթօր պու սէօյլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա, Կապրինին ալիսէճէ թէրճէմէի հալինի հալի օլան քեաղըտը Սէլէսթի-նէ վէրտի, վէ օ տախի օգուտուգտան սօնրա,

— Պէն պու քեաղըտտան պիր չէյ անլաեամեօրում։ Պու գըզ քէնտի ճէզասընը չէքմիչ օլտուղու հալտէ, առալէ-թէ հիչ պիր պօրճու գալմամըլ տըր, տէտի։

— Էօյլէ՝ մի զանն իտէրսինիզ։ Պու պապտէ եանըլմըլ օլմագըլըլմ գապիլ մի տիր։ — Վագաա իապսխանէնէ օլան պօրճունու իյֆա իթմիչ իսէ տէ, գուսուր տէյնինի էօտէմէ-միչ տիր։

— Նէտէն։

— Ազիզիմ՝ մարքի, պիլմիչ օլուն քի, թախլիեէյի սէ-պիլի իճրա օլունտուգտան սօնրա, զապրթանըն նէզարէթի-նէ իհալէ օլունան հէր շախս իչին պիր մահէլլի իգամէթ թայեին օլունուր, վէ էկէր օ շախս պիլա բուխսաթ օրասընը

Թէրք իտէրսէ , քիւրէք գաշկընը մագամընտա հիւքմիւ գա-
նունա թապի օլուր :

— Անլաեօրում , լաքին Բարիս շէհրի Կապրինին իգա-
մէթինէ թախսիս իտիւմիշ օլապիլիր :

— Պու օլամազ շէյ տիր :

— Նիշին :

— Չիւնքի ասայիշի ումուսի մէնֆաթը իշին , թախի-
եէի սէպիլէրի իճրա իտիւմիշ օլան վէ թահթը նէզարէթ-
տէ պուլունան էշխասըն Բարիստէ իսթիեարը իգամէթ իթ-
մէլէրի գաթիէն մէն իտիւմիշ տիր : Խէքրար իտէրիւմքի ,
պու մէմնունիեթէ մութապըզ հարէքէթ իթմէեէն հէր
քիմսէ բէնշէի գանունա չարբըլըր :

— Կապրիէլին տէ այնի վազիեթտէ պուլունտուղու
զաննընտա՞մը սընըզ :

— Եալընըզ զանն իթմէքտէ տէյիլիւմ , իլլա էօյլէ օլտու-
ղունա էմինիւմ : Սթէլլինի թէսմիեթ օլունան Բիթու՝ քիւրէք
գաշկընը տըր :

— Շիմտի պէօյլէ պիր գարը իլէ պէն նա՞սըլ իւլֆէթ
իթմիշ օլտուղումու տիւշիւնտիւքճէ , ագլըմա սըղտըրամա ,
եօրում :

— Անըն կէշմիշ էօմրինիւ պիլմէմէքլիկինիզ՝ սիզին իշին
պիր էօզիւր տիր : Անճագ շիմտիտէն կիտիպ մէզպուրէեի
միւտտաիի ումուսիլիկէ զամմազլամամանըզը իթթար իտէ-
րիւմ : Շու գատար քի , էկէր քէնտիսի սիզէ եախօտ Մատլէնէ
գաթըլը շու եա պու եօլտա թէշէպպիւսէ ճիւրէթ իտէրսէ ,
օլ վազըթ աւլա թէրէտտիւտ իթմէեին : Բօլիս՝ սիզի անըն
էլինտէն չարուգ գուրթարըր : Իմտի , պու քեաղըտը եէտի-
նիզտէ սիւահ տէյի սագլաեըն , լաքին եալընըզ միւտաֆա-
նըղ իշին գուլլանըն :

— Պու սիլահա մալիք օլտուղումու Մատլէնէ սէօյլէ
մէքլիկիւմ ճայի՞զ մի տիր :

— Հայ հայ . . . չիւնքի քէնտինին ազիլ պիր գատըն օլ-
տուղունա իթիգատըմ վար տըր . . . պէն մէզպուրէեի բէք
ալէա հիւքմ իթմիշիւմ տիր . . . միւսթագիւմ պիր բուհ , նա-

մուսուլու պիր գալպ սահիպի տիր... պու հալտէ մէզպուրէեի պիլա վէսվէսէ սէվէպիւրսինիզ:

— Էվվէթ, քէնտինի սէվտիկիմ գատար հագգընտա թիանէթիմ տէ վար տըր: Հաթթա քէնտիսիլլէ էվլէնմէեէ գաթիէն գարար վէրմիչիմ տիր. ամմա շու եա պու՝ պիր թագըմ սէօզլէր սէօյլէեէճէքլէր իմիչ... նէ՛մէ լազըմ... պէն էվվէլ էմիրտէ քէնտի սաատէթիմի աըարըմ:

Տօգթօր Վէրնօն՝ Սէլէսթենին էլինի սըգարագ,

— Սիզ զայուր վէ միւսթագիմ իւլ ախլէագ պիր կէնճ-սինիզ, վէ Մատլէնի գուրթարմաեա չալըչմագըղըմ մահզա սիզին իչին տիր, տէտի:

— Մատլէնի գուրթարմագ մը... տիմէք Մատլէն սա-հիհէն խասթա տըր:

— Դալպի թարաֆընտա պիր րահաթսըզըզ պաշլամըչ տըր: Փագաթ պէն՝ խասթալըղը էսասընտան իզալէ իտէ-ճէեիմ:

— Աղիզիմ տօգթօր, րէճա իտէրիմ, պիր ան էվմէլ քէնտինէ իֆագաթընը իեատէ իտին:

— Վատ իտէրիմ քի, պու խուսուստա էլտէն կէլէնի տիրիզ իթմէեէճէեիմ:

— Շիմտի անըն նէզտինէ կիտիեօրում: Պանա րէֆագաթ իթմէք իսթէր միսինիզ:

— Մէմնունէն:

Օն տագըզա սօնրա, մէրգոււար Մատլէնին խանէսինէ մուվասըլէթ իթտիլէր: Օլ էսնատէ մէզպուրէ՝ մուհիպպէսի Վալանթին իլէ կէօրիւչիւեօրտու:

Կէնճ գատըն էլինի տօգթօրա վէ անլընը Սէլէսթենէ սունարագ,

— Միւսիւլէր, էօյլէն թաամընը պիրլիքտէ իթմէքլիկի-միզ իչին մի թէչրիֆ իթտինիզ, տէյի սիւալ իթտի:

Թապիպ - Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, աղիզմ մատամ, պէնտէնիզ պու մագսէտլէ կէլմէտիմ: չիւնքի պազը խաս-թալարըմ վար տըրքի, քէնտիլէրինի զիեարէթէ պօրճու-եոււմ, վէ հէր շէյտէն էվվէլ վագիֆէմի իյֆա իթմէքլիկիմ:

լաղըմէտէն տիր : Սիղ նա՞սըլսընըզ ,

— Պէն բէք էյիսիմ . . . եախօտ էօյլէ զանն խտիւօրում :

— Չարբընթընըզ նէ՞ հալտէ տիր :

— Օ գատար սըգ տէյիլ տիր :

— Իշար օլունան հապլարը ալը՞օրմուսունուզ :

— Թամ վագթընտա ալըօրում :

— Սիղ անլէրէ տէվամ իտին . . . հալինիզ մուճիպի խօշ-
նուտի տիր :

Կէնճ գատըն թէպէսսիւմ իաէրէք ,

— Տիմէք խասթանըզտան մէյեուս օլմաօրսունուզ ,
տէտի :

— Պիլաքիս խասթամըն եաշաեաճաղընա մէսուլում :

Պու սէօզլէրտէն սօնրա թապիպ , իրթէսի կիւն թէքրար
կէլէճէկինի վատ իլէ , մահէլլի մէզքիւրտէն մուֆարադաթ
իթտի :

Պատէհու Մատլէն՝ Սէլէսթէնէ խիթապէն . - Տօսթում ,
տօգթօրու պուրաեա սի՞ղ մի տավէթ իթտինիզ :

— Էվլէթ , պէնի ալմագ իւզրէ խանէմէ կէլտի :

— Ձանն իտէրիմ քի , իքի կիւնտէն պէրի քէնտիսինի
սըգ սըգ կէօրիւօրսունուզ : Ղալիպա պիրլիքտէ պիր թէր-
թիպ գուրուօր օլմալըսընըզ :

— Էյի տէրք իթմիշսինիզ :

— Թէրթիպինիզ պանա գարշը՞ մը տըր :

— Թէմամ :

— Բէք մահրէմ պիր շէ՞յ մի տիր :

— Էվլէթ :

— Տիմէք պիր սըրր տըր :

— Սիղտէն մաատա հէր քէս իչին սըրր տըր :

— Ֆէվզէլատէ մէրագ իչինտէսիմ . . . նէ օլտուղունու
չաբուզ սէօյլէսին :

— Սիւալլէրիմէ ճէվապ վէրին . - Կապրիէլ Սթէլլինի-
տէն ասլա գօրգմա՞ղմըսընըզ :

— Օ գարըտան հէր վէճհ իլէ գօրգարբմ . . . ֆագաթ
տաիմա իհթիեաթլը տավրանաճաղմ . . . հաթթա էօյլէ թա .

ամենտան սօնրա քէնտիսինի կէօրմէնէ կիթմէք նիեէթինտէ-
եիմ :

Սէլէսթէն . - (Օթուրմուշ օլտուղու մահէլլտէն սըչրա-
եարագ , վէ քէմալը հայրէթլէ .) Օրդ մի անըն խանէսինէ
կիտէճէքսինիլ . . . իշիթտիկիմ ճիտտի մի տիր , տօղրու մու
տուր :

— Շիւպհէսիլ . . . քէնտիսինէ պազը շարթլար թայեին
իտէճէեիմ :

— Լաքին անըն սիզի թահգիր իթմէքտէ օլտուղունու
հիշ տիւշիւնմէեօրսունուզ :

— Պիլմէ՞ղ միեիմ տէյի զանն իտիեօրսունուզ :

— Օ սիզի զաղապնաք պիր սըրատա թէլէֆ իտէպիլիր :

— Պու խուսուստա ասլա գօրգում եօգ տուր . . . քէն-
տի իւզէրինէ հիւքմ իթմէք իշին , մալիւմիւմ պուլունան կէշ-
միշ զէմանըն քէնտիսինէ իսթար իթմէքիկիմ քեաֆի տիր :

Մարքի՝ հայրէթի կիթտիքճէ արթարագ ,

— Պու վագըաեը սիզէ քիմ պէեան իթտի , տէտի :

— Վալանթին՝ տօղթօրտան իշիթմիշ օլտուղունտան ,
պանա սէյլէտի : - Օրդին տէ պանա պիլտիրմէք իսթէտիկինիլ
սըրը պու մու տուր :

— Էվվէթ :

— Կէօրիւեօրսունուզ քի , պէն օ սըրըր պիլիեօրում :

— Լաքին պիր ճիհէթ վար տըր քի , անը պիլմէքսինիլ :

— Նէ՞ տիր :

— Պիլտիկինիլ սըրը՝ Կապրիէլի գաթիէն սիզին հիւքմիւ-
նիւզ ալթընտա պուլունտուրմաեա քեաֆի տէյիլ տիր : Սի-
զին թէհտիտլէրինիզէ ճէվապէն , « Օրդ նէ՞ արաշթըրեօր-
սունուզ , պէն տէյնիմի իյֆա իթմիշիմ տիր » տիեէպիլիր , վէ
պու սըրատա զահիրէն տէ հագգը վար աըր : Հալ պու քի
պէնիմ եէտիմտէ էյլէ պիր սիլահ պուլունմագտա տըր քի ,
պու սիլահ խասմինիլի էսիր գըլաճագ տըր , անը տիթրէտէ-
ճէք , վէ եալվարարագ անագլարընըզա գաբաթաճագ տըր :

— Մատլէն՝ հէեէճանընըն շիտտէթինտէն նաշի նէֆէսի
քէսիլէրէք :

— Պէտքէն պիտի սիւահընըզ հագըգէթէն վա՛ր մը տըր , տէտի :

— Էվվէթ . . . սիգին պիտիկինիզ՝ սօնրատան Սթէլլինի իսմինի ալմըջ օլան Կապրիէլ Բիթունուն՝ ֆիիլի սիրգաթ թէօհ . մէթիլէ օն իւչ այ մահպէսիտէթէ մահքիւմ օլմուշ օլմասըն . տան իպարէթ տիր . լաքին պու մահքիւմիյեթտէն մատա , պէշ սէնէ իչին տէ , զապըթանըն թահթը նէզարէթինտէ պու . լունմատա մահքիւմ օլմուշ օլտուղունու պիլմէզսինիզ :

Մատլէն վէ Վալանթին՝ թէաճճիւպլէ րէֆը սէտա իթ . տիլէր :

Սէլէսթէն՝ քէլամընա չու եօլտա տէվամ իթտի :

— Իմտի մէրգումէ , հիւքիւմէթ թարաֆընտան քէնտիսի իչին թախսիս իտիլմիշ օլան մահէլլի իգամէթի կիզլիճէ թէրք իտիպ , իսմինի թէպտիլ իթմիշ , քիւրէք դաչկընը մագամըն . տա Բարիսէ կէլմիշ վէ պինապէրին բէնչէի գանուն ալթըն . տա պուլունմուշ օլտուղունտան , միւտտաիի ումուլմիլկէ եա . լընըզ պիր թէզքիրէ եազարսընըզ , մէզպուրէնին Սէն-Լազար հապսխանէսինէ իլգա իտիլէճէկինէ շիւպհէ եօգ տուր :

Մատլէն . - Պու միւմքի՛ն մի տիր :

— Հէմ միւմքին , հէմ մուհագգագ տըր :

— Իսպաթը նէ՛րէտէ տիր :

— Իշթէ իսպաթը :

Պու վէճհէ Վալանտէլ՝ բօլիս միւտիրի թարաֆընտան տօգթօր Վէրնօնա կէօնտէրիլմիշ օլան վէ մէզպուրէնին առ . լիւէճէ թէրճէմէի հալինի միւպէյեթն պուլունան բուսուլաեը կէնճ գատընա վէրտի : Մատլէն՝ խահիչլէ պու քեաղըտը օ . գուտուգտան սօնրա ,

— Շիմտի նէ՛ եաբաճագսընըզ , տէտի :

— Պիր ազ էվվէլ սէօլէտիկիմ կիպի , կիտիպ քէնտինի պուլաճաղըմ , վէ թալէպիմ հէր նէ իսէ անլաթաճաղըմ : Սն . ճագ պու տէֆա , տօսթում , սաեէնիզտէ սիւահընմըջ օլ . տուղումտան , րէտտ ճէվապը ալմաեաճաղըմա էմինիմ : - Տօղ . րուսու ինթիգամըմըն պու տէրէճէ միւքէմմէլ օլաճաղընը մէ . մուլէ ճէսարէթ իտէմէեօրտում :

Էօյլէ թամարնտայի սօնրա, Մատլէն պիր արապաեա
րաքիպէն Գօմարթէն սօղաղընտա մատամ Սթէլլինինին խա-
նէսինէ կիթտի, վէ մէզպուրէնին էվտէ պուլունտուղունու
գաբուճուտան խապէր ալտրղընտա, տօղրուճա եօգարը չըգ-
տը, վէ գաբունուն չանընը չալմաղտան էվվէլ պիր իքի սա-
նիեէ տուրտու:

Շէտիտ պիր հէեէճանտան գալպի չարբըբօրտու: Հալ
պուքի, ազիմ պիր ճահո իճրասըյլա քէսպի սիւքինէթ իթ-
մէքլէ, չանը չալտը, վէ պիր խըզմէթճի գըզ գաբուեու աչ-
տըղընտան, Մատլէն քէնտիսինի թանըմաեան պու խըզմէթ-
ճիեէ,

— Մատամ Սթէլլինի պուրատա՞ մը տըր, տէյի սօրտու:

— Էվվէթ, մատամ:

— Քէնտիսինի կէօրմէք իսթէրիմ:

— Գարթընըզը վէրին տէ թագտիմ իտէեիմ, մատամ.
չիւնքի շու էսնատէ միւսաֆիր գապուլ իտիպ իթմէեէճէկինի
պիլմէմ:

— Մատամընըզա սէօյլէեին քի, Զիւմրիւտլիւ-Գատըն
կէլմիշ քէնտիսիլլէ կէօրիւչմէք արզու իտիեօր:

— Բէք էյի մատամ. լաքին պիր ազ պէքլէմէնիդի րէճա
իտէրիմ:

Պէօյլէճէ պէսլէմէ՝ Մատլէնի տէհլիզէ կիրտիրտիքտէն
սօնրա, սալօն գաբուսունու եարը աչըգ պրագարագ քէնտի-
սի նապէտիտ օլտու:

Կէնճ գատըն մէզքիւր գաբուեու իթիպ, էչիքտէն կէչ-
տի, վէ եանընտարի օտատա իտլէճէք սէօղլէրի իչիտէպի-
լէճէկի ճիհէթլէ գուլագ վէրտի:

34

Պէսլէմէ . - (Սթէլլինիեէ .) Մա'տամ, պիր գատըն կէլ-
միշ զաթընըղը կէօրմէք արզու իտիեօր :

Կապրի . - Քի'մ տիր . պէն քէնտինի թանը'րմըեըմ, Գար-
թընը վէրտի մի :

— Խայր մատամ իսմինի սէօյլէմէտի . եալընըղ Զիւմ-
րիւտլիւ-Գատըն թէսմիեէ օլունտուղունու խապէր վէրտի :

Մատլէն՝ իշերի կիրմէմիշ իտի իսէ տէ , իտիլէն սէօղլէրի
իշիթտիկի ճիհէթլէ , Կապրիէլին՝ օթուրմուշ օլտուղու մա-
հէլլտէն սըչրատըղընը անլատը , վէ պօղուգ պիր սէտա իլէ
տէ ,

— Զիւմրիւտլիւ-Գատըն մը . . . պուրատա՛ , պէնիմ խա-
նէմտէ մի տիր , տէյի պաղըրտըղընը իշիթտի :

Պէսլէմէ . - Էվվէթ մատամ :

— Նէ'րէտէ տիր :

— Տէհլիղտէ պրագտըմ :

— Քէնտինի գապուլ իթմէք իսթէմէմ . . . գօվուն կիթ-
սին . . . չաբուգ տէֆ իտին :

Օլ էսնատէ Մատլէնին տօտագլարընտա կիւլիւմսէմէ հու-
սուլէ կէլիպ , պալէատէքի քէլամլէրին թաաթի օլունտուղու
օտանըն գաբուսունա եագլաշտը , վէ էլինի սիւրմէնին տիւյ-
մէսի իւղէրինէ վաղ իթտի :

Կապրիէլ , հիտտէթ վէ ղաղապը արթարագ , պէսլէմէ-
եէ ,

— Սիղէ սէօյլէեօրում . օ գարըեը չաբուգ գօվուն , տէ-
յի թէքրարլատը :

Օլ վագըթ Մատլէն գաբուեու պիրտէն պիրէ աշըպ , է-
շիկին իւղէրինտէ տուրարագ , սաքին պիր սէտա իլէ ,

— Լաքին մատամ , պէնի նի'չին գօվուեօրսունուղ , տէ-
տի :

Կապրի, մէմուլին զայրի սուրէթտէ Մատլէնի կէօրտու-
կիւնտէ տէհչէթլէ բիւճաթ իթտի, վէ Մարիէթ տէ, նէզա-
քէթէ բիաեթէն տիշարը չըգտը իսէ տէ, տիշարտան իչէրի-
եի տինլէմէեի ֆիքրինտէն թասմիմ իյլէտի:

Պատէհու Կապրի՝ անինտէ քէնտինի թօրլաեարագ:

— Պու տէրէճէ ութանմամագլըգլա վագը օլան քիւս-
թախլըղընըղըն սէպէպի նէ տիր: Պէնիմ բէյիմ վէ բիզամ
օլմագսըղըն տաիրէմէ կիրմէքլիկինիզ գապիլ մի տիր, ինա-
նըլաճագ չէյ մի տիր, տէյի պէեան իյլէտի:

Կապրիէլ իպթիտաի էմրտէ իզհարը տէհչէթ իթմիշ ի-
քէն, սօնրատան պու տէհչէթ եէրինէ հիտտէթ գայիմ օւ-
տու:

Մէրգումէ, գանը պէյինտէ արթմագտա օլմասըյլա,
քիթապ սահիֆէլէրինի քէսմէք իչին գուլլանտըղը քիւչիւք
պիր չաղըեը մասանըն իւղէրինտէն հէման ալարագ, վէ Մատ-
լէնին իւղէրինէ եիւրիւեէրէք:

— Տուրտուղունուզ մահէլլտէ ուղուն միւտտէթ գալաջ
մաեաճագսընըղ: Իմտի, տիշարը չըգմանըղը էմր իտիեօրում,
եօգսա նէթիճէի հալէ մէսուլ օլմամ, տէյի պէեան իյլէտի:

— Պէն տէ տիշարը չըգմամ:

— Օ հալտէ սագընըն:

— Նէտէն սագընաեըմ: — Մէլօտրամլարըն պէչինճի ֆաս-
լընտա կէօրիւլտիւկիւ կիպի, էչինիզտէ օխամագտա օլտու-
ղունուզ շու չաղը բարչասընտա՞ն մը: — Խայր, խայր, պիւ-
միշ օլուն քի պէն սիզտէն գօրգմամ:

Կէնճ գատընըն կէօթէրտիկի պու տէրէճէ սօղուգ գան-
լըլըգ՝ Կապրիէլին հիտտէթինէ սօղուգ պիր սու կիպի թէէս-
սիր իթտիկինտէն:

— Էօյլէ իսէ սիզ տուրուն տա պէն կիտէեիմ, տէտի:
վէ ֆիւվագը տիշարը չըգաճաղը էսնատէ, Մատլէն մէզպու-
րէնին չըգմասընա մանի օլտուղունտան, Կապրի,

— Վայ, տիշարը չըգմամը մէն իտիեօրսունուզ, տէտի:

— Էվլէթ:

— Նէ հագգլա:

— Պիր ազտան անլարսընըդ :

— Խայր , հիշ պիր սէօզիւնիւզիւ տինլէմէք իսթէմէմ :

— Հէր հալտէ պէնի տիլէնէնէքսինիդ :

— Խայր , խայր , Զիւմրիւտլիւ-Գատըն իլէ Կապրիէլ Սթէլլինի արատընտա նէ՞ միւնասիպէթ օլապիլիր :

Մատլէն . - (Ղաւեթ պարիտանէ պիր սէտա իլէ .) Պէն , Կապրիէլ Սթէլլինի իլէ կէօրիւշմէնէ կէլմէտիմ :

Կապրի՝ կէնճ գատընա տիք տիք պագարագ :

— Նա քիմին իլէ կէօրիւշմէնէ կէլտինիզ , տէյի սօր . տու :

— Կապրիէլ Բիթու իլէ :

Կապրիւնին լէհճէսի սօլտու , վէ Մատլէն քէլամընա շու եօլտա տէվամ իթտի :

— Էվվէթ , սէն մահքէմէի ճինաւէթի թարաֆընտան ֆիլիի սիրգաթ թէօհմէթ իյլէ օն իւշ այ մահպէսիյէթ ճէզա . սընա վէ պէշ սէնէ զապըթանըն թահթը նէզարէթինտէ պու . լունմահա մահքիւմ օլմուշ օլան Կապրիէլ Բիթու իլէ կէօրիւշմէնէ կէլտիմ :

Կապրիէլ այնի վագըթտա պօղուգ պիր սէս ըէֆ իլէ ,

Ա՛հ , տիմէք սէն պիլիեօրսուն . . . լաքին քիմսէնէ թէք . ըար իտէմէնէնէքսին , տէյի պէնան իյլէտի , վէ զիքր իթտի . կիմիզ չագը էլինտէ օլտուղու հալտէ , Մատլէնին իւղէրինէ հիւճում իթտի իսէ տէ , մէզպուրէ , իքի գօլլարընը կէօք . սիւնտէ գավուշտուրմուշ օլարագ տուրուպ , պիր ատըմ պի . լէ ըիւճաթ իթմէտի :

Մատլէնին պու եօլտա տուրուշու՝ Կապրիին հիտտէ . թինի թէսկին իթտիկի կիպի , մէրգումէնին ֆիքրինտէ տէ , հիտտէթինին սօնու ֆէնա օլաճաղընը տիւշիւնտիւրմէքլէ , հարէքէթինի տուրտուրտուղունտա , Մատլէն ,

— Սիզ քիւրէք գաշկընսընըզ , պինապէրին գանունըն ճէնչէսինտէ պուլունուեօրսունուզ : Պէշ տագըգա զարֆընտա սիլի տէրտէսթլէ , Սէն-Լազար հապսխանէսինէ կէօթիւրէպի . լիւրէր , տէյի իլավէթէն պէնան իյլէտի :

Կապրիէլ՝ թարիֆ օլունմազ պիր հիտտէթէ տիւշար օ .

լարագ, էլինտէքի պըչաղը ֆըրլաթտը, վէ սէսի տիթրէեէ-
րէք,

— Պէնի հիւքիւմէթէ զամմաղլատընը՞ մը, տէյի սօր-
տու:

— Խայր, հէնուղ զամմաղլամատըմ, իմտի քէնտինիղի
պուլունտա կէօրիւշէլիմ:

— Պէնտէն նէ՞ իսթէեօրսունուղ:

— Նէ իսթէտիկիմի անլաթաճաղըմ, Սիղին սէվապըզը
ահվալինիղի պիլտիկիմ, վէ պու պապտէքի ըէսմի մալիւմա-
թըն պիր խիւլասասընը տա համիլ պուլունտուղում հալտէ,
պիր սէօզ իւէ սիղի հիւքիւմէթէ թէսլիմ իտէպիլէճէկիմի
տէրք իտէպիլրսինիզ: Տիմէք իսթէրիմ քի, սիզ պէնիմ հիւք-
միւմ ալթընտասընըզ: — Պուրասընը ֆէհմ իտիեօրսունուղ,
տէյիլ մի:

— Էվլէթ, ֆազաթ պէնի մա՛հվ մը իտէճէքսինիզ:

— Օրասընը հէնուղ պիլմէմ, պու խուսուս՝ սիզին զա-
րարընըզտան պաղլը տըր:

— Նա՛սըլ:

— Շիմտի իյզահ իտէրիմ. էվլէլ էմիրտէ պէնիմ քիմ օլ-
տուղումու պիլմէնիզ լազըմ տըր:

— Սիզին քիմ օլտուղունուղու պիլրիմ:

— Պէնի թանրաղընըզը զանն իթմէքլէ եանըլըեօրսու-
նուղ:

— Իսմինիզ Մատլէն, չէօյրէթինիզ իսէ, Ջիւմրիւտլիւ-
Գատըն տըր: Սիզին իչին պէնի թէրք իթմիշ օլան մարքի տը
վալանտէլի բէնչէնիզէ կէչիրմիշ օլտուղունուղտան տա մալիւ-
մաթըմ վար տըր:

— Ջիւմրիւտլիւ-Գատըն պէն իմ, լաքին տիկէր պիր սը-
ֆաթըմ տա վար տըր:

— Նէ՞ կիպի սըֆաթընըզ:

— Գօնթ տը Լիւսընայա ալտանմըշ վէ անըն գուրպանը
օլմուշ օլան Մատլէն Կալիէ պէն իմ:

Կապրիէլ պիւթիւն, վիճուտիյլէ տիթրէտի, վէ պատէհու:

— Գօնթ տը Լիւսընայըն պօղմագ իսթէտիկի, վէ էօլմիւշ

օլտուղունու զանն իթտիկի, վէ էվլատընը էօլտիրմիւշ պու-
լունտուղու գատըն սիզմիսինիզ, տէյի սիւալ իթտի :

— Սիզ պու խուսուսու պիլի՛հօրմուսունուզ. օ ալշագ հէ-
րիֆ՝ սիզէ պու վագըաեը հիքեաեէ իթմէքլիկէ ասլա ար ու
հիճապ իթմէտիկի հալտէ, տիմէք սիզ պիրիպիրինիզէ լաեըգ-
սընըզ: Պու թագտիրտէ, իյզահաթըմը մուխթասար գըլապի-
լիրիմ:

— Անտէն ինթիգամ ալմագ նիյէթինիզ վար իսէ, պէնի
տէ՛ մի օ ինթիգամա իշիթիրագ իթմէք իսթէհօրսունուզ:

— Սիզտէն նէ թալէպիմ օլտուղունու պիլտիրմէեէ կէլ-
տիմ: — Էմրլէրիմէ իթաաթ իտէճէքսինիզ, էկէր էմր քէլիմէ-
սի կիւճիւնիւզէ կիտէր, ֆէնա կէօրիւնիւր, վէ շուրուրիեէթի-
նիզէ տօգունուր իսէ, շարթլարըմը գապուլ իտէճէկինիզի պէ-
եան իյլէրիմ: Սիզ Մ. տը վալանտէլի տուէլլօեա թահրիք իթ-
մէք իշին գօնթ տը Լիւսընայը իզֆալ իթտինիզ. հաթթա Մ.
տը վալանտէլի թէլէֆ իթմէսինի գօնթա էմր իյլէտինիզ:

Կապրի. — (Ումուզլարընը չէքէրէք, վէ կէնճ գատընըն
սէօզլէրինի քէսէրէք.) Եալան տըր:

Մատլէն. — Հագըգէթի հալի ինքեար կէլմէք նէ՛եէ եա-
րար, իզ, պէնիմ էօմրիւմիւ մահվ իթմէք արզուսինտէ օլ-
տուղունուզ կիպի, մարքիեի տախի թէլէֆ իթմէք իսթէր ի-
տինիզ: — Իմտի պիլմիշ օլուն քի, եա օնա, եախօտ պանա գար-
շը պիր ֆէսաա գուրմագտա օլտուղունուղու չիւպհէ իթտի-
կիմ կիւն, քէնտիսինէ քեամիլէն կիւվէնէպիլտիկիմ վէ սիզին
թանըմատըղընըզ պիր տօսթում, պու կիւնքի կիւն Բարիս
էօմրիւնիւն էն բարլադ եըլտըղլարընտան պիրի տէյի թանըլ-
մըշ օլան Կապրիէլ Սթէլլինինին՝ քիւրէք գաչկընը Կապրիէլ
Բիթու օլտուղունու մուսատտագ էվրագը կէօթիւրիւպ, միւտ-
տաիի ումուսիլիկէ իթա իտէճէք տիր: Իշթէ, պանա իթաաթ
իթմէք իսթէմէտիկինիզ հալտէ, սիզի պէքլէեէն հալ պու
տուր:

Կապրի մաղուպիեէթինի հիսս իլէ, պաշընը էյտի, վէ
Մատլէն տախի շու եօլտա իֆատաթընա տէվամ իյլէտի:

— Սէլէսթէն տը վալանտէլին՝ Ժիւլ տը Լիւսընայ թալ.

րափընտան նիշին գաթլ ու թէլէֆ իտիւմիշ օլմատըղընը շուտագըգատա անլամալըսընըզ, Պէն, տուէլլօ մահէլլինտէ, տուէլլօճուլար արասընտա պիրտէն պիրէ զահիր օլտոււմ, վէ օ ալշադ, պէնի էօլմիւշ զանն իթտիկի հալտէ, հաւեաթտա օլտուղոււմու կէօրիւր կէօրմէզ, գըլըճը էլինտէն տիւշտիւ:

« Բէք էյի պիլիւր քի, պիր քէլիմէմ, քէնտիսինի քիւրէկէ, պէլքի տէ գաթլըկեահա կէօթիւրէպիլիւր. նասըլ քի սիզի տէ Սէն-Լազար հապսխանէսինէ կէօնտէրմէք իզթիտարընը հայիզ պուլունմագտաեըմ:

« Հէր նէ խէ, գօնթ, քէնտինէ միւսաատէ իթմէքլիկիմի թէմէննի իթտի: Պէն տէ, գապուլ իթմիշ օլտուղու շարթ. Լար իլէ օլ պապտէ մուվաֆֆադաթ իթտիմ:

« Էկէր սիզ տէ անըն կիպի շարթլարըմը գապուլ իտէր. սէնիզ, միւսաատէ իտէճէեիմ, վէ եէմին իտէրիմ քի, օ հալտէ պէնտէն գօրգմաեա հիշ պիր սէպէպլինիզ պուլուն. մաեաճագ տըր: Կապրիէլ Սթէլլինինին վէ Կապրիէլ Բիթու. նուն այնի գատըն օլմուշ օլտուղունու ունուտաճաղըմ: Սէ. լէսթէն տը վալանտէլէ վէ պանա գարշը պուղղ ու ատա. վէթինիզ պուլունմուշ օլտուղունու խաթըմտան չըգարաճա. ղըմ, հաթթա Սէն-Բօր օրմանընըն տուզաղընը տախի տէր. խաթըր իթմէեէճէեիմ: Լաքին շու շարթլա քի, պանա իթա. աթ իթմէլիսինիզ:

Կապրի. - (Շաշըրարադ.) Փագաթ պու իթաաթըմըն նէթիճէսի նէ՝ օլաճագ տըր:

— Նէթիճէսի՝ սիզի նալի սէրվէթ գըլմագտան իպա. րէթ օլաճագ տըր:

Կապրի. - (Պիրտէն պիրէ պաշընը եօգարը գալտըրա. րադ.) Պէնի նալի սէրվէթ մի գըլաճագ տըր:

— Էվվէթ, հաթթա գօնթէս իւնվանընա տախի մալիք օլաճագսընըզ:

— Նէ տէմէք իսթէտիկինիզի անլաեամաեօրոււմ:

— Նէ՝ տիմէք իսթէտիկիմի անլամագ բէք գօլայ տըր: Պիր սէնէեէ գատար գօնթէս Ժիւլ տը Լիւսընայ-Շարանթ թէսմիեէ օլունմանըղը իսթէրիմ:

— Լաքին պու տէտիկինիդին միւմքինսիդ օլտուղունու պիլիրսինիդ... զիրա գօնթուն զէվճէսի պէրհաեաթ օլուպ, պէնի պիր ճինաեէթ իճրասընա մէճպուր գըլմագ իսթէտիկինիդի տէ մէմուլ իթմէմ:

— Պունուն իչին սիդ տիւշարը էնտիչէ օլմաերն... պէն՝ քիւրէք գաչկընը օլան պիր գարընըն՝ գօնթէս տը Լիւսընայ օլմասընը իսթէեօրում վէսսէլամ:

— Ինթիգամընըդ պո՛ւ մու տուր:

— Էվվէթ, պէնիմ ինթիգամըմ պու տուր. պունտան տահա կիւզէլ ինթիգամ թասավուր իտէմէզ իտիմ... Իթաաթ իտէ՛ճէ քմիսինիդ:

— Էվվէթ:

— Պէն տէ հէր շէյի ունուտուրում... Լաքին գավլ ու գարարըմըզը ունութմաերն:

Մատէն՝ պու սէօզլէրինէ տիկէր պիր քէլիմէ իլավէ իթմէքսիդին, խանէի մէզքիւրտէն մուֆարագաթլա արապասընա րաքիպ օլտու:

Պիր արա թագաթսըզլըզլա գօլթուգլու պիր իսկէմէեէ օթուրմուշ օլան Նապիր, պիրտէն պիրէ աեաղա գալգարագ, քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէյլէտի:

— Լաքին պու բազարլըգ՝ ֆէնա տէյիլ տիր, Էվլա-տընըն գաթիլի օլմուշ օլան շախսըն՝ քիւրէք գաչկընը պու-լունան պիր խըլսըզ գարընըն զէվճի օլմասը իչին, պէնիմ գօնթէս օլմամը իսթէեօր... պու մուամէլէ՝ թէմամիյլէ Լէ-հիմտէ տիր, Շիւպհէսիդ իզտիվաճտան Էվվէլ պիր ճինաեէթ իճրասը Լազըմէտէն տիր, ֆագաթ պունտան պանա նէ... ճինաեէթի իճրա իտէճէք օլան պէն տէյիլիմ. հաթթա պէն օ ճինաեէթէ շէրիք տախի օլմաեաճաղըմ... պունտան գա-թինազար Լիւսընայ մահիր պիր ատէմ տիր... հիչ պիր էսէր, վէ չիւպհէեէ հիչ պիր մահէլլ պրագմաեարագ, զէվ-ճէսինտէն եագաեը գուրթարապիլիր. պէն տէ պիր իւնվան սահիպի վէ զէնկին օլաճաղըմ... Էվվէթ, հազըգի պիր սէրվէթի, վէ արզու իթտիկիմ պիր իւնվանը էլտէ իտէճէ-եիմ. պէնիմ իսէ շու Մատէնտէն գօրգմագլըզըմ՝ պիւս

պիւթիւն վահի վէ պիէսաս իմիշ... Տօղրուսու քէնտինին ին-
թիգամ ալմադ իսթէմէսի՝ պէնիմ իշին բէք խայըրլը օլտու :

*
* *

Ժիւլիէն-Գլօտ՝ սիւտանաեր իդամէթ իթտիրմիշ օլտու-
ղու խանէտէն մուֆարադաթընտան սօնրա , պիր ան էվվէլ
քէնտի խանէսինէ ազիմէթ իյլէմէք իւզրէ պիր արապանա
րաքիպ օլտու , վէ օրատա չէնտ սանիյեթ թէֆէքքիւրլէ , պիր
մէքթուպ եազըպ , պու մէքթոօպու պիր մահֆաղա տէրու-
նինտէ հըֆզ իթտի , վէ մէօհիւրլէհիպ , ճէպ տէֆթէրինտէ
սագլատը :

Պատէհու սիեահ պիր էլպիսէ կիեինիպ , վէ ճէպինէ պիր
չիֆթ չուխատան աեադ գապը վազ իտիպ , թէքրար արապա
իլէ տէմիր եօլու ըսթասիօնունա կիթտի :

35

Տօղրուտան տօղրու Մէլէօնէ կիթմէք իւզրէ սաաթ իւշ-
տէ հարէքէթ իտէճէք պիր գաթար պուլունտուղունտան ,
Ժիւլիէն՝ իշպու գաթարա րաքիպէն , սաաթ տէօրտիւ տօ-
գուղ կէչէրէք Մէլէօնէ մուվառլէթ իյլէտի :

Օրատան պիր արապալըղա ազիմէթլէ , քէմալը սիւրաթ
իւզրէ Սէն-Բօրա կիթմէք իշին պիր արապանա րաքիպ օլտու :

Ժիւլիէն , շօճուղուն զայպուպէթինտէն սօնրա , գօնթ
տը Լիւսընայըն տավանա գըեամ իթմէեէճէկինէ , հաթթա
րէզալէթ զուհուր իթմէմէսի իշին միւմքին մէրթէպէ մահ-
տուտ սուրէթտէ իճրաի թէհարրիեաթ իթտիրէճէկինէ հէ-
ման էմին օլուպ , պունունլա պէրապէի իլէրուտէ իհթիմալ-
տէն օլան թէհարրիեաթըն սէմէրէսիզ պրագմագ իւզէրէ ,
հէր կէօնա թէտապիրի իհթիեաթ իյէեի տէ էլտէն պրագմա-
մագտա իտի :

Շուրասընը տախի պէտան իտէրիզ քի, մէրգում սէնաաթ. քեարըն արապանա րաքիպ օլտուղու ղէման, ալաֆրանկա սաաթ եէտիտէն չէնտ տագըգա էվվէլ օլուպ, կիւնէշ պաթ. տըղը էսնալէրտէ հաւա պիրտէն պիրէ պօղուլարագ, գուպ. պէյի ասիւման պուլուլթար իլէ գաբանմըշ, վէ թապիի օր. թալըգ՝ միւթատընտան գիւստէ գարարմըշ օլտուղունտան, եագընտա եաղմուր եաղմաեա պաշաեաճաղը րէվիշի հալտէն անլաշըմագտա իտի:

Ֆիւլագը սաաթ սէքիզ սուլարընտա, ինճէ պիր եաղ. մուր պաշլատը:

Ժիւլիէն, իքի կիւն էվվէլ Կապրիէլէ թէսատիւֆ իթմիշ օլտուղու քիւշիւք օրմանտան կէշտիկի ղէման, կիճէ՝ օրթալը. ղը իհաթա իթմիշ իտի: Օ մահէլլտէ, եանի քէօյիւն թա օր. թասընտա արապանը տուրտուրթմասը՝ նաղարը տիգգաթը ճէլպ իտէճէկինտէն, արապանը Սէն նէհրինէ գատար կէօ. թիւրմէսինի արապաճըեա էմը իթտի:

Արապաճը իթաաթ իթտի, վէ նէհրի մէզպուրէ մուվա. սըլէթինտէ,

— Կէլտիք, տիեէրէք, արապանը տուրտուրթտու:

Ժիւլիէն օ մահէլլտէ արապատան էնիպ, պօթինլէրինի չըգարտը, վէ Բարիստէն կէթիրտիկի չարըգլարը կիեինէրէք, արապաճըեա արապա իլէ արգասը սըրա կէլմէսինի իթթար իթտի:

Էլան եաղմուր եաղմագտա օլուպ, ըիւզկեար շիտտէթ. լէ էսմէքտէ օլտուղունտան, ըսլանմըշ օլան թօրրագ իւզէրին. տէ արապա թէքէրլէրլէրինին հասըլ իթտիքլէրի ճիւզի սէս իշիտիլմէմէքտէ իտի:

Կէնճ սէնաաթքեար՝ Հանրիէթին սէյֆիեէսի էօնիւնտէն կէշտիկի սըրատա, սէյֆիէյի մէզքիւրէեէ աթֆը նաղար իթ. տի:

Հաւա պօղուգ օլմասը սէպէպիլլէ բէնչիրէլէր իլք կիւն. լէրի կիպի աչըգ պրագըլմամըշ իտի, լաքին թաամ սալասըն. տա ըչըգ Եանմագտա օլուպ, եանընտաքի օտատա տախի ճիւզի պիր իտարէ ֆիթիլի ըչըղը պուլունմագտա իտի:

Ժիւլիէն , քէնտի քէնտիսէ ,

— Հանրիէթ սուֆրատա վէ չօճուդ տա ուեուեօր օլմա-
լը : Պու եաղմուր թասաւիլուրմա եարաեօր . . . սէյֆիեէտէն
քիմսէ տիշարը չըգմաեաճաղընտան , պաղչէ խալի գալաճագ
տըր , տէտի , վէ եօլունա տէվամ իյլէտի :

Թարլալարա նաղըր օլան սօգաղըն քէօչէսինէ մուվասը-
լէթինտէ , արապաճըեա ,

— Սիզ պու սօգաղա կիրիպ , տիվարըն սաչաղը ալթըն-
տա սըղընըն , չիւնքի պունտան իլէրիսինէ գատար կէլմէքլի-
կինիզ , եօլլարըն պօղուգ օլմասը հասէպիյլէ գապիլ տէյլլ
տիւր : Սագըն սապընըղը թիւքէթմէեին . . . պէն չօգ սիւրմէզ
կէլլրիմ , տէտի :

Արապաճը , մէրգումուն իսթարաթը վէճհլէ , արապասը-
նը տիվարըն պօյունտա տուրտուրտու :

Ժիւլիէն , եիւրիւմէսինէ տէվամ պիրլէ , աղ վազըթտա ,
սէյֆիեէնին սէպզէվաթ պաղչէսինի թարլալարտան աեըր-
մագտա պուլունան տիվարա եազլաշտը , վէ պիր միւտտէթ-
ճիք տուրուպ , թէֆէքքիւրաթա տալտը իսէ տէ , պու թէ-
ֆէքքիւրաթը չօգ սիւրմէեիպ ,

— Թէրէտտիւտէ վէ վազըթ ղայպընա մահէլլ եօգ
տուր , տէյի տիւչիւնտիւ :

Օլ էսնատէ ֆուրթունա արթմագտա օլուպ , պիր արա
աղաճ թէրէլէրինին արասընտան շէտիտ պիր ըիւզկեար էս-
մէքլէ , մէզքիւր աղաճ թէրէլէրի էյիտի : Այնի վազըթտա
Ժիւլիէն ֆէվգէլատէ պիր ճէսարէթլէ տիվարըն սաչաղընա
էլէրիյլէ սարըլտը , վէ տիրսէքլէրինին դուվլէթի սաեէսին-
տէ եիւքսէլիպ , մէզքիւր սաչագտան պիլ միրուր , սէպզէվաթ
պաղչէսինին եումչագ թօրաղընա աթլատը :

Պատէհու պաղչէնին իչինտէն , իքի կիւն էվլէլ Անէթի
կէօրմիւշ օլտուղու թարաֆա տօղրու իլէրլէտի , վէ քիւչիւք
գաբուեու պուլուպ , եալաշճա աշտը , վէ իւսթ գաթա կէօ-
թիւրէն պիր նէրտիվէնին իլք գատէմէլէրի եանընտա պիր
գօնսօլ իւզէրինտէ մէվզու էլ լամպասըլա թէնվիւր գըլընմըշ
օլան խայլիճէ էնլի պիր սօֆաեա կիրտի :

Յուրթունա՝ էլան շիտտէթլէ հիւքմիւնիւ իճրա իտիւօր-
տու :

Ժիւլիէն գարուեալ գարատըգտան սօնրա , հէման խանէ
խալգը կիպի տօղրուճա սիւտանանըն օտասընա կիթտի :

Ըլանմըշ չարրգլարը՝ սօֆանըն տէօշէմէսի իւզէրլինտէ ա-
եազ սէպէրինի մէն իթմէքտէ իտիւէր :

Ժիւլիէն , թաամ օտասընըն գարուսունտան կէշէրքէն ,
Հանրիէթին սէսինի իշիթտի , վէ պիր սանիյեէ գատար աղիւմ
հէեէճանա տիւչար օլտու իսէ տէ , մուախխարէն աճըմադ
վազթը աէյիլ տիր տիեէրէք , չօճուղուն պուլունտուղու օ-
տանըն գարուսունու քէմալը տիգգաթ վէ իհթիեաթլէ աշ-
տը :

Տէրունը օտատա պիւ իտարէ ֆիթիլի եանմագտա իտի :

Մէրգում , գարուեալ աշտըղը զէման իսթիմալ իթտիկի
պնի պասիթէթ վէ իհթիեաթլէ թէքրար գարատըղը կիպի ,
պիրտէն պիրէ իշէրի կիրիլմէսինի մէն իշին , իշէրտէն սիւրկիւք
սիւնիւ տէ վազ իթտի :

Միւթէազըպէն մանտալընը չէվիրիպ բէշիւրէնին իքի գա-
նատընը աշտը , վէ խաթթը ըիւճաթընը պու սուրէթլէ հա-
զըրլատըգտան սօնրա սիւտանանըն եաթազը եանընտարի պէ-
շիկէ եազլաշտը :

Օլ էսնատէ , պէեազ թիւլ բէրտէլէր արասընտան չօ-
ճուղուն գըրմըղը սիմասընը կէօրտիւ քի , կէօզլէրի գաբալը ,
վէ տօտազլարը եարը աշըգ օլուպ , զանն իտէրսին քի թէ-
պէսսիւմ իտիւօրտու :

Ժիւլիէն , պիր ազ էվվէլ Հանրիէթին սէսինի իշիթտիկին
տէ , հէեէճան հիսս իյլէմիշ իտի , լաքին պու տէֆա օ մա-
սումու կէօրտիւկիւնտէ , հիսս իտէկէլտիկի հէեէճան վէ իզ-
թիւապ՝ տահա չէտիտ օլտու : Պինաէն ալէյի էլլէրի տիթրէ-
մէքտէ վէ կէօզլէրի եաշարմագտա օլուպ , հալ պու քի վա-
զիեէթի իճապընճա թաճիլէ մէճպուր օլտուղունտան , սիւ-
տանանըն գարեօլասընըն աեազ թարաֆընտա պէեազ քիշ-
միրտէն քիւշիւք պիր քիւրք պուլուպ , չօճուղու ուեանտըլ-
մագսըղըն պէշիկինտէն ալարագ , պու քիւրքէ սարտը , վէ

գալարի շիտտեթլէ չարբտըղը հալտէ , իտարէ ֆիթիլինի սէօն-տիւրտիւ , վէ Բարիստէն հարէքէթինտէն էվվէլ եաղմըչ օլ-տուղու մէքթուպու պօչ պէշիկին իշինտէ պրագտըգտան սօն-րաչ , բէնշիրէնէ եազլաչտը , վէ մասուժնըղաղը կէօքսիւնտէ սըգարագ , պիր քէրրէ մէգքիւր բէնշիրէնին տէսթէք եէրինէ չըգընճա , պաղչէնէ աթլատը :

Բիւզկեարըն շիտտեթի էլան սապըղը վէճհլէ տէվամ իթմէքտէ օլուպ , իշթէ պու կիւրիւլթիւլիւ հալատա ժիւլիէն , ճիկէրբարէսինի աղուչընտա թուլթարագ , թարլաւարա նաղըր օլան գարուեա տօղրու իլէրլէտի , վէ կէրչի մէգքիւր գարու-եու գարալը պուլտու իսէ տէ , անախթարը՝ իշէրտէ սիւրմէ իւզէրինտէ օլտուղունտան , պու սաեհտէ քէնտիեի սօգագ-տա պուլտու , վէ անինտէ արապանըն տուրտուղու մահէլլէ վասըլ օլուպ , պունա րաքիպէն , վէ արապաճըեա , պիր սա-աթ պիր չարեքտէ քէնտինի Մէլէօնտէ տէմիր եօլու ըսթա-սիօնունա կէօթիւրմէք շարթըլա եիրմի ֆրանգ վատիլլէ , օլ ճանիպէ միւթէվէճճիհէն եօլա չըգըլտը :

Ժիւլիէն , արապատա օթուրտուգտա քէնտինի պուլուպ , չօճուղուն սարըլմըչ օլտուղու քիւրքիւ աչտը , վէ թարիֆ օ-լունմաղ պիր մէսէրրէթ վէ սաատէթ հիսսիլլէ , չօճուղուն կէօզլէրինտէն պուս իթտի քի , օլ էանատէ նիմ ուեանմըչ օլ-մասըլա թէշէքքի եօլունտա պիր սէս չըգարտը :

Ժիւլիէն պու սէսի իշիթտիկինտէ գօրգտու , վէ գօլարը իւզէրինտէ սալլամագլա մասուժնըղաղ թէքրար ուեուտու-ղունտան , ժիւլիէն՝ կէօզլէրինտէն իրի տանէլի եաչլար ագա-րագ ,

— Սէվկիւլիւ վէ մինիմինի չօճուղո՛ւմ . . . գը՛ղըմ . . . գա՛նըմ . . . աչգ ու մուհապպէ՛թիմ . . . սէնի էլտէ իթ-տիմ . . . սէնի մուհաֆաղա իտէճէեիմ , վէ եանըմտան ասլա աեըրմաեաճաղըմ , տէտի :

Միւթէագըպէն պիր միւտտէթ սիւքիւթտէն սօնրա , չէօլլէ իլավէ իթտի :

— Լաքին վալիտէ՛ն . . . զաթէն պէտպախթ օլան վալի-տէն սէնի պուլմատըղընտա , աճապա նէ՛ գատար միւղտա :

ընդ օլանագ տըր, վէ նա՛սըլ աղլանանագ տըր: Անճագ հիւքմիւ ատալէթ իճրա իտիլտիկինտէ, սէնի թէքրար կէօրէճէք, վէ սէնինլէ թէքրար պուլուշանագ տըր, սէվկիւլիւ գըզճըղազըմ:

Արապանը՝ վատ օլունան եիրմի ֆրանգը հէր հալտէ գաղանմագ արղուսիյլէ արապանը քէմալը սիւրաթլէ կէօթիւրմէքտէ օլուպ, թամ սաաթ օնտա Մէլէօն ըսթասիօնունա վասըլ օլունտու:

Ժիւլիէն՝ քիւչիւք պիր չըզըն կիպի մասուսու կէօքսինտէ սըգարագ վէ եիւզիւ կէօրիւլմէեճէք մէրթէպէտէ շօճուղու քիւրքիւն իչինտէ սարարագ արապատան աթլատը, վէ արապանը ելլի ֆրանգ վէրէրէք:

— Պունուն օթուզ ֆրանգը էֆէնտինիզին վէ եիրմի ֆըրանգը տա սիզին տիր, տէտի, վէ իսթէտիկի միւտտէթտէ քէնտինի օրանա կէթիւրմիշ օլմասընտան տօլանը տա արզը թէշէքքիւր իյլէտիկինտէ, արապանը,

— Պէն սիզէ թէշէքքիւր իտէրիմ, տէյի պէեան իյլէտի: Պատէհու պիրինճի մէվդիֆտէն պիլէթինի ալըպ, պէշ տագըղատան Բտրիսէ կիթմէք իւզրէ կէլէճէք օլան գաթա. րա պէքլէտի:

36

Ժիւլիէն-Դլօտուն՝ գըղըյլա պիրլիքտէ րաքիպ օլմուշ օլտուղու արապա Սէն-Բօր ճատտէի քէպիրինէ հէնուզ մուլաալէթ իթմիշ օլտուղու էսնալէրտէ, գօնթէս տը Լիւսընայ՝ իքի կիւն էվլէլ Անէթէ վուգու պուլան թափսիեէլէրինի թէքրարլանարագ, օտասընա չէքիլմէք իսթէտիկինի անլաթտը:

Սիւտանա՝ էլինէ պիր լամպա ալըպ, տար սօֆատան կէշէրէք, քէնտի օտասընա կիթտի, վէ աշմագ իսթէտիկի գա.

բունուն աչըմատըղընը կէօրմէսինտէ իզհարը թաանճիւպ իյլէտի, վէ ղօրլատը իսէ տէ, ժիւլիէն-Գլօտուն իչէրտէն գօյմուչ օլտուղու սիւրկիւ զանէթ մաղպութ օլտուղունտան, վաղը օլան սատէմէտէն տէ աչըմատը: Օլ վաղըթ սիւտանա՝ պիւլէնտի ալաղ իւէ,

— Մա՛տամ, մատմաղէլ Անէ՛թ, օտամըն գաբուսունու իչէրտէն սի՛ղ մի գաբատընըզ, տէտի:

Հանրիէթ վէ Անէթ գօշարագ կէլտիլէր:

Հանրիէթ. — Պէն գաբամատըմ:

Անէթ. — Պէն տէ գաբամատըմ:

Անէթ տախի գաբուսու աչմաեա չալըշտը իսէ տէ, մուս վաթիֆագ օլամանընճա,

— Եէմին իտէրիմ քի, պու գաբու իչէրտէն գաբանմըշ տըր, տէտի:

Սիւտանա. — Օ հալտէ գըրմաղտան պաչգա չարէմիզ եօգ տուր: (Անէթէ.) Կէլ իքիմիզ պիրիքտէ գուլվէթիճէ իթէլիմտէ աչըլըն:

Ֆիլվաղը պու իքի գատընլար սըրթլարընը գուլվէթիճէ տանաթտըզլարընտան, սիւրկիւ գըրըլարագ գաբու աչըլտը, վէ սըրթ իւսթիւ տիւշտիւկիւ կիպի, աչըզ օլան բէնչիրէտէն էսէն ըիւզկեար տախի, սիւտանանըն թութտուղու լամպաեը սէօնտիւրտիւ:

Անէթ. — (Տիւշարը տէհչէթ օլարագ.) Աճա՛յիպ, իչէրտէ հիչ ըշըզ եօգ տուր, վէ բէնչիրէնին իքի գանատը տա աչըզ տըր, տէյի պէեան իյլէտի:

Հանրիէթ հէման օտանա աթըլարագ, վէ աեազլարընըն ուճունա պասարագ, պէչիկէ տօղրու իլէրլէտի, վէ էլլէրինի ուղաթըպ պէչիկի պօշ պուլտուղունտա, մէյեուսիեթ վէ տէհչէթլէ,

— Գըզըմը... գըզըմը ալմըշլա՛ր... ճիկէրբարէմի աշըմըշլա՛ր, տէյի ըէֆը սէտա իյլէտի:

Անէթ վէ սիւտանա օլ էսնատէ տիթրէմէքտէ օլուպ, կէնճ գատըն՝ ագլը պաչընտան կիթմիշ օլտուղու հալտէ,

— Ըշըզ, չաբուգ ըշըզ կէթիւրին, տէյի պաղըրտը:

Անէթ, տէրհայ, թաամ սալասընա գօշուպ, օքատաքի
լամպաներ կէթիրտիկինտէն, տէրունը օտա ըշտար:

Մատամ տը Լիւսընայ՝ բէնկի էօլիւ կիպի սօլմուշ օլ-
տօւղու հալտէ, կէօղլէրի՝ մէճնուն կէօղլէրի հալի քէսպ իթ-
միշ օլարագ պէշիկէ աթֆ օլունմուշ իտի իսէ տէ, Ժիւլիէն-
Գլօտուն պրագմըշ օլտուղու մէթ ուպու կէօրէմէմէքտէ իտի:

Պիշարէ գատընճըղաղ՝ զայագըլ պիր հալտէ,

— Գրգըմը՝... գրգըմը ալմըշլա՛ր... մասուսուսու աշըր-
մըշլա՛ր... ֆագաթ քի՛մ, քի՛մ պունա միւթ էճասըր օլտու,
տէյի նիտա իթտի:

Պիր սանիյիէ սօնրա, ֆէվգէլատէ հիտտէթլէ,

— Օնտան պաշգա քի՛մ եաբապիլիր... էվվէթ, օ, եա-
նի պէնի թահգիր իտէն, էվլատըմը ապա սէվմէեէն զէվճիմ
պու մուամէլէեէ ճիւրէթ իթմիշ տիր... Խայր, Խայր, էվ-
լատըմը պանա իեատէ իտէճէք տիր... էվլատըմ պէնիմ տիր.
պէն օնա մալիք օլմագ վէ սէվմէք հագգը իչին, իւշ միլեօն
ֆրանգ էօտէտիմ... Անէթ, չաբուգ պիր չաբգա իլէ պիր
մանթօ կէթիր, տէտի:

Պէսլէմէ, քէզալիք ագըլ պաշընտան կիտէրէք,

— Սիւպհան Ալլահ, ահ սէվկիւլիւ մատամըմ նէ՝ եա-
բաճագսընըլ, տէտի:

Հանրիէթ. — (Շիտտէթլէ.) նէ՞ մի եաբաճաղըմ: Կիտիպ
գըղըմը քէնտինտէն թալէպ իտէճէեիմ... հէր հալտէ էվլա-
տըմը կէրի վէրմէլի տիր:

Պու սուրէթլէ մէրգումէ օտասընա կիտիպ, պիր չաբգա
իլէ պիր մանթօ ալարագ վէ պունլարը էլինաէ թութարագ,
քէմալը սիւրաթլէ պաղչէեէ գօշտու:

Ժիւլիէն-Գլօտ՝ կիթտիկի զէման պաղչէնին գաբուսունու
գաբամամըշ օլտուղունտան, մատամ տը Լիւսընայ հէման
տիշարը ֆըրլատը վէ Անէթ տալի,

— Սէվկիւլիւ մատամըմ, սիղէ բէֆագաթ իտէճէեիմ,
տիեէրէք, անընլա պիրլիքտէ տիշարը չըգտը, ֆագաթ Հան-
րիէթ, վէզպուրէեէ խիթապէն վէ ամիրճէ պիր թաղի իլէ,

— Խայր, Խայր, սիղ պուրատա գալըն, սիղին պուրա-

տա գալմանըզը իսթէրիմ, տէտի, վէ քէնտիսի եալընըղ օւլարագ վէ րասթ կէլա եիւրիւեէրէք, Սէն-Բօր ճատտէսինէ տուխուլ իթտի: Օլ էսնատէ րիւզկեար էլան շիտտէթլէ էս. մէքտէ օլուպ, պիչարէ նէֆէսինի կիւճ իլէ ալապիլմէքտէ վէ աեագտա տուրաճագ իզթիտարը հայիզ պուլունմամագտա իտի իսէ տէ, սէպաթ վէ միւրատը՝ զաաֆէթինէ զալէպէ իթ. մէքտէ իտի:

Հանրիէթ՝ քէօյիւն սօն էվինի կէչինճէ, արգասընտա թէքէրլէք սէսի իշիտիպ, տէօնտիւ, վէ գարանըգտա պիր արապանըն իքի ֆէնէրի զիեասընը միւշահէտէ իյլէտի:

Մէզքիւր արապա տէմիր եօլունուն մուխապէրաթընա մախսուս օլան արապա օլուպ, Հանրիէթ՝ պունուն արապա. ճըսընա, պիր քիշիլիք եէր վա՛ր մը տըր տէյի սօրտու, վէ մէզքիւր արապա իսէ զաթէն պօշ օլտուղունտան, Հանրիէթ պունա րաքիպ օլտուղունտա, տէրեաեը քէտէր ու էսէֆէ տալըպ, օլ անէ տէկին թէսկինինէ միւզթէտիր օլապիլտիկի հընչգըրտամասընը զապթ իտէմէեէրէք, չէնտ սանիեէ հէօն. կիւր հէօնկիւր աղլատը, վէ մուախսարէն պիր ազ թէսկին օլարագ, կէօզ եաշլարը տուրտու իսէ տէ, քէտէրի էլան բէք չէտիտ իտի: Պիչարէ քէնտինտէն խապէրտար օլմաեարագ,

— Ա՛հ, ալչա՛գ, էվլատըմը պէնտէն սիրգաթ իթտի, լաքին հէր հալտէ իեատէ իտէճէք տիր, սէօզլէրինի թէք. րարլամագտա իտի:

Օմնիպիւս տրապաուր Սէսօն ըսթտսիօնունտա տուրտու. ղունտա, Հանրիէթ շաքպասընը վէ մանթօսունու կիեինիպ, Բարիսէ կիթմէք իւզրէ պիրինճի մէվգիտէն պիր պիլէթ ալ. տը: Գաթարըն իւշ տագըգաեա գատար մուվասըլէթի մու. գարրէր օլուպ, պու միւտտէթի կէչիրմէք իւզրէ մատամ տը Լիւսընայ՝ թէնէֆֆիւս սալասընա կիրտի:

Մէլէօնտէ պիրինճի մէվգի պիլէթի ալմըշ օլտուղունու պէեան իթտիկիմիզ ժիւլիէն Դլօտ՝ պու գաթարա րաքիպ օլ. մուշ օլուպ, սըրթընը վակօնուն տիվարընա տաեաթմըշ օլ. տուղու հալտէ, մասումունուն կիւզէլճէ ուեումագտա օլ. տուղունա տիգգաթ իթմէքտէ իտի:

Գաթարըն Սէսօնա մեւ վաթըլէթի խապէր վէրիլիպ , Ժիւ-
լիէն՝ բըխթըմա աթֆը նազար իթտի , վէ ալնի վազըթտա՝
լէհնէսի էօլիւ լէհնէսի կիպի սօլմուշ օլարագ , եիւզիւնիւ չէ-
վիրտի , չիւնքի բըխթըմ իւզէրինտէ , ըսթասիօնուն ֆէնէրլէ-
րի այտընլըզը սաեէսինտէ , սիմասը պօզուլմուշ օլարագ Հան-
րիէթէ թէսատիւֆլէ մէզպուրէեի թանըտը :

Կէնճ գատըն՝ Ժիւլիէնին վալօնունա տօղլու իլէրլէտի-
կինտէն , մէրգում , աճապա Հանրիէթ քէնտի պուլունտուղու
տալիքեեէ՝ մի կիրէհէք տիր վէսվէսէսիլլէ պիւթիւն վիճուտի
տիթըտի , վէ վալօնուն գաբուսունու աչըպ , հէման էզիլ-
մէք թէհլիքէսինի տէ կէօզէ ալարագ , եօլուն օլ պիր թարա-
ֆընա էնմէեի պիր արա տիւչիւնտիւ իսէ տէ , ալնի վազըթտա
թըէն մէմուրու՝ եալընըզ գատընլարա մախսուս օլան եանըն-
տաքի վալօնու աչըպ , Հանրիէթի մէզքիւր վալօնա օթուր-
մաեա տավէթ իթտի , վէ պու վալօն գաբուսունուն գաբան-
տըզընը Ժիւլիէն իշիթտիկինտէ , ֆէրրահլըզլա նէֆէս ալա-
րագ ,

— Աճապա նէրէեէ կիտիեօր . եիւզիւնիւն ալթիւսթիւ-
կիւնտէն , գըզընըն ղայպուպէթինի ֆէհմ իթմիշ օլտուղու
անլաշըլըեօր . աճապա քէյֆիեէթի գօնթա խապէր վէրմէեէ՝
մի կիտիեօր . աճապա պէշիքտէ պրագմըշ օլտուղում մէք-
թուպու պոլլմատը մը . . . էկէր պէնի կէօրիւրսէ , էկէր չօ-
նուղու կէօթիւրմէքտէ օլտուղումու տէրք իտէր իսէ , հէր
չէյ մահվ օլմուշ օլաճագ տըր , տէյի քէնտի քէնտիեէ սէօյ-
լէտի վէ պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա շու եօլտա միւլահազա
իթտի .

— Մահվ մը օլտու . . . յիմ պիլիւր . . . պիւլաքիա էկէր
էրպէսթիեէթ վէ ճէսարէթիմ օլսա իտի . . . էկէր քէմալը
սէրպէսթի իլէ քէնտինէ կիտիպ , հէմ ճիւսաեէթիմի , հէմ
նէտամէթիմի իթիրաֆ իտէպիլսէ իտիմ . . . էկէր , « օ չօ-
նուգ պէնիմ տիր , սիզ նէ գատար սէվէրսէնիզ , պէն տէ ա-
նը օլ գատար սէվէրիմ . . . իմտիլ մասուլմուլու պէնտէն ա-
լաճագ մըսընըզ » տիեէպիլսէ իտիմ . . .

« Լաքին , խայր , պու միւմքինսիզ տիր , - Գէնտի մահ-

վրնա սէպէպ օլմուշ օլան ճինսեթի վագըամտան տօլանը պանա ափվ իթմէեճէք տիր : Պանա գարչը էլպէթթէ պուղղ ու ատավէթի վար տըր : Պէնի գօվարագ , պէնի թահգիր իտէրէք , գըղընը էլիմտէն ալաճագ տըր :

« Պունտան գաթինազար օ ատէմ հագգընտա հիւքմիւ ատալէթ իճրա իտիլմէղոէն էվվէլ սէօղ սէօյլէմէք՝ էսէրի ճիննէթ տիր : Գանուէն օ բէտէր տիր . պէն իսէ , քէնտիմի միւտաֆաա իտէճէք հէր կէօնա սիլահտան մահրում պու . լունմագտաներմ :

« Աղլա ղէվալլը վալիտէ . . . պու կիւն կէօղ եաչլարը տէօք . . . սէնին կէօղ եաչլարըն՝ գալպիմին իւզէրինէ տամ : լաեօր , վէ գըղըճըմ կիպի եիւրէյիմի եաղըեօր , ֆագաթ պու կիւն սէնի պու սուրէթլէ միւզտարըպ գըլմագլըղմ՝ պիր կիւն մէսուտ վէ պախթիեար օլմագլըղըն իչին տիր :

Հարէքէթ իտէն գաթար՝ քեաֆֆէյի ըսթասիօնլարա ուղըատըղընտան , հէր տուրուշու՝ մատամ տը Լիւսընայա վէ ժիւլիէն Գլօտա պիրէր ասըր գատար ուզուն կէօրիւնիւեօրտու :

Թրէն եէնիտէն տուրտուղունտան , Պէրսի ըսթասիօնունա կէլինտիկի խապէր վէրիւտի : Օլ վագըթ ժիւլիէն , Հանրիէթէ թէսատիւֆ իթմէմէք իչին , պու ըսթասիօնտա աշաղը էնմէքտէն պաչգա չարէ օլմատըղընը տիւչիւնէրէք , վէ չօճուղու՝ քիւրքիւն տէրունինտէ լաեօրգըլա մուհաֆազա իտէրէք . վա . կօնտան էնտի , վէ պիլէթինի մէմուրա վէրտիքտէն սօնրա , ըսթասիօնտան մուֆարապաթ իյլէտի :

Իիւզկեար թէսկին օլմուշ իտի իսէ տէ , շիտտէթլի պիր եաղմուր եաղըեօրտու : Պէրէքէթ վէրսին քի մէրգում պօշ պիր արապա պուլտուղունտան , իչպու արապաեա բաքիպէն , իքի կիւն էվվէլ սիւտանանըն վէ չօճուղունուն իգամէթլէրի իչին քիրալամըշ օլտուղու խանէնի արապաճըեա թարիֆ իթտի :

Խանէի մէղքիւրէ վասըլ օլտուղունտա , եարը կիճէնի պիր սաաթ գատար կէչմիշ օլուպ , քէնտիմինի պէքլէմէսինի արապաճըեա իթթար իլէ , խանէի մէղքիւրուն չանընը քէքաի :

Գաբու աչըլտըգտա, ժիւլիէն քէնտի տաիրէսինէ տող-
րու իլէրլէտի քի, օլ էսնատէ սիւտանա՝ ուեանըգ պոլլուն-
տուղունտան, աեադ սէսի իշիթմէսի իւղէրինէ, իսթիգպալ
իշին գաբուեա գատար իլէրլէմիշ իտի:

Թամ օլ էսնատէ չօճուգ պիրտէն պիրէ ուեանըպ աղլա-
մաեա պաշլատը:

Մարկրիթ իսմինտէ օլան սիւտանա՝

— Միւսիւ, չօճուղու պանա վէրին, չիւպհէսիւ պիշարէ
մասուճըղաղ սուսամըշ օլմալը . . . չիմտի քէնտինէ պօլ պօլ
սիւտ վէրմէքլէ թէսկին իտէրիմ, տէտի:

Ժիւլիէն չօճուղու վէրտի, վէ սիւտանա վաղիֆէսինի իճ-
րաեէ պաշլատըգտա, մասուճ՝ քէմալը իշթիհա իլէ մէմէեի
եէմէեէ իպթիտար իլլէտի:

Պիր գաշ սանիյեէ սօնրա, սիւտանա,

— Իթիմատ իտին քի, չօճուգ մէմնունէն պու սիւտիւ
էմիեօր . . . լաքին նէ գատար կիւզէլ տիր . . . հազըգէ
թէն սէվիլմէեէ լաեըգ պիր մախլուգ տուր . . . րէճա իտէ-
րիմ, իսմի նէ՝ տիր, տէտի:

Ժիւլիէն օլ էսնատէ րիգգաթընտան հաշի աղլամագտա
օլմասըլա, պու սիւալի իշիթտիկինտէ, չաշըտը, չիւնքի սօ-
րուլան շէյի քէնտի տէ պիլմէղ իտի: Պու ճիւմէ իլէ ուղուն
միւտտէթ սիւքիլթ իւզրէ տուրմասը՝ էյի պիր մանէաեա
համլ իտիլէմէեէճէկինտէն, վալիտէսինին վէ հիմաեէ իթմիշ
օլտուղու կէնճ գատընըն իսիմլէրի պիրտէն պիրէ տիլինին ու-
ճօւնա կէլէրէք:

— Մարի-Մատլէն տիր, տէյի ճէվապ վէրտի

Մարկրիթ՝ չօճուղու տէրաղուշ իտէրէք:

— Պու իսիմլէր զաեէթ կիւզէլ տիրլէր: Շիմտիտէն պու
կիւզէլ մասուճու սէվիեօրում, տէյի պէեան իլլէտի:

— Սիւտանա սիւգ էյի պիր գատընսընըլ:

— Էվվէթ, միւսիւ, պու պապտէ իֆթիտար իտէպիլի-
րիմ:

— Հէր նէ իսէ, սիւտանա, պէն արթըգ կիտէեիմ:

— Թէքրար նէ՝ վաղըթ կէլէճէքսինիլ:

— Ես չեմ :

— Բէք էյի , օ հալտէ էմին օլուն միւսիւ , պէն չօճու-
ղունուզա , էօղ վախտէսի կիպի նազար իտէրիմ :

Ժիւլիէն՝ չօճուղուն իբի եանաղընը էօթիւքտէն սօնրա
արապասընա ավտէթլէ , Մօնմարթը սօգաղընա տօղրու հա-
րէքէթ իթտի :

37

Հանրիէթ Տօրէյ՝ Բարիս ըսթասիօնունտա վակօնտան էն-
տիրտէն սօնրա պիր արապաեա բաքիպ օլտու :

Ջէվճիին Սիրգ սօգաղընտա իգամէթ իթտիկի խանէերի ,
հաթթա պունուն նումէրօսունու տախի պիւտիկինտէն , արա-
պաճընա սուհուլէթլէ թարիֆ իտէպիլտի :

Եէվմի մէղքիւր ագչամը՝ գօնթուն սուֆրասընտա պաղը
ահրպասը պուլունուպ , թաամտան սօնրա ժիւլ տը Լիւսը-
նայ՝ տավէթլիէրիլէ պիւլիքտէ գումար օյնամագ իւղրէ
սէրգլըեէ կիթտի :

Հանրիէթին զէվճի , բէք չօղ վէ վէսիմ մէշղուլիեթլէ-
րինէ բաղմէն , վէ պէլքի տէ օ մէշղուլիեթլէրի սէպէպիլլէ ,
զիհնին տալկընըղա հասը իթմէք իչին հէր կէօնա վասըթա-
եա միւրաճաաթտան կէրի տուրմամագտա վէ Մատէնին
խուսուսընտաքի թասսավլուրունու տիւլիւնմէքտէն տէ խալի
օլմամագտա իտի :

Մէրգում , էվտէն չըգտըղը զէման , ավտէթ իտէճէկինի
սէյլէմիշ օլտուղունտան , գաբուճու պէքլէմէքտէ , վէ վէքիւ-
խարճ ժան Տիւֆուր տա միւղէյիին օտասընտա օթուրուպ ,
կիւնլիւք հիսապլարընը սըրաեա գօյմագտա իտի :

Մատամ տը Լիւսընայ՝ օթէլին գաբուսունտա արապա-
տան էնտի :

Մէղպուրէ զէվճիին եագլաշտըգճա , անըն՝ մասուլունու

սիրգաթ իթմիշ օլմասընտան տօլաեը հիսս իտէկէլտիկի հիտ-
տէթի արթմազ տա իտի :

Նիհաեէթ օթէլին գարուսու չանընը չէքտի , վէ ժան
Տիւֆուր միւշքիլ պիր հիսապը հէնուզ պիթիրմիշ օլմասըյլա ,
չանըն սէսինի իշիթտիկինտէ , գուլագ վէրիպ , քէնտի քէն-
տիեէ ,

— Աճապա միւսիւ գօնթ ավտէթ մի իթտի , տէտի վէ
տօղրուճա էֆէնտիսինին տաիրէսինէ ազիմէթ իյլէտի :

Գարուճու տախի գօնթուն ավտէթ իթմիշ օլտուղունու
ղանն իլէ , գարունուն իրինի չէքտի , վէ քէնտիսի տէ էֆէն-
տիսինի սէլամլամագ իւզրէ , օտասընըն էշիկի իւզէրինտէ
տուրտու : Լաքին Հանրիէթի կէօրտիւկիւնտէ , տիւշարը հայ-
րէթլէ մէզպուրէնին եօլունա մանի օլարագ ,

— Աֆվ իտէրսինիզ մատամ , ղալիպա եանըլըեօրսու-
նուզ , տէտի :

— Խայր եանըլմաեօրում , պուրասը Մ. գօնթ տը Լիւսը-
նայըն օթէլի տէյիլ մի տիր :

— Էվվէթ , ֆագաթ Մ. գօնթ տիշարը չըգմըշ տըր :

— Բէք էյի , պէքլէրիմ :

— Միւմքին տէյիլ տիր մատամ , պանա օ եօլտա թա-
լիմաթ վէրիլմէմիշ տիր :

— Սիղ պիր թարաֆա տուրուն . . . պուրասը պէնիմ
խանէմ տիր . . . պէն գօնթէս տը Լիւսընայըմ , տէյի Հան-
րիէթ պէեան իյլէտի , վէ պու սէօզլէրի օլ մէրթէպէ ամիրճէ
թէլէֆֆիւլ իթտի քի , ճէվապ վէրմէք-գապիլ տէյիլ իտի :

Գարուճու պու տէֆա պիւթիւն պիւթիւն շաշըրըպ , ան-
լաշըլմազ սուրէթտէ պազը քէլիմէլէր իրատիյլէ պէրաի թէ-
վազիւ պաշընը հէման եէրէ դատար էյտի , վէ պատէհու ի-
չէրքի խըզմէթ ճիլէրէ իսպարը քէյֆիեէթ իշին չան չէքմէք
իւզրէ օտասընա կիրաի :

Հանրիէթ իսէ , տէհիզտէ եանմագտա օլան լամպալա-
րըն ըըղըյլա հավլիտէն վէ պատէհու պիւեիւք նէրտիվէնին
գատէմէլէրինտէն կէչիպ , ճամէքեանլը պիր գարու աչմագ-
լա , ժան Տիւֆուրու գարշըլատը :

Մէրգում, օ սաաթ տա վէ օ մահէլլտէ թանրմատըր պիր գատընը կէօրտիւկիւնտէ, իզհարը թէաճճիւպիւ ազիմ իյլէտի, վէ գաբուճունուն եաբտըրը միսիլու, քէնտիսի տէ մէզպուրէնին եօլունու մէն իլէ,

— Մատամ... մատամ... նէ՞ իսթէեօրսունուզ. տէ. յի սօրտու:

— Մ. գօնթուն տիշարը չըզմըչ օլտուղու սահիհ մի տիր:

— Էվլէթ մատամ, սահիհ տիր:

— Օ հալտէ քէնտինի պէքլէեէճէեհիմ:

— Լաքին...

— Պէնի տաիրէմէ կէօթիւրիւնիւզ:

Ժան Տիւֆուր. — (Քէմալը հայրէթլէ.) Տաիրէնիզէ՞ մի: (Պատէհու քէնտի քէնտիեէ.) Պու գարը հէր հալտէ մէճնուն տուր. Լաքին գաբուճու պու գարընըն իչէրի կիրմէսինէ նա՞ սըլ միւսաատէ իթմիշ տիր:

Հանրիէթ. — (Քէլամա տէվամ իտէրէք.) Իսմինիզ Ժան Տիւֆուր մու տուր:

— Էվլէթ մատամ:

— Սիզ Մ. գօնթուն իրզմէթ ճիսի՞միսինիզ:

— Քէնտինին վէքիլսարճը, էմնիյեէթ լի առէմիեհիմ, մա. տամ:

— Թէաճճիւպ վէ թէրէտտիւտիւնիւզիւն պէնի թանր. մամանըղտան իչէրի կէլտիկինի անլաեօրում. — Պէն էֆէնտի. նիդին զէվճէսիեհիմ. Իմտի էֆէնտինիզէ իթաաթալ պօրճլու օլ. տուղունուզ կիպի, պատա տա իթաաթա պօրճլուսունուզ: Պու հալտէ պէնի տաիրէմէ կէօթիւրմէնիզի թէքրար իսթար իտէրիմ:

Գօգլիզօ պիրտէն պիրէ արգաեա տօղրու սըլլաեալադ, պէլ քէմիկինէ գատար պաչընը էյտը, վէ եիւքսէք սէտա իլէ:

— Մատամ գօնթէ՛ս... մատամ գօնթէս պուրատա, տէտէ

Հանրիէթ, իւչինճիւ տէֆա օլարադ,

— Սիղէ, պէնի տաիրէմէ կէօթիւրիւն տիւօրում, տէյի պէնան իյլէտի :

Պու քէրրէ ժան Տիւֆուր՝ թէրէտտիւտիւ պէր թարաֆ իլէ, գօնսօլուն իւսթիւնտէն պիր լամպա ալարագ, վէ պիրինս ճի գաթըն տաիրէլէրինէ կէօթիւրէն նէրտիվէնէ տօղրու իւլէրէնէրէք :

— Մատամ գօնթէո, սիզտէն էվվէլ Էիւրիւմէքտէ օլտուղում իչին ափվընըզը րէնա իտէրիմ, տէտի :

Հանրիէթ՝ ճէվապ վերմէքսիզին ժան Տիւֆուրու թաա գիպ իթտի : Մէրգում խըզմէթ քեար պիր գաբու աչարագ :

— Պուրասը՝ մատամ գօնթէսին խուսուսի սալօնու տուր : Սօլտա հալվէթ տաիրէսի, վէ սաղտա եաթագ օտասը մէվ ճուտ տուր, տէտի :

Հանրիէթ սալօնտան կէչիպ եաթագ օտասընա կիրտի, վէ էթրաֆընա աթֆը նազար իլէ, չըմինէ իւզէրինտէ քի շա մատանլարը կէօսթէրէրէք :

— Շու մուվլարը եագըն, տէտի :

Ժան Տիւֆուր անինտէ իթաաթ իթտի, վէ կէնճ գատըն շու աթիտէքի սէօղլէրի իլալէթէն տէրմիեան իյլէտի :

— Շիմտի պէնի եալընըզ պրագըն, անճագ Մ. գօնթուն ալտէթինտէ, օթէլտէ պուլոյմտուղումու վէ քէնտիսինի պէք լէտիկիմի խապէր վէրին, տէտի :

— Բէք էյի մատամ գօնթէս :

Ժան Տիւֆուր՝ եէնիտէն եէրէ գատար էյիլտիքտէն սօնրա, գաբուեու արգատան գաբաեըպ տիշարը չըգտը :

Կէնճ գատընըն օտասընտա ֆիլտիչիտէն պիր խաչ, վէ պուլունն ալթընտա տիզ չէօքմէնէ վէ տուա իթմէեէ մախսուս պիր իսկէմլէ պուլունմասըյլա, Հանրիէթ՝ օտաեա կիրէր կիրմէզ պուլնարը կէօրիւպ, տէրհալ մէգքիւր իսկէմլէտէ տիզ չէօքտիւ, վէ պաշընը իքի էլլէրի տէրունինէ ալըպ, տուաեա տալտը :

Վէքիլխարճ էֆէնտի՝ ղաեէթ թէանճիւպ վէ մէրագ իւչինտէ օլարագ թէքրար ալթ գաթա էնիպ, գուլաղընը գաւ չըեարագ, քէնտի քէնտիեէ շու սէօղլէրի սէօյլէմէքտէ իտի :

— Մատամ՝ գօնթէս պուրատա՛ . . . Մ. գօնթուն ասլա մալիւմաթը օլմագսըզըն մատամ գօնթէսին , կիճէ վագթը վէ անսըզըն պուրաեա կէլիչի . . . պու հալ թապիի տէյիլ տիր . . . պունուն մանէասը նէ՛ օլապիլիր . . . աճապա քէնտիսի քէօյէ չէքիլմիլ օլտուղու սըրատա , միւսիւ գօնթուն Բարիստէ զէֆթ ու ճիւմպիւշ իլէ իմրարը վագըթ իթտիկիւնի պիլիեօր տա , քէնտիսինի եագալամագ իչի՛ն մի պուրաեա կէլիլ տիր :

« Հէր նէ իսէ , էլպէթթէ պու գօմիտիանըն նէ օլտուղունու անլաեաճաղըմ :

Ժան Տիւֆուր պատէհու գաբուճունուն նէզտինէ կիթտի քի , օ տա քէնտիսի կիպի ազիմ թէաճճիւպ վէ մէրագ իչինտէ պուլունուեօրտու : Պու սուրէթլէ մէրգումլար արալարընտա թաաթիի էֆթեար ու միւլահաղաթա պաշլատըլար :

*
* * *

Սէն-Ռօր սէյֆիեէսինտէ Անէթ վէ իթալիալը սիւտանա , խուսուսիլլէ կէնճ մատամընըն էսրար վէ իսթիրապաթընը հէրքէստէն էյի պիլմէքտէ օլան Անէթ՝ տիւշարը քէտէրի ազիմ օլմուշ օլուպ , սիւտանա դայպ օլան չօճուգ հագգընտա խուսուսի պիր մուհապպէթի հասըլ օլմուշ օլմասըյլա աղլա-մագտան քէնտինի մէն իտէմէտիկի կիպի , Անէթ տէ պիւսպիւթիւն զայագըլ պիր հալէ կէլէրէք , չօճուղու աշըրան քիմսէնին իզինի վէ էսէրինի պուլմագ իչին , պիր օտատան օլ պիր օտաեա , էվտէն սէպղէվաթ պաղչէսինէ , վէ պաղչէտէն Սէն նէհրինին սահիլինէ նաղըր օլան գաբուեա գօշմագտա իտի , հալ պու քի Ժիւլիէնին չարըզլարը թօբրագտա հիչ պիր էսէր պրագմըշ օլմատըղընտան , պու եօլտա կիտիպ կէլմէքլէրտէն հիչ պիր նէթիճէ հասըլ օլմամագտա իտի :

Պէսլէմէ իլէ սիւտանա արասընտա իսէ չու սէօղլէր թաաթի օլունտու :

— Մութլագա սէպղէվաթ պաղչէսինտէն վէ սօֆանըն գաբուսունտան պու էվէ կիւրիւմիշ տիր :

— Պիր քէրրէ իչէրի կիրտիքտէն սօնրա սօֆանըն գաբուսունու աշըգ պրագմասը լաղըմ կէլմէզ իտի :

— Պու տերէճէ եագընըմըղտան իչէրի կիրիւին տէ պի-
ղիմ իչիթ մէմէքլիկիմիղի տիւշիւնտիւքճէ...

— Տիշարտա զանէթ շէտիտ սուրէթտէ հիւքմ իտէն
րիւղկեարըն վէ պունտան տօլաեը աղաճլարըն կիւրիւլթիւսիւ
արասընտա նա՞սըլ իչիտէպիլիւր իտիք: Ձէվալլը մասոււմ...
քէնտիսինի նէ՛ գատար սէվէր իտիմ:

Անէթ . - (Եէյիս իլէ .) Մատամ պու աճընա տաեանա,
մաեաճագ տըր:

Մուախարէն մէզպուրէ, եումրուղունու կէօսթէրէ-
րէք,

— Ֆագաթ, պէօյլէ պիր հարէքէթի մէքրուհէյի աճա-
պա հանկը հայտուտ իճրաեէ միւթէճասըր օլմուշ տուր: Է-
կէր էլտէ իտէպիլսէ իտիմ, տէտի:

— Բիմէտէն չիւպհէ ի՞թմէեօրմուսունուզ:

Անէթ պու սիւալէ ճէվապ վէրմէտի:

Բէնտիսի տէ Հանրիէթ կիպի Մ. տը Լիւսընայը իթհամ
իտիեօրտու իսէ տէ, էլտէ մատտի իսպաթ վէ տէլիլէր պու-
լունմատըղընտան, իթհամ իթտիկի շախսը ալէնէն պէեանէ
ճէսարէթ իտէմէեօրտու:

Սիւտանա իսէ, քէտէրի կիթտիքճէ արթարագ,

— Չօճուղուն հիշ սէս չըգարմամասը տա զարիպ շէյ տիր:
Էկէր պաղըրմըշ օլսա իտի, վուգուաթտան խապէրտար օլա-
րագ եարտըմա չիթապան օլուր իտիք, տէտի:

Անէթ, մէճնուն կիպի կէօզլէրինի պօշ օլան պէշիկէ աթֆ
իտէրէք,

— Հագընըզ վար, տէյի պէեան իյլէտի:

Պատէհու սիւտանա քէնտի գարեօլասընա եագլաշա-
րագ,

— Պագ շու հայտուտա պիր քէրրէ, քիւրքիւ տէ չօճուգ
իլէ պիրիքտէ կէօթիւրմիւշ... տէտի, էօյլէ պիր սէտա իլէ
քի, էկէր հալը հաղըրըն վէխամէթի մալիւմ օլմասա, Անէթ
իչին պու եօլտա իֆատէտէն տօլաեը գահգահա իլէ կիւլմէք-
տէն պաշգա պիր շէյ եաբըլամազ իտի:

Անէթ . - Նէ՞ տիեօրսունուզ:

— Էվվէթ , Էվվէթ , քիւրքիւ գարեօլամըն ահագ թա-
րափընա գօյմուշ իտիմ . Լաքին Էկէր մատամ օրատան գալ-
տըրըպ պէշիկին իւզէրինէ վազ իթտի իսէ , անը պիլմէմ :

Օլ վագըթ սիւտանա՝ չօճուղուն պէշիկինէ գօշուպ , իւ-
զէրինտէ տաղընըգ պիր սուրէթտէ պուլունան եօրկանը գալ-
տըրըքէն , պիր մէքթուպ մահֆաղասը տիւշմէքլէ , Անէթ ,
իշպու մահֆաղաեը կէօրիւպ :

— Պու նէ՞ տիր , տէյի սիւալ իթտի :

Սիւտանա՝ մահֆաղաեը եէրտէն գալտըրալապ ,

— Պիր մէքթուպ տուր , տէտի , վէ Անէթէ վէրտիկինտէ ,
մէգպուրէ՝ մուայեէնէտէն սօնրա ,

— Մէօհիւրլիւ պիր մէքթուպ իսէ տէ , իւզէրինտէ իամ
վէ շէօհրէթ եօգ տուր , տէյի պէեան իյլէտի :

— Լաքին պու եօլտա եաղըմըշ օլան մէքթուպուն մա-
նէասը նէ՞ տիր : Պու պէշիք իշինտէ նա՞սըլ պուլունույօր :

— Չօճուղու աշըրան պու մէքթուպուն պուլունահաղը-
նը շիւպհէսիզ միւլահաղա իթմէքլէ , պուրաեա վազ իթմիշ
տիր , վէ պէլքի տէ պու մահֆաղա տէրունինտէ , սէվիւիւ
մատամըմըղըն ֆիքրինի աշահագ պաղը քէլիմէ եաղըմըշ տըր ,

— Մատմաղէլ Անէթ , պու մէքթուպու աշմագ լաղըմ
տըր :

Պէսլէմէ . - (Բարմագլարը տիթրէեէրէք .) Աշմագ մը ,

— Մատէմ քի իւզէրինտէ պտրէսի պուլունմամագտա
իսէ , աշապիլիլիզ . չիւնքի պու մէքթուպ՝ մատամտան պաշղա
պիր քիմսէ իշին տէ եաղըմըշ օլապիլիր :

Ֆիլվագը մահֆաղաեը աշմագ արղուսու բէք շէտիտ օ-
լուպ , Անէթ պիր արա թէրէտտիւտտէ գալտը :

38

Անէթ, մէզքիւր արզուսու ֆէվգէլատէ օլմաղլէ պէրապէր, թէրէտտիւտիւ չօգ սիւրմէեիպ, մուգավէմէթ իտէճէք գատար իգթիտար վէ ճէսարէթի հայիզ օլսու, վէ իֆատէեէ աղաղլէ,

— Խայր, խայր, պու մէքթուպու աչամանըզ, տէտի:

— Նիշին:

— Չիւնքի մահֆազանըն իւղէրինտէ իսիմ եօգ իսէ տէ, մատամա խիթապ օլտուղու մուհագգագ օլտուղունտան, միւնտէրիճաթընը եալընըզ քէնտիսի անլամալը տըր:

— Լաքին էկէր տէրունը մէքթուպտա չօճուղու աչըրանըն քիմ օլտուղու իշար օլունմուշ իսէ, հէնուզ ուզաղլարա կիթմիշ օլմատըղընտան, պէլքի թաագիպ վէ տէրտէսթի գապիլ օլապիլիր:

Ֆիլվագը մէքթուպու աչըպ օգումագլա, մատամ տը Լիւսընայը ուզուն միւտտէթ քէտէրէ տիւշար օլմագտան գուրթարմագ իշին պէլքի պիր չարէ պուլունապիլիր իտի իսէ տէ, պու խուսուս շիւպհէլի իտի. չիւնքի չօճուղու աչըրան քիմէ, հէր քիմ տալիսի օլսա, եագասընը ելէ վէրմէեէճէք վէ չիքեարընը գաբտըրմաեաճագ տէրէճէտէ էմին պիր թէտպիր պուլմուշ օլմասը տէրքեար իտի: Պունտան գաթինազար հէր շէյտէն էվվէլ վաղիֆէ մէսէլէսի նազարը տիգգաթա ալընաճագ պիր խուսուս օլտուղունտան, Անէթ, պիր արա պաշընը սալլամագլա, սիւտանա՝ սապըր թիւքէնտիկինտէն,

— Մահֆազանը աչմաեաճագ մըսընըզ, տէտի:

— Խայր, չիւնքի սէլահիյեթիմ եօգ տուր:

— Ահ, էկէր պէն օգումագ պիլսէ իտիմ, աչար օգուրտում:

— Լաքին հարէքէթինիզ պիւեիւք պիր միւնասիպէթսիգ.

լիք սանըլըր իտի . . . Հէրնէ իսէ էկէր թէսատիւֆէն միւսիւ գօնթ պուրատա կէլիրսէ պու մէքթուպտան պահս իթմէելին : Իչպու մէքթուպու եալընըզ մատամ օգումալը տըր :

Պու սէօզլէրտէն սօնրա պէսլէմէ՝ մէքթուպը մէզքիւրու գօրսաժընտա սագլատը : Պատէհու մատամընըն Բարիսէ սէյ-եհահաթընըն նէ կիպի նէթիճէլէրի օլաճաղընը տիւչիւնէրէք , իզթիրապը ազիմ հիսս իյլէտի :

Մէզպուրէ , գատընլարա մախսուս օլան հիսսի թապիի-սի իլէ Մ . տը Լիւսընայըն սըգ սըգ վուգու պուլան ղայպու-պէթլէրի սէպէպլէրինէ տաիր քէնտինճէ իյզահաթ վէ մանէ-ալար վէրմէեէ պաչլատը :

Շէօյլէքի մէրգումուն Բարիստէ գալմասը՝ ումուր ու մէ-սալիհի իչին օլմանըպ , էյլէնճէսի վէ զէվզի իչին օլտուղու-նու , վէ էլպէթթէ պիր մէթրէսի պուլունտուղունու մուհագ-գադ ատտ իթմէլէ պէրապէր , մատամ տը Լիւսընայըն՝ կիճէնին նըսֆընտա , Բարիստէ , պաղթէթէն Սիրգ սօգալըն-տաքի օթէլէ մուվասըլէթինտէ , նէ՝ կիպի հալլէրէ թէսատիւֆ իտէճէկի Անէթին ֆիքրինի իշալ իյլէմէքտէ , վէ հէր հալտէ չօճուղու աշըրան եախօտ աշըրտան գօնթ տուր տէյի տիւ-չիւնմէքտէ իքէն , պիրտէն պիրէ պէչիքտէ պուլունմուչ օլան մէքթուպ՝ ֆիքրինի թէպտիլ իլէ , սիւտանաեա չու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Պիզ պուրատա նէ սէօյլէսէք , իշ նէ իսէ , եինէ գ օ-լաճագ տըր : Շիւպհէսիզ մատամ պուրատան պիր արապաեա րաքիպէն ըսթասիօնա կիթմիշ , վէ օրատան Բարիսէ կիտէն գաթարա րաքիպ օլմուչ տուր . եօգսա շիմտիեէ գատար ալ-տէթ իթմիշ օլուրտու : Իմտի պու կիճէ թէքրար կէլմէեէճէ-կի տէրքեար օլտուղունտան , ուեուեապիլիրիզ :

Պու միւքեալէմէտէն սօնրա Անէթ քէնտի օտասընա չէ-քիլիպ , գաբուեու գաբատը վէ արգատան սիւրկիւլէտիքտէն սօնրա , մէքթուպը մալիւմի գօրսաժընտան չըգարըպ , եէնի-տէն մուայեէնէ իթտի , վէ պատէհու քէնտի քէնտիեէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Սէվկիւլիւ մատամըմըն պէնի թէքտիր իթմէեէճէկինէ

էմինիմ, չիւնքի պու մէքթուպու աչմագլըղըմ քէնտիսինէ խըղմէթ իթմէք իչին օլտուղունու էլպէթթէ անլաեաճագ տըր :

Պինապերին հէր կէօնա թէրէտտիւտիւ պէր թարաֆ իւլէ, մէօհրի գօբարտըղը կիպի, մահֆաղաեը տախի եըրթտը, վէ տէրունինտէ չըգան քեաղըտտա աթիտէքի ճիւմէլէրի օգուտու :

« Թէֆէքքիւրաթ վէ միւլահաղաթը մէտիտէտէն սօնրա, նիհաեէթ գարարըմը վէրտիմ, ճահա ուղուն միւտտէթ պէքլէեեմէղ իտիմ. հէր հալտէ իչ կէօրմէքլիկիմ չաղըմէտէն իտի :

« Գըղընըղ թէհտիտ ալթընտա տըր :

« Իոմինի թաչըտըղընըղ չախս՝ էվլատընըղ ալէյհինտէ պուղղ ու ատավէթլէ մէէլուֆ օլմագտան պաչգա պիր շէյ եաբամաղ. պէն օ շախսը բէք էյի թանըրըմ, վէ քէնտինի թաղերիգ իտէկէլէն պիր չօճուգտան գուրթուլմագ իչին նէլէր եաբամաղա միւղթէտիր օլտուղունու բէք էյի պիլիրիմ :

« Գըղընըղտան տօլաեը ասլա վէսվէսէ իթմէեին. շու սաաթտա, սիզին խանէնիզտէ օլտուղու զէմանտան զիեատէ էմին հալտէ տիր : Նէմին իտէրիմ քի, քէնտինի թէքրար կէօրէճէքսինիզ, լաքին Մ. տը Լիւսընայ օ չօճուգ իչին էճնէպի, վէ խասիմ օլտուղունտան, կիւնիւն պիրինտէ անը՝ բէտէր թէսմիեէ իթմէսինի իսթէմէմ :

« Գալպինիզի ինճիթմէքտէ օլտուղումու պիլիեօրում, վէ թէէմին օլուն քի, պու խուսուս պէնիմ իչին պիւեիւք պիր քէտէր տիր, լաքին սիզի իչպու մուվագգաթ քէտէրէ տիւ. շար գըլմամլա պէրապէր, պէլքի միւէպպէտ պիր եաս ու մաթէմտէն գուրթարըեօրում :

« Սապր իտին. չօճուգ իլէրուտէ սիզէ իեատէ օլունաճագ տըր : « Պու կիւնքի կիւն օ չօճուգ՝ ճինաեէթի վագըաւընը ունութտուրմագ իչին հաեաթընը ֆէտաեէ հաղըր օլան պիւեիւք պիր միւթթէխիմին, սիզի սէվէն վէ հէր քէստէն զիեատէ սիզէ հիւրմէթ վէ ըիաեէթ իտէն շախսըն, վէլհասըլ ԳէնՏի ԲէՏէրինին նէղարէթի թահթընտա տըր : »

Անէթ , մէքթուպը մէզքիւրուն սօն ճիւմէսինի օգուր օգումազ հայրէթլէ բէֆը սէտա իթթի , վէ պատէհու ,

— Ա՛հ , տիմէք չօճուղու աշըրան բէտէրի իմիշ , վէ բէտէր օլան պու քիմտէ , չիւպհէսիզ , Բօվէլիատաքի խանէմիզէ նէզարէթ իթթիկի զէման կէօրմիւշ օլտուղում մէճհուլ տէլիգանլը , վէ սէվկիւլիւ մատամըմըն՝ եալընըզ պիր տէֆա Շէնըվիէրտէքի սէյֆիեէնին պաղչէ թէրացասընտան կէօրմիւշ օլտուղու հալտէ , սիմասը ֆիքրինտէ բէք տօղրու սուրէթտէ հէքք իտիլմիշ պուլունան շախս տըր : Արթըզ չիւպհէեէ մահէլլ գալմատը . . . էվվէթ , էվվէթ , պու մէքթուպու օգումազըղըմ բէք էյի օլտու . . . շիմտի չօճուգ բէտէրինին եանընտա պուլունմասըյլա մուխաթարատան խալի տիր . . . բէտէրի՝ օ մասումու սէվիեօր . . . եազմըշ օլտուղու մէքթուպ պու խուսուսու իսպաթ իթմէքտէ օլտուղու կիպի , քէնտիսինին տէ բէք օլ գատար զալիմ օլմատըղընը կէօսթէրմէքտէ տիր . . . Պու շախս՝ սէվկիւլիւ մատամըմ , քէնտինէ սէճտէ գըլմագ րատտէսինտէ սէվիեօր . . . օնա հիւրմէթ վէ րիաեէթ իտիեօր . . . Վազաա պու խուսուսըն չօգ կէճ գալմըշ օլտուղու տա մէյտանտա տըր , չիւնքի մատամըմըն տիւշար օլտուղու թէքմիլ ֆէլաքէթ ու մուսիպէթին սէպէպի քէնտիսի տիր . . . լաքին հէր նէ օլսա , չօճուգ՝ մատամըմ իչին զայպ օլմիւշ օլմաեաճագ տըր . . . Մէրգում , մասումու մատամա իեատէ իտէճէք , վէ հիշ օլմազսա չօճուղունու կէօրմէսինէ միւսաատէ իյլէեէճէք տիր : Պունտան գաթինազար միւսաթագպէլտէ նէ օլաճաղընը քի՞մ պիլիր :

Անէթ , մէքթուպու թէքրար մահֆազանըն տէրունինէ վազ իլէ , քիլիտ ալթընտա կիզլէտի : Միւթէագըպէն եաթաղընա եաթտը իսէ տէ , օ կիճէսի սապահա գատար ուեուեամատըղընը պէեան իտէրսէք , զանն իտէրիզ քի , զգուեանլարըմըզ իչին զարիպ պիր շէյ սէյլէմիշ օլմաեըզ :

*
* *

կէլէլիմ Սիրգ սօգաղընտաքի օթէլէ :

Եարը կիճէեի իքի սաաթ գատար կէշմիշ օլուպ , Հան .

րիէթ տիզ իւզէրինտէ տուա իթմէքտէ իքէն, պաղթէթէն , կիճէնին սուպուղու էսնասընտա օթէլ գարուսունուն չա- նը իշիտիլտիկինտէն , կէնճ գատըն ճիւզիճէ տիթրէտի , վէ զահիրէն սաքին պիր հալտէ աեաղա գալգտը : Մէր- գումէ , իթտիկի տուատա , քէնտիսի իշին գուվէթ վէ ճէսարէթ թէմէննի իթմիշ , վէ մուճիպինճէ վազը օլաճագ մուհավէրէի շէտիտէեէ օլտուգճա հազըրլանմըշ իտի :

Ժան Տիւֆուր՝ մէզքիւր չանը իշիթտիկինտէ , էլան գա- բուճունուն օտասընտա պուլունմիւշ օլմասըյլա , տէրհալ գարուեու աշտը :

Մ. տը Լիւսընայ՝ սէրգընըն պիր արապասընա րաքիպ օլմուշ օլտուղու հալտէ արապատան էնիպ , էշիքտէն հէնուզ կէշմիշ իքէն , Գօգլիզօ՝ ֆէվգէլատէ սըրալարտա տէրքեար օլան ատաթընա մախսուս պիր թավր ու հարէքէթլէ ,

— Ա՛հ , միւսիւ գոնթ , միւսիւ գոնթ , տէտի :

Գօնթ տը Լիւսընայ իսէ , օ կիճէսի գումարտա պիւեիւ- ճէք պիր մէպլաղ զայպ իթմիշ օլտուղու ճիհէթլէ , զաթէն թէրսլէնմիշ օլմասըյլա ,

— Նէ վար տըր , նէ՞ օլտու , տէյի շիտտէթլէ սիւալ իթտի :

— Սիղէ պիր խապէր կէթիրտիմ :

— Նէ՞ խապէր իսէ չարուգ սէօյլէ :

— Մատամ գօնթէս . . .

— Հա՞նկը գօնթէս :

— Մատամ տը Լիւսընայ :

— Զէվճէ՞մ մի :

— Էվվէթ միւսիւ գօնթ :

— Էյ նէ՞ օլմուշ , զանն իտէրիմ քի էօլմիւշ օլտուղու- նուն խապէրինի կէթիրմէտին :

— Խայր միւսիւ գօնթ , հաթթա կէօղլէրինին էլմաս կի- պի բարլամասընա պագըլըրսա , էօլմէք արղուսինտէ օլմատը- ղը աշիքեարէն անլաշըլմագտա տըր :

— Պօշպօղաղ հէրիֆ , տիեէճէկին հէր նէ իսէ , սէօյլէ պագալըմ , Պու լագլագիեթին նէ՞ մանէասը վար տըր ,

Թանրմատըղըն մատամ գօնթէսին կէօղլէրինտէն պահա իթ-
մէեէ նէ՝ միւնասիպէթ վար տըր :

— Մատամ գօնթէս պուրատա տըր :

Ժիւլ տը Լիւսընայ շիտտէթլէ տիթրէեէրէք ,

— Զէվճէմպ ուրատա՝ մը տըր . . . ֆագաթ պու միւմ
քինսիզ չէյ տիր :

— Միւսիւ գօնթ , հագրգէթի հալի սէօյլէմէքտէ օլտու-
ղումու թէեմին իտէրիմ . . . չէօյլէ քի սաաթ օն պիր պուշուգ
րատտէլէրինտէ մատամ գօնթէս պուրատա կէլէրէք , միւսիւ
գօնթու սիւալ իթտի , վէ զաթընըղըն պուրատա պուլուն-
մատըղընը ճէվապէն պէեան իթմէքլիկիմ իւղէրինէ , քէն-
տիսինի՝ տաիրէսինէ կէօթիւրմէքլիկիմի էմը իյլէտի : Մատա-
մը ասլա կէօրմէմիլ օլտուղում ճիհէթլէ , էվլէլ էմիրտէ
քէնտինի մէճնունէ զանն իթտիմ իսէ տէ , մուախարէն իս-
մինի վէրէրէք , խանէսինտէ պուլունտուղունու սէօյլէտիկին-
տէն , եանըլմըլ օլտուղումու անլատըմ : Իմտի վազիֆէմ մու-
ճիպինճէ քէնտինէ իթաաթ իթտիմ : շիմտի մատամ սիզի
պէքլէեօր , միւսիւ գօնթ :

Ժիւլ տը Լիւսընայ պու խապէրի ալտըղընտա , գաշլարը
չաթըլըպ , վէ սիմասը պուրուշուպ , շու եօլտա տիւշիւնմէք-
տէ իտի :

— Հանրիէթ պու սաաթտա եալընըզ օլարագ Բարիստէ
պուլունուեօր . . . պու զարիպ չէյ տիր . . . աճապա նէ՝ վագը
օլմուշ տուր :

Պատէհու աշիքեարէն . - Մատամ տը Լիւսընայ նէ՝րէտէ
տիր :

— Քէնտի տաիրէսինին եաթագ օտասընտա տըր : Պէնի
եօլա գօյտուղու զէման , զաթընըղըն օթէլէ ավտէթինի տէր-
հալ քէնտիսինէ խապէր վերմէքլիկիմի ամիրճէ իթար իթտի :

— Բէք էյի , շիմտի կիտիպ քէնտինի պուլուրում :

Ժան Տիւֆուր , էֆէնտիսի իլէ պիլլիքտէ հավլիտէն կէչ-
տի , վէ տէհլիզէ վասըլ օլտուղունտա ,

— Միսիւ գօնթ , պէնտէնիզէ իհթիեաճընըզ վա՞ր մը
աըր , տէյի սիւալ իթտի :

— Խայր, խաթերսէն ետթապիլիրսին :

Ժիւլ, եօգարը չըգտը, վէ տօղրուճա ղէվճէսինին տաի-
րէսինէ իլէրլէտի :

Հանրիէթ՝ հավրիտէ ղէվճինին սէսինի, վէ պատէհու-
նէրտիվէնտէ աեադ սէսի իշիթտի : Օլ էսնատէ գալպի շիտ-
տէթլէ չարմագտա օլտուղունտան, պիր գաչ սանիյեէ գատար
գօրգու վէ էնտիշէեէ տիւչար օլտու :

Բօվէլիտա կէշիրտիկի պիր գաչ մահ զարֆընտա պիչա-
րէ գատընճըղազ՝ ղէվճինին թապիաթընը, ախլէագընը բէք
էյի անլամըշ օլտուղունտան, մէրգումըն ղաեէթ հիտտէթ-
մէշըէպ իտուկինի րանա պիլիւ իտի :

Աճապա գատընճըղազըն թէքտիլէրինէ, րէճալարընա
նէ՝ ճէվապ վէրէճէք իտի :

Դիւպհէսիզ քէնտինին հաքիմ օլտուղունու, վէ հէր իս-
թէտիկինի եարմաղա սէլահիյիէթի պուլունտուղունու ճէվա-
պէն պիլտիլէճէք, վէ Հանրիէթ՝ պու հագգ ու սէլահիյիէթի
րէտտ իթտիկինտէ, մէրգում, հիտտէթ ու ղաղապը արա-
սընտա քէնտի հագգընտա մուամէլէի ճէպրիեէ վէ վահշի-
եանէ իճրա իթմէեէճէք մի իտի :

Անճագ պու վէսվէսէսի բէք ազ տէվամ իտիպ, քէնտի
քէնտիեէ ,

— Խայր, խայր, պու գատարա ճէսարէթի օլմաեաճագ
տըր : Պունունլա պէրապէր, հէր նէ եաբսա, ֆիթուր իթմէմ,
տէյի պէեան իլլէտի :

Օլ էսնատէ գարու աչըլըպ, Մ. տը Լիւսընայ՝ լէհճէսի
սօլմուշ օլարագ իշէրի կիրտի : Սիմասընտա ազիմ պիր հիտ-
տէթ ալէամէթի միւչահէտէ օլունուեօրտու : Իլք սէօզլէրի տէ
չունլար օլտու :

— Խըզմէթքեարըմըն սէօզլէրինէ ինանամաեօրում, Հաթ.
թա կէօզլէրիմէ տէ կիւճ իլէ ինանըեօրում : Աճա՛յիպ պիրտէն
պիրէ թէճէննիւն միւ իթտիլիզ... Սիզ կիճէ վագթը Բարիս.
տէ, պու օթէլ տէրունինտէ... պու եաբտըղընը տտէթա
էսէրի ճիննէթ տիր... Պուրաեա կէլմէնիզէ նէ՝ սէպէպ վար
տըր :

Հանրիէթ, կէօզլէրինի զէվճինին կէօզլէրինէ աթֆ իտէ-
րէք:

— Ճիկէրբարէմի նէ եաբաղընըզը սօրմագ իչին կէլտիմ,
տէտի:

Գօնթ. — (Թէաճճիւպի հագըգի իլէ.) Ճիկէրբարէնիգինէ՝
մի եաբաղմ. . . տիմէք պիր ազ էվլէլ մէճնունն օլտուղունու-
ղու պէեան իթտիկիմտէ, հագգլը իմիչիմ: — Սիլ ատէթա
պիր ճիննէթ հալիլէ պուրաեա կէլմիշսինիլ:

— Էյի պիլիւսինիլ քի պէն մէճնունն տէյիլիմ, վէ ճին-
նէթ հալիլէ պուրաեա կէլմէմիչիմ տիր: Պու կիճէ իշպու օ-
թէլէ կէլիչիմ՝ չօճուղումու չալտըլար, անըն իչին տիր:

39

Օլ էսնատէ գօնթունն տօտագլարընտա շէյթանի պիր
կիւլիւմսէմէ հասըլ օլարագ, իսթիհզաքեարի սուրէթտէ:

— Էվլատընըզը աշըրտըլար տա սիզ տէ պէնտէն անը իս-
թէմէք իչին մի պուրաեա կէլտինիլ, տէտի:

— Էվլէթ, էվլատըմը սիզտէն իսթէմէք իչին պուրաեա
կէլտիմ, չիւնքի պու ալէմտէ եալընըզ սիզին օնա գարչը
պուղզ ու ատավէթինիլ օլապիլի, վէ հէնուղ տօղմուշ օլ-
տուղու հալտէ, եալընըզ սիզ օնա գարչը ճինաեթ իճրա-
սընա միւգթէտիրսինիլ: Հալ պու քի սիզ, պանա մուհապպէ-
թինիլ օլմաեարագ, մահզա իւշ միլեօն ֆրանգ թրախօմամա
թամա իլէ պէնիմէ էվլէնտիկինիլտէ, պէնի պաթիթեար գը-
լաճաղընըզ վէ էվլատըմը սէվէճէկինիլի եէմին իթմիշ իտի-
նիլ:

« Լաքին պու եէմէնի իթմէքլէ, եալան սէօյլէմիշ օլտու-
ղունուղու չօգտան իսպաթ իթտինիլ: Կէօեա նամուսունու-
ղու մուհաֆազա իթմէք պէհանէսիլէ պէնի քէնտինիլտէն
ուզագլաթտընըզ. . . հալ պու քի իսմինիլէ մուգապիլ վէրմիշ

օլտուղում ագչեցի մէթրէսլէրինիզէ սարփ իթմէք իչին սէր-
պէսթ գալմագ իսթէտիկինիզի մուախսարէն բէք էյի անլա-
տըմ: Պէնի հալը ինֆիրատտա պրագըպ, պիր թագըմ ախ-
լէագլարը պօզուգ օլան գըզլարը թաագիպ իյլէտիկինիզի
չիմտի րանա պիլիրիմ: — Էվվէթ, էվլատըմը աշըրտըլար. չիմ-
տի անը, սիզտէն ղայրի քիմտէն թալէպ իթմէմի իսթէեօր-
սունուզ, էյ միւսիւ տը Լիւսընայ: — Սիզ չօճուղումու չալ-
տընըզ, իեատէ իտին:

Ժիւլիէն՝ պու սէօզլէրի իչիթտիկինտէ, չէհրէսի պօզու-
լարագ, վէ կէօզլէրի մէճնուն կէօզլէրի քէսպ իտէրէք, Հան-
րիեթին պուլունտուղու մահէլլէ գատար իլէրլէտի վէ պիչա-
րէնին պիլէքլէրինի՝ գըրմագ րատտէսինտէ գուվվէթիճէ թու-
թարագ, թարփ օլունմազ հիտտէթ ու ատավէթլէ:

— Սէօզլէրինիզի վէզն իտինիզ տիեօրում. հիտտէթիմի
սօն տէրէճէեէ վարտըմաեըն, տէտի:

— Իսթէտիկինիզ գատար պանա էզիեթ վէրին, ճէֆա
չէքտիրին, վիճուտիմի բարչալաեըն, լաքին գըզըմը իեատէ
իտին:

— Գըզընըզը՝ մը... նամուսուղլուղունուղուն պէրհա-
եաթ օլան իսպաթընը՝ մը:

— Էվվէթ, պէնի թահգիր իտին, չիւնքի պէնի թահգիր
իթմէք սիզէ լաեըգ տըր, լաքին չալտըղընըզ չօճուղումու կէ-
րի վէրին:

Օ արա Մ. տը Լիւսընայ՝ Հանրիէթին պիլէքլէրինի գօյ-
վէրմէքլէ, իքի էլլէրինի ալնընա կէօթիւրտիւ, վէ քէսպի սիւ-
քիւնէթ իտիեօր կիպի կէօրիւնտիկիւ հալտէ:

— Անլամաեօրում. աճապա պիր գօմէտիա սէյրինտէ՝ մի-
եիմ, գըզընըզ հագըզէթէն ղայպ օլտու տա, անը ճիտտէն
պէնտէն թալէպ մի իտիեօրսունուզ, տէտի:

— Էվվէթ, սիզտէն. չիւնքի էվլատըմըն ղայպ օլմասընա
էն զիեատէ սիզ ալէագատարսընըզ:

— Պէն մի անըն իւզէրինէ նէզարէթ իտիեօրտում. քէն-
տինիզ էյի նէզարէթ իտէիտինիզ տէ չալընմաեա իտի:

— Պու տէրէճէ ալչադըգ մէմուլ իտէպիլի՝ր մի իտիմ:

Մ. տը Լիւսընայ՝ պիտէն պիտէ ֆիքրինտէ պիր միւլահա-
զա հասըլ օյարագ ,

— Շիմտի՛ իշի աշիքեարէն անլաեօրում, Գրգընըզը աշըր-
մըշլար իմիշ. զաթէն պու օլաճագ իտի : - Սիզէ նէ տէրէճէ
ալտանմըշ օլտուղումու անլաեօրում, - Ճինաեէիի վազըատա
պիսուշ օլան մատմազէլ Հանրիէթ Տօրէյ իլէ էվլէնիեօրում
զանն իթտիմ. հալ պու քի իգրար ու իթիրաֆ իտիլմէեէն պիր
աշըզըն շէրիքէսի իլէ էվլէնմիշ օլտուղում կիւն կիպի զահի-
րէ չըզտը : - Իմտի թէէմին օլուն , չօճուգ բէտէրինին եէտին-
տէ տիր :

— Բէտէրի սիզսինիզ : Անը սիզ գապուլ իթտինիզ, վէ
իսմինիզի օնա սաթտընըզ :

— Թէքրար իտէրիմ քի , չօճուգ բէտէրինին եէտինտէ
տիր . պէլքի տէ քէնտի էլինիզէ օնա թէսլիմ իթտինիզ, վէ
շիմտի իսէ , քէնտի օեռնունուղու կիզլէմէք իշին , իշպու եէ-
յիս ու քէտէր գօմէտիասընը գարշըմտա իճրաեէ կէլմիշսինիզ :
Լաքին պու հարէքէթինիզ՝ օլտուգճա մահիրանէ տիր :

Հանրիէթ . - (Գօլլարընը կէօքսիւ իւզէրինտէ գալուշ-
տուրարագ .) Եէյիս ու քէտէր գօմէտիասը՝ մը : Պագըն պիր
քէրրէ պու ատէմ պանա նէ՞ եօլտա ճէվապ վէրիեօր : Պէն-
տէն աշըրտըղը չօճուղումու իեատէ իտէճէք եէրտէ , պէնի
թահգիւր իտիեօր . . . Թէմամիլլէ հալը սիւքիւթ տէ օլուպ , հիշ
պիր էնտիշէ հիսս իթմէեօրտում : - Գրգընըզըմը եանընտա-
քի օտատա ուեռումուշ օլարագ պրագմըշ իտիմ . . . պէն իսէ ,
Անէթ վէ սիւտանա իլէ կէօրիւշիւեօրտում : Վագըթ կէճիք-
միշ իտի : Եաթմազտան էվլէլ չօճուղումու տէրաղուշ իթմէք
իսթէտիմ. գաբու , սիւրկիւսիւ իշէրտէն գօմումուշ օլտուղուն-
տան , աշըլմատը . . . Լաքին պու գաբու նա՛սըլ վէ քի՛մին թա-
րաֆընտան սիւրկիւլէնմիշ իտի . . . Նիհաեէթ իշպու գաբու-
եռ սիւտանա իլէ պէսլէմէ գըրտըլար . . . բէնչիրէ աշըզ , վէ
իտարէ ֆիթիլի սէօնտիւրիւլմիւշ իտի . . . Դարանլըգտա իշէրի-
եէ գօշուպ , պէշիկէ եաղլաշտըմ . . . պէշիկ պօշ իտի . . . տի-
վանէ օլաճաղըմ՝ զանն իտիեօրում, զիրա չօճուղումտան մահ-
րում գալմըշ իտիմ . . . գըղըմը աշըրմըշլար իտի : Պու ֆիլի

սիրգաթտան տօլանը քիմի ինթամ իտէպիլիր իտիմ: - Սիդի,
եալընը սիդի, չիւնրիւ սիդ՝ իքիմիդէ գարշը պուղղ ու ատա-
վէթ թաշըմագտասընը. . . վէ պիզտէն տօլանը մահնուպ օլ-
մագ տասանը:

Հանրիէթ, հիտտէթի պիրտէն պիրէ թէսկին օլտուղուն-
տան, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաեա պաշլատը, վէ միւէս,
սիր պիր սէտա իլէ,

— Բէճա իտէրիմ, եալվարըրըմ պէնի աճըերն, մէրհա-
մէթ իտին. . . Տիզլէրինիզէ գարանմագլըղըմ լաղըմ իսէ, իշ-
թէ օնու տա եաբըբօրում: (Պու սէօղլէրի սէօյլէտիկի զէման
պիշարէ գատընճըղաղ ֆիլվաղը տիզ չէօքտիւ:) Թէքմիլ սէր-
վէթիմի ալըն. . . սէրվէթիմի էզճան ու տիլ սիզէ վէրիբիմ. . .
լաքին գըղըմը, ճիկէրըարէմի իեաաէ իտին:

Մ. տը Լիւսընայ՝ կէրչի չէնտ սանիյնէ էվվէլ Հանրիէթին
պու հարէքէթինի պիր օհուն զանն իտիբօրտու իսէ տէ, չիմ-
տի օ զաննը պէրթարաֆ օլարագ, վէ պու տէֆա ֆիբրինտէ
եէնի պիր թասավվուր հուսուլէ կէլէրէք, քէնտի քէնտի-
եէ,

— Մութլագա Մատլէն պու չօճուղու աշըրթմըշ տըր,
տէտի, վէ մուախսարէն Հանրիէթի եէրտէն գալտըրարագ,
միւթէտիլ սուրէթտէ,

— Թէսկին օլուն, ազիղէմ, պէնի տինլէյին, վէ սէօղիւ-
մէ իթիմատ իտին: Սիպէ եէմին իտէրիմ քի, գըղընըղըն
ղայպ օլմուշ օլտուղունու պիլմէեօրում. . . Պէն պուրատա,
պաղը ահրպպամ իլէ ագշամ թաամը իթտիմ, վէ պատէհու
անլէրլէ սէրգլընէ կիթտիմ. . . Բարիսի թէրք իթմէտիմ, վէ
շու սաաթտա հագընտա կէօղ եաշլարը տէօքմէքտէ օլտու-
ղունուղ էվլատընըղը աշըրմագլըգ ասլա վէ գաթա ֆիբրիմէ
կէլմէտի: Պու պապտէ ճէնապը Ալլահը շահիտ գլապիլիրիմ:

Հանրիէթ. - (Տիթրէեէրէք վէ իքի էլլէրինի գավուշ-
տուրարագ.) Սահի՛հ մի տիր, սահի՛հ մի տիր:

— Թէմամիլլէ սահի՛հ տիր:

— Նամուսունուղ, իսմինիզ իւզէրինէ եէմին իտէրմիսի-
նիզ:

— Էվվէթ , ասըլգատէլիք նամուսում վէ Լիւսընայ իսմիմ իւզէրինէ եէմին իտէրիմ :

— Օ հալտէ պէն տէ սիզէ ինանըրըմ , վէ ինանմագ իսթէրիմ . . . Պու եօլտա պէնի ալտաթմագ սօն տէրէճէ ալշագլըգ տըր . . . Լաքին պիր չօճուղու վալիտէսինտէն աշըրմագ ճինաեէթինի քիմ իճրա իտէպիլիր :

— Էկէր օ խապիսի թանըսա իտիմ , տէրհալ քէնտինի պուլմաեա կիտէր իտիմ , վէ պիր սաաթա գատար գըլընըլ սիզէ իեատէ օլընուր իտի :

— Քիմսէտէն չիւպհէ իթմէեօրմուսունուղ :

— Աֆվ իտէրսինիլ , պիրինտէն չիւպհէ իտիեօրում , պիր ալ էվվէլ հիտտէթիմ արասընտա , չիմտի իսէ թէէսսիւֆ իթտիկիմ պիր լիսան իլէ օ չիւպհէտէն պահա իթտիմ :

Հանրիէթ՝ գըլարըպ , եիւզիւնիւ էլլէրի տէրունինտէ կիզլէտի , վէ պատէհու :

— Խայր , խայր , պու միւմքին տէյիլ տիր , տէտի :

— Նիչին :

— Զիւնքի պիրինճի ճինաեէթին միւթէճասըրը իքինճի սինէ ճէսարէթ իտէմէլ :

— Եանի պէնի միւթթէհիմ զանն իթտիկինիլ իքինճի ճինաեէթտէն մի . . . Իթհամ իթտիկիմ չախսը թանըեօրմուսունուղ քի , անըն պու իշտէ պիսուչ օլտուղունու ֆարլ իտիեօրսունուղ :

Մ. տը Լիւսընայ՝ պու սէօլլէրի թէճափուղքեարանէ պիր թարլտա իրատ իտիպ , մատամ տը Լիւսընայ իսէ պաշընը գալտըրարագ ,

— Զաթէն տիւչար օլտուղում ֆէլաքէթ ու մուսիպէթէ պիր տէ սիզին հագարէթլէրինիլին իւպէսի լաղըմ մը տըր : Էյի պիլիրսինիլ քի , Էկէր օ չօճուղումուն բէտէրինի թանըմըլ օլտա իտիմ , սիզին իլէ ասլա էվլէնմէլ իտիմ : Տիմէք հագարէթլէրինիլ հիւքիւմսիւլ տիւր վէ էօլլէ օլտուղունու սիլ բէք էյի պիլիրսինիլ :

— Սիլ քէնտի հագարէթլէրինիլի , վէ թահգիրամիլ զաննիեաթընըլ պանա խիթապ իթմէքտէն կէրի տուրտու :

նուզ մու։ Հէր նէ իսէ, քէտէրինիզ մալիւմ օլտուղուն, տան, սիզէ աֆվ իտիպ, էմիրինիզէ հազըր օլտուղունմու պէ-
եան իլէրիմ։ Նէ՞ իսթէեօրսունուզ քի եաբաեքմ։

— Նէ՞ եաբմանըզմը իսթէեօրում։ . . . Գըզըմըզը աշըր-
տըլար։

Գօնթ . - (Մէրգումէնին ոէօղիւնիւ քէսէրէք .) Եանի
գըզընըզը . . .

Հանրիէթ տէ շէօյլէ տէվամ իթտի։ - Ղայպ օլան չօ-
ճուգ՝ սիզին իսմինիզի թաշըեօր . սիզ իսէ, նէ եաբմանըզը
իսթէտիկիմի սիւալ իտիեօրսունուզ։ Հագըզէթէն բէք զալիմ
իմիւինիզ։ Պէնիմլէ էվլէնտիկինիզ զէման, վաղիֆէլէրինի
թէմամիլէ գապուլ իթտինիզ։ Իմտի կէրէք գանուն վէ կէ-
րէք ալէմ մուվաճճէհէսինտէ, սիզ, չալընմըշ օլան չօճուղըն
բէտէրիսինիզ։ Իմտի, էվլատը չալընան բէտէրին՝ մուայեէն
պիր վաղիֆէսի վար տըր քի, օ տախի, չօճուղու աշըրանըն
արանըպ պուլունապիլմէսի իչին պու Ֆիլիի հիւքիւմէթէ խա-
պէր վէրմէքտէն իպարէթ տիր։

— Օ տէտիկինիզի պէն եաբմամ։

Կէնճ գատըն . - (Հիտտէթլի պիր թարզտա .) Եաբա-
ճագսընըզ։

— Խայր եաբմաեաճաղըմ։

— Օ հալտէ պէն եաբարըմ։

— Սիզ տէ եաբմազսընըզ։

— Էօյլէ մի զանն իտէրսինիզ։

— Եալընըզ զանն իթմէմ, էմիրիմ։

— Լաքին պու տիվանէլիք տիր . . . Գըզըմը չալսընլար
տա . պէն անը պուլմագ իչին հիչ պիր թէշէպպիւստէ պու-
լունմաեքմ, պու օլուր շէյ մի տիր . . . պու ճանվէրլիք տիր,
համտ օլսուն Ֆրանսատա, պու կիպի ճինաեթլէրի թէէտիպ
իտէր գանունլար, վէ իչպու ճինաեթլէրի իրթիքեապ ի-
տէնլէրի մահքիւմ գըլար հաքիմլէր վար տըր։ Կիտիպ օ հա-
քիմլէրի պուլաճաղըմ։

Փիւլ տը Լիւօընայ՝ իսթիհզաքեաբի պիր կիւլիւչլէ մէզ-
պուրէնին սէօղիւնիւ քէսէրէք . - Ազիզէմ Հանրիէթ, պու-

րատա սահիպի մութլագ քիմ տիր . սիզ մի , պէ՛ն մի :

— Պուրատա հաքիմի մութլագ սիզ օլտուղունուզու պի-
լիեօրում , վէ սիզ տէ էօյլէ օլտուղունու բէք ալէա հիսս
իթտիրիեօրսունուզ . . . լաքին , պէնի մահվ իտէկէլէն ֆէլա-
քէթ գարշըսընտա իֆատէի վաղըանըզը պէեան իթմէքլէ ,
հուզուզունուզտան չէքիլիեօրսունուզ , Անճադ չիմտիեէ գա-
տար պէնի ղաեէթ միւթիւ կէօրտիւկիւնիւզ հալտէ , շու սա-
աթտա միւրատ վէ սէպաթ սահիպի օլտուղումու միւշահէտէ
իթմէքլիկինիզ , իհթիմալքի սիզի թէաճիւպտէ պրագըեօր ,
վէ սիզի հիտտէթլէնտիրիեօր . . . էվվէթ , պու աագըգատա
իթաաթ իթմէեօրում . . . սիզ օլմագսըզըն վէ իճապ իտէրսէ
սիզէ գարշը օլարագ , գըզըմը թէքրար էլտէ իթմէք իչին
ուղրաշաճաղըմ , չիւնքի ճէնապը Ալլահ , պօշ պէշիկի կէօր
տիւկիւմտէ , տիվանէ օլմամագլըղըմա միւսաատէ պուեուր-
մուշ տուր :

— Պիլաքիս , պէն իթիեարը սիւքիւթ իթտիկիմ կիպի ,
սիզ տէ իտէճէքսինիզ , Բէյֆիեթի հիւքիւմէթէ խապէր
վէրմէեէճէքսինիզ :

— Քիմ պանա մանի օլաճագ տըր :

— Պէն :

— Ֆագաթ նէ՛ սէպէպլէ :

— Սէպէպինի անլամեօրմուսունուզ :

— Խայր :

— Շիմտի սէպէպինի անլաթըրըմ , Պէն սիզին ղէվճինիզ
օլտուղում հալտէ , իլք վազիֆէլէրի սիզի իսթիճվապ իթմէք-
տէն իպարէթ օլանլար գարշըսընտա ութանըպ արլանմագ-
տան սիզի մէն իչին էլիմտէն կէլէնի տիրիզ իթմէեէճէեիմ :

— Ութանըպ արլանմագ մը . . . պէ՛ն մի . . .

— էվվէթ , սիզ . . . էվլէնտիկինիզ ալթը այ օլտուղու
հալտէ , իքի այլըզ էվլատընըզ վար տըր . . . իմտի պու չօ-
ճուղուն բէտէրի քիմ տիր . . . անլամաեա պաշլաեօրմու-
սունուզ : Նամուսունուզու վիզաեէ իթմէք իչին գըզընըզըն
վէլատէթինի կիղլէտիք . սիզ իսէ օ սըրըր էճնէպլէրէ ֆաշ
իթմէք իսթէեօրսունուզ , Պու էճնէպլէրէ խիթապէն Է վալի .

տէ օլմագ հալինտէ պուլունտուղում սըրատա , գօրսաժըմ-
տա բօրթուգալ չիչէյի պուքէթի օլարագ , քիլիսէսէ կիթ-
տիմ , վէ պաքիրէլէրէ մախսուս օլան ալէամէթի համիլ օլ-
մամլա , ութանմատան եալան սէօյլէտիմ » տիմէք իսթէեօր-
սունուզ :

Հանրիէթ . - (Պու սէօզլէրի իշիթտիկինտէ եէյիս ու քէ-
տէրի ազիմէ կիրիֆթար օլարագ .) Եա՛ րապպի . . . եա՛ րապ-
պի . . .

— Էվվէթ , նամուսսուղուղունուղու իլան իթմէք իսթէ-
եօրսունուզ :

— Նամուսսուղուղումուն նէ՛ գատար հագգսըզ օլտու-
ղունու սիզ տէ պիլիրսինիզ , պու ճիւմլէ իլէ անը տա կէօզէ
ալարագ , գըզըմը էտէ իթմէք իսթէրիմ :

— Լաքին թաշըտըզընըզ իամ պէնիմ իսմիմ տիր . իմ-
տի , սիզին վէ ֆամիլեանըզըն նամուսունու վիդաեէ իչին պու
իսմի սիզէ հասր իթտիկիմ զէման նասըլ լէքէսիզ իտի իսէ ,
եհնէ էօյլէ լէքէսիզ սագլանմասընը իսթէրիմ : Միլթթէհիմ
օլուն օլմաեըն , էկէր ալէմ , վագը օլմուշ օլան խէթա եա-
խօտ ճինաեէթէ չիւպհէ իտէր իսէ , օ լէքէ հէր հալտէ պա-
գի գալմըշ օլուր . իմտի գօնթէս տը Լիւսընայ օլմուշ օլտու-
ղունուզա չիւպհէ իտիլմէսի իչին , պիր թագըմ շէրաիթ
թահթընտա արամըզտա ագտ իտիլմիշ օլան իզտիվաճըն նէ-
թիճէլէրինէ գաթլանմանըզ լազըմ տըր : Պէն , սիզին իսմինի-
զէ չէքէ կէլմէսինտէն սագընտըմ . քէնտի իսմիմ տէ լէքէ կէ-
թիրիլմէսինի իսթէլմէմ :

Հանրիէթ ճէվապա հազըրլանմագտա իքէն , Մ . տը Լիւ-
սընայ՝ իֆատաթընա աթիտէքի սէօզլէրի իլավէ իթտի :

— Պունտան գաթինազար իտտաասընտան վաղ կէչմէսէն
պիր հաքիմի մութլագ կիպի հարէքէթ իթմէքտէ օլմատըզըմը
իսպաթ իչին , եարըն եախօտ պու սապահ Շընըվիէրէ կիտէ-
րիզ . բէտէրինիզ Մ . Տօլէյի հաքէմ գապուլ իտէրիմ :

— Տիմէք սիզ , պէնիմ մէյեուսիեթիմ , ճէֆալարըմ վէ
կէօզ եաչարըմ գարչըսընտա ինսաֆսըզ վէ մէրհամէթսիզ-
սինիզ , Տիմէք գըզըմը պուլտուրմագ իչին հիշ պիր շէյ եաք-

մանածագսընը , Լաքին հիւքիւմէթէ միւրաճաթ իթմէք . սիզին պազը խոսուսի մէմուրլար պուլապիլիրսինիզ . քէնտի . նիզ արաեապիլիրսինիզ :

— Օ պաշգա պահա . պէն տէ օ եօլտա հարէքէթ իթ . մէքտէն ասլա կէրի տուրմաեօրում :

— Տիմէք պազը թէշէպպիւսաթտա պուլունաճագսընը :

— Էվվէթ , Էվվէթ , թէահհիւտ իտէրիմ :

— Պէն տէ էզճան ու տիլ սիզէ թէշէքքիւրլէ պերապէր , իրաթ իթմիշ օլտուղում պազը կիւճէնտիրիճի սէօղլէրիմ իշին ափվլըզ տիլէրիմ . . . քէք զիեատէ մուզթարըպ իտիմ . . . նէ սէօյլէտիկիմի պիւմէեօրտում :

— Վազը օլան սէօղլէրի թէմամիլլէ ունուլթտում : Ու . եուեուպ քէսպի սիւքիւնէթ իթմէնիզտէն սօնրա կէօրիւշիւ . րիւզ . . . իթթիլսազ իտէճէկիմիզ թէտպիրլէրի պիրլիքտէ թէտ . գիգ իտէրիզ , վէ պատէհու Շէնըվիէրէ կիտէրիզ :

— Սզիմէթիմտէն սօնրա սէյֆիեէտէ նէ օլուպ օլմատը . զընը անլամագ իւզրէ , Անէթի պուրաեա ճէլպ իթմէմիզ լա . զըմ տէյիլ մի տիր :

— Քէտէրինիզի խաֆիֆլէթմէք իշին հէր նէ եաբմագ . լազըմ իսէ , տիրիզ իթմէեէճէեիմ : Շիմտի , վազըթ կէճ տիր . եաթըն վէ ուեումաեա չալըշըն :

40

Մ . տը Լիւսընայ մուախարէն զէվճէսինին եաթագ օ . տասընը թէրքլէ , քէնտի տաիրէսինէ չէքիլտի , վէ օրատա քէնտի քէնտիեէ չը սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Պունու Մատլէն եաբմըշ տըր . օ պէնի եէնիտէն պիր թագըմ զայլէլէրէ տիւշար գըլմըշ տըր : - Իշթէ ինթիգամը . նա պու եօլտա պաշլաեօր : Ֆագաթ պու չօճուղուն վէլատէ . թինտէն նասըլ խապէրտար օլմուշ տուր : Տիմէք հէր չէյի

պիլիկներ, Հալ պու քի պէնան իթտիկի շարթլարա մուվաֆֆա-
գաթ իթտիկիմ թաղանիրտէ, պիր միւտտէթ մէօճլ իթասը-
նա լուի ըրիւ կէօթէրմիշ իտի, լաքին թա՛ իրթէսի կիւնիւ
վազը օլան պիր թէճազուզու իլէ պու մէօճլէթի քէնտիսի
նազը իթտի: - Սէրիան քէնտիսինէ գարչը իշ կէօրմէլիսիմ...
վազըթ միւսթաճէլ տիր... չօճուլա կէլինճէ նէ՛մէ լազըմ:
Անըն հաեթտա գալմամասը՝ քէնտի մէնֆաթըմ իգթի-
զասընտան տըր: - Էկէր վէֆաթընտան տօլանը իթհամ իտիլ-
մէքսիզին, անըն վէֆաթը վուզու պուլուր իսէ, իւշ միլեօն
ֆրանգ տահա ճէպիմէ կիրէճէք տիր:

Ժան Տիւֆուր՝ վազը օլան միւսաատէեէ մուղաիր օլա-
րագ, եթմաեա կիթմէմիշ իտի, վէ էֆէնտիսինին թուալէթ
օտասընտա պէքլէեօրու, Ժիւլ, մէրգումու կէօրտիւկիւն,
մէն տօլանը իզհար թէաճհիւպլէ,

— Վա՛յ, սէն պուլաատամըսըն, տէտի:

— Միւսիւ գօնթ, պէնտէնիզէ իհթիեաճընըզ օլապիլէ-
ճէկինի միւլահազա իլէ եթմատըմ:

— Եանըմըչսըն... պու կիճէ սէնին խըզմէթինէ իհթի-
եաճըմ եօգ տուր:

— Տիմէք միւսիւ գօնթ, հիշ պիր թէպիլղաթտա պու-
լունմաեաճազսընըզ:

— Նէ՛ խուսուստա:

— Իճրասընը թասմիմ իթտիկինիզ, վէ եարտըմըմը ֆաի-
տէլի ատտ իլլէտիկինիզ թասափլուր խուսուսընտա:

Մ. տը Լիւսընայ. - (Խէպէսսիւմ իտէրէք.) Կէօրիւեօ-
րում քի, հօճա Ժան Տիւֆուր, պիր ան էվվէլ զէնկին օլմագ
արզուսինտէ պուլունուեօրսուն:

— Զանն իտէրիմ քի պու արզում՝ շայեանը թագտիր
պիր հըրսը շան տըր:

— Սէրվէթին իշին նէ՛ միգտար ազչէ լազըմ տըր:

— Զօգ շէյ լազըմ տէյիլ տիր. օն իքի պին ֆրանգ սէ-
նէվի իրատըմ՝ օլսա քիֆաեէթ իտէր: - Իշթէ պէնիմ արզում
պունտան իպարէթ տիր:

— Ալէա... տիմէք իւշ եիւզ պին ֆրանգ սէրմաեէ լա-

զըմ տըր : — Պու իշտէքի իշթիրաքըն իշին բէք եիւքսէք պիր պէտէլ իսթէեօրսուն :

— Հալ պու քի օ իշտէ պէն տէ չալըշաճաղըմ :

— Իսթէտիկին պէտէլի թալէպ իթմէքտէ սէրպէսթսին . նասըլ քի պէն տէ պու գատար պահալը պիր խըզմէթտէ սէնի գուլլանմամագտա սէրպէսթիմ :

Ժան Տիւֆուր՝ մէթալիպաթընը պէեան սըրասընտա բէք իլէրի կիթմիշ օլտուղունու անլաեարագ , տէրհալ ,

— Փագաթ էֆէնտիմ , էֆէնտիսինի սէվէն պիր խըզմէթ . ճի՛ պաղը միւսաատէքեարլըզարտա պուլունապիլիր , տէ . տի :

— Սէն տէ օ միւսաատէքեարլըզարը իտէ՛ճէք միսին :

— Պէնտէնիզ տահա դիեատէսինի իտէճէեիմ , եանի իւճ . բէթիմին թայեինի միգտարընը՝ միւսիւ գօնթուն բրէնպէրէ մախսուս օլան ալիճէնապլըղընա պրագաճաղըմ :

— Բէք էյի . պու խուսուստա իլէրուտէ վէ պէլքի տէ եագընտա կէօրիւշիւրիւզ . ճիմտի պէն ֆէվզէլատէ եօրկու . նում . . . հայտէ սէն կիթ եաթ , պէն տէ եաթմագ իւզրէ օ . տամա կիտէեիմ :

Պու միւքեալէմէտէն սօնրա Գօզլիգօ օտասընա չէքիլտի :

Զէվալը Հանրիէթ , օ ագչամքի տէհչէթլի հէեէճանլար . տան սօնրա , զէվճի իլէ վուգուա կէլէն մէնզարէի շէտիտէ իւզէրինէ պիւթիւն պիւթիւն գուվլէթ վէ թագաթտան տիւշ . տիւկիւնտէն , Մ . տը Լիւսընայըն քէնտիսինի եալընըզ պը . րագամասընտա , պիր իսկէմլէ իւզէրինէ տիւշիւլէրիպ , կէօզ . լէրինտէն աշաղըեա ագան եաշլարը հիսս իթմէեէրէք , տէրին պիր թէֆէքքիւր տէրեասընա տալտը , նօգթաի թէֆէքքիւ . րաթը քէնտի գըզը օլուպ , գանընըն սօն տամլասընա գա . տար ուղրունա պիլա թէրէտտիւտ ֆէտա իթմէկէ հազըր պուլունտուղու եէկեանէ գըզընտան , պիրիճիք թէսէլլիսին . տէն մահրում գալտըզը հալտէ , պունտան պէօյլէ քէնտիսի իշին եաշամագլըղըն նէ՛ էհէմմիեէթի օլտապիլիր իտի :

Պիշարէ գատընճըղալ՝ գօնթուն քէնտիսինին է՛ն միւտհիշ տիւշմէնի օլուպ , քէնտինի ասլա սէվմէմիշ օլտուղունու , հաթ .

Թա աղ էվվէլ իւշ միլիօն ֆրանգա մուգապիլ իսմիմի սաթ-
մըշ իտուկինի եիւզիւնէ դարչը պէեան իթմէսիլէ վազը օլան
ազիմ հագարէթի իշիթտիկինտէն պէրու ալէ, յհինտէքի պուզը
ու ատավէթի տահա զիեատէ արթմըշ օլտուղունու բէք էյի
պիլիր իտի :

Հանրիէթ , պիր թարաֆտան էնտիշէ վէ իզթիրապ , վէ
տիկէր թարաֆտան հերարէթի ազիմէ իշինտէ ղմասըյլա , օ
կիծէսի , սապահա գատար պիր գօլթուգլու իսկէմլէտէ օ-
թուրարագ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլատը :

Սապահլաերն ժիւլ տը Լիւսընայ՝ մէզպուրէնին պուլուն-
տուղու օտանա կիրմէսինտէ , պիշարէերի էօլիւ կիպի լէհճէսի
սօլմուշ վէ գըմըլտանմագսըզըն գօլթուգլու իսկէմլէտէ օ-
թուրմուշ օլարագ պուլտուղունտան ,

— Աճա՛յիպ , եաթմատընըզ մը , տէյի սօրտու :

— Խայր , եաթմատըմ :

— Պու հարէքէթինիզ բէք պիւեիւք գապահաթ տըր :
Սիզ քէնտինիզի ատէթա թէլէֆ իթմէք իսթէեօրսունուզ :

— Չաթէն եաշամանա հիշ արզում հօգ տուր :

— Պու շէյլէր հալը եէյիս ու քէտէր էսնասընտա սէօյ-
լէնիր սէօղլէր իսէ տէ , էսասէն էհէմմիեթի հօգ տուր : օ
Հէր նէ իսէ , իֆիրաթ քէտէրէ միւսթաղրագ օլմանըզ՝ սիզի
գուվլէթտէն տիւշիւրիւր . հալ պու քի սիզ գուվլէթէ միւհ-
թաճսընըզ , իմտի թուալէթինիզէ պիր աղ տիւզէն վէրին . . .
գըզարմըշ օլան կէօղլէրինիզի սօղուգ սու իլէ եըգաերն վէ
պէնի պէրլէերին : - Շիմտի աիշարը չըգաեօրում , լաքին ղայ-
պուսէթիմ չօգ սիւրմէեէճէք տիր : Տօղրու թէլէկրաֆիսանէ-
եէ կիտիպ , Սէն-Ֆօլա պիր թէլէկրաֆիսամէ քէշիտէ իտէճէ-
երմ , պատէհու էվլատընըզ հագգընտա պաղը մուհիմ թէ-
շէպպիւսաթտա պուլունաճաղըմ :

Հանրիէթ պիրտէն պիրէ պաշընը հօգարը գալտորտը ,
վէ սօլմուշ օլան կէօղ պէպէրլէրի բարլաեարագ :

— Էվլատըմլն պուլունտուղու մահէլլի պիլիեօրմուսու-
նուզ : Պիր քիմսէ հագգընտա աճապա շիւպհէնիզ մի վար
տըր , տէյի սիւալ իթտի :

— Ասլա մսլիմաթը գաթիեմ եօգ տուր . թէեմին օլուն քի , էկէր ճիւղի պիր շիւպհէմ օլսա իտի , անինտէ սիղէ պիլսիրիր իտիմ : Պագաթ խէֆի պիր թահգըգաթա պաշա-եաճաղըմ : — Էօյլէն թաամըմը սաաթ օն պիրտէ հաղըրլա-մալարը իչին էմր վերտիմ : Շիւպհէսիղ օլ վագթա գատար ալտէթ իտէրիմ : Միւթէագըպէն Շէնըվիէրէ կիտէրիղ :

— Սապըրսըզըզլա սիղի պէքլէեէճէեիմ :

Պատէհու Լիւսընայ՝ սօգագ գարուսունտա պէքլէմէքտէ օլան պիր գուրէ արապասընա րաքիպէն , թէլէկրաֆխանէեէ պիլ ազիմէ , Սէն-Բօրտա պուլունան Անէթէ աթիտէքի թէլէ-կրաֆը քէշիտէ իյլէտի :

« Պու թէլէկրաֆը ալտըզընըզ անտէ , Շէնըվիէրէ կէլին : »

Պատէհու արապասընա թէքրար րաքիպէն , Ֆէզանտրի սօգաղընա կիթմէք իսթէտիկինի արապաճըսընա իսթար իթ-տի , վէ Մատլէին իգամէթկեհաճընա մուվասըլէթինտէ , գարթընը մէզպուրէեէ իրսալ իյլէտի , վէ օ տախի իշպու գարթըն իւզէրինտէքի իսմի օգուտուղունտա , վագըթսըզ պիր զէմանտա մէրգուժուն քէնտիսինէ կէլմէսի նէ սէպէպէ մէպնի օլապիլիր միւլահաղասըյլա , իզհարը թէաճճիւպ իթտի , վէ պիր արա մէրգուժու եօլա գոյմաեը տիւշիւնտի իսէ տէ , սէ պէպի վիրուտինի անլամաեը մէրագ իթտիկինտէն , մէզքիւր իլք թասավվուրընտան կէրի տուրուպ , մէրգուժու սալօնա կէթիւրմէլէրինէ տաիր էմր վէրտի :

Չէնտ տագըգա սօնրա , Մատլէն՝ Հանրիէթին զէվճի գարչըսընտա պուլունտուգտա , իլք տէֆա մէրգուժ շու եօլ-տա քէլամա աղաղ իյլէտի :

— Սիղի ուզուն միւտտէթ ալըգոյմագ իսթէմէմ . լաքին սապահըն բէք էրքէն վագթը օլմասընա րաղմէն , հէր հալտէ սիճին իլէ կէօրիւշմէքիկիմ զարուրի պուլունմուշ տուր :

— Պէնտէն նէ՞ իսթէեօրսունուղ . պէն քէնտի միւրատը-մը սիղէ պէեան իթմիշ իտիմ , վէ օ միւրատըմըն իճրասըն-տան սօնրա սիղի թէքրար կէօրէճէկիմի մէմուլ իթմէեօր-տուժ :

Մատչենին զառնէթ պարիտանէ թէյէֆֆիւղը՝ գօնթուն վիճուտինտէ պիր տիթրէմէ հասըլ իթմէքլէ :

— Պէն տէ միւրաւորըզտան պահա իտէճէեիմ, տէյի ճէվապ վէրտի :

— Նէ՞ լիւզումու վար տրր : Պէն սիզէ սէօյլէեէճէքլէրիմի սէօյլէտիմ : պիր սէնէ կէլմէզտէն , մէթրէսինիզ Կապրիէլ Սթէլլինի իլէ էվլէնմէնիզ շարթըյլա , սիզի սէրպէսթ պրապմանա վէ հիւքիւմէթէ թէսլիմ իթմէմէեէ ըուի ըիզա կէօսթէրտիմ :

— Հէբսի պու գատա՞ր մը իտի :

— Էվվէթ , հէբսի պու գատար իտի : Ինթիգամըմ իչին պու գատարը քեաֆի տիր : - Սիզ Կապրիէլին զէվճի օլուն , պէն պաշգա պիր շէյ իսթէմէմ :

— Օ հաւտէ իշպու իզտիվաճ մատտէսի խարիճինտէ օլաւադ պէնիմ խուսուսի էօմիւմէ նիչին գարըշընօրսունուզ :

— Պէ՞ն մի սիզին էօմիւնիւզէ գարըշընօրում :

— Էվվէթ սիզ :

— Անլամանօրում , նէտէ՞ն պահա իտիեօրսունուզ :

— Գըզըմտան պահա իտիեօրում :

Մատչեն՝ օթուրմուշ օլտուղու մահէլլտէն սըշրաեարադ :

— Գըզընըզտա՞ն մը . վայ սիզին գըզընըզ մը վար տըր , տէտի :

— Գըզըմ օլտուղունու բէք էյի պիւրսինիզ , չիւնքի սիզ անը պէնտէն սիրգաթ իթմիշսինիզ :

Մատչեն՝ Ժիւլիւն եիւզիւնէ պագըպ , սէրթ պիր թէլէֆֆիւղլէ ,

— Պէն չօճուզլարը սիրգաթ իթմէմ , լաքին սիզ անլէրի գաթլ ու թէլէֆ իտէրսինիզ , տէյի պէեան իյլէտի :

— Տիմէք սիզին էմիւնիւզլէ , վալիտէսի եանընտա պուլունան չօճուղուն աշըրըլտըզընը ըէտտ ու թէքզիպ իտիեօրսունուզ :

— Շիւպհէսիզ ըէտտ ու թէքզիպ իտէրիմ , վէ սիզ պէնիմ իֆատէմէ ինանմայընըզ , չիւնքի պէն աղա եալան սէօյլէմէմ : Տահա ալթը այ էվվէլ թահթը նիքեահընըզա

աւմըն օլտուղունուզ կէնճ գըզըն չիմտիտէն սիգի բէտէր գըլմըն օլտուղունու տա պիլմէն օրտում: Պու քէյֆիտէթի անլամագլըզմ՝ սէրվէթիսիզին մէնպար հազգընտա ֆիքրիմի աշտը: Սիզին իչին, իսմինիզի սաթմագտան պաշգա եաբա- ճագ պիր չէյ գալմամըն իտի, անը տա եաբմընսընըզ, Պիր վէլէտիզինանըն բէտէրի օլմագլըզ գապուլ իթմէնիզ շար- թըյլա սիզէ միւեօնլար թէքլիֆ օլունմուշ, սիզ տէ մուվա- ֆագաթ իթմիչսինիզ, իմտի իչպու կիւղէլ բազարլըզընըզտան տօլանը թէպրիքեաթըմը արզ իտէրիմ: Պու բազարլըզ սիզէ լանըզ տըր, վէ իչթէ չիմտի սիզ միւքէմմէլ օլմուշտունուզ տուր:

« Ա՛հ, էօմրիւնիւզ ղաեթթ միւքէմմէլ տիր, վէ շաեթտ պիր կիւն, « Պիր հայլաղըն հիքեանէսի » սէրլէվհասը թահ- թընտա հագըզի խաթըրէլէրինիզի գալէմէ ալմանը արզու իտէրսէնիզ, սիզին իչին եաղաճագ մատտէ էքսիլմէեէճէք տիր:

« Սիզին բէտէր օլմանըզ հազգընտա զէրրէ գատար մա- լիւմաթըմ եօգ իտի. էկէր պիլմիչ պիլէ զսա իտիմ, սիզին օլմանան վէ էլպէթթէ պուղզ ու ատաւլէթինիզէ հէտէֆ օ- լան պիր չօճուղու աշըրմագ թէչէպպիւսինտէ պուլունմազ իտիմ: Սիզ, պիզղաթ քէնտի էվլատընըզ ալէյհինտէ տախի պուղզ ու ատաւլէթ թաշընօրսունուզ, վէ անլէրի գաթլ ու թէլէֆ իթմէքլէ պու խուսուսու իսպաթ իտիեօրսունուզ:

« Անճագ օ չօճուղու աշըրմագլա սիզէ պիր ֆէնալըզ իթմիչ օլապիլէճէկիմի գանն իթմիչ օլսա իտիմ, եինէ, վա- լիտէսինէ աճըտըզըմտան, օ ֆէնալըզա ճիւրէթ իթմէզ ի- տիմ:

« Գըզընըզը պէնտէն թալէպ իթմէք իչին կէլմիչսինիզ, Սիզէ սէօլլէնօրում քի, գըզընըզ պէնտէ տէյիլ տիր, կիտին պաշգա եէրէ արանըն . . . իըրսըզը պուլտուրմադ իչին բօ- լիսէ միւրաճաաթ իտին, օ հալտէ թէքմիլ Բարիս՝ գօնթ տը Լիւսընայըն պէտէլ իլէ ալմըն օլտուղու չօճուղալը, քէնտի- նին օլմանարագ, գապուլ վէ թաստիգ իթտիկինի անլանա- ճագ տըր:

« Չանն իտէրիմ քի պաշգա պիր տիեէճէկինիզ գալմատը

« Թէքրար իտերիմ քի , հապրիէլ Սթէլլինի իւէ իւէրու-
տէ վագը օլաճագ իզտիվաճընըզըն խարիճինտէ հիշ պիր շէ-
յէ էհէմիսէթ վէրմէմ , վէ օ իզտիվաճըն խարիճինտէ ֆիք-
րիմտէ սիզին իչին հասը իթտիկիմ պիր եէր վար իւէ , օ տա-
խի քէնտիմի սիզտէն սագընմագ իչին տիր . զիրա նիսէթինիզի
բէք էյի անլաեօրում քի , էկէր պէնի շուրաճըգտա պօղա-
պիլսէ իտինիզ , նասըլքի վագթիյէ էրնէսթին սօգաղընտա-
քի օտատա պու խոսուսու թէճրիւպէ իթտինիզ , մաէլմէմ
նունիյէէ իճրասընա գըեւմ իւէ , պու տէֆա թէճրիւպէնիզ
տէ մուվաֆիֆագ օլմագտան կէրի տուրմագ իտինիզ :

« Փագաթ պու խուսուսու բէք զիեատէ տիւշիւնմէմ
նիզի իսթար իտերիմ , զիրա պէն շիմտի շաեթ տիգգաթլէ
տավրանըեօրում :

« Պու պապտէ , պունտան զիեատէ տիեէճէեիմիզ եօգ-
տուր , վէ զանն իտերիմ քի , հուղուրունուղուն՝ պանա բէք
աղըր կէլտիկինի պէեան իթմէքլիկիմ տէ ֆազլա տըր :

Պատէհու Մատլէն՝ պիր չան չալըպ , կէլէն խըզմէթքեա-
րա ,

— Միւսիւ գօնթ տը Լիւսընայա , կիտէճէք եօլունու
կէօսթէրին , տէտի , վէ եօլա գօյտուղու միսաֆիրինէ նէ՝ է-
լիյէ , նէ՝ տէ պաշըյըլա հիշ պիր իշարէթ իթմէքսիզին , սա-
լօնտան տիշարը չըգտը :

Ժիւլ օթէլտէն մուֆարագաթընտա , հիտտէթինտէն
նաչի տիչէրինի սըգմըշ վէ կէօղլէրի՝ միւտհիշ պիր թարզտա
բարլամագտա պուլունմուշ օլմուղու հալտէ , քէնտի քէնտի
էէ ,

— Մատլէն , սէն իսթէտիկին գատար քէնտինի մուհա-
ֆազա էթ , պօշ տուր . գարշընտա պուլունան խասմին՝ սէն-
տէն չօգ զիեատէ գուվլէթլի տիր , տէտի , վէ թէքրար ա-
րապասընա րաքիպէն , քէնտի խանէսինէ կիթմէք իսթէտիկի-
նի արապաճըեա անլաթտը :

Մատլէն , եալընըզ գալտըղընտա , շու եօլտա միւլահա-
ղա իթտի :

— Պիր չօճուղու վար իմիշ . . . թրախուճա օլարագ ալ

մըշ օլտուղու պիր գաչ միլեօն ֆրանդա մուգապիլ խմինի պիր չօճուղա վերմիշ։ Վագաա պու պիր նամասուզուգ տուր, լաքին քէնտի կիպի պիր ստէմ թարաֆընաան վուգու պուլտուղու իչին թէաճճիւպ իթմէմ։ Մէրգումուն, հէր շէյէ, հաթթա վագթիյլէ եարտրղր կիտի, պէնտէն գուրթուլմագ թէճրիւպէսինի տէ իճրաեէ միւգթէտիր օլտուղունու բէք է. յի պիլիրիմ։

« Պէլքի տէ շու էսնատէ մալիք օլտուղու սէրվէթին պիւ. եիւք գըսմըն՝ թալագա մուվաֆագաթըյլա ղայպ իտէճէք իսէ, կապրիէլ Բիթու իլէ էվէնմէքտէն իսէ, պէնիմ մահվը. մը արգու իթմէքտէ օլմատըղընր քիմ պիլիր։ Բէք թապիի օլան պու միւլահազա նա՞սըլ ֆիքրիմէ կէլմէտի։

« Էկէր քէնտի ֆիքրինտէ պէօյլէ պիր թասավլուր հա. սըլ օլտու իսէ, պէնիմ մահվըմա քէնտիսի թէսատտի իթմէ. եիպ, պու խըզմէթի իյֆա իթտիրէճէք տիկէր պիր շէրիք պուլահազը տէրքեար տըր։

« Իմսի Սիրգ սօգաղընտաքի օթէլտէ օլանը կէչէնի նա՞. սըլ անլաեապիլիրիմ։ Աճապա մաեթինտէքի խըզմէթ քեար. լարը իչինտէ, բարա իլէ էլտէ իտիլիր պիր քիմսէ վա՞ր մը տըր։

« Պու խուսուստա մարիւմաթ ալմալըեմ։ - Պու ալէմտէ ալթուն գուվլէթիյլէ հէր շէյ եարըլապիլիր, վէ Սէլէսթէն իսէ, մէրգում ալչաղըն մաեթինտէքի ատէմէրտէն ազիլ պիր ճասուս սաթըն ալմագ իւզրէ իճապ իտէն թէսհիւլաթը պանա իթա իտէճէք տիր։

« Էօլմէք իսթէմէմ, գաթլ ու թէլէֆ իտիլմէմի արգու իթմէմ։ Սէլէսթէնի սէվէրիմ. անըն զէվճէսի օլահազըմ, վէ հաեաթըմը մուհաֆազա իտէճէեիմ։ »

Մատլէն՝ պու կիպի միւլահազաթ իչինտէ պուլունմագ. տա իքէն, մատմաղէլ Վալանթինին քէնտիսինի կէօրմէք իս. թէտիկի խապէր վէրիլտի։

Վալանթինին կէլմէսի՝ կէնճ գատընըն միւլահազաթը միւթէէսոիւֆէսինի մուվագգաթէն պէրթարաֆ իթտի իսէ տէ, պիւթիւն պիւթիւն իզալէեէ մուվաֆագ օլամատը։

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ Մատլէնի բէք էյի թանըմըջ օլտու-
ղունտան, անըն, չօճուղուն աչըրըլմասը վագըասընտա նէ՝
Փաիլ վէ նէ՝ մուհարրիք օլմատըղընըն թէէմինի՝ մագրունըն
հագըզէթ օլտուղունա էմին իտի, վէ իշթէ պունա էմին օլ-
մասըյլա, Ֆիքրինէ, պիրտէն պիրէ, վէնէտիքտէ վէ Բօվէ,
լիատա գարշըսընա չըգան, վէ Սան-Մարգօ բիեացասընտա
եիւզիւնէ թիւքիւրէն վէ Հանրիէթին գուրթուլտուղու կիճէ
Տօրիա սէյֆիեէսինին պողչէսինտէ պուլունմուշ օլան շախփ
կէլտի. չօճուղուն աչըրըլմասը վագըասընտա Փաիլ եալընըզ
օ օլապիլիթի իտի. լաքին անըն տա պօւ վագըատա նէ՝ մագ-
սէտի, նէ՝ մէնֆաաթը օլապիլիթի իտի:

Օ մէճհուլ չախս՝ Մատլէնին մագամը թէհտիտտէ քէն-
տիսինէ իյմա իթմիշ օլտուղու Ժիւլիէն-Գլօտ տէյիլ մի իտի:
Չօճուղու աչըրմազլա, էօլմիւշ օլտուղունու զանն իթ-
տիկի Մատլէնին աճապալինթիգամընը՝ մը ալմագ ֆիքրինտէ
պուլունուեօրտու:

Ժիւլ տը Լիւսընայ պու սիւալլէրի քէնտի քէնտիեէ իթ-
մէքլէ պէրապէր, պունըարը հալլ օլունմաղ մուամմալար գա-
պիլինտէն ատտ իթմէքտէ իտի:

Իշթէ, պու սուրէթլէ ֆիքրի թէմամիլլէ տաղընըգ պիր
հալտէ օլարագ խանէսինէ ավտէթինտէ, Հանրիէթ մէրգու-
մու իսթիգպալ իլէ:

— Պիր շէյ պուլտոճնուղ մու, տէյի սօրտու:

— Խայր, հիշ պիր շէյ պուլմատըմ:

— Պիր էսէր տէ՝ մի պուլմատընըգ:

— Խայր. զաթէն պուրատա պիր էսէր պուլմաեա բէք
տէ իւմիւտ իթմէեօրտում:

— Անէթէ թէլէկրաֆ չէքտինիզ մի:

— Էվվէթ, թէլէկրաֆնամէմի ալտըլը անտէ Շէնըվիէրէ
կէլմէսինի էմի իթտիմ:

Հանրիէթ, թէքրար միւքէտտէր հալտէ պիր իսկէմիեէ
օթուրտու: Պիշարէնին եաշարմըջ օլան կէօզլէրի զանն իտէր-
սին քի բարլագըլընը զայպ իթմիշ օլուպ, քէնտինտէ իպէ,
տէրման վէ թագաթ աւլա գալմամըջ իտի:

Օլ էսնատէ թաամըն հաղըր օլտուղունու ժան Տիւֆուր խապէր վերտիկինտէն, ժիւլ՝ զէվճէսինին աեաղա գալգմա-
սընա եարտըմ իթմէք իւզրէ էլինի ուզաթտը, վէ Հանրիէթ՝
մաքինավարի տօղրուլուպ, պուզ կիպի սօղուգ օլան էլիլէ,
գօնթուն զաեէթ սըճագ օլան էլինի թուլթտու:

Պիրլիքտէ թաամ սալասընա էնտիլէր, Գօնթ,

— Գուվվէթլէնմէք իչին պիր ազ եէմէք եէեինիզ, զիրա
գուվվէթէ իթթիեաճընըզ վար տըր, տէտի:

— Հանրիէթ՝ Գարնը աճ օլմատըղընը պէեան իլէ, հիչ
եէմէք իսթէմէեօրտու իսէ տէ, զէվճինին իսրարը իւզերինէ
պիր ազաճըգ եէտի, վէ լաքին գօնթ տը Լիւսընայ՝ միւքէմ-
մէլէն թաամընը իտիպ, պատէհու Հանրիէթէ խթմապէն,

— Հաղըր օլուն տա կիաէլիմ, տէտիկինտէն, մէզպուրէ
կիճէեի կէչիրմիչ օլտուղու տաիրէեէ չըգըպ, եաղմուրտան
րէնկի սօլմուչ օլան չարգասընը, վէ քէզալիք րէնկի օնտան
կերի Կալմաեան մանթօսունու կիեինտիքտէն սօնրա աչաղը-
եա էնտի:

Արապա սօգագ գարուսունուն էօնիւնտէ տուրմուչ օ-
լուպ, ժիւլ տը Լիւսընայ տախի պէրլէմէքտէ օլտուղունտան,
պունլարըն րաքիպ օլմալարը իւզէրինէ, Շընըվիէրէ տօղրու
եօլա չըգըլտը:

Պունլար կիթմէքտէ օլտունլար, պիզ ժիւլիէն-Գլօտա
նագլը քէլամ իտէլիմ:

Մէրգում, բէք կէճ եաթմըչ օլմասընա րաղմէն, զաեէթ
էրքէնճէ գալգըպ, Մարի-Մատլէնի պիր ան էվվէլ տէրա-
ղուչ իթմէք իչին մալիւմ օլան քէօչկէ կիթտի:

Սիւտանա օլ էսնատէ եաթագտան գալգմըչ օլուպ, է-
վին իչլէրիլէ մէչղուչ օլմագտա, վէ չօճուգ իսէ, պէչիկինտէ
ուեուլմագտա իտի:

Ժիւլիէն, ուզուսունտան ուեանտըրմամագ իչին չօճու-
ղու տէրաղուչ իթմէկէ ճէսարէթ իթմէտի, լաքին ուզուն
միւտտէթ աչգ ու մուհապպէթ իւզրէ եիւզիւնէ պագմագլա
հայրան օլտու:

Սիւտանա. — Պու սէվկիւլիւ մասուճըղազ սաաթ ալթըր

եա գատար ուեռտու . սաաթ ալթըտա մէմէ վերտիմ վէ
երնէ պէշիկինէ եաթըրտըմ . անինտէ ույգուեա տաւտը :

Ժիւլիէն . — (Ալէնի հէեհճան իլէ .) Մա'րկրիթ , պու չո-
ճուգ թէքմիլ հաեաթըմ տըր . . . սաատէթիմ տիր . . . պու
չոճուղու պէնտէն ալմագ իշին թէշէպպիւսաթ վագը զապի-
լիր , սիզ տաիմա տիգզաթ իթ մէլիսինիզ :

Սիւտանա . — (Տիւշարը տէհշէթ զլարագ .) Պու չոճուղու
սիզտէն ալմագ մը . . . տիմէք պու չոճուգ սիզին տէյիլ տիր :

— Պէնիմ զլուղունա եհմին իտէրիմ :

— Օ հալտէ նիշին գորգուեօրսունուզ :

— Վագաա պէնիմ տիր , լաքին տիկէրլէրի՝ զահիրի պա-
ղը հագզլար պէեանիլլէ պու մասումու զապթ իթմէկէ թէ-
սատտի իտէպիլիլլէր : Իմտի թէքրար իտէրիմ , չոճուղու պու-
րատա սագլաեըն , վէ իւզէրինէ էյի նէզարէթ իտին :

— Վատ իտէրիմ քի , քէնտի էվլատըմ կիպի իւզէրինէ
նէզարէթ իտէճէեիմ :

Չոճուգ ոլ էսնատէ կէօղլէրինի աշտըղընտան , ժիւլիէն
դուճագլաեըպ էօրտիւ , վէ սիւտանաեա վերտիկի սըրատա ,
օ ագշամը թէքրար կէլէճէկինի պէյան իյլէտի :

Մէրգում սէնաաթքեար՝ էվլատընը էլտէ իթմիշ զլու-
ղու հալտէ , սըրա՝ Մատլէն Կալիէեի պուլմաեա կէլտի , վէ
սանաաթընա միւթէալլիք իշլէրիյլէ պիր միւտտէթ մէշղուլ ու-
տուգտան սօնրա , Մարգատէ սօգաղը գարուճուսունուն պու-
լունտուղու Լարիպու աղիէր խասթախանէսինէ կիթտի :

Մէրգում , խասթանըն պուլունտուղու սալաեը վէ եաթա-
ղընըն նումէրօսունու պիլիր իտի :

Օ կիւնիւ , խասթակեանը զիեարէթ կիւնիւ զմասըյլա ,
ժիւլիէն խասթանըն նէզտինէ կիտէպիլտի : Մէզպուրէ , զ-
տուգճա իեատէի սըհհէթ իթմիշ զմասըյլա , գարեօլասը
եագընընտա պուլունան պիր գօլթուգլու իսկէմլէտէ օթու-
րուպ զազէթա օգուեօրտու :

Գէօթրիմ գատըն՝ ժիւլիէնի թանըմագլա , մէսէրրէթին .
տէն նաշի ըէֆը սէտա վէ պատէհու աթիտէքի սէօղլէրի ի-
րատ իյլէտի :

— Վա՛յ, սեվկիւիւ վէ ապարգ միւթէճիրիմ, զիեարէ-
թէ՛ մի կէլտինիզ, - Տողրուսու շու էսէրի նէզաքէթինիզէ
թէչէքքիւր իտէրիմ, - Գարեօլամըն իւզէրինտէ օթուրուն տա
կէօրիւչէլիմ, Վագաա հէնուզ գօլում բէք էյի հարէքէթ ի-
տէմէեօր իսէ տէ, իշթիհամ եէրինտէ տիր:

— Պէն տէ սիզէ պիր գութու շէքէրլամէ, պիր բաքէթ
բէքսիմատ, վէ եարըմ տուզինա բօրթուգալ կէթիրտիմ,
տէտի ժիւլիէն, վէ զիքր իթտիկի շէյլէրի պիր մասանըն իւս-
թիւնէ վազ իթտիքտէն սօնրա, քէնտիսի՝ իշար օլունան մա-
հէլտէ օթուրտու:

Խաւթա. - Սիզ ինսանիեթլի պիր տէլիգանլըսընզ. իմ.
տի պու ինսանիեթլինիզէ թէչէքքիւր իտէրիմ: - Տիւչար օլ-
տուզում գազաեը Մարգատէ սօգաղընտա՛մը խապէր ալար-
նըզ:

— Էվվէթ, իւչ կիւն էվվէլ խապէր ալարմ:

— Մահզա պէնի կէօրմէք իյի՛ն մի օրաեա կիթմիշ իտինիզ:

— Էվվէթ, ֆագաթ սիզէ պիր շէյ տէ սէօյլէմէք նիեէ-
թինտէեիմ:

— Նէ՛ շէյ:

— Մատէնին, էվի թէրք իթտիկի զէման, նէրէեէ Վիթ-
թիկինի վէ նէ եաբմագ ֆիքրինտէ օլտուղունու ըիզէ սէօյլէ-
մէտիկինի պէեան իթտիկիզտէ, պէնի ալտատըպ ալտաթմա-
մաւըշ օլտուղունուղու սիւալ իթմէք իսթէրիմ:

— Պաւ արա գաբուճու գարընըն սիմասընտա էնտիշէ ա-
ալէամէթի հասըլ օլտու, վէ մուախարէն,

— Սիւալինիզ պու իսէ, սիզէ հագըգէթի հալի սէօյլէ-
միշ օլտուղումիւ ճէվապէն պէեան իյլէրիմ, տիտի:

— Օ հալտէ եէմին իտէ՛րմիսինիզ:

— Հայ հայ:

— Հալ պու քի եանըլըեօրսունուզ:

— Տիմէք պէնի եալանճըլըգլա իթհամ իտիքօրսունուզ:

— Խայր, սիզէ եալանճըլըգ սըֆաթը վէրմէեօրում. իլ-
լա իֆրաթ սըրք սագլաեան օլտուղունուղու անլաեօրում:
Մատէն քէնտի ֆիրարը քէյֆիեթլինի քիմսէեէ ֆաշ իթմէք

մէնիդի սիզէ սէօյլէմիշ, վէ սիզ տէ օլ պապտէ վատ իթմիշ
օլտուղունուղտան, պու վատընըզը թութուեօրսունուզ:

Գաբուճու գարընըն էնտիշէսի կիթտիքճէ արթարագ:

— Էկէր օ պիշարէ գըզճըղազ հաեաթտա օլսա իտի,
սիգէ թէէմին իտէպիլիւր իտի, տէտի:

— Հաեաթտա տըր:

— Պէն տէ հաեաթտա օլմուշ օլմասընը թէմէննի իտէ-
րիմ:

— Էօյլէ օլտուղունա էմինիմ:

— Սահի՛հ մի միւսիւ Ժիւլիէն:

— Էվլէթ. հաթթա մարքի Սէլէսթէն տը վալանտէլ ի.
լէ միւնասէպէթի պուլունտուղունտան տա խապէրտարմ:

Քէօթրիւմ գարը սաղ օլան գօլունու թավանա տօղրու
գալտըրըպ, խալիսանէ պիր թէաճճիւպ ալէամէթիլլէ,

— Սիւպհան Սլլահ, պէօյլէ պիր շէյի սիզէ քի՛մ խա-
պէր վէրտի, տէտի:

Ժիւլիէն՝ Սէն-Բօր օրմանընտա տուէլլօ մէյտանընտա
պուլմուշ օլտուղու Սէլէսթէնին վասիեթթնամէսինի ճէպին-
տէն չըգարատագ,

— Պու խապէր վէրտի, տէտի:

— Պու նէ՛ տիր, պունտա նէ՛ վար տըր:

— Օգուեուն կէօրիւրսինիւզ:

Այնի վագըթտա մերգու՛մ տէլիգանլը՝ մէզքիւր վատի-
եթթնամէնի գաբուճու գատընըն տիղէրի իւղէրինէ վազ
իթմէքլէ, գատընճըղազ՝ սօլ էլիլլէ քեաղըտը թութուպ վէ
կէօղլիւկիւնիւ տէ թագարագ, միւնտէրիճաթընը օգուտուգ-
տան սօնրա,

— Փագաթ պու պիր վասիեթթնամէ տիր, տէտի:

— Էվլէթ, սահիպինին խաթթը տէսթիլլէ եազըլմըշ
պիր վասիեթթնամէ տիր, վէ ղաեթթ մունթագամ տըր:

— Սիղին էլինիզէ նա՛սըլ կէշտի:

— Պիր թէսատիւֆլէ կէշտի քի հիքեանէսի բէք ուզուն
տուր:

— Մարքի տը վալանտէլ էօլտիւ միւ:

— Պիլմէմ.

— Յագաթ պու վտօրեթնամէնի Մատենէ թէսլիմ իթ. մէք լազըմ տըր, Բէնտիսի իշին պու պիր սաատէթ տիր... իգպալ տիր... վագթիյէ պէն պու խուսուսու քէշֆ իթմիշ վէ Մատենէ տէ սէօյլէմիշ իտիմ: Տօղրու քէշֆ իտէր օլտու. զումու սիզ տէ անլաեօրսունուզ:

Գաբուճու գարը իլք հէեհճանը արասընտա նէ սէօյլէ. տիկինի պիլմէեհէրէք, քէնտի քէնտիեի էլէ վէրմիշ իտի, վէ քէնտինի էլէ վէրտիկինի կէօրտիւկիւնտէ, իշ էլտէն կէշմիշ օլտուղունու անլատըղընտան, միւրատընա ըաղմէն կէօեա պօշպօղազըղգտա պուլունտուղունու կէօսթէրմէք իւզրէ պիր լիսան գուլլանտը:

41

Ժիւլիէն Գլօտ. - Իշթէ կէօրիւեօրսունուզ ա', սիզ քէն. տինին հաեաթտա օլտուղունու պիլիեօրմուշունուզ, վէ մար. քի իլէ իւլֆէթինտէն խապէրինիզ վար իմիշ:

— Էվլէթ, էվլէթ, պու սահիհ տիր, պու պապտէ խաղր տիմէք գապիլ տէյիլ տիր, չիւնրի շաշգըն կիպի քէն. տիմի էլէ վէրտիմ, Մատենին էսրարընա վագըֆ իտիմ, ան. ճագ էսրարընը քիմսէեէ պիլտիրմէմէկէ եէմին իթմիշ իտիմ:

— Անլաեօրում, լաքին չու վտօրեթնամէնի քէնտինէ թէսլիմ իթմէքլիկիմ լազըմ կէլտիկի իշին, արթըգ կիզլէեէ. ճէք էսրար գալմամըշ տըր:

— Սահիհ մի:

— Էվլէթ, սահիհ եա', անճագ իգամէթ կեահընը պիլի. եօրմուսունուզ:

— Պիլիթիմ:

— Պանա սէօյլէ՞ր միսինիզ:

— Մահէլլի իգամէթինի պէնտէն խապէր ալմըշ օլտու.

ղունուղու քէնտիսինէ պիտիրմէնէնիդի նամուղու պիր տէլիգանլը օլմանըզ իւզէրինէ սէօզ վէրտիկինիզ հալտէ պիտիրիւմ :

— Սէօզ վէրիւմ :

— Բէք էյի . Մատլէն Ֆէզանտրի սօգաղընտա 22 նիւ մէրօլու կիւզէլ պիր խանէտէ իգամէթ իթմէքտէ տիր Օէվ քէնտի մալի տիր :

Ժիւլիէն . - (Իգհարը մէմնունիյեթ իտէրէք .) Թէչէք-բիւր իտէրիւմ, մատամ . պիր սաաթ կէչմէզտէն , Մատլէն պու վասիեթնամէնէ միւթէսարրըֆ օլաճագ տըր :

Պատէհու կէնճ սէնաաթքեար մուֆարագաթ իչին աեա . Ղա գալգաղընտա , քէօթրիւմ գատըն սօլ էլինի ուզաթա-րագ ,

— Խուսուսիլէ պէնի կէօրմիւշ օլտուղունուղու տա քէն-տինէ սէօյլէմէնի , զիրա Մատլէն օլ գատար գուրնազ տըր քի , քէյֆիեթի անլաեաճաղընտա չիւպհէ եօգ տուր , տէտի :

— Բէք էյի մատամ :

— Եագըն պիր կիւն կէլիպ , անըն հագգընտա պազը խապէր կէթիւրիւսինիզ , տէյիւ մի :

— Էվվէթ , էվվէթ :

Ժիւլիէն , Լարիպուաղիէր խասթախանէսինտէն չըգտըգ-տան սօնրա , պիր արապաեա րաքիպէն , Ֆէզանտրի սօգաղը-նա կիթտի . վէ իչէրիսինին տարաթ ու սալթանաթը խարիճ-տէն անլաչըլան քիւշիւք օթէլին գարչըսընտա արապատան աչաղըհա էնտիկինտէ , գալպինին շիտտէթլէ չարմագտա օլ-տուղունու հիսս իթմէքտէ իտի :

Նէ՛ գատար ուզագ իտի օ կիւնտէն քի , քէնտիսի , պէ-րաէթինէ գարար վէրիւմիշ օլան , Ֆագաթ նէ՛ սըղընաճագ մահէլլի , նէ՛ եէեէճէք էքմէեի պուլունմաեան Մատլէնին , Սէն-Լազար հապսխանէսինտէն տիշարը չըգմասընա պէրլէեէ-րէք , պիր գարընտաչըն գըղգարընտաչընա եաքտըղը կիպի , օնա նաֆագա վէ սըղընաճագ մահէլլ թագտիւմ իթմիշ իտի , վէ օ կիւնքի Մատլէնի՛ պու կիւնքի Մատլէնէ նէ՛ տէրէճէ Թէրճիհ իլլէմէքտէ իտի , զիրա օլ վագըթ մէզպուրէ նամուս :

լու օլտուղու հալտէ, շու էսնատէ ալէմի փահչիեաթա տա-
խիլ օլմուշ, վէ կիւղէլլիկինի սերմաեէ իթթիխաղ իթմիշ ի-
տի:

Իմտի եէնի պիր ալէմէ տախիլ օլմուշ օլմասըյլա թավը
ու մէսլէքինի պիւմէտիկի պիր գատըն՝ քէնտինի թէքրար
կէօթաիւկիւնտէ, նէ՞ տիեէճէք իտի: Շախտընը գապուլէ բուի
րիզա կէօթէրէճէք մի իտի:

Պու միւլահազա մէրգումու ֆէլգէլատէ միւթէէսիր
գըլտըղընտան, էքէյիճէ թէրէտտիւտլէ օթէլին գաբուսու-
նու չալտը, վէ գարշըսընա չըգան գաբուսուեա,

— Մատմաղէլ Մատլէն կալիէ պուրատա՞ մը իգամէթ ի-
տէր, տէյի սիւալ իթտի:

Գաբուսու. — Էվվէթ, պուրատա իգամէթ իտէր, նէ՞
իթթէեօրսուսուղ:

— Բէնտիսինի կէօրմէք իսթէրիմ:

— Մատամ չիմտի քիմսէեի գապուլ իթմէղ:

Ժիւլիէն. — (Միւթէէսիրէն վէ քէնտի քէնտիեէ.) Դօրգ-
տուղում նէթիճէ հասըլ օլտու: (Պատէհու աչիքեարէն.) Իհ-
թիմալ քի մատամ կալիէ իսմիմի անլար իսէ, պէնի գապուլ
իտէր:

— Մատամ սիգի թանըր մը:

— Էվվէթ, էվվէթ:

— Օ հալտէ էկէր գարթընըղը վէրիբսէնիզ, մատամա
թապտիմ իտէրիմ:

— Գարթըմ եօգ տուր:

— Էօյլէ իսէ միւսիւ, օտամա կիրին տէ, սիղէ վէրէճէ-
կիմ պիր քեաղըտ բարչասը իւղէրինէ իսմինիզի եաղըն:

Ժիւլիէն, միւճիպինճէ իսմինի եաղտըղտան սօնրա, գա-
բուսու իլավէթէն,

— Օթուրուն միւսիւ, վէ պիր աղ պէրլէեին. չիմտի
պու քեաղըտը վիզթօրին իլէ մատամա կէօնտէրիբիմ:

Պատէհու գաբուսու պիր չան չալըպ վէ հավլիտէն կէ-
չիպ նէրտիվէնին պաշընտա զահիր օլմուշ օլան պիր պէսլէ-
մէեէ,

— Պիր կենճ քիմսէ կէլտի, մատամը կէօրմէք արգու իտիեօր, վէ զալիպա մատամը թանըեօր... Բէք միւէսսիր պիր թավըը վար տըր... զալիպա էսկի պիր մաճպուպ օլմալը, տէյի պէեան իլէտի:

— Իսմի նէ տիր:

— Իսմի շու քեաղըտտա եաղըմըշ տըր:

— Բէք էյի. պու քեաղըտը մատամա թէսլիմ իտէրիմ: Պէսլէմէ կիթտի, վէ գաբուճու տա քէնտի օտասընա ալտէթլէ,

— Մատամա խապէր վէրէճէքլէր, տէտի:

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, միւսիւ:

Ժիւլիէն՝ պիր միւտտէթ սապըրսըղըզլա խապէրէ պէքլէտի:

Պէսլէմէնին կիրտիկի զէման Մատլէն՝ Վալանթին իլէ կէօրիւշիւեօրտու:

Մատլէն. — Նէ տիր օ Վիգթօրին:

Պէսլէմէ. — Էֆէնտիմ, պիր կենճ քիմսէ, զաթընըզլա կէօրիւշմէք արղուսիլլէ գաբուճունուն օտասընտա պէքլէեօր:

— Կէնճ պիր քիմսէ մի... աճապա պիր մաղաղա ուշաղը մը տըր:

— Զանն իթմէմ մատամ, վէ շու քեաղըտը տա սիզին իչին վէրտի:

Վիգթօրին՝ մէգքիւր քեաղըտ բարջասընը վէրիպ, Մատլէն իւզէրինտէքի իսմի օգուտուղունտա, սարսըլարագ, լէհճէսի սօլտու: Մուախսարէն, իքի էլլէրինի եիւրէկի իւզէրինէ վաղ իտէրէք, վէ այնի վագըթտա սօկուն սիմասը գըզաօրարագ:

— Ժիւլիէն Դլօտ... տէտի եավաշ սէտա իլէ:

Վալանթին. — (Մատլէնին հալինտէն կիրիֆթարը տէհճէթ օլարագ.) Սիւպհան Ալահ, նէ վար տըր, նէ օլտուսնուղ, մատամ:

Մատլէն. — (Սիւքիւնէթինի թէքրար քէսպ իթմէկէ չալըշարագ.) Հիշ պիր շէյիմ եօգ տուր. պու իսմ՝ շօճուգուգ արգատաշըմըն, բէք ազիզ պիր տօսթուսուն իսմի տիր

... պիրտէն պիրէ օգուտուղումտա , իզհարը թէանճիւպ իթ-
տիմ... լաքին համտ օլսուն , հիչ պիր չէյիմ եօգ տուր . ալ-
թիւսթիւկիւմ կէչտի :

Պէսլէմէ . - Միւսաֆիրի գապուլ իտէճէք միսինիզ , մա-
տամ :

— Շիւպհէսիզ... օ միւսաֆիրի սալօնա կէօթիւրիւն :

Պէսլէմէ տիշարը չըգտըղընտա , Մատլէն՝ վալանթինէ ,
« պէնի պէքլէեին » տէտիքտէն սօնրա , սալօնա կէչտի :

Իքի տագըգա սօնրա , Ժիւլիէն-Գլօտ տախի , Մատլէն
գատար հէեէճան իչինտէ պուլուննարագ , սալօնուն էչիկինտէն
պիւլ միրուր ,

— Մատլէն , տէյի նիտա իթտի , վէ Մատլէն տախի
մէրգումա տօղրու դօշարագ ,

— Ժիւլիէն... տէտի , վէ ուզուն միւտտէթ եէկտիկէ-
րինտէն սյրը գալտըգտան սօնրա գալուչան գարընտաչ վէ
գըզգարընտաչ կիպի մուհապպէթլէ պիրիպիրինէ սարըլտը-
լար :

Ժիւլիէն-Գլօտուն Ֆէզանտրի սօգաղընա հիյնի մուվասը-
լէթինտէ , գօնթ աը Լիւսընայըն արապասը տա Շէնըվիէրտէ
Իլաթան սէյֆինէսինէ վասըլ օլտուղունտան , Ժիւլ վէ Հան-
րիէթ պու արապատան աչաղընա էնտիլէր :

Մ. Տօրէյ՝ ուզուն միւտտէթ տէվամ իթմիչ օլան խաս-
թարըղընտան թէմամիյլէ քէսպի իֆագաթ իթմէմիչ օլտու-
ղունտան , հէնուզ օտասընտան չըգմամըչ իտի , վէ տամատը
իլէ գըզընըն գիւտարէթլէրի խապէր վէրիլտիկի զէման , զէվճ
ու զէվճէ պիրլիքտէ պուլունուեօրլար իտի :

Մէզքիւր խապէրի թէպլիղ իտէն իհթիեար խըզմէթքեա-
րըն արգասընտան Ժիւլ իլէ Հանրիէթ իչէրի կիրտիլէր :

Մատամ Տօրէյ՝ գըզընըն Շէնըվիէրէ կէլմէսինէ զաթէն
թէանճիւպ իթմէքտէ իքէն , պիր տէ անըն կիւճ իլէ աեագ-
տա տուրապիլմէքտէ օլտուղունու կէօրմէսի իւզէրինէ , իզ-
հարը տէհէթ վէ էնտիչէ իլէ ,

— Էվլատըմ... գըզըմ... խայր օլա , նէ վար տըր ,
տէյի սիւալ իթտի :

Մատամ տը Լիւսընայ՝ վալիտէսինին գուճաղընա աթը-
լարագ ,

— Ահ, վալիտէճիեիմ, պէն՝ գատընլարըն է՛ն պէտպախ-
թըեըմ, տէյի պէեան իլէտի :

Ձէհրէսի պիրտէն պիրէ թէհտիտավէր պիր հալ քէսպ
իթմիշ օլան պանքերի սապըգ , տամատընա խիթապէն վէ
սէրթ պիր քէտա իլէ :

— Միւսիւ , նէ՞ վագը օլտու , տէյի սիւալ իթտի :

Ժիւլիէն ճէվապ վերմէեէ վագթը օլմատը , չիւնքի Հան.
րիէթ հընչգըրտաեարագ ,

— Գըզըմը չալտըլար , տէտի :

Մ. վէ մատամ Տօրէյ . - (Այնի էնտիշէ իլէ .) Գըզընը
չալտըլար մը , տէյի թէքրար իթտիլէր :

— Տիւն կիճէ , եաթմազտան էվվէլ քէնտինի էօրմէեէ
կիթմիշ օլտուղումտա , պէշիկինի պօշ պուլտում :

— Վահ էվլատըմ . . . պիշարէ էվլատըմ . . .

Մատամ Տօրէյ՝ պու սէօղլէրի սէօլլէտիկի ղէման , Հան.
րիէթի գալպի իւզէրինտէ սըգմագտա իտի :

Ֆիլիպ Տօրէյ՝ պու արա գօնթու իսթիճվապ իտէրճէսի-
նէ եիւզիւնէ պագմասընտա , ժիւլ ,

— Իշպու Ֆէնա խապէրի Հանրիէթ պու կիճէ քէնտիսի
պանա պիլտիրտի , տէտի :

— Տիմէք օ կիճէ սիզ Սէն-Բօրա կիթմէտինիզ :

— Խօյր , պագը իշլէրիմ սէպէպիլլէ Բարիստէ պուլու-
նուեօրտում :

Մատամ Տօրէյ . - Չօճուղու աշըրանը պուլմագ իշին նէ՞
կիպի թէշէպպիւսաթտա պուլունտունուղ . - Մէսէլա զապը-
թայա խապէր վէրտինիզ մի :

— Մատամ , պու եօլտա պիր թէշէպպիւսէ իպթիտար
իթմէզտէն էվվէլ , Մ. Տօրէյ իլէ զաթընըզըն ըէյլէրինի իս-
թիֆսար իթմէկի տիւշիւնտիւմ : Պէօլլէ նազիք սըրալարտա նէ
խաթթը հարէքէթ իթթիսազ իթմէքիկիմին գարարընը վէր-
մէք , Մ. Տօրէյ իլէ զաթընըզա այիտ տիր :

Պանքերի սապըգ , գօնթուն , նագիփ սըրալարտա թտ-

պիրինին մանէասընը ըսնա անլատըղընտան, ալնը պուրուշտու, վէ պիրտէն պիրէ սիմասը՝ եէյիս ու քէտէր հալի քէտպ իթտի, հալ պու քի մատամ Տօրէյ՝ սէրթճէ վէ հէման հիտտէթլէ,

— Իճրաի հարէքէթ իչին զէվճիմին ըէյինի սօրմաեա նէ՝ իհթիեաճընըղ վար տըր։ Գըղընըղը աչըրմըչլար, սիզ իսէ պու սըրատա պիլա ֆիթուր, պիլա հարէքէթ տոռուեօրսու. նուղ։ Զէվճէնիզին մէյեուսիեթինի, կէօզ եաչլարընը կէօրիւեօրսուեուղ, անըն հընչգըրտամալարընը իչիտիեօրսուեուղ, վէ էվլատընըղը արաեաճագ, վէ միւտտաիի ումուսիեթ վէ զապթիեթ նազըրընա իսպարը քէյֆիեթ իլէ, անլէր իլէ պիրիքտէ ճանիեի թէհարրի իտէճէք եէրտէ, նասիհաթ վէ ըէյ սօրմագ իւզրէ պուրաեա կէլիեօրսուեուղ։ Պիլիրմիսինիզ քի, միւսիւ տը Լիւսընայ, հարէքէթինիզ բէք զարիպ վէ անլաչըմազ շէյ տիր։

Դօնթ. — (Պարիտանէ.) Պիլաքիս, մատամ, պէն հարէքէթիմի բէք թապիի պուլուեօրում, վէ էկէր Մ. Տօրէյ տէ պէնիմլէ հէմէֆքեար օլմազ իսէ, ֆէվզէլատէ իզհարը թէաճ, ճիւպ իտէճէեիմ՝ — Հէր նէ տախի օլսա, Մ. Տօրէյին կէօս. թէրէճէկի խաթթը հարէքէթէ սալիք օլմաեա հազըրըմ։

Մ. Տօրէյ. — (Պիրտէն պիրէ.) Բօլիսէ միւրաճաաթ իթմէ. մէնիղտէ հազգընըղ վար տըր. պու խուսուստա հարէքէթի. նիզի թասվիպ իտէրիմ։

Մատամ Տօրէյ՝ հայրէթ ալէամէթի կէօսթէրտի, վէ Հանրիէթին հընչգըրտամասը արթտըղը սըրատա,

— Նիչին, նիչին, տէյի սիւալ իթտի։

Մ. Տօրէյ՝ զէվճէսինին էլլէրինտէն թուլթուպ, մուհապ. պէթլէ սըգարագ,

— Պիչարէ վալիտէ, էմրի պասիրէթէ գարչը պիր թէչէք. քինին վէ զապըթա միւտախէլէսինին պիզի նէ կիպի կիրտա. պա տօղրու սէվզ իտէճէկինի անլա՝ եօրմուսուեուղ. հազգսըղ եէրէ հազգըմըղտա նէ եօլտա նամուսուեուղ լէքէսի վա. գը օլաճաղընը տէրք իտէմէ՝ եօրմուսուեուղ։

Հանրիէթ. — (Մէյեուսիեթլէ.) Եա՛ Րապպի, եա՛ Րապպի,

Մ. Տօրէյ. - Գրգըմըղըն՝ իզտիվածընտան պէշ ալսօնրա վալիտէ օլմուշ օլտուղունու հէր թարաֆա կիտիւյ սէզլէմէնի միւմքինաթտէն մի զանն իտիեօքսունուզ: Հէր հալտէ կիզլէմէմիզ լազըմ կէլէն մուզիրոյ պիր սըքրը ֆաշ իթմէյէ իգթիտարըմըզ վա՛ր մը տըր իթիգատընտասընըզ: Չաթէն հէր շէյէ սուի մանէա վէրէն վէ պէտպախթ օլան ալէմին, տօղան չօճուղուն պիր խէթա ու թագսիրաթ մահսուլու օլմանըպ, ճիւնահէթ մահսուլու օլտուղունա գանաճաղընը մէմուլ իտէ՛րմիսինիզ:

« Շիւպհէսիզ Հանրիէթին աիւշար օլտուղու տարպէ տէհշէթլի տիր, ֆագաթ քէնտիսինտէն վէ պիզտէն մաատա, ուպուտիյեթի ալիճէնապանէսիյլէ պիզի գուրթարմըշ օղան տամատըմըզա տախի սիրահէթ իտէճէք պուլունան նամուսսուզլուգ՝ օնտան տահա զիեատէ տէհշէթլի օլաճաղընտա չիւպհէ եօգ տուր:

42

Մ. Տօրէյ՝ պու եօլտա հէեճճանլէ պէեանը էֆքէար իթտիքտէն սօնրա սիւքիւթ իթտի: Հանրիէթ իլէ վալիտէսի, մէրզ ումուն հագգըլ օլտուղունու իսթէր իսթէմէզ թապտիզլէ արզը թէսլիմիյեթի իթտիլէր:

Պատէհու պանքերի սապըգ էլինի ժիւլ տը Լիւսընայա ուզաթարագ,

— Տօ՛սթ ում, հարէքէթի վագըանըզա, վէ էվլէլճէ րէյիմի ալմագ իսթէտիկինիզէ թէշէքքիւր իտէրիմ, իմտի վապէյլտիը մուճիպ օլմանարագ, քէմալի սիւքիւնէթ տաիրէսինտէ էվլատընըզը արամագ լազըմ տըր, տէտի:

— Չաթէն օ եօլտա արամահա պաշլամըշլմ տըր:

— Շիւպհէլէրինիզ վա՛ր մը տըր:

— Վար իտի:

— Քի՛մէ գարշը իտի:

— Իդտիվաճըմ հագգընտա միւնասիպէթսիզ սուրէթտէ պահս իթմիշ վէ ղէվճիմի հէման թահգիր իյլէմիշ օլմասըն, տան տօլաեը, պու սօն կիւնէրտէ քէնտիսիյլէ տուէյլօ իթմիշ օլտուղում պիր ատէմ հագգընտա պաղը չիւպհէլէրիմ վար իտի :

Հանրիէթ պաշընը գալտըրտը, վէ Ժիւլ մէրգումէեե խիթապէն շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Սիզ օ ատէմի թանըրսընը, չիւնքի պաշլանմըշ օլան տուէյլօնու ղարիպ պիր վաղըա իւզէրինէ թաթիլ օլունմուշ օլտուղու պիր սըրատա, էլինտէ գըլըճ օլտուղու հալտէ քէնտինի գարշըմտա կէօրտիւնիւզ: — Մէրգում պէնիմ խասմիմ իսէ տէ, խուսուլմէթինին սէպէպինի պիլմէմ, չիւնքի պէն քէնտինին խասմի տէյիլիմ: — Իմտի գըղըմըղըն վիճուտինի քէշֆլէ, անը, պանա գարշը սիլահ իթթիսաղ իթմէք վէ օ սիւլահլա նամուսումա խալէլ կէթիլմէք մագսէտիյլէ աշըմըշ օլմասըն տէյի վէսվէսէ իտէրէք, պու սապահ մագուլ պիր սէպէպլէ խանէսինէ կիթտիմ, վէ վիզիթամըն սէպէպի հագըգիսի հագգընտա չիւպհէեե մահէլլ վէրմէմէք իւզրէ պիր մասալ ույտուրտում, վէ ուսթալըղլա քէնտինի իսթիճվապ իթմէքլէ, մէրգումու իթհամ իտիչիմտէ եանըլմագտա օլտուղու մու անլատըմ:

Մ. Տօրէյ. — Հանրիէթ, սէնին քիմսէ հագգընտա չիւպհէն եօգ մու տուր :

Հանրիէթ. — Պապաճըղըմ, պէն քիմտէն չիւպհէ իտէպիլիլիմ. պէնիմ տիւշմէնիմ օլապիլիլի մի :

Տօրէյ. — Եալընըղ պիր խուսուս սիզէ ռէհպէր օլապիլիլի : Ժիւլ. — Նէ՛ խուսուս :

— Պէնճէ պու սըրատա ագլէն իշ կէօրմէք լաղըմ տըր : Զօճուղուն ղայպ օլմասընտա մէնֆաաթը պուլունան պիր քիմսէ վաճըմը տըր :

— Պէն տէ պունու տիւչիւնիւեօրում, լաքին հիշ պիրնէ. թիճէեե վասըլ օլամաեօրում :

— Աճապա մատտէ ախըր ինթիգամա տայիր մի տիր :

— Պու ֆիքը չայեանը գապուլ օլամաղ, ղիրա պիզ քիմ :

սէսէ ֆէնալըգ իթմէտիքքի, պիղտէն ախղը ինթիգամ իտիւ-
մէք իսթէնիլսին :

Մատամ Տօրէյ, պիրտէն պիրէ սարսըլար, վէ տէհչէթլէ
րէֆը սէտա իթտի :

Մ. Տօրէյ. - Նէ՞ օլտունուզ, տէյի սիւալ իյլէտի :

Հալ պու քի յէզպուրէ՝ զէվճինէ ճէվապ վէրէճէք եէր-
տէ, քէնտի քէնտիսէ սէօյլէրճէսինէ :

— Ճագաթ... խայր... պու միւմքին տէյիլ տիր : Պու
տէրէճէսի արթըգ բէք պիւեիւք զալիմիք տիր, տէտի :

— Նէ՞ տիր վալիտէճիեիմ :

— Ֆիքրինիդի իյզաճ իտին, մատամ :

— Պիր քիմսէտէն շիւպհէնի՞զ մի վար տըր :

— Բէճա իտէրիմ, վալիտէ, չաբուզ սէօյլէսին, պիր ան
էվվէլ ֆիքրինիդի իյզաճ իտին :

— Զիհնիմտէ պիրտէն պիրէ միւտհիշ պիր միւլաճազա
հասըլ օլտու : Պիրինճի ճինտեթին ֆաիլի իքիճիսինին տէ
ֆաիլի օլմասըն տէյի շիւպհէ իտիեօրում : Լաքին պու զանն՝
սըրֆ էնէրը ճիննէթ տէյիլ մի տիր :

Գօնթ. - (Պարիտ պիր սուրէթտէ.) Խայր մատամ, է-
սէրը ճիննէթ տէյիլ տիր... պէն տէ զաթընըզ կիպի պու
միւլաճազաեա զահիպ օլմագ տաեըմ :

Մատամ Տօրէյ. - Պու չօճուղու աչըրմագ՝ անտէն պաշ-
գա քիմին ֆիքրինէ կէլէպիլիր : Պու պապտէ սիզ նէ՞ տէր-
սինիզ Ֆիլիբ :

Մ. Տօրէյ. - Շիւպհէլէրինիդին տօղրու օլմասը գապիլ
տիր : Լաքին օ ալչագ հէրիֆի նէ՞րէտէ արաեըպ. նէ՞րէտէ
պուլմալը : Տահա իւշ կիւն ագտէմ կէօրմիւշ օլտուղում
ժօրթ Լամար՝ թէշէպպիւսաթ վէ թէհարրիեաթընըն նէթի-
ճէսինէ վասըլ օլմագ իշին հիշ պիր կէօնա ղայրէթի տիրիլ
իթմէմիշ իսէ տէ, շիմտիսէ տէկին մուվաֆագ օլմամըլ վէ
ատէթա մէյեուս օլմուշ տուր :

Մատամ Տօրէյ. - (Լիւսընայա խիթապէն.) Հանրիէ-
թին մուֆարագաթընտան պէրու Աէն Բօրտա նէ օլուպ օլ-
մատըղընտան խապէրտա՞ր մըընըզ :

— Խայր մատամ, խապերտար տէյիլիմ, լաքին պու սապահ էրքէն Անէթէ պիր թէլէկրաֆնամէ քէշիտէ իտէրէք, տէրհալ պուրաեա կէլմէսինի իսթար իթմիշ օլտուղումտան, պիր ազտան օրատա օլանը կէշէնի անլաեապիլիրիզ: Անէթ շիմտի մուհագգագ եօլտա օլմալը տոր:

Ֆիլվագը թամ օլ էսնատէ, ժէրմէն նամ էմէքտար՝ մատամ գօնթէսին պէսլէմէսինին տէմիր եօլունըն օմնիւպիւս արապասընտաֆն աշաղը էնմէքտէ օլտուղունու խապէր վէրտի, վէ պիր իքի տագըգա սօնրա Անէթ սալօնա տախիլ օլտու:

Հանրիէթ, մէզպուրէեէ տօղրու գօշարագ,

— Անէթ, պէնիմ հարէքէթիմտէն սօնրա, նէ՞ վագը օլտու. պիր շէյ խապէր ալտընը՞զ մը, տէյի սիւալ իթտի:

— Խայր մատամ հիշ պիր շէյ խապէր ալմատըգ:

Անէթ՝ պու սէօղլէրի սէօղլէրքէն մատամընըն եիւզիւնէ էօյլէ պիր սուրէթտէ աթֆը նազար իթտի քի, պուննուն մա, նէասընը՝ Հանրիէթ անլաեօր կիպի զանն օլունտու. վէ իշպու պագըշըն մանէասը իսէ, հագըրուս մուվաճճէհէսինտէ օլ խուսուստա զիեատէ իսրար իթմէմէսինի Հանրիէթէ թավսիեէտէն իպարէթ իտի: Պատէհու Անէթ՝ իլավէթէն, - Անճագ սապահ էրքէն, պաղչէեի տօլաշըրքէն, պագը աեագ իզլէրինէ ըաստ կէլտիմ, տէտի:

Հանրիէթ. - Աեագ իզլէրի՞ մի:

— Եվվէթ, ըսլանմըշ օլան թօրագտա տէրին պասմա եէրլէրի միւշահէտէ իթտիմ, վէ սէպղէվաթ պաղչէսինին տիվարընտան տէրունը խանէեէ կիրիլմիշ օլտուղունու անլա, տըմ:

Ժիւլ. - Պու գատարճըգ մալիւմաթ՝ մագսէտիմիզէ ըէհպէր օլամազ, քէօյիւն իշինտէ քիմսէեի իսթիճվապ իթմէտի. նիզ մի:

— Խայր, միւսիւ գօնթ:

— Նիջին:

— Պէլքի մուզիրը թէշէպպիւսաթտա պուլունուրում վէսվէսէսիլէ քիմսէեէ պիր շէյ սօրմատըմ:

— Բէք էյի իթմիշինիզ: Պէն իշի պիզզաթ թահգըգ իթմէիի վէ հիւսնի նէթիճէեէ վասըլ օլմանը տէրիւհտէ իյլէրիմ: Ոնճագ շիմտի պիր գարար իթթիխազ իթմէք լազըմ տըր: Հանրիէթ մատէմ քի պուրանա կէլմիշ իսէ, զանն ի տէրիմ քի Սէն-Բօրա ավտէթի պէյհուտէ տիր: Սիզ տէ պու էֆքեարտա տէյիլ միսինիզ:

Մ. Տօրէյ. — Հագգընըզ վար տըր:

Հանրիէթ. — Էվվէթ, Էվվէթ, սիզին եանընըզտա գալ մանը էքճան ու տիլ արզու իտէրիմ:

— Բէք էյի... համիլէլիկինին տէվամ իթմէքտէ օլտու զունու զանն իթտիրէճէք թատապիրի լազըմէի պուրատա իթթիխազ իտէրիզ:

Մատամ Տօրէյ. — Պու գօլայ տըր:

Ժիւլ. — Անէթ պու ագչամ Սէն-Բօրա ավտէթլէ, պիր սէնէլիք պէտէլ վէ իթալիանա կիթմէսի իշին իճապ ի տէն եօլ մէսարիֆինի իթասըյըլա, սիւտանանը եօլա գօյմալը, վէ պատէհու իճարէսի բէշինէն վէրիլմիշ օլան սէյֆիեէնին անախթարլարընը սահիպինէ թէպիմ իտիպ, մատամընըն քեաֆֆէի էշեսընը Շէնըվիէրէ կէթիլմէլի տիր:

Անէթ. — Բէք էյի:

Ժիւլ. — Հանրիէթէ կիտիպ, պիր ազ ուեումասընը նա սիհաթ իտէրիմ. պիշարէ պու կէճէ հիշ ուեումամըշ տըր, վէ ոնճագ պու սապահ պիր ազ եէմէք եէմիշ տիր:

Իշպու սօն սէօզլէր՝ մատամ Տօրէյէ խիթապ օլունտու:

Պու սըրատու Հանրիէթ հալը եէյիս ու քէտէր ալէա մէթի իպրազ իթմէքտէ օլտուզունտան, վալիտէսի՝ մէզպուրէեէ աթիտէքի սէօզլէրի սէօյլէտի:

— Սէվկիւլիւ վէ պէտպախթ գըզըմ, վագը օլան քէտէր ու էլէմէ ճէպարէթլէ թէհամմիւլ իթմէի, վէ գուվվէթ ու թագաթտան տիւշմէմէք իշին ճէնապը Հագգտան իզթիտար թէմէննի իյլէմէլի: Գըզըմ, սէնին հէրարէթին վար տըր, ա եագտա կիւճ իլէ տուրապիլիեօրսուն: Անէթ, տաիրէնէ պիր լիքտէ կէլսին վէ սէնի եաթաղա եաթըրսըն: Ուեումանա չալըշ, վէ ֆիքրինի թէսկին էթ, վէ թէէմին օլ քի, Մ. տը

Լիւսընայ գըղընը պուլմագ իչին, էլտէն կէլէնի տիրիղ իթ-
մէեէնէք տիր:

Գօնթ. - (Ելինի զէվճէսինէ ուզաթարագ.) Օլ պապտէ
էլիմտէն կէլէնի տիրիղ իթմէեէնէկիմէ եէմին իտէրիմ:

Հանրիէթ. - (Զայիֆ պիր սէտա իլէ.) Թէշէքքիւր Ի-
տէրիմ:

Միւթէագըպէն կէնճ գատըն՝ Անէթ իլէ պերապէր տի-
շարը չըգտը:

Մ. Տօրէյ. - Գըղըմըղըն տիւշար օլտուղու ֆէլաքէթ
բէք ազիմ տիր: Քէնտիսի ատէթա պիր մազլումէ տիր:

Գօնթ, - (Միւրաիճէ պիր սուրէթտէ.) Ա՛հ, պունա
պէն տէ թէէսսիւֆ իտէրիմ, լարին Ալլահ պիլիր ա՛, սաատէ-
թինի թէէմին իթմէք իչին, պիլա թէրէտտիւտ հաեաթըմը
ֆէտա իթմէկէ հազըրըմ:

Մ. Տօրէյ, միւէսսիր պիր սուրէթտէ « կիւվէյիլէրին է՛ն
միւքէմմէլի ատտ իթտիկի » օ ալշաղըն էլինի սըգտը:

Անէթ, Հանրիէթի, Շէնրվիէրտէ իգամէթ իթտիկի զէ-
ման քէնտիսինէ թախսիս իտիլմիշ օլան տաիրէեէ կէօթիւի-
տիւ,

Պէսլէմէ՝ Հանրիէթ իլէ եալընըզ գալտըղընտա, պիրտէն
պիրէ իշէրի քիմսէ կիրմէմէսի իչին, գաբունուն սիւրկիւլէրի-
նի տախիլտէն վազ իթտի:

Գօնթէս. - Անէ՛թ... Անէ՛թ... պագըչընը անլատըմ.
ֆիքրինի տէրք իթտիմ... սէն պիր նիշանէ պուլտուն, տէ-
յի՛լ մի:

— Էվվէթ մատամ:

— Գըղըմըն նէրէտէ պուլունտուղունու պիլի՛եօրմուսուն:

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, մատամ, պիլմէմ:

— Հիշ օլմազսա քիմին թարաֆընտան աշըրըլտըղընը պի-
լի՛րմիսին:

— Էվվէթ, անը պիլիրիմ:

— Սէօյլէ, չաբուգ սէօյլէ, աշըրան քի՛մ տիր:

— Քէնտի բէտէրի տիր:

— Գօնթ տը Լիւսընայ մը:

— Խայր խայր, մատամ: քէնտի հագըգի բէտէրի տիր: Ալըն, օգուեուն. օ հալտէ հագըգէթի հալի սէօյլէտիկիմի անլաեաճագսընըզ:

Մուճիպինճէ Անէթ, Հանրիէթէ պիր քեաղըտ վէրտիկինտէն, կէնճ գատըն,

— Պու նէ տիր, տէյի սիւալ իթտի:

— Պու մէքթուպու, սիգին ազիմէթինիզտէն զօնրա չօճուղուն պէշիկինտէ պուլտուգ:

— Մէօհրիւ գօբարըլմիշ տրր:

— Մատամ, պու մէքթուպ սաեէսինտէ չօճուղու աչըրանը թաագիպ իտէպիլէճէկիմի վէ թուլթապիլէճէկիմի մէմուլ իաեհէք մէօհրիւ պէն գօբարտըմ. . . Օգուեուն, մատամ, օգուեուն:

Հանրիէթ էլի տիթրէեհէք մէքթուպու աչտը, վէ հեեճանընտան վէ տէհշէթինտէն նաշի, հէման անլաչըլամազ պիր սուրէթտէ աթիտէքի ճիւմէլէրի օգուտու:

« Թէֆէքթիւրաթ վէ միւլահագաթը մէտիտէտէն սօնրա, նիհաեէթ գարարըմը վէրտիմ: Տահա ուղուն միւտտէթ պէքլէեմէզ իտիմ: հէր հալտէ իշ կէօրմէքիկիմ լաղըմէտէն իտի:

« Դըզընըզ թէհտիտ ալթընտա տըր:

« Իսմինի թաչըտըղընըզ շախս՝ էվլատընըզ ալէյհինտէ պուլզ ու ատավէթլէ մէէլուֆ օլմագտան պաչգա պիր շէյ եարամազ. պէն օ շախսը բէք էյի թանըրըմ, վէ քէնտինի թաղեիգ իտէկէլէն պիր չօճուգտան գուրթուլմագ իշին, նէլէր եարամազա միւզթէտիր օլտուղունու բէք էյի պիլիրիմ:

« Դըզընըզտան տօլաեր վէսլէսէ իթմէեին, շու սաաթտա, սիզին խանէնիզտէ օլտուղու զէմանտան զիեատէ էմին հալտէ տիր: Եէմին իտէրիմ քի, քէնտինի թէքրար կէօրէճէքսինիզ, լաքին Մ. տը Լիւսընայ օ չօճուգ իշին էճնէպի վէ խասիմ օլտուղունտան, կիւնիւն պիրինտէ անը՝ բէտէր թէսմիեէ իթմէսինի իսթէմէմ:

« Գալպինիզի ինճիթմէքտէ օլտուղումու պիլիեօրում, վէ թէէմին օլուն քի, պու խուսուս պէնիմ իշին պիւեիւք պիր:

քէտէր տիր, լաքին սիգի իշպու մուվագդաթ քէտէրէ տիւչար գըլմամա պէրապէր, պէլքի միւէպպէտ պիր եաս ու մաթէմ տէն գուրթարընթում:

« Սապր իտին . չօճուգ իլէրուտէ սիգէ իեատէ օլունաճագ տըր , - Պու կիւնքի կիւն օ չօճուգ՝ ճինաեթի վագըասընը ունութտուրմագ իչին հաեաթընը ֆէտաեէ հագըր օլան պիւեիւք պիր միւթթէհիմին , սիգի սէվէն վէ հէր քէստէն զիեատէ սիգէ հիւրմէթ վէ թիաեթ իտէն չախսըն , վէլ հասըլ ԲէնՏի ԲէՏէՐիւնին նէզարէթի թահթընտա տըր : »

Մատամ տը Լիւսընայ՝ մէքթուպու թէքմիլէն օգուտու գտան պօնրա , մէյեուսիէեթիլէ :

— Թէտէրի մի . . . տիմէք քէտէրի՝ գըզըմը պէնտէն ալընթը . . . սիրգաթ իտիեթը , տէտի :

Անէթ . - Մա'տամ , քէնտիսինի իթհամ իթմէեին . պէն հէր չէյի անլատըմ , վէ զանն իտէրիմ քի , հարէքէթի վագըասը՝ չայեանը թագպիհ օլաճագ եէրտէ , հագըգէթէն էվլատընըզը սէվմէքտէ օլտուղունու իսպաթ իթմէքտէ տիր : - Խաթըրընըզա կէ'լիր մի մատամ , Վէնէտիկտէ պուլունտուղուն մուգ պէման , օ ատէմի տիւչիւնմէնիգի քէմալը հիւրմէթ տաիրէսինտէ թագպիհ , վէ պու ֆիքրիմի պէեան իթմէկէ տէ ճէսարէթ իտիեթում : Օլ վագըթ պէն վար գուվլէթիմլէ աւա գպըչը իտիմ , պիւթիւն թուհումա քէնտիսինի մուաթիզէ իտիեթում , լաքին պու կիւնքի կիւն քէնտիսինէ հագգ վէրմէքաէեիմ :

Հանրիէթ . - (Հայրէթլէ .) Հագգ վէրմէքտէմիսին :

— Էվլէթ մատամ . . . չօճուգ՝ սիգի սէվէճէկինէ վէ չօհուղունուղու վիգաեէ իաէճէկինէ եէմին իթմիչ օլան , վէ պու եէմինի իթմէքլէ եալանը իրթիքեապ իլլէմիչ պուլունան չախսըն թէհտիտի ալթընտա պուլունոնդօրտու : - Ձաթէն չօգտան պէրի միւսիւ գօնթտան տօյաեը , քէնտի միւրատըմա թաղմէն թապիի պիր գօրգու հիսս իտիեթում : - Ձօգ չէյէր կէօրտիւմ , չօգ չէյլէր անլատըմ , վէ չօգ չէյլէր տէրք իթտիմ . իմաի անը , հէր չէյի իճրաեէ միւգթէտիյը զանն իտէրիմ : - Աիզէ պու մէքթուպու եաղմըչ օլան չախս՝ գըզընըն :

գօնթ տը Լիւսընայը բէտէր թէսմիեէ իթմէսինի իսթէմէեօր . . .
Օլ խուսուստա հագգը վար տըր մատամ . . . Իզհարը նէտա-
մէթ իտիեօր, սիզի վէ էվլատընը սէվիեօր: - Պու գապա՛հաթ
մը տըր . . . Գի՛մ պիլիը, ազիզէ՛մ մատամս պէրքի սիզի օ գուր.
Թարաճագ տըր:

43

Հանրիէթ՝ պիր գաչ սանիյեէ տէրինճէ տիւշիւնտիւք.
տէն սօնրա,

— Իհթիմալ քի հագգըն վար տըր. պէն պուրասընը է-
յի հիւքմ իթմէմիշ իտիմ. Բիւեալարըմ՝ ծրաճաղը վէ օլտու-
ղու կիպի անը պանա կէօսթէրմէքտէ իտիլէր: Անըն գապա-
հաթը վէ մուհապպէթի քէնտինի տիւշարը թաղեթի կլէմէք-
տէ տիրլէր: Օ պէնի վէ գըզընը սէվիեօր . . . լաքին գըզըմը
պէնտէն ալմըշ տըր, տէտի:

— Մատամ, գըզընըզը ալմասը անը գուրթարմագ իշին
տիր:

— Գօնթ ուն օ չօճուղա պիր ֆէնալըգ իճրասընա ճէ-
սարէթի օլաճաղընը զանն իտէրմիսինիզ:

— Չօճուղուն վէֆաթընտա, Մ. գօնթ տը Լիւսընայըն
ազչէճէ պիր մէնֆաաթը վա՛ր մը իտի:

— Օնա նէ՛ չիւպհէ:

— Մատամ, վագը օլան քիւսթախանէ մուհաքէմէմտէն
տօլաեը ճէնապը Հագգ պանա աֆվ պուեուրսուն, պէնճէ
էվլատընըզ մահքիւմ իտի: Տիւշիւնիւնիւզ քի, օ եօլտա նա-
զիք վիճուտլարըն մահվը, չիւպհէեէ մահէլլ իթմէքսիզինչ
բէք գօլայ տըր: Եէմին իտէրիւմ քի, մատամ, գըզընըզըն սիլո
գաթ օլունմասը՝ անըն սէլամէթինէ եարտըմ իթմիշ տիր:

— Օ հալտէ տիմէք մասուճուճու ալմասը՝ ֆաիտէլի տիր
Լաքին էկէր մուֆարագաթըմիզ ուզուն սիւրէրսէ, պէն եա-
չտեալմաեըպ էօլէճէեիմ:

— Սապրըրը վէ ճէսուր օլուն, մատամ, էմնիյեէթիմ պէրքէմալ տըր :

Մատամ տը Լիւսընայըն հէեէճանը պու սըրատա արթ. մագտա օլտուղունտան, Անէթ, շու եօլտա իֆատէեէ տէ-վամ իյլէտի :

— Բէճա իտէրիմ, սէվկիւլիւ մատամըմ. քէսպի սիւքիւ-նէթ իտին, Հէր քէս ինտինտէ, հիշ պիր չէյտէն խապէր-տար տէյիլսինիզ կիպի կէօրիւնմէլիսինիզ, ֆէնտի քէնտինիզէ պիր ճահտ իճրասըյլա, էմնիյեէթլէ պէքլէեին :

Հանրիէթ՝ սիմասընըն սօլկունլուղու արթարագ, եավաշ սէտա իլէ,

— Տիւչիւնմէեէ պիլէ իգթիտարըմ եօգ տուր, տէտի :

Պատէհու պիշարէ գատընճըղազ, պիւթիւն կիճէ ույգու-սուզ գալմըշ օլմասընտան տօլահը թագաթ վէ տէրմանը գալմամըշ իտուկինտէն, պէսլէմէսինին գուճաղընտա պայկըն պիր հալէ կէլտիկինտէն, պէսլէմէ՝ մէզպուրէնին էսվապընը սօեուհտալրտուգտան սօնրա եաթաղընա կէօթիւրիւպ եաթըր-տը, վէ պատէհու մէքթուպը մալիւմիւ ալըպ, պիր չէքմէ-ճէտէ հըֆզ իլէ քիլիտլէտիքտէն սօնրա, անաթարը եէտին-տէ սագլատը, վէ սօնրա մատամ Տօրէյէ կէլիպ, Հանրիէ-թին պայկընլըղընը խապէր վէրմէսի իւզէրինէ, պիշարէ վա-լիտէ՝ գըզընըն եանընա կէլտի :

Միւթէագըպէն պայկընլըգ կէչիպ, անըն եէրինէ տէրին պիր ույգու քայիմ օլտու :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ Սէն-Բօրտա քէնտի էվամիրինի իճրա իթմէք իւզրէ լազըմ օլան ագչէեի Անէթէ իթա իլէ, քէնտի-սի, աշըրըմըշ օլան չօճուղու պուլմագ իւզրէ կիւեա թէչէպ-պիւսաթտա պուլունաճաղընը վատ իտէրէք, հալ պու քի մագ-սէտի մէզքիւրէ վասըլ օլմագ իչին հագըգէթտէ հիշ պիր ար-ղուսու օլմահարագ Բարիպէ ալտէթ իյլէտի :

Կէլէլիմ Ֆէղանտրի սօգաղընտաքի օթէլէ քի, պրագ-տըղըմըզ զէման Մատլէն իլէ Ժիւլիէն գլօտ, գարտաշ քըղ-գարտաշ մագամընտա եէկտիկէրինէ սարըլմըշ օլտուգլարը հալտէ, իլք տէֆա կէնճ գատըն՝ շիտտէթի հէեէճանընըն

մէջքիւր նէթիճէսինտէն տօլաեը պիր տէրէճէ մահճուպ օլա-
րագ , մէրգումտան այրըլտըգտան սօնրա , եիւզիւնիւ էլլէրի
տէրունինտէ կիզլէեէրէք ,

— Ահ , Ժիւլիէն . . . Ժիւլիէն . . . հագգըմտա աճապա
նէ՞ տիւշիւնտիւնիւզ , իթթիխազ իթմիշ օլտուղում գարարը
տահմա պիլմէմէնիդի արզու իտէր իտիմ , տէտի :

— Վէ պու սէպէպլէ էօլմիւշ օլտուղունուղու պանա դանն
իթտիրմէք կիպի պիր զալիմիքտէ պուլուտունուզ :

— Պէնի էօլմիւշ տէյի պէլլէեէրէք կէօզ եաշլարը տէօք .
մէնիդի՝ սաղ օլարագ պիլիպ տէ թահգիր իյլէմէնիվէ թէրճիհ
իթտիմ :

— Բէճա իտէրիմ , Մատլէն , սիզի պուլտուղումտան տօ-
լաեը պախթիեար վէ մէսուտ օլտուղում պիր սըրատա պու
սէօզլէրի պանա սէօյլէմէեին : — Պունտան պաշգա նէ հագգլա
սիզի թահգիր իտէպիլիրիմ : Վագը օլան հարէքէթինիդի սիզ
թէնսիպ իթտիքտէն սօնրա , պէն նէ՞ տիեէպիլիրիմ : Հէմ տէ
հարաքեաթընըղտա սէրպէսթ տէյիլ միօինիզ : Հարաքեաթը-
նըզը պէն մուհաքէմէ վէ թայեիպ իտէպիլի՞ր մի իտիմ :

— Էվվէթ , Ժիւլիէն , սիզ պէնի մուհաքէմէ վէ թայեիպ
իտէպիլիր իտինիզ , չիւնքի սիզին սաեէնիղտէ , պէն , սըղը-
նաճագ պիր մահէլլ վէ իշ կիւճ պուլտում : Հալը սիւքիւ-
նէթտէ եաշամագ իչին օ գատարը պէնիմ իչին քեաֆի սա-
յըլմալը իտի :

— Ֆագաթ սիզ անը եարմագ իսթէմէտինիզ :

— Իսթէմէտիկիմին սէպէպինի պիլիրսինիզ : — Ախըը ինթի-
գամ իչին օլան արզում՝ հէր արզումտան գուվվէթլի օլուպ ,
պէնի թագեիգ իտիեօրտու . . . ատէթա ազլըմա ճիննէթ կէ-
թիրիեօրտու : Օ հալտէ պագըն իշ նա՞սըլ օլտու . . . Եալան
սէօյլէմէեէ միւզթէտիր օլմատըղըմը պիլիրսինիզ , տէ՞յիլ մի :

— Էօյլէ զանն իտէրիմ . . . էօյլէ օլտուղունա էմինիմ :

— Օ հալտէ պէնի տինլէեին Ժիւլիէն , վէ հիքեաեէմէ ի-
թիմատ իտին , չիւնքի տինլէեէճէկինիզ շէյլէր՝ նէ տէրէճէ
ինանըլմաեաճագ սուրէթտէ օլսա , սահիհ օլտուգլարընա տա-
իր եէմին իտէրիմ :

Մատեն , օգուեանլարըմըղա մալիւմ օլան վագըալարը նագլ , վէ ղաեէթ սատըգ , միւքէմմէլ վէ հէր կէօնա մէն . ֆաաթտան արի օլան իշպու մուհապպէթի սամիմէնին նասըլ գալպկեահընա գատար թէէսսիր իթմէքլէ , աչըգը եէրինէ կէշմիշ օլան , վէ անճագ ղէվճի օլտուղու գէման օնա այիտ օլաճաղը մուհագգագ պուլունան շախսը եափաշ եափաշ սէվմէեէ պաշլատըղընը տէրմիեան , վէ աթիտէքի սէօղլէրի նագլիեէթինէ իլավէ իյլէտի .

— Պիր գաշ կիւնէ գատար ճէնապը Ուլլահ վէ ինսանլար մուվաճճէհէսինտէ մարքիզ տը վալանտէլ օլաճաղըմ , հալ պու քի պու կիւնքի կիւն , քէնտիլէրինի սաթան վէ սաթըն ալընան Քըղլար Կընըթընտան օլարագ , Զիւմրիաշլիլ Դասըն իսմինի թաշըմագտաեըմ :

— Պէնիմ իչին , աղիզէմ , տաիմա Մատեն գալաճագ սընըղ , Լաքին , քէնտի աշգ ու սէվտասընը ֆէտա իթմէք տէրէճէսինտէ սիզի սէվմէքտէ պուլունան օլ կէնճէ կէօնիւլ վէրմիշ օլմանըղտա նէ տէրէճէ հագգլը օլտուղունուղու շիմ տի անլաեօրում :

— Ժիւլիէն , պուրաեա կէլմէղտէն էվվէլ անըն իսմինի պիլիեօրմու իտինիզ :

— Էվվէթ .

— Բիմ սիզէ խապէր վէրմիշ իտի :

— Թէսատիւֆ . . . Մ . տը վալանտէլ չէնտ կիւն էվվէլ տուէլլօ իթտի , տէյիլ մի ,

— Աճաշիպ , սիզ պու խուսուսու պիլիեօրմու իտինիզ :

— Էվվէթ :

— Ֆագաթ քիմ սիզէ սէօյլէտի :

— Թէսատիւֆէն կիթմիշ օլտուղում տուէլլօ մահէլլին տէ ըաթ կէլտիկիմ պիր գատըն սէօյլէտի :

— Դատըն մը . . . Կապրիէլ Սթէլլինի օլմալը , Էէմին ի տէրիմ քի , քէնտիսի տիր :

— Բիմ օլտուղունու պիլմէմ , Լաքին սիզէ գարչը պուղղ ու առափէթի պուլունտուղունու զանն իտէրիմ :

— Տիմէք օ տուր , օ տուր :

— Անըն եէտինտէն պիր շէյ Ղասպ իթտիմ:

— Նէ՛ շէյ:

Ժիւլիէն Գլօտ ճէպինտէն պիր քեաղըտ չըգարըպ, Մատ-
լէնէ թագտիմ իլէ,

— Շու տուր... Մ. տը Վալանտէլին՝ տուէլլօտան էվ-
վէլ եաղմըշ օլտուղու, վէ Սէն-Բօր օրմանընտա Ղայպ իթտի-
կի վասիեէթնամէ տիր... Մ. տը Վալանտէլին սիզէ օլան
ֆէվգէլատէ մուհապպէթինին եէնի պիր իսպաթընը պու վա-
սիեէթնամէտէ պուլաճագսընըզ:

Մատլէն, մէգքիւր քեաղըտտա եաղըմըշ օլան պիր գաշ
սաթըրը քէմալը աշգլէ օգուտուգտան սօնրա,

— Սէվկիւլիւմ Սէլէսթէն... սօն միւլահաղասընը պէ-
նիմ իչին հասը իթմիշ... քէնտինին վէֆաթընը միւթէագըպ,
պէնիմ, մէսուտ տա օլամասամ, միւսթագիլ օլմամը արզու իյ-
լէմիշ... Հագգընտա տէրքեար օլան պօրճումու իյֆա իտէ-
պիլէճէք գատար քէնտինի սէվէպիլիւր միեիմ, քէնտինէ սաա-
տէթ պախշ իտէպիլիւրմիեիմ, տէտի:

Ժիւլիէն. — (Կիւլիւմսէեէրէք.) Թէէմին օլուն քի, անըն
իլէ էվլէնմէքլէ, պօրճունուղու թէմամիլլէ իյֆա իթմիշ օլա-
ճագսընըզ:

— Ֆագաթ պիր շէյ սօրաեըմ. պու վասիեէթնամէ՝ թա-
նըմագտա օլտուղումու զանն իթտիկիմ օ գատընըն էլինէ
նա՛սըլ կէչմիշ իտի:

— Գան իղէրի արատըղը չաեըլըգ իւղէրինտէն դալտըր-
տըղընը կէօզիւմ իլէ կէօրտիւմ:

— Մութլագա Սէլէսթինին գանը իղէրինի արամըշ տըր:

— Իշթէ օ գատըն՝ պու վասիեէթնամէնին մէօհրիւնիւ
երթտըգտան սօնրա, ինանըլմաեաճագ պիր հիտտէթ վէ
ղաղապլա վէ ալէնի սուրէթտէ սիզին իսմինիղի թէլէֆֆիւղ
իթտի... Տէրհալ վէ քէմալը շիտտէթլէ իշպու քեաղըտը է-
լինտէն գաբտըմ... հաեաթտա օլտուղունուղու անտէն ան-
լատըմ... օլ վագըթ սիզի արատըմ, վէ համտ օլսուն թէ-
հարրիեաթըմ պօշա չըգմատը:

— Պէնիմ խայրխահ Ժիւլիէնիմ, պիր ազ էվվէլ իսմինի-

զի՛ կէօնտէրտիկինիզ քեաղըտ իւզէրինտէ օգուտուղումտ , պիւէնիզ նէ՛ տէրէճէ մէսէրրէթի ազիմէ հիսս իյլէտիմ : Պիւսէնիզ տէրուհիմտէ նէ՛ կիպի պիր հալ վագը օլտու . . . Պէն սիզի ունութմամըչ իտիմ , հէ՛ր կիւն սիզի տիւչիւնիւեօրտում : Խալընըչ սիղին սաեէնիզտէ աճըգտան էօլմէմիչ իտիմ , զիրա նափագամը թէտարիք իթմէք իչին քէնտիմի սաթմագտան իսէ , էօլմէեի թէրճիհ իտէճէք իտիմ : - Էվվէթ , հաեաթըմը սիզէ պօրճըլուեում , վէ ինթիգամըմը տա եինէ սաեէնիզտէ ալապիւէճէեիմ :

— Ինթիգամընըր ալմագ խուսուսընտա լաղըմ՝ կէլէն թէսհիւթը պէն սիզէ իրաէեէ կէլտիմ :

— Նա՛սըլ :

— Մարգատէ սօգաղընտաքի գապրիսթանտա կէօրմիւչ օլտուղում՝ ատէմի , եանի ժիւլ Մէրսիէեի պուլտում :

Մատլէն՝ իզհարը թէաճճիւպտէն սօնրա ,

— Օ ատէմին՝ եագասընը պէնտէն գոլթարամաեաճաղը մուգարրէրաթը իւահիեէտէն օլմասըյլա , Սէլէսթէն իլէտուէլլօ իթաիկի կիւն , քէնտիսինի պէն տէ կէօրտիւմ , տէյի պէեան իյլէտի :

— Տիմէք անըն՝ գօնթ ժիւլ Ռաման տը Լիւսընայ թէսմիեէ օլունտուղունու պիլիեօրսունուղ :

— Էվվէթ , պու խուսուսու պիլիեօրում , քէզալիք պանքէր Ֆիլիք Տօրէյին գըզը օլան վէ մէճհուլ պիր քիմսէ թարաֆընտան իզֆալ իտիւմիչ պուլունան պիր պիշարէ իլէ էվլէնմիչ իտուկինի , վէ պիր գաչ միւեօն ֆրանգ թրախումա խաթըր իչին , իզտիվաճընտան պէչ այ սօնրա տիւնեաեա կէլէն պիր գըզ չօճուղուն բէտէրլիք վազիֆէսինի տէրիւհտէ իթմիչ օլտուղունու , վէ տիւնքի կիւն օ գըզճըղաղըն՝ վալիտէսինտէն ղասպ օլունտուղունու պիլիրիմ . . . անճագ նա՛սըլ վէ քիմին թարաֆընտան օ չօճուղուն աչըրըլտըղընը պիւմէմ , վէ պիւմէք տէ իսթէմէմ :

Ժիւլիէն , քէնտիսինէ բէք եագընէն թէալիւգիւ պուլունան սօն սէօզլէրի Մատլէնին աղպընտան իչիթաիկինտէ , վիճուտինտէ պիր տիթրէմէ հիսս իթտի , վէ օ ֆաճիանըն քէն :

տի թարափընտան իճրա իտիվիշ օլմասը հագգընտա շիւպ-
հէեէ մահէլլ վերմէքսիդին, իշպու մէսէլէտէ պահսա կիրիշէ-
մէեէճէկի ճիհէթլէ, մէվղուի պահս օլան մէսէլէեի թէրըլէ,

— Տիմէք օ առէմի պուլտունուզ, վէ ախըը ինթիգամ
իշին պիր չարէ տէ տիւշիւնտիւնիւզ, տէտի:

— Էվվէթ, ֆագաթ տիւշիւնտիւկիւմ չարէնիննէ օլտու-
ղունու սօրմաերն. օլ պապտէ ճէվապ վէրէմէմ, շու գատար
սէօյլէրիմ քի, պու ինթիգամըմ տէհշէթլի օլաճագ տըր:

Ժիւլիէն՝ կիթմէք իւզըն աեաղա գալգտըղընտան, Մատ-
լէն,

— Աճայիպ, պու գատար չարօլգ մու կիտիեօրսունուզ,
տէտի:

— Էվվէթ կիթմէքլիկիմ լազըմ տըր:

— Լաքին պու տէրէճէ աճէլէեէ նէ՝ սէպէպ վար տըր:

— Մա՛տլէն, պիրիսինիզ քի պէն պիր ամէլէեիմ, վէ ա-
մէլէլիկիմ իճապընճա ուզուն միւտտէթ պուրատա գալա-
մամ:

— Սիդի Մ. տը վալանտէլէ թագտիմ իթմէեի արզու ի-
տէր իտիմ... Շիմտիեէ գատար սիդի եալընըզ իսմէն թանը-
տըղը հալտէ, պու տէֆա շախսէն թանըտըղընտա մէմնուն
օլաճագ տըր: Էվվէթ, բէք չօգ տէֆա, սիդին պանա եար-
մըշ օլտուղունուզ Էլլիբլէրտէն քէնտիսինէ պահս իթմիշ օլ-
տուղումտան, պու ճիհէթլէ հագգընըզտա ֆէվգէլատէ թէ-
վէճճիւհ վէ մուհապպէթի վար տըր:

— Պէն տէ էօյլէ պիր քիպարզատէ իլէ կէօրիւշմէքլիկի
վէ էլինի սըգմաեր քէնտիմ իշին պիր պաթթիեարլըզ ատտ
իտէրիմ, լաքին պու կիւն օլամալ:

— Պէնի թէքրար կէօրմէեէ կէլմէք իշին կէճիքմէեէճէք-
սինիզ, տէյիլ մի ժիւլիէն:

— Խայր, կէճիքմէմ:

— Իքինճի կէլիշինիզտէ, պու կիւնտէն զիեատէ պուրա-
տա գալաճագմըսընըզ:

— Դալմաեա չալըշըրըմ:

— Օլ վագըթ ուզուն ուզատի կէօրիւշիւրիւզ: — Ժիւլ

Մէրսիէեէ նա՞սըլ թէսատիւֆ իթտիկինիդի, վէ անըն հագը. գի իսմինի նէ՞ սուրէթլէ անշատըղընըղը հիքեաեէ իտէրսի. նիդ:

— Պու խուսուսու շիմտի տէ սէօյլէեէպիլիրիմ: Մէրգու. մուլն՝ վագը օլան իզտիվաճընտան սօնրա Սիրգ սօգաղընտա սաթըն ալմըշ օլտուղու օթէլտէ նագգաչըղլա մէշըուլ օլտուղում սըրատա, օթէլին սահիպինի կէօրտիւմ, վէ Մարգատէ սօգաղընտաքի ատէմ օլտուղունու թանըտըմ: Պատէհու հագգընտա վուգու պուլան սիւալլէրիմէ ճէվապէն, մէրգումուն վէքիլխարճը, օտա խըզմէթ քեարը վէ մահրէմի էս. րաթը օլան պիր հայլազ՝ իսմինի պանա սէօյլէտի:

Մատլէն՝ ժիւլիէնին սօն սէօղլէրինի իշիթտիկինտէ, պէլլի իթմէեէլէք սարսըտը, վէ մուախխարէն,

— Վա՛յ, գօնթ տը Լիւսընայըն վէքիլխարճը պիր հայլա՛զ մը տըր, տէտի:

— Էվլէթ, էֆէնտիսինէ Լաեըգ պիր շախս տըր:

— Իսմի նէ՞ տիր:

— Ժան Տիւֆուր տուր:

44

— Սիր պու ժան Տիւֆուրու նա՞սըլ թանըեօրսունուզ:

— Վագթիլլէ եինէ գօնթ տը Լիւսընայըն խըզմէթքեարը օլուպ, գօվուլտուղունտան, էպնիեէ պատանաճըլըղը իթմիշ, վէ պու սուրէթլէ պէնիմ չալըշմըշ օլտուղում եէրլէրտէ չալըշմըշ տըր: Մուախխարէն, շիւպհէսիզ՝ գօնթ պէօյլէ պիր հայլազըն խըզմէթինէ իհթիեաճ կէօրմիւշ օլտուղունտան, անը թէքրար եանընա գապուլ իթմիշ տիր: Ժան Տիւֆուր տէնիլէն ատէմ՝ սերսօշ, խրրսըզ, վէլհասըլ քեաֆֆէի ախլէտգ պօղուգըլուղույըլա միւլէվլէս, վէ հագըգէթէն տար աղաճընա Լաեըգ պիր խապիս տիր: Պիւթիւն խէեալի վէ արգուսու՝ սէնէվի օն իքի պին ֆրանգ իրատա մալիք օլմագ:

տան ի պարէթ օլտուղու հալտէ , պու արզուսունա նախ օլ-
մագ իչին , գապիլ օլսա թէքմիլ Բարիսի աթէչէ վերիւր :
— Էօյլէ քսէ , տօսթում Ժիւլիէն , պիր աղ էվլէլ մէր-
գում իչին , էֆէնտիսինէ լաերդ պիր խըղմէթ քեար արը
տէտիկինիզտէ , հագգընը վար իմիչ :

— Շիմտի , աղիզէմ Մատլէն . մէրաղընը տէֆ իտիլ-
միչ օլտուղու ճիհէթլէ , կիտէպիլիրիմ :

— Իչլէրինիզ օլտուղու իչին , պունտան զիեատէ տուր-
մանըղը թէքիֆ իտէմէմ , անճագ եագընտա թէքրար կէլ-
մէքիկի վատ իթմիչ օլտուղունուղու ունութմանն :

— Վատըմա էմին օյուն , պէն վատըմր ունութմամ :
Ժիւլիէն՝ պատհու կէնճ գատըն իլէ վէտալաչարագ ,
օթէլտէն մուֆարագաթ իթտի :

Մատլէն , եալընըղ գալտըղընտա , քէնտի քէնտիեէ շու
սէօղլէրի սէօղլէտի :

— Ժիւլիէնի կէօրտիկիւմէ բէք մէմնուն օլտում . էմնի-
եէթլի պիր տօսթ տուր . պանա շու վասիեթնամէեի կէթիւր-
մէսի վէ Ժան Տիւֆուրուն իսմինի պիլտիրմէսի իլէ իքի տիւր-
լիւ խըղմէթտէ պուլունտու , զիրա հիչ շիւպհէմ եօգ տուր
քի , օ ատէմ , գօնթ տը Լիւսընայըն խանէսինտէ իւճրէթիմլէ
խըղմէթիմտէ պուլունտուրմագ իսթէտիկիմ հայլագ օլապի-
լէճէք տիր :

Մատլէն , սօն սէօղլէրի թահգիրամիզ պիր թարղատ ի-
րատ իթտիքմէն սօնրա , մուհիպպէսի Վալանթինին նէզտինէ
կիթտի քի , օլ էսնատէ Սէլէսթէն կէլմիչ օլմասըյըլա , մէզ-
պուրէ իլէ պիրլիքտէ պուլունմագտա իտի :

Մատլէն՝ մէրգումա տօղրու գօշարագ ,

— Պիլիրմիսինիզ , պիլիրմիսինիզ քի սիզի թէքտիրէ
հագգըմ վար տըր , տէտի :

— Պէնի թէքտիրէ հագգընը մը վար տըր :

— Էվլէթ :

— Նէ՝ խուսուստա :

— Աֆիլ օլունամանտան տիգգաթսըղըղընը խուսուսըն :

տա :

— Ղալիպա տէտիկինիզ պիր պիլմէճէ օլմալը , չիւնքի
իֆատէնիզի անլանամաեօրում :

— Տէմէք իսթէեօրում քի եաղըլան ճիտտի չէյլէր զայպ
իտիլմէմէլի :

Վալանտէլ՝ գըզարարագ ,

— Փագաթ . . . տէտի :

Մատէն . - (Մէրգումուն սիօզիւնիւ քէսէրէք .) Ֆիք-
րիմի պնլամաեա պաշլա՞եօրմուսունուզ :

— Էվվէթ , մէօհիւրլիւ պիր մահֆաղա զայպ իթտիմ . . .

— Իշթէ անը պուլմուշար , վէ մէօհրիւնիւ եըրթըպ
միւնտէրիճաթընը օգուտուգտան սօնրա պանա կէթիրմիշլէր :

— Սիզ օգուտունուզ մու :

— Էվվէթ :

— Տիմէք միւնտէրիճաթընը պիլիեօրսունուզ :

Մատէն . - (Թարզը իֆատէսինի թէպտիլ իտէրէք .)
Տօսթում , սիզին , էրքէքլէր իչինտէ է՛ն էյիսի , է՛ն ալիճէնա-
պը օլտուղունուղու պիլիրիմ , (Պատէհու Վալանթինէ խի-
թապէն .) Սէլէսթինին աուէլը իթմէկէ կիթմէզաէն Էվվէ
նէ եաբըղընը քէշֆ իտին պագալըմ :

Սէլէսթին . - (Եալվարարագ .) Մա՛տէն . . . Մա՛տէն ,
տէտի :

Մատէն . - Թէհի եէրտէրէճա իտիեօրսունուզ , Սէվկիւ-
լիւ Վալանթինիմին տէ օգումասընը վէ պու պապտէ մալիւ-
մաթը օլմասընը իսթէրիմ , իմտի , ազիզէ տօսթում , օգուեուն
տա սիզ տէ հայրան օլուն :

Պատէհու մէզպուրէ՝ մարքինին վասիեթնամէսինի գօր-
սաթընտան չըգարըպ , Վալանթինէ թագտիմ իյլէտի :

Վալանթին՝ վասիեթնամէսի մէզքիւրու օգուտուգտան
սօնրա , Մատէնէ իրաեէ իտէրէք ,

— Միւսիւ մարքի սէվմէք նէ իտուկինի պիլտիկի իչին ,
պու հարէքէթինէ թէաճճիւպ իթմէմ , տէյի պէեան իյլէտի :

Մատէն . - Պէն տէ սէվմէք նէ իտուկինի պիլիրիմ , վէ
սէվէրիմ :

Մուախարէն կէնճ գատըն՝ վասիեթնամէսի եըրթըպ ,

աչըդ օլան բէնչիրէտէն բարչալարընը տիշարը աթարը, վէ է-
լինի վալանտէլէ թագտիմ իթտիկինտէ, մէրգում պու էլի
քէմալը մուհապպէթլէ էօթուլ: Սօնրա Մատլէն՝

— Մ. տը Լիսընայա նէզարէթ իթմէնիզի ըէճա իթմիշ
իտիմ, պու ըէճամը իճրա իթտինիզ մի, տէյի սիւալ իթտի,
— էվվէթ:

— Եէնի պիր խապէր ալտընըզ մը:

— Հիշ պիր մուհիմմ խապէր ալամատըմ, Շու գատար
քի, գօնթ, կիճէնին պիւետիք գըսմընը սէրգլէտէ կէչիրիպ,
գումար օյնամըշ վէ զարար իթմիշ տիր:

— Սթէլլինին խանէսինէ հիշ կիթմէմիշ մի:

— Խայր:

— Սթէպէպինի անլաետրում. շու էսնատէ բէք, մէշղուլ
տուր: Հէր նէ իսէ, չիմտի սիզտէն պիր խըզմէթ թէմէննի
իտէրիմ:

— Նէ՞ կիպի խըզմէթ:

— Ժան Տիւֆուր իսմինտէ պիր քիմսէ հագգընտա տօղ-
րու մալիւմաթընըզ վար իսէ, անը պիլմէք իսթէետրում:

— Պու Ժան Տիւֆուր քիմ տիւր . . . լաքին ագտէմճէ
պու ատէմին իսմինի իչիթմիշ օլտուղումու զանն իտիետրում:

— Գօնթ տը Լիսընայըն օտա խըզմէթ ճիսի, վէքիլխար-
ճը, մահրէմի էսրարը վէ զալիպա պիրինճի ըատտէտէ հայ-
լազըն պիրի տիր:

— Բէք էյի, արգուճուղու իճրաբէ չալըշըրըմ:

— Լաքին մուվաֆֆադ օլմանըզ լազըմ տըր:

— Իսթէտիկինիզ մալիւմաթա նէ՞ վագըթ իհթիետաճընըզ
վար տըր:

— Նէ գատար միւմքին իսէ, չաբուգ անլամագ իսթէ-
րիմ:

— Ումարըմ քի, եարըն վէ պէլքի տէ պու ագչամ իգ-
թիզա իտէն մալիւմաթը սիզէ կէթիրիրիմ, չիւնքի խաթրըմա
պիր եէր կէլտի, օրաետ միւրաճաաթըմտա, մուվաֆֆադ օ-
լաճաղըմը մէմուլ իթմէք իւզըն սիզտէն մուֆարագաթ իտէ-
րիմ:

Սէլէսթէն՝ Մատլէնին էլինի էօբտիւքտէն սօնրա տիշարը չըգտը, վէ տօղրուճա քէնտի մօպիլեանճըսընա կիթտի:

Չօդտան պէրու Սէլէսթէնին մօպիլեանճըսը օլան մէրգուճ սանաաթքեար՝ Սիրգ սօգաղընտաքի օթէլին թէֆրիշինի տէրիւհտէ իթմիշ օլուպ, մէզքիւր օթէլ իշին վէրմիշ օլտուղու էշեանըն միւքէլլէֆիեէթինտէն Վալանտէլէ պահս իթտիկի սըրատա, վէքիլխարճ ժան Տիւֆուրուն իսմինի պէեան իթմիշ իտի, վէ իշթէ Սէլէսթէն պուրասընը խաթըրլանեարագ, մօպիլեանճընըն նէզտինէ աղիմէթինտէ, մօպիլեանճը՝

— Միւսիւ մարքի, վիդիթանըղլա նայիլ օլտուղուճ իլթիֆաթ աճապա նէտէն նէշէթ իթմիշ տիր. խըզմէթինիղտէ պուլունմագլըղըմա իհթիեանճ մը հասըլ օլտու, տէտի:

— Աիւսիւ, սիզտէն մալիւմաթ ալմանեա կէլտիմ:

— Նէ՞ խուսուստա:

— Կէշէնէրտէ Մ. տը Լիւսընայըն վէքիլխարճը պուլուննան ժան Տիւֆուր իսմինտէ պիր քիմսէտէն պահս իտիեօրտունուզ:

— Միւսիւ մարքի, ումարըմ քի էօլէ պիր հայլաղը խըզմէթինիղէ գապուլ իթմէզսինիզ:

— Խայր, ֆագաթ քէնտի հագգընտա տօղրու մալիւմաթըմ պուլունմասընա իհթիեանճըմ վար տըր:

— Պու ատէմին նէ օլտուղունու անլամագ իշին շու գատարը սէօլէրիմ քի, քէնտիսի մահիր պիր խըրսըղ տըր, վէ սօն սիրգաթլարընտան պիրինէ տէ, խապէրիմ օլմանեարագ պէնի շէրիք իթմէք իսթէմիշ տիր:

— Նա՛սըլ:

— Պու հիքեանէ մուլթասար տըր: Թէսլիմաթըմ խիթամ պուլտուղունտա, վէքիլխարճ ժան Տիւֆուր՝ կէլիպ պէնտէն հիսապըմը իսթէտի. պէն տէ 195 պին ֆրանգա պալիղ օլան հիսապ բուսուլամը քէնտիսինէ իթա իյլէտիմ: Իւշ կիւն սօնրա, մէպլաղը մաթլուպու կէթիրիպ, քէնտիսինէ վատ իթմիշ օլտուղուճ եիւզտէ իւշիւ իսթէտի. իւավէթէն տախի, « Հիսապ բուսուլանըղը էվտէ ունութտում. իմտի ագչէնիզի ալմըշ օլտուղունուզու միւպէյեին պանա պիր մագ:

պուզ սէնէտի վերին . պու գատարը քեաֆի տիր տէտի .
 Պու խուսուս մունթազամ պիր մուամէլէ օլմատըղը ճիհէթլէ,
 պանա շիւպհէյի կէօրիւնտիւկիւնտէն , հիսապ բուսուլամը
 թալէպ իթտիմ . Օլ վագըթ պու խապիս , ինանըմաեաճագ
 տէրէճէտէ ութանմամազըզլա , քեաղըտը ճիղտանընտան չը-
 գարտը . բուսուլամա աթֆը նազար իթտիմ , վէ քէմալը հայ-
 րէթլէ կէօրտիւմ քի , 9 րագգամին գուլրուղունու գազըեա-
 րագ սըֆըրա , վէ պու սըֆըրըն իլէրիսինտէ պուլունան 1
 րագգամը տա 2 եէ թահվիլ իլէ , միգտարը մէզպուրու իքի
 եիւզ պէշ պին ֆրանգա չըգարմըշ , վէ պու սուրէթլէ ագչէ-
 նին ճէմինէ օն պին ֆրանգ զամմ իթմիշ , վէյհասըլ միւքէմ-
 մէլ պիր գալպազանըզ իճրասընտա պուլունմուշ տուրք .
 Գօնթ իսէ , միւսրիֆ պիր քիմնէ օլուպ , հիսապլարընը ասլա
 թէտգիգ իթմէտիկի ճիհէթլէ իքի եիւզ պէշ պին ֆրանգը
 ժան Տիւֆուրա վէրմիշ , վէ օ տախի օն պին ֆրանքը ճէպինէ
 աթմիշ տըր . Թապիաթիլէ իզհարը հիտտէթ իթտիմ , վէ
 ֆէվգէլատէ սօղուգ գանլըլըզլա , « Հէր քէս եաշամալը տըր
 Իմաի եիւզտէ իւշ քեարըմը սիզէ թէրք իտէրիմ » տէյի ճէ-
 վապ վէրտի . Պու հարէքէթինի էֆէնտիսինէ պիլտիրէճէկիմի
 մագամը թէհտիտտէ իֆատէ իլլէտիկիմտէ , կիւլտիւ : Հիսապ
 բուսուլամտա գալպազանըզ իճրա իթմիշ օլտուղու իչին ,
 քէնտիսինի մահքէմէեի ճինաեթէ սէվգ իտէպիլիր իտիմ ,
 լաքին պու խուսուս՝ հէմ զահմէթյի , հէմ տէ վագթըմըն
 զայընը մուճիպ օլաճաղընտան , հագըգի բուսուլանըն տիկէր
 պիր սուրէթինի վէրմէրլէ իքթիֆա իթտիմ , վէ օ վէքիլխարճ
 միւսիւեիւ տէ , Ալլահտան պուլտուն տիեէրէք սավտըմ .

— Սախթէ բուսուլաեը սագլատընը՞զ մը :

— Շիւպհէսիզ . հաթթա պաշգա տէֆա պու եօլտա պիր
 հիլէքեարըլըգտա տահա պուլունուր իսէ , օ բուսուլաեը քէն-
 տինէ գարշը սիլահ մագամընտա իսթիմալ իտէճէկիմի մագա-
 մը թէհտիտտէ սէօյլէտիմ : Տօյրուսու , Մ . տը Լիւսընայըն ,
 պէօյլէ պիր հէրիֆի քէնտի խըզմէթինտէ ալըգօյմասընըն սէ-
 պէպինի անլաեամաեօրում :

— Պէն տէ անլաեամաեօրում , լաքին հէր հալտէ քէնտի :

նէ մախսուս սէպէպլէրի օլմալը տըր :

Սէլէսթէն՝ ալտըղը մալիւմաթտան տօլաեը մօպիւեաճը-
եա պէեանը թէշէքքիւրլէ, Ֆէզանտրի սօգաղընա ալտէթ
իթտի :

Մէրգումուն մուվասըլէթինտէ, Մատլէն իլէ Վալանթին
սուֆրաեա օթուրմագտա իտիլէր :

Մատլէն. - Վա՛յ, պու գատար չարուգ մուվաֆֆագ
օլտունուգ մու :

Սէլէսթէն. - Էվլէթ, թէմաժիլլէ մուվաֆֆագ օլ-
տում :

— Աֆէրին, լաքին պիւտիկինիզի պիր ան էվլէլ սէօլէ-
եին :

Սէլէսթէն տինլէտիկի հիքեաեէեի նազլ իթտի, վէ կէնճ
գատըն :

— Թէմալ, պէնիմ իսթէտիկիմ ատամ տըր, ֆագաթ
մալի չօղա օլաճագ տըր, տէտի, վէ ֆիքրինի մարքիեէ ան-
լաթտըգտան սօնրա, շու մէալտէ պիր թէզքիրէ եաղտը.
« Միւսիւ ժան Տիւֆուր, քէնտի մէնֆաաթընըլ իչին, եա-
րըն, կիւնտիւզ վագթը, Ֆէզանտրի սօգաղընտա 22 նումէրօ-
լու խանէեէ կէլմէնիզ ըէճա օլունուր : - Մատտէ՝ մուհիմմ
վէ ճիտտի տիր : Կէլիւսէնիզ Զիւմրիւտիւ Գատընը սօրմանըլ
լազըմ տըր : »

Մէզպուրէ պու թէզքիրէյի պիր մահֆաղա տէրունինէ
վազ իլէ, մահէլլինի վէ քիմէ խիթապ օլտուղունու եազտըգ-
տան սօնրա, բօսթախանէեէ կէօնտէրտի :

* * *

Իքի կիւնտէն պէրու Կապրիէլ, Ժիւլ տը Լիւսընայը կէօր-
մէմիչ իտի, ֆագաթ մէրգումուն՝ քէնտինի զիեարէթի տիւ-
չինմէքտէն իսէ, սաիր մատտէլէր իլէ մէշղուլ օլտուղունու
թապիի պուլտուղունտան, կէլմէմէսինէ թէաճճիւպ իթմէ-
մէքտէ իտի :

Կապրիէլ, Մատլէնին քէնտինէ կէլիլինտէն, մէզպուրէ
իլէ Ժիւլ Մէրսիէ արասընտա պիր միւքեալէմէ վուգու պուլ-

մուշ օլտուղունու լաերգըյլա անլամըշ օլտուղունտան, քէնս տի քէնտիեէ շէօղէ տիմէքտէ իտի.

— Շիւպհէսիզ Մատլէն՝ քէնտի շարթլարընը պանա պէս եան իթտիկի կիպի, գօնթա տա պէեան իթմիշ տիր: — Մատլէն, գօնթուն՝ պէնի գօնթէս տը Լիւսընայ իտէպիլմէսի իշին թալազ իծրասըյլա (զէվճ ու զէվճէնին պօշամասը) սէրպէսթ օլմասընը իսթէեօր: — Պու ինթիգամ, պէնիմ իշին մէնփա աթլը տըր: Ժիւլ իսէ, իշիթտիկի թէհտիտլէր կէօգիւնիւն էօնիւնտէ օլտուղու հալտէ, էլպէթթէ իթաաթ իթմէկի տիւս չիւնիւեօր, անճագ զէվճէսի լէհինտէ վէրիլէճէք օլան թալազ գարարընը՝ սէրվէթինտէն պիւեիւք գըսմընը էքսիլթէճէկինի միւլահազա իտէրէք, մութլազա պանա կէլիպ, Մատլէնին եագասընտան գուրթուլմագ իշին, պէնիմլէ էվլէնմէք տէյիլ, իլլա քէնտիսիյլէ իթթիֆագ իթմէքիկիմի թէքիֆ էյլէնէճէք տիր, վէ պու սըրատա, բարլազ բարլազ վատլարտա տախի պուլունաճագ տըր, զիրա Մատլէն վէֆաթ իտէրսէ, քէնտինին սէրպէսթիեթինի թէքրար պուլաճաղը տէրքեար տըր: Օ հալտէ պէն տէ շիմտիքի հալիմտէ պալմըշ օլաճաղըմ... ֆագաթ խայր, խայր, գօնթէս օլմագ իսթէրիմ... Մատլէնին հաեաթտա գալմասը սաեէսինտէ, արզու վէ խէեալ իթտիկիմ խուսուս՝ իհթիմալտէն վէ մուհագգագ օլաճագ տըր: — իմտի, Մատլէն վէֆաթ իթմէմէլի տիր:

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ Հանրիէթի Շէնըվիէրտէ թէքլէ քէնտիսի օրատան ալտէթինտէ, իքի կիւնտէն պէրու վագը օլմուշ օլան շէյլէրի ֆիքրինտէն կէչիրմէքտէ, վէ հալը հագըր իլէ միւսթագպէլի ճիտտէն տիւշլունմէքտէ իտի: Մէրգուս, պու սըրատա շու եօլտա միւլահազա իթմէքտէ իտի,

— Պիր սէնէ էվվէլ Մատլէնի էօլտիւրմէք իսթէտիմ, վէ չօճուղունու էօլտիւրտիւմ:

«Շիմտի Մատլէնին պիր շահիտի վար տըր քի. Ժիւլիէն-Դլօտ տուր, վէ պիր տէ, շահիտտէն տահա զիեատէ գաթի օլարագ մատտի պիր տէլիլի պուլունմագտա տըր քի, օ տալի Մարգատէ սօգալընտաքի գապրիսթանտա տէֆն իտիլմիշ օլան օ չօճուղուն նաշը տըր:

« Իմտի Մատլէն իֆատէեէ աղաղ իտէր իսէ , գօնթ տը ժիւլ Լիւսընայ իլէ զըեապէն երրմի սէնէ քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ օլան ժիւլ Մէրսիէնին ալնի շախս օլտուղունու կէօս . թէրմէք իչին եալընըղ պիր քէլիմէսի քիֆաեէթ իտէճէք տիր :

« 0 հալտէ քիւրէեէ աթըլաճաղըմ , լաքին զըեապէն վէ . քիւմիշ օլան հիւքմ նաղղ իտիլէրէք , գաթըլկեահա դատար չըգմաեաճաղըմք քիմ պիլիր :

Ձէվճէմի սէվմէմ , ֆագաթ իսմիմէ մուգապիլ պէնի սա . հիպ սէրվէթ գըլան օ զէվճէմի . օ ոսեէտէ չիմտի ումումուն բիաեէթինէ մազհար օլմադտաերմ . Մ . վէ մատամ Տօրէյ . պուրնէլարընըն ուճունտան էօթէսինի կէօրէմէեէն վէ պէնի կիւվէ յիլէրին նիւմունէսի զանն իտէն քիմսէլէր տիրէր : Սն . լէրին ահրէթէ եօլճու օլմասընտան սօնրա սահիպ օլաճաղըմ միւեօնլարը իսթէտիկիմ կիպի գուլլանաճաղըմ . իօլլասա , չիմտի պէն պախթիեարըմ . . . անճագ գարըմը պօշաերպ , Կապրիէլ իլէ էվլէնէրէք , պու սաատէթիմի զայպ իթմէ քի . կիմ աղղու օլունուեօր քի , պու սուրէթլէ սէրվէթիմին իւչ գըսմընը էլտէն չըգարըպ , Բարիսին էլլէնճէսի օլմագլըղըմ լաղըմ կէլէճէք տիր :

« Պու թէրթիպ Մատլէնին շէյթանի թասավլուրունուն նէթիճէսի տիր , չիւնքի մէզպուրէ եա քիւրէյի եախօտ Կապ . րիէլի ինթիխապ իթմէքիկիմի թալէպ իտիեօր :

« Լաքին , խայր , խայր , պէն նէ՝ պիրինի , նէ՝ տիկերինի իսթէրիմ , վէ օ իզտիվաճտան եախօտ քիւրէքտէն խալի օլ . մագլըղըմ իչին , Մատլէնի նապէտիտ իթմէքտէն պաշգա չա . րէ եօգ տուր : - Իլք միւլահաղամ պու իտի , պու միւլահա . զամ իսէ , բէք միւնասիպ տիր :

« Իմտի Մատլէն մահվ վէ նապէտիտ իտիլէճէք տիր , վէ պու պապտէքի թէտապիրիմ էօյլէ պիր թարղտա իթթիխաղ օլունաճագ տըր քի , պունտան տօլաեր հագգըմտա հիչ պիր կէօնա չիւպհէ հասըլ օլամահաճագ տըր , էլիմին ալլընտա պուլլունան ժան Տիւֆուր՝ զաեէթ միւթի պիր ալէթ տիր : Վագաա պու ալէթ պանա պահալը օլաճագ իսէ տէ , պէն

զէնկինիմ: Ժան Տիւֆուր իլէ պիրլիքտէ Կապրիէլի տէ գուլ-
լանաճաղըմ: - Վէնէտիկտէ էմրի պասիրէթէ գարչը գուհուրա
կէլմիշ օլան հարէքէթիմ սաեէսինտէ, Կապրիէլին՝ հագգըմ-
տա միւքէմէլ մալիւմաթը վար տըր: Մէզպուրէ, պիր ճինա-
եէթէ, իխթիեարի եախօտ զայրի իխթիեարի օլարագ շէրիք
օլուր իսէ, եագասընը էլիմէ կէշիրմիշ օլաճաղըմտան, օնտան
սօնրա, գըսգանճըգլա եախօտ տիկէր պիր սէպէպլէ պէնի
էլէ վէրիր տէյի սալա գօրգոււմ գալմաղ:

« Գարըմ մահիեթիմի պիլիր, վէ կէրչի հագգըմտա նէ
կիպի էֆքեարը պուլունտուղունու պիր ազ սէրթճէ պանա
պէեան իյլէտի իսէ տէ, քէնտիսիյլէ նազիքեանէ տավրանտը-
ղըմտան, վէ գըզընը արամագտա օլտուղումու զանն իթտիր-
տիկիմտէն, իսթէտիկիմի եաբաճագ տըր:

« Գալըր ժիւլիէն-Գլօտ քի, պանա հագարէթ իթմիշ տիր,
վէ մուխաթարալը պիր մախլուգ տուր: Եալընըզ թէսատիւֆ՝
թէքրար պէնի օատէմին գարչըսընա չըգարապիլիր. պինապէ-
րին շու էսնատէ քէնտիսինի տիւշիւնմէքլիկիմէ սալա մահէլլ
եօգ տուր:

« Էկէր եանըլմանօր իսէմ, պու ատէմ, չօճուղուն բէ-
տէրի օլուպ, չօճուղու տա աչըրմըշ տըր: - Արզուսինէ նաիլ
օլմուշ օլտուղու հալտէ, չիքեարընը ալմասընլար իչին, հալը
սիւքիւնէթտէ պուլունաճաղը թապիի տիր:

« Էլզէմ օլան մատտէ՝ Մատլէնին վէֆաթը վէ ժան
Տիւֆուր իլէ Կապրիէլին հէմթէօհմէթ օլմալարը տըր: Վագըթ
ղայպ իթմէքսիզին, պու խուսուսըն իճապընա պագմագ իս-
թէրիմ:

Ժիւլ տը Լիւսնայ Բարիսէ տախիլ օլտուղունտա, արա-
պանըն էօն ճամը բէրտէսինի էնտիրիպ, արապաճըեա, Գօ-
մարթէն սօգաղընա կիթմէք իսթէտիկինի իխթար իթտի:

Մէրգոււմ՝ Կապրիէլին նէզտինէ կիթտիքի, մալիւմիւլը
օլտուղու իւզրէ, եէկտիկէրինէ պիւթիւն պիւթիւն մուղայիր
ֆիքր վէ նիեէթլէրտէ պուլունմագտա իտիլէր:

Ժիւլ, էվին գաբուսունու քէնտինէ աչմըշ օլան խըզմէթ,
քեարա խիթապէն,

— Մատամ պուրաբա՞տա մը տըր, տէյի սիւալ իթտի :

— Էվվէթ, միւսիւ գօնթ :

— Եալընը՞ղ մը տըր :

— Էվվէթ :

— Էօյլէ իսէ, կէլմիշ օլտուղումու խապէր վէրին :

Պատէհու ժիւլ, սախթէ պիր թէպէսսիւմ իլէ, Կապրինին պուլունտուղու սալօնա կիրտի, վէ մէզպուրէ՝ տէրհալ պիր մուամէլէյի թէվէճճիւհքեարանէ իլէ,

— Նիհաեթ սիզի կէօրէպիլտիմ : Էկէր պէնի սէվտիկի-նիզի պիլմէսէմ, վէ հագգընըղտա էմնիյեթի քեամիլէմ օլմա-սա իտի, հագգըգէթէն գաթը ալէագա իթմիշսինիզ տիր տէ-յի զանն իտէճէք իտիմ : Իքի կիւն էվիմէ աեագ պիլէ պաս-մամագլըղընըղ զարիպ չէյ տիր, Փագաթ պունուն սէպէպի նէ՞ տիր :

— Ա՛հ ազիզէմ, պէնի իթհամ իթմէեինիզ... հէր կէօ-նա էնտիշէ վէ զայլէլէր արասընտա ուղրաշըպ տուրուեօրում :

— Յիլ վագը չէհրէնիզի բէք պօզուգ կէօրիւեօրում, ա-զիզ վէ պէտպախթ տօսթում, լաքին սէպէպի նէ՞ տիր :

— Նէ՞ օլաճագ, պէտպախթում վէսսէլամ :

— Եալընըղ քէնտի խանէնիզտէ պէտպախթսընըղ, տէ-յիլ մի :

— Խայր, հէր եէրտէ,

— Հէր եէ՞րտէ մի :

— Էվվէթ... - պուրատա պիր մուհիպպէնին եանընտա պուլունտուեօրում, իմտի քէտէր վէ տէհչէթ իլէ մէմլու օլան գալպիմի իրաեէ իտէպիլիրիմ :

— Տէհչէթլէ մէմլո՞ւ մու...

Կապրի՝ պու սէօզիւ սէօյլէտիկի սըրատա Մ. տը Լիւսը-նայը օթուրթտու. քէնտիսի տէ անըն եանընտա օթուրտու :

— Էվվէթ :

— Մատմազէլ Տօրէյ իլէ էվլէնտիկինիզտէ ագտ իթմիշ օլտուղունուղ բազարըղա վէ վէնէտիկտէ իգամէթինիզին սէ-պէպինէ հէր քէսին վագըֆ օլմուշ օլմասընտան տօլաեը վէս-վէսէ՞ մի իտիեօրսունուղ :

— Շուրասընը պիլիրիմ քի, հէր թարաֆտան թէհտիտ ալթընտա պսւլունուեօրում:

— Պիր մէքթէպ հօճասը, շակիրտի իլէ նէ մուամէլէտէ պուլունուր իսէ, պէն տէ սիզին իլէ այնի մուամէլէտէ պուլունմագ իսթէմէմ, լաքին շուրասընը թէսլիմ իթմէլիսինիզ քի, պէտպալթ տօսթում, սիզ, էքմիշ օլտուղունուզ թօխումուն մահսուլունու թօքլաեօրսունուզ: — Պիլիրիմ քի, օլանճա սէր. վէթինիզի թիւքէթմիշ օլտուղունուզ ճիհէթլէ, իլէրուտէ դօն. թէս օլանագ պիր դատընըն միլեօնլարը՝ սիզին իչին ֆէվգէ. լատէ հըրսը ճալիպ պուլումուշ տուր, լաքին դապուլ իթտի. կլինիզ չօճուղուն՝ սիզին իչին սօնսուզ զայլէ վէ էնտիշէլէրի մուճիպ օլանագընը տիւշիւնմէլի իտինիզ:

— Պունլար պօշ լագըրտըլար տըր. պէն իզտիվաճըմտան պահս իթմէեօրում:

— Էօյլէ իսէ, նէ՞տէն պահս իտիեօրսունուզ:

— Պէնի բէնչէսինէ կէշիրմիշ օլան վէ մահվըմը մուճիպ օլապիլէն մախլուգտան պահս իտիեօրում:

— Աճա՛յիպ, պէնի վէնէտիկտէ կէօրտիւկիւնիւզտէ, Մատլէնի կէօրիւեօր օլտուղունուզու զանն իտիեօրտունուզ... տիմէք օ էօլմէմիշ տիր:

— Էվվէթ, հաեաթտա տըր, հաթթա պէնի թէհտիտ իտիեօր:

— Սիզ պունու նա՞սըլ պիլիեօրսունուզ:

— Քէնտիօի պանա սէօյլէտի:

— Տիմէք քէնտիսինի կէօրտիւնիւզ:

— Էվվէթ:

— Նէրէտէ վէ նէ՞ վագըթ կէօրտիւնիւզ:

— Լիւսընայ. — (Պիրտէն պիրէ պիր դարար վէրմիշճէսինէ թավր կէօսթէրէք.) Տուրուն, հէր շէյի սիզէ իգրար իթմէքլիկիմ լագըմ տըր: — Սիզի՝ օ մէէլուն մախլուգու զանն իթտիկիմ սըրատա, կէշմիշ զէմանըն թէքմիլ էսրարընը պիլտիրմիշ իտիմ:

— Շիմտի օ էսրարը սուի իսթիմալ իտէրիմ տէյի գօրգօնեօրմուսունուզ:

— Խայր, չիւնքի մուհապպէթինիզէ էմին օլտուղում կի-
պի, սըրր սազլար օլտուղունուզա տա էմինիմ, էվվէթ, էվ-
վէթ, պիզ, մահզա պիրիպիրիմիզ իչին խալգ օլմուշուզ տուր:

— Սահիհ տիր, վէ զէվճէնիզին արամըզտա պուլունմասը՝
շայեանը թէէսսիւֆ պիր քէյֆիեթ տիր:

— Սրամըզտա պուլունան եալընըզ զէվճէմ տէյիլ տիր,
տիկէրի տէ...

— Մատլէն մի:

— Էվվէթ... մարքի տը վալանտէլ իլէ վուգու պուլան
տուէլլում էմնասընտա, վէ Սէլէսթէնի թէլէֆ իթմէք իւզրէ
պուլունտուղումտա, պու հարէքէթէ քիմին մանի օլմուշ օլ-
տուղունու պիլիւրմիսինիզ:

— Զիւմրիւտլիւ Գատըն՝ մը մանի օլտու:

— Զիւմրիւտլիւ Գատըն՝ օ Մատլէն կալիէ տիր, Մատ-
լէն քի պիրտէն պիրէ տուէլլօ մահէլլինտէ կէօրիւնմէսի՝ պէ-
նի տէշէթէ կիրիֆթար իտէրէք, գօլումու գուվվէթտէն
տիւշիւրտիւ: - Էվվէթ, օ սըրատա Մատլէն պանա, «Գըլը-
ճընըզը եէրէ պրագըն, եօգսա սիզի հիւքիւմէթէ զամմազա-
րըմ» տէտի, վէ թահգիր իթտիկիմ վալանտէլտէն աֆվլըգ
տիլէմէկէ պէնի մէճպուր իյլէտի: Վէլհասըլ պէնի քիւրէեէ
գատար կէօնտէրմէք իչին Մատլէնին եալընըզ պիր քէլամը
քեաֆի տիր:

— Օ գատըն՝ մը սիզի գօրգութուեօր:

— Զանն իտէրիմ քի, գօրգամեա սէպէպիմ վար տըր:

— Օ գարընըն թէհտիտլէրի մի սօղուգ գանլըլընըզը
վէ սէպաթընըզը զայպ իթտիրէճէք տէրէճէտէ սիզէ գօր-
գու վէրիւօր:

— Պէնիմ սէպաթըմըն՝ անըն սէպաթը գարչըսընտա նէ՝
հիւքմիւ օլապիլիր: - Տօղրուսու Մատլէնին՝ պիզի պիրիպիրի-
միզտէն աեքըմազա եէմին իթմիշ օլտուղունու տիւշիւնտիւք-
ճէ, տիվանէ օլուեօրում:

— Պիզի պիրիպիրիմիզտէն աեքըմագ մը:

— Էվվէթ:

— Նէ իսթէեօր, սիզէ նէ՝ շարթ վէ էմի պէեան իտիեօր:

— Քէնտիսի գօնթէս տը Լիւսընայ օլմագ իտտաասընտա պուլունուեր :

Կապրիէլ՝ Ժիւլիւն ութանմատան եալան սէօյլէմէքտէ օլտուղունու վէ մագսէտի հագըգիսինի անլատը իսէ տէ , անլատըղընը պէլլի իթմէեէրէք :

— Օ գարը տիվանէ օլմալը , զիրա գօնթէս տը Լիւսընայ պէր հաեաթ օլուպ , եագընտա էօլմէք ֆիքրինտէ տէ պուլմաեօր , տէտի :

— Թալագ գայտէսի իլէ մագսէտի հասըլ օլապիլիր :

— Պու թասավլուրունու սիզէ պէեան իթտիմի :

— Էվվէթ . . . քէնտիսինի նէ տէրէճէ թահգիր իթտիկիմի պիլէրէք պէնիմլէ էվլէնմէք թէքիֆինտէ պուլունմասը , իշթէ պու տուր թէխայեիլ իթտիկի ինթիգամ : — Պէնի՝ քէնտի պօեուլտուրունու ալթընա էզէճէք , էմրլէրինի պանա գապուլ իթտիլէճէք , պէնի պիր քիւրէք մահպուսու հալինէ գօեաճագ , վէ աշգ ու մուհապպէթիմիզի մահվ իլլէեէճէք տիր : Էվվէթ , Կապրիէլ , սիզի թահգիր իտէն , վէ հէտէֆի պուղղ ու ատավէթինիզ օլան • գարը սէպէպիլլէ , պիզ , պիրիպիրիմիզտէն միւէպպէտէն տյրլաճաղըզ . . . էօյլէ պիր էօմրիւ գապուլ իթմէքտէն իոէ , էօլմէեի թէրճիհ իլլէրիմ : Իւչ կիւն էվվէլ սիզէ , • գարը վասըթասըյլա Սէլէսթէն տը վալանտէլի վուրաճաղըմը պէեան իտիպ , պէնիմ իշին սատըգ պիր միւթթէֆիզէ օլուպ օլմաեաճաղընըզ սօրտում : Սիզ տէ պանա , սիզէ կիւվէնէպիլլէճէկիմի ճէվապէն իֆատէ իլլէտինիզ , Իմտի , իչ կէօրմէք վագթը կէլտի . պիրիպիրիմիզի սէրպէսթճէ սէվէպիլմէմիզ վէ միւսթագպէլտէ ըահաթ օլմամըզ իշին , Մատլէնին վիճուտինի օրթատան գալտըրմագ լազըմ տըր :

Կապրի . — (Սախթէ պիր տէհչէթ ալէամէթի կէօսթէրէրէք .) Վա՛յ , պիր ճինաեէթ մի իճրա իտիլէճէք տիր :

— Գօրգո՛ւեօրմուսունուզ :

— Թէքրար իտէրիմ , պանա հիչ պիր ֆայտէսի օլմաեաճագ ճինաեէթ մի իճրա իտիլէճէք տիր :

— Մուհապպէթիմ հագընտա չիւպհէ՛ մի իտիեօրսուլնուզ :

— Շիմտի շիւպհէ իթմէեօրում, ֆագաթ իլէրուտէ նէ՝ վագը օլաճաղընը պիլիբիսիմ, էրքէքլէր՝ սէպաթսըզ մախ-լուգլար տըրլար. սիզ տէ անլէրտէն ֆարգլը տէյիլսինիզ, Պու կիւն պանա մուհապպէթինիզ վար տըր, պունա բէք ա-լէա իսքեաթ օլմուշում տուր, լաքին էկէր գարչընըզա տի-կէր պիր գարը չըգսա, եարըն պէնի պրագըզ օնա կէօնիլ վէրիբիսինիզ, պունա տա սիզ իսքեաթ օլմուշունուզ տուր:

« Ա՛հ, էկիր կիւնիւն պիրինտէ գօնթէս տը Լիւսընայ օլ-մաեա իւմիտիմ օլսա իտի, մէսէլէ օլ վագըթ տէյիլիբ իտի:

« Օ հալտէ քէնտիմ իչին չալըշտըղըմը մուհագգագ պի-լէրէք, աալա վէ գաթա թէրէտտիւտ իթմէզ իտիմ, - Ղա-եթ մէհարէթլէ գուրտուղում տուզաղա տիւշմէնիմի էօյլէ պիր սուրէթլէ տիւշիւրիւր իտիմ քի, պունտան քէնտիսի գուրթուլամատըզը վէ չըգամատըզը կիպի, է՛ն մահիր բօլիս մէմուրու տա, անըն վէֆաթընտան տօլաեը նէ՝ սիզի, նէ՝ պէնի մէսուլ թութամազ իտի. եանի հէր շէյի պախթ վէ թէսատիւֆ իճրա իթմիշ օլուր, վէ գաթիէն էօյլէ զանն օ-լունուր իտի:

Գօնթ, թէաճճիւպ վէ էնտիշէ իլէ Կապրիէլէ պագա-րագ,

— Տիմէք սիզ տէ պանա թալագ մատտէսինի նասիհաթ իտիեօրսունուզ, տէտի:

— Շիւպհէսիզ, պէնիմ լէհիմտէ օլմագ չարթըյըլա սի-զէ, թալագա գարար վէրմէնիզի նասիհաթ իտէրիմ, շու գա-տար քի պէն իթթար իտիեօրում, Մատլէն Կալիէ իսէ էմր իտիեօր, - իշթէ ազիզ տօսթում, տիգգաթ իտին քի, պէնիմ տէ էմր իթմէեէ հագգըմ վար տըր, զիրա էսրարընըզը պի-լիբիմ վէ օ էսրարը Մատլէն կիպի սուի իսթիմալ իտէպիլի-րիմ. անճագ Մատլէն սիզի թահգիր իտիեօր. պէն իսէ սէ-վիեօրում:

Ժիւլ. - (Ֆէվգէլատէ էնտիշէ իչինտէ գալարագ.) Շիմ տի նէ՝ եարմալը:

— Եարաճագ շէյինիզ բէք սատէ տիր, էօյլէ պիր եօլ էրթիպ իտին քի, մատամ Լիւսընայը պօշաեապիլէսինիզ,

եախօտ օ սիզի պօշասըն , օ հալտէ մաթլուպ օլուր պիթէր :
 — Սէրպէսթ օլտուղունուզ վէ գօնթէս իւնվանընը տիկէր պիր
 գատընա վէրէպիլէճէկինիզ անտէ , վատ իտէրիմ քի , օ գա-
 րընըն Մատլէն Կալիէ օլմամասը իչին էլտէն կէլէնի եաբարըմ :

Կապրիէլ՝ մանէաի հագըգիեհէսինի լաեըգըյլա անլաթ-
 տըրմագ իչին , սօն սէօզլէրի պիր սուրէթի մախսուսէտէ թէ-
 լէֆֆիլզ իյլէտի :

Մէզպուրէ տահա սարիհ սուրէթտէ ,

— Օ կիւնիւ Մատլէնին վիճուտինի օրթատան գալտըր-
 մաեը պէն տէրիւհտէ իտէրիմ , վէ քէնտիմ գօնթէս օլուրոււմ ,
 տիեհէմէզ իտի :

Մալիւմիւմիւզ օլտուղու վէճհլէ , իչպու սուրէթի թէս-
 վիեէ Հանրիէթին զէվճինին իչինէ կէլմէտիկինտէն , մէյեու-
 սիեէթի ազիմէ հիսս իյլէմէքտէ իտի :

Կապրիէլի քէնտի տավասընա ճէլպ իթմէք իչին , Մատ-
 լէնին , գօնթէս տը Լիւսընայ օլմագ իսթէտիկինի պէեան
 իթմէսիլէ , չաբըգ պիր եօլա սաբմըչ , վէ պու եալան՝ մէզ-
 պուրէնին (եանի Կապրինին) շիմտիքի հալտէ թասմիմ իյլէ-
 տիկի ճինաեէթէ իշթիրաք իթմէմէսինէ պէհանէ օլմուշ իտի :

Մէրգոււմ Կապրինին՝ Մատլէն ալէյհինտէքի պուղզ ու
 ատավէթինտէն իսթիֆատէ իթմէկի տիւշիւնմիւշ իքէն , օ
 պուղզ ու ատավէթ հիսապընը պօզմուշ օլմասըյլա , իքինճի
 տէֆա հալը եէյիս ու իզթիրապա տիւշար օլտու վէ իլավէ-
 թէն ,

— Շիմտի նէ՝ եաբմալը , տէտի :

Կապրի . — (Փիթուրսուզճա .) Օ մախուգ էմրինի սիզէ
 պէեան իթտիկի սըրատա , քէնտինէ իթաաթ իթմէք իչին
 մէօհլէթ թայեին իթտի մի :

— Էվվէթ , պիր սէնէ մէօհլէթ թայեին իթտի :

— Էյի եա , պիր սէնէ ուզուն պիր միւտտէթ տիր . իշ
 կէօրմէզտէն էվվէլ րահաթճա տիւշիւնէպիլիրիզ : — Պու կիւն
 պէնիմէ ագչամ թաամը իտէճէճմիսինիզ :

— Խայր :

— Նիչին :

— Զիւնքի պաշըմ աթէշ կիպի եանըեօր . տաիմի սու-
րէթ տէ իւզէրիմտէ պուլունան պու թէհտիտ պէնի մահվ ի-
տէճէք տիր . Շու հալտէ քէյֆլի պիր միսաֆիրինիզ օլամամ :

— Ազիզիմ, սիզ բէք գօրգագ իմիշսինիզ, ինսան էօմ-
րիւնտէ ազիլանէ հարէքէթ իթմէլի տիր : — Պունտան գաթի-
նաղար , « Մէօհլէթի օլան իշին գօրգաճագ սէպէպ եօգ տուր »
տէրլէր . սիզին իսէ պիր սէնէ մէօհլէթինիզ վար տըր : Պիր
սէնէ զարֆընտա նէլէ՛ր օլապիլիւր : Մատէմ՝ քի պու կիւն
պէնիմլէ ագչամ թաամը իթմէնիզ գապիլ օլամաեօր , « հալ-
տէ կիտէպիլիւրսինիզ : — Զաթէն պէն տէ տիշարը չըգաճաղըմ ,
եարըն կէօրիւշիւրիւզ :

Մուախարէն ժիւլ տը Լիւսընայ Կապրիէլտէն մուֆա-
րէգաթ իթտի , վէ մէզպուրէ եալընըզ գալտըղընտա , քէն-
տի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Մատլէնի մահվ իթտիրիպ , զէվճէսինի մուհաֆաղա
իթմէք իսթէեէճէկինի անլաեօրտոււմ : Պէնիմլէ էվլէնմէք քէն-
տի իշինէ կէլմէեէճէկինի իգրարէ մէճպուրըմ , լաքին տիւ-
շիւնէճէք տիր , վէ պիր սէնէ կէշմէտէն , պէն գօնթէս տը
Լիւսընայ օլաճաղըմ :

Ժիւլ, Սիրգ սօգաղընտա քեային քէնտի օթէլինէ ավտէթ
իթտիկի սըրատա ,

— Կապրիէլ տէ Մատլէնի պօշամագլըղըմը պանա էմր
իտիեօր . . . պօշամագ մը , ասլա , ասլա . Հանրիէթին իլէրու-
տէ մալիք օլաճաղը միլեօնլարը՝ քէնտինի պօշատըղըմ հալտէ
ղայպ իտէճէկիմէ շիւպհէմ եօգ տուր : Խայր , պու էմրէ ի-
թաաթ իթմէեէճէեիմ , վէ Մատլէնին , պունտան պէօյլէ պա-
նա էմր իթմէկէ ուզուն միւտտէթ հագգը օլմաեաճագ տըր ,
տէմէքտէ իտի :

Գօնթ , խանէսինէ ավտէթլէ , աճէլէթէն , ֆագաթ իշ-
թիհասը օլմաեարագ ագչամ թաամընը իթտի . վէ պատէհու
թան Տիւֆուրա , « Հէր քիմ կէլիւսէ գապուլ իթմէք իսթէ-
մէմ . կիճէնին պիր գըսմընը եաղմագլա կէշիւրէճէեիմ » տէ-
տիքտէն սօնա , իշ օտասընա տօղրու իլէրլէտի : Այնի վա-
գըթտա Գօգլիգօ ,

— Լաքին միւսիւ գօնթ , սօն բօսթա իլէ պազը մէք-
թուպլար կէլիրսէ , իրահէ իթմէք լազըմ մը տըր , տէյի սօր-
տու :

— Էվվէթ , ֆագաթ հէր նէ օլուր իսէ օլսուն , քիմնէեի
գապուլ իթմէք իսթէմէմ :

Մ. տը Լիւսընայ՝ մէգըիւր խուսուսի օտատա պիր գաչ
ատըմ ալտըգտան սօնրա , եազըխանէսի էօնիւնտէ պիր գօլ-
թուգլու իսկէմէտէ օթուրտու , վէ քէնտի քէնտիեէ ,

— Մատլէն Կալիէնին վիճուտինի օրթատան գալտըրա-
ճագ պիր չարէ պուլմանեընճա , պուրատան գալգմանեաճա-
ղըմ , տէտի . վէ իքի տիրսէկինի եազըխանէեէ տանթարագ ,
տիւչիւնմէեէ պաշատը :

45

Օ ազչամը հավա կիւզէլ օլուպ , Ժան Տիւֆուր , պիր աղ
կէզինմէք իւզրէ տիշարը չըգմանը արզու իտիեօրտու իսէ տէ ,
էֆէնտիսի օթէլտէ օլտուղունտան , վէ հէր ան ու տագըգա
քէնտիսինի չաղըրմագ իհթիմալի պուլունտուղունտան , տիշա-
րը չըգմագ արզուսինտէն ֆէրաղաթլա , անճագ արապա գա-
բուսունտա օթուրուպ , կէչէն տէօնէնլէրի սէյր իտէրէք ,
պիր իքի սիկարա իչմէքլիկի քեաֆի ատտ իյլէտի :

Իմտի մէրգում , սիկարաօընը իչէրքէն , քէնտի քէնտիեէ
չու սէօղլէրի սէօյլէմէքտէ իտի ,

— Վագաա իչէ ֆէնա պաշլամատըգ տամա , էսկի խա-
հիչ գալմատը : Մատամ գօնթէս պուրատա պուլունմատը-
ղընտան , պիւեիւք զիեաֆէթլէր , ըէսմի գապուլիեէթլէր ,
էյլէնճէլէր վուգու պուլամանօր . . . եալընըզ՝ պազը ահրպ-
պանա ազչամ սուֆրալարը թէրթիպ օլունուեօր իսէ տէ ,
պունլարտան պէնճէ պիր մէնֆաթ չըգմանօր . . . հասըը
հիսապ բուսուլալարը վէ սահրէ կիպի մուամէլաթըն միւքէմ :

մէլ ֆըգտանը տէվամ իտիւոր : Սայքի օտանըն իչինտէ վէլօ-
տիբէտ ալէթիլլէ տօլաչըպ տուրուեօրուզ : Մ. գօնթուն տա
տատը թուզու գալմատը . . . քէնտիսինին եալընըզ պիր մէթ-
րէսի վար տըր քի , պու խուսուս՝ նամուսում հագգը իչին
սէօյլէրիմ , մուճիպի մահճուպիեթ պիր հալ տըր . . . Պուն-
տան գաթինազար Մ. գօնթ , կիթտիքճէ թասալը պիր չէհրէ
քէսպ իտիւոր . . . էվիմիզ սայքի պիր գութուեա թահվիլ օլ-
տու : - Մ. գօնթ , խայըրլը վէ քեարլը պիր իշտէն պանա պահս
իթմիշ իտի . ֆագաթ պիր տահա օ մէսէլէեի աղընա ալ-
մատը : Հասըլը պէնիմ օն իքի պին ֆրանք իրատըմըն նէրէ-
տէն կէլէճէկինի պիլմէմ :

Ժան Տիւֆուր՝ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման , սիկա-
րասը սէօնմէքտէ օլտուղունտան , գուվվէթլիճէ չէքմէսիլլէ ,
աթէչինի թագէլէտի , վէ պատէհու չէօյլէ իլավէ իթտի ,

— Լաքին պու պապտէ թէրէտտիւտ իտիլէմէզ . . . պանա
սէնէվի օն իքի պին ֆրանգ իրատ լաղըմ տըր . . . հէր հալ-
տէ օն իքի պին ֆրանգա մալիք օլմագ իսթէրիմ . . . եանի իշ-
տէն չէքիլմիշ օլտուգճա պիր իրատճը սաեըլմալըեըմ : Գէօյտէ
վէ չայ քէնարընտա քիւչիւք պիր էվիմ վէ թէնէզղիւհ իչին
քիւչիւք պիր վաբօրում , կիւզէլ պիր գարըճըղըմ , վէ քէյ-
ֆիմ իսթէտիկի զէման Բարիսէ կիտէպիլմէք իչին քիւչիւք պիր
արապաեա գօշուլու ուֆաճըզ պիր աթըմ օլմասընը իսթէ-
րիմ : Ատամ սէն տէ , էօմիւր տէտիկին տէ պէօյլէ օլմալը :

« Լաքին թէէսսիւֆ իտէրիմ քի , հէնուզ օն իքի պին
ֆրանգ իրատըմ եօգ տուր , վէ ղալիպա տահա կէճիքէճէք
տիր :

Գօզլիգօնուն սիկարասը պու տէֆա պիւսպիւթիւն սէօն-
տիւկիւնտէն , գուսուրունու աթտը , վէ տիկէր պիր սիկարա
եագմաեա հազըրլանըրքէն , ագչամ բօսթաճըսը կէլիպ ,

— Միւսիւ Ժան Տիւֆուր , սիղէ պիր չէյ կէթիրտիմ ,
տէտի , վէ մէրգումա պիր մէթուպ վէրմէսինտէ , Գօզլիգօ՝
իչպու մէթուպու ալըպ , վէ աճապա քիմ քէնտիսինէ մէք-
թուպ եագմըշ տըր տէյի մէրագ իտէրէք , հավլիեէ կիրտի
վէ քէնտի օտասընա կէօթիւրէն նէրտիվլէնտէն չըգարքէն ,

— Աճապա պու մէքթուպ նէ՝ տիր, տէյի տիւշիւնմէնէ պաշլատը :

Գաբուսունու աշըպ, մոմունու եագտըգտան սօնրա, էլինտէքի մահֆաղաեա պագարագ, վէ թէպէսսիւմ իտէրէք :

— Պու նէ... պու ատէթա պիր գատըն եագըսը, տէ-տի, վէ մահֆաղաեք գօգլաեարագ,

— Պու նէ՝ ալէա գօգու... պուրնունու տիւշիւրիւեօր. մութլագա պէսլէմէնին պիրի, պանա ալէագա իտէրէք մա-տամասընըն չու քեաղըտընը աշըրըպ, աթէչի աշգընը պու կիւզէլ քեաղըտտա պէեան իթմիշ օլմալը տըր, նասըլ քի պէն տէ քէնտի սէվկիւլիւէրիմէ խիթապ իթտիկիմ մէքթուպ-լարը՝ միւսիւ գօնթուն արմալը մէքթուպ քեաղըտլարընա եազարըմ... տէտի, վէ մահֆաղաեք եըրթըպ, իշինտէքի նագիք քեաղըտը չըգարարագ, աթիտէքի ճիւմէլէրի գրաաթ իթտի :

« Միւսիւ ժան Տիւֆուր, քէնտի մէնֆաաթընըզ իչին, եարըն, կիւնտիւզ վագթը, Ֆէզանտրի սօգաղընտա 22 նու-մէրօլու խանէեէ կէլմէնիզ ըէճա օլունուր : Մատտէ մուհիմմ վէ ճիտտի տիր : Կէլիրսէնիզ, Զիւմրիւտլիւ Գատըն սօրմանըզ լազըմ տըր : »

Մէրգում, իշպու մէքթուպու օգուտուգտան սօնրա, չու սէօզլէրի պէեան իթտի :

— Իշթէ պու դարիպ, մութլագա պու Զիւմրիւտլիւ Գա-տըն՝ ճալիպ, հիւսիւնլիւ, վէ ալտատընը սընըֆտան տըր, լաքին չու մէքթուպա պագըլըրսա, խըզմէթ քեարան տաիրէ-սինտէն, եախօտ նէ՝ պիլէեիմ, տահա պիւեիւք պիր մահէլ-տէն կէօնտէրիւմիշ տիր կէօրիւնիւեօր : — Խիւտա ալիմ, էկէր զաեթթ զէնկին վէ հիսապընը արամաեան պիր գատընըն եա-նընտա վէքիլխարճ օլմագըլըզ թէքլիֆ օլունաճագսա, թամ պէնիմ իսթէտիկիմ իշ օլուր : — Պէն տաիմա թէք պաշընա օ-լան պիր գարընըն խըզմէթինտէ պուլունմագ արզուսինտէ-եիմ : — Պէնի՝ եարըն իչին տավէթ իտիեօրլար, մուայեէն պիր վագըթ կէօսթէրմէմիշէր. միւսիւ գօնթ տիշարը չըգար չըգ-մազ, պէն տէ սիվիշի վէրիւրիմ վէ Ֆէզանտրի սօգաղընա կի :

տիպ , իշին նէ օլտուղունու անլարմ . . . պէն պու իշտէ էյի պիր գօգու հիսս իտիեօրում :

— Պատէհու մէքթուպը մէգքիւրու պիր չէքմէճէտէ քի- լիտլէեիպ անախթարը եէտինէ ալարագ ,

— Խըզմէթքեարլար մերագլը տըրլար . խըզմէթիմի կէօ- րէն ուշագ՝ հէր թարաֆը գարըշտըրապիլիր . իմտի իհթիեա- թը էլտէն պրագմաեալըմ , տէյի պէեան իյլէտի :

Վէքիլխարճ էֆէնտի պիր եազըլխանէնին էօնիւնտէ օ- թուրտու , վէ միւթատը վէճհլէ կիւնլիւք հիսսապլարը թէս- վիեէ իթմէկէ , եանի քէնտինէ պիր չօգ մէնֆաաթ չըգարմա- եա պաշլատը , անճագ պու մէնֆաաթը ճէսիմ օլմասըյլա պէրապէր , եինէ պուլնտան մէմուլն գալմամագտա իտի :

Եարը կիճէեէ պիր սաաթ գալմըշ օլտուղու , վէ եաթա- ղընա եաթմաղա հազըրլանմագտա պուլուլտուղու հալտէ , օտասընտա շիտտէթլի պիր չան սէսի իշիտիլմէքլէ , մէրգում չու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Միւսիւ գօնթ պէնի չաղըրըեօր . ֆագաթ պու միւսիւ գօնթ տա , չու միւնասիպէթսիղ սաաթլարտա պէնի րահաթ- սըզ իթմէկի նէ՝րէտէն չըգարտը . . . ատէթա տատընը գաչը- րըեօր . . . պէլքի տէ եէնի պիր չէյ վար տըր . . . կիտէլիմ պա- գալըմ :

Պէօյլէճէ օթէլին պաշլըճա ճիհէթինէ կէչիպ , էֆէնտիսի- նին տաիրէսինէ տախիլ օլտու :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ քէնտիսինի պրագմըշ օլտուղումուզ մահէլլտէն գալգմամըշ իտի :

Մէրգում , իքի սաաթ գատար , տիրսէքլէրինի եազըլխա- նէսինէ տաեաթմըշ , վէ ալնընը ավուճլարը տէրուլնինէ ալմըշ օլտուղու հալտէ , Մատլէնին մահվ ու նապէտիտ օլմասընա մուվաֆֆագ օլմագ իշին բէք չօգ չէյլէր տիւչիւնտիւ իսէ տէ , տիւչիւնտիւկիւ թէրթիպաթըն հէր պիրի՝ վագը օլաճագ ճի- նանէթ ֆաիլինին քիմ օլտուղունու իրանէ իտէր էսէրլէր պը- րագտըղը ճիհէթլէ , տիւչիւնմէքլիք զահմէթի հէման քիւլիէն պօշա կիթմէքտէ իտի :

Վէհասըլ եօրկունլուգտան թագաթը գալմաեարագ ,

պաշընը գալտրորտը , վէ եանընտա պուլունան զազէթալար-
տան պիրինի ալըպ չէնտ տագըգա գատար կէօզ կէզտիրտի
իսէ տէ , նէ օգուտուղունու քէնտիսի տէ պիլմէեօրտու . պա-
տէհու պու զազէթաեը պրագըպ , իքինճիսինի , իւչիւնճիւ-
սիւնիւ էլէ ալտը , ֆագաթ տէօրտիւնճիւսիւնիւ , տիկէրլէրի
կիպի սէբէթէ աթմաեըպ , աչըգ օլարագ գարչըսընտա պը-
րագտը , վէ ֆէսատավէր թէրթիպաթըլըլա զիհնինի եինէ
մէշղուլ գըլտը :

Պիր սաաթ գատար տահա տէրեաի թէֆէքքիւրաթա
տալըպ , պիր արա , մէզքիւր զազէթատա միւնտէրիճ պիր ի-
լան նազարը տիգգաթընա թէսատիւֆլէ , շու ճիւմլէլէրի օ-
գուտու :

ԷՂԼԻ ՄԷՐԱԳԱ ՊԻՐ ԻԼԱՆ

« Յունիսին 15 ինճի կիւնիւ Լօնտրատա , Զապթիեէ նէ-
զարէթինին զապթ քիթապէթի տաիրէսինտէ , պաշ քեաթի-
պին թահթը ըիեասէթինտէ օլարագ , սօն իքի սէնէ զարֆըն-
տա մուհաքէմէ իտիլմիշ օլան ճինաեթլէրին իսպաթը իչին
թագտիմ վէ իրաեէ իտիլմիշ օլան մատտէլէր միւզաէտէեէ
վազ օլունաճագ տըր :

« Պու միւզայէտէտէ ֆէվգէլատէ զարիպ մատտէլէր պու-
լունաճագ օլուպ , էքսէրիսի , պու միսիլու էշեա , էհլի մէ-
րագը թէաճճիւպ վէ հայրէթտէ պրագաճագ շէյլէր տիր :

« Էզճիւմլէ պիր թէաթրօ տիւրպինի վար տըր քի , պու-
նուն հագգընտա տավաի ճինաիյեէ էսնասընտա բէք չօգ միւ-
րէքքէպ շիշէլէրի պօշալթըլմըշ , վէ պու տիւրպին՝ Լօպ նամ
ալիմ վէ մէշհուր կէօզիւքճիւ թարաֆընտան իմալ իտիլմիշ
տիր քի , մաքինասը , մատամ Լօպուն աչըգը պուլունան պիր
ճէնթըլմէնի պիր սուրէթի զարիպէ վէ մախսուսէտէ թէլէֆ
իչին եաբըլմըշ վէ միւճիտի տէ պու իմալքէրտէսինին ճէզասը-
նը չէքմիշ տիր :

« Զօգլար պու տիւրպին իչին պիւեիւք միգտարտա պէ-
տէլ վէրիեօրլար վէ հաթթա թիւսօ միւզէխանէսի մահիր տի-
րէքթօրու՝ եիւքսէք ֆիեաթ թէքիֆ իթմիշ իսէ տէ , պիւ-

թիւն էջեանն միւզաէտէ թարիգիյէ էլտէն չըգարըմասը մուգարէր օլտուղու իչին, թէքլիֆի վագը գապուլ իտիլ-մէմիշ տիր:»

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ իլանը մէգքիւրու պուրաեա գատար օգուեունճա, տօտագլարընտա ղարիպ պիր թէպէսսիւմ հա-սըլ օլտուղու կիպի, կէօզլէրի տախի սուրէթի մախսուսէտէ բարլատը:

Մէրգում, Բարիսին մաարուֆ պիր ղազէթասընտա պու ղարիպ տավաեը օգումուշ օլտուղունու խաթըրլաեօրտու: Օլ վագըթ պու տավանն թափսիլաթընը, մէգքիւր ղազէթանն Լօնտրա մուխպիրի յազմը իտի: Իմտի, Ժիւլ, Լօպուն օլ մէշհուր տիւրպինին ունուտամազ քի, իլանտա մաքինասընա տայիր աթիտէքի թափսիլաթ վէրիլմիշ իտի:

« Իշպու թէաթրօ տիւրպինի՝ ատի պիւեիւքլիւքտէ վէ ղաեէթ պիլիմի օլուպ, խարիճտէն, տիկէր սիւս տիւրպիւն-լէրինտէն հիշ պիր ֆէրգի պուլունմատըղը հալտէ, հագը-գէթտէ ղաեէթ զալիմանէ վէ չէյթանի պիր թարգտա իմալ իտիլմիշ մուհիմմ պիր էսէր տիր, վէ օրթա տէհրին մասալ գապիլինտէն պուլունան էշխասը մուղիրէսինն է՛ն մէքրուհ իճատլարընը խաթըրա կէթիլմէքտէ տիր:

« Լօպ՝ գարըսընըն աշըգընը թէլէֆ իթմէք իսթէտիկին-տէն, մագսէտինէ վասըլ օլան իչին, պու չէյթանի ալէթի ի-ճատ իթմիշ տիրքի, յունիս ԱՅտէ միւզաէտէ օլունաճագ տըր:

« Պու տիւրպին, կէօզլէրէ եագլաշտըրըլպ, կէօրմէք տէրէճէսինի պուլմագ իչին, եուվարլաղը տէօնտիւրիւտիւ-կիւնտէ, էօյլէ պիր թէրթիպ հասըլ օլուեօր քի, ճամար ղայպ օլուեօր, վէ այնի վագըթտա, հէր պիրի տէօրթ սան-թիմէթրօ ուզունլուղընտա չէլիքտէն իքի ուճ, չիտտէթլէ օ-լուգլարտան տիշարը չըգըպ, պագանն կէօզլէրի գօվուգլա-ընա սաբլանըեօր:

« Լօպուն նիեէթի, քէնտի գարըսընը, հագգըլ եախօտ հագգսըլ սուրէթտէ գըսգանմագտա պուլունտուղու աշը-գըլա պիրլիքտէ թէաթրօեա կէօթիւրմէք օլուպ, պու նիեէ-թինի մէվգըլի իճրաեէ գօյմուշ, վէ պիր վագթը միւնասիպտէ

տիւրպիւնի աչքը մերգում մէջմէսիլէ, օ տա անը կէօղէ-
րինէ եագլաշտըրմը, վէ եուվարաղը չէվիրմէսիլէ, իբի չէ-
լիք ուճլար պիրտէն պիրէ զուհուր իտիպ, պիշարէ ատէմ
հէմ կէօղէրինի, հէմ հաեաթընը զայպ իթմիշ տիր, չիւնքի
մէզքիւր սիվրի ուճլար՝ քիւրարէ թապիր օլունան պիր նէվ
զէհիրլի նէպաթ իլէ զէհիրլի պուլունմուշլար տըր:

« Լօպ քէյֆիեթի ինքեար իթմէյիպ, ասըլմաեա մահ-
քիւմ օլմուշ, վէ պուլունտան պիր սէնէ գատար էվվէլ իշպու
ճէզաեա չարբըլմը տըր: »

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ իշպու մալիւմաթը օգուտուգտան
սօնրա, « հէլէ արատըղմը պուլտում » տիեէրէք աեաղա
գալգտը, վէ էլինի էլէթրիք գօրչասընա վազ իլէ, Ժան Տիւ-
ֆուրուն օտասընտա պիր շամաթա հասըլ իթտի: Մալիւմիւ-
միւզ օլտուղու իւզրէ, մերգում վէքիլսարճ, շաշըրարագ է-
ֆէնտիսինին օտասընա կիրիպ:

— Միւսիւ գօնթ, պէնտէնիզի մի չաղըրտընըզ, տէյի
սիւալ իթտի:

Ժիւլ. — Էվվէթ, հօճա Ժան, գաբուեու գաբա տա պէ-
նի տինլէ:

Դօգլիգօ, մերագը տահա զիեատէ արթարագ, էմրի
մէզքիւրիւ իճրա իյլէտի: Պատէհու ժիւլ,

— Հօճա Ժան Տիւֆուր, սէն հիշ ինկիլթէրաեա կիթմիշ-
միսին, տէյի սօրտու:

— Խայր միւսիւ գօնթ, լաքին պիլմէք իսթէտիկիմ պիր
մէմլէքէթ տիր, օրաճա քէսպի մալիւմաթ իթմէկէ արզում
վար տըր: Շիմտիեէ գատար ինկիլթէրաեա եալընըզ թէաթ.
րօ օեուլարընտա կէօրմիւշիւմ տիւր:

— Կէօղիւն իլէ կէօրմէեի արզու իտէրմիսին:

— Հայ հայ:

— Էօյլէ իսէ պու արզուն իճրա օլունաճագ տըր:

— Զաթընըզ Լօնտրաեա՝ մը կիտիեօրսունուզ վէ պէնի
տէ պէրապէր մի կէօթիւրմէք իսթէեօրսունուզ:

— Պէն Բարիստէ գալաճաղմ, եալընըզ սէն Լօնտրաեա
կիտէճէքսին:

— Պէսպէլի Լօնտրատա պազը մէնափիինիզ պուլունուպ , միւտաֆասընը պէնտէնիզէ իհալէ իտիեօրսունուզ :

— Խայր , պիր շէյէ մէրագ իթտիմ :

— Մութլագա պիր Խնկիիզ գարըօընա մէրագ իթմիշ օլմալըսընըզ : Օրատա կիւզէլ վէ ճալիպ Խնկիիզ գարըլարը վար տըր տէրէր :

— Խայր , տէյիլ :

— Էօյլէ իսէ , նէ օլտուղունու սիզ սէօյլէերին :

— Հօճա Ժան , պէն պու օթէլին պիր օտասընտա պազը էշեաի զարիպէնին մէճմուլասընը թէրթիպ իթմէք իսթէրիմ :

— Բէք ալէա տիւշինմիւշսինիւզ , էֆէնտիմ :

— Անճագ թէրթիպին արզու իթտիկիմ մէճմուլա՝ ատի մէճմուլարտան օլմաեըպ , զարիպ պիր շէյ օլաճագ տըր :

— Պէնտէնիզին անլաեըշը տա օ եօլտա տըր :

— Շէօյլէքի թէքմիլ տիւնեատա էն մաարուֆ ճանիլէրին գուլլանմըշ օլտուգլարը մատտէլէրտէն պիր միւզէ թէշքիլ իտէճէերիմ :

46

Ժան Տիւֆուրուն կէօյլէրի , թէաճճիւպի աղիմինտէն նաշի ֆէվգէլատէ իրիէշտի , վէ Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ շու հալի միւշահէտէ իթմէքլէ , թէպէսսիւմ իլէ իֆատէսինէ պէր վէճհի աթի տէվամ իլլէտի :

— Քէնտի հէմճինսլէրինին վիճուտինի օրթատան գալտըրմըշ օլան օ ճանիլէրին սիւհալարընը վէ սաիր ալէթլէրինի թօրլամագ իսթէրիմ , վէ պունուն իչին հէր կէօնա մէսարիֆէ գաթլանըրմ : Մէսէլա խանշէր , գամա , պըշագ , թիւֆէնկ , րէվօլվ ր , թապանճա , իք , չէքիճ , վէլհասըլ ինսան թէլէֆինէ մախսուս հէր նէ էշեա գուլլանըլմըշ իսէ , ֆիքրիմ , պունուլարտան միւրէքքէպ պիր միւզէ թէշքիլ տիր : Ֆիքրիմի անլաեօրմուսուն ,

— Անշաւորում, լաքին ճանի վէ գաթիլէրին իշպու պիւ-
ճիւմէ ալէթլէրինին պիր եւրտէ ճէմի՝ կիւլէճէք պիր շէյ
օլմասըն :

— Կիւլէճէք պիր շէյ օլմասը վազիֆէմ տէյիլ տիր .
մագսէտիմ զաթէն զարիպ պիր շէյ եաքմագ տըր : Պու եօլ-
աա շէյլէրտէ ռէհպէրլէրիմիզ պուլունան ինկիլիզլէրին պէօյ-
լէ միւզլէրի բէք շօգ տուր , վէ հէր պիրի ճէսիմ գըյմէթ
եէրինտէ տիր , Եալընըզ պիր ճանինին ասըլմասը իշին գուլ-
լանըլմըշ օլան պիր իբէ , ինկիլթէրատա օթուզ պին ֆրանգ
գըյմէթ թագտիր գըլընմըշ տըր :

— Պու խուսուս պէնտէնիզճէ շայեանը թէաճճիւպ տէ-
յիլ տիր , միւսիւ գօնթ , զիրա ասըլմըշ օլան պիր մահքիւմիւն
իբի ասլը օլուրսա , օթուզ պին ֆրանգ տէյիլ , տահա զիեա-
տէ պիլէ օլապիլիր :

— Հէր նէ իսէ , շու էսնատէ Լօնտրատա Զապթիեէ նէ-
զարէթինտէ իճրասը մուգարրէր օլան միւզաէտէի ալէնիեէ
մատտէսիլլէ իշթիլալ օլունուեօր : Պու մէզատտա , իքի սէնէ
զարֆընտաքի ճինաեէթ տալալարընտա , ճանիլէրին գուլլան-
մըշ օլտուգլարը ալէթլէր օլարագ իրաեէ իտիլմիշ օլան էշեա
սաթըլաճագ տըր քի , էշեաի մէզքիւրէ իշինտէ , եէկեանէ վէ
էլմաստան տահա զիեատէ գըյմէթտար պիր նէսնէ պուլուն-
մագտա տըր : իշթէ օ նէսնէեի սաթըն ալմագ իսթէրիմ :

— Աճա՛յիպ , պու գատար ճալիպի մէրագ պիր շէյ մի
տիր :

— Վէ իշթէ անը սաթըն ալտըրմագ իւզրէ , սէնի ինկիլ-
թէրրաեա կէօնտէրմէք իսթէեօրում :

— Պէնտէնիզ տէ կիթմէեէ հազըրըմ : Նէ՞ վագըթ կիթ-
մէք լազըմ տըր :

— Միւզաէտէնին յունիս 15 տէ վուգու պուլաճաղը ի-
լան իտիլմիշ տիր :

— Պու կիւն հէնուզ յունիսին 11 ի տիր :

— Լազըմ օլան մալիւմաթը ալմաեա վագթըն պուլուն-
մագ իշին , հիշ օլմագսա թարիխտէն պիր կիւն էվվէլ Լօնտ-
րատա պուլունմալըսըն :

— Լօնտրաեա նէ՞ գատար վագըթտա վասըլ օլունուր :

— Տիէք վէ նէվհավէն թարիգիյլէ սապահլաեըն Բարիս, տէն հարէքէթ իտէրսէն, եարը կիճէ Լօնտրաեա վասըլ օլունուրսուն, վէ տօղրուճա ատրէսինի պիլտիրէճէկիմ օթէլէ է-նէրսին :

— Օ հալտէ նիհաեէթ յունիսին 13 իւնճիւ սապահըսը պուրատան հարէքէթ իթմէլիեիմ :

— Էվվէթ, վէ 14 իւնճիւ կիւնիւ միւզատէ սալասընա կիտիպ կէօզտէն կէչիրմէլիսին :

— Բէք էյի միւսիւ գօնթ . յունիսին 13 իւնճիւ սապահըսը պուրատան հարէքէթ իտէրիմ, - Շուրասընը պանա աչիքեարէն անլաթմալըսընըք քի, եանլըչ պիր չէյ սաթըն ալմաեըմ :

— Եանըլմագլըղըն գապիլ տէյիլ տիր : - Լօպ իսմինտէ պիր քիմսէտէն պահս օլունտուղունու իչիթմի՛չմիսին :

— Ասլա :

— Պու ատէմ մէչհուր պիր տիւրպին իճատ իթմիչ տիր :

— Եօլճուլարը սօյմաղա մախսուս պիր տիւրպին մի :

— Խայր, պիր թէաթրօ տիւրպինի :

— Էյ անընլա՞ մը մէրամընը իճրա իտէր իմիչ :

— Օ տիւրպին իլէ գարըսընըն աչըգընը էօլտիւրմիւչ տիւր :

— Տիմէք օ տիւրպինտէ պիր ըհվօլվէր մէվճուտ տուր :

— Խայր, պունուն էօյլէ պիր մաքինասը վար տըր քի, սաթըն ալտըղընտա, սագընմագլըղընը իլթար իտէրիմ : Սագըն կէօզիւնէ գօեուպ պագմաեասըն :

— Նի՛չին, միւսիւ գօնթ :

— Զիւնքի օլուգլարընտան իքի չէլիք ուճ չըգըպ, կէօգլէրինի օեարլար :

Ժան Տիւֆուր . - (Սարսըլարագ .) Վա՛յ . . . ատէթա տիթրէեօրում . տիմէք շու հօճա Լօպ տա, ղաեէթ մէչհուր պիր հայտուտ իմիչ :

— Լօպ ագիլ պիր միւճիտ իտի :

— Քէնտիսի նէ՞ օլտու :

— Էօլտիւ :

— Նա՞սըլ էօլտիւ :

— Ասըլտը :

— Զաթընըզա պիր շէյ սէօյլէեհիմ մի , միւսիւ գօնթ , էլպէթտէ անըն ասըլմասը իչին գուլլանըլմըշ օլան իբ տախի սաթընեա չըգարըլաճագ տըր :

— Օրասընը պիլմէմ :

— Էկէր սաթըլըրսա , պէն տէ անըն պիր բարչասընը սաթըն ալաճաղըմ : Պէլքի պու պիր ուղուր օլուր տա , սէնէ վի օն իքի պին ֆրաճի իրատըմը իսթիհսալ իտէրիմ :

— Սաթըն ալընաճագ նէսնէն՝ իբ օլմաեըպ , տիւրպիւն տիւր . թէքրար իտիեօրում , օ տիւրպիւն պանա լազըմ տըր :

— Օ տիւրպիւնին գաչա՞ սաթըն ալընաճաղընը թախմին իտիեօրսունուզ :

— Հէր նէ ֆիեաթ վէրմէք լազըմ իսէ , օլ պապտէ կէրի տուրմաեաճաղըմ :

— Ֆազաթ պու սէօզ պիր ազ միւպհէմ տիր . . . պէշ պին ֆրաճի մը . . . օն պին ֆրաճի մը , պիր շէյ թայեին իթմէլիսինիզ :

— Տահա զիեատէ վէրմէեէ ըազըեըմ ,

— Սէօյլէեհին էֆէնտիմ , պէշ պի՞ն մի , օն պի՞ն մի , օն պէշ պի՞ն մի :

— Իճապ իտէրսէ եիրմի պին , օթուզ պին , վէ տահա զիեատէ վէրիճէեհիմ :

— Տիմէք պու միւզէ սիզէ բէք պահալը օլաճագ տըր :

— Ո մէսէլէ պանա ալիտ տիր :

— Միւսիւ գօնթ , իգթիզա իտէն մէպլաղը էլպէթթէ պանա թէսլիմ իտէճէքսինիզ :

— Էվվէթ , մէսարիֆի զաթիեէն իչին պիր միգտար մէպլաղ վէրէճէկիմ կիպի , Լօնտրատաքի պանքէրիմին իւզէրինէ տէ պիր չէք վէրէճէեհիմ : Միւզաէտէնին նէթիճէսինտէ , օ չէքին պէտէլինի պու պանքէրտէն ալապիլիրսին : Իմտի կիթմէ կէ հազըրմըսըն :

— Թէտարիքեաթըմ ուզուն սիւրմէզ , իճապ իտէրսէ պիր սաաթա գատար եօլա չըգարըմ :

— Բէք էյի . շիմտի սանա պազը թափսեւելերիմ վար տըր : Իշթիրա իտէճէք օլտուղունուղ նէսնէ թէմամիյլէ կիզլի գալմալը տըր :

Ժան Տիւֆուր՝ թէանճհուպլէ էֆէնտիսինէ պագարագ ,

— Կիզլի՞ մի տէյի թէքրարլատը :

— Տիմէք իսթէեօրում քի , տիւրպինին միւզաէտէտէ քի . մին էօհտէսինտէ գալտըղը սիւալ օլունուր իսէ , իսմիմին պիլտիրիլմէսինի իսթէմէմ : Պունուն սէպէպի իսէ շու տուր քի , ինկիլիզլէր՝ պու կիպի սաթըշլարա ֆէվգէլատէ մէրագլը օլտուղլարընտան , պաշգա պիր տէֆա եէնի պիր շէյ սաթըն ալմաեա գալգըշտըղըմտա , սաթըլաճագ էշեանըն ֆիեաթընը զիեատէ եիւքսէլթէպիլիլէր :

— Հագընըզ վար տըր . էօյլէ իսէ սաթըն ալաճաղըմ տիւրպինին քիմին իշին օլտուղունու սիւալ իտէն օլուր իսէ , նէ՞ իսիմ վէրէեիմ . քէնտի իսմիմի վէրսէմ , եանի մէճմուաի առարը զարիպէ մէրագլըսը Ժան Տիւֆուր տէսէմ օլուր մու :

— Սագըն էօյլէ պիր շէյ տիմէեէսին . . . սօնրա խըզմէթիմտէ պուլունտուղունու , վէ պէնիմ նամըմա հարէքէթ իթտիկինի անլարլար տա . . .

— Հալ պու քի պիր իսիմ վէրմէք լաղըմ տըր :

— Նէ՞ օլաճագ . . . պիր գատըն իսմի պուլ սէօյլէ . . . մէսէլա Կապրիէլ Սթէլլինի իսմինի վէր :

— Բէք ալէա , մալի սաթըն ալան մատամ Սթէլլինի տիր տէրիմ : Անճագ Լօնտրաեա կիթմէք իշին բասաբօրթ ալմաեա իհթիեաճ վա՞ր մը տըր :

— Պօշ շէյ տիր : Ինկիլթէրրատա պուլունտուղուն սըրաա տա , իսմինի Ժան Տիւֆուր թէսմիեէ իթտիրմէ :

— Էօյլէ իսէ քէնտիմի նէ՞ իսիմլէ թէսմիեէ իտէեիմ :

— Նէ իսիմ օլուր էսէ օլսուն պունտա պէյիս եօգ տուր : Պատէհու Ժիւլ տը Լիւսընայ պիր վիւտտէթ տիւշիւնիւեօր կիպի կէօրիւնտիւքտէն սօնրա ,

— Մէսէլա Ժիւլիէն Գլօտ իսմիյլէ թէսմիեէ օլունմագլըղըն բէք միւնասիպ տիր , տէտի :

Գօզլիգօ պու իսմի իշիթտիկինտէ , էֆէնտիսինին գարը-

սընտա պուլունտուղու սըրատա , հիւրմէթ վէ ըրաեթի աւ .
լա թէրք իթմէզ իքէն , պու քէրրէ տուրտուղու մահէլլտէ
սըչրամագտան քէնտինի մէն իտէմէտիկի կիպի , եիւզիւնտէ
տէ հայրէթի ազիմէսի աշիքեարէն կէօրիւնմէքտէ իտի :

Ժիւլ . - (Թէաճճիւպլէ մէրգոււմա պագարագ .) Նէ՞ օլ-
տուն , նէ՞եին վար տըր , տէտի :

Գօգլիգօ . - Ֆազաթ էֆէնտիմ , Ժիւլիէն Գլօտ մու տէ-
տինիզ . . . աճապա տօղրու մու իշիթտիմ :

— Պու թօհա՞ֆ , պունտա թէաճճիւպ իտէճէք նէ՞ վար
տըր : Խաթրըմա ատի պիր իսիմ կէլտի սէօլլէտիմ :

— Լաքին սահիհէն պու բէք թէաճճիւպ իտէճէք շէյ
տիր :

— Աճա՛յիպ . . . պու իսիմտէ պիր քիմսէեի՞ մի թանըր
սըն :

— Էվվէթ միւսիւ գօնթ , պիրինի թանըրըմ . հաթթա
բէք զիեատէ թանըրըմ :

— Ճիտտի՞մի սէօլլէեօրսուն :

— Էֆէնտիմ , հիշ պէնտէնիզ զաթընըզլա լաթիֆէ իթ-
մէկէ իճթիսար իտէրմիեիմ :

— Տիմէք Ժիւլիէն Գլօտ իսմինտէ պիր քիմսէ վար տըր ,
վէ սէն տէ անը թանըեօրսուն :

— Էվվէթ , ըուհ վէ ճիամլէ օ իսիմտէ պիր քիմսէ վար
տըր :

— Էօլլէ իսէ հագգըն վար տըր . . . իֆատէի վազըամ
զարիպ տիր . . . էյ պու Ժիւլիէն Գլօտ նէ՞ եարար :

— Սէնաաթքեար տըր :

— Նէ՞ ճինս սէնաաթքեար տըր :

— Նագգաշ տըր . . . զաեթ տիրաեթի պիր կէնճ
տիր . . . բէք կիւզէլ թասվիրլէր չըզար . տահասսէքիզ կիւն
էվվէլ քէնտիսինէ րասթ կէլտիմ :

— Պուրատա . . . եանի Բարիստէ մի :

— Շիւպհէսիզ , զիրա մէրգոււմ Մօնմարթրտա իգամէթ
իթմէքտէ օլուպ , պիւեիւք սալօնուն վէ հալվէթիւանէնին գա-
բուլարը իւսթ թարաֆլարընը տա քէնտիսի նագշ իթմիշ
տիր :

— Տիմէք օթէլիմտէ չալըշմըշ տըր :

— Էվլէթ , զաթընըզըն իթալիատա գալմըշ օլտուղու միւտտէթ զարֆընտա պուրատա չալըշմըշ տըր :

— Մէրգուճու չօգտան պէրի մի թանընօրսուն :

— Սէնթ-Ուանա կիթտիկինիզ սըրատա սիզէ թէսատիւֆ իթտիկիմ , վէ մահէլլի իգամէթիմի զաթընըզա խապէր վէրմիշ օլտուղում կիւնտէն պէրու քէնտիսինի թանըմագտաեւմ , Օ կիւնտէն չէնտ կիւն սօնրա , Շէնըվիէր քէօրիւսիւ թարաֆ-լարընտա ուսթամ վէ պազը արգատաշաւըրմ իլէ էյլէնճէնէ կիթմիշ իտիք . . .

Ժիւլ տը Լիւսընայըն գաշարը չաթըլտը , վէ Ժան Տիւ-ֆուր՝ իֆատէսինէ շու եօլտա տէվամ իթտի :

— Պիզիմէ պէրապէր օլան Ժիւլիէն Գլօտուն գատըն սը-նըֆընա լաեըզ օլտուղունու օ կիւնիւ անլատըմ , չիւնքի իչ-կի իչմէք նէ իտուկինի պիւմէօր : Իշթէ օ կիւնիւ լաթիֆէ օլմագ իւզրէ քէնտիսին խապէրի օլմագսըզըն չարապ գատէ : Տինէ պիր ազ քիրշ ագըթտըղըմտան , օլ տէրէճէ պօզուլտու քի , կիճէնին օն պիր պուշուղու լատտէլէրինտէ , եօլուն իւ-ղէրինտէ պիր սէյֆիեէնին պաղչէ սէտտինին տիվարը ալթըն-տա եէրէ սէրիլտի : Պիզ տէ քէնտիսինի օրատա թէրքլէ եօ-լումուզա տէվամ իթտիք . . .

— Մէրգուճու Շէնըվիէրտէ մի թէրք իթտինիզ :

— Էվլէթ միւսիւ գօնթ . . . թէքրար իտէրիմ , կիւզէլ պիր սէյֆիեէնին պաղչէ սէտտինին ալթընտա . . .

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ սօղուգ գանլըլըզընը քէսպլէ :

— Պու ատէմին իսմինի թէսատիւֆէն թէլէֆֆիւզ իթ-մէքլիկիմ զարիպ իսէ տէ , պէյիս եօգ տուր . . . անըն իսմի-նի գուլլանապիլիւսին , պունտան քէնտիսինէ հիչ պիր թէհ-լիքէ վագը օլմագ , տէտի :

— Շիւպհէսիզ , միւսիւ գօնթ , պիւլաքիս իսմինի վէրմէք-լիկիմ՝ քէնտիսի իչին շէրէֆ տիմէք տիր :

— Իմտի , եարըն սաաթ սէքիզաէ արապաեը հազըր-լաթտըր . . . չիւնքի գայիմ բէտէրիմին խանէսինէ կիթմէք իսթէրիմ :

— Բէք էյի միւսիւ գօնթ , պաշգա պիր տիւնէճէկինիզ
եօգ մու տուր :

— Խայր եօգ տուր , կիտիպ րահաթ իտէպիլիրսին :

Ժան Տիւֆուր , ֆիլ վագը եաթմագ իւզրէ օտասընա չէ-
քիլտի , վէ քէնտի քէնտիսէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Էկէր եանըմաեօր իսէմ , գօնթուն պիրտէն պիրէ ա-
սարը զարիպէ մէճմուաճըրընա գալգըշմասընտա , վէ ինսա-
նը թէլէֆ իտէր տիւրպին սաթըն ալմագ իսթէմէսինտէ , հէր
հալտէ պիր հիքմէթ վար տըր քի , պէնճէ էրէյի վէխիմ կէօ-
րիւնիւեօր : Իմտի շու ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իթմէք լազըմ
տըր . . . իսթիֆատէ տէ իտէճէեիմ : Պու իշ սաեէսինտէ ար-
զու իթտիկիմ օն իքի պին ֆըրանգ իրատը իսթիհալ իթմէ-
եէճէկիմի քիմ պիլիր :

« Իքի սաաթ էվվէլ մէյեուս օլմուշ իտիմ , չիմտի իւմիտ-
վարըմ , վէ միւսթագպէլի բարլագ կէօրիւեօրում :

« Միւսիւ գօնթ եարըն Շէնըվիէրէ կիտէճէք տիր . . .
պէն տէ պունտան պիլ իսթիֆատէ , Ֆէզանտրի սօգաղընտա ,
Զիւմրիւտիւ Գատընա կիտէճէեիմ :

« Պու Զիւմրիւտիւ Գատըն պագալըմ պէնտէն նէ իս-
թէեօր :

« Էլպէթթէ եարըն անլաեաճաղըմ . . . պու կիճէ ուեու-
եալըմ :

Ֆիլ վագը Գօգլիգօ եաթտը , վէ կիւզէլ ըիւեալար իլէ
սապահ իթտի :

47

Ժիւլ տը Լիւսընայ տա եաթտըրը զէման շու եօլտա
տիւշիւնմէքտէ իտի .

— Ժան Տիւֆուր՝ Ժիւլիէն Գլօտու թանըեօր : Նէ՛ զարիպ
թէսատիւֆ . . . Վէնէտիկտէ պէնի թահգիր իտէն , Բօվէլիա .

տա պէնի գօղանեան վէ շիւսհսիք բէտէրի պուրունտուղու
դըղը աշըրմըշ օլան պու առէմ, մէկէր էլիմին ալթընտա
պուրունտուեօր իմիշ. . . շիմտի հէր շէյի անլանօրում: Շէնըվի.
էրտէ պաղչէ տիվարը ալթընտա եաթմըշ օլան կէնն սանա.
աթքեար օ իմիշ. . .

« Նէրէտէ օլտուղունու պիլիօրում. . . իլէրուտէ քէնտիսի
իլէ հիսապըմը կէօրէճէեիմ. . . պու պիր տէհչէթլի հիսապ
տըր, - Շիմտիքի հալտէ քէնտինտէն իսթիֆատէ իթմէլիեիմ. . .
Կապրիէլ իլէ անրն արգասընտա քէնտիմի սիբէրլէեճէեիմ,
Լօպուն տիւրպինիլէ թէլէֆ իտիլէճէք օլան Մատլէն հագ.
դընտա առիեճէ թահգըգաթա իպթիտար օլտուղունտա,
Ժիւլիէն Գլօտուն Կապրիէլ Սթէլլինի իչին սաթըն ալմըշ օլա.
ճաղը տիւրպին մէսէլէսի՝ էօյլէ միւշքիւլաթ իյգա իտէճէք տիր
քի, էն մահիր խէֆիեք մէմուլարը պիլէ պունուն հալլինէ
միւգթէտիր օլամանեաճագլար տըր:

« Ժան Տիւֆուրտան հիշ պիր գօրգում եօգ տուր: Օ
հայըաղըն պաշըճա արղուսու ագչէ տիր. քիմսէ իսէ պէնտէն
զիեատէ օնա ագչէ վէրէմէճէճէկինտէն, մէրգումա թէմամիյ.
լէ կիւվէնէպիլիրիմ:

Իրթէսի սապահ, գօնթ Շէնըվիէրէ կիթտի, վէ Գօգլի.
գօտա, Սիրգ օթէլինին վէքիլսարճըգ ումուրու իլէ մէշղուլ
օլտու:

Մէրգում, էօյլէն րատտէլէրինտէ թաամընը իթտիքտէն
սօնրա, իճապ իտէն սօն էմրլէրի վէրտի, թրաշ օլտու, գօ.
գուլանտը, վէ Ֆէվգէլատէ պիր թուալէթ իճրա իթմէքլէ,
ղանէթ շիք պիր առէմ հալի քէսպ իյլէտի, եախօտ էօյլէ օլ.
տուղունու զանն իթտի: Պատէհու էֆէնտիսինին գութուլա.
ընտան ալտըղը սիկարալարտան պիրինի իչէրէք, Ֆէզանտրի
սօգաղընա միւթէվէճճիհէն եօլա չըգտը:

Իշար օլունան նումէրօլու խանէնին գարշըսընա մուվասը.
լէթինտէ, խանէի մէգքիւրու թէտգիգ իթմէք իւզրէ տուր.
տու, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Շու քիւլիւք օթէլ բէք կիզէլ տիր: - Սահիպի ղա.
եէթ թապիեաթ սահիպի օլմալը տըր: Մութլագա վէքիւ:

խարճըդ տաքի մէհարէթի մախսուսէմի իշխտէրէք, պէնի քէն-
տի խըզմէթինէ թայեին իտէճէք տիր: - Նի՞չին օլմաերմ, իս-
թէտիկիմ ֆիեաթը վէրիրսէ, բէք ալէա վէքիլխարճը օլու-
րում, լաքին երւքսէք ֆիեաթ իսթէեէճէեիմ:

Հէր նէ իսէ, պիր տէրէճէ հէեէճան իլէ գաբուեու չալ-
մասըլա գաբու աչըլտը, վէ Գօգլիգօ իչէրի կիրմէսինտէ, սի-
եաճ էլպիսէ կիեինմիշ պուլունան պիր գաբուեու, քէնտիլի
գարչըլաեարագ,

— Միւսիւ, քիմի արզու իտիեօրսունուզ, տէյի սօրտու:

Գօգլիգօ. - (Գէնտի քէնտիեէ.) Նէ՛ կուսթօլու գաբու-
եու: (Պատէհու աշիքեարէն.) Անլամագ իսթէրիմ քի, պու-
լունտուղում մահէլ Զիւմրիւտիւ Գատընըն խանէ՛սի մի տիր,
տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ միւսիւ:

— Պու իսիմլէ պանա մէքթուպ եաղմըլ օլան քիմսէ, պէ-
նի պուրաեա տավէթ իթմիշ օլտուղունտան, տավէթինէ ի-
ճապէթ իտէրէք կէլտիմ:

Գաբուեու. - (Կիւլիւմսէեէրէք.) Տիմէք քէնտիլիլէ գգ-
նուշմագ չէրէֆինէ նաիլ օլտուղում զաթ՝ միւսիւ Ժան Տիւ-
ֆուր տուր:

Գօգլիգօ՝ մէգքիւր կիւլիւմսէմէեի քէնտիպի իչին ուղուր
ատտ իլէ, տէրհալ,

— Էվվէթ, պէնիմ, տէյի ճէվապ վէրտի:

— Մատամ զաթընըզ պէքլէեօր: - Իմտի հավիտէն կէչ-
կինիզտէ տէհլիզէ վասըլ օլուրսունուզ. - Օրատա թէսատիւֆ
իտէճէկինիզ պիր խըզմէթճի գատըն՝ կէլտիկինիզի մատամա
խապէր վէրէճէք տիր:

Գօգլիգօ՝ գաբուեունուն իսթարը վէճհլէ իլէրլէեիպ,
խըզմէթճի գատըն քէնտիլիլի գարչըլաեարագ,

— Միւսիւ, զաթընըզ՝ մատամըն պէքլէտիկի քի՛մսէ մի-
սինիզ, վէ իսմինիզին նէ օլտուղունու պիլտիրիւմիսինիզ, տէ-
յի սիւալ իթտի:

— Իսմիմ Ժան Տիւֆուր տուր:

— Բէք էյի:

— Զաթէն մատամ վիզիթանըզը մէմուլ իտիեօրտու :
Իմտի միւսիւ սալօնա պուեուրուն :

Ժան Տիւֆուր սալօնա կիրտի , վէ պէսլէմէ տէ ,

— Կիտիպ մատամա խապէր վէրէեհիմ , տիյի իլավէթէն
տէրմիեան իյլէտի :

Ժան Տիւֆուր , պէսլէմէնին տիշարը չրգմասընտան սօն .
րա եալընըզ գալըպ , էթրաֆընա աթֆը նազար իտէրէք ,
կէօրտիւկիւ էշեաեա իզհարը հայրէթտէն կէրի տուրամատը :

Մատլէնին իշպու սալօնու , վազաա ժիւլ տը Լիւսընայըն
օթէլինտէքի գապուլիեթ սալօնլարը գատար վասի տէյիլ ի-
տի իսէ տէ , թէճէմիւլաթը մէվճուտէսինին գըյմէթտարլը-
ղըյլա ժիւլին սալօնլարընա ըեգապէթ իտէպիլիր իտի : Պու
թէճէմիւլաթտա պաշգա պիր կէւղէլլիք վէ զարիպլիք վար
իտի :

Ժան Տիւֆուր քէնտի քէնտիեէ ,

— Մութլազա պուրասը պիր միւեօնէրին խանէսի օլմա-
լը տըր , ֆազաթ իսմինի ասլա իշիթմիշ օլմատըղըմ շու Զիւմ-
րիւտլիւ Դատըն աճապա քիմ տիր , տէտի :

Պէսլէմէ ալտէթլէ ,

— Միւսիւ , մատամ աֆվընըզը տիլէեօր . պիր գաշ տա-
ֆըգա գատար զաթընըզը պէքլէթմէեէ մէճպուր պուլունու-
եօր իսէ տէ , միւմքին մէրթէպէ չաբուգ կէլէճէք տիր : Իմտի ,
պիր ազաճըգ պուեուրուն օթուրուն , տէտի , վէ մէզպուրէ-
նին տիշարը չրգմասընտան սօնրա , Դօգլիգօ , քէնտի քէնտի-
եէ ,

— Խիւտա՝ ալիմ , էֆէնտիմ միւսիւ գօնթ օլսա իտի ,
պունտան տահա բարլազ սուրէթտէ գապուլ իտիլէմէզ ի-
տի : Պէն միւսիւ գօնթուն գարշըսընտա նասըլ կէօրիւշիւր-
սէմ , պու խըզմէթքեարլար տա պէնիմէ այնի սուրէթտէ կէօ-
րիւշիւեօրլար , տէյի պէեան իյլէտի , վէ միւքէլլէֆ պիր գօլ-
թուգլու իսկէմէտէ օթուրմազտան էվվէլ , պիւեիւք պիր այ-
նաեա մահզուղիեթլէ պագտը :

Արատան պիր միւտտէթ կէշինճէ , պիրտէն պիրէ գաբու
աչըլըպ , Մատլէն զահիր օլտու : Ժան Տիւֆուր եայլը պիր ա-

լէթ կիպի աեաղա գալգտը , վէ պիր տէրէճէ էնտիշէ իլէ պաշընը եէրէ գատար էեէրէք , ըէսմի սէլամը իյֆա իթտի :

Խանէ սահիպէսինին ֆէվգէլատէ կիւզէլլիկի կէօղլէրինի գամաշտըրտըղը կիպի , անըն վագարլը թավր ու հալի տէ քէնտիսինի գօրգուլթուեօրտու :

Մատլէն , մէրգուսուն քէմալը թէվազու իլէ վուգու պու-
լան սէլամընա մուգապէլէթէն քէնտիսի տէ սէլամ վէրտի ,
վէ պատէհու Գօգլիգօտան իքի ատըմ գատար ուզագտա տու-
րարագ :

— Պուրաեա կէլմէքլիկինիզ քէնտի մէնֆաաթընըգաան
օլտուղու մէքթուպուստա իթթար իտիլմիշ օլմասըյլա , կէլէ-
ճէկինիզի իւմիտ իթմէքտէ իտիմ , հաթթա էմին իտիմ , տէ-
տի :

Մաալէն պու սէօղլէրի՝ մանէատար սուրէթտէ թէլէֆ-
ֆիւզ իթտի , վէ պատէհու իլավէթէն ,

— Իսմինիզ ժան Տիւֆո՛ւր մու տուր , տէյի սօրտու :

— Էվվէթ մատամ . ժան Տիւֆուր՝ պէնտէնիզիմ :

— Անասըլ Բարի՛սլի միսինիզ :

— Էվվէթ մատամ :

Գօգլիգօ՝ պու մուգատտէմաթըն մանէասը նէ օլապիլէ-
ճէկինի քէնտի քէնտինէ տիւչիւնմէքտէ իքէն , Մատլէն՝ պէր
վէճհի աթի սէօղլիւնէ տէվամ իյլէտի :

— Իւշ տէօրթ սէնէ մուգատտէմ , օտա խըզմէթճիսի
սըֆաթըյլա Մ . տը Լիւսընայըն խըզմէթինտէ պուլունտու-
նո՛ւզ մու :

— Էվվէթ :

— Գօնթ , մահիեէթինի թահգըզ իթմէք պէյհուտէ օ-
լան պազը սէպէպլէրէ մէպնի սիզի եօլա գօյտուգտան սօնրա ,
սիզ՝ էսկի սէնաաթընըզա , եանի թէքրար պօեաճըլըզա պաշ-
լամըշսընըզ , տէյիլ մի :

— Էվվէթ մատամ . . . (Քէնտի քէնտիեէ տէ .) Լաքին պու
գարը պու շէյլէրի նա՛սըլ պիլիեօր , տէտի :

— Հալ պու քի պօեաճըլըգտան մէմնուն տէյիլ իմիշսի-
նիզ , վէ օլ էանատէ հալը զարուրէթէ տիւչար օլմուշ օլան

գատիմ էփէնտինիզ իսէ, սօնրատան քէսպի սէրվէթ իթտի-
կինտէն, ալէյհինիզտէքի շիքեաեթլէրինի ունութմուշ, վէ
սիզի թէքրար քէնտի խրզմէթինէ ալմիշ տըր: Էվվէլ օտա
խրզմէթքեարը օլտուղունուզ հալտէ, շիմտի անըն վէքիխար-
ճըսընըզ:

— Հէմ տէ մահրէմի էսրարընըմ, Ֆիլվազը մատամ,
հազգըմտա ալմիշ օլտուղունուզ մալիւմաթ՝ շայեանը հայ-
րէթ տիր, Լաքին շուրաեը անլամագ մէրագընտաեըմ քի...

Գօզլիգօ՝ սէօզիւնիւ գաթ իթտիկինտէն, Մատլէն,

— Իանի պու մալիւմաթը նէրէտէն ալմիշ օլտուղունու
անլամագ մէրագընտաընըզ, տէլիլ մի, տիեէրէք, մէզքիւր
սէօզիւ իքմալ իթտի:

— Էվվէթ մատամ:

— Պու մալիւմաթըն մէնպար կիզլի տէլիլ տիր, Սիզի
թանըեան վէ սիզին տէ բէք էյի թանըտըղընըզ պիր քիմսէ-
տէն, տիմէք իսթէեօրում ժիւլիէն Գլօտտան իշպու մալիւ-
մաթը ախզ իթտիմ:

Ժան Տիւֆուր՝ ժիւլիէն Գլօտուն իսմինի իշիթտիկինտէ
սարսըլտը, զիրա իւք ազշամը Մ. տը Լիւսընայըն՝ Վէօեա թէ-
աատիւֆիւ օլարագ, մէրգում ժիւլիէնին իսմինի թէլէֆֆիւզ
իթմիշ օլտուղունու խաթըրլատը, շու գատար քի Գօզլիգօ՝
պու իսմին թէսատիւֆի օլարագ էֆէնտիսի թարաֆընտան
սէօլլէնմիշ իտուկինէ ինանմամիշ իտի:

Ժանտի պիրտէն պիրէ քէնտիսինէ թէրէտտիւտ հաւըլ օլ-
տուղունտան, լիսանընտա իհլիեաթքեարանէ տավրանմաեա
գարար վէրտի:

Մատլէն. — (Իֆատէսինէ տէվամ իտէրէք շէօլլէ սէօլլէ-
տի է) Լաքին պու սէօլլէտիկիմ էհէմիլիեթլի պիր շէյ օլմա-
եըպ, պու խուսուսու սաիրլէր տէ պիլէպիլիր: Պէն սիզին հա-
եաթընըզ հազգընտա, իշիտիլմէմիշ օլան տիկէր պազը մու-
հիւմ շէպլէր պիլիրիմ: Պու մալիւմաթը՝ քէնտի մաեթթիմտէ
պուլունան պազը խէֆիեէ մէմուրլարըմտան թահզըզ իթմի-
շիմ տիր: — Պու մէմուրլարըն մալի պէնիմ իշին բէք պահալը
ֆաէտէ, քիւլլի սէրվէթիմ վար տըր, վէ խրզմէթիմտէ պու-

լունան ստորգ է մէքտարլար իլէ ճէսմէրտճէ մուամէլէ իտէ.
րիմ :

Ժան Տիւֆուրուն թէաճճիւպիւ կիթտիքճէ արթմագտա
օլուպ , խէֆիեէ վէ մէմուր քէլիմէլէրի քէնտինէ սուփ թէէս.
սիր իթտի :

Մատլէն . - (Քէլամա տէվամ իտէրէք .) Իմտի , սիզին էն
մահրէմ թասավվուրլարընըզ պիլէ պէնիմ իչին կիզլի տէյիլ
տիր :

Գօզլիգօ . - (Շաշլուարագ) Պէնիմ էն մահրէմ թասավ-
վուրլարըմ մը :

— Էվվէթ , վէ պունու իսպաթ իթմէք տէ բէք գօլայ
տըր , - Էօմրինիւզին մագսէտի նէտէն իպարէթ օլտուղու-
նու սիզէ պէեան իտէպիլիրիմ :

— Աճա՛յիպ :

— Եախօտ տահա տօղրուսու ըիւեանըզըն նէտէն իպա-
րէթ օլտուղունա մալիմաթըմ վար տըր :

— Հագըգէթէն մատամ , պէնտէնիզի զիեատէսիյլէ մէ-
րագտա պրագըբօրսունուզ :

— Օ ըիւեանըզ՝ սէրվէթ տիր :

— Մատամ , հէր քէս տէ ալնի արզուտէ տիր . սէրվէթի
օլմանան հէր ատէմ տէ , իհթիեարլըզ կիւնլէրի իչին պիր միգ-
տար ազչէ ճէմինի արզու իտէր :

— Հաքին սիզին արզու իթտիկինիզ ճիւզի պիր միգտար
ազչէ օլմանըպ , օն իքի պին ֆրանգ սէնէվի իրատընըզ պու-
լունմասը արզուսինտէսինիզ :

Գօզլիգօ պու սէօզլէրի իչիթտիկինտէ , աղզը աչըզ գաւ-
տը :

Մատլէն . - Իֆատէմ տօղրու տէյիլ մի տիր :

Գօզլիգօ . - Էվվէթ մատամ , ինսան պազը տէֆա պու
կիպի մալիխիւլեաւարա զահիպ օլուր , զիրա տիւչինիւնիւզ
պիր քէրէքի , օն իքի պին ֆրանգ իրատըմ պուլունմագ ի-
չին . . .

— Ագալի իւչ եիւզ պին ֆրանգ ըէս էլ մալինիզ պու-
լունմալը տըր , տէյիլ մի :

— Էվլէթ մատամ, իմտի պու միգտար մէպլալը ճէմ իթմէք նաւսըլ գապիլ տիր :

— Օրասը պիլինէմէզ, պազը տէֆա պախթ՝ քէնտիսինէ կիւվէնէնէրէ եարտըմ իտէր : - Սիզ ագիլ պիր քիմսէսինիզ :

— Օրասընը ինքեար իթմէմ... ագիլ օլմագլըղըմ՝ թա, պիեաթըն պիր նիյմէթի տիր :

— Վիճտանընը տա բէք կէնիշ տիր :

— Մատամ, պու իֆատէնիզ՝ պէնտէնիզէ պիր թէ՛քտիր մի, եօգսա պիր իլթիֆաթ մը տըր :

— Պու սէօզիւ իլթիֆաթ մագամընտա արզ իտիեօրում :

— Օ հալտէ, էֆքեարը վասիէ սահիպի օլմագլըղըմլա, պիր թագըմ պաթըլ իլթիգատաթ իլէ շու եա պու խըզմէթի գապուլ իթմէեէնէրտէն տէյիլիմ :

— Խիւլասա, էկէր սօգագտա իւշ եիւզ պին ֆրանգլըգ պանգնօթ իլէ տօլու պիր ճիզտան պուլուր իսէնիզ, նէ՞ եա-բարսընը :

— Պիլա թէրէտտիւտ...

— Սահիպինէ վէրիրսինիզ, տէյիլ մի...

— Պիլաքիս, եէտիմտէ հըֆը իտէրիմ :

— Պէն տէ օ զաննտա իտիմ... սիզի տօղրու սուրէթտէ մուհաքէմէ իթմիշ օլտուղումու անլատըղըմա մէմնուն օլտում :

— Փագաթ, մատամ, զանն իտէրսէմ, պէնտէնիզի պու-րաեա տավէթ իթմէնիզ՝ սըրֆ պու մագսէտլէ տէյիլ տիր :

48

— Մէքթուպ եագմագլըղըմըն սէպէպի՝ սիզի բէք էյի թանըմըլ օլտուղումտան, սիզին իլէ ուզլաշմագլըղըմ գօլայ վէ միւմքին օլաճաղընը զանն իտիլիմտէն նէշէթ իթմիշ տիր :

— Մէքթուպունուզտա, պէնիմ մէնֆաաթըմը մուճիպ ճիտտի վէ մուհիմմ պիր մատտէտէն պահս օլունմուշ իտի...

Ժան Տիւֆուր տախի պու սեօղլէրի՝ սուրէթի մախսուս սէտէ թէլէֆֆիւզ իթտի :

— Տօղրու տուր . . . մաեթիմտէ խէֆի մէմուրլարըմ օլտուղունու պէեան իթտիմ :

— Հաթթա իսպաթ տա իթտինիզ :

— Վէ օ մէմուրլարըմըն մալի պանա բէք չօղա օլտուղունու տա իլավէթէն սէօլլէրիմ :

— Շիւպհէ եօգ տուր քի , մէմուրլարընըղը խօշնուտ իթտիկինիզ հալտէ , անլէր տէ սիզի խօշնուտ իթմէլի տիրլէր :

— Փագաթ չիմտի էմնիյեթլի պիր ատէմէ միւհթաճըմ :

— Պէնտէնիզ օ ատէմ օլապիլիրիմ :

— Փագաթ զէքի պիր ատէմ օլմալը տըր :

— Զէքեավէթիմ պէրքէմալ տըր , մատամ :

— Ղաեթ զուրնաղ օլմատը կէրէք տիր :

— Գուրնաղլըգտա էմնալիմ եօգ տուր տիեթպիլիրիմ :

— Սատըգ տախի օլմալը տըր :

Ժան Տիւֆուր՝ մատտէ նէ օլտուղունու անլամաեա պաշլատըղընտան , եախօտ անլամագտա օլտուղունու զանն իթտիկինտէն , վագարընը քէսպլէ ,

— Մատամ , զաթընըղ պէնտէնիզլէ սէրպէսթճէ պէեանը էֆքեաթ իթտիկինիզ ճիհէթլէ , պէնտէնիզ տէ այնի սուրէթտէ պուլունմագ իսթէրիմ . . . Սատագաթ տէնիլէն խասս սէնին՝ պիրինճի , իքինճի վէ իւչիւնճիւ տէրէճէլէրի վար տըր , վէ պու տէրէճէլէր՝ վէրիլէն իւճրէթ նիսպէթինտէ օլապիլիր : Շիմտի զաթընըղա լաղըմ օլան հաճկը տէրէճէսի տիր :

— Պիրինճիսի լաղըմ տըր , վէ պունուն իչին հէր նէ իւճուրէթ վէրիլմէք իճապ իտէրսէ , վէրէճէեթիմ :

— Մատամ , զաթէն պուլունտուղըմ մահէլլի թէրք իտէճէկիմտէն տօլաեը հիսս իլլէտիկիմ քէտէրի չիւպհէսիզ թահթը նաղարը էհէմմիեթէ ալտըղընըղ հալտէ , պիրիպիլիլլէ ուղլաշմագլըղըմըղ գապիլ տիր : Զիրա շուրասընը անլաթմագ իսթէրիմ քի , Մ. տը Լիւսընայ ղաեթ ճէօմէրտ պիր էֆէնտի օլուպ , հագըրմտա ֆէվգէլատէ հիւրմէթ վէրիաեթի տախի պուլունմագտա տըր :

— Սիւզ պուլունտուղունուզ մահէլլի թէրք իթմէեէէէք սինիզ :

Դօգլիզօ՝ եէնիտէն իզհարր հայրէթլէ :

— Պուլունտուղում մահէլլի թէրք իթմէեէէէք միեիմ , տէտի :

— Խայր :

— Օ հալտէ , էֆքեարընըզը ասլա անլաեամաեօրում , Պէնտէնիզ՝ զաթընըզըն խըզմէթինէ գապուլ օլունադըմ տէյի զանն իտիեօրում :

— Ֆիլվազը սիզի խըզմէթիմէ գապուլ իտիեօրում , լաքին գօնթ տը Լիւսընայըն եանընտան չըգմանըզը իսթէմէեօրում : — Շէօյլէ քի պիր եէրինէ իքի էֆէնտինիզ պուլունաճազ վէ իքի մահէլլտէն եէմէք եէեէէէէքսինիզ :

— Իշթիհամ օ տէրէէէտէ տիր քի , իւշ մահէլլտէն եէմէք լազըմ կէլսէ եէրիմ :

Դօգլիզօ՝ պու սէօղէրի կիւլէրէք վէ եիւքսէք սէսլէ սէյլէտի :

Մատէն . - Էկէր էմիյեթիմէ լաեըգ պուլունուր իսէնիզ , էկէր արզու վէ խէեալինիզին գուվվէտէն ֆիլլէ կէլմէսինէ միւսթագիմ շուրէթտէ չալըչըր իսէնիզ , մունթազամ սուրէթտէ թանդիմ իտիլէէէք մուգավէլէնամէ մուհիպինէ , միւքեաֆաթ օլարազ սէնէվի օն իքի պին ֆրանգ իրատա մալիք օլապիլէէէքսինիզ :

Ժան Տիւֆուր , բէք ճիւզի միւտտէթ զարֆընտա կեահ սօլտու , կեահ գըզարուր . պատէհու շէտիտ պիր հէեէէէն իբէ սարսըլըպ , անլը տալի թէր իլէ միւլէմմա օլտու , վէ պօղուգ պիր սէտա իլէ ,

— Սէնէվի օն իքի պին ֆրանգ իրա՞տ մը . պանա՞ մը ... պանա՞ մը , տէտի :

— Էվվէթ սիզէ . վէ վատըմըն իճրասը հազգընտա շիւպ . հէեէ զահիպ օլմամանըզ իչին , շիմտիտէն , եանի իքի սաաթա գաթարազազըմ օլան թէէմինաթը տա սիզէ վէրվէեէ հազըրըմ :

— Պէնտէնիզ հէր շէյէ հազըրըմ մատամ . լաքին , պուլ-

նուն իշին, շիւպհէսիզ բէք պիւսիւք շէյլէր եաբըլմագ լա-
զըմ կէլէճէք տիր:

— Պիլաքին տէրիւհտէ իտէճէկինիզ մէմուրիեթ՝ զա-
եթ սատէ տիր:

— Նիհաեթ նէ՝ տիր:

— Էֆէնտինիզ պուլունան միւսիւ գօնթ տը Լիւսընայըն
քեաֆֆէյի հարաքեաթ ու մուամէլաթը հագգընտա պանա
մալիւմաթ վէրմէնիզի իսթէրիմ:

— Աճա՛յիպ:

— Անըն տէյիլ եալընըզ հէր հալ ու մուամէլէսինի,
հաթթա զահիրէն էհէմիեթի օլմաեան քէլամլէրինի տէ ան
լամագ իսթէրիմ... անըն միւլահագաթ վէ էֆքեարընը ան
լաեըպ պանա թէպլիզ իթմէնիզի իսթէրիմ, Խիւլասա մէր-
գուսուէն էօմրիւնէ թէմամիլէ վագըֆ օլմագ արզուսինտէ-
երիմ:

— Օլ պապտէ էմին օլուն մատամ. կիճէ կիւնտիւզ
գօնթոն հարաքեաթ ու էֆալընա նէզարէթ իտէպիլիրիմ:
Իճապը թագտիրտէ եաթագ օտասընա կիրիպ, եաթտըզը
զէման եիւքսէք սէսլէ իֆատէի հալ իտէր իսէ, տինլէեեպի-
լիրիմ:

— Էվվէթ, Էվվէթ. պանա տա օ լագըմ տըր:

— Ֆագաթ պու մէմուրիեթ միւշքիլ իսէ տէ, հիւանի
սուրէթտէ պաշա չըգարապիլէճէկիմի հիսս իտիեօրում: Պու
նէզարէթ՝ չօգ վագըրթ տէվամ իտէճէք մի տիր:

— Պու կիւնտէն իթիպարէն պիր սէնէ տէվամ իլլէեե-
ճէք տիր:

— Իւշ եիւզ ալթմըշ պէշ կիւն, ֆագաթ պու միւտ.
տէթ զաեթ ուզուն տուր:

— Սէնէվի օն իքի պին ֆրանգ իրատը ունութմաեըն:

— Հագգընըզ վար տըր:

— Պուստան պաշգա, պիր սէնէ կէշմէզտէն Էվվէլ թէ-
ահիւտիւնիւզտէն սիզի խալի գըլապիլմէքլիկիմ տէ գապիլ
տիր:

— Հալ պու քի էօյլէ տէ օլսա, եինէ պէնիմ սէնէվի ի-

րատըմըն թէէսսիսինէ խալէլ կէլմէեհէճէք տիր , տէյի՛լ մի :

— Հայ հայ :

— Փագաթ պունուն թէէմինաթը նասը՛լ օլաճագ տըր :

— Մուգավէլաթ մուհարրիրիմին նէզտինէ իճապ իտէն սէրմանէեհի էմանէթէն պրագաճաղըմ : — Դապուլ իտէ՛րմիսի-
նիզ :

— Էվլէթ , նօգթասը նօգթասընա գապուլ իտէրիմ :
— Շիմտէն սօնրա մատամ սիղէ այիտիմ , իսթէտիկինիզի պա-
նա էմը իտէպիլիրսինիզ : Պէնիմ աղղըմտան եալընըզ պիր
սէօղ չըգար , զիրա պէն էսասէն նամուսլու պիր ատէմիմ . . .
Զաթընըզա խըզմէթ իթմէք իչին , քէմալը իսթիգամէթլէ է-
ֆէնտիմէ ճասուսլուգ իտէճէեհիմ : Վէ սէնէվի մալիք օլաճա-
ղըմ իրատըն իւզէրիմէ թայեին իտէճէեհի վազիֆէ իճապըն-
ճա , պիլա թէրէտտիւտ մէրգուսուն էֆալ ու հարաքեաթը-
նը սիղէ իիսպար իյլէեհէճէեհիմ :

— Տիրանէթինիզէ կիւվէնմէքլիկիմէ եանըմամըշ օլ-
տուղումու անլաեօրում : — Շիմտի եաբըլաճագ իչի թայեին
իտէլիմ : — Հէր ագչամ պիր նէվ զապթնամէ գալէմէ ալըպ ,
պունտա , օ կիւնիւ գօնթ տը Լիւսընայըն նէ եաբտըղընը հի-
քեանէ իտէճէքսինիզ , վէ թէտգիգաթընըզըն նէթիճէսի օ-
լան օ քեաղըտը իմզալաեըպ , պանա թագտիմ իյլէեհէճէքսի-
նիզ :

— Օլ պապտէ գուսուր իթմէմ :

— Էկէր Մ. մարքի տը վալանտէլէ , եա պանա , եա .
խօտ տիկէր պիր քիմսէեհէ գարչը շու եա պու կէօնա հարէ-
քէթտէ պուլունաճաղընա տայիր պիր ճիւզի էմարէ կէօրիւր
եա հիսս իտէր իսէնիզ , հէր նէ սուրէթլէ օլուր իսէ պանա
խապէր վէրմէլիսինիզ :

— Պիր սանիեհ պիլէ շայպ իթմէեհէրէք , օլ պապտէ
սիղէ վատ իտէրիմ , ֆագաթ շիւպհէսիզ եալընըզ Զիւմրիւտ-
լիւ-Դատըն իսմինտէ պուլունմաեան ալիճէնապ խայրխահըմըն ,
եանի զաթընըզըն իսմինի պիլմէքլիկիմ հէր հալտէ լաղըմէ-
տէն տիր :

— Պէնիմ իսմիմ Մատլէն Կալիէ տիր :

— Մատենն կալիէ . . . պու իսմի ապա ունութմամ :
Ժան Տիւֆուր պու սէօղիւ սէօլէտիկի սըրատա , էլլէ
անլընը թութմագտա իտի :

Մատեն . — (Իֆատէսինէ շու եօլտա տէվամ իթտի .)
Գօնթ տը Լիւսընայըն հէմ պանա գարշը պուղղ ու ատավէ-
թի վար տըր , հէմ պէնտէն գօրգար . . . ագլը ֆիքրի՝ պէն-
տէն գուրթուլմագտան իպարէթ տիր . . . պէնի մահվ իթմէք
իչին եէմին իթմիշ տիր , լաքին պէն քէնտիմի միւտաֆաա
իթմէք իսթէրիմ . . . պու խուսուսու անլաբօրմուսունուղ :

— Էվվէթ անլաբօրում . . . տիւնեատա էն գըյմէթտար
շէյ իսէ , հաեաթ տըր :

— Իմտի հաեաթըմը մուհաֆաղա իթմէք՝ սիզին էլի-
նիզտէ տիր , վէ մէնֆաաթընըղ իչին օ խուսուսա նէզարէթ
իթմէլիսինիզ , չիւնքի էկէր , գօնթ տը Լիւսընայըն պիր ֆիլի
ու հարէքէթիյլէ մարքի տը վալանտէլէ , եախօտ պանա ,
վազթը միւնասիպինտէ խապէր վէրիլմէմէսինտէն նաչի պիր
ֆէնալըգ վագը օլուր իսէ , պիզիմ ինթիգամըմըղը ալմաեը
տէրիւհտէ իտէճէք օլանլար՝ սիզէ շէրիքի թէօհմէթ նաղա-
րըյլա պագարագ , հագգընըղտա իճապը իճրասընտան կէրի
տուրմաեաճաղարընըտա ունութմաերն :

Ժան Տիւֆուր տիթրէտի , վէ պատէհու գավի պիր սու-
րէթտէ ,

— Օ ճիհէթլէ գօրգաճագ հիչ պիր սէպէպ եօգ տուր .
պէնտէնիզ զաեթ տիգգաթլէ էմրի նէզարէթի իճրա իտէ-
ճէեիմ , տէյի ճէվապ վէրտի :

— Իքի սաաթա գատար պուրաեա թէքրար կէլէպիլի՛ր-
միսինիզ ,

— Էվվէթ մատամ . Մ . գօնթ Շէնըվիէրտէ մատամընըն
խանէսինտէ պուլոււմասըյլա , պու կիւն սէրպէսթիմ :

— Պահսընր իթտիկիմ թէէմինաթ սէնէտինի հագըրլա-
եաճաղըմ քի , սէօղիւմէ թէմամիյլէ էմիեթ իտէպիլէսինիզ :
Իմտի , շու քեաղըտը ալըն , վէ իսմինիզի , մահլէզինիզի , վէ
վէլատէթինիզին մահլէլի իլէ թարիլինի տօղրու սուրէթտէ
եաղըն :

Գոգլիգօ՝ իշպու իխթար վէճհլէ մուամէլէ իտիպ, մէզ-
քիւր քեաղըտը Մատլէնէ իեատէ իթտի:

Կէնճ գատըն տա, - Բէք էյի, շիմտի կիտէպիլիրսինիզ,
ֆագաթ իքի սաաթտան ալտէթ իտին, տէտի:

Վէքիլսարճ էֆէնտի՝ եերէ գատար էյիլէրէք սէլամ վէ-
րիպ տիշարը չըգտը, վէ Մատլէն տէ քէնտիսինի պէքլէմէքտէ
օլան Սէլէսթէնին նէզտինէ ազիմէթլէ, օլանը կէչէնի մէր-
գումա հիքեաեէ իթտի:

Սէլէսթէն. - Պագաթ պու ատէմին սիզէ խիեանէթ իթ-
մէեէճէկինէ էմինմիսին:

Մատլէն. - Էվվէթ, չիւնքի պիզէ խիեանէթ իթմէմէք
քէնտի մէնֆաաթընտան տըր: - Գօնթ տը Լիւսընայտան սէ-
նէվի օն իքի պին ֆրանգ իրատա մալիք օլամազ:

— Նէ՞ վագըթ ալտէթ իտէճէք տիր:

— Իքի սաաթտան:

— Իսմի վէ մահլէզի նէ՞ տիր:

— Իշթէ շու քեաղըտտա հէր իքիսի տէ եազըլմըշ տըր:

Սէլէսթէն մէզքիւր քեաղըտտա մուհարրէր իսմ վէ մահ-
լէզի թէտգիգ իթտիքտէն սօնրա, պու քեաղըտը ճէպ տէֆ-
թէրինտէ հըֆզ իլէ, Մատլէնտէն մուֆարագաթ իթտի:

Գոգլիգօ՝ գօնթոն օթէլինէ ալտէթ իթտիկի սըրատա,
քէնտի քէնտիեէ:

— Հէր հալտէ իգպալիմ տէօնտիւ... Հիւրմէթլու է-
ֆէնտիմ գօնթ տը Լիւսընայըն վէիսիմ պիր թէչէպպիւստէ
պուլլունմուշ օլտուղունու բէք ալէա անլամըշմ... Մալիւմ
օլան թարգտա պիր միւզէ թէչքիլի խուսուսընտա պիրտէն
պիրէ զուհուրա կէլէն էֆքեարտա նիեէթի մախսուսէ մէվ-
ճուտ օլտուղունու շիմտի միւքէմմէլէն տէրք իտիեօրում, Լօ.
պուն ինսան թէլէֆինէ մախսուս օլան տիւրպիլինիւ նիչին
սաթըն ալմագ իսթէտիկինէ արթըզ չիւպհէ իթմէեօրում:

« Պու քէչֆիմին գըյմէթի, բէք զիեատէ տիր: Պագաթ
պու խուսուստա հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէմէքլիկիմ զաեէթշէ
խաեըրլը օլտու: Խէէմինաթ սէնէտի պիր քէրրէ ճէպիմէ կի-
րէրսէ, օլ վագըթ նէ եաբաճաղըմը գարարլաշտըրըրմ:

«Տօսթում Դօգլիգօ, թէխայեիւ իթմէքտէ օլտուղուն խանէճիկին եագընտա հագըգէթէն ֆիիլէ կէլէճէք տիր: - Իշթէ մահիր ատէմ տիմէք տէ պէօյլէ օլուր:

* * *

Մատամ տը Լիւսընայըն սատըգ էմէքտարը պուլաւան Անէթին զաննը վէճհլէ, կէնճ գապըն, պայկընլըղը կէչտիք-տէն սօնրա պիր գաչ սաաթ գատար ուեուտաւ, անճագ պու ույգուսու ատի ույգուլարտան օլմանըպ, իւզէրինէ էօյ-լէ թէմամիլլէ պիր տուլղուսուղլուգ արըզ օլտու քի, պու հալ մուախարէն էնտիչէ հասըլ իթտի. չէօյլէքի մատամ Տօրէյ՝ մէրգումէնին օտասընա կիտիպ, պիչարէնին հալինի կէօրտիւկիւնտէ, իգհարը տէհչէթլէ, զէվճինին նէզտինէ գօշտու, վէ իխպարը քէյֆիեթ իլլէտի:

Տէրհալ պանքերի սապըգ Շէնըվիերին թապիպինի ճէլպ իչին ատէմ կէօնտէրտի, վէ թապիպ կէլմէքլէ, ֆուսթանը արիզ ու ամիգ թէտգիգտէն սօնրա, օլ պապտէ ասլա միւթ-մէյին կէօրիւնմէեէրէք,

— Մատամ գօնթէս տը Լիւսընայ՝ զանէթ չէտիտ պիր սատէմէի մանէվիէեէ տիւչար օլմուշ տուր: Իմտի ասլա վա-գըթ զայ իթմէեէրէք խապէր վէրմէնիզ բէք էյի օլտու: Պէյնինտէ պիր ֆէնալըգ զուհուրինտէն վէսվէսէ իտիեօրում. պու սէպէպլէ թէտապիրի իհթիեաթիեեեի տէրհալ իթթի-խազ իթմէլիեիզ:

Մատամ Տօրէյ. — (Տէհչէթի աղիմէ սէպէպիլլէ հէօն-կիւր հէօնկիւր աղլաեարագ.) Պէյնինտէ պիր ֆէնալըգ մը, տէտի:

Տօգթօր. — Մատամ, թէլաշ իթմէեին:

— Գըղըմըն պէյինճէ պիր ֆէնալըղա տիւչար օլաճաղը իհթիմալտէն օլտուղու հալտէ, թէլաշ իթմէմէքլիկիմ գա-պիլ մի տիր:

— Իւմիտ իտէրիմ քի, ֆէնալըգ վազթ ու զէմանըյաւ անպալըմասըյաւ մուգատտէմաթընտա թէտապիրի միւէսսիրէ իթթիխազ իտիլմէք սաեէսինտէ, իչին էօնիւ ալընապիլէճէք

տիր , Մատամ գօնթէսին պէսլէմէսի պուրատա մը տրր :

— Խայր տօգթօր , պիր մահէլէ կիթմիշ օլուպ , անճագ-
եարըն ավտէթ իտէճէք տիր :

— Օ հալտէ գըզընըզըն եանընտա քիմ գալաճագ , վէ
թէրթիպաթըմը քիմ իճրա իյլէեէճէք տիր :

— Պէն :

— Լաքին սիզ եօրուլուրսունուզ :

— Եօրուլմագլըզըմըն սէօզիւ միւ օլուր . . . պիր վալիտէ՝
խասթա պուլունան գըզընըն եաթաղը պաշընտա պուլունմա-
եա պօրճու տէյիլ մի տիր :

Թապիպին եազտըղը ըէչէթա տէրհալ էճզախանէեէ կէօ-
թիւրիւտիւ : Թապիպի մէրգում , մատամ Տօրէյէ թալիմաթը
մուֆասսալէ իթա իտիպ , ագչամ թէքրար կէլէճէկինի վատ
իլէ , սէյֆիեէտէն մուֆարագաթ իյլէտի , վէ ագչամ ավտէ-
թինտէ , ֆիւ վագը պիչարէ գատընճըղազ շէտիտ պիր պէյին
իւֆիւնէթինէ տիւչար օլմուշ օլուպ , սաերգլամագտա իտի :

49

Զէվալը Հանրիէթ , իշպու տէհչէթլի սաերգլամասը էս-
նասընտա , տաիմա մասուլունու անմագտա , վէ օնա եար-
տըմ իթմէք իչին , գարեօլասընտան աթլամագ իսթէմէքտէ ,
լաքին պու կիպի սըրալարտա հէման տաիմա վագը օլտուղու
իւզրէ , ճիսմի՝ միւրատընա իթթիպա իթմէմէքտէ իտի :

Սապահա գատար վէ պէհէր չարեէքտէ պիր աթէշ կի-
պի եանմագտա օլան պաշընա պուզլու սուեա պաթըրըմըշ
պէզլէր վագ իտիլտի , վէ նիհաեէթ սապահա գարչը , պիչա-
րէնին սըթմասը պիր ազ քէսպի սիւքիւն իտէրէք , իքի իւշ
սաաթ ուեուեապիլտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ Բլաթան սէյֆիեէսինէ մուվասըլէ-
թինտէ , Մ. Տօրէյ իլէ մատամ Տօրէյի վէ հէքիմի՝ քէնտի

զէվճէսինին գարեօլասը եանընտա պուլուպ, եիրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա մէրգուճէնին քէսպ իթմիշ օլտուղու թէ. պէտտիւլի ֆէվզէլատէտէն ատէթա թանըլամազ շիր հալէ կէլմիշ օլմասընտան տօլաբը իզհարը հայրէթ իյլէտի, վէ օլ վագըթ տէրքեար օլան մէհարէթի իլէ զաբէթ միւհասիր պիր թավր ու հարէքէթ կէօսթէրտիքտէն պաշգա, քէտէրինին ազիմ վէ սամիմի օլտուղունու զանն իթտիրմէք իւզրէ կէօզ. լէրինտէն աշաղը եաշլար ագըթմագ չարէսինի տէ պուլտու, թապիպ՝ պու էյիլիկի կէօրիւնճէ, մուխաթարանըն սավուշ տուղունու, վէ իհթիմալտէն օլտուղու իւզրէ մատամ տը Լիւսընայըն խասթալըղը՝ պիր գաշ կիւնտէն միւպէտտիլի սըհհէթ օլաճաղընը թէէմին իթտի:

Մ. Տօրէյ՝ թապիեթա զաբէթլէ միւթէէսսիր իւլ գալպ օլմասըլա, գըզընըն էվլատընըն զայպը խապէրինի ալմասը վէ մէզպուրէնին ֆէվզէլատէ միւզտարըպ օլտուղունու կէօրմէսի իւզէրինէ, չէտիտ պիր սատէմէբէ տիւշար օլտու, վէ զաթէն ագտէմճէ տէ ֆամիլեասընճա վագը օլան հալ՝ սըհհէթինի պիր տէրէճէ իխլալ իթմիշ օլմասըլա, պու տէֆաքի սատէմէ՝ սըհհէթինի հէման պիւթիւն պիւթիւն մահվ իթտի:

Վագաա քէնտիսի քիւլլիէն տէրման վէ թագաթտան տիւշմէմէբէ չալըքթօրտու իսէ տէ, հիւքմի էճէլին իճրաի թէէսսիրէ պաշլամըշ օլտուղու՝ սիմասընտան անլաշըլմագտա իտի:

Ժիւլ տը Լիւսընայ պու պապտէ եանըլմաբըպ, խէֆի վէ խայինճէ պիր մէսէրրէթ գալպինի իսթիլա իթտի. չիւնքի պանքէրի սապըգըն վէֆաթը քէնտի սէրվէթինի արթըրաճաղընտան, վէ քէնտիսի իչին, պու ալէմտէ ագչէտէն պաշգա չայեանը թագտիր պիր չէյ պուլունմատըղընտան, մէսէրրէթի պունտան իլէրի կէլմէքաէ իտի:

Մ. Տօրէյ՝ տամատընը քէնտի խուսուսի օտասընա կէօ. թիւրիւպ, եալընըզ գալտըզլարընտա,

— Տօսթոււմ, Սէն-Բօրա կիթտինիզ մի, տէտի:

— Խայր միւսիւ:

— Նիչին :

— Սէն-Բորա կիթմէք իչին , պէնիմ հարէքէթիմտէն սօն-
րա նէ վագը օլուպ օլմատըղընը անլամագ իւզրէ , Անէթին
ավտէթինէ պէքլէեօրում , Պունունլա պերապէր էվլատըղըն
էմրի թէհարրիսի հագգընտա իշթիղալտէն կէրի տուրմատըմ :

— Նէ՞ եաբտընը :

— Ձապթիեէ նէզարէթինին միւսատէսիյլէ քիւչալտ ի-
տիլմիշ օլան վէ նէզարէթի մէզքիւրէեէ պաղը տէֆա մուա-
վէնէթտէ պուլունան իտարէխանէլէրտէն պիրինէ միւրաճա-
աթլա , ղաեէթ մահիր պիր մէմուր պուլտում վէ իճապ ի-
տէն թալիմաթ վէ իյզահաթը քէնտիսինէ իթա իթտիմ : Պի-
նապէրին շիմտի իշլէր սըրասընտա ճէրէեան իտիեօր :

Ս. Տօրէյ՝ տամատընըն պու տէրէճէ քիւսթախանէ սու-
րէթտէ սէօյլէտիկի եալանա ինանարագ , էլինի քէնտինէ ու-
զաթտը , վէ ղաեէթ միւէսսիր պիր սէտա իլէ ,

— Տօ՛սթում , վագը օլան միւսարաաթընըղա թէչէքքիւր
իտէրիմ . սիզ տէ կէօրիւեօրսունուզ քի , ղալպ օլմուշ օլան
չօճուզ պուլունամագ իսէ , պիշարէ Հանրիէթիմիզ եաշաեա-
մաեաճագ տըր , տէտի :

— Լաքին , էֆէնտիմ , պիր ազ էվվէլ հէքիմին թէէմի-
նաթընը , պէնիմ կիպի սիզ տէ իշիթտինիզ :

— Շիւպհէսիզ քէնտինին կէնճ վէ գալի իւլ պիւնեէ
օլմասը՝ պէյին խասթալըղընա կիրիֆթար օլմամասընա եար-
տըմ իտէճէքլէր իսէ տէ , գալպինտէքի քէտէրի ազիմ ապա
չիֆաբէզիր օլմաեաճաղընտան , ֆէնալըգ՝ տիկէր պիր սու-
րէթտէ իճրաի թէէսսիր իտէճէք տիր :

— Էֆէնտիմ , թէլաշ իթմէեին . թէէմին իտէրիմ քի ,
պէն էլիմտէն կէլէնի տիրիզ իթմէեէճէեիմ :

— Օնա էմինիմ . . . ֆագաթ սիզի պուրաեա ճէլպ իտի-
չիմ , եալընըղ պու խուսուստա կէօրիւշմէք իչին տէյիլ տիր :

— Պաշգա նէ՞ տիեէճէկինիզ վար տըր :

— Քէնտիմէ տայիր պիր շէյ սէօյլէեէճէեիմ :

Պանքէրի սապըգ սէօզիւ քէստիկինտէն , Ժիւլ ,

— Իֆատէնիզէ պէքլէեօրում , էֆէնտիմ , տէտի :

Մ. Տօրէյ, տամատընըն իքի էլինի թուլթուպ, քէնտի էլի տէրունինտէ սըգտըգտան սօնրա,

— Ղանէթ միւզտարրպ իտիմ... ֆագաթ տահա ուզուն միւտտէթ եաշաեապիլի իտիմ, անճագ Հանրիէթին գըզընըն աշըրըմասը... տէտի, վէ սէօղիւնիւ իքմալ իթմէզտէն էվվէլ, Ժիւլ,

— Դըզընըզըն տէյին, էֆէնտիմ, տէյի պէեան իյլէտի:

— Էվվէթ, գըզընըզըն աշըրըմասը քէյֆիեթթի՝ պանա օ տէրէճէ թէէսսիր իթտի քի, եաշամամա իւմիտ պրագմատը. պինապէրին եագընտա թէրքի հաեաթ իտէճէկիմի հիսս իտիեօրում:

— Նէ՝ սէօյլէեօրսունուզ, էֆէնտիմ, պու մուզիրր էֆեբար ու միւլահազաթա նէ՝ մահէլլ վար տըր: Անճագ, շունա մէմնունում քի, սիզ քէնտի քէնտինիզի ալտաթըեօրսունուզ, զիրա մուճիպի սաատէթիմիզ օլմագ իւզրէ տահա ուզուն միւտտէթ եաշաեաճաղընըզ գալիէն մէմուլ տուր:

Մ. Տօրէյ պաշընը սալլաեարագ,

— Սիզի միւքէտտէր գըլմագ՝ պէնիմ իչին պաիսի թէէսսիւֆ իսէ տէ, արթըզ էվհամ ու խէեալաթ վագթը կէշմիշ տիր, իմտի հագգըմտաքի մուհապպէթինիզ նէ տէրէճէ շէտիտ օլսա, եագընտա պէնի զայպ իտէճէկինիզ ֆիքրինէ քէնտինիզի ալըշտըրըն, տէյի պէեան իյլէտի:

— Թէքրար իտիեօրում, պու սէօղէրի սէօյլէմէեին,

— Սէօյլէմէե պօրճուեում, զիրա հագըգէթի հալի պէեան իտիեօրում. Պիր գաշ հաֆթատան, պէլքի տէ պիր գաշ կիւնտէն վիճուտիմ մահվ օլաճագ տըր: Պէօյլէ օլաճաղըմը պիլիթիմ, հիսս իտիեօրում. վէ իշթէ պու սէպէպլէ միւսթագպէլ հագգընտա սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ:

— Հէնուզ միւսթագպէլ սիզէ ալիտ տիր:

— Միւսաատէ իտին քի տէվամ իտէեիմ. Հանրիէթին քէսպի իֆագաթ իտէճէկինի, վէ սաեէնիզտէ գըզընըն իեատէ գըլընաճաղընա շիւպհէ իթմէմ. Պէնիմ վէֆաթըմտա, սէրվէթիմիզին նըսֆը գըզըմա ալիտ օլաճագ տըր: Սէրվէթիմին նըսֆը իսէ, տէօրթ միւեօն ֆրանգտան իպարէթ տիր:

Ժիւլ տը Լիւսընայ պու միգտարը իշխութիկինտէ, մահ-
զուզիյնէթ հիսսի իլէ վիճուտի տիթրէտի, վէ Մ. Տօրէյ քե-
լամընա չու սուրէթլէ տէվամ իթտի.

— Հանրիէթ եաշատըգճա, իզտիվաճընըզըն մուգավէլէ-
սի մուճիպինճէ, պու մէպլաղըն ֆաիզինի գուլլանապիլէճէք-
սինիզ, լաքին Հանրիէթին վէֆաթընտա, կէրէք պու մէպ-
լաշ, վէ կէրէք իւշ միլեօն ֆրանք թրախումա ագչէսի գըզը-
նըզըն օլաճագ, վէ սիզ տէ անըն թապիի վասիսի պուլու-
նաճագսընըզ Սիզի բէք էյի թանըմըշ օլտուղումտան, իշպու
սէրվէթի էյի պիր բէտէր մագամընտա գուլլանաճաղընըզ
էմինիմ:

« Զիքր իթտիկիմ նագտ սէրմաեէլէրտէն պաշգա, միւխ-
թէլիֆ էմլաքըմ տա վաը տըրքի, մինասիպ կէօրտիւկիւնիւզ
թագտիրտէ, անլէրի սաթապիլիսինիզ. եալընըզ պիրինի
մուհաֆաղա իթմէնիզի իսթէրիմ: Պու իսէ, Լանեի եագընըն-
տա քեային պիր միւլք օլուպ, բէտէր վէ վալիտէմ անտէ
տէֆն իտիլմիչլէր տիր: Պու վասիեթթիմէ հիւրմէթ իտէճէկի-
նիզի վատ իտէրսինիզ, տէյիլ մի:

Լիւսընայ, — (Սախթէ պիր հէեէճան իտէրէք.) Էվվէթ,
էֆէնտի բէտէր, օլ պապտէ եէմին պիլէ իտէրիմ: Լաքին ըէ-
ճա վէ նիեազ իտէրիմ, գալպիմի ինճիթմէքտէ օլան չու
մահզունիեթպախշ միւլահազալարընը պէր թարաֆ իտին,
ճէնապը Ալլահըն մէրհամէթ ու ատալէթի, ինսանլարըն էն
էյիթինին հաեաթընը թէմտիտ պույուրաճագ տըր:

Մ. Տօրէյ՝ կէօզիւնին եալընը սիլէրէք,

— Հագգ թէալանըն միւրատը հէր նէ իսէ, օ օլսուն:
Պէն էճէլէ պիլա էնտիչէ պէքլէեօրում: Միւտտէթի հաեա-
թըմտա հիչ քիմսէեէ ֆէնալըզ իթմէտիմ. պիլաքիս էյիլիք
իթմէկէ չալըշտըմ: Էկէր բուհում մահզուն իսէ, վիճտանըմ
սաքին տիր: Իմտի տօսթում, սիզէ սէօյլէմէք իսթէտիքլէրի-
մի սէօյլէտիմ. արթըզ պու խուսուստա տիւչիւնմէեէլիմ:

Օլ էսնատէ մատամ Տօրէյ՝ զէվճինին վէ տամատընըն
պուլուտուգլարը օտաեա կիրիպ, Անէթին Սէն-Բօրտան ալ-
տէթ իթտիկինի խապէր վէրտի:

Ժիւլ տը Լիւսընայ, տէրհալ գօնթէսին պէսլէմէսի օւլան Անէթին նէզտինէ կիթտի :

Կէնճ պէսլէմէ, մէրգումըն թալիմաթընը նօգթասը նօգթասընա իճրա իյլէմիշ իտի :

Սիւտանն՝ վէրիլէն թազմինաթը ալըպ, ղաեթ մահ, զունէն, ֆագաթ միւթէշէքքիւր պիր հալտէ իթալիաեա ավտէթէն հարէքէթ իթմիշ իտի :

Անէթ, սաիր մուամէլաթը նէթիճէլէրինի տէ պիւտիր տիրտէն սօնրա . սէվկիւլիւ մատամասընըն նէզտինտէ խըզմէթինէ պաշլատը :

Գօնթ՝ գային վալիտէսինէ խիթապէն ,

— Սէն Բօրա կիթմէք սըրասը շիմտի տէ պէնիմ տիր : Օրատա պիզգաթ թահգըգաթը միւքէմմէլէ իճրա իտէճէեթիմ վէ էվլատըմըզը աշըրմըշ օլան ալշաղը պուլմագ իւզրէ հէր թարաֆը արաեաճաղըմ . . . Անճագ շիմտի Բարիսէ ավտէթ իթմէլիեթիմ, օրատա պուլունմագլըղըմ, իճրա իտիլէճէք թէհարիեաթ իչին ֆայտէլի տիր : Էկէր սէվկիւլիւ Հանրիէթիմիզին ահվալը սըհհիեթսի քէսպի վէխամէթ իտէրսէ, հէր հալտէ պա թէլէկրաֆ պէնի չաղըրմանըզը րէճա իտէրիմ :

— Պու խուսուստա վատ իտէրիմ, տօսթուլմ. ֆագաթ էօյլէն թաամընը պիզիմէ իթմէզմիսինիզ :

— Վագթըմը ղայպ իտէրիմ. պէօյլէ սըրալարտա իսէ, վագըթ ղաեթ ղիզըյմէթ ատտ իտիլմէլի տիր : Բարիսէ մուլասըլէթիմտէ, էօյլէ թաամըմը՝ մէվզիֆ ճիվարլարընտա պիր լօգանթատա իտէրիմ :

Պու միւքեալէմէեի միւթէագըպ, Ժիւլ, գային բէտէր վէ վալիտէսիյլէ վէտալաշտըղը կիպի, ուեուլմագտա պուլունան զէվճէսինին տախի անլընը էօբտիւ, վէ պատէհու րաքիպ օլմասը իչին արապա իսթէմիշ օլմատըղընտան, եաեա օլարագ տէմիր եօլու մէվզիֆինէ ազիմէթ իթտիկի սըրատա, քէնտի քէնտիեէ :

— Եագընտա տէթրթ միլեօն ֆրանգա սահիպ օլաճաղըմ, չիւնքի Մ. Տօրէյ եագընտա ահրէթէ եօլճու օլաճաղընը ղանն իյլէմէսիյլէ եանըլմաեօր. պու իսէ, մէմուլն օլու :

նաճագ պիր հալ տըր... Շիմտի գալգըպ տա օլ մէնֆուր Մատլէնին էմրինէ իթաալթ մը իթմէլի... էկէր Կապրի իլէ էվլէնմէք իւզրէ գէվճէմի պօշամագ իսթէրսէմ, ատէթա ահմագճա հարէքէթ իթմիշ օլուրում. անճագ էկէր Մատլէն. տէն եագամը գուրթարամագ իսէմ, օլ վագըթ Հանրիէթի օրթատան գալտըրմագ իւզրէ ճիտտէն պիր չարէ տիւշիւնիւրիւմ: Գարըբը պօշամագտան իսէ, տուլ գալմագ տահա խայըրլը տըր, տէտի:

*
* * *

Ժան Տիւֆուր, իքի սաաթտան, Ձիւմրիւտլիւ Գատընըն օթէլինէ կիթմէսի լազըմ կէլտիկինի ունութմաեըպ, քէնտի քէնտիսէ,

— Մատլէն Կալիէնին խանէսինէ կիրմէքտէ օլտուղումու կէօրէն օլապիլիր, վէ քէնտիսիլէ ագաը իթթիֆագըմըզըն շայեասը՝ էֆէնտիմին գուլաղընա ագս իտէպիլիր: Իմտի պու խուսուստա թէտապիրի իհթիեաթքեաըանէեի իթթիխագ իթմէլիեիմ, տէտի:

Պինապէրին գաբալը պիր արապաեա ռաքիպէն, ըստօրլարը էնտիրտի, վէ Ֆէղանտրի սօգաղընտա ԶԶ նումէրօլու խանէնին բիշկեահընա մուվասըլէթինտէ, գաբուճուեու չաղըրմասընը արապաճըեա իխթար իթտի:

Գաբուճու՝ կէլէն միւսաֆիրին քիմ օլտուղումու թահգըգ զըմիւրնտա տիշարը չըգաղընտան, Գօգլիգօ՝ արապանըն պիր ըստօրումու գալտըրըպ, քէնտինի թանըթմասըյլա, գաբուճու՝ օթէլին արապա գաբուսումուն իքի գանատընը տէրհալ աշըպ, պու սուրէթլէ Գօգլիգօնուն քիրա արապասը հապլիեէ տախիլ օլտու:

Մատլէն՝ արապանըն սէսինի իշիթմէքլէ բէնչիւրէեէ գօշուպ, Ժան Տիւֆուրուն՝ մէգքիւր արապատան աշաղըեա էնտիկինի կէօրտիւկիւնտէ կիւլիւմսէտի, վէ մէրգումըն պու եօլտաքի հարէքէթի սէպէպինի անլաեարագ, — Հալլագ, բէք գուրնագ տըր, տէյի միւլահագա իթտի:

Պատէհու բէնչիւրէեի գաբաեըպ, Ժան Տիւֆուր նամընա

սէնէվի պիր իրաւ թախսիսինի միւպէյեին օլան մուգավէլէնամէեի մասա իւզէրինէ վազ իյլէտի :

Մուգավէլէնամէնին եանընա տա տամղալը պիր քեաղըտ իլէ միւրէքքէպ հօգգասը , պիր գալէմ վէ իւշ ատէտ պի. նէր ֆրանգլըգ պանգնօթ գօյտու :

Դօգլիգօ՝ Մատլէնին նէզտինէ կիրտիրիլտիկինտէ , կէնճ գատըն ,

— Պէն տէ սիզի պէրլէեօրտում , տէտի :

— Զանն իտէրիմ քի , մատամ , սէօղիւմտէ պուլունմագ. լըղը տիւշիւմէք վազիֆէմտէն իտի :

— Շիւպհէսիզ , չիւնքի պուրաեա կէլիշինիզ՝ քէնտի մէն. ֆաաթընըզ իգթ իզասընտան տըր : — Պունտան պաշգա կէլի. շինիղին նազարը տիգգաթը ճէլպ իթմէմէսի , վէ պիր թա. գըմ միւթալէաթ վէ միւլահազաթա գաբու աշմամասը իչին իթթիխազ իթմիշ օլտուղունուզ թէտպիրի պասիրէթքեարա. նէեի տէ թախսին իթտիմ :

50

Ժան Տիւֆուր՝ մասա իւզէրինէ գօնուլմուշ օլան չէյլէրէ մէրագ վէ հըրսը թամա իլէ պագտը :

Զիւմիւլուիւ-Դատըն , մուգավէլաթ մուհարրիւրի վասը. թասըյլա եազըլմըշ օլան ըէսմի տամղալը քեաղըտը ալըպ , ժանա վէրէրէք , « օգուեուն » տէտի :

Վէքիլխարճ էֆէնտի՝ էլի տիթրէեերէք մէզքիւր քեաղը. տը աշըպ , հէր պիր սըրասընը , հէր պիր քէլիմէսինի քէմալը տիգգաթլէ օգումաեա պաշլատը , վէ օգումասընը պիթիւրէ. ճէկի սըրատա , սիմասընտա էսէրը մէսէրրէթ հուսուլէ կէլ. տի , վէ իքմալինտէ քեաղըտը Մատլէնէ իեատէ իթտի , վէ մէզպուրէ տախի ,

— էյ նէ՝ տէրսինիզ , տէյի պէեան իյլէտի :

— Մատամ, պու քեաղըտ պէնտէնիզէ ֆէվզէլատէ մուն-
թազամ կէօրիւնիւեօր :

— Ֆիլվազը մունթազամ տըր : Իրատընըզըն թէէտիեէ-
սի իւչ այտա պիր վուգու պուլաճաղընը, վէ իւք իւչ այլը-
զըն բէշինէն վէրիւէճէկինի կէօրտիւնիւզ միւ :

— Էօյլէ պիր մուհիմմ մատտէեի կէօրմէմէքիկիմ գա-
պիլ մի տիր :

— Շիմտի, իմիւսիւ Ժան Տիւֆուր, շու մասանըն էօնիւն-
տէ օթուրուն, գալէմի ալըն, վէ սիզէ սէօյլէեէճէկիմ սէօզ-
լէրի շու պէեազ քեաղըտ իւզէրինէ եազմաեա հազըրլանըն :
Գօզլիգօ՝ Մատլէնէ պագտըղընտան, մէզպուրէ :

— Պու սէօյլէտիկիմ հէր հալտէ լազըմ տըր . սիզ քէն-
տի թէէմինաթընըզը ալտընըզ, պանա տա թէէմինաթ լազըմ
տըր, տէտի :

— Հագգընըզ վար տըր :

Գօզլիգօ՝ մասանըն էօնիւնտէ օթուրուպ, գալէմի էլինէ
ալտը, վէ Մատլէն՝ աթիտէքի սէօզլէրի սէօյլէտի :

« Պէն վազիի իւլ իմզա Ժան Տիւֆուր, էլեէվմ Բարիս-
տէ Սիրգ սօգաղընտա միւթէմէքին միւսիւ գօնթ Ժիւլ Ար-
ման տը Լիւսընայ Շարանթըն խըզմէթինտէ միւսթախտէմ օլ-
տուղում հալտէ, պու կիւնտէն իթիպարէն պիր սէնէ զար-
ֆընտա, Բարիստէ, Ֆէզանտրի սօգաղընտա մուզիմէ մատամ
Մատլէն Կալիէեէ, զիքր իթտիկիմ էֆէնտիմին քեաֆֆէյի է-
ֆալ ու հարաքեաթընը հէր կիւն պիտիրմէեի թէահիւտ իյ-
լէտիկիմ կիպի, մէրգում էֆէնտիմին՝ եա մէզպուրէեէ (եա-
նի մատամ Մատլէն Կալիէեէ), եախօտ Մ. մարքի Սէլէսթէն
տը Վալանտէլէ, վէ եախօտ հէր քիմէ օլուրսա օլտուն, շու
եա պու կէօնա գարշը հարէքէթ վէ եախօտ թէշէպպիւստէ
պուլունճաղընը հիսս իթտիկիմ անտէ, մատամ Մատլէն
Կալիէեէ թէպիղ իտէճէկիմէ սէօզ վէրիրիմ :

« Վագը օլաճագ խըտէմաթը մուհիմմէմէ միւքեաֆաթ
օլմագ իւզրէ, Մ. մարքի տը Վալանտէլ, պանա, Բարիստէ,
Բիրամիտ սօգաղընտա 18 նումէրօլու հահէլլտէ մուզիմ մու-
զավէլաթ մուհարրիբի Մ. Էմիլ Բէնկէ նէզտինտէ թանզիմ ի-

տիւմիշ օրան իշպու մուգավէլէնամէ իլէ վէ գայտը հաեաթլէ սէնէվի օն իքի պին ֆրանգ թախսիս իթմիշ տիր :

« Անճազ պու մուգավէլէնամէնին քէէնլէմեքիւն ատտ իտիլէճէկինի թէահիւտ իտէրիմ . . »

Ժան Տիւֆուր՝ պիրտէն պիրէ քէլամընը քէսիպ , պաշընը եօգարը գալտըրտը , վէ հայրէթլէ Մատլէնէ պագարագ ,

— Քէէնլէմեքիւն միւ , տէյի թէքրարլատը :

Մատլէն . — Շիմտի եազմաեա տէվամ իտին . մուախաւ . ըէն իսթէրսէնիզ իմզա իտէրսինիզ , իսթէմէզսէնիզ իթմէզսինիզ :

Պատէհու մէզպուրէ քէլամընա շու եօլտա տէվամ իթտի .

« Էվվէթ , հէր հանկը կիւն քի , պիլմէք իսթէտիկի էֆալ ու հարաքեաթ հագգընտա տօղրու մալիւմաթ վէրմէեքէք , Մատլէն կալիէնին էմնիեթինէ գարշը մուամէլէ իտէրսէմ , իշպու մուգավէլէնամէնին քէէնլէմեքիւն ատտ օլունաճաղընը թէահիւտ իտէրիմ :

Դօգլիգօ թէքրար տուրուպ ,

— Փագաթ մատամ , վէրէճէկիմ մալիւմաթըն տօղրուլուղու նաւըլ թաթպիգ իտիլէպիլէճէք տիր , տէյի սիւալ իթտի :

— Սիզ պու պապտէ տիւչարը էնտիշէ օլմաեըն . անճազ պանա հէր կիւն մալիւմաթընըզը մունթազամէն թէպլիղ իտին . զօնթրօշ իշին պէնիմ վասըթալարըմ վար տըր :

Ժան Տիւֆուր պաշընը էյտի , վէ ,

— Պու գարը զաեթ զէքի վէ գուրնազ տըր , տէյի տիւչիւնտիւ : (Պատէհու ալէնէն շու սէօզլէրի սէօյլէտի .) Մատամ , պաշգա պիր իֆատէնիզ վա՞ր մը տըր :

— Խայր , մուգավէլէեի թէքրար օգուեուլն , վէ միւնա . սիպ կէօրիւսէնիզ թարիխիլէ իմզասընը վազ իտին :

— Իմզալարըմ , մատամ , հաթթա իքի էլիմ իլէ իմզալարըմ :

Անըն իմզալամասընտան սօնրա , Մատլէն աախի օգուտու , վէ միւթէագըպէն ,

— Շիմտի իշպու մուգավէլէնիզի ալապիլիրսինիզ, տէտի :
 Ժան Տիւֆուր՝ մէսէրրէթինտէն նաչի տիթրէմէքտէ պու-
 լունան էլիլէ մուգավէլէնամէեի ալըպ տիւրտիւքտէն սօնրա
 ճիզտանընտա. հըֆզ իթտի :

Մատլէն . - (Բէլամընա տէվամ իտէրէք .) Պինէր ֆրանգ-
 լըգ օլան չու իւչ պանգնօթու տախի ալըն : Պիրինճի իւչ այ-
 լըզընըզըն պէտէլի տիր :

Գօգլիգօ՝ իխթարը մէզքիւրու թէքրարընա հաճէթ պը-
 րագմաեարագ, մէզքիւր պանգնօթլարը տա ճիզտանընտա
 եէրլէշտիրտի :

Մատլէն . - Տիմէք եարընտան իթիպարէն պիրինճի րա-
 քօրթօնուզու կէօնտէրիրսինիզ :

Գօգլիգօ . - Եարըն, մատամ, զաթընըզա հիչ պիր խա-
 պէր կէօնտէրէմէմ :

— Նիչին :

— Եարըն Բարիստէ պուլունմաեաճազըմ :

— Նէրէեէ կիտէճէքսինիզ :

— Ինկիլթէրրաեա եօլճու օլաճազըմ :

— Լօնտրաեա՝ մը կիտիեօրսունուզ :

— Էվվէթ մատամ, վէ մատէմ քի Մ. տը Լիւսընայըն
 քեաֆֆէյի հարաքեաթ վէ մուամէլաթընա տաիր զաթընըզա
 մալիւմաթ վէրմէքլիկիւմ վազիֆէմ իզթիզասընտան իսէ, չիմ-
 տիտէն, լիսանէն պազը մալիւմաթ իթասընա միւսարաաթ ի-
 տէրիմ :

— Լօնտրաեա կիթմէնիզ՝ Մ. տը Լիւսընայ թարաֆընտան
 օլտուղունու սէօզլէրինիզտէն իսթիխրաճ իտիեօրում :

— Էվվէթ, մատամ :

— Փագաթ պու սէյեահաթըն մագսէտի նէ՝ տիր :

— Մագսէտի՝ պիր թէաթրօ տիւրպիւնիւ սաթըն ալմագ-
 տըր :

— Նէ՝ տէտինիզ :

Ժան Տիւֆուր՝ իֆատէսինի թէքրալլատը :

Մատլէն . - Լաքին պու պիր ճիտտի մատտէ տէյիլ տիր :

— Պիլաքիս ֆէվզէլատէ ճիտտի տիր, մատամ : Ալէլ ու-

մում Բարիս կէօզլիւք ճիւղերինն սաթտըզլարը տիւրպինէր կիպի առի պիր տիւրպին սաթըն ալընմաեաճագ տըր , վէ Մ. գօնթուն սէօզիւնէ պագըլըրսա , մուպաեաա իտիլէճէք իշպու տիւրպին՝ թէշքիլինի թասմիմ իթմէքտէ օլտուղու պիր միւ. զէնին մուգատտէմէսի օլաճագ տըր :

— Նէ՞ ճինս միւզէ :

— Շիմտի անլաթըրըմ մատամ , վէ վէրէճէկիմ իյզահաթըր զարիպ վէ մուհիմմ պուլունտուղունուզտա թէաճճիւպ իթմէմ , իշթէ վուզուի հալ :

Պու սուրէթլէ վէքիլսարճը մէրգում , քէնտիսի իլէ էֆէն. տիսի միեանէսինտէ ճէրէեան իթմիշ օլան վէ օգուեանլարը. մըզա մալիւմ պուլունան միւքեալէմէեի էթրաֆըյլա հիքեա. եէ , վէ Լօպուն տիւրպինինն ճինաեէթքեարանէ խասսէլէ. րինի վէ մուգատտէմա իյգա իթմիշ օլտուղու ֆիիլի , վէ միւ. ճիտինն տիւչար օլտուղու ճէզաեը էքիտէն տէրմիեան իյլէ. տի :

Մատլէն , ժան Տիւֆուրուն իֆատաթընը հագըգի պիր հայրէթլէ տինլէեիպ , մէրգում պէեանաթընը իքմալ իթտի. կինտէ :

— Մատամ , պու տիւրպինին սաթըն ալընմասը՝ զարիպ պիր միւզէ թէրթիպի զայրի պիր մագսէտլէ օլմասը հագգըն. տա զաթընըզ տա պէնիմլէ հէմէֆքեար տէյիլմիսինիզ , տէ. տի :

Շիւպհէսիզ Մատլէն տէ պու էֆքեարտա իտի , չիւնքի էօյլէ պիր մուզիրըր ալէթին ժիւլ տը Լիւսընայ կիպի պիր մախ. լուգուն եէտինտէ պուլունմասը՝ եէնի պիր ճինաեէթտէն պաշ. գա պիր ֆիքրէ իսնատ իտիլէմէզ իտի : Պինապէրին մէզպու. րէ , Գօզլիգօնուն վագը օլան սիւալինէ մուվաֆըզ աուրէթ. տէ ճէվապ վէրտիքտէն սօնրա ,

— Պանա տիեէճէքլէրինիզ հէք պու գա՛տար մը տըր , տէտի :

— Խայր , մատամ . տահա պաշգա զարիպ մատտէլէր վար տըր :

— Նէ՞ տիր :

— Օ տիւրպինին քիմին նամընա սաթըն ալընմասը , վէ սաթըլաճագ էշեանըն ֆիրուխթինէ մէմուր օլան զապթ քեա . թիպի թարաֆընտան տէֆթէրի մախսուսընա քիմին իսմինին գայտ իտէլմէսի միւրատ օլունտուղունու քէշֆ իտիեօ՞րմուսու . նուզ :

— Նա՞սըլ քէշֆ իտէպիլիրիմ :

— Էօյլէ իսէ , պէնտէնիզ սէօյլէեիմ . օ տիւրպին՝ մատամ Կապրիէլ Սթէլլինի նամընա սաթըն ալընճագ տըր :

— Քէնտի մէթրէսի նամընա՞ մը :

— Աճա՛յիպ , մատամ , սիզ պիլիեօ՞րմուսունուզ քի . . .

— Պէն՝ Մ . տը Լիւսընայա տայիր օլան հէր շէյի պիլի .
րիմ :

— Պաշգա պիր շէյ տէ վար տըր . կէրէք էսնաի սէյեա . հաթըմտա վէ կէրէք Լօնտրատա իգամէթիմտէ , քէնտի ա . սըլ իսմիմի թէրքլէ , Ժիւլիէն-Գլօտ թէսմիեէ օլունմագլըղըմ՝ Մ . գօնթուն մաթլուպ իթտիկի խոսուսաթտան պիրի տիր :

Մատլէն շիտտէթլէ սարսըլարագ ,

— Ժիւլիէն-Գլօտ մու . . . վա՛յ գօնթ տը Լիւսընայ՝ Ժիւլիէն-Գլօտու թանըճօր մու , տէտի :

— Պէնտէնիզ տէ պունու քէնտինէ սիւալ իթտիմ . թա . նըմատըղընը , հաթտա օ իսիմտէ պիր քիմէնին վիճուտինտէն պիլէ խապէրտար օլմատըղընը սէօյլէտի :

— Աճա՛յիպ , օ հալտէ պու իսմի նա՞սըլ պիլիեօր :

— Կէօեա թէսատիւֆէն պու իսմի պէեան իյլէմիշ իտու . կինի պիլտիրիեօր . շէօյլէքի Դատէ Ռուսէլ վէ Կրիպուիլ ի . սիմէրինի նասըլ սէօյլէեէճէք իտի իսէ , Ժիւլիէն-Գլօտ իսմի . նի տէ էօյլէ սէօյլէմիշ իմիշ :

— Պու ինանըլըր շէյ տէյիլ տիր :

— Էվվէթ , մատամ , պէնտէնիզ տէ պու իֆատէեէ ասլա ինանմատըմ :

Մատլէն , քէմալը հէեէճան իլէ տէրունը սալօնտա պիր գաշ ատըմ ալտը : Ժիւլ տը Լիւսընայըն ֆիքրի վէ մագսէտի . նի անլամաեա չալըշըեօրտու : Պիրտէն պիրէ էլինի անլընա կէօթիւրիւպ , շու եօլտա միւլահազա իթտի :

— Քէնտի գարշըսընտա ժիւլիէն-Գլօտուն իսմինի սէօյլէ-միշ օլտուղունու խաթըրլաեօրում: Պու սէպէպլէ, անըն պէ-նիմ միւթթէֆիգիմ վէ քէնտինին տիւլմէնի օլտուղունու պի-լիեօր: Շիւպհէսիզ տիւրպինին մուպայեաասը՝ պիր ճինաեէթ իճրասընա գուլլանըլմագ իչին տիր: Լաքին պու ճինաեէթ իչին քիմ գուրպան թայեին իտիլմիշ տիր: Պուրասընը եալը-նըզ օ խապիս պիլիր... պէլքի պէնիմ... պէլքի Սէլէսթէն տիր... պէլքի տէ Կապրիէլ իլէ էվլէնմէզտէն էվվէլ գօնթէս տը Լիւսընայըն սերվէթինէ վարիս օլմագ թասավվուրու ֆիք-րինտէ տօղմուշ իսէ, օ գատընճըղազտան, եախօտ հէմ Կապրիէլտէն, հէմ տէ ժիւլիէն-Գլօտտան, այնի վագըլթտա եագասընը գուրթարմագ իսթէեօր:

« Զէվճէսինին թէլէֆի վագըընը, Կապրիէլ իլէ շէրիքի գըլմագ իսթէտիկի ժիւլիէն Գլօտա իսնատ իյլէմէք իսթէմէ-սի՝ եալընըզ օ ալաղա, օ խապիսէ լաեըզ մահիրանէ վէ շէյթանի պիր թէտպիր իսէ տէ, համտ օլսուն քի պէն հա-եաթտաեըմ, վէ հէր շէյի քէշֆ իթտիկիմ ճիհէթլէ, ուեա-նըզ տուրաճաղըմ:

Ժան Տիւֆուր՝ Զիւմրիւտլիւ Գատընըն ֆիքրի ղաեէթլէ մէշղուլ օլտուղունու կէօրմէքլէ:

— Մատամ, վագը օլան իֆատաթըմտան պիր նէթիճէ չըգարտընը՝ մը, տէյի սիւալ իթտի:

— Խայր, Լաքին նէթիճէ չըգարմաեա չալըչըեօրում:

— Մատամ, Մ. գօնթուն թայեին իթտիկի բրօկրամճա իճրա իտիլէճէք հիչ պիր թատիլաթ եօ՞գ մու տուր:

— Խայր, չիւնքի պու խուսուստա թատիլաթ իճրասը՝ սիզի տիւչարը թէհլիքէ գըլապիլիր, վէ հագգընըզտա չիւպ-հէ տավէթ իտէպիլիր: Իմտի, սիզ օ բրօկրամը նօգթասը նօգթասընա իճրա իտին:

— Բէք էյի:

— Նէ՞ վագըլթ ավտէթ իտէճէքսինիզ:

— Աեըն օն ալթըսընտա ավտէթ իտէճէկիմէ հիչ չիւպ-հէմ եօգ տուր:

— Զանն իտէրիմ քի պիր ազ էվվէլ, գօնթուն, պու կիւն

Շէնրվիէրտէ պուլունտուղունու պէեան իտիւօրտունուզ :

— Էվվէթ մատամ. գայիմ բէտէրինին խանէսինտէ տիր :

— Պու ագչամ Բարիսէ ավտէթ իտէճէք մի տիր :

— Մէմուլ իտէրիմ :

— Բէք էյի, աեըն 17 սինտէ, սիզտէն, բէք չօգ թափ. սիլաթը համլի րաբօրթօ պէքլէմէքտէ օլտուղումու ունութմա. եըն :

— Մատամ, իւճրէթիմի ալմըչ օլտուղում ճիհէթլէ, վա. զիֆէմի ասլա ունութմամ :

Միւթէագըպէն ժան Տիւֆուր՝ պիր չօգ սէլամ վէ թէ. վագիւլէրտէն սօնրա օթէլտէն մուֆարագաթլա, քէնտինէ պէքլէմէքտէ օլան արապաեա թէքրար րաքիպէն, ըսթօրլա. րը եինէ էնտիրտի, վէ միւնասիպ պիր մահէլլտէ արապաեը թէրքլէ, եաեա Սիրգ սօգաղընտաքի օթէլէ մուվասըլէթ իյ. լէտի :

Մէրգում, տաիրէսինէ տուխուլինտէ, քէնտի քէնտիեէ շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Խայր, րիւեա կէօրմէեօրում. պէն իմ. . . բէք ալէա ուեանըղմ, օն իքի պին ֆրանգ իրատա մալիքիմ, - ժան Տիւ. ֆուր, տօսթում, սէնի թէպրիք իտէրիմ, զիրա հագըգէթէն իշկիւզար օլտուղունու չիմտի իսպաթ իթտին :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ Շէնրվիէրտէն Բարիսէ կէլտիկինտէ, ըսթասիօնտան պիր արապաեա րաքիպ օլուպ, պիրլիքտէ էօյլէ թաամը իթմէք նիեէթիլլէ Կապրինին խանէսինէ կիթ. տի :

Կապրի, մէրգումու կէօրտիւկինտէ,

— Խայր օլա, ազիզիմ գօնթ, տիւնքի կիւն սիզի կէօր. տիւկիւմտէ, սիմանըզ սայքի ճէնաղէ ալայընտա պուլունան միւքէտտիր քիմսէլէրին սիմասընտան ֆարգլը տէյիլ իտի. չիմտի իսէ սիզի զաեէթ մէսրուր պուլունեօրում. աճապա եանըլընեօրմուեում, տէտի :

— Ասլա եանըլմաեօրսունուզ :

— Էյ պու թէպէտտիւլին սէպէպի նէ՞ տիր :

— Սէպէպի շու տուր քի, տիւն միւսթագպէլ հագգըն.

տա ղանեթ շիւպհէի իտիմ. պու կիւն իսէ օլ ճիհէթլէ աս. ւա շիւպհէմ գալմատը :

— Պու տէրէճէ խայրըը նէ՞ վագը օլտու :

— Գայիմ բէտէրիմին օն պէշ կիւնիւք էօմրիւ գալմըշ տըր քի, պու խուսուս հիշ ֆիքրիմտէն կէշմէետու :

— Նէ՞ համիյեթլի զաթ . . . պիր թագըմ խայրըսըզ գայիմ բէտէրլէր կիպի էպէտիեթէ կիթմէետ . . . գըզընա նէ՞ միգտար միրաս պրագըետ .

— Տէօրթ միւեօն ֆրանգ :

— Միւքէմմէլ շէյ . . . էլպէթթէ սիզ պու տէօրթ միւեօնուն ֆաիզինի գուլանապիլէճէքսինիզ :

— Բէս էլ մալէ մալիք օլաճաղըմ վագթա գատար, էվ վէթ, եալընըզ ֆաիզինի գուլանապիլէճէքիմ. Բէս էլ մալէ սահիպ օլմագլըղըմ իսէ, բէք ուզագ տէյիլ տիր :

— Նէ՞ տիետօսունուզ. զանն իտէրիմ քի գօնթէս տը Լիւ. սընայըն սըհհէթի պէրքէմալ տըր :

— Եանըլըետօսունուզ. պիւաքիս բէք խասթա տըր :

Ժիւլ, պու սէօզիւ սէօլլէտիկի սըրատա խէֆիէն Կապրի. էլէ պագմագտա, վէ մէզքիւր իֆատէի իրատ իթմէսինտէ, մագսէտի մախուսուս պուլունմագտա իտի, եանի իլք կիւն. տէն պէրու քէնտիսինի իշղալ իտէն պիր ֆիքրին ազ չօգ էսաս. ւը օլուպ օլմատըղընա թէէմին օլմագ իսթէմէքտէ իտի :

Կապրի իսէ տիգգաթ իւզըէ պուլունմատըղընտան, կէօզլէրինտէ պիր մէսէրրէթ էսէրի հուսուլինի մէն իտէմէտի, վէ կէօեա. ֆիթուրսուզ կէօրինէրէք :

— Աղըր խասթա՞ մը տըր, տէյի սիւալ իթտի :

— Էվվէթ :

— Նէ՞ գատար վագըթտան պէրու :

— Տիւնտէն պէրու :

— Խասթալըղը նէ՞ տիր :

— Պէյին իւֆիւնէթի տիր :

— Շիւպհէսիզ վէխիմ տիր, ւաքին կէնճ վէ գուվվէթլի օլան իչին, շիֆասը նագապիլ տէյիլ տիր :

Մ. տը Լիւսընայ. - (Բէնտի քէնտիե .) Եանըլտըղըմը

չիմտի անլաւօրում: Զէվծիմին վէֆաթընը չէտիտէն արզու, վէ սէրպէսթ օլտսւղում հալտէ, քէնտիսինին գօնթէս օլապիլէճէկինի զանն իտիեօր: (Ոչիքեարէն.) Հէքիմ, մատամ գօնթէսին ահվալը սըհհիեհէսինտէն տօլաեը ֆէվգէլատէ էն. տիչէ իչինտէ պուլունուեօր: — Հէրնէ օլսա, անըն տա եագընտա ահրէթէ եօլճու օլաճաղը մուհագգագ տըր: — Շիմտի պէն աճըրգտան էօլիւեօրում, վէ էօյլէ թաամընը պիրլիքտէ իթմէթ իւզրէ պուրաեա կէլտիմ:

— Զաթէն պէն տէ սուֆրաեա օթուրմագ իւզրէ իտիմ. տիմէք օլուրքի թաամըմըղ հազըր տըր. գօլթուղունուղու պանա վէրին տէ, թաամ սալասընա էնէլիմ:

Սաաթ իքի րատտէլէրինտէ, գօնթ, ագչամ կէլիպ քէնտիսիյէ պէրապէր պիր լօգանթաեա վէ անտէն թէաթրօ. եա կիտէճէկինի վատ իլէ, Կապրիէլտէն մուֆարագաթ, վէ պատէհու պանքէրին նէզտինէ ազիմէթլէ, Լօնտրանըն պիւ. եիւք պիր պանգասը նամընա մուհիմ պիր մէպլաղը հավի պիր չէք ախը իյլէտի:

Մուախսարէն օթէլինէ ավտէթինտէ, Ժան Տիւֆուրու ճէլպլէ,

— Հօճա Ժան, պու կիճէ իհթիմալքի օթէլէ ավտէթ իթմէեհէճէեիմ. իմտի եարըն սապահ պուրատան հարէքէթ իթմէնիզ լազըմ կէլտիկինի ունութմաեըն, տէտի:

— Միւսիւ գօնթ, եարըն սապահ պիրինճի գաթար իլէ եօլա չըգաճաղըմա էմին օլապիլիրսինիզ:

— Թաւսիեհէլէրիմի պէլլէտինիզ. իչթէ օ թաւսիեհէլէրիմէ թէմամիյլէ թէվֆիգի հարէքէթ իթմէլիսինիզ:

— Բէք էյի միւսիւ գօնթ, զաթընըզըն թալեին իթմիչ օլտուղու խաթթը հարէքէթտէն, բիրէնին աթլամասը գատար պիլէ նէ՛ սաղա նէ՛ սօլա շաչմաեաճաղըմա սէօզ վէրիրիմ:

— Շու չէքի ալըն, Լօնտրատա պուլունան պիր պանքէր նամընա եազըլըչ տըր, վէ ալթուլն օլարագ շու իւչ պին ֆրանգը տա, պաղը ահվալը ֆէվգէլատէեհ գուլլանըմագ իւզրէ վէրիեօրում: Եանքէսէճիլէրէ չալտըմագտան սագընմանըզը տա իխթար իտէրիմ:

— Միւսիւ գօնթ , պիր վագըթտան պէրու եանքէսէճի-
լէր Բարիսէ տօլմուշ օլտուգլարընտան , պու էսնատէ Լօնտ.
րատա եանքէսէճի գալմամըշ օլմագ կէրէք տիր :

— Հէր նէ օլուր իսէ օլսուն , տիգգաթը էլտէն պրագ-
մաերն :

— Զաթընըզ պու խուսուստա միւսթէրիհ օլուն :

— Խըզմէթինիզի պիթիրտիքտէն սօնրա կէճիքմէերն : Ա-
երն 16 նըր ագչամը սիզի պուրատա պէքլէրիմ :

— Թամ վագըթտա ալտէթ իտէճէկիմէ էմին օլապի-
լիրսինիզ :

Պատէհու ժիւլ տը Լիւսընայ՝ էլպիսէսինի թէպտիլ իլէ ,
Շաթլէ թէաթրօսունա կիտէրէք պիր լօթ քիրալատը , վէ
անտէն սէրգլըեէ ալիմէթլէ , Մ. տը Վէրվէյի վէ Մ. տը
Սէն-Բօմանը պուլտու , վէ անլէր իլէ պիրէր ապսէնտ իշտիք-
տէն սօնրա , Կապրիէլ իլէ ագչամ թաամը իտէճէք օլտու-
ղու Գաֆէ Անկլէեէ անլէրի տէ կէօթիւրտիւ :

Մէրգուլար՝ պու լօգանթատա նէֆիս Շամբանիա շա-
րապըյլա գաֆալարը թուլթտուրտուգտան սօնրա , Շաթլէ
թէաթրօսունտա քիրալանմիշ օլան լօթա կիթտիլէր , վէ իբի
ֆասըլտա հազըր պուլունուպ , անճագ դօնթ , ֆէվգէլտտէ
հէեէճան իշինտէ օլմասը վէ հիշ պիր մահէլլտէ րահաթ
տուրամամագտա պուլունմասը հասէպիլլէ , անըն թէքլիֆի
իւզէրինէ ճիւմլէթէն Գաֆէ տէ Զամպասատէօր նամ գաֆէ
բգօնսէրէ աղիմէթ իլլէտիլէր :

Օրատա ժիւլ տը Լիւսընայ՝ քէնտի մէվգիսինի ունու-
տարագ , օլ տէրէճէ շամաթա կիւրիւլտիւ հասըլ իթմէկէ ,
վէ խանէնտէ գատընլարը օլ մէրթէպէ միւնասիպէթսիզ
թարզտա իսթիճվապա պաշլատը քի , էկէր պիզլաթ գաֆէ-
գօնսէրին սահիպի թարաֆընտան թանըլմըշ օլմասա իտի , տի-
շարը աթըլմասը մուհագգագ իտի Կապրիէլ , հիշ պիր զէման
մէրգուլու պու հալտէ կէօրմիւշ օլմատըղընտան , քէնտի
քէնտիեէ շու սէօղլէրի սէօլլէտի .

— Մուլլագա ֆէվգէլտտէ պիր սէպէպ օլմալը քի , պու
տէրէճէ հէեէճան իպրագ իտիեօր... աճապա գարըսընըն

խասթալըղը՝ մը պու առէմին շու հէնէճանընա սէպէպ օլու-
եօր . . . Էկէր մատամ տը Լիւսընայ վէֆաթ իտէրսէ, Մատլէն
Կալիէնին՝ կիւեա պէնտէն ինթիգամ ալմագ իւզրէ թայեին
իթտիկի Մագսէտէ վասըլ օլմաեա եագլաշաճաղըմ:

Դաֆէ-գօնսէրտէն չըգտըգ իտէն սօնրա Աւերիգէն լօգան-
թասընտա սուրէ իթմէեէ կիթտիլէր, վէ շէֆֆագ սէօքտիւ-
կիւ էսնալէրտէ, յէրգուման տէօրթ քիշիլէր պիրպիրլէրինտէն
այրըլտըլար:

Եէվմի մէզքիւր սապահըսը վէքիլխարճ էֆէնտի՝ խըզ-
մէթքեարլարա էվամիրի լաղըմէեի իթա, վէ քէնտինին, միւ-
սիւ գօնթուռն միւսաատէսիլլէ վէ խուսուսի պիր իշտէն տօ-
լաեը այըն 16 նճը ազլամընա գատար զայպուպէթ իտէճէ-
կինի պէեան իլլէտիքտէն սօնրա, տէմիր եօլու ըսթասիօնու-
նա ազիմէթլէ, Տիէբէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէն գա-
թարա ըաքիպ օլտու: Եարը կիճէ էսնալէրինտէ Լօնտրաեա
մուվասըլլէթլէ, Օթէլ տը Ֆրանս է տ'Անկլըթէրէ էնտի, վէ
ալմըշ օլտուղու էմի մուճիպինճէ, մէզքիւր օթէլտէ քէնտինի
թիւլիէն-Գլօտ իսմիլլէ գայտ իթտիրտի:

Մէրգուլ, գօնթուռն՝ Լօպուռն տիւրպինինի սաթըն ալ-
տըրմասը հէր հալտէ թասմիմ իթմիշ օլտուղու պիր ճինա-
եէթին իճրասընը թէսհիլ իշին օլտուղունա շիւպհէ իթմէք-
տէ օլմաեըպ, անճագ պու ճինաեէթէ քիմին հէտէֆ օլա-
ճաղընը պիլմէտիկինտէն, վէ պու խուսուսա ֆէվգէլատէ մէ-
րագ իթտիկէնտէն, հէման սապահա գատար ըահաթճա ու-
եուեամատը: Պունտան գաթինազար օն իքի պին ֆրանգ սէ-
նէվի իրատա մալիք օլմասը՝ քէնտիսինի իհթիեաթլէ հարէ-
քէթէ մէճպուր իտիպ, շէօլլէքի քէնտի քէնտիսինի տիւշարը
թէհիլքէ գըլմագտան, վէ էֆէնտիսինին շէրիքի մագամընտա
կէօրիւնմէքտէն սագընմագտա իտի: Եանի գօնթուռն տօլիւռն
իւճրէթլի պիր մէմուրու օլմագ, ֆագաթ տիկէր հիշ պիր
սըֆաթը հայիզ պուլունմամագ թարաֆընտա իտի: Ղիրա
գօնթուռն շէրիքի օլտուղունա տայիր հագգընտա վագը օլա-
ճագ ճիւզի պիր շիւպհէ՝ միւսթէնթիգլէրին վէ սըգ սըգ
կէօրիւնմէլէրի խօշնուտիեէթի մուճիպ օլմաեան պիր թագըմ

էշխասըն նազարը տիգգաթընը տավէթ վէ ճինաեէթ մահքէ-
մէսինէ թագտիմ կիպի էնվաթ թէհլիքէ վէ էնտիշէլէրի իյ-
գա իտէպիլիը իտի : Իմտի , մէրգում ֆիքրինտէն ,

— Կէօզլէրիմի աչըպ ուեանը պուլունաճաղըմ , տէտի ,
վէ իրթէպի կիւն պիր լոգանթատա էօյլէ թաամը իթտիքտէն
սօնրա , համիլ օլտուղու չէքին պէտէլինի ալմագ իւզրէ ,
Բարիս պանքէրինին մուխպիրի նէզտինէ , վէ պատէհու Զապ-
թիեէ նէզարէթինտէ , պէշ կիւնտէն պէրու վասի պիր սալա
տէրունինտէ միւզաէտէ իչին վազ իտիլմիշ օլան էշեանը թէ-
մաշաեա կիթտի :

Մահէլլի մէզքիւրտէ խընճախընճ էհալի պուլունուպ , ի-
չէրի կիրէպիլմէք իչին ֆէվգէլատէ միւշքիլաթ չէքիլմէքտէ ,
վէ պիր մըգտար բօլիս նէֆէրաթը՝ նիզամ ու ինթիզամը կիւն
իլէ մուհաֆազա իտէպիլմէքտէ իտիլէր :

Էն եիւքսէք սընըֆլարտան էն էտնա սընըֆլարա գա-
տար բէք չօգ իզտիհամ՝ մահէլլի մէզքիւրտէ պուլունուպ ,
պիր խայլի գատընլար տա քէնտիլէրինէ թապիի օլան մէրագ
վէ վուզուֆիյեէթ իլէ իշպու իզտիհամա տախիլ օլմուշ իտի-
լէր :

Ժան Տիւֆուր պիր խայլի միւտտէթ պէքլէտիքտէն սօն-
րա , քէնտիսի տէ իշպու վասի սալաեա կիրէպիլտի , վէ միւ-
թէսարըֆը օլմուշ օլան հէր ճանինին իսմինի հավի էշեանըն
վազ օլունմուշ օլտուզլարը ճամէքեանլարըն էօնլէրինտէն
սըրա իլէ կէշտի :

Նիհաեէթ մահուտ տիւրպիւնիւն գօնուլմուշ օլտուղու
եէրէ կէլէրէք , զաեէթ կէօսթէրիշլի օլան պու տիւրպիւնի
ճամէքեանըն իւզէրինտէն թէտգիգ իթտիկի սըրատա , թագ-
րիպա էլլի չաղլարընտա պիր ինկիլիզ տախի աշնի մատտէեի
թէտգիգ իթմէքտէ օլմասըյլա , ճամէքեանըն մուհաֆազա-
սընա մէմուր իքի բօլիս նէֆէրաթընտան պիրի՝ մէրգում ին-
կիլիզէ խիթապէն ,

— Մի՛լօրտ , պու սիզէ լաեըգ վէ գըյմէթտար պիր մալ
տըր , տէտի :

Ինկիլիզ տէ թէպէսսիւմ իտէրէք ,

— Էվվեթ, գըյմէթտար օլտուղունը անլաեօրում, լաքին պունա տիկէր րաքիպլէր տէ զուհուր իյլէեհէճէք տիր, տէյի մուգապէլէ իթտի:

— Հալ պուքի էֆէնտիմ, զաթընըզ օլ գատար զէնկին. սինիզ քի, տիկէր րաքիպլէր զուհուր իթսէ պիլէ, եինէ սիզէ գարշը տուրամազլար:

Ժան Տիւֆուր, պունլարըն միւքեալէմէսինի տինլէտի, վէ հէր նէ գատար քէնտիսի ինկիլիզճէ պիլմէզ իտի իսէ տէ, սիմալարընըն քէսպ իթտիկի հալտէն, թէաթի օլունան սէօզլէրին մանէասընը հէման անլաեապիլտի, վէ քէնտի քէնտի. եէ:

— Շու տիւրպիւնին մալի Մ. գօնթա բէք պահալը օլաճաղընը տէրք իտիեօրում, լաքին պու խուսուս՝ տիւրպիւնի պիզլիմ սաթըն ալմամըզա մանի օլմաեաճագ տըր, չիւնքի իճապ իթտիկի տէրէճէտէ ֆիեաթ վէրէճէեհիմ, տէտի:

Բօլիս մէմուրլարը՝ այնի խալգըն ճամէքեանլարըն էօ. նիւնտէ նիհաեէթսիզ սուրէթտէ տուրմալարընա միւսաատէ իթմէտիքլէրինտէն, Գօգլիզմ՝ աիկէր քիմէլէր իլէ պիրլիքտէ սալանըն իչինտէ պիր միւտտէթ տօլաշտըգտան սօնրա տիշարը չըգտը:

51

Իրթէսի կիւնիւ սաաթ օն պիր պուշուգտան պէտ իլէ, միւզաէտէ սալասը խընճախընճ խալգ իլէ տօլմուշ օլտուղու հալտէ, Ժան Տիւֆուր՝ րէֆագաթընտա պիր թէրճէման օլարագ մահէլլի մէզքիւրէ վասըլ օլտու, վէ էշեաի մէվճուտէ. նին տէֆթէրի սաիրէրէ թէվզի օլունտուղու կիպի, քէնտիսի տէ պու տէֆթէրլէրտէն պիր թանէ ալըպ, թէրճէմէ իթտիր. մէք իւզրէ, թէրճէմանընա վէրտի:

Տէֆթէրին պաշտաքի նիւմէրօսու գարշըսընտա Լօպուն

մէջհուր տիւրպինի եազըլմըն օլուպ , պուլունն իչին օն ատէտ
ինկիլիզ լիրասը ֆիեաթ թայեին գըլընմըն իտի :

Սալատա պուլուննան պիլճիւմէ խալգ պիրիպիւրէրիյլէ
կէօրիւշմէքտէ օլմալարըյլա ումումի պիր գարդաշալըգ հիւքմ
իթմէքտէ իքէն , զապթ քեաթիպինին , մուհասիպինին , վէ
տիկէր իքի նէֆէր տէվլէթ մէմուրունուն սալաեա տուխուլ-
լէրի իւզէրինէ , օրթալըգտա ազիմ պիր սուսըլուգ վագը օլ-
տու :

Տէրհալ միւզաէտէեէ իպթիտար օլունարագ , էվվէլ պէ
էվվէլ պիր ումուլխանէտէ իւշ քիչինին թէլէֆինէ գուլլանը-
մըն օլան նօնթրօն պըչաղը նամընտա պիր պըչաղըն միւզաէ-
տէսի իճրա օլունտու , վէ պու պըչագ հատտը զաթինտէ իւշ
չիլին գըյմէթինտէ օլտուղու հալտէ , ժան Տիւֆուր պիր կիւն
էվվէլ նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմիշ պուլուննան ինկիլի-
զին էօհտէսինտէ պէշ ինկիլիզ ալթունունա գալտըղընը կէօր-
մէսի իւզէրինէ ,

— Աճա'յիպ , էկէր օթուզ սու գըյմէթինտէ օլան ատի
պիր պըչաղա եիւզ եիրմի պէշ ֆրանգ գըյմէթ թարհ օլու-
նուր իսէ , Լօպուն մահուտ տիւրպիւնիւ աճապա գաշա չը-
գաճագ տըր , տէյի միւլահաղա իթտի :

Մէզքիւր պըչագտան սօնրա տիկէր պաղը էհէմմիեէթ-
սիզ շէյլէր միւզաէտէեէ վագ օլունուպ , նիհաեէթ Լօպուն
տիւրպիւնինէ սըրա կէլտիկինտէ , օրատա հազըր պուլուննան-
լար իւզէրինտէ պիր տիթրէմէ հասըլ օլտու :

Միւզաէտէ տէլլալը մէզքիւր տիւրպին իչին օն լիրա գըյ-
մէթ թարհ իտիլմիշ օլտուղունու խապէր վէրիւր վէրմէզ , հէր
թարաֆտան աթիտէքի ճէվապլար իշիտիլտի :

— Եիրմի լիրա . . .

— Օթուզ լիրա . . .

— Էլլի լիրա . . .

— Եիւզ լիրա . . .

— Իքի եիւզ լիրա . . .

— Պէշ եիւզ լիրա . . .

— Պին լիրա . . .

Պին լիրատան սօնրա պիր միւտտէթ աուրուլտու : Սօն ֆիեաթ՝ զիբրինի իթմիշ օլտուղումուզ ինկիլիզ թարաֆըն-տան վէրիլմիշ օլուպ , մէրգում , օնտան զիեատէ գըյմէթ թագաիր իտէն պուլունմաեաճաղընը զանն իտիեօրտու : Ժան Տիւֆուր իսէ , օլ վագթա գատար պիր չէ , սէօյլէմիշ օլմա-եըպ , թէպէսսիւմ իթմէքտէ իքէն , պիրտէն պիրէ թէրճէ-մանընըն գուլաղընա պիր չէ , սէօյլէտի , վէ օ տախի՝ օթուր-մուշ օլտուղու եէրտէն աեաղա գալգարագ , եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Պին իքի եիւզ լիրա . . . տէտի :

Մահուտ ինկիլիզ . — Պին իւշ եիւզ . . .

Պու տէֆա իշպու ինկիլիզ իլէ Դօգլիգօ պէյնինտէ րէ-գապէթ տէվամ իտիպ , պիր արա ինկիլիզ :

— Պին տօգուզ եիւզ լիրա . . . տէյի պաղըրտը , վէ Դօգլիգօնգան թէրճէմանը տա , մէրգումուն պիր իշարէթի իւ-զէրինէ ,

— Իքի պին լիրա . . . տէյի նիտա իթտի :

Պու տէֆա ինկիլիզ պաշընը սալաեարագ ,

— Պու ատէմլէր՝ պէնտէն զիեատէ բարա չէքմէք իչին իթթիֆագ իթմիշ տիրէր . . . լաքին պէն քէնտիլէրինէ ալէթ օլմամ , տէյի տիւչիւնտիւ , վէ օնտան սօնրա եէնիտէն ֆի-եաթ վէրմէտիկինտէն , վէ միւզաէտէ մէմուրու տա տիկէր պիր րաքիպ պուլունմատըղընը կէօրտիւկիւնտէն , տիւրպինի մէզպուրուն իքի պին լիրա , եանի էլլի պին ֆրանգ վէրէնին իւզէրինտէ գալմասընա գանաաթլէ , օլ պապտէքի միւզաէ-տէնին խիթամը իշարէթինի վէրտի :

Օլ վագըթ , Ժան Տիւֆուր , թէրճէմանըյլա պիրլիքտէ սանըղգքեարըն նէզտինէ կիթտի , վէ թէրճէման՝ Լօպուն տիւրպինի՝ րէֆիգի պուլունան ֆրանսըղըն էօհտէսինտէ գալ-մըշ օլտուղունտան , պէտէլինի թէէտիեէ իլէ , մալը ալաճա-ղընը իֆատէ իյլէտի : Սանըղգքեար իսէ , թէրճէմանըն սէօ-զիւնիւ գաթթ իլէ ,

— Պէն ֆրանսըղճա պիրլիմ . միւսիւ պիզգաթ իֆատէի մէրամ իտէպիր , տէտի , վէ պատէհու Ժան Տիւֆուրա խի-

Թապէն . - Բէճա իտէրիմ, միւսիւ, իսմինիզի պիւտիրին, տէ-
յի պէտան իլէտի :

Ժան Տիւֆուր՝ Լիւսրնայրն էմրի մուճիպինճէ ,

— Իսմիմ Ժիւլիէն Գլօտ տուր . . . տիւրպինի մատամ
Կապրիէլ Սթէլլինինն հիսապրնա սաթըն ալտըմ. իմտի մագ-
պուզ սէնէտի անըն նամընա վէրիւմէլի տիր, տէյի իֆատէ
իթտի :

— Իբի պին ինկիլիզ ալթունունու պանա իթա իտէճէք-
սինիզ. էկէր պու բարաեր ֆրանսա ագչէսիլէ թէէտիտէ իթ-
մէք իսթէրսէնիզ. էլլի պին ֆրանք իլէ եիւզտէ պէշ խարճ ,
եանի ճէման էլլի իբի պին պէշ եիւզ ֆրանգ վէրմէլիսի-
նիզ :

Գօգլիգօ ճիզտանընը ճէպինտէն չըգարըպ, պանգնօթ օ-
լարագ իսթէնիլէն մէպլաղը սալտըղընտան, մուգապէլէթէն
քէնտիսինէ մունթաղամ պիր մագպուզ սէնէտի վէ գուլթու-
սու տէրունինտէ օլարագ Լօպուն տիւրպինի վէրիլտի :

Պու սուրէթլէ Գօգլիգօ վազիֆէսինի պիլ իյֆա, խալզըն
իչինտէն տիշարը չըգար :

Մէրգուճ, սալանըն խարիճինէ մուվասըլէթինտէ, եէ-
տինտէրի մագպուզու հըֆիլ իթմէք իւզրէ ճիզտանընը թէք-
րար չըգարտը, վէ իշպու մուամէլէ իլէ մէշղուլ իբէն, պիր
քիմսէնին՝ էլլինի քէնտի գօլունա տօգունտուրտուղունու հիսս
իթմէսիլէ, արգասընա տէօնէրէք, իւսթիւ պաշը մունթա-
ղամ պիր կէնճ քիմսէ կէօրտիւ : Պու կէնճ, ասըլ ֆրանսըզ-
լարա մախսուս թէլէֆֆիւզլէ :

— Միւսիւ, զաթընըզը եօլունուղտան ալըգօյտուղում-
տան տօլաեր աֆիլընըզը րէճա իտէրիմ, տէտի :

Գօգլիգօ . - Եօլումտան պէնի ալըգօյմանըզտա հիշ պիր
պէյիս եօգ տուր . անճագ շուրաեր անլաեամաեօրում քի . . .

— Պէնիմ սիզտէն նէ՞ իսթէտիկիմի անլաեամաեօրսու-
նուզ, տէյիլ մի . պիր աղտան անլարսընըզ : Պիր աղ էվվէլ
ճիզտանընըզտա հըֆիլ իթտիկինիզ քեաղըտ՝ միւզաէտէտէ
էօհտէնիզտէ գալմըշ օլան Լօպուն տիւրպինի իչին վէրմիշ օլ-
տուղունուզ ագչէնին մագպուզ սէնէտի իտի, տէյիլ մի :

Ժան Տիւֆուր՝ պու կէնճ ատէմի պաշտան աեաղա գատար թէճէսսիւստէն սօնրա ,

— Եիւքսէք սընրֆա մէնսուպ պիր զաթ օլմալը , տէյի միւլահազա իթտի , վէ պատէհու շախսը մէճհուլուն սիւալինէ ճէվապէն ,

— Էվվէթ միւսիւ , ֆադաթ պու սիւալինիզին սէպէպի նէ՞ տիր , տէյի պէեան իյլէտի :

— Սէպէպի շու տուր քի , սիզէ պիր թէքլիֆ արզ իտէ՝ ճէեիմ :

— Թէքլիֆ մի . . . պանա՞ մը :

— Էվվէթ :

— Նէ՞ կիպի թէքլիֆ :

— Եէտինիզտէքի մագպուզ սէնէտինի սաթըն ալմագ իսթէրիմ :

Գօգլիգօ՝ ումուզլարընը չէքէրէք ,

— Միւսիւ , լաթիֆէ՝ մի իտիեօրսունուզ , Զանն իտէրսէմ , Շարանթօնուն՝ Լօնտրա տախիլինտէ օլմաեըպ , Ֆրանսատա Սէն էեալէթի տախիլինտէ Բարիս եագընընտա օլտուղունու պիլմէլիսինիզ :

— Աֆվ իտէրսինիզ , պէն մէճնուն տէյիլիմ . թէքլիֆիմ ճիտտի տիր :

— Լաքին պու մագպուզ սէնէտի սիզին նէ՞ իչինիզէ եարար :

— Սաթըն ալտըղընըզ տիւրպին սիզին իչինիզէ եարամաեաճաղը կիպի , պու մագպուզ սէնէտի տէ պէնիմ իչիմէ եարամազ . անճագ պու սըրֆ պիր մէրագտան իպարէթ տիր :

Ժան Տիւֆուր . - (Կիւլէրէք .) Տիմէք ինկիլթէրրատա աւարը աթիգա վէ նատիրէ ճէմինէ մէրագլը օլանլար՝ գարըն՝ ճա կիպի քէսրէթլի տիրէր : (Իլավէթէն .) Ֆագաթ հիսապլարըմը վէրէպիլմէք իչին պու մագպուզ սէնէտինէ իհթիեաճըմ վար տըր :

— Միւղաէտէ սալասընա թէքրար կիրին , վէ ալմըշ օլտուղունուզ մագպուզ սէնէտինի զայպ իթմիշ իտուկինիզի

պէսան, վէ քէնտիսինէ պիր իքի լիրա իթա իլէ, սանտըգ-
քեարտան պիր տիկէր մագպուզ սէնէտի ալըն:

— Վագաա տէտիկինիզ ուրպիւր չէյ տիր, լաքին պէն՝
եւտիմտէքի մագպուզ սէնէտինտէն խօշնուտում, վէ անըն
եւրինէ պիր տիկէրինի աւմագ իսթէմէմ:

— Սիզէ պունուն իչին էլլի ատէտ լուի ալթունու վէրի-
րիմ:

Մասլահաթկիւզար էֆէնտի՝ օրատան ուզագլանմազա
հազըրլանմագտա իքէն, միգտարը մէզքիւրու իշիտինճէ,

— Էլլի լուի ալթունու մու, տէյի թէքրարլատը:

— Էվվէթ:

— Տէտիկինիզ լաթիֆէ տէյիլ մի տիր:

— Պիլաքիս զաեթ ճիտտի տիր:

— Էլլի լիրա վէրտիկինիզ հալտէ, տիմէք տահա զիեա-
տէ գըյմէթի վտր տըր:

Շախսը մէճհուլ. - (Կիւլէրէք.) Սիզ բէք գուրնազ ա-
տէմ իմիշտինիզ:

— Գուրնազ ուտուղումա իթթիխար իտէրիմ:

— Բէք էյի, եիւզ լուի ալթունու վէրիւրիմ:

— Տահա չըգըն:

— Իքի եիւզ լուի ալթունունա գատար չըգարըմ:

— Պէշ պին ֆրանգ վէրիւրմիսինիզ:

— Էվվէթ, ալթուն ազչէ պէշ պին ֆրանգ վէրիւրիմ:

— Նէ՝ վագըթ:

— Մէզքիւր մագպուզ սէնէտինի թէսլիմ իթտիկինիզ
հալտէ, չիմտի վէրիւրիմ:

— Լաքին պիր տիկէրինի թէտարիք իտէպիլիպ իտէմէեէ-
ճէկիմի էվվէլճէ անլամալըեըմ:

— Բէք էյի. կիտին թահգըգ իտին. պէն սիզէ, իգա-
մէթ իթտիկիմ օթէլտէ պէքլէրիմ:

— Հա՞նկը օթէլտէ:

— Օթէլ տը ֆրանս է տ'Անկլըթէրտէ:

— Իէ՛մամ, պէն տէ օ օթէլէ էնմիշիմ տիր: Սիզ էվվէլ-
ճէ կիտին, պէն տէ պիր ազտան կէլիւրիմ:

Ժան Տիւֆուր՝ պու սէօզլէրտէն սօնրա , թէքրար միւզա-
էտէ սալասընա կիրիպ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Պու հալ պանա բէք զարիպ վէ էսրարի կէօրինիւեօր
իսէ տէ , պունտան նէ՛ զայպ իտէրիմ : Հիշ պիր շէյ , վէ սան .
տըգքեար իլէ ուզլաշապիլտիկիմ թագտիրտէ , պէշ պին ֆը-
րանգը աշըգտան ճէպէ աթարըմ : Խիւտա ալիմ , պախթըմ
ֆէվգէլատէ եավէրլէնտի , միլեօնէր կիպի եաշաեապիլէճէկիմի
իւմիտ իտիեօրում , տէտի :

52

Գօգլիգօնուն եէնիտէն միւզաէտէ սալասընա տուխուլին-
տէ , իքի միւշթէրի պիյնինտէ պիր շէյին սաթըշընտան տօ-
լաեը զուհուրա կէլէն շէտիտ պիր մուպահասա սէպէպիլլէ ,
միւզաէտէ մուլագգաթէն գաթ իտիլմիշ իտի : Պինապէրին
պիզիմ վէքիլխարճ էֆէնտի , պու խուսուստան իսթիֆատէ
իլէ , ազ էվիլէլ էլլի իքի պին պէշ եիւզ ֆրանգընը ալմըշ օ-
լան վէ ֆրանսըզճա թէքէլլիւմէ միւզթէտիր պուլունան սան-
տըգքեարըն նէզտինէ ազիմէթլէ , մէրգումա խիթապէն ,

— Սանտըգքեար էֆէնտի , պաշըմա պիր գազա կէլտի ,
տէյի պէեան իյլէտի :

— Նէ՛ կիպի գազա , տէյի սանտըգքեար սիւալ իթտի :

— Լօպուն տիւրպիլինի սաթըն ալան պէն իտիմ :

— Էվվէթ , թանըեօրում :

— Պուրատան չըգարքէն , գազաէն զայպ իթտիմ . . .

— Նէ՛յի , տիւրպիլինի՞ մի :

— Խայր , թէէտիեէ իթմիշ օլտուղում պէտէլին մագ-
պուզ սէնէտինի :

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ , լաքին տիւրպիլին պէտէլինի
տէֆթէրիմտէ գայտ իթմիշ օլտուղումտան , սիզտէն հիշ պիր
շէյ թալէպ իտիլմէեէճէկինէ՞նէմին օլապիլիրսինիզ :

— Էֆէնտիմ, պէնտէնիզ սըրֆ պիր մասլահաթ կիւզար օլտուղում ճիհէթլէ, հիսապլարըմը վէրիրքէն, պունլարըն սըհհէթինի իսպաթ իտէմէեհէեհիմ, վէ իշթէ պու սէպէպլէ տիր քի, մագպուզ սէնէտինին զայպ օլմասը՝ պէնիմ իշին պիւեիւք պիր զարար տիմէք տիր :

— Պէն պունա պիր շէյ եաբամամ :

— Պիլաքիս սիզ չարէ պուլապիլիրսինիզ :

— Նա՛սըլ չարէ պուլապիլիրիմ :

— Ղայպ օլմուշ օլան մագպուզ սէնէտինին եէրինէ ի-քինճի պիր սուրէթ վէրմէքլէ քի, իշթէ պունու թէմէննի ի-շին թէքրար նէզտինիզէ կէլտիմ :

— Լաքին պու մուամէլէ՝ պիւթիւն պիւթիւն եօսուզ տուր :

— Պունուն քիմսէեհէ զարարը օլմազ, հալ պու քի պէ-նիմ իշին պիւեիւք պիր խըզմէթ տիր քի, պունտան տօլաեը հազգընըզտա ֆէվգէլատէ միննէթտար գալաճաղըմ :

Գօգլիգօ պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, սանտըգքեարըն մա-սասը քէօշէսինէ խէֆիէն պէշ առէտ ալթուն վազ իթտի, վէ սանտըգքեար իշպու ալթունլարը եէլէկինին ճէպինէ ալթըգ-տան սօնրա, ըէսմի պիր քեաղըտ ալըպ, եավաշ սէտա իլէ,

— Սիզի մէմուռն իթմէք իշին պու խըզմէթի կէօրիւեօ-րում... իմտի իսիմլէրի թէքրար իտին, տէյի պէեան իլլէտի :

Գօգլիգօ . - « Մատամ կապրիէլ Սթէլլինի հիսապընա հարէքէթ իտէն ժիւլիէն-Գլօտ... » սէօզլէրինի թէքրար պէ-եան իթտի, վէ սանտըգքեար իշպու իպարէեհի եազտըգտան սօնրա իմզալաեըպ, մագպուզ սէնէտինին իքինճի սուրէթինի վէքիլխարճ էֆէնտիեհէ թէսլիմ իլլէտի քի, օ տախի պու սուրէթի համիլէն, չախսը մէճհուլու պուլմագ իւզրէ, Օթէլ տը Ֆրանս է տ՝Անկլըթէրէ ազիմէթ իթտի, վէ չախսը մէճ-հուլու օրատա պուլուպ, արալարընտա գարարլաշտըրըլմըշ օլան ախը ու իթանըն իյֆասընտան սօնրա, Ժան Տիւֆուր՝ օթէլի թէրքլէ, Տիէրէ հարէքէթ իտէն պիր վարօրա ըաքի-պէն, Բարիսէ ալտէթ, վէ տօղրու Սիրգ սօգաղընտաքի օ-թէլէ մուվասըլէթ իլլէտի :

Օլ էսնատէ ժիւլ տը Լիւսընայ օթէլտէ պուլունմանըպ , ագչամ ալտէթ իտէճէկինի պիլ պէեան , սապահլաերն էրքէն արապա իլէ Շէնըվիէրէ կիթմիշ իտի :

Ժան Տիւֆուր օտասընա կիրիպ, Լօպուն տիրպինինի սագլատը , վէ պատէհու մաեթինտէքի խըզմէթ քեարլարտան պիրինի չաղըրըպ , սէյեահաթընըն եօրկունլուղունու կէչիրմէք իւզրէ , պիր շիշէ Պօրթօ շարապը վէ պիր միգտար բէքսիմաթ կէթիրթտի :

Կէլէլիմ Բլաթան սէյֆիեէսինտէքի հալէ :

Իքի կիւնտէն պէրու Հանրիէթ էյիճէ օլուպ , սաաթտան սաաթա նէօպէթինին շիտտէթի ազալմագտա , վէ սաեըգլա մասը թէմամիլլէ կէչմէքտէ իտի :

Հալ պու քի պիշարէ գատընճըղազ էթրաֆընտա պուլունանլարտան հիշ քիմէեի թանըեամանըպ , պու հալին տէ վամ իթմէքտէ օլմասընա րաղմէն , հէքիմ , մէզպուրէեե , մուխաթարաեր սավուշտուրմուշ նազարըլլա պագմագտա իտի :

Թէէսսիւֆ օլունուր քի Մ. Տօրէյ այնի հալտէ օլմանըպ , եաթագտա եաթմըշ օլմամագլա պէրապէր , օտասընտան տը շարը չըգապիլէճէք հալտէ տէյիլ իտի : Շէօյլէքի տաիմի պիր թազեիգ վէ թագաթսըզըգլա միւզտարըպ օլուպ , վիճուտի նին սօլկունլուղու , սիմասընըն զայիֆլիկի վէ չուգուրլաշմըշ օլան կէօզլէրի էթրաֆընտաքի տէյիրմինին էնլիլիկի տէհէթի մուճիպ սուրէթտէ նազարը տիգգաթը ճալիպ իտի :

Մատամ Տօրէյ , գայիմ բէտէրինին ահվալը սըհհիեէսինտէն տօլաեր ղաեէթ միւքէտտէր կէօրիւնէն գօնթ տը Լիւսընայըն իխթարաթը միւճիպինճէ , խասթաեր տիգգաթլէ թէտգիգ իթմէսինի , վէ պատէթ թէտգիգ , հիշ պիր շէյի կիզլէմէեէրէք հագըգէթի հալի աշըգտան աշըղա քէնտիսինէ վէ տամատընա պիլտիրմէսինի հէքիմէ րէճա էյլէմիշ իտի :

Մէզպուրէ գատընճըղազ , գըզը վէ զէվճի հագգընտա հիսս իտէկէլտիկի իղթիրապաթա րաղմէն , մուխաթարաեա գարըը գօյմագ իչին պիւթիւն գուվվէթինէ իհթիեանը պուլունտուղունու անլատըղընտան , շայեանէ հայրէթ սուրէթտէ

սէպաթ վէ ճէսարէթ իպրազ իյլէմէքտէ իտի :

Ղանէթլէ թէճրիւպէքեար օլան թապիպ , մատամ Տօ-
րէյին արզուլարընա թէվֆիգի հարէքէթ իթմէկի վատ իթ-
տի :

Մէրգում , զաթէն պիր գաչ կիւնտէն պէրու , պանքերի
սապըզըն թէմամիյլէ հալը զաաֆէթինի կէօրտիւկիւնտէն ,
վէ պազը մանէատար էսէրլէրէ տիգգաթ իթմիշ օլտուղուն-
տան , հագզընտա պիր ֆիքրէ զահիպ օլմաեա պաշլամըշ ի-
տի :

Գօգլիգօնուն՝ Բարիսէ ափտէթ իթտիկի կիւնիւն սապա-
հըսը , թապիպ , հէնուզ Շէնըվիէրէ մուվասըլէթ իթմիշ պու-
լունան ժիւլ տը Լիւսընայըն րէֆագաթըյլա Մ. Տօրէյին օ-
տասընա կիրտի :

Գօնթ , գայիմ բէտէրիյլէ ճէրէեան իթմիշ օլան վէ օ-
գուեանլարըմըզա մալիւմ պուլունան խուսուսի միւլագաթը
քիմսէեէ պէեան իթմէմիշ իտի :

Պանքերի սապըզ , թապիպ իլէ կիւվէյիսինին քէնտի օ-
տասընա կիրտիքլէրի սապահ , պիր բէնչիրէ եանընտա վէ սը-
ճագ պիր կիւնէչին գարշըսընտա օթուրմուշ օլուպ , զազէթա
օգուեօրտու : Թապիպի կէօրտիւկիւնտէ աեաղա գալգմագ
իսթէտի , ֆագաթ թապիպ , իշարէթլէ աեաղա գալգմասընը
մէն իտիպ , վէ մէրգումա խիթապ իտէրէք :

— Ազիգիմ Մ. Տօրէյ , գըզընըզ մատամ հագզընտա սի-
զէ խայըրլը խապէրլէր կէթիրտիմ , տէյի պէեան իյլէտի :

Խասթա , իզհարը մահզուգիեթլէ էլինի հէքիմէ սուն-
տու , վէ հէքիմ տէ , պիր գաչ տագըզա գատար մէզքիւր
էլի քէնտի էլի տէրուինտէ թուլթարագ , խասթանըն տիգ-
գաթընը ճէլպէ վագըթ պրագմագսըզըն նապզընը թէտգիգ
իթտի :

— Տիմէք սէվկիւլիւ Հանրիէթիմ . . .

— Էվլէթ , թէհլիքէյի սավուշտուրտու , վէ չիմտի տէ է-
յի օլմագ հալինտէ տիր :

— Ահ միւսիւ տօգթօր , պէնի ֆէվգէլատէ մէմուն իթ-
տինիզ :

Պունլարըն միւքեալէմէսի պիր գաչ տագըգա տէվամ ի տիպ, պանքէրի սապըգ՝ թապիպ թարաֆընտան վուգու պուլան սիւալլէրէ եօլունտա ճէվապ վէրտի. շու գատար քի եօրկունլուգ հիսս իթմէքտէ օլտուղու աշիքեարէն անլաշըլմագտա օլուպ սէսի կիթտիքճէ պօղուլմագտա վէ հէեէճանը արմագտա իտի:

Թապիպ իլէ Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ խասթանըն նէզտինտէն մուֆարագաթլարընտա, քէնտիլէրինէ պէքլէմէքտէ պուլու. նան մատամ Տօրէյին օտասընա կիրտիլէր:

Տօգթօր. — (Մէրգուլմէեէ խիթապէն շու եօլտա իֆատէ. եէ աղազ իյլէտի.) Մատամ, հազըգէթի հալ նէ տէրէճէ շայեանը թէէսսիւֆ օլսա, սիզէ պիւտիրմէքլիկիմի պէնտէնիզտէն թալէպ իթմիշ իտինիլ:

— Էվվէթ, պէնտէն հիշ պիր շէյի կիզլէմէմէնիզի ըէճա իթմիշ իտիմ:

— Էօյլէ իսէ, մատամ, իգրարէ մէճպուրում քի, խասթանըն անվալը սըհհիեէսի վէխիմ տիր:

Մատամ Տօրէյ՝ պու իֆատէի իշիթտիկինտէ, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլաեարագ,

— Տիմէք սէվկիւլիւ զէվճիմ մուխարաթալը սուրէթտէ խասթա տըր, աէտի:

— Էվվէթ, մատամ մուխարաթալը սուրէթտէ խասթա տըր:

— Սիւպհան Ալլահ... եագընտա պիր թէհիքէ վուգուի հագգընտա գօրգու վա՞ր մը տըր:

— Մէմուլին զայրի պիր սատէմէեի մանէվիեէ, շէտիտ պիր հէեէճան՝ Մ. Տօրէյին վէֆաթընա սէպէպ օլապիլիրլէր, Էճէլի հէման պաշը իւզէրինտէ տիր:

— Նէ՞ կիպի տէհշէթլի վէ էսրարի խասթալըղա տիւշար օլմուշ տուր:

— Վագաա տիւշար օլտուղու խասթալըգ տէհշէթլի իսէ տէ, էսրարի տէյիլ տիր. պու խասթալըղա անէվիիզմ տէ. նիլիր քի, տամարըն չաթլամասըյլա անինտէ էճէլ վագը օլա. պիլիր:

Պիչարէ գատընճըղազ՝ իշպու իյզահաթը իշիթմէսի իւզերինէ, եէնիտէն կէօզ եաշլարը տէօքմէեէ պաշլատը, վէ պիր գաշ սանիյեէ, եիւզիւնիւ էլլէրի տէրունինտէ կիզլէեէրէք, հիշ պիր սէօզ սէօյլէմէքսիզին տուրտու, վէ մուախ. խարէն պաշընը եօգարը գալտըրըպ, քէսիք պիր սէտա իլէ,

— Պիր միւտտէթ իշին մուխաթարանըն էօնիւնիւ ալմագ գապիւ տէյիլ մի տիր: Եալընըզ սատագաթ, նամուքեար. լըգ վէ իսթիգամէթ տաիրէսինտէ ճէրէեան իթմիշ օլան շու էօմրիւ պիր ազաճըգ տահա թէմտիտ իթմէքլիք միւմքին տէյիլ մի տիր, տէտի:

— Մատամ, պէնտէնիզ իշին պու խուսուսու թէճրիւպէ իթմէք գապիւ իսէ տէ, պու պապտէ հաքիմի մութլագ եալընըզ ճէնապը Ալլահ տըր:

— Էվվէթ, էվվէթ, սիզէ քէմալը կէրմի իլէ րէճա վէ նիեազ իտէրիմ, էլտէն կէլէն զայրէթի տիրիլ իթմէեին. հիշ չիւպհէմ եօգ տուրքի, Հագգ Թէալա պու պապտէքի րէճա վէ նիեազըմը րէտտ իթմէեէճէք տիր:

— Շիմտի սիզէ պիր րէչէթա եազարըմ, լաքին պու րէչէթաեը պու ճիվարտա թէրթիպ իթտիրէմէզսինիզ. չիւնքի պու ճիվարտաքի էճզախանէլէրտէ մաթլուպ օլան իլաճլա. ըն պուլունտուղունու մէմուլ իթմէմ. իմտի եազաճագ րէչէթամը՝ Բարիսին մէհնուր էճզախանէլէրինտէն պիրինէ կէօթիւրմէնիզ լազըմ տըր:

Ժիւլ տը Լիւսընայ. — Պու վազիֆէյի պէն տէրիւհտէ իտէրիմ. զիրա պիր ազտան Բարիսէ կիտէճէք օլտուղումտան, տօգթօր էֆէնտինին րէչէթասընը օրատա թանզիմ իթտիրիպ, վազըթ կէչիրմէքսիզին պուրաեա կէօնտէրիրիմ:

Մուախարէն թապիպ՝ քիւչիւք պիր եազըխանէ էօնիւն. տէ օթուրուպ, րէչէթասընը եազտը, վէ սուրէթի իսթիմալի հագգընտա թալիմաթը լազըմէեի վէրտիկի կիպի, թէրթիպ օլունաճագ մուալիճէնին մազարրաթընը տա պիւ պէեան, քիւմէնէ թարաֆընտան իլիշիլմէմէսինէ տիգգաթ իտիլմէսինի խասսէթէն թապսիեէ իթտի:

Հէքիմ, եազտըղը րէչէթաեը Ժիւլէ թէսլիմ իթտիկի սը.

րատա, մուալիճէնի պիր ան էվվէլ կէօրմէսինի անլաթտը, վէ օ տախի պու խուսուստա սէօզ վէրտիքտէն սօնրա, րէ. չէթաեր ճիզտանընտա հըֆզ իտիպ, գայիմ վալիտէսի վէ հէքիմ իլէ սէլամաշարագ, արապասընա րաքիպէն, սիւ. րաթլէ Բարիսէ մուվասըլէթ իյլէտի, վէ տօղրուճա պիր էճ. զախանէեէ կիրիպ,

— Պու րէչէթատաքի մուալիճէնին պիր սաաթա գատար թէրթիպ օլունմասընը իսթէրիմ, տէտի, վէ էճզաճը՝ պատ էլ մուայեէնէ,

— Բէք էյի, էֆէնտիմ, տէյի ճէվապ վէրտի:

53

Գօնթուն գարնը զիեատէսիյլէ տճ օլուպ, արապասընը օթէլէ սէվզ իթտիքտէն սօնրա, քէնտիսի պիր լօգանթաեա կիրիպ եէմէք եէտի, վէ արատան պիր սաաթ կէչինճէ, էճ. զախանէեէ կիրիպ, մուալիճէնի ալտը, վէ պիր համալ էլիյլէ Շէնըվիէրտէ մատամ Տօրէյէ կէօնտէրտի: Քէնտիսի տէ րէ. չէթաեր էճզաճըտան ալըպ ճիզտանընտա հըֆզ իթտի:

Պատէհու պիր քիրա արապասընա րաքիպէն, Սիրգ սօ. գաղընտա վազը քէնտի օթէլինէ ավտէթ իյլէտի, վէ քէն. տինէ պէքլէմէքտէ պուլունան ժան Տիւֆուրու օրատա պուլ. րուղունտա, զիյատէսիյլէ մէմնուն օլտու: Մուալիսարէն է. ֆէնտի իլէ խըզմէթքեար արասընտա աթիտէքի միւքեալէմէ ճէրէեան իթտի:

Ժիւլ. — Նէ՛ խապէր:

Ժան. — Հէր չէյ սըրասընտա տըր, միւսիւ գօնթ:

— Մուվաֆֆագ օլտուն մու:

— Միւսիւ գօնթ, մէմուրիեէթիմտէ պաշա չըգամաեա. ճագ տէրէճէտէ պէնի չաչըն զանն իտէճէկինիզի մէմուլ իթմէմ, էվվէթ, թէէսսիսինի թասմիմ իթմիշ օլտուղունուզ քիւչիւք միւզէնին ճէվհէրի չիմտիտէն հազըր տըր:

— Տիւրպին նէ՛րէտէ տիր :

— Օտամտա , էմնիյեթլի պիր մահէլտէ սագլամըշմ տըր : Իսթէրսէնիզ կիտիպ կէթիրէեիմ :

— Չաբուզ կէթիր , օտամտա սանա պէքլէմէքտէեիմ : Գօգլիգօ տէրհալ վէ գօշարագ օտասընա կիտիպ , մահուտ տիւրպինի , մահֆազասը տէրուհինտէ օլարագ կէթիրիպ , գօնթա թէսլիմ իթտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ տիւրպինի մէզքիւրը էթրաֆըյա թէտգիգլէ , օլ պապտէքի մահզուզիյեթ վէ մէմնուհիյեթ . թինէ տէլիլ օլմագ իւզրէ , Ժան Տիւֆուրա , էվվէւճէ վէրմիշ օլտուղու միւքեաֆաթտան պաշգա պիր միգտար տահա պագիշ իթա իթտի , վէ տիւրպինին սաթըն ալընմասը իշին վէրիւմիշ օլան մէպլաղըն մագպուզ սէնէտինի մէրգուստան ալտըգտան սօնրա , չիմտիլիք քէնտիսինէ (եանի Գօգլիգօեա) իհթիեաճը գալմատըղընտան , կիտիպ րահաթ իթմէսինի պէ . եան իյլէտի , վէ քէզալիք մէսէրրէթի ազիմէ իշինտէ պուլու . նան Ժան Տիւֆուրըն ազիմէթինի միւթէագըպ , Ժիւլ , եալը . նըզ գալտըղընտա , տօտագլարընտա շէյթանի պիր թէպէս . սիւմ հուսուլէ կէրէք ,

— Է՛յ Մատլէն Կալիէ , պիր գաշ կիւնէ գատար սէն . տէն գօրգմաեա հիշ պիր սէպէպիմ գալմաեաճագ տըր , տէ . յի միւլահազա իթտի , վէ Գօգլիգօ՝ էֆէնտիսինին օթէլտէն մուֆարագաթ իթտիկինի կէօրմէսի իւզէրինէ , քէնտիսի տէ տըշարը չըգըպ , պիր արապաեա րաքիպ օլարագ , Ֆէզանտ . րի սօգաղընա ազիմէթ , վէ ՁՁ նումէրօլու խանէնին բիշկեա . հընտա արապա տուրտուղունտա , Ժան , արապաճըեա ,

— Շու էվին արապա գաբուսուսու չալըն , տէյի էմր իթտի :

Արապաճը՝ պու էմրի իճրա իթմէք իւզրէ իքէն , օթէլին արապա գաբուսու աչըլարագ , տէրուհինտէ կէնճ պիր քիմ . սէ պուլունան պիր վիգթօրիա արապասը՝ մէզքիւր գաբու . տան տըշարը չըգտը : Գօգլիգօ՝ օլ կէնճ քիմսէեի կէօրտիւ . կիւնտէ , Լօնտրատաքի միւզաէտէ տաիրէսինտէն չըգտըղը զէման քէնտիսինէ րասթ կէլմիշ , վէ մագպուզ սուրէթինի սա .

Թըն ավըշ օլան քիմսէ իտուկինի Թանըմագլա, իզհարը հայ-
րէթ վէ ըէֆը սէտա իթմէքտէն քէնտինի կիւճ իլէ զապթ
իտէպիլտի :

Պու կէնճ քիմսէ՝ Սէլէսթէն տը Վալանտէլ օլուպ, Ժան
Տիւֆուր՝ քէնտի քէնտիեէ :

— Տօղրուսու կիւզէլ թէրթի՛ պ . . . մութլագա շու Զիւմ-
րիւտիւ Գատըն՝ էմալսիզ իգթիտարը հայիզ պիր գատըն
տըր, տէյի պէեան իյլէտի :

Հէր նէ իսէ, Ժան Տիւֆուրուն ըաքիպ օլմուշ օլտուղու
արապա հավիեէ տախիլ օլտու, վէ իլք վիզիթասընտա օլ-
տուղու կիպի, քէնտինի պիր խըզմէթճի գարչըեարագ սալօնա
կէօթիւրտիւ, վէ չէնտ տագըգա սօնրա Մատլէն Կալիէ՝ մէր-
գուճուն նէզտինէ կիտէրէք,

— Ավտէթ իթտինիզ մի հօճա Ժան, տէտի :

— Էվվէթ, մատամ, վէ թէահիւտաթը վագըամա սա-
տըգ օլմագ իւզրէ, ինկիլթէրրաեա վուգու պուլան վէ սէ-
պէպի զաթընըզա մալիւմ օլան սէյեահաթըմըն թաֆսիլաթը
հիսապընը պիզզաթ արզ իթմէեէ կէլտիմ :

Մուճիպինճէ Գօգլիգօ՝ եօճուլուղու էսնասընտա եազ-
մըզ օլտուղու պիր նէվ զապթնամէեի, « սիզէ տօղրու վէ
մուֆասսալ պիր ըաթօրթօ վէրէեիմ » տիեէրէք Մատլէնէ ի-
թա իթտի, վէ օ տախի տիգգաթլէ օգուտու :

Մէզպուրէ՝ սօն ճիւմլէլէրէ վասըլ օլտուղունտա, գաշ-
լարը չաթըլարագ, խօշնուտսուզլուգ հալի իլէ :

— Հագըգի վէ մուֆասսալ ըաթօրթօ տէտիկինիզ պո՛ւ
մու տուր, տէտի :

— Լաքին մատամ, զանն իտէրիմ քի . . .

— Սիզ պունտա մուհիւմ պիր չէյ ունութմուշսու-
նուզ . . .

Գօգլիգօ՝ Մատլէնին ֆիքրինի անլաեարագ եիւզիւ գը-
զարըպ,

— Հագգընըզ վար տըր, մատամ, տէյի պէեան իյ-
լէտի :

— Կէօրիւեօրսունուզ քի, քէնտի մէմուրլարըմ մարիֆէ-

Թիլլէ իւզերինիլէ նէզարէթ իթտիրմէքտէ նէ՝ Վատար հագ-
գըմ վար տըր :

— Զանն իտէրսէմ, մատամ, մագպուզ սէնէտինտէն
պահս իթմէք իսթէեօրսունուզ :

— Էվվէթ, սիզտէն պէշ պին ֆրանգ պէտէլ իլէ սաթըն
ալընմըշ օլան մագպուզ սէնէտինտէն պահս իթմէք իսթէ-
եօրում :

— Հագըգէթէն, մատամ, պու խուսուսու սիւքիւթլէ
կէշմէքլիկիւմ, ունութկանլըղըմըն նէթիճէսի տիր :

— Հալ պու քի, հօճա թան, սիզէ վէրիլէն իւճրէթ՝
հիշ պէր շէյ ունութմամանըղ իշին տիր :

— Հագըղընըղ վար տըր, մատամ, պունտան պէօյլէ
հիշ պիր շէյի ունութմաեաճաղըմա եէժին իտէրիմ :

— Շու սաաթտա մահուտ տիւրպին նէ՛րէտէ տիր :

— Մ. տը Լիւսընայա թէսլիւմ իթտիւմ :

— Օ նէ՛ եաթտը :

— Պիր աղ էվվէլ, պէնիւմ կէօզլէրիւմ էօնիւնտէ, եաղը-
խանէսինին չէքմէճէսինտէ հըֆը իթտի :

— Պու տիւրպինին նէ եաթըլաճաղընը անլամագ իսթէ-
րիւմ, Մատէմ քի սիզին պու խուսուստա մալիւմաթընըղ վար
իսէ, պու ճիհէթէ իճրաի նէզարէթ իթմէքիւք՝ սիզէ պիտ
տիր :

— Բէք էյի մատամ, պէնտէնիլ նէզարէթտէ գուսուր
իթմէմ :

— Մէմուլ իտէրիւմ. . . իմտի, սիզի արթըգ պուրատա
ալըգօյմագ իսթէմէմ. կիտէպիլիւսինիլ, ֆագաթ սէօյլէտիք-
լէրիւմ ունութմաեըն :

Գօզլիգօ, պու միւքեալէմէտէն սօնրա, Մատլէնի սէ-
լամլաեըպ, օրատան մուֆարադաթ վէ արապասընա ըաքի-
պէն, Սիրգ սօգաղընա ավտէթ իյլէտի :

Մատլէն, եալընըղ գալտըղընտա, կէօզլէրի մահզուզի-
եթիինտէն նաշի բարլաեարագ :

— Շու ճանինին հարաքեաթը ճինաեթէթեարանէսի հագ-
գընտա թօթլատըղըմ իսպաթլար՝ հէր հալտէ պիր կիւն քէն :

տինի մահվ իտեճէք տիրւէր, տէտի, վէ եաթագ օտասընըն
եանընտա պուլունան քիւչիւք պիր տաիրէեէ կիրիպ, պիր չէք-
մէճէ տէրունինտէն չըգարտըղը պիր ճիզտանտա, Վալանտէ-
լին Լօնտրատան կէթիրտիկի մագպուզ սուրէթինի, վէ ժան
Տիւֆուրուն զապթնամէսինի հըֆզ իլլէտի: Պատէհու ճիզտա-
նը եինէ չէքմէճէտէ սագլաեըպ, չէքմէճէեի քիլիտլէտի:

* * *

Գօնթ տը Լիւսընայ՝ Մատլէնտէն պիւթիւն պիւթիւն
գուրթուլապիլէճէկինի մուհագգագ զանն իթտիկի տագըգա-
նըն եագլաչտըղընը հիսս իթտիքճէ, քէյֆի մաէչա եաչամագ
իհթիեաճ վէ արզուսունու տա օ նիսպէթտէ հիսս իլլէմէքտէ
իտի:

Պիր կիւն մէրգում, Կապրիէլ իլէ պէրապէր Պուա օրմա-
նընա կիթտի, վէ պազը կէնճ տօսթլարընը պիր գահվէխա-
նէտէ պուլտուգլարընտան, պունլարը ագչամ թաամը իչին
լօգանթաեա տավէթ իթտի:

Պունլարըն սուֆրասը բէք միւքէմմէլ օլուպ, իֆրաթ տէ-
րէճէտէ իչրէթ տախի իտիլտիկինտէն, սաաթ օն րատտէլէ-
րինտէ սուֆրատան գալգտըգլարընտա, ճիւմէսի տէ ֆէվ-
գէլատէ սէրխօշ օլուպ, վագըթլարընըն պագիսինի, եագըն-
տաքի թէաթրօտա կէչիրմէեէ գարար վէրտիլէր: Պինապէրին
պօշ լօթ օլուպ օլմատըղընը անլամագ իւզրէ լօգանթաճըեը
թէաթրօեա կէօնտէրիպ, մէրգում ալտէթինտէ, իքի ալան-
սէն լօթունուն պօշ օլտուղու խապէրինի կէթիրտի:

Ժիւլ, Կապրիէլ վէ բէֆիգլէրի՝ պու թէաթրօեա կիթտի-
լէր, ֆագաթ օրատա օլ գատար շամաթա հասըլ իթտիլէր
քի, թէաթրօնուն մէմուրը մախսուսու թարաֆընտան վագը
օլան իլիթար իւզէրինէ էկէր սիւքիւթ իթմէսէլէր իտի, թէ-
աթրօտան թարտ իտիլէճէքլէրի մուհագգագ իտի: Շու գա-
տար քի թէաթրօտա պուլունան իքի զագէթա մուխպիրի մէզ-
քիւր հատիսէեի, ֆաիլլէրինին քիմ օլտուգլարընը իչար իտէ-
րէք, զագէթալաիընտա հիքեաեէ իթմէքլիկի թասմիմ իլլէ-
տիլէր:

Ժիւլ վէ ընթերցելի , թէաթրօտան չըգտըգտան սօնրա , սուբէ իթմէկէ կիթտիւէր : Օրատա ժիւլ տը Լիւսընայ՝ սօն տէրէճէ սէրխօշլուղա տայըպ , պաեաղը թապիեաթընը իզհարէ պաշլատը , վէ Կապրի , գօնթէս օլմագ արզուսինտէ օլմասըյլա , մէրգումուն քէնտի տէրէճէսինէ էնմէսինի իսթէտիկինտէն , պու հալտէն մէմնուն օլմագտա իտի :

54

Պէեանէ հաճէթ օլմատըղը իւզրէ , օ կիճէսի , Մ. տը Լիւսընայ օթէլինէ ալտէթ իթմէեիպ , պիր գաշ սաաթ գատար Կէրխօշլարա մախսուս սըգընթըլը պիր ույգուման սօնրա , սապահ սաաթ ալաֆրանկա օն րատտէլէրինտէ , պաշը վէ տիլի աղըրլաշմըշ , վէ վիճուտի թագաթսըղ պիր հալէ կէլմիշ օլարագ եաթագտան գալգըպ , եօլ եիւրիւտիւկիւ վէ հալա ալտըղը հալտէ , քէնտինի պուլաճաղընը միւլահագա իտէրէք , եաեա Սիրգ սօգաղընա կիթմէեէ գարար վէրտի :

Ճիւ վագը սապահըն սէրինիկի , մէրգումուն սէրխօշլուգ պագըլյեէսի օլան թագաթսըգըղընը իզալէ իթմէքլէ , պիր տէրէճէ քէնտինի պուլտու , վէ Բօյեալ սօգաղընտա վագը պագը էշեաի սէնաիյեէ վէ զարիպէ սաթան պիր մաղազանըն էօնիւնտէ տուրուպ , մաղազանըն ճամէքեանլարընա վաղ իտիլմիշ օլան շէյլէրի սէյր ու թէմաշա իթմէկէ պաշլատը :

Էշեաի մէզպուրէ միեանընտա պուլունան վէ ֆիեաթը իւզէրինտէ եազըլմըշ օլան զաեէթ կիւզէլ պիր կիւմիւշ սանտըգճա ժիւլիւն պիրտէն պիրէ նազարը տիգգաթընը ճէլպ իտիպ , մէրգում , իշպու մաղազաեա կիրմէեէ հազըրլանմագտա իքէն , էվվէլճէ ասլա կէօրմէմիշ օլտուղու զաեէթ կէօս . թէրիշլի պիր կէնճ քիմէ , մաղազաեա կիրիպ , զիքր իթտի . կիմիզ սանտըգճաեը սաթըն ալմագ իւզրէ , մաղազանըն սահիպինէ միւրաճաաթլէ , պունուն բազարըղընա կիրիշտիկին .

տէ, ժիւլ, գաբուեա տողրու եագլաշրպ վէ ասըմըշ օլան գումաշլարըն պիր թարաֆընտա կիզլէնիպ, մէզըիւր բազար-լըղը տինլէտի :

— Պա՛գըն, — տիեօրտու մաղաղանըն սահիպի, — սանտըգ-ճանըն ֆիեաթը իքի պին ֆրանգ օլտուղու իւզէրինէ եագըլ-մըշ տըր :

Կէնճ շախս, — Կէօրիւեօրում... Կէօրիւեօրում... Լաքին պու ֆիեաթ չօգ պահալը տըր, տէյի ճէվապ վէրտի :

— Պիւաքիս ղաեէթ էհվէն տիր... պիւա միւպալէղա ի-քի պին պէշ եիւզ ֆրանգ իսթէեէպիլիր իտիմ, հալ պու քի պէն՝ պու խուսուստա խալգըն միւսթէֆիտ օլմասը ֆիքրիյլէ իքի պին ֆրանգ ֆիեաթ թայեին իթմիշիմ տիր :

Նիհաեէթ մէրգում Կէնճ քիմնէ բազարլըղը ույտուրա-մաեըպ տիշարը չըգտը, վէ ժիւլ տէ օ մահալտէն պիր աղ ուզաղլանտըգտան սօնրա բասթ Կէլտիկի պիր համալը նէզ-տինէ չաղըրարագ, շու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Պու սօգադտան աշաղը էնտիկինտէ, սօլտա պիր ան-թիգաճը տիւքքեանը վար տըր, սէնի օրաեա Կէօնտէրէճէ-երմ :

— Անլատըմ էֆէնտիմ, Մ. Արթիւր Մօզէին տիւքքեա-նը...

— Պագ մատտէ նէ՛եէ տաիր տիր, պիր աղ էվվէլ Մ. Մօզէ իլէ, ասարը աթիգատան ատտ օլունմաեա լաեըգ պու-լունան պիր կիւմիւշ սանտըգճա հագգընտա բազարլըգ իթ-տիմ, Գէնտիսի պու սանտըգճա իշին իքի պին ֆրանգ իսթէ-տի. պէն պին սէքիզ եիւզ ֆրանգա գատար վէրտիմ իսէ տէ, Մօզէ գապուլ իթմէտի. պէն իսրար իթտիմ, օ տա թէաննիւտ իթտի. Նիհաեէթ սաթըն ալմաեըպ տիւքքեանտան չըգտըմ, Լաքին ալմատըղըմա թէէսսիւֆ իթտիմ :

— Չանն իտէրսէմ, թէքրար տիւքքեանա կիտիպ սաթըն ալմանըղա հիշ պիր մանի եօգ տուր :

— Օնա նէ՛ չիւպհէ, ֆագաթ պիր քէրրէ ալմաեաճաղըմը սէօյլէտիքտէն սօնրա, եինէ Մօզէ իլէ եիւզ պէ եիւզ Կէլմէք լիկիմ, նամուսումա տօգունուր :

« Իմտի, ալըն սիզէ իքի պին ֆրանգ վերէնիմ. կիտին քէնտինէ, վէ պիր աղ էվվէլ տիւքքեանընա կիթմիշ օլան կէնճ ատէմ թարաֆընտան կէօնտէրլտիկինիզի պէեան իլէ, սանտըգճաեը ալըն վէ պանա կէթիրին: »

— Բէք էյի միւսիւ: »

Պէօյլէ տիեէրէք համալ մուֆարագաթ իթտի, վէ Լիւսընայըն թարիֆ իթմիշ օլտուղու տիւքքեանա կիրիպ, մէգքիւր սանտըգճաեը սաթըն ալմըշ օլտուղու, վէ միւշթէրինին իսմինի հավի պուլունմաեան պիր մագպուզ սէնէտինի համիլ պուլունտուղու հալտէ, ավտէթ իյլէտի: »

Ժիւլ, մէրգումա օն ֆրանգ վերիպ, ֆագաթ գօլթուղունտա պիր բաքէթ օլարագ եաեա կիթմէք իսթէմէտիկինտէն, պիր արապաեա բաքիպէն, Սիրգ սօգաղընտա վագը քէնտի օթէլինէ ավտէթ իյլէտի: »

Ժան Տիւֆուր՝ օտասընըն բէնչիրէսի էօնիւնտէ օթուրմուշ օլուպ, էֆէնտիսինին ավտէթինի գօլլամագտա օլտուղու հալտէ, մէրգումուն, գօլթուղու իւզէրինէ ալմըշ պուլունտուղու բարտըսիւսիւ իլէ քեաղըտա սարըլը պիր բաքէթի էյի ֆէնա կիզլէմէյէ չալըշարագ, հավլիտէն կէչտիկինի կէօրտիւ: »

Ժիւլ, քէնտի տաիրէսինէ վիսուլինտէ, սանտըգճաեը, մահուտ տիւրպինին մահֆուզ օլտուղու չէքմէճէտէ կիզլէտի, վէ Ժան տիւֆուր իսէ, քէնտի քէնտիեէ: »

— Աճապա Մ. գօնթուն կէթիրտիկի նէ՞ տիր. հէր հալտէ պիլմէլիեիմ, վէ Զիւմրիւտիւ-Գատընա վերէճէեիմ բաբօրթօ իչին, պու խուսուսու պիլմէքլիկիմ էլզէմ տիր, տէտի, վէ տէրհալ Մ. գօնթուն նէզտինէ ազիմէթլէ: »

— Էֆէնտիմ, էմրլէրինիզ վար իսէ, անլէրի անլամաեա կէլտիմ, տէյի պէեան իյլէտի: »

Պու տէֆա Ժիւլ, մէրգումա իլէ զիեատէ կէօրիւմէեիպ, քէնտի գահվալթըսընը հազըրլաթմասընը էմր, վէ պաշգապիր տիեէճէկի օլուրսա վագթինտէ պիլտիրէճէկինի պէեան իլէ եօլա գօյտու, վէ Ժան Տիւֆուրտա էֆէնտիսինին պու քէրրէ քէնտիսինէ աչըլմամասընտան տօլաեը մէրագտա գա-

լարագ, աճապա հագգընտա շիւպհէեհ՝ մի զահիպ օլուեօր
եօլուեօր միւլահազալար ֆիքրինի իսթիլա իթտի :

Ժիւլ, գահվալթըսընը իթտիքտէն սօնրա, ագչամ թաա.
մը իչին ավտէթի իհթիմալտէն օլտուղուեօլ պիլ պէեան, ա-
րապա իլէ տիշարը չըգտը :

Ժան Տիւֆուր իչին, զաեթ զէքի վէ գուրնազ օլտու-
ղուեօլ անլաթմը իտիք : Իչթէ պու էվսաֆը ճիւմէսինտէն
օլարագ, մէրգում, էֆէնտիսինին սանտըգ, տօլապ վէ սայիր
քիլիտլի էշեասը իչին եաբտըրմը օլտուղու անաթթարլարը,
կէօեա պիր անաթթա զայպ օլուր իսէ, միւշքիլթա տիւ-
շիւմէմէսի պէհանէսիլլէ չիֆթ եաբտըրմը օլուպ, պէհէր ի-
քի անաթթարըն պիրինի գօնթա վէրտիկի հալտէ, այնի օլան
տիկէրինի քէնտի եանընտա պագլամը իտի : Իմտի, Մ. գօն-
թուըն կիթմէսինտէն սօնրա, եէտինտէքի անաթթարլարտան
պիրինի ալըպ, մահէթինտէքի խըզմէթեարլարը պիրէր խըզ-
մէթէ թայեին իլէ, քէնտիսի, էֆէնտիսինին օտասընա կիր-
տի, վէ տիշարտան քիմսէնին պաղթէթէն իչէրի կիրմէսինի
մէն իչին, իչէրտէն գաբուեօլ սիւրկիւլէեհիպ, մահուտ տիւր-
պինին հըֆզ իտիլմիշ օլտուղու չէքմէհէեհի աշտը, վէ տիւր-
պինի մէզքիւրուըն եանընտա, ֆէվգէլատէ մէրագընը տավէթ
իթմիշ պուլուեօլ քիւշիւք բաքէթի կէօրտիւ, վէ պուլուըն
գաբաղընը աշըպ, տէրուեօլտէ պուլուեօլ կիւմիւշ սանտըգ-
ճանըն կիւզէլլիկինէ հայրան օլտու իսէ տէ, կիզլիտէ թու-
թուլմասընա էվլէլէ մանէա վէրէմէտի, ֆագաթ մուաթիսա-
րէն տիւրպինի գապըյըլա պիրլիքտէ մէզքիւր սանտըգճաեա
վազ իլէ, պուլուըն բէք մուվաֆըգ կէլտիկինի կէօրտիւկիւն-
տէ, քէնտի քէնտիեհէ, - Նիմտի իշի անլատըմ. Մ. գօնթուըն
պու սանտըգճաեը ալմասը, Լօպուըն տիւրպինինի տէրուեօլ
վազ իլէ, պիր քիմսէեհէ կէօնտէրմէք իչին տիր. Լաքին քիմէ
կէօնտէրէհէք տիր. էլպէթթէ պուլուտա անլաեաճաղըմ,
տէտի :

Պատէհու հէր չէեհի եէրլի եէրինէ վազ իտիպ, վէ չէք-
մէհէեհի քիլիտլէեհիպ քէնտի օտասընա չէքիլտի :

55

Գոգլիգօ, պիր գութու տէրունինտէ պազը ալէաթ ու էտէվաթ սագլաեըպ, պունլարը քէնտի շախսի իհթիեաճաթը իչին գուլլանըր իտի: Մէրգում պու գութուտան պիր մաթգապ գուլու իլէ միւխթէլիֆ պիւեիւքիւքտէ իքի թէօրբիւ ալլպ, թէքրար էֆէնտիսինին տաիրէսինէ կիթտի:

Սալօնտան իշ տաիրէսինէ կէօթիւրէն գաբու, սալօն ճիհէթինտէ գալրն պիր խալը բէրտէսի իլէ էօրթիւմիւշ օլտուղունտան, Գոգլիգօ՝ իշպու բէրտէսի գալտըրտը, վէ մաթգապ գուլունա պիր թէօրբիւ վազ իլէ, թէօրբիւնին ուճունու, պիր ատէմ պօյունտա, գաբունուն մէշէ թախթալարընտան պիրի իւղէրինէ տաեաթտըգտան սօնրա, մաթգապըն գուլունու գուվվէթլիճէ չէվիրմէսէ պաշլատը:

Պիր տագըգա սօնրա, թախթա տէլինիպ, Գոգլիգօ թէօրբիւնին օտա ճիհէթինտէ հասըլ իթմիշ օլտուղու ուֆապ թէֆէք բիւրիւզլէրի չազը իլէ պերթարաֆ իթտիքտէն սօնրա, սալօնա ալտէթ, վէ թագրիպա սէքիզ քիլիմէթրօ գութրինտէ օլան քիւշիւք տէլիկէ կէօղիւնիւ վազ իթտի:

Գօնթուն եազըխանէսի թա գարշըսընտա օլմասըյլա, տէրունը օտա միւքէմմէլէն կէօրիւլէպիլիեօրտու:

Պատէհու ժան Տիւֆուր, մէզքիւր քիւշիւք տէլիկի պիր թագրիպ կիզլէտիքտէն սօնրա, պիր օբէրէթ բարչասը մըրըլտանարազ օտասընա ալտէթ, վէ եէտինտէքի ալէթլէրի եի. նէ եէրինէ վազ իլէ, մասասը էօնիւնտէ օթուրուպ, իրթէսի սապահ Մատլէն Կալիէսէ թագտիմ իտէճէք օլտուղու զապթ. նամէսի թանզիմէ պաշլատը:

Կէլէլիմ Մ. տը Լիւսընայա:

Մէրգում, Սիրգ սօգաղընտաքի օթէլինտէն հարէքէթ իթտիքտէն սօնրա, սէրգլըսէ կիտէրէք, Մ. տը Վէրվէյ իլէ

Մ. տը Սէն-Րօմանը պուլուպ, պունլարը ագշամ թամմընա տավէթ իթտի: Մուախարէն գումարա պաշլաեղպ, պու սը-
րատա օլ տէրէճէ իչկի իչտի քի, ագշամ, իքի ըէֆիգիլէ պիր-
լիքտէ օթէլէ ավտէթ իտիպ, հավլիտէն կէչտիկինտէ, ժան
Տիւֆուր՝ էֆէնտիսինին մուվազէնէսինի ղայպ իթմիշ օլտու-
ղունու տէրլէ, քէնտի քէնտիեէ,

— Պիզիմ գօնթուն՝ իչկի գուլլանմաեա ասլա իգթիտարը
եօգ տուր. պիր ազ զիեատէ սէրխօշ օլտուղունտա, բուսու-
լաեը ղայպ իտիեօր. հալ պու քի պէն սէրխօշ օլուրսամ, հիչ
տէյիլ իսէ սաղը սօլու շաշըրմաեարագ եիւրիւեէպիլիեօրում,
տէտի:

Վագաա ժան Տիւֆուրուն պու ֆիքրի սըրֆ էվհամտան
իպարէթ իտի իսէ տէ, ինսան՝ էվհամ վէ խէեալաթ օլմասա
եաշաեապիլի՛ր մի:

Հէր նէ իսէ ժիւլ վէ ահըպպասը սուֆրաեա օթուրտու-
լար:

Մ. տը Լիւսընայ պու սըրատա տախի բէք չօք իչտի:

Եարը կիճէեէ պիր սաաթ գալարագ, ահըպպասը կիթ-
տիքլէրինտէ, մէրգում բէբէլէմէքտէ վէ կէօզլէրի միւպ-
հէմ սուրէթտէ կէօրմէքտէ իտի: Լաքին քիմսէնին մուալէ-
նէթինէ միւհթաճ օլմագսըզըն քէնտի տաիրէսինէ կիտէպի-
լիպ, իքինճի օտա խըզմէթճիսի եարտըմըլլա էլպիսէսինի չը-
գարտը, վէ բանթալօնու իլէ կէօմլէկինտէն մաատա իւզէ-
րինտէ պիր շէյ գալմատըզընտա, մէգքիւր խըզմէթճիեի եօլա
գօյտու, վէ օ տա նէրտիվէն գատէմէլէրինտէ ժան Տիւֆուրու
գարշըլաեարագ, էֆէնտիսինին՝ սէրխօշլուգ սէպէպիլէ ղա-
եէթլէ թէրսլէնմիշ օլտուղունու խապէր վէրտի: Ժան Տիւ-
ֆուր իսէ, ճէվապ վէրէճէք եէրէ թէպէսսիւմ իտիպ, եօ-
լունա տէվամ իլլէտի, վէ պիրինճի գաթըն սօֆասընա մու-
վասըլէթինտէ, Մ. տը Լիւսընայըն իշ օտասընըն իլէրիսինտէ
պուլունան սալօն գաբուսունու աշտըգտան սօնրա, էլինտէքի
մօմու սէօնտիւրտիւ:

Անճագ խաթթը ըիւճաթընը գօլալլաթմագ իւզրէ, գա-
բուեու աշըգ պրագտըգտան սօնրա, բարմագլարընըն ուճու

նա պասարագ , վէ պիր շէյի բասթ կէլմէմէք իշին , տաիմա էլլէրինի սիրէր իթթիխագ իտէրէք սալօնուն պօեունտան եիւրիւեիւպ , նիհաեէթ էֆէնտիսինին իշ օտասընա պիթիշիք պուլունան , վէ պալէատէ պէեան իտիլտիկի վէճհէ , գալըն պիր բէրտէ իլէ գաբալը օլան գաբուեա մուվասըլէթինտէ , մէգքիւր բէրտէեի գալտըրըպ , տօղրուճա , աշմըշ օլտուղու տէլիկէ իլէրլէտի , վէ կէօղիւնիւ վազ իթտիքտէ , գօնթու , լէհճէսի սօլմուշ , սաչարը տաղըլմըշ , եանագլարը չուգուրլաշմըշ վէ կէօղ պէպէքլէրի ոօլմուշ օլարագ կէօրտիւ քի , եազըխաանէսինին եանընտա , էլլէրինի մէգքիւր եազըխանէեէ տաեաթմըշ օլարագ գըմըլտանմագսըզըն տուրուեօրտու :

Գօնթուն , իշպու գըմըլտանմաեարագ տուրուշու պիր գաշ տագըգա իմթիտատ իտիպ , միւթէագըպէն մէրգում , բանթալօնունուն ճէպլնտէն պիր բաքէթ անախթար չըգարտը , վէ արատըղը անախթարը պունլարըն իշինտէն կիւճ իլէ պուլուպ , սերխօլուղու սէպէպիլլէ պիթթատի դաեէթ չօլբազճա չէքմէճէնին քիլիտինէ մէգքիւր անախթարը վազ իտէպիլտի , վէ իշպու չէքմէճէեի աշտըղընտա , էլի տիթրէեէրէք , տիւրպինի գապընտան չըգարտըղը միսիլու , մահֆազալը սանտըգճաեը տա էլինէ ալտը , վէ պունուն իւզէրինտէքի քեաղըտը գօբարըպ պիր թարաֆա աթտը : Մուախխարէն տիւրպինին եէտինտէ օլուպ օլմատըղընա թէէմին օլմագ իւզրէ , գապընը աշտը , վէ տիւրպինի սանտըգճա տէրունինէ վազ իթտի :

Ժան Տիւֆուր , իշին քէնտի քէշֆինէ մուվաֆըգ չըգտըղընը կէօրտիւկիւնտէ , մահզուզ օլմագտա իտի :

Պիրտէն պիրէ Մ. տը Լիւսընայ սանտըգճանըն գաբաղընը գաբաեըպ , հէր շէյի եերլէշտիրտիքտէն վէ քիլիտլէտիքտէն սօնրա , եազըխանէ իւզէրինտէ մէվզու օլան չամատանը ալըպ , սալանարագ տիշարը չըգտը , վէ Գօզլիգօ մէրագլա , « Աճապա նէ՝ եաբաճագ տըր , թէքրար կէլէճէք մի տիր . » տէյի միւլահազա իթտի :

Ֆիւվագը արատան պիր իքի սանիյեէ կէշմիշ օլտուղու հալտէ , Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ էլինտէ չամատանը թուլթարագ

Թէքրար իշ օտասընա կէլիպ, պիրիքտէ կէթիրմիշ օլտուղու պիր ճիզտանը աչարագ, պունուն տէրունինտէ պուլունան միւթէատտիտ քեաղըտլար իշինտէն պիր գարթ տը վիզիթ պուլտու, վէ իշպու գարթը, Թէքրար չըգարտըղը սանտըգ-ճաեա սարտըղը քեաղըտըն չէրիտլէրի արասընտա եէրլէշ-տիրտիկի կիպի, Թօբլու իլէ տէ Թուլթուրտու, վէ պագըյ-եէյի մուամէլաթը իճրա իտիպ, գապա պիր սէսլէ կիւլէ-րէք, վէ էլինի եաղըխանէսինէ վուրարագ, « Եարըն ինթի-գամըմը ալաճաղըմ » տէտիքտէն սօնրա, քէնտի օտասընա չէքիլտի, վէ գաբուեու արգատան գաբատը:

Ժան Տիւֆուր, իճապ իթտիկի զէման սապըլլը օլտու-ղունտան, պու սըրատա եէրինտէն գըմըլտանմագսըղըն եա-րըմ սաաթ պէքլէտի. պատէհու գօնթուն, տէրին պիր ույ-գուեա տալըշ օլտուղունա էմին պուլունտուղու ճիհէթլէ, ֆէվգէլատէ տիգգաթլէ գաբուեու աչըպ, եաղըխանէեէ եագլաշտը վէ եէլէկինին ճէպինտէն չըգարտըղը պիր քիպրի-թի հալըեա սիւրէրէք Թուլթուլտուրտուգտան սօնրա, տէր-հալ չէքմէճէեի աշտը վէ սանտըգճաեը կէօրիպ, պունուն իւզէրինտէքի գարթտա, « Մարքի Սէլէսթէն տը Վալանտէլ, Մաթինեօն սօգաղը, նումէրօ 17 » իպարէսինի օգուտու:

Պատէհու մէրգուլմ ըշըղընը սէօնտիւրտիւ, վէ գարան-լըգ էթրաֆը իհաթա իթտիկինտէ, Թէաճճիւպանէ կիւլմէ-սինի կիւճ իլէ զապթ իտէպիլտի, վէ պէօյլէճէ արզու իթ-տիկի մալիւմաթը ալտըգտան սօնրա, չէքմէճէեի քիլիտլէ-եիպ, շամտանընըն մումունու Ժագարագ, քէնտի տաիրէյի մախսուսէսինէ ալտէթ իլլէտի:

Վէքիլխարճ էֆէնտի օտասընա կիրտիքտէ, պիր իսկէմլէ-տէ օթուրտու, վէ սէսի տիթրէեէրէք, եավաշ սէտա իլէ աթիտէքի սէօզլէրի իրատ իթտի:

— Մարքի տը վալանտէ՛լ . . . տիմէք մարքի տը վալանտէլին վիճուտինի մահւլ իթմէք իսթէեօր . մէրգուճը տուէլ-լօտա թէլէֆ իտէմէտիկի իչին ճինաեթլէ գաթլ իթմէք միւ-րատընտա պուլունուեօր , վէ ժիւլիէն-Գլօտ իսմինէ վէ մա-տամ Կապրիէլ Սթէլլինի հիսապընա օլարագ , Լօպուն տիւր-պիւնիւնիւ պանա սաթըն ալտըրմագլա , ճինաեթլին մէսու-լիեթլինի անլէրէ թահմիլ իտէպիլէճէկինի իւմիտ իտիեօր :

« Է՛յ միւսիւ գօնթ , ազիզ էֆէնտիճիեիմ , պու թէրթի-պին բէք եօլունտա իսէ տէ , պէն պուրատա հազըր նազըր օլտուզ ճա , մէրամընը իճրա իտէմէեթէճէքսին :

« Ժիւլիէ-Գլօտ վէ Կապրիէլտէն տօլաեը զէրրէ գատար ֆիթուր իթմէմ . . . անլէրէ հէր նէ օլուր իսէ , պանա ֆարզ շէյ տէյիլ տիր . լաքին պանա գայտը հաեաթ թահթընտա սէնէվի օն իքի պին ֆրանգ իրատ թախսիս իթմիշ օլան օլ խայրխահ մարքի տը վալանտէլէ էլինի տօգուճտուրմագ-լըղընա միւսաատէ իտէմէմ :

« Իմտի , քէյֆիեթթի Զիւմրիւտլիւ-Գատընա , հաթթա մարքիեթ պիլաիրմէեթ պօրճլուեում . - Թէրթիպ իտիլէն ֆէ-նալըղը , հէր նէ վասըթա իլէ օլուր իսէ օլսուն , մէն իթմէք վազիֆէմ իգթիզասընտան տըր :

« Թէրէտտիւտէ մահէլլ եօգ տուր . լաքին հէնուզ վագ-թըմ տա վար տըր :

« Միւսիւ գօնթ , տէրին ույգուտա տըր . շարապըն թէ-էսսիրի շիմտի հիւքմիւնիւ իճրա իտիեօր . . . ֆագաթ շիւպհէ-սիզ սանտըգճաեը պու կիճէ կէօնտէրմէեթէճէք տիր :

Ժան Տիւֆուր՝ պու միւլահազաթ իլէ ֆիքրինի րահաթ իթտիրտիքսէն սօնրա , էֆէնտիսինին կիլնլիւք էֆալ ու հա-րաքեաթընա տաիր թահրիրինէ պաշլամըշ օլուպ , գուսուր պրագմըշ օլտուղու զապթնամէսինի տէվամէ իպթիտար իյլէ-տի :

Մէրգում , պու խըզմէթի պիթիրտիկինտէ , եաթաղընա եաթըպ ուեուտու , վէ սապահըն սաաթ ալթըսընտա հէ-նուզ քէնտիսի ուեումագտա օլտուղու սըրատա , ժիւլ տը Լիւսընայ՝ իճրասընը թասմիմ իթտիկի ճինաեթլ միւլահազա-

սը ղառէթ էրքէնճէ ուեանմասընա սէպէպ օլտու , վէ տէր-
հալ էսվապընը կիեինէրէք , իշ տաիրէսինէ կիրտի , վէ քէն-
տի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Մուվաֆֆազըյեթիմ մուհագգազ տըր . . . վէ պու
սանտըգճաեը պու գատար էրքէն Ֆէզանտրի սօգաղընա կէօն-
տէրտիկիմտէ , մարքինին օրատա պուլունմաեաճաղընա է-
մինիմ :

« Մատլէն՝ քէնտի պէսլէմէսինի չաղըրտըղընտա , չիւպ-
հէսիզ պէսլէմէսի՝ պու քիւչիւք բաքէթի մէզպուրէեէ թագ-
տիմ իտէճէք տիր :

« Տուէլլումուղուն վուգուինտէն պիր կին էվվէլ , Վալան-
տէլին , պէնիմ գարթըմա մուգապիլ վէրմիշ օլտուղու պու
գարթը Մատլէն կէօրտիւկիւնտէ , մութլագա իշպու բաքէ-
թին , մարքի թարաֆընտան կէօնտէրիլտիկինի զանն իտէճէք
տիր :

« Գատընլար իսէ ալէսսէվիյեէ էհլի մէրագ վէ վուգուֆ
օլտուգլարընտան , Մատլէն , անինտէ , նէ՝ կիպի հէտիեէ
մահֆուղ օլտուղունու անլամագ իւզրէ մահֆազաեը աչաճագ
տըր :

« Մատլէն , սանտըգճաեա հայրան օլտուգտան սօնրա
գաբաղընը աչաճագ , վէ տիւրպինի տէրունինտէ պուլտու-
ղունտա , գապընտան չըգարաճագ , վէ թապիի իլք հարէ-
քէթի պու տիւրպինին կէօզիւնէ մուվաֆըզ կէլիպ կէլմէտի-
կինի թէտգիգ վէ թէճրիւպէտէն իպարէթ պուլունաճագ
տըր :

« Պինապէրին կէօզլէրինէ եագլաշտըրլպ , մաքինասընը
հարէքէթ իթտիրէճէք , վէ սէս պիլէ չըգարմաեա վագթը օլ-
մազտան տիւչիւպ էօլէճէք տիր :

« Օլ վագըթ պանա սէպէպ օլտուղու գօրգու վէ տէհ-
չէթին , վէ թէքլիֆ իթտիկի ռէզալէթ ու մահճուպիյեէթին
ինթիգամընը ալմըշ օլաճաղըմ . . . սէրպէսթիեէթիմի պուլա-
ճաղըմ . . . Գէնտիսինի թէլէֆ իտէն քիմ օլտուղու սիւալ օ-
լունաճագ , վէ ատլիեէ վէ բօլիս նէզարէթլէրի խաֆիեէ մէ-
մուրլարընը հէր թարաֆա սէվգ իտէճէքլէր իօտ տէ , պէնի
պուլամաեաճագլարընա մուհագգազ էմինիմ :

Պու սէօզլէրաէն սօնրա ժիւլ տը Լիւսընայ, ժան Տիւ. ֆուրուէն օտասընա սէս վէրէն էլէքթրիգ չանընր չալտը, վէ մէրգուժ իսէ, նիհաեէթ ուեանարագ, աճէլէթէն էսվապընը կիեինմիշ, վէ տիշարը չըգմագ իւզրէ շաբգասընը գօյմագտա պուլունմուշ իքէն, չանըն սէսի քէնտիսինի սարստը, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Աճա՛յիպ, Մ. գօնթ ուեանմըշ վէ պէնի չաղըրըեօր ... իգպալիմ՝ եօգ իմիշ... պու հալ՝ տիշարը չըգմագլըղըմը կէճիքտիրմէեէ սէպէպ օլաճագ տըր, տէտի:

Պինապէրին տէրհալ շաբգասընը ասըպ վէ կիեինմիշ օլտուղու բարտըսիւսինիւ չըգարըպ, էֆէնտիսինին նէզտինէ պիլ ազիմէ, թէաճճիւպ հալի կէօսթէրէրէք,

— Մ. գօնթ պու գատար էրքէն նա՛սըլ ուեանտընըզ... պէնտէնիզէ գալրրսա, պու եարտըղընըզ էմիի պասիրէթէ գարշը տըր, տէտի:

— Նի՛չին:

— Զիւնքի պու ագչամ րահաթսըզ կէօրիւնտիւկիւնիւզ տէն, իսթիրահաթա վէ ույգուեա միւհթաճ օլտուղունուղու զանն իտիեօրտում:

— Եօրկուն իտիմ, պաչգա պիր րահաթսըզլըղըմ՝ եօգ իտի:

— Լաքին պու սապահ զաթընըզը, միւթատտան զիեատէ սօլկուն կէօրիւեօրում:

— Էյի ուեուեամատըմ, սէպէպի օ տուր:

— Ֆիլ վազը էյի ուեուեամամագ՝ բէք զիեատէ րահաթսըզլըղը մուճիպ տիր: — Պիր ազ էվվէլ էֆէնտիմ, պէնտէնիզի ճէլպ իչին չան չէքտինիզ, աճապա պիր մահէլլէ՝ մի կէօնտէրէճէքսինիզ:

— Խայր, պիզզաթ պէն տիշարը չըգաճաղըմ. իմտի սաաթ սէքիզ պուչուգ իչին արապամըն հաղըրլանմասընը իսթէրիմ:

— Էօլէ թաամընա կէլէ՛ճէքմիսինիզ:

— Խայր, պու կիւնիւ, Շէնըվիէրտէ մատամ տը Լիւսընայըն եանընտա կէչիւրէճէեիմ:

— Միևսատենիզէ շունու սիւալէ իճթիսար իտէրիմ քի, մատամ գօնթէսին ահվալը սըհհիեհէսի նէ՝ մէրքէզտէ պուլունուեօր :

— Տաիմա աշնի հալտէ տիր : — Օն պէշ կիւնլիւք հիսապ-
լարըն հազըր մը տըր :

— Էվվէթ :

— Կիթմէմտէն էվվէ, կէօրմէք իսթէրիմ. իքինճի օտա
խըզմէթ ճիմի կէօնտէր քի, էսվապըմը կիհինտիրսին :

— Շիմտի կէօնտէրիրիմ միւսիւ գօնթ :

Ժան Տիւֆուր՝ մահզունէն գօնթուն նէզտինտէն աղի-
մէթլէ, քէնտի օտասընա ավտէթի սըրատա ,

— Զանն իտէրսին քի տիշարը չըգմազլըլըմա մանի օլմագ,
իսթէնիլիեօր : — Համտ օլտուն քի, քէնտիսի հէնուզ տիշարը
չըգմըշ օլմատըղընտան, գօրլ աճագ մահէլլ եօգ տուր, տէտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ, էսվապընը կիհինտիքտէն սօնրա,
թէքրար վէքիլխարճընը չաղըրտը :

Դօգլիգօ տա, հիսապ բուսուլալարընը ալարագ ժիւլին
օտասընա կիթտի : Ժիւլ հիսապլարը թէտգիգ իթտի, եա-
խօտ թէտգիգ իտիեօր կիպի կէօրիւնտիւ, վէ պու հիսապ-
լարըն դաեէթ ֆաղլալը օլմասընա ըաղմէն օլ պապտէ հիշ
պիր իթիրազտա պուլունմատը :

Սաաթ սէքիզ պուշուգտա, արապա հազըր իտիլմէքլէ,
պիր չարեէք սօնրա գօնթ պունա ըաքիպէն հարէքէթ իթտիւ
վէ արապա գաբուսու գաբանըր գաբանմազ, Ժան Տիւֆուր՝
էֆէնտիսինին իշ տաիլէսինէ գօշուպ, իլք կիճէսի կիրմիշ օլ-
տուղունու կէօրտիւկիւմիւզ օտաեա թէքրար կիրտի, վէ պու
տէֆա պիլա ֆիթուր չէքմէճէեի աչըպ, սանտըգճանըն օրա-
տա մէվճուտ օլմատըղընը կէօրմէսի իւղէրինէ, եէեիս վէ հիտ-
տէթլէ քէնտի օտասընա տէօնիւպ, աճէլէթէն բարտըսիւ-
սիւնիւ վէ շաքաասընը կիհինտիքտէն սօնրա, հավլիտէն կէշ-
տի, վէ գաբուճուեա, « պէնի սօրան օլուր իոէ, ավտէթ ի-
տէճէկիմի խապէր վէր » տիեերէք, օթէլաէն մուֆարագաթ,
վէ մարքի տը վալանտէլին իգամէթ իթտիկի Սաթինեօն սօ.
գաղընա ազիմէթ իլլէտի :

Ժիւլ, Մատէն պուլվարնա մուվասըլէթինտէ արապա-
 եր տուրտուրուպ, սանտրգճաեր, գօլթուղու իւզէրինտէքի
 բարտըրիւսիւ արթընտա կիզլէմէեէ չալըշարագ, արապատան
 աշաղըեա էնտի, վէ քէնտիսինի Բէ գաճվէխանէսի էօնիւնտէ
 պէրլէմէսինի արապաճըեա իխթար իթտիքտէն սօնրա, Սէն
 Լազաը ըսթասիօնունա կիթտի, վէ օրատա պիր համալ պու-
 րուպ,

— Ֆէզանտրի սօգաղընը պիլիմիսին, տէյի սօրտու:

Համալ. — Էվվէթ էֆէնտիմ, պիլիրիմ:

— Իմտի, չու բաքէթի, օ սօգագտա ՉՉ նումէրօլու
 խանէեէ կէօթիւրմէլիսին, վէ մատամ Մատէն Կալիէ իս.
 մինի սօրուպ օրատա պրագմալըսըն:

— Բէք էյի էֆէնտիմ:

— Ջաթէն եանըլմաեա տա իհթիմալ եօգ տուր. չիւնքի
 կիտէճէկին էվ խուսուսի պիր օթէլ օլուպ, տէրունինտէ եա-
 լընըզ օ գատըն իգամէթ իտէր: Պու բաքէթի՝ էվին գաբու-
 ճուսունա թէսլիմ իտէրսին: Էկէր քիմին թարաֆընտան կէօ.
 թիւրտիւկիւնիւ սիւալ իտէրսէ, չու գարթը կէօթէրիրսին:

Ժիւլ, պու սէօզիւ սէօլլէտիկի սըրատա, մէզքիւր բաքէ-
 թէ թօբըու իլէ թուլթուրուլմուշ օլան մարքի աը վալան.
 տէլին գարթընը կէօթէրտի, վէ իլավէթէն տէ, և տիգգաթ
 էթ քի, պու գարթ տիւշմէսին » տէյի պէեան իլլէտի:

— Սիզ օ խուսուստա էմին օլուն, էֆէնտիմ:

— Լաքին պու խըզմէթին բէք միւսթաճէլ տիր: Իմտի
 պիր արապաեա օթուրմագ իւզրէ, ալ սանա իւշ ֆրանգ վէ-
 րիեօրում, Շու եիւզ սու տա խըզմէթինին պէտէլի տիր:

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտիմ:

Համալըն արապաեա օթուրտուղունու կէօրմէսինտէն
 սօնրա, Ժիւլ, մահէլլի մէզքիւրտէն մուֆարագաթ, վէ սիբա-
 րըշընըն իճրա օլունաճաղընա էմին օլարագ, արապասընըն
 պուլունտուղու մահէլլէ ավտէթ, վէ պունա ըաքիպէն, Շէ-
 նըվիէրէ կիթմէք իսթէտիլինի արապաճըսընա իխթար իլլէտի:

Արապա եօլա չըգտը:

Մալիւմիւմիւզ օլտուղու իւզրէ , Լիւսընայ իլէ Կապրի-
նին վէ տօսթլարընըն՝ պուլունմուշ օլտուգլարը պիր թէաթրօ-
տա իյգա իթտիքլէրի պիր լէզալէթ մէնզարէսինի , մէնզարէ-
եի վագըատա հազըր պուլունմուշ օլան իքի զաղէթա մուխ-
պիրինին զաղէթալարընա եազմագլըղը թասմիմ իթմիշ օլ-
տուգլարընը իշար իյլէմիշ իտիք : Պու մուխպիրլէր՝ թասաւ-
վուրլարընը մէվզըի իճրաեէ վազ իթտիլէր :

Մէգքիւր զաղէթալարտան պիրինտէ տէրճ իտիլմիշ օլան
պէնտ պէր վէճհի աթի իտի :

Թ Է Ա Թ Ր Օ Մ Է Ն Զ Ա Ր Է Ս Ի

« Տիւնքի կիւն , ագչամըն սաաթ օն պիւշուղու իլէ օն պի-
րի րատտէլէրինտէ , Վօսմիլ թէաթրօսունտա , հէմ սահնէ
իւզէրինտէ , հէմ տէ սալատա շայեանը թէմաշա մէնզարէլէր
իճրա իտիլմիշ տիր : Շու գատար քի , սալատա իճրա օլունան
մէնզարէ՝ մուճէպի մուախէվէ սուրէթտէ օլուպ , հուզգար ,
թաճիզ վէ թաստի օլտուգլարընտան , սուրէթի շէտիտէտէ
թէշէքքի իթմիշլէր , վէ ուզամասը միւհթէմմիլ օլան պու մէն-
զարէեէ խթամ մէրմէք իւզրէ , բօլիս գօմիսէրինին միւտա-
խէլէսինէ մէճպուրիյեթ կէօրիւլմիւշ տիր : Շէօյլէքի ատի
սընըֆա տէյիլ , իլա պիւեիւք սէրգլըլէր վէ միւթէպէրան
սընըֆընա մէնսուպ պուլունան պազը կէնճլէր , պիլմէեիլ նէ՝
սէպէպէ մէպնի պիր տէրէճէ շիւպհէլի պիր սըրը իլէ մէսթուր
օլան պիր տուէլլօ գահրամանը տա իյլէրինտէ օլարագ , վէ
զաեթթ մաարուֆ պիր գատըն քէնտիլէրինէ լէֆագաթ իտէ-
րէք , պիրինճի գաթըն իքի ավանսէն լօթունու իշալ իթմիշ
իտիլէր :

« Պու ճէնթըլմէնլէր վէ եանլարընտաքի գատըն օլ տէ-
րէճէ շամաթա վէ կիւրիւլթիւ հասըլ իթտիլէր , վէ թավը ու
հարէքթլէրի տէ օլ տէրէճէ միւնասիպէթսիլ իտի քի , հիշ
օլմազսա քէնտիլէրինի տաիրէի ինթիզամա իտիալ իթմէք իշին ,
անինտէ թէաթրօտան չըգարըլաճագլարը եօլունտա պիր թէհ-
տիտէ լիւզում կէօրիւլտիւ :

« Թէէսսիւֆ օլունաճագ եէրի շուրասը տըր քի , մէզքիւր

էսրարի տուէլլօնուն՝ գահրամանը, վէ պու թագըմըն սերկէր-տէսի, վէ օլ մաարուֆ գարընըն իւնվանլը համիսի շախս՝ Յը-րանսանըն էն կիւզէլ իսիմլէրինտէն պիրինի թաշըմագտա օ-լուպ, քէնտիսի գօնթ տուր, վէ կէրչի գարը սաեէսինտէ, ֆագաթ նիհաեէթ զէնկին տիր, զիրա չէնտ մահ ագտէմ հաի-զի իթիպար օլան պանքէրլէրտէն պիրինին կէնճ վէ տիւպէր պիր գըզ իւէ էվլէնմիշ տիր:

« Տահա զիեատէ մուճիպի էսէֆ եէրիշու տուր քի, թէ-էմին օլունտուղունա կէօրէ, քէնտիսի Բարիստէ, կիճէ Լօ-գանթալարընըն խուսուսի օտալարընտա վէ թէաթրօլարըն ավանսէլէրինտէն ֆիսք ու ֆիճուր իւէ վագըթ կէչիրտիկի հալտէ, կէնճ զէվճէսի՝ Բարիս ճիվարլարընտա, Մարն նէհրի-նէ նազըր օլան շայեանը թէհայեիւր թէրէլէրտէ, եանի Շէ-նըվիէրտէ քեային էն կիւզէլ սէյֆիեէլէրտէն պիրի օլան բէտէրի խանէսինտէ, պէլքի էօլիւմ՝ ըատտէսինտէ օլարագ խասթա պուլունմագտա տըր:

« Պու վագըրատան տահա զիեատէ միւէսսիր վագըրա թէ-խայեիւլ օլունա պիլիր մի:

« Իմտի, է՛յ միւսիւ գօնթ Ժ. տը Լ. . . Ս. . . սիզէ վէրէ-ճէկիմիզ նասիհաթա սալիք օլուն: - Շէօյլէքի հալը իզտի-րապտէ օլան վէ կէօզ եաշլարը տէօքմէքտէ պուլունան զէվ-ճէնիզին եանընա կիտին . . . Բարիս խալգը նէզտինտէ եուհա-եա թուլթուլմագտան իսէ պու խուսուս սիզին իչին տահա զիեատէ միւրաճճահ տըր:

Թէանթրօսա հազըր պոշունաւ պիր փիւսէ

Պալէատէ տէրճ իթտիկիմիզ ֆըգրաեը հավի ղազէթա՝ Ֆիրիք Տօրէյին ալտըղը վէ էն զիեատէ մէֆիունիյեթլէ օ-գուտուղու ղազէթալարտան պիրի օլուպ, մէրգումուն ղա-

զէթալարը սապահըն սաաթ տօգուզու ըատտէլէրինտէ Բլաթան սէյֆիհէսինէ վասըլ օլուր, վէ ժէրմէն պունլարը տէր. հալ էֆէնտիսինէ կէօթիւրմէքլէ, օ տախի էօյլէ թաամընտան էվվէլ միւթալէա իտէր իտի:

Ֆիլիւր՝ տօգթօրուն թէրթիպ իթմիշ օլտուլու մուալիճէ-եր պիր կիւն էվվէլ ալմագլա, պունտան խայլի ֆախտէ կէօրմիւշ իտի. եանի սիւքիւնէթի իեատէ օլունուպ, սըզընթը սընըն շիտտէթի տէ աղալմագտա իտի: Պու սաեէտէ մէրգում, պիր խայլի կիճէլէրտէն պէրու ըահաթ ուեուեամամըշ օլտուլու հալտէ, օ կիճէ ըահաթճա ուեուեապիլտի:

Սաաթ տօգուզ սուլարընտա, ժէրմէն, զազէթալարը համիլ օլարագ էֆէնտիսինին օտասընա կիրտի, վէ սէտա սընտա խալիս պիր հէեէճան էսէրի մէվճուտ օլարագ,

— էֆէնտիմ, պու սապահ բէք էյի կէօրիւնիւեօրսու նուզ, տէտի, վէ Ֆիլիպ տաիի,

— Եանըլմաեօրսուն սատըգ ժէրմէնիմ, ֆիլվագը պու սապահ էյիեիմ:

— Ալլահ վէրսին, էֆէնտիմ: Պու կիճէ ըահաթ ուեուտունո՞ղ մու:

— էվվէթ, բէք ըահաթ ուեուտում:

— Նէ՛ իգպալ. . .

— Շիմտի տէ եաթաղըմտան գալգմագ իաթէրիմ:

— Պու գատար էրքէն մի. . . եօրուլուսունուզ տէյի գօրգմա՞ղմընըզ:

— Խայր, եաթագտա եաթմագլա տահա զիեատէ եօրուլուեօրում:

Ժէրմէն, էֆէնտիսինին էսվապընը կիեինմէսինէ եարտըմ իթտի:

Պատէհու խըզմէթբար՝ պիւեիւճէք պիր գօլթուզլու իսկէմլէ, վէ պունուն եանընա տա պիր քիւշիւք մասա կէթիւրտի, վէ եէտինտէքի զազէթալարը մէզքիւր մասանըն իւզէրինէ վաղ իյլէտի:

Պանքէրի սապըգ՝ գօլթուզլու իսկէմլէտէ օթուրտուգտան սօնրա, էն զիեատէ ճալիպի թէվէճճիւհիւ օլմուշ օլան

ղաղթածներ էլինէ ալրպ , էօթէտէն պէրու միւթատ օլտու-
ղու իւզրէ , էվվէլնէ պօրսա հավատիսաթընը կէօզտէն կէչիր-
տի , վէ մուախսարէն տիկէր ֆըզրալարը միւթալէա իլէ ,
նիհաեէթ Բարիս Թէաթրօլարը ահվալինէ միւթէալլիգ ֆըզ-
րալարը օգուժանա պաշլատը :

Օգուեանլարըմըզ , մէզքիւր զաղէթատա մէրգուժուն
տամատը ալէյհինտէ զանէթ շէտիտ իւլ մէալ պիր պէնտ
մէվճուտ օլտու զունու պիլիլիլէր : Իշթէ պու պէնտ՝ պիշարէ
իհթիեարըն նաղարը տիգգաթընա թէսատիւֆիլէ , ախիրէն
վուգու պուլմուշ օլան տուէլլօնուն ֆուրիլինտէն պահիս ֆըզ-
րանա կէլտիքտէ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Իշթէ պու զարիպ թէսատիւֆ . . . կէչէնլէրտէ Մ . տը
Լիւսընայ տախի պիր տուէլլօտա պուլունտու իսէ տէ , սէ-
պէպլէրի պէնիմ իշին միւպհէմ գալտը , տէտի , վէ պատէ-
հու օգուժասընա տէվամ իլլէմէքտէ իքէն , պիր արա գաշա-
րը չաթըլըպ , աթիտէքի սաթըրլարը օգուեունճա տիւշարը
էնտիշէ օլտու :

« Թէէսսիւֆ օլունաճագ եէրի շուրասը տըր քի , մէզքիւր
էսրարի տուէլլօնուն գահրամանը , վէ պու թագըմըն սէր-
կէրտէսի , վէ օլ մաարուֆ գարընըն իւնվանլը համիսի չախս՝
Ֆրանսանըն էն կիւզէլ իսիմլէրինտէն պիրինի թաշըմագտա
օլուպ , քէնտիսի գօնթ տուր , վէ կէրչի գարը սաեէսինտէ ,
ֆագաթ նիհաեէթ զէնկին տիր , զիրա չէնտ մահ ագտէմ
հաիզի իթիպար օլան պանքէրլէրտէն պիրինին կէնճ վէ տիւ-
պէր պիր գըզը իլէ էվլէնմիշ տիր :

« Տահա զիեասէ մուճիպի էսէֆ եէրի շու տուրքի ,
թէէմին օլունտուղունա կէօրէ , քէնտիսի Բարիստէ , կիճէ
լօգանթալարընըն խուսուսի օտալարընըն վէ թէաթրօլարըն
ավանսէնլէրինտէ ֆիսք ու ֆիճուր իլէ վագըթ կէչիրտիկի
հալտէ , կէնճ զէվճէսի Բարիս ճիվարլարընտա , Մարն նէհ-
րինէ նաղըր օլան շայեանը թէհայեիւր թէբէլէրտէ , եանի
Շէնըվիէրտէ քեային է՞ն կիւզէլ սէյֆիեէլէրտէն պիրի օլան
բէտէրի խանէսինտէ , պէլքի էօլիւմ րատտէսինտէ օլարագ
խասթա պուլունմագտա տըր : »

Պանքէրի սապրգ, պու ճիւմէլէրի էլլէրի տիթրէեքէք վէ արա սրրա, լիւեա կէօրմէքտէ օլտուղունու զանն իտէրէք օգուտու, ֆագաթ նիհաեթ մէալ վէ միւնտէրիճաթը պիղզաթ քէնտի տամատընա միւթէալլիգ օլմասը խուսուսըն. տա շիւպհէսի գալմաեըպ, զազէթաեը էլլինտէն պրագտը, վէ հիտտէթ ու զազապընտան նաշի տօտագլարը ալարմըշ օլարագ աեաղա գալգտը, վէ շու սէօզլէրի թէլէֆֆիւզ իթ. տի.

— Ալչա՛գ . . . գարըսը պուրատա էօլիւեօր . . . հալ պուքի քէնտիսի, մէթրէսի օլան պիր ֆահիշի իլէ թէաթրօտա վագըթ կէշիրիեօր. հէմ էօյլէ լէզիլանէ վագըթ կէշիրիեօր քի, զազէթալար՝ քէնտիսինի պէրպատ իտիեօրլար: Ա՛հ, ալչագ, խա՛յին. հէր չէյի իճրաեէ քէնտինի սէրպէսթ զանն իտիեօր, լաքին համտ օլտուն հէնուզ հաեաթտաեըմ, վէ քէնտիսինի ճէզալանտըրմագ իւզրէ, ծէնապը Ալլահըն՝ էօմըրիւմիւ թէմտիտ իտէճէկինէ էմինիմ:

Ֆիլիպ Տօրէյ՝ պու սէօզլէրի սէօյլէմիշ իքէն, սէյֆիեէնին հավլիսինէ պիր արապանըն կիրմէքտէ օլտուղունու իշիթ. տի:

Պիշարէ իհթիեար, բիւր հիտտէթ ու զազապ օլմասըյլա պէրապէր, մաքինավարի սուրէթտէ բէնչիրէտէն պագարագ, սէսինի իշիթտիկի արապատան՝ ժիւլ տը Լիւսընայըն աշաղըէնտիկինի կէօրտիւ, վէ մէրգումու թանըտըղընտա, տամար. լարընտա ճէվէլան իտէն քան պէյնինէ չըգտը, վէ պիր իքի սանիյեէ գատար քէնտինտէն գօրգտու իսէ տէ, մուախխաւընն գանը՝ հալը թապիիսինի պուլմագլա, աեագտա տուր. տու, վէ տէրհալ չանը չէքիպ, ժէրմէն իշէրի կիրտիկինտէ, մէրգումա խիթապէն,

— Շիմտի Մ. տը Լիւսընայ կէլտի. կիթ քէնտինի գար. չըլա, վէ չաբուգ պուրաեա կէթիր . . . պուրատա քէնտինի պէքլէեօրում, տէյի պէեան իյլէտի:

Մ. Տօրէյ՝ էմէքտարը գատիմինին ֆիքրինտէ պիր թա. գըմ միւլահագաթա մահէլլ վէրմէմէք իշին, էմրի մէզքիւրը պիննիսպէ սիւքիւնէթլէ իթա իթտի, վէ հէր նէ գատար

Ժէրմէն՝ էֆէնտրիսինին սէտասընտա պիր հալը հէսէճան միւ-
շահէտէ իյլէտի իսէ տէ , պու հէսէճանըն սէպէպինի ասլա
սորմաեւպ , եալընըզ էմրի մէզքիւրէ իթաաթ իթտի :

Իքի տագըզա սոնրա , Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ գային բէտէ-
րինին օտասընա կիրիպ , արսըզճա կիւլիւմսէսէրէք , վէ էլինի
ուզաթարագ մէրգուճա տօղլու իլէրլէտի : Լաքին Մ. Տօրէյ՝
քէնտի էլինի ուզաթմաեւպ , գըմըլտանմագսըզըն վէ գօլլա-
ընը պիրի պիրինէ գաւուշտուրմուշ , վէ եէրտէն ալտըղը Ղա-
զէթաեւր կէօքսիւնտէ սըգմըշ օլարագ տուրտու :

Մէրգում իհթիտարըն կէօզլէրի պաշգա պիր սուրէթտէ
բարլամագտա օլուպ , Ժիւլ , պիր պագըշտա գային բէտէրի-
նին թաւլը խասիմանէսինի տէրք իթտի , վէ հէր վագըթ
մէրգումու սիւքինէթտէ վէ խայրխահանէ պիր թարզտա
կէօրմէսէ ալըշմըշ իքէն , պու տէֆաքի թաւլը ու թարզըն-
տան՝ Բլաթան սէյֆիսէսինտէ պիր վագըրաի ֆէվգէլատէ վու-
գու պուլմուշ օլմասը նէթիճէսինի իսթիխրաճ իյլէտի :

Իմտի , վուգուի հալի տէրհալ տնլամագ մէրագընա
տիւշէրէք ,

— Ազիզիմ միւսիւ Տօրէյ , պէնտէնիզի հէման կէօրմէք
արզու իթմիշսինիզ . օտա խըզմէթճինիզ տէ , զէվճէմին նէզ-
տինէ կիթմէքլիկիմէ պիլէ վագըթ պրագմաղտան էվվէլ , ա-
ճէլէթէն պուրաեա կէլմէքլիկիմի իսթար իթտի :

Տօրէյ . — Էվվէթ , տէրհալ սիզին իլէ կէօրիւշմէսի ար-
զու իթտիմ . . . պու խուսուստա ասլա պէքլէմէք իսթէմէ-
տիմ :

— Պէն տէ էմրինիզէ իթթիպաէն կէլտիմ : Մատտէ նէ՝
եէ տայիր տիր :

— Նէսէ տայիր օլտուղունու անլամաեօրմուսունուզ :

— Նա՞սըլ անլաեապիլիրիմ :

— Տիմէք վիճտանընըզ սիզէ հիշ պիր շէյ խապէր վէր-
մէեօր :

— Սէվկիւլիւ գային բէտէրիմ , բէճա իտէրիմ ֆիքրինի .
զի իյզահ իտին , չիւնքի պու մուամմաեւր հալ իթմէկէ ասլա
միւզթէտիր տէյիլիմ :

Պու սէօղ՝ Ֆիլիբ Տօրէյի հիտտէթէ կէթիրիպ , երեքսէք սէտա իլէ ,

— Մ. տը Լիւսընայ . . սիզ պէնի ալտաթտընըզ . հէմ ալշագճա ալտաթտընըզ , տէյի պէեան իյլէտի .

Ժիւլ . — (Քէնտի քէնտիեէ .) Աճապա պիլտիկի նէ՞ տիր : (Պատէհու ալէնէն .) Նամուսում իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի , տէտիքլէրինիզտէն հիշ պիր շէյ անլաեամաեօրում :

— Ալշագճա պիր ճինաեէթէ գուրպան օլմուշ օլան գըզըմ իլէ էվլէնտիկինիզ սըրատա , պիր հարէքէթի ուպուտի-եէթ քեարանէ վէ ալիճէնապանէ իճրա իթմէքտէ օլտուղու-նուղու վէ նամուսունուղլա՝ պիզիմ նամուսումուղու մուհա-ֆազա իթմէքտէ իտուկինիզի պէեան իյլէտինիզ :

— Վատըմը թուլթմա՞տըմ մը ,

— Խայր , թուլթմա՞տընըզ :

— Մէվճուտ օլան ար լէքէսինի կիզլէմէք իւզրէ իսմիմի սիզէ հասը իթմէտիմ մի :

— Իսմինիզի հասը իթմէտինիզ , իլլա սաթտընըզ , Գա-պուլ իթմիշ օլտուղունուղ իզտիվաճտա կէօղէթտիկինիզ մատտէ՝ սըրֆ սէրվէթ իտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ , — Ֆագաթ էֆէնտիմ . . տիեէրէք ճէվապ վէրմէեէ սայ իթտի . իսէ տէ , հիտտէթի արթմագտա պուլունան պանքէրի սապըգ՝ մէրգումուն ոէօզիւնիւ քէսէ-րէք :

— Էվվէթ , եալընըզ սէրվէթ իտի . Հօվարտաճա վէ ֆիսք ու ֆիճուր իլէ էօմրիւնիւզիւ կէչիւրէպիլմէք , վէ պիր թագըմ ֆահիշէլէրէ բարալար եէտիւրէպիլմէք վէ շարգընճա էյլէնճէլէրին պէտէլինի էօտէմէք իչին , միլեօնլարա սահիպ օլմագըլըլը թասսիմ իթմիշ իտինիզ , վէ իզտիվաճա մուվաֆ-ֆագաթընըզ տա , մահզա պու մագսէտինիզի վիճուտէ կէ-թիրէպիլմէք իչին իտի : Միւսիւ տը Լիւսընայ , սիզ եալան սէօլլէտինիզ . պինաէն ալէյհ միւրայի վէ հիլլէքեար պիր քիմսէսինիզ :

Ժիւլ , տէրքեար օլան ութանմամազըլընա բաղմէն , լէհ-ճէսի սօլտու , վէ պատէհու ,

— Ֆողաթ էֆէնտիմ, պէնի թահգիր իտիեօրսունուզ. պէն իսէ եալընըզ սիզտէն տէ.իլ. քիմսէտէն թահգիր կէօրմէնէ թէհամիւլ իտէմէմ, տէ.ի պէեան իյլէտի :

Տօրէ.յ. - (Թահգիրամիզ սուրէթտէ.) Սահի՛հ մի... հալ պու քի հէմ պէնտէն, հէմ սահրլէրտէն թահգիր կէօրմէնիզ լազըմ տրր : Շու էսնատէ թէքմիլ Բարիս պիլիեօրքի, գէվճէնիզ՝ բէտէր վէ վալիտէսի խանէսինտէ խասթա վէ պէլքի տէ էօլիւմ ռատտէսինտէ յլտուզու հայտէ, սիզ, թէաթրօլարըն ավանսէն լօթլարընտա ըէզալէթ իյզա իտիեօրսունուզ, վէ մէթրէսինիզին ըէֆագաթր վէ սիզին կիպի սէրխօշ յլան ահրպապանըզ իլէ պիրլիքտէ թէաթրօլարա կիտիեօրսունուզ :

Ժիւլ. - (Պայիմ բէտէրէնին նէ կիպի էօսաս պինսէն պու ազվիեաթը իթտիկինի պիլմէեէրէք, քիւսթախանէ պիր ու. թանւամազլըզլա.) Եալան տըր... իֆթիրա տըր...

— Տիմէք ինքեար իտիեօրսունուզ :

— Էվվէթ, քիւլիէն վէ քէմալը հիտտէթլէ ինքեար իտէրիմ :

— Լաքին պու ինքեարընըզ՝ կիւն կիպի աչիքեար յլան հազըգէթի ինքեար իթմէք տիր :

— Պու տէրէճէ ալչագճա իֆթիրաեը սիզէ քիմ իթտի :

Մ. Տօրէ.յ՝ պուրուշմուշ յլան ալուճլարը տէրունինտէ էզմիշ յլտուզու զազէթաեը կիւվէյիսինէ վէրէրէք :

— Օգո՛ւեու՛ն, միւսիւ, օգուեու՛ն. ալէնէն նէշր իտիլմիշ յլան վէ ումումու՛ն թահգիրինէ արզ յլունմուշ պուլունան նամուսուզլուզունուզու պունտա կէօրէճէքսինիզ. օգուեու՛ն քի, իսմինիզին պէրպատ իտիլմիշ յլտուզունու անլաեասընըզ, տէտի :

Լիւսընայ զազէթաեը էլինէ ալըպ, Մ. Տօրէ.յին բարմաշըռա կէօթէրտիկի ֆըզրաեը օգուր օգումազ, հիտտէթլէ քեաղըտը երլթտը, վէ բարչալարընը պիր թարաֆա ֆըրլաթտը : Պատէհու պաշընը եօգարը գալտըրարագ :

— Պիր թագըմ զազէթալարըն սախթէ մալիւմաթ վէ իրպարաթընըն նէ՝ էէմմիեէթի վար տըր : Էվվէթ, պու պէնտին թէքմիլ միւնտէրիճաթը եալան տըր, պիէսաս տըր. լա-

քին փարզ իտելիմ քի, սահիհ օլսուն, պէն քէնտի հարաքեաթըմտա սէրպէսթ տէյիլմիեիմ, տէտի:

— Խա՛յր, միւսիւ, հարաքեաթընդըն նամուսուզլուղու տիկէրլէրինէ տէ սիրաեթ իթմէք իհթիմալի մէյտանտա օլտուգճա, հարաքեաթընդտա սէրպէսթ օլամազսընդ:

Գօնթ, ումուզլարընը չէքէրէք վէ ասլա ութանմաեաւրազ,

— Միւսիւ Տօրէյ, տիկէրլէրին նամուսընտան պահս իթմէկի պէրթարաֆ իտին... աճապա պէն օլմասս իտիմ, նամուսունուզ նէ՞ օլաճագ իտի, տէտի:

58

Մ. Տօրէյ՝ պօղուգ պիր սէտա ըէֆ իտէրէք վէ գօնթուն իւզէրինէ տօղրու եիւրիւեէրէք,

— Ալլա՛գ, խա՛յին, տէտի:

Լիւսընայ. — (Ութանմամազլըղը արթըրարագ.) Պէնիմ եաբտըղըմ՝ քիմէեէ այիտ օլմաեւպ, եալընըղ պանա ըաճի տիր: Սուրէթի իսթիմալինտէն տօլաեւ պէնի մուախէզէ իթմէքտէ օլտուղունուզ միլեօնլարա կէլինճէ, իսմիմի գըզընըղա հասր իթմէքլէ, պէն օ միլեօնլարը հագգըյլա գազանտըմ: Գրզընըղ մատմազէլ Հանրիէթ Տօրէյ՝ միւշքիլ պիր վաղիեթտէ պուլունուեօրտու: Իսիմսիզ պիր բէտէրին եէրինէ գայիմ գըլմագ իւզրէ պէնի պուլմագլըզընըղ՝ հագգընըղտա բէք խայըրլը օլտու:

Պանքէրի սապըգ՝ հագգըլ պիր հիտտէթ ու զազապ սաիգասըյլա Մ. տը Լիւսընայըն եանընա գատար իլէրլէեիպ, վէ էլինի գալտըրըպ, ալլագ տիեէրէք, տամատընըն եիւզիւնէ պիր սիլլէ էնտիրտի:

Ժիւլ տը Լիւսընայ, իշպու հագգըլ թէճավուզա գարչը հարէքէթի չէտիտէ իլէ մուգապէլէեէ հազըրլանմագտա իքէն՝ վագթը օլմատը, չիւնքի Մ. Տօրէյին պօղազընտան էօ-

լիւմ հալինտէ պուլունանլարա մախսուս պողուգ պիր սէս չը-
գըպ, կէօզլէրի հատտէն զիեատէ իրիլէշտի, լէհճէսի սօլտու,
վէ քէնտիսի պիրուհ պիր ճիւմ հալինտէ խալըեա սէրիլտի:

Ժիւլ, պիր տագըգա գատար տիւշարը տէհչէթ օլարագ,
րիւճաթ իթտի իսէ տէ, տէրհալ քէնտիսի թօրլաեըպ, ճիւմի
մէզքիւրէ եագլաշտը, վէ իւզէրինէ էեիլէրէք, քէնտի քէն-
տիսէ,

— Թէմամիլլէ վէֆաթ իթմիշ տիր. իշպու հիտտէթ նէօ-
պէթի սաեէսինտէ տէօրթ միլեօն ֆրանգա սահիպ օլուեօ-
րում. պու սապահ Շէնըվիէրէ կէլմէքլիկիւմ բէք խայըրլը
օլտուղունու չիմտի անլաեօրում, տէտի:

Պատէհու զազէթա բարչալարընը եէրտէն թօրլաեըպ
ճէպինէ գօյտու:

Մուախիարէն չանլարը չալտըղը կիպի, գաբուեու տա-
խի աշըպ, վար գուվվէթիլլէ եա'րտըմա, եա'րտըմա տէյի
ֆիղան ու ֆէրեատա պաշլատը: Իլք տէֆա օտա խըզմէթճի-
սի իշէրի կիրտիկինտէ, Ժիւլ, սախթէ պիր տէհչէթ հալի իրա-
եէ իտէրէք:

— Ժէ'րմէն, Ժէ'րմէն, հայտէ չաբուգ գօշ պիր հէքիւմ
կէթիւր, վէ մատամ Տօրէյէ տէ խապէր վէր, տէտի:

Ժէրմէն. — (Տիթրէեէրէք.) Սիւպհան Ալլահ, նէ՛ վագը
օլտու:

— Մ. Տօրէյէ պիրտէն պիրէ ֆէնալըգ կէլէրէք սըրթ
իւսթիւ տէվրիլտի, վէ չիմտի իսէ նէֆէս ալամաեօր:

— Վա'խ, գէվալլը էֆէնտիճիեիւմ...

Պու սըրատա մատամ Տօրէյ կէլտի: Մէզպուրէ, իրատ
օլունան սօն սէօզլէրի իշիթմիշ օլտուղունտան, քէնտի եօլու-
նա մանի օլմագ իսթէեօր կիպի կէօրիւնէն գօնթու եիթէրէք,
օտանըն էշիկինտէն կէջտի, վէ միւէսսիր պիր սէտաւ րէֆ իլէ,
հընչկըրտաեարագ վէ ինլէեէրէք ճիւմի մէզքիւրուն եանընտա
տիղ չէօքտիւ:

Տօգթօր օլ էսնատէ Հանրիէթին օտասընտա պուլունուպ,
կէնճ գատընըն ահվալը սըհհիեէսինին տաիմա էյիլէլմէքտէ
օլտուղունու քէշֆ իթմէքտէ իտի: Ժէրմէն, Հանրիէթի տիւ-

չարը թէլաշ իթմէմէք իչին, քէյփիեթի սուրէթի մահրէմա. նէտէ հէքիմէ անլաթտըղընտան, հէքիմ, աճէլէթէն կէլիպ ճիսմին իւզէրինէ էեիլէրէք, էլինի գալպինէ վազ իթտի:

Մատամ Տօրէյ հընչկըրտաեարագ, վէ էլլէրինի եէկտի. կէրինէ գալուշտուրմուշ օլարագ:

— Տօգթօր... տօգթօր... հէնուզ հաեաթտա տըր տէյիլ մի... քէնտիսինի գուրթարաճաղընըզը վատ իաիեօր. մուսունուզ, տէյի պէեան իթտի:

Հէքիմ, էյիլմիշ օլտուղու մահէլլտէն տօղրուլարագ:

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, մատամ, պու սըրատա հիչ պիր կէօնա իւմիտ վէրէմէմ, չիւնքի հէր չէյ պիթմիշ տիր: — Ֆիլվագը Մ. Տօրէյին ահվալը սըհհիեէսի վէխիմ իտի, լաքին էճէլին պու տէրէճէ սիւրաթլէ վուգու պուլաճաղընը մէմուլ իթմէեօրտում... իմտի, նէ՞ վագը օլտու... քիմ պու օ. տատա քէնտիսի իլէ պուլունուեօրտու, տէտի:

Հէքիմին պու սէօղլէրի սէօյլէմէսի սըրասընտա, մատամ Տօրէյ, հիչ պիր իֆատէտէ պուլունաճագ հալտէ օլմատըղըն. տան, մէյեուսիեթինտէն նաչի էլլէրինի օվուշտուրուպ տու. րուեօրտու: Անճագ ժիւլ տը Լիւսընա)՝ թապիպին պիալլէ. րինէ աթիտէքի սուրէթտէ իթաի ճէվապ իյլէտի:

— Պէն պուլունուեօրտում, միւսիւ տօգթօր, հէ. նուզ կէլմիշ իտիմ, վէ գային բէտէրիմին գարչըսընտա օ. թուրմուշ օլտուղում հալտէ, քէնտիսինտէ ապա մաճիպի իզթիրապ պիր հալ կէօրիւլմէեօրտու: — Բէմալը սիւքիւնէթլէ կէօրիւլուեօրտուգ: — Նալէհան աեաղա գալգաը, վէ թա. նըլմազ պիր սէտա իլէ, — Ղարիպ չէյ տիր. քէնտիմի բէք է. յի պուլմաեօրում, տէտի: Ոյնի վագըթտա սիմասընըն սօլ. կունլուղունու, վէ քէնտիսինի սարսըլտըղընը կէօրտիւմ: թուլթմագ իսթէտիմ... քէնտինէ տօղրու գօշտում, ֆագաթ թուլթմաեա վագթըմ-օլմաղտան էվվէլ, պօյլու պօեուհա եէ. րէ սէրիլտի, վէ իւզէրինտէ հաեաթ ալէամէթինին էսէրի պի. լէ կէօրիւլմէզ օլտու:

Թապիպ. — Էր եա կիճ պու նէթիճէնին զուհուրա կէլէ. ճէկի տէրքեար իտի: Պիչարէնին վէֆաթը՝ սէքթէի գալպտէն:

իլէրի կէլմիշ տիր, ֆագաթ պու էլէմպախշ խապէրի մատամ
տը Լիսընայա պիլտիրմէսին. զէվալլը գատընճըղազ պու-
լունտուղու հալը զաաֆէթ իճապընճա իշպու խապէրի իշի-
տիրսէ, սօնու մուխաթարալը օլապիլիր:

Մատամ Տօրէյ. - (Աեաղա գալգարագ.) Նէ տրեօթսու-
նուզ, միւսիւ սօգթօր, զէվճիմէն սօնրա գըզըմը տամը
ղայպ իթմէք թէհլիքէսի վագը օլաճագ տըր... Մազալլահ
պէշլէ պիր սըրատա ասլա եաշաեամամ:

Ժիւլ. - (Մատամ Տօրէյի գուճագլաեըպ, միւրախլիքէ
կէօթսիւնտէ սըգարագ.) Բէսպի սիւքիւն իտին, մատամ. ճէ-
նապը Ալլահ պու տէրէճէ մէրհամէթսիզ տէյիլ տիր. սէվ-
կիւլիւ Հանրիէթիմիզ եաշաեամագ տըր:

Տօգթօր՝ գայիմ վալիտէսինի տիշարը չըգարմասընը Ժիւ-
լէ իշարէթլէ անլաթտըղընտան, գային վալիտէ իլէ տամատ
տիշարը չըգտըլար:

Օլ վագըթ Մ. Տօրէյին ճիսմի, էսվապը չըգարըլտըգ-
տան սօնրա եաթաղա եաթըրըլտը. Ժէրմէն, միւթէվէֆանըն
կէօթսիւ իւզէրինէ պիր խաշ վազ իթտիկի կիպի, էթրաֆընա
տա մուվար եագտը:

Անէթ չաղըրըպ, հէքիմ մէզպուրէեէ ֆէլաքէթի վա-
գըաեը անլաթտըգտան սօնրա, մատամասընը հէր կէօնա
իւզնիւքտէն սագընտըրմագ իշին իշպու ֆէլաքէթ հագգընտա
շիւպհէեէ մահէլլ վէրմէմէսինի իսթար իյլէտի: Անէթ տէ,
օլ պապտէ թէմամիյլէ սիւքիւթ իտէճէկինի վատ իլէ, պու
վատընը թուլտու, ֆագաթ մատամ Տօրէյ՝ մէյեոսիեէթի-
նի կիզլէմէեէ վէ սաքին կէօրիւնմէեէ զայրը միւզթէտիր օլ-
տուղունու հիսս իթտիկինտէն, օ կիւնիւ գըզընըն օտասընա
ասլա աեագ պասմատը, վէ պունու իշին տէ քէնտինին կէօ-
եա նամիզաճ օլտուղունու պէհանէ իթթիխազ իյլէտի:

Մ. Տօրէյ՝ պիզլաթ խըզմէթքեարլարը թարաֆընտան
ֆէվզէլատէ սէվիլմիշ օլտուղունտան, մէրգուսուն վուզուի
վէֆաթը՝ թէքմիլ սէֆիեէ խալգընը տէրեայը հիւզն ու քէ-
տէլէ կիրիֆթար իյլէտի:

Ժիւլ տը Լիսընայ՝ խապէրի մէզքիւրու ըէսմէն տաիրէի

պէլէտիեեէ թէպիղ իթմէսինի ժերմէնէ իհալէ իլէ , քէնտի-
սի տէ , իքի կիւն սօնրա Շէնըվիէրտէ իճրա իտիլէճէք օլան
ճէնազէ ալայընըն թէրթիպաթը իչին Բարիսէ կիթտի :

Շէնըվիէրտէ պու Փաճիայը միւտհիշէ վուգու պուլտու-
ղու օրրատա , Բարիս տէ տէ աթիտէքի ահվալ ճէրէեան իթ-
մէքտէ իտի :

Օգուեանլարըմըղըն շիւպհէսիզ խաթըրլարընտա օլմագ
կէրէք տիր քի , Ժան Տիւֆուր , էֆէնտիսինին օթէլտէն մու-
ֆարագաթընը միւթէագըպ , քէնտիսի տէ սոգրուճա մարքի
Սէլէսթէն տը Վալանտէլին օթէլինէ միւթէվէճճիհէն հարէ-
քէթ իթմիշ իտի , Իմտի Սիրգ սօգաղըյա Մաթինեօն սօգա-
ղը արասընտաքի մէսաֆէ ճիւզի օլմասըյըլա , Գօգլիգօ՝ չէնտ
տագըգա զարֆընտա սօլուեարագ վէ թէր իչինտէ միւլէմմա
օլարագ , մարքինին իգամէթկեահը գաբուսուննա վասըյ օլ-
տու , վէ սօլումասընըն թէսկինինէ պէքլէմէքսիղլին , էօյլէ
պիր շիտտէթլէ գաբուսունն չանընը չէքտի քի , գաբուճու չա-
չըրարագ գաբուսուն աչմասընտա , գարչըսընտա ատէթա պիր
մէճնուն թավըր կէօրմէքլէ :

— Նէ՞ իսթէեօրսունուզ , տէյի սիւալ իթտի , վէ Գօգ-
լիգօնուն իչէրի կիրմէսինէ մանի օլմագ իսթէտի իսէ տէ , մէր-
գում տինլէմէեիպ խըզմէթքեարը եիթէրէք հաւլիեէ տախիլ
օլտուգտան սօնրա ,

— Պուրասը Մ. մարքի տը Վալանտէլին խանէսի՞ մի տիր
տէյի սօրտու :

— Էվլէթ , անըն խանէսի տիր , Փագաթ սիզ քէնտի-
սինտէն նէ՞ իսթէեօրսունուզ :

— Կէօրիւշմէք իսթէրիմ :

— Մ. մարքի շիմտի քիմսէեի գապուլ իթմէզ :

— Սիզէ տիեօրում քի , քէնտիսիյլէ կէօրիւշմէք իսթէ-
րիմ :

— Միւմքին տէյիլ տիր :

— Միւմքին օլուպ օլմատըղընը իլէրտէ անլարըզ : Պու-
սապահ , պիր ազ էվլէլ , պիր չէյ , եանի միւսիւ մարքի իչին
քիւշիւք պիր բաքէթ կէթիւրիլտի մի :

— Օ սիգէ բաճի տէյիլ տիր :

— Պէնի տինէեհին , գարուճու էֆէնտի , վէ ճէվապ վէրին : Պու խուսուսու սիգէ սորմագլըղըմ , էհլի մէրագ օլմագլըղըմտան նաշի օլմաեըպ իլլա պիր ճինաեէթին իճրասընը մէն իշին տիր :

Գարուճու . - (Շաշըրարագ .) Ճինաեէթ մի :

— Էվվէթ , հէմ տէ մէքուհն պիր ճինաեէթ . . . Իմտի շունու պանա սէօյլէեհին քի , պու սապահ պէեազ պիր քեաշըտա սարըլը վէ գըրմըղը պիր շէրիտէ պաղըլ օլարագ , պիր քիմսէ , միւսիւ մարքիեէ քիւշիւք պիր բաքէթ կէթիրտի մի :

Օլ էանատէ Սէլէսթէն տիշարը չըգմագտա օլմասըլա , գարուճուսու իլէ կէօրիւշմէքտէ պուլունան շախսը կէօրիւպ , իլք պագըշտա ժան Տիւֆուր օլտուղունու թանըեըպ , թէաճ ճիւպլէ մէրգումա տօղրու իլէրլէտի , վէ իֆատէեէ աղազլէ :

— Խայր օլա , նէ վար տըր , տէյի սիւալ իթտի :

Գօգլիգօ , արգասընա տէօնիւպ , մէրգում տէլիգանընըն՝ Լօնտրատա , մահուտ մագպուզ սէնէտինի քէնտիսինտէն սաթըն ալմըլ օլան շախս իտուկինի թանըտը , վէ մէրգումու , պիր կիւն էվվէլ տէ , Զիւմրիւտիւ-Գատընըն խանէսինտէն աւրապա իլէ չըգարքէն կէօրմիւշ իտուկինի խաթըրլատը : Պինապէրին տէրհալ գօշուպ , եիւքսէք սէտաւ իլէ :

— Էվվէթ , էվվէթ . թախմինիմտէ էմինիմ . միւսիւ մարքի տը վալանտէլ զաթընըզսընըզ , տէյիլ մի , տէտի :

— Էվվէթ , պէնիմ :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ . . . վագթընտա եէթիշտիմ . . . զաթընըղը հաեաթտա պուլտուղումա մէմնուն օլտում :

Սէլէսթէն . - (Կիւլիւմսէեհէրէք .) Հայ հայ , հաեաթտա եըմ . - Աճայիպ , էօմրիւմ մուխաթարատա մը իտի :

— Հէմ ազիմ պիր մուխաթարատա իտի :

— Նա՛սըլ մուխաթարատա օլունուեօր :

— Պու սապահ զաթընըզ իշին հիշ պիր բաքէթ կէթիրիլմէտի մի :

— Ասլա :

— Էօյլէ իսէ , պիր ազտան կէթիրիլէճէք տիր : Իշթէ օ բաքէթտէ էօլիւմ մէվճուտ տուր :

— Էօլիւմ միւ մէվճուտ տուր :

— Էվվէթ , միւսիւ մարքի :

— Իշի էյզահ իտին . զիրա նէ տէտիկինիզի անլաեամա . եօրոււմ :

— Իյզահը բէք գօլայ տրր : Լօնտրատա սաթըն ալընան Լօպուն շէյթանի վէ զէհիրլի ալէթի հավի տիւրպինի . . .

— Էյ . . .

— Զաթընըզը թէլէֆ իշին թախսիս իտիւմիշ տիր :

— Պու տէֆա վալանտէլ տիթըրէմէքտէն քէնտինի մէն իտէմէեիպ .

— Էօյլէ օլտուղունա էմինմիսինիզ , տէյի սիւալ իթտի :

— Էվվէթ , էմինիւմ . կէօզլէրիմլէ կէօրտիւմ . պու կիճէ միւսիւ տը Լիւսընայ՝ օ տիւրպինի , զաեէթ կիւզէլճէ իշլէն . միշ կիւմիւշ պիր սանտըգճատա հըֆզ իթտի :

— Սօնրա . . .

— Սօնրա սանտըգճաեը պիր քեաղըտա սարտը , վէ շէրիտ իլէ պաղլաեըպ , քեաղըտըն վէ շէրիտին արասընա , զաթընըզըն իսմինի հավի պիր գարթ վազ իթտի :

— Տիմէք իսթէեօրսուռնուզ քի , պիր գարթըն իւզէրինէ պէնիւմ ատրէսիմի եազտը :

— Խայր , ատրէսինիզ՝ իսմինիզին ալթընտա եազըլմըշ իտի . . . զաթընըզըն պիր գարթ տը վիզիթի իտի . . . Իմտի շիւպհէսիզ պու գարթը մէզքիւր մահֆազա իւզէրինէ գօյմագտան մագսէտ՝ օ քիւչիւք բաքէթի զաթընըզա կէթիրմէ . եէ մէմուր իտիլէճէք օլան համալ , իսմինիզի վէ մահէլլի իգամէթինիզի եօլտա ունուտուրսա , օ սաեէտէ խաթըրլաեա . պիլմէսինտէն իպարէթ տիր :

59

Սէլէսթէն պիրտէն պիրէ հէսէճանը ազիմէ կիրիֆթար
օլարագ, տիթրէտի, վէ ֆիքրինի իշղալ իտէն պիր թագըմ
միւլահազաթը թէսկինէ սայ իթմէքտէ իտի: Մէրգոււմ, պիր
արա:

— Իսմիւմ... ատրէսիւմ... գարթըմ... տիմէքտէ իքէն,
նակեահ զիհնի աերլարագ, տօտագլարընտան տէհշէթլի պիր
սէտա ըէֆ իթտի: Պու սըրատա Ժան Տիւֆուր՝ տիւշարը էն
տիշէ օլարագ:

— Նէ՞ օլտուռուզ, միւսիւ մարքի, տէյի սիւալ իթտի:
Վալանտէլ. — Ալլագ... գաթիլ... պու մուամէլէսի՝
պէնի թէլէֆ իշին տէյիլ տիր, տէտի:

— Եա քիմի թէլէֆ իշին տիր:

— Մատամ Մատէն Կալիէեի... սիւպհան Ալլահ,
սիւպհան Ալլահ... պագալըմ վագթ ու զէմանըլա եէթի-
շէպիլէճէքմիեիլ... արապամա օթուրուն... չարուգ պիւ-
եիւք գարու աշըսըն... Ժօգէֆ, Ֆէզանտրի սօգաղընա կի-
տէճէեիլ. հայվանլարը սիւրաթը ազիմէ իլէ կէօթիւրմէք լա-
զըմ տըր:

Պէօլլէճէ Սէլէսթէն վէ Ժան Տիւֆուր արապաեա ըաքիպ
օլուպ, օթէլտէն չըգտըգլարընտա, արապանը չունա պունա
չարըլմագ տէրէճէսինտէ սիւրաթը ֆէվգէլատէ իլէ հայվան-
լարը սիւրաթիւ:

Մ. տը Վալանտէլտէն էվվէլ Ֆէզանտրի սօգաղընտաքի
օթէլէ կիտէլիւմ:

Մատէն էրքէնճէ գալգըպ էլպիսէսինի կիւրինմիշ օլտու-
ղու հալտէ, մուհիպպէսի Վալանթինէ պէքլէմէքտէ իտի:
Պու կէնճ գատընըն կէօսթէրմիշ օլտուղու ասարը սատագաթ
վէ ուպուտիեթ՝ Մատէնին թէվէճհիւհիւ մախսուսընը հագ-
գընտա տահա զիեատէ ճէլպէ վէսիլէ օլմուշ իտի:

Պու իբի գատընլար վէ Սէլէսթէն , օ սապահը , պիր չա-
յա նազըր օլան կիւղէլ պիր լօզանթաեա կիտէրէք , էօյլէ
թաամընը օրատա իթմէք իւզրէ սէօզլիւ իտիլէր :

Սաաթ տօգուզ պուչուգ ըատտէլէրինտէ Վալանթին
վասըլ օլտու :

Սէլէսթէն տէ սաաթ օնտա կէլմէեէ սէօզ վէրմիշ իտի :
Իմտի պու իբի կէնճ գատընլար , մէրգումուն մուվասըլէթի-
նէ ինթիզարէն սալօնտա կէօրիւշմէքտէ իտիլէր : Ռիւքիւպլէ-
րինէ մախսուս օլան վիզթօրիա արապասը իսէ , հազըր իտիւ-
միշ իտի :

Սաաթ օն չալըպ , Սէլէսթէն հէնուզ մէյտանա չըգմա-
տըղընտան , Մատլէն սապըրսըզլըգ իզհարընա պաչլատը .
հաթթա ըէֆիգէսինէ խիթապէն ,

— Ղարիպ չէյ տիր . Սէլէսթէն ալէսսէվիյեէ վագթին-
տէ կէլտիքտէն պաշգա , չօգ տէֆա տահա էրքէն կէլիր ի-
տի . լաքին պու կիւն կէճիքտիկինէ թէաճճիւպ իտիեօրում ,
տէյի պէեան իյլէտի , վէ պու սէօզլէրի հէնուզ իրատ իթ-
միշ իքէն , օթէլին գաբու չանը չէքիլտի :

— Գէնտիսի օլմալը տըր , տիեէրէք , Վալանթին բէնչի-
րէեէ գօշտու իսէ տէ , պիր սանիյեէ սօնրա , — Խայր , օ տէյիլ
տիր , պիր համալ տըր , տէյի իլավէթէն տէրմիեան իյլէ-
տի :

Մատլէն , օլ էսնատէ պիր այինէ գարչըսընտա պուլու-
նուպ , սաչընը տիւզէլթմէքլէ մէշղուլ օլմասըյլա .

— Պէլքի Սէլէսթէնին կէլմէեէճէկինէ տաթիր խապէր
կէթիրմիշ տիր . . . էլինտէ մէքթուպ ֆալան վա՞ր մը տըր .
տէյի սօրտու :

— Խայր . . . եալընըզ գաբուճունուզա քիւչիւք պիր
բաքէթ թէսլիմ իտիեօր :

— Բաքէթին նէ օլտուղունու պիր ազտան անլարըզ :

Պիր միւտտէթ սօնրա , գաբուճու գատըն՝ համալըն կէ-
թիրմիշ օլտուղու բաքէթի համիլ օլտուղու հալտէ սալօնա
կիրտի :

Մատլէն . — Նէ տիր օ :

Դարուհու . - Մատամ զաթընըզ իշին կէթ իրիւմիշ պիր
բաքէթ տիր :

— Գիմին թարաֆընտան :

Դարուհու գարը՝ մատտէյի մէզքիւրէեի քիւչիւք պիր
մասա իւզէրինէ վազ իտէրէք ,

— Մարքի տը վալանտէլ թարաֆընտան կէօնտէրիւմիշ
տիր :

Մատէն , հալէա ալինէնին գարչըսընտա պուլունտուղու
հալտէ , պիրտէն պիրէ տէօնիւպ , մէզքիւր մասաեա եագլաշ-
տը , վէ մահֆազա մագամընտա գուլլանըմըշ օլան քեաղը-
տըն իւզէրինտէքի գարթա աթֆըր նազար իթտի , վէ մարքի-
նին գարթը օլտուղունու կէօրմէսի իւզէրինէ , կիւլէրէք ,

— Եինէ պիր տիվանէլիքտէ պուլունմուշ . . . քիմ պիլիր
նէ՛ կիպի միւճէվհէրաթ տըր . . . կէճիքմէսի տէ պունտան
նէշէթ իթմիշ օլմալը տըր . . . մութլագա պունու սաթըն
ալմագ վէ կէօնտէրմէք իշին եօլտա տուրմուշ տուր , վէ չիմ-
տի իսէ , քէնաիսի թամ վագըթտա կէլէրէք , հայրէթիմտէն
տօլաեը մահգուզ վէ մէսրուր օլաճագ տըր , տէտի :

Վալանթին . - (Մէրագլէ .) Լաքին իշինտէ մէվհուտ
օլան աճապա նէ՛ տիր :

— Մէրագ մը իտիեօրսունուզ :

— Նէ՛ կիլէեեեեիմ , պիր աղ մէրագ իտիեօրում :

— Պիլմէք արզուսինտէ՛ միսինիզ :

— Էվվէթ , հէմ բէք զիեատէ . . . նէ՛ եաբաեըմ ազի-
զէմ , պէն թըրնագլարըմըն ուճունա գատար , իլք վալիտէ-
միզ Եւանըն գըզըեըմ :

— Էօյլէ իսէ սիզի պէթլէթմէեիմ . . . չու մահֆազաեը
աչալըմ տա պիրլիքտէ հայրան օլալըմ :

— Պատէհու Մատէն՝ բաքէթին իւզէրինտէ պաղլանմըշ
օլան գըրմըզը շէրիտի չէօզտիւկիւնտէ , կիւմիւշ սանտըգճա
մէյտանա չըգտըղընտան . իքի գատըն՝ եէկավազ օլարագ .

— Նէ՛ գատար կիւզէլ իմիշ , տէտի :

Վալանթին տաիի շէօյլէ իլավէ իթտի . - Պու ատի պիր
շէյ տէյիլ տիր , ազիզէմ ատէթա պիր անթիգա տըր :

Մատեն . - Սէլէսթէն՝ զաւելթ կուսթօ սահիպի տիր . սաթըն ալմըշ օլտուղու շէյլէրին քեաֆֆէսի տէ կիւզէլ տիր . անճագ պու մուպաեաթը հէր կիւն թաղէլէտիկինտէն , կէօնտէրտիկի հէտիեէլէրի նէրէեէ եէրլէշտիւնէկիմի եա . գընտա պիլէմէեէճէեիմ :

Վալանթին . - (Կիւլէրէք .) Մալլէրին պօլլուղու ասլա զարար վէրմէզ :

Պատէհու Մատեն՝ սանտրգճաեը էլինէ ալարագ , պու . նուն սուրէթի իմալինէ թէհայեիւրլէ տիգգաթ իթմէքտէ իքէն ,

— Զաննըմտան զիեատէ աղըր տըր , տէյի պէեան իյլէ . տի :

Վալանթին . - Պէլքի տէրունինտէ պիր շէյ մէվճուտ տուր , իմտի աչընըզ տա պագալըմ :

Պու սուրէթլէ Զիւմրիւտիւ-Գատըն՝ սանտրգճանըն քի . լիտի իւզէրինտէ գօնուլմուշ օլան քիւչիւճէք անախթարը շէ . վիրմէքլէ , գարաղը աչըլտը , վէ մահֆազասը իլէ պիրլիքտէ պիր տիւրպին կէօրմէսինտէ :

— Իշթէ պու զարիպ , զաթէն ալթը տանէ գատար տիւրպինիմ վար տըր , տէտի :

Օլ էսնատէ Լօպուն մահուտ տիւրպինի Մատենին ֆիք . րինէ կէլմէեիպ , տիւրպինի մէզքիւրըն Սէլէսթէն թարաֆըն . տան կէօնտէրիլմէմիշ օլտուղունու տա խաթընա կէթիլլէ . մէզ իտի : Պինապէրին սանտրգճաեը թէքրար քիւչիւք մա . սանըն իւզէրինէ վազ իլէ , տիւրպինի , սիեահ մահֆազասըյ . րա պիրլիքտէ չըգարըպ , մէզքիւր մահֆազաեը աչտը , վէ օլ վաղըթ , իւզէրի կիւմիւշ վէ ալթուն իլէ իշլէմէլի սարը սէ . տէֆ տիւրպինի միւշահէտէ իյլէտի :

Վալանթին իսէ , թէհայեիւրինտէն նաչի էլլէրինի պիրի . պիրինէ վուրարագ ,

— Ահ նէ՛ կիւզէլ . . . չու տիւրպին՝ հըֆզ իտիլմիշ օլ . տուղու սանտրգճաեա տօղրուսու բէք միւնասիպ տիր . . . էլպէթթէ կէօրմէք խասսէսի տէ զաւելթ միւքէմմէլ օլմալը պիր ազտան անը տա անլարըզ , տէտի :

— Պագմագ իսթէրմիսինիզ :

— Մէննունէն իսթէրիմ . . . լաքին էվլէճէ սիզ պագըն սօնրա պէն պագարըմ :

Մուճիպինճէ Մատլէն՝ մահֆազասընտան չըգարըլմըջ օլան տիւրպինի ալըպ , օթէլին արգասընտա վագը պաղչէնէ նազըր պուլունան բէնչիրէնէ տօղրու կիթտի , վէ պունուն բէրտէսինի գալտըրտըղը կիպի , բէնչիրէնին գանատլարընտան պիրինի տէ աչտը , վէ կէօզլէրինէ եագլաչտըրմագ իւզըրէ տիւրպինի եօգարը գալտըրտըգտան սօնրա , օլուգլարը չէվիրմէք իչին բարմազընը ալէթի մախսուսէսի իւզէրինէ վագ իթտի , վէ հէման հարէքէթէ պաչլամագտա իքէն , սալօն գաբուսու ատէթա աչըլմագ տէյիլ , իլլա շիտտէթլէ եիթէրէք , Սէլէսթէն՝ լէհճէսի սօլմուշ վէ կէօզլէրի հատտէն զիեատէ աչըլմըջ պուլունտուղու հալտէ , ժան Տիրֆուր իլէ պիրլիքտէ իչէրի կիրտի :

Մատլէն՝ պիրտէն պիրէ վուգու պուլան իշպու շամաթատան շաչըրարագ , պաչլամըջ օլտուղու հարէքէթի իքմալ իտէճէք եէրտէ , անինտէ արգասընա տէօնտիլ , վէ Սէլէսթէն՝ մէզպուրէնին իւզէրինէ սըչրաեըպ , տիւրպինի էլինտէն գաբտը , վէ պօղուգ պիր սէսլէ ,

— Տո՛ւրուն տո՛ւրուն , նէ՞ եաբըեօրսունուղ . պու տիւրպին մէվթինիզի մուճիպ օլմագ իչին կէօնտէրիվիշ տիր , տէտի :

Մատլէն , Սէլէսթէնին պու տէհչէթպախշ հալինի , վէ քէնտիսինէ բէֆագաթ իտէկէլէն ժան Տիրֆուրըն տա ալթիւսթիկիւնիւ կէօրմէսինտէ , իչին նէ օլտուղունու անլաեաւրագ , տէհչէթլէ բէֆը սէտա իթտի , վէ պատէհու ,

— Վա՛յ , պու տիւրպին . . . տէտի :

— Լօպուն տիւրպինի տիր , տէյի Սէլէսթէն ճէվապ վէրտի :

Մատլէն՝ պու իֆատէեի իշիթտիկինտէ տիթրէտի , վէ շու սէօզլէրի սէօլլէտի :

— Հագիգէթէն պու տուգագ դաեթ մահիրանէ գուրուլմուշ տուր . . . ալչագ , բէք մահիր շէյ իմիշ :

Դօգլիգօ . - Մա՛տամ, ահրէթէ եօլնու օլմանըղ իչին պիր սանիյեէ պիլէ գալմամը իտի :

Սէլէսթէն . - Ազիզէմ Մատլէն, սահիհէն էօմրիւնիւզի Մ. Ժան Տիւֆուրա պօրճուսունուզ. պէնիմ հիչ պիր շէյտէն շիւպհէմ տախի եօգ իտի, վէ էկէր քէնտիսի օլմասա իտի, մահզա սիդի էօլմիւշ պուլմագ իչին պուրաեա կէլէճէք իտիմ :

Կէնճ գատըն . - (Կիւլիւմսէեէրէք .) Պու խուսուստա միւթ էշէքքիւրիւմ, վէ թէշէքքիւրիւմիւ տէ իսպաթ իտէճէ. երմ :

Պու սըրատա Վալանտէլ, էլինտէ թութմուշ օլտուղու տիւրպինին մաքինասընը չէվիրմէրլէ :

— Պա՛գըն . . . պա՛գըն . . . տէտի :

Տէրհալ զէհիրլի ուճլար զահիր օլմագլա, ճիւմէսինին սիմալարը իւզէրինտէ տէհշէթ ալէամէթի զուհուրա կէլտի :

Մատլէն . - (Ժան Տիւֆուրա խիթապէն .) Նա՛սըլ օլտու տա սիզ Մ. ար Վալանտէլ իլէ պիրլիքտէ պուրաեա կէլտինիզ, տէտի :

Ժան Տիւֆուր՝ օգուեանլարըմըզա մալիւմ օլան թէֆէրուաթը հիքեաեէ, վէ բաքէթին իւզէրինտէքի գարթ տը վիւզիթի պիր ատրէս զանն իթմէրլէ, աճէլէթէն մարքինին խանէսինէ կիթմիշ օլտուղունու տէրմիեան իյլէտի :

Վալանտէլ, տուէլլօեա սէպէպիյեէթ վէրմիշ օլան թահ. ըիք վազըասընը խաթըրլամատըղընտան ,

— Ֆազաթ նէ՞ կիպի սըրատա պու ալչագ Լիւսընայ պէնիմ գարթըմը էլէ կէշիրմիշ . . . տէտի :

Մատլէն . - Մուխաթարա կէշմիշ օլտուղու ճիհէթլէ, պու խուսուսու անլաեըպ անլամամագտա հիչ պիր էհէմիեէթ եօգ տուր : Զաթէն պէն թապիի պիր հիսս իլէ, պու ատէմին՝ պանա իթաաթ իթմէքտէն իսէ, պէնի թէլէֆ իթմէք իս. թէեճէկինի անլաեօրտում : Պու պապտէ մուվաֆֆագ օլմաեա տա էրէեիճէ եազլաշտը . . . հէր նէ իսէ, չիմտի պու տիւրպին տէ իլէրուտէ քէնտիսինէ գարշը չըգարըլաճագ տէլիլէրտէն պիրի օլաճագ տըր : (Մուախաարէն կէնճ գատըն

Ժան Տիւֆուրա (սիթապէն .) Պու էսնատէ էֆէնտինիզ նէ՛րէ-
տէ պուլունուեօր , տէտի :

— Շէնըվիէրտէ պուլունուեօր , մատամ :

— Բարիսէ նէ՛ վագըթ ավտէթ իտէճէք տիր :

— Քէնտիսի պանա , պու կիւնիւ , աղըրճա խասթա օլան
զէվճէսի մատամ գօնթէսին խանէսինտէ կէչիրէճէկինի սէօյ-
լէտի :

— Բէք էյի . չիմտի սիզէ իտէճէկիմ թէնպին շունտան
իպարէթ տիր : Գօնթ Բարիսէ ավտէթ իտէր իթմէզ , քէնտի-
սինի պիր տագըգա պիլէ նազարընըզտան ղայպ իթմէեին , վէ
մատամ Սթէլլինինին խանէսինէ կիթտիկինտէ , տէրհալ պա-
նա խապէր վէրին :

— Օլ պապտէ պէնտէնիզէ կիւվէնէպիլիրսինիզ , մատամ :

— Կիւնլիւք ղապթնամէնիզ նէրէտէ տիր :

Գօգլիգօ , ճէպինտէն տէօրթ տիւրիւլիւ պիր քեաղըտ
չըգարըպ Մատլէնէ վէրէրէք ,

— Իչթէ մատամ , տէտի :

— Թէչէքքիւր իտէրիմ . . . արթըգ կիտէպիլիրսինիզ . . .
էօմրիւմիւ գուրթարմըլ օլտուղունուզտան տօլաեը թէքրար
թէչէքքիւր , վէ չիւքրանիյէթիմի ֆիլիէն իսպաթ իտէճէկիմի
վատ իլլէրիմ :

Ժան Տիւֆուր՝ ֆէվգէլատէ մէսէրրէթլէ եէրէ գատար
էյիլիպ սէլամ վէրտիքտէն սօնրա , մահէլլի մէզքիւրտէն մու-
ֆարագաթ իթտի :

Սէլէսթէն . - Շիմտի նէ՛ եաբաճաղըզ , տէյի սօրտու :

Մատլէն . - Տօ՛սթոււմ , հէր նէ եաբաճագ իտիք իսէ , ա-
նը եաբալըմ : Կիւնլիւք գարարլարըմըզը նի՛չին թէպտիլ իտէ-
լիմ : Էօյլէ թաամըմըզը իտէճէք մահէլլիմիզէ կիտէլիմ . ֆա-
գաթ պիր ազ միւսաատէ իտին շունլարը սագլաեըմ :

Պու սուրէթլէ Մատլէն՝ տիւրպինի քէնտի գապընա , վէ
գապը կիւմիւլ սանտըգճա տէրունինէ վազ , վէ Ժան Տիւ-
ֆուրուն կէթիրմիլ օլտուղու ղապթնամէեի տէ պունլարա ի-
լավէ իլէ , ճիւմլէսինի , գօնթ տը Լիւսընայըն էչեասընը հըֆզ
իթտիկի մահէլլտէ կիզլէտի :

Միւթէագըպէն քէնտինի պէքլէմէքտէ օլան Սէլէսթէն
իլէ Վալանթինին նէզտինէ ավտէթ իտիպ, օտա պէսլէմէսինի
չաղըրարագ ,

— Վիգթօրին , սէնին պանա սատըգ օլտուղունու զանն
իտէրիմ : Իմտի թալիմաթըմա թէմամիյլէ իթաաթ իտէրսէն ,
պու սատագաթընը իսպաթ իթմիշ օլուրսուն : Պիղ օթէլտէն
չըգտըգտան սօնրա , քէնչիրէլէրի վէ գանատլարը գարա : Է-
կէր մահէլլէեէ չըգարսան , պու սապահ զանէթ վէսիմ պիր
գազանա գուրպան օլմուշ օլտուղումու , վէ հանաթըմ մու-
խաթարալը իտուկինի շունա պունա սէօյլէ : Գարունու իլէ
տիկէր խըզմէթըիլէրէ տէ թավսիեէ էթ քի , պու շայեանը
նէչը իթսինլէր : Պու թավսիեէմի մահիրանէ իճրա իփէրլէրսէ ,
քէնտիլէրինէ միւքեաֆաթ վէրէճէեիմ : — Էմրի ճէտիտէ տէ-
կին , Մ. տը Վալանտէլտէն , մատմազէլ Վալանթինտէն , վէ
պիր ազ էվլէլ պուրատան հարէքէթ իթմիշ օլան Մ. Ժան
Տիւֆուրտան մատա , օթէլլէ քիմսէ գապուլ օլունմաեաճագ
տըր : Տէտիքլէրիմի լաեըգըյլա անլա՛տըն մը , տէյի պէեան
իյլէտի :

— Էվլէթ մատամ :

— Թավսիեէնամէլէրիմէ նօգթասը նօգթասընա մուվա-
ֆըգ հարէքէթ իտէճէ՞քմիսին :

— Ումարըմ քի մատամ , պու խուսուստա շիւպհէ իթ-
մէզսինիլ . զաթընըզըն պիր գազանա տիւշար օլմուշ օլտու-
ղունուղու սէօյլէմէք գօլայ , ֆագաթ նէ գազա օլտուղունու
սիւալ իտէն պուլունուր իսէ , նէ՞ ճէվապ վէրէեիմ :

— Անլաշըլմազ պիր գազանա ուղրաաղըմը ճէվապէն
սէօյլէրսին . . . վէլհասըլ միւպհէմ պիր լիսան գուլլանըրսըն :

— Բէք էյի մատամ :

Մատէն , թավսիեէլէրինի պիթիրտիկինտէ , Սէլէսթէն
իլէ Վալանթինէ խիթապլէ ,

— Հէր նէ վագըթ իսթէրսէնիլ կիտէպիլիրիլ , տէտի :

Պէշ տագըգա սօնրա պու իւշ շախսլար պիր արապանա
րաքիպէն , մուգարրէր օլան մահէլլէ միւթէվէճճիհէն հարէ-
քէթ իթտիլէր : Հարէքէթլէրինտէն օն տագըգա սօնրա ,

Մատենին էմրլէրի իճրա գրլընտըղընտան , շէօյլէ քի օթէլին բէնչիրէ վէ գանատլարը սըգը սըգընա գաբատըլտըղընտան , խանէի մէղքիւր խալի պիր հալ քէսպ իթտի :

60

Ժիւլ տը Լիւսընայ Բարիսէ վիսուլինտէ , էվվէլճէ պիր շարգաճը տիւքքեանընա կիտիպ , եաս ալէամէթի օլարագ շարգասը էթրաֆընա սիեաճ վէ էնլի պիր թիւլ պաղլաթտը , վէ պատէհու պիր մաթպասեա կիտէրէք , թապը լաղըմ կէլէն ճէնաղէ պիլէթլէրինի սիբարըշ իթտի , վէ անտէն ճէնաղէ ալայընը իճրաեէ մախսուս օլան պիր իտարէխանէեէ ազիմէթլէ , թէրթիպաթը լաղըմէեի գարարլաշտրրտը :

Ալայը մէղքիւրըն՝ պիթթապի պիրինճի տէրէճէտէ մութանթան օլարագ իքի կիսն սօնրա իճրասը մուգարրէր օլուպ , պու սըրատա գօնթ , իշպու ճէնաղէ ումուրընը տիւչիւնտիւկիւ կիպի , խասսէթէն քէնտինէ ալիտ օլուպ , էհէմիթէթի իսէ ֆէվգէլատէ սուրէթտէ պուլունան տիկէր իշլէրինի տէ խաթըրտան չըգարմամագտա իտի . շէօյլէ քի աճապա գուրմուշ օլտուղու տուզաղա Մատեն տիւշմիւշ միւ , թէրքի հաեաթ իթմիշ մի , իշթէ պունլար վէ պունլարա միւմասիլ թէֆէքքիւրաթ տաիմա զիհնինի իշղալ իթմէքտէ օլուպ , հէլէ էօյլէ պիր տիւշմէնի ազիմտէն խէլաս օլմուշ օլմասը իհթիմալի քէնտիսինի ֆէվգէլատէ մէսէրրէթէ իլգա իթմէքտէ իտի . վագաա Մատեն՝ վէֆաթ իթտիկինտէ , գօնթուն իմգալամըշ օլտուղու մահուտ սէնէտի տէ պիրլիքտէ մէղարա կէօթիւրէճէքտէ յիլ իտի , լաքին գօնթ օ սէնէտտէն տօլաեը ապլա ֆիթուր իթմէեիպ , տիւշմէնինին վիճուտի օրթատան գալգտըգտան սօնրա , օ քեաղըտը էլտէ իթմէք իչին պիր թէտպիր տիւչիւնէպիլէճէկինի , հիշ օլմազսա օթէլէ գունտագ պրագարագ , սէնէտի մէղպուրու մահվ իտէպիլէճէկինի թասմիմ իլլէմէքտէ իտի :

Հէր նէ իսէ մէրգում, ըաքիպ օլտուղու արապա իլէ ֆէ-
զանտրի սօգաղընա կէլիպ, բէրտէսի եարըսընա գատար էն.
տիրիլմիշ օլան արապա գաբուսունտան Զիւմրիւտլիւ-Գատը.
նըն իգամէթկեահընը կէօրտիւքի, օլ էսնատէ գանատլարը
գաբալը օլմասըլլա, ատէթա պիր մէզարա պէնզէեօրտու:
Պինապէրին քէնտի քէնտիեէ,

— Մուվաֆֆազ օլտում... շիմտիտէն էօլիւմ կէօլկէսի
պու էվին իւզէրինտէ հիւքմիւնիւ իճրաեէ պաշլամըշ կիպի
կէօրիւնիւեօր, տէտի, վէ տօտագլարընտա տէհչէթլի պիր
կիւլիւմէմէ հասըլ օլտու:

Օրատան քէնտի օթէլինէ ավտէթ իտիպ, Ժան Տիւֆուր՝
էֆէնտիսինի ագշամ կէլէճէք տէյի պէքլէրքէն, սապահլա-
եըն Կէլտիկինի կէօրմէսինտէ իզհարը թէաճհիւպ իյլէտի, վէ
շաբգասը էթրաֆընտաքի սիւահ թիւլտէ նազարը տիգգաթը-
նա թէսատիւֆ իթտիկինտէն, վուգուի հալի անլամագ մէրա-
գընա տիւշէրէք,

— Միւսիւ գօնթ, զաթընըզա պիր շէյ սիւալ իթմէքլի-
կիմէ միւսաատէ իտէրմիսինիզ, տէտի:

— Սիւալին նէեէ տայիր տիր:

— Աճապա ֆամիլեանըզ տախիլինտէ պիր ֆէնալը՞գ մը
վուգու պուլտու:

— Էվվէթ, պու սապահ գայըն բէտէրիմ վէֆաթ իթտի:

— Մ. Տօրէյ մի:

— Էվվէթ, սէքթէի գալպ թէէսիրիյլէ ֆիւճճէթէն էօլ-
տիւ:

— Տիմէք, միւսիւ գօնթ... տիմէք... եինէ մէրասա
նայիլ օլաճագսընըզ:

— Պիր գաշ միլեօն գատար մէրասա նայիլ օլաճաղըմ
իհթիմալտէն տիր: Հէր նէ իսէ, հօճա Ժան, շիմտի գարնըմ
աճ տըր. սէօյլէքի, պանա պիր գաշ եուճուրթա բիշիրսինլէր
վէ պիր աղ տա սօղուգ բիշմիշ էթ կէթիրսինլէր, վէ պէն էլ-
պիսէմի թէպտիլ իթտիկիմ սըրատա, սէն սուֆրանըն գօնուլ-
մասընա նէզարէթ իյլէ:

Պէօյլէճէ Մ. տը Լիւսընայ քէնտի տաիրէսինէ չըգըպ,

եաս ելպիսէսի կիեինտի, վէ ժան Տիւֆուր՝ սուֆրանըն հա-
զըր օլտուղունու խապէր վերտիկինտէ, էֆէնտիսի տէ, քէն-
տիսինէ, էսնաի թաամտա պիր արապա թուլուպ Կապրիէլին
խանէսինէ կիթմէսինի, վէ վուգուի հալի, վէ պինապէրին
քէնտիսին (եանի ժիւլիւն) իքի իւչ կիւն Շէնըվիէրտէ գալ-
մաեա մէճպուրիեթինի, վէ անճագ ավտէթինտէ, մէրգու-
մէեի կէօրէպիւէճէկինի անլաթմասընը իխթար իթտի:

Պինապէրին պիդիմ մասլահաթ կիւզար էֆէնտի՝ օթէլտէն
չըգըպ, բասթ կէլտիկի պօշ պիր արապաեա ըաքիպէն, Կապ-
րիէլին խանէսինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթտի:

Մէրգումանտան էվվէլ, մէզպուրէնին խանէսինէ պիզ
կիտէլիմ:

Վազըթ էօյլէեի իքի սաաթ գատար կէչմիշ իտի:

Կապրիսին պէսլէմէսի Մարիէթ, Լիւսընայըն ահրապա-
սընտան օլմասը սըֆաթըլա էվին թէքիֆսիզ ատէմլէրինտէն
օլմուշ պուլունան գօնթ տը Սէն-Րօմանը մատամասընըն նէզ-
տինէ կէօթիւրմիւշ օլուպ, կէնճ գատըն՝ մէրգոււմ իլէ թօ-
գալաշարագ:

— Տօսթում, հանկը ըիւզկեար սիզի պու թարաֆա աթ-
տը, տէյի սիւալ իթտի:

— Մահզա սիզի կէօրմէք արզուսու պէտէնիզի պուրաեա
սէվգ իթտի, ազիզէմ, տէյի գօնթ ճէվապ վերտի:

— Թէշէքքիւր իտէրիմ... աճապա պանա պազը խապէր-
լէ՛ր մի կէթիւրտինիզ:

— Եալընըզ պիր խապէր կէթիւրտիմ իսէ տէ, պու խա-
պէր զաեթթ մուհիմ տիր:

— Խայըրլը՝ մը խաեըրսը՛զ մը խապէր կէթիւրտինիզ:

— Վագաա խաեըրլը պիր խապէր տէյիլ իսէ տէ, սիզ
մէմնուն օլաճագսընըզ:

— Նէ՛եէ տաիր տիր:

— Պիր գազաեա:

— Գազա սէօզիւ միւպհէմ տիր... Պու գազա քիմէ վա-
գը օլտու:

— Սիզ պուլուն...

— Թէհի եէրտէ զիհնիմի եօրմագ իսթէմէմ . . . չիւնքի պէն՝ պիլմէճէլէրի հալլ իթմէքտէ մահիր տէյիլիմ :

— Զօգ տիւշմէնլէրինիզ վա՞ր մը տըր :

— Եալընըզ պիր տիւշմէնիմ պուլունտուղու զաննընտա երմ :

— Իշթէ տէտիկիմ գազա օնա վագը օլմուշ տուր :

Կապրիէլ գաշլարը չաթըլարագ ,

— Զիւմրիւտլիլ Գատընա՞ մը , տէյի սօրտու :

— Էվլէթ , թա քէնտիսի :

— Ֆագաթ նէ՞ եօլտա գազա :

— Անը պիլմէմ , լաքին զաեթ վէհիմ պիր գազա օլմալը , զիրա թէհմին իտիտիկինէ նէզարէն , մէզպուրէ պու գա . զանըն նէթիճէսինտէն պաշ գուրթարամաեաճագ իմիշ :

— Սիզ պու խապէրի քի՞մտէն ալտընըզ :

— Սէլէսթէնին ահըպպասընտան պուլունան սէրգլըտէ . քի պիր ըէֆիգիմտէն :

— Օ տօսթուլուզ քի՞մտէն իշիթմիշ :

— Բէսմի մէնպարնտան . . . չէօյլէքի տօսթուլմ , սաաթ օն պիր րատտէլէրինտէ , Ֆէզանտրի սօգաղընտան , Զիւմրիւտլիլ-Գատընըն օթէլի էօնիւնտէն կէչէրքէն , պու օթէլին բէն . չիրէ գանատլարընըն գաբալը օլտուղունու կէօրմիւշ , վէ մէզ . քիւր խանէնին պու հալինտէն տօլաեը մէրագտա գալարագ , խանէ սահիպէսինին էվտէ՞ մի , եօգսա քէօյտէ՞ մի պուլուն . տուղունու գաբուճուտան սօրմասընտա , գաբուճու՝ սիմասը զաեթ ալթիւսթ օլմուշ օլարագ , օ սապահը մատամ Կալիէ . նին տէհշէթլի պիր գազաեա տիւշար օլմուշ օլմասըլլա , հա . եաթը թէհլիքէլի իտուկինի սէօյլէմիշ , վէ զիեատէ մալիւմաթ վէրմէքսիզին գաբուճու գաբամըշ տըր : Շիմտի վագըաեը ան . լատըղընըզ հալտէ , պու հիքեաեէմէ սիզ նէ՞ տէրսինիզ :

Կապրի՞ զաեթթլէ հէեէճան իչինտէ զանն օլունուպ , ալ . նընտա տէրին պիր չիզիկ հասըլ օլմասըլլա , Մ . տը Սէն-Բօման՝

— Աֆվ իտէրսինիզ մատամ , էօյլէ կէօրիւնիւեօր քի , կէթիրտիկիմ խապէր՝ սիզի սէվինտիրէճէք եէրէ մահզուն ի . տիեօր , տէյի պէեան իլլէտի :

— Ազիզիմ, պու իֆատենիզտէն էօյլէ անլաշըլըբօրքի, սիզ պէնի բէք ֆէնա պիր գատըն զանն իտէր իմիսինիզ. լաքին պու խուսուստա եանըլըբօրսունուզ. սիզի թէէմին իտէրիմ քի, վագը օլան գազանըն մուհլիք նէթիճէլէրի օլմա. մասընը էզճան ու տիլ թէմէննի էյլէտի :

Սէն-Ռօման հայրէթտէ գալըպ, պիր ազ սօնրա կիւլէրէք, վէ « Տօղրուսու պիրինճի Ֆրանսուա գրալ՝ գատընլաւըն ախէագ ու թապիեաթը չօգ տէֆա թէպէտտիւլէ մէյ. եալ տըր, պունլարա ինանըպ էմնիյեթ իտէնլէր իսէ, սա. հիպի քեարը ագիլ տէյիլ տիր » տէմէսինտէ, բէք հագգըլ սէօզ սէօյլէմիշ տիր » տիեէրէք, աեաղա գալգտը, վէ Կապրիէլ՝ մէրգումա խիթապէն,

— Կիտիբօրմուսունուզ, տէյի սօրտու :

— Մաէթթէսսիւֆ կիթմէեէ մէճպուրըմ, չիւնքի սէրգլըտէ պուլուշմագ իւզրէ սէօզլիւեիւմ. Պու սապահ տօսթու. մուզ Լիւսընայը կէօրտիւնիւզ միւ :

— Քէնտինի կէօրմէտիմ, լաքին պու կիւն կէլէճէկինի մէմուլ իտէրիմ :

Մ. տը Սէն-Ռօման մուֆարագաթ իթմէք իւզրէ իքէն, Մարիէթ իշէրի կիրիպ, Մ. գօնթուն մասլահաթ կիւզարընըն՝ էֆէնտիսի թարաֆընտան մատամը կէօրմէք իւզրէ կէլմիշ իտուկինի խապէր վէրտի :

Կապրի տէ, օլ վագըթ միւսաֆիրինէ խիթապէն,

— Պիր տագիգա պէնի պէքլէեին, պիր ազտան կէլիրիմ, տիեէրէք, քէնտիսի ժան Տիւֆուրուն նէզտինէ ազիմէթ իթտի, վէ հէեէճան իլէ,

— Պուրաեա կէլմէնիզին սէպէպինի պիլիբօրում. պանա պիր խապէր կէթիրտինիզ տէյիլ մի, տէտի :

— Էվլէթ, մատամ, պիր մաթէմ խապէրի կէթիրտիմ :

— Մաթէմ խապէրի՞ մի... տիմէք պիշարէ գատըն՝ տիւշար օլտուղու գաղա իւզէրինէ եաշաեամտեըպ, վէֆաթ իթտի :

Դօգլիգօ. - (Պիւթիւն պիւթիւն շաշըրարագ) Դա՞տըն

մը . . . անլաեամատրմ մատամ. հանկը գատընտան պահս
իտիեօրսունուզ :

— Զիւմրիւտիւ Գատընտան :

Գօգլիգօ՝ մէզքիւր ճէվապը իշիթտիկինտէ , քէնտինի
թօբլաեարագ քէնտի քէնտիեէ ,

— Հա՛ հա՛, էյի քի ֆիքրիմ աեըլտը , տէյի միւլահա-
զա իթտի : (Պատէհու ալէնի սուրէթտէ չէօյլէ իլավէ իյլէ-
տի .) Զիւմրիւտիւ-Գատըն մը . քիմ օլտուղունու պիլմէեօ-
րում :

— Էօյլէ իսէ քիմին վէֆաթընը պիլտիրմէեէ կէլտինիզ :

— Մ. Տօրէյին :

— Գօնթուն գային բէտէրինին մի :

— Էվվէթ մատամ :

— Պէօյլէ պիր վուգուաթ զաթէն մէմո՛ւլ մու իտի :

— Ասլա . . . պու սապահ պիշարէ իհթիեար՝ տամատը .
նըն գուճաղընտա սէքթէի գալպտէն ֆիւճճէթէն վէֆաթ
իթմիշ . . .

— Տիմէք օլ էսնատէ Մ. գօնթ Շէնըվիէրտէ պուլու-
նուեօր իմիշ :

— Էվվէթ մատամ. քէնտիսի սաաթ տօգուզա չարեէք
գալարագ Շէնըվիէրէ կիթմիշ օլտուղու հալտէ , ճէնազէ ա-
լայը թէրթիպաթըյըլա իշիթիլալ իթմէք իւզրէ իւշ չարեէք
էվվէլ օրատան ավտէթ իյլէմիշ տիր : Իմտի , մատամ , պէն
տէնիզի զաթընըլա կճօնտէրմէքտէն մագսէտի , քէնտիսի իշ-
պու ճէնազէ թէրթիպաթը վէ սաիրէ իլէ մէշղուլ օլաճաղը
ճիհէթլէ , իւշ տէօրթ կիւն սիզի կէօրէմէեէճէկինի խապէր
վէրտիրմէքտէն իպարէթ տիր :

— Անլաեօրում :

— Զաթընըղըն միւսիւ գօնթա պիր տիեճէկի վա՛ր մը
տըր :

— Եալընըզ չուրասընը սէօյլէեին քի , քէնտիսիյլէ կէօ-
րիւշմէք իհթիեաճընը հիսս իթտիկիմտէն , նէ գատար չաբուգ
պուրաեա կէլիրսէ մէմնուն օլուրում :

— Բէք էյի մատամ :

Պէտքէ տիեէրէք Ժան Տիւֆուր մահէլի մէջքիւրտէն մու-
ֆարագաթ իթտի :

61

Կապրիէլ, քէնտի քէնտիեէ գալտըղնտա, պիր միւտտէթ
միւլահազաթ տէրեասընտա պուլունուպ, պաղթէթէն շու-
սէօղլէրի իրատ իթտի :

— Պու սապահ քէնտիսի Շէնըվիէրտէ իմիշ, վէ գային
բէտէրի գուճաղընտա թէրքի հաեաթ իյլէմիշ... տիմէք Մատ-
լէնին տիւշար օլտուղու գաղանըն՝ քէնտի թահրիքի վէ սէպէ-
պիյլէ օլտուղունու զանն իթմէքլէ, եանըլմըշմ... պու խու-
սուս միւմքինսիզ կէօրիւնիւեօր, հալ պուքի էկէր Մատլէն
վէֆաթ իտէրսէ, մէզպուրէնին՝ անըն իւզէրինտէ հաիզ օլ-
տուղու թէէսսիրին, վէ թասմիմ իթմիշ պուլունտուղու թա-
սավվուրուն մահվ վէ իզալէ օլաճաղը տէրքեար տըր. օ հալ-
տէ պէն տէ գօնթէս տը Լիւսընայ օլաճագ եէրտէ, ատի
Կապրի հալինտէ գալաճաղըմ :

« Գօնթուն, Մատլէնտէն խալի օլմագ խուսուսընտա օլ գա-
տար ազիմ մէնֆաթը վար տըրքի. զահիրի հալ նէ տէրէ-
ճէ մուղաիրինի իսպաթ իթսէ, եինէ մէզպուրէնին վուգուի
վէֆաթընտա քէնտինին մէտիսէլի օլմագ կէրէք տիր :

« Անճագ էկէր քէնտինի սէրպէսթ զանն իտիեօր իսէ,
եանըլրր. համտ օլտուն, պէն հէնուզ հաեաթտաեըմ, վէ
քէնտի կէշմիշ էօմիւնտէքի էսրարը պիլիրիմ, վէ իճապ իտէր-
սէ պու էսրարը սիլահ մագամընտա գուլլանաճաղըմ :

Կապրիէլ պու միւլահազաթտան սօնրա, Մ. տը Սէն-Բօ-
մանըն նէզտինէ ալտէթ իթմէքլէ,

— Շայեանը թէէսսիւֆ պիր խապէր կէթիրտիլէր...
Լիւսընայըն գայըն բէտէրի պու սապահ ֆիւճճէթէն վէֆաթ
իթմիշ, տէտի :

Մ. տը Սէն-Րօման . - (Կիւլէրէք) Տօսթուժուզ գօնթուն պախթը տաիմա եաւլէր տիր . զաթէն զէնկին օլան զէվճէսի՝ պու տէֆա պիր խայլի միլեօնլարա տահա սահիպ օլուեօր . անճագ պու միլեօնլարըն մահֆուզ օլտուզլարը սանտըղըն ի . տարէսի տօսթուժուզըն եէտինտէ օլմասըյլա , պու սաեէտէ տահա զիեատէ նաիլի մէսէրրէթ օլաճաղը թապիի տիր :

Պու սէօզլէրտէն սօնրա Մ. տը Սէն-Րօման հարէքէթ իթ . տիկինտէն , Կապրիէլ՝ պէսլէմէսին չաղըրարագ ,

— Զիւմրիւտլիւ-Գատընըն օթէլինտէ սէնի թանըեան վա՛ր մը տըր , տէյի սօրտու :

Պէսլէմէ . - Խայր մատամ . Զիւմրիւտլիւ-Գատընտան մատա . տա քիմսէ պէնի թանըմազ . քէնտիսի իսէ , սիզէ վիզիթա վէր . մէք իւզրէ պուրաեա կէլտիկի կիւն պէնտէնիզի կէօրմիւշ տիւր :

— Բէք էյի , եագընտաքի արապա մէրքէզինտէն պիր ա . րապաեա րաքիպ օլ , վէ Ֆէզանտրի սօգաղընտա ԶԶ նումէրօ . լու օթէլէ կիթ :

— Նէ՞ եարմագ իչին :

— Օթէլ սահիպէսի օլան մատամ Մատէն Կալիէ հագ . գընտա խապէր ալմաեա կիթմիշ օլտուղունու սէօյլէրսին :

— Զիւմրիւտլիւ-Գատըն խա՛սթա մը տըր :

— Խասթա օլտուղու թիվաեէթ օլունուեօր . պու սէպէպ . լէ իչպու թիվաեէթին սահիհ օլուպ օլմատըղընը պիւմէք իս . թէրիմ . - Գարուճուեու ուսթալըզլա իսթիճվապ էթ , հէմէն կիթ վէ չարուգ կերի տէօն :

— Զաթընըզ թարաֆընտան կիթմիշ օլտուղունու սէօյլէ . մէք լաղը՛մ մը տըր :

— Սագըն էօյլէ պիր շէյ տիմէեէսին . շաեէտ քիմին թա . րաֆընտան կիթմիշ օլտուղունու սիւալ իտէն օլուր իսէ , մատ . մազէլ Վալանթինին պիր մուհիպպէսի թարաֆընտան կիթտի . կինի սէօյլէրսին :

— Բէք էյի մատամ , իշթէ կիտիեօրում :

Մարիէթ , խանէտէն չըգտըգտան սօնրա , սէրիւլ հա . րէքէ պիր հայվանա գօշուլու պուլունան պիր արապաեա րա .

քիպէն Մատենին իգամէթ կեահընա կիթտի, վէ պիր սաաթ սօնրա ավտէթինտէ, սապըրսըզլըզլա քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ պուլունան կապրիէլ,

— Նէ՛ խապէր կէթիրտին, տէյի սիւալ իթտի :

— Մա՛տամ, իշիթմիշ օլտուղունուզ ըվաեթ տօղրու տուր. մատամ կալիէ պու սապահ պիր գազաեա տիւշար օլմուշ. պու խապէրի պանա թէպլիղ իտէն օթէլին գաբունուսու զաեթ մահուն կէօրինիւեօրտու :

— Նէ՛ կիպի գազաեա տիւշար օլմուշ :

— Օրասընը անլահամատըմ. . . լաքին վէխիմ պիր գա. զա օլմալը, շէօյլէքի էօմրիւ պիլէ թէհլիքէտէ իմիշ :

— Բէք էյի, պու մալիւմաթը կէթիրմիշ օլտուղունա թէշէքքիւր իտէրիմ :

Մարիէթին տիշարը չըգմասընտան սօնրա, կապրի քէնտի քէնտիեթ :

— Էկէր Մատեն վէֆաթ իտէրսէ, անըն թէշէպպիւսիւնէ պէն տէվամ իթմէք իսթէրիմ. գօնթէս օլմագ իսթէրիմ վէսսէլամ, տէտի :

Ժան Տիւֆուր՝ կապրինին խանէսինտէն մուֆարագաթընտան սօնրա, տօղրուճա Սիրգ սօգաղը օթէլինէ ավտէթ իտէրքէն, ֆիքրինտէն շու սէօզլէրի սէօյլէմէքտէ իտի :

— Զիւմրիւալիւ-Գատընըն վուգուի վէֆաթընը մատամ կապրիէլտէն իշիթտիկիմտէ, իպթիտաի էմրտէ թէաճճիւպ իթտիմ իսէ տէ, միւլահազա իթմէքլէ քէյֆիեթի անլատըմ :

« Կիւն կիպի աշիքեար տըր քի, մատամ Մատեն՝ թէշէպպիւսիւնտէ մուվաֆֆագ օլմուշ օլտուղունու, վէ Լօպուն մահուտ տիւրպինին՝ վազիֆէսինի իճրա իթմիշ իտուկինի Մ. գօնթա զանն իթտիրմէք իսթէեօր :

« Էյ սատէտիլ էֆէնտիճիեթիմ, պանա էօյլէ կէօրինիւեօր քի, օ մինիմինի վէ ճալիպ գատըն՝ սիզի պիր իբին ուճունա պաղլաեըպ տա գուզլա կիպի օյնաթաճագ, վէ պու օ. եունուն սօնու հագզընըզտա խաեըրը օլմաեաճագ տըր :

« Շիւպհէսիզ, սատէտիլ էֆէնտիմ, սիզին պու շէյլէր-

տէն խապերինիզ եօգ տուր . պէն իսէ . չիմտիլիք եալընըզ էյլէնիեօրում . լաքին իլէրուտէ իչին նէ օլաճաղընը քէստի . րէմէմ :

Ժան Տիւֆուրուն էլ եաղընը զաեէթ տիւզկիւն օլմա . սըյլա , Մ . տը Լիւսընայ՝ թապ իթտիրմիշ օլտուղու ճէնազէ տալէթնամէլէրի իւզէրինտէ իճապ իտէն ատրէսլէրի եաղ . տըրմագ իչին մէրգումնուն մուվասըլէթինէ պէրլէմէքտէ իտի : իմտի , Գօգլիգօնուն վիսուլինտէ , Լիւսընայ՝

— Մատամ Սթէլլինի իւանէսինտէ՝ մի իտի , տէյի սի . ալ իթտի :

— Էվլէթ միւսիւ գօնթ :

— Սիզի գապուլ իթտի մի :

— Էվլէթ միւսիւ գօնթ , հաթթա տիւչար օլտուղունուզ քէտէրի ազիմի տէ քէնտիսինէ պիւտիրտիմ :

— Նէ՝ ճէվապ վէրտի :

— Մէչաղիլի միւքէտտէրինիզ արասընտա պիր Փըրսաթ պուլուպ քէնտիսինի կէօրմէեէ կիտէրսէնիզ բէք մէմնուն օ . լաճաղընը , չիւնքի սիզին իլէ կէօրիւշմէեէ Փէվգէլատէ իհ . թիեաճը պուլունտուղունու պէեան իյլէտի :

— Հէքսի պու գատար մը :

— Էվլէթ , անճագ շուրասընը զաթընըզա պէեան իտէ . րիմ քի , միւքեալէմէմիզին իպթիտալարընտա պիր աղ թէ . րէտտիւտտէ կէօրիւնիւեօրտու :

— Թէրէտտիւտտէ՝ մի կէօրիւնիւեօրտու :

— Էվլէթ միւսիւ գօնթ . շէօյլէքի պէնտէնիզ մատամ Սթէլլինիեէ պիր էօլիւմ վագըասընտան պահա իթտիկիւմ սը . րատա , քէնտիսի տէ պանա պիր տիկէրին վէֆաթընտան պահա իտիեօրտու :

— Պիր տիկէրին վէֆաթընտան մը :

— Էվլէթ , չիւպհէսիզ իսմինի իչիթմիշ օլտուղունուզ պիր քիմսէնին :

— Սէօյլէ պագալըմ , քիմին :

— Զիւմըիւտիւ-Գատըն նամ գարընըն :

Ժիւլ տը Լիւսընայ չիտտէթլէ տիթրէտիկինտէն , Գօգլի-

գօ՝ ուսթաճա պիր թափր իլէ ,

— Միւսիւ գօնթ , զաթընըզ պու գատընը թանը՝ Եօրմուսուսուուզ , տէյի սիւալ իթտի :

— Շիւպհէսիզ քէնտիսինէ բէք չօգ տէֆա թէսատիւֆ իթմիչիմ տիր . տիմէք օ գատըն վէֆաթ իթմիչ :

— Վէֆաթ տա իթմիչ օլմասա , բէք աղըր իմիչ : Ղալիպա ազիմ պիր գազաեա տիւչար օլմուչ օլմասըյլա , եաչամասընա իւմիտ գալմամըչ :

— Նէ՞ կիպի գազաեա տիւչար օլմուչ :

— Պիլմէմ , լաքին շու սահիհ տիր քի , տիւչար օլտուղու գազա զաեէթ տէհչէթլի իտուկինտէն , եաչաեամաեաճաղը թէէմին օլունուր :

— Պիչարէ գատըն . . . կէնճ եաչտա էօլմէք գատար թէէսսիւֆ օլունաճագ հալ օլամազ :

Պատէհու ժիւլ՝ ճէնազէ տալէթնամէլէրինի կէօսթ էրէրէք :

— Պու տալէթնամէլէրին իւզէրլէրինէ ատրէսլէրի եաւզըլաճագ տըր . ճէնազէ ալայընա տալէթ օլունաճագ զէվաթըն լիսթասը շու տուր : Էլինի պիր ազ չաբուգ թութ քի , պու ազչամտան իչպու քեաղըտլար մահէլլէրինէ տաղըտըլապիւսին , տէտի :

— Օլ պապտէ սիզ էմին օլուն :

— Պէն Բլաթան սէյֆիեէսինէ ալտէթ իտիեօրում :

— Արապանըզըն հազըր իտիլմէսի իչին էմր վէրէեիմ մի :

— Զաթէն իճապ իտէն էմր վէրիլմիչ տիր :

— Եարըն Բարիսէ ալտէթ իթմէք նիեէթինտէմիսինիզ :

— Խայր :

— Ճէնազէ ալայընտա հազըր պուլունմագ իւզրէ , պէնտէնիզ տէ , եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն , օթէլիմիզ խալզը իլէ պէրապէր Շէնըվիէրէ կէլէեիմ մի :

— Էլպէթթէ . . . պունտան պաչգա օթէլիմին թէքմիլ խալզը միւքէմմէլէն սիեա հէլպիսէ կիեինմէլի տիրլէր . պու սէպէպլէ թէրզիմէ կիթ , իճապընը իճրա իթտիր :

— Ատրէսլէրի եազտըգտան սօնրա կիտէրիմ :

Պու արա արապանըն հազրր իտիմիշ օլտուղու խապեր վերիվէքլէ , մէրգոմ օրատան մուֆարագաթ իյլէտի :

Գօզլիգօ՝ ճէնազէ տավէթնամէլէրի իւզէրինէ ատրէսլէ . ընի եազմագ իւզրէ եալընըզ գալտըղընտա , շու սէօզլէրի իւրատ իթտի .

— Ահ հայտո՛ւտ . . . խապի՛ս . . . ինսան ճինսինին տէօ . քիւնթիւսիւ . . . Լօպուն տիւրպինի՝ Զիւմրիւտլիւ-Գատընըն կիւղէլ կէօզլէրինի օյմուշ օլտուղունա գանի օլարագ , մէմ . նունէն կիտիեօր . . . Խիւտա ալիմ , պու խապիս հէր կէօնա ֆէնալըղը իճրաեէ միւզթէտիր տիր , - էկէրչի միրաստան քէն . տիսինէ իսապէթ իտէճէք օլան միւեօնլարը պիր աւ էվվէլ էլտէ իթմէք մագսէտիյլէ գային բէտէրինի պօղմուշ իսէ , պունա ասլա վէ գաթա թէաճճիւպ իթմէմ , - Տօղրուսու պէն քէնտինտէն չօգ տէեէրլիեիմ , - էվվէլ էմիրտէ պէնիմ պիւ . եիւք պիւեիւք արզուլէրիմ եօգ տուր , վէ էկէր նամուսուվա գազանաճագ . օլտուղում սէնէվի օն իքի պին ֆրանգ իրատա մալիք օլուրսամ , օնտան սօնրա պիր սինէեէ պիլէ էլ տօգուն . տուրմաեաճաղըմ :

* * *

Պէեանտէն միւթաղնի օլտուղու իւզրէ . Ժիւլ տը Լիւ . սընայ , գային բէտէրինին վէֆաթը միւնասիպէթիյլէ իճրա . սընա մէճպուր օլտուղու թէչէպպիւսաթտան ֆէվգէլատէ սըգըլըպ , վագթինի Շէնըվիէրտէ կէչիրմէքտէն իսէ , Բարիս . տէ գալմաեը պին քէրրէ թէրճիհ իյլէմէքտէ իտի իսէ տէ , նէ՛ չարէ քի ահվալին վէխամէթի սէպէպիյլէ , հարէքէթի միւսթագիմանէտէն պաշգա պիր շէյ եաբամաղ իտի : Զիւնքի զաթէն էվվէլճէ վագը օլմուշ օլան սուի հարէքէթինտէն տօ . Լաեը Բարիս զազէթալարը ալէմինտէ հագգըյըլա վէ բէք շէտիտ սուրէթտէ մուախէզէ վէ թէվպիս օլունմուշ օլտու . ղու հալտէ , պու եօլտա պիր մուախէզէեէ թէքրար հէտէֆ օյմագտան սագընմասը՝ թապիեաթը մասլահաթտան իտի : Պինապէրին խահնախահ եիւզիւնէ սախթէ պիր քէտէր ու է . Լէմ մասքէսի կէչիրմէսի լազըմէտէն օլուպ . պունա իսէ զա .

եէթ մէհարէթլէ մուվաֆֆազ օլտու :

Մէրգում Շէնըվիէրէ մուվասըլէթինտէ գային վալիտէ-սինի բէք սաքին , վէ եալընըլ քէտէր ու էլէմէ միւսթաղ-րազ պիր հալտէ պուլտու : Մէզպուրէ , ճէնազէ ալայընըն թէրթիպաթճա միւքէմմէլիեթինէ տայիր տամատը թարա-ֆընտան իթա օլունան թաֆսիլաթը կիւճ իլէ տինլէտի :

Անէթէ կէլինճէ , Մ. Տօրէյին վէֆաթընտան տօլաեը հիսս իթտիկի քէտէրի պէլլի իթմէսին իչին , քէնտիսինի ա-տէթա թազեիգ իթմէքտէ օլուպ , մատամասը պուլունան խասթանըն եանընտան , անճազ պիր ազ ուեուճազ իչին կէճ վագըթ այրըլմագտա իտի :

Էվլէլճէ տէ պէեան իթտիկիմիզ իւզրէ , Հանրիէթ Տօրէ-յին , եախօտ գօնթէս տը Լիւսընայըն ահվալը սըհհիեէսի է-յիճէ օլուպ , եիւզնիւք իթմէտիկի հալտէ մուխաթարաեը հէ-ման սավուշտուրմուշ իտի . շու գատար քի , ախիրէն վագը օլան շէտիտ պիր պէյին իւֆիւնէթի սէպէպիլլէ էլան գուվ-վէի զիհնիեէսի թէմամիլլէ իեատէ օլունմամըշ իտի :

Հալ պու մէրքէզտէ իքէն Մ. Տօրէյին վէֆաթը կիւնիւ , մէզքիւր վէֆաթտան պիր գաշ սաաթ սօնրա , կէնճ գատըն՝ պիրտէն պիրէ տէրին ույգուտան ուեանըրճասընա պիր հալ քէսպ իտիպ , քէնտի պէսլէմէսինի կէօրտիւ , վէ մէզպուրէեէ նազիքեանէ պաշընը սալլատըգտան սօնրա , նազարը տիգգա-թընը էթրաֆա աթֆ իթտի :

62

Անէթ , մատամասընըն պու հալինի թէճէսսիւս իթմէքտէ իքէն , պիր արա եավաշ պիր սէսլէ ,

— Շէնըվիէրտէ պուլունուեօրուզ , տէտի , վէ օլ վագըթ պէսլէմէ՝ մէզպուրէնին էլինի թութտուղունտան , մատամ տը Լիւսընայ սարսըլարազ , կէօզլէրինտէ խուսուսի պիր բարլազ-լըգ հուսուլէ կէլտի , վէ իւք ճէվապը շու օլտու :

— Խաթըրըլաեօրում... Խաթըրըլաեօրում... Լաքին գը-
զըմ... գըզըմ նէ՛րէտէ տիր :

Անէթ՝ Հանրիէթին զիհնի աերլմասընտա , իւք սիւալի՝
գըզընըն նէրէտէ օլտուղունու սիւալտէն իպարէթ օլաճաղընը
տէրք իթմէքտէ օլմասըլլա , պու տէֆա մէզքիւր սիւալ վու-
գուինտէ , մատամասընը սիւքիւթէ տավէթ մագսէտիլէ պիր
բարմաղընը տօտագլարը իւզէրինէ վազ իթտի , վէ Հանրիէթ՝
թէաճճիւպանէ Անէթէ պագարագ , շու սէօլլէրի իւավէթէն
սէօլլէտի :

— Ճիկէրբարէմի կէօրմէք իսթէրիմ... անը կէօրմէքլէ
հասըլ օլաճագ հէեհճանըմտան տօլաեը տիւչարը վէսվէսէ
օլմաեըն... շիմտի գուվվէթիմ եէրինտէ տիր... հէմ տէ մէ-
սէրրէթ հէեհճանլարընտան ֆէնալըգ նէշէթ իթմէզ... հիշ
պիր շէյի ունութմամըշըմ... գըզըմը աշըրտըլար... Լաքին
եինէ պուլունտու , տէյիլ մի... Անէթ , սէօլլէ , ճէվապ վէր .
չաբուգ ճէվապ վէր :

Անէթ , կէնճ գօնթէօի գուճագլաեարագ ,

— Սէվկիւլիւ էֆէնտիճիեիմ , մատէմ քի գուվվէի հա-
ֆըզանըզ եէնիտէն իեատէ օլունուեօր իսէ , հէր շէյի տէր-
խաթըր իթմէլիսինիզ... տիմէք իսթէեօրում քի , մասուճու-
նուզըն պունտան ագտէմ թէհիքէ վէ թէհտիտ ալթընտա
պուլունմուշ օլտուղունու տա խաթըրլաեըն , տէտի :

Հանրիէթ . - (Պաշընը էեէրէք .) Հագգըն վար տըր :

Անէթ . - (Իֆատէսինի տէվամ իտէրէք .) Հալ պու քի
շիմտի հիշ պիր կէօնա մուխաթարաեա թապի տէյիլ տիր , վէ
սիզտէն սիրգաթլա անը գուրթարմըշ օլան քիմսէ , մահզա
եինէ սիզէ թէսլիմ իթմէք իւզրէ եանընտա սագլամագտա
տըր :

Հանրիէթ . - (Տիթրէեէրէք .) Բէտէրի մի... Լաքին շիմ-
տի նիշին բէտէրի պուրատա տէյիլ տիր... նիշին չօճուղու-
մու կէթիրթտիրմէքլէ , պէնի թէսէլիեէ , պանա եարտըմա
շիթապ իթմէեօր :

— Ձիւնքի , սէվկիւլիւ մատամըմ , քէնտինին պու էվտէ
պուլունմասը՝ սիզին իշին պիր հագարէթ օլմուշ օլաճագ տըր

... վագաա պու սէօզիւմ մուճիպի թէէսսիւֆ տիւր, լաքին նէ չարէքի հագըգէթի հալ պու տուր... Տիմէք իսթէրիմ քի, քէնտինին պուրատա պուլունմասը՝ Մ. տը Լիւսընայ իլէ պիր տուէլլօ վուգու պուլմանընա հէր հալտէ սէպէպ օլա-
ճագ տըր:

— Տօզրու տուր... հագգըն վար տըր. օ տուէլլօտա Մ. տը Լիւսընայ անը թէլէֆ իտէպիլիր... իմտի պուրաեա կէլ-
մէմէսի լազըմ տըր: - Ֆագաթ պէն գա՛չ կիւնտէն պէրու
պուրատա պուլունուեօրում:

— Օն պէչ կիւնտէն պէրու:

— Օն պէչ կիւն միւ... էվվէթ խաթըրմա կէլիեօր...
պէնի պուրաեա Մ. տը Լիւսընայ կէթիրտի... սէն տէ Սէն-
Բօրտան կէլտին: - Պուլունտուղումուզ օտաեա պէնի սէն կէ-
թիրտին, վէ պուրատա պանա պիր մէքթուպ օգութ տուն:

Հանրիէթ, իչպու սէօզլէրի սէօյլէր սէօյլէմէզ, իքի էլի-
նի ալնընա կէօթիւրիւպ, թարիֆ օլունմազ պիր հալը տէհ-
չէթիչթիմալ իլէ:

— Եա՛ Բապպի... եա՛ Բապպի... օ մէքթուպ նէ՞ օլ-
տու... պէնտէ իտի... ֆագաթ սօնրա պէնտէն ալտըլար,
տէտի:

Անէթ. - (Բարմաղընը թէքրար տօտագլարը իւզէրինէ
վազ իտէրէք.) Սուս օլուն:

Հանրիէթ. - (Սէսինի ալչագլաթարագ.) Օ մէքթուպ
սէնտէ՞ մի տիր:

— Էվվէթ:

— Պանա վէր... պանա վէր... թէքրար օգումագ իս-
թէրիմ:

Անէթ, ճէպինտէն պիր անախթար չըգարըպ, Ժիւլիէն-
Դլօտուն մէքթուպունու՝ հըֆզ իթմիչ օլտուղու մահէլտէն
չըգարտը, վէ մատամ տը Լիւսընայա վէրտի: Օ տախի մէք-
թուպը մէզքիւրու աչըպ, միւնտէրիճաթընը լուղէթ պէլու-
ղէթ օգուտու: Միւթէագըպէն հէօնկիւր հէօնկիւր աղլաեա-
րագ վէ պիւթիւն վիճուտի տիթրէեէրէք:

— Օն պէչ կիւնտէն պէրու խապէր ալմամա՛գ... քիմ

պիլիր պէլքի տէ թէրքի հաեաթ իթմիշ տիր, տէտի :

— Ազիզէմ մատամ, պէոյլէ պիր գորգու հիսս իթմէնի-
զէ մահէլլ եօգ տուր . էվլատընըզ վէֆաթ իթմիշ օլսա իտի,
թէէմին օլմուշում տուր քի, անը սիզտէն սիրգաթ իթմիշ օ-
լան շախս՝ սիզի ուզուն միւտտէթ իզթիրապ վէ էնտիշէ իշին-
տէ պրագմաեարագ, պիր թագրիպ քէյֆիեթի խապէր վէ-
րիր իտի : — Մէրգումուն, սիզէ ֆէվգէլատէ մուհապպէթի
օլտուղունա վէ սէպէպ օլտուղու քէտէրտէն տօլաեը սիզտէն
զիեաաթէ միւքէտտէր վէ մահզուն պուլունտուղունա շիւպհէմ
եօգ տուր :

— Անէթ, անըն պէնի սէվմէքտէ իտուկինի զանն իտէր-
միսին :

— Օլ պապտէ շիւպհէ իթմէք պէնտէնիզ իշին միւմքին-
սիզ կէօրիւնիւեօր . հաթթա թարաֆընըզտան իրատ իտիլմիշ
օլան պազը քէլիմէլէրի խաթըրլատըզճա, զաթընըզըն տա-
խի, պէնիմ կիպի օլ խուսուստա շիւպհէ իթմէքտէ օլմատը-
ղընըզը թէէմինէ ճէսարէթ իտէպիլիրիմ :

— Սահիհ տիր, եա՛րապպի, սահիհ տիր :

— Իմտի հազգընըզտա մուհապպէթի օլան վէ նէտամէ-
թի՝ մուհապպէթինէ մուաթիլ պուլունան զաթա էմին օլուն...
էվլատընա վէ սիզէ օլան ֆէրթի սատագաթ վէ ուպուտիյ-
եթիյլէ ճինաեթի վազըասընը թազմին իթմէք իսթէտիկի
տէրքեար տըր : — Էվվէթ, մատամ, սիզ սէվկիլիւ մասումու-
նուզու եինէ կէօրէպիլէճէքսինիզ :

— Հազգըն վար տըր, Անէթ, պու պապտէ էմին օլմագ-
լըղըմ լազըմ տըր . լաքին հէր նէ եաքսամ, միւզտարըպ օլ-
մամագլըղըմ գապիլ օլամաեօր :

— Ազիզէմ մատամ, հալը հազըրը ունուտուպ, եալընըզ
միւսթագպէլի տիւշիւնիւն . մէքթուպու տա եինէ պանա թէս-
լիմ իտին քի, եէնիտէն կիզլէեիմ : Պու խուսուստա եալընըզ
սիզին վէ պէնտէնիզին մալիւմաթը օլմագ կէրէք տիր :

Հանրիէթ՝ մէզքիւր քեաղըտը պուս իթտիքտէն սօնրա,
պէսլէմէսինէ թէսլիմ իթտիկինտէն, մէզպուրէ թէքրար հըֆզ
իթտի, վէ մուախսարէն կէնճ գատըն,

— Վալիտէմ նէ՛րէտէ տիր, տէյի սօրմասընտա՛ւ, պէս-
լէմէ,

— Զանն իտէրսէմ քէնտի տաիրէսինտէ տիր, տէտի:

— Նա՛սըլ տըր:

— Պիր ազ նամիզած իսէ տէ, զարարլը պիր հալտէ պու-
լունմամագտա տըր: Պիչարէ գատընճըզազ՝ խասթալըղընըզ
զէմանընտա նիչէ կիճէլէր եանընըզտա ուեանըզ գալմըշ օլ-
տուղունտան, զիեատէսիյլէ եօրուլմուշ տուր:

Հանրիէթ. — (Ազիմ պիր ըիգգաթ էսէրիյլէ.) Պիչարէ վա-
լիտէճիեիմ. . . բէտէրիմ նէ՛րէտէ տիր:

Պու արա Անէթ՝ ազիմ պիր հէեէճան իչինտէ պուլու-
նուպ, հէման պաեըլաճագ օլտուղունու զանն իտիեօրտու:
Պու ճիւմէ իլէ սէսինի գալի սուրէթտէ չըգարմաղա չալըչա-
րագ:

— Պու էսնատէ բէտէրինիզ սէյֆիեէտէ տէյիլ տիր,
տէյի մուգապէլէ իթտի:

Բարիստէ՛ մի տիր:

— Խայր, պիր գաչ կինն իճրաի սէյեահաթ իչին պու-
սապահ սէյֆիեէտէն հարէքէթ իթտի:

— Սէյեահաթ մը:

— Էվլէթ մատամ, զալիպա պազը իչլէրի իչին սէյեա-
հաթա լիւղում կէօրմիւշ տիւր:

— Բէտէրիմի կէօրմէտիկիմէ թէէսսիւֆ իտէրիմ:

— Կիթմէզտէն էվլէլ սիզի պուս իթտի. օլ տագըզատա
սիզ ուեուեօրտունուզ:

Պիր ազ թէրէտտիւտտէն սօնրա, Հանրիէթ,

— Զէվճէմ. . . Մ. տը Լիւսընայ . . . նէ՛րէտէ տիր. . .
չիւպհէսիզ պուրատա տէյիլ տիր, տէտի:

— Խայր, ազիզէմ մատամ. միւսիւ գօնթ՝ վալիտէնիզ
մատամըն եանընտա տըր:

Հանրիէթ պու սիւալինտէն սօնրա պաչգա պիր շէյ սօր-
մաեըպ, վէ զաթէն եօրկուն օլտուղունտան, պաչընը եաս-
թըղընա տաեաթմասըյլա կէօղլէրի գաբանտը, վէ ույգուեա
տալտը:

Օլ էսնատէ օտա գաբուսու աչըլըպ, Ժիւլ տը Լիւսընայ իշէրի կիրտիկինտէն, խասթանըն եաթաղը եանընտա օթուր-մուշ օլան Անէթ աեաղա գալգտը, վէ եավաշ սէտա իլէ,

— Միւսիւ գօնթ, մատամ ուեուեօր, տէտի:

Ժիւլ. — Ույգուսունտան ուեանտըրմագ իսթէմէմ, տէյի ճէվապ վէրիպ, վէ աեագլարընըն ուճուճա պասարագ, քէ-մալը իհթիեաթլէ տիշարը չըգտը:

* * *

Զիւմրիւտիւ-Գատընըն տիւշար օլտուղու գաղա՝ շայի օլմասը իւզէրինէ, Սէլէսթէնին միւթէատտիտ ահըպպասը՝ մէզպուրէնին օթէլինէ կէլէրէք, իսթիֆսարը խաթըրա միւ-սարաաթ իթտիքէրի կիպի, զիեարէթի վագրալարընը միւ-պէյեին օլարագ իսիմլէրինի տէ տէֆթէրի մախսուսընտա գայտ իթտիրտիլէր: Օ ագշամը Մատլէն խանէսինէ ալտէ-թինտէ, հագգընտա զուհուրա կէլմիշ օլան ասարը թէվէճ-ճիւհքեարանէեէ քէսպի վուգուֆ իթմէքլէ, պու ճիհէթ՝ հէմ իզգէթի նէֆսինէ, հէմ թասավվուրաթընա մուվաֆըգ օլմա-սըյլա, բէք զիեատէ մէմնուն օլտու:

Մուախարէն մէզպուրէ, գաբուճուեա, էմրի ճէտիտէ տէկին իսթիֆսարը խաթրա կէլէնլէրէ, մատամըն բէք աղըր օլտուղունու, հաթթա հաեաթը հագգընտա իւմիտ գալմա-տըղընը սէօյլէմէսինի թէնպիհ իթտիկի կիպի, օթէլի, հալը մահզունիյեթինտէ սագլամագ իւզրէ, գանատլարը աչըլմա-մասընը տա թէքրար իսթար իյլէտի:

Օ կիւնիւ, Սէլէսթէնին իգամէթկեահընա տախի, մա-լիւմաթ ալմագ իշին չօգլար կիթտիլէր իսէ տէ, գաբուճու՝ հիշ պիր շէյտէն խապէրտար օլմատըղը ճիհէթլէ, եալընըզ Մ. մարքինին տիշարը չըգմիշ իտուկի ճէվապընը վէրմիշ իտի: Մ. տը վալանտէլ տէ, մէրգում գաբուճուեա,

— Շիմտիլիք, հէր կիւն կէլիպ պէնի սօրանլարա այնի ճէվապը վէրմէլիսին, տէտի, վէ պէեանէ հաճէթ օլմատըղը հալտէ, հէր իքի թարաֆտա էմրի մէզքիւր թէմամիլլէ իճրա գըլընտը:

Ֆիրիբ Տօրէյին վուգուի վէֆաթընըն իրթէսի կիւնիւ , Գօգլիգօ , Ժիւլ տը Լիւսընայըն Բարիսէ կէլմէեէճէկինէ էմին օլտուղունտան , Ֆէզանտրի սօգաղընտաքի օթէլէ կիթտի , վէ անինտէ գապուլ օլունարադ , թէտգիգաթ վէ մալիւմաթընը Մատլէնէ թէպլիղ իյլէտի :

Պու սուրէթլէ մէրգումէ , պանքէրի սապըզըն ֆիւճճէ-թէն վուգուի վէֆաթընա , վէ պիր ան էվվէլ Մ. տը Լիւսը-նայ իլէ կէօրիւլմէք խուսուսընտա Կապրիէլ Սթէլլինի թա-րաֆընտան իզհար օլունմուշ օլան արզուեա վազըֆ օլտու :

Պատէհու կէնճ գատըն , գօնթուն՝ Գօմարթէն սօգաղընա կիտէճէկի կիւն վէ սաաթընը քէնտիսինէ ինպար իթմէսինի Գօգլիգօեա թավսիեէ իյլէտիքտէն սօնրա , մէրգումու եօլա գօյտու :

Մ. Տօրէյին ճէնաղէ ալայը կիւնիւ կէլտիկինտէ , Շէնը-վիէրէ պիր խայլի միւհթէրէմ զէվաթ կիթտիլէր . անճադ զէվաթը մէզքիւրրէ , տէրունը սէյֆիեէտէ խասթա օլուպ , հէնուզ քէսպի իֆադաթա եիւզ թութմուշ օլան կէնճ գա-տընըն՝ վազըլաի միւքէտտէրէտէն խապէրտար օլարադ , նէթի-ճէսի մուզիրր օլապիլէն պիր հալէ սէպէպիյեէթ վիրմէմէք ի-շին , սէյֆիեէտէն պիր ազ ուզադտա տուրտուզլարը հալտէ , ճէնաղէ նագլինին վազթը մուայեէնինէ պէքլէտիլէր :

Ոաաթ օնտա ճէնաղէ՝ սէյֆիեէտէն հարէքէթ իտիպ , պու ալայտա պուլունան խալզ միեանընտա , միւթէվէֆանըն ահրպասընտան օլուպ , նիշէ սէնէլէր քէնտիլէրիլէ միւնա-սիպէթտէ պուլունմուշ վէ թէվէճճիւհ վէ ըիսեէթլէրինէ մազհար օլմուշ օլան բէք չօգ պանքէրլէր , սարրաֆլար , վէ պիւեիւք սանաաթքեարլար կէօրիւլմէքտէ իտի :

Էօյլէնտէ հէր շէյ խիթամ պուլտու :

Շէյլէ քի օլ նամուսու զաթ , օլ միւհթէրէմ զէվճ , վէ օլ պիէմալ բէտէր , մատտի վէ մանէվի քեաֆֆէյի սաատէթ ու մէսէրրէթլէրէ նայիլ օլմուշ իքէն , մէմուլին զայրի պիր ֆէլաքէթ ու ճինսեէթ եիւզիւնտէն , սիննի շէյխուսէթինին իպթիտալարընտա գալպէն միւթէէսսիր օլարադ բէնչէի էճէ-լէ գուրպան կիտիպ , Շէնըվիէր գապրիսթանընտա , ֆամիլ-

Եասընա մախուս օլարագ ինչա իթտիրտիկի մագպերէտէ տէֆն իտիլտի, վէ մատամ Տօրէյ իսէ, վագթիլէ տերու. նինտէ ֆէվգէլատէ մէսուտ վէ պախթիեար իքէն, սօն վագթլարտա էնվաի քէտէրլէրին մէնպաը օլմուշ օլան իգամէթ. կեահընա մահզունէն վէ միւքէտտէրէն ավտէթ իլլէտի:

Ժան Տիւֆուրտա, գօնթուն վէքիլխարճը սըֆաթըյլա, օթէլին պիւճիւմլէ խըզմէթճիլէրիլէ պիրլիքտէ ճէնազէ ալա. յընտա հազըր պուլունուպ, Մ. Տօրէյի ասլա կէօրմէմիշ վէ թանըմամըշ օլմասըյլա պերապէր, մերգուլմն վէֆաթընտան տօլաեը քէտէրի ազիմ իզհար իլլէտի:

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ քէնտիսինին պիր գաշ կիւն տահա Շէնըվիէրտէ գալաճաղընը պիլ պէեան, Ժան Տիւֆուրա, ա. տէմլէրիլէ Բարիսէ ավտէթինի իխթար իտիպ, քէնտիսի իսէ, մատամ Տօրէյին նէզտինէ կիթտիկինտէ մէրգուլմէ՝ էօ. թէտէն պերու տամատը հագգընտա իպրազ իլլէտիկի ֆէվգէլատէ էմիլիյեթէ տէվամ իտէրէք, ֆամիլեա ըէյիսինին վէֆաթընտան սօնրա լազըմ կէլէն մուամէլաթըն պիր ա. նէվլէլ իճապընա պագըլմասընը մէրգուլմա իհալէ իլլէտի:

Ժան Տիւֆուր Բարիսէ վամըլ օլուպ, Սիրգ սօգաղընտա. քի օթէլէ կիրտիկի սըրատա, քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի:

— Խիւտա ալիմ, տէֆն իտիլէն շախս թանըլմըշ օլմասա պիլէ, եինէ շու ճէնազէ տէֆնի մուամէլաթը ինսանա քէտէրու էլէմի մուճիպ օլուեօր, — Տօղրուսու բէք զիեատէ միւթէ. էսսիր օլտում. էկէր Ժիւլիէն-Գլօտուն պուլունտուղու մահէլի պիլսէ իտիմ, կիտէր քէնտիսինի ալըր, վէ պիր մէյլսանէեէ կէօթիւրիւպ, պիր գաշ գատէհ չագար իտիք, — թէէսսիւֆ իտէրիմ քի, պուլունտուղու եէրի պիլմէմ:

63

Ժան Տիւֆուրուն պահսընը իթմէքտէ օլտուղու Ժիւլիէն-Գլօտա նագլը քէլամ իտէլիմ:

Հէր կիւն, մէրգում կէնճ սէնաաթքեար, ֆէվգէլատէ սէվմէքտէ օլտուղու մասումու քիւչիւք Մարի-Մատլէնի տէրաղուչ իթմէք վէ սիւտանաեա նէզարէթ իյլէմէք իւզրէ Պէլվիտէ քեային քիրալամըչ օլտուղու խանէեէ կիթմէքտէ իտի, Շու գատար քի սիւտանա հագգընտա իճրաի նէզարէթէ իհ. թիեաճ օլմաեըպ, Ժիւլիէնին պու մուամէլէսի՝ սըրֆ քէնտի փիճտանընը բահաթ իթտիրմէք իչին իտի:

Մէզպուրէ գատընճըղազ՝ քէնտիսինէ իհալէ օլունմուչ օլան մէզքիւր չօճուղու հագըգի պիր վալիտէ մագամընտա սէվմէքտէ վէ գաեըրմագտա օլուպ, Ժիւլիէն-Գլօտ իսէ, գօնթ տը Լիւսընայըն բէնչէսինտէն գըզընը գուրթարմըչ օլմասընտան տօլայը զաեէթ մէմնուն վէ մէսուտ օլմասըյլա պէրապէր, գալպինտէ տէրին պիր ճէրիհա մէվճուտ իտի:

Մէրգում, տաիմա Հանրիէթի տիւչիւնմէքտէ օլուպ, աւնը մէյեուս պիր հալտէ վէ կիճէ կիւնտիւզ կէօզ եաչլարը իլէ միւլէմմա օլարագ, վէ պիրինճի տէֆա վուգու պուլան ճինաեէթիլէ պու ալէմտէ հաեաթընը զէհիրլէմէքլէ իքթիֆա իթմէեիպ, տիկէր պիր ճինաեէթլէ պիր թանէճիք իւմիտ վէ թէսէլլիսինի տէ մահվ իթմիչ օլան չախս ալէյհինտէ նագապիլի թէսկին պիր ատավէթլէ մէէլուֆ օլմուչ պիր հալտէ կէօրմէքտէ իտուկինի զանն իյլէմէքտէ, վէ քէնտի քէնտիեէ, քէմալը էնտիչէ վէ իզթիրապլէ:

— Պանա աֆվ իտէճէք մի, տէյի վագը օլան սիւալինէ՝ օնտա պէլքի տօգուզ տէֆա շու ճէվապը վէրմէքտէ իտի:

— Խայր, աֆվ իթմէեէճէք տիր. արամըլտա եալընըզ պիր բապըթա վար իտի, օ տա էվլատըմըզ օլտուղու հալտէ,

չօճուղունու էլինտէն ալմամլա , ճէվր ու ճէֆասընը գաթ պէ գաթ արթըրտըմ . շիմտի իսէ , էկէրչի գանըմըն սօն տամլա- սընա գատար ֆէտա իթմէքլէ կէօզլէրինտէն ագան եաչը տուրտուրապիլսէ իտիմ , իշպու ֆէտաքեարլըգտան ասլա կէ- րի տուրմազ իտիմ : Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի , անըն նէզտինտէ շիմտի պէն ղաեէթ թահգիր օլունմագտաեըմ . անըն տիւշմէ- նի ատտ իտիլմէքտէեիմ :

« Ա՛հ , պու իզթիրապըմ բէք տէհչէթլի տիր . անըն ա- տավէթ վէ թահգիրինէ լաեըգ օլմագլըղըմըն միւլահազասը՝ պէնի թէլէֆ իտիեօր :

« Հալ պու քի պու խուսուստա թէչէքքիեէ հագգըմ եօգ- տուր . իճրա իթտիկիմ ճինաեէթին ճէզասընը չէքմէլիեիմ : Պու խուսուս՝ հիւքմիւ ատալէթ իզթիզասընտան տըր :

Մարի-Մատլէն իլէ սիւտանասընըն իգամէթ կեահը մախ- սուսլարընտա եէրլէչմէլէրինտէն չէնտ կիւն սօնրա , Ժիւլիէն- Գլօտ տիւշարը հէեէճանը ազիմ օլարագ , վուգուլթա քէսպի մալիւմաթ իթմէք իւզրէ Սէն-Բօրա ազիմէթ իթտի :

Մահէլլի մէզպուրտէ , մատամ տը Լիւսընայըն իգամէթ իթմիշ օլտուղու սէյֆիեէնին գանատլարը տա , Մատլէն Կա- լիէնին օթէլի գանատլարը միսիլլու սըգը սըգըեա գարանմըշ օլուպ , գարուսու իւզլէրինտէ իսէ , քիրալըգ օլտուղունու միւպէյեին պիր եաֆթա թաալիգ գըլընմըշ իտի :

Իմտի Ժիւլիէն , մէզքիւր սէյֆիեէ խալգընըն նէրէեէ նագլ իթմիշ օլտուղլարընը գարիեէ էհալիսինտէն սիւալ իթ- տի իսէ տէ , տօղրու մալիւմաթ ալամաեըպ , Բարիսէ ափտէթ- լէ . Սիրգ սօգաղը էթրաֆընը տօլաչմաեա պաչլատը , վէ պու սըրատա , գարընտաչը օլան Ժիւլ տը Լիւսընայըն իքի իւշ տէ- ֆա արապաեա ըաքիպէն տիշարը չըգտըղընը կէօրտիւ իսէ տէ , գօնթէսին տէրուըն օթէլտէ իգամէթ իթմէքտէ պու- լունտուղունա տայիր հիշ պիր էմարէեէ տէսթրէս օլամատը :

Պիր գաչ քէրրէ , Ժան Տիւֆուրու օլ պապտէ իսթիճվապ իթմէք կիպի մէճնունանէ պիր արզու հիսս իթտի , ֆագաթ մէրգուլմ , գօնթուըն էմնիյեէթինի գազանմըշ պիր քիմսէ օլ- տուղու հալտէ , չօճուղուն աչըրըլմասը վագըասընտան խա-

պէրտար օլմասը միւհթէմիլ իտուկինի, վէ պինապէրին ճիւզի պիր սիւալի վուգուինտէ, շիւպհէեէ մահէլլ վէրմիշ օլաճաղընը, վէ պիր քէրրէ պէօյլէ պիր շիւպհէեէ մահէլլ վէրտիքտէ, Ժան Տիւֆուրուն, իւշ կիւն գատար քէնտիսինի գօլլամասըյլա, չօճուղու աշըրան քէնտիսի օլտուղունու անլաեապիլէճէկինի վէ հաթթա չօճուղու տա էլինտէն ալաճագլարընը տիւշիւնտիւկիւնտէն, պու թասավլուրտան հէր հալտէ կէրի տուրմաեա գարար վէրտի: Շու գատար քի եինէ պօշ տուրմագ իսթէմէեիպ, պազը մալիմաթ ալմագ իւմիտիլէ Շէնըվիէր թարաֆընտա իճրաի թահգըգաթը թէնսիպ իլէ, պիր սապահ չօճուղունու տէրաղուշ իթտիքտէն սօնրա, վէնսան տէմիր եօլու ըսթասիօնունա վասըլ օլտու:

Սաաթ թագ իպա օն պիր իտի. Ժիւլիէն, թրէնին ազիմէթինէ ինթիզարէն պիր սիկարա իշտիկի սըրատա, պիր գօնագ արապասը սիւրաթլէ կէշիպ, քէնտիստէն պիր գաշ ատըմ ուզագտա տուրտու:

Մէզքիւր արապաեա ըաքիպ օլմուշ օլան քիմսէ՝ Ժիւլտը Լիւսընայ օլուպ, մէրգում, օ սապահը Տօրէյ ֆապիւեասընըն մուգավէլաթ մուհարրիինէ պիր իմզա վէրմէք իւզրէ Բարիսէ կէլմիշ օլտուղու հալտէ, օլ էսնատէ Շէնըվիէրէ ալտէթ իտիեօրտու, վէ Ժիւլիէնի կէօրմէքսիզին եանընտան կէշտի:

Ֆիլիբ Տօրէյ՝ պէշ կիւն էվլէլ գապրիսթանա նագլ իտիլմիշ օլմասըյլա, պիթթապի գօնթ՝ եաս էլպիսէսի կիսին. միշ, վէ շաբգասընա սիեահ պիր թիւլ պաղլամըշ իտի:

Ժիւլիէն-Գլօտ՝ Ժիւլ տը Լիւսընայը շախսէն թանըտըղը ճիհէթլէ, եաս էլպիսէսի կիսինմիշ վէ շաբգասընա սիեահ թիւլ պաղլամըշ օլտուղունու միւշահէտէ իթտիկինտէ, վիճուտի պիրտէն պիրէ սարսըլտըղը կիպի, տամարլարընա գատար տա զանն իտէրսին քի տօնտու:

Շէօյլէքի, - Աճապա Հանրիէթ էօլմիւշ միւ տիւր. աճապա չօճուղունուն աշըրըլմասընտան տօլաեը եէյի ու քէտէրի ազիմէ տիւշար օլմասընտան նաշի միւթէէսսիւրէն թէրքի հաեաթ մը իյլէմիշ տիր. էկէր էօյլէ իսէ, պիշարէնին գա-

Թիլի պէն իմ, - տէյի միւլահազա իտերէք, սայքի զէմին՝
աեագլարընըն ալթընտա աչըլըեօր, վէ քէնտիսինի մահվ ի-
տէճէք թարգընտա պիր հիսսէ կիրիֆթար օլտու :

Պիր իքի սանիյեէ գատար ժիւլիէն-Գլօտ կէօզլէրինի գա-
բատը, վէ աչտըղընտա, Լիւսընայր կէօրէմէտի, Մէրգուլմ,
օլ էսնատէ ազիմէթ վէ ալտէթ իչին պիլէթ ալմըչ օլուպ,
թէնէֆֆիւս սալասընտա պէրլէմէքտէ իտի :

Ժիւլիէն, քէնտի քէնտիեէ, « Հէր հալտէ Հանրիէթ վէ-
ֆաթ իթմիչ օլմայը տըր » տէյիպ, լէհճէսինտէ ազիմ պիր
սօլկունլուգ հուսուլէ կէլտիկի-կիպի, կէօզլէրինտէն աչաղը-
եա տա պիր գաչ տամիլա եաչ ագտը :

Միւթէագըպէն պիչարէ,

— Իչպու տէհչէթլի թէրէտտիւտ իչինտէ ուզուն միւտ-
տէթ եաչամագ միւմքին տէյիլ տիր... Քէնտիմի թէհիքէեէ
գօյմագլըղըմ, հաթթա մահվ օլմագլըղըմ լաղըմ կէլտէ,
մութլագա հագըգէթի հալի անլաեաճաղըմ, տէյի պէեան
իյլէտի, վէ մէվգիֆէ կիրէճէք, վէ պիլէթինի ալաճագ եէր-
տէ, Պասթիլլ մէյտանընա տօղրու իլէրլէեիպ, պօշ կէչմէք-
տէ պուլունան պիր արապաեա ըաքիպէն, Սիրգ սօգաղընա
կիթմէք իսթէտիկինի արապաճըեա իսթար իյլէտի :

Ժիւլիէն, գօնթուն օթէլի գարչըսընա մուվասըլէթինտէ,
արապատան էնիպ, պիլա թէրէտտիւտ գաբունուն չանընը
չէքտի : Գաբու աչըլտըգտա, գաբուճու, օթէլին ինչասը էս-
նասընտա, հէր սապահ, պօեա գութունու էլինտէ օլարագ
մէրգուճուն կէլտիկինի կէօրմիւշ օլտուղունտան, պու տէֆա
իլք պագըչտա քէնտիսինի թանըտը : Պինապէրին,

— Վա՛յ նագգաչ էֆէնտի, սիլմիսինիգ. պիզիմ վէքիւ-
խարճ էֆէնտի իլէ կէօրիւշմէեէ՝ մի կէլտինիլ, տէտի :

Ժիւլիէն-Գլօտ իսէ, Պասթիլլ մէյտանընտան Սիրգ սօ-
գաղընա կէլէնէ գատար, սօուգ գանլըլըղընը քէսպ իտէպի-
լէճէք վագըթ պուլմիւշ օլտուղունտան, ղաեէթ սաքին պիր
սէտա իլէ,

— Էվվէթ, գապիլ իսէ քէնտինի կէօրմէեէ կէլտիմ,
տէյի ճէվապ վէրտի :

— Հէմ գապիւ, հէմ գօլայ տըր. չիւնքի շու էսնատէ վէքիլխարճ էֆէնտի քէնտի օտասընտա տըր. Տաիրէի մախսուսէսինի պիլի՞եօրմուսունուզ:

— Էվվէթ, բէք ալէա պիլիրիմ:

Պատէհու Ժիւլիէն-Գլօտ՝ Ժան Տիւֆուրուն տաիրէսինէ կիթտի: Օլ էսնատէ Գօգլիգօ՝ Մատլէնէ վէրէճէկի մուֆասսալ րաբօրթունու եազմագլա մէշղուլ օլուպ, տաիրէսի գաբուսու չալընտըղընտա, անինտէ մէզքիւր րաբօրթու կիզլէ-եիպ, « կիրինիզ » տէյի պէեան իյլէտի, վէ էֆէնտիսինին էմրի մուճիպինճէ, Լօնտրատա պուլունտուղու էսնատէ իսմինի քէնտինէ հասր իթմիշ օլտուղու Ժիւլիէն-Գլօտու կէօրմէսինտէ, քէնտի միւրատընա գարշը վէ անճագ թապիի պիր տէհշէթ հիսս իթմէքլէ, պու տէհշէթ սիմասընտա միւշահէտէ օլունտու: Մուախարէն միւթէրէտտիւտ պիր թարղտա,

— Վա՛յ, սի՛գմիսինիզ, տէտի:

Տիկէր թարաֆտան կէնճ սանաաթքեար, աճապա չօճուղու աշըրմըշ օլտուղումտան խապէրտա՛ր մը տըր եօլունտա վէսվէսէլէրէ տիւշար օլարագ, օ եիւզտէն էնտիշէ վէ իզթի-րապ իչինտէ պուլունմագտա իտի իսէ տէ, զուհուր իտէճէք պօրա հէր նէ ճիհէթտէն օլսա, քէմալը սիւքիւնէթլէ մուգա-վէմէթ իթմէկի գարարլաշտըրըպ,

— Շիւպհէսիզ պէն իմ. պաղը իշլէրիմ սէպէպիյլէ պու թարաֆա կէլմիշ օլտուղումտան, պիր քէրրէ խաթըրնըզը իսթիֆսար իթմէքսիզին օթէլինին էօնիւնտէն կէշմէք իսթէմէտիմ, տէտի:

Գօգլիգօ՝ պու սէօզլէրտէն թէմամիյլէ միւթմէյին օլարագ, թէհլիքէլի պիր հէեճճանը թէսկին իտէմէմէսինտէն տօլաեը զիեատէսիյլէ թէեսսիւֆ իթտի, վէ թէպէսսիւմլէ էլինի մէրգում սէնաաթքեարա ուզաթտը:

Ժիւլիէն. — (Շու եօլտա տէվամ իյլէտի.) Պիլի՛րմիսինիզ քի, իչէրի կիրտիկիմ սըրատա, սիզ, պէնտէն գօրգտունուզ կիպի պիր թավը ու հարէքէթտէ պուլունտունուզ:

Ժան Տիւֆուր. — Ատամ սէնտէ՛... պէ՛ն մի սիզտէն գօրգաճաղըմ... նէ՛ պօշ լագըրտը... անճագ պիրտէն պիրէ

սիզի կէօրմէքլէ իզհարը թէաճճիւպ իթտիմ. պիլաքիս սիզի կէօրտիւկիւմէ բէք մէմուռն օլտում. . . Հէմ տէ վիզիթանըզ ղաբէթ միւնասիպ պիր վազթա թէսատիւֆ իթտիկինտէն, թարաֆընըզա մէքթուպ եազմազ տան պէնի գուրթարտընըզ ժիւլիէն. - (Թէաճճիւպլէ.) Պանա՛ մը մէքթուպ եազա՝ ճազ իտինիզ.

— Էվվէթ, սիզէ վէ ուսթանըզա.

— Եարըլաճազ իշլէրինիզ մի վար տըր.

— Էվվէթ, մուհիմա՛ իշլէրիմիզ վար տըր.

— Պուրատա՛ մը.

— Խայր, Շէնըվիէրտէ քեային Բլաթան սէյֆիեէմիզտէ ժիւլիէն, պու սըրատա հիսս իթտիկի հալի կիւճ իլէ կիզլէեէպիլտի, վէ իսթիճվապ եօլունտա պիր սէտա իլէ.

— Շէնըվիէրտէ՛ մի, տէտի.

— Էվվէթ, Շիմտի, ազիզիմ, պիզ օրտըն սահիպիեիզ. օրասը պիզէ միրաս գալտը.

Ժիւլիէն պու ճէվապը ալտըղընտա, վիճուտինտէ սօղուզ պիր թէր հըսս իթտի. Պատէհու կիւճլիւքլէ չըգարտը. տըղը պիր սէտա իլէ.

— Ոճա՛յիպ, օրասը սիզէ նա՛սըլ միրաս գալապիլիր, տէտի.

Գօգլիգօ տա շէօյլէ տէվամ իյլէտի.

— Էվվէթ, հաթթա օթէլիմիզին խալզը իլէ պիրլիքտէ ճէնազէ ալայընտա պէն տէ պուլունտում. Լաքին կէօրիւմէեէ Լաբըզ պիր ճէնազէ ալայը իտի.

Ժիւլիէն, քէնտինի արթըզ զապթա միւզթէտիր օլամա՝ եարազ.

— Լաքին էօլէն քիմ տիր. մատամ գօնթէս մի տիր, տէյի սիւալ իթտի.

— Խայր, խայր, տէյի Գօգլիգօ ճէվապ վէրմէսինտէ, Ժիւլիէնին էնտիշէ վէ իզթիրապը զալլ օլտու, վէ օլ անէ տէկին, սայքի պիր մէնկէնէ իշինտէ օրգըշմըշ պուլունան գալպի հալը մունթազամէն քէսպ իթտի.

Գօգլիգօ. - (Քէլամա տէվամ իտէրէք.) Խայր. մա.

տամ գօնթէս էօլմէտի . իլլա բէտէրի օլան վէ զաեէթ միւ-
թէպէր պիր պանքէր պուլունան Մ. Տօրէյ վէֆաթ իթտի :

64

Ժիւլիէն Գլօտ . - (Պու իֆատէ իւզէրինէ հէեէճանը
թէսկին օլուպ , անճագ պիր շէյ տէմիշ օլմագ իչին շու սէօ-
զիւ իլավէ իլլէտի .) Տիմէք Մ. Տօրէյ էօլտիւ :

— Էվվէթ , վէ իշթէ պիզ տէ պու սաեէտէ պիւեիւճէք
պիր միրասա նայիլ օլապիլտիք :

— Բէտէրինին վէֆաթընտան տօլաեը էլպէթթէ մա-
տամ գօնթէս ֆէվգէլատէ միւքէտտէր օլմուշ օլմալը տըր :

— Խայր , չիւնքի վուգուլաթ քէնտիսինէ պիլտիլիլմէտի :

— Պու նա՛սըլ օլապիլիր :

— Պիշարէ գատընճըղազ աղըր խասթա օլուպ , էսիր-
ֆիրաշ տըր :

Ժիւլիէն , եէնիտէն տիւշարը էնտիշէ օլարագ :

— Աղըր խասթա՛ մը տըր , տէտի :

— Էվվէթ . . . զէվալլը գատըն պիր գաշ հաֆթալար-
տան պէրի տիր շէտիտ պէյին իւֆիւնէթինէ , սաեըզլամանա
վէլ հասըլ պու հալին քեաֆֆէյի նէթիճէլէրինէ տիւշար օլ-
մուշ տուր : Պիշարէ պու հալտէն կիւճպէլա պաշ գուրթա-
րապիլէճէք տիր . . . լաքին միւսիւ գօնթ մէք զիեատէ էնտի-
շէ իչինտէ պուլունուեօր . . . վագաա հէնուզ գաթը իւմիտ
օլունմամըշ իսէ տէ , իւմիտ տէնիլէն շէյէ բէք տէ էմիլյեթթ
օլունմազ :

Պիլմէեէրէք Ժիւլիէնի թագեիգ իթմէքտէ օլան Գօզլիգօ՝
իֆատաթընա շու սուրէթտէ տէվամ իլլէտի :

— Բլաթան սէյֆիեէսի տէ գային բէտէրին միրաս պը-
րագտըղը էմլաք տախիլինտէ օլուպ , միւսիւ գօնթ իսէ , թէզ-
եինաթըլ սէվտիլինտէն , պինաի մէզքիւրու միւճէտտէտէն
նագըշլաթմագ իսթէմէքտէ տիր : Իշթէ պու սէպէպլէ , վէ

պիր ազ էվվէլ սէօյլէտիկիմ վէճհլէ , ուսթանըզա պիր մէք-
թուպ եազմագ ֆիքրինտէ իտիմ : Իմտի պիր բլան եաբըպ
միւսիւ գօնթա թագտիմ իթմէք իւզրէ , ուսթանըզ պիր ան
էվվէլ Շէնըվիէրէ կիթմէլի տիր :

— Քէնտիսինի կէօրիւպ , սիբարըշընըզը պիւտիրիւրիմ :

— Սէօյլէտին քի , էկէր պու կիւն Բլաթան սէյֆիւէսինէ
կիտէպիլիւսէ . Մ. Գօնթ զիյատէսիյլէ մէմուլն օլուր :

— Էկէր իշի եօգսա , կիտէճէկի մուհագգագ տըր :

— Շուրասընը տա խաթըրընա պըրագըն քի , պու իշին
գլազուզու պէն օլտուզումտան , իբրամիէեէ հագգըմ վար
տըր :

— Օնա շիւպհէ՞ մի վար :

— Էօյլէ իսէ , տօսթում , շիմտիլիք Ալլահա ըսմարլա-
տըգ :

— Սաատէթլէ ազիգիմ :

Պատէհու ժիւլիէն գաբուեա տօղրու իւէրլէմիշ իքէն ,
պիրտէն պիրէ տուրուպ արգասընա տէօնէրէք , ֆիթուրսըզ-
ճա չըգարմաեա չալըշտըզը պիր սէսլէ ,

— Էյի խաթըրմա կէլտի , մատամ գօնթէս Շէնըվիէր-
տէ՞ մի խասթա տըր , տէյի սիւալ իթտի :

— Էվվէթ , չիւնքի օրատա լաեըգըլըլա պագըրմագտա
տըր :

Ժիւլիէն , պու միւքեալէմէտէն սօնրա , օթէլտէն մու-
ֆարագաթլէ , Սիրգ սօգաղընտա քէնտինէ պէքլէմէքտէ պու-
լունան արապաեա րաքիպէն , հիսապընա նագգաչըզ իթ-
մէքտէ օլտուզու միւթէահիւտիւն իգամէթկիւհաշընա կիթմէք
իսթէտիկինի արապաճըեա անլաթտը .

Էսնաի րահտէ մէյեուսէն ,

— Խասթա օլմուշ... պէյին իւֆիւնէթինէ ուղրամըշ-
հէր հալտէ քէտէրի քէնտինի մահվ իտիեօր... Էվլատընը
կէօրէմէմէսինտէն տօլաեը հէլաք օլուեօր... սիւպհան Ալ-
լա՛հ , շիմտի նէ՞ եաբմալը... քէնտիսինի էկէր եալընըզ կէօ-
րէպիլսէմ... քէնտիսիյլէ կէօրիւշէպիլսէմ... վէ թէէմին ի-
տէպիլսէ իտիմ... շիւպհէսիզ ուսթամա սըբարըշ իտիւէճէք

ամէլեաթ սահէսինտէ պէն տէ սէյֆիէեէ կիրէպիլէճէեիմ . . .
 Լաքին օ սըրատա պէնի թանըեաճագլար , չիւնքի գօնթ վէ
 Անէթ պէնի կէօրմիւշէր տիր . . . հալ պու քի հէր նէ օլսա ,
 պու խուսուստա պիր չարէ տիւչիւնմէլիեիմ , տիմէքտէ իտի :

Ժիւլիէն , ուսթասընը իգամէթ կեահընտա պուլուպ , իշի
 անլաթ տըղընտա , մէրգում օ կիւնիւ վագթը միւսաիտ օլմա-
 սըյլա , Շէնըվիէրէ կիթմէեէ գարար վէրտի . հաթթա ժիւ-
 լիէնէ տէ քէնտիսիյլէ պիրլիքտէ կէլմէսինի թէքիֆ իթտի
 իսէ տէ , ժիւլիէն՝ պիր պէհանէ պէեան իտէրէք կիթմէքտէն
 իմթինա իյլէտի :

Միւթէահիւտ՝ ժիւլ տը Լիւսընայը Շէնըվիէրտէ պու-
 լուպ , եարըլաճագ իշէ քէսպի վուգուֆ , վէ անճագ իւշ
 հաֆթատա ամէլեաթը լաղըմէեի իքմալ իտէպիլէճէկինի
 թէէմին իթտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ գային բէտէրինին վէֆաթընտան
 սօնրա իքի տէֆա Բարիսէ կիթմիշ իտի իսէ տէ , Կապրիէլ
 Սթէլլինիեի կէօրմէմիշ , վէ զաթէն կէօրմէեէ վագթը տա օլ-
 մամըշ իտի :

Մէզպուրէ , մէրգումուն իշլէրինի պիլտիկի ճիհէթլէ ,
 զայպուպէթինտէն տօլաեը տիւչարը էնտիշէ օլմատըղը կիպի ,
 թէաճճիւպ տաիսի իթմէմէքտէ , վէ վագթը միւսաիտ պուլ-
 տուղու անտէ , գօնթուն քէնտինի զիեարէթ իտէճէկինի սա-
 պըրսըղըղլա պէքլէմէքտէ իտի :

Կապրի , հէր կիւն սախթէ պիր իսիմլէ Ֆէզանտրի սօ-
 գաղընա ատէմ կէօնտէրիպ , Մատլէն Կալիէնին խաթըրընը
 իսթիֆսար իթմէքտէ , վէ տաիմա աթիտէքի ճէվապը ալ-
 մագտա իտի . « Ահվալը սըհհիեէսի բէք աղըր տըր . քէնտի-
 սինտէ հիշ պիր կէօնա էյիլիք էսէրի հուսուլէ կէլմէմիշ տիր »

Սէլէսթէն տը Վալանտէլին էմիլյեթլի տօսթու վէ
 Զիւմրիւտիւ-Գատընըն թապիպի խուսուսիսի պուլունան
 տօգթօր Վէրնօն՝ վուգուաթ տան խապէրտար օլմասըյլա , հէր
 թարաֆտան քէնտինէ վուգու պուլան սիւալլէրէ ճէվապէն ,
 պաշընը գաշըմագ , գաշլարընը չաթմագ վէ մանէատար սու-
 րէթտէ սուրաթընը պուրուշտուրմագլա իքթիֆա իյլէմէքտէ

վէ շու թավր ու հարեքէթինտէն՝ Մատենին ասվալը սըհհի-
եհսինին զաեթ վէխիմ օլմասը նէթիճէսի չըգարըմագտա
իտի :

Հէր սապահ ժիւլ տը Լիւսընայ՝ ալտըղը զազէթալարը
խահիշլէ աշըպ , Մատենին վէֆաթը խապէրինի արամագ-
տա , լաքին պու խապէրի պուլմատըղընտա , միւպհէմ պիր
իզթիրապ հիսս իլէ , պէլքի խէֆիէն թահգըգաթ իճրա իտի-
լիեօք տէյի տիւշիւնմէքտէ , վէ անճագ պու իզթիրապը տէր-
հալ զաիլ օլարագ ,

— Հիշ պիր շէյտէն գօրգմամ . . . նէ գատար թահգը-
գաթ վէ թէտգիգաթ իճրա իթսէլէր , իթթիխազ իթմիշ օլ-
տուղում թէտապիր սաեհսինտէ եագամը էլտէ իտէմէզլէր ,
տիմէքտէ իտի :

* * *

Էպնիեէ պօեաճըլըղը միւթէահիւտիւ , Շէնըվիէրէ վու-
գու պուլան ազիմէթինին իրթէսի կիւնիւ , սապահլաեըն էր-
քէն , լազըմ օլան էյրէթի իսկէլէլէրի վէ իճապ իտէն նագ-
գաշլարը Բլաթան սէյֆիեհսինէ կէօնտէրտի :

Մատամ Տօրէյ , էվլատընա օլան մուհապպէթի շէտի-
տէսի իճապընճա , եէիս ու քէտէրի ազիմինի Հանրիէթտէն
կիզլէմէեէ մուվաֆֆագ օլուպ , գըզընըն եանընտա գալտը-
ղը միւտտէթ զարֆընտա սաքին կէօրիւնմէքտէ իտի :

Կէնճ գօնթէս իսէ , հէնուզ զաեթ զալիֆ վէ տաիմա
մահզըւն օլմասըյլա պէրապէր , ասվալը սըհհիեհսի կիւնտէն
կիւնէ էեիլէշմէքտէ իտի :

Պու սըրատա վէրասէթ իշլէրի թէսվիեէ իտիլմիշ օլուպ ,
ժիւլ տը Լիւսընայ՝ պիր գաշ կիւն Բարիստէ գալմագտա պէ-
յիս կէօրմէտիկինտէն , սէյֆիեհտէն ազիմէթ իյլէտի :

Մէրգում , պիր արա , Բարիսին միւթէպէր պիր զազէթա-
սընտա , թէաթրօ տախիլինտէքի սուի հարեքէթինի մուախէզէ
եօլունտա կէօրիւմիւշ օլան ֆըգրաեը խաթըրլաեըպ , զազէ-
թա միւտիրինէ միւրաճաաթլէ , քէնտի ալէյհինտէ պէօյլէ
ալէնի սուրէթտէ տէրճ իտիլէն պիր պինատէն տօլաեը հի-

սապ իսթէմէկի տիւշիւնտիւ իսէ տէ , մուսխարէն պու հա-
րէքէթի , սեօնմիւշ օլան աթէշի եէնիտէն ալէվլէնտիրմէք , վէ
հէր շէյի բէք շաբուգ ունուտուր օլան Բարիստէ հէման ունու-
տուլմուշ օլան պիր ղէպալէթի թէքրար իշաա իթմէք տիրմէք
օլաճաղընը պիւմիւլահապա , օլ պապտէ իխթիեարը սիւքիւ-
թիւ թէրճիհ իյլէտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ , Շէնրվիերտէն Բարիսին Սիրգ սօգա-
ղընտաքի օթէլէ կէլտիկինտէ , Ժան Տիւֆուր էֆէնտիսինի
գարշըլաեարադ ,

— Սէվկիւլիւ էֆէնտիմ , պիր տախի սէյֆիեէեէ ալտէթ
իտիպ իթմէմէք իւզրէ կէլտիկինիզի՝ միւսաատէնիզէ մաղրու-
րէն սիւալէ իճթիսար իտէպիլիւմիեիմ , չիւնքի զաթընըզ զայ-
պուպէթ իթտիկինիզտէն պէրու , էվիմիզ ֆէվգէլատէ մահ-
ղունիյեէթ քէսպ իթտի , տէյի պէեան իյլէտի :

Լիւսընայ - (Կիւլէրէք .) Տիմէք հօճա Ժան , պէնիմ զայ-
պուպէթիմ հիսս օլունուեօր :

— Օնա չիւպհէ՝ մի վար , էֆէնտիմ : սիզ պուրատա պու-
լունմազսանըզ , պէնտէնիզ բուհսուզ պիր ճիսմ հալի քէսպ
իտէրիմ :

— Էօյլէ իսէ , իշթէ կէլտիմ :

— Չօգ վազըթ պուրատա գալաճա՞գ մըսընըզ :

— Ումարմ քի տաիմի սուրէթտէ գալաճաղըմ :

Ժան Տիւֆուր՝ օլ պապտէքի մէսէրրէթինի պիր թագըմ
թօհաֆ թավր ու հարէքէթէր իլէ իպրազ իտիպ , մուսխարէն ,

— Տիմէք , միւսիւ գօնթ , եինէ էսկի աուալէթլէրինիզէ ,
եանի սէրգլը , գումար , թէաթրօ , աթ եարըչը , սուբէ վէլ-
հասըլ հաշշաշթ սընըֆընա մախսուս էօմիւնիւզէ թէքրար
տէվամ իտէճէքսինիզ , տէյի պէեան իթտի :

— Պիր միւտտէթճիք պու կիպի ալէնի էյլէնճէլէրտէն
սագընմաեա մէճպուրում :

— Լաքին , զանն իտէրիմ քի պազը ահըպպանըզը պու-
րաեա գապուլ , եախօտ Գօմարթէն սօգաղընտաքի խանէեէ
տալէթ իթմէքլիկինիզ՝ պիր թագըմ էֆքեարը պաթըլէեէ
գարշըլ տէյիլ տիր :

— Գոմարթէն սօգաղը տէտին տէ՛, էյի խաթրըմա կէլտի . մատամ Սթէլլինիտէն պիր խապէր վա՞ր մը :

— Խայր , միւսիւ գօնթ , նէ՛ մէքթուպ վար , նէ՛ տէ լիտանէն պիր խապէր վար . քէնտիսի՝ ճիտտի իչլէրինիզ օլտուղունու պիլտիկինտէն , սապր իլէ սիզէ պէքլէմէքտէ տիր :

— Պու ագչամ թաամընը պիրլիքտէ իթմէք իւզրէ քէնտինէ կիտէճէտիմ :

Իչպու միւքեալէմէտէն սօնրա , էօյլէ թաամը վագթը կէլիպ , գօնթ , պու թաամը իթտի , վէ պիր գաչ մէքթուպ եազմագ իւզրէ , խուսուսի տաիրէսինէ չըգտը :

65

Մ. տը Լիւսընայըն օթէլտէ պուլունմասը՝ Ժան Տիւֆուրուն պիր աղ ուղունճա ղայպուպէթինէ վէ Ֆէզանտրի սօգաղընա կիթմէսինէ մանի օլմագտա իտի իսէ տէ , Զիւմրիւտլիւ-Գատընըն քէյֆիեթտէն խապէրտար օլմասը , հէր հալտէ լազըմէտէն օլտուղունտան , մէրգում , քէնտի օտասընա կիտիպ , պիր քեաղըտ իւզէրինէ , « պու ագչամ միւսիւ գօնթ՝ Գոմարթէն սօգաղընտա թաամ իտէճէք տիր » իպարէսինի եազտը , վէ զիյրինի Ժան Տիւֆուր տէյի իմզալատը :

Միւթէագըպէն պու քեաղըտը պիր մահֆագա տէրունի . նէ վազ վէ իչպու մահֆագա իւզէրինէ Մատլէն Կալիէնին իսմինի վէ ատրէսինի թահրիր իյլէտի , վէ պատէհու մէքթիւր մէքթուպու ճէպինէ գօեուպ , պաշը աչըգ օլարագ , հավլինին գաբուսունա տօղրու իլէրլէեիպ , գաբուճունուն եանընտան կէչտիկի սըրատա :

— Էկէր պէնի սօրան օլուր իսէ , պիր աղտան ալտէթ իտէճէկիմի խապէր վէրին . մէվճուտ սիկարալարըմ թիւքէն . միչ օլտուղունտան , պիր միգտար սաթըն ալմագ իւզրէ տիչարը չըգըեօրում , տէտի :

Սիրգ սօգաղը քէօչէսինտէ պիր համալ տուրմուշ օլտու-
ղունտան, Գօգլիգօ, մէքթուպը մէզպուրու մէրգումա վէր-
տիկի կիպի, գըրգ ռու տախի իթա իտէրէք, Ֆէզանտրի սօ-
գաղընտա քեալին Մատլէնին օթէլինէ կիթմէսինի թափսիեէ
իլլէտի:

Համալըն աղիմէթինտէն սօնրա, Ժան Տիւֆուր՝ ճիվարտա
պուլունան պիր թիւթիւնճիւ տիւքքեանընա կիտիպ, պիր
միգտար հաղըր սիկարա ալտըգտան սօնրա օթէլէ ափտէթ
իթտի:

Սաաթ պէշ րատտէլէրինտէ Մ. տը Լիւսընայ մէրգումու
ճէլպլէ,

— Շու մէքթուպլար բօսթանա թէսլիմ իտիլէճէք տիր .
իմաի պէն տիշարը չըգընօրում, տէտի:

— Լաքին արապանըզ սիբարըշ օլունմատը, տէյի Գօգ-
լիգօ պէեան իթտի:

— Էվլէթ, չիւնքի եանա կիթմէք իսթէրիմ:

— Միւսիւ գօնթ, պէնտէնիզէ պաշգա էմրլէրինիզ վա՛ր
մը տըր:

— Խայր, եօգ տուր:

— Պուեուրուն էֆէնտիմ, չաբգանըզը, էլտիվլէնինիզի վէ
պասթօնունուղու ալըն:

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, Ժիւլ տը Լիւսընայ, հափա ալ-
մագ իչին Շանգ-էլիզէ թարաֆընա կիթտի, վէ պիր միւտտէթ-
ճիք օրալարտա տօլաշտըգտան սօնրա, ահէսթէ ահէսթէ Գօ-
մարթէն սօգաղընա տօղրու իլէրլէտի:

Մէրգումուն ֆիքրի ղանէթ մէշղուլ զանն օլունուեօր-
տու. եօգսա էկէր ֆիքրի մէշղուլ օլմասս իտի, էլպէթթէ
կապրինին խանէսինտէն պիր ազ ուզագտա տուրմուշ օլան վէ
բէրտէլէրի սըգըճա գաբանմըշ պուլունան պիր քիրա արա-
պասընը կէօրմէլէ, տիւշարը էնտիշէ վէ իզթիրապ օլաճագ
իտի: Մէզքիւր արապանըն հալի՝ օրատան կէչէն տէօնէլէրին
նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմէլէ, չօգլար, քէնտի քէն-
տիլէրինէ,

— Հէր հալտէ պու արապատա օթումումուշ օլան քիմսէ՝

եա շիւպհէլի պիր գատըն , եախօտ գըսգանճ պիր զէվճ տիր , տիմէքտէ իտիլէր :

Լիւսընայ՝ Կապրինին խանէսի գաբուսունտան կիրմէսին տէն սօնրա , մէղքիւր արապա օրատան նապէտիտ օլտու :

Գօնթուն մուվասըլէթի Մարիէթ նամ պէսլէմէ թարաֆընտան խապէր վէրիլտիկինտէ , Կապրիէլ եալընըլ իտի Մէղպուրէ՝ պիր գաշ կիւնտէն պերու պիր բլան տիւշիւնմէքտէ օլմասըյլա , նիհաեէթ պու բլանը մէվգըր իճրաեէ գօեապիլէճէք իտի : Պինապէրին ժիւլիւ կէօրտիւկիւնտէ , սախթէ պիր հէեէճան էսէրի իլէ էլինի ուզաթարաֆ ,

— Ա՛հ , տօսթում , բէք էյի վագըթտա կէլտինիլ . զիրա արթըգ պու եալընըլըլա թէհամիլլ իթմէկէ իգթիտար վէ ճէսարէթիմ գալմատը . . . սօն տէրէճէ սըգըլմաեա պաշլամըլ իտիմ . հաթթա բէտէր վէ խուսուսա իզթիրապըմտան նաշի հէման էօլմէք բատտէսինէ կէլմիշ իտիմ , տէտի :

— Սըգըլմանըլը , քէտէրինիգի անլարըմ վէ հագգ վէրիւրիմ . Լաքին տիւշարը իզթիրապ օլմանըլա հիշ պիր մանէա վէրէմէմ . նէտէն վէսվէսէ իտիեօրտունուլ :

— Հէր չէյտէն . . . պու խուսուստա հագգըմ տա եօգ մու իտի . թէմամ սէքիլ կիւն տիւր սիզի կէօրէմէտիմ :

— Լաքին պէն սիզէ խապէր վէրմիշ իտիմ . զայպուպէթիմին սէպէպլէրինի պիլիր իտինիլ :

— Սահիհ տիր . ֆագաթ պիլիրսինիլ քի , պէն գատըն սընըֆընտանըմ , պինաէն ալէյհ թապիեաթճա զայիֆիմ . գալպիմին տարպէսինի մէն իտէպիլիր մի իտիմ : Միւզթարըպ օլմամասընը քէնտինէ էմր իյլէեէպիլիւր մի իտիմ : Սիզի պիր տախի կէօրմէեէճէեիմ , վէ սիզ պիր տախի ավտէթ իթմէեէճէքսինիլ տէյի զանն իտիեօրտում :

— Պու կիպի միւլահագալարընըլ սըրֆ ագըլսըզլըգ էսէրի տիր :

— Պուրատա պուլունմանըլա միւթմէեին վէ պախթի . եար օլտուղում չու սաաթտա , ֆիլվագը վէսվէսէլէրիմին ագըլսըզլըգ էսէրի օլտուղունու հիսս իտիեօրում . . . Լաքին նէ՝ չա . իէքի ագիւնէ տիւշիւնմէք էլիմտէ տէյիլ իտի . . . պիւսէնիլ

նէ՛ տէրէճէլէրտէ տիթրէեօրտում. հէր նէ իսէ, եանըմտա օթուրուն տա, սիզի կէօրմէքլէ մահզուզ վէ մէսրուր օլաերմ, զիրա չօգտան պէրի տիրքի սիզի կէօրէմէաիմ. . . էվվէթ, էվվէթ. սի՛զսինիզ. . . ֆագաթ նէ՛ գատար թէպտիլ օլմուշտունուզ. . . զանն իտէրսինքի, սիմանըգտա եօրկունլուզ էֆէրի մէվճուտ տուր, - կէօզլէրինիզ սօլմուշ. . . Բէք չօգ միհն ու քէտէրլէրէ տիւշար օլտունուզ, տէ՛յիլ մի,

— էվվէթ, բէք չօգ, հաթթա մէմուլտէն զիեատէ,

— Համտ օլտուն, շիմտի հէր շէյ խիթամ պզլտուն մու,

— էվվէթ,

— Բարիսէ կէլիչինիզ, պիր տախի պունտան կիթմէմէք իչին տիր, տէ՛յիլ մի,

— Հէման էօյլէ կիպի,

— էօյլէ կիպի նէ՛ տիմէք. թէքրար զայպուպէթ իթմէք ֆիքրինտէ՛ մի պուլունուեօրսունուզ,

— Պազէն Շէնըվիէրէ կիթմէեէ մէճպուրում,

— Զէվճէնիզի Բարիսէ կէթիրմէտինիզ մի,

— Խայր,

— Նի՛չին,

— Զէվճէմ հէնուզ խասթա տըր. հէմ տէ աղըր խասթա տըր,

— Իլք տէֆա ահրէթէ օ եօլճու օլսա իտի, տահա խասթալըլ օլուրտու,

Հիւսընայ՝ (Պիր ազ զօր իլէ կիւլէրէք) Աճա՛յիպ, ա՛նըն վէֆաթընը իսթէ՛եօրմուսունուզ,

— Հաեաթընը իսթէեէպիլիւրմիեիմ. պիզի պիրպիթրիմիզտէն աեըրան, վէ արամըգտա մանի օլան օ տէ՛յիլ մի տիր: Պուլունտուղում շու վազիեէթ տէն տօլաեը ֆէվգէլատէ միւզտարըպ օլտուղումու մէմուլ իթմէվմիսինիզ,

— Աճա՛յիպ, վազիեէթ ինիզտէ նէ՛ վարքի չիքեաեէթ իտիեօրսունուզ,

Կապրի՛ պու սիւալէ ճէվապ վէրմէքսիզին իֆատաթընա շու եօլտա տէվամ իթտի.

— Տօ՛ւթում, սիզի սէվէրիմ, վէ սիզտէն զայրի քիմնէ-տէն սէվիլմէմիշ օլտուղումու տա պու կիւնքի կիւն հիսս իթ. մէքտէերիմ, Վազթիլէ կէչիրտիկիմ տիվանէլիքլիրի ունութ-տում. . . պունլար մահվ օլուպ կիթտիլէր . . . Պունտան պէօյլէ պէնիմ իչին հալը մազիտէն էսէր գալմամըշ տըր, — Աչգ ու մուհապպէթ տէնիլէն հիսսին նէ օլտուղումու անլա-տըղըմտա, գալպիմ ճիտտիեթ քէսպ իթտի, վէ պէն տէ պիլա թէրէտտիւտ գալպիմի սիզէ հասր իլլէտիմ, — Պիզ չէօ-զիւլմէզ պաղլար իլէ պիրիպիրիզէ պաղլըբըզ. սիզ պանա ա-յիտսինիզ, պէն տէ սիզէ . . . Բեաֆֆէյի էսրարընըզը պիլի-րիմ. տիմէք սիզին ինտինիզտէ, գարընըզտան զիեատէ էհէմ միեթիմ վար տըր. չիւնքի գարընըզ՝ էօմիւնիւզիւ պիլմէզ, վէ էկէր պէնիմ պիլտիկիմ գատար պիլէճէք օլսա, սիզի թահգիր իտէճէկինտէ իշթիպահ եօգ տուր, — Հալ պու քի պէն սիզի թահգիր իտէճէք եէրտէ սէվէրիմ, Պիր նէվ ըապը-թաի իշթիրաքլէ սիզէ պաղլը իտուկիմի հիսս իտիեօրում, — Հէր նէ օլտանըզ, սիզի սէվէրիմ, վէ հէր նէ եաքապիլսէնիզ, տաիմա սիզի սէվէճէերիմ:

« Շիմտի իսէ, պանա, գօնթէսին էօլմէսինի արզու իտէր-միեիմ տէյի սիւալ իտիեօրսունուզ, էվվէթ. սիզ, Մատլէն Կալիէնին վէֆաթընը նէ՝ տէրէճէ չիտտէթլէ արզու իտիեօր իսէնիզ, պէն տէ գօնթէսին վէֆաթընը օ եօլտա արզու իթ. մէքտէերիմ:

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ թէաճճիւպ վէ իղթիրապլէ, մէզպու-րէեի տինլէմէքտէ օլուպ, մէզքիւր աթէչի սէօզլէր ալթըն-տա պիր թէհտիտ կիզլէնմիշ օլտուղումու միւպհէմ սուրէթ. տէ անլամագտա իտի, չիւնքի էկէր Կապրինին նիեթթի մախ-սուսէսի օլմասա իտի, մէրզումուն կէչմիշ զէմանտաքի էսրա-րընտան պահս իթմէսինտէ նէ՝ սէպէպ օլապիլիր իտի:

Ժիւլ, նէ՝ մէրթէպէ ատիլէչմիշ տախի օլսա, Մատլէնին՝ Կապրի իլէ էվլէնմէք իւզրէ քէնտինէ ճէպր եօլունտա վուզու պուլմուշ օլան իզտիվաճ թէքլիֆինի միւլահազա իթտիկի սը-րատա, իզհարը նէֆրէթ իթմէմէսի գապիլ տէյիլ իտի, օ իզտիվաճը քի, մահզա Մատլէնին վէֆաթ իթմիշ օլտուղումու:

զանն իթմէսի սաեէսինտէ , պունտան եագաեը գուրթարմըշ
իտուկի իթիգատընտա իտի :

Հէր նէ իսէ , Ժիւլ տը Լիւսընայ , Կապրինին սօն իֆա-
տաթընա ճէվապէն ,

— Հազգընըղ օլապիլիր , ազիզէմ , լաքին նէ՝ չարէ քի
գօնթէս վէֆաթ իթմէմիշ տիր , տէտի :

Կապրի . - (Հալը մահգունիյեէթ քէսպ իտէրէք , վէ էլ-
լէրինի գաւուշտուրարագ .) Ա՛հ , տիմէք սիզ պէնի սէվմէ-
եօրսունուզ , վէ ասլա սէվմէմիշսինիզ :

— Սիզի սէվմէքտէ օլտուղումու իսպաթ իչին պիր ճինա-
եէթ իճրա՝ իթմէք լազըմ տըր :

— Եօլունուզա մանի օլան գատըն իլէ չօճուղունուզու
օրթատան գալտըրմագ իչին ճինաեէթ իճրասընտան ըիւճաթ
իթտինիզ մի . գօնթէս տը Լիւսընայ տա պէնիմ եօլումա մա-
նի օլուեօր : Պունտան նիչին ըիւճաթ իտիեօրսունուզ :

Լիւսընայ . - (Հիտտէթլէ .) Սո՛ւս օլուն , սուս օլուն :

Կապրիէլ . - (Շիտտէթլէ .) Սուս օլաեըմ , վէ միւզթա-
րըպ օլմագլըղըմըզա տէվամ իտէեիմ , տէ՛յիլ մի : Սիզէ օլան
մուհապպէթիմի պիլիեօրսունուզ , վէ ըէճա իտէն պէն օլտու-
ղում , վէ պէնտէն պիր գօրգունուզ օլմատըղը իչին , պէնի
սիւքիլթէ մէճպուր գըլմագ իսթէեօրսունուզ : Հալ պու քի
Մատլէն Կալիէտէն գօրգտուղունուզտան , էկէր , սիզի թահ-
գիր իտէն օ գատըն՝ գօնթէսին վէֆաթընը սիզտէն թալէպ
իթմիշ օլսա իտի , օնա իթաաթ իտէճէք իտինիզ :

— Էկէր Մատլէն , պիր ճինաեէթ իճրասընա պանա էմր
իթմիշ օլսա իտի , քէնտիսինի թէլէֆ իտէր իտիմ ,

Կապրի , գօնթուն կէօզլէրինի թէճէսսիւս իտէրէք ,

— Տիմէք անը սիզ թէլէֆ իթմէտինիզ , տէտի :

— Վա՛յ , Մատլէն էօլտի՛ւ միւ :

— Պիր գազաեա ուղրամըշ օլտուղունու վէ հաեաթը
թէհլիքէտէ պուլունտուղունու պիլմէզ կիպի՝ մի կէօրիւնիւ-
եօրսունուզ ,

— Ֆիլվագը պու հիքեաեէյի պէն տէ իչիթտիմ , լաքին
պու գազատան , Մատլէնէ պիր տուզագ թէրթիպ իթմիշ օլ-

մագլըղըմբն նէթիճէսինի նէրէտէն չըգարըեգրսունուզ, Սէ-
քիզ կիւնտէն պէրու Բարիօտէ պուլունմաաղըմ հալտէ պէ-
նի իթհամ իթմէքլիկինիզ՝ զարիպ չէյ տիր:

— Իհթիմալ քի եանըլըեօրում. լաքին չու սահիհ տիր
քի, սիզին Մատլէն ալէյհինտէ պուղղ ու ատավէթինիզ
վար տըր:

— Շիւպհէսիզ, քէնտի հագգընտա գալպիմտէ պիր
կէօնա հիսսի մուհապպէթիմ եօգ տուր, հալ պու քի ալէյ-
հինտէ հիչ պիր սուրէթտէ մուամէլէտէ պուլունմագ իսթէ-
մէմ:

Գօնթուն՝ մէզքիւր սէօզլէրի իրատ իթմէսինի միւթէա-
դըպէն, սալօն գաբուսու աչըլարագ, մէմուլին զայրի պիր
սէտա:

— Եալան սէօլլէեօրսունուզ, միւսիւ գօնթ, զիրա սէքիզ
կիւն էվվէլ սիզ պէնի էօլտիւրմէք իսթէտինիզ, տէյի մու-
գապէլէ իթտի:

Ժիւլ վէ Կապրիէլ պիրտէն պիրէ արգալարընա տէօնտիւ-
լէր, Շէօյլէքի ժիւլ՝ իքինճի տէֆա թէլէֆինէ թէչէպպիւսլէ
էօլտիւրմիւչ օլաուղունու զանն իթտիկի Մատլէն Կալիէեի
հաեաթտա վէ թէհտիտալէր պիր սուրէթտէ օլարագ գար-
չըսընտա կէօրտիւկիւնտէ, տէհչէթինտէն նաչի ըէֆը սէտա
իթմէքտէն քէնտինի մէն իտէմէտի:

Կապրի իսէ, էվվէլճէ թէհալբիւրտէ գալտը իսէ տէ,
մուախխարէն՝ կէլէն գատընըն Մատլէն Կալիէ օլաուղունու
թանըտըղընտա, ազիմ պիր մէսէրրէթ հիսս իթտի, չիւնքի
քէնտիսի Զիւմրիւլիւ-Գատընըն վէֆաթընը արզուլէմէմէքտէ
իտի:

Շու սըրատա, ժիւլ, քէլամա աղազլէ:

— Սի'զ... սիզ... պուրատամըսընըզ, տէյի սիւալ
իթտի:

Մատլէն տէ մէրգուլմէնին իւզերինէ եիւրիւեերէք:

— Էվվէթ... պուրատա օլաուղումու կէօրիւեօրսունուզ
տէյի մուգապէլէ իթտի:

Գօնթ, — Կապրիէլ, պուրատա սիզին խանէնիզ տիր. իմ:

տի ատամլարները չաղըրն տա, պու գարեբ տիշարը չը-
գարսընլար, տէյի պէեան իյլէտի:

Զիւմրիւտիւ-Գատըն՝ ֆիսթանընն ճէպինտէն չըգար-
տըղը քիւչիւք պիր րէվովէրի Լիւսընայըն գուլագ թօզունա
տանաթարագ,

— Էկէր պիր քէլիմէ իրատ իթսէնիզ, եախօտ իսթիմատ
տէյի պաղըրսանըզ, պիւա թէրէտտիւտ պէյնինիզի տաղըտը-
րըմ, տէտի, վէ իւավէթէն տախի: — Պիլիրսինիզ քի, եէտիմ-
տէ, պու խուսուստա պանա թէմամիյլէ հագգ վէրիր պիր
քեաղըտ մէվնուտ տուր: Օ քեաղըտ՝ իմզանըզ թահթընտա
օլուպ, « Վէֆաթըմտան տօլաեը քիմսէեի իթհամ իթմէեին,
պէն՝ լաեըզ օլտուղում ճէզատան գուրթուլմագ իչին թէլէ-
ֆի նէֆս իտիեօրում, վէ էօլմէղտէն էվվէլ տէ ճինաեէթլէ-
րիմի իգրար իտէրիմ... » սէօզլէրիյլէ պաշլանմըշ տըր:

Լիւսընայ՝ րէվովէրին չէլիկի սօուգլուղունու հիսս իլէ,
լէհճէսի սօլտու, վէ շու սէօզլէրի բէբէլէեերէք րիւճաթ
իթտի:

— Նիհաեէթ մէրամընըզ նէ՝ տիր:

— Մէրամըմ՝ նէ՝ մի տիր. մէրամըմ՝ նէ օլտուղունու
չիմտի սէօյլէրիմ:

Ժիւլ. — (Ամիրճէ.) Սո՛ւս օլուն, տիմէսինտէ, Մատլէն՝
ֆէնա պիր պագըշլա քէնտիսինէ պագտը, վէ շու եօլտա քէ-
լամա տէվամ իյլէտի:

— Սիզին ալչա՛գ, հաթթա շաշագլարըն ալչաղը օլտու
ղունուղու քէնտինէ (Կապրիէլի իյմա իտէրէք) պէեան վէ
թէքրար իթմէք իսթէրիմ, էվվէթ, սիզի սէվմէքտէ օլտու-
ղունու իտտիա իթտիկի իչին, սիզի քէնտինիզէ թանըթմագ
իսթէրիմ:

Կապրի. — (Գօնթուն գարչըսընտա պաշլամըշ օլտուղու
օեունունա տէվամ իթմէք իւզրէ, մէզպուրէնին սէօզիւնիւ
քէսէրէք.) էվվէթ, անը (եանի գօնթու) սէվէրիմ, վէ հէր
նէ օլուրսա օլսուն սէվէճէեիմ:

Մատլէն. — (Ումուղլարընը չէքէրէք.) Պունտան իսպաթ
օլունուեօր քի, իքինիզտէ պիրիպիրինիզէ լաեըգսընըզ. իմտի

տինլէեինիզ, վէ ալաճաղընըզ մալիւմաթ տան սօնրա տա, է. կէր աչգ ու սէվտանըզ տէվամ իտէրսէ, հէր հալտէ օ աչգ ու սէվտանըն բէք մազպութ օլտուղունա չիւպհէ գալմազ:

66

Պու սըրատա Զիւմրիւտլիւ-Գատըն գօլլարընը կէօքսիւ իւզէրինտէ գափուշտուրմուշ օլմասըլլա պէրապէր, սաղ է. լինտէ պուլունան ընվօլվէրի պրագմամըշ իտի:

Գօնթ պաշընը էյմիշ օլուպ, խըրս վէ գօրգուսունտան տիշլէրի պիրիպիրինէ չարբմագտա, վէ թըրնագլարըլլա, քէնտինին խապէրի օլմագսըզըն էլլէրինին ափուճլարընը եըրթ. մագտա իտի:

Մատլէն. - (Քէլամընա տէվամ իտէրէք շէօլլէ սէօլլէ. տի.) Տի'նլէեինիզ, տինլէեինիզ... պիր թարաֆտան թէհ. տիտլէրիմտէն գօրգտուղունտան, տիկէր թարաֆտան էմիլէ. ըիմի իճրա իթմէք իսթէմէտիկինտէն, վէ պանա իթաաթսըզ. լըգտա պուլունմաեա տա ճէսարէթի օլմատըղընտան, պէնի պիզզաթ էօլտիւրմէք իսթէմէեիպ, (չիւնքի պիր գարըեը պիզ. զաթ էլիլլէ վուրմագտա պաշգա պիր ճէսարէթէ միւթէվա. գըֆ տըր,) քէնտի քէնտիմի էօլտիւրմէմէ գարար վէրմիշ, վէ պունուն իչին էօլիւմլէրին է'ն մէքրուհունու, է'ն տէհչէթլի. սինի իճատ իթմիշ տիր:

Լիւսընայ. - Եալան տըր, պու դարը եալան սէօլլէեօր:

— Իսպաթը եանըմտա տըր. (Լօպուն տիւրպինինի ճէ. պինտէն չըգարըպ կէօսթէրէրէք.) Պունու կէօրմէքլէ տէ ին. քեար իտէրմիսինիզ:

Գօնթուն պիւթիւն վիճուտի տիթրէտի, վէ կապրի իսէ,

— Ֆագաթ պու տիւրպին սիւս վէ մէնզարէ տիւրպինի տիր, տէտի:

— Խայր, պիր ճանի տիւրպինէ տիր. պա'գընըզ:

Մատենն պու սեօղլէրի սէօյլէեէրէք, տիւրպինին մաքինասընը թահրիք իթմէքլէ, սիվրի ուճլար զահիր օլտու: Օլ վագըթ հապրիէլ՝ տէհչէթլէ ըէֆը սէտա իթտի, վէ Զիւմըիւտիւ-Գատըն շու եօլտա քէլամա տէվամ իյլէտի:

— Անլաեօրսունուզ, տէ՞յիլ մի. պու տիւրպին կէօզէ եագլաշտըրըլըպ, մուվաղէնէսի պուլունտուգտա, իշպու չէլիքտէն ուճլար տիշարը ֆըրլաեարագ, կէօզ պէպէքլէրինի տէլէեօր, վէ զէհրլի օլտուգլարը ճիհէթլէ, հէր հալտէ վէֆաթը ինթաճ իտիեօր: — Իշթէ աշըգընըզ օլան գաթիլ վէ ճանի Լիւսընայ պու տիւրպինի պանա կէօնտէրմիշ տիր:

Գօնթ. — Եալան տըր:

Մատենն. — (Թէքրար իտէրէք.) Իսպալթը եէտիմտէ տիր տիեօրում. — Լօպուն իճատքէրտէսի օյուպ, միւճիտինի տար աղաճընա կէրտիրմիշ օլան պու տիւրպին, չըգան յունիստէ Լօնտրատա մէվգըրի միւզաէտէեէ վազ իտիլէն էչեա իշինտէ պուլունուպ, Մ. տը Լիւսընայ՝ իշպու տիւրպինի, քէնտի կիպի պիր խապիս օլան վէքիլխարճընա սաթըն ալտըրմիշ, վէ պունուն իշին էլլի իքի պին պէշ եիւզ ֆրանգ էօտէմիշ տիր: — Վէֆաթըմ իշին պու տէրէճէ եիւքսէք պիր գըյմէթ թագտիր իտիլմէսի՝ իզզէթի նէֆսիմճէ մուճիպի մահզուզիյիէթ տէ՞յիլ մի տիր:

Կապրիէլ՝ պու սըրատա սիւքիւթ իւզրէ տուրուպ, Ժիւլ տը Լիւսընայ իսէ, պիր միւտտէթտէն պէրու թապիի ճէսարէթինի քէսպ իտիեօր կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի: Իմտի, իֆատէեէ աղազ իտէրէք:

— Պիր ատէմի շու եա պու եօլտա ալազլըգլա իթհամ իթմէք գօլայ շէյ տիր. լաքին պունու իսպալթ իթմէք գօլայ տէյիլ տիր... Իմտի իսպալթլարընըզ նէ՞րէտէ տիր, տէտի:

— Իշթէ իսպալթլարըմ... Իշթէ Լօնտրատա մէզատ իտիլէն էչեանըն գօմիսէրիք վազիֆէսինի իյֆա իթմիշ օլան զապթ քեաթիպինին մուհասէպէ մէմուրու թարաֆընտան մասլահաթ կիւզարընըզա վէրիլմիշ օլան մագպուզ սէնէտինին պիր սուրէթի...

Մուճիպինճէ Մատենն՝ մարքի տը Վալանտէլին Ժան Տիւ.

Ֆուրտան սաթըն ավըշ օլտուղու մագպուզ սէնէտինի թագ-տիմ, վէ աթիտէքի սէօզլէրի իլավէթէն տէրմիեան իյլէտի :

— Տո'ւրունուզ... տո'ւրունուզ... պու հայտուտուն տահա նէլէր եարմըշ օլտուղունու հէնուզ պիլմէզսինիզ, — Խապիս՝ կիւնիւն պիրինտէ ճինաեթի վագըա հագգընտա քէնտի իւզէրինէ չիւպհէ իտիլմէսի թէհլիքէսինի իզալէ իթմէք մագսէտիլէ, պազը թէտապիրի իհթիեաթիեե տախի իթիթի-խազ իյլէմիշ տիր, վէ, տիւրպինի սաթըն ալան վէ անըն վէ-քիլի օլմուշ պուլունան քիմսէլէր տիր կիպի իքի պիսուչուն իսմինի վէրմիշ տիր քի, հէր հալտէ պունլարըն մահքիւմիյ-եթէթէ ուղրամալարը լազըմ կէլէճէկի տէրքեար պուլունմուշ տուր : Շուրասընը տինլեեին, մատամ, չիւնքի պու տիեթէ-կիմ սիզի ալէագատար գըլմագտա տըր... Պու իշտէ վէքիլ-խարճ տէյի, գօնթուն ճինաեթլէրինէ վագըֆ օլան ժիւլիէն-Գլօտուն իսմի, վէ միւշթէրի մագամընտա, սիզին իսմինիզ գայտ իթտիրիլմիշ տիր :

Կապրի. — (Շաշըրարագ.) Պէնիմ իսմիմ մի... պէնիմ իսմիմ մի...

Մատլէն. — Էվվէթ, չիւնքի պու մագպուզ սէնէտի ահ-քեամընճա Լօպուն տիւրպինինի սաթըն ալան սիզ օլուեօր-սունուզ :

Կապրի. — (Սուրաթը պուրուչուպ, կէօզլէրի տէ հատ-տէն զիեատէ աշըլարագ.) Լաքին պու միւմքին տէյիլ տիր. գապիլ տէյիլ տիր :

Մատլէն. — (Մագպուզ սուրէթինի մէզպուրէնին նա-զարը տիգգաթընա արզ իտէրէք.) Քէնտինիզ պու ճիւմլէ-եի օգուեունուզ քի, « Մատամ Կապրիէլ Սթէլլինին հիսա-պընա օլարագ Լօպուն տիւրպինինի սաթըն ալան միւսիւ ժիւ-լիէն-Գլօտտան չու գատար մէպլաղ փիզ օլունտու » տէյի եազըլմըշ, վէ իմզա իտիլմիշ տիր :

Կապրիէլ, ֆիլվագը մէզքիւր ճիւմլէյի օգուտուղունտա, պօղուգ պիր սէտա ըէֆ իլէ, եիւզիւնիւ իքի էլլէրի իչինտէ կիզլէտի :

Մատլէն , էլան պաշընը էյմիշ պուլունան Լիւսընայա խիթապէն ,

— Շիմտի սիզ , պու տողրու մալիւմաթը պանա քիմ վէրմիշ տիր , վէ պէնի գուրթարան քիմ տիր . տէյի տիւ- շիւնիւեօրսունուզ . իշթէ անը տա սիզէ պէեան իտէնիմ : Պա- նա մէնսուպ օլան պիր քիմսէ , սիզէ վէքիլսարճլըգ իտէն խա- պիսի Լօնտրատա գօլլամըշ տըր , վէ շիմտի իսէ հէր թարաֆ- տա սիզի թաագիպ իտիեօր . . . կէօլկէնիլտէ եիւրիւեօր . հա- րաքեաթընըզտան հիշ պիրի՝ անըն նազարը տիգգաթընտան զայպ օլմանեօր : Իսպաթը մէյտանտա տըր , շիւնքի սիզ հէ- նուզ պուրաեա կիրմիշ իքէն , պէն տէ արգանըզտան կիր- տիմ . պիլմիշ օլուն քի , էմիլէրիմէ իթաաթ իտէճէկինիզ վագ- թա գատար պու պէօլլէ օլաճագ տըր : Միւսիւ տը Լիւսը- նայ , Մատլէն Կալիէյի թէլէֆ իթտիկինիզ հալտէ , թէհամ- միւլ օլունամազ պիր պօեունտուրաղտան խալի օլաճաղընըզը զանն իտիեօրտունուզ : Հալ պու քի պու զաննընըզա եանը- մագտասընըզ . զիրա Մատլէն Կալիէ էօլսէ պիլէ , եինէ սիզին իթաաթ իթմէնիզ լազըմ կէլէճէք տիր :

Լիւսընայ . - (Չարէսիզ գալարագ .) իթաաթ իտէճէ- եիմ :

— Իթաաթ իտէճէկինիզի մէմուլ , վէ պիր տախի պանա գարշը հիշ պիր թէշէպպիւստէ պուլունմամագլըղընըզը իխ- թար իտէրիմ . էկէր ազլընըզա էսիպ տէ պու եօլտա պիր թէշէպպիւսէ եէնիտէն գալգըշըր իսէնիզ , պիլմիշ օլուն քի խա- պէրտար օլաճաղըմ , նասըլ քի սիզէ տայիր օլան հէր շէյտէն մալիւմաթըմ վար տըր : Անճագ էօլլէ պիր սըրատա թէշէպ- պիւսիւնիւզիւ մէն իթմէք իւզրէ հիւքիւմէթէ միւրաճաաթ իթմէեիպ , հիւքմիւ ատալէթի քէնտի էլիմէ մէվգըրի իճրաեէ գօեաճաղըմ , եանի գուտուրմուշ պիր քէլպի էօլտիւրտիւքլէ- րի միսիլու , պէն տէ սիզի օ եօլտա էօլտիւրէճէեիմ :

Մատլէն՝ պու սէօզլէրտէն , վէ տէրմանտան տիւշմիւշ օլան գօնթա , վէ տիւշարը հայրէթ օլմուշ պուլունան Կապ- րիէ պիր տէֆա տահա աթֆը նազար իթտիքտէն սօնրտ , միւ- թ էքէպպիրանէ սուրէթտէ տիշարը չըգտը :

Անճագ Զիւմրիւտիւ-Գատընըն , վաղթը միւնանիպինտէ , սալոն գաբուսունու աշմանա հաղըր օլարագ , նա՞սըլ օլուպ տա Կապրինին տէհլիզինտէ պուլունմուշ օլմասը քէլֆիեթինէ կէլինճէ , պունուն իյզահր բէք գօլայ տըր . շէօյլէ քի եալընըզ պիր ատէտ պէշ եիւզ ֆրանգլըզ պանգա գայմէ-սինին՝ Կապրինին օտա պէսլէմէսի էլինէ սըգըշտըրըլմասը՝ իճրաի թէէսսիրէ քեաֆի օլմուշ օլուպ . թէքմիլ պիր տաիրէ Մատլէնին էմրինէ իհալէ գըլընմըշ իտի :

Զիւմրիւտիւ-Գատընըն ազիմէթինի միւթէագըզ , ժիւլ տը Լիւսընայ , հիտտէթի ազիմէ իլէ պիրտէն պիրէ պաշընը եօգարը գալտըրըզ , սաշլարընը եօլարճասընա պիր հարէ-քէթտէ պուլունտու իսէ տէ , պիր թէլինի պիլէ գօբարմատը , վէ պատէհու եիւքսէք սէտա իլէ :

— Պու գատըն հալէա էօլմէմիշ մի , տէտի :

Կապրի . - (Տիշլէրինի սըգարագ , քէսկին պիր սէսլէ .) Սիզէ եէմին իտէրիմ քի , օ գատըն էօլմէեէճէք տիր . պէն էյի անլամըշմ . սիզ անը էօլտիւրմէք իսթէեօրտունուզ . չիւնքի օ սիզի , քիւրէեի եախօտ պէնի ինթիխապ իթմէքլիկէ մէճպուր գըլմագ տա օլտուղունտան , հիւրիւեթինիզի իս-թիհսալ իչին , սիզէ , անըն վէֆաթը իճապ իթմիշ , վէ անըն վէֆաթընտան սօնրա պէնի իթհամ իթտիրմէք իւզրէ իզթի-զա իտէն թէտապիրի իթթիխազ իյլէմիշսինիզ , Պէնի գաթըլ-կեահա չըգարարագ , պէնտէն խալի օլաճագ իտինիզ . վա-գաա հարէքէթինիզին զաեթ մահիրանէ օլտուղունու թէս-լիմ իտէրիմ , լաքին բէք ալչազճա օլմասընը տա իգրար ու իթիրաֆտէն կէրի տուրամամ . . վէլ հասըլ , շունու տա պէ-յան իտէրիմ քի հարէքէթի վագըանըզ սիզէ բէք լաերգ պուլունմուշ տուր :

Դօնթ . - (Պաշը տէօնմէքտէ օլարագ .) Կապրիէլ . . . տէտի :

Կապրիէլ տէ , ճէվապէն շէօյլէ սէօյլէտի .

— Պէն սիզի սէվիեօրում , վէ իրթիքեապ իթտիկինիզ ճինանէթլէրինիզէ ըազմէն էլան սէվմէքտէեիմ . . . սիզ իսէ , պէնի մահքիւմ գըլմագ իսթէեօրմուշսունուզ . . . պու օլա-

ճագ չէ՛յ տէ՛յի տիր : արթըգ պու հալ գարշըսընտա թէ-
համմիւլ իտէմէմ : Մատլէն՝ էսրարընըգա վագըֆ օլտուղու
վէ եալընըգ պիր քէլիմէսիյլէ սիզի մահվ իտէպիլտիկի իչին
աէհչէթինիզի մուճիպ օլուեօր : Իմտի օ էսրարը քէնտիսի
կիպի պէն տէ պիլիրիմ, վէ իճապ իտէրսէ գուլլանաճաղըմ :
Շու հալտէ շարթլարըմը սիզէ գապուլ իթտիրմէքիկին սը-
րասը չիմտի տէ պէնիմ տիր . պունտան պէօյլէ սիզ պանա ի-
թաաթ իտէճէքսինիզ, էվվէթ , պէն գօնթէս տը Լիւսընայ
օլմագ իսթէեօրում, անլա՞եօրմուսունուզ :

Ժիւլ . - (Կէօզլէրի հատտէն զիեատէ աչըլարագ .) Տի-
մէք սիզ պէնիմ զէվճէմին էօլմէսինի իսթէեօրսունուզ :

— Էվվէթ անըն էջլմէսինի իսթէեօրում :

— Փագլա օլարագ պիր ճինաեէթ տահա՞մը իճրա իթ-
մէլի :

— Մատլէնի թէլէֆ իթմէք իչին թէրէտտիւտ իտիեօ՞ր-
մու իտինիզ :

— Լաքին զէվճէմի էօլտիւրմէք՝ Մատլէնի էօլտիւրմէք
գապիլինտէն տէյիլ տիր :

— Օրասը էօյլէ . . . պիրինին էօլմէսի՝ պէնիմ մահվըմ
տիմէք իտի . հալ պու քի տիկէրինին էօլմէսի , գօնթէս վէ
միլիօնէր օլմագլըղըմա եարտըմ իտէճէք տիր : Ուզուն սէօ-
զին գըսսասը՝ միւրատըմը իճրա իտէճէ՞քմիսինիզ :

— Փագաթ . . .

— Թէքրար իտիեօրում, ուզուն ուզատիեէ միւճատէլէ
լաղըմ տէյիլ տիր . պանա իթաաթ իթմէք Լաղըմ տըր :
եօգսա չիմտի , սիզի հիւքիւմէթէ խապէր վէրմէք իւզրէ տի-
շարը չըգըեօրում, իթաաթ իտէճէ՞ք միսինիզ :

Լիւսընայ , գրավաթընը չէքիպ գօթարարագ ,

— Պօղուլուեօրում, պիր ազ սու իչմէք իսթէրիմ, տէտի :

Կապրի մէզպուրէեէ պիր պարտագ սու վէրմէքլէ , մէր-
գում պիր եուտումտա իշպու սուեու իչտի , վէ Կապրիէլին ,
« իթաաթ իտէճէ՞ք միսինիզ » տէյի վուգու պուլան միւքէր-
րէր սիւալինէ ճէվապէն , « Էվվէթ , իթաաթ իտէճէեիմ »
տէյի պէեան իյլէտի :

Մուսխարէն ժիւլ, գարարը գաթիսինի պիրտէն պիրէ վերմէքէ, գահգահալը վէ տէհէթլի պիր կիւլիւշտէն սօն. րա,

— Իբի գատընըն իսթէտիկինի պէն տէ իսթէմէլիյիմ, տէտի,

Այնի վագըթտա օտա խըզմէթճիսի՝ սալօն գարուսունու աչըպ, թաաւըն հազըր օլտուղունու խապէր վէրտիկինտէն, պու իքի մաշուգլար գօլթուգ գօլթուղա կիրէրէք, թաամա էնտիքլէրի էսնատէ, կապրի՝ ժիւլիւն գուլաղընա տօղրու է. յիլէրէք,

— Սիզէ աֆվ իտէրիմ չէ սիզի սէվէրիմ, տէտի,

Պու շէյլէր կապրիէլ Սթէլլինինին խանէսինտէ ճէրէեան իթտիկի սըրատա, ժան Տիւֆուր՝ Սիրգ սօգաղընտաքի տա. իրէի մախսուսէսինտէն տիշարը չըգմամըշ իտի, Մէրգոււմ, պաղթէթէն քէսպի սէրվէթ իտէլիտէն պէրու զիհինճէ վէ վիճուտճէ լահաթլանմըշ օլուպ,

— Ձիւմրիւտլիւ-Գատընըն պէնի ղամմաղլամաեաճաղընա էմինիմ, վէ շիւպհէմ եօգ տուր.քի, Մ. գօնթ տա, վագը օ. լան թէահիւտիւմէ սատըգ գալարագ, քէնտի էսարընը քէ. մալը իսթիգամէթ տաիրէսինտէ խապէր վէրմէքտէ օլտու. ղումու պիլէմէեէճէք տիր, տէյի տիւշիւնմէքտէ իտի,

Պունունլա պէրապէր Սթէլլինինին խանէսինտէ պաղը ֆէվգէլատէ վագըլար զուհուրա կէլտիկինի վէ պունլարըն քէնտիսինէ տէ աքսը թէէսսիրի օլաճաղընը տէրքէ, արա սըրա միւպհէմ պիր իղթիրապ ու էնտիշէեէ տիւշար օլմագ. տա, վէ քէնտի շախսընա մախսուս օլան վէ գայտը հաեաթ. լա ալմասը մուգարրէր պուլունան ձէնէվի օն իքի պին ֆը. րանգ իրատտան պաչգա, գօնթ տը Լիւսընայըն եիւզիւնտէն գաղանաճագ վարիտաթը հիսապ իթմէքտէ իտի,

Մէրգոււմ, իչէրտէն քիլիտէեէրէք պուլունտուղու օտա. տա, պիր թագըմ պանգնօթլարը, աղթունու վէ մէսքիւ. քեաթը սոյիրէյի համիլ օլան քիւչիւք պիր մասա գարշըսըն. տա օթուրմուշ օլուպ, մահզուգ օլմագտա, վէ պու ագչէ վէ իլէրուտէ նայիլ օլաճաղը ագչէլէր իլէ նէլէր եաքաճաղը

մալիխուլեալարըյա վագթընը կէջիւմէքտէ իտի :

Նիհաեէթ պանգնօթլարը վէ տիկէր սիքքէլէրի եհրլէ-
րինէ վագ իլէ , անախթարլարընը ճէպինտէ սագլատըղը սը-
րատա , սաաթ եարը կիճէ չալմաեա պաչլատը :

67

Թամ օլ էսնատէ օթէլին գաբու չանը չալընմասըյա ,
Ժան Տիւֆուր :

— Ղալիպա միւսիւ գօնթ օլմալը . պու ագչամ Սթէլի-
նինին խանէսինտէ օլանը կէչէնի անլաեապիլսէ իտիմ , պիւա
թէրէտտիւտ եիրմի պէչ , հաթթա էլլի սանթիմ պիլէ վէրմէ-
եէ րազը օլուր իտիմ , տէյի տիւչիւնտիւ , վէ պու միւլահա .
զասընը հէնուզ իքմալ իթմիշ իքէն , օտասընտաքի էլէքթրիք
չանը չալընտըղընտան ,

— Թամ սըրասը տըր . իսթէտիկիմ մալիւմաթը պէլքի
ալապիլէճէեհիմ , տէտի , վէ քէմալը սիւրաթլէ էֆէնտիսինին
տաիրէսինէ կիթտի :

Պիր վագըթտան պէրու գօնթ , եա կապրիէլ իլէ եա-
խօտ սէրզլըտէ ահրպասը իլէ ագչամ թաամը իտէրէք խա-
նէսինէ ավտէթինտէ , իչկինին թէէսսիրիյլէ պաչը օլտուգճա
թուլթմուշ օլուր իտի . լաքին օ ագչամը սօղուգ գանլըլըղընը
ղայպ իթմիշ օլմաեըպ , շու գատար քի լէհճէսի սօլմուշ , եիւ-
զիւ պուրուշմուշ վէ քէնտիսինտէ հիտտէթ ու զազապ հալի
հուսուլէ կէլմիշ իտի :

Գօզլիգօ պու հալի միւլահէտէ իթմէսինտէ , հիւրմէթլէ
թէվագու իթտի , վէ ֆիքրինտէն ,

— Ղալիպա թէրս պիր վագըա օլմուշ օլմալը . . . տիգ-
գաթը էլտէն պրագմաեա կէլմէզ , տէտի :

Լիւսընայ . - (Շէտիտ պիր լիսան իլէ .) Միւսիւ Ժան Տիւ-
ֆուր , էվիմիզին խըզմէթքեարլարընը թարաֆըմտան սիզ ին .

Թիխապա մէմուր՝ օլտունուզ, տէյիլ մի:

— Էվլէթ, միւսիւ գօնթ, պէնտէնիզ պու խըզմէթի իյ-
ֆա իթտիմ, վէ զանն իտէրիմ քի, պու պապտէ սիզի մէմ-
նուն իյլէտիմ:

— Էօյլէ՞ մի զանն իտէրսինիզ:

— Ֆազաթ, միւսիւ գօնթ . . . ֆէվզէլատէ պիր շէյ մի
օլտու:

Լիւսընայ. - (Եիւքսէք սէտա իլէ.) Սիզ պու էվէ պիր
թագըմ հայտուտար կիրտիրմիշսինիզ. պունլար ճասուսուգ
իտիեօրլար, վէ պէնիմ էն ճիւզի հարէքէթլէրիմի տիւշմէնլէ-
րիմէ պիլտիրիեօրլար:

Ժան Տիւֆուր՝ զաեէթ մահիրանէ սուրէթտէ թէաճճիւպ
իզհարըյլա, իքի էլլէրինի օտանըն թավանընա տօղրու գալ-
տըրըպ:

— Սիւպհան Ալլա՛հ, սիւպհան Ալլա՛հ . . . նէ՞ սէօյլէեօր-
սունուզ, միւսիւ գօնթ, տէտի:

— Հազըզէթի հալի սէօյլէեօրում:

— Լաքին միւսիւ գօնթ, միւսաատէնիզլէ, իֆատէնիզին
միւմքինսիզ օլտուղունու պէեանէ իճթիսար իյլէրիմ: Ասլա,
ասլա, պուրատա ճասուսլար պուլունտուղունու զանն իտէ-
մէմ: Պաշ սէյիսիմիզ՝ եալընըզ աթլար իլէ մէշղուլ օլան պիր
ատէմ տիր . . . իքինճի սէյիս՝ ասլա իթիրազը տավէթ իտէր
թապիեաթա մալիք տէյիլ տիր, վէ իքինճի օտա խըզմէթճիսի
Արիսթիտ իսէ, զաեէթ նամուսլու պիր տէլիգանլը տըր . . .
Սէյիսլէրին մուալինի պուլունան կէնճէ կէլինճէ, եալընըզ
արապտ իլէ տիշարը չըգմասը իճապ իթտիկի սըրատա, օթէլ-
տէն մուֆարազաթ իտէր: Գաբուճումուզ տա, միտալեաեա
մազհար օլմուշ սապըգ ասքէր նէֆէրի տիր: Պունտան գա-
թինազար իշպու գաբուճու, միլքին միւթէսարրըֆը սապը-
գընըն խըզմէթինտէ տէ քէմալը իսթիգամէթլէ պուլունմուշ
տուր: Հէլէ աշճըմըզ մաթպախտան հիշ տիշարը չըգմազ:
Խըզմէթճի գատընլարա կէլինճէ, պունլարը զիքր իթմէք պէյ-
հուտէ տիր զանն իտէրիմ: - Խիւլասա, պուրատա չալըշանլա-
րըն ճիւմլէսինէ պէնտէնիզ մէսուլ օլուրում:

— Հօճա ժան, թատառա իթ տիկինիդ շու էսամի իչին-
տէ պիր քիչիեի ունութառնուզ:

— Գօգլիգօ՝ քէնտի ալէ, հինտէ պիր պօրա զուհուր իտէճէ-
կինի հիսս իթմէքլէ պէրապէր, թավրընը պօզմագսըզըն,

— Պիր քիչիեի ունութառնում մու, տէյի պէեան իյլէտի:

— Էվվէթ:

— Քիմի:

— Պիր հայլազը:

— Օ հայլազ քիմ օլուեօր:

— Սիզ:

ժան Տիւֆուր. — (Իքի էլինի կէօքսիւնէ վուրարագ.) Պէն-
մի... պէն մի... պէն մի... աճա՛յիպ միւսիւ գօնթ, պէն-
տէն մի շիւպհէ իտիեօրսունուզ:

— Եալընըզ շիւպհէ իթմէք տէյիլ, սիզի իթհամ իտիեօ-
րում:

— Քէնտիմի ույգուտա զանն իտիեօրում:

— Խայր, ուսթա հայլազ, ույգուտա տէյիլսինիզ, բէք
ալէա ուեանըզսընըզ:

— Միւսիւ գօնթ, պու ազվիեաթընըզա գարչը քէմալը
հիտտէթ ու շիտտէթլէ բրօթէսթօ իտէրիմ:

— Էօյլէ իսէ, քէնտինիզի սալիհէ չըգարըն:

— Բէք էյի, պէնտէնիզ տէ քէնտիմի սալիհէ չըգարմագ
իսթէրիմ: Լաքին պունուն իչին նէ եաքմագլըղըմ լազըմ տըր:

— Շունու պանա սէօյլէմէլիսինիզ քի, էթրաֆըմտա օլան
կէչէն հալլէր խարիճտէ նա՛սըլ մայիւմ օլուեօր: Պէնիմ էն
ճիւզի թէչէպպիւսաթըմա պիլէ նա՛սըլ քէսպի վուգուֆ իտի-
լիեօր: Խուսուսիլլէ շուրասընը պանա իյզահ իտին քի, Լօպուն
տիւրպինի իչին Լօնտրատա թէէտիեէ իտիլմիշ օլան ազչէնին
մագպուզ սէնէտի, էկէրչի սիզին վասըթանըզա թէսլիմ ի-
տիլէտի իսէ, նէ՞ կիպի հիքմէթ իլէ օ տիւշմէնլէրիմին եէ-
տինէ կէչտի:

— Լօպուն տիւրպինի իչին վէրիլմիշ օլան ազչէնին մագ-
պուզ սէնէտի մի... Միւսիւ գօնթ, մութլագա զաթընըզ
կիւլմէք իսթէեօրսունուզ:

— Միւսիւ ժան Տիւֆուր, պէն կիւլմէք իսթէմէեօրում, վէ կիւլմէնէ տէ արզում եօգ տուր:

— Էօյլէ իսէ, միւսիւ գօնթ, զաթընը՝ ավտէթիմին ագւ շամլ օ մագպուզ սէնէտինի պիզզաթ եէտինիզէ թէսլիմ իթտիկիմի, վէ սիզին, անը, տիւրպին իլէ պէրապէր եազըխանէնիզին չէքմէճէսինտէ վէ պէնիմ գարշըմտա հըֆը իթտիկինիզի, վէ պու իքի մատտէնին հէնուզ անտէ մահֆուզ օլտուգլարընը ունութմուշ օլմալըսընը:

Դօգլիգօ, պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, իյմա իթտիկի չէքմէճէերի էլիլէ կէօսթէրմէքտէ իտի: Ժիւլ տը Լիւսընայ տէրհալ չէքմէճէերի աշըպ, մագպուզ սէնէտինի արատը, վէ իլք տէֆա պու սէնէտ կէօզիւնէ իլիշտիկինտէն, քէմալը հայրէթլէ:

— Հագգընըզ վար տըր, պու խուսուսու խաթըրլամատըմ, տէտի:

Ժան Տիւֆուր. - (Միւքէտտէր պիր սուրէթտէ.) Շու հալտէ միւսիւ գօնթ, հագգըմտա պէօյլէ պիր ազվիեաթը նասըլ թէճվիզ իթտինիզ:

— Հագգսըզ օլտուղումու գապուլ իթտիմ:

— Փագաթ պիր ազ էվվէլ մագպուզ սէնէտինի սիզէ իրաեէ իթմիշ օլտուգլարընը պէեան իթմէեօրումու իտինիզ:

— Էվվէթ, այնընը կէօրտիւմ:

— Մութլագա սախթէ պիր սուրէթ օլմալը:

— Լօնտրատա սիզի թաագիպ իտէն պուլունուպ պուլունմատըղընա տիգգաթ իթմէտինիզ մի:

— Քիմսէ պէնի թաագիպ իթմէեօրտու, եախօտ պէն քիմսէերի կէօրմէտիմ:

— Օ հալտէ սիզին վէ պէնիմ էն ճիւզի հարաքեաթըմըզը խարիճէ քիմ խապէր վէրէպիլիր:

— Պէն նասըլ պիլէեիմ. զաթէն էօմրիւմիւ ուզրունուզա ֆէտա իթմէք տէրէճէսինտէ հագգընըզտա սատըգ օլտուղում հալտէ, սիզին, պէնի պու եօլտա իթհամ իթտիկինիզի տիւշիւնտիւքճէ, գալպիմ միւթէէսսիր օլուեօր:

Պու սըրատա իշպու ուսթա հայլազ՝ կէօզլէրինտէն եաշ

ազըթաճագ գատար իպրազը մէհարէթէ միւգթէտիր օլտու , վէ պատէհու ,

— Էվվէթ , միւսիւ գօնթ , պու կիւն գալպիմի բէք զի-
եատէ ինճիթտինիզ , տէտի :

— Պու պահսը արթըգ գաբաեալըմ :

— Սիզ վագըաեը ունուտապիլիրսինիզ , ֆագաթ պէն ու-
նուտամամ : Վագը օլաւն հագգսըզըգ՝ ֆէվգէլատէ քէտէրի-
մի մուճիպ օլտու . . . թա րուհումոտան եարալանտըմ :

Պու արա ժիւլ տը Լիւսընայ՝ ճիզտանընտան պիր պան-
գա գայմէսի չըգարըպ , ժան Տիւֆուրա վէրէրէք :

— Պու գայմէեի , մահզա աչըլան եարէեի գաբաթմագ
իչին վէրիեօրում , տէտի , վէ ժան Տիւֆուր տա ճէվապէն
շէօյլէ սէօյլէտի :

— Ֆիլվագը միւսիւ գօնթ , զաթընըզ մահիր պիր թա-
պիպսինիզ :

— Հէր նէ իսէ , եարըն սապահ էրքէն տիշարը չըգաճա-
ղըմտան , արապամըն հազըրլանմասընը իսթէրիմ : Սաաթ սէ-
քիզ պուչուգտա Շէնըվիէրէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէ-
ճէեիմ :

— Ագչամ թաամը իչին ավտէթ իտէճէ՝քմիսինիզ :

— Խայր , պիր միւտտէթ սէյֆիեէտէ գալաճաղըմ :

— Տիմէք միւսիւ գօնթ , եինէ Բարիսի թէրք իտիեօրու-
նուզ :

— Մատամ գօնթէս աղըրճա խասթա օլտուղունտան ,
անըն եանընտա գալմագլըղըմ՝ վազիֆէմ իգթիզասընտան
տըր :

— Ա՛հ , միւսիւ գօնթ , զաթընըզ էմսալսիզ վէ բէք էյի
պիր զէվճսինիզ :

— Եարըն կիւնտիւզ սիզ տէ , պէնի կէօրմէք իւզրէ օ-
րաեա կէլմէլիսինիզ :

— Շէնըվիէրտէ գալտըղընըզ միւտտէթ զարֆընտա պէն
տէնիզի եանընըտա ալըգօյմագ ֆիքրինտէ՝ միսինիզ :

— Էվվէթ :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ . տիմէք տախիլի էօմրիւնիւզտէ

տէ զաթընըղա ֆախտէլի օլաճաղըմը անլաեօրսունուզ, Եարըն սաաթ գաչտա՞ կէլմէքլիկիմ լաղըմ տըր :

— Պուրաճա իշլէրինիզի թէսվիեէ իտէր իթմէզ Եօլա չըգարսընըզ :

— Բէք էյի, միւսիւ գօնթ :

— Հայտէ արթըգ կիտին, պէն տէ պիր ազ ուեուեա-
երմ :

Վէքիլսարճըն ազիմէթինտէն սօնրա, Լիւսընայ Եալընըզ գալտըղընտա քէնտի քէնտիեէ շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

— Թէրէտտիւտէ արթըգ մահէլլ Եօգ տուր : օ իքի գա-
րընըն միւրատլարընա իթթիպա իթմէլիեիմ : Շիմտիքի էօմրիւմ
ատէթա պիր ճէհէննէմ տիր : Մատլէն՝ իճապ իտէն թէրթի-
պաթընը իթթիլազ իթմիշ օլտուղունտան, պունտան պէօյլէ
անըն ալէյհինտէ պիր շէյ Եաբամամ : Տիկէր թարաֆտան
կապրիէլ տէ թէհտիտավէր օլմանա պաչլատը : Հուրրիեթի-
մի էլտէ իտէր իթմէզ, անը գօնթէս իտէճէեիմ, լաքին նա.
սըլ հիւրը օլաճաղըմը պիլմէմ : Պունուն իչին իքի չարէ վար
տըր . թալազ՝ (գարը գօճա պօշամասը) վէ տուլ գալմագ-
լըգ . . . էկէր թալազ Եօլունա կիթսէմ, պիր թաղըմ միլ-
Եօնյարտան մահրում օլաճաղըմ . . . իմտի պու խուսուսու
խաթըրա կէթիրմէք ատէթա տիվանէլիք տիր . . . պէն,
անճագ տուլ գալմագլա հիւրը օլմալըեմ . . . Հանրիէթ ա-
ղըր խասթա տըր, պինապերին քէսպի իֆագաթ իտէմէեիպ,
թէրքի հայաթ իյլէր իսէ, պունտան տօլաեը քիմսէնին թէ.
աճճիւպիւ հասըլ օլմանաճաղը տէրքեար տըր :

Իրթէսի կիւն սաաթ սէքիզ պուշուգտա, գօնթ, Ժան
Տիւֆուրու օ կիւնիւ պէքլէեէճէկինի թէքրար իխթար իլէ,
օթէլտէն մուֆարազաթ իթտի, վէ մէրգումուն ազիմէթինի
միւթէագըգ, Գօգլիգօ տա տիշարը չըգըպ, տօղրուճա Մատ-
լէնին նէզտինէ կիթտի :

Մատլէն . - Նէ՞ խապէր հօճա Ժան, տէյի սօրտու :

Գօգլիգօ . - Մատամ, սիզէ մուհիմմ պիր խապէր կէ.
թիրտիմ, միւսիւ գօնթ պիր ազ էվվէլ Շէնըվիէրէ ազիմէթ
իյլէտի :

— Շիւպհէստիզ պու ազջամ օրատան ավտէթ իտէճէք տիր :

— Խայր , զայրի մուայեէն պիր վագըթ իչին օրտտա գա. լաճագ տրր . պանա տա պու կիւն օրաեա կիտիպ քէնտիսինի պուլմագլըղըմը էմի իթտի :

— Ֆիլվագը պու խապէր բէք մուհիմմ տիր :

— Քէօյտէ օլտուղում զէմանտա , հէր կիւնքի վէգաիեէ տայիր զաթընըզա ըաքօթօ կէօնտէրմէք լաղըմ մը տրր :

— Հայ հայ . գօնթուն հէր սաաթընա , հէր տագըգա. սընա իճրաի նէզարէթ իթմէքիկինիզ զարուրի տիր :

— Մէրգումու , միւմքին մէրթէպէ կէօղիւմտէն գաշըր. մամագ իչին էլիմտէն կէլէնի եաբաճաղըմ :

— Քէնտիսինին՝ զահիրէն էն էհէմիեէթսիզ օլան հա. ըաքեաթ վէ էֆուլը հագգըմտա տախի պանա մալիւմաթ վէր. մէլիսինիզ :

— Գուսուր իթմէմ :

— Գօնթ, սիզէ տիւնքիւ կիւն Կապրիէլ Սթէլլինինին խա. նէսինտէ պիրտէն պիրէ զահիր օլտուղումտան պահա իթտի մի :

— Խայր , մատամ , ֆագաթ պէնի իսթիճվապ իտիչին. տէն , բէք չօգ չէյ տէրք իթտիմ . պիր արա , եէտինիզտէ սուրէթի պուլունան մագպուզ սէնէտի սէպէպիլէ հէր չէյ մահվ օլմուշ տուր տէյի զաննա զահիպ օլտում :

— Սիզտէն տօլայը չիւպհէ՞ մի իթտի :

— Էվվէթ , մատամ , հագգըմտա պէօյլէ պիր հագգսըզ. լըգտա պուլունտու :

— Պէն սիզի չիւպհէտէն գուրթարմագ իչին , բէք ֆէնա պիր ատէմ , եանի հայլազ , խապիւ վէ աւրլմաղա լաեըգ պիր քիմսէ իտուկինիզի քէնտիսինէ պէեան իթտիմ :

— Վագաա պու թէտպիրինիզ մահիրանէ իսէ տէ , պու ճիւմէ իլէ միւսիւ գօնթ եինէ հագգըմտա չիւպհէ կէօսթէր. տի : Անճագ պէլաղէթի լիսանըմ իլէ չիւպհէլէրինի տէֆէ միգթէտիր օլտուղումտան , շու տագըգատա քէնտիսինին էն էյի տօսթու օլտում :

— Բէք էյի , բէք էյի :

68

Պիր միւտտէթ սիւքիւթտէն սօնրա , Մատլէն ,

— Կապրիէլ Սթէլլինինին ահվալ ու հարաքեաթը հագ-
գընտա տախի պանա մալիւմաթ վէրմէլիսինիզ , տէտի :

— Լաքին պէն Շէնրվիէրտէ գալաճաղըմտան , մէզպու-
րէնին իւզէրինէ պիզզաթ նէզարէթէ հիւ պիր վասըթամ
եօգ տուր :

— Հագգընըզ վար տըր . պէն անըն իչին պիր չարէ տիւ-
շիւնիւրիւմ : Փագաթ գօնթ հէր նէ եաբարսա , պիլմէք վէ
անլամագ իսթէտիկիմի խաթըրտան չըգարմաերն :

— Բէք էյի , մատամ , հէր շէյի սիզէ խապեր վէրի-
րիմ :

— Բլաթան սէյֆիեէսինտէ կէնճ գօնթէսին եանընտա
պուլունաճաղընըզտան , հէր կիւնքի րաբօրթօնուզտա , ֆէվ-
գէլատէ ալէագատար օլտուղում օ պիչարէ գատընճըզազըն
ահվալը սըհհիեէսի հագգընտա տախի մալիւմաթը մուֆաս-
սալէ իթասընը ունուլթմաերն :

— Վիճտանէն պու խըզմէթի կէօրէճէկիմի վատ իտէ-
րիմ : — Փագաթ մատամ գօնթէսին իֆագաթընը պուլամա-
եաճաղընը զանն իտէրմիսինիզ :

— Օ պիչարէ գատընճըզազ աղըր խասթա օլմալը :

— Միւսիւ գօնթ տա մատամընըն աղըր խասթա օլտու-
ղունու պէեան իթտի :

— Էկէր մէզպուրէ իւզէրինտէ , մուճիպի էնտիշէ օլա-
ճագ եէնիտէն պազը ալէամէթլէր միւշահէտէ իտէրսէնիզ ,
տագըգա զայպ իթմէքսիզին պանա խապեր կէօնտէրմէլիսի-
նիզ :

— Բէք էյի մատամ :

— Շիմտիլիք հօշճա գալըն , հօճա Ժան . . . պիրինճի րա-
բօրթօնուզա սապըրսըզլըզլա պէքլէեէճէեիմի ունուլթմաերն :

Պատէհու Գօգլիգօ՝ Սիրգ սօգաղընտաքի օթէլէ ավտէթ. լէ էօյլէ թաամընը իթտիքտէն, վէ օրաճա թալիմաթը լա. զըմէեի իթա իյլէտիքտէն սօնրա, քեաղըտլարընը վէ ագչէ. սինի հաւի օլան չանթաեը պիրլիքտէ ալարագ Շէնըվիէրէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ վէ օ ագչամը Բլաթան սէյֆիեէ սինէ մուվասըլէթ իյլէտի :

Օ կիւնիւ սապահլաեըն Կապրիէլ Սթէլինի, պէսլէմէսի Մարիէթ իլէ պիրլիքտէ չըմէնտըֆէր գաթարընա բաքիպէն Շէնըվիէր թարաֆընա ազիմէթ իյլէտի, վէ պիր տաղ իւզէ. րինէ չըզըպ, օրատան Բլաթան սէյֆիեէսինին միւքէմմէլէն կէօրիւնտիւկիւնէ գանի օլտուգտան սօնրա, օ թարաֆրաւա թէճէմիւլաթը հաւի օլարագ պուլտուզու խալի պիր էվի, ալթը այ իչին քիրալամագ իւզրէ իճապ իտէն թէչէպպիւսա. թը իճրա իթմէկէ քէնտինճէ գարար վէրտի :

Մագսէտի իսէ, օրատան Բլաթան սէյֆիեէսինի տաիմա կէօզէթմէք վէ կէօրմէք վէ գօնթ իլէ արալարընտա գարար. լաշտըրըլաճագ իշարէթլէր վասըթապըյլա տէրուըն սէյֆիեէ. տէ կէչէն տէօնէն ահվալէ քէսպի վուգուֆ իթմէքտէն իպա. րէթ օլուպ, հաթթա խանէի մէզըլուրու, տէրունինտէ պէք. ճիլիք իտէն պաղչէպան վասըթասըյլա կէզիպ, մէվճուտ օ. լան պիր տիւրպին իլէ տէ սէյֆիեէյի մէզպուրէեէ պագմագ. լա, օրասընըն, մագսէտինէ զանէթ մուվաֆրգ կէլէճէկինէ գանաաթ հասըլ իյլէտի :

Կապրի, պու իչինի պիթիւրտիքտէն սօնրա, պէսլէմէսիյ. լէ պիրլիքտէ ճիվարտա վագը պիր լօգանթաեա ազիմէթլէն պիր ազ թաամ վէ անտէն Բարիսէ ավտէթ իթտիլէր :

* * *

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ չէնտ կիւն Սիրգ սօգաղընտաքի օթէ. լինտէ գալմագ նիեէթինի տահա պիր կիւն էվլէլ իզհար իթմիշ օլմասըյլա, պիրտէն պիրէ սէյֆիեէ ավտէթի՝ մատամ Տօրէյի թէաճճիւպտէ պրագտը :

Պու սըրատա գօնթ, մատամ Տօրէյէ խիթապէն չէօյլէ սէօյլէտի :

— Սէվկիւլիւ վալիտէ, Բարիօէ կիթմէքլիկիմի իճապ իթտիրէն իչլէրին պիր միւտտէթ թէէխիր օլունապիլէճէկինի մուախսարէն միւլահազա իթտիմ: Սէվկիւլիւ Հանրիէթիմի-զին ահվալը սըհհիսէսի պէնի զիեատէսիյլէ տիւշարը էնտիշէ գըլաեօր: — Պինապէրին անըն եանը պաշընտա պուլունմագ իւզրէ գալգըպ կէլտիմ: պուրատա տահա զիեատէ րահաթ օլուրում:

Մատամ Տօրէյ. — (Իշպու միւրաիլիք ճանվէրինին մէգբիւր միւէսսիր սէօզլէրինտէն՝ կէօզլէրի եաշարմագ տէրէճէսինտէ տիւշարը հէեէճան օլարագ:) Թէշէքբիւր իտէրիմ, էվլատըմ, համա օլսուն Հանրիէթիմիզ էյի, հէմ բէք էյի տիր, լաքին տարմա զայիֆ տիր: Շէօյլէքի էկէր հիւզնիւք իտէրսէ, պիր տախի գուրթուլամազ... (Զէվալլը գատընճըղազ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սրրատա, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլատը:) Ահ, էկէր սէվկիւլիւ զէվճիմին վէֆաթընտան սօնրա, պու ճիկէրբարէմի տէ զայպ իտէրսէմ, տիւնեա իւզէրինտէ եալընըզ գալաճաղըմ... պէնի սէվէնլէրին ճիւմլէսինտէն ալըլաճաղըմ:

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ մատամ Տօրէյին էլլէրինի թուլա-րագ:

— Լաքին վալիտէճիեիմ, պէն տէ սիզի սէվէրիմ, պէնիմ տէ սիզէ էվլատ կիպի մուհապպէթիմ վար տըր, վէ սիզտէն աալա այրըլմաեաճաղըմ, տէտի:

Մատամ Տօրէյ՝ տամատընըն էլլէրինի սըգտը, վէ պա-տէհու:

— Սէվկիւլիւ էվլատըմ, Հանրիէթ հաեաթ ու սըհհէթի-նի պուլսուն իչին, էվլատընըն քէնտիսինէ իեատէսի լազը-մէտէն տիր: օ չօճուղուն աշըրըլմասը՝ պիշարէնին միւզտարըպ օլմասընտան հագըգի սէպէպի տիր... տէրտ ու քէտէր՝ քէն-տինի հէլաք իտիեօր տէյի պէեան իյլէտի:

— Միւմքին վէ զայի միւմքին օլան հէր շէյի եաբըեօ-րում: Պէնիմ էմրիմ իլէ իպթիտար օլունմուշ օլան թահգը-գաթ կիւնտէն կիւնէ թէվսի իտիեօր: Հէր թարաֆա մահիր մէմուրլար սէվգ իթտիմ:

— Հէնուզ հիշ պիր խապէր ալմատընը մը :

— Խայր , հէնուզ հիշ պիր խապէր ալմատըմ իսէ տէ ,
բէք չօգ իւմիտիմ վար տըր :

— Իւմիտինիզ մի վար տըր :

— Էվվէթ :

— Իւմիտէրինիզ նէ՞եէ միւսթէնէտ տիր :

— Պիր ազտան սիզէ վէ Հանրիէթէ անլաթըրըմ , էյի խաթըրըմ կէլտի . պիր միւտտէթ իչին սէյֆիեէտէն կիթմէ-
եէճէկիմտէն , պիրինճի օտա խըզմէթ ճիմէ տէ պուրաեա կէլ-
մէսինի իխթար իթտիմ , վէ պիր ազ էվվէթ , սէյֆիեէտէ մուվա
սըլէթիմտէ , մէրգոււմ խըզմէթ ճիմէ պէնիմ տաիրէմին եանըն-
տա պիր օտա թայիին իթմէսի իչին ժէրմէն իլէ կէօրիւշտիւմ :

— Բէք էյի իթմիշսինիզ :

— Շիւմի Հանրիէթի կէօրմէեէ կիտէլիմ :

Պու սուրէթլէ գօնթ իլէ մատամ ծօրէյ՝ կէնճ գատընըն
եաթագ օտաւընա կիթտիլէր :

Անէթ օլ էսնատէ մատամասընըն եանընտա իտի :

Հանրիէթ՝ զէվճինին իչէրի կիրմէսինի կէօրմէսինտէ , իզ-
հարը թէաճճիւպ իթտիկի կիպի , հիսս իտէկէլտիկի շէաիտ
նէֆրէթի միւպէյին օլարագ գաշլարը տա չաթըլտըր : Ան-
ճագ պու հայի եալընըզ Անէթ միւշահէտէ իտիպ , հալը սիւ-
քիւնէթի ղայպ իթմէմէսինի մատամասընա իշարէթլէ անլաթտըր :

Պիշարէ Հանրիէթին լէհէսի սօկուին , քէնտիսի գալիֆ վէ
թագաթսըզ օլմագլա պէրապէր տէրքեար օլան հիւսնի ճէմա-
լի հալէա մէվճուտ իտի :

Մատամ ծօրէյ գըզընը մուհապպէթլէ տէրազուշ իթ-
տի , լաքին Մ. տը Լիւսընայ մէրգուլէնին եալընըզ պիր էլինի
թութտու , վէ օ տախի պարիտ պիր սուրէթտէ էլինի մէր-
գոււմ թէսլիմ իթտի : Մուախաարէն կէնճ գատըն ,

— Պէն սիզի Բարիստէ զանն իտիեօրտոււմ , տիեէրէք ,
սէօզէ պաշլատըր :

— Բարիստէն ավտէթ իթտիմ , ազիզէմ Հանրիէթ :

— Ուզուլն միւտտէթ կիթմէմէք իչին մի ավտէթ վէ պու-
րաեա մուվասըլէթ իթտինիզ :

— Էվվէթ, սիւ թէմամիյլէ քէսպի իֆագաթ իտէնէ գատար Շէնըվիերտէ, սիգին եանընդտա գալաճաղըմ:

Հանրիէթ. — (Մահուինէն պաշընը սալլաեարագ.) Թէմամիյլէ քէսպի իֆագաթ մը իթ մէք... պունտան պէտլէ պէն սըհհէթ ու աֆիյեթ իմի աւլա պուլմաեաճաղըմ:

Մատամ Տօրէյ. — Սէվկիւլիւ գըզըմ, պիզի մահուին իտէն վէ սէնին տէ ֆէնալըզընը մուճիպ օլան շու մուզիւրր միւլահազալարընը ֆիքրինտէն տէֆէթ, եագընտա իեատէի սըհհէթ ու աֆիյեթ իտէճէկին մուհագգագ տըր:

Էիւսընայ. — Ազ միւտտէթ զարֆընտա գըզընըզը պուլաճաղըմա իւմիտիմ օլտուղունու խապէր ալաղընըզտա, օլ պապտէ չիւպհէ իթ մէեեճէկինիզ տէրքեար տըր:

Գօնթ, պու իֆատէսինէ մուգապիլ զէվճէսի թարաֆընտան ֆէվգէլատէ պիր էսէրը մէսէրրէթ իզհար օլունաճաղընը մէմուլ իտէրքէն, պու մէմուլի տօղրու չըգմատը: Շու գատար քի Հանրիէթին կէօլէրինտէ պիրտէն պիրէ բարլագլըգ վէ սիմասընտա էսէրը մէսէրրէթ եէրինէ էնտիշէ վէ իզթիրապ հուսուլէ կէլտի: Պատէհու սէսի տիթրէեէրէք:

— Չօճուղումուն քիմին թարաֆընտան աշըրըլտըզընը պիլիեօրմուսունուզ, տէյի սօրտու:

— Խայր, հէնուզ պիլմէմ:

— Օհալտէ եագընտա չօճուղումու պուլմագ իւմիտի նէտէն հասըլ օլուեօր:

— Չօճուղու աշըրան խապիսին թաագիպ վէ թէհարրիսի իշին սէվգ իթմիշ օլտուղում մէմուրլարըն պիրինտէն, պազը էսէրլէր պուլմուշ օլտուղունա, վէ եագընտա սարիգի տէրտէսթ իտիպ, չօճուղու էլինտէն ալաճաղընա տաիր տիւն ագչամ մալիւմաթը գաթիէ ախզ իթտիմ:

Հանրիէթ, բուհունտա ազիմ պիր տէհչէթ հիսս իթտիկի կիպի, տամարլարընտաքի գանըն տաիր տօնտուղունու զանն իթտի: Պինապէրին սայքի բէբէլէեէրէք:

— Էկէր օ մէմուրըն իֆատէսի տօղրու իսէ, նէ եաբաճագսընըզ, տէյի սօրտու:

— Ինթիգամընըզ ալաճաղըմ:

Հանրիէթ . - (Տիթրէսէրէք .) Նէ՞ սուրէթլէ ինթիգամըմը
ալաճագսընըզ :

— Միւսթէրիհ օլուն , քէնտիսինի մէհաքիմ հուզուրունա
տավէթ իտէճէք տէյիլիմ . անճագ էկէր ալչագ վէ պահաղը
էշխաս մագուլէսինտէն պուլունմանօր իսէ , պիր սէպէպլէ
տուէլլօտա տավէթ իտիպ , տուէլլօ մահալինտէ թէլէֆ իտէ-
ճէսիմ :

Օլ էսնատէ Հանրիէթ սիմասընը իքի էլիյլէ կիզէտի , վէ
Անէթին տէ լէհճէսի սօլտու , Լիւսընայ իսէ , զէվճէսինին ա-
շիքետար օլան հէսէճանընըն սէպէպլէրինի անլամանօր կիպի
կէօրինէրէք ,

— Պէնիմ իշին էնտիշէսէ կիրիֆթար օլմանըն . պէն քիմ
սէտէն գօրգմամ . . . իրթիքետապ իթմիշ օլտուղու ալչագճա
հարէքէթի սէպէպիլլէ օ խապիսին էլի տիթրէսէճէկինէ , վէ
ֆիթուհաթըն՝ սահիպի հագգ օլան թարաֆտա գալաճաղընա
շիւպհէմ եօգ տուր , տէտի , վէ մուախխարէն թարղը իֆա-
տէսինի թէպտիլ իտէրէք ,

— Պու կիւն պիր ազ զիետտէ էյի օլտուղունու հիսս ի-
տիեօրսունուզ , տէյիլ մի , տէտի :

— Հալէա զայիֆիմ :

— Տօգթօրուն թավսիսէ իթմիշ օլտուղու թէրթիպէ թէ-
մամիլլէ սիւլուք իտիեօրմուսունուզ :

— Էվվէթ :

Ժիւլ , Հանրիէթին եաթաղը եանընտա պուլունան քիւ-
շիւք մասանա աթֆը նազար իթտի , իշպու մասա իւզէրինտէ
պիր շիշէ մէվճուտ օլուպ , ժիւլ , օրանա եագլաշարագ պու
շիշէսի էլինէ ալտը , Պունուն իշինտէքի իլաճ , շէֆֆաֆ վէ
րէնկսիզ պիր սուտան իպարէթ օլուպ , թագրիպա պիր սիւ-
լիւսիւ գուլլանըլմըշ իտի : Պատէհու մէրգում , Անէթէ խի-
թապլէ :

— Շիւպհէսիզ պու իլաճ՝ մատամըն տըր , տէտի , վէ
պէսլէմէ տէ ,

— Էվվէթ , միւսիւ գօնթ , տէյի ճէվապ վէրտի :

— Պու իլաճը Նէ՞ սուրէթլէ վէրիեօրսունուզ :

— Կրնտէ իւշ տէֆա, եանի սապահ, էօյլէն վէ ագ-
չամ, պիր գաշըգ գատար, մատամ գօնթէսին չօգ տէֆա
իշտիկի շէքէրլի սուեա գարրշտըրըպ վէրիեօրում: — Իւշիւնճիւ
գատէհի կիճէ իշիեօր:

Մ. տը Լիւսընայ՝ շիշէեի եինէ եէրինէ վազ իլէ, Հան.
ըիէթին եանընա կէլիպ:

— Սէվկիւլիւմ, պիր ան էվվէլ քէսպի իֆագաթ իթմէ-
նիզ լազըմ տըր: — Րէճա իտէրիմ, քէտէր ու էլէմինիզի թէսս
կին իտին, շիւնքի սիզէ վագը օլան ֆէնալըգ պաշըճա օ եիւզ
տէն տիր: Տիկէր թարաֆտան, էլիմտէն կէլէնի տիրիղ իթ-
մէեէճէկիմէ էմին օլուն: պու պապտէ մուվաֆֆագ օլաճա
ղըմա տա պիւեիւք իւմիտիմ վար տըր: Սաեէմտէ գըզընըզը
պուլաճաղըմ, վէ ումարըմ քի պու սըրաւտա պանա միւթէ-
շէքիւր գալաճագսընըզ:

Հանրիէթ ճէվապ վէրմէեիպ, գօնթ իսէ քէլամընա շու
եօլտա տէվամ իթտի:

— Պունտան պէօյլէ սէյֆիեէտէ գալաճաղըմ ճիհէթլէ,
պու ագչամտան իթիպարէն, եալընըզ պիր թուալէթ օտա-
սըյլա սիզին օտանըզտան այրըմըշ պուլունան վէ գաբուլարը
եարը աչըգ պըրագըլապիլէն օտատա եաթաճաղըմ... շաեէտ
կիճէ վագթը զիեատէ միւզթարըպ օլուր իսէնիզ, պէնի չա.
ղրրտըղընըզ անտէ, եանընըզա եէթ իշիրիմ: Օն կիճէտէն զի-
եատէ տիրքի, Անէթ կիճէլէրի եանընըզտա ույգուսուզ գա-
լըեօր: Պինապէրին թագաթ վէ գուվվէթտէն տիւշմիւշ օլ-
մագ կէրէք տիր:

Մատամ Տօրէյ. — Ֆիլվագը զէվալլը գըզըղազըն պիր
աղ իսթիւրահաթա ֆէվգէլատէ իհթիեաճը պուլունմագտա
տըր:

Անէթ. — Մատամ, պէնտէնիզ ասլա եօրուլմամըշըմ տըր:
Իւշ կրնտէն պէրի տիրքի, սէվկիւլիւ մատամըմ ուեանըգ
գալմամը իսթէմէտիկինտէն, եանընտաքի քիւչիւք սալօնտա
պիր գանաբէ իւզէրինտէ ուեուեօրում:

Գօնթ, Անէթին պու իֆատէսինի ֆիքրինտէ պէլլէտի:
Պու սըրաւտա Հանրիէթ շու եօլտա քէլամա տէվամ իյլէտի:

— Սէվկիւլիւ վալիաւ ճիւղէմ, բէտէրիմտէն խապէր ալ տընըզ մը :

Մատամ Տօրէյին կէօզլէրի եաշարտը, վէ հէման հընչ-գըրտամագ տէրէճէսինէ կէլտի իսէ տէ, հէր հալտէ օ շայ-եանը թէճսսիւֆ սըրրը կիզի թուլմասը լազըմէտէն պուլուն-տուղունտան, կէօզլէրինին եաշարտը գուրուլմասեա վէ հընչ-գըրտամասընը տէֆէ միւզթէտիր օլարագ,

— Խայր, գըզըմ, հէնուզ պիր խապէր ալմատըմ, տէ-յի պէեան իյլէտի :

— Փագաթ սիզէ մէքթուպ եազմաեալը խայրի վագըթ օլտու :

— Շիւպհէսիզ եարըն քէնտիսինտէն պիր մէքթուպ ալա-ճաղըզ :

— Էլպէթթէ ալաճաղընըզ մէքթուպու տէրհալ պանա օգուեաճագսընըզ :

Պու սէօզլէրտէն սօնրա Լմատամ Տօրէյ՝ օթուրմուշ օլճ տուղու գօլթուգլու իսկէմլէտէն գալգտը, չիւնքի պիշարէ գատընճըզազ պօղուլմագ բատտէսինէ կէլմիշ օլուպ, պիր գաշ սանիյե տահա կէշսէ, հիշ պիր գուվլէթի պէշէրիե-նին՝ քէտէրինին իզհարընը մէն իտէմէեճէկինի հիսս իյլէմէք-տէ իտի, վէ գօնթ, մէզպուրէնին տիշարը չըգմասընա պիր պէհանէ թէտարիքի մագսէտիյլէ :

— Բէճա իտէրիմ, վալիտէ, պէնիմլէ պէրապէր կէլին . իշղալ իտէճէկիմ տաիրէտէ սիզէ պիր շէյ կէօսթէրմէք իս-թէրիմ, տէտի, վէ Հանրիէթին եաթաղընտան իքի ատըմ ու-զագտա վագը պիր գաբուեու աշըպ, գային վալիտէսինի, պիր ազ էվլէլ գիքը իթմիշ օլտուղու թուալէթ տաիրէսինէ վէ օրատան եանընտաքի եաթագ օտասընա կէօթիւրտիւ :

Ղաեթթ վասի վէ միւքէլլէֆ սուրէթտէ թէֆրիշ իտիլմիշ օլան պու օտա՝ սէյֆիեէնին պաշլըճա գըամը տախիլինտէ պուլունուպ, իքի էնյի բէնչիրէտէն թէքմիլ ճիվար քէօյլիւք վէ տաղըրգ մահէլլէր իլէ պինալար կէօրիւլմէքտէ իտի :

Էկէր ժիւլ տը Լիւսընայ՝ օլ էսնատէ կապրինին, վարան-Սէնթ-իլէր նամ մահէլլտէ պուլունտուղունու պիլսէ իտի,

մէջպուրէնին, քերականութիւնը ուղղու վէ իրթէսի կիւն իգամէթ իշին կէլէճէք պուլունտուղու խանէտէն պէսլէմէսիլէ պիրլիք-տէ տիշարը չըգտըղընը կէօրէպիլիր իտի:

Մատամ Տօրէյ, տամաւորյլա եալընըզ գալտըղընտա, քէնտիսինի ուղուն միւտտէթ զապթա միւգթէտիր օլմաեա-րազ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաեա պաշլատը, վէ կիւն իլէ անլաշըլըր պիր սէտա իլէ,

— Պիշարէ էվլատըմ... սէվկիւլիս Հանրիէթիմ... է. կէր շու էսնատէ բէտէրինին վէֆաթընը խապէր ալսա, պու-լունտուղու շու զաթիֆ հալտէ, պու տապպէնին քէնտինի թէ-լէֆ իտէճէկինտէ իշթիպահ եօգ տուր, տէյի պէեան իլլէ-տի:

Գօնթ. - Պու խուսուստա պէն տէ սիզին կիպի իսքեաթ օլմուշում տուր, իմտի, թէմամիլլէ քէսպի իֆագաթ իտէնէ գատար պու պապտէ շիւպհէեէ զահիպ օլմամասը էլզէմ տիր: Պու սէպէպլէ քէտէրինիզի պիր միւտտէթ տահա կիզլէմէք իւզրէ, վալիտէլիք մուհապպէթինիզլէ իպրազը մէթանէթ իթ. մէնիզլէ իհթիեաճը շէտիտ վար տըր:

— Կէօրիւեօրսունուզ քի էլիմտէն կէլէնի տիրիղ իթմէեօ-րում, լաքին պու՝ թէհամիւլ օլունուր էգիեէթ տէյիլ տիր: Միւլահազա իտին պիր քէրրէ քի, սէվկիւլիս զէվճիմին եաս ու մաթէմինի պիլէ թուլթամաեօրում:

— Ճէսուր օլուն, վալիտէ:

— Միւհթաճ օլտուղում մատտէ՝ եալընըզ ճէսարէթ տէյիլ տիր... ուլուվը ճէնապ իլէ հարէքէթ իթմէքլիկիմ ի-ճապ իտիեօր... հալ պու քի պու աղըր պար ալթընտա հէ-լաք օլուեօրում:

Լիսընայ՝ միւմքին օլտուղու մէրթէպէ գային վալիտէսի-նի թէսկին իթտի, վէ Ժէրմէն նամ միւսինն էմէքտար՝ սուֆ-րանըն հազըր իտիլմիշ օլտուղունու խապէր վէրտիկինտէն, Ժիւլ, մէջպուրէնի թաամ սալսաընա կէօթիւրտիւ:

Բլաթան սէյֆիեհեսինին թէզեհինաթընա՝ ճէլպ իտիլմիշ
օլան ամէլէ մարիֆէթիյլէ կէրմիի թամ իւզրէ շալրչըլմագ-
տա օլուպ, տէրունը խանէտէ էլան եէս ու մաթէմ թու-
թուլմագտա օլտուղունտան, վէ պունտան պաշգա տէրու-
նինտէ պիր խաթմա պուլունմասը նաղարը արգագաթտան
տուր իտիլմէտիկինտէն, միւմքին օլտուղու գատար ազ շա-
մաթա վէ կիւրիւլթիւ հաւըլ իթմէլէքի ամէլէյի մէզպուրէ-
եէ թալսիեէ օլունմուշ իտի: Մէրգումլար իսէ, կիւլիւպ
սէօյլէմէեէ վէ պէսթէլէր օգումանա ալըչմըշ օլտուղարըն-
տան, պու թէնպիհ քէնտիլէրինէ բէք տէ խօշ կէօրիւնմէտի
իսէ տէ, նէ՝ չարէ քի իսթէր իսթէմէզ գաթլանմանա մէճ-
պուր պուլունմագտա իտիլէր, շու գատար քի կիւնտէ իքի
տէֆա, եանի էօյլէն վէ ազչամ թաամլարը իչին Շէնըվիէր-
տէ քեալին քիւչիւք պիր լօգանթանա կիթտիլէրինտէ, օ-
րատա պու հալին աճըսընը չըգարմագ իւզրէ զիյատէսիյլէ
մէսէրրէթլի վագըթ կէչիրմէքտէ իտիլէր:

Կէլէլիմ Հանրիէթին օտասընա:

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ մատամ Տօրէյ իլէ տիշարը չըգար
չըգմազ, կէնճ գատըն եաթաղը իւզէրինտէ օթուրտու, վէ
անէթէ խիթապէն,

— Իշիթտինիզ եա՛, էկէր անը պուլուրսա, տուէլլօեա
թահրիք, վէ քէնտինի, եանի գըզըմըն բէտէրինի տուէլլօ
մահէլլինտէ թէլէֆ իտէճէք տիր, տէտի:

Ոնէթ. — Սէվկիւլիւ մատամըմ, քէնտինիզի թէսկին ի-
տին:

— Քէնտիմի թէսկին մի իտէեիմ. պու սէօյլէտիկին գա-
պիլ մի տիր:

— Մուխաթարա՝ զանն իթտիկինիզ գատար վէխըմ տէ-

յիլ տիր : Եւմին իտէրիմ քի , միւսիւ գօնթ պիզէ աչըգ տան աչըղա եալան սէօյլէմիշ տիր :

— Նէ՛ տիմէք իսթէեօրսուն :

— Տիմէք իսթէեօրում քի , սիզ անրն վասըթասըյլա գըղընըղը պուլաճագ տէյիլսինիզ :

— Յագաթ թահգըգաթ վէ թէհարրիեաթ իչին սէվգ իթտիկի մէմուրլարա Նէ՛ տիմէլի :

— Օ խուսուս՝ քէնտինին սըրֆ պիր ույտուրմասը տըր :

— Լաքին եալան սէօյլէմէեէ Նէ՛ սէպէպի վար տըր :

— Սէպէպի սիզի թէէմին իթմէք , սիզի սապր իթտիրմէք , վէլ հասըլ թէմամիլլէ իֆագաթընըղը պուլտուղունուղ թագտիրտէ պիզղաթ իճրաի թէհարրիեաթ վէ թահգըգաթա իպթիտար իթտիրմէքտէն իպարէթ տիր : Սէօգիւմէ իթիմատ իտին , ազիզէմ մատամ : Մ. տը Լիւսընայ ասլա գըղընըղը պուլուպ տա սիզէ իեատէ իտէճէք տէյիլ տիր : Պունտան գաթինաղար ֆարզ իտէլիմ քի պէն եանըլըեօրում , վէ մաեթթինտէ պուլունան պազը քիմսէլէր՝ քէնտի իֆատէսի վէճհէ իճրաի թէհարրիեաթ իտիեօրլար , եինէ գօրգմաեըն , չիւնքի հէր կէօնա թէհլիքէեէ գարչը միւտաֆաա իթմէք իւզրէ չօճուղու աչըրմիշ օլան քիմսէ , անը էլինտէն չըգարմամագ իչին լազըմ օլան թէտապիրի իթթիլսազ իթմիշ տիր :

Գօնթէս . . . (Պաչընը եասթըղընա տաեաթարագ .) Պէլքի պու իֆատէն հագգըլ տըր , լաքին պիր թագըմ ֆէնա միւլահաղա վէ թէֆէքթիւրլէր զիհնիմի իշղալ իտիեօրլար :

— Օ մուզիրր միւլահաղալարը վէ թէֆէքթիւրլէրի տէֆ իթմէլիսինիզ :

— Էվվէթ , տէֆ իթմէլիեթիմ , լաքին եաբումաեօրում , պանա էօյլէ կէօրիւնիւեօրքի , պու էվին իւզէրինտէ էօլիւմ թէհլիքէսի մէվճուտ տուր . . . հաթթա տէհչէթլի պիր վագըա զուհուրա կէլէճէք տիր :

Անէթ ճէվապ վէրմէեէ հազըլլանըրքէն , գաբու աչըլարագ , մատամ Տօրէյին պէսլէմէսի , թապիպ թարաֆընտան Հանրիէթ իչին թալսիեէ իտիլմիշ օլան խաֆիֆ թամամ :

լարը, պիր թէքսի տէրունինտէ օյարագ իչէրի կէթիրտի,

Նէվմի մէզքիւրտէ սաաթ պէշ րատտէլէրինտէ, Ժան Տիւֆուր Բլաթան սէյֆիսէսինէ տախիլ օլտու, վէ Ժէրմէն՝ մէրգուսուն մուվասէլէթինտէն խապէրտար օլտուղունտա, գարշըլաեըպ, էօյլէ պիր օտաեա կէօթիւրտիւքի, պու օտա իլէ գօնթուն տաիրէսի արասընտա եալընըզ պիր տար սօֆա պուլունմասըյլա, գօնթ իլէ խըզմէթճիսի պէյնինտէ իխթիւլաթ գապիլ իտի:

Մէզքիւր օտա զանէթ կիւզէլճէ թէզեին վէ թէֆրիշ իտիլմիշ օլուպ, պաղչէեէ նազըր օլան պիր բէնչիրէտէն ալտընըզ ալմագտա իտի: Ժէրմէն, Ժան Տիւֆուրու պու օտատա եէրլէշտիրտի, վէ հէր իհթիսեաճընը թէսվիսէ իթտիքտէն սօնրա, մէրգուսու եալընըզ պրագտը:

Պատէհու Ժան Տիւֆուր՝ բէնչիրէեի աշտը, վէ խարիճէ տօղրու աթֆը նազար իտէրէք,

— Նէ՛ կիւզէլ մէնզարէ վէ Նէ՛ կիւզէլ հավա... չիչէքլէրին գօգուսու Նէ՛ գատար թաթլը տըր... Շու Բարիսին վէհիրի հավասը իլէ քէօյ հավասը արասընտա Նէ՛ պուեիւք ֆէրգ վար տըր: Գըրլարտան պու տէրէճէ հազզ իթմէքլիկիմ՝ թէաճհիւպ օլունաճագ չէյ տիր, տէտի:

Գօգլիգօ, իլէրինի թէրթիպ իթտիքտէն վէ քեաղըտաւորըյլա աղչէսինի հավի օլան չանթասընը քիլիտլէտիքտէն սօնրա, թալիմաթընը ալմագ իւզրէ, էֆէնտիսինին նէզտինէ կիթտի:

Ալտըղը թալիմաթ բէք սատէ օլուպ, պաշընա խըզմէթի՛ հիշ պիր իշ կէօրմէմէքտէն, վէ եալընըզ էթրաֆընտա օլանը կէչէնի թէտգիգ իլէ քէնտիսինէ խապէր վէրմէքտէն իպարէթ իտի:

Պու սուրէթլէ Ժան Տիւֆուր՝ միւսթագպէլէն իթթիխազ իտէճէկի խաթթը հարէքէթի թայեին օլունմասըյլա սէյֆիսէսինին քէօչէ պուճագ հէր թարաֆընը տօլաշտը, վէ մուլախսարէն սէրպէսթճէ պիր սիկարա իչմէք իւզրէ պաղչէեէ էնտի, վէ թէրացա ճիհէթինէ տօղրու իլէրլէեիպ, պիր սէնէ էվվէլ յուլիսին ԱՅ ինճի կիճէսի, ալթը գատար ար:

գատաշլարը յա պիրիքտէ կէլտիքլէրի սըրատա , քէնտիսիւնին պիր հիլէսիլէ սէրիսօշ օլմուշ օլան ժիւքիէն-Գլօտու պըրագմըշ օլտուգլարը մահէլի խաթըրլատը , վէ քէնտի քէնտիսէ շու սէօղլէրի սէօլլէտի .

— Կիւնիւն պիրինտէ շու սէյֆիսէնին վէքիլխարճը օլան ճաղըմը , վէ մէվճուտ նագտըմտան պաշգա օն իքի պին ֆըրանդ իրատա մալիք պուլունաճաղըմը քիմ խաթըրա կէթիւրէպիլի իտի .

« Էօմիւր տէնիլէն շէյ զարիպ տիր , քիմնէ՝ եարըն նէ օլաճաղընը քէշֆ իտէմէզ . Համտ օլտուն քի պախթ՝ պէնիմ իշին եավէր օլտու , իգպալի էյի եագալատըմ , վէ քիննի քէմալիմտէ սաատէթէ մազհար օլտում :

« Տօղրուսու պունտան էվվէլ պանա հէրքիմ , էօմիւր միւն պագիսէսինի իրատճը մագամընտա կէշիւրէճէկիմի քէշֆ իթմիշ օլսա իտի , թէաճճիւպիմիւ մուճիպ օլմագտան զայրի պիր ճէվապ ալամազ իտի .

Պու միւլահազապընտան սօնրա , ժան Տիւֆուր՝ իւզէրինս տէ տուրմուշ օլտուղու սէտտին բարմագլըղընա գօլունու տաեաթարագ , էթրաֆտաքի կիւզէլ մէնզարէսի թէմաշաեա պաշլատը . վէ էօթէտէն պէրու թասավվուրունու արգուէմիշ օլտուղու սէյֆիսէյի պուլմագ իւզրէ , պօշ պիր կիւնտէ ճիլարլարը տօլաշմաեա գարար վէրտի .

Ժան Տիւֆուր , իքինճի պիր սիկարա եագըպ , պաղչէնին տէրունինտէ տօլաշմասընա տէվամ իթտի .

Իրթէսի սապահ սաաթ ալաֆ , տօգուզ րատտէրէրինտէ , Կապրիէլ Սթէլինի իլէ Մարիէթ՝ պիր կիւն էվվէլ քիրալամըշ օլտուգլարը խանէսէ նագլ իթտիլէր : Զիքր իթմիշ օլտուղումուզ պաղչէպան՝ կէնճ գատընը գարշըլաեըպ , քէշինէն ալթըր այլըգ պէտէլին ալընմըշ օլտուղունու միւպէյէին օլարագ խանէ սահիպինին վէքիլի թարաֆընտան թահրիլը վէ իմզա իտիլմիշ օլան մուգավէլէ սէնէտինի իթա իթտի , վէ Կապրի տէ մէրգումա իքի պին եէտի եիւզ ֆրանգ վէրտիքտէն սօնրա , իլք գաթտա պուլունան պիր օտաեա չըգտը , վէ իլք կիւնիւ եաբտըղը կիպի , քիւշիւք պիր մասա իւզէրինտէ գ-

նուլմուշ օլան տիւրպինի ալըպ , աչըզ պուլունան բէնչիրէնէ եագլաշարագ , Բլաթան սէյֆիենէսինէ տողրու աթֆը նազար իթտի , վէ սէյֆիենէյի մէզքիւրէնին պիր բէնչիրէսինտէ տիր-սէքէրինի տաեաթմըշ օլարագ պիր քիմօէնին օթուրմուշ օլ-տուղունու կէօրտիւ : Պու շախս Լիւսընայ օլուպ , Կապրի քէն-տի քէնտիենէ ,

— Քէնտիսի տիր . զաեթ տիւչիւննէյի զանն օլունուեօր : Էմր իթտիկիմ խուսուսու աճապա իճրաեէ պաշլատը՝ մը . է-սասէն ալշագ պիր քիմօն օլտուղու իչին պէլքի թէրէտտիւտ իտիեօր , ֆագաթ թէրէտտիւտիւնին պէննէ էհէմմիենէթի եօզ տուր . եագասընը էլտէ իթմիչիմ տիր . հէր հալտէ պա-նա իթաաթ իթմէսի լազըմէտէն տիր : Էվվէթ , եագընտա գօնթէս տը Լիւսընայ՝ կիտիպ բէտէրի իլէ գավուշաճագ տըր , վէ պիր սէնէ կէշմէզտէն , պէն անըն եէրինէ գայիմ օլաճա-ղըմ : Պու պապտէ իթաաթսըզլըզ գապիլ տէյիլ տիր : Համտ օլսուն ուեանըզ տուրուեօրում , վէ սօնունա գատար ուեա-նըզ տուրաճաղըմ , տէտի :

Պու արա գօնթ՝ պուլունտուղու մահէլտէն չէքիլտի-կինտէն , Կապրի , « Պէնիմ պուրատա օլտուղումու պիլմէլի տիր » տէյի տիւչիւնէրէք , տիկէր պիր օտաեա կիրիպ , օրա-տա աթիտէքի մէքթուպը եագտը :

« Ազիզիմ գօնթ ,

« Շու էանատէ Բարիստէ եաշամագ պէնիմ իչին գապիլ տէյիլ տիր . չիւնքի Բարիս՝ Շէնըվիէրտէն զաեթ ուզագ պու-լունմագտա տըր : Պինապէրին սիզէ եագլաշմագ վէ չօզ տէ-ֆա սիզի կէօրմէք իւզրէ , մէսաֆէլէրի ազալթտըմ վէ մուվա-ֆագ տա օլտում . չիւնքի բէնչիրէմին գարչըսընտա տուրմագ-լա , սիզին , քէնտի պալգօնունուզա տիրսէկինիզի տաեաթմըշ օլարագ տալըն տալըն տուրտուղունուզու կէօրտիւմ : Պիր թէաթրօ տիւրպինի , թէէմին իտէրիմ քի , Ինկիլթէրրասսա սաթրն աշրնանըշ օլմասընա րաղմէն , էյի պիր տիւրպին , պու հիքմէթի իճրա իթմիշ տիր : »

Կապրի՝ սօն ճիւլէեի եագարքէն , տօտագլարընտա չէյ .

Թանի պիր թէպէսսիւմ հուսուէ կէլտի :

Պատէհու մէզպուրէ էմրի թահրերէ շու եօլտա տէվամ
իյլէտի :

« Վարան-Սէնթ-Իլէրտէ , Մարն նէհրի գըեըսը իւզէրին-
տէ վէ քէօբրիւնիւն սօլ ճիհէթինտէ եազ իչին , քիւչիւք պիր
խանէ քիրալատըմ , Պու սաեէտէ իքի տիրլիւ մահզուզիեթէ
մազհար օլապիրսինիզ . էվվէլ էմիրտէ օտանըզտաքի բէնչիրէ .
տէն տիւրպին իլէ պէնի կէօրէպիրսինիզ , վէ կէօրիւչմէք
իսթէտիկինիզտէ պանա կէլէպիրսինիզ . թարաֆըմտան հիւս-
նի սուրէթտէ գապուլ օլաճաղընըզ պիրսինիզ :

« Մէքթուպում եէտինիզէ եէթիշտիկի անտէ , էլինիզէ
պիր տիւրպին ալարագ , բէնչիրէնիդի աչըն , վէ իքի պիւեիւք
աղաճ արասընտա , եէչիլ գանստըլ պէեազ պիր խանէեէ
աթֆը նազար իտին . պէնի՝ աչըզ օլան բէնչիրէմին գարչըսըն-
տա վէ աեադտա կէօրէճէքսինիզ քի , պիր էլիմլէ մէնտիլիմի
թուլթմուշ օլաճաղըմ , վէ տիկէր էլիմլէ սիզէ պիր պուսէ
թագտիմ իթմէքտէ պուլունաճաղըմ : »

Մէզպուրէ , սօն թապիրինտէն տօլաեը իրինճի տէֆա իս-
թիհզաքեարի թարզտա թէպէսսիւմ իթտի , վէ խիթամընտա ,
« Տարմա սիզին մուիլիսէնիզ , ազիզիմ գօնթ » տէյի թահրի
իլէ մէքթուպու իմզալատը , վէ մահֆազասընըն իւզէրինէ տէ ,
« Դօնթ ժիւլ տը Լիւսընայ տը Շարանթ , Շէնրվիէրտէ , Բլա-
թան սէյֆիէսինտէ » իպարէսինի եազտը :

*
* *

Ժան Տիւֆուր , իլք ագչամտան կիւնլիւք րաթօրթօսուենու
հազըրլամըշ օլմասըյլա , անը բօսթաեա թէսլիմ իթմէք իչին
տիշարը չըզմասը իճապ իթտիկինտէն , կէօեա քէօյիւն պաղը
թարաֆլարընը կէզմէք արզուսինտէ օլտուզուենու պէհանէ ի-
տէրէք , պիր սաաթ գատար սէյֆիեէտէն զայպուպէթ իթ-
մէք իւզրէ էֆէնտիսինին լուխսաթընը իսթիհսալ իյլէտի :

70

Ժան Տիւֆուրուն պու սըրատա իքի նիսէթի օլուպ, պի-
րի մէզքիւր րաքօրթօսունու բօսթաեա թէսլիմ իթմէք օլտու-
ղու հալտէ, տիկէրի տէ քէնտիսինէ միւնասիպ սաթըն ալը-
նաճագ պիր խանէ արամագտան իպարէթ պուլունմագտա ի-
տի:

Մէրգում, Բլաթան սէյֆիսէսինտէն չըգտըգտան սօնրա
էվլէլա իւք խըմէթինի իճրա իթտի, վէ ալտէթի էսնատէ
« Սաթըլըգ վէ քիրալըգ էվլէր, իսթէքիտէնլէր կար սօգա-
ղընտա Վ նումէրօլու իտարէխանէեէ միւրաճաթ իտէպի-
լիրլէր » իպարէսինի հավի պիր իլաննամէ կէօրտիւ, վէ մէզ-
քիւր իտարէխանէ իլաննամէնին թաալիգ իտիլմիշ օլտուղու
մահէլլին գարչըսընտա պուլունմասըլլա, պու մահէլլէ տա-
խիլ օլտու, վէ գօլթուգլու իսկէմլէտէ օթուրմուշ օլան չիշ-
ման պիր ատէմի սէլամլաեարագ:

— Միւսիւ, էմրինիզ ալթընտա սաթըլըգ պինալար վար
իմիշ, տէտի:

— Էնվաի վար տըր, վէ էսամիսի տէ շու տուր:

Գօգլիգօ. — (Մէրգումուն սէօղիւնիւ քէսէրէք.) Էսամի-
սէ նէ ֆայտէ վար տըր, մատէմ քի պանա արտ արտա եիր-
մի պէշ էվ թէքլիֆ իթսէնիզ, րալիւլայն կէօրմէտիքճէ, հիշ
պիրինի գապուլ իտէմէմ, իմտի, պիզլաթ նէ եօլտա խանէ
իսթէտիկիմի սուրէթի գաթիսէտէ պէեան իթտիկիմ թագ-
տիրտէ, մագսէտէ տահա չաքուգ էրէպիլիրիզ:

— Հագգընըզ վար միւսիւ, հագգընըզ վար. իմտի սէօյ-
լէեինիզ, սիգի տինլէեօրում:

— Իշթէ մատտէ չունտան իպարէթ տիր: Իշթիրասընը
արղու իթտիկիմ խանէնին քիւշիւք պիր պաղչէսի, շարապ
մահէլլէրի, ալթ գաթ տաիրէսի վէ պիրինճի գաթը պու-
լունմալը, վէ ալթ գաթտա իւշ օտասը վէ իւսթ գաթտա

քեզալիք իւշ օտասը, պիր աթ իչին քիւչիւք պիր ախրը վէ պիր արապա իչին պիր արապալըղը պուլունմալը տըր :

— Բէք ալէա միւսիւ, իսթէտիկինիզ եօլտա սաթլըգ էվ վար տըր :

— Հա', շուրասը էյի խաթըրմա կէլտի. սաթըն ալաճաղըմ խանէ՝ չայ քէնարընտա պուլունմալը տըր :

— Ֆիքրինիզի անլաեօրում: Մարն նէհրի սահիլի իւզէրինտէ վէ Շէնըվիէրին գարշըսընտա պիր քէօշք սաթըն ալմագ իսթէեօրսունուզ :

— Էվվէթ, էվվէթ. հէլէ քիւչիւք պիր գաեըղը թա պուլունուր իսէ, տահա ալէա օլուր :

— Էվվէթ, միւսիւ, պաղչէնին ուճունտա քիւչիւք պիր իսկէլէ իւէ պիրլիքտէ քիւչիւք պիր գաեըղը տախի պուլունմագ տա տըր :

— Նէզարէթի կիւզէ՛լ մի տիր :

— Ֆէվգէլատէ կիւզէլ տիր, միւսիւ, տիեէ պիրիւրիմ քի, պունտան տահա կիւզէլի օլամագ :

— Տիմէք թամ պէնիմ իսթէտիկիմ կիպի պիր եէր տիր : Թապիեաթըն շայեանը թէհայեիւր մէնզարէլէրինի կէօրմէքլիկի զիեատէսիյլէ սէվէրիմ :

— Պու պինտեա տէրհալ միւթէսարըֆ օլմագլըղը արզու իտէրմիսինիզ :

— Հէնուզ պիր միւտտէթ իչին Բարիստէ իչլէրիմ պուլունտուղունտան, սաթըն ալաճաղըմ խանէեէ հէման նագլ իթմէք ֆիքրինտէ տէյիլիմ :

— Թամամ, օ տահա էյի... Սահիպինին թալէպ իթտիկի ֆիեաթա կէլինճէ...

— Էվվէթ, ֆիեաթընա պագալըմ :

— Ֆիեաթը պահալը տէյիլ տիր. եալընըզ գըրգ պին ֆրանգ տըր :

ժան Տիւֆուր. — (Սուրաթընը էքչիթէրէք.) Օհօ', պուլուն տուր պահալը տէյիլ տիր տէտիկինիզ ֆիեաթ :

— Էֆէնտիմ, ճէտիտ պիր էվ տիր. պունտան պաշղա մօպիլեասը տա վար տըր :

— Հիշ տէ՛րիլ իսէ՛ , մօպիւեանը պիտ ազ եօլո՛ւնտա մը տըր :

— Նէ՞ սէօյլէ եօրսունուզ , միւքէմմէլ վէ ալէա շէյ տիր : Շիմտիքի սահիպինէ մալի բէք չօղա օլմուշ տուր . հաթթա պու մօպիւեա տախիլինտէ պէեազ չամաշըրլար , թապագ չանագլար , մաթպախ թագըմը , ախըրտա միւքէմմէլ օթ , վէ արապալըգտա լաեըզլը էեէր վէ սաիրէ վար տըր : Հասըլը հիշ պիր նօգսանը եօգ տուր . իշինտէքի գաեըգ տա քեամիլէն ճէտիտ տիր :

— Սահի՛հ մի :

— Տահա պէշ այ էվվէլ ուսթա պիր սանաաթքեար մաւրիֆէթիլլէ իմալ իտիլմիշ օլուպ , տիրէյի , եէլքէնի , չիֆթ քիւրէյի , պալըգ գօեաճագ մահէլլի , աղլարը , վէլհասըլ թէքմիլ էտէվաթ ու ալէաթը պուլունմագտա տըր : Շու հալտէ , միւսիւ , իսթէնիլէն ֆիեաթ հիշ մագամընտա տըր :

— Լաքին պիր ազ էվվէլ պու պինանըն շիմտիտէն թասարրուֆու վէ թէսլիմի գապիլ օլամաեաճաղընը իյմա իտէր պիր իֆատէտէ պուլունտունուզ . պունուն սէպէպի նէ՞ տիր :

— Սէպէպի՛ զիբր օլունան քէօշկիւն ալթը այ իշին քիւրաեա վէրիլմիշ օլմասը տըր :

— Իշթէ օ ֆէնա . չիւնքի միւսթէճիրլէր հէր թարաֆը պօղարլար վէ բիսլէրլէր : Պիր էվի միւսթէճիրէ թէսլիմ իթմէք՝ պէնճէ բէք ֆէնա շէյ տիր : — Հէր նէ իսէ , քէօշկիւ կէ . զէպիլլիրմիեիմ :

— Հայ հայ , կէզէպիլիրսինիզ :

— Էօյլէ իսէ , բէֆագաթընըզա կիտէլիմ :

— Շու արալըգ պուրաեը թէրք իտէմէմ : Ուշաղըմ պիր ազտան կէլիր . մաեէթինիզէ թայեին իլէ , սիզի օրաեա կէօնտէրիրիմ . իմտի պիր միւտտէթճիք պէքլէմէնիզի բէճա իտէրիմ :

— Նի՛շին պէքլէեէեիմ , բէֆագաթըմտա քիմսէ օլմագսըզըն պէն կիտէմէզմիեիմ :

— Բէք ալէա կիտէպիրսինիզ, վէ էվի կէզէպիլմէնիզ իչին վէրէճէկիմ պիր թէզքիրէեի միւսթէճիրէ կէսսթէրտիկի- նիզտէ, արզունուզա մուվաֆագ օլապիրսինիզ:

— Էվին ատրէսինի սէօլէեին:

— Մարն նէհրի բըլթըմլնտա վէ Շէնըվիէր քէօքրիւսիւ- նիւն սօլ թարաֆընտա տըր:

— Նումէրօսու գա՛չ տրր:

— Չ՛ Նումէրօ տուր:

— Բէք է.յի, միւսիւ, պիզզաթ կիտէրիմ:

— Ալըն սիզէ պիր թէզքիրէ վէրէեիմ:

— Իչիմէ կէլիպ կէլմէտիկինի պիլտիրմէք իւզրէ պու կիւն եինէ պուրաեա կէլիրիմ:

Պու սէօլէրտէն սօնրա ժան Տիւֆուր՝ զիքր օլունան թարաֆա կիթտի, վէ քէօզկիւն կէօրիւնիւչիւնտէն մէմնուն գալըպ, գաբուեու չալտը, վէ գաբու աչըլմասընտա, թէաճ- ճիւպիւ միւպէյեին իքի ֆիզան իչիտիտի, շէօլէքի պիրի՝ « Մատմազէլ Մարիէ՛թ » տէյի նիտա իթտիկի հալտէ, տի- կէրի տէ « Միւսիւ ժա՛ն » տէյի նիտա իթտի:

Մարիէթ. - Աճա՛յիպ, պուրատա օլտուղումուղու պիրի՝ եօրմու իտինիզ:

Ժան Տիւֆուր. - Խա՛յր, պու խուսուստա ասլա մալիւ- մաթըմ եօգ իտի:

— Օ հալտէ նա՛սըլ պուրաեա կէլտինիզ:

— Թէսատիւֆէն կէլտիմ:

— Ձանըմճա եալընըզ թէսատիւֆէն պուրաեա կէլմիշ օլմամալըսընըզ:

— Տօյրուսու չու տուր քի պու էվ սաթըլդ օլտուղուն- տան, կէզմէեէ կէլտիմ:

— Մ. գօնթ թարաֆընտա՞ն մի կէլտինիզ:

— Խայր:

— Տիւէք սիզին իչին պու էվի սաթըն ալմագ իսթէեօր- սունուզ:

— Խայր, պու եօլտա մուպաաեաթ՝ իգթիտարըմըն խա- րիճինտէ տիր:

— Նիհաեթ թիմին հիսապընա պուրասընը կեզմէք իսթէնթօրսունուզ :

— Ահըպպամտան պիրինին հիսապընա իսթէնթօրում . մէրգումուն հալ ու վագթը սըրասընտա օլուպ , սէնէվի օն իքի պին ֆրանգ գատար իրատա մալիք տիր : — Ֆագաթ սիզ նա՞ սըլ օլուպ տա պուրատա պուլունուեթօրսունուզ :

— Մատամըն պուրաեը քիրալամասը՝ միւսիւ գօնթա եագլաշմագ իչին տիր :

Պու արա Կապրի պիրտէն պիրէ զահիր օլարագ ,

— Մա՛րիէթ , թիմին իլէ կէօրիւշիւթօրսուն , տէյի սիւլալ իթտի :

— Միւսիւ ժան Տիւֆուր իլէ , մատամ :

Կապրի տախի՝ պու ճէվագը ալտըղընտա իզհարը հայրէթ իտիպ , օլ պապտէ իյզահաթ իսթէտիկինտէն , ժան Տիւֆուր՝ պէպէմէեէ սէօյլէտիքլէրինի մատամասընա տա թէքրար իթտի , վէ Կապրի՝ մէրգումու տինլէտիքտէն սօնրա ,

— Էյի վագըթտա կէլտինիզ . պէն տէ պուրաեա կէլիւշիմի միւսիւ գօնթա պիլտիրմէք իւզրէ պիր մէքթուպ եազմըշ իտիմ . բօսթաեա կէօնտէրէճէք իտիմ : Սիզ էլինիզլէ քէնտիսինէ թէսլիմ իտէրսէնիզ մէմնուն օլուրում , տէտի :

— Բէք էյի մատամ :

— Շուրասընը տա պիլտիրին քի , քէնտիսի Բլաթան սէյֆիեէսինտէ գըմըլտանսա , պէնիմ իսպէրիմ օլաճագ տըր : Դօյլիգօ . — (Հայրէթլէ .) նա՞սըլ մատամ :

— Շիմտի անլաթըրըմ . պէնիմլէ կէլին :

Կապրի , ժան Տիւֆուրու , բէնչէրէսի աչըգ օլան օտասընա կէօթիւրտիւ , վէ Շէնըվիէրին տաղ թարաֆլարընը մէրգումա կէօսթէրէք ,

— Պա՛գընըզ , նէ՞ կէօրիւթօրսունուզ , տէյի սօրտու :

— Բլաթան սէյֆիեէսինի կէօրիւթօրում . ֆագաթ լաեըզըլլա թէշիս իտէմէթօրում :

— Շու տիւրպինի ալըն , վէ պունուն իլէ պագըն քի լաեըզըլլա թէշիս իտէպիլէսինիզ :

Կապրի , պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա , քէնտիսի-

նին զուլանտըղընը կէօրտիւկիւմիւզ տիւրպինի մէրգումա վէրտի . լաքին ժան Տիւֆուր՝ Լօնտրաեա վուզու պուլան սէյեահաթընտան պէրու քեաֆֆէյի թէաթրօ տիւրպինյէրի հազգընտա թապիի պիր թէրէտտիւտ հիսս իյլէտիկինտէն , Կապրինին վէրտիկի տիւրպինէ տէ իզթիրապլէ աթֆը նազար իթտի , վէ պունուն Լօպուն տիւրպինի օլմատըղընա թէէմին օլտուգտան սօնրա , տիւրպինի մէզքիւր իլէ պագարագ .

— Հազգընըզ վար տըր , մատամ . սէյֆիեէ պուրատան տէօրթ ատըմ գատար ուզագտա կէօրիւնիւեօր . . . միւսիւ գօնթուլն օտասընըն աչըզ բէնչիրէլէրի աչիքեարէն միւշահէտէ օլունուեօր . - Իսկէլէլէր իւզէրինտէ տուրմուշ օլան պօեաճը . լարըն թասվիրինի տէ կէօրիւեօրում . . . Հա՛ միւսիւ գօնթ տա , գային վալիտէսի մատամ Տօրէյ իլէ պիրլիքտէ պաղչէտէ տօ . լաչըեօր . . . անընլա կէօրիւչիւեօր . . . տօտազլարը գըմրլտանըեօր . . . հազըզէթէն մատամ , պուրասը , միւսիւ գօնթու սէյր ու թէմաշա իտէպիլմէք իչին , թէաթրօլարըն ատէթա պիրինճի լօթլարընա պէնզէեօր . - Սէյֆիեեէ ալտէթ իտէր իթմէզ , մատամ , իգամէթ կեահընըզը պիզղաթ քէնտիսինէ ի . րաեէ իտէճէեիմ . - Օրատան տա պուրասը բէք սուհուլէթլէ կէօրիւլէպիլիր :

Մէրգում , պու սէօզլէրտէն սօնրա , տիւրպինի Կապրիեէ իեատէ իլէ ,

— Մատամ , պու խանէ սիզին իչին բէք միւնասիպ տիր , տէտի :

Ժան Տիւֆուր , միւքեալէմէեի վագըանըն ճէրէեանը սը . րասընտա , պէլլի իթմէեէրէք էթրաֆը թէտգիգ իթտի . հաթ . թա պազը շէյլէրի տէ սօրարագ անլաեըպ , արղու իթտիկի մալիւմաթը ալտըգտան սօնրա ,

— Մատամ , աֆվ իտէրսինիզ , պու էվին քիրասը պահա . լը՛ մը տըր , տէտի :

— Այթը այըղընը իւշ պին ֆրանգա քիրալատըմ :

Գօզլիգօ՝ մատամ Սթէլլինի իլէ կէօրիւչիւրքէն , օտալա . րը տօլաշմագտա , վէ էշեաի մէվճուտէեի վէ պունլարըն տէ . եէրինի հիսապ իթմէքտէ իտի : Նիհաեէթ ,

— Իճապ իտէն թահգըգաթը իճրա իթտիմ. լազըմ օլան մալիւմաթը տօսթոււմա վէրէպիլիրիմ. Պու հալտէ մատամ, մէքթուպունուզու թէսլիմ իտին տէ միւսիւ գօնթա կէօթիւրէնիմ, տէյի պէեան իյլէտի, վէ մէքթուպը մէզքիւրու ալտըգտան սօնրա, կապրիեէ սէլամընը վէրիպ, խանէի մէզքիւրտէն մուֆարագաթ իթտի:

71

Ժան Տիւֆուր՝ Բլաթան սէյֆիեէսինէ ավտէթ իտէրքէն, քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ տիմէքտէ իտի:

— Մատամ Սթէլլինի՝ Վարանտա պուլունուեօր. իշթէ պու զարիպ շէյ տիր, Հէր հալտէ պու իշտէ պիր օեուն օլմալը... Մութլագա ուեանըգ պուլունաճաղըմ, լաքին պու խուսուս օէվի սաթըն ալմագլըղըմա մանիա տէյիլ տիր... Պու էվ պանա զաեէթ խօշ կէօրիւնտիւ... մօպիւեաւոր տա հէման ճէտիտ տիր... պունտան գաթինաղար եալընըգ բանթուֆլամը կէօթիւրմէքլէ օրատա եէրլէշմիշ օլաճաղըմ, Շու տա վարքի, խանէնին պէտէլի նադտէն վէ անը վահիտտէ էօտէնմէքլէ, թէնզիլի ֆիեաթընը տա իսթիհսալ իտէճէկիմի մէմուլ իթմէքտէեիմ. Պու խուսուս եագընտա սահիպի խանէիլէ կէօրիւշիւրիւմ:

Գօգլիգօ՝ սէյֆիեէսէ մուվասըլէթինտէ, Ժէրմէնի գարշըլաեարագ:

— Մ. գօնթուն պուլունտուղալ մահէլլի պիլիեօրմուսուսնուզ, տէյի սօրտու:

Ժէրմէն. — Մ. գօնթ քէնտի օտաւընտա օլուպ, պիր ազէվվէլ կէօթիւրմիւշ օլտուղում զազէթալարը օգուճագլա մէշղուլ տուր:

Ժիւլ տը Լիւսընայ ֆիլ վագը զազէթա օգուճագտա օլուպ, հէլէ պունլարտան պիրինտէ, Զիւմիտիւ-Գատընըն տիւշար օլտուղու գազատան պահա օլունմուշ օլմասըյլա, ֆըգ-

րաի մէջքիւրէ նազարը տիգ գաթընը պաշգաճա ճէլպ իթմիշ իտի : Իշպու ֆըգրատա , մէզպուրէնին կիրիֆթար օլտուղու գազա պիր գաշ կիւն գատար գորգուեու մուճիպ օլմուշ իսէ տէ , մուախարէն թէհլիքէ սավուչուպ , շիմտի կէնճ գատընըն է յիիկէ եիւզ թուլթտուղու , վէ պիր միւտտէթ սօնրա թէմամիլէ քէսպի իֆագաթ իտէճէկի իշար գըլընմըշ իտի :

Լիւսընայ . պու ճիւմլէլէրի օգուեունճա , հիտտէթինտէն նաշի ղազէթաեը ավուճընտա սըգտը , վէ քէնտի քէնտիեէ ,

— Պախթըմ պանա գարշը չըգաեօր , բլանլարըմ պօզուլուեօր , տէտի :

Օ տագըգատա եավաշճա գաբու չալընտըղընտան , Լիւսընայ ,

— Կիրինի՛զ , տէյի պէեան իթտի :

Ժան Տիւֆուր . - (Իշերի կիրէրէք .) Միւսիւ գօնթ , զաթընըզա պիր մէքթուպ կէթիրտիմ :

— Պիր մէքթուպ մու . քիմին թարաֆընտան :

— Զան իտէրիմ քի , միւսիւ գօնթ , քիմին թարաֆընտան օլտուղունու անլարսանըզ , սիզ տէ պէնիմ գատար թէաճճիւպ իտէճէքսինիզ :

Լիւսընայ . - (Մէքթուպուն ատրէսինի օգուեուպ վէ եազըսընը թանրեարագ .) Մատամ Սթէլլինիտէն միտիր :

— Էվվէթ , միւսիւ գօնթ :

— Սիզ քէնտիսինի կէօրտիւնիւզ միւ :

— Էվվէթ :

— Նէ՞ վագըթ կէօրտիւնիւզ :

— Զօգ չօգ եիրմի տագըգա էվվէլ :

— Նէ տիմէք իսթէտիկինիզի անլաեամաեօրում :

— Էֆէնտիմ , պու մէքթուպու օգուրսանըզ , նէ տիմէք իսթէտիկիմի բէք չաբուգ անլարսընըզ :

Դօնթ՝ մէքթուպուն մահֆազասընը երրթըպ միւնտէրիճաթընը օգուտուղունտա , գաշլարը չաթըլտը , վէ ,

Պուրաեա եագըն կէլմէսի՝ իւզերիմէ նէզարէթ վե հագ-
գըմտա ճասուսուգ իճրա իթմէք իչին տիր . . իշ կէօրմէք
սըրասընտա թէրէտտիւտ իտիպ իթմէեէճէկիմէ թէէմին օլ-
մագ իսթէեօր . ֆագաթ պիւմիշ օլսուն քի պէն թիւճաթ իթ-
մէեէճէեիմ, տէյի միւլահագա իթտի :

Գօգլիգօ . - (Թէպէսսիւմ իտէրէք .) Շիմտի էֆէնտիմ,
վուգուի հալի էլպէթթէ անլատընըզ :

— Էվվէթ :

— Էկէր իսթէրսէնիզ, էֆէնտիմ, մատամ Սթէլլինինին
խանէսինի զաթընըզա կէօսթէրէեիմ :

— Նէ՛րէտէ տիր :

— Ժան Տիւֆուր, բէնչիրէեի աշըպ, Մարն նէհրի գը-
եըսը իւզերինտէ վագը պիր նօգթաեը կէօսթէրէէք :

— Միւսիւ գօնթ, հէման թա գարշընըզտա, իքի պիւ-
եիւք աղաճըզլար արասընտա եէշիլ գանատըր քէօշկիւ կէօ-
րիւեօ՛րմուսունուզ, տէտի :

— Բէք տէ աշիքեար տէյիլ իսէ տէ, խէեալի սուրէթտէ
պիր շէյ կէօրիւեօրում :

— Էկէր պիր տիւրպինինիզ օլսա իտի, շու տագըգատա
մօտամ Սթէլլինինին, օտաւընըն բէնչիրէսինտէ տուրմուշ
օլուպ, պիր մէնտիլ սալլամագտա իտուկինի աշիքեարէն կէօ-
րէպիլիր իտինիզ . պէնիմ կէօզլէրիմ զաեէթ քէսկին տիր,
վէ հարէքէթլէրինտէն հիշ պիրիսի նազարը տիգգաթըմտան
գաշմամագտա տըր :

— Հայտէ կիտին ժէրմէնէ սէօյլէեին քի պանա պիր
տիւրպին վէրսին :

Գօգլիգօ՝ էմրի մէզքիւրէ իթաթ իթտիկինտէն, Ժէր-
մէն՝ իսթէնիլէն տիւրպինի գօնթա կէօնտէրտի, վէ օ տալի
պունուընլա պագմասընտա, կապրիեի աշիքեարէն կէօրէպիւ-
տի :

Պու սըրատա մէզպուրէ տէ տիւրպին իլէ գօնթա պագ-
մագտա օլտուղունտան, պու իքի մախլուզլար պիրիպիրինի
թանըեարագ սէլամլաշտըլար :

Այնի վագըթտա պաղչէտէն աեագ սէսի իշիտիլտիկին-

տէն , գօնթ , նազարը տիգգաթը ճէլպ իթմէք իսթէմէտիկի ճիհէթլէ , օտաարնա չէքիտի , վէ Գօգլիգօ տա ,

— Էֆէնտիմ , պու տիւրպինի եինէ Ժէրմէնէ իեատէ իթ . մէք լազըմ մը տըր , տէյի սօրտու :

— Խայր , եանըմտա դալմասընը իսթէրիմ :

Գօնթ . - (Տիւրպինի պիր մասանըն իւզէրինէ գօյտուգ . տան սօնրա , Գօգլիգօեա խիթապէն .) Մատամ Սթէլլինինին խանէսինէ կիտին , վէ եարըն քէնտիսինի կէօրմէեէ կէլէճէ . կիմի խապէր վէրին :

— Միւսիւ գօնթ , կիւնտիւզ միւ կիտէճէքսինիզ :

— Խայր կիճէ կիտէճէեիմ :

Եօյլէտէն իբի ստաթ սօնրա , Գօգլիգօ՝ Կապրիէլին խանէսինէ կիտիպ , Էֆէնտիսի թարաֆընտան վազը օլան սիբա . բըչը իյֆա իթտի : Պատէհու էմլաք իճար վէ մուպաեաասընա մէմուր օլան իտարէխանէեէ ազիմէթլէ , խայլի մուպա . հասատան վէ կէօեա թասալվուրունտան սարֆը նազար իթ . մէք իսթէեօր կիպի կէօրիւնտիւքտէն սօնրա , մուախսարէն սաթանըն մուգավէլաթ մուհարրիթի թարաֆընտան թաստի . գի իլէ ըէսմիեէթէ իֆրաղ իտիլմէք իւզրէ , չիմտիլիք մոււ վագգաթ պիր սէնէտ իլէ վէ նագտէն օթուզ սէքիզ պին պէշ եիւզ ֆրանգ վէրէրէք , մայիւմիւմիւզ օլան պինաեա միւթէսարըրֆ օլտու :

Իչթէ պու սուրէթլէ մէրգուճոհն խեեալաթը մէվգըրի ֆիլիէ կէլմէեէ պաշլատը :

Պու միւտտէթ զարֆընտա . Ժիւլ՝ քիմսէտէն կէօրիւլմէք . սիզին վէ պինաէն ալէյհ քէնտինի տիւչարը թէհլիքէ գըլ . մագսըզըն մատամ Սթէլլինինին խանէսինէ նասըլ կիտէպիլէ . ճէկինի քէնտի քէնտիեէ տիւչիւնմէքտէ իտի :

Շէօյլէքի կիւնտիւզ մէզպուրէեէ վիզիթա վէրմէսի գա . պիլ օլմաեըպ , էկէր կիճէ վագթը , խանէ խալգընըն կէօ . զիւնիւն էօնիւնտէ սէյֆիեէտէն տիչարը չըգսա , թապիաթիյ . լէ նէրէեէ կիթտիկի հէր քէսի մէրագտա պրագաճագ վէ պու հարէքէթինէ պին տիւրլիւ մանէալար վէրիլէճէք իտի :

Ժիւլ , սէյֆիեէ պաղչէսինին նէհրէ գաւտար թէմտիտ օ .

լունտուղունու պիլտիկինտէն, թէտգիգ իթմէք իւզրէ օ թա-
րաֆա տօղրու իւէրլէտի, վէ պիր թաշ նէրտիվէնտէն էնիպ,
նէհրին քէնարընա նազըր օլան տար վէ ալապ պիր գաբուեա
գատար եիւրիւտիւ: Մէգքիւր գաբու գաբալը օլմասըյլա,
գօնթ՝ պունուն անախթարընը պուլմագ լազըմէտէն իտուկի-
նի տիւշիւնէրէք, ուզագտան կէօրմէքտէ օլտուղու պաղչէ-
պանըն պուլունտուղու մահէլլէ իւէրլէտի: Պաղչէպան, գօնթ
տը Լիւսընայըն եագլաշմասընտա, իշինի թաթիլ իտիպ, սէ-
լամ՝ վէրտի, վէ ժիւլ տէ մէրգուլմա խիթապէն,

— Տօսթում, Մարն նէհրինէ կէօթիւրէն շու գաբու-
նուն անախթարը սիզտէ՞ մի տիր, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, միւսիւ գօնթ, հաթթա օ գաբունուն եէտիմ-
տէ իքի անախթարը պուլունմագտա տըր: Էֆէնտիմ, չայըն
քէնարընտա կէզինմէք ֆիքրինտէ՞ մի պուլունուեօրսունուզ:

— Պու կիւն իսթէմէմ, լաքին պաղը տէֆա օ մահէլլտէ
տօլաշմաեը արզու իթտիկիմտէն, իքի անախթարլարտան պի-
րինին եէտիմտէ գալմասը էյի տիր:

— Շիմտի զաթընըզա թէսլիմ իտէրիմ:

— Իւզէրինիզտէ՞ մի տիր:

— Հէր վագըթ եէտիմտէ սագլարըմ, չիւնքի պաղը տէ-
ֆա ճիվարտաքի պաղչէլէրէ կիթմէք իսթէտիկիմտէ, օ գա-
բուտան տիշարը չըդարըմ: Այըն միւսիւ գօնթ:

— Թէչէքքիւր իտէրիմ:

Պատէհու Լիւսընայ սէյֆիէէէ ավտէթ իթտի:

Մէրգուլուն սիմասը, պիր վագըթտան պէրու հալը մահ-
զունիյեթ քէսպ իթմէքտէ օլուպ, հէր ան ու տագըգատա
Մատլէնին վէ Կապրինին թէհտիտլէրի ֆիքրինի թազէիգ ի-
տէկէլմէքտէ, վէ իքիսի տէ քէնտիսինէ հիւքմ՝ իյլէմէքտէ
օլմալարըյլա, իթաաթ իթմէսի լազըմէտէն օլտուղունու ան-
լամագտա իտի: Ֆագաթ տէհչէթլի պիր թէհիքէեէ քէնտի-
նի իլգա իթմէքսիզին, պունլարըն էմրլէրինի նա՞սըլ իճրա ի-
տէպիլիւր իտի:

Խալագ խուսուսու՝ ազչէճէ մէնաֆիինէ ֆէվգէլատէ
մուզիրը օլմասըյլա, եալընըզ Հանրիէթին վէֆաթը՝ քէնտի-

նի սերպէս թ գըլապիլիւր իտի : Իմտի ճինաեթը վագըա հագ-
գընտա շիւպհէեէ մահէլլ վէրմէքսիզին , խուսուսա պու ճի-
նաեէթին ֆաիլի քէնտիւի օլմասընա տայիր իթ համընա գա-
տար կիտիլմէսինէ սէպէպիեէթ իթա իթ մէքսիզին , Հանրիէ-
թին վիճուտինի օրթատան գալտըրմագ նա՞սըլ միւմքին օլա-
պիլիւր իտի :

Լիւսընայ պու պապտէ բէք չօգ սարֆը զիհին իթ մէքտէ
իտի իսէ տէ , հէր տիւշիւնտիւկիւ թէտպիլի պիւր միւտտէթ
արիզ ու ամիգ միւլահագա իթ մէսի իւղէրինէ , նագապիլի
իճրա վէ թէհիքէ պուլուր իտի :

Մէրգոււմ , եէվմի մէգըիւրտէ էօյլէտէն սօնրա , գային
վալիտէսիլլէ պէրապէր եարըմ սաաթ գատար զէվճէսինին
օտասընտա վագըթ կէշիլիպ , պատէհու եինէ քէնտի տաի-
րէսինէ չէքիլտի :

Ժիւլ , խաոթանըն հէր կիճէ իշտիկի իլաճը Անէթին հա-
ղըրլատըղընը կէօրմիւշ , վէ զէհիր թասալվուրու՝ պունտան
էվվէլ պիւր գաշ տէֆալար ֆիքրինէ կէլմիշ օլտուղու կիպի ,
պու տէֆա տաիի զիհինին իշղալ իթ միշ իտի :

Լաքին հիշ էսէր պրագմաեարագ նէրէտէն զէհիր թէ-
տարիք իտէպիլիւր իտի :

Մէրգոււմ օտասընա կիրտիկինտէ , պիւր գօլթուգըլուտա
օթուրուպ , պաշընը էլլէրի իշինէ ալարագ , տիւշիւնմէեէ
պաշլատը , վէ քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Հանրիէթին ույգուտա օլտուղու զէման , թուալէթ
օտասընտան կէշէրէք մէգպուրէնին եաթաղընա գատար ի-
լէրլէմէքիկիմ , վէ հէր կիճէ իշմէքտէ օլտուղու մուալիճէեէ
պիւր գաշ տամլա զէհիր ագըթ մագըլըղըմ պէնիմ իշին գօլայ
շէյ տիր , լաքին հէքիմ , հասըլ օլան թէէսսիլտէն տօլաեը
թէաճճիւպ իթ մէ՞լ մի , վէ պազը ալէամէթլէր՝ ատէմը էմ-
նիյեէթինի մուճիպ օլմա՞ղ մը . . . պունտան գաթինազար ,
իշպու զէհիրի նա՞սըլ թէտարիք իթ մէլի :

Նալեաճ մէրգոււմ պաշընը եօգարը գալտըրտը , վէ Մ.
Տօրէյին հաեաթընը թէմտիտ իթ մէք իւղրէ թէրթիպ իտիլմիշ
օլան մուալիճէեէ , միւթէվէֆանըն թապիպի թարաֆընտան ,

« Իշխէճէք մատտէ հէր նէ տախի օլսա , եանի իսթէր շարապ իսթէր էթ սուեու օլսուն , պունա գարըշտըրըլտըղընտա , լէզ- զէթինի ասլա թէպտիլ իթմէեհէճէք տիր , ֆագաթ տիգգաթ իտին քի , պիր պաչգա քիմսէ պու իլաճը իչմէսին , չիւնքի Մ . Տօրէյին էօմրիւնիւ թէմտիտէ մէտար օլաճագ պու իլաճ՝ սըհ . հէթի պէրքէմալ օլան , եախօտ գալպ խասթալըղը պուլուն . մաեան տիկէր պիր քիմսէնին , աղըր աղըր , ֆագաթ հէր հալտէ վէֆաթընը մուճիպ օլուր » տէմիշ իտուկինի խաթըր- լատը :

72

Գօնթ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Օ իլաճը Բարիստէ պէն թէրթիպ իթտիրտիմ , վէ ռէ- չէթաեը սագլամըշ օլտուղում հալտէ , պիր տէֆա տահա թէրթիպ իթտիրմէքտէ լիւզում եօգ տուր , տէյի միւլահա- զա իթտի , վէ ճիզտանընտան պիր քեաղըտ չըգարարագ ,

— Իշթէ պու տուր . պունու ախի էճղաճըեա կէօնտէր- տիկիմ հալտէ , պիր տէֆա տահա թէրթիպ իթտիրէպիլի- րիմ . . . տօղրուսու պէյլէ պիր սիլահա մալիք օլտուղում հալտէ , խարիճտէ եէնի պիր սիլահա արամագլըղըմ զարիպ շէյ տիր , տէտի , վէ տօտագլարընտա միւտհիշ պիր թէպէս- սիւմ հասըլ օլտուղու հալտէ , ռէչէթաեը թէքրար ճիզտա- նընտա հըֆղ իթտի , վէ եարը աչըգ բէնչիրէեի գարաեըպ , եաթաղընա եաթտը :

Իրթէսի սապահ , վէքիլխարճը վէ մահրէմի էսրարը օլան խըզմէթ ճիսինի նէզտինէ չաղըրըպ ,

— Ժա՛ն , պու կիւն սիզ Բարիսէ կիտէճէքսինիզ , տէտի :

— Օթէլիմիզէ՛ մի , միւսիւ գօնթ :

— Օթէլէ ուղրաեըպ , մէքթուպլարըմը կէթիրիրսինիզ , ֆագաթ ազիմէթինիզին ասըլ մագսէտի՝ մատամ գօնթէս ի- չին եէնի պիր իլաճ թէրթիպ իթտիրմէք տիր :

— Մատամ գօնթէս աղբը խասթա՞մը տոր :

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի եաշամապնա բէք ազ իւմիտ գաւմըշ տըր , ֆագաթ նէ՛ կիպի ֆէլաքէթին պէնի թէհտիտ իթմէքտէ օլտուղունու քիմսէնին պիլմէսինի իսթէմէմ , իմտի , սիգէ սէօյլէտիկիմի քիմսէնէ պիլտիրմէնին :

— Ումարըմ քի միւսիւ գօնթ , պէնիմ սըրը սագչար օլտուղումա շիւպնէ իթմէզսինիզ :

— Շէնըվիէրտէքի էնզաճըտա իգթիզա իտէն մուալիճաթ եաբըլամատըղնտան , Բարիստէ , զաթէն պիր տէֆա տահա իսթէտիկիմ իլաճը եաբմըշ օլան էնզաճընա կիտէրսինիզ :

— Օ էնզաճընն մահէլլի նէ՛րէսի տիր :

— Բէյթանն իւզէրինէ քէնտի միհրինի պասմըշ տըր , վէ շիւպնէսիզ պու միհրտէ էնզախանէսինին պուլունտուղու եէր կէօսթէրիլիշ տիր :

— Բէք էյի միւսիւ գօնթ :

— Իշթէ րէյթանը սիգէ վէրիեօրում , ճիզտանընըզա գօեուն վէ լաեղգըլա մուհաֆազա իտին :

— Միւսիւ գօնթ , զաթընըզ պու խուսուստա էմին օլուն :

— Էնզաճը սիգէ պիր քիւշիւք բաքէթ թօզ վէրէճէք տիր : Օ բաքէթի պէնտէն պաշգա քիմսէնէ թէսլիմ իթմէմէլլիսինիզ , Անլաեօ՞րմուսունուզ :

— Անլաեօրում , օ բաքէթի՝ քէնտի էլիմէ զաթընըզա թէսլիմ իտէճէեիմ :

— Էվվէթ , էվվէթ :

— Նէ՛ վազըթ կիթմէքիկիմ լազըմ կէլիեօր :

— Պիր ան էվվէլ կիթմէլիսինիզ :

— Էֆէնտիմ , պէնտէնիզէ պաշգա էմրէրինիզ , թավսի եէլէրինիզ եօգ մու տուր :

— Խայր :

— Էօյլէ իսէ շիմտիտէն եօլա չըգաեըմ :

Գօգլիգօ՝ էսվապընը թէպտիլ իթտիքտէն սօնրա , ըսթասիօնա միւթէվէճճիհէն սէյֆիեէտէն հարէքէթ իթտի , վէ Բարիսէ մուվասըլէթինի միւթէագըզ , Բլաս տը Պասթիլտէ :

քի էճզաճրեա կիտիպ, եէտինտէքի ըէչէթանըն թէրթիպինի
թաւսիսէ իյլէտի: Էճզաճը, իսթէնիլէն մուալիճէնին պիր
սաաթ զարֆընտա թէրթիպ օլունաճաղընը պէեան իթտիկին-
տէն, Գօգլիգօ՝ իշպու պիր սաաթ զարֆընտա ճիւլարտա քեա-
յին պիր ըօգանթաեա աղիմէթլէ, էօյլէ թաամընը իթտի, վէ
պատէհու թէքրար էճզախանէեէ կիտէրէք, իլաճը վէ ըէչէ-
թաեը ալտըգտան սօնրա պիր արապաեա ըաքիպէն, Ֆէզան-
տըրի սօգաղընա տօղրու եօլա չըգտը:

Մատլէն օլ էանատէ՝ Սէլէսթէն տը Վալանտէլ, Վալան-
թին վէ տօգթօր Վէրնօն իլէ պիրլիքտէ թաամտա օլժաարլա,
Ժան Տիւֆուրուն՝ քէնտիսինի կէօրմէք իսթէտիկինի օտա խըզ-
մէթճիսի իսպէր վէրտիկինտէ, մէզպուրէ տէրհալ իւշ միսա-
ֆիրինի թէրքլէ, Ժան Տիւֆուրուն նէզտինէ կէլտի, վէ արա-
ւարընտա շու եօլտա միւքեալէմէ վուզու պուլտու:

Մատլէն. - Հօճա Ժան, էկէր եանըլմաեօր իսէմ, Շէնը-
վիէրտէ ֆէվգէլատէ պիր հալ օլմուշ օլմալը տըր:

Ժան Տիւֆուր. - Մատամ, շու քեաղըտը օգուրսանըզ,
պիզզաթ մուհաքէմէ իտէպիլիսինիզ:

Մէրգում պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, ճիզտա-
նընտան չըգարտըղը պիր քեաղըտը Մատլէնէ թագտիմ իթտի:

Մատլէն. - (Յ քեաղըտը օգուտուգտան սօնրա.) Պու
պիր հէքիմ ըէչէթասը տըր:

— Էվվէթ մատամ, հաթթա պու ըէչէթատա թաւսիսէ
օլունան իլաճը՝ Բլաս տը Պասթիյլտէ պիր էճզախանէտէ պիր
ազ էվվէլ թէրթիպ իթտիրտիմ:

— Իշպու ըէչէթաեը սիզէ քիմ վէրտի:

— Միւսիւ գօնթ:

— Տիմէք պունտա թաւսիսէ օլունան իլաճ՝ գօնթէս իչին
տիր:

— Էօյլէ կէօրիւնիւեօր:

— Սիզ պունտա չիւպհէլի պիր շէյ կէօրիւեօրմուսու-
նուզ:

— Էվվէթ, մատամ:

— Նիչին:

— Ձիւնքի էկէր մատտէ՝ սըրֆ պիր հէքիմ՝ լէչէթասընըն
թէրթիպինտէն իպարէթ օլմուշ օլսա իտի , մատամ գօնթէ-
սին հաեաթը թէհլիքէլի օլտուղունու , վէ քէնտիսի իչին իւ-
միտսիզ կէօրինտիւկիւնիւ , վէ պու իլաճր անճագ վէ անճագ
քէնտիսինէ իթա իթմէքլիկիմի Մ. գօնթուն թավսիեէսինէ
զանն իտէրիմ քի մահէլլ օլմազ իտի :

— Գէնտիսի պու էմրի վէրտի մի :

— Էվվէթ մատամ , հաթթա իսրար պիլէ իթտի :

— Իլաճ եանընդտա՞ մը տըր :

— Էվվէթ մատամ :

Պու սուրէթլէ Գօգլիգօ՝ անճագ պիր գաչ կրամ աղըր-
լըղընտա վէ իրի ուճու պալ մօմու իլէ գաբալը օլարագ զա-
եէթ քիւչիւք պիր բաքէթի կէօսթէրտիկինտէն , Մատլէն ,

— Օ բաքէթ իլէ լէչէթաեը պիր գաչ տագըգա իչին
պանա թէսլիմ իտին , վէ պէնի պէքլէեին , տէտի :

— Ուլըն մատամ :

Մատլէն պու շէյլէրի ալտըգտան սօնրա , տօղրուճա
թամա սալասընա կիթտի , վէ լէչէթաեը հէքիմէ կէօսթէրէ-
րէք :

— Ազիզիմ տօգթօր , շու լէչէթանըն միւնտէրիճաթընէ-
տէն իպարէթ օլտուղունու , լութֆէն պէնտէնիզէ սէօյլէ՛րմի-
սինիզ , տէտի :

Տօգթօր Վէրնօն քեաղրտը էլինէ ալարագ , միւնտէրիճա
թընը կէօգտէն կէչիրտիքաէն սօնրա ,

— Պու նէ . . . պու թէրթիպ զաեէթ մօսթարալը տըր .
վագաա եիւրէք խասթալըղընա տիւշար օլուպ , խասթալըղըն
սօն ռատտէսինէ վասըլ օլմուշ պուլունան պիր քիմէնին հա-
եաթընը թէմտիտ իաէպիլի , լաքին տիկեր պիր քիմսէ պու
պու իլաճր գուլանրիսա , ահէսթէ ահէսթէ , ֆագաթ հիչ
պիր էսէր պրագ մագսըղըն ահրէթէ եօլճու օլուր , տէտի :

Օէլէսթէն . - Ոիզ պու լէչէթաեը քիմտէն ալտընըզ :

— Գօնթ տը Լիւսընայըն վէքիլխարճընտան . մէրգում ,
պու լէչէթատա թավսիեէ իտիլմիշ օլան տէհչէթլի մուալի-
ճէեի թէրթիպ իթտիրմէկէ էֆէնտիսի թարաֆընտան մէմուր

օլտուշ տուր : — Անլա՛ւեօրմուսունուզ :

— Շունու անլաւեօրում քի , սէքթէի գալպտէն վէֆաթ իթմիշ օլան գօնթուն գային բէտէրի հազգընտա գուլլանըւմըշ օլան իլաճ , պիր հիւսնի թէտավի տէյիլ , իլա զէհիր իմիշ :

— Նէ օլտուղունու սիզէ սէօյլէեհիմ . խապիս գօնթ , զէվալլը գօնթէս տը Լիւսընայր ահրէթէ եօլնու իթմէք իսթէ . տիկինտէն , պու զէհիրի գուլլանմաեը թասմիմ իթմիշ տիր :

Մէզպուրէ պու սէօղիւ սէօյլէտիքտէն սօնրա , բաքէթի պիր մասանըն իւզէրինէ վազ իթտի :

— Տօգթօր Վէրնօն . — Ազիզէմ մատամ , պանա պիր բարշա գըրմըզը մէօհիւր մումու յէ եանմըշ պիր մում վէրին :

— Բէք էյի , շիմտի վէրիւրիմ :

Պիր ազ սօնրա , հէքիմ , իքի ուճունու թութմուշ օլան բաքէթին մէօհիւրնիւ , եանմըշ օլան մումուն ալէվինտէ էրիթտիքտէն սօնրա , բաքէթի աչտը : Պունտա պիր ազաճըգ պէեազ վէ ինճէ թօզ մէվճուտ օլուպ , տօգթօր՝ Մատլէնէ խիթապէն ,

— Մատտէ պիր ճինաեէթ իճրասընա տայիր օլտուղունու մուհազգազ պիլիեօրմուսունուզ , տէտի :

— Գաթիլին՝ զէհիրի մագսէտինէ գուլլանմագտա օլտուղունու կէօղիւմէ կէօրիւեօրում կիպի մուհազգազ պիլիւրիմ :

— Օ հալտէ , պիզ , անըն մագսէտինի հիւքիւմսիւզ պըրազապիլիւրիզ :

Պինապէրին հէքիմ , մէզքիւր իլաճը տիկէր պիր քեաղըտա վազ իլէ , պունուն եէրինէ ինճէ պիր թօզ կիպի տէօ . եիւլմիւշ օլան պիր ազաճըգ չէքէրի բաքէթէ գօյտու , վէ էվէլքի կիպի տիւրիւպ , եէնիտէն իքի ուճու մէօհիւր մումու իլէ գարատը : Շէօյլէ քի հէր քիմ կէօրսէ , պու բաքէթին աչըլմըշ օլմասը հազգընտա զէրլէ գատար շիւպհէ իտէմէզ իտի :

Միւթէագըրպէն Մատլէն բէչէթա իլէ բաքէթի ալըպ , Ժան Տիւֆուրուն նէզտինէ ավտէթինտէ ,

— Եանըլմըշընըզ , վէ պու տէֆա էֆէնտիմիզ հազգըն .

տա հագգսրզ շիւպհէեէ զահիպ օլմուշտունուզ : Պունունըւ պէրապէր պիր տէֆալըգ մուամէլէ՝ ատէթ հիւքմինէ կիրէմէզ : Էօյլէ թաամրնր պուրատա իթմէքտէ պուլունան թապիպիմ՝ ընչէթաեր թէտգիգ իթտի . պունտա կէօսթէրիմիշ օլան իլաճ՝ մուխաթարալը օլմագ շէօյլէ տուրսուն , զայէթ ֆայտէլի իմիշ , տէտի :

Դօգլիգօ՝ ընչէթա իլէ եաբտըրտըղը իլաճը կէրի ալտըգտան սօնրա , Մատլէն ,

— Պանա պիլտիրէճէք պաշգա պիր մալիւմաթընըզ վա՞ր մը տըր , տէյի սօրտու :

— Աֆվ իտէսինիզ , մատամ , շուտա պէնիմ բարօրթօմ տըրքի , բօսթաեա թէսլիմ իթմէքիւզրէ եաղտըղըմ էսնատէ , Մ. գօնթ պէնտէնիզի Բարիսէ կէօնտէրտի : Պունտա կէօրէճէք պինիզքի , մատամ , Կապրիէլ Սթէլլինի , քիմ պիլիր նէ՞ սէպէպէ մէպնի , Մ. գօնթա եազըն պիր մահէլլէ նագլ իթմիշ տիր :

— Աճա՛յիպ :

— Մ. գօնթ Շէնըվիէրտէ պուլունտուղունտան , մատամ Սթէլլինի տէ վարան-Սէնթ-Իլէրտէ պիր քէօշք քիրալամըշ . . . լաքին մատամ , կէօրիւլէճէք տէրէճէտէ կիւզէլ պիր քէօշք , թէքմիլ էշեասը տա իշինտէ մէվճուտ . . . աօղրուսու սահիպի հէր քիմ իսէ , պէօյլէ պիր քէօշկէ մալիք օլմասընտան տօլաեը իֆթիխար իտէպիլիր : Բլաթան սէյֆիեէսիյլէ պու քէօշկտէն , տիրպինիէր վասըթասըյլա վէ իշարէթլէր իլէ բէք ալէա մուխապէրէ իտիլէպիլիր : Սայքի հավատա պիր նէվ թէլէկրաֆ տիմէք տիր :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ , հօճա ժան , սիզ ագիլ վէ սատըգ պիր միւթթէֆիքպինիզ ,

Պու միւքեալէմէտէն սօնրա ժան Տիւֆուր՝ Թէզանտրի սօգաղընտան Սիրգ սօգաղընտա վագը օթէլէ աղիմէթլէ , օրաճա իշլէրինի թէսվիեէ իթտիքտէն սօնրա , վարանա կիթմէք իւզրէ շըմէնտըֆէր գաթարընա ըաքիպ օլտու : Մէրգում , ախիրէն սաթըն ալմըշ օլտուղու պինանըն բիշկեահընտան կէշմէքլէ մահզուղ օլմագ արղուսինտէ իտի :

Մատչեն իսէ, Ժան Տիւֆուրուն ազիմէթինտէն սօնրա եալընըզ գալտըղընտա, քէնտի քէնտիեէ շու սէզզլէրի սէզլէտի,

— Անլաեօրում. Լիւսընայ իթաաթա մէնպուր օլտուղունտան, ֆագաթ քէնտիսինի ֆագրը հալէ կէթիրէնէք օլան թալագ իլէ զէվէսինտէն այրըլմագ իսթէմէտիկինտէն, օ պիշարէեի զէհիրլէմէք վէ պու սուրէթլէ հիրրիեթինի իսթիհսալ իլլէմէքիկի թասմիւ իթմիշ տիր, — Սթէլլինի պուրասըն պիլտիկինտէն, էվլէլա մէրգումա նէզարէթ իթմէք, վէ մուսխարէն ճինաեթի վազըանըն իլէրլէմէսինտէ հազըր պուլունմագ իւզրէ, գօնթա եագըն օլան պիր մահէլտէ իգամէթ իթմէկի տիւշիհնմիւշ... էյ խային վէղատտաբլար, մալիսիւլէալարընըզա տալտրգճա տալըն, վէ մուվաֆագըյեթի գաթիեթի իւմիտ իթմէքտէն տուր օլմաեըն...

«Սիզ՝ ճէնապը Ալլահըն ատիլ օլտուղունու ունուտու եօրսունուզ:

«Համտ օլտուն, պէն հաեաթտաեըմ, վէ սիզին սօն սաաթընըզըն եագլաշմագտա օլտուղունու հիսս իտիեօրում:

*
* *

Ժան Տիւֆուր՝ Վարան տէմիր եօլու ըսթասիօնունտա գաթարտան էնտի, վէ պիր կիւն էվլէլ սաթըն ալմիշ օլտուղու քէօշկիւն էթրաֆընը տօլաշարագ, պունուն պէեազ սրվասը վէ եէշիլ լէնկիլ գանատլարընա հայրան օլմագտա իտի: Հաթթա խանէի մէզքիւրէ կիրիպ, մէվնուտ էշեասընր պիր տահա կէօզտէն կէշիրմէկի արզու իթմէքտէ իտի իսէ տէ, կապրիէլէ թագտիւմ օլունմագ իշին հիշ պիր պէհանէ պուլունմատըղընտան, պու նիեթթինի իճրատէն կէրի տուրտու:

Մէրգում Բյաթան սէյֆիեթինէ մուվասըլէրի տէ, Մ. տը Լիւսընայըն տաիրէսինէ շրզըպ, Սիրզ սօգալլիտաբի օթէլտէն ալտըղը մէթթուպլար իլէ մահուտ լէշէթաեը վէ եաբտըրտըղը իլաճը մէրգումա թէսլիւմ իթտի:

Գօնթ, իշի շագտըրմամագ իշին, լէշէթա իլէ իլաճը,

էհէմիսէթ վերմէօր կիպի կէօրիւնէրէք պիր չէքմէճէտէ հըֆզ իթտի, վէ պատէհու ալտըղը մէքթուպլար իլէ մէշղուլ օլմաեա պաշլատը :

73

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ գային բէտերինին վէֆաթընտան պերու Բլաթան սէյֆիսէսինին հաքիմի մութլագը սըրասընա կէշմիշ օլուպ, պինապերին քէնտի էմրիյլէ ճէլպ իտիլմիշ օլան նագգաշլար, սէյֆիսէյի մէքքիւրէնին եիւզ թարաֆընըն թէզեինաթըյլա էլան մէշղուլ պուլունմագտա իտիլէր :

Գօրնիցալարըն թէզեինի խիթամ պուլմուշ օլմաղէ, էյ. րէթի իսկէլէլէր իլք գաթտան գօնթուն վէ Հանրիէթին տա. իրէլէրի բէնշիրէլէրի հիզասընա էնտիրիլմիշ իտի, անճագ Հանրիէթին բէնշիրէ բէրտէլէրի գաբալը օլմասըյլա, խարիճ. տէն իչէրիսի կէօրիւլէմէզ իտի :

Կէնճ գատընըն ահվալը սըհհիսէսի մէմնուն օլունաճագ սուրէթտէ օլուպ, ֆագաթ էյիլէշմէք հալի ֆէվգէլատէ եա. վաշ սուրէթտէ տէվամ իտիեօրտու, Մէզպուրէնին գուվլէ. թի պիր ան էվվէլ իեատէ օլունսուն իչին, թապիպ, հէր կիւն էօյլէտէն սօնրա իքի իւշ սաաթ գատար եաթագտան գալգմասընը թաւսիսէ իթմիշ օլմասըյլա, մէրգումէ, իս. թարը մէքքիւր մուճիպինճէ եաթաղընտան գալգըպ, Անէթին գօլթուղունա տաեանարագ օտասընտա պիր գաշ ատըմ ա. լըր, վէ պատէհու ուզուն պիր գանաբէտէ եասլանըր իտի :

Հէր սապահ վէ հէր ագշամ, նագգաշլար՝ իգամէթ իթտիքլէրի օթէլին լօգանթասընա կիտէրէք, էօյլէ վէ ագ. շամ թաամլարընը օրատա իտէրլէր իտի :

Պիր կիւն եինէ, ալաֆ. սաաթ օն պիր րատտէլէրինտէ, միւթատլարը վէճհլէ իշի թէրք իտիպ, լօգանթաեա կիտէրէք, քէնտիլէրի իչին էվվէլճէ հազըր իտիլէն սուֆրատա օթուր.

առաջարկը էսնատէ, սէյֆիսէնին ամէլեթընա պաշանալը-
տան պէրու կէօրմէմիշ օլտուգլարը ժիւլիէն-Գլօտ գօլթուղու
ալթընտա քիւչիւք պիր բաքէթ օլարագ զահիր օլտուղուն-
տան, պիլճիւմէ արգատաշարը՝ թէվէճճիւհքեարանէ պիր
թարզտա հուրրա՝ հուրրա՝ տէյի պաղրըշտրլար :

Պու տէլիգանլըլար՝ ժիւլիէնին քէնտիլէրինտէն չօգ զի-
եատէ ըիւճհանիսէթի հաիզ օլտուղունու թաստիգ իթմէքլէ
պէրապէր, քէնտիսինի զիեատէսիյլէ սէվմէքտէ իտիլէր :

Մէրգումանտան պազըսը՝

— ժիւլիէն պիզիմ իլէ պէրապէր թաամ իթմէկէ կէլ-
տի, տէյի նիտա իթտիկինտէն, մէրգում ճէվապէն,

— էվվէթ, արգատաշար, սիզին իլէ թաամ իթմէեէ,
հաթթա սիզէ պիր գաշ չիշէ պօրտօ շարապը իքրամ իթմէեէ
կէլտիմ, տէտի :

Մէրգումուն իշպու իֆատէսի իւզէրինէ ճիւմլէ արգա-
տաշարը էլ չըրքտըլար, վէ պիր թագըմը եիւքսէք սէտա
իլէ :

— ժիւլիէն Գլօտա օթուրաճագ պիր եէր վէրին, տէյի
պաղրըշտըգլարընտա, տիկէրլէրի տէ,

— էվվէթ, էվվէթ, արթիստէ պիր սուֆրա թագըմը
կէթիրին, տէտի :

Պունլարա խըզմէթ իթմէքտէ օլան պէսլէմէ, տէրհալ
թապագ վէ սաիրէեի կէթիրտիկինտէն, մէրգուման կէնճ-
լէրտէն պիրի՝

— իշթէ պու տա օլտու... պուեուրուն, միւսիւ ժիւ-
լիէն Գլօտ, օթուրուն պագալըմ, տէյի պէեան իյլէտի :

Ժիւլիէն .- Տուրուն, պուլվարլարտա կէզմէք իչին կի-
եինմիշ օլտուղում էլպիսէմ իլէ օթուրամամ. ամէլէեէ մալս-
սուռ օլան էլպիսէմի կիեինմէլիեիմ. չիւնքի պէն տէ ամէլէ-
եիմ, վէ ամէլէտէն օլտուղումա իֆթիսար իտէրիմ :

Միւթէագըպէն մէրգում, գօլթուղունտաքի պօղչաեը
աչըպ, իշ վագթընտա գուլլանտըղը էսվապը, եանի լաճի-
վէրտ պէզտէն տիքիլմիշ օլան վէ իւզէրի պօեա լէքէլէրիլէ
միւլէմմա պուլունան մափի պուլղու վէ էյրիլմիշ պիւյրիւլմիւշ

չարգասընը կիյտիկինտէ , հէման թանըմազ պիր հալէ կէլ-տի :

Նազգաչարտան պիրի . - Տիմէք իշիմիզին նոգսանլարընը իքմալէ կէլտինիզ :

Ժիւլիէն . - Էվվէթ , արգատաչլար , էկէր պազը նոգսան . լար վար իսէ , անլէրի տիւզէլթմէեէ կէլտիմ :

— Կէլմէնիզէ բէք մէմնուն օլտում . չիւնքի ալթուն զէ-մին իւզէրինէ վէ պիզանթին ուսուլթնճէ պիր գատըն թաս . վիրի նազչ իթմէկէ պաչլատըմ իսէ տէ , պիր տիւրլիւ պաչա չըգարամանօրում :

— Արգատաչլար , հէր նէ միւշքիլաթընըզ վար իսէ , սէօյլէեին , իճապընա պագաճաղըմ :

— Թէշէքքիւր իտէրիզ . թէշէքքիւր իտէրիզ :

— Եաչասըն ուսթա սէնաաթքեար . . .

— Ժիւլիէն բէք էյի տէրիզանլը տըր :

Ժիւլիէն Գլօտուն սիբարըշ իթտիկի իւչ շիշէ Պօրտօ չա-րապը կէթիրիլիպ իշիլտի , վէ ղայպ իտէճէք վագըլթլարը օլ-մատըզընտան , թաամլարընա սէրիան խիթամ վէրիլտի :

Մէրգուման սանաաթքեար կէնճլէր՝ գահվէլէրինի իշ-տիքտէն սօնրա , իշլէրինէ տէվամ իթմէք իւզրէ Բլաթան սէյֆիեէսինէ կիթտիլէր :

Օգուեանլարըմըզ իշին շուրասընը թէէմին իթմէքլիկի ֆագլա ատտ իտէրիզ քի , Ժիւլիէնին Շէնըվիէրէ կիթմէսի , նազչ ամէլեաթընը կէօզտէն կէչիրմէք վէ ամէլեաթըմէզ . քիւրէտէ չալըչմագ մագսէտինէ մէպի օլմանըպ , պու խու-սուս՝ եալընըզ օրատա պուլունապիլմէսինէ պիր պէհանէ ի-տի . հալ պու քի ասըլ մագսէտի՝ քիմսէտէն թանըմագսըզըն սէյֆիեէ տախիլինտէ պուլունմագ , վէ պիր գաչ սանիեէ գատար օլտուն Հանրիէթի կէօրմէք իշին պիր չարէ պուլմագ , վէ ալոր խասթա օլտուլու բիվանէթ իտիլկէլէն մէզպուրէ-նին ահվալը սըհհիեէսինէ կէօպլէրիլի վագլֆ օլմագտան ի-պարէթ իտի : Հէր նէ իսէ , մէրգում , գուրուլմուշ օլան իս-կէլէլէրէ վասըլ օլմագ իշին , հէր հալտէ պինանըն եիւզ թա-րաֆընտան կէչմէսի լագըմ կէլտիկինտէն , էկէր գօնթա թէ-

սատիւֆ իթսէ , վէ գօնթ տա , նիմ թէպտիլ գըեաֆէթի հա-
լինտէ քէնտինի թանրսա , նէթիճէսի նէ՞ օլաճագ իտի :

Շիւպհէսիզ նէթիճէսի վէխիմ օլաճագ իտի իսէ տէ , պու
սըրատա թէրէտտիւտ վէ էմիի պասիւրէթլէ հարէքէթտէ պու-
լունուլամազ իտի :

Պինապէրին ճէսարէթի՝ պաչըճա սիւահ տէյի իթթիխազ
իտէրէք , արգատաշարընա գաթըլըպ , շայեանը թէէսսիւֆ
հատիսէ վուգու պուլմագսըզըն պինանըն էօնիւնտէն կէչտի :

Ժիւլիէն , մուվագգաթ սուրէթտէ մէրգուման ամէլէ սը-
նըֆընա տախիլ օլմուշ օլտուղունտան , իսկէլէլէրտէ քէնտինէ
մախսուս պիր եէր պուլունմամագտա իտի : Իմտի , պալէատէ
զիքը իթտիկիմիզ գատըն պաշը ըէսմինին պազը գուսուրա-
րընը իքմալ իթտիքտէն սօնրա , Հանրիէթին օտասընը այտըն-
լաթան բէնչիրէլէրտէն պիրինէ եագըն կիտիպ օթուրտու , վէ
պիր սէնէեի միւթէճավիզ զէմանտան պէրու քէնտիսինի էն-
վաի ճէվը ու ճէֆալարա կիրիֆթար գըլմըշ օլան ճինսեթթի-
նի օ օտա տէրունինտէ իճրա իթմիշ օլտուղունու խաթըրլա-
լամագլա , աղիմ պիր իզթիրապ հիսս իյլէտի :

Նագգաշարտան պիրի՝ ժիւլիէնին մէզքիւր բէնչիրէ եա-
զընընտա օթուրտուղունու կէօրմէսինտէ ,

— Արգատաշ , օ թարաֆտա եալընըզ սապահլարը չալը-
շըրըզ , չիւնքի զալիպա մատամ գօնթէս խասթա օլտուղուն-
տան , սաիր վագըթլարտա օ ճիհէթտէ չալըշմագլըզըմըզա
միւսատէ օլունմամըշ տըր , տէտի :

Ժիւլիէն , բէք էյի բէք էյի , տիեէրէք , օրատան չէքիւ-
տի . վէ վագաա Հանրիէթի կէօրմէք իւմիտիյլէ բէնչիրէեէ
գատար իլէրլէմիշ իտի իսէ տէ , բէրտէլէր գաբալը օլտու-
ղունտան , տէրունը օտաեը կէօրմէք գապիլ տէյիլ իտի :

Միւթէագըպէն տիկէր պիր իսկէլէեէ կէչիպ , սէյֆիեէ-
նին քէօշէսինէ գատար իլէրլէտի : Մէրգում , պու քէօշէի
կէչմէքսիզին , վէ եալընըզ պիր ազ էյիլէրէք , պինանըն Մարն
նէհրինէ նագըր օլան եիւզ թարաֆընը եանտան միւշահէտէ
իտէպիլմէքտէ օլմասըյլա , գօնթ տը Լիւսընայը , եարը պէ-
լինէ տէկին բէնչիրէնին տիշարըսընա սարգըլմըշ օլարագ վէ

պիր տիւրպին իլէ գարշը ճիհէթէ պագարագ կէօրտիւկիւնտէ սարսըլտը :

Օ թարաֆտա եայլընըզ քիւչիւք պիր իսկէլէ , վէ պունա չըգմագ իչին իբտէն պիր մէրտիվէն պուլունմագտա իտի : Իչ պու մէրտիվէն՝ գօնթուն բէնչիրէսի եագընընտան սարգըլմըչ օլուպ , քիւչիւք իսկէլէնին ուճու տա հէման պունա պիթիչիք իտի :

Ժիւլիէն , գարընտայը օլան ժիւլ տը Լիւսընայը , սաթհի պիր պագըչլա թանըտը , վէ գօնթտան կէօրիւիւր գօրգու սուլլա պինանըն քէօչէսինին արգասընա տօղրու չէքիւտի , վէ եայլընըզ պաշընը իլէրի սիւրիւպ , թէքրար աթֆը նազար էյլէտի :

Լիւսընայ , օլ էսնատէ , սօլ էլիյլէ տիւրպինի թութմուչ օլտուղու հալտէ , սաղ էլիյլէ պիր թագըմ իշարէթլէր իթմէքտէ իտի :

Ժիւլիէն՝ տիւրպինին աթֆ իթմիչ օլտուղու նօգթաեք արաեքպ , գարթալ գուչունա մախսուս օլան քէսկին պագըչըլլա , սուեուն տիկէր ճիհէթինտէ , վէ եէչիլ գանատլը պէեաղ պիր էվին բէնչիրէսինտէ պիր գատըն միւշահէտէ էլլէտի :

Օ գատըն տա տիւրպին իլէ Բլաթան սէյֆիեէսինի կէօզէթմէքտէ վէ Լիւսընայըն իշարէթլէրինէ քէնտիսի տէ իշարէթլէրլէ մուգապէլէ իթմէքտէ իտի :

Գօնթ , գօլունու եէնիտէն գըմըլտաթտը , վէ շու բան թօմինա օեուլունուն արգասընտան իրատ իթտիկի « պու ագչամ » «էօզիւ» Ժիւլիէնին գուլաղընա աչիքեարէն աքս իթտիկինտէն , քէնտի քէնտիեէ ,

— Մէթրէսի իլէ մուխապէրէ իտիեօր... ա՛հ ալլագ . գարըսը պուրատա խասթա , վէ պէլքի տէ թէհլիքէտէ պուլունտուղու հալտէ , քէնտիսի մէթրէսինին եանընա կիտիեօր... խային... զատտա՛ր... արթըգ պու ալլագըլըզլարա իիթամ վէրիլմէլի տիր , աէտի :

Այնի վագըթտա Լիւսընայ՝ աչըգ օլան բէնչիրէնին էօնիւնտէն չէքիւտի , վէ Ժիւլիէն իչէրտէն պիր գաբունուն գաբանմասը սէսինի իչիթմէքլէ :

— Օտաւորնտան տիշարը չըզըեօր, իլէրլէեեկիլիրիմ, տէ-
յի միւլահազա իթտի:

Պինապէրին ժիմնասթիք մէհարէթիլէ, պուլունտուղու
իսկէլէտէն զիբր իթտիկիմիզ իսկէլէ իւզէրինէ աթլաեըպ,
բէնչիրէնին եանընա եագլաշտը, վէ գօնթուէն օտաւորն իչէ-
րի թարաֆընա տօղրու էյիլտի:

Պու օտա պօշ օլուպ, տիւրպին՝ բէնչիրէնին եագընընտա
պիր մահէլլ իւզէրինէ գօնուլմուշ իտի:

Օլ էանատէ պիր սէս իչիտիլտիկինտէն, ժիւլիէն, քէնտի
իսկէլէսինէ աթլաեըպ, պաշլամըշ օլտուղու պիր նագգաշ ի-
չինէ տէվամ իթտի:

Հանրիէթին օտասը բէրտէլէրի էլան գաբալը օլտուղուն.
տան, ժիւլիէն՝ քէնտի քէնտիեէ,

— Պու բէրտէլէրի աշմաեաճագլար, վէ պէն տէ պիր տա-
գըգա պիլէ քէնտիսինի կէօրէմէեէճէեիմ. Հալ պու քի կէօր-
մէլիեիմ... կիճէ գարաշլըղը պասթըղընտա, էլպէթթէ իշ-
պու օտատա ըչըգ եագըլաճագ տըր, պիր թագըրիպ իսկէլէ
իւզէրինէ չըգաճաղըմ, վէ բէրտէլէր նէ գատար գաբալը օլ-
սալար, եինէ մագսէտիմէ էրմէեէ մանի օլմաեաճագլար տըր,
տէտի:

Ժիւլիէն՝ չիւպհէեէ մահէլլ վէրմէմէք իչին, թէքրար Հան-
րիէթին բէնչիրէսի էօնիւնտէն կէչէրէք, տիկէր պիր իսկէլէ
իւզէրինէ չըգտը:

Ժիւլիէնին կէօլկէսի՝ իքինճի տէֆա գաբալը բէրտէլէրին
իւզէրինտէ միւշահէտէ օլտուղունտան, խասթա՝

— Նի՛չին պու ատէմլէր պու կիւն սըգ սըգ օտամըն էօ-
նիւնտէն կէչիեօրլար: Օտամըն էօնիւնտէ չալըշմամալարը քէն-
տիլէրինէ բէճա օլունմուշ իտի, տէտի:

Անէթ, բէնչիրէեէ գօշուպ աշտը, վէ պալգօնա էյիլէ-
րէք, ժիւլիէնէ խիթապէն,

— Մի՛ւսիւ... մի՛ւսիւ... տէյի չաղըրտը:

Ժիւլիէն՝ մաքինավարի սուրէթտէ արգասընա տէօնիւպ,
Անէթի կէօրտիւկիւնտէ, անինտէ չաբգասընը կէօղլէրի իւզէ-
րինէ գատար չէքտի:

Անէթ , իֆատէսինէ տէվամլէ ,

— Պու թարաֆտա , եալընըղ սապահլաերն , էօյլէտէն էվլէլ չալըյմանըղ սիզէ թավսիեէ օլունմուշ իտի . պու թավսիեէյի ունոթտունուզ մու , տէյի սօրտու :

Ժիւլիէն . — Աֆվ իտէրսինիզ , մատմազէլ , պիր տահա պու թարաֆտան կէչմէերիզ :

Անէթ , պիրտէն պիրէ սարսըլարադ ,

— Պէն պու սէսի պիր եէրտէ իշիթմիշիմ զանն իտիեօ . րում . . . էվլէթ , էվլէթ . իշիթմիշ օլտուղումա էմինիմ , լաքին նէրէտէ իշիթտիկիմ ասլա խաթրըմա կէլմէեօր , տէյի միւլահազա իթտի :

Հանրիէթ . — (Պէսլէմէսինին թէլաշընը կէօրէրէք .) նէ օլտուն Անէթ , նէ վար տըր :

Անէթ . — Հիշ պիր չէյ եօգ տուր , մատամ , հիշ պիր չէյ եօգ տուր :

Պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք պէսլէմէ բէնշիրէեի քարատը , վէ մէզքիւր սէսի նէրէտէ իշիթմիշ օլտուղունու տիւ . շիւնմէնէ նաշլատը իսէ տէ , պիր տիւրլիւ խաթըրչաեամա . մադտա թտի :

74

Ագշամըն սաաթ ալթըսընտա նագգաշլար իշլէրինի թա . թիւ իթտիքլէրինտէն , պունլարտան պիրի ժիւլիէն Գլօտա խիթապէն ,

— Պու կիճէ Շէնըվիէրտէ գալմաեը արզու իտէրմիսինիզ , տէտի :

Ժիւլիէն . — Էվլէթ , պու կիճէ պուրատա գալմաեա ֆէվզէլատէ արզում վար տըր :

— Բէք էյի , պու պապտէ քիմ սիզէ մանի օլուեօր :

— Նէրէտէ եաթաճաղըմը պիւլմէմէքլիկիմ պու խուսու . սա մանի տիր :

— Պիզիմ օթելէ կէլին . սիզէ պիր եէր պուլուրուզ :

— Պէօլէ պիր եէր պուլունուրսա , մէմնունէն գալըրըմ :

Պէօլէճէ ժիւլիէն՝ արգատաշլարըլա պէրապէր , անլէրին թաամ իթտիբլէրի մահէլլէ կիթտի . օրատա քէնտիսինէ քիւչիւք , ֆագաթ տիկէրլէրինտէն պիւստիւթիւն այրը պիր օտա թախսիս գըլընտը :

Մէրգոււմ , իշպու օթէլտէ ամէլէ էլպիսէսինի թէպտիլ պիրլէ , արգատաշլարըլա թաամա օթուրտու : Ագշամա գատար սիւքիւթլէ տուրմահա մէճպուր օլան կէնճլէրէ մախսուս պիր հալ իգթիգասընճա , թաամլարը դաեթթ բաթըրտըլը օլտու . եալընըզ ժիւլիէն-Գլոտ պիննիսպէ սիւքիւթ իւզրէ տուրուպ , ֆիքրի մէշղուլ զանն օլունուեօրտու , վէ ֆիլվագը տա մէշղուլ իտի :

Սաաթ սէքիզ պուչուգ բատտէլէրտէ , նագգաշլար օտալարընա չէքիլտիլէր : ժիւլիէն տէ պունլար կիպի օտասընա չէքիլտի իսէ տէ , անճագ պիր գաշ տագըգա օտասընտա գալըպ , պատէհու օթէլտէն մուֆարագաթլա , Մարն նէհրի սէվահիլի թարաֆընա իլէրլէտի :

Օլ էսնատէ օրալարը պիւսպիւթիւն խալի վէ զաեթթ սուսլուգ իչինտէ օլուպ , ուզագտան պազը քէլպլէրին հալլամասը վէ լօգօմօթիֆլէրին տիւտիւկ սէսինտէն պաշգա պիր սէս իչիտիլմէեօրտու :

Պու սուսլուգ վէ եալընըզըզ , ժիւլիէնին խաթըրնա , ճինաեթթի իճրա իթտիկի կիճէեի կէթիրմէքլէ , ազիմ պիր իզթիրապ հիսս իլլէտի , վէ պաղչէնին թէրացասը տիվարընա եագլաշարագ , պունտան եօգարը չըգտը , վէ աղաճլարըն արասընտան կէչէրէք , սէյֆիէեէ վասըլ օլտու :

Օլ էսնատէ սէյֆիէնին իւշ բէնչիրէլէրի , եանի Հանրիէթին պիր բէնչիրէսիլլէ , Մ. տը Լիւսընայըն իբի բէնչիրէսի արգասընտա ըչըգ կէօրիւնմէքտէ օլուպ , կէրէք պաղչէտէ վէ կէրէք Մարն նէհրի սէվահիլինտէ տէրին պիր սուսլուգ հիւքմ իտիեօրտու :

Շէնըվիէր քիլիսէսինին սաաթը տօգուգ չալտը , ժիւլիէն , քէնաի քէնտիեէ ,

— Թէրէտտիւտ իթմէմէլիեիմ, վէ իթմէեէճէեիմ, տէտի, վէ գօնթուռն բէնչիրէսի եագընընտա պուլունտուղունու պէեան իթմիշ օլտուղումուզ իբ մէրտիվէնին ուճունու թու. թուպ, ասլա սէս չըգարմագսըզըն բէնչիրէնին էօնիւնէ վա. սըլ օլապիլտի, վէ էլլէրինի բէնչիրէնին տիրսէք տաեաթա. ճագ մահէլլինէ վազ իթտիքտէն սօնրա, գուլագ վէրէրէք տինլէտի :

Օլ էսնատէ այ մահիթապը չըգմըշ օլմաեըպ, գուպպէի ասիւման իւզէրինտէ մէվճուտ օլան ճէսիմ պուլուլար եըլ. տըզլարը տախի սէթր իթմիշ օլմասըյլա, օրթալըգ ֆէնա սուրէթտէ գարարմըշ իտի : Եալընըզ օտանըն իչինտէ եանան ըչըգ, լաեըգըյլա գաբալը պուլունմաեան բէրտէլէրին ա. րալըզընտան սիվիչէրէք, գարանլըգտա պէեազ պիր խաթթ հասըլ իթմէքտէ իտի :

Ժիւլիէն էթրաֆը տինլէտիքտէն սօնրա, տէրունը օտա. եա պագմաեա պաչատը :

Ժիւլ տը Լիւսընայ, պիր լամպանըն ըչըզըյլա եիւզիւ ա. չիքեարէն կէօրիւմէքտէ օլտուղու հալտէ, աեագտա վէ քիւ. չիւք պիր մասանըն արգասընտա տուրմուշ իտի : Պու մասա. նըն իւթիւնտէ պիր գատէհ սու, քիւչիւք պիր չիչէ վէ պէ. եազ քեաղըտա սարըլը քիւչիւք պիր բաքէթ մէվճուտ օլուպ, Լիւսընայ՝ պաչը աչըգ, եիւզիւ պուրուշմուշ վէ ալըն չաթըգ օլարագ, վէ կէօզլէրի ֆէվգէլատէ բարլաեարագ, եանընտա պուլունան մէզքիւր քիւչիւք բաքէթի էլինէ ալտը, վէ պու. նուն իքի ուճունտաքի մէօհիւր մումունու եըրթտըգտան սօնրա, քեաղըտը աչտը, վէ իչինտէքի պէեազ պիր թօզու գատէհէ տօլտուրուպ, գատէհի գուվլէթլիճէ չալգալատը, վէ պատէհու թէքրար եէրէ գօեուպ, իքի իւշ տագըգա սօնրա, եինէ էլինէ ալտը, վէ չիւպհէսիզ իչինտէքի թօզուն լաեըգըյլա տաղըլմըշ օլտուղունա, վէ սուեա գարըշտըրտը. ղընտա սուեուն սաֆիլիկինէ խալէլ կէթրիմէեէճէկինէ էմին օլմագ իւզրէ, գատէհի՝ քէնտիսի իւէ ըչըզըն արասընա վազ իթտի :

Մէրգոււմ, թէտգիգաթընըն նէթիճէսինտէն մէմուն օլա

տուգտա, քիւչիւք շիչէնէ էլինէ ալըպ, գատէհտէքի մատտէտէն պունա տօլտուրտու, վէ պու իշի պիթիւրինճէ, գատէհի պիր տօլապտա հըֆզ իլէ, քիլիտլէտի վէ անաթարը տա եէտինէ ալտը:

Ժիւլիէն, իզթիրապլէ,

— Աճապա եաթտըղը նէ՞ տիր, տէյի քէնտի քէնտիեէ սիւալ իթտի, վէ պու սիւալինէ մուգապիլ բէք տէ գանի օլմաեարագ,

— Պէլքի Հանրիէթ իշին պիր իլաճ թէրթիպ իտիեօր... հէր նէ իսէ պիլմէք իսթէրիմ, տէյի տիւչիւնտիւ:

Միւթէագըպէն թութմուշ օլտուղու տիրսէք եէրինի թէրքլէ, հէման բէնչիրէեէ պիթիշիք պուլունան քիւչիւք իսկէլէեէ աեաղընը աթտը, վէ պինանըն քէօլէօինի տէօնիւպ, մատամ տը Լիւսընայըն օտատը գարչըսընտա մէվզու օլան տիկէր իսկէլէեէ վապըլ օլտու:

Այտընըղըլ օլան բէնչիրէնին ըլըղը՝ Ժիւլիէնին, կիեին. միշ օլտուղու չարըղալըլա պատտըղը քերէսթէլէրէ շաֆգ վէրմէքտէ իտի:

Մէրգուժ, բէնչիրէեէ գատար էյիլտի, Ըսթօրլար կիւն. տիւզ կիպի գաթանմըշ օլմաեըպ, եալընըղ թիւլ բէրտէլէր իլէ ճամ էօրթիւլմիւշ օլտուղունտան, Ժիւլիէնին՝ տէրունը օտաեը, վէ պունուն պիր թարաֆընտա, Հանրիէթի, եաթմըշ, կէօզլէրի գաթալը վէ ույգուտա կէօրտիւկիւնտէ, նէ՛ կիպի հէեէճանա տիւչար օլտուղունու պէեան իտէմէեիղ:

Տահա եագընլարտա, մէզպուրէեի Սէն-Բօրտա կէօրմիւշ օլտուղու հալտէ, օնտան պէրու նէ՛ գատար թէպտիլ օլմուշ, վէ օլ զէմանտան պէրու պիչարէ գատընճըղազ նէ՛ տէրէճէ ճէվր ու ճէֆա չէքմիշ իտի:

Ժիւլիէն, էլիլլէ կէօքսիւնիւ տէօեէրէք,

— Պունճա միհն ու մէշագգաթըն վէ ճէվր ու ճէֆանըն սէպէպի պէն իմ: Ա՛հ, նէ՛ մէրթէպէ ալչագ պիր քիմաեեիմ, տէյի միւլահազա իթտի:

Նակեահ խասթանըն գարեօլատը արգասընտա բէրտէ իլէ գաթալը պուլունան պիր քիւչիւք գաթու ալըլարագ, գա-

բունուն արարողընտա ժիււ տը Լիւսընայ կէօրիւնտիւ :

Մէրգումուն լէհճէսի՝ էօլիւ կիպի սօլմուշ օլուպ , պիր էլինտէ , թէրթիպ իթտիկի ժիւիէն-Դլօա թարաֆընտան կէօ-րիւմիւշ օլան քիւշիւք չիչէ պուլունմաքտա իտի : Խապիս , Հանրիէթին ուեուեուպ ուեումատըղընա թէէմին օլմագ իւզ-րէ , գըմըլտանմաքաղըն տուրմուշ օլտուղու մահէլլտէն պա-շընը իքի տէֆա ուզաթտը , վէ ուեուտուղունա թէէմին օլ-տուգտան սօնրա , օտաեա կիրմէքսիզին գօլունու ուզաթըպ , կիւմիւշ պիր թէքսի իւզէրինտէ վէ պիր կիճէ ըշըղը եանըն-տա մէվղու օլուպ , իւշ գըսմը տօլու պուլունան պիր գա-տէհի ալտը , վէ Անէթին թէրթիպ իթմիշ օլտուղու իւաճըն նըսֆընը իշիպ , պունուն եէրինէ քիւշիւք չիչէտէքի թէրթի-պինի տօլտուրուպ , գատէհի եինէ էվլէլքի մահէլլինէ վաղ իթտի , վէ մուախարէն կէրի չէքիլիպ , գարուեու արգա-տան գարատը :

Ժիւիէն իսէ , պու արա գուլագ թօզլարը սօղուգ պիր թէր իլէ ըւլանմըշ , պալգօնուն տէմիրինէ տաեաթտըղը էլ-լէրի պուրուշմուշ , սինիրլէրի գօրմագ տէրէճէսինտէ կէրկի-լէշմիշ , վէ եիւրէկի թաղեիգի ազիմէ տիւշար օլմուշ օլտու-ղու հալտէ , հագըգի պիր տէհչէթ իշինտէ օլարագ վէ տիթ-րէեերէք պէքլէտի :

Պիրտէն պիրէ կէօզլէրի էօնիւնտէն գըրմըղը պիր պու-լութ կէչմէքտէ օլտուղունու զանն իլէ , աճապա տօղրու կէօրմիւշ միւ , աճապա տէհչէթի պիր ըիւեա իշինտէ՝ մի պու-լունուեօր , տէյի քէնտի քէնտիեէ սիւալ իթմէկէ պաշլատը :

Շու գատար քի կէօզիւնիւ , գօնթ տը Լիւսընայըն , խըր-սըղ եախօտ գաթիլ կիպի կիզլէնէրէք տէրունինէ մէճհուլ պիր մատտէ ագըթմըշ օլտուղու գատէհտէն աեըրմաեըպ , պիր տէ , Հանրիէթին , եաթաղընտա ճիւզիճէ գըմըլտանտը-ղընը , վէ եաթթըղը իւզէրինտէ պաշընըն վազիեթինի թէպ-տիլ իթտիկինի , վէ կէօզլէրինի աշտըղընը , վէլհասըլ ույգու-սունտան ուեանտըղընը կէօրմէսինտէ , պաշտան աեաղա գա-տար սարսըլտը :

Պիշարէ գատընճըղաղ՝ եաթաղընտա ճիւզիճէ տօղրու-

լուպ, էլինի գատէհին պուլունտուղու թարափա ուզաթտր, վէ պու գատէհի ալըպ, իչինտէքինի թէմաժիլէ իչտի:

Ժիւլիէն, պու արա, ֆիքրէն վէ ճիսմէն պիր նէվ քէօթ. րիւմ հալի քէսպլէ, պիր ճամ գըրըպ, մատամ տը Լիւսը. նայա խիթապէն,

— Իչմէյինիզ. . . չիւնքի իչտիկինիզ մատտէ, զէհիր տիր, տէյի պաղըրմագ իսթէտի իսէ տէ, եարամատը:

Հանրիէթ՝ գատէհի թէքրար. եէրինէ գօեուպ, պաչը եաս. թըղը իզէրինէ տիւշտիւ, վէ կէօղլէրի եէնիտէն գաբանտը: Օլ վագըթ՝ սարսըլարագ պիր ազ քէնտինի պուլտու, վէ շու եօլտա միւլահազա իթտի:

— Ալչագ, խա՛յին, գատըն վէ չօճուգլար գաթիլի. . . վագթիլյէ Մատէնին վէֆաթընտա միւսթագպէլէն մէնֆաա. թը օլտուղու իչին, անը պօղմաեա սայ իթտի, պու կիւն տէ, Հանրիէթին վէֆաթըլա, ագչէեէ մէնֆաաթը օլաճաղընտան, անը զէհիրլէեօր: — Շիմտի նէ՞ եարմալը: — Էկէր քէնտինէ գարչը իհթիմաթտա պուլունսամ, վէ պիր րէզալէթ իյգա իթսէմ, քիմսէնին պանա ինանմաեաճաղընա չիւպհէ եօգ տուր. նէ՞ հագգ իլէ մէրգումու իթհամ իթտիկիմի սիւալ իտէճէք. լէր տիրքի, օ հալտէ Հանրիէթի գուրթարմագ շէօյլէ տուր. սուն, քէնտիմի տէ մահվ իթմիշ օլաճաղըմ: — Պէօյլէ պիր ալ. չագ իլէ ուղրաշապիլմէք իչին, բէք մաղպութ վէ գավի իս. պաթլարա մալիք օլմագլըղըմ զարուրի տիր, վէ համտ օլսուն օ կիպի իսպաթլարը նէրէտէն էլտէ իտէճէկիմի պիրիրմ:

Մուսխիսարէն Ժիւլիէն՝ գօնթուն բէնչիթէսինին եանընտա. քի իսկէմլէեէ, վէ պինապէրին աշաղը էնմէսի իչին գուլընա. ճաղը իբ մէրտիվէնէ վասըլ օլտուղունտա, տիզլէրի գուվլէթ. տէն տիւշմիւշ օլուպ, նակեահ աշաղըտա պիր սէս իչիթտի, վէ գարանլըգ սաեէսինտէ կէօրիւմէեէճէկինէ էմին օլարագ, է. իլտիկինտէ, իւսան շէքիտէ պիր նէսնէնին քէմալը սիւ. ր. թլէ պաղչէ թարափընա տօղրու իլէրլէտիկինի միւլահալտէ իլլէտի, վէ գարանլըգ օլմասընա րաղմէն, գօնթ տը Լիւսը. նայը թանըտը, եախօտ տահա տօղրուսու օ օլտուղունու թախ. մին իթտի, վէ հման իսկէլէտէն աշաղըեա աթլաեըպ, մէր.

գումու պողմագլըզը տիւշիւնտիւ իսէ տէ , շիւպհէսիզ մէր-
գում սիւահլը օլտուղունտան , վագը օլաճագ միւտարէպէտէ
մաղլուպ օլտուղունտա իսէ , Հանրիէթին մահվընա պիղզաթ
սէպէպիյեթ վէրմիշ օլաճաղընը ճիտտէն միւլահազա իտէ-
րէք , օ խապիսին , պաղչէնին աղաճլարը արասընտան կիթմէ-
օինէ տէկին պէքլէտի , վէ քէնտի քէնտիեէ տէ ,

— Մէթրէսինին խանէսինէ կիտիեօր , տէտի , վէ իլավէ-
թէն տախի , — Օէվկիւլիւ Հանրիէթիմ , սէնի գուրթարաճաղըմ
վէ եէմին իտէրիմ քի ինթիգամընը ալաճաղըմ , տէյի պէեան
իյլէտի :

Պատէհու , Մ. տը Լիւսընայըն խայլի ուղագլանմըշ օլ-
տուղունու միւլահազա իտէրէք , Ժիւլիէն՝ իբ մէրտիվէնի թու-
թուպ , աշաղըեա էնտի , վէ քէնտիսի տէ աղաճլարըն իչին-
տէն կէչիպ , պաղչէ տիվարընտան աթլատը :

Մէրգում , օրատան Վարան տէմիր եօլու ըսթ ապիօնունա
մուվասըլէթինտէ , սաաթ թամ օն իտի :

Գաթար , քէնտիսինին ըաքիպ օլմասընը միւթէագըպ եօ-
լա չըգտը :

75

Գօնթ տը Լիւսընայ իսէ , պաղչէպանտան ալմըշ օլտուղու-
անախթար վասըթասըյլա , ագտէմճէ զիքր իթ տիկիմիզ պաղ-
չէ գարուսունու աչըպ , սիւրաթլէ , Կապրիէլ Սթէլլինինին ի-
գամէթ կեահընա տօղրու իլէրլէտի :

Խապիսին լէհճէսի սօլմուշ օլուպ , եիւզիւնտէն աշաղըեա
թէր տանէլէրի տամլամագտա իտի :

Մարիէթ , մէրգումուն կէլմէսինէ պէքլէմէքտէ օլմասըյ-
լա գարուեու աշարագ ,

— Միւսիւ գօնթ , մատամ զաթընըզը պէքլէեօր , տէ-
տի :

Ժիւլ Եօգարը չըզմասընտա , Կապրի թէպէսսիւմ իտէ-
րէք քէնտիսինի իսթիգպալ իտիպ ,

— Նէ՞ խապէր , տէյի սօրտու :

— Ֆիթուհաթը գաղանը Եօրսունուզ , պիրինճի թէրթիպի
վէրտիմ :

*
* *

Բլաթան սէյֆիեէսինտէ օլան կէչէն ահվալ եալընըզ
Ժիւլիէն-Գլօտուն մալիւմիւ օլմաեըպ , շէօյլէ քի Բլաս տը Պաս-
թիյլտէքի էճգախանէտէ եաբտըրտըզը իլաճըն զարարսըզ պիր
շէյ օլտուղունա տայիր Զիւմրիւտլիւ-Գատըն թարաֆընտան
իթա իտիլմիշ օլան թէէմինաթա ռաղմէն , Ժան Տիւֆուր՝ է-
ֆէնտիսինին ախլէագ ու աթվարընը բէք էյի պիլտիկի ճի-
հէթլէ , Զիւմրիւտլիւ-Գատընըն թէէմինաթընա իսքեաթ օլ-
մամըշ իտի :

Ժան Տիւֆուր՝ պաշլըճա արզուսունա նաիլ , եանի հէմ
իրատճը վէ հէմ սահիպի միւլք օլալըտան պէրու , սատագաթ
ու իսթիգամէթ թարիգինի իլթիզամ իթտիկինտէն , քէնտի-
սինի մուխաթարաեա իլգա իթմէքտէն սօն տէրէճէ գօրգ-
մագտա իտի :

Զիքը օլունան մուալիճէեի եալընըզ քէնտիսինէ թէսլիմ
իթմէսի խուսուսընտա գօնթուն միւքէրրէրէն վուգու պուլան
թափսիեէսի՝ Ժանըն ասլա ֆիքրինտէն չըգամատըզը կիպի ,
հագգըլլա տա քէնտինէ ֆէվգէլատէ շիւպհէլի կէօրիւնմէք-
տէ իտի :

Պինապէրին շիւպհէլէրինի հալլ իթմէք իսթէտիկինտէն ,
Շէնըվիէրէ ավտէթինտէ , Բարիստէ Սիրգ սօգաղընտաքի օ-
թէլտէ եաբտըրտըզը կիպի , Բլաթան սէյֆիեէսինտէ աէ ,
քէնտի օտասընտա եալընըզ տար պիր սօֆա իլէ այրըլմըշ
օլան էֆէնտիսինին օտասը գաբուսունտա քիւչիւք պիր տէլիք
աշտը , վէ Մ. տը Լիւսընայ օտասընա կիրէր կիրմէզ , քէնտի-
սի տէ պու գաբուսուն արգասընտա տուրուպ , տէրունը օ-
տաեը սէյր ու թէմաշա իտէր իտի :

Իշթէ պու սուրէթլէ , Ժիւլիէն , մահուտ զէհիր թէր-

Թիպի մուամէլէսինի կէօրտիւ, վէ մէրգումուն հարաքէաթը, Փեքրինտէքի շիւպհէլէրէ տահա գիւետէ Թագվիյէթ քէսպ իթտիրտի:

Պատէհու Մ. տը Լիւսընայ՝ քիւշիւք շիշէյի էլինտէ Թու. Թարագ, գարըսընըն օտասընա կիրմէսինտէ, Գօգլիգօ՝ մէրգումուն Թաագիպ իտէմէնէճէկինտէն, պիր գաշ տագըգա օրատա պէքլէտի:

Արատան իքի իւշ տագըգա կէչինճէ, գօնթ՝ Լէհճէսի սօլմուշ վէ գաշլարը չաթըլմըշ օլարագ, օտասընա ավտէթ իաիպ, քէնտի քէնտիսէ, Փագաթ քէնտիսինի կէօզէթմէք. տէ պուլունան Գօգլիգօ Թարափընտան իշիտիլէպիլէճէք սու. րէթտէ եիւքսէք սէտա իլէ,

— Հէր ագչամ պու թէրթիպի իճրա իթտիկիմ հալտէ տօգուզ այ կէչմէտէն տուլ գալաճաղըմ, տէտի:

Գօգլիգօ պու սէօզլէրի իշիթտիկինտէ, արթըգ շիւպհէսի գալմաեքպ, Թապիւաթճա հայլազ օլմասընա րաղմէն, պէօյլէ պիր վահշի ճինաեթթ Թասավլուրընտան տօլաեք օլ տէթէճէ տիւշարը տէհշէթ օլտու քի, տիղլէրի տիթրէեքէք օտասընա ավտէթլէ եաթաղընա եաթտը:

Շուրասընը իլավէթէն պէեան իտէրիզ քի, մէրգում սա. պահա գատար ուեուեամաեքպ, սապահըն սաաթ իւշ րատ. տէլէրինտէ (եանի եարը կէճէեի իւշ սաաթ կէչէրէք) Մ. տը Լիւսընայրն, միւմքին մէրթէպէ եապաշ պասարագ ավտէթ իթտիկինի իշիթտի, վէ քէնտի քէնտիսէ,

— Հայտուտ՝ պէնիմ էվիմսէն կէլիեօր, տէտի վէ սա. պահըն ալթը ձուլարընտա, հէեէճանը ագիմ իշինտէ օլարագ եաթագտան գալգտը:

Սաաթ սէքիգտէ գօնթ՝ Ժան Տիւֆուրու չաղրրիպ, ֆիւ. լի մսէեէրէք քէնտիսինի գապուլ իթտի, վէ մէրգումա խի. թապէն:

— Հօճա Ժան, Բարիսէ կիթմէլիսին, տէտի:

— Նէ՝ վագըթ:

— Շիմտի... պու մէքթուպլարը՝ էրզագ միւթէահիւտ. Լէրիմէ կէօթիւրմէլիսին... մապամ Սթէլլինինն մալալէնլէ.

րէնտէ նէ՛ նէֆիս շարապ վար տրր , նէ՛ տէ սաիր էրզագ . . .
պու կիճէ քէնտիսիլէ զաեէթ սէֆիլ սուրէթտէ սուրէ իթ-
տիմ :

— Բէք էյի միւսիւ գօնթ :

— Միւթէահիւտլէրէ սէօյլէ քի պու կիւնտէն շարապ վէ
սաիր էրզագ սէրէթլէրինի կէօնտէրսինլէր :

— Բէք էյի , միւսիւ գօնթ : Իճապը հալինտէ պէն կէ-
թ իրիւրիմ :

— Ղայրէթինի թագտիր իտէրիմ :

— Միւսիւ գօնթ , զաթընըզա սատագաթ վէ ուպուտի-
եէթիմ իճապընճա , պու եօլտա հարէքէթիմ թապի տիր :

Ժան Տիւֆուր՝ պիր տագըզա պիլէ կէչիրմէքսիզին , տէ-
միր եօլու ըսթասիօնունա վասըլ օլտու , վէ Բարիսէ մուվա-
սըլէթինտէ , պիր արապա թուլթուպ , սաաթ տօգուզտա Ֆէ-
զանտրի սօգաղընա եէթիշտի :

Օլ էսնատէ Մատլէն՝ Վալանթին վէ Սէլէսթէն իլէ պիր-
լիքտէ տիշարը չըգմատա հազըրլանմագտա իքէն , Դօգլիգօ .
նուն վիրուտինի խապէր ալմասը իւզէրինէ , անը գապուլ իթ-
տի , վէ մէրգումուն ալթիւսթ հալինի կէօրտիւկիւնտէ ,

— Նէ՛ օ , հօճա Ժան , տէյի սիւալ իթտի :

Դօգլիգօ . - (Հէեէճանընտան նաչի սէսի տիթրէեէրէք .)
Ա՛հ , մատամ , սիզէ զաեէթ տէհչէթլի պիր խապէր կէթիւ-
տիմ :

— Խայր օլա , նէ՛ օլտու :

— Մ . գօնթ . . .

— Է՛յ , նէ՛ օլմուշ Մ . գօնթա :

— Մէկէր ալչագլարըն ալչաղը իմիշ . . .

— Էօյլէ օլտուղու մալիւմ , ֆագաթ սօն պիր վուգուաթ
մը վար տրր :

— Ա՛հ մատամ , տիւնքի իլաճ հագգընտա սիզ եանըլ-
տընըզ . . . օ իլաճ , զաննընըզ կիպի զարարսըզ տէյիլ իմիշ :

— Նէ՛ իմիշ :

— Ձէհիր իմիշ :

— Սահիհ մի :

— Էվվէթ, մատամ զէհիր իմիշ, վէ պու զէհիր իլէ Մ. գօնթ զէվճէսինի... օլ պիշարէ զէվճէսինի թէլէֆ իթմէք իւզրէ պուլունուեօր:

— Էմի՞նմիսինիզ:

— Էմին օլմագլըղմ սէօզ միւ. կէօրտիւմ, իշիթ տիմ:

— Նէ՞ կէօրտիւն, նէ՞ իշիթ տին:

Գօգլիգօ, օգուեանլարըմըզա մալիւմ օլան վագրալարը մուլթասարէն Մատլէնէ հիքեաեէ իթտի, վէ խիթամընտա էֆէնտիսինին, « Պու թէրթիպի հէր ագչամ իճրա իթմէքլէ, տօգուզ այ կէչմէզտէն տուլ գալաճաղըմ՝ սէօգիւնիւ տէ լմէք. բարլատը, վէ նէթիճէի իֆատաթը օլարագ,

— Մատամ, շիմտի իսքեաթ օլտունուզ մու, տէյի սօր. աու:

Մատլէն ճէվապ վէրմէեէ հազըրլանըրքէն, վագթը օլ մաեըպ, պէսլէմէսի աճէլէթէն իշէրի կիրէրէք,

— Մա՛տամ, Մ. Ժիւլիէն-Գլօտ կէլմիշ, զաթընըզա շիմ. տի կէօրիւշմէք իսթէեօր. մատտէ հաեաթ ու մէմաթ մէսէ. լէսի օլտուղունու պանա սէօլլէտի, տէտի:

— Հօճա Ժան, սիզ՝ եանընտաքի սալօնտա, Մ. տը վա. լանտէլին նէզտինէ կիտին, վէ պանա նագլ իթտիկինիզ շէյ. լէրի օնա տա նագլ իտին, տէյի պէեան իլլէտի, վէ Գօգ. լիգօնուն հարէքէթինի միւթէագըպ, պէսլէմէսինէ խիթապ. լէ,

— Շիմտի Մ. Ժիւլիէն-Գլօտու պուրաեա կէթիրին, տէ. տի:

Պիր սանիյեէ սօնրա, սէնաաթքեարը մէրգում եըլտը. ըմ կիպի սիւրաթլէ, Մատլէնին պուլունտուղու օտաեա կիրտի: Պիշարէ, քիսվէթճէ, ինսանըգտան չըգմըշ օլուպ, Մատլէն մէրգումու կէօրտիւկիւնտէ, տիւշարը տէհչէթ օլա. ըագ,

— Սիւպհան Ալլահ, նէ՞ օ հալ տօսթում, նէ՞ կիպի ֆէ. լաքէթէ կիրիֆթար օլտունուզ, տէյի սիւալ իթտի:

Ժիւլիէն. — (Բէքէլէեհէրէք.) Գուրթարընըզ անը... գուր. թարընըզ պէնի... էկէր օ էօլիւրսէ պէն տէ էօլիւրիւմ:

Մատեն . - (Հայրէթլէ .) Օ էօլիւրսէ սի՞զ մի էօլիւրմիւ-
սիւնիւզ : Քի՛մտէն պահս իտիեօրսունուզ :

— Դօնթէս տը Լիւսընայտան :

— Սիզ գօնթէսի թանը եօրմուսունուզ :

— Թանըրըմ վէ սէվէրիմ :

— Ժիւլիէն , սի՞զ մի անը սէվիեօրսունուզ :

— Եալընըզ սէվմէք տէյիլ , օնա ատէթա սէճտէ գըլա-
րըմ . . . Ա՛հ , պիր սէնէտէն պէրու հիսս իյլէտիկիմ քէտէր ու
իզթիրապը պիւմէզսինիզ :

— Քէտէրինիզէ պիր տիեճէեիմ եօգ տուր , ֆագաթ
իզթիրապընըզն սէպէպինի անլաեամաեօրում :

— Չիւնքի կէչմիշ զէմանը պիւմէզսինիզ . . . հիշ պիր
խուսուստա չիւպհէնիզ եօգ տուր : Մա՛տլէն , հագգըմտա
հիւրմէթ ու ըիաեէթինիզ վար իտի . Լաքին շիմտի պէնի թահ-
գիր իտէճէքսինիզ :

— Սիզի թահգիր մի իթմէք . աւլա , աւլա :

— Պէն պիր ալչազ քիմնէեիմ :

— Սի՞զ մի . խայր , խայր , պու սէօզիւնիւզ տօղրու տէ-
յիւ տիր :

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի , բէք տօղրու տուր . պիր կի-
ճէ սէրիսօշ օլուպ , քէնտիմտէն չըգմըշ օլտուղում հալտէ ,
էօյլէ պիր ալչազլըգտա պուլունտում քի , պունուն իշին քիւ-
րէք ճէզասը ազ տըր : Մատմազէլ ծօրէյ , օլ մէլէք կիպի
գըզ , աղըր պիր ույգուեա տալմըշ օլտուղու վէ պինապէրին
միւտաֆաատան մահրում պուլունտուղու հալտէ , անըն ըր-
զընա թասալլութ իթտիմ . անըն՝ շայեանը նէֆրէթ պիր իզ-
տիվաճ սէպէպիյլէ տիւչար օլտուղու ճէվր ու ճէֆալարըն միւ-
սէպպիպի՝ եալընըզ պէն իմ : Ճինաեէթի վագըմտան տօղա-
ճագ օլան մասումա պիր իսմ վէրմէք՝ հէր հալտէ էլզէմ ի-
տի . իշթէ պու սէպէպլէ գարընտաշըմըն իսմի սաթըն ալըն-
տը , վէ պունա պէտէլ օլարագ միւլեօնլար վէրիլտի :

Մատլէն . - (Թէաճհիւպիւ տաիմա արթարագ .) Դարըն-
տաշընը՞զ մը . . . Մ . տը Լիւսընայ գարընտաշընը՞զ մը տըր :

— Պիզ այնի բէտէրին էվլատըեըզ . անճագ պէն վէլէտի-

զինաներմ, վէ սիգէ վերսիշ օլտուղում մալիւմաթտան, վէլէ-տիզինա իլէ վէլէտի մէշրուուն պիր աեարտա մախլուգլար օլտուգլարընը, վէ եէկտիկէրինէ լաեըգ պուլունտուգլարընը հիւքմ իտէպիլիրսինիզ, . Լաքին մատտէ պանա ալիտ օլմա. եըպ, ըրզընա թասալլութ իթմիշ օլտուղում Հանրիէթէ տա-յիր տիր, Պիշարէնին չէքէճէք սօն պիր էգրեէթի գալմը ի. տի, անը տա պէն քէնտինէ չէքտիրտիմ, Գըզըմըն, կիւնիւն պիրինտէ գօնթ տը Լիւսընայը բէտէր թէսմիեէ իթմէսինի իսթէմէեօրում, Պունտան գաթինազար, սիզտէ պիլիրսինիզ քի, պու ատէմ չօճուգլարըն գաթիլի տիր. իշթէ պուշլարը տիւշիւնտիւկիւմտէն, Հանրիէթին պու ալէմտէ եէկեանէ մէ. սէրրէթի օլան գըզընը աշըրտըմ:

— Սիւզ մի... սիւզ մի:

— Էվվէթ պէն. ֆագաթ տինլէյինիզ, սիզի պուլմագ իւզրէ պու սապահ պուրաեա կէլիշիմ՝ գօնթ տը Լիւսընայըն՝ զէվճէսինի զէհիրլէմէքտէ օլտուղունա տիւնտէն պէրու մա-լիւմաթըմ օլտուղունտան, պիշարէեի գուրթարմանըզը զա-թընըզտան բէճա իթմէք իչին տիր, Եէտինիզտէ օ ալչաղա գարչը գուլվէթի սիւահլար պուլունմագտա տըր: Եալընըզ պիր սէօզիւնիւզ՝ քէնտիսինի տէրհալ թէվգըֆ իթտիրմէեէ քեաֆի տիր: Օ սիւահլարը պանա վէրին, պիւտիքլէրինիզի պանա սէօլէեին, վէ էկէր հագգըմտա պիր ճիւզի չիւքրա-նիլեթ պօրճունուզ պուլունտուղունու ֆարզ իտիեօր իսէ. նիզ, պօրճունուզու ֆազլասըյլա էօտէմիշ օլուրսունուզ. պու պապտէ սիգէ տիզ իւզէրինէ կէլէրէք բէճա իտէրիմ: Մատ-լէն, պու բէճամը գապուլ իլէ իճրա իտէ՛րմիսինիզ, Պանա ճէվապ վէրին:

76

կէնճ գատրն պու սէօզլէրտէն միւթէէսսիր օլարագ ,

— Թէէմին օլուն . . . գարընտաշընըզ օլան օ ալչագ՝
զէվճէսինէ զէհիր իշիրտիկինի զանն իթմէքլէ՝ եանըլըեօր .
զէհիրին եէրինէ զարարսըզ պիր շէյ գայիմ իտիլմիշ տիր .
սէվկիւլիւնիւզ հաեաթտա գալաճագ տըր , տէյի պէեան ի
տէճէք իքէն , աթիտէքի միւլահազա իֆատաթընը մէքս իթ-
տի :

— Շու սըրատա ալտանմագտա նէ՝ մանէա վար տըր .
գօնթ տը Լիւսընայըն՝ եանըլմըշ օլտուղունու եարըն կէօր-
մէեէճէկինի վէ ֆիլիլ ճինաեէթ քեարանէսինի թէքմիլ իթ-
մէք իւզրէ ասըլ զէհիր թէտարիքինտէ պուլունմաեաճաղընը
քիմ պիլիր , Պու սօն ճինաեէթի՝ տիկէր քեաֆֆէյի ճինա-
եէթլէրինտէն զիեատէ մէքրուհ տուր , վէ պէօյլէ պիր խա-
պիս վէ ճանի հագգընտա ատալէթին իճրասը զէմանը ար-
թըգ կէլմիշ տիր , Ժիւլիէն-Գլօտ պու վազիֆէյի տէրիւհտէ
իտէր :

Ժիւլիէն , կէնճ գատրնըն սիւքիւթիւնտէն տօլաեը թէ-
աճճիւպտէ գալտըղը կիպի , թէրէտտիւտ իշինտէ օլմասըն-
տան տօլաեը տա տիթրէեէրէք ,

— Մա՛տլէն , ըէճամը գապուլ իլէ իճրասընտա պուլու-
նաճագ մըսընըզ , տէյի թէքրար սօրտու :

— Էվվէթ , տօսթուլ , իճրասընտա պուլունաճաղըմ , իս-
թէտիկինիզ սիւահլարը թէքմիլէն սիզէ վէրէճէեհիմ :

— Պատէհու եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Սէլէսթէն , ըէճա իտէրիմ , պիր ազ պուրաեա կէլին .
սիզէ պիրինի թագտիմ իտէճէեհիմ , տէտի :

Մալիւմիւմիւզ օլտուղու իւզրէ , մարքի տը Վալանտէլ ,
եանընտաքի օտատա , Վալանթին վէ Ժան Տիւֆուր իլէ պիր-

լիքտէ պուլունտուղունտան, Մատենին վէ ժիւլիէնին պուլունտուղարը տարէեէ կիրտի: Վալանթին իլէ Ժան Տիւֆուր տա գարունուն էշիկինտէ տուրտուլար:

Մատեն, պու նըրատա շու եօլտա իֆատէեէ աղաղ իյլէտի:

— Սէլէսթէն, սիզէ թագտիմ իթտիկիմ քիմէեեր՝ զաթէն թանրսընը. չօգ տէֆա սիզէ պու զաթ հագգընտա պահա իթմիշիմ տիր... Ժիւլիէն-Գլօտ, եանի ֆէնա կիւնլէ-րիմտէ տօսթում օլմուշ օլան զաթ՝ քէնտիսի տիր... Գէնտի-սինէ նէ տէրէճէ պօրճուլ օլտուղումու պիլիրսինիզ... էկէր ճէնապը Ալլահ՝ անը պէնիմ գարշըմա չըգարմը օլմասա իտի, պու կիւնքի կիւն մալիք օլտուղունուղ Մատենին էսէ-րինի, խաթըրէսինի պիլէ պուլամանեաճագ իտինիզ, Պէն կիրտապը մահվիյեթտէ պուլունուեօրտում, քէնտիսի պէնի՝ սիզին իչին գուրթարտը, վէ մատէմ քի, Սէլէսթէն, պէնի սէվիեօրսունուղ, պէնիմ աշգ ու մուհապպէթիմ իչին անը տա սէվին:

Մ. տը Վալանտէլ՝ Ժիւլիէնին իքի էլինի թուլթուպ, հէ-եէճան իլէ սըգարագ:

— Էկէր ճէնապը Ալլահ ֆըրսաթ վէրիւր իսէ, հագգընըզտա շիքրանիյեթիմի՝ ֆիլիէն իպրագ իթմէկէ սէօզ վէրիւրիմ, տէտի:

Մատեն. — Ճէնապը Ալլահ օ ֆըրսաթը պանա վէրմիշ տիր, իմտի վագըանը հիքեանէ իտէեիմ տէ, սիզ հիւքմ իտինիզ:

Պատէհու մէզպուրէ, Ժիւլիէնտէն ալմըշ օլտուղու մալիւմաթը մուխթասարէն անլաթտը, վէ խիթամընտա շու սէօզլէրի սէօյլէտի:

— Ժիւլիէն, օ ատէմի, օ ճանվէրի, վէ ճիւմլէմիզին խասմի օլան օ խապիսի, սիզէ թէրք իտէրիմ: Ճիւմլէմիզին ինթիգամընը ալմանը սիզ տէրիւհտէ իտին: Ճինանէթլէրին իսպաթլարընը սիզէ իթա իտէճէեիմ:

Մուախիսարէն Մատեն տօլապտան պիր չըգըն քեաղըտլար իլէ մահֆազասը տէրունինտէ պիր տիւրպին չըգար-

տը , վէ պունկարը պիր մասանըն իւզէրինէ վազ իթտիքտէն սօնրա ,

— Ժիւլիէն , շու քեաղըտլարը կէօրիւեօրսունուզ ա' , իշթէ պունկար քէնտի խապասէթինին խապաթլարը վէ իմզասը թահտընտա իգրար ու իթիրաֆլարը տըր : Ժան Տիւֆուրուն րաբօրթօլարընը տա պունկարըն իչինտէ պուլաճագսընը :

Ժիւլիէն . - (Հայրէթլէ .) Ժան Տիւֆուր մու :

Գօգլիգօ գաբունուն արալըղընտա տուրմուշ օլուպ , Ժիւլիէնէ էի իլէ սէլամ վէլմէքտէ իտի իսէ տէ , մէրգում , կէօզլէրինէ ինանամատըղընտան , մէզքիւր սէլամը ալմամըշ իտի : Նիհաեէթ Գօգլիգօ՝ իսմինին թէլէֆֆիւզ իտիլտիկինի իշիթտիկինտէ ,

— Պուրատաեմ , տէյի մուգապէլէ իթտի :

Կէնճ գատըն . - Հաեաթմը գուրթարան Ժան Տիւֆուր տուր , վէ պու սապահ սիզտէն էվվէլ պուրաեա կէլմէսի տէ , մատամ տը Լիւսընայըն հաեաթընը գուրթարմագ մագսէտիլլէ տիր :

Ժիւլիէն՝ Ժան Տիւֆուրուն մահիյեէթի ասլիեէսինի պիլիր իտի իսէ տէ , օ տագըգատա մէրգումու տէրաղուշ իթտի :

Մատլէն՝ սէօզիւ եինէ քեաղըտլարըն չըգընընա նագլ իլէ :

— Պու քեաղըտլարտա , խապիսին , քէնտինէ մէթրէս իթթիխազ իթմիշ օլտուղու մախլուգուն տա իսմինի պուլուրսունուզ : Անըն ասըլ իսմի՝ Կապրիէլ Բիթու օլուպ , քիւրէք գաչկընը տըր , վէ պինապէրին բէնչէի գանունա թապի տիր . շու տիւրպինէ կէլինճէ . . . տէտի , վէ Լօպուն մահուտ տիւրպինին՝ սիեահ մահֆագսսընտան չըգարտը :

Ժիւլիէն . - Լաքին պու տիւրպինին քէրամէթի նէ՝ տիր :

— Պու տիւրպին՝ շէյթանի պիր ալէթ տիր քի , խապիս՝ մահզա պէնի թէլէֆ իթմէք իչին գուլլանմագ իսթէմիշ տիր , վէ էկէր Ժան Տիւֆուր վագթ ու զէմանըյլա քէյֆիեէթի խապէր վէրմիշ օլմասա իտի , իչպու մագսէտինէ էրէճէկի տէրքեար իտի : Իշթէ պագընը :

վազ իթտի, վէ պունշարը պիրէր պիրէր վէ տիգգաթլէ օ-
գուտու, վէ Ժիւլ տը Լիւսընայըն իմզասը թահտընտա օ-
լուպ, « Վէֆաթըմտան տօլաեը քիմսէեի իթհամ իթմէսին-
լէր. պէն միւսթահագգ օլտուղում ճէզատան գուրթուլմագ
իչին քէնտի քէնտիմի թէլէֆ իթտիմ, վէ վէֆաթըմտան էվ-
վէլ ճինաեթլէրիմի իգրար ու իթիրաֆ իյլէրիմ » սէօզլէրիյ-
լէ պաշլաեան քեաղըտը էլտէ իթտիկինտէ, - Հէլէ շիւքիւր
հայտուտու եագալատըմ, տէտի, վէ պատէհու Ժան Տիւ-
ֆուրա խիթապ իտէրէք,

— Սահիհէն սիզ սատըգ պիր միւթթէֆիգմիսինիզ, տէ-
յի սօրտու:

— Ագչէմի տախի սարֆ իթմէքիկիմ չազըմ կէլսէ, հէր
խուսուստա խըզմէթինիզտէ պուլունմաեա հազըրըմ:

— Լաքին վագթիյլէ...

— Պունտան էվվէլքի վագթըն պահսընը իթմէեէլիմ.
ինսանըն հէր վագթըմ խէթա իշլէմէկէ միւսթաիա օլտուղու-
նու ունութտունոլգ մու. էվվէթ, պիր զէման հայլազ վէ
հաշարի իտիմ. Լաքին պու կիւնքի կիւն պաշտան աեաղա
գատար նամուսլու պիր ատէմիմ. Օլ տէրէճէ թէպտիլ օլ-
մուշում տուր քի, պէն պիլէ քէնտիմի թանըմաեօրում:

— Տիմէք սէօզլինիլգէ էմին օլապիլիրիմ:

— Օլ պապտէ շիւպհէ իթմէքիկինիզ պէնիմ իչին հա-
գարէթ տիր:

— Բէք էյի, օ հալտէ շիւպհէ իթմէմ:

— Էկէր պէնի մուամէլէտէ կէօրիւրսէնիզ, տահա միւ-
քէմմէլ սուրէթտէ մուհաքէմէ իտէպիլիրսինիզ:

— Վարանտա, Բլաթամ սէյֆիեէսի գարչըսընտա վէ
Մարն նէհրի իւզէրինտէ քեային պիր քէօշկտէ իգամէթ իտէն,
վէ Մ. տը Լիւսընայ իլէ տիւրպին վէ իշարէթլէր վասըթա-
սըյլա իճրաի մուխապէրէ իյլէեէն գատընըն քիմ օլտուղու-
նու պիլիբօրմուսունուզ:

— Հայ հայ պիլիրիմ. քէնտի մէթրէսի կապրիէլ Սթէլլի-
նի տիր:

— Եանի քիւրէք գաչկընը օլան շու կապրիէլ Բիթու-

մու : Դօնթ՝ մարիֆէթիլէ Մ. տը Վալանտէի թէլէֆ իթմէք
իսթէմիշ օլան էտէպսիզ գարը՝ մը :

— Թա՛ քէնտիսի :

— Թանըտըմ . . . իգամէթ իթտիկի քէօշք քի՛մին տիր :

— Կիւզէլ պիր քէօշք տէյի՛լ մի . Մարն ըրխթըմը իւզէ-
րինտէ 27 նումէրօլու պինա . . . պինիմ տիր :

Ժան Տիւֆուր՝ պու սէօզլէրի սուրէթի միւթէքէպպիրա-
նէտէ իրատ իթտի : Ժիւլիէն իսէ , թէաճճիւպլէ ,

— Սիղին մի տիր , տէյի սօրտու :

— Էվլէթ , պէնիմ տիր . ֆէվգէլատէ նազարըմտա իտի .
իւշ կիւն էվլէլ սաթըն ալտըմ , վէ պէտէլինի տէ բէշինէն
թէէտիսէ իթտիմ . իլէրուտէ պիզզաթ օրատա իգամէթ ի-
տիպ , իրատըմլա եաշամագ նիսէթինտէսիմ :

— Օ հալտէ հէյ շէյ սըրասընտա տըր , վէ թասսիմ իթ-
տիկիմ բլան՝ ֆիքրիմտէ միւքէմմէլէն թէրթիպ գըլընմագտա
տըր :

— Պանա նէ՛ վազիֆէ թախսիս իտիեօրօունուզ :

— Եագընտա անլատըրըմ . . . Բարիստէ իշլէրինիզ վա՛ր
մը տըր :

— Դօնթուն իքի մէքթուպունու էրզագ միւթէահիւտ-
լէրինէ կէօթիւրմէքտէն պաշգա իշիմ եօգ տուր :

— Սօնրա նէ՛ եաբաճագսընըզ :

— Շէնըվիէրէ ավտէթ իտէճէսիմ :

— Պիրիքտէ ավտէթ իտէրիզ . . . Բէճա իտէրիմ , պանա
օգգա գալէմ իլէ քեաղըտ վէրին :

— Բէք էյի :

Պու սուրէթլէ Ժան Տիւֆուր՝ իսթէնիլէն շէյլէրի կէթիր-
տիկինտէն , Ժիւլիէն՝ մուխթասար պիր մէքթուպ եազտը , վէ
պատէհու :

— Բէճա իտէրիմ , Վարանտաքի խանէնիզին նումէրօսու
գա՛շ իտի , տէյի սիւալ իթտի :

— Եիրմի եէտի :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ :

Մուախարէն Ժիւլիէն՝ մէքթուպը մէզքիւրէ պիր գաշ

քէլիմէ տահա իլավէ իտիպ, մահֆազատահ հըֆղ իթտի, վէ աորէսինի թահրիր իլէ մէօհիւրլէտիքտէն սօնրա, « կիտէպի-լիրիզ » տէյի պէեան իյլէտի :

Իքիսիտէ օթէլտէն հարէքէթ իթտիլէր :

Ժիւլիէն, եէտինտէքի մէքթուպու, իլք տէֆա րասթ կէլտիքլէրի բօսթա գութուսունա պրագտը, վէ ժան Տիւֆուր տա էֆէնտիսինին սիբարըշլարընը իճրատէն սօնրա, ժիւլիէն իլէ պիրլիքտէ էօյլէ թաամը իթտի, վէ պատէհու մէրգումլար չըմէնտըֆէր գաթարընա ըարիպէն, սաաթ իքիտէ Վարան-Սէնթ-Իլէրէ մուվասըլէթ իթտիլէր :

Օրատա ժիւլիէն-Գլօտ՝ Գօզլիգօեա խիթապէն,

— Պուրատա մուվագգաթէն պիրիպիրիմիլտէն պյրըլմալըեըզ : Սիզ սէյֆիեէեէ ավտէթ իտին, պէն տէ պէյթուլէթ իթտիկիմ օթէլէ ավտէթլէ, քեաղըտլարըմը էմին պիր եէրտէ հըֆղ, վէ կիյտիկիմ էլպիսէլէրիմի թէպտիլ իտէեիմ : Պիր սաաթա գատար տիկէր ամէլէ իլէ պիր իսկէլէ իւզէրինէ չըգմըշ օլաճաղըմ, տէտի :

— Անլաշըտը :

— Էսնաթ րահտէ վագը օլան թավսիեէլէրիմտէն հիշ պիրինի ունուլթմատընըզ ա :

— Խայր : հիշ պիրինի ունուլթմամըշըմ տըր. պաշըճասը՝ մատամ գճնթէսին պէսլէմէսի մատմազէլ Անէթէ, պաղչէեէ էնմէսինի վէ սէյֆիեէեէտէն չըգըլտըգտա սօլա կիտէն վէ սուեուն քէնարընտա պաղչէնին սէտտի թարաֆընա իլէրլէեէն եօլտան եիւրիւմէսինի ըէճա իյլէմէքտէն իպարէթ տիր :

— Էվվէթ, էվվէթ :

— Վէ իլավէթէն, պու ըէճաեը՝ Բօվէլիատա թէսատիլֆ իթմիշ օլտուղու տէլիգանլը թարաֆընտան քէնտիսինէ թէպլիզ իթմէքտէ օլտուղումու տա սէօյլէեէճէեիմ :

— Մէզպուրէ աշաղըբա էնէր էնմէզ, իսկէլէտէ պուլունտուղում եէրէ կէլէրէք պանա խապէր վէրմէլիսինիզ, Լաքին սագըն պիր քէլիմէ պիլէ իրատ իթմէեին. եալընըզ պիր իշարէթինիզ քեաֆի տիր :

— Անլատըմ :

— Եարբն նէ եարաճաղընըզը տա պու ագչամ պիտիրի-
րիմ :

— Ղաեէթ չիւպհէլի պուլունան միւսիւ գօնթուն չիւպ-
հէսինի տավէթ իթմէմէք իչին , նէ՛րէտէ պուլուչաճաղըմ :

— Շամբինեի-Շէնըվիէր ըսթասիօնունտա . . . օրանը իչի-
միզէ բէք մուվաֆըզ տըր :

— Սաաթ գաչտա :

— Սէքիզտէ :

Պու սէօզլէրտէն սօնրա մէրգուհլար՝ պիրիպիրինտէն պյ-
ըըտըլար :

Ժիւլիէն՝ հէեէճանը ազիմ իչինտէ պուլունտուղունտան ,
մահզունէն վէ պաչընը էյմիշ օլարագ եօլունա տէվամ իթ-
մէքտէ իտի :

77

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ սապահըն սաաթ տօգուղունտա մա-
տամ Տօրէյ իլէ պէրապէր Հանրիէթին օտասընա կիրտի վէ
մասանըն իւզէրինտէ մէվզու օլան վէ տէրունու պօշ պուլու-
նան գատէհէ խէֆիէն աթֆը նազար իթտիքտէն սօնրա , զա-
եէթ միւէսսիր վէ լաթիֆ պիր սէտա իլէ :

— Ազիզէմ , պու կիճէ նա՛սըլ ուեուտունուզ , տէյի սօր-
տու :

— Բէք էյի ուեուտում , եալընըզ իքի տէֆա , իլաճըմը
ալմագ իչին ուեանտըմ իսէ տէ , անինտէ թէքրար ուեու-
տում :

— Տիմէք կիթտիքճէ էյիլէչիեօրսունուզ :

— Կէրչի միւզտարըպ տէյիլիմ , լաքին իեատէի գուվլէ-
թիմ աւլա իլէրլէմէեօր : - Տաիմա հալը զաաֆէթ հիսս իտի-
եօրում , վէ զանն իտէրիմ քի , պու սապահ միւթատըմտան
զիեատէ հիսս իթտիմ :

— Կէրչի հէքիմ տէյիլիմ , ֆագաթ պաճա էօյլէ կէլիեօր

քի, սիգ զհեատէ եէմէք եէմէլիսինիզ: Պօլ վէ պէսլէյիճի եէմէքլէր, եէրսէնիզ, նօգսան օլան գուվվէթինիզի չարուգ պուլուրսունուզ:

— Հալ պու քի աճլըգ հիսս իթմէեօրում:

— Զօր իլէ եէեին:

Կէնճ գատըն ճէվապ վէրմէեիպ, անճագ շու միւլահա-
զատա պուլունտու:

— Միւհթաճը իֆագաթ օլան՝ ճիսմիմ օլմաերպ, բու-
հում տուր. էկէր էվլատըմը էլտէ իթսէմ, սըհհէթ վէ
գուվվէթիմի բէք չարուգ պուլուրում:

Մ. տը Լիւսընայ՝ Հանրիէթին օտասընտան չըգըպ, քէն-
տի օտասընա կիրտիկինտէ, բէնչիրէլէրինտէն պիրինի աչտը,
վէ օտասընտա հըֆզ իթտիկի տիւրպին վասըթասըյլա կապ-
րի իլէ մուխապէրէեէ կիրիշտի:

*
* *

Ժիւլիէն-Գլօտուն օ սապահը սէյֆիէտէն կիթմէսինի
արգատաշլարը գաթի պիր կիտիշ զանն իթմիշ օլտուգլարը
հալտէ, պու տէֆա մէրգումուն կէլիպ, քէնտի իսկէլէլէրի
իւզէրինտէ չալըյմաեա պաշլատըղընը կէօրմէլէրինտէ իզհարը
թէաճճիւպ իյլէտիլէր:

Տիկէր թարաֆտա գօնթուն վէքիլխարճը, սէյֆիէեէ
կէլտիկինտէ, կէնճ գօնթէսին տաիրէսինէ տօղրու իլէրլէտի.
մէրգում, պու սուրէթլէ Անէթի րասթ կէլիպ, սիբարըչընը
պիսսուհուլէ իճրա իտէպիլէճէկինի մէմուլ իտիեօրտու:

Անէթ, Ժան Տիւֆուրուն Շէնըվիէրէ կէլմէսինտէն պէ-
րու թաամընը անընլա պիրլիքտէ իթտիկինտէն, վէ մէրգու-
մուն՝ գօնթուն օտա խըզմէթճիսի վէ էմիլյէթլի ատէմի ի-
տուկինի պիլտիկինտէն, հագգընտա չիւպհէ իթմէքտէ ի-
տի:

Ժան Տիւֆուր, գօնթէսին տաիրէսինէ կիթմէքտէ օլսուն,
գօնթ տը Լիւսընայ տա, էօյլէ թաամընտան սօնրա, գային
վալիտէսի իլէ պիր միւտտէթ պաղչէտէ կէզիպ, մէրգումէ
հագգընտա հէր կէօնա իլթիֆաթը տիրիլ իթմէտիկի ճիհէթ.

լէ, անրն նէզտինտէ, զէվճլէրին միւքէմէլի վէ կիւվէյիլէ-
րին նիւմունէսի ատտ օլունմագտա իտի:

Ժիւլ պաղչէտէ կէզինտիկի էսնատէ, Ժան Տիւֆուր մէր-
գումու գարշըլաեարագ,

— Միւսիւ գօնթ, սիբարըշլարընըզը իճրա իթտիմ. իսթէ-
տիկինիզ շէյլէրի պու կիւնտէն կէթիրէճէք տիրլէր, տէտի:

— Բէք էյի:

Ժիւլ տը Լիւսընայ, պիր սաաթ գատար կէզինտիքտէն
վէ կէօրիւշտիւքտէն սօնրա, կէօեա եազաճագ պազը մէք-
թուպլարը պուլունտուղունու սէրրիշթէ իթթիսագ իտէրէք,
քէնտի տաիրէսինէ տախիլ օլտու, վէ մատամ Տօրէյ տէ,
եաս նիգապընը եիւզիւնէ թագըպ, հէր կիւնքի կիպի, սէվ-
կիւլիւ վէ միւթէվէֆա զէվճինին մէզարը իւզէրինտէ տուա
իթմէք վէ աղլամագ իւզրէ գապրիսթանա կիթտի:

Իշթէ պու սըրատա, Ժան Տիւֆուր, գօնթէսին տաիրէ-
սի բիշկեահընա կէլտի, վէ իչէրտէ պուլունան Անէթի չաղըր-
մագ իսթէմէեիպ, անըն տիշարը չըգմասընա ինթիզարէն, պիր
չարեէք գատար օրալարտա պէքլէտի իսէ տէ, Անէթ, տի-
շարը չըգմատըղընտան, վէ Ժիւլիէն-Գլօտուն թասավվուրլա-
րընը սէքթէտար իտէճէք մէրթէպէտէ վագըթ կէչմէքտէ ի-
տուկինտէն, նիհաեէթ Գօգլիգօ՝ գօնթէսին եաթագ օտասը-
նըն իլէրիսինտէ պուլունան քիւչիւք սալօնուն գաբուսունու
չալտը, վէ իքի գատընլար պիրտէն պիրէ պու սէսի իշիթտիք-
լէրինտէ սարսըլտըլար:

Անէթ, գաբուեու աչըպ, Ժան Տիւֆուրու գարշըլատը-
ղընտա, ֆէվգէլատէ իզհարը թէաճհիւպլէ,

— Վա՛յ միւսիւ, սի՛գմիսինիզ, տէտի:

Գօգլիգօ՝ մէզպուրէեի սիւքիւթէ տավէթ իթմէք իւզրէ,
բարմաղընը տօտագլարը իւզէրինէ վազ իթտի, վէ պատէհու
ղաեէթ եավաշ սէտա իլէ:

— Էվվէթ, մատմազէլ պէն իմ. մատամ Տօրէյ սիզի
իսթէտի, տէտի, վէ պատէհու իլավէթէն, վէ սէսին տահա
զիեատէ եավաշլաթարագ, — Սիզէ մուհիմմ պիր իֆատէմ վար
տըր, տէյի պէեան իլլէտի:

Անէթ , եալընը թէաճճիւպ հալինտէ գալմաեըպ , իլլա տիւշարը տէհչէթ տախի օլարագ , ժան տիւֆուրուն իֆատէսինի արնլէմէք իչին կէլէճէկինի իշարէթլէ անլաթտը :

Պատէհու Անէթ , մատամասընըն օտասընա կիրիպ ,

— Վալիտէնիզ պէնի իսթէմիշ , միւսաատէնիզլէ կիրիպ կէօրէեիմ , տէտի , վէ Հանրիէթ տէ ,

— Կիտին , ազիզէմ , վալիտէմի պէքլէթմէեին , տէյի պէեան իյլէտի , վէ պու սուրէթլէ Անէթ՝ տիշարը չըգըպ , տէհլիզտէ քէնտիսինի պէքլէմէքտէ օլան ժան Տիւֆուրու պուլտու , վէ քէլամա աղաղլէ ,

— Պէնի նիչին չաղըրտընըզ . պու էսրարի հարէքէթին սէ . պէպի նէ՞ տիր . վէրէճէկինիզ մալիւմաթ նէ՞տէն իպարէթ տիր , տէտի :

— Մատմազէլ , պէն սիզէ մալիւմաթ վէրէճէք տէյիլիմ , Շու էսնատէ սըրֆ մուխպիրլիք վազիֆէսինի իճրա իտիեօ . ըում :

— Քի՛մին թարաֆընտան մուխպիրսինիզ :

— Սիզին իլէ կէօրիւշմէսի՝ ֆէվզէլատէ մուհիմմ պիր մատ . տէ օլտուղունու թարաֆընըզա պիլտիրմէկէ պէնի մէմուր ի . տէն պիր ատէմին մուխպիրեիմ :

— Օ ատէմ քի՛մ տիր :

— « Բօվէլիատա կէօրմիւշ օլտուղունուզ կէնճ տիր » տէրսէմ , զանն իտէրիմ քի քիմ օլտուղունու անլարսընըզ ,

Ժիւլիէն-Դլօտ՝ եալընըզ պու թապիրին՝ Հանրիէթին պէս . լէմէսի զիհնինտէ պիր չօգ խաթըրէլէրի թահրիք իտէճէկինի զանն իթմէսիյլէ , եանըլմամըշ իտի : Ֆիլ վազը մէզպուրէ՝ սէսի տիթրէեէրէք , վէ լէհճէսի սօլարագ ,

— Բօվէլիատա կէօրմիւշ օլտուղում կէ՞նճ մի , տէյի թէք . ըարլատը :

— Էվվէթ :

— Քէնտիսի նէ՞րէտէ տիր :

— Պու սէյֆիեէ տախիլինտէ տիր :

— Նէ՞ գատար վազըթտան պէրու պուրատա պուլունու . եօր :

— Տիւնտէն պէրու :

— Անէթ , պիր կիւն էվվէլ պիր նագգաշըն սէսինի ի-
չիթմէքէ , պու սէսի տիկէր պիր վագըթտա իչիթմիշ օլտու-
ղունու խաթըրլամասընտա եանըլմամըշ իտուկինի միւլահազա
իթտի , վէ պինապէրին ,

— Տիմէք օատէմ պուրատա չալըշան նագգաշլարտան
պիրի տիր , տէտի :

— Էվվէթ մատմաղէլ :

— Պէնտէն նէ՞ իսթէեօր :

— Նէ՞ իսթէտիկինի սէօյլէտիմ . . . պազը մուհիմմ մատ-
տէլէր հագգընտա սիզին իլէ կէօրիւշէճէք տիր :

— Նէ՞ վագըթ ,

— Շիմտի :

— Նէ՞րէտէ :

— Պաղչէեէ էնին , սօլտան նէհրին քէնարընտաքի սէտ-
տէ գատար իլէրլէեին : Պիր գաշ տագըգատան կէլիպ սիզի
պուլաճագ տըր : Անճագ տիշարը չըգաճագ վագթընըը պիւ-
տիրմէլիսինիզ :

— Շիմտի չըգաճաղըմ :

Ժան տիւֆուր , մէզպուրէտէն մուֆարագաթլա , արալա-
րընտա գարարլաշտըրըլմըշ օլտուղու իւզրէ ժիւլիէնէ իշարէթ
վէրմէկէ կիթտի : Անէթ տէ , մատամասընըն օտմասընա ավ-
տէթ իյլէտի :

— Օլ էսնատէ Հանրիէթ՝ հէեէճան իչինտէ օլուպ , զանն
իտէրսին քի ֆէվգէլատէ պիր վագը օլմագտա իտուկինի հիսս
իթմէքտէ իտի :

Հանրիէթ . - Վալիտէմ սիզի նիշին չաղըրմըշ , տէյի սօր-
տու :

Անէթ , պու սըրատա քէնտիսինտէն չըգմըշ օլմասըլա ,
հագըգէթի հալի պէեան իթմէք խուսուսընտա էչէտտի ար-
զու հիսս իթտի իսէ տէ , պու եօլտաքի իֆատաթընըն հէնուզ
վագթը կէլմէմիշ օլտուղունու , վէ պէլքի տէ թախմինաթը
տօղրու չըգմատըղընտա , մատամ տը Լիւսընայըն վէֆաթը
վուգու պուլաճաղընը պիւ միւլահազա , նիեէթինտէն կէրի

տուրտու . իշպու կէնճ պէսլէմէնին շու սըրատաքի թէֆէք-
քիւրաթը պիր գաշ սանիյեէ պիլէ իմթիտատ իթմէտիկի ճի-
հէթլէ ,

— Վալիտէնիզ մատամըն պէնի իսթէմէսի , եկէր պու-
րաճա պիր խըզմէթիմ եօգ իսէ , սալօնտաքի չիչէքլէրի կէօ-
զիւմիւն էօնիւնտէ պաղչէպանա թէպտիլ իթտիրմէք իչին
տիր , տէտի :

— Խայր , պուրաճա պիր իչինիզ եօգ տուր . . . կիտին
վէ վալիտէմին թավսիեէլէրինէ իթաաթ իտին :

Պու սուրէթլէ Անէթ՝ մատամասընըն օտասընտան չըզըպ ,
Ժան Տիւֆուրուն իթար իթմիշ օլտուղու մահէլլէ կիթտի :
Օ մահէլլ , աղաճլար իլէ մուհաթ օլմասը վէ քիմսէ պուլուն-
մամասը իլէ , խուսուսի վէ կիզլի միւլագաթլար իչին բէք
միւսայիտ պիր եէր իտի : Իմտի Անէթ , մահէլլի մէզքիւրտէ
էնտիշէ իլէ պէքլէտի :

Գօզլիգօ՝ պէսլէմէ իլէ կէօրիւշմէսինի միւթէագըպ , իս-
կէլէլէրին պուլունտուգլարը ճիհէթէ տօղրու իլէրլէտի , վէ
Ժիւլիէն իսէ , օլ էսնտտէ , օտասընտան տիւրպին իլէ Կապրի-
էլ Սթէլլինիեէ նազար իթմէքտէ օլան գօնթա պազմագտա
օլմասըյա , էվվէլ էմիրտէ Գօզլիգօեու կէօրմէտի , լաքին
մէրգում , գուվլէթլիճէ էօքսիւրտիւկիւնտէն , Ժիւլիէն տէր-
հալ արգասընա տէօնտիւ , վէ Ժանըն՝ մուգարբէր օլան իշա-
րէթի իթտիրքտէն սօնրա , օրատան չէքլիտիկինի միւշահէտէ
իլլէտի :

78

Ժիւլիէն , պիր սանիյեէ պիլէ զայպ իթմէքսիզին , էլին-
տէքի ալէթլէրի եէրէ պրագըպ , իսկէլէտէն պաղչէեէ էնտի ,
վէ աղաճլարըն արասընտան կէշմէք սաթէսինտէ , քիմսէտէն
կէօրիւմէքսիզին , Անէթին պուլունտուղու մահէլլէ վասըլ
օլտու :

Հանրիէթին պէսլէմէսի՝ իւք պագըշտա մէրգումու թա-
նընարագ ,

— Էվվէթ , սիզ՝ Բօվէրիատա կէօրմիւշ օլտուղում ա-
տէմսինիզ , տէտի :

— Էվվէթ , մատմաղէ , պէն իմ :

— Սէվկիւրիւ մատամըմըն գուրթուլտուղու կիճէ , Տօրիա
սէյֆիեհէսինին պաղչէսինտէ կիզլէնիպ , բէֆը սէտա իտէն
քիմսէ տէ սիզսինիզ , տէյի՛լ մի :

— Էվվէթ , պին իմ :

— Նիհանէթ , մատամ տը Լիւսընայըն գըզընը սիրգաթ
իտէն տէ սիզմիսինիզ :

— Գըզըմը մը . . . գըզը մը . . . Լիւսընայըն իսմինի վէր-
մէեին , չիւնքի օ իսիմ՝ պիր ալչագ իսմի տիր :

— Ա՛հ սէֆիլ , նէ՝ եաքտընըզ . . . սէվկիւրիւ մատամըմըն
թէլէֆինէ սէպէպ օլուեօրսունուզ :

— Գըզընը , եանի պէնիմ տէ գըզըմ օլան ճիկէրբարէ-
սինի գուրթարտըղըմ կիպի , քէնտինի տէ գուրթարմաեա
կէլտիմ :

— Լաքին պիշարէ գատընճըղազ միւզտարըպ տըր . . .
աղլաեօր . . . մէյեուս տուր :

— Օ զէվալլըեը ճիկէրբարէսինտէն մահրում իթմէքլէ ,
պէնիմ տախի միւզտարըպ օլմատըղըմը մէմուլ իտէրմիսինիզ :
Միւթէճասըր օլտուղում ճինանէթտէն տիւշարը իզթիրապ
օլարագ , նիչէ ուղուն կիճէլէր ույգուսուզ գալմատըղըմը
վէ կէօզ եաշլարը տէօքմէտիկիմի զանն իյլէրմիսինիզ : Չօճու-
ղու սիրգաթ իթտիկիմ զէման , վալիտէսինին մէյեուսիեհէ-
թինի , իզթիրապլարընը վէ ճէվը ու ճէֆալարընը խաթըրլա-
մամըշ օլտուղումու մէմուլ իտէրմիսինիզ . հալ պու քի մատ-
տէ՝ գըզըմը գուրթարմաղա տաիր օլտուղու իչին , օլ պապ-
տէ թէրէտտիւտ իթմէտիմ : Էկէր չօճուղու պլագմիշ օլսա ի-
տիմ , ալչագ՝ անը տա թէլէֆ իտէճէք իտի :

— Խայր , խայր , պու սէօզիւնիւզէ ինանամամ :

— Էվվէթ , շու էսնատէ զէվճէսինի թէլէֆ իթմէք իսթէ-
տիկի կիպի , չօճուղումու տա թէլէֆ իթմէք իսթէեհէճէք իտի :

Անէթ . - (Պիւթիւն պիւթիւն շաշըրարագ .) Զէզճէսի .
նի թէլէֆ մի իթմէք . . . սիւպհան Ալլահ , նէ տիեօրսու .
նուզ :

— Հագըգէթի հալի սէօյլէեօրում :

— Լաքին :

Ժիւլիէն . - (Մէրգումէնին սէօզիւնիւ քէսէրէք .) շու սը .
րատա պէնի իսթիճվապ իթմէեիպ , իֆատէլէրիմէ ինանմալը .
սընըզ , վագթըմըզ զաեէթ գըյմէթտար օլուպ , հէր կէօնա
իյզահաթ պէյհուտէ տիր . . . իզզէթի նէֆսիմ վէ էվլատը .
մըն իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի , մատամընըզն էօմրիւ թէհ .
լիքէտէ տիր . հաթթա տիւն կիճէտէն պէրու պու թէհլիքէ
պաշլամըշ տըր :

— Լաքին սիզ մատամը գուրթարաճա՞գ մըսընըզ :

— Պուրատա պուլունմագլըղըմ՝ մահզա անը գուրթար .
մագ իչին տիր :

— Սիզէ էմնիյեթիմ վար տըր , իմտի հէր նէ էմրինիզ
վար իսէ , սէօյլէեին . իթաաթ իտէճէեիմ . նէ՝ եաքմագլըղըմ
լազըմ տըր :

— Պիր գաշ կիւնտէն պէրի տիր քի , կիճէլէրի մատամը .
նըղըն օտասընը թէրքլէ , քէնտիսինի եալընըզ պրագըեօրսու .
նուզ , տէյիլ մի :

— Էվվէթ , սաաթ օն րատտէլէրինտէ եանընտաքի օտա .
եա չէքիլիպ , սէտիրտէ ուեուեօրում :

— Պու կիճէ , պիր տագըգա , պիր սանիյեէ պիլէ մատա .
մընըղըն եանընտան այրըլմամալըսընըզ . . . պիր սանիեէ պիլէ
տիեօրում անլաեօրմուսունուզ :

— Բէք էյի անլաեօրում :

— Կէօզիւնիւզիւ տէօրթ աչըն , վէ տաիմա ուեանըգ
տուրուն , Սագըն մատամընըզ իլաճ ալմասըն :

— Պէնիմ թէրթիպ իտէճէկիմ իլաճը տա՞ մը ալմասըն :

— Էվվէթ , սիզին թէրթիպ իտէճէկինիզ իլաճը պիլէ
ալմամալը տըր . . . Պուլունտուղումուզ վազիեէթտէ , վէ զա .
եէթ միւտհիշ վէ մուզիրր պիր շախս գարշըսընտա , իչիլէճէք
հէր կէօնա մուալիճէ մուհլիք օլապիլիր :

— Լաքին զանն իթտիկինիզ պու խուսուս՝ տէհէթլի շէյ տիր :

— Վագը օլան իֆատէմ զանն իլէ տէյիլ տիր , կէօ-գիւմէ կէօրտիւկիւմիւ սէօյլէօրում . պու խուսուստա շիւպ-հէմ օլմաեըպ , վագըաեը մուհագգագ պիլիրիմ :

— Վա՛հ պիշարէ վէ սէվկիւլիւ մատամըմ . . . խայր , խայր , պունտան պէօյլէ եանընտան աալա այրըլմամ :

— Սիզէ կիւվէնէպիլիրիմ :

— Լաքին գըզընը , գըզընը նէ՝ վագըթ կէօրէճէք տիր :

— Եարըն կէօրէճէք տիր :

— Եա՞րըն մը , սա՛հիհ մի :

— Էվվէթ :

— Պու խուսուսու քէնտիսինէ սէօյլէմէքիկիմէ միւսաա . տէ իտէ՛րմիսինիզ :

— Էվվէթ , շու գատար.քի քէնտի հէտէֆ օլտուղու մու . խաթարաեը պիւմէմէլի տիր :

— Բէք էյի . Լաքին գըզընը նա՞օըլ իեատէ իտէճէքսի . նիզ :

— Շիմտի անլաթըրըմ , վէ միւհթամ օլտուղում մուա . վէնէթի օիզտէն պէքլէրիմ :

— Էլիմտէն կէլէնի տիրիլ իթմէմ :

— Մատամընը՝ արապա իլէ տիշարը չըգապիլէճէք հալ . տէ՛ մի տիր :

— Վագաա հէքիմ՝ տիշարը չըգըպ հալա ալմասը քէն-տիսի իշին ֆայտէլի օլաճաղընը պէեան իթմիշ իսէ տէ , պի-շարէ ֆէվգէլատէ զայիֆ օլտուղունտան , տիշարը չըգամա . մագտա տըր :

— Լաքին գըզընը թէքրար կէօրմէք իւմիտի՝ քէնտիսինէ գուվվէթ վէրէճէք տիր : Իմտի , եարըն մատամ Տօրէյ՝ մէզ-պուրէեի արապա իլէ Վարան-Սէնթ-Իլէրէ գատար կէօթիւր-մէլի տիր : Մալիւմ տիւր քի , կիտիլէճէք մէսաֆէ ուղուն տէյիլ տիր :

→ Գըզը՝ Վարան-Սէնթ-Իլէրտէ՛ մի տիր :

— Օրատա օլաճագ տըր :

— Լաքին մատամ Տօրէյէ վէ մատամըմա քէյֆիեեթի նաւըլ խապէր վէրմէլի :

— Օրասընը սիզ տիւշիւնիւն :

— Պու պապտէ պիր չարէ տիւշիւնիւրում : - Բէք էյի , վարանտան նէրէեէ կիտիւնէք տիր :

— Շէնըվիէր քէօրիւսիւնտէն Շամբինեիեէ կիտէն թա-
րիգտէ , վէ Մարն նէհրի ըրնթըմը իւզէրիրտէ վագը 27 նու-
մէրօլու , եէշիլ գանատը վէ պէեազ ընկիլ պիր քէօլէ կի-
տիւնէք տիր : Օրատա սիզէ պէքլէնէք տիր :

— Սաաթ գաշտա :

— Թամ սաաթ իւշտէ :

— Բէք էյի , Լաքին պիր շէյտէն վէսվէսէ իտիեօ-
րում :

— Նէտէն :

— Մատամըմ գըզընը տէրաղուշ իթտիկինտէ , հասըլ
օլաճագ սատէմէի շէտիտէ՝ սագըն օլմաեա քի խաթալըլընը
տահա զիեատէ արթըրսըն :

— Թէէյին օլուն , մէսէրրէթ՝ ինտանա զարար վէքմէլ :

— Ֆագաթ արապա իլէ տիշարը չըգմամըզը՝ Մ. տը Լիւ-
սընայտան կիզլէեէմէեիզ :

— Մագսէտի պիլմէտիկի հալտէ , տիշարը չըգմամըզը
պիլմէսինտէ պէյիս եօգ տուր :

— Մագսէտի պիլմէեէճէկինէ էմին օլապիլիրսինիզ , Մեվ-
կիւլիւ մատամըմ էվլատընը պուլտուգտան ոսնրա , անը հըֆզ
իտէպիլէք տիր , տէյիլ մի :

— Էվվէթ :

— Տաիմա՝ մը :

— Էվվէթ , տաիմա :

— Ահ նէ՝ գատար պախթիեաք օլաճագ տըր , վէ գաւ-
պինին ճէրիհասը կէշտիկի հալտէ , իֆագաթը նէ տէրէճէ
սիւրաթլէ զուհուրա կէլէք տիր :

— Շիմֆի սիզէ պիր շէյ սօրաճաղըմ :

— Սօրուն :

— Սուրէթի խալիսանէտէ ճէվապ վէրէճէքմիզինիզ :

— Սուրէթի խալիսանէտէ ճէվապ վերէնէկիմի վատ իտէրիմ:

— Վերէնէկինիզ ճէվապ՝ գալպիմի ինճիթէնէք պիլէ օլսա, եինէ ճէվապընզը վերմէնիզի իսթէրիմ:

— Բէք էյի:

— Մատամընըզ՝ քէնտի հաեաթընըն մահվընա սէպէպ օլմուշ օլան, վէ գըզլարըն է՛ն պաթիթիեարընը՝ գատընլարըն է՛ն պէտպաթը գալմըշ պուլունան ալապգճա ճինաեթին ֆաիլինէ գարըն ճան ու թէնիլէ իզհարը պուլզ ու առավէթ իլլէմէքտէ տիր, տէյիլ մի: — Ճէվապընզտա թէրէտուրտ իթմէեին. հագըգէթի հալի պիլմէք իսթէրիմ:

— Հագըգէթի հալի պիլմէք իսթէտիկինիզ թագտիրտէ, պէն տէ պէեանէ միւսարաթ իլլէրիմ: Էվվէթ, օ պիչարէ գատընճըղազ, մազլումունուզ օլան օ զէվալը գատըն՝ էվվէնէ, ֆաիլինի պիլմէտիկի սահիպի ճիւրմ ալէյհինտէ իզհարը պուլզ ու առավէթ իլլէմէքտէ իտի, վէ պու պապտէ Ալլահ պիլիր եա, հագըգը տա վար իտի:

Ժիւլիէն. — (Սօլուեարապ.) Էվվէթ, ֆագաթ էվվէնէ տէտինիզ... պու կիւն նէ՞ էֆքեարտա տըր:

— Պու կիւն հալ թէպտիլ օլմուշ տուր. սէվկիւլիւ մատամըմ տիւնեաեա պիր գըզ չօճուղու կէթիրտիկինտէ, քէնտիսինտէ հիսսիեաթը ճէտիտէ հուսուլէ կէլմիշ տիր: Հիտտէթի թէսկին վէ պուլզ ու առավէթի զայիլ օլմուշ տուր:

— Ա՛հ պու տէտիկինիզ՝ մէմուլիմտէն պին գաթ զիեատէ տիր: Տիմէք օլուրքի, շիմտի ալէյհիմտէ հիշ պիր կէօնա պուլզ ու առավէթի պուլունմամագտա տըր: Տիմէք, պիր կիւն պէնի սէվէպիլէնէք տիր: Եալընըզ պու իւմիտ՝ միւհթաճ օլտուղում ճէսարէթի պանա վերմէքտէ տիր: Հէր նէ իսէ, չէքտիկի ճէվր ու ճէֆա խիթամէ էրմէքտէ պուլունան պիչարէ մատամընըզըն նէզտինէ ալտէթլէ, պիր գաշ սաաթտան, գըզընըն, գաթի սուրէթտէ քէնտիսինէ թէսլիմ օլունաճաղընը պիլտիրին: Վուգուի հալի մատամ Տօրէյէ տէ խապէր վերին, վէ եարըն սաաթ իւշտէ, Վարան-Սէնթ-իլէրտէ, Մարն նէհրի ըրթըմը իւզէրինտէ քեային 27 նումէրօլու խա:

նէտէ պուլունմանը լազըմ կէլտիկինի ունութեանը :

— Բէք էյի :

— Պու կիճէ , պիր տագըգա պիլէ մատամընըն եա . նընտան այրըլմերն , վէ քէնտիսինի սոն տէրէճէ սէվմէքտէ օլան վէ քէնտիսի իչին հաեաթընը ֆէտա իթմէք իսթէեէն ժիւլիէն-Գլօտա աֆվ իթմէսինի ռէճա իտին :

Պու սէօզլէրտէն սոնրա , ժիւլիէն՝ օրատան մուֆարագա . թա հազըրլանըրքէն , Անէթ քէնտիսինի ալըգօեուպ ,

— Պիր սէօզիւմ տահա վար տըր , տէտի :

— Սէօյլէեին :

— Թարաֆընըլտան պէնի պուլմաեա կէլէն ժան Տիւ . ֆուրա էմիյեէթ իտէպիլիրմիսիմ :

— Իտէպիլիրսինիլ :

— Մէրգուճու՝ գօնթուճ սատըգ պիր պէնտէսի զանն իթտիկիմտէն , հագըլնտա թէվէճճիւհիւմ հասըլ օլամաֆագ-տա , վէ գարչը գօնուլմազ պիր չիւպհէ իչինտէ պուլունմագ-տա իտիմ :

— Պէլքի պունտան էվվէլ գօնթուճ սատըգ պէնտէսի ի-տի , լաքին պու սատագաթը՝ տիկէր պիր թարաֆտան տահա զիեատէ պէտէլ իլէ սաթըն ալընմըչ օլտուղունտան , չիմտի իչ թէպտիլ օլմուչ տուր : Շու սաաթտա զամմազլըգ իթմէեէ-ճէկինէ էմինիմ , պու խուսուստա թէէմինաթը լազըմէեի իթա իյլէմիչ տիր :

— Իսթէտիկիմ մալիւմաթը ալմըչ օլտուղումա թէչէք-քիւր իտէրիմ :

— Օ հալտէ , պիր ան էվվէլ իչ կէօրմէեէ պագըն :

Պատէհու ժիւլիէն-Գլօտ աղաճլարըն իչինտէ նապէտիտ օլտու : Անէթ իսէ , թէաճճիւպ վէ մէսէրրէթի ազիմէ իչինտէ օլտուղու հալտէ , պիր գաչ տագըգա գատար գըմըլտանմագ-սըզըն օ մահէլտէ գալտը :

Մէզպուրէ , ժիւլիէն-Գլօտ իլէ վուգու պուլան միւլա-գաթընը մատափ Տօրէյէ նա՛սըլ հիքեաեէ իտէճէկինի տիւ-չիւնմէքտէ օլուպ , արատան չէնտ սանիյեէ կէչինճէ նիմ թէ-պէսսիւմ իլէ պաչընը գալտըրտը . չիւնքի արատըղը թէտպի-

րի պուլուպ, սէյֆիէեէ տողրու հարէքէթ իթտի :

Անէթ, սէյֆիէեէ կիրէճէկի էսնատէ, մատամ Տօրէյին՝
գապրիսթանտան ալտէթ իթմիշ օլուպ, քէնտի թարաֆընա
տողրու կէլմէքտէ իտուկինի կէօրտիւ : Պիշարէ գատընճըղազ,
քէտէրի ազիվինտէն նաշի պաշընը էյմիշ վէ կէօղէրի գըզար-
մըշ օլարագ ահէսթէ սուրէթտէ եիւրիւմէքտէ իտի :

Կէնճ պէսլէմէ՝ մատամ Տօրէյէ եազլաշարագ,

— Մա'տամ, տէտի, վէ պու գատընճըղազ՝ գըզընըն
խըզմէթ ճիսինի կէօրտիւկիւնտէ սարսըլպ, իզթիրապ ու էն.
տիշէ հիսս իտէրէք,

— Խալը օլա Անէթ, մատամ տը Լիւսընայ նամիզա՞ն մը
տըր, տէյի սօրտու :

— Խալը, մատամ, անճագ զաթընըղա զաեթ մուհիմմ
պիր մատտէ իւզէրինէ կէօրիւշմէք իշին միւսաատէնիզի թէ-
մէննի իտէրիմ :

— Մուհիմմ պիր մատտէ իւզէրինէ պէնիմլէ կէօրիւշմէք
մի :

— Էվվէթ մատամ,

— Սէյլէեին գըզըմ, սիզի տինլէօրում :

— Մատամ, պուրատա սէօղէրիմիզի իշիտէն օլապիլիր .
պու սէպէպլէ պուրասը կէօրիւշմէմիզէ միւնասիպ տէյիլ տիր :

— Տիմէք սըրը պիր շէյ սէյլէեէճէքսին :

— Էվվէթ մատամ, զաեթ պիւեիւք պիր սըրը իւզէրինէ
պահա իտէճէեիմ, վէ սիզին իլէ պէրապէր օտանըղա կէլմէք-
լիկիմէ միւսաատէ իթմէնիզի ըէճա իտէրիմ :

— Կէլինիզ գըզըմ :

Պու սուրէթլէ Անէթ, մատամ Տօրէյ իլէ պէրապէր,
մէզպուրէնին տաիրէսինէ կիթտի :

79

Պէտէմէ , կիրիլէն օտանըն գաբուլարընը գաբատըգտան սօնրա , մատամ Տօրէյ՝

— Նիհաեթ գըղըմ , մատտէ հէր նէ իսէ սէօյլէ . թավր ու հալին՝ իղթիրապ ու էնտիշմի մուճիպ օլուեօր , տէյի պէյան իյլէտի ,

— Մատամ , մատտէ սաատէթէ տայիր տիր . պու պապ-տէ տիւշարը իղթիրապ վէ էնտիշէ օլմաեըն :

— Ֆիքրինի իյզահ էթ գըղըմ :

— Պիր աղ էվլէլ մատամ , պիր քիմէնին խէֆի սու-րէթտէ պէնիմլէ կէօրիւշմէք արզուսինտէ պուլունտուղունու խապէք ալտըմ :

— Պիր քիմէ՞ մի . . . քիմ :

— Կէնճ պիր ատէմ :

— Էյ սօնրա՞ :

— Պաղչէեէ էնտիմ , պաղչէնին խալի պիր մահէլինտէ պու կէնճ ատէմի պուլտում :

— Ունա նէ՞ սէօյլէտի :

— Սէվկիւլիւ մատամըմին աշըրըլմըշ օլան գըղընըն պու-լունտուղու մահէլի պիւտիկինի սէօյլէտի :

Մատամ Տօրէյ՝ մէսէրրէթլէ րէֆը սէտա իթտի , վէ պատէհու ,

— Պու խայր խապէրինի կէթիրմիշ օլան ատէմ իլէ պիզ-զաթ կէօրիւշմէք իսթէրիմ . . . քէնտիսի նէ՞րէտէ տիր , տէտի :

— Բէնտիսի կիթտի , մատամ :

Մատամ Տօրէյ . - (Թէքտիրամիզ պիր թավր իլէ .)
Կիթմէսինէ նա՞սըլ միւսաատէ իթտին :

— Մէն իտէպիլըր միտիմ :

— Հիշ տէյիլ իսէ տամատըմա խապէր վէրմէլի իտին :

— Լաքին մատամ , պաշլըճա տիգգաթ իտիլէճէք նօգ-

Թա՛ միւսիւ գօնթուն պու վագըաեը պիլմէմէսինտէն իպա-
րէթ տիր :

— Նա՛սըլ, տամատըմ պու վագըաեը պիլմէմէլի՞ մի տիր :

— Էվվէթ , մատամ :

— Պու նէ՛ տիմէք տիր :

— Պու խոսուստա , մատամ , զաթընըզա իյզահաթ վէ-
րէմէմ : Եալընըզ օ կէնճ ատէմին շու սէօզլէրինի պյենն սիզէ
պէեան իթմէքլէ իքթիֆա իյլէրիմ . քէնտիսի պանա , ա Էկէր
Մ . տը Լիւսընայ՝ չօճուղուն նէրէտէ պուլունտուղունու առ-
լար իսէ , մատամ տը Լիւսընայ գըզընը ասլա կէօրէմէեէճէք
տիր » տէտի . վէ էօյլէ պիր Թարզտա պու սէօզլէրի իրատ
իթտի քի , եալան սէօյլէմէքտէ օլմատըղընա գանտըմ :

— Իշթէ պու զարի՛պ . . . լաքին շիւպհէսիզ եալընըզ
պու գատար սէօզ սէօյլէմէտի :

— Շունու տա իլավէթէն տէրմիեան իյլէտի . « Մատամ
Տօրէյ՝ եարըն մատամ գօնթէսի վէ սիզի պէրապէր ալարագ
վէ արապանա ռաքիպ օլարագ տիշարը չըգմալը տըր : Նէհ-
րին օլ պիր ճիհէթինտէ Շէնըվիէր քէօթրիւսինտէն Շանրին-
եիեէ միւմթէտ օլան սահիլէ գատար իլէրլէմէլի , վէ սաաթ
իւչտէ , արապասընը , Մարն նէհրի ըրխըմը իւզէրինտէ 27
նումէրօյու , պէեազ ըէնկլի վէ եէչիլ գանատըլ քիւչիւք պիր
քէօչկիւն գաբուսու բիշկեահընտա տուրտուրմալը . . . պու
քէօչկէ կիրիլտիկինտէ , մատամ տը Լիւսընայ գըզընը պուլա-
ճագ տըր :

— Անէ՛թ , պու սէօյլէտիքլէրին հէր մասալա պէնզէեօր :

— Հագգընըզ վար տըր մատամ , լաքին պու խուսուս-
տա պէնիմ էմնիյեէթիմ վար տըր : Էվվէթ , եարըն սէվկիւ-
լիւ մատամըմը իշար օլունան մահէլլէ կէօթիւրմէքտէ ասլա
թէրէտտիւտ իտիլմէմէք լազըմ կէլտիկէնէ՛ գաթիէն իսքեաթ
օլմուշում տուր : Օրատա պուլաճագ օլտուղու էվլատը՝ քէն-
տինէ հաեաթ ու սըհհէթ իեատէ իտէճէք տիր :

— Գըզըմա պու խուսուսու խապէր վէրտինջմի :

— Խայր մատամ , հէնուզ խապէր վէրմէտիմ :

— Նի՞չին :

— Ի վկէլճէ զաթընըզա իխպարը քէյֆիեէթ իթմէք իսթէտիկիմ իչին :

— Հագգըն վար տըր . հէնուզ ֆէվգէլատէ զայիֆ օլան Հանրիէթի տիւչարը հէեէճանը ազիմ գըլմագսըզըն պու խապէրի քէնտիսինէ նա՛սըլ պիւտիրմէլի . չիւնքի պուլունտուղու հալտէ բէք շէտիտ հէեէճանլար՝ մուխաթարալը տըրլար :

— Մատամ, միւսաատէ իտէրսէնիզ վուգուի հալի պէն քէնտիսինէ պիւտիրէեհիմ : Ումարըմ քի , քէնտիսի իչին հիչ պիր կէօնա թէհիքէեհի մուհիպ օլմագսըզըն իչի անլաթապիլիրիմ :

— Ի վկէթ , էվկէթ , գըզըմ , պու խուսուստա սիզէ միւսաատէ իտէրիմ : Պու պապտէ զաեէթ իհթիրազլէ հարէքէթ իտէճէկիքիզէ էմինիմ : Քէնտիսիլէ կէօրիւշէճէք օլուրսանըզ , պանա տա խապէր վէրին : Եարըն տօգթօր կէլէճէկէնտէն , վէլսիմ պիր թէհիքէեհէ տիւչար օլմագ գօրգուսու օլմագսըզըն , Հանրիէթի արապա իլէ տիշարը չըգարապիլիպ չըգարամաեաճաղըմը քէնտիսինտէն սիւալ իտէճէկիմ . օ հալտէ գըզըմը Վարանաաքի էվէ կէօթիւրիւրիւզ , վէ օ կէնճ ատէմին իֆատէսի տօղրու օլուպ օլմատըզընը անլարըզ :

— Իֆատէի վագըանըն խալիսանէ օլտուղունու թէէմին իտէրիմ :

— Պու գատար գալի ճէվապ վէրէպիւտիկին հալտէ , տիմէք քէնտիսինի թանրեօրսուն :

— Խայր մատամ , թանըմամ , լաքին մէրգումու կէօրմէք վէ սէօզլէրինի իչիթմէք՝ մաթլուպէ քեաֆի տիր : Պազէն էօյլէ թասվիրլէր վէ էօյլէ սէտալէր վար տըր քի , ինսանը ալտաթմաղլար ,

— Օ կէնճ նա՛սըլ տըր :

— Ղաեէթ կիւզէլ պիր քիմսէ տիր : Միւսիւ գօնթա միւպհէմ սուրէթտէ միւչապէհէթի պուլունմագտա տըր . չու ֆարգ իլէ քի , միւսիւ գօնթտա օլմաեան իսթիգամէթ թավըր պուլնտա մէվճուտ տուր :

— Գա՛ն եաչընտա կէօրիւնիւեօր :

— Է՛ն չօղու եիրմի պէշ եիրմի ալթը եաչարընտա օլմալը :

— Նէ կիպի սէպէպլէր իլէ գըզըմա ալէադատար օլու-
եօր :

— Օրասընը սէօյլէմէտի :

— Սէն քէշֆ իթմէեօրմուսուն :

— Պու պապտէ զաննիեաթա զահիպ օլամամ :

— Քէնտիսի սէյֆիեէնին պաղչէսինէ նա՛սըլ կիրմիշ :

— Պիլմէմ, վէ պիլմէք իշին պու խուսուսու քէնտիսինէ
սօրմաեը հիշ տիւշիւնմէտիմ :

— Գըզըմ, հայտէ կիթ մատամընը պուլ, վէ իքիմիզին
տախի սանա իրաեէ իթմէքտէ օլտուղումուզ էմնիյեէթի գա-
թիէեէ չալըլ քի լաեըգ պուլունասըն :

— Բէք էյի մատամ :

— Վէ պիր ազտան քէնտիսինի զիեարէթէ կէլէճէկիմի
խապէր վէր :

— Մա՛տամ, միւսաատէնիզլէ շուրաեը խաթըրընըզա
պրագըրըմ քի, միւսիւ գօնթուն պու խուսուստա ասլա մա,
իւմաթը օլմաեաճագ տըր :

— Օլ պապտէ էմին օլ Անէթ :

Իշպու միւքեալէմէտէն սօնրա, կէնճ պէսլէմէ՝ մատա-
մընըն տաիրէսինէ ազիմէթ իտի :

Անէթ օտաեա կիրտիկի սըրատա, Հանրիէթ ուզուն պիր
գանարէ իւզէրինտէ եասլանմըլ վէ տէրին պիր ույգուեա
տալմըլ օլուպ, եիւզիւնիւն հալինէ պագըլտըղընտա, տէհ-
չէթլի պիր ըիւեա կէօրմէքտէ օլտուղու անլաշըլըեօրտու :

Նալեհա՛ մէզպուրէ ըէֆը սէտա իլէ կէօզլէրինի աշըպ
տօղրուլտու, վէ տէհչէթլէ էթրաֆընա աթֆը նազար իթ-
տի :

Անէթ, քէնտիսինէ գօշարագ,

— Սիւպհա՛ն Ալլահ, սէվկիւլիւ մատամըմ նէ՝ օլտու-
նուզ, տէյի սիւալ իթտի :

Հանրիէթ, իքի էլլէրինի՝ թէրլէմիշ օլան ալնը իւզէրինէ
վազ իթտի, վէ պիր ազ սօնրա,

— Ղարիպ պիր ըիւեա կէօրտիւմ. կէօրտիւկիւմ ըիւեա-
նըն մուգատտէմէսի լաթիֆ պիր ուզուր իրաեէ իտէր սու :

րէթտէ վէ նիհաեթի իսէ , նէֆրէթիմի մուծիպ օլաճագ մէր-
թէպէտէ էլէմպախշ իտի , տէտի :

Անէթ . - (Ֆէյլէսօֆանէ .) Բիւեալարա ինանմագ ճա-
իզ տէյիլ տիր . պունլարըն հիշ պիր մանէասը եօգ տուր .
սիզին կէօրտիւկիւնիւզ բիւեա նէ՞ գապիլտէն իտի , ազիզէմ
մատամ :

— Սէնին պուրատա պուլունմատըղըն էսնատէ ույգուեա
տալմըշ իտիմ . . . Անլ . . . կիճէ կիւնտիւղ թասվիրի պէնի
թաագիպ իտէն վէ ֆիբրիմտէն ապլա չըգմանն օլ մէճհուլ
քիմսէբի երինէ կէօրիւեօր օլտուղումու զանն իտիեօրտում . . .
իւզէրիմէ աթֆ իթտիկի մահզունանէ . լաթիֆանէ պագըշը՝
լէթաֆէթ , իզթիրհապը գալպ վէ մազհարը աֆվ օլմագ իւ-
միտի իզհար իյլէմէքտէ իտի : Տիթրէեէն էլլէրինի պանա տօղ-
րու սունմագտա իտի , լաքին օ էլլէրի՝ պու տէֆա պօշ տէ-
յիլ իտի . . . պանա պիր չօճուգ թագտիմ իտիեօրտում . . .
պիր չօճուգ քի , ճիկէրբարէմ օլան գըզըմ օլտուղումու թա-
նըտըմ :

Անէթ . - (Թէպէսսիւմ իտէրէք .) Ազիզէմ մատամ ,
պու բիւեանըզը էյի պիր ուղուր տատ իթմէնիզտէ հագգը-
նըզ վար տըր : Բիւեանըզ պանա տա խայր ալէամէթի կէօ-
րիւնիւեօր :

— Տուր քի , տէհչէթիմի մուծիպ օլան խէթաեը տա նագլ
իտէեթիմ : Պիրտէն պիրէ շախսը մէճհուլ գանլարա միւ-
լէմմա օլարագ զահիր օլտու . . . հէր թարաֆընտան , եանի
անլընտան , կէօզլէրինտէն գան ֆըշգըրընօրտում : Էվլատըմը
գըրմըզը պիր պուլուլթ արասընտա կէօրիւեօրտում : Իշթէ
պունուն իւզէրինէ , քէնտիմտէն չըգարագ րէֆը սէտա իթ-
տիմ , վէ թագաթ ու տէրմանտան տիւշմիւշ օլարագ ուեան-
տըմ :

— Մատամ , բիւեալարա ինանմամըշ օլտուղումտան տօ-
լաեը շու էսնատէ ֆէվգէլատէ թէէսսիւֆ իտիեօրտում :

— Նիշին :

— Զիւնքի , ազիզէմ մատամ , սիզին պանա սէօյլէտիքլէ-
րինիզ պաշտան նիհաեթիէ գատար ուղուր ալէամէթի տիր :

— Ուղուր մու տուր . լաքին կէօրտիւկիւմ գանա նէ՝ տիմէլի :

— Բիւեալարը իյզա իտէնլէր՝ գան իչին տիւշմէն իւզէրինէ ֆիթուհաթ մանէասընտա տըր տէրլէր : Հէման պէն տէ պունլար իլէ հէմէֆքեար օլմագ մէյլինտէյիմ, զիրա ույգու-նուզ էսնասընտա սիզի զիեարէթ իթմիշ օլան՝ բիւեա տէյիլ տիր :

— Եանէ՞ տիր :

— Պիր իխթար տըր :

Մատամ տը Լիւսընայ իզհարը թէաճհուլէ կէօլէրինի Անէթէ աթֆի իթտի, վէ մէրգումէնին սիմասընտա էսէրը մէ սէրրէթ միւշահէտէ իթմէքլէ, հէեէճանը շէտիտ հիսս իյլէ տի : Պատէհու :

— Տիմէք օլուրքի, պու եօլտա պահս իթմէքլիկինիզ սէպէպսիզ օլմաեըպ, պու խուսուստա պիր պիլտիկինիզ, վար տըր, տէտի :

— Էվվէթ մատամ, պիր պիլտիկիմ վար տըր . . . խայըր-լը պիր խապէր ալմըշըմ տըր . . . անճագ էկէրչի ճէսուր օլմագլըղը, սիւքիւնէթ իւզրէ պուլունմագլըղը վատ իտէրսէ-նիզ, օ խապէրի պիլա թէրէտտիւա թէպլիղ իտէրիմ :

Հանրիէթ, պիւթիւն վիճուտի տիթրէմէքտէ օլտուղու հալտէ :

— Սէօյլէ, չարուգ սէօյլէ, ճէսուր վէ սաքին օլաճա-ղըմ . . . մէսէրրէթ հիշ պիր կէօնա ֆէնալըղըմը մուճիպ օլմա-եաճագ տըր : Մատտէ՝ էվլստըմա տայիր տիր, տէյիլ մի, տէտի :

— Էվվէթ :

— Էվլատըմ պուլունտո՞ւ մու :

— Բիւեանրզըն իխթար գապիլինտէն օլտուղունու սիզէ սէօյլէտիմ . . . էվվէթ, էվլատրիւզ պուլունտու :

— Եագընտա պանա թէսլիմ օլունաճագ մը տըր :

— Էվվէթ :

— Նէ՞ վագըթ :

— Եարըն :

կէնճ գատրն . - (Լէհճէոի սօլարագ .) Եա՛րըն մը , Լա-
քին նի՛չին պու կիւն , շու տագըգատա թէսլիմ իտիլմէեօր :
Զօճուղումու պանա իեատէ իթմէք իչին նէեէ պէքլէնիեօր :
Պու եիւզտէն չէքտիկիմ ճէվր ու ճէֆա , տէօքտիւկիւմ կէօզ
եաչլարը էլվէրմէտի մի :

Հանրիէթ , պալէատէքի սէօզլէրի իրատ իտէրքէն , սէ-
սինի եիւքսէլթմիշ օլտուղու հալտէ , Անէթ , էնտիշէլի պիր
թաւը իլէ ,

— Սէվկիւլիւ մատամըմ , պիր ազ եաւաշ սէօյլէեին .
Ալլահ աշգընա օլսուն քէնտինիզէ տիգգաթ իտին , Պու խու-
սուսա , մատամ Տօրէյ իլէ սիզտէն վէ պէնտէնիզտէն զայրի
քիմնէնին մալիւմաթը պուլունմամալը տըր :

Անէթին պու սէօզլէրինտէ , խուսուսա թարզը իֆատէ-
սինտէ օլ տէրէճէ տէհէթ մէվճուտ իտիքի , Հանրիէթ գօր-
գարագ ,

— Նիհաեէթ մատտէ նէ՞ տիր . եաւաշ լագըրտը իթմէ-
եէ վէ իչի կիզլի թութմաեա նէ՞ սէպէպ վար տըր , տէտի :

— Զիւնքի պու կիւնէ գատար մուխաթարա մէվճուտ
տուր . . . էվլատընը թէհտիտ ալթընտա տըր :

— Էվլատըմ թէհտիտ ալթընտա՞ մը տըր :

— Լաքին եարըն մուխաթարա գալմաեաճագ տըր , վէ
պու սէպէպլէ գըզընըզ եարըն սիզէ թէսլիմ իտիլմէէք տիր :

— Հէր վագըթ պէնտէ գալմագ իչին՞ մի :

— Էվվէթ , հէր վագըթ սիզտէ գալմագ իչին . քէնտիսի
պու խուսուսու վատ իթտի , սէվկիւլիւ մատամըմ :

— Քէնտիսի՞ մի վատ իթտի . . . ֆագաթ քիմ :

— Պիր ազ էվվէլ ըիւեանըզտա կէօրիւնմիւշ օլան քիմ
սէ ,

— Մէճհուլ շաի՞ս մը :

— Բօվէլիատա լասթ կէլտիկիմ տէլիգանլը . . . վէնէ-
տիկտէ թապիպ թարաֆընտան թասլիլի նագշ իտիլմիշ օ-
լան , վէ ֆիքրինիզտէն ոսլա չըգմաեան քիմնէ :

— Օ՞մու , օ՞մու :

— Օ , արզը նէտամէթլէ պէրապէր , սիզի ֆէվգէլատէ

սէվիեօր, սիզին իչին էօմրիւնիւ ֆէտաւէ հազըր պուլունու-
եօր... օքի միւզտարըպ տըր վէ կէօզ եաշլարը տէօքէեօր :
կէօզ եաշլարընը պիզզաթ կէօրտիւմ :

Հանրիէթ տիթրէեերէք իբի էլինի, շիտտէթլէ տարպ
իթմէքտէ պուլունան գալպի իւզէրինէ վազ իլէ,

— Տիմէք եարըն, ճիկէրբարէմ իլէ պէրապէր քէնտիսի-
նի կէօրէճէեիւմ, տէտի :

— Քէնտիսինի կէօրէճէկինիզի պիլմէմ. քէնտինին պանա
սէօյլէտիկի՝ եարըն եալընըզ գըզընըզա գաւուշաճաղընըզա
տայիր տիր, վէ պու մագսէտ իչին նէրէեէ կիտիլէճէկինի տէ
պանա անլաթտը :

— Նէրէեէ կիտիլէճէք տիր :

— Վարանթ-Սէնթ իլէրտէ, Մարն նէհրի սահիլինտէ պիր
քէօշկէ :

— Էօյլէ իսէ Անէթ, գըզըմա գաւուշաճաղըմ. . . Շու
տագըգատա քէնտիմի գուլվէթլի վէ թէմամիլէ քէսպի ա-
ֆիյեէթ իթմիշ պուլուեօրում. . . Եաեա եիւրիւեէճէք գա-
տար քէնտիմտէ իգթիտար հիսս իտիեօրում. . . Ա՛հ, քէնտի-
սինի թէքրար կէօրմէ՛ք. . . տէրաղուշ իյլէմէ՛ք. . . գալպիմին
իւզէրինտէ քէնտինի սըգմա՛գ. . . ա՛հ պու իգպալէրէ նաիլ
օլտուղումտա, մէսէրրէթիմտէն նաշի թէճէննիւն իտէճէք տէ՛.
յիլմիեիւմ :

80

Պիրտէն պիրէ, իշպու ֆէվզէլատէ մէսէրրէթ արասընտա,
Հանրիէթին թէպէսսիւմիւ սիմասը քէսպը մահզունիեթ ի-
տէրէք, վէ քէնտիսինտէ, էսէրը իսթիրապ միւշահէտէ օլու-
նարագ,

— Մ. տը Լիւսընայ նէ՞ օլաճագ. . . տէտի :

— Աղիզէմ մատամ, Մ. գօնթուն պու պապտէ ասլա
մալիւմաթը օլմաեաճագ տըր :

— Ճագարթ սէյֆիեհտէն հարեքէթ իթտիկիմի կէօրտիւ-
կիւ հալտէ, նէրէհէ կիտէճէկիմի պիլմէք իսթէմէմէսի գա-
պի՛լ մի տիր :

— Վալիտէնիզ մատամ Տօրէյ պու իշի սըրաեա գօեա-
ճագ տըր :

— Տիմէք վալիտէմին պու խուսուստա խապէրի վար տըր :

— Վալիտէնիզ հէր շէյի պիլիր, քէնտիսինէ իշի անլաթ-
տըմ :

Հանրիէթին սիմասը չէնտ տագըգա էվվէլ մահզուն իքէն,
պու տէֆա եինէ միւթմէյին վէ միւսթէրիհ օլարագ :

— Իշթէ շիմտի ֆիքրիմ րահաթլանտը... վալիտէմ պա-
նա եարտըմ իթտիքտէն սօնրա, նէտէն գօրգարըմ, տէտի,
վէ պատէհու տիկէր պիր թարզը իֆատէ վէ պիր նէվ թէ-
րէտտիւտ իլէ, — ԲէնՏիՍիՆին կէօզ եաշլարը տէօքտիւկիւնիւ
կէօրտիւն միւ, տէյի սօրտու :

— Էվվէթ, սէվկիւլիւ մատամըմ, կէօրտիւմ :

— Նի՛շին աղլաեօրտու :

— Զիեատէսիյլէ տիւշարը իզթիրապ օլմուշ, վէ էլան տա
օլմագ տա տըր... Ճինաեէթի վագըասընը իզթիրապը քէն-
տիսինի միւզմէհալ իտիեօր... վէ էկէր սիզ աֆվ իթմէզսէ-
նիզ, օ իզթիրապ անը մահվ իտէճէք տիր :

— Քէնտիսի նա՛սըլ կէնճ տիր :

— Թէխայեիւլ իթտիկինիզ կիպի տիր... պաղչէնիզին
սէտտիւնտէն՝ նէհրին քէնարընտա տուրմուշ օլտուղու պիր սը-
րատա միւշահէտէ իթմիշ օլտուղունուզ թասվիրտէ տիր...
Վէլ հասըլ Բօվէլիատա տօզթօրուն պիզէ անլաթտըղը քիս-
վէթտէ տիր :

— Հէնուզ բէք կէնճ տիր, տէյիլ մի :

— Անճագ եիրմի ալթը եաշլարընտա տըր :

— Կիւզէ՛լ մի տիր :

— Ֆէվգէլատէ կիւզէլ տիր... քէնտիսինտէ լէթաֆէթ,
խայրխահլըգ ալէամէթի մէվճուտ տուր :

— Իսմինի պիլի՛րմիսին :

— Էվվէթ, իսմինի պանա սէօյլէտի :

— Նէ իսէ , չաբուգ սէօյլէ :

— Իսմին ժիւլիէն-Գլօտ տուր :

— Ժիւլիէն Գլօտ մու . . . պու իսիմ պանա բէք խօշ կէօ-
րիւնիւեօր . . . Ահ , նիչին բէտէրիմ պիր միւտտէթ տահա
պէքլէմէտի . Թահգիր ու ատալէթիմտէն պաշգա պիր շէյ
լաեքդ պուլունմահան շու գօնթ տը Լիւսընայ իլէ էվլէնմէ-
եէ պէնի նիչին մէհպուր իթտի . . . նիչին հաեաթըմը պու
սուրէթլէ մահվ իյլէտի . . . Էլպէթթէ Ժիւլիէն Գլօտ՝ իզթի-
րապը գալպինտէն Թահրիք օլունարադ , ճինաեթթի վազըու-
սընը իզրար իթմէեէ կէլէճէք իտի . . . օ հալտէ քէնտիսինէ
ճաիզ օլտուղու վէճհլէ ափվ օլունաճադ իտի , վէ պէնտէ
պու կիւն մէսուտ վէ պաթթիեար օլաճադ իտիմ :

— Ճէսուր վէ սապըրլը օլուն , ազիզէմ մատամ :

— Ճէսուր վէ սապըրլը՝ մը օլմագ . . . պէն հէնուղ բէք
կէնճիմ , հաեաթ տա ղաեթթ ուզուն տուր :

— Միւսթագպէլտէ նէ օլաճաղըն քիմ պիլի :

— Միւսթագպէլ մի . . . միւսթագպէլտէ նէ՝ եօլտա սա-
ատէթէ նաիլ օլապիլիլիմ , մատէմ քի չէօղիւլմէղ վէ գըրըլ-
մազ պիր պէնճիր իլէ պաղը պուլունուեօրում :

— Պու ալէմտէ չէօղիւլմէղ վէ գըրըլմազ հիշ պիր շէյ
եօգ տուր . իմտի իզտիվաճ պաղլարը տա , թալադ վէ եա
էօլիւմ իլէ չէօղիւլէպիլիեօր :

— Ֆադաթ պպ շէյլէրի տիւչիւնմէքտէ նէ՝ սէպէպ վար
տըր . եարըն գըզըմա գափուչաճաղըմ ճիհէթլէ , թէչէքքի
իթմէքլիկիմ հագգսըղըդ տըր : Պու խուսուսու քէնտիսի վատ
իթտի , տէյիլ մի :

— Էվլէթ , վատ իթտի . հաթթա եէմին տաթի իթտի :

— Վատընըն , եէմինինին վագթը իճրասը սաաթ իւչտէ՝
մի տիր :

— Էվլէթ . ազիզէմ մատամ :

Օ էսնատէ մատամ Տօրէյ իշէրի կիրաիկինաէն , Հանրի-
էթ՝ եասլանմըշ օլտուղու ուզուն գանաբէտէն գալգըպ , տա-
հա պիր գաշ տազըգա էվլէլ իպրաղընա միւգթէտիր օլա ,
մատըղը պիր չիտտէթլէ մէրգումէնին աղուչընա աթըլտը :

վէ եիւրէկի իւզէրինտէ սըգարագ վէ եիւզիւնիւ պուս իտէ-
րէք :

— Ա՛հ , վախտէճիեիմ , սէվկիւլիւ վախտէճէեի՛մ , գըղը-
մը թէքրար Վէօրէճէեիմ , տէտի :

Մատամ Տօրէյ տէ շէօյլէ ճէվապ վէրտի :

— Սէվկիւլիւ գըղըմ , ճէնապը Ալլահ սէնի աճըտը , վէ
չէքտիկին ճէվր ու ճէֆաեը քեաֆի աոտ իթտի , իմտի էմնի-
եէթ իտէլիմ . վէ սաքին օլալըմ , Գէնտիմիզի էլէ վէրմէքտէն
սագընալըմ . . . Վարանա վուգու պուլաճագ զիեարէթիմիզ-
տէն զէվճիին խապէրտար օլմամասը լաղըմ կէլտիկինի ու .
նուլթմաեալըմ :

— Լաքին պունա նա՛սըլ մուվաֆագ օլապիլիրիզ :

— Արապա իլէ տիշարը չըգարըզ :

— Բէք էյի , շաեէտ Մ . տը Լիւսընայ տա պիզէ լէֆա-
գաթ իթմէք իսթէրսէ . . .

— Պէօյլէ պիր արզուտա պուլունաճաղընը մէմուլ իթ-
մէմ . Պունտան գաթինաղար պիր թագըմ խէեալի միւշքի-
լաթ վէ մէվանի քէշֆ իթմէքտէ նէ՛ սէպէպ վար տըր . էկէր
մէվանի վէ միւշքիլաթ զուհուր իտէրսէ , իճապընա օլ վագըթ
պագարըզ . . . եալընըզ պիր խուսուս ֆիքրիմի իշլալ իտի-
եօր :

— Նէ՛ կիպի խուսուս :

— Վագըաեը կիզի թուլթմագտաքի մէճպուրիեէթիմիզ :

Անէթ , պու արա սէօզէ գարըշարագ , աթիտէքի պէեա-
նաթտա պուլունտու :

— Մատամ , կէօրտիւկիւմ վէ խայըրլը խապէրլէրին
մուխպիրի օլտուղունու պէեան իթտիկիմ քիմսէ , հէր շէյի
արիզ ու ամիգ հիսապ իթմիշ օլտուղունտան , պիզի խէֆի
սուրէթտէ հարէքէթէ սէվզ իթմէսինտէքի սէպէպլէրի բէք
գուվվէթի տիր : Թէէմին օլուն քի . եագընտա օ սէպէպլէրի
անլաեաճաղըզ :

Կէնճ պէսլէմէ , մատամ տը Լիւսընայա խիթապէն վէ
իլավէթէն ,

— Սէվկիւլիւ մատամըմ , պու կիճէ եանընըտա պէք-

լէսէնէ կիմի վէ պիր սանիյեէ պիլէ սիզի թէրք իթմէնէնէ կիմի զաթընըզա խապէր վէրմէնէ ազ գալսըն ունուտուեօր տում, տէտի :

Հանրիէթ . - Պէն էյի օլտուղում հալտէ, նիշին կիճէ վազթը եանըմտա գալաճագսըն :

— Քէնտիմճէ պիր թասավվուր տուր . զանն իտէրսէմ օտանըզա կիրմէքլիկիմի մէն իթմէղսինիզ :

— Իսթէտիկինիզ կիպի հարէքէթ իտին, գըզըմ . ֆագաթ հիշ պիր ճիտտի սէպէպ օլմաեարագ քէնտինիզի եօրմուշ օլաճագսընըզ :

Օլ էսնատէ Մ . տը Լիւսընայ՝ գօնթէսին քէնտիսինի գապուլ իտիպ իտէմէնէնէ կիմի պիլսիւալ, ըսիսաթը լազըմէ, եի իսթիհսալ իթտիքտէն սօնրա, իշէրի կիրմէսինտէ, մուհալէրէի մէզքիւրէ գաթթ օլունտու :

Մէրգումուն զիեարէթի չօգ սիւրմէնիպ, չէնտ տագըզա սօնրա մատամ Տօրէ, իլէ պէրապէր տիշարը չըգտը :

Ժիւլիէն Դլատա կէլինճէ, մէրգում, Անէթ իլէ վուզու պուլան միւլագաթընը միւթէագըպ, իսկէլէլէրտէն պիրինին իւզէրինէ չըգըպ, նագգալըզա պաշատը, լաքին շուրապընը պէեան իտէրիզ քի . էլի մաքինավարի սուրէթտէ իշ կէօրտիւկիւ հալտէ, ֆիքրի՝ իշինտէն կիւճիւնտէն չօգ ուզագտա իտի :

Արգատաշարընըն սէյֆիեէտէն հիյնի մուֆարագաթլարընտա, քէնտիսի տէ անլէր իլէ պէրապէր իսկէլէտէն էնիպ, օթէլէ գատար պուշարա ըէֆագաթ իթտի . լաքին օրատա, կիւեա պիր իշ իշին Բարիսէ կիթմէսի լազըմ կէլտիկինի պէհանէ իտէրէք, վէ իշ զէմանընտա կիեինտիկի էսվապը չըգաընպ, եէրինէ տիկէր պիր թագըմ թէմիլ էսվապ կիեինէրէք մուֆարագաթ իթտի, վէ թամ սաաթ սէքիզտէ Շէնըվիէր Շամբինեի տէմիր եօլու ըսթասիօնունա ազիմէթլէ, քէնտիսինտէն էվվէլ օրաեա կիթմիշ օլան Ժան Տիւֆուր իլէ պուլուշտու :

Մէրգուման արասընտա աթիտէքի մուհալէրէ ճէրէեան իթտի :

Գօզլիգօ . - Իշլէր՝ իսթէտիկինիզ կիպի սըրասընտա՝ մը տըր , սէնաաթքեար էֆէնտի :

Ժիւլիէն . - Էվվէթ , հէր շէյ , միւքէմէլէն սըրասընտա տըր : Շիմտի սիզէ , եարըն եաքաճագ իշլէրինիզի անլաթա . ճաղըմ :

— Սէօյլէնին , սիզի տինէեօրում :

— Տէֆթէրինիզի աշըն , վէ իշար իտէճէկիմ մահէլլի գայտ իտին :

Գօզլիգօ՝ ճէպինտէն գալըն պիր տէֆթէր չըգարտը , վէ պուռնուն կիւմիւշ սաբլը գուրչուն գալէմինի էլինէ ալա . բագ ,

— Եաղմաեա հաղըրըմ , տէտի :

Ժիւլիէն . - (Աթիտէքի սէօզլէրի սէօյլէտի .) Ժիւլիէն Գլօտ , Պէլվիլտէ , Բրէ սօգաղընտա , ԿՕ նիւմէրօթու խանէտէ :

Գօզլիգօ . - (Եաղտըգտան սօնրա .) Վա՛յ , սիզ օրատա՝ մը իգամէթ իտիեօրսունուզ :

— Հէր նէ իսէ եարըն արապա իլէ օրաեա կիտէճէքսի . նիզ :

— Նէ՝ եաքմաեա :

— Օրատա պիր սիւտանա իլէ պիր չօճուգ վար տըր , անլէրի ալմաեա :

— Օ չօճուգ քիմ օլուեօր :

— Մատամ գօնթէս տը Լիւսընայըն գըզը տըր : Սիւտանա՝ քէյֆիեթթէն էվվէլճէ խապէրտար օլաճաղընտան , սիզի պէքլէնէճէք , վէ պիլա թէրէտտիւտ սիզին իլէ պէրա . պէր կէլէճէք տիր :

Ժան Տիւֆուր՝ պու սէօզլէրի իշիթմէսինտէ , օլ տէրէճէ իզհարը հայրէթ իյլէտի քի , Ժիւլիէն կիւլէրէք :

— Պու գատարճըզ պիր հալ իշին պու մէրթէպէ թէաճ . ճիւպ վէ հայրէթէ տիւշար օլմաեըն : Տահա պաշղա շէյլէր տէ իշիտէճէքսինիզ , տէտի :

— Իհթիմալ տըր , ֆագաթ իշ էյի պաշլաեօր :

— Թէէմին օլուն քի , էյի տէ իսթամ պուլաճագ տըր :

— Սաթթ գաշտա Բրէ սօգաղընա կիթմէլիեիմ :

— Թամ էջլէն վագլթը օրատա պուլունմանը լաղըմ տըր :

— Սիւտանա իւէ չօճուղու նէրէեէ կէօթիւրէճէեիմ :

— Վէնսան տէմիր եօլունա :

— Սօնրա :

— Վարան-Սէնթ-իւէր տէմիր եօլու ըսթասիօնունտա գա. թարտան էնէճէքսինիզ :

— Օրա՛տան :

— Մարն նէհրինին ըրթթըմը իւզէրինտէ վագը 27 նու. մէրօլու խանէեէ կիտէճէքսինիզ :

— Գօզլիգօ պու սէօզիւ իշիտինճէ, հէման տուրտուղու մահէլլտէն սըչրաեըպ :

— Մարն նէհրինին ըրթթըմը իւզէրինտէ վագը 27 նու. մէրօլու խանէ՛ մի... օրասը պէնիմ էվիմ տիր... ասըլ պէ. նիմ խանէմ տիր, տէտի :

— Պիլիրիմ, վէ պիլտիկիմ իշին օրասընը թարիֆ իտիեօ. ըում :

— Լաքին տէրունինտէ միւսթէճիրլէր վար տըր :

— Սաաթ իքիտէ միւսթէճիրլէր գալմաեաճագ տըր :

Ժան Տիւֆուրուն հայրէթի՝ կիթտիքէ նիսպէթ գա. պուլ իթմէեէճէք տէրէճէեի պուլարագ :

— Եարըն սաաթ իքիտէ խանէմտէ միւսթէճիր գալմա. եաճագ մը տըր, տէյի թէքրարլաար :

— Խայր :

— Սիւսթէճիրի նէրէտէ օլաճագ տըր :

— Կիթմիշ պուլունաճագ տըր :

— Թէնէզգիւհէ՛ մի կիթմիշ օլաճագ տըր :

— Խայր, պիր տաթի ավտէթ իթմէմէք իւզրէ կիթմիշ օլաճագ տըր :

— Իշթէ պու զարի՛պ :

— Սիզէ պօրճու վա՛ր մը տըր :

— Օն բարա պիլէ պօրճու եօգ տուր :

— Տիմէք միւսթէճիրինիզին կիթմէսինտէն տօլաեը ֆի. թուր իտէճէք սէպէպինիզ եօգ տուր :

— Խայր, եօզ տուր :

— Օ տահա էյի . . . տիգ գաթ հտին, տէվամ հտիեօրում: Սօգագ գաբունուզուն անախթարը չիֆթ օլմալը :

— Քեաֆֆէյի գաբուլարըն անախթարը չիֆթ տիր :

— Սիւտանաեը վէ չօճուզու էվէ կիրտիրին, վէ շու էս. նատէ գօնթուն մէթրէսի պուլունան մատմաղէլ Կապրիէլ Սթէլինինին իշղալ իթմէքտէ օլտուզու պիրինճի գաթտաքի օտաեա կէօթիւրին :

— Բէք էյի, չօճուզու վէ սիւտասընը օրատա եէրլէշտիրիրիմ :

— Սաաթ իւչէ չարեէք գալարագ օրատա պուլունմանըլ լաղըմ տըր, անլանծօրմուսունուզ :

— Էվլէթ, իւչէ չարեէք գալարագ, թամ ասքէր սաաթընտա օրատա պուլունուրուզ :

— Սիւտանա իլէ չօճուզու եէրլէշտիրտիքտէն սօնրա սիղ աշղընեա էնէրսինիզ :

— Նէրէեէ կիթմէք իչին :

— Էվինիղին գաբուսու էչիկինտէ տուրուպ, մատամ Տօրէյի, գօնթէս տը Լիւսընայը վէ անըն պէսլէմէսինի պէքլէրսինիզ :

Գօղիգօնուն կէօղլէրի եէնիտէն հատտէն զիեատէ աշըլարագ :

— Մատամ Տօրէյ . . . գօնթէս . . . վէ պէսլէմէսի պէնիմ էվիմտէ . . . տէտի, վէ սէօղիւնիւ իքմալ իթմէզտէն, ժիւլիէն :

— Էվլէթ, էվինիղէ կէլէճէք տիրլէր, տէյի պէեան իյլէտի :

— Կէլտիրլէրինտէ քէնտիլէրինէ նէ՝ սէօլէեէճէեիմ :

— Սատէճէ քէնտիլէրինէ պիրինճի գաթըն օտասընը կէօսթէրինիզ :

— Օ գօլայ . . . օնտան սօնրա նէ՝ եաբաճաղըմ :

— Հիշ պիր շէյ :

— Օ տահա գօլայ . . . հէքսի պու գատա՞ր մը :

— Էվլէթ, շու հալտէ թէքմիլ իւմիտիմ սիղտէ տիր :

— Բէնտինիզէ էմին օլտուղունուզ գատար պանա տա էմին օլապիրսինիզ :

Պու միւքեալէմէտէն սօնրա , մէրգումլար եէկտիկէրինտէն այրըլտըլար :

81

Գօգլիդօնուն մուֆարագաթընտան չէնտ տագըգա սօնրա , ժիւլիէն-Գլօտ՝ Բարիսէ կիտէն պիր գաթարա րաքիպ օլտու , վէ շէհրի մէգքիւրէ վիսուլինտէ պիր արապաեա օթուրուպ , Բրէ սօգաղընա ազիմէթ իյլէտի :

Մէրգում , գըրմըզը պօեալը քէօշկիւն գաբուսունու չալտըղը զէման , սիւտանա եաթաղընա եաթմագ իւզրէ օլմասըլա , գաբուեու աչտը , վէ օ սաաթտա ժիւլիէնի կէօրմէսինտէ իզհարը հայրէթ իյլէտի :

Ժիւլիէն , էվվէլ էմիրտէ , մասուլարա մախսուս պիր ույգու իչինտէ պուլունան գըզընը էօրիւպ , պատէհու ,

— Սիւտանա , եարըն ահըպամտան պիրի արապա իլէ պուրաեա կէլիպ սիզի տէմիր եօլ ըսթասիօնունա կէօթիւրէճէք տիր : Օրատան վարան-Սէնթ-իլէրէ կիտէճէքսինիզ , տէյի պէեան իյլէտի :

— Միւսիւ ժիւլիէն , տօսթունուզ սաաթ գաչտա կէլէճէք տիր :

— Թամ էօյլէնտէ պուրատա պուլունաճագ տրր : Զօճուգ իլէ պիրիքտէ հազըր պուլունուն . չօճուղու կիւզէլճէ կիեինտիրին , ֆագաթ գապիլ օլտուղու գատար կիւզէլ վէ չիք օլմասընա սայ իտին :

— Պու տէտիկինիզ գօլայ շէյ տիր . զաթէն չօճուղունուղուն կիւզէլլիքտէ միսլի եօգ տուր . Թամ էօյլէն վագթը հազըր օլուրուզ :

— Թարաֆըմտան սիզի ալմաեա կէլէճէք օլան ատէմէ էմնիյեէթ իտէպիրսինիզ :

— Բէք էյի, միւսիւ ժիւլիէն :

— Կէօթիւրիւլէճէք օլտուզունուզ խանէեէ կիրմէնիզտէն չէնտ տազըզա սօնրա, պիրի եաշլը վէ տիկէրի՝ հէր նէ գա- տար ճէվր ու ճէֆատան լէհճէսի սօլմուշ իսէ աէ, նիհաեէթ կէնճ վէ կիւզէլ՝ իքի գատընըն կէլտիքլէրինի կէօրէճէքսինիզ : Պէրապէրլէրինտէ պիր տէ պէսլէմէ պուլունաճագ տոր : Պու իքի գատընտան կէնճինին Մարի-Մատլէնի կէօրմէսինտէ իզ- հար իտէճէկի մէսէրրէթի ֆէվզէլատէտէն տօլաեը թէաճ- ճիւպ իթմէնին, չիւնքի օ գատընճըղազ՝ պու չօճուզուն վա- լիտէսի տիր :

— Վալիտէսի մի. օ հալտէ չօճուզու գուճագլաեըպսէվ- մէսի թապիի տիր : Պու հալին աքսի հարէքէթի՝ պէնիմ իչին ասըլ թէաճճիւպ իտէճէք քէյֆիեէթ տիր :

— Սիզին՝ օ գատընըն նէզտինտէ գալաճաղընըզ միւն- թէմիլ տիր :

— Բէք էյի միւսիւ ժիւլիէն. լաքին էկէր թէքրար պու- րաեա կէլէմէեէճէք իսէմ, սանտըղըմը պիրլիքտէ կէօթիւր- մէլի տէյիլմիսիմ :

— Պու կիւն սանտըղընըզ կէօթիւրմէնիզ պէյհուտէ տիր. պաշգա պիր կիւն կէյիպ կէօթիւրիւրսիւնիւզ, - Ֆիքրիմի անլատընըզ մը սիւտանա :

— Էվվէթ միւսիւ ժիւլիէն. պու խուսուստա միւսթերիհ- օլապիլիրսինիզ, - Եարըն էօյլէն վազթը տօսթունուզու պէք- լէթմէքսիզին կիթմէկէ հազըր պուլունուրուզ :

Պու միւքեալէմէտէն սօնրա, սէնաաթքեարը մէրգում, էլան ույգուտա պուլունան Մարի-Մատլէնի թէքրար պուս ի- տիպ, քէօշկտէն մուֆարազաթլա, օրաեա կէլմէք իչին րա- քիպ օլմուշ օլտուզու արապաեա թէքրար րաքիպէն, խանէ- սինէ ազիմէթ իյլէտի :

Կէլէլիմ Բլաթան սէյֆիեէսինէ :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ մատամ Տօրէյ իլէ պիրլիքտէ ագ- շամ թաամը իթտիքտէն սօնրա, իքիսի տէ, սուֆրատան գալգ- մալարընը միւթէազըզ Հանրիէթին օտասընա կիթտիլէր :

Կէնճ գատըն եաթաղընտա եաթմըշ օլուպ, Սնէթին իխ-

Թարը վեճհէ, եօրկուն վէ միւթատընտան զիեատէ միւղթա-
րըպ օլմասընտան տօլաեը թէչէքքի իթմէքտէ իտի :

Մ. տը Լիւսընայ՝ մէրդումէեէ խիթ ապէն ,

— Ազիզէմ, պիր գաչ սաաթ գատար լահաթճա ուեուր-
սանըզ, քէնտինիզի պուլուրսունուզ. էվվէթ, էվվէթ, եարըն
սապահ իւզէրինիզտէ պու ֆէնալըղընըզտան էսէր պիչէ գալ-
մազ, իմտի, լահաթընըզը սէլպ իթմէքք իչին շիմտիլիք պէն
օտամա կիտիեօրում. ումարըմ քի մատամ Տօրէյ իլէ Անէթ
տախի պէնիմ հարէքէթիմէ սալիք օլուլլար, տէտի :

Տէրհալ Հանրիէթ իլէ պէսլէմէսի պիրիպիրինէ պաղըչ-
տըլար : Պու արա գօնթէն՝ իֆատաթընա շու եօլտա տէվլամ
իլլէտի :

— Ֆիլվազը պու կիճէ զիեատէճէ լահաթսըզ օլտուղում
իչին եալընըզ եաթմազ իսթէմէմ. Անէթ՝ պու կիճէեի եա-
նըմտա պիր գօլթուգու գանաբէտէ կիչիրիրսէ, էյի օլուր :

Անէթ. — Բէք էյի, ազիզէմ մատամ, կիճէլէրի եանը-
նըզտա գալմազըղըմ իլք տէֆա տէյիլ տիր. պու կիճէ տէ
իչպու արզունուզ վեճհէ հարէքէթ իտէրիմ :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ պու սըրատա ֆիթուրսուզ կէօրիւ-
նէրէք ,

— Անէթին եանընըզտա գալմասընտա ֆայտէ վա՛ր մը
տըր, տէյի սօրտու :

— Շիւպհէսիզ. պու կիճէ պիր չէյէ իհթիեաճ հիսս իտէ-
պիլիրիմ :

— Զանն իտէրսէմ, սէվկիւլիւմ, սիզէ անլաթմըչ իտիմ
քի, պէնիմ օտամ՝ հէման սիզին օտանըզա պիթիչիք պուլուն-
տուղունտան, իլք չաղըրընըզտա նէղտինիզէ պիզլաթ կէլէ-
պիլիրիմ :

— Թէչէքքիւր տէ իտէրիմ, ֆագաթ սիզի պիհուզուր իթ-
մէք իսթէմէտիկիմտէն, Անէթին եանըմտա գալմասընը արզու
իթմէքլիկիմ թապիի տիր :

Մ. տը Լիւսընայ՝ զէվճէսինին գարարընա գարչը տուր-
մաեա իսրար իթտիկի հալտէ, մութլագա պիր թագըմ չիւպ-
հէլէր հասըլ իտէճէկինի անլատըղընտան, վէ « Տահա վագ-

Թըմ վար տըր . պիր կիւն կէճիքմէնին զիեանը օլամաղ ք տէ-
յի տիւշիւնտիւ կիւնտէն , խարար իթմէտի , վէ գայիւմ վալի-
տէսիլլէ պիրլիքտէ զէվճէսինին օտասընտան տիշարը չըգ-
տը :

Մէրգում , իրթէսի կիւն Կապրիեի կէօրմէհէ կիտէճէք
օլուպ , պիր կիճէ էվլէլ ույգուսուզ վէ հէեէճան իլէ կէչիւ-
միշ օլտուղունտան , վէ պիթթապի եօրկուն պուլունտու զուն-
տան , ուհումագ իչին օտասընա չէքիլտի , վէ ժան Տիւֆուր
տա իյֆաի վազիֆէտէ զաեէթ միւսթագիմանէ հարէքէթ իթ-
տիկինտէն , էֆէնտիսինին խըզմէթլէրինի կէօրմէք իչին պէք-
լէմէքտէ , ֆաղաթ հէր վազըթքի հալինտէ օլմաեղպ , պու-
տէֆա զաեէթ տիւշիւնճէլի կէօրիւնմէքտէ իտի , ժիւլ տը
Լիւսընայ , օտասընա կէլտիկինտէ , ժան Տիւֆուր այնի հալտէ
պուլունմագտա իտի իսէ տէ , քէնտինին ֆիքրի տէ մէշղուլ օլ-
մասըլլա , պու հայի միւշահէտէ իտէմէտի , վէ քէնտի կիճէ-
լիք էլպիսէսինի կիեինինճէ , Գօզլիգօ ,

— Էֆէնտիւմ , զաթընըզտան պիր խուսուստա միւսաատէ
թէմէննի իտէճէեիմ , տէտի :

— Նէ° խուսուստա :

— Եարըն Բարիսէ կիթմէք իթէրիմ . սաեէնիզտէ գա-
զանմըշ օլտուղում պիր միգտար ազչէեի թահվիլաթա թէպ-
տիլ իթմէք ֆիքրինտէեիմ :

— Օհօ հօճա ժան , իրատճըլըզա° մը պաշլատընըզ :

— Շիմտիեէ գատար թասարուֆ իթմիշ օլտուղում
մէպլաղ ճիւղի իսէ տէ , իքրամիեէ գազանմաեա իւմիտիմ
վար տըր , վէ նիեէթիմ տէ իքրամիեէլի թահվիլաթ սաթըն
ալմագ տըր : Հիշ օլմազսա իւմիտ իլէ եաշարըմ , ինսան՝ իւ-
միտ իլէ եաշամագտան մահպուղ օլուր , չիւնքի կիւնիւն պի-
րինտէ պիր շէյէ մալիք օլմագ մէմուլի՝ պիւեիւք պիր տէֆի-
ղամ տըր :

— Հօճա ժան , հագըզէթէն սիզ ուզաղը քէշֆէ պաշ-
լամըշտընըզ :

— Միւսիւ գօնթ , սիննիմ կիւն պէ կիւն իլէրլէեօր . իմ-
տի միւսթագ պէլի տիւշիւնմէլիեիմ :

— Բէք էյի, եարըն, Բարիսէ կիթմէնիզէ միւսաատէ իտէրիմ:

— Ղանէթ էրքէնճէ կիտէ պիլիրմիսիմ:

— Իսթէտիկինիզ զէման կիտէ պիլիրմիսիզ:

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, միւսիւ գօնթ:

Պատէհու Գօզլիզօ՝ էֆէնտիսինին օտասընը թէրքէ, քէնտի օտասընա կիթտի:

Օ կիճէսի Բլաթան սէյֆիսէսինտէ հէր շէյ քէմալը սիւ. քիւնէթլէ կէչիպ, Անէթ՝ եարը ույգուտա վէ եարը ուեա. նըգ օլտուղու ճիհէթլէ, ճիւզի պիր սէս իշիթսէ, պաշընը եօգարը գալտըրմապտա իտի իսէ տէ, հիշ պիր շիւպհէլի հալ կէօրէմէտի:

Մատամ Տօրէյ՝ օ սապահը բէք էրքէն ուեանըպ, թա. պիպէ պիզղաթ պազը իֆատաթտա պուլունաճաղընտան, մէրգումու կէլմէսինէ պէքլէտի:

Թապիս սաաթ օն սուլարընտա վասըլ օլտու, վէ մա. տամ Տօրէյ մէրգումու գարշըլաեըպ, արալարընտա պիր գաշ տաղըգա մուհալէրէ ճէրէեան իթտիքտէն սօնրա, պիր. լիքտէ խասթանըն օտասընա տօղրու իլէրլէտիլէր:

Ժիւլ տը Լիւսընայ պիր տաղըգատան պէրու օրատա պուլունուեօրտու: Մէրգում, կիճէեի նասըլ կէչիրմիշ օլտու. ղունու զէվճէսինէ իսթիֆսար իչին կէլմիշ օլտուղու հալտէ, տահա պիր կիւն էվվէլ տէրմանսըլ վէ թաղաթսըլ կէօր. միւշ օլտուղու Հանրիէթի պու տէֆա քեամիլէն քէսպի ա. ֆիյեթ իթմիշ վէ գուվլէթինի պուլմուշ օլարագ, վէ կէօղ. լէրի բարլաեարագ, վէ սօլմուշ եանաղլարընտա գըրմըզըլըգ պուլունարագ միւշահէտէ իյլէտիկինտէ, ազիմ պիր եէյիս ու քէտէրէ տիւշար օլտու իսէ տէ, պէլլի իթմէտի: Հագը. գէթէն Հանրիէթ՝ չօգտան պէրու օ կիւնքի գատար կիւղէլ. լէլմէմիշ իտի:

— Տօգթօր իսէ, խասթանըն օտասընա կիրմէսինտէ, մէսէրրէթի պիր հալ իլէ,

— Վայ սէվկիլիւ խասթամ, սիզ արթըգ թէմամիլէ է. յիլիկէ եիւզ թուլմուշսունուղ: Սէքիզ կիւն կէլմէպտէն,

պուռ տէհչէթլի խասթէլիկին խաթըրէսի պիւլէ գալմաեաճագ տըր , տէտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ պիր գաչ տագըգա զարֆընտա վուգու պուլմուշ օլան թէսլէտտիւլէ պաշգա մանէա վէրէմէեիպ , անճագ սուլու մատտէեէ գարըշտըրտըղը պէեազ թօզուն՝ մէրգումէ իչին եա իգթիտարսըղ օլտուղու , եախօտ մէզքիւր թօզուն ազ գարըշտըրըլմըշ պուլունտուղու նէթիճէսինի չըգարտը :

Իշթէ պու միւլահազա իլէ խապիս ,

— Կէլէճէք տէֆա պու թէրթիպի իքի միսլինէ իպլաղ իտէրիմ տէյի տիւշիւնտիւ : Թապիպ իսէ :

— Թէրթիպաթըմը թէպտիլ իտէճէեիմ , տէտիկլինտէն , գօնթ սարսըլտը , վէ շու սուրէթտէ իֆատէսինէ տէվամ իյլէտի :

— Վազը օլաճագ թէպտիլաթ իլաճլարընըղ իչին տէյիլ տիր , չիւնքի օ ճիհէթէ մունթազամէն տէվամ իթմէնիզ լաղըմ տըր . անճագ պունտան պէօյլէ չօգճա վէ պէսլէյիճի եէմէքլէր եէմէլիսինիզ . խուսուսա պիր ազ հարէքէթ իթմէլիսինիզ :

Ժիւլ , պու արա սէօզէ միւտախէլէ իտէրէք ,

— Նէ՝ սէօյլէեօրսունուղ , ազիզիմ տօզթօր . խասթամըգըն եօրուլաճաղընը վէ պունուն նէթիճէլէրինի տիւշիւնմէեօր . մուսունուղ , Միւլահազա իթմէլիսինիզ քի , մատամ տը Լիւսընայ հէնուղ զաեթ զայիֆ տիր , տէտի :

— Շիմտիլիք մատամ գօնթէսին եաեա եիւրիւմէսի ֆիքրինտէ տէյիլիմ , լաքին հավա ալմագ վէ պիր ազ հարէքէթ իթմէք իչին տիշարը չըգապիլիր . . . Պու կիւնտէն իթիպարէն , չիմտիքի կիպի հավա միւսայիտ վէ լաթիֆ օլուրսա , մատամ գօնթէսին արապաեա ըաքիպէն պիր իքի սաաթ թէնէզղիւհ իթմէսի ֆայտէլի տիր : (Պատէհու Հանրիէթէ խիթապէն .) Ազիզէմ մատամ , պու թէրթիպիմ սիզճէ տէ միւնասիպ միտիր :

Հանրիէթ՝ վալիտէսիյլէ պագըշտըգտան սօնրա , կիւլիւմ սէեքէք ,

— Էվվէթ միւսիւ տօգթօր պու թէրթիպինիզ զիեատէ-
սիյլէ մահզուզիյեթիմի մուճիպ օլտու , տէտի , վէ ժիւլ տը
Լիւսընայ տա ,

— Սէվկիւիւմ , պէն տէ սիզէ բէֆագաթ իտէրիմ , տէ-
յի պէեան իյլէտի :

Թապիպ . - Միւսիւ գօնթ , շիմտիլիբ սիզէ պու եօլտա
պիր նասիհաթ վէրէեիմ , երքէքէր , հիւսնի միւրատլարը նէ
տէրէճէ օլտա , հէնուզ խասթամըդ տան էյիլէշիպ իֆատաթա
եիւզ թութմուշ օլտան պիր քիմէեի թէմամիյլէ գաեըրամազ-
լար . իմտի իլբ թէնէզզիւհլէրինտէ զըզընա բէֆագաթ իթ-
մէսինի մատամ Տօրէյտէն բէճա իթմէքլիկիմ տահա միւնա-
սիպ տիր :

Մատամ Տօրէյ . - Բէք էյի միւսիւ տօգթօր , թէնպիհի-
նիզի մաէլմէմնունիյեթ իճրա իտէրիմ :

Թապիպ . - Անճագ մատամ , շունու զաթընըզա թալսի-
եէ իտէրիմ քի , խասթամըզըն իւզէրինտէ ճիւզի զաաֆէթ
վէ եօրկունլուգ էսէրի կէօրիւր կէօրմէզ , արապանըն կէրի
տէօնտիւրիւմէսինի արապաճըեա էմր իտին . Արապանըն հա-
րէքէթի եալաշ սուրէթտէ օլմալը տըր . շաեէտ մատամ
գօնթէս՝ պիր աղ եահա եիւրիւմէքլիկի արզու իտէրսէ , ա-
րապատան էնիպ , գուվվէթինի թէճըիւպէ իթմէք իւզրէ պիր
գաշ ատըմ եիւրիւմէսինտէ պէյիս եօգ տուր : Պէօյլէ պիր
սըրատա , մատամ Տօրէյ իլէ պիր պէսլէմէ տախի պիրիքտէ
պուլունաճազընտան , իրիսի , մատամ գօնթէսին գօլթուզու-
նա կիրէպիլիլէր :

Ժիւլ տը Լիւսընայ՝ եալաշ եիւրիւմէք , վէ խասթանըն
եանընտա պուլունարագ , անը գօլլամագ զայլէլէրինտէն աս-
լա խօշլանմատըզը ճիհէթլէ , տօգթօրուն , քէնտիսինի պու
զայլէլէրտէն խալի պրագմասընտան տօլաեը մէմնուն գալտը ,
վէ տօգթօր , իլավէթէն ,

— Պու կիւն հալա կիւզէլ տիր . սաաթ իքի բատտէլէ-
րինտէ տիշարը չըգապիլիւսինիզ , վէ պէն տէ , պու կիւնքի
թէնէզզիւհիւն թէէսսիրինի անլամագ իւզրէ եարըն թէքրար
կէլիլիմ , Հասըլ օլաճագ նէթիճէնին մէմնունիյեթ պալս Օ ,

լաճաղընա էմինիմ, տէտի, վէ գօնթ իլէ մատամ Տօրէյ
քէնտիսինէ ռէֆագաթ իթտիքլէրի հալտէ, մահէլլի մէգքիւր-
տէն մուֆարագաթ իյլէտի :

82

Ժիւլիէն-Գլօտ օ սապահը էրքէնճէ գալղըպ, վէ պիր
թագըմ քեաղըտլար իլէ ագչէսինի սագլատըղը սանտըգճա-
եը աչըպ, պիր սէնէ էվվէլ յուլիսին ՎՅ ինճի կիճէսի զար-
ֆընտա աչըրմըչ օլտուղու Հանրիէթ Տօրէյին ֆօթօկրաֆ
թասվիրինի ալտը, վէ պուս իթտիքտէն սօնրա, չիզտանընտա
կիզլէտի, վէ պատէհու պու չիզտանը՝ բարտըսիւսիւնիւն
եան ճէպինտէ սագլատը :

Պու մուամէլէտէն ոօնրա, մէրգում, խանէսինտէն չը-
գըպ, վէնսան տէմիր եօլունա պիլ ազիմէ, գաթարըն հարէ-
քէթինտէն պիր չարեէք սաաթ էվվէլ մահէլլի մէգքիւրէ վա-
սըլ օլտու, վէ պիլէթ տաիրէնին աչըլմասը վագթընա տէկին
թէնէ ֆֆիւս սալասընտա էնինէ պօեունա տօլաչըրքէն, քէն-
տինտէն պիր ազ եաչըճա պիր կէնճ քիմսէեթ թէսատիւֆ
իթտի քի, պու կէնճ քիմսէ՝ մէրգումու կէօրիւր կէօրմէզ
սարսըլտը, վէ սիմասընը լագըյըլա թէտզիգ իթմէք իւզրէ
քէնտիսինի գարչըլամագ եօլունտա պիր հարէքէթտէ պու-
լունտու : Հալ պու քի Ժիւլիէն-Գլօտ, օ կիւնիւ, պիր գաչ
սաաթ զալֆընտա, Շէնըվիէրտէ վէ Վարան-Սէն-իլէրտէ վու-
գու պուլաճագ ահվալ միւնասիպէթիյլէ ֆիքրի օլ տէրէճէ
մէչղուլ իտի քի, հարէքէթի մէգքիւրէեի կէօրէմէտի : Մէճ-
հուլ իւլ ահվալ կէնճ իսէ, տաիմա Ժիւլիէնի թաագիպլէ,
մէրգումու նէրէտէ վէ նէ վագըթ կէօրմիւչ օլմասընը տիւ-
չիւնմէքտէ իտի :

Պիրտէն պիրէ չախսը մէճհուլուն կէօզլէրինտէ պաչգաճա
պիր բարլագըլգ հասըլ օլտուղու կիպի, աիլը տախի պու-
րուշտու, չիւնքի տիւչիւնմէքտէ պուլունտուղու խուսուտու

խաթըրլատը, վէ օլ պապտէ եանըմագտա օլմատըղնա թէէմին օլտու :

Պիլէթ տաիրէսի աչըլըպ, ժիւլիէն-Գլօտ՝ Վարան-Սէնթ-Իլէրէ կիթմէք իւզրէ պիրինճի մէվգիտէն պիր պիլէթ ալտը :

Մէրգում, պունտան ագտէմ էմրի թասարրուֆա ըիա. եթէն տաիմա ազ մէսարիֆի իթիթիեար իտէր իտի իսէ տէ, սօն վագըթլարտա եարմըլ օլտուղու պազը ըէսիմէր եիւք. սէք ֆիեաթիլէ սաթըլմըլ օլտուղունտան, էլինէ խայլի ազչէ կէչիլ օլմասըլլա, բէք զիեատէ էմրի թասարրուֆա ըիաեթ. թէ մէճպուր տէյիլ իտի : Շուրաեը տաիի պէեան իտէրիզ քի, իսմի խայլի չէօհրէթ դազանմըլ օլմասըլլա, միւսթագ. պէլէն ըարլագ պիր մէվգիսի օլաճաղը անլաչըլմաեա պաչլան. մըլ իտի :

Շախսը մէճհուլ, ժուանվիլ-լը-Բօնտա պազը ումուրը զա. թիեէսի օլտուղունտան, օրաեա կիթմէք իւզրէ պիր պիլէթ ալտը, վէ քէնտի քէնտիեէ :

— Պուրատան ժուանվիլէ կիտէնէ գատար տիւչիւնէպի. իրիմ, վէ դուվվէյի հաֆըզամտա եանըլըպ եանըլմատըղըմա թէէմին օլմագ իւզրէ, էլպէթթէ պիր ֆըրսաթ պուլուրում, տէտի, վէ հէնուղ ըսթասիօն մահէլլինտէ պուլունտուզլա. ըննտա, ատըմընը ժիւլիէնին ատըմընտան աեըրմաեըպ, հաթ. թա անըն ըաքիպ օլտուղու վազօնա քէնտիսի տէ ըաքիպ օլ. տու, վէ թա գարչըսընտա օթուրտու :

Դաբուլար գաբանտըգտա, մէղքիւր իքի եօլճուլար եա. լընըզ գալտըլար :

Թրէն եօլա չըգտը. Բէօյեի ըսթասիօնունա գատար, ժիւ. լիէն Գլօտ՝ պաչընը տիվարա տաեաթմըլ օլարագ, գըմըլ. տանմագսըզըն տուրտու : Մէրգում կէօզլէրինի գաբամըլ օ. լուպ, ույգուտա օլտուղու զանն օլունուեօրտու իսէ տէ, ու. եումաեըպ տիւչիւնիւեօրտու :

Բէօյեիտէն հարէքէթ իտիլմէսինտէն չէնտ տագըզա սօն. ըա, ժիւլիէն գըմըլտանտը, ույգուտան ուեանընօր կիպի կէօ. ըիւնտիւ, վէ ճէպինտէն ճիզտանընը չըգարըպ, տէրունինտէօ քի քեաղըտլարը մուլայէնէ իտէրքէն, հանրիէթին ֆօթօկրաֆ

Թասվիրի մէջքերը քեաղըտլարըն արանընտա պուլունմասը, լա, նասըլսա գայտը, վէ էվվէլա Ժիւլիէնին պիր տիգի իւզէրինէ, վէ անըն՝ տիգինի գըմըլտաթ մասընտա, քէնտի դարչըսընտա օթուրմուշ օլան կէնճին աեագլարընա տիւշտիւ: Պուսուրէթլէ Թասվիրին եիւզիւ թէմամիլլէ զահիր օլուպ, շախսը մէճհուլ պունու կէօրիւր կէօրմէզ, թէաճճիւպլէ ըէֆըսէտա իթտի, վէ էեիլիպ եէրտէն ալտըգտան սօնրա, արտ թարաֆընը չէվիրիպ, « Հանրիէթին տօգթօր Ժօրթ Լամարա եատիկեարը » օլտուղունու միւպէյին իպարէյի մալիւմէյի օգուտուղունտա, լէհճէսի ֆէվզէլատէ սօլտու, վէ Ժիւլիէն իսէ, մէրգու մուն իշպու սայղըսըղըղընտան տօլաեը տիւշարը հիտտէթ օլարագ:

— Միւսի, ալտըղընըզ ֆօթօկրաֆ Թասվիրինի վէրին, տէտի, վէ շախսը մէճհուլ տախի, հիտտէթինտէն նաչի տիշլէրինի սըգարագ չըգարտըղը պիր սէտա իլէ:

— Միւսիւ, պու Թասվիրի սիզէ վէրմէզտէն էվվէլ, պունու նէրէտէն չալմըշ օլտուղունուղու պիլմէք իսթէրիմ, տէյի պէեան իլլէտի:

Ժիւլիէնին լէհճէսի սօլտու, վէ իւք տէֆա օլարագ նազարը տիգգաթընը գարչըսընտա պուլունան եօլ արգատաշընա աթֆ իթտի, վէ պատէհու:

— Միւսի, պանա պու սէօղլէրի սէօլլէմէնիզ իչին, սիզ, հէր հալտէ մէճնուն օլմալըսընըզ... պէն սիզի թանրմանօրում... պու սէօղլէրինիզին մանէասը նէ՞ տիր, տէյի պէեան իլլէտի:

— Մանէասը նէ՞ մի տիր. մանէասը չու տուրքի, պիր սէնէեի միւթէճապիզ զէմանտան պէրու սիզի արատըգտան սօնրա նիհաեթ պուլտում: Մանէասը չու տուրքի, չիչէքլէրին մուզիրը գօգուսունտան պաեըլմըշ օլան կէնճ պիր գըղըն տէրին ույգուսունտան ալշագճասընա իսթիֆատէ իլէ, ճինաեթլէրին էն ֆէնասընը իճրաեթ թէրէտտիւտ իթմիշ օլան խապիսի պու կիւն թէսատիւֆէն էլտէ իթտիմ:

Պու արա Ժիւլիէն Գլօտ հիտտէթի թէսկին օլարագ, Հանրիէթ Տօրէյին սապըգ նիշանլըսընը թանըտըղընտան,

— Սիշ տօգթօր Լամար մըսընըզ, տէտի :

— Էվվէթ, պէն տօգթօր Լամարըմ. գալպինի ըախնէ. տար իթտիկինիզ ատէմիմ. . . սիզի թէքրար պուլաճաղըմտան մէյեուս օլմուշ իտիմ, ֆագաթ նիհաեէթ պուլտում, վէ թէէմին օլուն քի, ինթիգամըմը ալմաեընճա ասլա վէ գաթա եագանըզը գօյվէրմէեէճէեիմ:

— Ինթիգամընըզը ալմագ մը. լաքին նէտէն տօլաեը ինթիգամընըզը ալաճագսընըզ:

— Սաատէթիմի մահվ վէ միւսթագպէիմ հագգընտա թէխայիւլ իթտիկիմ մէսէրրէթլէրի իիւլալ իթմէքլէ պանա իթմիշ. օլտուղունուզ ֆէնայրգտան տօլաեը սիզտէն ինթիգամ ալաճաղըմ: Պու ինթիգամիմ, զանն իթտիկինիզ ինթիգամլարտան օլմաեաճագ տըր: Կէօքսիւմիւ գրրճընըզա եախօտ գուրշունըլարընըզա հէտէֆ գրլմագ կիպի սաատէտիլանէ պիր հարէքէթտէ պուլունմաեաճաղըմ: Զօգ տէֆա սիւհ իւլէ ալընմագ իսթէնիլէն ինթիգամտա, պախթ ու թալի՝ հագգսըզա եավէր օլուր: - Պունտան գաթինաղար նամուսըու աւտէմլէր իլէ տուէլլօ իթմէք՝ ճաիզ տիր, հալ պուքի սիզ պիր պաեաղը քիմէսիլիզ, Սիզի ըէզիլ իտէրէք ախզը ինթիգամ իտէճէեիմ. Էվվէթ, քիւրէեէ գատար սէվգ օլունմանըզ իչին, սիզի հաքիմլէրէ թէսլիմ իլլէեէճէեիմ:

Ժիւլիէն. - (Ումուզլարընը չէքէրէք.) Ագըլսըզ պիր քիմ սէ օլտուղունուղու շիմտի անլաեօրում:

— Ալշագ . . .

— Միւսիւ, վագը օլան հագարէթինիզ պանա թէէսսիր իթմէզ. իմտի պու եօլտա հագարէթտէ պուլունմամանըզը իսթար իտէրիմ, նէ՝ հագգ ու սէլահիեէթլէ ինթիգամըլըզ թասլաեօրսունուզ: Էվվէթ, սահիհ տիր, վէ սիզտէն էյի պիլիրիմ քի, պէն պիւեիլ ք պիր միւթթէհիմիմ, վէ զիքը իթտիկինիզ մէքրուհ ճինաեէթի իլլէմիշիմ տիր, ֆագաթ պունտա սիզէ ըաճի նէ վա՛ր տըր: - Գօնթ տը Լիւսընայ՝ գարըսընըն նամուսու ինթիգամընը ալմագ մէմուրիեէթինի սիզէ՞ մի իհալէ իթտի: Պու խուսուսա միւսաատէնիլլէ շիւպհէ իտէրիմ: - Գօնթ տը Լիւսընայ՝ մը, քէնտի իսմինի հապր իթմիշ օլ-

տուղու չօճուղուն բէտէրինի պուլմանա սիգի մէմուր գըլտը :
 - Սահիպի ճիւնհաեը հաքիմէրէ թէսլիմ իթմէք , վէ քէնտի-
 նին եանի շէրան պիւեիւք պիր նէսլէ մէնսուպ օլան գօնթ տը
 Լիւսընայ Շարանթըն՝ մէքրուհ պիր ճիւնաեթթէ գուրպան օլ-
 մուշ պուլունան մատմազէլ Տօրէյէ իսմինի սաթմըշ օլտու-
 ղունա վէ թրախումա մագամընտա ալմըշ օլտուղու միլեօն-
 լար սաեհսինտէ , ֆիսք ու ֆիճուրտա թէլէֆ իթմիշ պուլունա-
 տուղու սէրվէթինի եէնիտէն տիւզտիւկիւնէ Բարիս , Փրան-
 սա , էվրօքա վէ պիւթիւն ճիհանըն պիլա շիւպհէ վագրֆ օլ-
 մասը իչին մի օ ճիւնհա ֆաիլինի մահքիւմ իթտիրմէք մէմու-
 րիեթթինի սիգէ իհալէ իյլէտի :

« Իմտի , պու մէսէլէտէ եէկեանէ ալէագատար օլան Մ.
 գօնթ տը Լիւսընայըն վէյիլի մութլագըր տէյիլ իսէնիզ շու-
 ղարիպ միւտախէլէնիզին սէպէպի նէ՞ տիր :

« Միւսիւ ժօրթ Լամար , պու պապտէ նէ՞ հագգ ու սէ-
 լահիեթթի հաիզ պուլունուեօրսունուզ :

« Մատմազէլ Տօրէյի սէվէր իտիմ տիեօրսունուզ . հալ
 պուքի անըն պիսուշ վէ պիկիւնահ օլտուղունու պիլմէքլէ
 պէրապէր , իսմինի գուրթ արմանա ճէսարէթինիզ օլմամըշ տըր
 քի , էկէր պունու եաքմըշ օլսա իտինիզ , բէք պիւեիւք վէ
 պիր հիւսնի մուամէլէտէ պուլունմուշ օլաճագ իտինիզ :

« Միւսիւ ժօրթ Լամար , պու իշտէ սիգի հաքիմ մագա-
 մընտա գապուլ իտէմէմ , վէ զանն իտէրիմ քի , էկէր գօնթ
 տը Լիւսընայ միւքեալէմէիզտէ հագըր պուլունմուշ օլսա ի-
 տի , միւտախէլէի վագըանըզը շարբըզ վէ մինասիպէթսիզ
 պուլուպ , շու հարէքէթինիզէ գարշը իզհարը հիտտէթ իյլէ-
 եէճէք իտի :

Ժօրթ՝ պաշընը էյիպ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Հագգը վար տըր . շիմտի անըն իսմի գօնթէս տը Լիւ-
 սընայ տըր , տէտի :

Ժիւլիէն . - Իմտի ֆօթօկրաֆ թասվիրինի կէրի վէրին ,
 տէյի թէքրարլատը :

— Օ թասվիր պէնիմ տիր :

— Մատմազէլ Տօրէյին նամուսունու գուրթարմագ իչին

խամինիզի քէնտիննէ հասար իթմէք իսթէմէտիկինիզ կիւնտէն պէրու օ թասվիր սիզին օլմագ մահիւթինի զայս իթմիշ տիր :

Ժիւլիէն , պու սէօզլէրի սէօյլէնէրէք , մէզքիւր ֆօթօ կրաֆ թասվիրինի կէնճ տօգթօրուն էլինտէն ալտը , վէ քէն տի ճիզտանընտա սագլատըգտան սօնրա , աթիտէքի սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Շիմտի միւսիւ , սիզէ պիր նասսիհաթ վէրէճէեիմ : Սիզին միւզտարըպ օլտուղունուղու պիլիեօրում , լաքին տիկէր պիր քիմսէ վար տըրքի , շու սաաթ տա սիզտէն զիեատէ միւզտարըպ տըր . . . Պու իսէ օ մազլումէ տիր քի , քէնտինիզէ զէվճէ ինթիխապըյլա , անը մէսուտ վէ միւշէրիէֆ գըլմագ ճէսարէթինի հայիզ օլամատընը : - Անը , հաթթա անըն իսմինի պիլէ ունուտուն , զիրա պիշարէնին տիշար օլտուղու իզթիրապըն սէպէպի , եալընըզ պէն տէյիլիմ , սիզին տէ օլ խուսուստա հիսսէնիզ վար տըր : - Հիշ գապահաթը օլմաեաբագ պաշընա կէլէն ֆէլաքէթտէն տօլաեը քէնտինէ նազարը մէրհամէթ ու թիգգաթ իլէ պագաճագ եէրտէ , օ զէվալըեը գօնթ տը Լիւսընայ իլէ էվլէնտիրմէք նասսիհաթընը Մ. Տօրէյէ վէրէն՝ հիշ չիւպհէմ եօգ տուրքի , սիզ օլմուշսունուղ տուր : - Եանըլըեօրմուեում :

Ժիւլիէնին մէզքիւր իֆատաթը մուվաֆըզը հագըզէթ օլմասըյլա , Ժօրթ եալընըզ պիր ահը տէրուն չէքտի : չիւնքի քէնտինին տէ միւթթէհիմ օլտուղունու հիսս իյլէտի : Հէրնէ իսէ թրէն՝ նօթան-սիւր-Մարն ըսթասիօնունտա տուրտուղունտա , Ժիւլիէն՝ եօլ լէֆիգիլէ հէր կէօնա միւլագաթը գաթթ իթմէք իսթէտիկինտէն , վակոնտան տիշարը չըզըպ , տիկէր պիր վակօնա կիրտի , վէ Ժօրթ Լամար մահզունէն եալընըզ գալտըղընտա , ճէսարէթ սիզլիկինտէն վէ սէպաթսըղըրընտան նաշի սաատէթինի զայս իթմիշ օլմասընտան տօլաեը իւք տէֆա քէնտի քչնտիեի մուաիէզէ իյլէտի :

Ժիւլիէն՝ Վարան-Սէնթ-Իլէրտէ թրէնտէն , էնտիկինտէ , սէրիան Շէնըվիէր թարաֆընա կիտիպ , իքի կիւն էվվէլ քէնտիտի իշին պիր օտա քիրալամըշ օլտուղու օթէլէ ազիմէթ

իթտի, վէ կիեինտիկի շէհիրլի գըեաֆէթի ի զէրինտէն իշճի
լէրէ մախսուս պիր պլուզա կիեինտիքտէն սօնրա, անախթա-
րը եէտինտէ պուլունան պիր տօլապը աշտը, վէ Մատլէն
Կալիէնին քէնտիսինէ թէվտի իթտիկի քեաղըտլարտան պա-
ղըսընը վէ տիկէր պաղը շէյլէրի ալարագ, արգատաշարը-
նըն թաամ իթտիքլէրի պիր գէմանտա, թաամ սալասընա
էնտի, վէ պունլարըն թաամընա պիլ իշթիրաք պէրապէրլէ-
րինճէ տէ Բլաթան սէյֆիեէսինէ կիտիպ, իսկէլէլէրտէն պի-
րինին իւզէրինէ չըգտը :

Օլ էսնատէ ժիւլ տը Լիւսընայ վէ մատամ Տօրէյ էօյլէ
թաամը իթմէքտէ օլուպ, Անէթ իսէ, գըղընա գափուշմագ-
լըգ սաաթընա չարչէյմ իլէ պէքլէմէքտէ պուլունան կէնճ
մատամասընըն էլպիսէսինի կիեինտիքմէքտէ իտի :

Ժիւլիէն՝ պուլունտուղու իսկէլէտէն՝ նազարը տիգգա-
թընը Կապրիէլ Սթէլլինինին իգամէթ իթտիկի քէօշկէ աթֆ
իթմիշ օլուպ, մէղպուրէ, տիրսէկինի բէնչիրէնին էօնիւնէ
տաեաթմըշ օլտուղու հալտէ, տիւրպին իլէ սէյֆիէեի գօլ-
լամագտա, վէ չիւպհէսիզ գօնթուլն կէօրիւնմէսինտէ, չու-
եա պու կէօնա իշարէթ իճրասընա հաղըրլանմագտա իտի :

Ժիւլիէն, պագըղընըն գուվլէթի՝ ղաեէթ քէսկին օլ-
տուղու ճիհէթլէ, պիրտէն պիրէ, 27 նումէրօլու մէղքիւր
քէօշկիւն գաբուսունտա գաբալը պիր արապանըն տուրտու-
ղունու կէօրմէսինտէ սարսըլտը : Վագաա պիր էվին գաբու-
սունտա պիր արապանըն տուրմասը՝ էհէմմիեէթտէն արի ի-
տի իսէ տէ, պու սըրատա մէղքիւր գաբուտա տուրան վէ
րէֆագաթընտա իքի նէֆէր ժանտարմա պուլունան իշպու ա-
րապանըն տուրուշու քէյֆիեէթի օ գապիլտէն տէյիլ իտի :

Կապրիէլ Սթէլլինի էօյլէ թաամընտան սօնրա, պէսլէ-
մէսի Մարեէթ իլէ պիրլիքտէ բէնչիրէեէ չըգմըշ օլուպ, Բը-

լաթան սէյֆիսէսինէ տօղրու տիւրպին իլէ պագմագտա ի. քէն, իբի նէֆէր ժանտարմանըն թահթըլ նէզարէթինտէ պու. լունան պիր արապանըն՝ գաբուսու էօնիւնտէ տուրտուղու. նու կէօրմէսինտէ, էվվէլ էմիրտէ պու հալէ էհէմսիսէթ վէր. մէտի իսէ տէ, պիր տէրէճէ միւպհէմ պիր իզթիրապա տիւ. չար օլմագտան տա կէրի տուրամատը:

Մէզքիւր արապատան աչաղընա իւչ քիչի էնտիլէր: Պունլարտան պիրի սիւսէ էլպիսէ կիսինմիշ վէ էլպիսէնին տիւյմէ տէյիկինէ գըրմըզը պիր շէրիտ կէչիրմիշ իտի: Եանըն. տաքի իքի շախս իսէ, սիվիլ գընաֆէթլի բօլիս մէմուրլարը. նա պէնզէնթուր իտի:

Մէրգումանտան պիրինճիսի՝ ժանտարմա նէֆէրաթընա եավաշ սէտա իլէ պիր գաշ քէլիմէ սէօյլէտի, վէ միւթէա. գըպէն պաղչէ գաբուսունու չալտը:

Կապրի տէրհալ բէնչիրէտէն չէքիլտի, վէ Մարիէթ՝ լէհ. ճէսի սօլմուշ օլտուղու վէ քէնտիսի տիթրէտիկի հալտէ,

— Մատամ, պուրաեա կէլտիլէր, տէյի պէնան իյլէտի:

— Պանա տա էօյլէ կէօրիւնիւեօր,

— Աճապա նէ՝ իսթէնթուրար:

— Նէ իսթէտիքլէրինի նա՝սըլ պիլէպիլիւրիմ, Պէլքի տէ եանըլընթուրար:

Պաղչէ գաբուսունուն չանը իքինճի տէֆա չալընտըգտա, պէսլէմէ,

— Մատամ, շիմտի նէ՝ եաբմալը, տէյի սօրտու:

— Պիզի բէնչիրէտէ կէօրմիւշ օլտուգլարը հալտէ, գա. բուեու աչմաեա մէճպուրուզ,

Պինապէրին Մարիէթ՝ գաբուեու աչմաեա, վէ մատա. մասը տախի ալթ գաթա էնտի:

Գաբու աչըլտըգտա, էլպիսէսի իւզէրինտէ նիշան ալէա. մէթի պուլունան շախս՝ մաեթթիլէ պիրլիքտէ էչիքտէն կէչ. տի: Ժանտարմալար իսէ գաբունուն սաղ վէ սօլ ճիհէթլէ. րինտէ գարաղօլ մագամընտա տուրտուլար:

Մարիէթ, հէման անլաչըլմազ պիր սէտա իլէ,

— Միւսիլէր, նէ՝ իիթէնթուսունուզ, տէյի սիւալ իթտի:

— Մատամ Կապրիէլ Սթէյլինի պուրատա՞մը իգամէթ իտէր :

— Էվվէթ էֆէնտիմ :

— Մատամ Սթէյլինի շիմտի պուրատա՞մը տըր :

— Էվվէթ :

— Պէնի մատամըն նէզտինէ կէօթիւրիւն :

— Իսմինիզի պէեան իտէրմիսինիզ , էֆէնտիմ :

— Իսմիմի պէեան իթմէքլիկիմ պէյհուտէ տիր . պէնի անըն նէզտինէ կէօթիւրիւն տիեօրում :

Էմիի մէզքիւր գաթի օլմասըյլա , Մարիէթ՝ մէրգումլա-
րա լէֆագաթ իտէրէք , քէնտիլէրինի ալթ գաթ սալօնունա
կէօթիւրտիւ քի , Կապրի օրատա օլուպ , զահրէն սաքին ,
ֆագաթ լէհէսի սօլմուշ օլարագ պէքլէեօրտու :

Նիշանլը շախս՝ շաքասընը չըգարըպ , մէզպուրէեի սէ-
լամլատըգտան սօնրա ,

— Կապրիէլ Սթէյլինի իսմինի ալմըշ օլան գատըն սի՞զ
միսինիզ , մատամ , տէտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայըն մէթրէսի՝ պու թապիրի իշիտին-
ճէ , հէման պաեըլմագ տէրէճէսինտէ , զաաֆէթ հիսս իյլէ-
տի , աթիտէքի ճէվապը վէրմէեէ միւգթէտիր օլտու :

— Էվվէթ , մատամ Սթէյլինի պէնիմ , միւսիւ , լաքին
սիզ քի՞մսինիզ :

— Պէն զապթիեէ միւտիրիեիմ ,

Կապրիէլ՝ օ անտէ քէնտիսինի զայպ իտիպ , պիր գօլ-
թուգլու իսկէմլէեէ տիւշիւվէրտի :

Ջապթիեէ միւտիրի . - Իսմինիզին Կապրիլ օլտուղու մա-
լիւմ , ֆամիլեաճա իսմինիզ Բիթու տուր . . . զանն իտէրսէմ ,
պու սէօգիւմիւ թաստիգ իտէրսինիզ :

Կապրիէլ , սէօզ իլէ սէօյլէմէքտէն զիեատէ հարէքէթլէ ,
- Էվվէթ , միւսիւ . . . տէտի :

— Բիթու իսմի թահթընտա , իրթիքեապ իթմիշ օլտու-
ղունուզ պիր սիրգաթտան տօլաեը օն իւշ այ մահպէսիեէթէ
վէ պէշ սէնէ զապըթաի ալիեէնին նէզարէթի ալթընտա պու-
ղունմաեա մահքիւմ օլմուշսունուզ :

— Էվվէթ , էֆէնտիմ :

— Մահպուսիսէթ ճէզանըզը չէքմիշսինիզ , լաքին բօլիսին նէզարէթինտէն ֆիրար իթմիշսինիզ . . . Իգամէթինիզ իչին Բուան շէհրի հասար օլունմուշ օլտուղու հալտէ , օրատա իգամէթ իթմէմիշսինիզ . . . տիմէք սիզ պիր ֆիրարիսինիզ , վէ պու ճիհէթլէ սիդի , գանուն նամընա տէրտէսթ իյլէրիմ :

Կապրիէլ պիրտէն պիրէ պաշընը տօղրուլթուպ , պօղուգ պիր սէտա իլէ ,

— Արղուլարըմա նաիլ օլմագտա օլտուղում սըրատա պէնի տէրտէսթ մի իթմէք . . . պէնի հապսխանէտէ . . . Սէն-Լազարտա թէվգըֆ մը իյլէմէք . . . Ահ Մատլէն ինթիգամընը ելընօր . . . տէտի , լաքին տէրհալ սօղուգ գանլըլըզընը թէքրար հլէ ալարագ , - Հիշ պիր կէօնա մուխալիֆէթ , մուգա . վէմէթ գապիլ տէյիլ տիր . . . պինաէն ալէ , արզը թէսլիմիսէթտէն պաշգա չարէմ գալմամըշ տըր . . . իմտի , էֆէնտիլէր , պէնի կէօթիւրէպիլիսինիզ , տէյի իլավէթէն տէրմիսան իյլէտի :

Օ անտէ զապըթա միւտիրի պիր իշարէթ իթմէքլէ , սիվիլ էլպիսէլի իքի բօլիս մէմուրլարը Կապրինին գօլթուղունա կիրտիլէր . անճագ մէզպուրէսի պու սուրէթլէ գօլթուգլա . մալարը՝ ֆիրարընը մէն իթմէք նիսէթինտէն զիսատէ տիւշմէմէսի իչին իտի . չիւնքի մէզպուրէսին տիզլէրի տիթրէմէքտէ օլմասըյլա , աեագտա կիւճ իլէ տուրապիլմէքտէ իտի :

Պէյլէճէ մէզպուրէ արապաեա իւքեապ իտիլիպ , Մարիէթ իսէ , եանընտաքի օտատա օլմասըյլա , ճէրէեան իտէն սէօղլէրի իշիթմիշ օլտուղունտան , հէման արապաեա տօղրուգօղուպ . աղլաեարագ ,

— Մատա՛մ , մատա՛մ , նէ՞ ֆէլաքէթէ տիւչար օլտուգ , սիզ օլմաեընճա պէն նէ՞ եաբաճաղըմ , տէյի նիտա իթտի :

Կապրիէլ . - (Էլինի մէզպուրէսէ ուզաթարագ .) Հագգըն վար տըր , պէտպախթ Մարիէթիմ . սէնի ունուտուեօր տոււմ . իմտի գըզըմ էշեամը թօրլա , վէ պու կիւն Բարիսէ ավտէթ էթ : Անախթարլարըմը ա՛լ , սանա թէսլիմ իտիեօ .

րում: Ազնէմին պուլունտուղու եէրի պիլիրսին... օ բարաեր
ալըպ, խըզմէթ քեարլարըմըն իւճրէթլէրինի վէր, վէ քէնտի
նափագանը թէտարիք իյլէ: Ազ կիւնտէն սանա եազաճա-
ղըմ մէքթուպտա թալիմաթըմը պիլտիրիրիմ... Հապսխանէ-
տէն չօզլարը չըգտըղը կիպի, չիւպհէսիզ պէն տէ չըգաճա-
ղըմ... օ հալտէ պիրի պիրիմիզի թէքրար պուլուրուզ:

Պու միւքեալէմէտէն սօնրա, արապա, գաբուսու գա-
բանմագլա եօլա չըգտը, վէ Մարիէթ եալընըզ գալտըղընտա,
պիր միւտտէթ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլատը:

Իշպու թէվգըֆ մուամէլէսինտէն պիր սաաթ սօնրա,
ժիւլիէն Գլօտ՝ էլան իսկէլէ իւզէրինտէ պուլունտուղու ճի-
հէթլէ, Բլաթան սէյֆիէէսինտէն պիր լանտօ արապասընըն
տիշարը չըգտըղընը կէօրտիւ. պու արապատա Հանրիէթ,
մատամ Տօրէյ վէ Անէթ օթուրմուշ օլուպ, մէզքիւր արա-
պանըն տիշարը չըգմասընա տէկին ըէֆագաթընտա պուլուն-
մուշ օլան գօնթ տը Լիւսընայ՝ մուախարէն պիր սիկարա
եազըպ, տաիրէսինէ ավտէթ իթմէզտէն էվվէլ պու սիկա-
րաեր իշէրէք պաղչէտէ տօլաշտը:

Մարն նէհրի րըխթըմը իւզէրինտէ քեային քէօշկտէ եա-
լընըզ վէ աղլաեարագ պրագտըղըմըզ Մարիէթ՝ մատամասը-
նըն վէ քէնտիսինին էլպիսէլէրինի սանտըզլարտա հըֆզ, վէ
պիր արապա ճէլպ իտիպ, մէզքիւր սանտըզլարը թահմիլ վէ
քէնտիսի տէ րաքիպ, վէ քէօշկիւն անախթարլարընը ագտէմ-
ճէ զիքրի կէշմիշ օլան պաղչէպանա թէսլիմ իլէ, Բարիսէ
միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իյլէտի:

Մէզպուրէ օն տագըգատան պէրու կիթմիշ օլտուղու
հալտէ, եանի սաաթ թամ իքիտէ, ժան Տիւֆուր, ալմըշ
օլտուղու թալիմաթ մուճիպինճէ, վէ Մարի Մատլէնի գու-
ճագլամըշ օլան սիւտանանըն ըէֆագաթընտա պուլունարագ,
տէմիր եօլ մէվգիֆինտէն տօղրուճա քէնտի խանէսինէ կէլ-
տի, վէ պաղչէպանա միւրաճաաթընտա, պաղչէպան՝ զաթէն
մէրգումու, էպնիէէ ֆիրուխթ վէ իճրասընա մէմուր իտա.
րէխանէտէ կէօրմիւշ օլտուղունտան, տէրհալ թանըտը, վէ
քէմալը հիւրմէթլէ սէլամ վէրտիքտէն սօնրա,

— Էֆէնտիմ, բէք էյի վագըթտա կէլտինիզ, զաթընը-
զա պազը սէօզիւմ վար տըր, տէյի պէսան իյլէտի:

— Պանա նէ՝ սէօզիւնիզ վար տըր:

— Էֆէնտիմ, մատամ Սթէլլինիէ նէ՝ վագը օլտուղու-
նու պիլիբիսինիզ:

— Պիլտիրիրսէնիզ պիլէճէեիմ:

— Էֆէնտիմ, մատամ Սթէլլինի՝ բօլիս թարաֆընտան
ժանտարմալար մարիֆէթիյլէ տէրտէսթ իտիլտի: Գէնտիսինի
կէօթիւրտիւլէր:

— Ուճա՛յիպ:

— Էվվէթ Էֆէնտիմ, վագաա պու մուամէլէ բէք բա-
թըրտըլը օլմատը իսէ տէ, իշին էհէմմիեթի բէք պիւեիւք
օլմալը:

Ժան Տիւֆուր՝ պու մալիմաթը ալտըղընտա շաշըրմատը,
չիւնքի էվի պօշ պուլաճաղընը զաթէն ժիւլիէն Գլօտտան
թահգըգ իթմիշ իտի: Պինապէրին շու եօլտա ճէվապա ա-
ղազ իյլէտի:

— Վէրտիկինիզ խապէրէ թէաճճիւպ իթմէտիկիմին սէ-
պէպի շու տուր քի, կիւնիւն պիրինտէ պէօյլէ պիւր վագըա
զուհուրա կէլէճէկինի անլաեօրտում: - Հէր նէ իսէ, անախ-
թարլար եէտինիզտէ՝ մի տիր:

— Էվվէթ, Էֆէնտիմ, ալըն սիզէ թէսլիմ իտէեիմ:

— Պէնիմ կէլտիկիմ զէման պաղչէեի թէմիզլէմէքլէ՝ մի
մէշղուլ իտինիզ:

— Էվվէթ:

— Օ հալտէ եինէ իշինիզէ տէվամ իտին:

— Բէք էյի Էֆէնտիմ:

Պատէհու Ժան Տիւֆուր՝ ժիւլիէն Գլօտտուն թալիմաթը
մուճիպինճէ, սիւտանա իլէ չօճուղու՝ պիրինճի գաթըն էն
կիւզէլ օտասընա չըգարտը, վէ իքի բէնչիրէլէրի աշտը:

Ժիւլիէն, հէր նէ գատար տիւրպին իլէ պագմաեօրտու
իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ քէսկին պագըշըյլա, Մարն ըրլս-
թըմընտա վագը քէօշկիւն պիւթիւն ահվալինի կէօրէպիլմէք-
տէ իտի: Իմտի, Մարիէթին ազիմէթինտէն սօնրա, Ժան Տիւ-

Ֆուրուն մուվասըլէթինի միւշահէտէ իյլէտիկինտէ , պուլուն-տուղու իսկէլէտէն՝ ժիւլ տը Լիւսընայըն բէնչիրէսինէ պիթի-չիք օլան իսկէլէնին իւզէրինէ չըգտը , վէ քէնտիսինի կէօրէն օլուպ օլմատըղընա թէէմին օլմագ իւզրէ էթրաֆա կէօզ կէզտիրտիքտէն սօնրա , աեագլարընը՝ աչըգ օլան բէնչիրէնին գօլ տէմիրինտէն իչէրի ուզաթտը , վէ պիր քէրրէ տէրունը օտաեա կիրմէսինտէ , գօնթ տը Լիւսընայըն՝ կապրիէլին է-վինէ պագմագ իւզրէ գուլլանտըղը տիրպինին իւզէրինէ գօնուլմուշ օլտուղու քիւչիւք մասանըն եանընտա պիր սանի-եէ գատար տուրտու , վէ մուախսարէն պիրտէն պիրէ կէօ-րիւմէմէք իչին քէնտինի սիրէրլէեհէք պիր եէր արատը , վէ բէնչիրէլէրին հէր իքի թարաֆընտա տէօշէմէեէ գատար ուզանմըշ օլարագ գալըն բէրտէլէր պուլունմասըլա , ժիւ-լիէն՝ պու բէրտէլէրտէն պիրինին արգասընտա կիզլէնտի :

Իշպու մուամէլէնին թամ վագթը իտի , չիւնքի մէրգում կիզլէնիր կիզլէնմէզ , ժիւլ տը Լիւսընայ պաղչէտէ նէհրին քէնարընտա պուլունան սէտտէն ավտէթլէ , սէյֆիեէնին բիշկեահընա մուվասըլէթ իթտի , վէ ամէլեաթը կէօզտէն կէչիրիպ , պազը սիրարըշաթ իչին քէօյէ կիթմէքտէ պուլու-նան ժէրմէն իլէ տէ պիր ազ կէօրիւշտիւքտէն սօնրա , քէն-տի տաիրէսինէ վէ անտէն օտասընա տուխուլ իթտի , վէ գաբուեու արգատան գաբատըգտան սօնրա , բէնչիրէեէ տօղրու իլէրլէտի :

Մէրգում , պիր ազ էվվէլ ժիւլիէնին գարչըսընտա տուրմուշ օլտուղու տիրպինէ էլինի ուզաթմագ իւզրէ իքէն , զիքը իթտիկիմիզ գալըն բէրտէ պիրտէն պիրէ սալլանտը , վէ պատէհու աչըլըպ , արգասընտա կիզլէնմիշ պուլունան քիմսէ զահիր օլտու :

Մ. տը Լիւսընայ՝ տիւշարը հայրէթ օլարագ , վէ պիր խըրսըզ գարչըսընտա պուլունտուղունու զանն իտէրէք , ըիւ-հաթ իթտի իսէ տէ , ժիւլիէն Գլօտու անինտէ թանըբըպ :

— Վա՛յ , սիզմիսինիզ , էտէպսիզ , հայլազ , տէյի նիտա իյլէտի :

Ժիւլիէն Գլօտ իսէ , իսթիհզաքեարի սուրէթտէ ,

— Միւսիւ գօնթ, պէնտէնիզի թանրորդընդա միւֆթէիսիրիմ. պու սուրէթլէ ֆազլա սէօզլէր սէօյլէմէեէ իհթի. եաճ գալմատըղընա մէմնունում, տէյի պէեան իյլէտի:

— Լաքին նէ՞ հազգ ու սէլահիեթլէ պու օտաեա կիրտինիզ, պուրատա նէ՞ եաբընօրտունուզ:

— Աճա՛յիպ, աճապա Վէնէտիկտէ վէիիմ սուրէթտէ սիզի թահգիր իթմիշ օլտուղումտան տօլայը աֆվլըգ տիլէմէք իչին մի պուրաեա կէլմիշ օլտուղումու զանն իտիեօրտունուզ:

— Քէնտինիզի սագընըն . . . պու կիւն պէն խանէմ տա. խիլինտէ պուլունուեօրում . . . պուրատա սիլահլարըմ վարտըր. էկէր շիմտի, շու տագըգատա պուրատան տիշարը չըգ՝ մազսանըզ, վա՛յ սիզին հալինիզէ:

84

Գօնթ, հիտտէթ ու զազապընըն շիտտէթիլէ ատէթա պիր տիվանէ հալի քէսպ իտէրէք, վէ էլինի եօգարը գալտըրարագ, ժիւլիէնին իւզէրինէ տօղրու եիւրիւտիւ, լաքին ժիւլիէն գօլարընը կէօքսիւ իւզէրինտէ գալմուշտուրմուշ օլտուղու հալտէ, եէրինտէն պիլէ զըմըլտանմաեըպ, հաթթա ճէվապէն,

— Սիզտէն ապլա գօրգմամ. էլինիզի պանա տօգունմա. նըզ իչին սիզէ մէյտան պիլէ օգուրում, օ հալտէ պէնի պիր տէֆա տահա տինլէմէքլիկինիզ իճապ իտէր է՛յ զէհիրլէեիճի էֆէնտի, տէյի պէեան իյլէտի:

Լիւսընայ՝ սէնաաթքեարըն իւզէրինէ հիւճումէ հաղըրլանմըշ իքէն, եըլտըրըմտան վուրուլմուշճասընա պուլունտուղու մահէլտէ գալտը, վէ ժիւլիէն տէ,

— Կէօրիւեօրտունուզ՝ էյ ալլագ հալլազ վէ գատընլար գաթիլի, եալընըզ պու քէլիմէ սիզէ տէհէթի մուճիպ օլու. եօր, տէտի:

Գօնթ, պու հագարէթլէրտէն միւթէէսսիր օլարագ, թէ-

ճափուղքերանէ հարեքեթէ թէսատտի իտէրքէն , Ժիւլիէն՝
ճէպինտէն տօլու պիր ընվօլվէր չըգարըպ ,

— Եէրինիզտէն գըմըլտանմաերն , եօգսա Խիւտա ալիմ ,
սիզի գուտուրմուշ քէլպլէր կիպի թէլէֆ իտէրիմ . սիզի քի ,
էվլատընըզը էօլտիւրտիւնիւզ , գօնթէս տը Լիւսընայը զէհիր-
լէտինիզ , վէ պէնիմ գարընտաշըմսընըզ , տէտի :

Ժիւլ՝ սարսըլարագ ըիւճաթ իլէ ,

— Գարընտաշ մը , սիզ մի պէնիմ գարընտաշըմսընըզ ,
տէյի իֆատէ իլլէտի :

— Էվվէթ , սիզին վէլէտիզինա գարընտաշընըզըմ , իքի-
միզին տէ բէտէրի օլմուշ օլան գօնթ կասթօն տը Լիւսընայ
Շարանթըն՝ քէնտի իսմինտէն , հաթթա նաֆագատան մահ-
րում իտէրէք պու կիրտապը ալէմէ աթմըշ օլտուղու գարըն-
տաշընըզըմ , Անըն թարիխճէ իսմինի սիզ թաշընօրսունուզ ,
վէ լաքին սիզ օ իսմի պէրպատ իթտիկինիզ հալտէ , պէն ա-
նը թէրֆի իտիեօրում . - Պէն , Ժիւլիէն Գլօտ թէսմիեէ օլու-
նուեօրում , - ֆագաթ պիր ալչագ քիմսէ թարաֆընտան իզ-
ֆալ իտիլտիքտէն սօնրա եիւզ իւսթիւնէ պրագըլմըշ օլան
պիշարէ վալիտէմին պու իսմինի մէշուր գըլաճաղըմ . . . Է՛յ
միւսիւ գօնթ , սիզ մէշուր պիր էվլատընըզ , ճէնթըլմէնսի-
նիզ , վէ պիւեիւք պիր ֆամիլեանըն սօն նէսլիսինիզ , լաքին
տիւշիւնիւնիւզ քի , ասալէթինիզի նէ՝ տէրէճէ մուհաֆազա
իթմէքլէ եաշատընըզ :

Գումարխանէլէրտէ վէ ատի մահէլլէրտէ մուրտար պիր
էօմիւր կէշիրտիքտէն սօնրա , սիզի կէշմիշ զէմանա րապթ ի-
տէն զինճիրի գըրմագ վէ իւնվանընըզը սէրպէսթճէ սաթա-
պիլմէք իշին քէնտինիզի թէլէֆ իթտինիզ . - Պու կիւն իսէ ,
մատամ Սթէլլինինին , եախօտ տահա տօղրուսու խըրսըզըզ-
թէօհմէթիլլէ օն իւշ ալ մահպուսիեթէ վէ պէշ սէնէ զա-
պըթանըն նէզարէթի թահթընտա պուլունմաեա մահքիւմէ
օլան կապրիէլ Բիթունուն աշըզըսընըզ , վէ գօնթէս օլմագ
սէվտասընտա կէզէն վէ սիզէ լաերգ մէթրէս օլան օ գարը-
նըն էմրի իլէ զէվճէնիզի զէհիրլէմէեէ գալգըշտընըզ :

Գօնթ . - (Տիւշարը տէհշէթ օլարագ . .) Եալա՛ն տըր :

Ժիւլիէն . — (Քիլիտլի օլան պիր տօլապը կէօսթէրէրէք . Թէրթիպ իթմիշ օլտուղունուզ զէհիր՝ շու տօլապտա մահ-
ֆուզ տուր : Էվվէթ , օրատա պիր չիշէ տէրունինտէ տիր ,
վէ էվվէթի ագչամ օ զէհիրտէն , մատամ տը Լիւսընայըն ի .
լաճընա պիր միգտար գարըշտըրտընը : Ինքեար , կէլմէեին .
զիրա կէօզիւմէ կէօրտիւմ :

— Սո՛ւս օլուն , սո՛ւս օլուն :

— Սո՛ւս մու օլաերմ . . . սո՛ւս մու օլաերմ . . . խայր սուս
օլմաեաճաղըմ : Պիլաքիս սիզէ բէք չօգ տիեհէճէրլէրիմ վար
տըր , վէ սիզ տէ սէօլլէեհէճէքլէրիմի տինլէեհէճէքսինիզ : Էվ-
վէլ էմիրտէ զէվճէնիզտէն , քէնտի գըզընը , եանի պէնիմ գը-
զըմը աշըրան պէնիմ : Էկէր օ չօճուղու խանէնիզտէ պրագմըշ
օլսա իտիմ , անը թէլէֆի հտէճէք իտինիզ , եախօտ տահա ֆէ-
նասը , օ սիզի բէտէր թէսմիեէ իտէճէք իտի :

Ժիւլ տը Լիւսընայ սօզուգ գանլըլըզընը քէսպ իլէ ,

— Նիհաեէթ պէնտէն նէ՝ իսթէմէք իչին կէլտինիզ , էկէր
բէտէրիմ սիզի մէշրու էվլատ մագամընտա թանըմագ իսթէ-
մէմիշ իսէ , պէն պունա պիր չէ . եաբամամ , վէ բէտէրիմին
հարաքեաթընտան տօյաեը պէնի մէսուլ թութմագտա հագ-
սըզլըգ տըր . . . սիզ ֆագիրսինիզ , պէն զէնկինիմ . էկէր իս-
թէրսէնիզ , սէրվէթիմին պիր գըսմընը սիզէ վէրմէեէ հազը-
րըմ , տէ . յի պէեան իլլէտի :

— Պէն «իզին» սէրվէթինիզի իսթէմէմ :

— Էօլլէ իսէ պէնտէն նէ՝ իսթէեօրսու.նուգ :

— Շունու պէեան իթմէք իսթէեօրում քի , պազը.տէֆա
իչլէնէն ճինաեէթին միւճազաթը կէճիքսէ պիլէ , նիհաեէթ օ
ճէզա վէրիլիր , նասըլքի սիզին իչին տէ ատալէթ սաաթը
չալմըշ տըր :

— Պունլար պօշ լագըրտըլար տըր :

— Էվվէթ պօշ լագըրտըլար տըր , սիզ իսէ ֆիլիեաթ
իսթէեօրսունուզ , տէ . յիլ մի : Բէք ալէա , ֆիլիեաթտան
պահա իտէլիմ : Պիր սաաթ էվվէլ զապըթա թարաֆընտան
վարան-Ոլէնթ-իլէրտէ Մարն նէհրի ըլթթըմընտա 27 նումէ-
րօլու խանէ պատըլտը :

— Կապրիէլին խանէսի՞ մի :

— Էվվէթ , Կապրիէլ Բիթուենուն խանէսի , վէ մէզպու-
րէ զապըթանըն նէզարէթինտէն ֆիրար իթմիշ օլմասը վէ
հիւքմիւ գանունա թապի պուլունմասը հասէպիյլէ , Սէն-
Լազար հապսխանէսինէ իլգա իտիլտի :

Գօնթ՝ ումուզլարընը չէքէրէք :

— Նէմէ՞ լազըմ , քէնտիսինին ֆէվգէլատէ ալէաբատա-
րըմընըմ տէյի զանն իտիհօրսունուզ , էկէր զապըթա սաեէ-
սինտէ մէզպուրէտէն գուրթուլապիլիեօրսամ , աահա էյի
եա , տէտի :

— Տուրունուզ , սէօզիւմիւ հէնուզ իքմալ իթմէտիմ :
Մատամ տը Լիւսընայ՝ վուգու պուլմուշ օլան ճինսեթլէրի-
նիզտէն պու կիւն խապէրտար օլաճագ տըր : Մատէն Կալիէ-
եի պօղմագ իսթէտիկինիզի , անըն էվլատընը թէլէֆ իթմիշ
օլտուղունուզու , վէ քէնտիսինի տէ զէհրլէմէեէ գալգը-
մըշ իտուկինիզի պու կիւն իշիտէճէք տիր :

Ժիւլ . - (Սօն տէրէճէ հիտտէթլէ .) Պունլալը քէնտի-
սինէ քի՞մ սէօյլէեէճէք տիր :

— Պէ՛ն . . . շու տագըգատա պէնի տէ պօղմագ արզու-
սինտէ պուլունտուղունուզ՝ կէօզլէրինիզտէն աշիքեարէն ան-
լաշըլըեօր : էկէր պու րէվօլվէր եէտիմտէ օլմասա իտի , հա-
եաթըմ պիւեիւք պիր թէհիքէ իչինտէ պուլունուր իտի :
Լաքին համտ օլտուն քի , շիմտի սիզ պէնիմ՝ րէշէմին իչինտէ
պուլունուեօրսունուզ , իմտի սապըլլը օլուն վէ տինլէյին :
Ձապըթա մէմուրլարը մարիֆէթիյլէ մէթրէսինիզին գալտը-
րըլմըշ օլտուղու շու քէօշք տէրունիտէ , շու տագըգատա ,
նէ վագը օլտուղունու պիլի՛ր միսինիզ : Մատամ տը Լիւսը-
նայ՝ վալիտէսիյլէ պէսլէմէսի րիֆագաթընտա օլտուղու հալ-
տէ , ճիկէրբարէսինի օրատա պուլաճաղընը պիլէրէք , պիր
ազ էվվէ օ քէօշկէ տախիլ օլտու :

— Գապիլ տէյիլ տիր . օլամազ չէյ տիր :

— Սէօյլէտիկիմ՝ օլ գատար սահիհ տիր քի , պու սա-
պահ Կապրիէլ Բիթուենուն սիզէ պուսէլէր արզ ու թագտիմ
իթտիկինի պուրատան կէօրմիւշ օլտուղունուզ կիպի , պու

խոստոսու տախի կէօրէպիւրսինիզ: Պա՛գընըզ, պա՛գընըզ:

Պու սուրէթլէ ժիւլիէն, սաղ էլինտէ ընվովէրի թու-
թարագ բէնչիրէեե եագլաշտը, վէ սօլ էլիյլէ մալիւմիւմիւզ
օլան քէօշկիւ իրաեէ իթտի:

Մ. տը Լիւսընայ՝ նազարը տիգգաթընը մէգքիւր քէօշկէ
աթֆ իտէրէք, ժիւլիէնին իրաեէ իյլէտիկի քիմսէլէրի կէօր-
մէեէ չալըշմագտա իտի իսէ տէ, պաղը կէօլկէ էսէրլէրինտէն
մաատա պիր շէյ կէօրմէտիկինտէն,

— Ֆագաթ պէն պիր շէյ կէօրմէեօրում, տէտի:

Ժիւլիէն տէ, ճէվապէն,

— Կէօրմէք իսթէմէտիկինիզ իչին, կէօրմէեօրսունուզ,
տէյի պէեան իյլէտի:

Պիրտէն պիրէ Լիւսընայըն ֆիքրի աերլարագ, տիւրպի-
նին պուլունտուղու մասաեա եագլաշտը, վէ իշպու տիւրպի-
նի ալտըգտան սօնրա, թէքրար բէնչիրէնին էօնիւնէ կէլիպ,
տիւրպինի կէօղլէրինէ ույտուրմագտա իքէն, նակեա՛ տէհ-
շէթլի պիր ֆիղան ըէֆ իլէ, տիւրպինի եէրէ պրագտը, վէ
իքի էլլէրինի կէօղլէրինէ տօղրու կէօթիւրտիւ քի, օլ էսնա-
տէ գանլարա միւլէմմա իտի:

Շուրասընը պէեան իտէրիզ քի, ժիւլիէն Գլօտ՝ էվվէլճէ
վազ իտիւմիշ օլան զարարսըզ տիւրպինի գալտըրըպ, եէրինէ
Լօպուն մուգիրր տիւրպինինի գօյմուշ, վէ պունուն իքի օ-
լուգլարը աշըլտըգտա, ժիւլիւն կէօղլէրի գօվուգլարընա կի-
րէրէք, մէրգումուն իչինի պիթիրմիշ իտի:

Պու մէնզարէտէ ժիւլիէն Գլօտ՝ պիլա ֆիթուր տուրարագ,

— Էյ միւսիւ ժիւլ տը Լիւսընայ, սիզ Մատլէն Կալիէ-
յի պու տիւրպին իլէ թէլէֆ իթմէք իսթէտինիզ, Ֆագաթ
Ալլահըն աաալէթինէ պագըն քի, պու տիւրպին սիղի թէլէֆ
իթտի. տէյի պէեան իյլէտի, վէ պատէհու ճէպինտէն չը-
գարտըզը պիր քեաղըտը՝ կէօղլէ կէօրիւնէճէք սուրէթտէ
պիր մասա իւզէրինէ վազ իթտիքտէն սօնրա, աեաղընը բէն-
չիրէնին տէսթէք մահէլլինէ աթըպ, իսկէլլէնին եանընտան ա-
սըլմըշ օլան իր մէրտիվէնի թուլտու, վէ պու սուրէթլէ պաղ-
շէեէ էնիպ, աղաճլարըն արասընտան նապէտիտ օլտու:

Տիկէր թարափտան ժիւլ տը Լիւսընայ գանլարա միւլէմնա օլարագ խալընըն իւզէրինտէ տէպէլէնմէքտէ վէ պօղուգ պիր սէտա րէֆ իթմէքտէ օլմասըյլա, սէսի նիհանէթ, իսկէլէլէր իւզէրինտէ չալըճմագտա պուլունան նագգաշլար իլէ քէօյտէն ալտէթ իթմիշ օլան ժէրմէն վէ սէյֆիեէտէ օլան տիկէր խըզմէթ քեարլար իշիթտիլէր, վէ էվվէլ էմիրտէ մէգքիւր սէսին նէրէտէն կէլտիկինի արաեըպ, գօնթուն տալիրէսինտէն իշիտիլտիկինի պիթթահգըգ, օտասընա կիրտիքլէրինտէ, մէնզարէի միւտհիշէնէ թէսատիֆ իյլէտիլէր:

Օտաեա կիրէնլէր՝ քէմալը տէհշէթլէ գօնթուն էթրաֆընը գուշաթմըշ օլտուզլարը սըրատա, մէրպուսուն պօղուգ սէսի ճան վէրէնլէրին ինլէմէսի հալինի քէսպ իտէրէք, վիճուտինն տիթրէմէսի ազալտը, վէ գանրն ագմասը տուրտուղու կիպի, եիւզիւ տէ մօրարտը, վէ սօն տէֆա շէտիտ պիր սարսըմաեը միւթէագըպ, ճիսմի նաշլարա մախսուս սէրթիք հալինէ կէլտի:

Իշիթ օ տագըգատա Հանրիէթին զէվճի թէրքի հաեաթ իյլէմիշ իտի:

Այնի վագըթտա նագգաշլարտան պիրի, ազ էվվէլ ժիւլլէնին պիր մասա իւզէրինէ գօյմուշ օլտուղու քեաղըտը կէօրմէքլէ,

— Միւսիւ ժէրմէն... միւսիւ ժէրմէն... շուրատա պիր քեաղըտ վար տըր... պիր քէրրէ պունա պագըն... տէտի, վէ ժէրմէն մէգքիւր քեաղըտա պագըպ, միւնտէրիճաթընը օգուտուղունտա, թէաճճիւպլէ րէֆը սէտա իյլէտի:

Իշպու քեաղըտ՝ Սէն-Բօր օրմանընտա վուգու պուլան տուէլլօնուն ֆէրտասը կիւնիւ, Մատլէն կալիէնին խանէսինտէ, ժիւլին, Գօնք Տը Լիւսընայ. Շարաւնթ իմզասը թահթընտա եագմըշ վէ թարիխ վագ իթմէմիշ օլտուղու պէեաննամէ իտի քի, միւնտէրիճաթը շու մաէլտէ վէ շու եօլտա պաշլանմըշ իտի:

« Վուգուի վէֆաթըմտան տօլաեը քիմսէեի իթհամ իթմէեին: Լաեըգ օլտուղում միւճաղաթտան գուրթուլմագ իշին քէնտի քէնտիմի թէլէֆ իտիեօրում վէ էօլմէզտէն էվվէլ ճինաեէթլէրիմի իգըար իտէրիմ: »

Պու ֆաճիա Բլաթան սէյֆիեէսինտէ զուհուրա կէլ-
տիկի սըրատա , Ժան Տիւֆուր , էվինին գաբուսունտա տուր-
մուշ օլուպ , մատամ գօնթէս տը Լիւսընայըն մուվասըլէթի-
նէ պէքլէեօրտու . անճագ , անապա կէլէճէք մի տիր , եօգ-
սա Ժիւլիէն Գլօտ վահի պիր իւմիտտէն ալտանմըլ մը տըր .
պագալըմ Մ . գօնթ զէվճէսինին տիշարը չըգմասընա մանի
օլմաեանագ մը տըր , տէյի տիւշիւնէրէք , էնտիշէ իշինտէ
պուլունմագտա իքէն , նակեահ ուղագտան պիր լանտօ արա-
պասընըն կէլմէքտէ օլտուղունու կէօրմէքլէ իզհարը մէսէր
րէթ իյլէտի :

Արատան չէնտ տագըգա կէչինճէ , պու արապա քէօշ-
կիւն գաբուսու էօնիւնտէ տուրտու , վէ Ժան Տիւֆուր՝ իս-
թիգպալէ շիթապ իթմէսինտէ , մատամ Տօրէյ՝ մէրգումու
թանըեըպ , պիր տէրէճէ թէանճիւպլէ ,

— Վայ սիզմիսինիզ , միւսիւ Տիւֆուր , տէտի :

— Էվվէթ , մատամ , պէնտէնիզիմ . սիզլէրի պէքլէեօր-
տում , տէյի Ժան Տիւֆուր ճէվապ վէրտի :

Հանրիէթ իսէ , գուվվէթի թէմամիյլէ իեատէ օլունա-
րագ ,

— Գըզըմ . . . գըզըմ . . . գըզըմ՝ նէրէտէ տիր , տէյի
նիտա իթտի :

Գօգլիգօ ճէվապ վէրմէեէ հազըրլանըրքէն , պունա վա-
գըթ գալմաեըպ , պիր չօճուգ աղլամասը սէսի կէնճ վալիտէ-
նին գուլաղընա աքս իթտի : Պինապէրին մէզպուրէ , քիմսէ-
նին մուավէնէթինէ իհթիեան կէօրմէքսիզին , վէ վիճուտի
տիթրէմէքսիզին էվէ գատար գօշտու , վէ մէրտիվէնտէն սիւ-
րաթլէ չըզըպ , հէնուզ օտաեա կիրմէմիշ իքէն , սիւտանա ,
թէպէսսիւմ իտէրէք գաբունուն էօնիւնտէ տուրմուշ օլտու-
ղու հալտէ , գուճաղընտա թութտուղու Մարի-Մատլէնի
թագտիմ իյլէտի :

Հանրիէթ , մէճնուն կիպի պիր ֆիղան րէֆ իտիպ , հէ-
ման չօճուղու գաբտը , վէ կէօքսիւնէ տաեաթտըգտան սօն-
րա , իքի եանաղընը հէեէճանլէ պուս իթտիկի սըրատա ,
կէօղլէրինտէն մէսէրրէթ եաշլարը ագմագտա իտի :

Օ մինիմինի չօճուգ իսէ , կիւլիւմսէմէքլէ պէրապէր ,

գուշարըն էօթմէսի կիպի թաթլը պիր սէս չըգարմագտա , վէ վալիտէսինին սարը սաչլարը,լլա օյնամագտա իտի :

Մատամ Տօրէ, իլէ Անէթ՝ Հանրիէթին արգասընտան եէթիչիպ , անլէր տէ մէզպուրէ կիպի մէսէրրէթ կէօզ եաչլարը տէօքմէքտէ իտիլէր :

Պու արա կէնճ գատըն՝

— Շիմտիտէն սօնրա գըզըմ պէնի ապա թէրք իթմէ. եէճէք տիր , տէտի :

Այնի վագըթտա , տիթրէր պիր սէտա ,

— Էվվէթ , մատամ , էվլատընըզ պունտան պէօյլէ սիզի թէրք իթմէեէճէք տիր , վէ սիզէ իեատէ օլունմասը տա , մահգա պու մագսէտլէ տիր , տէ,յի պէհան իյլէտի :

Հագըր պուլունանլարըն ճիւմլէսի՝ իչպու սէօլլէրի իրատ իտէն շախսա տօղրու նազարը տիգգաթլարընը աթֆ իթտիլէր :

Իչթէ օ տագըգատա ժիւլիէն Գլտ իչէրի կիրիպ իլէրլէտի , վէ Գօնթէս տը Լիւսընայըն գարչըսընտա տիզ չէօքմէսինտէ , Հանրիէթ՝ էվվէլ էմիրտէ իզհարը տէօհչէթլէ թիւճաթ իթտի , վէ պատէհու տիգգաթլէ պագտըգտան սօնրա , հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաեա պաչլատը :

Քէզալիք աճը աճը կէօզ եաչլարը տէօքմէքտէ օլան ժիւլիէն՝ աթիտէքի վէճհչէ իֆատէի մէրամ իյլէտի :

— Մատամ , պէնտէնիզ պիւեիւք պիր միւթթէհիմիմ , լաքին հուզուրունուզտա արզը նէտամէթ իտիեօրում , Ղա. եէթ աչազ վէ խային պիր քիմսէ օլտում . սիզի ֆէվզէլատէ միւզտարըպ իթտիմ . պունտան տօլաեը ապա վէ գաթա թէսէլլի պուլմաեաճաղըմ : Ճիկէրբարէնիզի սիզտէն ալմը իտիմ , ֆագաթ պու կիւն անը սիզէ իեատէ իտիեօրում : (Արգասընտա ժօրթ Լամարըն իսմի եազըլմը Օլան ֆօթօկրաֆ թասվիրինի Հանրիէթէ թագտիմ իտէրէք .) Պունու սիզտէն չալմը իտիմ . շիմտի կէթիթիեօրում : — Շու հալտէ մատամ , աֆվ ու մէրհամէթէ նէ տէրէճէ նալաեըզ օլտամ , էկէր թէրքի հաեաթ իթմէքիկիմի իսթէմէզսէնիզ , պանա աֆվ իթմէնիզի ռէճա իտէրիմ :

Պիր միւտտէթճիք սիւքիւթտէն սօնրա : Հանրիէթ , հէմ լաթիֆ , հէմ մահզունանէ պիր թէպէսսիւմլէ :

— Սիզին եաչամանըզը իսթէրիմ . իմտի աեաղա գալգըն , ֆագաթ էվլատըմը թէհտիտ իտէն քիմ օլտուզունու պանա պիւտիրին , տէտի :

Ժիւլիէն . — Էվլատընըզը թէհտիտ իտէն՝ անը հիմաեէ իթմէք վազիֆէսինի տէրիւհտէ իթմիլ օլան քիմսէ , եանի

գօնթ տը Լիւսրնայ իտի :

Մատամ Տօրէյ . - Քէնտիսի մի :

Ժիւլիէն . - Էվվէթ , քէնտիսի քի , էվվէթի կիճէ տէ զէվ-
ճէսինին իշտիկի իւճա զէհիր գարըշտըրտը . պու խուսուսու
իսպաթ իտէպիլիրիմ :

Հանրիէթ . - Այշա՛գ . շիմտի պու հալլէրի պիլէրէք , Շէ-
նըվիէրէ ավտէթ իթմէք , վէ օ ճանվէրի թէքրար կէօմէք գա-
պիլ մի տիր :

Ժիւլիէն . - Պուշտան պէօյլէ քէնտիսինի թէքրար կէօրմէ-
նէճէքսինիզ մատամ :

Մատամ Տօրէյ . - Քէնտիսի կիթտի մի . . . ճինաեթ-
լէրինին մալիւմ օլաճաղընը տէրք իթմէքլէ , ֆիրա՛ր մը իթ-
տի :

Ժիւլիէն . - Խայր մատամ , ֆիրար իթմէտի . էօլտիւ . . .

Հանրիէթ . - (Հայրէթլէ .) էօլտիւ մի :

— Էվվէթ , մատամ :

— Ֆագաթ նա՛սըլ էօլտիւ :

— Քէնտի քէնտիսինի թէլէֆ իթտի :

— Էմի՛նմիսինիզ :

— Կէօղիւմլէ կէօրտիւմ :

Հանրիէթ , քէմալը աչգլէ չօճուղունա սարրլարագ ,

— Ա՛հ գըզը՛մ . . . գըզը՛մ . . . Իշթէ ճէնապը Այլա՛հ պէօյ-
լէ ատիլ տիր . . . համտ օլսուն Հագգ թէալանըն ատալէթի
սաեէսինտէ հիւրրիեթիմիգի իսթիհսալ իթտիք :

Մատամ Տօրէյ . - Սէվկիւլիւ գըզըմ , պուրաճա իշիմիզ
գալմամըշ օլտուղունտան , սիւտանաեը ըէֆագաթըմըզա ա-
լարագ սէյֆիեէմիզէ ավտէթ իտէպիլիրիզ . (Պատէհու ժիւ-
լիէն Գլօտա խիթապ իտէրէք .) Սիզէ տէ շուրասընը պէեան
իյլէրիմ քի , վագաա պիզէ պիր ֆէնալըգ իթտինիզ , ֆագաթ
պու ֆէնալըզը միւմսին մէքթէպէ թամիրէ մուվաֆագ օլտու-
նուզ . - Գըզըմ սիզէ աֆվ իթտիկի հալտէ , պէն , աֆվ իթ-
մէնէճէք գատար զալիմ տէյիլիմ : Իմտի , պազը միւնասէպաթ
վէ մուամէլաթըն միւսաատէ իթմէսինտէ , խանէմիզ հէր վա-
զըթ իչին սիզէ աչըգ պուլունաճագ տըր :

Հանրիէթ՝ էլինի ժիւլիէնէ ուզաթարագ , զաիֆ պիր սէ-
տա իլէ ,

— Գըզըմը պանա իեատէ իթտիկինիզէ թէչէքքիւր իտէ-
րիմ , տէտի :

Ժիւլիէն՝ կէնճ գատընըն քէնտինէ սունտուղու էլի թու-
թուպ պուս իթտիկինտէ , գալպինտէ մէսէրրէթի մախսուսէ
հիսս իյլէտի :

Մուսխիսարէն մատամ Տօրէյ, Հանրիէթ, սիւտանա, վէ պէսլէմէ Անէթ՝ գաբունուն էօնիւնտէ տուրմուշ օլան լանտօ-
եա րաքիպ օլտուլար :

Ժիւլիէն Գլօտ տա տնէրի թէագիպ իթտի :

Մատամ տը Լիւսընայ՝ օլ անէտէկին չօճուզունու գու-
ճաղընտա թութմագ տա օլտուղու հալտէ, օսըրատա ժիւլի-
էնէ թագտիմ իթտիկինտէն, մէրգում, պիտտէֆաթ չօճու-
ղու էօրտիւ, վէ մասում տախի, զանն իտէրսին քի պու մէ-
սէրրէթպաշխ աագըգաւեր հիսս իլէ, գուշլարըն էօթմէսի կի-
պի խօշ պիր սէս չըգարմագ տա իտի :

Նիհաեէթ պու հիւսնի մաւամէլաթըն խիթամընտա, ա-
րապա եօլա չըգտը, վէ Գօգլիգօ տա կէօրտիւկիւ մէնզարէ-
տէն միւթէէսիր օլարագ :

— Տօսթում, էկէր թախմինաթըմտա եանրյմաեօր իսէմ,
հայլազ էֆէնտիմին տուլ զէվճէսի օլան մատամ գօնթէս տը
Լիւսընայ պիր սէնէեէ գատար մատամ ժիւլիէն Գլօտ թէս-
միեէ օլունաճագ տրր, տէտի :

Ժիւլիէն տէ, ճէվապէն,

— Օրասընր Ալլահ պիլի, տէյի մուգապէյէ իթտի,

Գօգլիգօ. — Փագաթ միւթէվէֆա միւսի գօնթ քէնտի քէն-
տիսինի նասրլ թէլէֆ իթտի :

— Էմրի պասիրէթ խիլաֆընտա պիր հարէքէթտէ պու-
լունարագ :

— Նէ՝ կիպի հարէքէթ :

— Լօպուն տիւրպինինի եանլըշլըգլա գուլանմասը՝ քէն-
տի թէլէֆինէ սէպէպ օլտու :

Փան Տիւֆուր՝ սօն տէրէճէ հէեէճանա տիւշար օլարագ :

— Իշթէ պու զարիպ... տօլրուսու միւքէմէլ պիր թէ-
աթրօ լուպիեաթ ը օլապիլէճէք պիր վագըա... էկէր պունուն
սեունու գալէմէ ալընաճագ օլսա, ագալլի իքի եիւզ տէֆա
մէվգըրի սահնէեէ վազ իտիլէճէկինտէ չիւպհէ եօգ տուր :

*
* *

Պու վագըալարտան իւշ կիւն սօնրա, սուի գաստըր ըէս-
մէն թէհագգուգ իտէն գօնթ տը Լիւսընայ, Շէնըվիէր գապ-
րիսթանընտա, լաքին Տօրէյ ֆամիլեասընա մախսուս օլան
մագպէրէտէն միւմքին օլտուղու գատար ուզագ տա տէֆն ի-
տիլտի :

Հանրիէթտէն, բէտէրինին վէֆաթընը կիղլէմէք մի մքին-
սիզ օլտուղունտան, միւսայիտ պիր սըրատա իշպու չայեանը
թէէսսիւֆ խապէր մէզպուրէեէ թէպլիղ օլունտու : Մէզքիւր

մէմուլին զայրի վէ շայեանը թէէսսիւֆ խապէր, պէլքի պիր
գաշ կիւն էվվէլ պիւտիրիւմիշ օլսա իտի, կէնճ գատընըն մէվ-
թինի մուճիպ օլապիրի իտի. լաքին Հանրիէթ՝ գըզընը պու-
մասը իւզէրինէ թէմամիյլէ գուվվէթինի քէսպ իթմիշ օլմա.
սըյլա, բէտէրինին զայպուպէթի էպէտիսիսինի իշիթ տիկին-
տէ, պու խուսուստաքի քէտէրինէ մուգավէմէթ իտէպիլէճէք
իգթիտարը հաիզ իտի: Հէր նէ իսէ, Հանրիէթ, բէտէրինին
վուգուի վէֆաթընը իշիթ տիկինտէ, էվվէլ էմիրտէ բէք չօգ
կէօզ եաշլարը տէօքտիւ իսէ տէ, քէնտիսի հէնուզ օն սէքիզ
եաշընտա օլտուղու վէ վալիտէսի իլէ էվլատընա մայիքէ պու-
լունտուղու, վէ միւսթագպէլ հագգընտա իւմիտլէ եաշատը-
ղը ճիհէթլէ, շիտտէթի քէտէրի իլք տէրէճէսինտէ գալմաեըպ
թատիլ օլտու:

Գօնթուլն վէֆաթընտան սօնրա ժան Տիւֆուր էֆէնտի-
սինտէն մահրում գալտըղընտան, վէ Կապրիէլ բօլիսին թահ-
թը նէզարէթինտէ գալմագտան ֆիրար իթմէսիյլէ, ալթը պ
միւտտէթլէ հապսէ իլգա իտիլտիկինտէն, Մարն նէհրի սա-
հիլնտէքի քէօշք պօշ գալտը, վէ ժան Տիւֆուր պու խանէ-
սինտէ եէրլէշիպ, վէ էօթէտէն պէրու արզու իթտիկի աթ վէ
արապաեը լթէրթիպ իլլէտիկի կիպի, էքսէր վագթընը սա,
պաշըճա մէրագ իթտիկի պալըգճըլըգլա կէշիրմէեէ պաշլա-
տը: Արա սըրա քէնտի քէնտիեէ,

— Իշթէ գուրնազլըգ վէ իշկիւզարլըգ պուլնա տէրլէր,
Նիշէ նամուսլու վէ միւթէպէր ատէմլէր՝ պու ալէմտէ պիր
մալէ միւթէսարրըֆ օլմագ իշին ուղրաշըրլար, ֆագաթ հիշ
պիր շէյ էլտէ իտէմէզլէր: Լաքին պէն, պիր թագըմ վիճ-
տանա սօգուլնուր մատտէլէրէ էհէմիսիէթ վէրմէտիկիմտէն,
գօզումու բէք ալէա բայ իթտիմ. . . Շէօյլէ քի պէտէլի նագ-
տէն թէէտիեէ իտիլմիշ պիր խանէեէ միւթէսարրըֆ օլմագլա
պախթիեարըմ. . . գայտը հաեաթլէ սէնէվի օն իքի պին ֆը-
րանգա մայիքիմ. . . Պուլնտան պէօյլէ հիշ պիր ֆէլաքէթէ
տիւշար օլմագ գօրգում տա եօգ տուր: Պանա շայեանը թէ-
էսսիւֆ նէ՝ օլապիրի, տիմէքտէ իտի իսէ տէ, էհէմիսիէթ
վէրմէտիկի վէ մէմուլ իթմէտիկի շայեանը թէէսսիւֆ հալ
վագը օլտու: Շէօյլէ քի, պիր կիւն, եինէ միւթատը վէճհլէ
պալըգ ավընա չըգմըշ օլտուղու հալտէ, հէր նասըլսա գա-
եըղը տէվրիլէրէք, քէնտիսի տէ սուեա տիւշտիւ, վէ հիշ պիր
թարաֆտան մուավէնէթ եէթիշմէտիկինտէն, վէ քէնտիսինի
գուրթարմագ իւզրէ վագը օլան մէսաիսի ֆայտէսիզ գալտը-
ղընտան, Մարն նէհրինտէ նապէտիտ օլտու, վէ « Հագգըլա

գաղանըմը՝ օլմանան սերվեթտէն իսթիֆատէ իտիլէմէջ՝ տարպը մէսէլի՝ պու միւնասիպէթլէ թաստիգ օլունտու :

* *

Սէլէսթէն իլէ Մատլէնին իզտիվաճլարը չօգտան պէրու էսասէն գարարլաշտըրըմը՝ օլուպ , պու իզտիվաճըն իճրա-սընտան պիր հաֆթա էվլէլ , Մատլէն , նիշանլըսը վէ պիր կիւն ագտէմ վուգուլթտան խապերտար օլան մատմազէլ Վալանթին պիր արապանա րաքիպ օլտուլար :

Վալանթին . - Նէրէեէ կիտիեօրուզ , տէյի սիւալ իթմէ-սինտէ , Վալանտէլ՝ կիւլէրէք ,

— Գէօյտէ էօյլէ թաամը իթմէեէ կիտիեօրուզ , տէյի ճէվապ վէրտի :

— Հանկը թարաֆա կիտէճէեիզ :

— Պիր ազտան կէօրիւրսիւնիւզ :

Պու սուրէթլէ արապա , Մօնմօրանսի թարաֆընա տօղ-րու եօլա չըգտը :

Մատլէն՝ Վալանթինին քէնտի հազգընտա կէօթէրմիշ օլտուղու ասարը թէվէճճիւհ վէ սատագաթտան ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլմուշ օլտուղու ճիհէթլէ , անըն սաատէթ ու միւսթագպէլինի թէէմին իթմէք իսթէմիշ վէ Վալանթինին պաշլըճա արզուսու՝ Բարիստէն ուղագ պիր մահէլլէ չէքիլէ-րէք , օրատա սաքինճէ էօմիւր կէչիրմէքտէն իպարէթ օլտու-ղունու պիւտիկինտէն , մէզպուրէ իշին կիւզէլ պիր չիֆթլիք սաթըն ալմանը Սէլէսթէնէ ըէճա իթմիշ իտի , իշթէ , արապա իլէ կիթմէլէրի՝ Վալանթինի օ չիֆթլիքտէ եէրլէշտիրմէք մագ-սէտինէ մէպնի օլուպ , Վալանթին՝ քէնտինին պիր իգամէթ-կեահա մալիք օլտուղունու թահգըգ իլլէտիկինտէ , դաեէթլէ մէսրուր օլտու , վէ Սէլէսթէն իլէ Մատլէն չօգ տէֆա գուչուգ թաամընը իշպու չիֆթլիքտէ իտէճէքլէրինի վատ , վէ քէնտիսինի տէրաղուշ իտէրէք , Վալանթինտէն մուֆարագաթ իթտիլէր :

Սէքիզ կիւն սօնրա Մատլէն , կէրէք ճէնապը Ալլահ վէ կէրէք ինսանլար մուվաճճէհէսինտէ մարքիզ տը Վալանտէլ իւնվանընը իհրազ իլլէտի :

Մատլէն՝ ըէսի իզտիվաճըն իճրա օլունտուղու խորան հուզուրունտա տիզ չէօքիւպ , պաշընը իքի էլլէրի տէրունինէ ալարագ , կէօզլէրի թաթլը եաշլար իլէ եաշարմը օլտուղու հալտէ , քէմալը չիւքրանիյեթլէ աթիտէքի սէօզլէրի իրատ իլլէտի :

— Էյ խայրխահ Ալլահ , աֆվ ու մէրհամէթ Ալլահ , իզ-հարը նէտամէթ վէ բէշիմանի իլլէեէն պիր միւթթէհիմէ ա .

ճըտընըղ. . . պէնիմ իչին եարտըղընըղ էյիլիք բէք զիեռտէ
օլտու. . . լաքին պէն տէ անը (եանի Սէլէսթէնի) մէսուտ գը-
լաճաղըմ, վէ մալիք օլտուղու սէրվէթի ազիմէ իլէ օլ գատար
էյիլիք իտէճէեիմ քի, պու սաեէտէ նաիլի սաատէթ օլապի-
լէեիմ:

*
* *

Արատան պիր սէնէ կէչտի:

Սօն տէֆա թէէսսիս իտիլէն սէնաիի նէֆիսէ սէրկիսինտէ
թէչճիր իյլէտիկի իքի ատէտ ճէսիմ թապլօ սաեէսինտէ նամ
ու շէօհրէթի ազիմէ իհրազ իտէկէլէն վէ Լէթիօն տ'Օնէօր նի-
շանընըն խաչընա մազհար օլան ժիւլիէն Գլօտ՝ Շէնրվէէր քի-
լիսէսինտէ, գօնթ տը Լիւսընայըն տուլ զէվճէսի Հանրիէթ
Տօրէյ իլէ էվլէնտի վէ Սէլէսթէն տէ մէրգուժուճն շահրալէրին-
տէն պիրի օլտու:

Էսնաի ըէսմի իգտիվաճտա, մարքիզ տը Վալանտէլ՝ քիւ-
չիւք Մարի Մատլէնի էլիճտէն թուլմուշ օլուպ, մասուժը-
ղազ՝ շայեանը հայրէթ սուրէթտէ աշմըշ օլտուղու կէօզլէրինի
վալիտէսինտէ աթֆ իթմիշ իտի:

Պու սըրատա ժիւլիէն տէ, պիր գաչ այ էվլէլ Մատլէ-
նին տէտիկի կիպի, քէնտի քէնտիեէ,

— Եա՛ Ռապպի, անը (եանի Հանրիէթի) սէվէճէկիմ, ա-
նը մէսուտ գըլաճաղըմ, վէ պու սաեէտէ սաատէթ իմէ լաեըգ
օլապիլէճէեիմ, տէտի:

Ժիւլիէն վէ Մատլէն պու վատլարընը թուլտուլար:

Հանրիէթ վէ Սէլէսթէն, իքիտի տէ քեամիլէն մէսուտ
օլտուլար:

Մարքիզ տը Վալանտէլ՝ պիր էրքէք չօճուգ տիւնեանա
կէթիրիպ, Հանրիէթ իլէ ժիւլիէն սաղտըճ վէ սաղտըճէ օլ-
տուլար: Պու չօճուգ, ժիւլիէն-Հանրի թէսմիեէ իտիլտի:

Եիրմի սէնէ սօնրա, ժիւլիէն-Հանրիին Մարի Մատլէն ի-
լէ էվլէնմէեճէկինի քի՛մ պիրի. . . :

Խ Ի Թ Ա Մ

Իշպու հիքեայէնին մազհար օլտուղու ըաղպէթտէն՝ տօլայը գա-
րիյնի քիրամէ արզը շիւքըրանտէն սօնրա, իւտէպայի քիրամտէն մէչ-
հուր էքթօր Մալսնըն, Բարիս Ագատէմիասը թարաֆընտան թագ-
տիր վէ թէթէվիւճ իտիլէն Պիֆէլ Եալսուտ ՖԱՄԻԼԵԱՏԱՆ ՄԱՀ-
ՐՈՒՄԻՅԷԹ նամ տիլսըրաշ րօմանը սուզիլպէյանըն թապընա միւ-
պաչէրէթ իտիլմիշ տիր քի, գարիյնը քիրամըն տըգգաթլա միւ-
թաալա պույուրմալարընը աճիզանէ թափսյէ իտէրիզ:

Կ. Պիպէրեան

ՏԵՐՏԷՍԹՐ ԹԱՊ

ԵԻՐՄԻ ՊԻՆ ՖԱՐՍԱԽ ՏԵՆԻԶԼԵՐ ԱԼԹԸՆՏԱ ՍԵՅԱՀԱԹ

Միքէասիս վէ դայէք կիւզէլ ռէսիմէր իլէ
միւզէյեէն

ՖԵՆՆԻ ՐՕՄԱՆ (Դ Ի Տ Ա Կ Ա Ն)

Իբի ճիւտաէն իպարէթ օլան իշպու միւսավզեր
րօմանըն պէհէր ճիւզիւ ճնար բարայա սաթըլաճաղը
կիպի, թէքմիլի 25 դրուշա պալիզ օլաճագ տըր քի,
թաշրա ապօնէլէրիմիզ թարաֆընտան արզու պույրուլ-
տուլունտա, բօսթա իւճրէթի պիզէ պիտ օլարագ,
25 ղուրուշըզ բուլ կէօնտէրիլիլի հալտէ, րօմանըն
հէր հաֆթա թօբլանան ճիւզէրիլի կէօնտէրմէյէ հա-
ղըր օլաուլունմուղը պէյան իտէրիզ:

Պիպէրեան մաթպասարնսա քապ վէ ճիրուխը
օլունան քիքապլար.

Բօմանլար	Միւէլիֆ	Սիւթէրնիմ	Ճիւտ	Դ.ՐԶ.
Սէրսէրի Եահուտի (Մուսավզեր)	Էօթէն—Սիւ	Դ. Սիւքէշէան	6	80
Բարիսին Հ. Էսրարը	Վիտօզ	»	2	35
Պէօյիւք Եիւրէք	Բօլ տ'էկոլմօն	»	4	50
Թիւրլիլթօն	ԻէնէՄէզրուա	»	2	25
Ղարիպ պիր սըրր (Տիվանէնին սըրրը)	Բիէր Նինուս	Ա. Այիք	2	40
Ճինպէթ մահսուլը	Ատօլֆ Պըլօ	»	2	20
Բէտի կէօզիւ	Ֆ. Պուակօպէ	»	1	20
Նէթիճէի մէրամ	Ժօրթ Օնէ	»	1	12
Էքմէքճի իսթուլն	Բ. Մօնթէրէն	Յ. Թօլըյեան	6	60
Բարիս Փաճիալարը	»	»	4	70
Բարիս Ղարաիսի	»	»	3	60
Իւշ միլեօն Փրօնգ թրախումա	»	»	2	40
Պին պիր կէճէ	Ս. Տը Եագի	Արապաճեան	4	40

